

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

NYPL RESEARCH LIBRARIES

3 3433 07438827 7

1000
1000
1000

1000
1000
1000

M N E M O S Y N E.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, W. G. PLUYGERS, ALII.

COLLEGERUNT

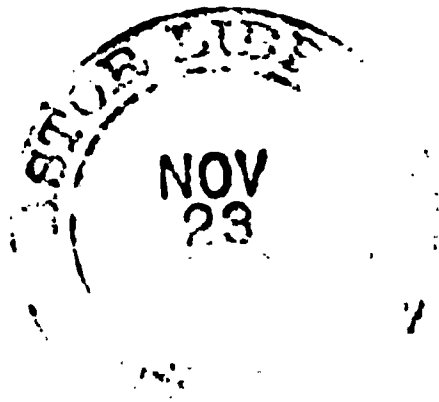
C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.
VOLUMEN SEPTIMUM.

LUGDUNI-BATAVORUM
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
HARRASSOWITZ.

1879.

3108

INDEX.

	Pag.
Annotationes Criticae et Historicae ad Plutarchi vitam	
M. Bruti. C. G. COBET	1— 24.
Diodorus Siculus. C. G. C.	24.
ATAKTA. C. BADHAM.	25— 30.
TO KPHITTON. C. C. COBET.	31— 39.
Diodorus Siculus	39.
Imitationes. C. G. COBET	40— 48.
Macrobius. C. G. C.	48.
Ad Isocratem. Scripsit S. A. NABER	49— 85.
Gellius. C. G. C.	85.
Ad Lucianum. Scripsit H. VAN HERWERDEN	86— 97.
Gellius. C. G. C.	97.
Ad Propertii Elegias. J. J. CORNELISSEN	98—110.
Ad Scholia in Odysseam. C. G. C.	110—112.
Ad Ciceronis Philippicas. C. G. COBET	113—179.
Gellius. C. G. C.	179.
ATAKTA. C. BADHAM.	180—183.
Diodorus Siculus. C. G. C.	183.
Plautina. C. M. FRANCKEN.	184—204.
Diodorus Siculus. C. G. C.	204.
Ad Lucianum. Scripsit H. VAN HERWERDEN (<i>Continuatur</i> <i>ex pag. 97 h. v.</i>)	205—220.
Ad Tibullum. J. J. CORNELISSEN	221—224.
Annotationes Criticae et Historicae ad Plutarchi vitam	
M. Bruti. (<i>Continuantur ex pag. 24</i>). C. G. COBET .	225—261.

	Pag
Diodorus Siculus. C. G. C.	261.
Ad Epistolas Ciceronis et Bruti. C. G. COBET	262—297.
Ad Plinii Nat. Hist. XVI. 1. 1. J. J. CORNELISSEN . .	298—299.
Ciceroniana. Oratio pro L. Flacco. H. T. KARSTEN. . .	300—307.
Diodorus Siculus. C. G. C.	307.
Ad Statii Achilleidem. J. J. CORNELISSEN.	308—312.
Ad Lucianum. Scripsit H. VAN HERWERDEN <i>Continuantur</i> <i>ex pag. 97 h. v.)</i>	313—391.
Emendatur locus Iliadis τ, 90 sqq. H. v. H.	398.
Cicero. Orationes post reditum tres. Oratio de domo. H. T. KARSTEN	399—410.
Gellius. C. G. C.	410.
Annotationes ad Ruhnkenii disputationem de vita et scriptis Longini. C. G. COBET.	411—422.
Diodorus Siculus. C. G. C.	422.
Emendatio epigrammatis nuper primum editi. C. G. COBET.	423.
Ad Scholia in Odysseam. C. G. COBET.	424—445.
Diodorus Siculus C. G. C. ,	445.
De locis quibusdam apud Thucydidem. C. G. COBET . .	446—448.

ANNOTATIONES
CRITICAE ET HISTORICAE
AD
PLUTARCHI
VITAM
M. BRUTI.

Brut. 1. 1. Μάρκου δὲ Βρούτου πρόγονος ἦν Ἰούνιος Βροῦτος, ὃν ἀνέστησαν ἐν Καπιτωλίῳ χαλκοῦν οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι μέσον τῶν βασιλέων ἐσπασμένον ξίφος ὡς βεβαιότατα καταλύσαντα Ταρκυνίους. Stabant in area Capitolina octo statuae Regum ex aere, octo, inquam ¹⁾, nam T. Tatii quoque erat statua. Asconius Pedianus ad Scaurianam pag. 30. (Cato sine tunica) „in forum descendebat iusque dicebat idque repetierat ex vetere consuetudine secundum quam et Romuli ac Tatii statuae in Capitolio fuerunt togatae sine tunicis.” ubi notandum est dicere Asconium „in Capitolio FUERUNT,” non „SUNT.” Perierant iam statuae et sola fama supererat. Quam vellem scire quo fere tempore REGES in area Capitolina positi fuerint, sed reperiri id iam nullo modo potest. ἀνέστησαν οἱ ΠΑΛΑΙ Ῥωμαῖοι ²⁾, Plutarchus inquit, et

1) Romani antiquiores, qui has statuas viderant, Tatium non omittunt. Ovidius VI. *Pastorum* vs. 624. de *Servio Tullio*:

qui rex in nostra septimus urbe fuit.

2) Vetustissimae Romanorum statuae erant e ligno, non tantum olim, ut apud poëtam est:

stabat in exigua ligneus aede deus.

sed etiam vivo Augusto, qui dirutis quibusdam templis antiquis τὰ ἀγάλματα ξύλινα πλὴν δαίμων ὄντα combussit teste Dione Cassio 43. 49. 3.

antiquitatis exemplum ab iis Cato sumebat, sed apud Romanos quidem Ciceronis aequales et Catonis et Bruti non ita magnus annorum numerus *faciebat antiquum*. Cicero in *Bruto* 15. 61. „*eum* (Catonem Censorium) *nos ut PERVETEREM habemus, qui — mortuus est annis LXXXVI ipsis ante me Consulem*” (149—63=86). Fuisse illas statuas magno artificio elaboratas colligas ex iis quae Posidonius narrat (*Brut.* 1. 29). τῶν καθ’ ἑαυτὸν ἐκ τῆς οἰκίας (*Bruti*) γεγονότων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἀναφέρειν ἐνίους πρὸς τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βρούτου τὴν ὁμοιότητα τῆς ιδέας. Serio credebatur Posidonius L. Bruti veteris effigiem *similem* in Capitolio esse eique seros nepotes similitudinem oris et lineamenta referre. Hoc quidem cras credemus sed nasci haec fabella non potuit nisi Bruti in Capitolio statua τὸ ἀνδρείκελον habuisset. Media inter Reges posita erat Bruti statua strictum gladium tenentis. Senatus quum certaret Iulium Caesarem novis et inauditis extollere honoribus ei decrevit STATUAM INTER REGES. Sueton. *Caes.* 76. „*honores nimios recepit — praenomen imperatoris, cognomen patris patriae, statuam inter Reges, suggestum in orchestra.*” Dio Cass. 43. 45. (*Caesari statuam*) ἐς τὸ Καπιτώλιον παρὰ τοὺς βασιλεύσαντάς ποτε ἐν τῇ Ῥώμῃ ἀνέθεσαν. — ὁ κ τ ὠ γ ἄ ρ (de Tatio non cogitat) ἅμα αὐτῶν οὐσῶν, ἐπτα μὲν ἐκείνοις, ὀγδόῳ δὲ τῷ Βρούτῳ τῷ τοὺς Ταρκυνίους καταλύσαντι, παρὰ ταύτην τότε τὴν τοῦ Καίσαρος ἔξησαν, quae res, ut addit, *Bruto vehementer stomachum movit*, sed quod scribit: ἐκ τούτου ὅτι μάλιστα ὁ Βροῦτος ὁ Μάρκος κινηθεὶς ἐπεβούλευσεν αὐτῷ veri speciem nullam habet.

Brutus ipse minime dubitabat quin liberatorem populi Romani auctorem nobilitatis haberet. Vetus erat fama et imago in atrio nullo repugnante. Et hercle eodem iure ab L. Bruto originem generis repetebat quo Caesar a Venere, Antonius ab Hercule ¹⁾ et sexcenti alii nobiles aut ab Olympo aut e bello Troiano aut ex Romanorum Regibus maiores sibi legerant. De

1) Plutarchus in *Antonio* 4. 1. ἦν δὲ καὶ λόγος παλαιὸς Ἡρακλείδας εἶναι τοὺς Ἀντωνίους ἀπ’ Ἀντωνος παιδὸς Ἡρακλέους γεγονότας. Lepide Petrus Bayle, quo nemo melius ridendo dicere verum potest, (in *Dict. H. et C.* in v. *Antoine*) „on pourrait dire tres justement, qu’ Anton fils d’ Hercule etait aussi peu la tige des Antoinnes en Italie, que Cocceius Nerva la tige de la maison de Cossé en France.”

In hac sola re posterī nascuntur prius et aliquanto post maiores.

imaginibus in atrio Bruti Cicero in *Philipp.* II. 11. 26. si auctores ad liberandam patriam desiderarentur, Brutos ego impellerem, quorum uterque L. Bruti imaginem quotidie videret, alter etiam Ahalae? Nec deerant antiquarii qui haec vera esse ostenderent. Pomponius Atticus „M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeravit notans quis a quo ortus quos honores quibus temporibus cepisset.” Nepos in Attico 18. Non erat facile negotium sed in ea re ὅ τις βούλεται τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶεται et „nil volentibus arduum.” Itaque Bruti admiratores lubenter talia audiebant: „L. Brutus et ipse dominatu regio temp. liberavit et ad similem virtutem et simile factum stirpem iam prope in quingentesimum annum propagavit.” *Philipp.* I. 6. 13. sed Bruti osores hanc gloriationis vanitatem facili negotio destruebant iis argumentis, quae exponit Dionysius Hal. A. R. V. 18. certissimos, ut ait, rerum Romanarum testes secutus auctores: ὡς οἱ σαφέςατα τὰ τῶν Ῥωμαίων ἐξητακότες λέγουσιν. Quam vellem nominasset auctorem. Eundem Plutarchus sequitur *Brut.* 1. 21. τὸ πατρῶον γένος οἱ διὰ τὸν Καίσαρος Φόνον ἔχθραν — ἀποδεικνύμενοι πρὸς Βροῦτον οὗ Φασιν εἰς τὸν ἐκβαλόντα Ταρκυνίους ἀνήκειν. Quisquis est primum gravissimo hoc argumento utitur L. Brutum nullam ex se prolem reliquisse. Dionysius l. l. Brutus mortuus est γενεὰν οὐτ' ἄρρενα καταλιπὼν οὔτε θήλειαν. Plutarchus l. l. οὐδὲν γὰρ ἐκείνῳ λειφθῆναι γένος ἀνελόντι τοὺς υἱούς. Credas hoc unum argumentum sufficere, sed Posidonio philosopho aliter visum. Audi Plutarchum 1. 26. Ποσειδώνιος δ' ὁ φιλόσοφος τοὺς μὲν ἐνηλίκους φησὶν ἀπολέσθαι τοῦ Βρούτου παῖδας Ὡς Ἰκτορηται, τρίτον δὲ λειφθῆναι νήπιον ἀφ' οὗ τὸ γένος ὠρμῆσθαι. Hoc igitur οὐχ ἰσόρηται sed a philosopho fictum est. Quia apud eum satis constabat M. Bruto „L. Brutum praeclarum auctorem nobilitatis” fuisse (*Tusc. Quaestt.* IV. 1. 2.) nihil aliud erat reliquum nisi ut L. Bruto prope post quingentesimum annum filiulus nasceretur. Eiusdem modi est argumentum quod addit „Brutos aequales suos L. Bruti statuae in Capitolio similia oris lineamenta habere.” Quod si forte verum est, facile intelligimus veterem statuarium ex Iuniis aequalibus aliquem imitando expressisse.

Addidit Dionysius l. l. alia argumenta perinde gravia et

δυσαντίλεκτα. *L. Brutus*, inquit, *Patricius erat*, οἱ δ' ἀπ' ἐκείνης ἑαυτοὺς ΛΕΓΟΝΤΕΣ τῆς οἰκίας εἶναι Ἰούνιοι τε καὶ Βρούτοι πάντες ἦσαν πλήβειοι καὶ τὰς ἀρχὰς μετήεσαν ἅς τοῖς δημοτικοῖς μετιέναι νόμος ἀγορανομίας τε καὶ δημαρχίας, ὑπατεῖαν δ' οὐδεὶς, ἥς οὐδενὶ πλὴν ἢ τοῖς πατρικίοις μετῆν, ὅψε δέ ποτε καὶ ταύτης ἔτυχον τῆς ἀρχῆς ὅτε συνεχωρήθη καὶ τοῖς δημοτικοῖς αὐτὴν λαβεῖν. *His igitur et Dio Cass. 44. 12. assentitur et omnes, qui argutias non amant, assentiri arbitror.*

Brut. 1. 15. de materno Bruti genere nulla est controversia: Σερβιλία δὲ ἡ μήτηρ ἀνέφερε τὸ γένος εἰς Ἄλαν Σερβίλιον, ὃς Μαλλίου Σπορίου τυραννίδα κατασκευαζομένου — πατάξας ἀπέκτεινεν, *ubi scribendum Ἀάλαν Σερβίλιον et ΜΑΙλίου. Nomina propria Romanorum corrumpi solent a scribis, quos nimium revereri passim Sintenisium video.*

Brut. 1. 25. οὐδὲν γὰρ ἐκείνῳ λειφθῆναι γένος ἀνελόντι τοὺς υἱούς, ἀλλὰ δημότην τοῦτον οἰκονόμου υἷδν ὄντα Βρούτου ἄρτι καὶ πρῶην εἰς ἄρχοντα προελθεῖν. Miserum in modum et citra spem emendationis haec et vitiosa et mutilata sunt. De re ipsa aliunde, ut vidimus, satis constat. Plutarchi verba „satius est non tangere” nam „quidquid attigeris ulcus est.”

Brut. 2. 24. καὶ περὶ Παταρέων ἐτέραν (Bruti Epistolam): Ξάνθιοι τὴν ἐμὴν εὐεργεσίαν ὑπεριδόντες τάφον ἀπονολίας ἐσχήκασιν τὴν πατρίδα. Παταρεῖς δὲ πισεύσαντες ἑαυτοὺς ἐμοὶ οὐδὲν ἐλλείπουσι διοικοῦντες τὰ καθ' ἕκαστα τῆς ἐλευθερίας. ἐξδὲν οὖν καὶ ὑμῶν ἢ τὴν Παταρέων κρίσιν ἢ τὴν Ξανθίων τύχην ἐλέσθαι. *Haerent viri docti in verbis περὶ Παταρέων, nec hercle mirum, namque nisi prius emendata intelligi non possunt. Tres erant in Lycia maximae urbes Xanthus, Patara et Pinara. Strabo pag. 665. Cas. Πίναρα τῶν μεγίστων οὗσα πόλεων ἐν τῇ Λυκίᾳ. Cives appellantur Πίναρεῖς ὡς Μεγαρεῖς Steph. Byz. Qui has cepisset Lyciam in potestate habebat. Alexander apud Arrianum Anab. I. 24. Lyciam ingressus περάσας τὸν Ξάνθον ποταμὸν Πίναρα καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ Πάταρα ἔλαβεν. Brutus igitur ad Pinarenses scripserat: Xanthios delevi, Patarensibus ignovi et vobis optionem facio utrum hos an illos imitari malitis. Ergo Plutar-*

ehus dederat aut περὶ Πιναρῶν vel καὶ τοῖς Πινारेῦσιν ἑτέραν, et omnis est remota difficultas.

In fine loci pro ἐλέσθαι scribendum ἔλεσθε, nam si coniunctis ἐξὸν ὑμῖν ἐλέσθαι exitum sententia non habebit. Nunc dicit: ἔλεσθε ἢ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, ἔξεσι γὰρ ὑμῖν.

Brut. 3. 1. *Brutus* ἔτι μεράκιον ὧν Κάτωνι τῷ θείῳ συναπεδήμησεν εἰς Κύπρον. Brutum natum esse anno 85 Ciceronis testimonio constat in *Bruto* cap. 94. ¹⁾ Cato anno 58 in insulam Cyprum profectus est. Ergo Brutus erat tum μεράκιον ἔτι XXVII annorum. Ex Bruti anno natali prorsus confutatur fabella, quam ex vulgi rumoribus natam propagavit Plutarchus in *Bruto* 5. 1. *Serviliam non ex marito Iunio Bruto, sed ex adultero Iulio Caesare Brutum concepisse: ἐγνώκει γὰρ (Caesar) ὅς ἴσκει ΝΕΑΝΙΑC ὧν ἔτι τὴν Σερβιλίαν ἐπιμανεῖσαν αὐτῷ καὶ καθ' οὗς μάλιστα χρόνους ὁ ἔρως ἐπέφλεγε γενόμενον τὸν Βροῦτον ἐπέπεισό πως ἐξ ἑαυτοῦ γεγονέναι* ²⁾. Facillime in maledica civitate corruptis moribus huiusmodi suspiciones nascuntur et fidem inveniunt, sed hunc quidem rumorem falsum esse ἀναντιλέκτῳ argumento demonstrari potest. Brutus enim conceptus anno 86 non potuit patrem habere Caesarem *puerum praetextatum* XIV annorum et non νεανίαν, ut Plutarchus scribit, sed μερακύλλιον adhuc sub paedagogo nondum toga virili sumta. Non sic mater Aurelia Caesarem instituerat, vid. *Dialog. de Orat.* cap. 28.

Similiter de nihilo ficta est fabella apud Plutarchum et in vita *Caesaris* et in *Bruto* 5. 9. de lasciva epistola amatoria (ἀκόλαστον ἐπιστόλιον) quam Servilia miserit ad Caesarem in Curiam quo die de sociis Catilinae senatus consuleretur. Cur sit illa fabella fide indigna ad Caesaris vitam ostendemus. Accedat his novum argumentum ex Serviliae aetate. Ponamus Servi-

1) Ciceronis verba sunt: „annis ante decem causas agere coepit Hortensius quam tu (Brutus) natus es” et cap. 64. „Q. Hortensius L. Crasso Q. Scaevola Coss. (anno 95) primum in foro dixit.”

2) Appianus B. C. II. 112. *Brutus* Caesari παῖς ἐνομίζετο εἶναι Σερουιλίας τῆς Κάτωνος ἀδελφῆς ἐρασθείσης τοῦ Καίσαρος ὅτε ὁ Βροῦτος ἐγίγνετο.

liam XX annos natam Brutum peperisse: ergo Cicerone Consule erat XLII annorum, et quis sanus credere potest matronam id aetatis eamque catam et callidam ἐπιστόλιον ἀκόλαστον amatorī misisse in Curiam, quum de salute reip. omnibus metu percussis Senatus haberetur? Quis serio putat Caesarem Catone sententiam illam nobilissimam dicente otiose vetulae amicae literulas lectitasse? Nemo hercle, sed est haec κατεψευσμένη ἱστορία ex vulgi rumoribus nullo certo auctore orta et propagata.

Quam facile huiusmodi flagitiosi rumores de nihilo ex maledicis facetiis nascerentur ostendet bonum dictum Ciceronis de Servilia apud Sueton. in *Caesare* 50. „(Caesar) ante alias dilexit *M. Bruti matrem Serviliam*, cui et primo suo consulatu sexagies sestertio margaritam mercatus est et bello civili super alias donationes amplissima praedia ex auctionibus hastae nummo addixit.” Unum ex his nominat Cicero ad Atticum XIV. 21. 3. „quin etiam hoc ipso tempore multa ὑποστόλεια. Pontii Neapolitanum a matre tyrannoctoni possideri!” Pergit Suetonius: „cum quidem plerisque vilitatem mirantibus facetissime Cicero: Quo melius, inquit, emtum sciatis tertia deducta est: existimabatur enim Servilia etiam filiam suam Tertiam Caesari conciliare.” Quis mortalium ex hoc dicto serio colligat Tertullam Cassii postea uxorem matris lenocinio a Caesare vitiata esse? Dicuntur haec aut iocose aut stomachose, ut nemo vera esse existimet. Cantabant milites in triumpho:

Gallias Caesar subegit, Nicomedes Caesarem.

et Cicero in epistola scripsit (Suet. *Caes.* 49.) „*florem aetatis a Venere orti in Bithynia contaminatum.*” Quisnam autem hisce plus tribuet quam maledictis, quae apud Plautum ignoti in ignotos evomunt? Antiquarii sero nati haec omnia pro veris in literas retulerunt. Suet. in *Caes.* 50. „(Caesarem) pronum et sumptuosum in libidines fuisse constans opinio est plurimasque et illustres foeminas corrupisse: in quibus Postumiam Servii Sulpicii, Lolliam Auli Gabinii, Tertullam M. Crassi, etiam Cn. Pompeii Muciam.” Qui hanc OPINIONEM veram esse existimant, iidem credant Curioni patri qui Caesarem „in quadam oratione omnium mulierum virum et omnium virorum mulierem appellavit” Suet. *Caes.* 52.

De Servilia matre Bruti nulla est dubitatio quin Caesaris amoribus famosa fuerit. Plutarch in *Catone minore* 24. 14. Ex Plutarchi verbis in *Brut.* 5. 7. et 5. 21. ἐγνώκει τὴν Σερβιλίαν ἐπιμανεῖσσαν αὐτῷ, et οὕτω μὲν ἦν ὁ πρὸς Καίσαρα Σερβιλίας ἔρως περιβόητος, suspiceris Caesarem magis appetitum esse quam appetiisse; neque obliviscendum est Serviliam in primo Caesaris consulatu XLVI annorum fuisse, et in bello civili quum amplissimis praediis a Caesare ditaretur fuisse propemodum sexagenariam. Caesar igitur non vetulae amore sed catae et callidae foeminae moribus captus erat. Quanta fuerit auctoritate Servilia in consiliis Bruti et amicorum vide in *Epist. ad Atticum* XV. 11. (ubi „exclamat tua familiaris” significat „exclamat Servilia”). Quantum ei Cato tribuerit testis est Asconius Pedianus in *Scaurianam* pag. 17. „soror Catonis Servilia, quae mater M. Bruti fuit — apud Catonem maternam obtinebat auctoritatem.” Catone Praetore anno 54 soror Servilia annos LI nata dudum pristinos mores mutaverat. Quantum gratia Servilia apud Senatum valuerit vide in *Epistolis ad Attic.* XV. 12. Quam acris fuerit in epistola ad Cassium (*ad Fam.* XII. 7.): invita socru (Servilia) feci. Mulier timida verebatur ne Pansae animus offenderetur. Non sine risu aut Cicero mulier timida scribere potuit aut Cassius legere.

Brut. 4. 3. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ (Bruti) διὰ τὸν Πομπηΐον ἐτεθνήκει πρότερον nempe anno 78 post Syllae mortem in Gallia Cisalpina cf. Plutarchus in *Pompeio* cap. 16. Magna invidia ob Bruti caedem Pompeius flagravat perfidiae et crudelitatis nomine, de qua re eximium testimonium est Valerii Maximi nescio unde sumtum VI. 2. 8. Helvius Mancina L. Libonem apud Censores accusabat. In quo certamine cum Pompeius Magnus — ab inferis illum ad accusandum remissum dixisset: Non mentiris, inquit, Pompei: venio enim ab inferis, sed dum illic moror ridi cruentum Cn. Domitium Ahenobarbum deflentem quod summo genere natus, integerrimae vitae, amantissimus patriae, in ipso iuventutis flore, tuo iussu esset occisus. Vidi pari claritate conspicuum Brutum ferro laceratum, querentem id sibi prius perfidia, deinde etiam crudelitate tua accidisse. Vidi Cn. Carbonem —, vidi praetorium virum Perpernam — omnesque eos

una voce indignantes quod indemnati sub te adolescentulo carnifice occidissent." Quae fama quum vulgo obtinuisset Brutus ἀπαντήσας οὐδὲ προσεῖπε τὸν Πομπηϊὸν ἄγος ἡγούμενος μέγα πατρὸς Φονεῖ διαλέγεσθαι. Plut. 4. 7.

Brut. 4. 5. τὴν Πομπηϊοῦ νομίζων ὑπόθεσιν βελτίονα πρὸς τὸν πόλεμον εἶναι ΤΟΤ Καίσαρος ἐκείνῳ προσέθετο. Perit articulus ad sensum necessarius: εἶναι ΤΗΣ τοῦ Καίσαρος.

Brut. 4. 10. Brutus εἰς Σικελίαν ἐπλευσε πρεσβευτῆς μετὰ Σησίῳ τοῦ λαχόντος τὴν ἐπαρχίαν. Dudum receptam oportuit certissimam emendationem εἰς Κιλικίαν. Quis enim horum temporum historiae gnarus nescit Catonem Siciliam sortitum ab Asinio Pollione ex ea provincia expulsum esse (Plut. in Cat. 53. 5.)? Sestium eo anno pro praetore Ciliciam provinciam obtinuisse etiam aliunde constat (Cic. ad Fam, V. 20. 5.). Praeterea notum est quoties in libris Mss. σικελία et κιλικία confundantur. Omnino in nominibus propriis praesertim Romanorum mirifice scribae turbare solent. Uno exemplo defungar: cap. 12. 21. ALBINUM appellant λαβιῆνον, λαβήϊνον, λαβιήνον et λαβιηνόν.

Brut. 6. 15. Brutus τῷ τῶν Λιβύων βασιλεῖ προηγορῶν μὲν ἡττᾶτο τοῦ μεγέθους τῶν κατηγοριῶν, δεόμενος δὲ καὶ παραιτούμενος [περὶ τούτου] πολλὴν αὐτῷ διέσωσε τῆς ἀρχῆς. Λέγεται δὲ Καῖσαρ ὅτε πρῶτον ἤκουσεν αὐτοῦ λέγοντος εἰπεῖν πρὸς τοὺς Φίλους· Οὗτος ὁ νεανίας οὐκ οἶδα μὲν ὃ βούλεται, πᾶν δ' ὃ βούλεται σφόδρα βούλεται. Manarunt haec sine controversia ex Ciceronis ad Atticum epistola XIV. 1. ita scribentis: *de Bruto nostro — Caesarem solitum dicere „Magni refert hic quid velit; sed quidquid vult, valde vult."* idque eum animadvertisse cum pro Deiotaro Nicaeae diceret." Apparet igitur mendosum esse τῷ τῶν ΛΙΒΤΩΝ βασιλεῖ, sed incertum est sitne Plutarchi error an scribarum. In Bruti dicto non video quid sibi *sed* velit in verbis: *magni refert hic quid velit SED quidquid vult valde vult.* Intelligerem ita scriptum: *SIQUIDEM quidquid vult cet.* Neque Plutarchus recte vertit: οὗτος ὁ νεανίας οὐκ οἶδα μὲν ὃ βούλεται. Erat tum Brutus νεανίας XXXVIII annorum (85—47).

Quod autem scribit Plutarchus πολλὴν αὐτῷ (*Deiotaro*) διέσωσε τῆς ἀρχῆς, meliora docebit Cicero *de Divinatione* II. 37.

De Bruti oratione *pro Deiotaro* vid. *Dial. de Oratt.* cap. 21.

Brut. 6. 21. τὸ γὰρ ἐμβριθὲς αὐτοῦ — ὅποι Τρέψειεν ἰσχυραῖς ἐχρήτο ταῖς ὁρμαῖς. Una litera minus Plutarchum scripsisse arbitror ὅποι 'Ρέψειεν, in quam partem inclinasset, id est id quod semel facere constituisset et strenue agebat et perducebat ad exitum. In Plutarchi *Pyrrho* 22. 14. ἐπὶ ταῦτα Τρέψας. optime Wytttenbach. restituit 'Ρέψας.

Brut. 7. 9. contendunt inter se Brutus et Cassius de Praetura urbana, ἡγωνίζετο δὲ Βροῦτος εὐκλεία καὶ ἀρετῇ πρὸς πολλὰ τοῦ Κασσίου καὶ λαμπρὰ τὰ Παρθικὰ νεανιεύματα. Satis inique Cassii res praeclare gestae adversus Parthos in Syria νεανιεύματα appellantur. Solus enim Cassius pro Quaestore rem Romanam lapsam et penitus afflictam restituit non minore virtute et consilio quam fortuna usus. Magna erat in ipso bello Cassii quaestoris fama etiam apud hostes. Appian. B. C. IV. 59. ἐξ οὗ Κράσσῳ ταμιεύων ἐμφρονέστερος ἔδοξε τοῦ Κράσσου γενέσθαι. Accepta clade milites Carris Cassio deferunt imperium, detulit et ipse Crassus, sed Cassius recusavit (Dio Cass. 40. 28.) et reliquias legionum salvas in Syriam reduxit. Dio Cass. 40. 25. οἱ δὲ εἰς τὴν Συρίαν μετὰ Κασσίου Λογγίνου τοῦ ταμίου διεσώθησαν. Vell. Paterc. II. 46. *Reliquias legionum C. Cassius tum quaestor conservavit, Syriamque adeo in populi Romani potestate retinuit ut transgressos in eam Parthos fugaret ac funderet.* Cassius primum non ita magnas copias Parthorum fudit, deinde ingentem exercitum occiso duce vicit et Syria expulit. Dio Cass. 40. 28—29. Est operae pretium aequalem testem de his rebus audire. Ciceronem *ad Famil.* II. 10. *cum venissem ad Amanum — Cassius noster, quod mihi magnae voluptati fuit, feliciter ab Antiochia hostem reiecerat.* et *ad Atticum* V. 20. 3. *Rumore adventus nostri et Cassio, qui Antiochiae tenebatur, animus accessit et Parthis timor iniectus est. ITAQUE eos cedentes ab oppido Cassius insecutus rem bene gessit: qua in fuga magna auctoritate Osaces dux Parthorum vulnus accepit eoque interiit paucis post diebus."* Cf. Dio Cass. 40. 28—29. Cicero ipse,

ut opinor, non sine risu relegere potuisset verba: *rumore adventus nostri Cassio animus accessit, Parthis metus iniectus est praesertim quia debellaverat Cassius anteaquam quisquam de Ciceronis adventu aliquid potuerat inaudire. Hoc quoque est eodem genere ludicrum in § 3. „castella munitissima nocturno Pomptinii adventu matutino nostro cepimus.” id est Pomptinio noctu de hoste castella cepit, Cicero mane superveniens a Pomptinio accepit. Sed ut est Cicero natura candidus et Φιλαληθής non se continet quin statim addat: *Castra paucos dies habuimus ea ipsa quae contra Darium habuerat apud Issum Alexander, imperator haud paullo melior quam aut tu aut ego.*” Cicero tamen imperator ab exercitu salutatus supplicationibus impetratis perparum abfuit quin triumpharet, Cassio, qui pacatam provinciam imbelli Bibulo tradidit, ne gratiae quidem actae. Haec sunt Cassii quae Plutarchus appellat νεανιεύματα. Hinc Caesar dixit: δικαιότερα μὲν λέγει Κάσσιος, Βρούτῳ δὲ τὴν πρῶτην δοτέον. Appianus B. C. II. 112. ὥς τὰ μὲν δίκαια Κάσσιος ἀποφαίνοι, Βρούτῳ δ’ αὐτὸς χαρίζοιτο. Dignior erat Cassius sed Brutus amicior. Nihil tribuo Appiani coniecturae non seri dissedisse Brutum et Cassium. „ars haec erat, inquit, ne in omni re inter se conspirare viderentur” (ὑπόκρισις ἦν τοῦ μὴ πάντῃ συμπράσσειν ἀλλήλοις νομίζεσθαι), neque magis credendum illi qui narrabant Καίσαρος ἔργον γενέσθαι τὴν Φιλονικίαν ταύτην ἑκατέρῳ κρύφα δι’ ἐλπίδων ἐνδιδόντος ἑαυτόν. (apud Plut. 7. 6.) quid enim Caesar stultius facere potuisset? Sed neque Caesar neque alius quisquam Cassium amabat, Brutum ne hostes quidem oderant. Cicero quoque lenissimus mortalium Cassium non amabat. Lege mihi epistolam ad Atticum XV. 11. Cassius ex Scto frumentum ex Sicilia in Urbem mittere debebat Brutus ex Asia. Consulunt Ciceronem quid sit agendum „Brutus — quaerere quid placeret. Ego ut uteretur Asiatica curatione frumenti. — Cassius intervenit. Ego eadem illa repetivi. Hoc loco fortibus sane oculis Cassius (Martem spirare diceret se in Siciliam non iturum. Egone ut beneficium accepissem contumeliam!” Aperte hominem ut ineptum deridet, nam statim ostendit vanas has minas fuisse. Urebant Ciceronem res: Cassio pro quaestore in Syria praeclare gestae. ad Atticum VI. 14. Parthicum bellum impendet: Cassius INEPTAS literas misit*

Nempe ad Senatum miserat literas „quibus per se scribit *'confectum esse Parthicum bellum.'* ad Atticum V. 21. Mentitum esse Cassium ibidem scribit et literis nil creditum ¹⁾. Erat tamen res verissima ipso Cicerone teste in *Philippica* XI. 14. *Magnas C. Cassius res gessit ante Bibuli summi viri adventum cum Parthorum nobilissimos duces maximasque copias fudit Syriamque immani Parthorum impetu liberavit.*

Ergo Brutus Praetoram urbanam adeptus est, Cassius inter cives ac peregrinos ius dicebat. Dio Cassius videtur Cassium Praetorem urbanum dicere 47. 20. *καίτοι καὶ ἀσυνόμος ὁ Κάσσιος ἦν.* Sed transponenda esse nomina et de Bruto, non de Cassio, haec dici infra ostendere conabor.

Bruti 7. 5. narrat Plutarchus Brutum et Cassium inter se contendisse de Praetura urbana *καίπερ οἰκέλους ὄντας.* *Ἰουνία γὰρ ἀδελφῇ Βρούτου συνῶκει Κάσσιος.* Iunia in Ciceronis Epistolis *Tertia* et blandiore nomine *Tertulla* appellatur, unde natum est illud: *tertia deducta est.* Cassius ipsis Idibus Martiis ante Caesaris caedem filio togam virilem dedit eumque in forum deduxit. Plut. 14. 15. *πρὸς Κάσσιον ἀθροισθέντες τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸ καλούμενον ἀνδρεῖον ἱμάτιον ἀναλαμβάνοντα κατήγον εἰς ἀγοράν.* Cassius Brutum uno anno aetate antecedebat. Fuit enim Crassi quaestor in secundo consulatu anno 55, quum esset de more annorum XXXI. Itaque anno 86 natus est, Crassus enim paludatus in provinciam profectus est *priusquam consulatu abiisset* medio fere mense Novembri et Crassum quaestorem secum abduxit. Colligimus hoc ex Ciceronis epistola ad Atticum IV. 13. *Nos in Tusculanum venisse a. d. XVII. Kal. Decembr. (14 Nov. anni 55) video te scire. Crassum — minore dignitate aiunt profectum paludatum quam olim aequalem eius L. Paulum iterum Consulem* ²⁾. Unde tempora sic constitui possunt:

1) Odiosius etiam Caelius (*ad Fam.* VIII. 10. 2.) in eam opinionem Cassius veniebat (id est putabatur) quae diripisset ipse ut viderentur ab hoste vastata finxisse bellum et Arabas in provinciam immisisse eosque Parthos esse Senatui renuntiasse.

2) aequalem dicit, nam Aemilius Paullus, ut Crassus, sexagenarius in provinciam abiit. Livius 44. 22. *Traditum est memoriae maiore quam solita frequentia prosequentium Consulem Aemilium Paullum) celebratum.*

Cassius natus est	anno 86.
Iuniam uxorem duxit	„ 60.
Quaestor in Syriam profectus	„ 55.
Designatus aedilis	„ 48.
Praetoram gessit	„ 44.
Filio togam virilem dedit.	„ 44.
Periit	„ 42.

Abortum fecit Tertulla anno 43. Cicero *ad Atticum* XIV. 20. 2. *Tertullae nollem abortum: tam enim Cassii sunt iam quam Bruti serendi.* In magna dignatione et maximis divitiis ad extremam senectutem pervenit. Tacitus *Annal.* III. 76. *Iunia sexagesimo quarto post Philippensem aciem anno (22 p. Chr.) supremum diem explevit Catone avunculo genita, C. Cassii uxor, M. Bruti soror. — Viginti clarissimarum familiarum imagines ante latae sunt — sed praefulgebant Cassius atque Brutus eo ipso quod effigies eorum non visebantur.*

Brut. 7. 13. Certabant inter sese Brutus et Cassius de Praetura urbana. Caesar Brutum praetulit, ἀπεδείχθη δὲ Κάσσιος ἐφ' ἐτέρᾳ στρατηγῶς οὐ τοσοῦτον εὐνοίας ἔχων δι' ἥν ἔλαβεν ὅσον ὀργῆς ὧν ἀπέτυχεν. Apparet Cassium accepisse iurisdictionem peregrinam, quae dignitate esset secunda, sed ἐφ' ἐτέρᾳ eo sensu dici non potest et haud dubie mendose scriptum est. Quod commodè substitutam sedulo quaerens non reperio. Praetorem urbanum et peregrinum nominat Dio Cassius 53. 2. *iurisdictio Aedilium*, inquit, *Praetoribus delata*, τὰ μὲν μείζω τῷ ἀσυνόμῳ, τὰ δ' ἕτερα τῷ ξενικῷ προσετάχθη.

In sqq. compositionis concinnitas postulat ἥν ἀπέτυχεν, ut δι' ἥν ἔλαβεν.

Brut. 7. 15. Βρούτος δὲ — μετεῖχε τῆς Κλίστρος δυνάμεως ὅσον ἐβούλετο. Βουλομένῳ γὰρ ὑπῆρχεν εἶναι τῶν φίλων πρώτῳ. — ἀλλ' εἶλκεν αὐτὸν ἡ περὶ Κάσσιον ἐταιρεία. Plutarchus scripserat id quod rei natura postulat ἀλλ' ἄνθεῖλκεν, id est εἰς τοῦναντίον εἶλκεν. Caesaris amicitia blanda vi Brutum alliciebat, sed *retrahebat* eum (*retro trahebat*) Cassius eius animum a Caesare alienans et iubens φεύγειν τὰς τυραννικὰς φιλοφροσύνας καὶ χάριτας.

Brut. 7. 15. ἐκτέμνοντα τὴν ἀλκὴν καὶ τὸν θυμὸν ὑπερείποντα. In libris est ἐκτείνοντα, sed rectissime correctum est ἐκτέμνοντα, neque debebat Sintenis aliud quaerere. Philodemus *de Ira* col. XXXI. pag. 107. Γομπ. ἔνιοι τῶν Περιπατητικῶν — ἐκτέμνειν τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς φασὶ τοὺς τὴν ὀργὴν καὶ τὸν θυμὸν αὐτῆς ἐξαιροῦντας. quod inanavit ex Platone *de Rep.* pag. 411b. ἕως ἂν ἐκτῆξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ ποιήσῃ μαλθακὸν αἰχμητήν.

Brut. 9. 2. ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἮΝ τῇ φύσει τοῦ Κασσίου δυσμένειά τις — πρὸς τὸ γένος τῶν τυράννων. Addita praepositione scribendum: ἘΝῇ τῇ φύσει δυσμένειά τις. Plato *de Rep.* pag. 411d. εἴ τι καὶ ἐνῇ αὐτοῦ φιλομαθὲς ἐν τῇ ψυχῇ — ἀσθενὲς γίγνεται. Dici potest ἦν ἐν τῇ φύσει ut ἐνῇ τῇ φύσει sed praepositio abesse non potest.

Brut. 9. 17. τῷ μὲν γὰρ ἀνδριάντι τοῦ προπάτορος Βρούτου τοῦ καταλύσαντος τὴν τῶν βασιλέων ἀρχὴν ἐπέγραφον „Εἶθε νῦν ἦς, Βροῦτε” καὶ „ὦ Φελε νῦν ζῇν Βροῦτος.” Τὸ δ’ αὐτοῦ Βρούτου βῆμα στρατηγούντος εὗρίσκετο μεθ’ ἡμέραν ἀνάπλεων γραμμάτων τοιούτων „Βροῦτε, καθεύδεις.” καὶ „Οὐκ εἶ Βροῦτος ἀληθῶς.” Prodeant nunc reliqui testes. Suetonius in *Caes.* 80. Subscripsere quidam L. Bruti statuae UTINAM VIVERES. item ipsius Caesaris:

Brutus quia reges eiect consul primus factus est,

hic quia consules eiect rex postremo factus est.

Stabant hae statuae sub divo in area Capitolina et Caesaris statua inter reges (ut supra ostendimus) iuxta Bruti statuam erat posita, ut simul et veteris libertatis auctor et novae servitutis conspicerentur, quo mordacius est epigramma. Appianus B. C. II. 112. πολλὰ τοῖς ἀνδριάσι τοῦ πάλαι Βρούτου καὶ τῷ δικαστηρίῳ τούδε τοῦ Βρούτου τοιάδε ἐπεγράφετο λάβρα „Βροῦτε, δωροδοκεῖς.” „Βροῦτε νεκρὸς εἶ.” ἢ „ὦ Φελέες γε νῦν περιεῖναι.” ἢ „Ἀνάξιά σου τὰ ἐκγόνα.” ἢ „Οὐδ’ ἐκγόνος εἶ σὺ τοῦδε.” Dio Cassius 44. 12. τῇ τοῦ παλαιοῦ Βρούτου εἰκόνι ἐπέγραψαν „Εἶθε ἔζης” καὶ τῷ τούτου βήματι (ἐστρατήγει γὰρ καὶ βῆμα καὶ τὸ τοιοῦτον ὀνομάζεται ἐφ’ οὗ τις ἐξόμενος δικάζει.) ὅτι „Καθεύδεις, ὦ Βροῦτε.” καὶ „Βροῦτος οὐκ

εἶ." Ex his in Plutarchi loco, ubi libri exhibent: εἶθε νῦν ἤς ΒροῦτOC nomen proprium Sintenis expungebat, sed quia *protus* idem est εἶθε νῦν ἤς et ὥφελες νῦν ζῆν, suspicor Plutarchum scripsisse: — ἐπέγραφον „ΩΦελEC νῦν ζῆν." deletis verbis εἶθε νῦν ἤς Βροῦτος et Βροῦτος, quod additum est postquam ὥφελEC in ὥφελE corruptum est. Nihil aliud *subscribere* quidam quam UTINAM VIVERES, ὥφελες νῦν ζῆν.

Brut. 10. 9. *Cassius ex Bruto quaerit εἰ τῇ νομηνίᾳ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἔγνωκεν εἰς σύγκλητον παρεῖναι· πυνθάνεσθαι γὰρ ὡς λόγον ὑπὲρ βασιλείας Καίσαρος οἱ φίλοι τότε καθήσοιεν. Φήσαντος δὲ τοῦ Βρούτου [μὴ] παριέναι „Τί οὖν, εἶπεν ὁ Κάσσιος, ἂν καλῶσιν ἡμᾶς;"* In his μὴ abest a Codicibus et παρεῖναι pro παριέναι Schaeferus reponebat. Frustra. Rectissime enim dicitur *quaesivit an Calendis Martiis in Senatum venturus esset*, (nam hoc est εἰς σύγκλητον παρεῖναι) sed vitiosum et ineptum est *dixit se non venire*. Quid multa? Corrige: — καθήσοιεν. ΟΤ Φήσαντος δὲ τοῦ Βρούτου „ΤΙ οὖν, εἶπεν κτέ. Perierat negatio, deinde Graeculi συκίνην ἐπικουρίαν attulerunt.

Sequitur: τί οὖν, εἶπεν ὁ Κάσσιος, ἂν καλῶσιν ἡμῶς; Ἐμὸν ἔργον, ἔφη (ὁ Βροῦτος, recte delet Sintenis) ἤδη τὸ μὴ σιωπᾶν ἀλλ' ἀμύνειν καὶ προαποθνήσκειν τῆς ἐλευθερίας. καὶ ὁ Κάσσιος ἐπαρθείς· Τίς δ', εἶπε, Ῥωμαίων ἀνέξεται σοῦ προαποθνήσκοντος; Ἄρα ἀγνοεῖς, ὦ Βροῦτε, σεαυτόν; ἢ τὸ βῆμά σου δοκεῖς καταγράφειν τοὺς ὑφάντας καὶ τοὺς καπήλους; Comparanda haec sunt cum narratione Appiani, quae ex eodem fonte manavit et ex his gravi mendo poterit liberari. Appianus B. C. II. 113. *Cassius ad Brutum: τί ποιήσομεν — ἂν οἱ κόλακες τοῦ Καίσαρος γνώμην περὶ βασιλείας προθῶσιν; καὶ ὁ Βροῦτος οὐκ ἔφη παρέσεσθαι τῷ βουλευτηρίῳ. ἐπανερομένου δὲ τοῦ Κασσίου· Τί δ' ἂν ἡμᾶς καλῶσιν ὡς στρατηγοὺς τί ποιήσομεν; Ἀμυνῶ τῇ πατρίδι, ἔφη, μέχρι θανάτου. Καὶ ὁ Κάσσιος αὐτὸν ἀσπασάμενος· Τίνα δ', ἔφη, CT προσλήψῃ τῶν ἀρίστων οὕτω φρονῶν; ἢ σοι δοκοῦσιν οἱ χειροτέχναι καὶ κάπηλοι καταγράφειν σου τὸ δικασήριον; Vides esse haec plane eadem sed aliis verbis enuntiata. Confidenter igitur redde Appiano τίνα δ' ΟΤ (pro CT) προσλήψῃ τῶν ἀρίστων οὕτω φρονῶν; Contra ex Appiano reddendum Plutarcho: ἔμὸν*

ἔργον ἤδη τὸ μὴ σιωπᾶν ἀλλ' ἀμύνειν (ΤΗΙ ΠΑΤΡΙΔΙ) καὶ προ-
αποθνήσκειν τῆς ἐλευθερίας.

Eadem est ratio eorum quae sequuntur. Res et sententiae nihil differunt sed aliis atque aliis verbis vestitae sunt.

Quod autem Cassius Bruto dixit πυνθάνεσθαι ὡς λόγον ὑπὲρ βασιλείας Καίσαρος οἱ φίλοι καθήσοιεν (optime Reiske pro καθήσοιεν) Plut. 10. 11. et Appianus II. 113. comparandus est Sueton. Caes. 79. *Valida fama percrebuit — proximo Senatu L. Cottam XVvirum sententiam dicturum ut, quoniam libris fatalibus contineretur Parthos nisi a rege non posse vinci, Caesar rex appellaretur*, quae descripsit Dio Cassius 44. 15. Cicero de Divinatione II. 54. *Sibyllae versus observamus — quorum interpretas nuper FALSA QUADAM HOMINUM FAMA dicturus in Senatu putabatur, eum quem revera regem habebamus appellandum quoque esse regem si salvi esse vellemus*. Hanc famam igitur veram esse ratus Brutus statuerat illo die in Senatum non venire. Sed sive vera haec fama erat sive falsa Caesare interfecto res exitum non habuit.

Brut. 12. 2. *coniurati socios sibi assumunt οὐ μόνον τῶν συνή-
θων ποιούμενοι τὴν αἵρεσιν ἀλλ' ὅσους ἠπίσαντο τολμητὰς ὄντας [ἀγαθοὺς] καὶ θανάτου καταφρονητάς*. Dele inepte additum ἀγαθοὺς. Perinde vitiosum est τολμητῆς ἀγαθός et εὖ τολμᾶν. Satis frequens est apud Plutarchum τολμητῆς sic positum.

Brut. 12. 4. *Brutus et Cassius socios sibi legentes Κικέρωνα τοῦτο μὲν πίσεως, τοῦτο δὲ εὐνοίας ἔνεκα πρῶτον ὄντα παρ' αὐτοῖς ἀπεκρύψαντο*. Multis locis Cicero queritur se in hanc societatem non esse receptum. Ad Cassium scribit (ad Famil. XII. 4): *Vellem Idibus Martiis me ad coenam invitasses: reliquiarum nihil fuisset. nunc me reliquiae vestrae exercent*. et ad Trebonium (X. 28): *quam vellem ad illas pulcherrimas epulas me Idibus Martiis invitasses! reliquiarum nihil haberemus*, et post pauca: *Quod a te seductus est tuoque beneficio adhuc vivit haec pestis (Antonius) interdum tibi subirascor*. et in Philipp. II. 14. 34. *si enim fuissem (in numero Caesaris interfectorum) non solum regem sed etiam regnum de rep. sustulissem*. Verissimum autem est quod scribit ad Atticum XV. 4. *animis usi sumus virilibus*,

consiliis (mihi crede) puerilibus. Optima factu Cicero suaserat sed non est auditus. *ad Att. XIV. 10. Meministine me clamare illo ipso primo Capitolino die Senatum in Capitolium a Praetoribus vocari? Dii immortales! quae tum opera effici potuerunt! et ad Attic. XV. 11. 2. cum ingressus essem dicere quid oportuisset (statim post caedem Caesaris) — nec tamen illum locum attingerem quemquam praeterea oportuisse tangi, sed Senatum vocari, populum ardentem studio vehementius incitari, totam suscipi rempublicam, exclamat tua familiaris (Servilia) „Hoc vero neminem umquam audiui!”* Interea coniurati nihil consilio, nihil ratione, nihil strenue agere. Die tertio Senatus in aede Telluris habetur et acta Caesaris pacis causa (ut loquebantur) sed revera metu veteranorum confirmata sunt. Cicero *ad Attic. XIV. 14. nam Liberalibus quis potuit in Senatum (in aedem Telluris) non venire? Fac id potuisse aliquo modo: num etiam cum venissemus, libere potuimus sententiam dicere? Nonne omni ratione veterani, QUI ARMATI ADERANT, cum praesidii nos nihil haberemus, DEFENDENDI (vocabulum corruptum) fuerunt? Mendosa lectio est sed sententia aperta.* Deinde graviter peccatum est in recitando Caesaris testamento et in funere publico decernendo. Cicero *ad Atticum XIV. 14. 3. Recordare tua. Nonne meministi clamare te omnia perisse si ille funere elatus esset? Sapienter id quidem. Itaque ex eo quae manarint vides.* Hinc illae acerbæ Ciceronis querelae: (*ad Fam. XII. 1.*): non regno sed rege liberati sumus. (*ibid. XII. 3.*): dominum ferre non potuimus, conseruo servimus. (*ad Att. XIV. 9.*): O dii boni! vivit tyrannis, tyrannus occidit. cuius morte laetamur eius facta defendimus (nam sic videtur scribi oportere pro: eius interfecti morte l. cuius). (*ad Attic. XIV. 10.*): interfecto rege liberi non sumus. (*ad Attic. XIV. 14.*): sublato enim tyranno tyrannida manere video. et tandem pertaesus omnia non dubitavit scribere *ad Attic. XV. 4. „Nos ita gratiosi eramus apud illum (Caesarem) ut nostrae aetati, quoniam interfecto domino liberi non sumus, NON FURRIT DOMINUS ILLE FUGIENDUS. Rubeo, mihi crede, sed iam scripseram: delere nolui.”*

κλύεις τὰδ' Ἀμφιάραος ὧν ὑπὸ χθονός;

Quamquam etiam post tot saecula piget videre praeclaros viros patriae liberatores malis consiliis uti, tamen facile intel-

ligimus etiamsi optimis consiliis usi fuissent remp. et libertatem servari tum non potuisse. In tam male morata civitate ut in corpore putri et tabido nulla spes hic salutis, illic libertatis. Labentem et cadentem rem Romanam sapienter consulando fulcire aliquamdiu fortasse potuissent, sed quo minus his moribus rueret prohibere non poterant. Ipsa enim si cupisset Salus servare prorsus non poterat hancce rempublicam. Brutus, quem Cicero dicit *Orat.* cap. 39. optime tenere Demosthenis sententias, poterat recordari quod est in *Philippica* I. pag. 43. 8. λέγεται τι καινόν; — τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δῖ' ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε ἅνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν.

Brut. 15. 36. συνεταράχθη μὲν — οὐ μὴν γε κατέλιπε τὸ καινόν. Ut Graeca oratio sit transpone οὐ μὴν κατέλιπέ ΓΕ τὸ καινόν.

Brut. 17. 5. Τρεβώνιος περὶ τὰς θύρας Ἀντώνιον ἐπισπασάμενος καὶ προσομιλῶν ἔξω κατέσχευεν. Cicero ad ipsum (*ad Fam.* X. 28.): *quod a te seductus est Antonius tuoque beneficio adhuc vivit haec pestis interdum tibi subirascor.* Ita loquitur quasi id in Trebonii potestate fuerit. Antonium omnes una cum Caesare interficere volebant, sed Brutus obstitit. Plutarchus 18. 7. τοῖς μὲν ἄλλοις πᾶσιν ἤρεσκεν Ἀντώνιον ἐπισφάττειν Καίσαρι, — Βροῦτος δ' ἐνέσχη. Appianus II. 114. *quum caeteri Antonium una occidere vellent ὁ Βροῦτος ἔλεγεν ἐπὶ μὲν τῷ Καίσαρι μόνῳ δόξαν αἰσέσθαι τυραννοκτόνων, ὡς βασιλέα ἀναιροῦντες, ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις αὐτοῦ ἐχθρῶν, ὡς Πομπηίου σασιῶται.* Quam vehementer id Cicero improbaverit paullo ante vidimus; sed erat Bruto parendum. Itaque Cicero *ad Attic.* XV. 11. 2. coram Bruto non audebat „illum locum attingere QUEMQUAM PRAETEREA OPORTUISSE TANGI.” De eadem re Cicero in *Philipp.* II. 14. *si interfici Caesarem voluisse crimen est, vide quaeso, Antoni, quid tibi futurum sit quem et Narbone hoc consilium cum Trebonio cepisse notissimum est et ob eius consilii societatem cum interficeretur Caesar tum te a Trebonio vidimus sevocari.* Quae sit horum verborum sententia planum facit Plut. 18. 13. Brutus Anto-

niūm occidi vetuit ὑποβείς ἐλπίδα τῆς μεταβολῆς. Sperabat fore ut Antonius secum patriam in libertatem vindicare vellet. Ea spes frustra fuit. Iterum Cicero Philipp. XIII. § 22. sceleratum Trebonium? quo scelere? nisi quod te Idibus Martiis a debita tibi peste seduxit?

Brut. 17. 24. ὥς — πίπλασθαι τοῦ αἵματος ἅπαντας. Requiritur in tali re verbum compositum ἈΝΑπίμπλασθαι, quod reponendum.

Brut. 18. 18. ἐν δὲ τῷ τότε φόβῳ μεταΒΑΛὼν ἐσθῆτα δημοτικὴν ἔφυγεν. Vera lectio est μεταΛΑΒὼν: deposuit enim praetextam et togam sumsit. Saepius vidimus μεταλαβεῖν eo sensu in μεταβαλεῖν corruptum.

Brut. 18. 31. Βροῦτον δὲ πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν περιέποντες ἐν μέσῳ πάνυ λαμπρῶς κατῆγον ἀπὸ τῆς ἄκρας. Non potest περιέπειν absolute dici, sed εὔ vel καλῶς vel τραχέως περιέπειν dicebant. Emenda: περιέχοντες ἐν μέσῳ. ut 17. 7. καθεζόμενον (Caesarem) ἐκεῖνοι περιέσχον ἄθροοι, et alibi passim.

Deinde scribe vs. 35. ΠΑΡελθόντος δ' αὐτοῦ πάντες ἡσυχίαν τῷ λόγῳ παρέσχον pro ΠΡΟελθόντος.

Brut. 19. 11. συνελθόντες οἱ βουλευταὶ πρῶτον μὲν Ἀντωνίῳ τιμὰς ἔδωσαν — καὶ τέλος ἐπαρχιῶν διανομαί. Βρούτῳ μὲν γὰρ ἐψηφίσαντο ΚΡΗΤΗΝ, Κασιῶ δὲ ΛΙΒΤΗΝ. In gravem se errorem Plutarchus induit, sed habemus testes meliores et certos. Caesar Bruto et Cassio Praetura abeuntibus provincias assignaverat Bruto Macedoniam, Cassio Syriam. Appianus B. C. III. 2. Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦτος ἤρηντο μὲν καὶ οἶδε ὑπὸ τοῦ Καίσαρος εἰς τὸ μέλλον ἔτος (annum 43) ἡγεμονεύειν Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος καὶ Μακεδονίας ὁ Βροῦτος. Quia placuerat ut Caesaris acta confirmarentur in eam rem Sctum factum est. Paullo post quum languentibus apud Antium Bruto et Cassio Antonius et Dolabella Coss. impotenter dominarentur Dolabellam provinciae Syriae cupido cepit. Agit cum Antonio, qui suasit ut Syriam peteret οὐ παρὰ τῆς βουλῆς (οὐ γὰρ ἐξῆν) ἀλλὰ παρὰ τοῦ δήμου νόμῳ. Appian. B. C. III. 7. Itaque lex de permutatione provinciarum promulgata et perlata est suffragante Antonio Appian. l.l.

Livius in *Epitom.* 117. *M. Antonius Consul legem de permutatione provinciarum per vim tulit. Antonio tribuens quod Dolabella per Antonium fecisset. Questus est Senatus acta Caesaris infirmari sed nihil egit. Antonius deinde impetravit ut sibi Macedonia decerneretur, quum Brutus et Cassius, qui Romae tuto esse non poterant, quia veteranorum gladios extimescebant, Urbe cessissent. Non poterant autem ante Calendas Ianuarias provinciam obtinere. Itaque ἀπρεπὲς ἡγούμενοι τὴν ἐν ἄξει στρατηγίαν προλιπεῖν ἀτελῇ ἡροῦντο ὅμως ὑπ' ἀνάγκης τὸ ἐν μέσῳ διάστημα διατρίψαι που μᾶλλον ἰδιωτεύοντες ἢ ἐν ἄξει στρατηγεῖν.* Appian. B. C. III, 6. In his angustiis Brutus et Cassius Praetores M. Antonio consuli ita scripserunt (*ad Famil. XI. 2*): *scribitur nobis magnam veteranorum multitudinem Romam convenisse et ad Calendas Iunias futuram multo maiorem. — Quare petimus a te facias nos certiores tuae voluntatis in nos: putesne nos tutos fore in tanta frequentia militum veteranorum, quos etiam de reponenda ara cogitare audimus. Antonius contumeliose rescripsit. Idem deinde D. Brutus postulavit (ad Famil. XI. 2): placitum est mihi ut postularem legationem liberam mihi reliquisque nostrum (M. Bruto et Cassio) ut aliqua causa proficiscendi honesta quaereretur. Hoc se (Antonius) impetraturum (a Senatu) pollicitus est nec tamen impetraturum confido. Fefellit eum haec opinio, namque Cicero in Philipp. II, 13, 31. ad Antonium ita dicit: M. Brutus referente te legibus est solutus si ab Urbe plus quam decem dies afuisset. Id est aliis verbis: legationem liberam a Senatu impetravit, qualem Cicero quoque cupiebat habere (ad Attic. XV. 11, 4): aveo genus legationis ut cum velis introire exire liceat. — Bella est autem huius iuris quinquennii licentia. Senatus autem quo esset iis Urbis relinquendae causa honestior ipso Antonio referente decrevit quod est apud Ciceronem (ad Attic. XV. 9): a Balbo redditae mihi literae fore Nonis Senatum ut Brutus in Asia, Cassius in Sicilia frumentum emendum et ad Urbem mittendum curarent. Comparanda sunt testimonia Appiani B. C. III. 6. ἡ βουλὴ ἔδωκε (Bruto et Cassio) σίτου τῇ πόλει φροντίσαι ἐξ ὅσης δύναιντο γῆς (verius apud Ciceronem Bruto ex Asia, Cassio ex Sicilia) μέχρι αὐτοῦς ὁ χρόνος τῶν ἐθνῶν τῆς στρατηγίας καταλάβοι, καὶ ἡ μὲν οὕτως ἐπραξεν ἵνα μήποπε Βροῦτος ἢ Κάσσιος φεύγειν δοκοῖεν.*

Alterum eiusdem de ea re luculentum testimonium est IV. 57. Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦτος ἐστρατήγουν μὲν ἔτι τῆς πόλεως, ἤρηντο δὲ ἐπὶ τῇ στρατηγίᾳ (*Praetura abeuntes sive ex Praetura*) καὶ οἷδε ὑπὸ Γαίτου Καίσαρος ἡγεῖσθαι Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος, Μακεδονίας δὲ ὁ Βροῦτος. οὔτε δὲ ἄρχειν πω τῶν ἐθνῶν πρὸ τοῦ χρόνου δυνάμενοι οὔτε τὸν ἐν ἄσσει φόβον ὑπομένοντες ἐξήεσαν ἔτι στρατηγοῦντες καὶ αὐτοῖς ἐς εὐπρέπειαν (*ut esset iis honesta proficiscendi causa*) ἡ βουλὴ σίτου φροντίσαι προσέταξεν ἵνα μὴ τὸ ἐν μέσῳ διάσημα φεύγειν νομίζοιντο. Tum vero facta est provinciarum permutatio: οἰχομένων δὲ αὐτῶν Συρία μὲν καὶ Μακεδονία ἐς τοὺς ὑπάτους Ἀντώνιον τε καὶ Δολοβέλλαν μετεψηφίζετο τῆς βουλῆς πάνυ δυσχεραίνουσης. ἀντεδόθη δὲ ὅμως τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον Κυρήνη τε καὶ Κρήτη, ὧν ὑπεριδόντες ὡς βραχυτέρων ἐκεῖνοι στρατὸν καὶ χρήματα ἡγειρον ὡς ἐς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν ἐσβαλοῦντες. Diserte scribit Cassio Cyrenaicam, Bruto Cretam provinciam esse datam: οἱ ἀμφὶ Κάσσιον significat *Cassius et Brutus*, ut sequens ὧν ὑπεριδόντες ἐκεῖνοι declarat. Sed *Creta et Cyrenaica* una et eadem provincia erat vel sic satis exilis neque umquam bipartito divisa est. Sueton. in *Vespas.* 2. *Quaestor Cretam et Cyrenas provinciam sorte cepit.* Veriora Appianus ex alio auctore attulit III. 8. τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον — ἐδόθη Κυρήνη τε καὶ Κρήτη, ὡς δ' ἐτέροις δοκεῖ τάδε μὲν ἀμφοτέρω Κασσίῳ, Βιθυνία δὲ Βρούτῳ. Hoc verum est, sed varia fama est quia Brutus et Cassius has provincias ut minores aspernati sunt iisque anno sequenti veteres provinciae ex Scto sunt redditae Syria Cassio, Bruto Macedonia adiecto etiam Illyrico Appian. B. C. III. 63 et IV. 58.

Patet nunc gravis Plutarchi error diversa tempora confundentis.

De Bruti provincia Creta sunt et alia testimonia. Dio Cass. 47. 21. *Brutus et Cassius Κρητῶν μὲν καὶ Βιθυνῶν ἐφ' οὓς ἐσέλλοντο ἡμέλησαν.* Cicero in *Philipp.* XI. 12. *neque enim (Brutus) est in provinciam suam Cretam profectus: in Macedoniam alienam advolavit.* In eundem errorem M. Antonius stulte se implicuit. Quasi ex Caesaris actis et commentariis fixit tabulam qua statuebatur „*ne post M. Brutum Proconsulem esset Creta provincia.*” Cicero *Philipp.* II. 38. Exclamat Cicero: *tu mentis es compos?* — *an Caesaris decreto Creta post M. Bruti*

decessum potuit liberari cum Creta nihil ad Brutum Caesare vivo pertineret? Fugerat Antonium ratio et sic fraus perpluit.

Interea Cassius et Brutus cum matre Servilia, sorore Iunia, uxore Porcia et paucis amicis Antii iacebant amissas inter se occasiones conquerentes et novas amittentes. „*nihil consilio, nihil ratione, nihil ordine*” teste Cicerone *ad Att. XV. 11. 3.* Accepto Scto de libera legatione et curatione frumenti inopes consilii „*amanter*” ex Cicerone quaerunt quid sit agendum. Cicero quo se verteret non habebat. „*quid scribam?* (*ad Att. XV. 10.*) *Ut beneficio istorum utantur? Quid turpius? Ut moliantur aliquid? Nec audent nec iam possunt. Age quiescant victoribus nobis. Quis incolumitatem praestat? — Ludos vero non facere: quid foedius? Frumentum imponere (an coëmere?): — quod munus in rep. sordidius?* Deinde cogitare coepit an proficiscendo ex his difficultatibus se subducere posset. „*Matris consilio quum utatur et precibus quid me interponam?*” Sed erat Cicero vir melior quam ut id faceret. Quid igitur? Ipse Antium ire statuit. „*Antium veni* (*ad. Att. XV. 11.*) *ante VI Idus. Bruto iucundus noster adventus. Deinde multis audientibus Servilia, Tertulla, Porcia quaerere quid placeret. Ego — suadere ut uteretur Asiatica curatione frumenti: nihil esse iam reliqui quod ageremus nisi ut salvus esset. — Cassius intervenit. Ego eadem illa repetivi. Hoc loco fortibus sane oculis Cassius (Martem spirare diceret) se in Siciliam non iturum. Egone ut beneficium accepissem contumeliam!*” Deinde Cicero ostendit eos male repugnasse. Cassius mihi videbatur iturus. etenim Servilia pollicebatur se curaturam ut illa frumenti curatio de Senatus consulto tolleretur, et noster cito deiectus est DE ILLO INANI SERMONE. velle enim se dixerat. Constituit igitur ut ludi absente se fierent suo nomine. Proficisci autem mihi in Asiam videbatur ab Antio velle. Quae quum Atticus non plane intellexisset iterum scribit (*ad Att. XV. 12.*): *de nostris autem Antiatibus satis videbar plane scripsisse ut non dubitares quin essent usuri beneficio Antonii contumelioso. Cassius frumentariam rem aspernabatur. Eam Servilia sublaturam ex Scto se esse dicebat. Noster vero καὶ μάλα σεμνὸς in Asiam posteaquam mihi est assensus tuto se Romae esse non posse (ludos enim absens facere malebat) statim autem se iturum simul ac ludorum apparatus iis qui curaturi*

essent tradidisset." Cicero ex illo itinere moestus et indignabundus rediit. „*nihil me*, inquit (*ad Att. XV. 11. 3.*) *in illo itinere praeter conscientiam delectavit.*" Itaque quam primum „*ex Italia evolare*" statuit. Paulo post Brutus Athenas se contulit, ubi ipsi et Cassio stolidi Attici statuas ex aere posuerunt παρὰ τὴν τοῦ Ἀρμοδίου καὶ παρὰ τὴν τοῦ Ἀριστογείτονος ὡς ζηλωταῖς αὐτῶν γενομένοις, teste Dione Cassio 47. 20.

πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Brut. 21. 3. *Brutus et Cassius Urbe cesserunt καὶ διέτριβον ἐν Ἀντίῳ τὸ πρῶτον ὡς ὅταν παρακμάσῃ καὶ μαραινθῇ τὸ τῆς ὀργῆς αὐθις εἰς Ρώμην κατιόντες.* Opinabantur enim fore ut ira populi mox defervesceret et mobiles animi flecterentur. Maximam spem Brutus in ludorum Apollinarium commissione repositam habebat. Praetor Urbanus quotannis olim *ante diem tertium Nonas Quintiles* (Liv. 27. 23.), et post Fastos emendatos *pridie Nonas Iulias* ludos Apollinares edebat. Brutus qui nulli rei pepercerat ut ludos quam magnificentissimos celebraret ipse agere ausus non est. Egit igitur per C. Antonium in Praetura collegam, ad quem absente Bruto Praetura urbana delata erat. Appian. III. 23. θέας δὲ πλησιαζούσης, ἣν ἔμελλεν ὑπὲρ Βρούτου στρατηγούντος ἐπιδώσειν Γάϊος Ἀντώνιος ὁ ἀδελφὸς Ἀντωνίου καὶ τᾶλλα τοῦ Βρούτου τῆς στρατηγίας ἐπιτροπεύων ἀπόντος παρασκευή τε ἦν ἐς αὐτὴν δαψιλῆς καὶ ἐλπίς ἐν τῇ θέᾳ τὸν δῆμον ἐπικλασθέντα καλέσειν τοὺς ἀμφὶ τὸν Βροῦτον. Manifestus error in eadem re est Dionis Cassii 47. 20. *Brutus et Cassius*, inquit, *exeunt ex Urbe καίτοι καὶ ἄσυνόμος ὁ ΚΑΣΣΙΟΣ ἦν τὰ τε Ἀπολλώνεια οὐδέπω διεωρτάκει ἀλλ' ἐκείνα μὲν δι' Ἀντωνίου τοῦ συστρατηγοῦ καὶ ἀπὼν ἐκπρεπέστατα διετέλεσεν.* Scriptum erat aut scribi debebat ἄσυνόμος ὁ ΒΡΟΤΤΟΣ ἦν. Ludi „*incredibili M. Bruti honore celebrati sunt*," ut narrat Cicero in *Philipp. II. § 32.* Idem *Philipp. I. § 36.* *Quid Apollinarium ludorum plausus vel testimonia potius et iudicia populi Romani parum magna vobis videbantur?* — *Nisi forte Accio tum plauli et sexagesimo post anno palmam dari non Bruto putabatis, qui ludis suis ita caruit ut in illo apparatissimo spectaculo studium populus Romanus tribuerit absentī, desiderium liberatoris sui perpetuo plausu et clamore leniret.* Haec Cicero oratorie. Ad

Atticum scribens (XVI. 2. 3.) magis τὰ πὸ καρδίας λέγει: *Bruto tuae literae (de ludis) gratae erant. Delectari mihi Tereo videbatur et habere maiorem Accio quam Antonio gratiam. Mihi autem quo laetiora sunt eo plus stomachi et molestiae est populum Romanum manus suas non in defendenda rep. sed in plaudendo consumere.* Sed populus Romanus etiam aliud quid fecit, quod Cicero silentio praeteriit. Mercenarii quidam magnis clamoribus flagitabant ut Brutus et Cassius revocarentur, qua re audita ingens civium multitudo in theatrum irrupit et intermissi ludi sunt donec ab ea postulatione destiterunt. Testis est unicus Appianus III. 24. ἐμμίσθων τινῶν ἀνακραγόντων κατακαλεῖν Βροῦτόν τε καὶ Κάστιον — ἐπέδραμον ἄθροοι καὶ τὰς θέας ἐπίσχον μέχρι τὴν ἀξίωσιν ταύτην σβέσχι. Sic Brutum ultima spes fefellit: non est dubium quin ipse hos mercenarios (ἐμμίσθους) ad ludos miserit sed nihil egit. Cicero ad Att. XVI. 5. 3. *Bruto cum saepe iniecissem de ὁμοπλσίᾳ non perinde atque ego putarem arripere visus est. Existimabam μετεωρότερον esse et hercule erat et maxime de ludis.* Habebat Brutus animum in aliis rebus occupatum (nam hoc est μετέωρον εἶναι), maxime de ludorum eventu cogitabat. Eadem de causa profecturus Athenas moras nectebat. Cic. ibid. „Cn. Luceius mihi narravit illum ralde morari non tergiversantem sed expectantem SI QUI FORTE CASTUS.”

Ubi haec ultima spes fefellit relictā Italia in Graeciam vela dederunt. Appian. III. 24. Βροῦτος δὲ καὶ Κάστιος ἐπεὶ σφῶν τὰς ἐλπίδας τὰς ἐν (leg. ἐπὶ) ταῖς θέαις ὁ Καῖσαρ διέχεεν ἔγνωσαν εἰς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν χωρεῖν. Brutus aliquamdiu Athenis mansit, Cassius mox Syriam petiit.

Brut. 21. 19. *Brutus ludos editurus τῶν περὶ τὸν Διόνυσον τεχνιτῶν αὐτὸς εἰς Νέχυν πόλιν καταβὰς ἐνέτυχε πλείστοις.* Brutus egressus ex Urbe haerebat circa Lanuvium, plerumque Antii, nonnumquam Asturae. Habebat villam apud Lanuvium, quam credo Λακεδαιμόνα appellatam fuisse. Cicero ad Atticum quum scripsisset de curatione frumenti Bruto et Cassio ex Scto mandata addit: „atque haud scio an melius sit quam ad Eurotam sedere,” et post pauca: „Hoc certe melius quam illa Περσικὴ porticus. Nolo Lacedaemonem * longinquo quum Lanuvium exis-

timavit. Ciceroni numquam erat tam male ut non aliquid scite et lepide diceret. „*Rides, inquires, in talibus rebus? quid faciam? plorando fessus sum.*” Quis est tam perspicax et dicax ut Ciceronis iocum excogitare possit? Hoc unum apparet illam Lacedaemonem Bruti villam fuisse. Itaque praeterfluentem rivum Eurotam nominat et maximum villae ornamentum, ut et Spartanorum urbis, fuisse Περσικὴν *porticum*, de qua Vitruvium laudari video sed optimus testis est Pausanias in *Laconicis* III. 11. 3. ἐπιφανέστατον δὲ τῆς ἀγορᾶς (*Spartae*) εἶναι, ἣν σοὶ ἀνὰ Περσικὴν ὀνομάζουσιν ἀπὸ λαφύρων ποιηθεῖσαν τῶν Μηδικῶν. — εἰσὶ δὲ ἐπὶ τῶν κίωνων Πέρσαι λίθου λευκοῦ καὶ ἄλλοι καὶ Μαρδόνιος ὁ Γωβρύου. πεποίηται δὲ καὶ Ἀρτεμισία. Cicero igitur hoc dicit: *melius est aliquid agere quam otiosum ad villam sedere.*

Brut. 21. 23. Brutus ἔγραφε καὶ Κικέρωνι πάντως παρτυχεῖν ταῖς θέαις δεόμενος. Cicero ad Atticum XV. 26. 1. *Tabellarius ille, quem tibi dixeram a me ad Brutum esse missum, — ad me venit literasque attulit in quibus — illud ut spectem ludos suos. Rescripsi — ἀτοπώτατον esse me qui Romam omnino post haec arma non accesserim — subito ad ludos venire.* Non senserat hoc Brutus, cuius ultima spes, ut vidimus, erat in his ludis sita. Itaque nihil reliquit intentatum ut quam maxima suorum frequentia celebrarentur, et sic Ciceronem quoque rogandum putavit.

C. G. COBET.

(continuabitur.)

DIODORUS SICULUS.

Lib. XII. 15. 4. *tutores, ait, ἐπιβουλεῦσαι οὐ δύνανται διὰ τὸ μὴ πιστεύεσθαι τοῦ σώματος.* Verba sensu vacua. Lege μὴ πιστεύεσθαι ΤΑ σώματα, quia pupillorum corpora iis non committuntur. Tritum est apud sequiores πιστεύομαί τι pro committitur aliquid meae fidei.

C. G. C.

Α Τ Α Κ Τ Α.

Philebus. 63. A.B. οὐχ ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, διερωτᾶν χρή, τὰς ἡδονὰς δ' αὐτάς καὶ τὰς Φρονήσεις, διαπυνθανομένους τὸ τοιόνδε ἀλλήλων πέρι. Πρ: τὸ ποῖον; Σω: ὦ Φίλαι, εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς χρή προσαγορεύειν, εἴτε ἄλλω ὀνομαζομένῳ ὀνόματι, μὴ οὐκ ἂν δέξαισθε οἰκεῖν μετὰ Φρονήσεως πάσης ἢ χωρὶς τοῦ Φρονεῖν. Si quis haec cum praecedentibus sequentibusque accurate conferat, *solas voluptates* interrogari oportere confitebitur. (ὦρα δὲ βουλευέσθαι καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν κτέ.) (Πάλιν τοίνυν Φαῖμεν ἂν αὐτὸν νοῦν τε καὶ τὴν Φρόνησιν ἀνερωτῶντες.) Accedit quod si quando argumenti natura postulat ut in rebus ad Φρονήσεως genus pertinentibus plurali numero utatur, modo ἐπιστήμας ponit auctor, modo νοῦν καὶ Φρόνησιν, vel Φρόνησιν καὶ μνήμην καὶ δόξαν ὀρθήν, et si qua sunt similia. Qui τὰς Φρονήσεις concoquere potest non video cur ad τοὺς νοῦς offendat. Sed qui has voces invexit, ne vidit quidem quo in loco inseri deberent, neque ante αὐτάς, ut pronomen ad Φρονήσεις haud minus quam ad ἡδονὰς pertineret. Neque minus ἀλλήλων πέρι pro ἑκατέρας ἑκατέρων πέρι dictum scriptorem indicant a Platone plane diversum. Ergo solis voluptatibus quaestio proponitur. Sed illa qualis est? *Velintne cum omni genere Φρονήσεως vivere, an a Φρονήτει remotae.* Quid? Sanine hominis est id quaerere, cui postquam responsum est, id quod intererat scire haud minus incertum sit, quam antea? „Nolumus μετὰ πάσης Φρονήσεως εἶκεῖν, nolumus etiam χωρὶς τοῦ Φρονεῖν vivere.” Quid tum? *Velintne cum aliqua parte τῆς Φρονήσεως vivere etiam incertum est.* Rescribe — μὴ οὐκ ἂν δέξαισθε οἰκεῖν Φρονήσεως πάσης

χωρίς; tum demum intelligitur cur Voluptates responderint τὸ μόνον καὶ ἔρημον εἶναι τι γένος οὔτε πάνυ τι δυνατόν, οὔτ' ὠφέλιμον.

Ibid. D. E. Quae νοῦς ὑπὲρ θ' ἑαυτοῦ καὶ μνήμης καὶ δόξης ὁρθῆς ἀποκρίνεται non omnia συνεχόντως dicuntur: ἄλλας δὲ ἡδονὰς, ἀληθεῖς καὶ καθαρὰς ἅς εἶπες, σχεδὸν οἰκείας ἡμῖν νόμιζε, καὶ πρὸς ταύταις τὰς μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, καὶ δὴ καὶ ξυμπάσης ἀρετῆς ὁπόσαι καθάπερ θεοῦ ὁπαδοὶ γιγνόμεναι αὐτῇ ξυνακολουθοῦσι πάντῃ, ταύτας μίγνυ. Duo sunt genera, unum αἱ ἀληθεῖς καὶ καθαραί, alterum ὁπόσαι μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν καὶ ξυμπάσης ἀρετῆς ξυνακολουθοῦσι. Illas σχεδὸν οἰκείας τῷ νῷ νομισέον, has tantummodo miscere iubemur. Itaque post νόμιζε plenius interpungendum, et quoniam verba τὰς μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν vix Graeca sunt, et coniunctiones καὶ δὴ καὶ procul dubio ad ξυμπάσης ἀρετῆς, non ad ὁπόσαι, pertinent, sequitur τὰς, unde omnis haec confusio orta est, insititium esse. Idem dicendum de θεοῦ et αὐτῇ. Nam quae est illa θεός? Ὑγεία an Σωφροσύνη an aliqua ex ceteris Virtutibus? Postremo γιγνόμεναι a sciolo intrusum est, qui non intelligebat καθάπερ ὁπαδοὶ adiectum esse ut vim verborum ξυνακολουθοῦσι πάντῃ augeret. Vide nunc quam apte sibi invicem respondeant, μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν ὁπόσαι καθάπερ ὁπαδοὶ ξυνακολουθοῦσι πάντῃ, et, τὰς αἰεὶ μετ' ἀφροσύνης καὶ τῆς ἄλλης κακίας ἐπομένους.

64. D. Lege, ὅτι μέτρον καὶ τῆς ἐμμέτρου φύσεως μὴ τυχοῦσα [ἡτίσοῦν καὶ] ὁπωσοῦν ξύγκρασις πᾶσα. Infra (65. D.) τὸ ἔμμετρον et τὸ μέτρον ad idem genus pertinere dicuntur. Contra quoties τὸ ξύμμετρον commemoratur in secundo genere cum honesto et pulcro ponitur (V. 64. D. et 66. A.). Si quis tertium mihi locum obiicit, (65. A.) κάλλει καὶ ξυμμετρίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, haec ipsa cum praecedentibus tam aperte pugnant, ut ἐμμετρίᾳ reponere non dubitaverim. Cur ἡτίσοῦν καὶ uncinis incluserim attente legentibus satis perspicuum erit. Vocem ipsam a proxima oratione repetitam videbis. Mox legitur: οὐδὲ γὰρ κρᾶσις, ἀλλὰ τις ἄκρατος ξυμπεφορημένη ἀληθῶς ἡ τοιαύτη γίγνεται ἐκάστοτε ὄντως τοῖς κεκτημένοις ξυμφορά. „Recte dicitur ξυμφορά, quippe quae ἄκρατος ξυμπεφόρηται.” Ὀντως an ἀληθῶς dicas parum refert, sed ambobus locum praebere recusat oratio. Quid autem sibi vult ἡ τοιαύτη? Ἡ τοιαύτη κρᾶσις?

At non est κῤῥᾱσις. Crede mihi nihil aliud esse quam nominativum a grammatico inventum et ad sententiae perniciem in-
vectum.

64. E. Νῦν δὴ καταπέφευγεν ἡμῖν ἡ τὰγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν. μετριότης γὰρ καὶ ξυμμετρία κάλλος δήπου καὶ ἀρετὴ πανταχοῦ ξυμβαίνει γίγνεσθαι. Imo, μετριότητι γὰρ καὶ ξυμμετρία κάλλος δήπου καὶ ἀρετὴν π. ξ. γίγνεσθαι. Μετριότης ξυμβαίνει γίγνεσθαι ἀρετὴ! Quam pulcre dictum! Sed ne verum quidem est; nam non omnia quae modum habent, (h. e. quae metiri possumus) virtutes vocantur; et si totum illud genus quod est περὶ τὸ μέτρον necessario in alterum genus τοῦ καλοῦ transit, nullum est inter utrumque discrimen; itaque fit ut universa disputatio ad nihilum redeat.

65. B. Lege. — βέλτιον καθ' ἓν ἕκαστον. Σω: Ἐκαστον τῶν — et mox ποτέρῳ ὡς μᾶλλον ξυγγενές.

66. A. Dele χρὴ νομίζειν. Ibid. E. Ἐγὼ δὴ κατιδὼν ἅπερ νῦν δὴ διελέλυθα, καὶ δυσχεράνας τὸν Φιλήβου λόγον οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλακισμυρίων εἶπον ὡς κτέ. Quoniam κατιδὼν et δυσχεράνας non duas causas continent cur contra Philebum disputaverit, καὶ certe deleri oportet; sed altius latet malum. Nam supra nihil aliud διελέλυθε, praeter ea quae Philebus in initio proposuerat, in quae verbum κατιδὼν non cadit. Quin etiam totius disputationis decursum perlustranti manifestum est eas fuisse Socratis partes, ut nihil praeviderit, sed more suo quocunque ὁ λόγος ducere videbatur secutus sit. Igitur non de nihilo est quod Clarkianus δυσχεράνας διελέλυθα habet; hinc enim colligimus iam olim δυσχεράνας incertam sedem habuisse. Scilicet ex eo loco exciderat ad quem supplendum κατιδὼν a nescio quo excogitatum est. Legendum, ἐγὼ γὰρ δὴ δυσχεράνας ἅπερ νῦν [δὴ] διελέλυθα, τὸν Φιλήβου λόγον οὐ μόνου κτέ. Infra pro καὶ ἄλλα εἶναι πολλά, longe praestaret καὶ ἄλλ' ἂν εἶναι. In 27. B. iam ostendi, ἕτερον γὰρ οὖν legendum esse, et λέγομεν sive λέγωμεν invectum esse propter superius illud λέγομεν; hoc autem ipsum a grammatico suppletum qui non vidit τὸ δὲ δὴ πάντα κτέ. a praecedentibus οὐκοῦν τὰ μὲν pen-
lere. In Theaeteto, 177. E. fraudem haud absimili ratione usus patefaciam. Post νομοθετουμένην vel addendum vel subau-
diendum videtur πόλις; sed superior oratio ἃ ἂν ὠφέλιμα οἰηθεῖσα

πόλις ἑαυτῇ θῆται nimis remota est quam ut inde vocem necessariam arcessas. Quod si frigidissimum emblemata eieceri [μὴ λεγέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ὀνομαζόμενον θεωρεῖται. Μὴ γάρ.] reliquae partes orationis satis propinquae fient ut vocabulum quod in priore membro positum est in altero cognitione suppleatur. Nunc pauca de Demosthene delibabo.

Dem. Olynth. I. 21. οὐτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτ' ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾤθη δέήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὥς ἐπιὼν ἅπανι τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κατὰ διέψευστο. Τοῦτο δὲ πρῶτον αὐτόν ταραττει παρὰ γνώμην γεγονός κτέ. *Lege ἀναρτήσεσθαι et fortasse ἀλλ' ἀπλῶς ἐπιὼν.*

Olynth. II. 2. ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅς' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τῶν ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθῶ. Quomodo quae de Philippi potentia dicuntur at Atheniensibus vel bene vel male facta esse dici possunt? *Dele καλῶς πεπραχθῶ.*

Ibid. 7. τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτόν ἐξέπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ἠύξηθη. Quid sit ἄνοιαν ἐξέπατῶν non magis scio quam cur quisquam alterius ἄνοιαν προσλαμβάνειν cupiat; nonne satis habet domi? *Dele ἐξαπατῶ καὶ, et lege εὐνοίαν.* Ibid. 8. *Dele supplementum, ὥς οὐ ἀληθῆ ταῦτα λέγω.* Ibid. 10. ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαν καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἠνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχη. Mire confusa translatio ut eadem res dicatur ἀντέχειν et ἀνθεῖν. Sed quid est ἀνθεῖν ἐπ' ἐλπίσιν? Nonne ipsa spes est ἄνθος ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις φυόμενον? Vide an praestetur καὶ σφόδρα γ' ἠνθησεν ἢ ἐπ' αὐτοῖς ἐλπίς. Sed fortasse in leniori medicina acquiescendum, ut deleatur ἐπί. Ibid. 16. οὐτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις [οὐτ' ἐπὶ] τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν. Quis uncinis inclusi infersit aliquis, qui quid τὰ ἔργα essent nesciebat. Pro αὐτῶν lege αὐτῶν memor eorum quae Naberus V. luculenter in nupero Mnemosynes fasciculo disserui. Ibid. 18. L. εἰ δέ τις σώφρων ἢ δίκαιος, ἢ ἄλλως τὴν . . . ἀκρυσίαν . . . οὐ δυνάμενος φέρειν. Pro ληστὰς quidni αὐλητὰς legimus? Ibid. 21. Locus iamdiu corruptus est, quippe quae falsarius, qui orationem πρὸς τὴν ἐπισολὴν scripsit, fere ut nunc habetur legerit. Sed operae pretium videtur sententiam aliquam ex parte sanio-rem proponere. Sic igitur legerim: ἐπειδὴν

ἀρρώστημά τι συμβῆ, πάντα κινεῖται, καὶ ῥῆγμα καὶ σρέμμα καὶ ἄλλο τι ἢ (gl. τῶν ὑπαρχόντων σαθρῶν.) et mox ἐπειδὴ δ' ὁμῶς πολέμοις συμπλακῇ. sc. τὰ κακὰ. 27. τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα. At ipsa ἐλλείμματα sunt imperatorum προφάσεις quare καὶ tollendum censeo. Ibid. 8. καιροῦ μὲν δὴ πρὸς τοῦτο περιέσῃ Φιλίππῳ τὰ πράγματα. Sic legendum. Vulgo πάρεσι. Ibid. 9. καὶ μικρὸν πταῖσμα. Longe meliorem lectionem praelet F in margine. καὶ τὸ τυχὸν πταῖσμα. In § 18, suspicor ἔμπειρος (εἶναι) — Φιλοτιμία — pro Φιλοτιμίαν legendum ζηλοτυπίαν. Ibid. 15. Lege, Οἶον ὅθ' ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ολυνθίους, καὶ πάλιν αὖ πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις, ἐφάνη τι τοῦτο συναμφοτέροις. h. e. *et Atheniensibus et Olynthiis.*)

Olynth. III. 1. Pro δέον scribendum videtur δεῖν, et περὶ ἧς βουλευέσθε eiicienda nam principalem sententiam, (τὴν ὑπόθεσιν οὐχὶ τὴν οὖσαν παρισάντες) non modo interrumpunt sed etiam evertunt. Si de certa re consulunt ea profecto est ἡ οὐτα ὑπόθεσις; neque quisquam id potest παρισάναι de quo omnes jam agere coeperunt.

Ibid. 28. ἐφίλουν. an ἐφήλουν? 30. περιουσίαν. an πλεονεξίαν? Ibid. 38. Pro καὶ παραχρῆμά γε malim ναί· καὶ παρέσχημαί γε. Locum male ceperunt Scholiastae, ἐπειδὴ ἐδόκει ἐφύβρισον εἶναι τὸ ὄνομα τῆς μισθοφορᾶς, sed videntur παρέσχημαί legisse.

De Corona. 229. L. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι ἔδει. Ante haec exciderunt nonnulla hac sententia. Nunquam Aeschines accedendo occasionem mihi praebuit ut me contra crimina defenderem. Mox legendum τὸ δ' ἐν ἐπηρείας κτέ. 229, 28. L. εἰς νόμοι π. κ. μ. ἔχοντες τὰπιτίμια. Caetera non sunt nauci.

320, 17. an pro ἐτέρῳ legendum ἐτέρωθι?

232. ἀλλὰ βοᾶν κτέ. Additamentum. Nisi ita esset non dixisset τοῦτο.

233, 24. [οὗτοι δὲ ἠθέλησαν.]

234. Pro τοῦτο lege τότε.

236. Pro τὸν πορθμὸν l. τὴν πάροδον.

237, 5. Dele ῥηθέντες et quae sequuntur.

241. Dele πλὴν.

245. Dele καὶ ἀναγκαίους.

251, 25. [εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε.]

252, 8. Dele ὑπῆρχον, et fortasse ἔπαινοι — χάριτες.

252, 20. [ἐξελέγχεσθαι μηδ' ἂ ποιῶν ἡδίκηι.]

254. Dele τῇ πόλει.

255. [καὶ πράττων καὶ.]

258. Κλεωνάς. Suspisor Κέω. Ita circulus continuatur, et τὰς ἄλλας νήσους commodè adiicitur.

259. Lege τοι γάρ τοι.

262. L. τοῖς πένησιν ἐν τῷ λειτουργεῖν.

268. Pro κακῶς scribendum κακῶν.

Eur. Iph. Taur. 570—75.

Οὐδ' οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι

πτηνῶν ὀνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.

πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θείοις ἐνι

καὶ τοῖς βροτείοις· ἐν δὲ λείπεται μόνον —

“ὅ τ' οὐκ ἄφρων, χῶ μάντεων πεισθεὶς λόγοις

“ὄλωλεν ὡς ὄλωλε” — τοῖσιν εἰδόσιν.

Vulgo ὅτ' οὐκ ἄφρων ὦν. Similiter in Acharnensibus versus 518, sic interpungendum:

ἀλλ' ἀνδράρια μοχθηρὰ παρακεκομμένα

ἐσυκοφάντ' εἰ· “Μεγαρέων τὰ χλανίσκια.”

Aesch. Prom. V. Versus 425—29. Μόνον δὲ . . . ὑποστενάζει. orationem interrumpunt, et ipsi futiles sunt. Paullo supra coniicio: πρόπασα δ' ἤδη σονόεν | λέλακε χώρα μεγάλοις | σχιμοῖσιν ἀρχαιοπρεπῇ | σένουσα τὰν σὰν ξυνομαι|μόνων τε τιμάν κτέ. Qua de coniectura, mi Cobete, libenter audiam quid censeas. Multum enim iudicio tuo tribuere soleo

κοῦκ ἔστιν ὅτῳ μείζον' ἂν ὦραν

νείμαιμ' ἢ σοί. (cf. Soph. Trach. 57.).

SYDNEY
Aug. 1878.

C. BADHAM.

Τ Ο Κ Ρ Η Γ Τ Ο Ν .

In Epistolis commenticiis, quae HIPPOCRATIS et DEMOCRITI nomine circumferuntur in Epistola XVII. 9. 32. (pag. 302 in Hercheri *Epistologr. Graecis*) ita scriptum est: ἐγὼ δέ· „ταῦτα μὲν (ἔφην) ΚΡΗΓΤΑ, Δημόκριτε.” Sero nati Graeculi, qui has epistolas finxerunt, perinepte solent verborum obsoletorum cadavera eruere. Quum vellent dicere: ταῦτα μὲν ἀληθῆ, credebant esse multo exquisitius dare: ταῦτα μὲν κρήγυα, sed κρήγυον ipsum quid esset prorsus nesciebant. Semel omnino in antiquis litterarum monumentis et nunc et olim legebatur:

μάντι κακῶν, οὐπώποτε μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐς Φίλα Φρεσὶ μαντεύεσθαι.

ubi ambabus manibus amplectenda est Bentleyi emendatio:

οὐπώποτε μοι ΤΑ κρήγυΑ Φεῖπας.

ad quem locum (Iliad. A. vs. 106.) Aristarchus annotavit: (ἡ διπλῇ) ὅτι ἅπαξ εἴρηται τὸ κρήγυον καὶ οὐκ ἔστιν ἀληθές, ἀλλ' ἀγαθόν· ἀντιδιασέλλει γοῦν πρὸς τό·

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐς Φίλα.

Unde apparet vitiose vulgo ante Aristarchum κρήγυον pro ἀληθές usurpari solitum fuisse. Κρήγυον, inquit, non est ἀληθές, (ut est hominum opinio) sed ἀγαθόν. Sic Theocritus vulgarem errorem secutus dixit XX. 19.

ποιμένες, εἶπατέ μοι τὸ κρήγυον, οὐ καλὸς ἐμμί;

et sic personatus Hippocrates: ταῦτα μὲν κρήγυα. Contra incertus auctor, qui scripsit dialogum *Alcibiadem priorem* in Platonice circumferri solitum, κρήγυοι dixit pro ἀγαθοί pag. 111. e. οὐδὲ κρήγυοι διδάσκαλοί εἰσι τούτων, ubi Olympiodorus doctum

et veterem Platonis interpretem describens annotavit pag. 94. Creuz. τὸ δὲ κρήγυοι ἀντὶ τοῦ ἀγαθοί κεῖται, ὡς καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸ κακὸν ἀντιθέσεως παρὰ τῷ ποιητῇ δῆλον τοῦτο· εἰπὼν γὰρ μάντι κακῶν, οὐπώποτε μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

ἐπήγαγεν·

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐς Φίλα Φρεσὶ μαντεύεσθαι.

ἀντέθηκε γὰρ τὰ κακὰ πρὸς τὸ κρήγυον ὡς ἀγαθὸν ὄν. quae manifesto ex Aristarchi observatione manarunt et verissima sunt. Eodem sensu Hippocrates ipse adiectivum κρήγυον usurpavit in *Coacis praenot.* I. 2. 31. (Tom. I. pag. 40. Ermerins) σπασμὸς ἐν πυρετῷ χειρῶν καὶ ποδῶν πόνοι κακότητες· κακότητες δὲ καὶ ἐκ μηροῦ ὀρμὴ ἀλγέματος, ἀλλ' οὐδὲ γυνάτων πόνος κρήγυον. Perspicuum est ut κακότητες ponitur pro κακόν, sic κρήγυον pro ἀγαθόν. Apud Hippocratem quoque ἅπαξ εἴρηται et nusquam nisi hoc uno loco reperitur. Huc igitur spectat Galeni ἐν ταῖς Ἱπποκράτους γλώσσαις annotatio: Κρήγυον: ἀγαθόν. et Erotiani Κρήγυον: ἀληθές. οἱ δὲ ἀγαθόν, ὡς καὶ Ὅμηρος μάντι κακῶν, οὐπώποτε μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

miscet vera falsis, ut vides. Similiter Hesychius: Κρήγυον: ἀγαθόν. ὠφέλιμον. ὑγιές. ubi ὑγιές valet ἀληθές, ut in οὐδὲν ὑγιές λέγειν. Ut grammatici, sic scriptores promiscue vocabulo antiquo utuntur, ut modo sit ἀγαθόν, modo ἀληθές. Theocritus, qui dixerat

εἶπατέ μοι τὸ κρήγυον.

id est: εἶπατέ μοι τὰ ληθές, idem in Epigrammate XXI κρήγυον manifesto posuit pro ἀγαθός, χρηστός. Epigramma sic scribendum:

ὁ μουσοποιὸς ἐνθάδ' Ἱππῶναξ κεῖται.

εἰ μὲν πονηρός, μὴ πόθερπε τῷ τύμβῳ·

εἰ δ' ἐσσι κρήγυός τε καὶ ΠΑΤΡΟΣ ΧΡΗCTΩ

θαρσέων καθίζευ, κῆν θέλης ἀπόβριξον.

in libris est Ἱππῶναξ κεῖται et μὴ ποτέρχευ et καὶ παρὰ χρηστῶν. Scribendum κεῖμαι, quia ipse Hipponax loquens inducitur. πατρὸς χρηστῷ emendavit Meineke. Dictum est ut ἀγαθός καὶ ἐξ ἀγαθῶν, βελτίων καὶ ἐκ βελτιόνων, boni bonis prognati. Evidens est igitur κρήγυος et χρηστός esse prorsus idem.

Occurrit κρήγυος et κρηγύως in Epistola Lysidis Pythagorei ad Hipparchum § 3. οὐ γὰρ κιβδήλως ἐνεπορεύετο λόγως (Pythagoras) οὐδὲ πάγας, ταῖς τοῖ πολλοὶ τῶν σοφιστῶν τὼς νέως ἐμπλέκοντι

ποτ' οὐδὲν κρήγυον σχολάζοντες. et in fragmentis Pseudo-Pythagoreorum in Stobaei *Florilegio* 79. 50. in omni re parentibus obtemperandum, πεπνυμένα γὰρ ταῦτα καὶ κρήγυα τοῖσι εὐσεβέσι. et 85: 19. πρὸς δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἑωυτῆς ζῶειν ὧδε δεῖ νομίμως καὶ κρηγύως. et post pauca: γυνὴ γὰρ ἄνδρα φιλέουσα καὶ τάνδρὸς πρήσσουσα κρηγύως ἁρμονίῃ ὑπάρχει καὶ οἶκον τὸν ξύμπαντα φιλέει, ubi legendum οἶκον τὸν ξύμπαντα ὠφελέει. Haec omnia vitiose et contra Aristarchi sententiam dicta sunt. Probe cavendum est igitur ne indocti Graeculi nobis incantis imponant et omnes huiusmodi testes reiiciendi sunt si verum reperire volumus. Quid est autem κρήγυον? Si compositum est, quibus partibus constat? si simplex, qua analogia formatum? Equidem iuxta cum ignarissimis id me nescire fateor. Multi semper fuerunt homines eruditissimi, qui talia ex subtilissimis etymologiis illustrari et intelligi posse sperarent. Omnium aetatum grammatici, etiam antiquissimi, cum philosophis et sophistis hoc etymologiae morbo laborabant, sed omnia eorum commenta longa dies funditus delevit. Omnia haec φαντάσματα et antiqua et recentiora dudum contemptus eruditorum et risus obruit. Quis sanus hodie credat κρήγυον esse pro κρήδυνον id est τὸ ἡδῦνον τὸ κέαρ, ut serio scribit nescio quis grammaticus in Scholiis Venetis? aut pro τῷ κέαρὶ ἡδύ aut pro τὸ κέαρ ἡδον? Quis credat nunc Buttmanno τὸ κρήγυον comparanti aut cum κρατύς, κρείσσων aut cum χρῆσθαι, χρήσιμος? Ludere hoc quidem est et verbis ψηφοπαιζεῖν.

Sed novum exortum est genus doctrinae et doctorum, qui existimant hisce omnibus claram lucem ex comparatione linguarum (*linguιστικήν* barbare appellant) aut affulsisse iam aut affulgere posse. Εὐρεῖα Μουσῶν κέλευθος et magnus est in re litteraria campus, multis apertus cursus ad laudem; itaque diligenter audiemus εἰάν τι φαίνωνται λέγοντες. Adhuc nova doctrina, ut ferebat rei natura, et boni aliquid peperit et mali. Quid attulerit boni luculenter ostendit vir acutus et perelegantis ingenii MICHEL BRÉAL dans la *Revue de Philologie* (Janvier 1878), qui ex animi mei sententia scripsit „sur les rapports de la Linguistique et de la Philologie” pag. 1: „(il ne faut pas) établir entre linguistes et philologues une séparation fâcheuse pour les uns comme pour les autres.” Sed claudicat nova doctrina in eo potis-

simum, quod sibi videtur vocabulorum obsoletorum et τῷ ἁπαξ εἰρημένων veriore et saniore et certiore interpretationem reperisse. Audi doctissimum BRÉAL l.l. pag. 6. ita dicentem: *Combien (de ἁπαξ εἰρημένα) ne sont devenu CLAIRS que par le secours de la grammaire comparée.* Deinde de obscuro vocabulo κρήγυον apponit duplicem Buttmanni suspicionem, quam supra commemoravimus, et ita pergit dicere: „mettez en regard de ces deux conjectures l'explication ÉLÉGANTE et, selon moi, PLEINE DE VRAISEMBLANCE proposée par Pott: κρήγυος est comme κέρτομος un composé de κέρη ou κῆρ „le coeur.” La seconde partie est le verbe γεύω. Qui des deux se montre ici le plus près du génie de la langue Grecque et du sens exigé par le texte?” Haud cunctanter responderim: „ni l'un ni l'autre.” Neuter enim dedit quod aliquam veri speciem haberet, sed gravior etiam peccavit doctissimus Pott, cuius suspicio cum Graecitatis ingenio et ratione et usu et analogia apertissime pugnat. Κῆρ et γεύω si ullo modo ex compositione in unum coalescere potuissent (quod per rei naturam fieri non potest) nasceretur γευσικάρδιος, quo nihil est ab Homericæ sententiæ simplicitate alienius. Quid enim γευσικάρδιος cum ἀγαθός commune habere potest?

Quam vellem acuti linguarum comparatores a Graeca lingua et litteris abstinerent manus. In ingenti linguarum copia, in quibus illorum industria et ferax ingenium exsplendescere possint, perfacile una carere poterunt, quae tam copiosa est et difficilis ut ad eam penitus cognoscendam vix hominis aetate etiam longior sufficiat. Quum tot linguas et mente complecti et memoria retinere iis necesse sit, quantillum iis superest otii ut Graecitatis rationem et usum imbibant et optimum quemque scriptorem Graecum non indiligenter legant. Quam suaviter in sinu riderent doctissimus Bréal et amici (*in sinu*, inquam, nam quae est eorum urbanitas neminem vitiose loquentem et suam linguam misere distortentem ridere solent), si quis de lingua et litteris Gallicis disserere vellet ita Gallice sciens ut Comparativi Graece scire solent. Memini me audire hominem non illepidum et candidum comparativum ita dicentem: *nihil mihi opus est infinito labore Graece discere: habeo enim meo mihi aere emtum Lexicon, in quo omnes Graecitatis copiae ordine dispo-*

sitae continentur: itaque facili negotio et periucundo labore et radices et omne etymologiarum genus aut reperio aut ipse fingo. Facile credimus, sed nihil umquam sic aut repperit aut excogitavit quod esset operae pretium audire. Non eo hoc commemoro ut Comparativos derideam sed quo planius dicam id quod sentiam. Bona pars eorum, qui radices ex radicibus serunt et etymologias etymologiis ut Pelion Ossae imponunt, non diuturna lectione et observatione linguae Graecae notitiam collegerunt, sed e Lexicis sapiunt et Grammaticis et Philologorum et Criticorum scriptis, unde fit ut in graves errores se induant et misceant quadrata rotundis. Dabo exemplum. Doctissimus F. Schmalfeld (*Revue des Revues* 1877. pag. 28.) quid sit ἀζηχῆς sic ἐτυμολογεῖ: „'Αζηχῆς. *Étymologie*: ἄζω = sécher, et ἡχέω = relentir; *signification*: „à la voix rauque,” „aux cris incessants.” Non dicam ἄζειν et ἡχεῖν numquam sic in unum coalescere potuisse, sed eam esse prisci adiectivi notionem ut nihil prorsus aut cum ἄζειν aut cum ἡχεῖν commune habeat. Legitur apud Homerum his quinque locis Δ. 435.

οἷες — ἀζηχῆς μεμακυῖται ἀκούουσχι τόπα φαρνῶν.

O. 658.

ἀζηχῆς γὰρ ὁμόκλεον ἀλλήλοισι.

P. 741.

ἀζηχῆς ὀρυμαγδὸς ἐπήϊεν.

O. 25.

ἀζηχῆς ὀδύνη Ἡρακλῆος.

et in Odyss. O. 3.

ἀζηχῆς φαγέμεν καὶ πιέμεν.

Significat ubique idem, συνεχές, διηνεκές, ἀδιάλειπτον, ut Aristarchus docuit et cuiusque loci natura clamat, et nusquam apparent neque *la voix rauque* neque *les cris incessants*. Unde natum sit ἀζηχῆς plane nescio, sed ex ἄζω — ἡχέω natum non esse perspicuum est.

Quod fieri necesse est in omnibus, quae magis ingeniose quam vere excogitata sunt, semper et in omni re inter se Comparativi dissentiunt. Satis est exempli in ipso κρήγυος. Viro doctissimo Bréal certa videtur Pottii etymologia ex κῆρ et γεύω. Nihil horum credebat doctissimus Schmalfeld l.l. „Κρήγυον. La racine est κρα ou κρη que l'on retrouve dans le

comparatif sancrit „çreyas” = „melior.” Le γ remplace un primitif comme liaison entre la racine et le suffixe.” Nous voilà bien loin (dixerim) de κῆρ et γεύω! Quis igitur mirabitur huiuscemodi suspensiones nullo fundamento nixas, leves et inanes, nobis philologis, qui cum Graecis ipsis diuturnam et quotidianam consuetudinem et familiaritatem contraximus, non esse ad palatum. Addam alias quasdam, quas laudari video dans la *Revue des Revues* pag. 130. repertas a doctissimo C. Angermann

„Ἀσκληπίος (cf. ἀσκάλαβος = lézart, serpent), surnom d’Apollon, vient de „skalp” ou „skarp”, développement de „skar” = sauter.” Ergo Aesculapius est *saltator*, quod nemo exspectasset. Lepide etiam intervenit optimus *stellio* (ἀσκάλαβος).

Πέλοψ — „pal” = gris et „ap” faire, — qui rend gris, orageux.”

Πηνέλεως „pa” = protéger: *défenseur du peuple.*” Rectissime igitur *tribunus plebis* Πηνέλεως diceretur. Quis autem credidisset iam in bello Troiano *defensores populi* fuisse?

Μακεδόνες. „mak” = grand (cf. μακρός. „magnus”): les grands les puissants.” Praesagiebat animo qui nomen hoc populo obscuro et inopi imposuit futuram Macedonum magnitudinem et potentiam.

Sed ohé iam satis est: quadrant in haec omnia id quod verissime dixit doct. Bréal pag. 4. „ce ne sont pas seulement des étymologies étranges: c’est tout un ensemble d’idées fausses et de procédés arbitraires.” Quis igitur iniquo animo feret si haec philologon admiramur? Accedit quod Comparativi omnes ultro fatentur ad scriptores Graecos intelligendos, interpretandos, emendandos, nihil sua inventa et etymologias cuiquam prodesse, quippe ipsos Graecos de his omnibus ne per somnium quidem umquam cogitasse. Insitum est quidem etymologiae studium (vel potius morbus et insania) omnium propemodum Graecorum cuiusque aetatis ingenio inde ab Homero usque ad futilissimos in desipiente Graecia magistellos ¹⁾. Odyss. τ. 406. Autolycus nepoti nomen impositurus ait:

1) In his Eustathius est qui serio credebat ὀπύειν (= γαμεῖν) esse δι’ ὀπῆς ὕειν, et hinc υἱός esse natum. *Maritus* πόσις dicitur ὅτι ὑπὸ τῆς γυναικὸς πίνεται.

γαμβρὸς ἐμὸς θυγάτηρ τε, τίθεσθ' ὄνομ' ὅττι κεν εἴπω.
 πολλοῖσιν γὰρ ἔγωγε ὀδυσσάμενος τόδ' ἰκάνω,
 τῷ δ' Ὀδυσεὺς ὄνομ' ἔσω ἐπώνυμον.

Non assentitur Σειληνὸς ὁ Χῖος (Schol. ad Odyss. α. 75.), qui graviter et serio docet „*Ulyssis matrem Anticleam gravidam ὕσαντος πολὺ τοῦ Διὸς ὀδεύουσας τὸν Ὀδυσσεά αὐποτεκεῖν καὶ διὰ τοῦτο ταύτης τῆς ὀνομασίας τυχεῖν ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὁδὸν ὕσεν ὁ Ζεὺς.* „*Qui des deux se montre ici le plus près du génie de la langue Grecque?*”

Eiusdem pretii etymologiae reperiuntur apud poëtas tragicos.

πόντιος μυχὸς — Ἰόνιος κεκλήσεται
 τῆς σῆς πορείας μνήμα τοῖς πᾶσιν βροτοῖς.

et:

ἐπώνυμον δὲ τῶν Διὸς γέννημ' ἀφῶν
 τέξεις κελαινὸν Ἑπαφον.

Aeschyl. *Prometh.* 839 et 850.

Nihilo sanior Euripides, ut in *Antiope* (fragm. 181 Dind.).

τὸν μὲν κικλήσκει Ζῆθον, ἐζήτησε γὰρ
 τόκοισιν εὐμάρειν ἢ τεκοῦσά νιν.

et addidit (fragm. 182.) ὅτι Ἀμφίων ἐκλήθη παρὰ τὸ ἀμφὶ τὴν ὁδὸν γεννηθῆναι. Fortasse dixerat:

τὸν δ' ἀμφὶ τὴν ὁδὸν γεγῶτ' Ἀμφίονα.

Lepide Aristophanes, qui in hoc genere οἶος πέπνυται, haec deridens dixit:

Ἀμφοδὸν ἐχρῆν αὐτῷ τίθεσθαι τοῦνομα.

Multo etiam peiora hisce sophistae et philosophi omnes, et Stoici ante omnes, monstra et portenta pepererunt. Nihil cogitari potest absurdius quam est etymologia pronominis ἐγὼ a Chrysippo excogitata, quae legitur apud Galenum *de Hippocr. et Plat. decretis* Tom. V. pag. 215. Kühn. Nihil tamen iis cedunt Grammatici, Critici et totum Antiquariorum agmen. Aristarchus etiam in his multo plus sapit quam caeteri omnes, sed minime ab hac labe et insania immunis est.

Recte vidit Aristarchus ἀζηχὲς esse ἀδιάλειπτον, sed ἐτυμολογῶν addidit ἀδιεχὲς, quasi ex διέχω διεχὲς nasceretur (ut συνεχὲς ex συνέχω) et sic ἀζεχὲς et ἀζηχὲς esset formatum, quod non multo melius est quam ἄζω — ἡχῶ à la voix rauque.

Non tamen omnes Graeci veteres hac erudita insania labora-

bant. Rident haec Comici et ante omnes Comicorum princeps Aristophanes, qui has nugas lepidissime passim ludificari solet. Audivimus modo eum iocantem in nomine Amphionis:

Ἄμφοδον ἐχρῆν αὐτῷ τίθεσθαι τοῦνομα.

Similiter ludit ἐν Λημνίαις:

ἐνταῦθα δ' ἐβασίλευεν Ὑψιπύλης πατήρ

Θόας βράδισος τῶν ἐν ἀνθρώποις δραμεῖν.

et salsissime in *Nubibus* vs. 394. ubi Socratem Sophistarum more argutantem inducit et ita loquentem:

ταῦτ' ἄρα καὶ τῶνόματ' ἀλλήλοιν βροντῇ καὶ πορδῇ ὁμοίω.

ut ille ioco, sic Chrysippus serio apud Galen. *de Hippocr. e Plat. decret.* Tom. V. pag. 328. τούτοις πᾶσι συμφώνως καὶ τοῦνομα τοῦτ' ἔσχηκεν ἡ ΚΑΡΔΙΑ κατὰ τινὰ κράτησιν — ὡς ἡ ΚΡΑΤΙΑ λεγομένη. Utrumque absurdum est sed Poëta εἰρωνεύεται, philosophus σπουδάζει.

Quoniam πᾶν σαθρὸν τὸ μὴ ἐξ ἀληθείας συγκείμενον, et *opinionum commenta delet dies*, tandem Graecos harum ineptiarum satias et fastidium capere coepit. Deridet Galenus l.l. pag. 213. τὴν βελτίστην ἐτυμολογίαν, ἣ περρίνει μὲν οὐδέν, ἀναλίσκει δὲ καὶ κατατρίβει μάτην ἡμῶν τὸν χρόνον. et pag. 214. ἀλαζμένους ἐσι μάρτυρ ἡ ἐτυμολογία πολλάκις μὲν ὁμοίως μαρτυροῦσα τοῖς τᾶναντία λέγουσι τῶν ἀληθῶν, οὐκ ὀλιγάκις δὲ τοῖς ψευδομένοις μᾶλλον ἢ περ τοῖς ἀληθεύουσιν. Nondum mutavit Etymologi ingenium. Etiamnunc est

tam ficti pravique tenax quam nuncia veri.

Ipse doctissimus Bréal (dans la *Revue des Revues* pag. 196. 16.) componit *interpre(t)s* et *pretium* cum πέρ — νημι et πι — πράσ — κω; et *luxus* cum λοξός, possédé (ut ipse dixerit) „par le démon de l'étymologie.”

Concludam hunc locum verbis eius qui *Alcibiadem priorem* conscripsit, quia planissime quid sentiam et cur ita sentiam declarant pag. 111. a.

ΣΩΚ. οὐκ οἶσθ' ὅτι χρὴ τοὺς μέλλοντας διδάσκειν ὅτιοῦν αὐτοὺς πρῶτον εἰδέναι;

ΑΛΚ. πῶς γὰρ οὔ;

ΣΩΚ. οὐκοῦν τοὺς εἰδότες ὁμολογεῖν τε ἀλλήλοις καὶ μὴ διαφέρεισθαι;

ΑΛΚ. ναί.

ΣΩΚ. ἐν οἷς δ' ἂν διαφέρωνται ταῦτα φήσεις εἰδέναι αὐτούς;

ΑΛΚ. οὐ δῆτα.

ΣΩΚ. τούτων οὖν διδάσκαλοι πῶς ἂν εἶεν;

ΑΛΚ. οὐδ' αὖτως.

et post pauca pag. 111. d.

ΣΩΚ. ἱκανὸν δέ σοι τεκμήριον ὅτι οὐκ ἐπίσανται οὐδὲ κρήγυοι διδάτκαλσί εἰσι τούτων, ἐπειδὴ οὐδὲν ὁμολογοῦσιν ἑαυτοῖς περὶ τούτων.

„Quid enim stultius quam incerta pro certis habere, falsa pro veris?” CICERO de Senect.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XI. cap. 9. 4. *Leonidas militibus suis παρήγγειλε τάχως ἀριστοποιεῖσθαι ὥς ἐν ᾿Αἶδου δειπνησομένους. Δειπνήσομαι barbarum est ut χαίρομαι. Leg. δειπνοποιοῖσσομένους.*

Lib. XI. 92. 3. οἱ δὲ χαριέστεροι τῶν πρεσβυτέρων παρόντες ἐπεφαίνοντο σώζειν τὸν ἰκέτην. *Interpres qui tum aderant, sed non poterant absentes sententiam dicere, ut opinor. Lege παρόντες.*

Mirum est quam vitiosa dictione Diodorus utatur. Scribit XIII. 64. 4. ὁ μὲν δῆμος — μετέστησεν (Leg. κατέστησεν) εἰς κρίσιν, ὁ δὲ ᾿Ανυτος — πρῶτος Ἀθηναίων δοκεῖ δικαστήριον δωροδοκεῖν. Quid esset δωροδοκεῖν neque sciebant neque intelligebant sero nati, itaque mutata in contrarium notione δωροδοκεῖν dicebant non qui ipse largitione corrumpetur, sed qui alium corrumpet, et antiquum δεκάζειν in desuetudinem et oblivionem abierat.

C. G. C.

IMITATIONES.

Solebant Graeci sequioris aetatis, qui ad stilum formandum et ad orationis copiam colligendam scripta Veterum assidue lectitabant et partim memoriter tenebant, locos quosdam insigniores et venustiores ex iis sumtos suis intexere, ut his quas luminibus splenderet oratio et quasi floribus ornata aut gemmi distincta esse videretur.

Veteres philologi in Hollandia nostra, qui omnia legerant et omnia quae legissent meminerant, facili negotio has imitationes deprehendebant et notabant, unde saepissime obscuris repente clara lux affulsit, veluti in loco Iuliani in *Misoprogone* pag. 351. θέατρον οὐκ ἰδεῖν πρὶν μᾶλλον κομῆσαι τῆς κεφαλῆς τὸ γένειον vexata haec sunt ineptis coniecturis donec Wyttenbach (in *Epist. Crit.* pag. 33.) adscripsit locum Xenophontis (*Sympos.* IV. 28.] προαγορεύω σοι μὴ ἄπτεσθαί μου πρὶν ἂν τὸ γένειον τῇ κεφαλῇ ὁμοίως κομήσης.

Demosthenes dixerat περὶ τοῦ σεφάνου pag. 269. 26. σοὶ δὲ ἀρετῇ ὧ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; Hinc Iulianus (ut Wyttenbach primus ostendit) pag. 235*a*. σοὶ δὲ ἀρετῆς ἢ τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς . . . ἀφελὼν δὲ τὸ δύσφημον (id est ὧ κάθαρμα) τὸ λεγόμενον (id est τίς μετουσία;) αὐτὸς ἀναπλήρωσον. Demosthenes dixerat pag. 17. 5 καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν. Hic Iulianus (quod Wyttenbachium fugit) pag. 287. c. τὸ παθεῖν τε οἶμαι τὰ ἔσχατα προσῆν καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνῃ οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν. Omnes paullo doctiores hos locos tenebant memoriter. Synesius quum scribere

Epist. 95 pag. 235 d. μέχρι τούτου Λασθένης Φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου μέχρι προὔδωκεν Ὀλυνθον, τὸν δὲ ἄπολιν πῶς εἰκός ἐστιν εὐτυχεῖν; omnes eruditi meminerant Demosthenem dixisse περὶ τοῦ σεφάνου pag. 241. 25. μέχρι τούτου Λασθένης Φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου ἕως προὔδωκεν Ὀλυνθον.

Sed, uti fit, viri docti suavitatem et lepore observationum huiusmodi delectati et allekti modum omnem excesserunt et quidquid ab aliquo diceretur *quod esset dictum prius* pariebat iis imitationis suspicionem, quae res nobis legentibus saepe risum, nonnumquam stomachum movet.

Non est tamen difficillimum si quis hoc agit neque subito natam suspicionem statim arripit, veras imitationes ab *imaginariis* (ut ita dicam) discernere. Ostendam uno exemplo et veram et inanem. Iulianus scribit *Orat.* VIII. pag. 246. c. τὸν ἄριστον τῶν ἐταίρων οὐκ ὁψόμεθα, δι' ὃν ἡχθόμεν μὲν τῇ νυκτὶ ὅτι μοι τὸν φίλον οὐκ ἐδείκνυεν, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ χάριν ἡπιστάμεν ὅτι μοι παρεῖχεν ὁρᾶν οὐ μάλιστα ἥρων. Perapposite Wyttenbach (*Epist. Crit.* pag. 22) attulit Xenophontem (*Sympos.* IV. 12): ἡχθομαι νυκτὶ καὶ ὕπνῳ ὅτι ἐκεῖνον οὐχ ὁρῶ, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδ' ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσιν. Res est certa et evidens. Sed pergit Wyttenbach.: „Ceterum idem imitatus est Longus Pastor. II. p. 50. ἐπιθυμοῦμεν ἀλλήλους ὁρᾶν καὶ διὰ τοῦτο θᾶπτον εὐχόμεθα γενέσθαι τὴν ἡμέραν.” Nemo est omnium qui non hoc ipsum his ipsis verbis nonnumquam in vita dixerit, etiam eorum qui Xenophontem et Longum ne natos quidem esse sciant. Quis sanus credat Aristophanem quum diceret:

ὅσον δ' ἔχει τὸν χρυσὸν ὥσπερ παρθένος.

imitari Homerum:

ὅς καὶ χρυσὸν ἔχων πόλεμόνδ' ἵεν ἡὔτε κούρη.

(Wyttenb. E. C. 28)? Caeterum utebantur ut plurimum locis celebrioribus, quos nemo paullo eruditior ignorabat. Thucydides dixerat II. 8. ὀλίγον τ' ἐπενόουν οὐδὲν ἄλλ' ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον. Hinc certa et evidens parata est emendatio (ut in *Noo. Lectt.* pag. 372 ostendimus) loco Charitonis pag. 122. 19. Dorn. pag. 132. 16. Herch. τὸ δὲ νυκτικὸν ἐπήρθη ταῖς ἐλπίσι καὶ φρονήματος ἐνεπλήσθησαν ὅτι τὸν ἀνδρειότατον καὶ κάλλιστον εἶχον ἡγούμενον· ὀλίγον τ' ἐπένθουν Ἡ οὐδὲν ἄλλ' ὥρμηντα —

πάντες ὁμοίως. Luce clarius est Charitonem scripsisse ὀλίγον τ' ἐπενΟΟΥΝΟΤΔΕΝ (ἐπενόουν οὐδέν) ἀλλ' ὥρμηντο. Qui haec legebant continuo Thucydidis verba agnoscebant. Ubi Lucianus scribit: ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη, statim omnes meminerant Thucydideum hoc esse II. 1. Quod in Luciani *Convivio* legitur cap. 3. πολλὴν τὴν ἐωλοκρασίαν κατασκεδάσας ἀνδρῶν φιλοσόφων, nemo nesciebat sumtum esse ex Demosthene pag. 242. 13. ὥσπερ ἐωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας τῆς ἐαυτοῦ — κατασκεδάσας. Nota haec erant omnibus ut proverbialia aut sententiae poetarum.

Ad hunc igitur modum Dio Cassius multos saepe locos Veterum suis verbis intexit. Plerosque ex Demosthene et Aeschine sumsit, ex Thucydide multos, ex Platone nonnullos. Si forte quaeras an id scite et lepide fecerit, respondebo mihi quidem pleraque satis inficeta et insulsa esse videri. Subineptum est enim ea quae scias Demosthenem dixisse et Aeschinem et (apud Thucydidem) Periclem et Cleonem et Hermocratem, ea audire dicentes Ciceronem, Antonium, Fulvium Calenum, Caesarem, Augustum, alios Romanos. Dabo exemplum. Augustus in Curia depositurus imperium apud Dionem Cass. 53. 3. 2. ita dicit: καὶ γινώσκω τοῦθ' ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ λέγοντες οὐχ ὅσον οὐ πείθουσιν τινὰς ἀλλὰ καὶ κόβηλοι δοκοῦσιν εἶναι. Hermocrates olim eadem dixerat ad Syracusanos (Thucyd. VI. 33): καὶ γινώσκω ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ λέγοντες ἢ ἐπαγγέλλοντες οὐ μόνον οὐ πείθουσιν ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι.

Nunc reliquos locos ordine subiiciam.

DIO CASS. 36. 20. οὐ γὰρ ἔστιν ὅτε ταῦτ' οὐκ ἐγένετο οὐδ' ἂν παύσαιτό ποτε ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾗ. Thucydides III. 82. γινόμενα μὲν καὶ αἰεὶ ἐσόμενα ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾗ.

DIO 43. 13. 2. scribens ἐν τρόπῳ δὴ τινι ἀφανεῖ ὑπεξήρει, imitatur Thucydidem VI. 54. ἐν τρόπῳ δὲ τινι ἀφανεῖ [ὥς οὐ διὰ τοῦτο δὴ] παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν, ubi expunge insulsum additamentum ὥς οὐ διὰ τοῦτο δὴ.

In libris Thucydidis scribitur ἐν ΤΟΠΩΙ δὲ τινι, sed τρόπῳ verum esse etiam Dionis imitatio declarat.

DIO CASS. 44. 23. 4. *Cicero in Curia dicit: ἂν δ' ἀκριβῶς πάντα ἐξετάσαι ἐθελήσωμεν δέδοικα μὴ κακῶς — — — δυσχερὲς δ' οὐδὲν ἀρχόμενος τῶν λόγων εἰπεῖν βούλομαι.* Imitatur satis frigide celebratum Demosthenis locum *de Corona* pag. 226. 18. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν — — — οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου.

Quod de se dixerat Pericles apud Thucydidem II. 60. οὐδενὸς εἶναι ἥσων εἶναι γνῶναι τε τὰ δέοντα καὶ ἐρμηνεῦσαι ταῦτα, idem Antonius in Caesaris laudatione dicit apud Dionem Cassium 44. 38. 6. (*Caesar*) καὶ γνῶναι πᾶν τὸ δέον δξύτατα καὶ ἐρμηνεῦσαι πιθανώτατα — ἡδυνήθη.

DIO CASSIUS. Lib. 45. 27. 4. οὗτος ὁ τὸ σπέρμα τῶν κακῶν τῶν μετὰ ταῦτα ἐκφύντων ἐμβαλὼν, Demosthenes pag. 280. 28. ὁ γὰρ τὸ σπέρμα παρσχὼν οὗτος τῶν φύντων αἴτιος. Cicero ad Antonium in *Philipp.* II. 22. 55. *ut igitur in seminibus est causa arborum et stirpium, sic huius luctuosissimi belli semen tu fuit.* Post pauca exime manifestum emblemata e verbis: *ut Helena Troianis, sic iste huic reip. [causa belli] causa pestis atque exitii fuit.*

DIO CASS. 45. 35. ταῦτ' οὖν ὁρῶντες μέλλομεν καὶ μαλακίζόμεθα καὶ τηλικούτων ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τύρηνον ἀσκοῦμεν. Demosthenes pag. 120. 7. ταῦτα τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες μέλλομεν καὶ μαλακίζόμεθα. et pag. 36. 12. ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτων ἡσκήκαμεν.

Quae ferebatur in antiquis libris scriptura μαλκίμεν pro μαλακίζόμεθα teste Harpocrate in v. ea, ut vides, Dioni nota non erat.

DIO CASS. 46. 1. 2. καὶ προσέτι καὶ ἐμοῦ διαβόλως ἐμνημόνευεν, ex Thucyd. VI. 15. καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη.

DIO CASSIUS. Lib. 46. 7. 2. καὶ φθελγᾶμενος ταπεινὸν τι καὶ τεθνηκὸς ἀπαλλάττη. Aeschines pag. 32. 41. φθέγγεται τὸ θνήσκον τοῦτο προοίμιόν τι σκοτεινὸν τε καὶ τεθνηκὸς δειλία. Non debebat Dio δειλία omittere. Omisit iterum in simili loco 40. 54. 2. βραχὺ δέ τι καὶ τεθνηκὸς χαλεπῶς φθελγᾶμενος.

DIO CASS. 46. 7. 4. ἀλλ' ὁκνῶ μὴ τὰ προσόντα σοι ἀκριβῶς λέγων αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἑμαυτῷ λόγους ποιεῖσθαι δόξω. Demosthenes pag. 270. 15. ἀλλὰ γὰρ ὁκνῶ μὴ περὶ σοῦ τὰ προσήκοντα λέγων αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἑμαυτῷ δόξω προηρῆσθαι λόγους. Cicero in *Philippica* II. 19. 47. *sunt quaedam quae honeste non possum dicere: tu autem eo liberior quod ea in te admisisti, quae a verecundo inimico audire non posses.*

DIO CASSIUS. Lib. 46. 18. 5. ταῦτα ἄλλως ἐξήχθην εἰπεῖν ἵνα μηδὲ ἐν τούτοις ἔλαττόν τι ἔχων ἀπέλθῃ. Demosthenes pag. 268. 26. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν.

DIO CASSIUS. Lib. 46. 25. 5. ἐκ τῶν ἐπιτετηδευμένων σοι τούτων ἀντιτεθέντων (recte Bekker ἀντιθέτων) ὧν μόνων ἦς κύριος. Aeschines pag. 28. 18. ψωχαγωγηθέντες τοῖς ἐπιβεβουλευμένοις καὶ κακοήθεσι τούτοις ἀντιθέτοις.

DIO CASS. 46. 47. 3. 4. οὔτε τι ἔρμα ἐν τῇ ψυχῇ ἔχει — πλείυνας μὲν τροπὰς τρεπόμενος τοῦ πορθμοῦ πρὸς ὃν ἔφυγεν. Aeschines in *Ctesiphontea* pag. 66. 27. de Callia Chalcidensi πλείους τρεπόμενος τροπὰς τοῦ Εὐρίπου παρ' ὃν ᾧκει.

DIO CASSIUS. Lib. 48. 3. 6. καὶ ἦν ἡ τροφή τοιαύτη καὶ τοσαύτη ὥςτε μήτε τινὰ ἡδονὴν καὶ ῥώμην αὐτῷ παρασχεῖν μήτ' ἀποθανεῖν αὐτὸν ἔῃν. Demosthenes pag. 37. 25. τοῖς [ἀσθενούσι] παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις [διδόμενοις] ἔοικε. καὶ γὰρ οὔτ' ἰσχὺν ἐκεῖνα ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἔῃ. Ostendimus alibi et ἀσθενούσι et διδομένοις alienae manus additamenta esse.

DIO CASSIUS. Lib. 48. 36. 8. in oratione Caesaris: ἰδίᾳ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν εἰς οὕτως εὖ πράξειεν ὥςτε μὴ οὐ τῷ κοινῷ πταίσαντι συναπολέσθαι· τὸ δὲ δημόσιον εὐτυχοῦν πάσας καὶ τὰς ἐκάστου συμφορὰς ἀναφέρει. Non Caesar hoc dixit neque id erat ad captum militum Romanorum, sed Pericles apud Thucydidem II. 60. καλῶς φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' αὐτὸν διαφθειρομένης τῆς πατρίδος οὐδὲν ἥσπον ξυναπόλλυται, κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ μᾶλλον διασώζεται. Si quis veram Caesaris orationem (de B. G. I. 60) cum hoc sophistico tinnitu verborum compo-

merit probabit magis Ciceronis iudicium in *Bruto* 75: (Caesar) *ineptis gratum fortasse fecit qui volent illa calamistris inurere: sapientiosos quidem homines a scribendo deterruit.*

DIO CASSIUS. Lib. 52. 3. 3. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἄλλως ἂν τι εἰπεῖν δυναίμην. Demosthenes pag. 95. 28. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην.

DIO CASSIUS Lib. 52. 16. 3. ἡ πόλις ἡμῶν ὥσπερ ὀλκὰς — χωρὶς κυβερνήτου — ἐν κλύδωνι πολλῷ φερομένη — ἄττει δεῦρο κἀκεῖσε καθάπερ ἀνερμάτιστος οὔσα. ex Platonis *Theaeteto* pag. 144 a. ἄττοντες φέρονται ὥσπερ τὰ ἀνερμάτιστα πλοῖα.

DIO CASSIUS Lib. 52. 18. μακρῷ τὸ φυλάξαι τι τοῦ κτήσασθαι ῥᾶον ἐστίν. Demosthenes pag. 25. 24. πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν.

DIO CASSIUS Lib. 53. 10. τοὺς κειμένους νόμους φυλάττετε. — τὰ γὰρ ἐν ταύτῳ μένοντα κἂν χεῖρω ἢ συμφορώτερα τῶν ἀεὶ καινοτομουμένων κἂν βελτίω εἶναι δοκῇ. Cleon apud Thucydidem III. 37. πάντων δὲ δεινότατον εἰ — μὴ γνωσόμεθα ὅτι χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσω ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις.

DIO CASS. 58. 17. μηδ' ἀπαρνήσασθαι τινος δυναμένου τὸ μὴ οὐ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἠδέως ἔμφαγεῖν. Neque ἐμφαγεῖν (*raptim aliquid cibi capere*) huius loci est et ἂν male abest. Scribendum est igitur: ἠδέως ἄΝ φαγεῖν. Obversabatur Dioni locus ex Xenophontis *Hellenicis* III. 3. 6. ὅπου γὰρ ἐν τούτοις τις λόγος περὶ Σπαρτιατῶν γένοιτο οὐδένα δύνασθαι κρύπτειν τὸ μὴ οὐχ ἠδέως ἂν καὶ ὤμων ἐσθίειν αὐτῶν.

DIO CASS. 78. 39. 4. scribit: ἡ γὰρ εὐνοία σφῶν παρὰ πολὺ ἐς αὐτὸν — ἐποίει. Imitatur Thucydidem II. 8. ἡ δὲ εὐνοία παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. Sententia verborum est aperta et perspicua, sed non intelligo quo pacto ἡ εὐνοία ἐποίει ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους eo sensu dici possit et suspicor aliquid mendi subesse. Non aliter tamen in suis libris legerunt Arrianus et Appianus et Dio Cassius, quo-

rum locos Interpretes ad Thucydidis locum protulerunt. Arrinus II. 2. 5. Τενεδίοις τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρον ἐποίει μᾶλλον. Appianus B C. II. 25. ἡ γὰρ εὐνοία τῆς βουλῆς μάλιστα ἐς αὐτὸν ἐποίει. et V. 27. ἡ δὲ εὐνοία τῶν Ἰταλῶν ἐς τὸ Λεύκιον παρὰ πολὺ ἐποίει. Dio Cassius 45. 11. ἡ δὲ δὴ σπουδὴ τῶν ἀνθρώπων ἐς τὸν Καίσαρα ἐποίει. et 57. 6. ἡ γὰρ εὐνοία πάντων — ἐς αὐτὸν ἐποίει. quae omnia ex Thucydidis loco manarunt et ostendunt non aliter quam nunc apud Thucydidei olim scriptum fuisse.

Minutiora complura sciens omitto, et unum tantum addam quia Dionis testimonio vera lectio apud Thucydidem vindicata Corinthiorum legati in concilio Spartanorum (Thucyd. I. 121) ita dicunt: ὁ γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἐγένετο διδασχῇ, ὁ δ' ἐκεῖνοι ἐπισήμη προὔχουσιν καθαιρετὸς ἡμῶν ἐστὶ μελέτη. L. Dindorf. sensit καθαιρετὸν verum esse Nemo obtemperat. Apud Dionem (in Maii *Exc.* p. 181. Bekk. p. 47.) Consul Appius Claudius prorsus idem dicit de Romanis et Carthaginiensibus: illis virtutem inesse, his rerum nauticarum peritiam, sed hanc peritiam κτητόν τε καὶ καθαιρετὸς μελέτῃ εἶναι, τὸ δὲ εἰ μὴ φύσει τῷ προσείη οὐκ ἂν διδασχῇ περιθῆναι. Tam certum est καθαιρετόν unice verum esse quia haec ex Thucydidis imitatione fluxisse.

Dio dicendi copiam collegit potissimum ex Thucydidē Herodoto et quibusdam poetis Comicis et ex Tragicis paucis. Potiora quaedam et frequentiora indicare iuvat. Ex Thucydis sumsit:

ἀγχώμαλα ἀγωνίζεσθαι.

ἄδωρότατος.

ἀκραιφνής.

ἐν ἀμφιβόλῳ εἶναι.

αὐτοβοεῖ εἶλον.

ἀχθηδών.

διοκωχή.

ἐκβολὴ λόγου.

ἐκδεδιητημένος.

ἐνθύμιον.

εὐπραγία (pro εὐπραξία).

καθίρειν τὰ λησικά.

καλυμβητῆς ὕψυδρος.

νεχμοῦν (pro νεωτερίζειν).

πασσυδί.

παράλογος (πολύς, πλεῖστος).

περίνεως.

πολεμητέα εἶναι.

τεκμηριοῦν.

Herodotea sunt:

ἀνάντος σίτησις (*perpetua*).

βαρυτυμφορώτατος.

δατμός, δασμοφόρος, δασμολογεῖν.

ἰδιοβουλεῖν.

λυχνοκαῖα.

ὠ φρενήρης.

συγκυρεῖν.

χρῆμα. ἄπλετόν τι χρῆμα ἀνθρώπων *ingens hominum multitudo*.

χρῆν, χρῆσθαι de oraculis.

Herodotea sunt etiam κατεσράφατο, ἐσάλατο, προσετετάχατο et similia, et pronomina οἷ pro αὐτῷ, σφᾶς pro αὐτούς, de quibus alio loco diximus.

Denique a poëtis sumsit:

ἀγᾶλλειν.

ἀθύρειν, ἄθυρμα.

ἀθύρβγλωσσος.

γνωσιμαχεῖν.

ἐπαυρέσθαι (ἀπολαῦσαι).

ἐπιλητμοσύνη (λήθη).

καταδερθεῖν.

κυμνοπρίσης.

προδασέταιρος.

σεμνοπροσωπεῖν.

σπατίλη (*stercus*).

συνέφειν. συννένεφεν.

Quam inficete multa eorum in oratione soluta et humi repente intexantur in uno alteroque exemplo vide. Aristophanes

in *Avibus* vs. 791. dixerat ἐξίδισεν ἐς θοιμάτιον pro concacavit *pallium*. Arripit hoc (quod nemo praeter Aristophanem umquam dixit) Dio scribens de Caesare 44. 8. ἀκρατὴς ὑπὸ διαρροίας ἐγεγόνει καὶ διὰ τοῦτο ἵνα μὴ ἐξιδίση κατέμεινεν. Mirati Graeculi quid esset ἐξιδίση de suo ἐξοιδήση reposuerunt sententiae securi, sed meliores libri servarunt ἐξιδίση quod quam sit elegans ac venustum tu ipse, qui haec legis, iudicato.

In libro 55. 14. narratur Augustus cum uxore decumbens curis anxius somnum oculis capere non posse. Cui Livia: τί ἐστὶ τοῦτο, ὦ ἄνερ; διὰ τί οὐ καθεύδεις; Respondet Augustus: καὶ τίς ἄν, ὦ γύναι, κἂν ἐλάχισον ἀπομερμηρίσειε τοσούτους ἀεὶ ἐχθροὺς ἔχων; Bellissimum illud ἀπομερμηρίσειε sumsit ex Aristophanis *Vespis* vs. 5. ubi somnolentus servulus ita dicit:

ἀλλ' ἐπιθυμῶ σμικρὸν ἀπομερμηρίσαι.

Praeter unum Aristophanem nemo eo verbo utitur, unde sedulo interpretantur Grammatici, ut Phrynichus in Bekkeri *Anecd.* pag. 28. 4. Ἀπομερμηρίσαι: ἀπονυσάξαι. — παίζων χρῶ. Sed Dio non iocans sed in re seria id arripuit

et sic mirifice sperabat se esse locutum.

Omnino ut in caeteris rebus sic et in scribendo optimum est *suum esse et imitatores servum pecus non aemulari.*

C. G. COBET.

MACROBIUS.

Macrobian. Saturnal. I. 10. „quo die si Saturnalia gererentur nec causam omnino dixisset.” Scribendum: si Saturnalia AGE-RENTUR.

Ibid. „quo solo die apud aedem Saturni convivio soluto Saturnalia clamabantur” Imo vero: convivio soluto IO Saturnalia clamabantur.

C. G. C.

AD ISOCRATEM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

Vitium est manifestum apud Isocratem 1. 49: ὅπου μὲν γὰρ τοὺς τῷ λόγῳ μόνον ψευδομένους ἀποδοκιμάζομεν, ἢ πού γε τοὺς τῷ βίῳ παντὶ ἐλαττούμενους οὐ φαύλους εἶναι φήσομεν; Opponuntur inter se οἱ λόγῳ ψευδόμενοι et οἱ βίῳ ἐλαττούμενοι, sed absonum est ἐλαττοῦσθαι et requiro ut per totam vitam hi dicantur *mentiri* vel *simulare*. Estne verum difficile ad invenien- dum? Non opinor. Lege: τοὺς τῷ βίῳ παντὶ πλαττούμενους. Hoc Isocratem decet, qui scripsit ipse 9. 21: τοσοῦτον δέω πλασάμενος εἰπεῖν τι περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Eodem modo Demosthenes F. L. § 154: ταῦτα οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβη- κέσι νῦν πλάττομαι καὶ προσποιοῦμαι et Lysias 19. 60: ὀλίγον μὲν χρόνον δύναιτ' ἂν τις πλάσασθαι τὸν τρόπον τὸν αὐτοῦ, ἐν ἑβδομήκοντα δ' ἔτεσιν οὐδ' ἂν εἷς λάθοι πονηρὸς ὢν, quod cum scriberet fortasse non immemor fuit noti versiculi: ψευδόμενος εὐδὲς λαμβάνει πολὺν χρόνον. Sed iam aperta res est. Simul rescripto τῷ βίῳ παντὶ πλαττούμενους, vitabimus molestum hia- tum, quo itidem arguitur vitium 1. 37: δόξεις γὰρ καὶ αὐτὸς τοιαῦτα πράττειν, οἷάπερ ἂν τοῖς ἄλλοις πράττουσι βοηθῇς, quod intelligi poterit, si πράξειν correxeris, sed mendum etiam levius est. Δόξεις γὰρ καὶ αὐτὸς τοιαῦτα πράττειν sine controversia vera lectio est.

Graviter reprehendit Isocrates 2. 1 eos, qui pretiosa dona regibus offerunt, ἐσθῆτας ἢ χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον· dum enim gratiosi cupiunt haberi, spe lucri quaestum facere videntur: λίαν ἔδοξαν εἶναι μοι καταφανεῖς οὐ δόσιν ἀλλ' ἐμπορίαν ποιούμενοι καὶ πολὺ τεχνικώτερον αὐτὰ πωλοῦντες τῶν ὁμολογούντων καπηλεύειν. Incommode adhaeret pronomen αὐτά, neque aurea supellex in caupona prostat, nec χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον πωλοῦσιν οἱ κάπηλοι. Quid latet? Dicuntur munifici illi οὐ δόσιν ἀλλ' ἐμπορίαν ποιούμενοι καὶ πολὺ τεχνικώτεροι αὐτοπωλοῦντες τῶν ὁμολογούντων καπηλεύειν. Scio sane aliquid interesse inter αὐτοπώλην, ἔμπορον et κάπηλον et si quis forte id nesciat, docere discrimen poterit Plato in Politico p. 260 C, quem locum laudavit grammaticus in Anecdoto Bekkeri p. 467. 20; sed Isocrates coniunxit τὸ ἐμπορίαν ποιεῖσθαι, τὸ αὐτοπωλεῖν et τὸ καπηλεύειν, prorsus eodem modo quo Plato in Sophista p. 231 D ostendit unum eundemque sophistam esse ἔμπορον, κάπηλον et αὐτοπώλην περὶ τὰ τῆ ψυχῆς μαθήματα. Dixeris fere Isocrati, dum haec scriberet Platonis locum observatum fuisse; sed lubrica ea suspicio est nisi quis forte putet eum lectitavisse Vetus Testamentum ubi in Exodo 3. 22 itidem coniunguntur σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμός.

Edebatur olim 2. 41: ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἐν τοῖς λόγοις χρὴ τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ζητεῖν τὰς καινότητας, ἐν οἷς οὔτε παράδοξον οὔτε ἄπιστον οὔτε ἔξω τῶν νομιζομένων οὐδὲν ἐστὶ εὐρεῖν, sed ex Urbinate Codice rescriptum fuit: ἐξ ἐστὶν εἰπεῖν. Quia ζητεῖν et εὐρεῖν inter se opponuntur et quia non λέγομεν ἐν τοῖς λόγοις, quod quid sit nemo dixerit, malim sane veterem scripturam εὐρεῖν et intelligo quid velit Isocrates, quum pronunciet difficile esse novi aliquid εὐρεῖν ἐν τοῖς λόγοις τοῖς περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων, sed praeterea adverbium latet sub illo ἐξ ἐστὶν Urbinatis Codicis. Οὐδὲν ETI ἐστὶν εὐρεῖν vera scriptura est. Consentit Choerilus poeta:

Ἄ μάκαρ, ὅστις ἔην κεῖνον χρόνον ἴδρις ἀοιδῶν

Μουσάων θεράπων, ὅτ' ἀκήρατος ἦν ETI λειμών.

Non intelligo rationem optativi modi in hisce, 2. 45: εἰ θέλοισμεν σκοπεῖν . . . εὐρήσομεν et multo malim θέλομεν. Recurrunt eadem verba cum vitio eodem 3. 30. Pariter 9. 66:

τίνα γὰρ εὐρήσομεν, . . . εἰ τὴν ἀλήθειαν σκοποῖμεν, com-
mendo: σκοποῦμεν. Olim recte scribebatur 7. 73: (χρὴ)
βρέως φέρειν εἰ χείρῃ τῶν προγόνων τυγχάνομεν ὄντες, sed
Urbinas scriba, qui dedit τυγχάνοιμεν, editores decepit.

Minutum est quod displicet 2. 54: (δωρεὰς) τοιαύτας, αἷς
κὰν σφόδρα χρῆ καὶ μηδεμίαν ἡμέραν διαλείπης, οὐ κατατρίψεις
ἀλλὰ καὶ πλείονος ἀξίας ποιήσεις. Aut ego fallor aut in tali
sententiae conformatione, requiritur ᾧς, quod ad verbum κα-
τατρίψεις pertinet. Qui retinere volet αἷς, is scribere debet:
κατατρίψεις αὐτάς, sed illa ratio longe est simplicior. Con-
trarium vitium invenio 6. 89: ἐν ταῖς ἀτιμίαις ᾧς ληψόμεθα,
ubi αἷς rescribendum est, quod monstrabunt loci sequentes:
7. 15: ἐν ταῖς διανοίαις αἷς ἔχομεν, 7. 81: ἐκ τῶν ἐπισολῶν ὧν
ἵεμψε, 8. 16: ταῖς συνθήκαις αἷς γεγράφασι, 8. 32: τοῖς
ἀγαθοῖς οἷς ἔχομεν, 12. 28: ταῖς ἐπισήμαις αἷς ἔχουσι, 12.
171: ταῖς δόξαις αἷς ἔχουσι, 14. 48: ταῖς ἐλπίσιν αἷς ἐποησά-
μεθα, 15. 43: τῆς αἰτίας ἧς εἶχον, 15. 151: ταῖς διατριβαῖς
αἷς κατεσησάμεν. 15. 249: τῆς δυνάμεως ἧς ἔχει, 15, 253:
τοῖς ἄλλοις οἷς ἔχομεν, alibi.

Miror 3. 3: θαυμάζω δὲ . . . ὅπως οὐ καὶ τὸν πλοῦτον
κακῶς λέγουσιν. Etiam minus ferendum est 4. 162: οὐκ ἄδηλον
ὥς ἂν διχθεθεῖεν, εἰ πᾶσιν ἡμῖν πολεμεῖν ἀναγκασθεῖεν. Sed
prorsus ridiculum est de Alcibiade 16. 15: σκοπεῖν . . . καὶ
ὥς περὶ Σικελίαν ἐσρατήγησεν, quae mediocris laus est et pa-
rum digna summo imperatore. Denique legitur 16. 16: ἀνα-
μνήσθητε . . . ὥς ἐχόντων τῶν πράγματων αὐτὸν κατεδέξασθε.
Quater rescribendum est πῶς atque sic tertio loco etiam hiatus
vitabitur.

Sensu vacua sunt quae leguntur 3. 18. Ubi summa rerum
penes paucos vel penes populum est, ibi cives λυμαίνονται
ταῖς κοινοῖς· contra sub rege omnes, cum non habeant cui in-
videant, πάντων ὥς οἶόν τ' ἐς βέλτισα πράττουσιν. Imo
προνοοῦσιν.

Nimis fortasse multa, sprete reliquorum librorum auctori-
tate, ex Urbinate libro in Isocratis textum recepta fuerunt et
tamen etiam hodie supersunt loci, qui ex hoc solo Codice
emendari possunt. Veluti 3. 24 appellat Isocrates *Lacedaemo-
nios τοὺς ἄριστα τῶν Ἑλλήνων πολιτευομένους* et *Atheniensium ur-*

bem τὴν μάλιστα τὰς τυραννίδας μισοῦσαν. Utroque loco praestantem ducem secutus nomina propria expunxerim, quo facto non opus erit ut cum Blassio legamus: τοὺς ἄριστα τῶν ἄλλων πολιτευομένους. Ceterum incredibile dictu est, quoties hoc modo apud Isocratem erratum fuerit. Veluti 2. 40: τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἀρχόντων lectio est Urbinatis libri, reliqui habent: ἰδιωτῶν. Legitur 4. 52: ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων ἐλευθερίας, Petrus Victorius enotavit τῶν Ἑλλήνων. Itidem 5. 43: εἴ τις σκέψαιτο τὰς τῶν ἄλλων συμφοράς, Urbinas liber Ἑλλήνων habet. Quod legitur 5. 63: Λακεδαιμονίους ἀρχοντας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, Urbini omittitur id quod est ἄλλων; tuentur tamen illud loci bene multi, veluti 5. 74; 7. 59; 8. 71, 78, 87; 12. 2, 129, 158, 177; 15. 85. Pariter 5. 64: τοὺς δ' ἄλλους Ἑλληνας ἡλευθέρωσεν, idem liber ἄλλους omittit. Ibidem perperam fortasse legitur 5. 100: τοσούτου δεῖ τῶν ἄλλων ἀρχειν, pro vulgata reliquorum librorum scriptura Ἑλλήνων. Eadem varietas est 12. 70: τὰς πανταχῇ προεχούσας τῶν ἄλλων. Itidem 5. 142: ὅσας οὐδεὶς πώποτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πόλεις εἶλε et 6. 83: ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας, Urbinas liber omittit ἄλλων. Cf. Dobraeus in Adversariis p. 25. Contra 6. 104: τὴν μὲν ἡγεμόνα τῶν Ἑλλήνων καταστᾶσαν, accessere ex eodem libro vocabula τῶν Ἑλλήνων, sed nulla est lectionis varietas 7. 66: μὴ μόνον τῶν Ἑλλήνων ἀρχειν ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Quod legitur 8. 43: ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας, perperam in praestanti libro legitur τῶν ἄλλων. Ibidem vocabulum Ἑλληνας omissum est in hisce, 8. 58: τοὺς ἄλλους Ἑλληνας αὐτονόμους ποιήσαντες. Contra 8. 136: τοὺς Ἑλληνας ἅπαντας, eadem manus addidit τοὺς ἄλλους Ἑλληνας. Alcibiades, ut est 11. 5, πολὺ διήνεγκε τῶν ἄλλων, secundum unum testem διήνεγκε τῶν Ἑλλήνων, Theseus autem, ut perhibetur 11. 35, παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὀνομαστότατος ἐγεγένητο, qui in reliquis libris omnibus celeberrimus fuit παρὰ τοῖς ἄλλοις. Prorsus autem constat de vitio 12. 13: τῶν λόγων τῶν παρκαλούντων τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ τὴν ὁμόνοιαν τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας, nam ibi certe multum praestat olim recepta lectio: τὴν πρὸς ἀλλήλους. Sed iam abunde apparet, perpetuo confundi Ἑλλήνων, ἄλλων et ἀλλήλων, Ἑλληνας, ἄλλους et ἀλλήλους et

res est nostri arbitrii ubique statuere, quae scriptura vera ac genuina habenda sit. Veluti quod legitur 4. 16: ὅσις οὖν ἔεται τοὺς ἄλλους κοινῇ τι πράξειν ἀγαθόν, πρὶν ἂν τοὺς πρῆστώτας αὐτῶν διαλλάξῃ, malim equidem: τοὺς Ἑλληνας, ut pronomen αὐτῶν habeat quo referatur, cf. praeterea 4. 20 et 4. 22. Stulte legitur 4. 98: οὐδεὶς δὲ πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχει δυσμενῶς, ὅσις οὐκ ἂν ὁμολογήσειε διὰ μὲν τὴν ναυμαχίαν ἡμᾶς τῷ πολέμῳ κρητῆσαι, ταύτης δὲ τὴν πόλιν αἰτίαν γενέσθαι. Potestne cuiquam dubium esse, quin unice verum sit: τοὺς Ἑλληνας? Persas Graeci bello superarunt, victoriae laus Atheniensibus tribuitur. Olim, ut est 8. 79, Athenienses συναγαγόντες ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἀργοτάτους, ἐπλήρουν τούτων τὰς τριήρεις, sed Isocratis tempore ipsi cives servili ministerio fungebantur et τοὺς πολίτας ἐλαύνειν ἠνάγκαζον, ut est 8. 48. Hinc arguitur vitium 7. 54, qui locus est quidem paulo longior, sed admodum idoneus ad ostendendum id quod suscepi demonstrare: ὅταν ἴδῃ πολλοὺς τῶν πολιτῶν αὐτοὺς μὲν περὶ τῶν ἀναγκαίων, εἴθ' ἔξουσιν εἴτε μή, πρὸ τῶν δικαστηρίων κληρομένους, τῶν δ' Ἑλλήνων τοὺς ἐλαύνειν τὰς ναῦς βουλομένους τρέφειν ἀξιούντας. Ne Isocrates sibi contradicat, scribendum erit: τῶν δ' ἄλλων. Non minus apertum est, quid ipsa verborum oppositio suadeat 8. 68: οὔτε δίκαιόν ἐστιν οὔτε συμφέρον μίαν πόλιν κυρίαν εἶναι τῶν Ἑλλήνων, nam τῶν ἄλλων omnino verum est. Cf. Coraes ad eum locum. Eodem modo Cobetus correxit Photii glossam: πατριῶται· οἱ δοῦλοι ἁλλήλων, ubi in Codice invenitur Ἑλλήνων. De Demosthenis duobus locis, qui eodem morbo laborant, ipse nuper dixi ad Charitonem p. 213.

Animadvertit me quod legitur 3. 32. Laudat se ipsum rex Nicocles hoc modo: πρὸς τοὺς πολίτας μετὰ τοσαύτης πραότητος προσηνέχθην, ὥς τε μήτε Φυγὰς μήτε θανάτους μήτε χρημάτων ἀποβολὰς μήτ' ἄλλην μηδεμίαν τοιαύτην συμφορὰν ἐπὶ τῆς ἐμῆς γεγενῆσθαι βασιλείας. Tempore bellorum civilium tales calamitates incidere solent et Isocrates frequenter hoc modo loquitur, veluti 20. 8: θανάτους καὶ Φυγὰς, 15. 127: οὔτε σφαγὰς καὶ Φυγὰς, 5. 107: σάσεις καὶ ταραχὰς καὶ σφαγὰς, 6. 89: Φυγὰς καὶ θανάτους, 8. 96: σφαγὰς καὶ σάσεις, 12. 259: οὔτε σάσιν οὔτε σφαγὰς οὔτε Φυγὰς, denique 12. 99: τὰς

εἴσεις καὶ τὰς σφαγὰς καὶ τὰς τῶν πολιτειῶν μεταβολάς,
 qui locus vel solus monstrare poterit quae sit vera scriptura
 4. 114, nam quod ibi legitur: Φυγὰς δὲ καὶ εἴσεις καὶ
 νόμων συγχύσεις καὶ πολιτειῶν μεταβολάς, quis non videt emen-
 dandum esse σφαγὰς? Quo autem tempore cives morte mul-
 tantur, alii in exilium mittuntur et proscribuntur, revocantur
 alii quibus aqua et igni interdictum fuerat, tunc sane multi
 ἀποβάλλουσι τὰ χρήματα et rediguntur ad summam pauper-
 tatem, sed hoc semper et ubique accidere potest et accidit,
 etiam in media pace et summa omnium rerum tranquillitate
 saepeque Irus fit, qui modo Croesus erat, mercator praesertim.
 Ab Nicocle rege usque ad reginam Victoriam semper ea con-
 ditio proposita fuit omnibus, qui trabe Cypria mare secarent.
 Sed in rerum perturbatione, dum unusquisque imperium ad se
 trahit, exposcitur ingens malum *novae tabulae*. Hisce annis,
 ita rex gloriatur, nemo vidit in nostra patria Φυγὰς neque
 θανάτους neque χρημάτων ἀποκοπὰς. Σόλων, uti ait Plutar-
 chus, χρεῶν ἀποκοπὴν ἐν Ἀθήναις ἐποίησε, σεισάχθειαν προσαγο-
 ρεύσας. Sed vates interrogantur εἴτε τῷ θάνατος εἴτε νόσος εἴτε
 ἀποβολὴ χρημάτων ἔσσι, quae verba sunt Platonis in *Lachete*
 p. 195 E. Discrimen in aprico est positum.

Quod Nicocles affirmat 3. 33: ἔτι δὲ καὶ τῶν τὴν νῆσον
 οἰκούντων δυσκόλως πρὸς ἡμᾶς διακειμένων καὶ βασιλέως τῷ
 μὲν λόγῳ διηλλαγμένου, τῇ δ' ἀληθείᾳ τραχέως ἔχοντος, ἀμ-
 φότερα ταῦτα κατεπράϋνα: reliquarum urbium incolas rex non
 potuit appellare τοὺς τὴν νῆσον οἰκοῦντας, nam habitabat Sala-
 mine et insulae partem ipse regebat. Deinde credibile est,
 barbaros odisse Graecum regulum, sed ubique per totam insu-
 lam multi Graeci natione erant σποράδην οἰκοῦντες, qui Evago-
 ram filiumque Nicoclem, uti aequum est, amabant et admira-
 bantur. Sed simultas erat inter regem et praefectos, quos
 Persa miserat et scripsit Isocrates: τῶν τὴν νῆσον διοικούντων
 δυσκόλως πρὸς ἡμᾶς διακειμένων. Illi διώκουν τὴν νῆσον, sicuti
 Evagoras pater dicitur διοικῆσαι τὴν πόλιν, 9. 43. Sequens pa-
 ragraphus luculenter ostendet, quam sit ea mutatio necessaria.

Exsecrat rex 3. 39 τοὺς τῶν ἐπιθυμιῶν τῶν περὶ τοὺς παῖδας
 καὶ τὰς γυναῖκας ἡττωμένους. Ne filii et uxorēs intelligantur,
 bis expunge articulum. Sed multo plus nocuit interpolator

4. 38, ubi Isocrates patriam suam laudat, quae ἀρχὴν μὲν ταύτην ἐποιήσατο τῶν εὐεργεσιῶν, τροφὴν τοῖς δεομένοις εὐρεῖν, ἥνπερ χρὴ τοὺς μέλλοντας καὶ περὶ τῶν ἄλλων καλῶς διοικήσειν. Ex meris tenebris nascetur lux, deletis quatuor vocabulis, quae diductis literis notavi. Itidem in iis quae continuo sequuntur: ἡγυμένη δὲ τὸν βίον τὸν ἐπὶ τούτοις μόνον εὖπω τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν ἀξίως ἔχειν, quam languent illa perincepta: τοῦ ζῆν ἐπιθυμεῖν, quae libenter expungerem, nisi hiatus metu deterrerer. Addo 4. 58: ἡνάγκασαν ἀποδοῦναι θάψαι τοὺς νεκροὺς τοῖς προσήκουσι, quam interpolationem verbo notassem satis est.

De Hercule legimus 4. 60, ὃς ἐκ Διὸς μὲν γεγονὼς ἔτι δὲ θνητὸς ὢν θεοῦ ῥώμην ἔσχε. Uniuscuiusque est reponere γέγονεν idque ipsum latet sub corrupta lectione Urbinatis Codicis γενόμενος.

Solemne vitium deprehendi 4. 62: οἱ πρόγονοι τοσαύτην εὐδαιμονίαν κατεσχέσαντο. Recte quidem legitur 6. 45: ἐγκρατεῖραν τὴν ἀρχὴν κατεσχέσατο, 7. 20: κατεσχέσαντο πολιτείαν, 8. 69: τὴν ἀρχὴν κατασχέσασθαι, 9. 15: ἱερὸν κατεσχέσαντο, 11. 11: κατεσχέσατο τὴν βασιλείαν. Sed εὐδαιμονίαν κατασχέσασθαι nemo poterit, non enim ea est τῶν ἐφ' ἡμῖν, maiores autem illi divino favore εὐδαιμονίαν κατεκτήσαντο. Sic recte legitur 4. 182: μεγάλους πλοῦτους κατακτήσασθαι.

Scire pervelim num ferri possit in soluta oratione id quod legitur 4. 64: τότε ἦσαν μέγισται καὶ νῦν ἔτι διατελοῦσι, est certe facillimum supplere διατελοῦσιν οὔσαι. Deinde 4. 68 dicuntur Thraces, Scythae et Amazones Atheniensibus deinceps bellum intulisse, μισοῦντες μὲν ἅπαν τὸ τῶν Ἑλλήνων γένος, ἰδίᾳ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἐγκλήματα ποιησάμενοι. Quia non *privatim* et intra parietes ea res acta fuit, legerim: ἰδίᾳ. Neque exputo qui sint οἱ μάλιστα δυνηθέντες τῶν πολιτῶν εἰπεῖν, nam adverbium μάλα neque cum verbo δύνασθαι neque cum verbo λέγειν recte coniungi poterit. Lege: κάλλιστα. Idem mendum hodie deturpat Platon. Sophist. 227 C. et conferatur praeterea Porsonus ad Eur. Phoen. 878.

Nunc venio ad 4. 83, ubi διήνεγκαν legitur, quae apud Isocratem utique sincera forma videtur esse. Scribit Phrynichus apud Bekkerum p. 35. 24: Διενέγκειε καὶ Διενέγκοι ἄμφω

δόκιμα. Idem pronunciat p. 41. 28 et ἤνεγκον et ἤνεγκα δόκιμα εἶναι. Legi apud Isocratem διήνεγκαν 4. 83; 4. 92; 5. 54; 7. 75; 8. 85; 8. 104; 12. 53; 12. 55; 12. 133; 12. 189 atque ter adeo 15. 207. Διηνέγκωμεν habes 4. 48; 12. 53; 12. 55; 15. 5; 19. 17. Sed ἐνεγκόντων 4. 148. Minuta res est, in qua non video cur Codicum fidem deseramus. De singulis est difficile statnere. Veluti δεικνύς saepe legitur, 3. 57; 10. 15; 11. 9, alibi. Ἀπολλύντες est 12. 220, sed Urbinas Codex ibi ἀπολλύοντες habet. Ἀπώλλυεν legi 11. 8; ἀπολλύουσιν· 5. 52; 5. 55; 12. 226; 12. 228; 15. 142; ἀπολλύουσας 8. 103; 12. 158; 12. 162; δεικνύων autem 4. 4; 12. 39; 12. 89; 12. 166 et 12. 270 Scribebatur olim ἀποκτινύντας 3. 4 et 10. 33; ex Urbinate Codice tamen receptum fuit ἀποκτείνοντας. *Eram* apud Isocratem est ἦν 5. 72; 15. 152; 15. 195 etiam ante *vocalem* literam, veluti 5. 8; 5. 94; 12. 231; 12. 233; 15. 159; 19. 36 et 20. 22. Admodum miror 12. 127 προήδειν ἐσόμενον. Invenio ἥδεσαν 8. 103 et 12. 115 Ποθέσαι est 4. 122 et 19. 7; τοσούτου δέεις 11. 5. Ἀποσείροντας receptum fuit ex Urbinate Codice 12. 243, cf. 19. 23 et 19. 47. Denique 7. 42 futurum κολάσουσιν est, 12. 251 ἀγνοήσειν et 12. 111 ἐγκωμιάσειν.

Excidit particula γε in hisce, 4. 97: πρὸς χιλίας καὶ διακοσίας τριήρεις μόνοι διανυμαχεῖν ἐμέλλησαν. οὐ μὴν εἰάθησάν γε. Particula hic non minus necessaria est quam 4. 68, quem locum Cobetus sanavit. Morbus idem est et proderit eadem medicina 5. 120: ἦν μάλιστα μὲν πειραθῆς ὅλην τὴν βασιλείαν ἐλεῖν, εἰ δὲ μὴ, χώραν γε ὅτι πλείστην ἀφορίσασθαι. Adde 12. 98: ὅπως μάλιστα μὲν ἀπάντων ἄρξουσιν, εἰ δὲ μὴ, Πελοποννησίων γε. Denique 12. 244: ὅσις οὐκ ἂν εὖξαιτο τοῖς θεοῖς μάλιστα μὲν αὐτὸς τυχεῖν τῆς ἐξουσίας ταύτης, εἰ δὲ μὴ, τοὺς οἰκειοτάτους γε. Putidum est adscribere locos, ubi γε hoc modo rectissime usurpatum est; id potius miror tam evidens mendum nondum correctum fuisse. Sed viri docti ad minuta illa saepe non satis attendunt, veluti 4. 105, ubi nondum observarunt particulam μὲν excidisse: τοὺς ταῖς οὐσίαις ΜΕΝ ἐνδεεσέρους, τὰ δ' ἄλλα μηδὲν χείρους ὄντας.

Sensu vacua sunt quae leguntur 4. 106: ἐβδομήκοντ' ἔτη διετελέσαμεν ἄπειροι μὲν τυραννίδων, ἐλεύθεροι δὲ πρὸς βαρβά

μιν, ἀσασίας δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς. Miror Bekkerum qui
 coniecerit διετέλεσαν nec intellexerit veram esse scripturam,
 quam invenit ipse in margine Urbinatis libri: πρὸς ἡμᾶς
 αὐτούς. Qui locum inspiciet, facile videbit esse sermonem de
 Atheniensibus et minime de eorum sociis. Noli autem quae-
 rere quam verum sit quod orator tam fidenter asseverat: est
 enim Isocrates summus verborum artifex, sed res ipsas parum
 curat aut nihil. Scribit Isocrates per spatium illud septuaginta
 annorum Athenienses ἀγαγεῖν εἰρήνην πρὸς πάντας ἀνθρώπους·
 hoc aureum saeculum in historia frustra quaeres, opinor. Sed
 omnium turpissimus error est 8. 84: Λακεδαιμονίων ἐμβεβλη-
 κῶτων εἰς τὴν χώραν καὶ τοῦ τείχους ἤδη τοῦ Δεκελειᾶσιν ἐση-
 κῶτας, εἰς Σικελίαν τριήρεις ἐπλήρουν. Putavitne serio Isocrates,
 ante Siculam expeditionem Lacedaemonios iam occupavisse De-
 celeam? Ne tum quidem hoc videbitur satis recte dictum esse,
 si referes ad Demosthenis expeditionem, de qua Thuc. VII. 20.
 Fama est eum admodum lente scripsisse: talem negligentiam
 cum videam, propemodum eo adducor ut credam, opuscula
 illa currente calamo elaborata fuisse; scribit certe de se ipso
 in Philippo § 23: οὐ πολλὰ τς ἡμέραις ἐπιτελεσθέντος τοῦ
 λόγου. Sed illud unice curat, ut sententiae bene cadant. Re-
 ges, ut ait 8. 113, semper sibi metuant necesse est: συνίσασι
 γὰρ τοὺς πρὸ αὐτῶν τετυραννευκῶτας τοὺς μὲν ὑπὸ τῶν γονέων
 ἀνηρημένους, τοὺς δ' ὑπὸ τῶν παίδων, τοὺς δ' ὑπ' ἀδελφῶν, τοὺς
 δ' ὑπὸ γυναικῶν. Si rogaveris eum num tyrannum norit, qui
 a patre matreve interfectus sit, non habebit, uti existimo,
 quod respondeat. Attigi argumentum, quod ab hac scriptione
 poterit alienum videri, sed unum tamen locum adiiciam. In
 Panegyrico, quem edidit anno 380, Isocrates § 146 cum con-
 temtu loquitur de Graecis militibus, qui cum Clearcho in
 Asiam profecti sunt eosque sex milium fuisse dicit, οὐκ ἀριστίν-
 δην ἐπειλεγμένους, ἀλλ' οἱ διὰ φαυλότητα ἐν ταῖς αὐτῶν οὐχ
 οἷσι τ' ἦσαν ζῆν. Triginta quatuor annis post in Philippo
 § 90 sqq., lecta uti coniicio Xenophontis Anabasi, veriora et
 meliora dedit.

Redeo ad 4. 107, ubi legimus Athenienses misisse colonias
 εἰς τὰς ἐρημουμένας τῶν πόλεων, quas ἡρημωμένας dicere
 malo. Tum tolle emblemata 4. 138: ὅταν ἡμεῖς πρὸς ἀλλήλους

ὥσπερ νῦν [πολεμικῶς] ἔχωμεν. Deinde mire dictum est quod legimus 4. 142, regem Persarum per integrum triennium περιδεῖν τὸ ναυτικὸν τὸ προκινδυνεῦον ὑπὲρ τῆς Ἀσίας ὑπὸ τριήρων ἑκατὸν μόνων πολιορκούμενον. Rem vide apud Diodorum Siculum 14. 79, sed quid censes de illo μόνων? Nonne verum est μόνον οὐ πολιορκούμενον? Denique postquam laudavit Iones, pergit Orator sic § 157: ἔχω δὲ καὶ περὶ τῶν πολιτῶν τῶν ἡμετέρων τοιαῦτα διελθεῖν. Imo: ἕτερα τοιαῦτα. cf. 8. 113, sed vix opus est locos laudare in re tam simplici.

Accedo ad sequentem librum, de quo primum proferre iuvat incertam suspicionem. Legitur 5. 6: Ἀμαδόκῳ τῷ παλαιῷ. Intelligo quo sensu Solon ὁ παλαιὸς νομοθέτης dicatur; Aristides est vel Miltiades ὁ παλαιὸς ἐκείνος, sed Amadocus ille pater erat Amadoci filii, qui tunc regnum apud Thraces obtinebat. Novimus hominem ex Xenophontis Anabasi. Isocrates patrem a filio distinguere voluit et hoc sensu, nisi fallor, paulo aptius est: Ἀμαδόκῳ τῷ παλαι. Sequitur 5. 71: ἡδονὰς ὑπερβαλλούσας καὶ τιμὰς ἀνεξαλείπτους. In Urbinate Codice μεγίσας legitur, quae coniectura est docti grammatici, qui in hoc libro plura ex ingenio acutissime correxit, ἔνια δὲ καὶ παραδιώρθωσεν. Sensit Isocrateam Musam aspernari audaces metaphoras, quae Aeschylum potius decent, apud quem τιμαὶ eleganter dicuntur ἐξαλειφθῆναι, sed genuinum vocabulum ei non contigit reperire, quod fuit ἀδιαλείπτους. Corruptelae origo satis nota est. Legitur 12. 268: ἀδιέργασον et exstat eadem lectio 5. 109, nisi quod in Urbinate Codice legitur διεξέργασον, quod Bekkerus inconsiderate mutavit in ἀδιεξέργασον. Erat tamen vera lectio ante pedes posita.

Recte legitur 5. 76: οὐδὲν ἂν λέγοι περὶ αὐτοῦ Φλαῦρον, sed, quia nondum vidi qui satis diligenter explicaret, quid inter φαῦλον et Φλαῦρον interesset, operae mihi pretium visum est, eam quaestionem paulo curiosius persequi. Est in Stephani Thesauro de his adjectivis disputatio multarum paginarum, quam exquisitis observationibus ornavit Dindorfius, sed male digesta omnia sunt et summo cum taedio singula perreptaveris nec magis intelliges discrimen quam antea. Quodsi autem Moeridem sequi liceret, nihil foret ea quaestione inutilius; scripsit enim ille p. 385: φαῦλον καὶ Φλαῦρον, Ἀριστοφάνης

ἐμφότερα κατὰ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου· τὸ δὲ φαῦλον σημαίνει τὸ κακόν. Hoc certe falsissimum est, sed veteres grammatici nesciebant quid Athenienses φαῦλον appellare fuissent soliti. Quod scribit verbi causa Photius: φαῦρον· ἢ κοῦφον κακόν· διαφέρει γὰρ φαῦρον καὶ φαῦλον· φαῦρον μὲν γάρ ἐστι τὸ μικρόν κακόν, φαῦλον δὲ τὸ μέγα, convenit Scholiasta ad Platonis Minoem p 321 D et consentit etiam Herennius Philo apud Valckenaerium ad Ammonium p. 174; sed non opus est ostendere, quam perversa ea doctrina sit. Tam egregie falluntur illi ut qui prorsus contrarium statuatur et contendat φαῦρον esse τὸ μέγα κακόν, φαῦλον τὸ μικρόν, is levius erret et paulo propius accedat ad id quod verum est. Noli autem mirari grammaticos circa eam quaestionem titubasse, nam adjectivum φαῦλος significationem mutaverat et altero saeculo post partum Virginis Graeculi φαῦλον appellabant, quod ipsis Atheniensibus erat φαῦρον. Adnotatio est Aelii Dionysii apud Photium: φαῦλον ἡμεῖς μὲν ἐπὶ τοῦ κακοῦ καὶ μοχθηροῦ τάσσομεν· παρὰ δὲ Πλάτωνι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς σημαίνει τὸ ἀπλοῦν, καὶ ῥᾶδιον, καὶ τοῖς λοιποῖς, modo rescribas: καὶ τὰ λοιπά, quod nescio quomodo olim me fugit. Similia adnotata sunt ad Platonis Remp. IV 423. Boethus in Platónico lexico de adjectivo φαῦλος copiose disputaverat; vide hodie eius doctrinam in Photii lexico, quam Dindorfius rectissime composuit cum schol. Plat. Alcib. 147 D. Scribit sic: φαῦλον· τὸ ἀπλοῦν ὡς Εὐριπίδης ἐν τῷ Λικυμνίῳ· φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγισ' ἀγαθόν, ἀπλοῦν καὶ ἀπόνηρον λέγων· τεθείη δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ τυχόντος, οἷον φαῦλον πρᾶγμα ἔστι τὸ τυχόν πρᾶγμα. Πλάτων· (Legg. XI. 918 C) πρᾶγμα δ' ἔσαι ὡς ἔοικεν οὐ φαῦλον οὐδὲ μικρᾶς δεόμενον ἀρετῆς· τάττοιτο δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μοχθηροῦ, ὅταν ἀντιδιατέλληται πρὸς τὸ σπουδαῖον, ὡς Πλάτων· (Legg. VI. 756 fin.) δοῦλοι γὰρ καὶ δεσπόται οὐδέποτε ἂν γένοιτο φίλοι οὐδ' ἐν ἴσαις τιμαῖς διαγενόμενοι φαῦλοι καὶ σπουδαῖοι· τεθείη δ' ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου· Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν· Εἰ μικρὸς ὢν τὰ φαῦλα νικήσας ἔχω· καὶ ἐπὶ τοῦ ῥαδίου· Πολιτείας ἀ· (Rep. IV. 423 C) καὶ φαῦλόν γε, ἔφη, ἴσως αὐτοῖς προστάξομεν· καὶ τούτου δ' ἐγὼ ἔτι φαυλότερον· τάττεται καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ καὶ εὐκαταφρονήτου, ὡς Δημοσθένης (adv. Aristocr. 1 et adv. Conon. 13) καὶ ἐπὶ τοῦ ταπεινοῦ, ὡς Ἰσαῖος ἐν τῷ περὶ τῶν

ἀποφάσεων καὶ ἐπὶ πένητος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀδόξου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνοήτου. Sic breviter lex. rhet. Bk. p. 315. 1, τὸ φαῦλον σημαίνει δέκα, ubi eadem fere decem significationes enotantur. Agnoscimus Boethum etiam in Scholiis ad Platonis Alcibiadem: τὸ φαῦλον ἐπὶ τεσσάρων ἐννοιῶν τάσσεται, κατ' ἐναντιότητα παραλαμβανόμενων. ἐπὶ ἀπλότητος καὶ εὐηθείας Δημοσθένους· (Fals. Leg. § 30) οὐ γὰρ εἰ φαύλοις ὑμεῖς προσάταις χρήσθε· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπαίνου Εὐριπίδης· φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγισ' ἀγασθόν· ἐπὶ δὲ μεγέθους, φαῦλον σόμα ἀντὶ τοῦ μέγα· ἐπὶ δὲ μικρότητος εὐθέως ἐν ἀρχῇ τοῦ κατ' Ἀριστοκράτους. Λέγουσι δὲ καὶ τὴν φαυλίαν ἐλαίαν μικρόκαρπον οὔσαν οὕτως ὀνομάζεσθαι. ἐκνενίκηκε μέντοι τὴν παλαιὰν χρῆσιν ἢ εἰς τὸ κακὸν μετέληψις· φαῦλον γὰρ οἱ πλείστοι τὸ κακὸν ἐξοκούουσι. Itaque videmus postea φαῦλον usurpatum fuisse, ubi olim φλαῦρον atque haec causa fuit, cur Lobeckius ad Aiace p 473 utriusque vocabuli descrimen definire non potuerit, cum inter veteres et recentiores scriptores non satis accurate distingueret. Faciam initium ab eo quod est facillimum, ab vocabulo φλαῦρος, nam Boethus rem minime expedivit et fidem superat fuisse olim qui crederent unius vocabuli decem esse posse significationes et φαῦλον dici modo τὸ μέγα modo τὸ μικρόν, quo nihil potest fingi absurdius. Ac primum videmus φλαῦρον, quod multo rarius invenitur quam φαῦλον, significare κακόν, πονηρόν, οὐδενὸς ἄξιον. Aristophanis verba sunt Nub. 834: εὐσόμει καὶ μηδὲν εἶπης φλαῦρον ἄνδρας δεξιούς, hoc est opinor: μὴ κακῶς εἶπης. Sophoclis est in Aiace vs. 1162: αἴσχισον κλύειν ἀνδρὸς ματαίου φλαῦρ' ἔπη μυθουμένου i. e. κακῶς λέγοντος et vs. 1323: ἐγὼ γὰρ ἀνδρὶ συγγνώμην ἔχω κλύοντι φλαῦρα συμβαλεῖν ἔπη κακά, i. e. κακῶς ἀκούοντι. Eodem sensu Thucydides dixit 1. 126: φλαύρως εἶχον σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορία. Plat. Politic. 273 C: σμικρὰ μὲν φλαῦρα, μεγάλα δ' ἐνέτικτεν ἀγασθὰ. Plat. Legg. XII. 955 C: ἐπ' ἀγαθοῖς μὲν δεῖ δέχεσθαι δῶρα, ἐπὶ δὲ φλαύροις οὐ. Adde Plat. Legg. X 900 E, Epinom. 979 B, 983 C, Epist. 2. 310 C; 7. 348 D. E. Pariter Isocrates 5. 76: οὐδὲν ἂν λέγοι περὶ αὐτοῦ φλαῦρον. Id. 8. 81 et 15. 168: δέδοικα μὴ ἀπολαύσω τι φλαῦρον. Id. 12. 16 et 15. 260: αἰεὶ τι φλαῦρον περὶ ἐμοῦ λέγουσιν. Id. 15. 33: ὁ μὴδ' ἀκηκοὼς μηδὲν πώποτε φλαῦρον. Id. 15. 103: οὐδὲν φλαῦρον εἰπεῖν ἐτόλ.

κησε. Id. 15. 139: τοὺς Φλαῦρόν τι λέγειν τολμῶντας. Id. 15. 297: τῆς δόξης ταύτης Φλαῦρόν τι καταγιγνώσκειν. Id. 19. 21: Φλαῦρον οὐδὲν ἀπέλαυσα. Id. 19. 23, unde luculenter apparet quid sit Φλαῦρον, habet: ἀγαθόν τι ἀπολέλκυκα.

Satis videmus τὸ Φλαῦρον idem fere esse quod τὸ κακὸν καὶ πανηρόν. Diversum est τὸ φαῦλον, quod medium est inter τὸ κακὸν et τὸ ἀγαθόν. *Mediocre* Latine dicimus. ἘΑρα Φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; scripsit Plato, quod Cicero vertit ita: Haec peregrinatio *mediocris* vobis videri potest? Φαῦλος est in quo nihil inest quod reprehendas, sed non magis is habet quod laudes. Quem Φαῦλον dicimus, idem est ἐπικῆς, sed hoc interest: laudamus τὸν ἐπικῆ quod vitii immunis est; vituperamus τὸν Φαῦλον quod omnis virtutis expers est. Eundem hominem amici ἐπικῆ appellabunt, inimici autem qui omnia maligne interpretantur Φαῦλον. Cives Φαῦλοι neque ἄριστοι sunt nec κάκιστοι et qui auream diligit mediocritatem, cum Euripide praedicare poterit: Φαῦλον ἄκομψον τὰ μέγισ' ἀγαθόν, nam *mediocris* vitae conditio omnium tutissima. Dixit idem poeta in *Ione* vs. 834: Φαῦλον χρηστὸν ἂν λαβεῖν φίλον θέλοιμι μᾶλλον ἢ κακὸν σοφώτερον, unde vides Φαῦλον minime esse κακόν. Eiusdem est fragmentum 212:

δαιτὸς δὲ πληρωθεὶς τις ἄσμενος πάλιν

Φαύλη διαίτη προσβαλὼν ἥσθη σόμα,

nam Φαύλη δίαιτα non est sordidus victus, quo nemo delectari potest, sed *simplex* et frugalis. Saepe componuntur οἱ Φαῦλοι et οἱ σπουδαῖοι, veluti Plat. Legg. VI. 756 extr., Isocr. 1. 1; 1. 43; 1. 48; 1. 50; 2. 30; 5. 27; in ea comparatione possunt inferiores videri et sunt nec tamen malitiosi sunt habendi, veluti apud Isocratem 15. 250: πῶς οὐκ ἄλσγον τοὺς τοῦ Φαυλοτέρου τεισυμένους τὴν ἐπιμέλειαν ἐπαινεῖν μᾶλλον ἢ τοὺς τοῦ σπουδαιότερου; sunt utrique laudandi sed non sunt aequae laudabiles, nam corporis exercitatio minoris habenda est quam mentis et facit Isocrates cum Paulo Apostolo, qui censebat ὅτι ἡ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον εἶη χρήσιμος. Opponuntur etiam οἱ Φαῦλοι τοῖς ἀγαθοῖς, nam est quidem aliquid nihil admodum peccare, sed qui nihil peccat nondum continuo *bonus* est. Hinc Isocrates scripsit v. c. 7. 5: ἴδοιμεν γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῆς Φαυλοτέρας (μερίδος) εἶναι δοκούσης ἐπὶ τὸ βέλτιον ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς

πράξεις ἐπιδιδούσας, ἐκ δὲ τῆς κρείττονος Φαινομένης ἐπὶ τὸ χεῖρ εἰθισμένως μεταπίπτειν. Cf. 12. 110 et 12. 248 Recte quoque idem ad Demonium § 30: εἰὰν ἀποδέχη τῶν φίλων τοὺς πρὸς τὸ φαυλότατον χαριζομένους, οὐχ ἔξεις ἐν τῷ βίῳ τοὺς πρὸς τὸ βέλτιστον ἀπεχθανομένους. Nec stultus est φαῦλος ἄνθρωπος, se indoctus, quem οἱ πεπαιδευμένοι postea ἰδιώτην dicebant. Hoc modo Euripides dixit Phoen. 696: καὶ σοφοῖς καὶ τοῖσι φαῦλοι ἔνδικα et Plato in Symposio 174 C: κινδυνεύσω φαῦλος ὢν ἐπὶ σοφοῦ ἀνδρὸς ἵεναι θοίνην ἄκλητος. Luculentus est etiam in vicina locus p. 175 E: οἶμαι γὰρ με παρὰ σοῦ πολλῆς καὶ καλῆς σοφίας πληρωθήσεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἐμὴ φαύλη τις ἂν εἴη καὶ ἀμφισβητήσιμος, ὥσπερ ὄναρ οὔσα, ἡ δὲ σὴ λαμπρά τε καὶ πολλὴ ἐπίδοσιν ἔχουσα. Sic quoque adiectivum usurpavit Isocrates 4. 48. Quid autem intersit inter τὸν ἐπεικῆ et τὸν φαῦλον ostendunt Plato Epist. 2. 311 E et Isocrates 5. 135: supra hoc iam attigi. Non autem eodem loco haberi τοὺς φαύλους et τοὺς μοχθηροὺς, docebit Isocrates 1. 38: κάκεινων μὲν τοῖς φαύλοις μέτεσι, ταύτης δὲ τοῖς μοχθηροῖς ἀδύνατον μεταλαβεῖν. Uter verbo dicam, quidquid est leve, mediocre, in quo nihil eminet quod neque optimum est neque pessimum, id omne φαῦλον dicitur. Facillimum est multos praeterea afferre locos, sed parum id proderit. Sophoclis verba supra apud Boethum offendimus εἰ μικρὸς ὢν τὰ φαῦλα νικήσας ἔχω. Plato scripsit in Phaedono 95 E: φαῦλον πρᾶγμα ζητεῖς. Οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων dicuntur Plat. Symp. 181 B et Isocr. 15. 258 et 16. 23 Legitur Plat. Legg. VIII 839 C: εὖ τὸ σῶμα ἔχων καὶ μὴ ἰδιωτικῶς ἢ φαύλως et XII 966 E: ἰδὼν ταῦτα μὴ φαύλως μηδ' ἰδιωτικῶς. Utilis imprimis locus est Isocr. 2. 32: τὰ μὲν καὶ φατλοῖς παραγίνεται, τὴν δὲ οὐχ οἶόν τε ἄλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσασθαι. Adde apud eundem 2. 44; 4. 6; 6. 5; 7. 7; 9. 59; 10. 13; 15. 200; 15. 210; 15. 283; 16. 33; 19. 37 et ut tandem finem inveniam, 12. 71: ὢν (ἀρετῶν) πολλοὶ τῶν φαύλων κοινωνοῦσι, qui homines, uti vides, minime mali sunt Scribit Galenus, quem locum Stephanus mihi indicavit, oppositum τὴν φαύλην δίαιταν τῇ ἀκριβεῖ. Revocavit hoc mihi in memoriam Alcibiadis verba apud Thucydidem VI. 18: νομίζατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ καὶ τε φαῦλον καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς συγκραθεῖν μάλα

ἰσχύειν. Non possum non suspicari interpolata esse verba καὶ τὸ μέσον, quae qui adscripsit, is bene intellexisse videtur, quid esset τὸ φαῦλον. Ceterum φαῦλος et φλαῦρος multo rarius ab librariis permutantur quam quis putaverit. Exemplum habes ἐν τῷ λογίῳ Ἑρμῇ p. 276. Apud recentiores Graecos dubia saepe optio potest videri.

Redeo in viam. Apud Isocratem 5. 96: πλέον ἀνήλiskon εἰς τὰς διδομένας τοῖς συλλέγουσι δωρεὰς ἢ τὴν εἰς τοὺς στρατιώτας μισθοφοράν, multo malim substantivum συλλογεῦσι. Tum § 108 pro διάγοντα corrigendum est διαγαγόντα. Deinde legebatur olim § 147: ἐκ δὲ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης καὶ Σαλαμῖνι ναυμαχίας, Bekkerus ex Urbinate Codice rescripsit τῆς Μαραθῶνι μάχης καὶ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας. Malim omissa praepositione Μαραθῶνι et Σαλαμῖνι, sicuti recte legitur 4. 109; 12. 94 et 14. 8, sed Bekkerus vitium non correxerat 8. 38. Denique 5. 154: ἦν γὰρ ταῦτα πράττης, ἅπαντες σοι χάριν ἔχουσιν, verum est πράξης.

Negligenter admodum Archidamus loquitur apud Isocratem 6. 11. Erant qui Lacedaemoniis suaderent ut Messeniis libertatem redderent, quos graviter reprehendens Archidamus ita dicit: τὴν δόξαν ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐν ἑτακοσίοις ἔτεσι κτησάμενοι κατέλιπον, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πείθουσιν ἡμᾶς ἀποβαλεῖν, quasi Spartani iam septingentis annis ante subegissent Messeniam. Tum recurrit solemne vitium 6. 30: περὶ δὲ Μεσσήνης οὔτε βασιλεὺς οὔθ' ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις οὔδ' ἐπώποθ' ἡμῖν ἐνεκάλεσεν ὥς ἀδίκως κεκτημένοις αὐτήν pro οὐδέν.

Vitium est quo nullum aliud levius 6. 52: ἀναμνήσθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὅτι τὸν παρελθόντα χρόνον, εἰ πολιορκουμένην τινὶ τῶν πόλεων τῶν συμμαχίδων εἷς μόνος Λακεδαιμονίων βοηθήσειεν, ὑπὸ πάντων ἂν ὠμολογεῖτο παρὰ τοῦτον γενέσθαι τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς, deinde orator affert exempla Pedariti, Brasidae et Gylippi. Particula autem ἂν accessit ex Urbinate Codice, nam olim legebatur ὠμολογεῖτο. Quid scribendum est? Quivis enim videt particulae nunc non esse locum. Nimirum: ἀνωμολογεῖτο.

Pergit ostendere Archidamus sociorum incommoda, qui ne ipsi quidem dicere habeant, quorum sit miserrima conditio, 6. 65. Οὕτω δ', inquit, ὠμαλισμένοι ταῖς συμφοραῖς εἰσὶν, ὥς μὴ

δένα διαγνῶναι δύνασθαι τοὺς κάκιστα πράττοντας αὐτῶν. Quanto melius scribetur: μηδένας! Vide eum pluralem numerum recte positum 14. 2 et 14. 8. Deinde debetne ferri 6. 75: ποία γὰρ ἂν τῶν πόλεων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τοιοῦτον πόλεμον ὑπομείνειεν, οἷον εἰκὸς γενέσθαι βουλευθέντων ἡμῶν; Intelligam: βοηθούτων. Sequitur 6. 90: χρὴ σκεψαμένους ἐλέσθαι μὴ τὸ τοῖς συμμάχοις ῥᾶλλον, ἀλλ' ὃ πρέπον ἔσαι τῇ Λακεδαίμονι. Legendum est ἄριστον et notum est illa adiectiva saepe confundi, cf. Wyttenb. Eclog. p. 356, qui primus emendavit Herodotum 3. 80: διαβολὰς δὲ ἄριστος ἐνδέκεσθαι.

Aoristo opus est 6. 98: δέξομεν γὰρ τὸν παρελθόντα χρόνον ἀλαζονεύεσθαι et facillimum fuerit corrigere: ἀλαζόνες γενέσθαι. Nec minus evidens mendum est 6. 104: λέγω δὲ τὴν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, ubi vel puer corrigat: τὴν Θηβαίων, neque opus est rem demonstrare laudatis exemplis, veluti 5. 30: τὴν τε πόλιν τὴν Ἀργείων καὶ τὴν Λακεδαιμονίων καὶ τὴν Θηβαίων καὶ τὴν ἡμετέραν, vel 8. 116: τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων. Bis praeterea observavi excidisse articulum, nempe 5. 81: Διονύσιον (τὸν) τὴν τυραννίδα κτησάμενον et 12. 145: ὑπὸ τῶν φυλετῶν καὶ (τῶν) δημοτῶν. Adeo non vitat articulum Isocrates, ut interdum apud eum abundet, veluti 2. 6: τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς ταραχῆς, 8. 119: τὴν ἀκολασίαν καὶ τὴν ὕβριν, 12. 18: τῆς Ἡσιόδου καὶ τῆς Ὀμήρου ποιήσεως, quae verba recurrunt 12. 33, 15. 8: συκςφάντην δ' ὄντα τὸν γεγραμμένον καὶ τὸν πράγματά μοι παρέχοντα, 15. 78: τῶν εὐδοκιμούντων καὶ τῶν ὠφελίμων εἶναι δοκούντων, 15. 121: τοὺς ἀπειλοῦντας καὶ τοὺς ἐκφοβοῦντας, alibi fortasse. Quod legitur 14. 15: τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, novimus quid Graecitas postulet. Sed multum miror 10. 8: ὁ τῶν πτωχεύοντων καὶ Φευγόντων βίος ζηλωτότερος ἢ ὁ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Hiccine est Isocrates, qui vocalium concursum vitare solebat et nunc, cum facillime posset, vitare noluit? Alibi tamen solet interdum vocabulorum ordinem immutare, ne turpes hiatus orationem dedecorent, v. c. 8. 58: ὥς τε μεταξὺ πάσχα ἐὺ πολεμεῖν et 12. 99: τοιοῦτον ἐν τοῖς συμμάχοις τι διαπραξαμένη ἦν. Vix dubitari potest quin verum sit: τοῦ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

In Panegyrico notabimus § 6 ubi πυκνοτέρας requiritur pro

πυκνοτάτας, sed imprimis me advertit § 12: διεσκαριφησάμεθα καὶ διελύσαμεν. Norunt Mnemosynes lectores, verbum διελύσαμεν spurium videri Cobeto, qui ea de re egit in Praefatione ad Novas Lectiones p. XXXIII. Equidem dubito, cum videam Isocratem τὰ ἰσοδύναμα coniungere. Ecce pauca quaedam de pluribus exempla: 2. 35: ἐμπειρία καὶ φιλοσοφία, 3. 9: τῶν παιδεύοντων καὶ φιλοσοφούντων, 4. 6: σκοπεῖν καὶ φιλοσοφεῖν, 4. 186: πονήσει καὶ φιλοσοφήσει, 5. 29: μετὰ λογισμοῦ καὶ φιλοσοφίας, 8. 5: μελετᾷν καὶ φιλοσοφεῖν, 8. 116: φιλοσοφεῖν καὶ σκοπεῖν, 9. 78 et 12. 11: φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν, 15. 121: φιλοσοφεῖν καὶ πράττειν, 12. 240: καλὸν καὶ φιλόσοφον, 15. 247: πόνῳ καὶ φιλοσοφίᾳ, 15. 285: πονητέον καὶ φιλοσοφητέον. Atque haec quidem sunt exempla verbi φιλοσοφεῖν, de cuius potestate Harpocraton dixit: sequuntur alia: 5. 75 et 12. 48: φοβεῖσθαι καὶ δεδιέναι, 5. 77: ἀγανακτεῖν καὶ μισεῖν, 5. 137: μισεῖν καὶ καταφρονεῖν, 7. 48 et 8. 83: θαυμάζειν καὶ ζηλοῦν, 7. 73: κακοδαιμονησάντων καὶ μανέντων, 8. 41: μαίνεσθαι καὶ παραφρονεῖν, 8. 142: ζηλῶται καὶ μιμήσασθαι, 15. 17: συναρμόσαι καὶ συναγαγεῖν, 15. 62: ἐπιτιμᾷν καὶ βασκαίνειν, 15. 103: διελέσθαι καὶ διατάξασθαι. Nec verba tantum synonyma hoc modo apud Isocratem componuntur, sed nomina quoque substantiva, adjectiva, adverbia, v. c. 3. 7: ἀληθὴς καὶ νόμιμος καὶ δίκαιος, 3. 13; 9. 26; 9. 38 et 15. 321: ὁσίως καὶ δικαίως, 3. 17: ἡδίῳν καὶ πραότερα καὶ δικαιότερα, 3. 29: τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν δικαιοσύνην, 3. 48: ἐπιμελῶς καὶ δικαίως, 3. 57 et 3. 64: πιστοὶ καὶ δίκαιοι, 10. 37: νομίμως καὶ καλῶς, 10. 62: σύνοικον καὶ πάρεδρον, 11. 25: ἀγίως καὶ σεμνῶς, 12. 31: ἀηδία καὶ βαρύτητες, 12. 124: ὁσίως καὶ καλῶς, 13. 6: καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι, 14. 2 et 15. 284: ὀσιωτάτους καὶ δικαιωτάτους, 14. 54: μειζόνων καὶ δικαιότερων, 15. 130: παραχαὶ καὶ τύρβη, 15. 146: πόνου καὶ τάλαιπωρίας, cet. Hoc igitur modo nihil mirum, si Isocrates coniunxit verba διεσκαριφησάμεθα et διελύσαμεν. Cf. Κόντος ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ p. 574.

In Areopagitico § 23 ex prava correctione natum est futurum βραβεύσειν pro praesenti tempore. Deinde 7. 48: ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἔμενον ἐν οἷς ἐτάχθησαν, multum praestat compositum ἐνέμενον. Cognoscat mihi quis haec pauca exempla: 1. 8: λήθην ἐμποιῆσαι, quae locutio iterum occurrit 5. 37; 5. 107:

ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσι σάσεις καὶ ταραχὰς καὶ σφαγὰς ἐμποιοῦντες, 5. 150: ἔννοιαν ἐμποιοῦσιν, 8. 6: προσδοκίαν ἐμποιοῦσιν, 8. 128: ἐμποιεῖ λύπας, 12. 55: ὀργὴν ἀξίαν ἐμποιῆσαι, 12. 183: τῆς ἀρετῆς ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγιγνομένης, 15. 31: Φθόνον ἐμποιῆσειν· adde 5. 60; 5. 124; 6. 38; 6. 86; 7. 38; 13. 6; 15. 214; 15. 230; 15. 253; 15. 271. In Antidosi § 130 malim: τοὺς Φθόνους τοὺς ἐγγιγνομένους ἡμῖν quam ἐπιγιγνομένους et § 201: ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις οὐδὲν ἐνεορακότες τούτων συμβαῖνον, quam ἐορακότες.

Minutum est 8. 12 pro κινδυνεύοντες corrigere κινδυνεύσοντες, uti et 9. 14: ἦλθον οἱ προεσῶτες τῶν πόλεων ἰκετεύσοντες pro ἰκετεύοντες. Paulo gravius erratur 8. 104: τοὺς γὰρ ἐν μεγίσαις ἐξουσίαις γεγενημένους ἴδοι τις ἂν ταῖς μεγίσαις συμφοραῖς περιπεπτωκότας ἀρξάμενος ἀφ' ἡμῶν καὶ Λακεδαιμονίων. Sic olim recte edebatur, sed post Bekkerum ex Urbinate Codice pessime receptum fuit ἀρξαμένους. Sic loqui amant omnes Plat. Gorg. 471 C: ἔστιν ὅστις Ἀθηναίων ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος δέξειτ' ἂν ἄλλος ὅστις οὖν Μακεδόνων γενέσθαι; Isocr. 12. 5: διαλέξομαι οὐκ ἀπὸ τούτων ἀρξάμενος ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐμοὶ συμβεβηκότων. Isocr. 15. 59: ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς ἀνάγνωθι. Non multum confert ad rei intelligentiam 16. 14, sed non abutendum est iis quae leguntur 15. 231: εὐρήσετε τοὺς ἀρίστους ῥήτορας καὶ μεγίστην δόξαν λαβόντας πλείων ἀγαθῶν αἰτίους τῇ πόλει γεγενημένους, ἀρξαμένους ἀπὸ Σόλωνος· ibi enim agitur de longa oratorum serie, quorum Solon primus est, sed in Oratione de Pace § 104, a quo loco fecimus initium, ita tantum posset ferri ἀρξαμένους, si Athenienses et Lacedaemonii antiquitus magnam potentiam nacti essent, deinde calamitatibus concidissent. Nihil est ἀρξαμένους nisi coniectura Urbinae scribe, cuius correctiones saepe non pluris faciendae sunt quam τοῦ τυχόντος. Operae pretium est cognoscere luculentum exemplum quod inveni 6. 18: ἐκβληθεὶς γὰρ Τυνδάρεως ἐκ τῆς ἀρχῆς, ἐπειδὴ Κάτωρ καὶ Πολυδεύκης ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισθησαν, καταγαγόντος αὐτὸν Ἡρακλέους, δίδωσιν αὐτῷ τὴν χώραν. Hic forte dormitavit Urbinas scriba et putavit Eurystheum fuisse qui Lacedaemonem Herculi dono dederit itaque in *tertia* dedit, quod nemo recepit nec recepturus est: ἐκβληθέντος γὰρ Τυνδάρεω.

Notabilis mihi videtur usus reflexivi pronominis in hisce 8. 18: οἱ μὲν σφίσιν αὐτοῖς πολεμοῦσιν. Hoc modo Isocratem haud raro dicere deprehendi, ubi ἀλλήλοις potius expectes. Dabo quaedam exempla. Legitur 10. 53: περὶ δὲ ταύτης πρὸς σφᾶς αὐτοῦς ἐπολέμησαν, 12. 13: λοιδορουμένους σφίσιν αὐτοῖς, 12. 158: οὐ πρότερον ἐπαύσαντο σφᾶς τ' αὐτοῦς ἀπολλύουσαι καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας. Exemplum primae personae habes 12. 159: ἀλλοτριώτερον ἔχομεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς. Alibi pronomen librariorum incuria excidit, veluti 4. 17: τὰς πλεονεξίας ἃς νῦν παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιθυμοῦσιν (σφίσιν) αὐταῖς γίνεσθαι, quae verba cum eodem vitio iterum leguntur 5. 9. Nec tamen dubium est quomodo Isocrates dicere soleat, cuius illa recte se habent 4. 34: ἐπιβουλεύοντάς τε σφίσιν αὐτοῖς καὶ στρατείας ἐπ' ἀλλήλους ποιουμένους, ex quo loco itidem apparere poterit, si quis forte non statim id animadverterit, quo sensu iis locis, quos supra exscripsi, dictum sit σφίσιν αὐτοῖς pro ἀλλήλοις. Addo 5. 145: σφίσιν αὐτοῖς μεγίστην δυνατείαν κτησαμένους, 7. 51: παρεῖχον σφᾶς αὐτοῦς πισούς, 12. 58: δυνηθέντας κατασῆσαι σφᾶς αὐτοῦς εἰς τὴν αὐτὴν ἔξιν, alibi. Ceterum non semel hoc pronomen excidit vel perperam fuit additum. Legitur v. c. 7. 69: ὥς τε Λακεδαιμονίους ἐλθεῖν δεησόμενους μὴ περιιδεῖν σφᾶς αὐτοῦς ἀνασάτους γενομένους. Bekkerus ibi quoque ducem sequitur quem solet et cum Urbinatē Codice σφᾶς omittit, sed rectissime observavit praestare σφᾶς solum. Verum nihil dixit de 12. 255: τοσοῦτον φρονῆσαι φῆς αὐτοῦς ὥς οὐχ ἡγήσασθαι σφᾶς αὐτοῦς ἀξίους εἶναι ζῆν, εἰ μὴ δεσπότηαι γενέσθαι δυνηθεῖεν, quod merito suspicionem movet. Sed turpiora sunt 5. 149: ταῦτα διελθὼν πρὸς αὐτόν, αἰτιῶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμήν, 11. 47: διέλθε πρὸς αὐτόν, 15. 145: οὐ μόνον αὐτόν παρέχεις ἀλλὰ καὶ τὸν υἱόν, nam certum est proprius αὐτόν requiri.

Orationem de Pace nondum dimittere possum. Legitur 8. 124 et 8. 145 εὐπραγία et recurrit eadem forma, qua diserte legimus etiam Thucydidem fuisse usum, 7. 13; 9. 42; 12. 32 et 15. 142. Κακοπραγία est 15. 300; hinc suspicor 6. 30 δυσπραγίαν verum esse, non δυσπραξίαν.

Praepositio περὶ apud Isocratem interdum miro modo abundat, sed tantus est locorum numerus ut de corruptela nemo

cogitare debeat. Legitur v. c. 9. 2: *αἰσθησις περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων*. Fieri potest ut alii quoque sic dixerint, sed mihi quidem hoc inusitate accidit ad aures. Scripsit tamen idem 10. 9: *περὶ τῶν πολιτικῶν ἐπισήμην ἔχουσιν*, 10. 14: *περὶ τοιαύτης ἐμνήσθη γυναικός*, 10. 38: *κριτὴς περὶ τῶν Ἑλένης προσόντων ἀγαθῶν*, 10. 46: *περὶ πράγματος ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι*, 19. 42 in Aeginetico leguntur eadem verba quae modo ex Evagora excitavi, denique 20. 1: *τὰς τιμωρίας ἴσας ποιεῖσθαι περὶ τε τοῦ σώματος καὶ τῶν χρημάτων*. Cupio edoceri num alii quoque sic dixerint.

Scio quid contra dici possit et tamen fere malim 9. 3: *πᾶν ποιοῦντας ὅπως καταλείψουσι*, quam *πάντα*. Multo gravius est vitium 9. 5. Iudice Isocrate laudare nos oportet et tollere non veteres illos tantummodo admodum antiquos, sed etiam aequales, si qui simili honore digni reperiuntur; sic juvenum potissimum animi incenduntur, dum videbunt ὅτι τούτων εὐλογήσονται μᾶλλον ὢν ἂν ἀμείνους σφᾶς αὐτοὺς παράσχωσιν. Hunc locum equidem aut non intelligo aut expungendum est pronomen ὢν. Magno opere miror viros doctos hoc nondum sensisse; Blassius certe, cuius improbo sed utili labore gratus utor, ad eum locum nihil adnotavit. Sed idem recte vidit ὑπερβάλη requiri, non ὑπερβάλλη, in hisce 9. 6: *ὅταν αὐτὸν προειδῇ μὴδ' ἂν ὑπερβάλη τὰς ἐκείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιοθησόμενον*. Itaque credibile est, eum aliquando editurum esse 15. 258: *ἐλπίζοντες, ἣν τούτους διαβάλωσι, τοὺς αὐτῶν ἐντιμότερους ποιήσειν*, non *διαβάλλωσι*. Sequitur § 33: *ἡγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθεῖην, ῥᾶδιον ἐκ τούτων εἶναι γινῶναι τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου*, ubi commendo: *ἐκ τούτων γ' εἶναι*. vide modo 10. 8; 11. 6; 11. 28; 12. 27; 12. 216; 12. 202; 15. 314; 20. 11. Supra hoc jam attigi. Accedat praeterea 15. 246: *οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εὐξαίτο μάλιστα μὲν αὐτὸς δύνασθαι λέγειν, εἰ δὲ μή, τοὺς παῖδας*, ubi rescribe *τούς γε παῖδας*. vide modo, ut in re minime necessaria, 15. 287: *εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου, τούτου γε χάριν ἔχειν*.

Licetne Graece dicere sicuti hodie editur 9. 48: *οὐ δέδοικα μὴ Φανῶ μείζω λέγων*? Vel 7. 18: *πῶς δ' οὐ χρὴ δεδιέναι μὴ τελευτῶντες ἐξεκείλωμεν*? Bene opinor 10. 47: *τοιαύτης δὲ τιμῆς τυχεῖν οὐχ οἶόν τε μὴ οὐ τὸν πολὺ τῇ γνώμῃ διαφέροντα*. Ac

statim sequitur 9. 49: πρὶν μὲν γ ε λαβεῖν Εὐαγόραν τὴν ἀρχήν, ubi reponam: πρὶν μὲν γάρ. Est hoc vitium apud Demosthenem etiamnunc frequentissimum.

Scribit Herwerdenus in Studiis Thucydideis p. 116, historiarum scriptorem formam πλέον usurpare, sed ceteris casibus et numeris ubique apparere diphthongum. Quantum video, eadem quoque formae Isocrati in usu fuerunt, quam ob rem minus probo quod 9. 57 legitur. Invenio saepius, nam nihil attinet singulos afferre locos, πλέον, πλείω, πλείους, πλειόνων, πλείοσιν, sed πλεόνων semel tantum 14. 31. Contra πλέονος paulo frequentius inveniri videtur quam πλείονος. Illud vidi sexies decies, hoc decies, sed fieri potest ut multi loci me fugerint nec res fortasse tanti est. Paulo utilius attendemus ad 9. 59, ubi κατὰ μικρὸν id significat quod solet; eadem ratio est 4. 32; 5. 1 et 15. 311. Nunc autem vide 6. 7: κατὰ μικρὸν ἀρετῆς ἀντιποιουμένους, 11. 31: οἷς αὐτὸς μηδὲ κατὰ μικρὸν τυγχάνεις κεχρημένος, 14. 52: μηδὲ κατὰ μικρὸν οἴκτου δυνηθῆναι τυχεῖν, 15. 143: μηδὲ κατὰ μικρὸν ὁμοίας οὔσας. Itaque nihil est cur doctis criticis obsequamur et deleamus praepositionem 3. 10: τοὺς λόγους τοὺς καὶ κατὰ μικρὸν ἡμᾶς ὠφελεῖν δυναμένους. Miram rem esse vides, quae digna est quam aliquando ulterius investigemus.

Leve est corrigere 9. 72 προγεγενημένων in hisce: εἴ τινες τῶν ποιητῶν περὶ τίνος τῶν γεγενημένων ὑπερβολαῖς κέχρηται. Paulo minus ferendum est 9. 76: εἴ τις ἀθροίσας τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνου παραδοίῃ θεωρεῖν ὑμῖν καὶ συνδιατρίβειν αὐταῖς pro ἐνδιατρίβειν. Veluti apud Isocratem ipsum, ut alios taceam, 4. 158: τῶν μύθων ἥδις συνδιατρίβομεν τοῖς Τρωικοῖς, ubi ἐνδιατρίβομεν vera lectio est. Notum est horum verborum discrimen: amicis συνδιατρίβομεν, rebus ἐνδιατρίβομεν.

Venio ad Helenae Encomium. Legitur § 2: ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἑώρων νεωστὶ τὴν περιεργίαν ταύτην ἐν τοῖς λόγοις ἐγγεγενημένην καὶ τούτους ἐπὶ τῇ καινότητι τῶν εὐρημένων φιλοτιμουμένους, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐθαύμαζον αὐτῶν. Qui sunt illi, quos Isocrates τούτους appellat? Intelligam: τοὺς νέους. Adulescentes enim, ut scribit Plato, χαίρουσιν ὥσπερ σκυλάκια τῷ ἔλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον αἰεί. Tum 10. 12: περὶ τῶν

ὁμολογουμένων ἀγαθῶν praefero: ὁμολογουμένως. Deinde notabimus aliquot nomina propria, quae ex margine irrepserunt in textum, veluti 10. 20: μνησεῦσαι [Κόρην] τὴν Διὸς καὶ Δήμητρος, 10. 26: στρατευσάμενος ἐπὶ [Κενταύρους] τοὺς διφυεῖς, 10. 41: [Ἀλέξανδρος] ὁ Πριάμου, 12. 80: ὑπὲρ [Ἐλένης] τῆς Μενέλεω γυναικός. Sic 10. 27 Minotauri naturam describit, sed nomen reticet. Recte Plato in Gorgia 483 κ: Ξέρξης ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, neque additum est proprium Darii nomen, sed alibi librarii fuerunt nimium diligentes, veluti in Menexeno p. 239 D: ὧν ὁ μὲν πρῶτος [Κῦρος] ἐλευθερώσας [Πέρσας] τοὺς αὐτοῦ πολίτας τῷ αὐτοῦ Φρονήματι ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας [Μήδους] ἐδουλώσατο. Deinde pergit Plato dicere de Cyri filio, sed Cambysis nomen nunc recte quidem adscriptum est in Scholio, additamentum autem sese in textum non insinuavit. Pariter in Cratylo p. 404 A lege: οὐδ' ἂν [ὁ Κρόνος] δύναίτο ὁ πατὴρ συγκκτέχειν, sed p. 396 A malim: [τῷ πατρὶ λεγομένῳ] τῷ Διί. Pleni sunt nostri libri istiusmodi exemplorum. Est tamen opus cautione quadam; veluti 10. 68: Πελοποννήσου δὲ συμπάσης ὁ Ταντάλου Πέλοψ ἐκράτησεν, ne vocales literae concurrant, omnino Pelopis nomen retinendum erit.

Denuo interpolator interstrepit 10. 39: [πρὸς τὸ μνησεύεσθαι] λαβούσης ἡλικίας, quod ridicule dictum est. Deinde 10. 42: τοῦτο τοῖς εὖ Φρονοῦσι πολλῶν αἰρετώτερόν ἐστιν, facile fidem inveniam, si contendero positivum αἰρετόν ab Isocrate scriptum fuisse, librarios autem non perspexisse quid esset πολλῶν αἰρετόν. Dubito de vera lectione 10. 57: τοὺς μὲν ὑπ' ἄλλῃ τινὶ δυνάμει γιγνομένους λοιδοροῦμεν καὶ κόλακας ἀποκαλοῦμεν et malim fere ἐπ' ἄλλῃ legere. Paulo certius idem illud ἐπὶ repones 4. 154: τίς τῶν ὑπ' ἐκείνοις γενομένων οὐκ αἰκισθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν; 16. 7: συζήσαντες τὴν βουλὴν καὶ τοὺς ῥήτορας ὑφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι. Recte legitur 21. 12: ἐφ' οἷς γὰρ ἦν ἡ πόλις, οὐ τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐτιμωροῦντο et 15. 6: μηδ' ἐπὶ τοῖς βλασφημεῖν εἰθισμένοις ὥσπερ νῦν γεγόμενον. Admirabile est olim bene editum fuisse 7. 62: τὴν ἐπὶ τῶν τριάκοντα κατὰσᾶσαν, sed postea receptam fuisse malesanam Urbianis scribae correctionem: ὑπὸ τῶν τριάκοντα. Ἐπὶ τῶν τριάκοντα unice verum est et quantivis pretii est praeclarus Codex, modo uti scias et utaris libero iudicio.

Praepositio ὥς apud Isocratem minime rara est. Legitur 10. 59: ὥς Ἀλκμήνην ἦλθε, 4. 149: ὥς αὐτὸν πρεσβεύόντων, 12. 160: πρέσβεις πέμπομεν ὥς ἐκεῖνον, 14. 53: ἐλθόντων ὥς τοὺς προγόνους ὑμῶν, 17. 51: ὥς Σάτυρον εἰσπλεύσεσθαι, 18. 6: ὥς τοὺς συνάρχοντας ἦγε, 18. 61: εἰσάγει σῖτον ὥς ὑμᾶς. Sed quid interest inter ὥς et πρὸς? Legitur 4. 121: ΩΣ ἐκεῖνον πλέομεν ὥσπερ ΠΡΟΣ δεσπότην. Gratias habebo, si quis me discrimen doceat vel ostendat πρὸς bene usurpari, ubi ὥς proprie locum habeat. Legitur 12. 162: πρὸς βασιλέα πρέσβεις τέμνονται.

Praeter usitatum morem dictum est 10. 63: θυσίας ἀποτελοῦσιν, nam haud parum rectius est ἐπιτελοῦσιν. Recte dictum est 11. 3: πρὸς τὰς ὠφελείας ἀποβλέπειν, 1. 17: πρὸς τὴν δόξαν, 5. 134: πρὸς τὰς τούτων κτήσεις, 8. 142: πρὸς ὁρῇ βλέποντας, 10. 42: πρὸς τὰς ἡδονὰς ἀποβλέψας, 12. 102: πρὸς τὴν Φιλίαν, 12. 217: πρὸς τὴν εὐσέβειαν, 15. 130: πρὸς τὸ δίκαιον, 15. 292: πρὸς τὸ βέλτιστον. Recte quoque 3. 18: εἰς ἀλλήλους ἀποβλέποντες, 9. 24: εἰς τοὺς τρόπους, 12. 188: εἰς οὐδὲν ἄλλο. Sed vitiosum est 12. 234: πρὸς ἐμὲ βλέψας, quae lectio est Urbinatis Codicis, nam ceteri libri προσεμβλέψας habent, quod non magis placet. Circa eam praepositionem haud raro erratur etiam in emendatissimis Isocratis libris. Legitur 5. 25: διαφέρουσι τῶν λόγων εἰς τὸ πείθειν οἱ λεγόμενοι τῶν ἀναγιγνωσκομένων, sed necessarium est rescribere πρὸς τὸ πείθειν. Nec magis genuinum 15. 279: ἔχει ῥοπὴν εἰς τὸ πείθειν τὸ τοῖς κρίνουσιν ἀρέσκειν, neque abutendum est Aristophanis auctoritate, qui alio sensu dixit: ὁ χρησμός εἰς τοῦτο ῥέπει. Sed recte editur 4. 103: πρὸς εὐδαιμονίαν πλεῖστον ἐπιδόντες, 5. 16: πρὸς τοὺς Ἑλληνας συμφέρον, 12. 10: ἄτιμοι περιέρχονται πρὸς τὸ δοκεῖν ἄξιοί τινος εἶναι; contra errarunt librarii 12. 165: εἰς τὰς μᾶλλον φασιαζούσας ἐξέπεμπον τῶν πολιτῶν τοὺς μεγίστην δόξαν ἔχοντας. Nec fero equidem 16. 32: ἡγούμενος τὰς μὲν ἐνθάδε λειτουργίας ὑπὲρ τῶν ἰδίων πρὸς τοὺς πολίτας εἶναι, τὰς δ' εἰς ἐκείνην τὴν πανήγυριν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα γίνεσθαι, nam sicuti bene scribitur πρὸς τοὺς πολίτας, sic omnino requiro: πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Mittimus nunc praepositionum confusiones, ut veniam ad aliud corruptelae genus. Legimus 11. 12 esse Aegyptum ἀθα-

νάτω τείχει τῷ Νείλῳ τετειχισμένην. *Immortalem* murum appellare ineptum est. Firmata Aegyptus est ἀείνῳ τείχει: hoc intelligo. Vera huius adiectivi forma est ἀείνως, quod aliunde constat et testimonio Phrynichi in Anecdotis Bekkeri p. 347. 7, de quo loco Cobetum vide in Mnemosyne VII. 19. Ἐρεῖς δὲ καὶ, inquit, ἀείνως ποταμὸς καὶ ἀείνως κρήνη. Librariis fere scribere placuit ἀέναιος, atque hinc ortum est mendum in Isocratis Codicibus, nam ΑΕΝΑΩΙ perparum distabat ab ΑΘΑΝΑΤΩΙ. Deinde Isocrates pluribus persequitur, quantum boni Aegypto afferat τεῖχος illud ἀείνων. Pythagoras deinde, uti legimus 11. 29, εὐδοξία τοὺς ἄλλους ὑπερέλαβεν, sed ille, uti opinor, reliquos ὑπερέβαλεν, quod quam sit necessarium, imprimis apparere poterit ex derivato nomine ὑπερβολή, in quo minus saepe erratur. Polycratem compellat Isocrates 11. 44 et scribit ita: τὸν γε λόγον ὃν συνέγραψας ὁμολογίαν τῶν ἐπικαλουμένων δικαίως ἂν τις εἶναι νομίσειεν, ipse autem dederat exemplum verae laudationis; hinc malim: ὃν σὺ συνέγραψας et vides cur pronomen exciderit. Denique intelligi non poterunt illa 11. 45: εἰ γὰρ τῶν μὲν ἀδικημάτων μὴ ῥᾶδιον εὔρεῖν ὃ μήπω τυγχάνει γεγενημένον, τοὺς δ' ἐφ' ἐκάστοις αὐτῶν ἀλίσκομένους μηδὲν ἡγοίμεθα δεινὸν ποιεῖν, κτέ, nisi suppleas: ῥᾶδιον ὅν.

Quod legitur 12. 70: ὑφ' ἐκατέρας τῶν πόλεων, paulo rectius est τοῖν πόλεοιν· huius nominis dualem vide 12. 48, 12. 97, 12. 108 et 12. 262. Eadem correctio paene necessaria est 15. 109; vide modo 4. 73 et 4. 75. Non satis assequor cur Bekkerus 4. 17 τὴν πόλιν ediderit, sed τὴν πόλιν 12. 156 et 12. 157. Πολέμοιν legitur 12. 191. Quum autem haud semel dicatur ἐκατέρα τοῖν πόλεοιν, miror quod legitur 12. 44: ἐφ' ἐκατέρας τῶν ἡπείρων pro τοῖν ἡπείροις, quod fortasse itidem restituendum erit 4. 35, 5. 112 et 12. 166, quos locos Urbinas scriba neglexit corrigere, sicuti correxit 12. 44. Et quia nominum formas attigimus, etiam illud addam Πειραιᾶ legi 7. 67, 7. 68 et 18. 61, Πειραιῶς 15. 307 et 16. 46, Πλαταιᾶς 12. 92; hinc corrigendum Πλαταιέων 4. 109, 12. 94 et 14. 8, Πλαταιέας 12. 93, Δωριέων 12. 177 et 12. 190. Θεσπιέας 14. 9, denique Πειραιέως, quod quater invenitur in Callimachea, quae in Urbinate Codice deest, § 2. 7. 38 et 50. Emenandum quoque est 10. 48 τὰς θεούς pro θεάς, vide modo 10. 41

Malim equidem 12. 96: οὐκ ἀποσιωπητέον quam κατασιωπη-
 ρέον. Peius est etiam 12. 166: πάντας ἐκβαλόντες τοὺς μάλιστα
 βίον δεομένους κατῳκίζον pro μετῳκίζον. Quin etiam bis
 legitur κατοικισάμενος 19. 23, quum tamen satis apertum
 sit quid requiratur pro: ἐπειδὴ εἰς Αἴγιναν κατοικισάμενος ἡσθέ-
 ησε. Deinde corrige 12. 43 et 12. 94. Itidem negligenter
 dictum est 15. 183: ἐπειδὴ γὰρ λάβωσι μαθητάς pro παρα-
 λάβωσι et 12. 27: περὶ τῆς καταθήκης pro παρακατα-
 θήκης. Denique 12. 150 supplendum est: διὰ τῆς ἀκοῆς ἢ
 (διὰ) τῆς ὀψεως· sed hoc ut vincam, demonstratione utendum
 est paulo quam vellem longiore.

Quantum equidem observavi, nam facile fieri potuit, prae-
 sertim in re tam minuta, quam obiter tantum investigavi, ut
 aliquot loci me fugerent, Isocrates in duplici sententia prae-
 positionem ἐκ numquam bis posuit. Ecce exempla: 3. 1 et 3. 22:
 ἐκ τῶν ἔργων ἢ τῶν λόγων, 4. 51 et 15. 58: ἐκ τῶν κινδύνων ἢ
 τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν, 5. 96: ἐκ τῶν πλανωμένων ἢ τῶν πολι-
 τευομένων, 12. 254: ἐκ τε τῶν πόλεων καὶ τῆς χώρας, 15. 77:
 ἐκ τε τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν καὶ τῶν κινδύνων, 15. 97: ἐκ τε
 τῶν ἐπιτηδεύματων καὶ τῶν συνουσιῶν, 19. 46: ἐκ πόλεως οἰκίας
 μᾶλλον ἢ τυχύτης. Idem fere valet de praepositione ἐν: 9. 61:
 ἐν τούτοις ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις, 12. 175: ἐν τοῖς πο-
 λέμοις καὶ ταῖς μάχαις, 13. 14: ἐν τοῖς εὐφυέσι καὶ τοῖς γε-
 γυμνασμένοις, 15. 147: ἐν τε ταῖς πανηγύρεσι καὶ τοῖς ἰδίοις
 συλλόγοις, 15. 158: ἐν τοῖς ἰδίοις ἢ τοῖς κοινοῖς, 15. 175: ἐν
 τυχῇ μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασι, 16. 34: ἐν ταῖς
 θυσίαις καὶ ταῖς ἄλλαις δαπάναις. Nescio quomodo excipiuntur
 3. 61: ἐν τοῖς λόγοις ἢ ἐν τοῖς ἔργοις et 16. 50: καὶ ἐν δημο-
 κρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ. Aliarum praepositionum quae fuerit
 norma alii indagabunt quibus otium est, sed praepositio ὑπὲρ
 iteratur 6. 92: ὑπὲρ τῶν ἐνθάδε ψηφισθησομένων ὥσπερ ὑπὲρ τῶν
 ἐν τοῖς ὅπλοις ἀγώνων et 12. 68: οὐχ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἀλλ'
 ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας. Eadem ratio est praepositionis διὰ· 3.
 56: μᾶλλον διὰ τὴν πραότητα τὴν ἐμὴν ἢ διὰ τὴν ἀρετὴν, 15.
 151: οὐ διὰ πλοῦτον οὐδὲ διὰ ὑπερηφάνειαν, 17. 46: διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῶν συμφορῶν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων, 11. 20:
 διὰ τὴν ἔνδειαν καὶ διὰ τὸν πόλεμον. Atque sic 12. 150 malim
 quoque: διὰ τῆς ἀκοῆς ἢ (διὰ) τῆς ὀψεως.

Offendere debent verba quae leguntur 12. 98: τοῦ δὲ λέγεσθαι ταῦτα καὶ πολὺ πλείω καὶ μικρότερα τούτων, sed paratum est remedium; lege: μιαιώτερα. Non minus est sensu vacuum 12. 108: οὗς οἶμαι ῥαδίως εὐρήσειν, requiritur *refellendi* verbum scripsitque Isocrates ἀναιρήσειν, sicuti bene legitur 12. 112: ἣν μὲν οὖν ἀναιρῶσί τι τούτων. Minus certa correctio est 12. 143: πάσας τὰς ἡγεμονίας τὰς τῆς πόλεως αὐτοῖς παρεδίδοσαν, miror enim pluralem numerum et libenter reponerem πάσας τὰς ἡνίας, sed frustra conatus sum eam correctionem idoneis exemplis stabilire. Dicitur Eurystheus 12. 194 bello fuisse aggressus Athenienses, ἐκληψόμενος βίαν τοὺς ἐκείνου παῖδας. Verbum ἐκλαμβάνειν hoc modo usurpatum me non memini videre et arridet: ἐκκληψόμενος. Eandem corruptionem odoror Epist. 6. 15: ἐλπίζουσι δὲ, ὅσον μὲν ἀγαθόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς, τοῦτο μὲν ἐκλήψεσθαι, τὰ δὲ δεῖνα διχφεύξεσθαι, nam ibi quoque malim: κλέψεσθαι. Denique 12. 262: συμβουλεύω σοι τὸν λόγον διδόναι τοῖς βουλομένοις λαμβάνειν, Isocrates hoc appellare solet: διαδιδόναι.

Recte editur 12. 257: ἐξεῖναι γὰρ εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι σφεῖς μὲν ὄντες οὕτως ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν οὐδεμιᾷ πώποτε τῶν μυριάδων πόλεων ἡκολούθησαν. Monstrare hic locus poterit quid probem 4. 11: τοσοῦτον διημαρτήκασιν, ὥσπερ ὁμοίως δέον ἀμφοτέρους ἔχειν ἢ σφᾶς μὲν διορῶντας τὰς μετριότητας, τὸν δ' ἀκριβῶς ἐπιστάμενον λέγειν ἀπλῶς οὐκ ἂν δυνάμενον εἰπεῖν. Non assequor equidem quo referendus sit quartus casus σφᾶς et, nisi omnia me fallunt, syntactica ratio postulat, σφεῖς μὲν διορῶντες. Nusquam fortasse pronomē σφεῖς quod saepe periit, maiore cum evidentia restitui potest quam in Platonis Euthydemo, p. 305 D. Legitur ibi: εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφᾶς σοφώτατους, requiritur autem σφεῖς σοφώτατοι atque Bodleianus Codex revera habet σοφώτατοι. Veram lectionem Schanzius agnovit. Bis vocabulum periit apud Dionem Cassium. Legimus de Pompejo et Crasso Consulibus 39. 33: αὐτοὶ μὲν οὐδένα οὔτε ἐν τῇ βουλῇ οὔτε ἐν τῷ δήμῳ λόγον ὑπὲρ αὐτῶν ἐποιήσαντο, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἐπλάττοντο μηδενὸς σφῶν προσδεῖσθαι, quod intelliges si rescripseris σφεῖς. Notum est quanto opere Dio Cassius hoc pronomine delectetur. Pariter 44. 21 de Cicerone et aliis, qui Idibus Martiis ad epulas illas

non fuerant invitati: οὔτε γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ ἔργου ἄτε μηδὲν αὐτοῦ προσκοινωνήσαντες ἔλαβον, καὶ τοῦ κινδύνου τοῦ τοῖς δράσασιν αὐτὸ συμβάντος ὡς καὶ ἐπιβουλεύσαντές σφισι μετέσχον. Exigua mutatio dabit lucem: lege: σφεῖς συμμετέσχον.

Non est admodum difficile ad pervidendum quid scripserit Isocrates 13. 12: τὸ τῶν γραμμάτων ἀνικήτως ἔχει καὶ μένει κατὰ ταῦτόν, nam legendum est ἀκινήτως. Eodem modo Meinekius correxit versiculum incerti Comici, quo supra usus sum. Legitur in Anecdotis Bekkeri p. 347. 7:

γλῶττάν τέ σοι δίδωσιν ἐν δήμῳ Φορεῖν

καλῶν λόγων ἀείνων

ἢ πάντα κινήσεις λέγων,

quod Meinekius recte emendavit πάντα νικήσεις. Ceterum uno vocabulo inserto, equidem metrum sic restituerim:

γλῶττάν τέ σοι δίδωσιν

(θησαυρὸν) ἐν δήμῳ Φορεῖν καλῶν λόγων ἀείνων,

ἢ πάντα νικήσεις λέγων,

quo facto etiam melius apparebit, quam recte Phrynichum reprehenderit Cobetus in Mnemosyne VII. 19.

In Antidosi statim ab initio me advertunt illa: βλασφημοῦντας περὶ τῆς ἐμῆς διατριβῆς καὶ λέγοντας ὡς ἔσι περὶ δικογραφίαν καὶ παραπλήσιον ποιοῦντας ὥσπερ ἂν εἴ τις Φειδίαν τολμήῃ καλεῖν κοροπλάθον. Non est hoc convicium, sed clamitabant Sophistae Isocratem occupatum esse περὶ δικορραφίαν. Non potest intelligi quid dicat Orator § 4: ἀντιδόσεως γενομένης περὶ τριηραρχίας καὶ περὶ ταύτης ἀγῶνος ἔγνων καὶ τούτων τινὰς οὐχ οὕτως πρὸς με διακειμένους ὥσπερ ἤλπιζον. Scilicet scribendum est: ἀγωνιζόμενος. Tum non intelligo qua causa inductus Bekkerus edere potuerit 15. 36: οὐ μὲν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἔχων περὶ ἑμαυτοῦ λέγειν, οὐδ' οὕτω φανήσομαι περὶ τοὺς λόγους τοὺς τοιούτους γεγενημένος, nam etiam puer corrigere poterit ἔχω. Eidem puero emendandum relinquo 15. 51: συγγνώμης τυγχάνειν παρ' ὑμῖν. Leve quoque est 15. 79: τὰ συμβέλαια τὰ γιγνόμενα πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, corrigere ἡμᾶς. Inaudita forma est 15. 89: δεινὸν ἔσι διαφθεῖρασθαι τοὺς τηλικούτους pro διαφθεῖρεσθαι. Sequenti paragrapho supplebo: εἰ μὲν τις τοῦτον ἀπαγαγὼν (ὡς) ἀνδραποδισήν et utere

eadem correxione 15. 146: ἐλέγχεσθαι τὸν βίον τὸν αὐτῶν (ὡς) οὐ σπουδαῖον ὄντα. Paulo difficilior est 15. 107: ἀθροώτατον μὲν οὖν τοῦτ' εἰπεῖν ἔχω περὶ Τιμοθέου. Etiam vetus scriba intellexit corruptum esse adiectivum, hinc in margine Urbina-tis Codicis legitur: ἀπλούστατον γρ., quae infelix coniectura est. Scriptum fuit olim opinor ἀμπρότατον, rubricam enim literam addere omiserant; veram lectionem existimo esse λαμπρότατον. Obiter corrige 15. 116: διαπραξόμενοι pro διαπραξάμενοι, deinde consideret mihi quis 15. 128: καίτοι χρὴ στρατηγὸν ἄριστον νομίζειν οὐκ εἴ τις μὲν τύχη τηλικούτῳ τι κατάρθωσεν ὥσπερ Λύσανδρος, ὃ μὴ δὲν τῶν ἄλλων διαπράξασθαι συμβέβηκεν, ἀλλ' ὅστις ἐπὶ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν καὶ δυσκόλων πραγμάτων ὀρθῶς ἀεὶ πράττων καὶ νουνεχόντως διατετέλεκεν, ὅπερ Τιμοθέῳ συμβέβηκεν. Cum apud alios semper mihi visum fuit lubricum negotium notare et eiicere τὰ παρεμβεβλημένα, tum apud Isocratem. Fieri potest ut quaedam nobis displiceant et abundare videantur, quae alii tanquam necessaria mordicus retinebunt. In Lessingii nobili tragoedia de Nathane Sapienti vs. 111 sermo fit de palmis,

Die dort des Auferstandnen Grab umschatten.

Idem versus post breve spatium prorsus inutiliter recurrit; quis non delectaret, si splendidum opus Graecorum librariorum manibus ad nos propagatum esset? Apud Isocratem praesertim maxima cautione opus est, nam sunt apud eum quae inepte abundant. Veluti quam puerile est 9. 71: τί γὰρ ἀπέλιπεν εὐδαιμονίας, ὃς τοιούτων μὲν προγόνων ἔτυχεν οἷων οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ γέγονεν! Itaque ut aliquid satis tuto apud eum eiicere possis, illud accedere debet non solum ut verba supervacanea sint, qua de re alii fortasse aliter iudicabunt, sed etiam ut vitiosa Graecitas sit vel certe non conveniens Isocratis consuetudini. Veluti illum locum, a quo fecimus initium disputandi, audacter poterimus interpolatione liberare, quae arguitur verbo συμβέβηκεν, quod Isocrates ipse non negligenter bis posuisset in sententia eadem.

Facile vincam non scripsisse Isocratem 15. 140: ἀπορῶ δ' ὅτι χρήσομαι, sed χρήσωμαι. Minime raro coniunctivi aoristorum hoc modo apud eum usurpantur, v. c. 4. 156: ἀποροῦντες πόθεν ἐπισκευάσωσιν, 7. 9: ἀπορῶ πότερον ὑπολάβω, 8-

πορῶ τι ποιήσω πότερα χρήσωμαι ταῖς ἀληθείαις ἢ κατα-
 ω, 9. 55: ἀπορούντων ὅτι χρήσονται, 10. 29; 11. 7; 11.
 2. 23; 12. 175; 12. 176; 12. 234; 14. 46; 15. 169;
 10, alibi fortasse. Sed impense miror 4. 44: ἐκατέρους
 ἐφ' οἷς φιλοτιμηθῶσιν, quod dixeris Romae scriptum
 non Athenis. Rauchensteinus coniunctivum illum tue-
 ubito an serio.

io ad 15. 147, ubi supplendum esse censeo: τῶν τὸν σὸν
 καὶ τὸν (σὸν) τρόπον ἡγαπηκότων, sed turpius mendum est
 50: μηδὲν δὲ δέομαι μήτε κληροῦσθαι τῶν ἀρχῶν ἔνεκα
 λαμβάνειν ἢ τοῖς ἄλλοις ἢ πόλις δίδωσι. Quid Isocrates
 rit, ostendet Lysias 6. 4: ἂν ἔλθῃ κληρωσόμενος τῶν
 ἀρχόντων vel 24. 13: τί μὴ κωλύει κληροῦσθαι τῶν
 ἀρχόντων, modo scribas apud Isocratem utique τῶν
 ἀρχόντων, ut vocalium concursus vitetur.

d legitur 15. 175: τοὺς συκοφαντοῦντας ἀτιμητέον,
 us est dicere cur ἀτιμωτέον sic necessarium. Deinde
 76 suppleverim: ἀκμάζοντί μοι συμπεσεῖν (τοῦτον) τὸν
 ν, sed pluribus disputandum est de 15. 178: πειράσομαι
 ν ποίας τινὰς ποιούμεθα ἡμεῖς τὰς ὑποσχέσεις. Notum
 inibus quo modo ποῖος dicatur sine τις. Scribit v. c. Iso-
 4. 155: ποῖον χρόνον διαλελοίπασιν ἐπιβουλεύοντες; Nempe

Id. 6. 75: ποία γὰρ ἂν τῶν πόλεων τοιοῦτον πόλεμον
 νειεν; Nempe οὐδεμία. Id. 8. 67; ποίους λόγους οὐκ ἀνη-
 εν; Id. 14. 31: ποίας εἰσβολῆς ἀπελείφθησαν; Adde 4.
 . 111; 8. 99; 8. 139; 14. 4; 15. 76; 17. 46; 19. 36.
 Platonem legitur in Ione statim ab initio: πῶς ἡγωνισά-
 h. e. οὐδαμῶς. Dixerunt de hoc usu et alii multi et
 orfius ad Platonis Charmid. p. 174 B. Platonis quoque
 int, Rep. 1. 330 B: ποῖ' ἐπεκτησάμην; Lysid. 208 B:
 ἔφην; Vide illud πόθεν itidem Hipp. Mai. 285 E et Eur.
 . 1614 ibiq. Valcken. qui laudat Hemsterbusium ad Lu-
 Timon. p. 115. 38. Non opus est plures afferre locos,
 le hoc usu satis constat. Ubi alius sensus requiritur, ac-
 pronomen τις, v. c. Isocr. 4. 186: ποίων τινῶν χρὴ προσ-
 ἐγκωμίων τεύξεσθαι τοὺς κρατήσαντας; 5. 120: ποίαν τινὰ
 προσδοκᾶν γνώμην αὐτοῦς ἔξειν; 5. 140: ποίους τινὰς χρὴ
 οκᾶν τοὺς ἐπαίνους ἔσσεσθαι; Apud poetas discrimen negli-

gitur dixitque Sophocles, ut hoc utar, Aiac. 46: ποίαισι τόλμαϊς ταῖςδε καὶ Φρενῶν θράσει; Apud Platonem vidi eiusmodi locos haud ita multos, v. c. Phaed. 73 A, Rep. VIII. 551 B, Rep. IX. 583 C, Alcib. I. 124 E, Hipp. Mai. 285 B, Cratyl. 391 E, Euthyd. 279 A, alios fortasse, sed mihi utique difficile est semper ad talia attendere. Id certe apparet non continuo omnes locos ad unam eandemque normam esse refingendos. Eodem modo ὁποῖός τις usurpatur, v. c. Isocr. 3. 16: γιγνώσκόμενος ὁποῖός τις ἐστίν, 15. 54: εἰδότες ὁποῖοί τινές εἰσι, 16. 14: κρίνειν ὁποῖός τις ἦν ὁ πατήρ πολίτης, adde 2. 28; 6. 102; 10. 47; 12. 108; 14. 32; 19. 2; 19. 41 cet. Sed illud interest: ubi *indirecte* interrogatur, apud Isocratem saltem, ποῖός τις et ὁποῖός τις non usurpantur nisi de *personis*, de *rebus* autem simplex pronomen ποῖός in usu est. Ecce exempla: Isocr. 1. 5: συμβουλεύειν ποίοις τισὶν ἀνθρώποις ὁμιλεῖν χρή, 12. 239: σκοπεῖσθαι ποίους τινὰς ἂν ἐκατέρους εἶναι φήσας ἀληθῆ λέγειν δόξειας περὶ ἀμφοτέρων, 15. 306: σκέψασθε ποῖός τις ἦν καὶ πῶς γεγινώς. Contra Isocr. 5. 68: εἰ αἵρεσιν δοίῃ μετὰ ποίας ἂν ἐπιμελείας εὖξαι' ἂν τὸν βίον διαγαγεῖν, 12. 74: ἀπορῶ ποίοις ἂν λόγοις χρησάμενος ὀρθῶς εἶην βεβουλευκώς, 15. 140: ἀπορῶ τίνος πρώτου μνησθῶ καὶ ποίου δευτέρου. Addo praeterea 2. 2; 8. 62; 12. 204; 15. 43; 15. 178; 16. 2 et 16. 39. Et nunc apparet quo nomine considerari debeant Isocratis verba quae supra adscripsi 15. 178: πειράσομαι διελθεῖν ποίας τινὰς ποιούμεθα ἡμεῖς τὰς ὑποσχέσεις. Spero fore ut alii quibus otium est, ulterius quaerere velint; equidem si periculum faciam, metuo ne taedium devorare non possim. Res certe non absolvitur iis quae Cobetus disputavit in Mnemosyne VI. 12. Nihil impedit quominus obiter duos Demosthenis locos emendemus. Legitur alter p. 879 § 12: γινώσκεται ὁποῖός τις ἐστίν, alter autem p. 1002 § 25: εἰδέναι τίς ἦν χρηματισῆς ὁ πατήρ, vides autem utrobique scribendum esse ὁποῖός τις.

Consideremus nunc illa quae invenies 15. 211: περὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς κύνας καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ζώων ὀρῶντες τέχνας ἔχοντάς τινας, αἷς τὰ μὲν ἀνδρειότερα τὰ δὲ πραότερα τὰ δὲ φρονιμώτερα ποιοῦσι. *Tria* adiectiva sunt de *duobus* animalium generibus non est haec satis nitida compositio. Equi ἀνδρειότεροι fiunt dum domantur, canes φρονιμώτεροι, quae autem animalia πραό

γεραι? Sed docebit hoc Isocrates ipse § 213: θεωροῦντες ἐν τοῖς λυμῶσι τοὺς λέοντας πραότερον διακειμένους: itaque supplementum: τοὺς ἵππους (καὶ τοὺς λέοντας) καὶ τοὺς κύνας. Adhuc similem Platonis locum, qui levi mendo laborat. Legitur in Gorgia 516 A: ὄνων γοῦν ἂν ἐπιμελητῆς καὶ ἵππων καὶ βοῶν τοιοῦτος ὢν κακὸς ἂν ἐδόκει εἶναι, εἰ παραλαβὼν μὴ λακκίζοντας μηδὲ κυρίττοντας μηδὲ δάκνουσας ἀπέδειξε αὐτὸν ἅπαντα ποιοῦντας δι' ἀγριότητα. Qui enim λακκίζουσιν? Equi, opinor. Qui κυρίττουσιν? Boves. Qui denique δάκνουσιν? Canes. Itaque legendum est: καὶ βοῶν καὶ ἵππων, nam in aliis Plato qui perpetuo Homerum solet imitari, semper verborum antecedentium ordinem *immutat*: A, B, Γ, = Γ, B, A.

Minime corrupta est paragraphus 15. 223: οὐδ' ἂν εἰς τῶν αὐτῶν τοῖς κακόν τι λέγουσιν ἢ πράττουσι διαλεχθῆναι ἐπιβόλῃ, sed animadvertendum est quomodo usurpetur verum διαλέγεσθαι, de quo adnotavi quae apud Isaeum exempla reperirentur in Mnemosyne XVI p. 416. Eodem modo 19. 37: καὶ μηδὲ πώποτ' αὐτῷ διελέχθην. Substantivum est 15. 283: οὐδὲ τοῖς ὀνόμασιν ἐν τῇ διαλέκτῳ ἐνιοί τινες ἔτι χρῶνται κατὰ φύσιν. *Conversationem* vix dicere audeo, sed eo certe nomine nostri homines utuntur.

Legerim 15. 225: ἐξὸν αὐτοῖς μηδὲν δαπανηθεῖσιν εἶναι τοιοῦτοις, non τούτοις. Deinde 15. 282: τοὺς ἄριστα πρὸς τοὺς τοῦς μεθ' ὧν ἂν οἰκῶσι διακειμένους, multo malim: πρὸς τοὺς καὶ hoc librariorum vitium apud Isocratem minime rarum. Eadem medicina sanabimus 2. 15: ἣν μή τις χαίρη τούτοις (lege τοῖς) ὧν αὐτὸν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. 5. 70: πυνθάνονται περὶ αὐτῶν (l. τῶν) ἐν οἷς ἐσίν, 5. 115: ἐπὶ τούτους (l. τοὺς) πρὸς οὓς προσήκει, 9. 6: τούτους (l. τοὺς) ὑφ' ὧν ἐκπονήσονται τυγχάνουσιν, 12. 194: ἐκείνης γενόμενος τούτων (l. τῶν) οὓς ἐξαιτῶν ἦλθε, denique 19. 46: τούτοις (l. τοῖς) παρ' ὧν αὐτὸς λαμβάνειν ἠξίωσεν. Attigi hunc usum ad Isaeum p. 390 ibique Cobetum laudavi qui alia attulit ad Hyperidem p. 55.

Cognoscendum nunc est, quantas tenebras una lineola creare possit. Oratio est de Bigis de qua nuperrime Mauvius quaesivit utrum Isocratis ipsius esset necne. Non est in animo eam quaestionem, pertractare, nam lubricum saepe est de eiusmodi re

judicium, quae primo obtutu satis facilis videtur, cum postea procedente opere deprehendas eam multis atque intricatis difficultatibus implicatam esse. Unam tamen dubitationem removere fortasse potero. Alcibiadem minorem in jus vocavit Tisias, cui Alcibiades pater dicitur olim furto ademisse bigas. Diserta sunt oratoris verba: incipit fragmentum sic: *περὶ μὲν οὖν τοῦ ζεύγους τῶν ἵππων, ὥς οὐκ ἀφελόμενος ὁ πατὴρ Τισίας εἶχεν ἀλλὰ πριάμενος παρὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων, τῶν εἰδότην ἀκηκόατε μαρτυρούντων.* Est ea res ex historia nota. Scribit Plutarchus in Alcibiade c. 12 sic: *Λέγεται, ὥς ἦν Ἀθήνησι Διομήδης, ἀνὴρ οὐ πονηρὸς, Ἀλκιβιάδου φίλος· ἐπιθυμῶν δὲ νίκην Ὀλυμπικὴν αὐτῷ γενέσθαι καὶ πυνθανόμενος ἄρμα δημόσιον Ἀργείοις εἶναι, τὸν Ἀλκιβιάδην εἰδὼς ἐν Ἀργεὶ μέγα δυνάμενον καὶ φίλους ἔχοντα πολλούς, ἔπεισεν αὐτῷ πρίασθαι τὸ ἄρμα. Πριάμενος δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης ἴδιον ἀπεγράψατο, τὸν δὲ Διομήδην χαίρειν εἶασε.* Consentit Diodorus Siculus 13. 74, qui brevius de eadem re retulit et similia quoque tradit Orator qui Andocidis nomen ementitur in Oratione adversus Alcibiadem § 26. Omnes autem perscribunt *Diomedem* fuisse cui bigas Alcibiades dolo malo ademerit. Id mirum est quomodo ea res tot annis post in judicium venire potuerit, nam teste Diodoro jam anno 407 Diomedes Alcibiadi patri litem intenderat fueratque ea causa octo talentis aestimata. Deinde qui fit ut Tisias nunc dicatur, qui Diomedes erat? nam nemo certe eo confugiet ut credat Alcibiadem dolo malo decepisse et Tisiam et Diomedem; reliqua enim omnia conveniunt, crimen, tempus, locus. Nec magis credibile videtur esse errorem Oratoris ipsius, qui etiamsi Isocrates non fuerit ipse, qua de re anceps est judicium satis tamen antiquus fuit atque Alcibiadi propemodum aequalis. Nunc vide quid coniiciam. Lis erat orta nescio quibus de rebus inter Tisiam et Alcibiadem filium. Coram iudicibus Tisias invectus fuerat in patrem inimici sui et ostendebat hunc olim clam a Diomede abegisse bigas quibus Olympiae reportavisset victoriam. Paratum erat filio respondere crimen ad se nihil pertinere, sed metuebat ne paterna invidia conflagraret: *ἀγανακτῶ εἰ διὰ τὴν τοῦ πατρὸς νίκην τὴν Ὀλυμπίασιν ἀτιμωθήσομαι.* Itaque postquam dixit de sua causa, produxit testes, ut iudices doceret patrem olim ab Argivis emis-

currum. Auditis testimoniis pergit iis verbis a quibus incipit fragmentum quod aetatem tulit: *περὶ μὲν οὖν τοῦ ζεύγους τῶν ἵππων, ὥς οὐκ ἀφελόμενος ὁ πατήρ, Τισία, εἶχεν ἀλλὰ πριάμενος παρὰ τῆς πόλεως τῶν Ἀργείων, τῶν εἰδότεων ἀκηκόατε μαρτυρούντων.* Nempe accusativus *Τισίαν* locum cedere debet vocativo *Τισία*. Hiato non deterrebor quominus sic scribam nec quisquam deterrebitur, qui viderit Mauvii de ea re observationes p. 42. Superest fragmentum quod servatum fuit, quia in ea parte orationis ipsius Alcibiadis vita enarrabatur. Etiam Plutarchus non plura legit quam nos; loquitur negligenter sed videmus quid dicere velit: *καὶ λόγος Ἰσοκράτει γέγραπται περὶ τοῦ ζεύγους ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου παιδός, ἐν ᾧ Τισίας ἐστὶν ὁ Διομήδης ὁ δικασάμενος.* Fragmentum enim sic inscribi potuit: *περὶ τοῦ ζεύγους*, integra oratio non potuit. Ubique apparet verum esse id quod dixi, v. c. § 2: *πλείω χρόνον διατρίβουσι τὸν πατέρα μου διαβάλλοντες ἢ περὶ ὧν ἀντώμοσαν διαβάλλοντες*, unde videmus non patris aliquod delictum fuisse, propter quod filius in jus vocatus sit. Diserta quoque verba sunt: *περὶ ὧν ὑμεῖς ὑπ' ἐκείνου φασὶν ἡδικῆσθαι, τούτων αὐτοὶ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἀξιοῦσιν*. tanta est inimicorum improbitas. Denique fac Tisiam hoc tantum egisse ut sibi satisdaretur propter bigas multis annis ante dolo malo ablatas: potuitne Alcibiades in extrema oratione ita dicere: *ἀγανακτῶ πρῶτον μὲν εἰ τούτῳ δώσω δίκην παρ' οὗ λαβεῖν μοι προσήκει,.... πρὸς δὲ τούτοις, εἰ Τισίας μὲν μηδὲν ἀγαθὸν ποιήσας τὴν πόλιν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ μέγα δυνήσεται, κτέ.* Sed jam satis haec sunt ut ostendam correctionem meam, nisi certa sit, esse tamen admodum verisimilem.

Sequitur Trapeziticus, in quo scribendum est § 17: *ὅπως αὐτῷ τε καλῶς ἔξει* pro *τούτῳ* et § 26: *τί παθόντες* pro *τί μαθόντες*. Sed gravius latet vitium 17. 34, qui locus paulo accuratius expendendus est. *Πυθόδωρον τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν πέφυκιν ἀνοίξαντα τὰς ὑδρίας καὶ τοὺς κριτὰς ἐξελόντα τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς εἰσβληθέντας; καίτοι ὅσις μικρῶν ἔνεκεν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων, ταύτας ὑπανοίγειν ἐτόλμησεν, αἱ σεσημασμένοι μὲν ἦσαν ὑπὸ τῶν πρυτάνεων, κατεσφραγισμένοι δ' ὑπὸ τῶν χορηγῶν, ἐφυλάττοντο δ' ὑπὸ τῶν ταμιῶν, ἔκειντο δ' ἐν ἀκροπόλει, τί δεῖ θαυμάζειν, κτέ.* Primum nunc videmus quid

sit ex sitella *eximere* tabellas, *ἐξαιρεῖν* et plane confirmatur quod nuper dixi, Mnem. XVI p. 405, apud Isaeum pro *ἐξαίρεθεις* esse scribendum: *ἐξεραθεις* τῶν ψήφων. Deinde videmus Pythodorum fuisse choregum; metuebat forte ne praemium non sibi decerneretur sed aliis; itaque nocturno tempore clam adscendit in arcem ut aperiret obsignatam urnam, quae iudicum nomina continebat, τῶν κριτῶν, quo facto reposuit nomina quorundam hominum, quos sibi favere credebat. Fecit hoc μικρῶν ἔνεκεν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων. Verum choregi non κινδυνεύουσι περὶ τοῦ σώματος, deinde si vel maxime capitis periculum fuit, quidquid fecit Pythodorus, id certe non fecit μικρῶν ἔνεκεν. Quid legendum est? Nimirum: περὶ τοῦ προτερήματος κινδυνεύων.

Itidem est vitium satis grave 17. 41. Describam totum locum, quod necessarium est ut correctionis ratio appareat. Εἰσφορᾶς ἡμῖν προσταχθείσης καὶ ἐτέρων ἐπιγραφῶν γενομένων ἐγὼ πλεῖστον εἰσήνεγκα τῶν ξένων, αὐτός τε αἰρεθεὶς ἐμαυτῷ μὲν ἐπέγραψα τὴν μεγίστην εἰσφοράν, ὑπὲρ δὲ Πασίωνος ἐδεόμην τῷ συνεπιγραφέων, λέγων ὅτι τοῖς ἐμοῖς χρήμασι τυγχάνει χρώμενος. Si quis dicere habebit quid hoc loco sit ὑπὲρ Πασίωνος ἐδεόμην magnus mihi erit Apollo. Interea legam equidem: ὑπὲρ δὲ Πασίωνος διελεγόμην τῶν συνεπιγραφέων (ἐναντίον). Hoc unusquisque intelliget. Continuo sequitur: ὁκνάδα, ἐφ' ἧ πολλὰ χρήματα ἦν ἐγὼ δεδωκώς, sed proprium de ea re verbum est δεδανεικώς. Denique vitiose dictum est 17. 48: ἐνθυμηθῆνα δ' ἄξιόν ἐστιν τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν ἀπισίαν ὧν ἐκάστοτε Πασίῳ ἐπιχειρεῖ λέγειν. Tria adjectiva sunt quae interdum confunduntur: ἄλογος, ἄτοπος, ἄπορος. Dixi olim de eo argumento in altera commentatione Platonica, sed quia ea commentatio in paucissimorum hominum manus pervenit, lubet quaedam ex cerpere ex iis quae tunc dixi; deinde de Isocrate addam quae mihi observata sunt. Itaque ἄλογον vocatur id quod sibi contradicit et ex se ipso falsum esse arguitur. Ἄτοπον est ridiculum et absurdum. Ἄπορον denique idem est quod Homer ἀμήχανον. Quid sit ἄλογον nusquam melius cognosci potest quam in Phaed. p. 62 B: καὶ γὰρ ἂν δόξειεν οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως ἔχει τινὰ λόγον. Adde Charmid. p. 175 C: οὐδενὸς ὅτου οὐχὶ ἀλογώτερον τοῦτ' ἂν φανείη

idem scilicet scire et nescire. Ἄτοπος Socrates imprimis saepe dicitur: vide v. c. Theaet. p. 149 A, ubi ipse dicit: ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν. Alcib. 1 p. 106 A, 116 E. Symp. p. 207 E. Crit. 44 B. Phaed. 60 B. Euthyphr. 3 B. Theag. 122 D. Rep. V. 475 D, VI. 493 C, VII. 515 A et 522 D. Phaedr. 230 C. Lys. 223 B. Euthyd. 305 A. Leg. II. 662 E: ἄτοπος ἂν οἶμαι φαίνοιτο καὶ ἄπορος τοῦ συμφωνούν-
 τας ἐαυτῷ λέγειν. Vitium est in Theaet. 198 E: ibi Socrates bis juvenem interrogat de re quadam absurda et quae fieri omnino nequeat. Priore vice Theaetetus respondet: Ἄλλ' ἄτοπον ἢ Σώκρατες, altera: Ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄλογον. Tum Socrates pergit interrogare de re quadam satis probabili. Ἐχει γὰρ οὖν λέγον, Theaetetus inquit. Quis mihi non concedet ἄτοπον ferri non posse et omnino corrigi oportere ἄλογον· hoc certe λέγον ἔχει. Non minus evidens mendum est in Gorgia p. 519 D: τούτῳ τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα οὐ δοκεῖ σοι τοῦτ' ἄτοπον εἶναι; Imo lege ἄλογον, ut recte mox legitur illud ipsum ἄλογον. Adde Phaed. p. 62 D: ἔοικε τοῦτο ἀτόπῳ, εἴπερ ὁ νυνδὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει· lego: ἀλόγῳ. Dubito de Rep. V. 453 E: δελφῖνά τιν' ἐλπίζοντας ἡμᾶς ὑπολαβεῖν ἂν ἢ τιν' ἄλλον ἄπορον σωτηρίαν. Equidem certe quae sit ἄπορος σωτηρία, nescio, nam putabam ἄπορον eum esse, qui nullam inveniret rationem salutis. Fortasse Plato scripsit ἄλογον. Certius judicari potest de Apolog. 18 C: ὁ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τ' αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν. Non est hoc admodum ἄλογον aliquid nescire: ἄλογον est scire quae nescias, dicere quae taceas. Sed Socrati ἀπορώτατον accidebat, quod illorum accusatorum nomina non nosset et hinc addit eos omnes ἀπορώτατους esse, h. e. ut Homerice dicam, ἀμηχάνους. Eandem rationem deprehendimus apud Isocratem, cuius διδασκαλικὸς τόπος est 12. 149: τάχ' οὖν ἂν τινες ἄτοπον εἶναι με φήσειαν ἐγὼ δὲ οὐδὲν τούτων ἄλογον ποιεῖν. Pariter 15. 1: πολλοῖς ἂν ἴσας ἄτοπος εἶναι δόξειεν, 15. 74: καὶ γὰρ ἂν ἄτοπος εἴην, 15. 150 et 18. 39: πάντων ἀνθρώπων ἀπορώτατους, 15. 243: ἄτοπον δέ τι τυγχάνω πεπονθώς, 18. 14: οὐδὲν ἄτοπον ἐποίησεν. Contra ἄλογον recte legitur 13. 6: πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μὴ πισεύειν, 14. 6: πάντων ἂν ἡμῖν ἀλογώτατον εἴη συμβεβηκός, 15.

265: πολλῆς δὲ ἀλογίας περὶ ἐμὲ γεγενημένης. Item 17. 48 τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ὧν ἐπιχειρεῖ λέγειν, malim equidem: τὴν ἀλογίαν, cum praesertim proxime sequatur: πῶς ἂν τούτων ἀλογώτερα γένοιτο.

Minus accurate editur 18. 6: εἰς τὴν βουλὴν περὶ αὐτῶν ἀπέδοσαν pro ἀνέδοσαν. Nec magis editores compositionis elegantiam agnoverunt 18. 24: δεινόν, εἰ ἐπὶ μὲν τοῖς ὑμετέροισι αὐτῶν πράγμασιν ἐμμενεῖτε τοῖς ὅρκοις, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου σκοφαντίᾳ παραβαίνειν ἐπιχειρήσετε, καὶ τὰς μὲν ἰδίας ὁμολογίας δημοσίας κυρίας ἀναγκάζετε εἶναι, τὰς δὲ τῆς πόλεως συνθήκας ἰδίας τὸν βουλόμενον λύειν ἐάσετε, nam sicuti componuntur praesens ἀναγκάζετε et futurum ἐάσετε, eodem modo orator composuit praesens ἐμμενετε et futurum ἐπιχειρήσετε. Deinde 18. 35: οἶμαι δ' αὐτὸν ὀδυρεσθαι καὶ λέξειν, malo ὀδυρεῖσθαι. 18. 48 pro ἐπιθυμεῖ reponam ἐπεθύμει. Excidit autem ὅσας in hisce: ὅσοις ἐπιβεβούλευκε καὶ δίκας οἷας δεδίκασαι καὶ γραφὰς (ὅσας) εἰσελήλυθε.

In Aeginetico legimus § 13 de adoptione quadam in insula Siphno et ostendere vult orator eam adoptionem rite et secundum leges fuisse factam. Λαβὲ δὴ μοι, inquit, καὶ τὸν Σιφνίων νόμον, καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα. Coram Aeginetico iudicibus illa verba pronunciantur, sed quid attinebat addere καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα? Noli tamen eiicere verba quae supervacanea videntur, nam aliud quid latet. Scilicet in Cedicibus κατὰ τὸν κίον νόμον legitur, solus Urbinas κίων habere Σιφνίων Wolfii coniectura est. Equidem legam: τὸν Κείων νόμον, καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα. Celebres erant Ceorum lege

Admodum ridiculum est 19. 24: τὸν μὲν πλεῖστον τοῦ χρόνου πονήρως μὲν ἔχοντα, περιιέναι δ' ἔτι δυνάμενον, ἔξ δὲ μηνὸς συνεχῶς ἐν τῇ κλίνῃ κείμενον. Perpetuone per sex menses ille miser in lecto jacuit, cum tamen posset περιιέναι? Sed etiam tum aliqua spes salutis erat et poterat περιεῖναι. Deinceps suppl. 19. 42: τρέφονται δ' ἴσως ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λόγον, ὅσπερ αὐτοῖς (μόνος) λοιπός ἐστιν.

Unum mendum mihi superest notandum. Quod legimus 2. 13: ὥς μὴ περὶ τοῦτ' εἶναι Νικίαν, ὅπως συκοφαντῶν τὰλλότρη λήψοιτο, ἀλλ' ὅπως μηδὲν ἀδικῶν κακόν τι πείσοιτο, de vitio lectionis consentiunt omnes, sed mihi considera 3. 48: ὑπὸ

λαμβάνοντες ὥς οὐ παρὰ τοῦτ' ἐσίν, 6. 52: ὑπὸ πάντων ἀνωμο-
 λεγεῖτο παρὰ τοῦτον γενέσθαι τὴν σῶτηρίαν αὐτοῖς, Epist. 9. 15:
 ἔσπερ παρὰ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἢ βέλτιον ἢ χεῖρον πράξουσιν.
 Eodem modo corrigam: ὥς μὴ παρὰ τοῦτ' εἶναι Νικίαν.

Amstelodami, Id. Octobr. 1878.

S. A. NABER.

GELLIUS.

Gell. III. 3. 3. in Comici fragmento

maior pars populi (iam) aridi reptant fame.

expunge languidum Editorum supplementum *iam* et repone:

maior populi pars aridi reptant fame.

Gell. IV. 8. 5. *Eam rem plerisque admirantibus quod hominem*
aratum, cui esset inimicissimus, creari (CONSULEM PETERET „malo,
 inquit, civis me) *compilet quam hostis vendat.*”

Melius supplebis: „*creari consulem VELLE*.”

Gell. IV. 11. 2. ex Callimacho:

καὶ κυάμων ἄπο χεῖρας ἔχειν ἀνιῶντος ΕΔΕCΤΟΤC

καὶ γὰρ, Πυθαγόρης ὥς ἐκέλευε, λέγω.

quid sit legendum pro mendoso ΕΔΕCΤΟΤC colliges ex frag-
 mento Euripidis VI. 16. 7.

τρυφῇ δέ τοι

ἄλλων ἐδεσῶν μηχανὰς θηρώμεθα.

nempe ἐδεσοῦ id est ἐδέσματος.

Gell. XVI. 19. 12. de Arione: „*homo id unum oravit ut —*
INDUCERE *permitterent sua sibi omnia INDUMENTA — et canere car-*
men.” Legendum est: *inducere — sua sibi omnia ORNAMENTA*,
 ex Herodoto I. 24. — τὸν Ἀρίονα παραιτήσασθαι — περιιδέειν
 αὐτὸν ἐν τῇ ΚΚΕΤΗΙ πάσῃ — ἀεῖσαι. Librarius *inducere* ἐναυ-
 λον habens pro *ornamenta* *INDUMENTA* substituit. Ex mendo no-
 tum mendum ortum est § 21. „*tum Arionem cum fidibus et in-*
dumentis (ornamentis) — *exstitisse.*”

C. G. C.

A D L U C I A N U M.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

Post editum anno praecedente opusculum, quod *Plutarchea et Lucianea* inscribitur, iterum diligenter et accurate relegi Lucianum, et haud pauca in eius scriptis repperi quae vel hodie post multos multorum curas utiliter moneri posse mihi quidem videantur. Novum data occasione de emendando Luciano opus composituro, iam nunc nonnullas in hoc scriptore emendationes ex adversariis meis delibare et cum Mnemosynes lectoribus communicare mihi lubet.

In libello *De somnio*, cap. 4 in verbis, ἀγανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδορησαμένης, nondum, quod sciam, animadversum est immanem commissum esse datismum; non enim magis ἀγανακτεῖσθαι Graecum est pro ἀγανακτεῖν, quam χαίρομαι pro χαίρειν. Error procul dubio natus est e sequenti λοιδορησαμένης. Quare corrigatur ἀγανακτησάσης. Similem errorem eodem modo natum notavi in *Anacharsi* cap. 21 init. γράμματα γράψασθαι καὶ τορῶς αὐτὰ ἐπιλέξασθαι διδάσκομεν, ubi necessarium est γράψαι. eundemque in libello *de imaginibus* cap. 17, ubi requiro: οὐ γὰρ ἂν ἄλλην πρὸ αὐτῆς ἔγραψα (pinxissem) pro ἐγραψάμην (accusassem). Idem fortasse fons est erroris, quo hodie Lucianus videtur contra perpetuum bonorum scriptorum usum peccasse in *Timone* scribens cap. 10 med.: κατεαγμένα γὰρ αὐτοῦ καὶ ἀπεσο-

μωμέναι εἰσὶν αἱ ἀκτῖνες pro κατεάγασιν. Unum addam
 exemplum ex *Vita Demonactis* cap. 26. ἐνὶ γούν ἐρωτηθέντι ὑπ'
 αὐτοῦ λόγον τινὰ καὶ ὑπεραττικῶς ἀποκριθέντι, ubi Lucianus
 more suo et Atticorum dederat ἀποκρινάμενῳ. Tandem ad
 hoc genus pertinet mendum in loco *Philopseud.* 24 χάσμα
 ταυμέγεθες, ἡλίκον ταρτάρειον τὸ μέγεθος. Immo τὸ βά-
 ρος. Nec fortasse alia de causa hodie in *Somnio* s. *Gallo* 1 extr.
 legitur: ἐγὼ μὲν ἡσυχάσομαί σοι καὶ — ἔσομαι, pro eo
 quod expectamus ἡσυχάσω.

Piscat. cap. 15 prope fin. Verba: Εἴσει αὐτίκα, ἣν ἐθέλῃς

ἀκούειν ἀπολογουμένου μόνον non recte a Jacobitzio tribuuntur Platoni, Luciano tunc infesto, sed procul dubio ipsi Luciano, cui libri tribuunt, reddenda sunt. *De merc. cond.* cap. 4 init. ἀλλὰ καὶ περὶ γραμματικῶν καὶ ῥητόρων καὶ μουσικῶν. Huius loci non sunt ludorum magistri, sed grammatici, quare legendum γραμματικῶν. Vix Graecum est quod legitur cap. 15 extr. καὶ ἀγροικίας δόξαν ὧφλες, sed turpe est ea lectio magistellorum interpretamentum genuinae scripturae καὶ ἀγροικίαν ὧφλες. Similiter in *Dial. Mort.* XI, 4 med. verba τοῦ πυθμένος σέγειν οὐ δυναμένου nihil aliud mihi esse videntur quam explicatio verae lectionis οὐ σέγοντος (cf. *Timon.* c. 18), neque in *Piscatore* cap. 41 genuinum esse puto σησαμαῖος πλακοῦς pro eo quod Graecis uno vocabulo vocatur σησαμοῦς, sive σησαμῆ, sive σησαμίς, triplici enim fere modo hoc placentae genus appellant. Ita σησάμη (l. σησαμῆ) ab Hesychio s. v. explicatur πλακοῦς ἐκ σησάμης. Adiectivum σησαμαῖος an alibi reperiaturnon ignoro.

Pro larsu int. sal. cap. 3 ita corrige: ἐν ἐπιστολῇ δὲ ἀρχῇ Κλέων ὁ Ἀθηναῖος δημαγωγὸς ἀπὸ Σφακτηρίας πρῶτος χαίρειν προὔθηκεν εὐαγγελιζόμενος τὴν νίκην τὴν ἐκεῖθεν καὶ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἄλωσιν καὶ ὅμως γε μετ' ἐκεῖνον ὁ Νικίας ἀπὸ Σικελίας ἐπισέλλων ἐν τῷ ἀρχαίῳ τῶν ἐπιστολῶν τρόπῳ διέμεινεν ἀπ' αὐτῶν ἀρξάμενος τῶν πραγμάτων. In editis hic locus triplici vitio est corruptus: legitur enim πρῶτον et ὅλως, omittiturque necessarium substantivum τρόπῳ, quod inserui. Cap. 7 init. μυρία δὲ καὶ ἄλλα ἔκ τε ποιητῶν καὶ — φιλοσόφων καταδειξαί. Quo sensu καταδεικνύναι usurpari soleat, pauci ignorant. Hic requiro ἐπιδειξαί, quod de more corruptum in ἀποδειξαί, peperisse videtur καταδειξαί.

Hermotim. 5 init. transpono: Οὐδὲν ὅμοιον, ὦ Λυκῖνε, οὐδ' ἔστι τὸ πρᾶγμα τοιοῦτον, οἶον, ὥς σὺ εἰκάζεις, ὀλίγῳ χρόνῳ κατεργασθῆναι. Vulgo: οἶον σὺ εἰκάζεις, ὥς. Etiam malim, delete τοιοῦτον, scribere: οὐδ' ἔστι τὸ πρᾶγμα οἶον, ὥς σὺ εἰκάζεις, ὀλίγῳ χρόνῳ κατεργασθῆναι.

Harmonid. cap. 4 med. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς ὁ Ἀνάχαρσις, μαθητήν σου ἴσθι με γεγεννημένον καὶ ζηλωτὴν τοῦ ἔρωτος. Non discipulum, sed imitatorem Toxaridis se profitetur Anacharsis, quapropter reposuerim μιμητήν.

Quom. hist. conscr. I. τοῖς δ' ἰδρῶς ἐπιγενόμενος, πολὺς καὶ οὗτος, ἔλυσε τὸν πυρετόν. Scribendi usus suadet ΕΠΑΤΣΕ pro ΕΛΤΣΕ, ἔπαυσε τὸν πυρετόν. Simili vitio *de Saltat.* cap. 17 extr. legitur ἀρχομένης καὶ ΔΤΟΜΕΝΗΣ τῆς ἡμέρας pro ΠΑΤΟΜΕΝΗΣ. Sol enim, non dies, δύεσθαι dicitur. Cap. 3 ὁ μὲν ὄπλα ἐπισκευάζων, ὁ δὲ λίθους παραφέρων. Huius loci est παραφορῶν. Cf. Arist. Av. vs. 839. Cap. 9 οἱ δὲ οἶονται καλῶς διαιρεῖν εἰς δύο τὴν ἰσορίαν, εἰς τὸ τερπνὸν καὶ (τὸ ins.) χρήσιμον, καὶ διὰ τοῦτο εἰσποιοῦσι καὶ τὸ ἐγκώμιον ἐς αὐτὴν ὡς τερπνὸν καὶ εὐφραῖνον τοὺς ἐντυγχάνοντας. Pro altero τερπνὸν concinnitas postulat τέρπον. Cap. 12 καὶ ἐλέφαντας ἐνὶ ἀκοντίῳ φονεύοντα. Hoc sane fieri poterat, sed quoniam sermo est de re prorsus incredibili, verisimile reor ante ἐλέφαντας periisse notam numeralem ἐ, i. e. πέντε.

Ver. Hist. 7 οὕπω δὲ πολὺ παρήειμεν (scil. τὴν σήλην) καὶ ἐφισάμεθα ποταμῷ οἶνον ῥέοντι ὁμοιοτάτῳ μάλιστα οἶόσπερ ὁ χιὼς ἐσιν. Absurdus est in hac verborum compositione Imperfecti usus, absurdeque ὁμοιοτάτῳ scribitur eodem casu quo ῥέοντι, cum tamen ad οἶνον referendum sit. Sed male opinor Luciano consuleres corrigendo ὁμοιότατον. Quod enim est ὁμοιότατόν τινι dici non potest μάλιστα εἶναι οἶόνπερ τοῦτο. Possis ὁμοιον μάλιστα οἶόσπερ, ut scribit Xenoph. Hell. III. 2, 11 ὁμοιον εἶναι τὸ πρᾶγμα οἶόνπερ τὸ τῶν ποταμῶν, aut deleto ὁμοιοτάτῳ legendum, οἶνον ῥέοντι μάλιστα οἶόσπερ ὁ χιὼς ἐσιν. Scribendum igitur propono: Οὕπω δὲ πολὺ παρεληλύθειμεν (malim fere, quia praecedit προσκυνήσαντες δ' οὖν προήειμεν, προεληλύθειμεν), καὶ ἐφισάμεθα ποταμῷ οἶνον ῥέοντι ὁμοιον μάλιστα οἶόσπερ ὁ χιὼς ἐσιν. Ita v. c. est in *Icaromenippo* 20 init. οὕπω σάδιον ἀνεληλύθειν καὶ ἡ Σελήνη κτλ. Nisi forte leniore manu corrigendum est: οὕπω δὲ πολὺ ἀπῆμεν, καὶ ἐφισάμεθα. Necessaria vox excidit cap. 32 init. sic supplenda: αὐτοὶ δὲ τὰ πυρεῖα συντρίψαντες καὶ (πῦρ) ἀνακαύσαντες. Cf. v. c. *Ver. Hist.* II, 2 med. et 4 extr. Cap. 41 ἀντὶ δὲ χειρῶν σιδηρῶν πουλύποδας μεγάλους ἐκδεδεμένους ἀλλήλοις ἀπερρίπτουν. Male ἀπορριπτεῖν iungitur cum Dativo, nec rectius omittitur, unde revincti essent polypodes. Vix igitur sufficit ἀλλήλοις ἐπερρίπτουν. Conicio: ἐκδεδεμένους ἀλλήλων ἀλλήλοις ἐπερρίπτουν.

Ver. Hist. II. 5 med. ποταμούς τε διαυγεῖς ἐξιόντας — ἐς τὴν θάλατταν. De fluminibus in mare effluentibus Graeci usurpant non ἐξέρχομαι, sed ἐκδίδωμι et ἐξίημι. Legatur igitur ἐξιέντας, quod ipsum exhibent libri CM. Cap. 45 med. μεγάλη δὲ φέρουσι, scil. αἰδοῖα. Tueor, quod *Plut. et Luc.* p. 86 proposui φοροῦσι, contra novissimam Mehleri in *Mnemosyne* coniecturam φύουσιν, quod hic aptum non est, quia φύειν πώγωνα, τρίχας, γλῶσσαν, κέρατα, πτέρα, ἔρια cett. (et translate φύειν νοῦν, φρένας, δόξαν, alia) dicuntur quibus haec crescere incipiunt, non quibus iam creverunt, de quibus dicendum est ἔχειν vel φορεῖν.

Tyrannic. cap. 15 med. φυλακῆς ἐκράτησα. δορυφόρους ἐνίκησα, τὸν τύραννον ἀφύλακτον, ἄνοπλον, γυμνὸν ἀπέδωκα. Immo vero ἀπέδειξα, reddidi.

Abdicat. 7 med. φησιν ἐκόντα καθυφίσθαι. Una littera duplicata emicat vera lectio: καὶ φησί με ἐκόντα καθυφίσθαι. Contrario fere errore laborant in *Phalaride* priore cap. 11 med. verba μυκηθμοῦ ἔδει μόνον πρὸς τὸ καὶ ἔμψυχον εἶναι δοκεῖν, ubi necessarium est ἐνέδει.

Alexand. cap. 8: ταῦτα πρὸς ἀλλήλους σρέφοντες καὶ κυκλοῦντες μαντεῖον συστήσασθαι καὶ χρηστήριον ἐβουλεύοντο. Scire pervelim quid discriminis intercedat inter μαντεῖον et χρηστήριον, quod donec me quis docuerit, verba καὶ χρηστήριον aliena manu adiecta esse credam. Cap. 14 init. τὴν προωκοδομημένην τοῦ χρηστηρίου πηγὴν. Fons neque aedificatur neque οἰκοδομεῖται, sed, ut narravit scriptor cap. 13, ad fraudem ante praeparatus fuerat, deposito ibi ovo anserino, itaque corrigatur προωκονομημένην, quod nunc ipsum video totidem litteris exstare in cod. H, et receptum esse a Lehmanno; eoque ducit quoque aliorum librorum lectio προωκονομουμένην. Earundem litterarum confusio in *Iove tragoedo* cap. 14 perdidit verba Mercurii ad Iovem, declamantem versum Homericum. Ἄπαγε, αἶψα, ἱκανῶς καὶ πρὸς ἡμᾶς πεπαρώνηται σοι τὰ πρῶτα. Nec enim παροινεῖν πρὸς τινὰ Graecum est, sed εἰς τινὰ, nec παροινία erat quod Iupiter tragicorum epicorumque versus in rem suam converterat. Emendandum πεπαρώνηται, opinor. Cap. 47 οὐδὲ εἰδὼς ὁ κατάρατος ὅσων ἀγαθῶν τὸ βιβλίον — αἴτιον γίγνεται. Sententiam recte assecutus sum in *Plut. in Luc.* p. 87 corr̄.

gens εὖ εἰδὼς, sed lenius refingendum erat: εὖ δὲ εἰδὼς ὁ κατάρματος κτλ.

Amor. 3 extr. τὴν Φωνὴν δ' ἴσῃν τῇ Λυκάμβου θυγατρὶ λεπτόν ἀφιδύνων. *Requiro ἴσα τῇ Λυκάμβου θυγατρὶ, ut* (Archilocho teste, opinor) *facere solebat Lycambi filia.* Similiter usum adverbialem τοῦ ὅμοια librariis fraudi fuisse video in *Dial. Meretr.* V, 3: χρόνῳ δὲ ἡ Μέγιλλα ὑπόθερμος ἤδη οὔσα τὴν μὲν πηνήκην ἀφείλετο τῆς κεφαλῆς, ἐπέκειτο δὲ πάνυ ὁμοία καὶ προσφυής, καὶ ἐν χρῶ ᾧφθη — ἀποκεκαρμένη. Manifesto enim hoc dicit scriptor, comam ficticiam haerere capiti Megillae prorsus ut naturalem, quod Lucianus Atticorum exemplo sic enuntiaverat: ἐπέκειτο δὲ πάνυ ὅμοια καὶ προσφυής. Ita Sophocles fr. 149:

ὅδ' ἀνὴρ οὐ πρὶν ἂν φάγη καλῶς,

ὅμοια καὶ βοῦς ἐργάτης, ἐργάζεται.

vel potius, ut illa aetate pronuntiasse Athenienses traduntur, ὁμοῖα καί.

Imag. cap. 8 μᾶλλον δὲ τὸν ἄριστον τῶν γραφέων Ὅμηρον παρὲντος Εὐφράντορος καὶ Ἀπελλοῦ δεδέγμεθα. Immo vero παρὲντος, i. e. *cum venia* Euphranoris et Apellis. Cap. 10 prope fin. Νῆ Δία, καὶ ὥσπερ γε ὁρῶν αὐτὴν οὕτω διατέθειμαι, ὁπότεν κατ' ἐκεῖνό που ἀναγιγνώσκων γένωμαι. Atticum non est nec Lucianum διατέθειμαι pro διάκειμαι, et sententiae ratio postulat praesens διατίθειμαι. Cap. 20 ἡ καὶ νῆ Δία κατὰ τὴν ὁμώνυμον αὐτῇ τὴν τοῦ Ἀβραδάτου. Quid hoc monstri est? eratne Penelope, nam de hac sermo est, ὁμώνυμος Pantheae, Abradatae uxori? Non video quid aliud latere possit quam ἐμὸ τροπον: *iisdem moribus, eadem indole.*

Pro Imag. 4 extr. funditus interiit iocus in verbis, quae traditur nescio quis susurrasse in aurem poetae, qui carmen aliquod saepius recitaret, cum mulierem celebratam in eo et propter corporis proceritatem comparatam cum populo videret γὰρ τυτθὰ τῷ ἐπαίνῳ καθάπερ αὐξανομένην πρὸς τὸ μέλος καὶ τὴν χεῖρα ἐπισείειν. Verba iocosa, quae hodie omni aculeo et lepore carent, haec sunt: Πέπχυσο, ᾧ οὗτος, μὴ ἀναση-
ναι πειρήτης τὴν γυναικα. Sive enim stabat matrona sive sedebat, inepte dicitur periculum esse ne surgeret, quia nihil foret in ea re aut grave aut incommodum. Sed satis ridicule de ea,

quae laudibus continuo crescere videbatur et τὴν χεῖρα ἐπισείουσα speciem referebat ὀρνέου σείοντος τὰς πτέρυγας, diceretur, periculum esse ne nimio crescendi impetu humo distracta avo-
laret. Quare homo poetam sic videtur monuisse ut diceret: πέπαυσο, — μὴ ποιήσης ἀναπτῆναι (ita enim scribere amat Lucianus pro ἀναπτέσθαι) ποιήσης τὴν γυναῖκα. Nec negligen-
dum subinde μετεώρους vocari *superbos*, velut Nigrin. 5. Si-
milem errorem deprehendi in Lucii cap. 12 extr., quem locum emendavi *Plutarch. et Lucian.* p. 78, et ad idem genus perti-
net quod correctum velim in libello *de morte Peregrini* cap. 41
init.: ἐννόει τὸ λοιπὸν οἷα εἰκὸς ἐπ' αὐτῷ γενήσεσθαι, ποίας μὲν οὐ
μελίττας ἐπισήσεσθαι ἐπὶ τὸν τόπον, τίνας δὲ τεττίγας οὐκ
ἐπάσεσθαι, τίνας δὲ κορώνας οὐκ ἐπιπτήσεσθαι, καθάπερ ἐπὶ
τὸν Ἡσιόδου τάφον, καὶ τὰ τοιαῦτα. Pausanias IX, 38, 3 au-
ctor est Orchomenios peste laborantes adiisse oraculum Delphi-
cum, consultantibus autem Pythiam respondisse Hesiodi ossa
ex agro Naupactio Orchomenum esse transportanda; denuoque
quaerentibus, ubi ea inventuri essent, dixisse: ὥς μηνύσει κορώνη
σφίσιν· οὕτω τοῖς θεοπρόποις ἀποβᾶσιν ἐς τὴν γῆν, πέτραν τε οὐ
πόρρω τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ὀρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆ-
ναι καὶ τοῦ Ἡσιόδου τὰ ὀσᾶ εὖρον ἐν χηραμῶ τῆς πέτρας. Pot-
estne igitur punctum temporis dubitari pro ἐπισήσεσθαι (quod
de apibus absurde dictum est) legendum esse ἐπιπτήσεσθαι,
contra de cornicibus pro ἐπιπτήσεσθαι Lucianum scripsisse ἐπι-
σήσεσθαι? Eadem confusio litterarum ΠΤ et ΣΤ perdidit
Icaromenipri locum cap. 14: ἦν γὰρ ἐβελήσης μικρὸν ἀνασᾶς
ἐπισχὼν τοῦ γυπὸς τὴν πτέρυγα θατέρᾳ μόνῃ πτερύξασθαι, **ubi**
de volanti aptius, credo, fuerit ἀναπτᾶς.

Toxaris 12 extr. ὥς ἐξ ἀπορίας οὐδὲ ἐπὶ τοὺς κώμους ἐπῆ-
γεν ἔτι αὐτόν. Immo ἐπήγετο, *secum ducebat*. Cf. *Somn.* 8.
Gall. 3. Contra cap. 23, ἤδη γὰρ με προάξεσαι τὰ ληθῆς εἰπεῖν,
non video quid latere possit praeterquam προάγεις. *Ibid.*
cap. 50 p. 556, 6 sqq. sic corrige et interpunge: ὁ δὲ Λοχάτης,
Ὁμοσον, εἶπεν, ἢ μὴν φυλάξειν τὰς συνθήκας, μηδὲ ἀπαρνήσεσθαι
τότε, ἤδη τούτων γενομένων· καὶ ἐπεὶ κτέ. Male vulgo: —
ἀπαρνήσεσθαι. τότε ἤδη τούτων γινομένων καὶ ἐπεὶ κτλ. In huius
libelli initio (cap. 1 med. fere), *Tox.* Οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἐορταῖς καὶ πανηγύρεσι τιμῶμεν αὐτούς, post ΟΤΜΟΝΟΝ inter-

idisse suspicor necessarium verbum ΘΥΟΜΕΝ, i. e. Οὐ μόνον θύομεν, ἀλλὰ κτέ. Cap. 30 med. ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τοὺς δίκειους νεκρούς, ἤδη ἐώλων ὄντων ἀναζητοῦντες ἐν ταῖς παρατάξεσιν. Nemo id facit in pugna, nec tam cito cadavera putrescunt, sed Lucianus dedit ἐπὶ ταῖς παρατάξεσιν, i. e. *post pugnas*.

Lucius 4 prope fin. ὄλω ἐμπρησμῷ ἐπέθηκας (με). Conieci ἐνῆκας vel ἐφῆκας. Cap. 9 εἶτα ἐξελεύσας κατὰ πλάτος διὰ βουβῶνος δῆξον. Immo πῆξον. Cap. 10 extr. lege κατὰματτε pro καταμάττου. Cap. 41 med. requiro προσωπεῖα et σωματεῖα pro πρόσωπα et σωματία.

Iupit. trag. 28 Apollo in oraculis dicitur ἐς τὸ μεταίχμιον ἀσφαλῶς ἀπορρίπτων τὰ πολλά. Loci rationi aliquanto melius convenit ἀσαφῶς. Omnino cf. Momii verba 30 vers. fin.: Λέγε, σαφῆ δὲ μόνον κτέ.

Somnium s. Gallus: 27 τελώνην δὲ ἵππον ἢ συκοφάντην βάτραχον ἢ σοφιστὴν κολοιδὸν ἢ ὀψοποιδὸν κώνωπα ἢ κίναιδον ἀλεκτρυόνα ἢ ὅσα ὑμεῖς ἐννοεῖτε, οὐκ ἂν ἴδοις ἐν ἐκείνοις. Scripsit Lucianus ὀψοφάγον κώνωπα, non *coquum*, sed *helluonem* culicem, quod vel verba vicina docere potuerant; deinde requiro ἐπινοεῖτε, *excogitate*.

Icaromen. 22 init. μετ' ἐλίγον γὰρ καὶ ἡ σελήνη βραχεῖά μοι καθεωρᾶτο καὶ τὴν γῆν ἤδη ἀπέκρυπτεν. Quo minor luna videbatur, eo minus celare poterat terram, itaque procul dubio in mendo cubat ἀπέκρυπτεν. Sed quicumque meminit eleganter Attice eum, qui aliquid non amplius discernere possit, dici id ἀποκρύπτειν, velut τὴν γῆν τοὺς πλείοντας (cf. Plat. Prot. 338 A), facile emendabit: καὶ τὴν γῆν ἤδη ἀπέκρυπτον, *iamque terram amplius discernere non poteram*. Ipse noster similiter scripsit Ver. Hist. II. 38 extr. ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτούς, ἰώμεθά τε τοὺς τραυματίας, καὶ τὸ λοιπὸν ἐν τοῖς ὅπλοις ἤμεν.

Bis Accusat. 4 med. ἐκεῖ δὲ τὴν μὲν Δίκην ἀποκληροῦν σφίσι τὰ δικασήρια κατὰ λόγον τῶν τιμημάτων ἐξ ἀπάντων Ἀθηναίων. Si iudices sortiebantur lege ex omnibus Atheniensibus, ut revera fieri solebat, quomodo simul id fieri poterat pro ratione census? Insuper id non sic dici solet sed ἐκ τῶν τιμημάτων. Aenigma solvet cap. 12 med., unde apparet corrigendum esse κατὰ λόγον τῶν ἐγκλημάτων. Inde enim pendebat heliastarum numerus, qui maior aut minor erat, prout quaeque

causa gravior erat aut minus gravis. Cap. 12 med. ὁπόσοι δ' ἀποθέμενοι γραφὴν κτέ. Graecum non est ἀποτίθεσθαι, sed ἀποφέρειν γραφὴν. Corrige προθέμενοι γραφὴν, dictum ut προτίθεσθαι κρίσιν, quae frequens est apud seriores locutio. 21 med. ἑώρα τούτους περὶ (ins. μὲν) τοῦ καρτερεῖν — πολλὰ διεξιόντας, ἰδίᾳ δὲ τὴν Ἡδονὴν θεραπεύοντας, καὶ μέχρι μὲν τοῦ λόγου νεανιευομένους, οἵκοι δὲ κατὰ τοὺς τῆς Ἡδονῆς νόμους βιούοντας, αἰσχυνομένους μὲν εἰ φανοῦνται χαλῶντες τοῦ τόνου καὶ προδιδόντες τὸ δόγμα, πεπονθότας δὲ ἀθλίου τὸ τοῦ Ταντάλου. Expectes saltem τοὺς ἀθλίους, ut Graece dicitur πέπονθα ἢ ἄθλιος cett., sed quia scriptor hic non cum commiseratione, sed cum contemptu et ira, de istiusmodi philosophis loquitur, haud scio an verius sit: Πεπονθότας δ' ἀληθῶς τὸ τοῦ Ταντάλου. Cap. 52 ῥήτορας δὲ καὶ φιλοσόφους εὖροι τις ἂν οὐ τινὰς ἀλλὰ πάντα ὑπὸ τύφου καὶ δόξης τριβέντας ἀλλὰ καὶ — ὑπ' ἀργυρίου. Pro inepto τριβέντας sententia postulare videtur ἐπαρθέοντας.

Rhetor. Praec. 3 οὐ γὰρ σε τραχεῖάν τινα οὐδὲ ὄρειον καὶ ἰδρωτός μεσὴν ἡμεῖς γε ἄξιμεν. In *Plutarch. et Luc.* p. 85 haud feliciter, linguae magis quam sententiae intentus, proposui ὄρεινὴν (typorum vitio legitur ὄρεινόν), sed mox intellexi scriptorem alludere noto loco Hesiodico:

— λείη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει,
τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρωτά θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν
καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον κτλ.

et sub ὄρειον latere ὄρθιον, quod adiectivum Attice communis generis esse potest. Mox cap. 8 eadem via audit τραχεῖα ἀνάντης. Cf. quoque *Bis Accus.* 21.

Philopseud. cap. 19 καὶ μὴν καὶ λοῦται καὶ παίζει δι' ἑλὴ τῆς νυκτός, ὥςτε ἀκούειν τοῦ ὕδατος ψοφοῦντος. Mehlerus noster nuper recte haerens in παίζει proposuit παφλάζει. Quod verbum quia sensu proprio numquam de hominibus usurpatum repperi, sed de ipsa tantummodo aqua, equidem nescio an potius sub ΠΑΙΖΕΙ delitescat ΚΑΤΖΕΙ, κλύζει. Mox cap. 20 πρὸς τὸν μηρὸν κηρῷ κεκολλημένῃ. Statua non sine femore ambulatum iverat, ut opinor. Conieci τὸν μῆνα, sive τὸ μηνίσκον, nam quid aliud, abeunte statua, praeter basin loc suo relinqui potuerit, haud reperio.

De Electro 6 extr. οἶόν τι πάσχουσιν οἱ ἐν τῷ ὕδατι ὁρῶντες· αἰόμενος γὰρ τηλικαῦτα εἶναι αὐτὰ οἷα διεφαίνετο αὐτοῖς ἄνωθεν, εὐρυμένης τῆς σκιᾶς πρὸς τὴν αὐγὴν, ἐπειδὴν ἀνχσπάσῃσι, πολλῶ μικρότερα εὐρίσκοντες ἀνιῶνται. Sermo est non de umbra, opinor, sed de imagine rei quae sub aqua conspecta, fractis lucis radiis, aucta videtur. Quapropter ΚΙΑC refingam in εἰκοῦς = εἰκόνας.

De Calumni. 5 ὥς δέ μοι καὶ ταύτας ἐμήνυσεν ὁ περιηγητῆς [τῆς εἰκόνας], ἡ μὲν τις Ἐπιβουλὴ ἦν, ἡ δὲ Ἀπάτη. Aptius mihi videtur ἡρμήνευσεν, interpretatus est. Insuper vocabula τῆς εἰκόνας abesse malim, quia περιηγηταί non unam aliquam rem sed plures advenis monstrare solebant. Fortasse est glossema.

Navig. 12 in Lucini verbis κοινὸς Ἑρμᾶς, Φασίν, ex usu doricae formae Ἑρμᾶς apparet pro κοινὸς corrigendum esse ξυνὸς. Cap. 36 init. ἤδη γάρ που καὶ οἱ πολέμιοι ἐπιλαμβάνουσιν. Interpretantur adoriantur s. invadunt, sed neque ἐπιλαμβάνειν ponitur pro ἐπιχειρεῖν, ἐπιτίθεσθαι, neque sententia non longe aliud requirit. Nondum enim adoriri hostem, sed appropinquare, apparet ex ipsis sequentibus: ὥς τε τὸ μὲν σύνθημα ἔστω Ἐνυάλιος· ὑμεῖς δ' ἐπειδὴν σημάνη (l. σημήνη) ὁ σαλπιγκτῆς (dele), ἀλλελάξαντες κτέ. Quare scribatur necesse est: ἤδη γάρ που καὶ οἱ πολέμιοι ἐπελαύνουσιν. Cf. in hoc ipso libello 39 extr. His scriptis, video idem iam placuisse Seagero.

Dial. Meretr. IX. 2 prope init. Soloece scriptum est: ἐσπάττε τότε τὰς κόμας καὶ τὰ σέρνα ἐτύπτετο. Litteris aliter divisus, lege: ἐσπαράττετό τε τὰς κόμας κτέ. Similis error subest *Convivi* loco 6 prope fin.: καὶ εἰσελθόντα γε αὐτὸν εὐθὺς ὑπεβλέποντο οἱ Στωικοὶ καὶ ἀπεσρέφοντο. Immo: ὑπέβλεπόν τε οἱ Στωικοὶ κτέ., de quo iam monui in *Plutarcheis* et *Lucianeis*.

De morte Peregrini 5 extr. εἶτα μέντοι ἔδοξεν αὐτῷ ἴσους πως φυλάξαι αὐτοὺς καὶ οὕτω κατέπαυσε τὸν λόγον. Alterum cedo exemplum, ubi φυλάττειν sic usurpatur. Conieci: ἴσους πως κηρύξαι αὐτοὺς κτέ.

Fugitiv. 14 extr. δασμολογοῦσι γὰρ ἐπιφοιτῶντες ἢ, ὥς αὐτοὶ φασιν, ἀποκείρουσι τὰ πρόβατα δώσειν τε πολλοὺς οἶόν τε ἢ εἶδος τοῦ σχήματος ἢ δέει τοῦ μὴ ἀκοῦσαι κακῶς. Nemo paulo attentius haec legere potest, quin statim sentiat verum esse

οἶονται pro οἶόν τε. Id vero ipsum habent optimi codices Cap. 32 med. ὅτι δεινῶς τῶν ὑποσάθρων ἐστὶ. Immo vero τῶν δεινῶς ὑ., ut seriores scriptores subinde scribunt pro πάνυ.

Epist. Sat. III 32 non procul ab initio: οἶον ἐκεῖνο τὸ μὴ τοῖ αὐτοῦ οἴνου συμπίνειν. L. ὑμῖν πίνειν.

Conviv. et Lapith. 17 extr. ὁ Ζηνόθεμις δ' ἀνεγίγνωσκε — λεπτόγραμμόν τι βιβλίον. Emendo: λεπτογράμματόν τι. Nam λεπτόγραμμος non aliter quam πολύγραμμος, alia, ducitur a γραμμή, linea, λεπτογράμματος vero et πολυγράμματος a γράμμα, littera. Possis quoque λεπτόγραφον, ut scribere placuit nostro in *Vitarum auctione* 23. Cap. 21 med. requiro ἀσφαλέστερον ἤδη προσπαλαίων pro ἀσφαλέστερος, et similiter *de Oeco* 17: ἐπισημότερον ὧν δειλὸς pro ἐπισημότερος. *Conviv.* 40: Καὶ σὺ γὰρ φθέγγει, κάθαρμα; εἶπεν οἶμαι, καὶ Διονυσόδωρος ἀντελοιδореῖτο τὰ εἰκότα. Inauditum est parentheticum οἶμαι ordiens sententiam, nec apparet qui dixerit verba: καὶ — κάθαρμα. Sed lene paratum est remedium: nam vocabuli οἶμαι repetenda est ultima littera, super scripto signo tachygraphico, quo indicari solet in codicibus terminatio ων, et mutata interpunctione corrigendum: καὶ σὺ γὰρ φθέγγει, κάθαρμα; εἶπεν, οἶμαι, (᾽Ιων), καὶ Διονυσόδωρος κτλ. Vide praegressa. Cap. 42: ὁ δὲ Δίφιλος ἡξίου καὶ τὰ τῷ Ζήνῳ δὴ ἀπιδόντι παραδοθέντα φέρεσθαι. Non tradita erant apophoreta Zenoni abeunti (nam postquam is abierat (cf. 38 et 41) demum mensis imponebantur, nec si ei tradita essent, Diphilus ea poscere poterat), sed apposita erant absenti. Quapropter duplici mendo locum libera scribendo ἀπιδόντι παρατεθέντα quam lectionem revera traditam esse nunc demum animadvertit. Cap. 47 extr. οὐ γὰρ ἡδυνήθησαν ἐκβαλεῖν τὸν ἄνδρα, ἐπαπαξ καταβαλὼν ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πλαγίως ἐκάθευδε: *Obliquo corpore* certe dicendum fuerat πλαγίον; sed nescio a potius lateat πλαγίως (i. e. βεβαίως) καθηῦθεν. Neque ἐκβαλεῖν, quod facile labem concipere potuit e sequenti καταβαλὼν admodum placet, quia potius expectes ἐξεγείρειν, aut aliqui in hanc sententiam.

Demosth. encom. 43 init. καὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ τεθεαμένοι διαφέρμεν οὐδὲν ἐκπλήξει τε καὶ ἀπισίᾳ τῶν ὁρώντων. Immo τῶ (οὐχ) ὁρώντων, sive τῶν (μὴ) ὁρώντων. Cf. 48 prope ini

Ἔοικεν Ἀρχίας — ὄπλα μόνον — καὶ στρατόπεδα δυνάμεις εἶναι καὶ κρησφύγετα ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς ὑπολαμβάνειν. Corrigatur τύχαις.

Cynic. 1 ἐπὶ ξηροῦ δαπέδου. Legatur σκληροῦ, in duro solo.

Pseudosoph. 8 init. καὶ γὰρ μὲν καλῶ τοὺς βελτίστους εἶναι ἴλους, σὺ δὲ γνώρισον. L. ἰέναι.

Philopat. 1 ὠθούμην ἂν ἐπὶ κεφαλῇς. L. κεφαλῇν. Cap. 2 πολύωτον σαυτὸν ἀναπέφηνας. L. ἀνέφηνας. Cap. 6 καὶ ἔτι ἐπιμοιχεύει. L. καὶ ἔτι μοιχεύει. Cap. 9 pro ἐπαιοιδίαις l. ἐπαοιδαῖς, et mox 13 init. ποιήματα pro ποιήματα, delete Ὀρνιθας. Cap. 17 μηδὲν εἶπης Φλαῦρον θεοῦ δεξιῶ. Cf. Arist. Nub. 833 et lege θεὸν δεξιόν. Cap. 21 init. τριβώνιον ἔχων πολύσαθρον. Coniectum est πολύθυρον cl. dial. mort. l. 2, sed lenius poteris ὑπόσαθρον, cl. de merc. cond. 37 init. Prorsus sic ὑπόχρυσος et πολύχρυσος confusa esse in *Toxaride* 16, alibi monui. Alias plura.

Traiecti ad Rhenum, m. Octobri.

GELLIUS.

Gell. II. 21. 3. „*Triones rustico CETERO vocabulo boves appellatos scribunt.*” Non intelligo. Intelligerem: *rustico VETERE vocabulo.*

Gell. X. 24. 5. in Pomponiani versiculo:

dies hic sextus cum nihil egi: diequarte moriar fame.

ambigunt utrum egi an edi sit scribendum, quasi ulla esse possit in tali re dubitatio, aut *inertia* mortem afferret ut *fames*.

Gell. XII. 5. 6. „*nosti enim, credo, verbum illud vetus:*

ἀμαθέστερόν πως εἶπε καὶ σαφέστερον [λέγε].

Inepte additum λέγε perinde metrum iugulat et dicti leporem.

C. G. C.

AD PROPERTII ELEGIAS.

Sex Propertii Elegiae. Ed. Lucianus Mueller.
Lipsiae MDCCCLXXIV.

LIBER I. Eleg. II. Cynthiam suam rogat poeta ne se velit vendere peregrinis muneribus, *naturaeque decus mercato perdere cultu*; priscis temporibus feminas non ornatu cultuque amorem sibi conciliasse monet (vs. 21):

Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,

Qualis Apelleis est color in tabulis.

Non illis studium vulgo conquirere amantes:

Illis ampla satis forma pudicitia.

Pro *vulgo* legendum existimo *fuco*; cf. III. XI (XXIII) 9 (31): *An si caeruleo quaedam sua tempora fuco Tinxerit, idcirco caerulea forma bonast?*

V. his versibus incipit:

Invide, tu tandem voces conpesce molestas

Et sine nos cursu, quo sumus, ire pares.

Quia *esse cursu* num recte dicatur dubito, corrigendum puto

Et sine nos cursu, quaesumus, ire pares.

Cf. III. XVII (XXIII). 19: *nec dicet 'timeo, propera iam surgere, quaeso'*; I. IX: 11: *I quaeso et tristes istos conpone libellos*. — *Pares cursu ire* est metaphora a iugo sumpta.

VI. ad Tullum, vs. 19 seqq.:

Tu patruī meritas conare antire secures

Et vetera oblitis iura refer sociis.

Nam tua non aetas umquam cessavit amori,

Semper et armatae cura fuit patriae.

Verba tua aetas cura fuit armatae patriae, si recte video, nihil intellegere possunt nisi hoc: armata patria tuam aetatem sollicita cura fovit et custodivit. Propius vero ad poetae mentem nescio an accedas scribendo:

Semper at armatae dura tulit patriae.

i. e. tu adhuc semper labores et molestias tulisti bellorum, quae patria gessit. Cf. I. XV. 1: *Saepe ego multa tuae levitatis dura timebam.*

VIII. 5 sq.

Tunc audire potes vesani murmura ponti

Fortis et in dura nave iacere potes?

Navis duritiem tolerare non fortis animi, sed corporis validi et robusti est. Corrigas quaeso *dubia* i. e. quae fluctibus hic illuc iactatur, cf. Ovid. Fast. II. 101: *dubiam rege nata pinum.*

VIIIb. 39 sqq. laetitia exsultans poeta, quod carminibus suis Cynthiae amorem sibi conciliavit:

Hanc ego non auro, non Indis flectere conchis,

Sed potui blando carminis obsequio.

Sunt igitur Musae, neque amanti tardus Apollo,

Quis ego fretus amo: Cynthia rara meast.

Pro *amo* scribendum videtur *ovo* i. e. velut triumphans exclamo. Non enim hoc agit, ut simpliciter se amare affirmet, immo, opinor, gloriatur, se Musis et Apolline fretum victis rivalibus Cynthiae amore beatum esse.

Proxime sequuntur hi versus:

Nunc mihi summa licet contingere sidera plantis;

Sive dies seu nox venerit, illa meast,

Nec mihi rivalis certos subducit amores.

Ista meam norit gloria canitiem.

Interpretes ultimum versum per hypallagen significare contendunt: senectus mea sentiat istam gloriam. Quod nescio an frigidius dictum sit. Malim

Ista meam decoret gloria canitiem.

IX. 11 sqq.

Plus in amore valet Mimnermi versus Homero:

Carmina mansuetus lenia quaerit Amor.

*I quaeso et tristes istos compone libellos,
Et cane quod quaevis nosse puella velit.*

Vs. 13 in hanc sententiam viri docti interpretati sunt ‘dum, seponere gravia epici argumenti carmina.’ At vero non afferunt exemplum, quo demonstratur *componere* idem esse *seponere*. *Componere libros* autem sive *versus* significat *scribere* *bro*s et *versus* et apud alios et apud Propertium (cf. III. XX (XXXIV), 41; I. VII. 19). Quae cum ita sint, corrigas v

I quaeso et tristes istos combure libellos.

Cf. V. VII. 78:

Et quoscunque meo fecisti nomine versus, Ure mihi.

Elegia X noctem celebrat, qua testis fuerat lusus amantissimi Galli sui cum puella delicata quadam et libidinosa. Propertii versus ita in edd. leguntur:

*O iocunda quies, primo cum testis amoris
Adfueram vestris conscius in lacrimis!*

Profecto mirari licet poetam, congressum lasciviae plebem recordantem, lacrimas potissimum commemorare. Forsitan artes amore luxurioso ebrii lacrimas interdum fuderint, et est ‘non nihil aspersis gaudet amor lacrimis’, ut est I. XII (cf. vs. 13: *non solum vestros didici reticere dolores*), at certe satis credibile est, lacrimas illas, parum ceteroquin sensibiles, mox per oscula siccatas esse, ita ut nox illa hilari atque laetitiae plena fuerit (cf. vs. 12. *accipe commissae mulieris laetitiae*). Quae cum ita sint, legendum videtur

Adfueram vestris conscius in latebris.

Adesse in latebris recte dicitur; *adesse in lacrimis* ferri neque *consci*um esse in lacrimis ut defendi possit vereor. Legitur apud Ciceronem, ad Att. I. 18 *qui mihi et in publica re et in privatis omnibus conscius esse soles*, sed ita hunc scripsi existimo ut praecedentibus *i. p. r. socius* sequentia assimul Minucium Felicem et Orosium, quos testes citant edidit, equidem hac in re non audiendos censeo.

Eiusdem Elegiae vs. 21 sqq.:

*Tu cave, ne tristi cupias pugnare puellae
Neve superba loqui neve tacere diu,
Neu, siquid petit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro vano verba benigna cadant.*

Legendum est *contracta fronte*, qua emendatione et metrum iuvatur. In vulgata enim ultima syllaba v. *petiit* solo ictu producitur. Cf. Ovid. ex Ponto IV. 3. 7: *Nunc, quia contraxit cultum fortuna, recedis*; Cic. Cluent. XXVI. 72: *contrahit frontem*. Fere eadem significatione scripsit Propertius III. I (X) 9 *subducto vultu*.

XVIII. vs. 19 sqq.:

Vos eritis testes, siquos habet arbor amores,

Fagus et Arcadio pinus amica deo.

A quotiens teneras resonant mea verba sub umbras,

Scribitur et vestris Cynthia corticibus!

Contendere nolim, id quod doctos quosdam fecisse video, *umbras* absurde *teneras* dici. *Umbra* h. l. frondem valet, quae quin recte *tenera* appelletur nemo, opinor, dubitabit. At vero pro *teneras* elegantius et emendatius *vestras* legetur. Quia enim tam praecedentibus duobus, quam sequenti versu ipsas arbores affatus sit poeta, eum idem hoc fecisse credibile est.

LIBER III. Elegia I (X) vs. 11 sqq.:

Surge, anima, ex humili iam carmine, sumite vires,

Pierides, magni nunc erit oris opus.

An forte *subdite vires*? Cf. Livius VIII. 40. 8: *Si cui honores subdere spiritus potuerunt*.

VI (XIV) vs. 9 sqq.:

Quanta ego praeterita collegi gaudia nocte:

Immortalis ero, si altera talis erit.

At dum demissis supplex cervicibus ibam,

Dicebar sicco vilior esse lacu.

Fere non dubito, quin scripserit poeta *fisso* — *lacu* i. e. re nihili. *Lacus* enim hic significat vas amplum, in quo mustum recipitur. Cf. Ovid. Fast. IV. 888: *Praemia de lacubus proxima musta tuis*.

VI (VII) vs. 27 sq.:

Exemplo iunctae tibi sint in amore columbae,

Masculus et totum femina coniugium.

Nalim *fidum*. — *Coniugium* dictum puta pro coniuge, ut IV. XII (XIII) 19 sq.: *Et certamen habent leti, quae viva sequatur Coniugium* et V. XI. 87: *Coniugium, pueri, laudate et ferte paternum: Capta dabit vestris moribus illa manus*. — Cf. Pli-

nus N. H. X. 34. 52: *Columbae coniugii fidem non violant*
 XII. vs. 17 sqq.:

*Ipse ego venabor: iam nunc me sacra Dianae
 Suscipere et Veneri ponere vota iuvat:
 Incipiam captare feras et reddere pinu
 Cornua et audaces ipse monere canes;
 Non tamen ut vastos ausim temptare leones
 Aut celer agrestes comminus ire sues.*

Pro ipsemonere lego *instimulare*, quia *monere canes* in re venatica nescio an frigidius dictum sit. Pro *utvastos* conicio *impastos* coll. Verg. Aen. IX. 339: *Impastus ceu plena leo per ovibus turbans.*

XXVII (XXIX) iocose narrat poeta, sibi, cum bene potus noctu vagaretur, obviam factam esse Amorum turbam, quam Cynthia, irata quod sola esset relicta, in se emisisset; (vs. 7)

*quorum lascivior unus
 'Arripite hunc', inquit, 'nam bene nostis eum:
 Hic erat, hunc mulier nobis irata locavit'.*

V. *locavit* intellegere docti affirmant *pretio proposito excrucians dum tradidit*, sed dubito, num *locavit* simpliciter dicto haec vis iure adtribuatur. Conicio *notavit* i. e. designavit.

Postquam Amores poetam vinctum secum duxerunt, unus eorum haec loquitur (vs. 13 sqq.):

*Haec te non meritum totas expectat in horas:
 At tu nescio quas quaeris, inepte, foris.
 Quae cum Sidoniae nocturna ligamina mitrae
 Solverit atque oculos moverit illa graves,
 Adflabunt tibi non Arabum de gramine odores,
 Sed quos ipse suis fecit Amor manibus.*

Offendor illis *oculis moverit illa graves*, nam illa post praecedens *quae* orationis tenorem aliquantum impedit et obstruit. Praeterea in interpretatione haereo. Passeratius explicat: 'si oculos somno gravatos extulerit'. Sed etiamsi concedam *movere* oculos significare posse extollere, quod addubitare audeo, tamen satis absurda videtur opinio, Cynthiae ardenti desiderio flagrantis oculos somno fuisse gravatos. Propertium scripsisse suspicor *atque oculos moverit illecebris*. Cf. Cic. de Off. I. 28. 5: *Ut pulchritudo corporis movet oculos et delectat.*

XXXII (XXXIV) vs. 15 sqq.:

*Te socium vitae, te corporis esse licebit,
Te dominum admitto rebus, amice, meis.*

Librarium socordia socium et dominum inter se sedes mutasse suspicor, nam socium — corporis probabilem interpretationem vereor ut admittat.

LIBER IV. Elegia IV (V) vs. 11 sq.:

*Nunc maris in tantum vento iactamur, et hostem
Quaerimus, atque armis neclimus arma nova.*

Pro tantum conicio vastum. IV. XXIV. 17: *Nunc demum vasto feni resipiscimus aestu.*

Ibid. 25 sqq.:

*Tum mihi naturae libeat perdiscere mores,
Quis deus hanc mundi temperet arte domum,
Qua venit exoriens, qua deficit, unde coactis
Cornibus in plenum menstrua luna redit,
Unde salo superant venti, quid flamine captet
Eurus cett.*

Legendum videtur unde salo spirent venti i. e. qui fiat ut venti e mari surgant. Cf. Seneca Agam. 532: *Caelo novae spirant procellae*; Ovid. ex Ponto IV. 10. 43: *At Notus adverso tepidum qui spirat ab are*; Lucan. VIII. 246: *Spirat de litore Coe Aura fluens*.

VIII. (IX) vs. 35 sq.:

*Non ego velifera tumidum mare findo carina:
Tuta sub exiguo flumine nostra morast.*

Potius scripserim flamine. — II. IX. 33: *incerto flamine*; IV. IV (V) 25: *quid flamine captet Euris*. Cum hoc loco comparari potest Phaedri IV. 16: *navis Ferri secundis tuta coepit flatibus*.

IX (X) vs. 19 sqq.:

*Inde coronatas ubi ture piaveris aras,
Luxerit et tota flamma secunda domo,
Sit mensae ratio, noxque inter pocula currat,
Et crocino nares murreus ungat onyx.*

Non crediderim optasse poetam, ut nox inter pocula curreret, quia currere, ubi de tempore dicitur, fere valet celeriter praeterire s. fugere ut apud Horatium, Od. II. 5. 13: *Ferox aetas*

currit. Legas quaeso surgat. Cf. Ovid. Met. IV. 92: nox surgit; Sen. Thyest. 822: Sol auroram videt occiduus tenebrasque iubet surgere.

XII (XIII) vs. 25:

*Felix agrestum quondam pacata iuventus,
Divitiae quorum messis et arbor erant.*

Inepte prisci temporis rustica iuventus *pacata* dicitur. Conicio *barbata* i. e. intonsa et rudis. Antiquos homines saepius *barbato* appellatos esse neminem nescire arbitror. Cf. Cic. pro Murena 12; Sext. 8. Iuvenalis Sat. IV. 103 habet: *facile est barbato imponere regi* i. e. simplici et rudi ut priscis temporibus fuere. Cf. Id. VI. 105; XVI. 29.

Ibid. vs. 35 sqq.:

*Hinulei pellis stratos operibat amantes,
Altaque nativo creverat herba toro,
Pinus et incumbens lentas circumdabat umbras,
Nec fuerat nudas poena videre deas.*

Pro *lentas* corrigendum puto *densas*.

Sequuntur haec:

*Corniger atque dei vacuum pastoris in aulam
Dux aries saturas ipse reduxit oves,
Dique deaeque omnes, quibus est tutela per agros,
Praebabant vestris verba benigna focus.*

Ferri nequit *vestris*, quoniam in praecedentibus neque deum ullum neque hominem affatur poeta. Conicio *festis* — *focus* i. e. diebus festis incensis. Cf. *festi frons* (Verg. Aen. IV. 459), *festi corona* (Ov. Met. X. 598), *festae mensae* (Sil. It. VII. 198, Val. Flac. III. 159), *festae taedae* (Claud. Cons. Hon. IV. 642).

XIII (XIV) vs. 1 sqq.:

*Multa tuae, Sparte, miramur iura palaestrae,
Sed mage virginei tot bona gymnasii,
Quod non infames excercet corpore ludos
Inter luctantes nuda puella viros,
Cum pila veloces fallit per brachia iactus,
Increpat et versi clavis adunca trochi.*

Vv. *Cum* — *iactus* hoc modo interpretatus est Hertzbergius: 'ipsa pila dicitur iactus suos fallere, dum cursum suum, quem quo.

dammodo promittere videbatur, subito alio flectit'. Recte sane. At nequeo probare vulgatum *per brachia*, quippe quod satis ieiune dictum videatur. Antiquitus scriptum fuisse suspicor *per inania* i. e. per aërem missa. Cf. Verg. Aen. XII. 906: *lapis vacuum per inane volatus*; Stat. Theb. I. 310: *sublimes raptim per inane volatus Carpit*; Ovid. Met. II. 506: *celeri raptos per inania vento Imposuit caelo*.

XIX (XX) vs. 3 sqq.

Durus, qui lucro potuit mutare puellam!

Tantine, ut lacrimas, Africa tota fuit?

At tu, stulta, deos, tu fingis inania vera,

Forsitan ille alio pectus amore terit.

Ultima verba non intacta relinquenda videntur, nisi enim fallunt omnia *pectus terere amore* sine exemplo est. Corrige

Forsitan ille alio captus amore furit.

Fere eodem modo Ovidius, Fast. II. 762: *caeco raptus amore furit*.

XXI. vs. 5 sqq.:

Omnia sunt temptata mihi, quacumque fugari

Possit: at ex omni me premit iste deus.

Vix tamen aut semel admittit, cum saepe negarit:

Seu venit, extremo dormit amicta toro.

Legendum *Bis tamen aut semel*.

XXII. vs. 15 sq.:

Et sis, qua Ortygia et visenda est ora Caystri,

Et qua septenas temperat unda vias.

Paene risum movet Hertzbergius annotando '*temperare* propria significatione liquor Nili dicitur, qui denuo semper per vias suas effunditur, novasque aquas prioribus addit et has suis miscet'. Tu legas quaeso:

Et qua septenas permeat unda vias.

Cf. Plinius, N. H. XXXI. 5. 30: *Alpheus sub ima maria permeat*; V. 26. 21: *Euphrates mediam Babyloniam permeans*.

Ibid. vs. 19 sqq.:

Armis apta magis tellus, quam commoda norae:

Famam, Roma, tuae non pudet historiae.

Nam quantum ferro, tantum pietate potentes

Stamus: victrices temperat ira manus.

Horum versuum elegantissimorum postremus mendo laborare videtur, quo sententiae lumen obscuratur. Broukhusio significare visus est 'nos, quamvis irati, postquam vicimus, manibus temperamus'. Qua interpretatione e fervido ingenio potius quam sana mente nata editores adhuc acquievisse videntur. Equidem credere malo poetam scripsisse *victrices temperat ara manus*, i. e. postquam vicimus, deorum cultus et religio feroces animos domat et mitigat.

Ibid. vs. 39 sqq.:

*Haec tibi, Tulle, parens, haec est pulcherrima sedes,
Hic tibi pro digna gente petendus honos,
Hic tibi ad eloquium cives, hic ampla nepotum
Spes et venturae coniugis aptus amor.*

Hic tibi ad eloquium cives: verba et voces. Legas quaeso *hic ad eloquium lites* i. e. hic, Romae, lites aguntur, dignae, quibus orandis eloquentiam tuam exhibeas.

Elegia XXV poeta stomachatus iniuriis sibi illatis Cynthiae valedicit his verbis vs. 5 sqq.:

*Nil moveor lacrimis: ista sum captus ab arte;
Semper ab insidiis, Cynthia, flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria vincet:
Tu bene conveniens non sinis ire iugum.
Limina iam nostris valeant lacrimantia verbis,
Nec tamen irata ianua fracta manu.*

Nondum Herzbergius (ad Eleg. II. XX. 8) mihi persuasit *limina lacrimantia* significare *limina lacrimis madentia*, fere eodem modo quo plantae humorem remittentes lacrimantes interdum appellantur. Corrigendum puto *adamantina* i. e. dura, inexorata. Cf. V. XI. 4: *Non exorato stant adamante viae*; IV. X (XI) 9: *adamantina iuga*.

LIBER V. Elegia I priscorum Romanorum mores depingens, haec scribit vs. 27 sq.:

*Nec rudis infestis miles radiabat in armis:
Miscebant usta proelia nuda sude.*

Corrigendum est *tuta* i. e. innoxia. Verba ita emendata recte opponuntur praecedentibus *infestis armis*.

Ibid. 135 sq.:

*At tu finge elegos, fallax opus, haec tua castra,
Scribat ut exemplo cetera turba tuo.*

Pro fallax Broukhusius coniecit *felix*, N. Heinsius *pellax*. Editores, licet vulgatam servarint, neglexerunt ostendere cur tandem elegi fallaces appellari possint, credo, quia ipsi in significatione haeserunt. Neque ego rem intellego. Suspicio oborta est legendum esse *sollers opus*.

Elegia II Vertumnus loquens inducitur. Narrat vs. 23 sqq. se varias species induere solere:

Indue me Cois, fiam non dura puella:

Meque virum sumpta quis neget esse toga?

Da falcem et torto frontem mihi comprime faeno:

Iurabis nostra gramina secta manu.

Arma tuli quondam et, memini, laudabar in illis:

Corbis in inposito pondere messor eram.

Quid quaeso sibi volunt postrema illa verba? Hertzbergius silentio locum praeterit. Burmannus verbosus, ut solet, varias coniecturas profert, quas commemorare supersedeo, quia nihil quidquam faciunt ad nebulas dispellendas. Nisi quid melius, propono:

Orbis humi posito pondere messor eram.

i. e. postquam clypeum gravem deposui, messor factus sum.

IV. vs. 13 in Romae antiquae descriptione:

Murus erant montes: ubi nunc est curia saepta

Bellicus ex illo fonte bibebat equus.

Pro illo malim *alto*.

Ibid. vs. 27 sq.: de Tarpeia:

Dumque subit primo Capitolia nubila fumo,

Rettulit hirsutis brachia secta rubis.

Affirmant interpretes *primo Capitolia nubila fumo* significare Capitolium circumdatum fumo ex aedibus surgente, ubi coena vespertina parabatur. Credat Iudaeus Apella. Nam, ut reliqua taceam, qui, quaeso, fieri potest, ut fumus ille vespertinus *primus* appelletur? Conicio *prono Capitolia nubila Phoebō*. Sole ad occasum vergente Capitolium nebulis vespertinis obductum fuisse puta. *Prono Phoebō* est ablativus temporis. Cf. I. XVI. 23: *sidera prona*; Ovid. Met. XI. 257: *Pronus erat Titan*.

Ibid. vs. 55 sq.:

Sic hospes pariamne tua regina sub aula:

Dos tibi non humilis prodita Roma venit.

Lectio, quam dedit Muellerus est Codicis Neapolitani, Groninganus habet *pariam tua ne*, Vossianus *patriamne tua*, d'Orvilleanus II *patiar tua mi*, Burmannianus II, qui Daventriae asservatur *patiare tua*. — Locus corruptissimus variis coniecturis a doctis tentatus est, quas enumerare longum est. Neque ego multum profeci. Attamen quod in mentem venit prodere iuvat:

Si tu hospes patiare, fiam regina sub aula:

Cf. III. X (XVIII). 19: *At tu etiam iuvenem odisti me perfida cum sis.*

V. vs. 61 sq.:

Vidi ego odorati victura rosaria Paesti

Sub matutino cocta iacere Noto.

Inepte et ridicule legitur *cocta*. Substituendum nimirum *tosta*.

VI. vs. 83 sq.:

Gaude, Crasse, nigras siquid sapis inter harenas:

Ire per Euphraten ad tua busta licet.

Docta et laboriosa Hertzbergii commentatio de variis sabuli coloribus nondum me adduxit, ut crederem *nigras* a Propertii manu profectum esse. Potius eum scripsisse putaverim *pigras* i. e. inertes et immotas, quo epitheto vis sequentis *sapis* aliquantum augeri videtur. Cf. Hor. Od. I. 22. 17: *pone me, pigris ubi nulla campis Arbor aestiva recreatur aura*; Ovid. ex Ponto IV. 10. 61: *Stagno similis, pigraeque paludi.*

VII. vs. 10 sq.:

Spirantisque animos et vocem misit: at illi

Pollicibus fragiles increpuere manus.

Mortuorum manus digitosque exiles tenuesque potius poetam effinxisse credo, quam *fragiles*; quamobrem corrigendum videtur *graciles*. Cf. Ovid. Fast. IV. 10. 86: *Et gracilis structos effugit umbra rogos.*

Ibid. vs. 79 sq.:

Pelle hederam tumulo, mihi quae pugnante corymbo

Mollia contortis adligat ossa comis.

Absurdam lectionem *pugnante* ocius deleas. Restituas velim *praegnante*. Cf. Ovid. Met. III. 664: *Impediunt hederæ remos nexuque recurvo Serpunt et gravidis distringunt vela corymbis*; Columella X. 379: *gelidas per graminis umbras, Intortus cucumis, praegnansque cucurbita serpit.*

VIII. vs. 3 sqq. narrat Lanuvii quotannis in Iunonis Sospitae festo virgines descendisse in speluncam, ut pabulum praeberent draconi, qui pro loci genio haberetur, vs. 9 sqq.:

*Talia demissae pallent ad sacra puellae,
Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille sibi admotas a virgine corripit escas:
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.*

Vr. *anguino creditur ore manus* auctore Hertzbergio significant: 'quamvis os anguinum sit ideoque reformidandum, tamen manus illi creditur'. Quae interpretatio molestior et implicatio est, quam cui fidem habere possim. Suspitor:

Cum tenera anguino raditur ore manus.

i.e. tangitur et stringitur; cf. IV. II (III). 23: *Alter remus aquas, alter tibi radat harenas.* — *Tenera* dedit Scaliger e libro suo.

Eadem elegia narrat, se cum duobis scortillis genio indulgisse, donec subito Cynthia intervenerit, "non operosa comis, sed furibunda decens", quae puellas foras expulerit; vs. 83 sq.:

*Dein quemcumque locum externae tetigere puellae,
Suffit et pura limina tergit aqua.*

Legendum videtur *extrusae*. Extrudendi verbum in tali re sollemne est, cf. Plaut. Aul. I. 1. 3: *Me extrusisti ex aedibus*; vs. 31: *Decies die uno saepe extrudit aedibus*; Ter. Eunuch. IV. 5. 11: *Extrudere foras*; Cic. Verr. VII. 15: *domo extrudere*.

Elegia IX tradit Herculem Caco occiso, quum frustra fontem quaereret, quo sitim extingueret, tandem lucum invenisse, intra quem cadentis aquae sonitum audiret. Vs. 21 sq.:

*Huc ruit in siccam congesta pulvere barbam
Et iacit ante fores verba minora deo.*

Fauces Herculis siccas fuisse facile credo, de barba non item. Corrige sodes *spissam*.

XI. vs. 15 sqq.:

*Damnatae noctes et vos vada lenta paludes,
Et quaecumque meos implicat unda pedes,
Inmatura licet, tamen huc non noxia veni:
Det pater hic umbrae mollia iura meae.*

Vulgatam *damnatae* merito improbravit Peerlkampius. 'Non credo', inquit, 'simile inveniri exemplum, quo *noctes* tristes, infelices, sic appellantur *damnatae*'. Non tamen placet, quod substituit, *aeternae*, quippe quod a codd. vestigiis nimis longe recedat. Conicio *tartareae* coll. Val. Flacc. VI. 435: *tartaream noctem*; Sen. Her. Fur. 436: *tartareae tenebrae*.

Scr. Arnhemiae Id. Nov. 78.

J. J. CORNELISSEN.

AD SCHOLIA IN ODYSSEAM.

Ad. I. 276. periit loci sententia in hisce: ἀμέλει δὲ τοῖς τὰ τοιαῦτα εἰς θεοὺς ἀπορρίψασι μετὰ τὴν τύφλωσιν θεοῖς εὐχεται. Perspicua erunt omnia ubi reposueris: ἀμέλει ὁ τὰ τοιαῦτα εἰς θεοὺς ἀπορρίψας κτέ.

Odyss. I. 444. scribendum: τὸ αὐτοῦ ἀσφαλὲς ἐν Ὑστέρῳ ἔθετο, pro ἑτέρῳ, et διδάσκει — οἷους δεῖ εἶναι τοὺς ἄρχοντας ΠΕΡΙ τοὺς ὑποτεταγμένους, pro διὰ.

Λ. 115. ὅτι οὐκ ἐνῆλλακται ὁ χρόνος ὡς τὸ „σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν.” (Iliad. Δ. 161.). οὐ γὰρ ἦσαν οἱ μνηστῆρες συνηγμένοι εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως. Legendum: οὐΠΩ γὰρ ἦσαν κτέ. Sic et ad vs. 182. corrige: οὐδέΠΩ γὰρ οἱ μνηστῆρες, οἳ γε μετὰ τέσσαρα ἔτη ἐπίασιν.

Non audiunt Editores P. 81.

αὐτὸν ἔχοντά σε βούλομ' ἐπαυρέμεν ἢ τινα τῶνδε.

recte enim in Scholio monetur: ἐχρῆν ὀρθοτονεῖν τὴν σέ, et ita scribere:

αὐτὸν ἔχοντα σὲ βούλομ' ἐπαυρέμεν.

Quod autem alius ἐπαυρέμεν interpretatur esse ἐπεντυφῆσαι vehementer fallitur. Nihil aliud est quam ἀπολαῦσαι.

Odyss. P. 111.

ἐνδυκέως ἐφίλει ὥσεί τε πατήρ ἐὼν υἷόν.

Scholion: οὕτως Ἀρίσταρχος. ὁ δὲ Ζηνόδοτος

ἐνδυκέως ἐφίλει ὥσεί τε πατήρ ἐὼν υἷόν.

Est eadem lectio, ut vides. Coniicio alteram scripturam fuisse:

ἐνδυκέως ἐφίλει ὥσεί τε πατήρ φίλον υἷόν,

alteram

ἐνδυκέως ὥσεί τε πατήρ ὃν παῖδ' ἐφίλησε.

quam acute Dindorfius collegit ex Iliad. I. 481 et Odyss. Π. 17.

Annotatur ad P. 160 et 161: ἐν τοῖς χαριεσέροις οὗτοι μόνον οἱ δύο (οἱ β' Codex) ἀθετοῦνται ἐπεὶ καὶ πρὶν εἰσελθεῖν ἐν τῇ νηϊ τὸν οἰωνὸν εἶδε καὶ ἐγεγώνευν ἀκρίως ἐστίν. ἐν δὲ τοῖς κοινοτέροις ἀπὸ τοῦ „ὥς φάτο" (vs. 150) ἕως τοῦ „ἐξ ἐμεῦ" (vs. 165). Corrupta sunt verba πρὶν εἰσελθεῖν ἐν τῇ νηϊ, neque magis sana sunt quae in Harleiano supersunt: καὶ μὴν οὐδέπω εἰσελθὼν εἰς τὴν ναῦν θεᾶται τὸν οἰωνόν. Pessime haec corrupta sunt neque leni manu sanari possunt, quod frustra conatus est Lehrsus *Aristarch.* p. 107. Sed quia constat de sententia loci vitii et mutilati, de verbis ipsis quibus Aristarchus usus sit minus est laborandum. In Odyss. O. 525. Theoclymenus navi egressus et in litore stans ubi vidit faustissimum omen se vocat Telemachum a sociis et dextra prehensa ita dicit:

Τηλέμαχ', οὗ τοι ἄνευ θεοῦ ἔπτατο δεξιὸς ὄρνις.

In nostro loco contra ad Penelopen dicit:

τοῖον ἐγὼν οἰωνὸν εὖσσέλμου ἐπὶ νηὸς

ἤμενος ἐφρασάμην καὶ Τηλεμάχῳ ἐγεγώνευν.

Adversis frontibus haec inter se concurrere animadvertit Aristarchus et molestos versus ὀβελῶ confixit, quia neque ἐπὶ νηὸς ἤμενος illud viderat sed *stans in litore*, neque ἐγεγώνευν recte dicitur de eo qui Telemachum a sociis procul seductum (ἐτάρων ἀπόνοςφι κλέσας O. 529.) secreto illa monuit. Deteriores libri, ἐν τοῖς κοινοτέροις (in alio Codice eodem sensu ἐν τοῖς εἰκαστέροις) sedecim versus (P. 150—165) obelo notatos habebant, quos si ab omnibus libris abessent neminem magno-pere desideraturum fuisse arbitror. Nihil enim in iis inest quod non alibi melius dictum sit.

Odyss. Σ. 282.

οὐνεκα τῶν μὲν δῶρα ΠΑΡΕΛΚΕΤΟ θέλγε δὲ θυμόν.

Scholion: εὐτελὲς τοῦτο. διὸ καὶ κεραύνιον παρέθηκεν Ἀριστοφάνης. Ecce iterum fastidiosus Aristophanes, cui multa εὐτελῇ, μικροπρεπῇ, ἀπρεπῇ, σμικρόλογα videntur suae aetatis mores et ingenium respicienti. Aristophanes autem, qui (ut supra vidimus) ὀβελοῖς καὶ ἀστερίσκοις utebatur, pro Aristarchi διπλαῖς videtur κερχύνια posuisse. Commode indicat Dindorfius Scholion Aristonici ad Iliad. Λ. 147. ἡ διπλῇ — ὅτι (καὶ addendum) ἐν Ἰλιάδι εὐτελέσι χρῆται λεξιδίοις οὐ μόνον ἐν Ὀδυσσεΐα. Itaque ad quae Aristarchus διπλῇν apponebat, ad ea Aristophanem videmus κεραύνιον apponentem. Praeterea ambigunt in ΠΑΡΕΛΚΕΤΟ sitne πᾶρ' ἔλκετο an παρέλκετο, quorum hoc sine controversia unice verum est. Ἐλκεσθαι δῶρα παρὰ τινος nihil est sed παρέλκεσθαι, ut post Homerum παρασπᾶσθαι. Quemadmodum a Demosthene dicitur *Olynthiaca* I. p. 10 Δ. ὥς ἔσι μάλιστα τοῦτο δέος μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι — τρέψῃ (imo vero κλέψῃ) τε καὶ παρασπάσῃται τι τῶν ὄλων πραγμάτων, et Latine lepide et iocose dicebant *dona* vel *manuscula* ab aliquo *auferre* vel *avellere* vel *abradere*, sic Homerus dixit τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο, id quod Ἀριστοφάνης μὲν δυσχεραίνει, „γῆθησεν δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς,” (Σ. 281).

In argumento Odysseae Σ. ubi legitur Πηνελόπης πρὸς τοὺς μνηστῆρας ἐπιπληττούσης Τηλεμάχῳ περὶ τῆς τοῦ ξένου καταξενίας, Dindorfius annotat „καταξενίας] *vocabulum suspectum*.” Manifesto mendosum est καταξενίας, sed tu repone κακοξενίας, ut Cato Uticensis Antiochenses increpans loquitur apud Plutarchum in *Catone Minore* cap. XII. ὦ μοχθηροί, μεταβάλεσθε ταύτης τῆς κακοξενίας, et sic Scholiasta ad Odyss. Τ. 108. νεικέοι: διαβάλοι ἐπὶ κακοξενία.

C. G. COBET.

AD
CICERONIS PHILIPPICAS.

M. TULLII CICERONIS in M. Antonium orationum Philippi-
carum libri XIV. ex recensione CAROLI HALMII.
Turici 1856.

Nihil egisti, M. Antoni. — Eripuisti tu M. Ciceroni lucem sollicitam et aetatem senilem et vitam miseriores te principe quam sub te triumviro mortem: famam vero gloriamque factorum atque dictorum adeo non abstulisti ut auzeris. Vivit vivetque per omnem saeculorum memoriam — omnisque posteritas illius in te scripta mirabitur, tuum in eum factum execrabitur.

VELLEIUS PATERCULUS.

Philipp. I. 3. 7. „*Kalendis Sextilibus veni Syracusas.*” deinde Rhegium „*municipes Rhegini complures ad me venerunt; ex his quidam Roma recentes.*” nuntiant laeta omnia „*addebant praeterea — rem conventuram; Kalendis [Sextilibus] Senatum frequentem fore: Antonium — ad auctoritatem Senatus esse rediturum.*” Praeterierant dudum Kalendae Sextiles. Itaque optimo iure Madvigius *Sextilibus* expunxit. *Kalendis* id est *Kalendis proximis, Septembribus*.

Hinc perspicue apparet quam nihil sentirent, quam nihil cogitarent homunciones, qui suis additamentis Codices Ciceronis inquinarent.

Madvigius existimat Vaticanum Codicem, unum omnium antiquissimum et fidelissimum testem, additamentis huiusmodi fere liberum esse, sed et ipse nonnulla deprehendit et expunxit et alia quaedam adhuc latent.

Philipp. I. 6. 15. *Alia causa est eorum, quorum silent ignosco: alia eorum, quorum vocem requiro: quos quidem dol in suspicionem populo Romano venire non [modo] metus, qui ipsum esset turpe, sed alium alia de causa deesse dignitati sua* Pro metus scribendum metu, non enim coniungenda sunt *suspicionem metus, sed metu deesse dignitati suae. Simul hoc eximendum est, namque inter se opponuntur NON METU, sed alium alia de causa. Manifesto enim haec sententia est: qui quidem doleo populum Romanum suspicari non metu deesse dignitati suae, sed alium alia de causa. Quos dicat esse eos quorum silentio ignoscat, perspicuum est, nempe „L. Caesarem avunculum, Calenum procuratorem, Pisonem familiarem”. Philipp. XII. 7. 8. cf. Philipp. XII. 1. „apud alterum (Pisonem) uxor, liberi; alter (Calenus) quotidie literas mittere, accipere aperte favere Antonio. Ad eundem Calenum igitur pertinet quod dicit Philipp. VII. 2. 5. „faveas tu hosti? ille literas ac te mittat de sua spe rerum secundarum? eas tu laetus proferas? recites? describendas etiam des improbis civibus?” De avunculo scribit Philipp. VIII. 1. (L. Caesar) antequam sententiam dicere propinquitatem excusavit. — Ergo ille avunculus. Num etiam vos avunculi qui illi estis assensi?”*

Optime Latine dici *populo Romano in suspicionem venire deesse dignitati suae* luculenter demonstravit Madvigius ad Asconium Pedianum in *Cornelianam* pag. 59 Orell. ubi legitur *Cominii magna infamia flagraverunt vendidisse silentium magnae pecunia. Comparavit Ciceronis locum in Verr. IV. 13. 30 quum in suspicionem venissent suis civibus fanum expilasse Apollinis* (ὕπωπτεύοντο συλῆσαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερόν.) et *Lentulus* (ad *Famil. XII. 15*): *magistratus veniebant in suspicionem detinuisse nos et demorati esse.*

Similis verborum compositio est in epistola Caelii (ad *Famil. VIII. 10. 2. in eam opinionem Cassius veniebat — finxisse bellum et Arabas in provinciam immisisse eosque Parthos esse Senatui renuntiasse.*

Addit Madvigius locum Asconii in argumento *Milonianae* pag. 146. *Pompeius et Sallustius in suspitione fuerunt in gratiam redisse cum Milone. Ad eundem igitur modum Cicero dixerat: quos doleo in suspicionem populo Romano venire deesse*

dignitati suae non metu sed alium alia de causa. cf. Philipp. XIV. § 17. hoc vero tempore in tanta inopia constantium et fortium consularium quo me dolore affici creditis quum alios male sentire, alios nihil omnino curare videam, alios parum constanter in suscepta causa permanere sententiamque suam non semper utilitate rei publicae sed quum spe tum timore moderari.

Philipp. I. 7. 15. *deinde a vobis, patres conscripti, peto ut, etiamsi sequi minus audebitis orationem atque auctoritatem meam, benigne me tamen, ut adhuc fecistis, audiat. Perspicuum et frequens est sequi alicuius auctoritatem id est amplecti sententiam quam quis dixerit, uti consilio quod quis dederit et sim. Graece συμβουλευόντι πείθεσθαι* Philipp. I. § 3. *auctoritatem eius summo studio secuti sumus. Sed quid sit orationem alicuius sequi praesertim in curia non assequor.*

Philipp. I. 7. 16. *an in commentariolis — se uno auctore prolatis, ne prolatis quidem sed tantummodo dictis, acta Caesaris firma erunt? Intolerabile est asyndeton et sententiae verborum non congruens. Requiritur: — prolatis VEL POTIUS ne prolatis quidem, μᾶλλον δὲ μηδὲ προκομισθέντων ἀλλὰ ῥηθέντων μόνον ὑπάρχειν.*

Philipp. I. 9. 21. *promulgata lex est ut et de vi et maiestatis damnati ad populum provocent si velint. post pauca § 22. quam autem ad pestem furor tribunicus impelli non poterit his duabus quaestionibus [de vi et maiestatis] sublatis? Quid, quod obrogatur legibus Caesaris, quae iubent ei qui de vi itemque ei qui maiestatis damnatus sit aqua et igni interdici? Reseca pannum inepte assutum [de vi et maiestatis]. Poteratne quisquam dubitare quid esset HIS duabus quaestionibus sublatis, quas quidem paullo ante Cicero nominasset et iterum commemorat in iis quae continuo sequuntur?*

Praeterea in Vaticano est *de vi et maiestate*, in caeteris *de vi et de maiestate*, quorum neutrum probum est. Halmius maiestatis reposuit. Sed erat suus sciolo error relinquendus qui sic suomet ipse indicio se quasi sorex prodidit.

Iterum ex his iudicari potest quam futilia et puerilia homur ciones nihili ad Ciceronem annotarent.

Philipp. I. 11. 27. *Video autem quam sit odiosum haber iratum eundem et armatum, quum tanta praesertim sit gladiatorum impunitas. Comparandus est locus in epistola ad Plancum (ad Famil. X. 2. 1): nec sine periculo quisquam libere de re publica sentiens versari potest in summa impunitate gladiatorum.*

Philipp. I. 13. 32. *quo Senatus die laetior? quo populus Romanus? — proximo [altero], tertio, denique reliquis consecutis diebus non intermittebas quasi donum aliquod quotidie afferre reipublicae. Ne inepte bis idem dicatur expunge altero. Est enim proximus dies sequens dies ut in Tuscul. Quaestt. IV. 30. de morte et de dolore primo et proximo die disputatum est.*

Philipp. II. 2. 3. *At enim te in disciplinam meam tradideras (nam ita dixisti) domum meam ventitabas. Quod sententia requirit imperfectum ventitabas ad praecedens tradideras male accommodatum est. Commemoraverat enim Antonius illud tempus quum se in Ciceronis disciplinam tradidisset et domum eius ventitaret non ventitasset. „Tradideram me in disciplinam tuam, domum tuam ventitabam.” Cicero de Legibus I. 4. a primo tempore aetatis iuri studere te memini, cum ipse etiam ad Scaevolam ventitarem.*

Philipp. II. 3. 5. *qua in re non tam iucundum mihi videri debuit non interfectum A TE quam miserum te id impune facere potuisse. Lambinus ME non interfectum, Madvig. non interfectum ME. Recte, ut opinor: sed eadem opera A TE expunctum esse oportuit. Gaudebat Cicero se non esse interfectum, se utrum ab Antonio an ab alio quolibet sibi vitam ereptam non esse dicat nihil facit ad rem; Antonium, id est nequissimum mortalium, id impune facere potuisse erat miserum.*

Philipp. II. 3. 6. *cum omnes impuritates impudica in domo quotidie susciperes vino lustrisque confectus. Sic scribitur e auctoritate Codicis Vaticani et Nonii Marcelli quum sana ratio pudica postulet. Namque pudica in domo est in domo, qui*

Cn. Pompeii fuerat, *impudica in domo est in domo TUA*, in qua quum quotidie omnes impuritates susciperentur quam fatuum est addere *impudicam* illam domum fuisse. Comparandus est locus Philipp. II. 28. 69. *quid enim umquam domus illa (Pompeii) viderat nisi pudicum, quid nisi ex optimo more et sanctissima disciplina?*

Philipp. II. 3. 7. *tamquam mihi cum M. Crasso contentio esset quocum multae et TAM magnae fuerunt.* in Vaticano libro est et IAM magnae, unde Halmius TAM exsculpsit, vitiose. Recte dicitur *tot et tantae* (non *tam magnae*) *fuerunt*, aut *multae et magnae fuerunt*, quod reponendum. Similiter Graece passim dicitur ἀγῶνες τοσοῦτοι καὶ τηλικούτοι aut πολλοὶ καὶ μεγάλοι, non item πολλοὶ καὶ τηλικούτοι.

Philipp. II. 4. 8. *homo diserte, ut Tironi et Mustelae [iam] esse videris.* Quid sibi vult iam in tali re, quasi antea illi Antonium non putarint esse disertum? Deleto iam sententia est, *ut stultissimi homines Tiro et Mustela iudicant.*

Philipp. II. 4. 8. *quo me teste convincas? an chirographo, in quo habes scientiam quaestuosam?* Eam scientiam dicit, quam scimus Titum principem habuisse. Sueton. in Tito 3: *e compluribus comperi — Titum imitari chirographa quaecumque vidisset ac profiteri saepe se maximum falsarium esse potuisse.* Antonium dicit sua manu Caesaris chirographum imitatum esse.

Philipp. II. 7. 17. *ad sepulturam corpus vitrici sui negat a me datum. Hoc vero ne P. quidem Clodius dixit umquam: quem quia iure ei inimicus fui, doleo a te omnibus vitiis [eum] esse superatum.* Additum eum orationem soloecam facit. Dici poterat: CUI quia iure (deleto ei) inimicus fui doleo EUM a te esse superatum; sed ubi QUEM praecedit vitiose EUM additur. cf. Philipp. X. 5. 11. *ne Caii quidem Antonii celeritas contemnenda est, QUEM nisi in via caducae hereditates retardassent, volasse EUM, non iter fecisse diceres.*

Philipp. II. 9. 21. *tu illum (Antonius Clodium) in foro*

SPECTANTE *populo Romano gladio insecutus es.* Ex optimo (dice pessima lectio recepta est *spectante* pro **INSPECTANTE**). Huius „*secuti sumus Vaticanum: saepius enim a librariis inspecti in locum v. spectare illatum videmus, ut pag. 342. 10.* § utrum quoque loco *spectare* an *inspectare* verum sit non pendet a libris sed a verborum intelligentia. *Spectare* dicuntur homines ea quae oculos et mentes oblectant ut ludos, gladiatorum venationes in Circo et quidquid populo est spectaculo. *Inspicere* apud Ciceronem non nisi in ablativo participii usurpatur **inspectante** et **inspectantibus**, ut *populo Romano inspectante, spectante me, nobis inspectantibus* et sim. *Populo Romano spectante* est in conspectu populi, ante oculos populi habetque coniunctam notionem impudentiae cuiusdam et audaciae, v. ad *Famil.* I. 9. 19. *quoniam quidam nobiles homines — non amarent inimicum meum meque inspectante — familiariter atque hilare amplexarentur.* In *Verr.* II. 22. 49. *convivis inspectantibus* (alii *spectantibus*) *emblemata evellenda curavit.* *Pro Milone* 27. 74. *domino trans ripam inspectante* (alii *spectante*) *non dubitavit aedificium extruere in alieno.* *ibid.* 37. 101. *vobis modo inspectantibus sed etiam armatis et huic iudicio praesidentibus haec tanta virtus ex hac urbe expelletur?* et § 103. *quod me reducem esse voluistis? an ut inspectante me expellerentur per quos essem restitutus?* et in *Philippicis* I. 10. 24. *quod* (leges) *nobis inspectantibus recitavit, pronuntiavit, tulit.* II. 21. *tu illum in foro inspectante populo Romano gladio strenue insecutus es.* II. 36. 92. *inspectantibus vobis toto Capitolio bulae figebantur.* III. 5. 12. *populo Romano inspectante nunc — est concionatus.* Si esset scriptum in *Verrina* *convivis spectantibus* et *pro Milone* *domino trans ripam spectante* sententia esset convivas et dominum grato et iucundo spectaculo occupavisse.

Contra rectissime dicitur VI. 5. 13. (L. Antonius) *Mylor mirmillo Thraecem iugulavit. Quonam modo istum ferre possumus si in hoc foro SPECTANTIBUS vobis depugnasset?* quia veris gladiatoribus haec dicuntur, quos populus Romanus foro depugnantes spectaret.

Philipp. II. 9. 22. *de morte Clodii fuit quaestio, non si*

prudenter illa quidem CONstitutata; quid enim attinebat nova lege quaeri de eo, qui hominem occidisset, cum esset legibus quaestio constituta? Vel auris admonet reponendum esse: cum esset legibus quaestio INSTITUTA. cf. Cicero pro Milone 5. 13. hanc vero quaestionem etsi non est iniqua nunquam tamen Senatus constituendam putavit: erant enim leges, erant quaestiones vel de caede vel de vi nec tantum moerorem ac luctum Senatui mors P. Clodii afferebat ut nova quaestio constitueretur et post pauca: quis potest credere Senatum iudicium novum constituendum putasse?

Arguitur etiam aurium iudicio languidum additamentum II. 16. 40. me nemo nisi amicus fecit heredem — te is quem tu vidisti nunquam L. Rubrius Casinas [fecit heredem], et post pauca: te quem nunquam viderat aut certe numquam salutaverat fecit heredem. Quis nostrum sic scripsisset? et Ciceronem ita scribere potuisse putabimus?

Philipp. II. 9. 22. quod igitur cum res agebatur nemo in me dixit id tot annis post tu es inventus qui diceres? Cicero non erat optima memoria et saepe sibi ipse contradicit. Oblitus erat se octo ante annis scripsisse in defensione Milonis. 18. 47. Scitis, iudices, fuisse qui in hac rogatione suadenda dicerent Milonis manu caedem esse factam, consilio vero maioris alicuius. Me videlicet latronem ac sicarium abiecti homines et perditum describebant. ubi annotat Asconius Pedianus: Q. Pompeius Rufus et C. Sallustius tribuni sunt quos significat. Hi enim primi de ea lege ferenda populum hortati sunt et dixerunt manu Milonis occisum esse Clodium, consilio vero maioris alicuius.

Apparet ex his, quibus plurima similia apud Ciceronem colligi possunt, quam cauti esse debeamus ne huiusmodi argumentis in diiudicanda fide et auctoritate librorum Ciceronis abutamur. Si quid huiusmodi in Bruti epistolis legeretur quam triumpharent illi omnes qui dicerent fieri non potuisse ut Cicero in re tam nota tam parum sibi constitisset.

Philipp. II. 11. 25. cuius autem, qui in eo numero (interfectorum Caesaris) fuisset, nomen est occultatum? — Citius dixerim iactasse se aliquos, ut fuisse in ea societate viderentur [quum consocii (alii socii) non fuissent] quam ut quisquam celari vellet

qui fuisset. Reseca inepte assutum pannum [quum conscii (socii) non fuissent]. Qui sese iactabant in ea societate fuisse, id est qui se inani iactatione in eo numero fuisse mentiebantur, profecto conscii (an socii) non fuerunt.

Etiam auris admonet τὸ κακόφρωνον *fuisse — fuissent — fuisset* a tersa et numerosa Ciceronis oratione abhorrere.

Caeterum quod Cicero suspicari se dicit *iactasse se aliquos ut fuisse in ea societate viderentur*, de ea re satis constabat inter omnes. Dio Cass. 44. 21. καὶ αὐτοῖς (interfectoribus Caesaris) καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν πρώτων — τῆς μὲν ἐπιβουλῆς οὐ συμμετασχόντες, τῆς δὲ ἀπ' αὐτῆς δόξης — μεταποιησόμενοι συνεγένοντο. Appianus B. C. II. 119. συνέθεον δὲ αὐτοῖς τινὲς χρησάμενοι ξίφιδια οἱ τοῦ ἔργου μὴ μετασχόντες προσεποιοῦντο τὴν δόξαν Λέντλος τε ὁ Σπινθήρ καὶ Φαώνιος καὶ Ἀκύνος καὶ Δολοβέλλας καὶ Μοῦρκος καὶ Πατίσκος, οἱ τῆς μὲν δόξης οὐ μετέσχον, τῆς δὲ τιμωρίας τοῖς ἁμαρτοῦσι συνέτυχον.

Mentitur igitur Lentulus Spinther ad Ciceronem scribens (*ad Famil. XII. 14. 6*); *ego me de republica puto esse meritum — tantum quantum Cassius et Bruti non solum illius facti periculi societate sed etiam huius temporis studio et virtute. Iactat se Spinther ut in ea societate fuisse videatur. Idem fecerat Patiscus, quem Lentulus in Asia pro quaestore habebat (ad Famil. XII. 15. 2).*

Dolabellam *iactasse se ut fuisse in ea societate videretur* diserte testatur Appianus B. C. II. 122. Dolabella, inquit, statim post caedem Caesaris consulatus insignia corripuit καὶ συνεγνωκέναι τοῖς ἐπ' αὐτῷ (Caesari) βεβουλευμένοις ὑπεκρίνετο καὶ μόνης ἄκων τῆς χειρὸς ἀπολειφθῆναι. εἰσὶ δ' οἱ λέγουσιν αὐτὸν εἰσηγῆσασθαι τὴν ἡμέραν (Idus Martias) θέσθαι τῇ πόλει γενέθλιον. Sed statim sequenti die mutavit homo vanus sententiam (cap. 129.): δξεῖα δὴ τοῦ χθὲς ὑποκριναμένου (Dolabellae) μετασχεῖν τῶν γεγονότων ἐγίγνετο μεταβολή.

Philipp. II. 11. 26. *etenim si auctores ad liberandam patriam desiderarentur illis auctoribus Brutos ego impellerem* cet. Emenandum illis actoribus, auctore Madvigio *Opusc. I. pag. 164*. Paronomasia est studio quaesita et sententia clara et perspicua est. Plutarchus in *Bruto* 10. 1. Κασσίω δὲ πειρῶντι τοὺς φίλους

ἐπὶ Καίσαρα πάντες ὁμολόγουν, εἰ Βρούτος ἡγοῖτο· δεῖσθαι γὰρ οὐ χειρῶν οὐδὲ τόλμης τὴν πρᾶξιν ἀλλὰ δόξης ἀνδρὸς οἷος οὗτός ἐστιν. Erant omnes ad *agendum* parati sed ducem et auctorem praecleari facinoris M. Brutum expetebant, εἰ Βρούτος ἡγοῖτο. *Actores* erant, sed *auctor* desiderabatur.

Philipp. II. 13. 32. *etenim vereor ne aut celatum me illis ipsis non honestum, aut invitatum refugisse mihi sit turpissimum.* Cicero probe sciebat et aegerrime tulerat se a Bruto et Cassio celatum esse et se „*Idibus Martiis ad coenam non invitatum*” ad *Famil.* X. 28. XII. 4. Ad Cassium scribit (ad *Fam.* XII. 3.) *vestri pulcherrimi facti ille furiosus (Antonius) me principem dicit fuisse. Utinam quidem fuisset! molestus nobis non esset: sed hoc vestrum est (qui me celastis).*

Philipp. II. 14. 35. *illud quidem fuit — omnibus bono — tibi tamen praecipue — qui maximo te aere alieno ad [aedem] Opis liberasti.* Delendum est *aedem*. Sic enim tum loquebantur. Terentius *Adelph.* IV. 2. 43. *ubi ad Dianae veneris.* Cicero *Philipp.* I. 7. 17. *pecunia utinam ad Opis maneret.* II. 37. 93. *in tabulis quae sunt ad Opis.* VIII. 9. 26. *ne tangantur rationes ad Opis.* Multa conguessit Drakenborch. ad Livium X. 23. *ad Martis, ad Cereris, ad Spei, ad Apollinis, ad Cereris Liberi Liberaeque* (Liv. 41. 28.) et complura alia, ubi libri *de-teriores* inserunt *aedem* vel *templum*. Horatius *Sat.* I. 9. 39. *ventum erat ad Vestae.* Cicero *Philipp.* VI. 5. 13. *ante Castoris.* et in *Philipp.* V. 6. 18. *quum erat ventum ad [aedem] Concordiae,* delendum est *aedem*. Idem fit in praepositione *a*. Cicero ad *Famil.* XIV. 2. *a Vestae ad tabulam Valeriam.* Livius X. 47. *a Martis.* Perpetuum hoc est in *ad, ante, a* et *pone*. Apud Plautum in *Curculione* IV. 1. 20.

póne [aedem] Castoris ibi sunt subito quibus credás male. delendum est *aedem*. Contra praepositiones *in* et *pro* hanc ellipsin non admittunt aut non requirunt. Cicero *Philipp.* V. 6. 15. *in aede Opis.* *Philipp.* V. 8. 1. *pro aede Castoris.* Suetonius in *Caesare* 78 *sedens pro aede Veneris Genitricis.*

Philipp. II. 16. 40. *hereditatem mihi negasti venire. Utinam*

*hoc tuum verum crimen esset! plures amici mei et necessarij v
verent. Aliud agens Halmius pro hereditates substituit heredi-
tatem. Manifesto redarguunt errorem et ea quae continuo se-
quuntur et quae paullo post Cicero addit: ego enim amplius
sestertium ducenties acceptum hereditatibus rettuli, ubi scribendum
amplius sestertio ducenties. Male enim expletum est amplius
es ducenties.*

In Vaticano scriptum est *hereditate mihi negasti venire.*

Philipp. II. 16. 40. *me nemo nisi amicus fecit heredem; —
te is quem tu vidisti numquam L. Rubrius Casinas. Et quidem
vide quam te amarit is, qui albus aterne fuerit ignoras. Soloece
oratio est et omnino requiritur quem albus aterne fuerit ignoras
ὃν ὁποῖός τις ποτ' ἦν ἀγνοεῖς.*

Philipp. II. 16. 41. *in multas praeterea pecunias — tamquam
heres esset invasit. Miror cur non sit recepta Heumanni certa
emendatio: tamquam heres esses invasisti. Nulla enim potest
esse dubitatio quin haec quoque ut reliqua omnia veluti ad
ipsum Antonium praesentem dicantur. Quia praecedit te facie-
bat heredem aliud agentes homunculi secundam personam in
tertiam converterunt.*

Philipp. II. 18. 44. *sedisti in quatuordecim [ordinibus], quum
esset lege Roscia decoctoribus certus locus constitutus. Interpolat-
um est ordinibus. Fatuum est in tam frequenti ellipsi sup-
plere id quod omnes omissum esse sciebant. vid. Mnemosyn
vol. X. (1861) pag. 337. ubi in lege 1 D. ad legem Iuliam de
vi privata emendavimus: — cautum est ne Senator sit nec de-
curio aut ullum honorem capiat neve in QUATUORDECIM sedeat.*

Philipp. II. 19. 48. *intimus erat in tribunatu Clodio, qui su-
erga me beneficia cominemat. Ambigue dictum est Clodio qu-
quasi Clodius sua erga Ciceronem beneficia commemorasse
Inserendum est pronomen is qui — commemorat. Graece dix-
ris Φίλτατος ἦν τῷ Κλωδίῳ Ὁ τὰς ἑαυτοῦ περὶ ἐμὲ εὐεργεσί-
διηγούμενος.*

Philipp. II. 22. 55. *ut Helena Troianis, sic iste huic rei publicae [belli causa] causa pestis atque exitii fuit. Expungi oportere belli causa ad Demosthenem ostendimus. In Vaticano Codice pro belli causa, causa pestis legitur belli causa pestis, ut unum tantum vocabulum belli sit interpolatum.*

Philipp. II. 22. 55. *omnia perfecit quae Senatus salva rep. ne fieri possent PERFECERAT.* Mendosum est *perfecerat*, cui verbo in tali re nullus locus est. Corrigendum: *ne fieri possent EFFECERAT.* cf. Philipp. XIV. 5. 14. *in aliquem credo hoc gladiatorem aut latronem aut Catilinam esse consultum, non in eum qui ne quid tale in re publica fieri posset EFFECERAT.*

Ingrata est et auri permolesta eiusdem verbi non eodem sensu iteratio: *omnia PERFECIT quae Senatus — PERFECERAT.*

Philipp. II. 25. 61. *venisti Brundisium in sinum quidem et in complexum tuae mimulae. — quis enim miles fuit qui Brundisii illam non viderit? — quis qui non indoluerit tam sero se quam nequam hominem secutus esset cognoscere?* Cicero undique criminandi materiam arripiens nonnunquam aberrat a vero. Romani milites, qui uxores non habebant et mulierosi et libidinosi erant, Antonii furtis amatoriis oblectabantur magis quam indignabantur. Plutarchus in *Antonio* 4. 14. ἦν δὲ πού καὶ τὸ ἡρωϊκὸν οὐκ ἀναφρόδιτον ἀλλὰ καὶ τούτῳ πολλοὺς ἐδημαγωγεῖ συμπράττων τε τοῖς ἐρῶσι καὶ σκωπτόμενος οὐκ ἀηδῶς εἰς τοὺς ἰδίους ἔρωτας.

Philipp. II. 25. 62. *accessit ut Caesare ignaro [quum esset ille Alexandriae] beneficio amicorum eius magister equitum constitueretur.* Eruditulus de suo addidit [quum esset ille Alexandriae]. Quis nesciebat Caesarem illo tempore in Italia non fuisse? Ubi locorum tum fuerit nihil facit ad rem. Abfuisse eum satis argumento est quod dicitur *eius rei ignarus fuisse.* Etiam additum pronomen *ille* fraudem patefacit.

Natum est emblemata ex § 64. *Caesar Alexandria se recepit.*

Philipp. II. 27. 67. *quae Charybdis tam vorax? Charybdis lico? quae, si fuit, fuit animal unum: Oceanus medius fidius*

vix videtur tot res, tam dissi[PA]tas [tam distantibus in locis positas] tam cito absorbere potuisse. Neque dissipatas in tali re bene ponitur et nihil interest inter dissipatas et distantibus in locis positas. Equidem tam dissitas verum esse arbitror, ad quod nescio quis adscripsit in margine tam distantibus in locis positas.

Philipp. II. 27. 68. *quam domum (Pompeii) aliquamdiu nemo adspicere poterat, nemo sine lacrymis praeterire, hac te in domo tamdiu diversari non pudet?* Duobus vocabulis ex fuga retractis scripserim: *nemo SINE LACRYMIS adspicere poterat; nam adspicere* quidem omnes poterant qui oculos haberent. Omnes qui Pompeianam domum adspiciebant, omnes qui praeteribant lacrymas tenere non poterant. cf. Philipp. XIV. 4. 10. *Quis liberos, quis coniugem adspicere poterat sine fletu?* et passim in tali re *sine lacrymis, sine fletu, sine gemitu* poni solet.

Philipp. II. 29. 71. *quos Caesar, ut nonnullos, fortasse servasset.* Supplendum: *ut nonnullos ALIOS.*

Philipp. II. 32. 81. *quisquamne divinare potest quid vitii in auspiciis futurum sit nisi qui de coelo servare constituit? quod neque licet Comitiis per leges et si qui servavit non Comitibus [habitis] sed priusquam habeantur debet nunciare. Ineptissime interpolatum est habitis. Quid stultius quam obnuntiare post peracta comitia? Nempe hoc est Comitiis habitis. Dicit solere Comitiis, ut gladiatoribus, ludis et sim. hic ipse locus demonstrat.*

In Philipp. IV. 4. 11. *ludis* sic ponitur, I. 15. 36. *gladiatoribus*, IX. 7. 16. *ludis gladiatoribusque.* et XI. 8. 19. *comitiis.*

Philipp. II. 32. 82. *ecce Dolabellae comitiorum dies; sortitio praerogativae; quiescit. Renuntiatur; tacet. Prima classis vocatur, renuntiatur; deinde ita ut assolet suffragia; tum secunda classis vocatur; quae omnia sunt citius facta quam dixi. Confecto negotio bonus augur — ALIO DIE inquit. Nemo mortalium hunc locum intelligit neque haec verba explicari aut emendari ullo modo possunt. Quae homines docti plurima commenti sunt*

egrorum sunt somnia plane a ratione et natura rei abhorrentia, quae quum legeris continuo alia meliora quaeras et nequidquam quaeras.

Itaque satius id non tangere. Hoc unum notandum comitia haec consularia non ab Antonio, sed a Caesare habita fuisse et quod addit: *augur auguri, consul consuli obnuntiasti* esse: tu (Antonius) *augur auguri* (Dolabellae), tu (Antonius) *consul consuli* (Caesari) *obnuntiasti*.

Philipp. II. 34. 84. *apparet esse commotum; sudat, pallet. quidlibet modo ne [nauseet] faciat quod in porticu Minutia fecit.* Horum verborum neque compositio neque sententia constat. Si unum vocabulum exemeris omnia habebunt optime. Dele *nauseet*, ut sit *modo ne faciat quod — fecit*. Quid igitur fecerat? Nempe id quod legitur II. 25. 63. *tu — tantum vini in Hippiae nuptiis exhauseras ut tibi necesse esset in populi Romani conspectu vomere postridie*. Hinc sciolus aliquis suum *nauseet* adscripsit.

Philipp. II. 34. 86. *supplex te ad pedes abiiciebas. Quid petens? Ut servires? Tibi uni peteres qui ita a puero vixeris ut omnia paterere [ut facile servires].* Neminem vidisse ineptum pannum resecari oportere! In *omnia pati* etiam *servitutem pati* continetur, quod additum vim verborum debilitat et frangit. Etiam auri molestum est repetitum *ut servires et ut facile servires*.

Comparari potest locus in Philipp. III. 5. 12. *hunc igitur ego consulem — putem, qui foedo illo et flagitioso die et quid pati Caesare vivo posset et quid eo mortuo consequi ipse cuperet ostendit?*

Philipp. II. 37. 94. *compellarat hospitem* (Deiotarum Caesar) *praesens, [computarat] pecuniam impetrarat, in eius tetrarchiam unum ex Graecis comitibus suis collocarat.* Expunge *computarat* sensu vacuum et ex dittographia natum. Deinde emenda *impetrarat*, non enim a volente acceperat, sed invito extorserat.

Philipp. II. 38. 98. *quem* (patrum C. Antonium) *etiam ad*

censuram petendam impulisti eamque petitionem comparasti, quae et risus hominum et querelam moveret. — Quid? eundem in Septemviratu nonne destituisti? Intervenit enim. Quid metuisti? Credo, ne salvo capite negare non posses. Ultima erant merae tenebrae, quum claram lucem attulit palmaris Madvigii emendatio (Opusc. I. pag. 170.): Intervenit enim CUI metuisti, credo, ne salvo capite negare non posses. „Intervenisse Cicero dicit aliquem, qui id munus patruo debitum interceperit et M. Antonio extorserit quod metueret scilicet ne salvo capite negare ei non posset.” Verissima haec sunt; sed fallitur Madvigius in iis, quae addit: „Notus erat Senatoribus homo contemptissimus, quem M. Antonius patruo detruso ad eum locum evezerat; ne nobis quidem plane ignotus; nam aut Nucula aut Lento fuit; (vid. Philipp. VI. 5. 14. VIII. 9. 26. XI. 6. 13. XII. 8. 20. et 9. 23).”

Cui enim credibile est M. Antonium homines hos contemptissimos tanto opere metuisse ut si iis Septemviratum negasset de capite se dimicaturum existimaret? Unus tantum homo erat in Antonii castris, quem ille sine capitis periculo offendere non posset, cui nihil negare auderet. Quis tandem is est? L. Antonius frater, „qui ob eam causam natus videtur ne omnium turpissimus esset M. Antonius.” Philipp. X. 10. 22. Vide Philipp. V. 11. 30. sit per se ipse sanus (M. Antonius), quod numquam erit, per hos (L. Antonium et alios) esse ei non licebit. et Philipp. XI. 5. 10. at videtis quos habeat Antonius: primum — Lucium fratrem: quam facem, dii immortales! quod facinus, quod scelus, quem gurgitem, quam voraginem! et imprimis VI. 4. 10. quid ipse si velit, num etiam Lucium fratrem passurum arbitramur? Nuper quidem dicitur ad Tibur, ut opinor, quum ei labare M. Antonius videretur, MORTEM FRATRI ESSE MINITATUS. Hanc „teterrimam belluam” (X. 10. 22.), „propudium illud et portentum” (XIV. 3. 8.) frater Marcus non sine causa metuebat. Itaque quum patrum septemvirum facere vellet et Lucius intervenisset sibi hanc praedam postulans negare non est ausus et patrum hiantem destituit. Tres Antonii eodem anno (44) magistratum gerebant: Marcus consulatum, Caius praeturam, Lucius tribunatum plebis. Teterrimus omnium erat Lucius natus minimus. Praeter locos l. vide Philipp. XII. 11. 26. (M. Antonius) ira dementiaque inflammatus adhibito

atre Lucio, teterrima bellua, numquam profecto a me sacrilegas manus atque impias abstinebit. Hi tres erant VIIviri agris andis adsignandis cum collegis Dolabella, Nucula et Lentone. Septimus qui fuerit ignoramus. cf. *Philipp.* V. 3. 7. (M. Antonius) omnem Italiam moderato homini L. Antonio dividendam dedit. VI. 5. 14. haec agrorum assignatio L. Caesaris — sententia dissoluta est. — Iacent beneficia Nuculae, friget patronus L. Antonius. XII. 8. 20. L. Antonius latro Italiae collega Lentonis et Nuculae. VIII. 18. 37. cavebat L. Antonio, qui fuerat aequissimus agri privati et publici decempedator Nucula et Lentone collega XI. 6. 13. Quid? illa castrorum M. Antonii lumina ante oculos proponitis? Primum duos collegas Antoniorum et Dolabellae Nuculam et Lentonem Italiae divisores lege illa quam Senatus per vim latam iudicavit. Vel ex hoc uno loco satis apparet Antonios (tres), Dolabellam, Nuculam et Lentonem collegas in Septemviratu fuisse. De Marco multa etiam alia indicia sunt, veluti V. 12. 33. legi epistolam M. Antonii, quam ad quemdam Septemvirum capitalem hominem COLLEGAM suum miserat, et II. 17. 43. duo millia iugerum campi Leontini Sex. Clodio rhetori assignasti et quidem immunia. et II. 39. 101. agrum Campanum — tu compransoribus tuis et collusoribus dividebas — medico tria millia iugerum: quid, si te sanasset? rhetori duo: quid si te disertum facere potuisset?

Colligimus ex his Septemviros non tantum agros in Italia ex sua libidine divisisse sed etiam in Sicilia opimum agrum Leontinum. In Italia L. Antonius „dividebat agros, quibus et quos volebat; nullus aditus erat privato, nulla aequitatis deprecatio. Tantum quisque habebat possessor quantum reliquerat divisor (L.) Antonius.” Eximius locus est in *Philipp.* VI. 5. 20. ubi Cicero in concione dicit, sed redeo ad amores deliciasque vestras L. Antonium. Adspicite a sinistra illam equestrem statuam inauratam, in qua quid inscriptum est? QUINQUE ET TRIGINTA TRIBUS PATRONO. Populi Romani igitur est patronus L. Antonius. et post pauca: sed haec una statua. Altera ab equitibus Romanis equo publico; qui item adscribunt PATRONO, — agrum is divisit. O sordidos qui acceperint! improbum qui dederit! et VII. 6. 16. dominabitur Lucius; est enim patronus quinque et triginta tribuum, quarum sua lege, qua cum C. Caesare ma-

gistratus partitus est, suffragium sustulit: patronus centuriarum equitum Romanorum, quas item sine suffragio esse voluit.

Videntur duo Consules Antonius et Dolabella agrum Campanum et Leontinum divisisse, quod colligas ex *Philipp. VIII 8. 25.* (Antonius postulat) *ut quos ipse cum Dolabella dederit agros teneant ii quibus dati sint. hic est Campanus ager et Leontinus.*

Philipp. II. 38. 99. filiam eius (C. Antonii) sororem tuam eiecisti. — non est satis: probri insimulasti pudicissimam foeminam. Quid est quod addi possit? Contentus eo non fuisti. Frequentissimo Senatu — hanc tibi esse cum Dolabella causam odii dicere ausus es quod ab eo sorori et uxori tuae stuprum esse oblatum comperisses. Ut recte et ordine sententia procedat quatuor verba transponenda sunt in hunc modum: Contentus eo non fuisti. Quid est quod addi possit? Senties ita haec esse componenda ubi cogitaveris non est satis et contentus eo non fuisse idem significare.

Philipp. II. 40. 102. consuluisti me per litteras de Capua tu quidem — possesne ubi colonia esset eo coloniam novam iure deducere. Negavi in eam coloniam, quae esset auspicato deducta dum esset incolumis, coloniam novam iure deduci, colonos novo adscribi posse [rescripsi]. Elegans et perusitatum ζεύγμz nescio quis ineleganter explevit.

Philipp. II. 40. 103. advolas in M. Varronis — fundum Casinatem. Quo iure? quo ore (Vaticanus quore)? Eodem, inquires, quo in heredum L. Rubrii — praedia. Ut nunc legitur eodem est eodem ore, sed clamat sententia eodem IURE necessarium esse. Reseca igitur veterem dittographiam [quo ore] et omnia habebunt optime.

Comparandus locus est in *Philipp. XI. 12. 28. qua lege? quo iure? eo quod Iupiter ipse sanxit. Philipp. I. § 26. quo iure an eo quod vi et armis omne sublatum est!*

Philipp. II. 41. 106. Anagnini — cum essent devii descendunt ut istum tamquam si esset consulem salutarent. Vaticanus

a manu secunda habet *consul*, quod unice verum videtur: *descenderunt ut istum salutarerent tamquam si esset Consul*. nam *salutare aliquem Consulem* dicuntur illi qui quem in salutando consulem appellant, quod est ab hoc loco alienum. Sic milites saepe dicuntur ducem suum re bene gesta *imperatorem salutare*. Tacit. Ann. II. 18. *miles in loco proelii Tiberium imperatorem salutavit*. Sueton. in *Caesare* 79. *plebi regem se salutanti Caesarem se non regem esse respondit*. Cicero eo sensu appellandi verbo, non salutandi, utitur, ut in Epistola ad Atticum v. 20. 3. *castella munitissima — cepimus, incendimus; imperatores appellati sumus*.

Philipp. II. 41. 106. in Vaticano Codice scriptum est: *incredibile dictum SED CUM VINUS inter omnis constabat neminem esse resalutatum*. Mirum est in sententia tam facili et aperta veram lectionem reperiri non posse. Quod Madvigio in mentem venit: *sed sum vicinus* ne ipsi quidem diu placebit. Potuit dicere: *incredibile dictu sed NIHILOMINUS inter omnes constabat*.

Philipp. II. 41. 107. — *te, ut Basilum — et alios vestri similes, quos clientes nemo habere velit, NON MODO illorum cliens esse*. Sententia loci requirit: *NEDUM illorum cliens esse*.

Philipp. II. 42. 107. *interea dum tu abes, qui dies ille colleague tui fuit, cum illud, QUOD VENERARI SOLEBAS, bustum in foro exertit! qua re tibi nuntiata, ut constabat inter eos, qui una fuerunt, CONCIDISTI*. Cicero oblitus est eorum quae dixerat de *exsecratae columnae* in Philippica I. 2. 5. atque haec omnia communiter cum collega (Dolabella Antonius): alia porro propria Dolabellae, quae nisi collega afuisset, credo iis futura fuisse communia

Praeterea pro *ut constabat inter EOS qui una fuerunt* requiritur *inter OMNES*. Error ex compendio natus est. Antonium concidisse accepto hoc nuntio non poterat constare nisi *inter eos, qui una erant*, sed sententia est *omnes qui aderant id animadvertisse*: tam aperta res erat.

Philipp. II. 44. 114. *Spurius Cassius, Sp. Maelius, M. Man-*

lius propter suspicionem regni [APPETENDI] sunt necati. Vementer mihi suspectum est additum appetendi. Quid est propter suspicionem caedis faciendae, furti committendi, facinorosae perpetrandi, stupri offerendi et sim.? Unde igitur natum putamus? Ex proximis: hi primi cum gladiis non in regnum APPETENTEM, sed in regnantem impetum fecerunt.

Philipp. II. 46. 118. *quin etiam corpus libenter obtulerim et repraesentari morte mea libertas civitatis potest. Corrigendum civitati. Poterat eodem sensu dicere civibus non civium. Suetonius in Nerone 44. iussit inquilinos privatarum aedium et insularum pensionem annuam repraesentare fisco. Repraesentatio perinde habet dativum atque quod idem est praesentem dare.*

Philipp. III. 1. 1. *exspectantur Kalendae Ianuariae. — quid est igitur exspectatio? — quamquam enim ADSUNT Kalendae Ianuariae, tamen breve tempus longum est imparatis. Nonne haec manifesto inter se pugnant? Dicuntur haec in curia a. d. XII Kalendas Ianuarias (i. e. die 19 Decembris) Philipp. V. 11. 2. Quomodo igitur Kalendae Ianuariae ADESSE dicuntur et statim additur breve tempus (id est dies XII qui supersunt ante Kalendas) longum esse imparatis? Ciceronem scripsisse arbitror quamquam enim INSTANT Kalendae Ianuariae, et sic omnis est sublata difficultas.*

Instare esse prope adesse, iamiam adfore quid opus est exemplis demonstrare?

Senatus in curiam convocatus est a. d. XIII Kalendas Ianuarias a novis tribunis plebis, qui paucis ante diebus (a. d. I Idus Decembris i. e. die 10 Decembris Liv. 39. 52) honorem inierant.

Philipp. III. 2. 3. *C. Caesar adolescens paene potius puer exercitum comparavit. Et asyndeton offendit et paene puer viciosum est, quod significat nondum plane puer, ut in epigrammate:*

*dum dubitat natura marem faceretne puellam
factus es, o pulcher, paene puella puer.*

Reponendum est id quod dici solet *adolescens VEL potius puer*

ut in Philipp. IV. 1. 3. *nomen clarissimi adolescentis vel pueri potius*. Philipp. III. 1. 2. *dies enim affert vel hora potius* — *magnas saepe clades*. et sic passim.

Philipp. III. 2. 5. *qua peste privato consilio rem publicam (neque enim fieri potuit aliter) Caesar liberavit*. Transpone *rem publicam privato consilio*, nam dirimi non possunt arctissime coniuncta *privato consilio*, *neque enim fieri potuit aliter*.

Philipp. III. 4. 10. *huius (Antonii) domi inter quasilla pendebatur aurum, numerabatur pecunia*. Stulte corruptus locus est. Emenda: *pendebatur aurum, NON numerabatur, expuncto pecunia*. Sic dici solet de ingenti copia nummorum, spatium ad numerandos nummos non esse, itaque in trutina pendi. Xenophon in *Hellenicis* III. 2. 27. *οἱ περὶ Ξενίαν τὸν λεγόμενον μέδωντα ἀναμετρήσασθαι τὸ παρὰ τοῦ πατρὸς ἀργύριον*. Eadem sententia sine mendo legitur in Philipp. II. 38. 97. *tanti acervi nummorum apud istum construuntur ut iam expendantur, non numerentur, pecuniae*.

In vulgata lectione, quam Halminus tuetur, hoc imprimis molestum est quod *aurum* et *pecunia* inter se opponuntur. Itaque *aurum* significat nummos aureos, *pecunia* argenteos, quod quis umquam audivit? Praeterea quoniam aureorum longe minor copia fuisse intelligitur et multo maior argenteorum hos potius pendi, illos numerari oportuit, non contra.

Fortasse tamen non *pecunia* interpolatum est sed *aurum* ex aliquo errore natum, ut verum sit *pendebatur non numerabatur pecunia*, vel quia in Vaticano est *numerabantur eodem quo ante modo scripsit: pendebantur non numerabantur pecuniae*.

Philipp. III. 5. 13. *quam ob rem, tribuni pl., quamquam vos nihil aliud nisi de praesidio — retulistis, tamen mihi videntur — potestatem nobis de tota re publica fecisse dicendi*. Iustus et naturae ordo et in soluta oratione necessarius est *potestatem nobis — dicendi fecisse*.

Philipp. III. 6. 17. *qui autem evenit ut tibi Iulia natus ignobilis videatur cum tu eodem materno genere soleas gloriari?*

Ferrarius pro *Evenit* coniecit *convenit*, ut sensus esset *nonne haec inter se pugnant?* Nihil mutandum recte iudicat Halmius comparans locum Philipp. VII. 2. 4. *qui enim evenit ut — improbos se quam populares esse malint?* Eodem sensu haec dicuntur ut apud Horatium: *qui fit ut nemo sua sorte contentus vivat?* Graece brevius πῶς in tali re ponitur ut in *Pluto*:

καὶ πῶς Φεύγουσί σε πάντες;

qui fit (qui evenit) ut te omnes fugiant?

Philipp. III. 7. 17. *idem etiam Q. Ciceronem fratris mei filium compellat edicto. — at etiam gladiator ausus est scribere hunc de patris et patruī parricidio cogitasse. — in eum adolescentem hoc scribere audere, quem ego et frater meus propter eius suavissimos atque optimos mores praestantissimumque ingenium certatim amamus omnibusque horis oculis, auribus, complexu tenemus.* Haec omnia Cicero temporis causa mentitur, nam satis constat Quintum filium nequissimum nebulonem propter eius perditissimos et pessimos mores patri, patruo et avunculo, Attico, odiosum admodum et invisum fuisse. Quod Cicero monet Philipp. II. 4. 7. *epistolas amicorum non esse in medium proferendas, „quam multa ioca solent esse in epistolis, quae prolata si sint inepta videantur! quam multa seria neque tamen ullo modo divulganda!”* non movit eos, qui post Cicero-
nis mortem eius epistolas in medium protulerunt, in quibus permulta sunt quae minime divulgari voluisset.

Deligam insigniores quosdam locos ex epistolis ad Atticum, unde appareat quid de Quinti filii moribus sentiat. X. 11. 3. (anno 49): *de eius (fratris) filio indulsit illi quidem suus pater semper, sed non facit indulgentia mendacem aut avarum aut non amantem suorum.* Natura enim Quintus filius haec vitia habebat, non ex patris indulgentia. XI. 10. 1. *P. Terentius — Quintum filium Ephesi vidit (anno 47) — cumque ex eo de me percontaretur eum sibi ita dixisse narrabat se mihi esse inimicissimum volumenque sibi ostendisse orationis, quam apud Caesarem contra me esset habiturus.* XI. 16. 4. (anno 47): *Quintum filium ad me acerbissime scripsisse iam antea tibi scripsi.* XIII. 37. 2 (anno 45): *novi nihil sane nisi Hirtium cum Quinto acerrime pro me litigasse: omnibus eum locis furere maximeque in conti-*

rius: cum multa de me, tum redire ad patrem: nihil autem tam ἀξιοπίστως dici quam alienissimos non esse a Caesare, fidem nobis habendam non esse, me vero etiam cavendum. XIII. 38. 2. (anno 45): datur mihi epistola a sororis tuae filio — cuius est principium non sine maxima contumelia. XIV. 17. 3. (anno 44): Quintus filius ad patrem acerbissimas literas misit — quarum erat caput — „se ab Caesare habere omnia, nihil a patre, reliqua sperare ab Antonio.” O perditum hominem! XIV. 19. 3. (anno 44): de coronatis cum sororis tuae filius a patre accusatus esset rescripsit se coronam habuisse honoris Caesaris causa — ac libenter vituperationem subire quod amaret etiam mortuum Caesarem ¹⁾. Itaque M. Antonio intimus factus est. XIV. 20. 5. Quintus filius, ut scribis, Antonii est dextella. per eum igitur quod volumus facile auferemus. Deinde nescio qua offensione interposita nebulo minatus est se ad Brutum et Cassium transiturum. XV. 19. 2. (anno 44): Stenius scripsit ad me locutum secum esse Quintum Ciceronem valde asseveranter se haec ferre non posse; certum sibi esse ad Brutum et Cassium transire. — Potest aliquid iratus Antonio, — potest totum esse σχεδίασμα et nimirum ita est. Vides quanto opere adolescentem nequam contemnat. XV. 21. 1. (anno 44): Quintus pater exsultat laetitia; scripsit enim filius se idcirco profugere ad Brutum voluisse quod cum sibi negotium daret Antonius ut eum dictatorem efficeret, praesidium occuparet, id recusasset: — Ecquem tu illo certiore nebulonem? XV. 22. 1. (anno 44): gratulor nobis Quintum filium exisse: molestus non erit. XV. 27. 3. (anno 44): O turpem sororis tuae filium cum haec scriberem! XVI. 1. 6. (anno 44): Quintus filius mihi pollicetur se Catonem. — Dii farint ut faciat ea quae promittit. sed ego nihil dico amplius.

Unus tantum in Epistolis ad Atticum locus est ubi Quintus filius laudibus extollitur XVI. 5. 2. Quintus fuit mecum dies

1) Inde ab anno 46 Parilibus (a. d. XI. Kal. Maias natali Urbis) erant ludi equestres in Circo ob victoriam Caesaris in Africa. Dio Cass. 43. 42. Intermissi sunt annis 44 et 43. Hoc anno Quintus filius et alii quidam improbi Parilibus coronati prodierunt. Cicero ad Attic. XIV. 14. 1. iteradum eadem ista mihi. Coronatus Quintus noster Parilibus? Parilibus. Solusne? solus. — scire cupio qui fuerint alii: quamquam satis scio nisi improbum neminem.

complures et si ego cuperem ille vel plures fuisset: sed quama fuit incredibile est quam me in omni genere delectarit in eoq maxime in quo (olim add.) minime satisfaciebat. Sic enim con mutatus est totus et scriptis meis quibusdam quae in manib habebam et assiduitate orationis et praecceptis ut tali animo i remp. quali nos volumus futurus sit. Hoc cum mihi non mo confirmasset, sed etiam persuasisset, egit mecum accurate mult verbis tibi ut sponderem se dignum et te et nobis futurum neq se postulare ut statim crederes, sed cum ipse perspexisses tum se amares. Quod nisi fidem mihi fecisset iudicassemque hoc qu dico firmum fore, non fecissem id quod dicturus sum. Du enim mecum adolescentem ad Brutum. Sic ei probatum est qu ad te scribo ut ipse crediderit, me sponsorem accipere nolue eumque laudans amicissime mentionem tui fecerit complexus osc latusque dimiserit. Quamobrem etsi magis est quod gratuler t quam quod te rogem tamen etiam rogo ut si quae minus ant propter infirmitatem aetatis constanter ab eo fieri videbantur, iudices eum abiecissee mihi que credas multum allaturam vel plu mum potius ad illius iudicium confirmandum auctoritatem tua: Mireris hanc tantam nebulonis et tam repentinam mutatione in melius; sed mirari noli, haec omnia falsa et ficta sunt Cicerone; nihil in his veri est, nihil ex animi sententia d tum. Cicero, qui nihil suis impudenter rogantibus negare p terat, in hac re astutus fuit et διπλοῦς ἀνὴρ. Quinto patri filio pollicitus est facturum se ut Attico sponderet et ipsoru arbitratu literas daret, sed clam Atticum admonuit ut ni his literis crederet. XVI. 1. 6. egit autem et pater et filius tibi sponderem —. huic ego literas ipsius arbitratu dabo. E NE TE MOVERINT. et XVI. 3. 3. de Quinto filio gaudeo tibi m literas prius a tabellario meo quam ab ipso redditas. Prin hanc Ciceronis fraudem perspexit et aperuit Tunstallus in Ep tola ad Middletonum pag. 13.

Ex his igitur suspicio subnascitur non esse mentitum „g diatorem qui ausus esset dicere hunc de patris et patru pa cidio cogitasse.” Confirmatur haec suspicio literis Ciceronis Atticum. X. 4. 5. (anno 49): alter (Quintus filius) *O rem m ram! nihil enim mihi accidit in omni vita acerbius. — inc gentia nostra depravatus eo progressus est QUO NON AUDEO DICE*

et § 6. *neque unum eius nec parvum sed multa magna delicta compressi. — literas eius ad Caesarem missas ita graviter tulimus ut te quidem celaremus.* et X. 7. 3. *Quintum puerum accepi vehementer: avaritiam video fuisse et spem magni congiarii. Magnum hoc malum est sed SCELUS illud quod timueramus SPERO NULLUM FUISSE.* Quod est illud SCELUS? Nempe eum de patris et patruj parricidio cogitasse, non quo id facere decreverit, sed odio et acerbitate ingenii incensus id se facturum minatus erat, neque id Antonium latebat. Operae pretium est legere quae de ea re scripsit Tunstall *Observations on the present collection of Epistles between Cicero and M. Brutus* pag. 77 sqq.

De Quinti patris et filii nece duplex fama fertur. Si Dioni Cassio credimus 47. 10. filius patrem occultavit καὶ σρεβλωθεὶς αὐτὸν ἐξελάλησεν· μαθὼν δ' ἐκεῖνος — ἤλθεν ἐς τοῦ μφρνὲς et sese ultro percussoribus obtulit. Contra Appiano teste B. C. IV. 20. pater percussores obsecravit ut se priorem occiderent. Filius contra. *Seiuncti igitur ambo simul necati sunt.*

Hoc solum constat ambos proscriptos periisse.

Philipp. III. 9. 21. *sententias edicti cuiusdam memoriae mandavi, quas videtur ille peracutas putare: ego autem qui intelligeret [quid dicere vellet] adhuc neminem inveni. Coniuncta sunt QUAS qui intelligeret; itaque quid dicere vellet eliminandum. Cicero dixisset quid diceret, ut Graece ὃ, τι λέγοι. Post pauca in eandem sententiam dixit: nonne satius est mutum esse quam quod nemo intelligat dicere?*

Philipp. III. 9. 22. *En cur magister eius ex oratore arator factus [sit] possideat in agro publico campi Leontini duo millia iugerum immunia. Vitiosum est asyndeton sed sit expungendum.*

Philipp. III. 9. 23. *quid enim attinuerat — Ti. Canutium, a quo erat honestissimis contentionibus et saepe et iure vexatus — aditu prohibere Capitolii? Aliter de Ti. Canutii in Antonium orationibus indicat Velleius Paterculus II. 64. Haec sunt tempora, quibus M. Tullius continuis actionibus aeternas Antonii memoriae inussit notas. Sed hic fulgentissimo et coelesti ore, at tribunus Canutius canina rabie lacerabat Antonium. Addit Vel-*

leius in proscriptione primum omnium necatum esse Canutium, ultimum Ciceronem ¹⁾. „*utrique, inquit, vindicta libertatis morte stetit: sed tribuni sanguine commissa proscriptio, Ciceronis veluti satiato Antonio poena finita.*” In iis, quae de Canutio memoriae prodita sunt, confusio quaedam est et error. Satis constat Ti. Canutium in tribunatu Octavio favisse et cum Antonio inimicitias exercuisse, quem asperrimis orationibus vexavit et (ut Velleius loquitur) *canina rabie laceravit*. Canutius anno 44 Octavio concionem dedit teste Dione Cassio 45. 6. (Octavius) *Τιβέριον Κανούτιον δημαρχοῦντα ἀναπείσας ἐς τὸν ὄμιλον ὑπ’ αὐτοῦ εἰσέχθῃ*, id est *ad populum productus est*. Deinde quum Octavius veteranos Calatia et Casilino excitos ad Urbem duceret et ad secundum lapidem ad Martis constitisset Canutius eum cum copiis in Urbem introduxit eique concionem dedit et ipse in Antonium invectus est. Appian. B. C. III. 41. et Dio Cass. 45. 12. Itaque quum aperte Octavio faveret, Antonius „*in concione dicere ausus est Canutium apud eos locum sibi quaerere, quibus se salvo locus in civitate esse non posset.*” Cicero *ad Famil. XII. 23. 3*. Plana haec omnia et perspicua sunt, sed audi quid Cicero eodem anno ad Cassium scripserit (*ad Famil. XII. 3.*): (Antonius) *a. d. VI. Non. Octobres productus in concionem a Canutio — ea dixit de conservatoribus patriae, quae dici deberent de proditoribus; de me quidem non dubitanter quin omnia de meo consilio et vos fecissetis et Canutius faceret*. Primum miror ipsum Consulem a tribuno plebis ad populum produci, sed fac ita usitatum fuisse, cur tandem Antonius, qui fratrem Lucium tribunum plebis habebat, ab acerrimo inimico in concionem produci maluit, in quem in hac ipsa concione invectus est? Exitum non reperio, nisi forte gravi errore scriptum est *productus a CANUTIO* quum Cicero dedisset *a fratre LUCIO*. Gravior etiam difficultas est in morte Canutii. Quem Velleius narrat *primum omnium in proscriptione periisse* eum videmus anno 40 expugnata Perusia ab Octavio captum et crudeliter necatum. Dio Cassius 48. 14. *Perusia capta plerique Senatores et equites Romani occisi sunt. καὶ λόγος γε ἔχει ὅτι — ἐπὶ τὸν βωμὸν τὸν*

1) Quum Ciceronis caput ad Antonium relatum esset *ἰδὼν ἀνεβόησεν ὥς νῦν αἱ προγραφὰὶ τέλος ἔχουσιν*. Plutarch. in *Cicerone* cap. 49.

τῷ Καίσαρι τῷ προτέρῳ ὠσιωμένον ἀχθέντες ἰππεῖς τετρακόσιοι καὶ βουλευταὶ ἄλλοι τε καὶ ὁ Κανούτιος ὁ Τιβέριος, ὃς ποτε ἐν τῇ δημοκρασίᾳ τὸ πλῆθος τῷ Καίσαρι ἠθροισεν, ἐτύθησαν. Disertissimum testimonium est: *Ti. Canutius, qui in tribunatu plebis Caesarem ad populum produxerat. Neminem nominat Suetonius in Augusto 15. de eadem caedis atrocitate scribens: scribunt quidam trecentos ex dediticiis electos utriusque ordinis ad aram Dico Iulio exstructam Idibus Martiis hostiarum more mactatos.*" Alia omnia narrat Appianus B. C. V. 49. *Perusia expugnata ὁ μὲν Καῖσαρ ἐσπένδετο ἄπασιν, ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἐκλύετο ἐπὶ τισι θορυβῶν ἕως ἀνηρέθησαν. καὶ ἦσαν οἱ μάλιστα Καίσαρος ἐχθροὶ Κανούτιος τε καὶ Γάιος Φάβιος κτέ.* et Velleius II. 74. *Usus Caesar virtute et fortuna sua Perusiam expugnata, Antonium inviolatum dimisit. in Perusinos magis ira militum quam voluntate ducis saevitum.* Quas cient tragoedias Suetonius et Dio de nobilissimis civibus ad Caesaris aram Idibus Martiis hostiarum more mactatis, eas inanes et fictas esse facile intelligimus, nec ipsi vehementer affirmant: *scribunt quidam ὁ λόγος ἔχει* dicunt. Deinde qui fieri potuit ut Canutius fautor et amicus Octavii et Antonii osor ¹⁾ deserto Octavio furiosi L. Antonii sectam secutus fuerit? Aut igitur in nomine (vel in praenomine) error est, aut tota res est *σχεδίασμα* fide indignum. Soli igitur Velleio fides constat narranti et Canutium in proscriptione periisse et Perusia expugnata in Perusinos (non in cives Romanos) militum ira esse saevitum.

Philipp. III. 9. 23. *Quid enim attinuerat L. Cassio tribuno plebis — mortem denuntiare si in Senatum venisset. D. Carfulenium — Senatu vi et minis [mortis] expellere?* Et supervacuum et inelegans est mortis additum post mortem denuntiare. Ecquod aliud acri viro tribuno plebis minari potuit ut eum nolentem ex Curia expelleret?

Philipp. III. 10. 25. *L. Lentulus et P. Naso — [nullam se habere provinciam] nullam Antonii sortitionem fuisse iudicave-*

¹⁾ Κανούτιος ὁ δήμαρχος ἐχθρὸς ὢν Ἀντωνίῳ καὶ παρ' αὐτὸν Καίσαρι φίλος Appian. B. C. III. 41.

runt. Frigidum emblemata Vaticanus liber omittit, addidit secunda manus. Est operae pretium huiuscemodi additamenta ab antiquis libris damnata sedulo animadvertere, quo facilius ea deprehendas quae in omnibus libris circumferuntur.

Philipp. III. 11. 27. *O C. Caesar, adolescentem appello, quam tu salutem rei publicae attulisti! quam improvisam! quam repentinam! qui enim haec fugiens fecit, quid faceret insequens?* Quae tandem est sententia verborum *adolescentem appello*? Cum *adolescentem* eum vocat? an ne cum patre confunderetur? absurdum hoc quidem est. Quid igitur dixerat? nempe: *O Caesar, ABSENTEM appello.* ut in Philippica I. 13. 31. *Tu autem, M. Antoni, absentem appello, unum illum diem — non omnibus anteponis?*

Philipp. III. 12. 29 *aliquando, per deos immortales! patres conscripti, patrium animum virtutemque capiamus, ut aut libertatem propriam Romani [et] generis et nominis recuperemus aut mortem servituti anteponamus.* Male Vaticanus et inserit namque nihil propemodum interest inter genus et nomen Romanum. Hinc etiam restituendum est IV. 5. 13. *virtus — quae propria est Romani generis et nominis, pro SEMINIS.* cf. Philipp. III. 4. 11. *a Lucio Bruto principe huius maxime conservandi generis et nominis.* IV. 3. 7. *deorum — munere datum rei publicae Brutorum genus et nomen.* VII. 4. 11. *omine quodam illius generis et nominis.* X. 6. 14. *fato quodam paterni maternique generis et nominis.*

Philipp. III. 12. 30. *cum exercitu Romam ad interitum nostrum et ad dispersionem urbis venire conatus.* Nihil est *dispersionem urbis*, ut nihil est *dispergere urbem.* *Diripere urbem*, si quid Ciceroni credimus, illi parabant. Itaque vera est Lambini coniectura ad DIREPTIONEM urbis, ut § 27. *Custosne urbis an DIREPTOR — Antonius?* ad Famil. IV. 1. 2. *Vides Urbem sine legibus, sine iudiciis, sine iure, sine fide relictam direptioni et incendiis.*

Philipp. IV. 5. 13. *Hanc (virtutem) retinete, quaeso, quam*

vobis tamquam hereditatem maiores vestri reliquerunt. Expuncta litera male duplicata scribendum: tamquam hereditatē maiores reliquerunt. Nepos in Hannibale I. 3. hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga Romanos sic confirmavit ut prius animam quam id deposuerit. et in vita Attici XIII. 2. domum habuit in colle Quirinali ab avunculo hereditate relictam.

Philipp. IV. 6. 16. *quantum cura, labore — consilio niti atque efficere potero. Revocandum niti, quo Cicero in tali re passim uti solet.*

Philipp. V. 1. 2. *Hic enim dies vobis, patres conscripti, illuxit [haec potestas data est] ut quantum virtutis, quantum constantiae, quantum gravitatis in huius ordinis consilio esset populo Romano declarare possetis. Furcillis expellenda annotatione haec potestas data est. Interpretatus est aliquis quod Cicero eleganter dixerat: hic dies vobis illuxit ut — declarare possetis. Quis non sentit quam ieiune dicatur: haec potestas data est ut — possetis? Perinde est ac si diceret: haec potestas data est ut — potestatem haberetis.*

Philipp. V. 4. 10. *de colonis in agros deducendis. Multo melior est scriptura colonis, quoniam complures fuisse satis constat. Ineptum est in talibus aliquid libris credere. In Vaticano locis innumerabilibus i et ii, is et iis confusa videbis. Itra sit ubique lectio potior et vera nostri iudicii est.*

Philipp. V. 4. 12. *Quibus rebus tanta pecunia una in domo coacervata est, ut si hoc genus pene in unum redigatur non sit pecunia rei publicae defutura. Vaticanus unam in domo, unde Maratoni unam in domum coniecit quod mihi, ut et Halmio, valde arridet. Coacervata est enim acervatim congesta.*

Quid lateat in hoc genus pene in unum diu et multum frustra caesivi. Nam quid prodest corrigere in aberrarium redigatur nisi simul reliqua corrigantur?

Philipp. V. 8. 21. *in concione (Antonius) dicere ausus est se in magistratu abiisset ad urbem futurum cum exercitu introi-*

turum quotiescumque vellet. Excidit propter ὁμοιοτέλευτον vocabulum sententiae necessarium introituum et exituum quotiescumque vellet. cf. Philipp. III. 11. 27. in concione dixerat se custodem fore urbis seque — ad urbem exercitum habiturum. — et quidem se introituum in urbem dixit exituumque cum vellet.

Philipp. V. 8. 22. *domum ad se venire iussit centuriones, quas bene sentire de re publica cognoverat, eosque ante pedes suos uxorisque suae, quam secum gravis imperator ad exercitum duxerat, iugulari [coëgit]. Iugulari coëgit: quis sic loquitur? et quis ita recte dici posse putat? Reseca importunum coëgit ab eo additum qui perperam existimavit sententiam eo fulcro indigere neque intellexit iussit — iugulari coniuncta esse.*

Philipp. V. 9. 25. *quae non faciebat Hannibal, quia multa ad usum reservabat, haec hi, qui in horam viverent etc. Narrat Cicero quid Hannibal faceret, non cur id faceret. Itaque scribendum: QUI multa ad usum reservabat, non QUIA.*

Philipp. V. 10. 27. *nostros quo iubemus ire si non paruerit Antonius? quod in nonnullis libris de nescio cuius coniectura scriptum est iubeBIMUS vera lectio esse videtur et sententiae necessaria.*

Philipp. V. 11. 30. *teretur interea tempus, belli apparatus refrigescit. Unde est adhuc bellum TRACTUM nisi ex retardatione et mora? Ex Vaticano additum tractum omissum in ceteris. Estne autem haec sententia insana et absurda an non est? Quis tandem alia causa bellum trahi (id est in longum trahi, protrahi, duci) potest quam retardatione et mora? Nulla certa. Ubi tractum deleveris omnia optime procedent. Unde est adhuc bellum? id est cur bellum nondum confectum est? Respondet: ex retardatione et mora et post pauca: si dies nullus intermissus esset bellum profecto nullum haberemus. et in orationis exitu § 53. celeritate autem opus est: qua si essemus usi bellum, ut saepe dixi, nullum haberemus. et Philipp. III. 1. 2. si Kalendae Ianuariae — non essent expectatae — bellum iam nullum haberemus.*

Si quis propter singularem libri Vaticani auctoritatem ac fidem, (qui scatet mendis minutioribus ac facile tollendis, sed minus est quam caeteri interpolatus) quaesierit unde tandem molestum illud *tractum* nasci potuerit, non premam suspicionem quae mihi saepe hunc locum relegenti subnata est, nempe scriptum olim fuisse: unde est adhuc bellum TANTUM? cf. Philipp. VIII. 2. 7. *utrum hoc bellum non est? etiam TANTUM bellum quantum nunquam fuit.* et Philipp. III. 1. 3. *quo enim neque TANTUM bellum — privatis consiliis propulsabitur?*

Philipp. V. 11. 30. *ut primum* — libere senatus haberi potuit. in Vaticano libere in rasura a secunda manu scriptum est, unde Halmius coniecit *tuto* olim scriptum fuisse, cui plane assentior: certae enim hae sunt locutiones. *Senatus TUTO habetur et sententiae LIBERE dicuntur.* cf. Philipp. III. 15. 37. *uti Senatus Kalendis Ianuariis TUTO haberi sententiaeque de summa re publica LIBERE dici possint.* et post pauca: *dent operam uti Senatus Kalendis Ianuariis TUTO haberi possit.*

Philipp. V. 12. 31. *verum praeterita omittamus. Etiamne hanc moram [afferemus], dum proficiscantur legati? dum revertantur?* Halmius *afferemus* omittendum putat quoniam in Vaticano omissum et a secunda manu in margine suppletum est. *„cum tot ellipsis, inquit, in his orationibus Cicero usus est, hic quoque afferemus ex interpolatione adiectum esse statuendum.”* Necessarium esse *afferemus* et negligentia librarii in Vaticano omissum facile apparet. Non quodlibet vocabulum per ellipsin recte omittitur, sed ea tantum quae legentibus vel audientibus certa statim in mentem venire debent: *tam bonus gladiator rudem tam cito?*

Philipp. V. 12. 34. *haec si censueritis, Patres conscripti, brevi tempore libertatem populi Romani auctoritatemque vestram recuperabitis. Sin autem lenius agetis, tamen eadem sed fortasse serius decernetis.* Absurda haec oratio est: ridiculum est *sed*, magis etiam ridiculum *fortasse*. Si haec non NUNC statim decernetis tamen eadem *SERIOUS* decernetis. Nulla est in his oppositio (*sed*), nulla dubitatio (*fortasse*). Clamat sententia et

rei natura restituendum esse: *tamen eadem sed fortasse SERO decernetis*. Decernenda omnino haec vobis sunt, inquit, aut statim aut postea: nunc prodesse poterunt, postea fortasse sero erit. cf. Philipp. II. 10. 24. *cum opes omnes Pompeius ad Caesarem detulisset seroque ea sentire coepisset quae ego multo ante provideram*.

Philipp. V. 13. 37. (D. Brutus Antonium) *nondum interposita auctoritate vestra suo consilio atque iudicio non ut Consulem recepit sed ut hostem arcuit* [Gallia]. Supervacaneum et molestum Gallia interpolatum esse declarat inepta et importuna vocabuli sedes. Praeterea Cicero a Gallia dixisset.

Philipp. V. 16. 42. *advolabat ad urbem a Brundisio homo impotentissimus, ardens odio, animo hostili in omnes bonos cum exercitu* [Antonius]. Perinepto loco in sententiae exitu adhaesit nomen *Antonius*. An metuit sciulus ne quis nesciret de quo illa dicerentur?

Philipp. V. 16. 43. (Cn. Pompeius) *subvenit rei publicae sed aetate multo robustior* (quam C. Caesar) *et militum ducem quaerentium studio paratior*. Sic Halmius de suo dedit pro Codicum lectione *paratior* (Vatic. *patior*), quae sine mora revocanda est. C. Caesar erat imparatior, qui „*veteranos cupientes iam requiescere*” sollicitavit, paratior Pompeius cui paternae clientelae ad arma vocanti statim ac lubenter obtemperarunt. Quod autem dicitur Caesar „*annis multis minor*” oratorie dictum est, Pompeius enim erat XXIII annorum, Caesar XIX.

Philipp. V. 18. 50. *Omnes Caesar inimicitias rei publicae condonavit: — hanc moderatricem omnium consiliorum atque factorum* (constituit). Vaticanus omittit *consiliorum*, quod quam recte sit suppletum permulti apud Ciceronem loci declarant. Halmius attulit Philipp. X. § 20 et 23. *de prov. cons.* § 20. Similiter legitur Philipp. II. 22. 53. *quam causam consilii et facti afferebat?* et aliis locis.

Philipp. V. 18. 51. *quam ob rem ab eo non modo nihil ti-*

vere sed maiora ET Meliora expectare debetis. Supplendum: sed maiora ETIAM et meliora expectare. Cur exciderit etiam perspicuum est.

Philipp. VI. 1. 1. Quod XIII Kalendas Ian. Senatus me auctore decrevit. Duae literulae interciderunt: scribendum ut auctor: quod A. D. XIII. Kalendas.

Philipp. VI. 1. 2. hominem audacissimum — bello censui persequendum: tumultum esse DECREVI, iustitium edici, saga sumi dixi placere. Vaticanus decrevi habet, reliqui decerni, quae potior lectio videtur. cf. V. 12. 31. rem — confestim gerendam censeo; tumultum DECERNI, iustitium edici, saga sumi dico oportere. Perinde dicitur tumultum decerni et tumultum esse decerni. Livius 34. 56. ob eas res tumultum esse decrevit Senatus. Dio Cass. 46. 29. ταραχὴν εἶναι ἐψηφίσαντο καὶ τὴν βουλευτικὴν ἐσθῆτα ἀπέδυσαν tumultum esse decreverunt et saga sumserunt.

Philipp. VI. 1. 3. Hodierno autem die nescio qua eis obiecta re remissior Senatus fuit. In Vaticano est dies PENE. scio QUARIS obiectAREM remissior, in quo latet: — die SPE nescio qua PACIS obiecta REMISSIOR Senatus fuit. Huius emendationis laus et gratia omnis debetur Ravio Bakii mei optimo discipulo, qui Vaticani Codicis scripturam ignorans ex ipsa loci sententia eruit; — die PACIS nescio qua obiecta SPE remissior. (Var. Lectt. I. pag. 27.) quae mutato ordine ipsa sunt Cicero-
nis verba, quibus egregie loci sententia restituitur. Dixerat enim Cicero: tumultum esse decerni, iustitium edici, saga sumi dixi placere. — Itaque haec sententia, Quirites, sic per triduum valuit ut quamquam discessio facta non esset, tamen praeter paucos omnes mihi assensuri viderentur. Deinde repente facta est animorum conversio et repudiata est Ciceronis sententia non „nescio qua eis obiecta re” quasi quid id fuerit esset oblitus, sed quia maior pars erat ad pacem propensior. cf. Philipp. VII. 4. 14. de eadem re: non intelligitis — meam sententiam flagitari? cui cum pridie frequentes essetis assensi postridie ad spem istis inanem pacis devoluti. VII. 8. 25. cavete — ne spe prae-

sentis pacis perpetuam pacem amittatis. XII. 1. 2. spe al deditiois, quam amici pacem appellabant. XII. 3. 8. quis enim qui ad bellum inflammato animo futurus sit spe oblata? XII. 7. 18. alacres et laeti spe pacis oblata. Sic ignunc quoque dixerat contemptim et fastidiose spe nescio pacis obiecta remissior Senatus fuit.

Philipp. VI. 3. 9. *properent legati, quod video esse factu vos saga parate. Est enim decretum ut, si ille auctoritati Stus non paruisset, ad saga iretur. Ibitur [non parebit]: amissos tot dies rei gerendae queremur. Insiticia sunt verba parebit. Id ipsum enim inest in ibitur.*

Philipp. VI. 4. 11. *nam Trebellium valde iam diligit: odum cum ille tabulis novis adversabatur: iam fert in oculis, teaquam ipsum [Trebellium] vidit sine tabulis novis salvum non posse. Recte vidit Orellius importunum nomen Trebelli expungi oportere nec tamen id Halmio persuasit. Quod Libinus ipsum quoque deletum voluit fregit vim oppositio qui olim tabulis novis adversabatur nunc ipse sine tabulis n salvus esse non potest.*

Philipp. VI. 7. 18. *quis est civis — tam inimicus dignit suae. Legendum dignitati. Inimicus (ut amicus) cum genit componitur ubi nominis substantivi notionem habet. Cic pro Caelio 13. mulier semper amica omnium potius quam cum quam inimica.*

Philipp. VII. 2. 4. *qui enim evenit ut — in re una max populari — improbos se quam populares esse malint. Mir ni scripserit: in re una omnium maxime populari. Comper scriptum omnium facile excidere potuit.*

Philipp. VII. 2. 5. *et quidem dicuntur, vel potius se ipsi cunt consulares: quo nomine dignus est nemo, nisi qui tanti noris nomen potest sustinere. Inepte bis idem dicitur: eo non nemo dignus est nisi qui est tanti honoris nomine dignus: quid interest inter eo nomine dignum esse et id nomen susti*

nomen? Obtinere nomen tritum est sed alio sensu, ut Philipp. X. 3. 6. audi viros bonos, quibus multis uteris, — tum denique amplissimi honoris nomen obtinebis. Nostro loco emendandum esse arbitror: nemo nisi qui tanti honoris ONUS potest sustinere. Sic demum sustinere recte dicitur et sententia est aperta et simplex. Ille demum, inquit, nomine consularis dignus est qui summa ope Senatus auctoritatem et populi Romani libertatem tueatur ac defendat. Hinc addidit ex oppositione: Faveas tu hosti? — et te consularem — putes? Et in eandem sententiam post pauca: hunc ipsum (C. Pansam) — nisi talis consul esset ut omnes vigilias, curas, cogitationes in rei publicae salute defigeret, consulem non putarem.

Philipp. VII. 6. 16. *dominabitur Lucius; est enim patronus quinque et triginta tribuum, quarum sua lege, qua cum C. Caesare magistratum partitus est, suffragium sustulit. In Vaticano est magistratum, in caeteris magistratus, quod unice verum est, ut colligo ex Suetonii Caesare cap. 41. Comitia cum populo partitus est ut exceptis consulatus competitoribus de cetero numero candidatorum pro parte dimidia quos populus vellet renuntiarentur, pro parte altera quos ipse edidisset. Quo modo potuit Caesar comitia sic cum populo partiri? Nempe lege lata, cuius quis lator fuerit Ciceronis locus declarat. Sic enim rectissime et Caesar dicitur magistratus partitus esse et L. Antonius quinque et triginta tribuum suffragium sustulisse. Habebantur comitia sed Caesar magistratus „edebat per libellos circum tribus missos —: commendo vobis illum et illum ut vestro suffragio suam dignitatem teneant” Sueton. l. l.*

Sic Dolabella Consul factus est ipso Caesare comitia habente; sic Caesar dicere potuit „se prius quam proficisceretur Dolabellam consulem esse iussurum.” Philipp. II. 32. 80.

Philipp. VIII. 1. 3. *quid est enim aliud tumultus nisi perturbatio tanta ut maior timor oriatur? unde etiam nomen ductum est [tumultus]. Itaque maiores nostri tumultum Italicum — tumultum Gallicum — praeterea nullum nominabant. Expellendum est frigide repetitum tumultus et aurem laedens vocabulo eodem tam saepe iterato.*

Caeterum *tumultus* quasi dicas *timor maior* (aut *timor multus*) est etymologia vere Romana, id est absurdissima.

Philipp. VIII. 2. 7. *Cinna cum Octavio de novorum civium suffragiis (contendebat); rursus cum Mario et Carbone Sylla, non dominantur indigni et ut clarissimorum hominum crudelissimam poeniretur necem.* Absurda lectio est *poeniretur* (Vaticanu *poenirentur*) namque et *poeniri* (*puniri*) pro *punire* poni poss quis Latine sciens serio credere poterit neque *punire* *nec* recte dicitur. Nihil mihi verius videtur quam nescio cuiu emendatio: *ut clarissimorum hominum — ULCISCERETUR necem* In antiquo Codice lacero et perroso nihil apparebat quare ***** *ERETUR necem* et iudocus scriba quod in buccam venit de more supplevit.

Αἱ δεύτεραι φροντίδες mihi etiam simpliciore emendandi rationem suppeditarunt. Pro *ulcisci mortem alicuius, iniurias*, Ciceronis aequales dicebant *persequi*. Caesar de B. G. VII. 38 *Proinde si quid est in nobis animi persequamur eorum mortem qui indignissime interierint atque hos latrones interficiamus.* et post pauca: *hortatur ut simili ratione atque ipse fecerit suas iniurias persequantur.* Cicero Philipp. XIII. 18. 39. *Trebonii mortem an Caesaris persequi. Trebonii mortem satis persecuti sumus hoste iudicato Dolabella. — cum mortem Caesaris ulciscendam putat.* Vides plane *ισοδύναμῃ* esse *persequi* caedem et *ulcisci*. Restituamus igitur loco nostro: *ut clarissimorum hominum crudelissimam persequeretur necem.* cf. Ciceronem pro *Rabirio* § 14. *et similis viri tu ulcisceris patrum mortem atque ille persequeretur fratris sui.* et in *Verrem* II. 2. § 9. *statuerunt istius iniurias per vos ulcisci et persequi.* et § 11. *gravissima atque honestissima quaeque civitas vehementissime suas iniurias persecuta est.* et in *Epistola ad Brutum* I. 3. 3. *quos quidem ego omnibus sententiis ulciscor et persequor.*

Philipp. VIII. 4. 13. *atque ais eum te esse qui semper pacem optaris, semper omnes cives salvos volueris.* Honesta oratio Manavit, credo, ex Terentii *Andria* I. 1. 112.

*Quid feci? quid commerui aut peccavi, pater?
quae sese in ignem iniicere voluit prohibui;*

servavi. honesta oratio est.

Graecis εὐπρόσωπος λόγος appellatur, si quis rem improbam, aut malam causam verbis speciosis tuetur. Demosthenes pag. 277. 6 λόγους εὐπρόσωπους διεξελεύων. Eodem Terentii loco per iocum Cicero utitur *de Offic.* II. 20. 69. *dictu quidem est prodire — se in beneficiis collocandis mores hominum, non fortunam sequi.* *Honesta oratio est: sed quis est tandem qui inopis et optimi viri causae non anteponat in opera danda gratiam fortunati et potentis?*

Philipp. VIII. 5. 15. *in corpore si quid eiusmodi est quod reliquo corpori noceat, id uri secarique patimur ut membrum aliquod potius quam totum corpus intereat: SIC in rei publicae corpore, ut totum salvum sit, quidquid est pestiferum amputetur.* Arguit vocabulum sic in praecedentibus duas literas periisse: *ET in corpore si quid eiusmodi est cet.*

Philipp. VIII. 6. 19. *Caesar — quotidie aliquid iracundiae remittebat.* Postulat Latine loquentium consuetudo ut rescribatur: *quotidie aliquid DE iracundia remittebat*, ut Philipp. I. 5. 12. *remisisset aliquid de severitate cogendi.* Philipp. XIII. 1. 2. *si aliquid de summa gravitate Pompeius, multum de cupiditate Caesar remisisset.* ad Famil. X. 9. 2. *nihil de meo studio perseverantiaque sum remissurus, et passim remittere aliquid, multum, tantum, nihil DE aliqua re aut EX aliqua re legitur.*

Philipp. VIII. 8. 25. *Si legionibus meis sex, si equitibus, si cohorti praetoriae PRAEDAM agrumque dederitis.* Optime Ernesti et Garatoni PRAEMIA agrumque emendarunt: non poterat enim Senatus illis praedam dare, quae nonnisi de hoste capitur. Halmius vulgatam retinet, sed certum esse PRAEMIA declarant quae continuo sequuntur: *iis etiam PRAEMIA postulat, quibus ut ignoscatur si postulet impudentissimus iudicetur.* Unde tam manifestum vitium ortum putemus? Supererat in vetusto libro PRAE*** AGRUMQUE.

Philipp. VIII. 9. 27. *Galliam, inquit, togatam remitto, comatam postulo — cum sex legionibus — iisque suppletis ex*

D. Bruti exercitu — tamdiuque ut obtineat dum M. Brutus, C. Cassius consules prove consulibus provincias obtinebunt. Quia haec ipsius Antonii verba sunt corrigendum: tamdiuque ut obtineam.

Philipp. VIII. 10. 31. *Q. Scaevolam augurem memoria teneo — quotidie simul atque luceret facere omnibus conveniendi potestatem sui. Poëtarum hic verborum ordo est, non solutae orationis conveniendi potestatem sui. Itaque fuerunt qui transpicerent. Multo melius est conveniendi expungere ab eo additum qui nesciret perinde bene dici facere copiam sui et facere sui potestatem, ut ad Quintum fratrem I. 5. 15. cum Gabinium de ambitu vellet postulare neque praetores diebus aliquot [adiri possent vel] potestatem sui facerent.*

Ut illic conveniendi est interpolatum sic hoc loco adiri possent vel.

Philipp. VIII. 10. 31. *huius industriam maxime quidem vellem ut imitarentur ii quos oportebat, secundo autem loco ne alterius labori inviderent. Constanter dicebant vellem imitarentur omisso ut. Fieri tamen potest ut h. l. concinnitatis gratia contra usum communem adiectum sit ut imitarentur — ne inviderent. Ut Graece dicitur ἐβουλόμην ἄν — εἰ δὲ μή sic Cicero dixit maxime quidem vellem — secundo autem loco.*

Philipp. IX. 1. 1. *Vellem di immortales fecissent ut vivo potius Serv. Sulpicio gratias ageremus quam honores mortuo quaereremus. Concinnitas verborum postulat ut duo vocabula sic transponantur: ut vivo potius gratias ageremus quam mortuo honores quaereremus.*

Philipp. IX. 2. 5. *Reddita est ei (Octavio) tum a maioribus statua pro vita, quae multos per annos progeniem eius honestaret, nunc ad tantae familiae memoriam sola restat. In libris est restaret, quod quum esset absonum recepta est Ernesti emendatio restat. Sed eadem est molestia in honestaret, quam removebimus scribendo honestavit. Perfecto honestavit utitur*

quia illo tempore familia haec Octavia erat extincta, ad cuius memoriam sola restabat statua in Rostris.

Philipp. IX. 3. 7. *Quocirca etiam ad posteritatis memoriam pertinere arbitror exstare quod fuerit de hoc bello iudicium Senatus. Nequeo ex his verbis ullum idoneum sensum extundere. Exstare quod fuerit iudicium Senatus poterat pertinere ad posteritatis emolumentum, usum, commodum, fructum, non ad posteritatis memoriam. Quid multa? Coniuncta olim fuisse existimo ad posteritatis memoriam exstare et in hunc modum emendandum esse: etiam ad posteritatis memoriam SEMPITERNAM OPORTERE arbitror exstare cet. cf. Philipp. XIV. § 38. ut exstet ad memoriam posteritatis sempiternam scelus crudelissimorum hostium militumque divina virtus.*

Philipp. IX. 7. 16. *cumque ANTEA Senatus auctoritatem suam in virorum fortium funeribus ornamentisque ostenderit placere EUM quam amplissime supremo suo die efferri. Et cum Ser. Sulpicius Q. F. Lemonia Rufus ita de re publica meritis sit ut iis ornamentis decorari debeat Senatum censere atque e republica aestimare cet. In his scribendi error et vitiosa verborum dispositio sententiam Ciceronis obscuravit et funditus delevit. Quo pertinet placere EUM — efferri? Non potest alio quam ad Ser. Sulpicium referri. Quid? an Senatus igitur ANTEA de Sulpicii funere auctoritatem suam ostenderat? Quid multa? Emenda: — cumque antea Senatus auctoritatem suam in virorum fortium funeribus ornamentisque ostenderit placere EOS quam amplissime supremo suo die efferri, et cum Ser. Sulpicius — ita de republica meritis sit ut iis ornamentis decorari debeat cet. Commemorat primum vetus Patrum decretum de fortium virorum funeribus placere eos (viros fortes) quam amplissime efferri, tum addit Ser. Sulpicium ita esse de republica meritum ut iis ornamentis decorari debeat.*

Nunc omnia plana et perspicua sunt.

Philipp. X. 2. 4. (Brutum) *tua sententia spolias iis copiis, quas ipse suo labore — PERFECIT. Quid est perficere copias! Passim in tali re dicitur exercitum (copias) comparare vel con-*

ficere. In frequentissimo omnium usu putidum est exemplum paucula afferre. Sine mora restituendum est quod praeter Vaticanum habent omnes: *quas ipse suo labore confecit.*

Philipp. X. 2. 5. *ita enim dixisti et quidem de scripto (nisi te inopia verbi lapsum putarem) literas Bruti recte et ordines scriptas videri.* Solus Vaticanus codex stulto additamento Ciceronem liberavit: — *putarem* [nisi tuam in dicendo facultatem nossem]. Verissime Halmius „*at est sententia: putarem, nisi de scripto dixisses.*” Sic non raro fit ut sciorum emblemata cum scriptoris sententia pugnent, ut de interpolatione non possit esse dubitatio.

Philipp. X. 3. 6. *Legiones abducis a Bruto. — Rursus igitur vis nudatum illum atque solum a re publica relegatum videri.* Quid sibi vult *videri*? Quid est? an *δοκεῖν*? an *existimari*? Nihil minus. Qui Brutum oderant eum copiis nudatum esse non *videri*, volebant. Emendata una literula legendum: *nudatum videre* et ea re oculos pascere? Nam Brutus inops praesidio armato nudatus iucundum erat inimicis spectaculum cf. Philipp. XIV. § 17. *utinam illi principes viverent qui me principem non inviti videbant.*

Philipp. X. 4. 8. *O spectaculum illud — luctuosum! cedere patria servatorem eius, manere in patria perditores!* Ineleganter et frigide additur *in patria*, sed corrigendum esse arbitror *manere patriae perditores!* τοὺς τῆς πατρίδος ἀλιτηρίους.

Philipp. X. 5. 11. *etsi ne Caii quidem Antonii celeritas contemnenda est: QUAM nisi in via caducae hereditates retardasse volasse eum, non iter fecisse diceres.* Si in optimo libro pessima lectio reperitur magnum semper periculum est ne ob insignem testis auctoritatem calidius recipiatur. Absurdum est quod (*celeritatem*) *caducae hereditates retardarunt.* Recte in ceteris omnibus QUEM legitur.

Philipp. X. 7. 15. *hi, credo, qui C. Caesaris RES acceperunt everti, qui causam veteranorum prodi volunt.* Corrigendum

Caesaris ACTA everti. Res gestae usitate dicitur, res actae non item. Passim in his orationibus Acta Caesaris nominantur, passim legitur acta Caesaris confirmare, sancire, defendere, dissolvere, rescindere, patroni actorum Caesaris et his similia.

RES post CAESARIS ex dittographia natum est, deinde ACTA ad RES accommodatum in ACTAS est conversum.

Continuo sequitur X. 8. 16. *Si ipse viveret C. Caesar, acrius, credo, acta sua defenderet, quam vir fortissimus defendit Hir-
tius.* Ut locus plane intelligi possit revocanda est quae inter-
cidit necessaria negatio. *Si ipse viveret Caesar NON acrius,
credo, acta sua defenderet.*

Philipp. X. 8. 17. *Quis sapientior ad coniecturam rerum fu-
turarum?* Obversabatur Ciceroni haec scribenti locus Thucydi-
dis de Themistocle, quem posuit in epistola ad Atticum X. 8.
7. τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκασής.

Philipp. X. 10. 20. *quod si immortalitas consequeretur prae-
sentis periculi fugam, tamen eo magis fugienda videretur quo
diuturnior esset servitus; quum vero dies et noctes omnia nos
undique fata circumstent, non est viri, minimeque Romani, du-
bitare eum spiritum quem naturae debemus patriae reddere.* Ci-
ceroni quum haec scriberet obversabatur praeclarus locus ex
Homeri Iliade M. 322.

ὦ πέπον, εἰ μὲν γὰρ πόλεμον περὶ τόνδε Φυγόντες
αἰεὶ δὴ μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτῳ τε
ἔσσεσθ' οὔτε κεν αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μαχοίμην
οὔτε κε σὲ σέλλοιμι μάχην ἐς κυδιάνειραν·
νῦν δ', ἔμπης γὰρ κῆρες ἐφεσῶσιν θανάτοιο
μυρίαί, ἅς οὐκ ἔστι Φυγεῖν βροτὸν οὔδ' ὑπαλύξαι,
ἴομεν ἢ ἐτῷ εὖχος ὀρέξομεν ἢ ἐτις ἡμῖν.

Eundem Homeri locum luculenter imitatus est Theopompus
apud Clementem Alexandrinum Strom. VI. pag. 749. Pott.
Θεόπομπος. εἰ μὲν γὰρ ἦν τὸν κίνδυνον τὸν παρόντα διαφυγόντας
ἀδεῶς διάγειν τὸν ἐπίλοιπον χρόνον οὐκ ἂν ἦν θαυμαστὸν φιλοψυ-
χεῖν· νῦν δὲ τοσαῦται κῆρες τῷ βίῳ παραπεφύκασιν ὥς τε τὸν ἐν
ταῖς μάχαις θάνατον αἰρετώτερον εἶναι δοκεῖν. Cicero Theopompi
scripta optime noverat, carmina Homeri etiam multo melius.

Philipp. X. 10. 21. *Concurritur undique ad commune incendium restinguendum. Veterani qui primi Caesaris auctoritatem secuti (sunt) conatum Antonii reppulerunt: post eiusdem furorem Martia legio fregit, quarta afflixit. Halmius sunt inseruit non perspecta loci sententia. Nihil enim addendum sed unum vocabulum eximendum: veterani [qui] primi — conatum Antonii reppulerunt, post Martia legio. Primi omnium, inquit, veterani Caesaris auctoritatem secuti Antonio obstiterunt, deinde Martiales, tum quarta legio.*

Philipp. XI. 1. 3. *omnes, qui libere de rep. sensimus, qui dignas nobis sententias diximus, qui populum Romanum liberum esse volumus statuit ille — hostes. Legendum est volumus, quod aliud agentes ad perfecta sensimus et diximus accommodarunt. Illa enim praeterita sunt, haec voluntas perpetua et nunquam intermissa.*

Philipp. XI. 2. 5. *caput abscidit idque adfixum gestari iussit in pilo: reliquum corpus tractum [atque laniatum] abiectum in mare. Quia in Vaticano prima manus atque laniatum omittit Halmius ea verba resecanda putavit. Sed tractum nimis debile est et addito alio participio corroborandum, ut in § 8. tam immemor humanitatis — ut in eius corpore lacerando et vexando — oculos paverit suos.*

Videntur igitur verba *atque laniatum* negligentia excidisse et sine mora revocanda esse.

Philipp. XI. 6. 14. *nam quid ego de Trebellio dicam? quem ultae videntur Furiae debitorum; vindicem enim novarum tabularum novam tabulam videmus. Ultima non intelligo. Quia vindex novarum tabularum est ipse Trebellius suspicor verbum necessarium incuria periisse: vindicem enim novarum tabularum novam tabulam PROFERRE videmus. cf. Philipp. II. 29. 73. itaque — ad praedes tuos milites misit, cum repente a te praeclara illa tabula prolata est.*

Sententia est: videmus Trebellium obrutum aere alieno bona omnia venalia proscribere.

Philipp. XI. 8. 18. *de Cn. Pompeii imperiis, summi viri atque omnium principis, tribuni plebis turbulenti tulerunt. Gabinius dicit et Manilius, de quo Velleius Paterculus II. 33. Manilius tribunus plebis semper venalis et alienae minister potentiae legem tulit ut bellum Mithridaticum per Cn. Pompeium administraretur. Sed Cicero oblitus esse videtur quo acerrime suadente lex Manilia sit perlata.*

Philipp. XI. 10. 25. *at mittent aliquem de SUO NUMERO. Imo vero de suorum numero.*

Philipp. XI. 11. 26. (Brutus) *aget ipse per sese, ut adhuc [quoque] fecit neque in tot incendiis — expectabit Senatum. Molestum et importunum quoque sine mora exterminandum.*

Philipp. XII. 2. 5. *Cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis in errore perseverare: posteriores enim cogitationes, et aiunt, sapientiores solent esse. Cicero, qui plurimum poetis electatur, qui Latinos diligit, Graecos admiratur, in Graecorum tragoediis probe versatus est. Sumsit ex Euripidis Hippolyto 440. senarium, qui dudum in proverbium abierat:*

αἱ δεύτεραι πῶς φροντίδες σοφώτεραι.

Philipp. XII. 16. 33. *Scilicet verba dedimus [decepimus]; norabat legio Martia, quarta, nesciebant veterani quid ageretur. Ille fatuum glossema decepimus.*

Philipp. XIII. 1. 1. *nam nec privatos focos nec publicas leges detur nec libertatis iura cara habere — quem bellum civile electat.*

*ἀφρήτωρ, ἀθέμιτος, ἀνέσιός ἐστιν ἐκεῖνος,
ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος.*

Philipp. XIII. 7. 15. *irati pugnamus, extorqueri de manibus arma non possunt, receptui signum [aut revocationem a bello] audire non possumus. Elegantem metaphoram inepte corrumpit inutile additamentum. Quid? eratne opus quid esset receptui parere interpretari? Philipp. XII. 3. 9. quis enim revocante et*

receptui canente Senatu properet dimicare? Tuscul. Quaestt. I 15. (Epicurus) *vetat nos intueri molestias, — a quibus quae cecinit receptui impellit rursum — ad conspiciendas — voluptates*

Philipp. XIII. 21. 49. *Moveri sedibus suis huic urbi meae est atque in alias, si fieri possit, terras demigrare, unde Antoniorum nec facta nec nomen audiat.* Cicero ad Atticum X 11. 3. *eo minus dubito evolare hinc idque quam primum ubi nec Pelopidarum facta neque famam audiam.*

ad Famil. VII. 30. 1. *hinc ipse evolare cupio et aliquo pervenire ubi nec Pelopidarum nomen nec facta audiam.*

ad Attic. XIV. 12. 2. *itaque exire aveo ubi nec Pelopidarum nomen inquit.* ad Famil. VII. 28. 2. *sed tu pedibus es consecutus ut esses ubi nec Pelopidarum — nosti reliqua.*

Philipp. XIV. 5. 13. *is enim demum est mea quidem sententia iustus triumphus ac verus, cum bene de re publica meritis testimonium [a] consensu civitatis datur.* Eliminanda est mole praepositio.

Philipp. XIV. 12. 32. *in fuga foeda mors est, in victo gloriosa: etenim Mars ipse ex acie fortissimum quemque periclitari solet.* Multum celebrata haec sententia est apud poëtas praesertim tragicos. Sophocles in Stobaei *Floril.* VIII. 5.

τοὺς εὐγενεῖς γὰρ καὶ γαθούς, ὧ παῖ, φιλεῖ
* Ἀρης ἀναιρεῖν.

Similia collegit Valcken. in *Diatrise* pag. 226.

Posteaquam de oratione et verbis Tullianis ea diximus quae hoc tempore dicenda habebamus, reliquum est ut de rebus in quibus exponamus et Ciceronis in Antonium crimina et querelas et rebus tum actis testimonia ad historiae fidem exigamus. Multum Cicero odio incensus et inflammatus ira dixit, nonnunquam magnis maiora loquitur, interdum nimium tribuit auguriis rerum futurarum et quae eventura esse certo credebat vera esse putavit: est etiam ubi temporis causa (plane et tunc dicam) mentitus est.

Est operae pretium haec omnia post viginti propemodum

mente sedata et composita sine ira et studio investigare a veris discernere. Prodesse ea res fortasse nobis quoniam erit ad dignoscendum quid nostra aetate in rebus nostris indignatione, ira, odio, invidia, quam ex vero dicatur. In re primum animadvertendum est quo tempore, quo mense, quo die orationes hasce Cicero habuerit.

PHILIPPICA I.

Est in curia *postridie Kalendas Septembres* (2 Septembr.)

a. Chr. cf. Philipp. V. § 7.

us deinde habitus est a. d. XIII. Kalendas Octobres. (t.) quo die Antonius in Ciceronem absentem acerbissimam iracundiam evomuit.

PHILIPPICA II.

habita sed a Cicerone domi scripta et ad Atticum transmissa ubi tuto posset vulgaretur.

Antonii discessum exeunte mense Novembri edita est. In qua se Cicero statim eodem die Antonii maledictis respondisse apparet ex Philipp. II. § 111. *Quaero deinceps numquid dies qui sit ignores? Nescis heri quartum in Circo ludum Romanorum fuisse? te autem ipsum ad populum ut quintus praeterea dies Caesari tribueretur? Stante re-ludi Romani in Circo celebrabantur per quatrimum ex VII. Kalendas Octobres usque ad a. d. XIV. Kalendas Octobres* (15 Sept.—18 Sept.). Aetate imperatoria et in Kalendas Octobres quae habemus, accessit quintus dies a. d. XIII Kalendas Octobres.

igitur Cicero haec dici die 19 Sept. statim post Antonii maledicta.

PHILIPPICA III.

Est in curia a. d. XIII. Kalendas Ianuarias (20 Decembr.)

XII. 22. *ad Famil. XI. 6.*

PHILIPPICA IV.

Concio ad populum eodem die.

PHILIPPICA V.

dis Ianuariis anni 43.

PHILIPPICA VI.

Est in curia a. d. III. Kalendas Ianuarias (3 Ianuar.) ad populum in concione.

PHILIPPICA VII.

ineunte mense Februario.

PHILIPPICA VIII.

mense Februario.

PHILIPPICA IX.

mense Februario.

PHILIPPICA X.

mense Martio.

PHILIPPICA XI.

mense Martio.

PHILIPPICA XII.

mense Martio.

PHILIPPICA XIII.

exeunte mente Martio.

PHILIPPICA XIV.

a. d. X. Kalendas Maias (22 April.) *pridie Vinalia* Phil.
XIV. § 14.

Vinalia incidunt in a. d. IX. Kalendas Maias (23 April).
Subiiciam his seriem temporum et rerum insigniorum
quibus in Philippicis agitur.

Idus Martiae (15 Mart.) anni 44. a. Chr.

a. d. XVI. Kalendas Apriles (17. m. Martii). Liberalibus
natus in aede Telluris. Caesaris acta confirmantur.

Octavius in Italiam venit a. d. III. Idus Apriles (11
April) et a. d. XIV Kalendas Maias (22 April) venit Neap
et exeunte mense Maio Romam.

Mense Aprili medio Brutus et Cassius Urbe cedunt.

Antonii iter per Campaniam ab exeunte mense Aprili u
ad mensem Maium medium.

a. d. VII. Idus Octobres (9 m. Octob.) Antonius ad legi
Macedonicas Brundisium proficiscitur.

Medio mense Octobri Octavii iter in Campaniam. Veter
ad suam sententiam perduxit.

Ante Antonii Brundisio reditum Octavius cum evocato
agmine Romam contendit.

Ad secundum lapidem ad Martis substitit. A Ti. Can
tribuno plebis in urbem cum copiis introducitur et in co
nem producit.

Mox in Etruriam transit et copias circa Arretium in castris locat.

Legio Martia et legio quarta ad eum deficiunt.

Antonius cum cohorte praetoria Urbem ingreditur medio mense Novembri. Alam equitum in suburbio collocat, legiones Tiburi. In urbe circa domum excubias disposuit tesserasque dedit ut in castris. Excurrit Albam ad Martiales: telis de muris repellitur. Reversus in Urbem a. d. IV. Kal. Decembres (28 Nov.) Senatum habet et statim Tibur ad legiones se recipit. Hinc Ariminum in Galliam contendit.

Medio mense Decembri D. Brutus Mutinam occupat et ab Antonio obsidetur.

Sub anni exitum Octavius D. Bruto se adiungit.

Per triduum Kalendis Ianuariis anni 43 et postridie Kalendas et a. d. III. Nonas Senatus habetur. Tres consulares Ser. Sulpicius, L. Philippus, L. Piso legati ad Antonium mittuntur.

In ea legatione Ser. Sulpicius moritur. Reliqui exeunte mense Ianuario revertuntur.

Proelium Mutinense prius die 15 m. Aprilis.

Posterius die 27 m. Aprilis.

Antonius victus in Galliam Narbonensem confugit et a. d. IV. Kalendas Iunias (29 m. Maii) M. Lepidum sibi iunxit et hostis a Senatu indicatus est.

Pridie Kalendas Quintiles (30 m. Iunii) Lepidus a Senatu hostis rei publicae indicatus est.

Antonius, si quid Ciceroni credimus, Brundisii *ad trecentos fortissimos viros civesque optimos trucidavit*. Audi ipsum: Philipp. III. § 10. *Brundisii ad trecentos fortissimos viros civesque optimos trucidavit*. Philipp. XIII. § 18. *Brundisii in sinu — crudelissimae uxoris delectos Martiae legionis centuriones trucidavit*. Philipp. V. § 22. *Brundisii — domum ad se venire iussit centuriones, quos bene de re publica sentire cognoverat, eosque ante pedes suos uxorisque suae, quam secum gravis imperator ad exercitum duxerat, iugulari*. Philipp. III. § 4. *in hospitis tectis Brundisii fortissimos viros optimosque cives iugulari iussit, quorum ante pedes eius morientium sanguine os uxoris respersum esse constabat*. Philipp. III. § 30. *quid hic victor non audebit qui*

nullam adeptus victoriam tanta scelera post Caesaris interitum fecerit? — ad legiones Brundisium cucurrerit? ex his optimis sentientes centuriones iugulaverit? cum exercitu Romam sit ad interitum nostrum et ad direptionem urbis venire conatus? Philipp. XII. § 12. ut centurionum legionis Martiae Brundisii profusus sanguis eluatur, num etiam elui praedicatio crudelitatis potest? Dio Cassius, qui Ciceronem auctorem in his sequi solet, scribit 45. 13. Antonius Brundisii militibus viritim centenos denarios se daturum pollicitus est καὶ αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ θορυβησάντων σφραγῆναι ἄλλους τέ τινας καὶ ἐκκτοντάρχους ἔν τε τοῖς ἐκυτοῦ καὶ ἐν τοῖς τῆς γυναικὸς ὀφθαλμοῖς ἐκέλευσεν. Idem 45. 35. in oratione Ciceronis, quae tota ex Philippicis conglutinata est, (Antonius) τριακασίους στρατιώτας καὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκκτοντάρχους τινὰς μηδὲν ἀδίκησαντας οἴκοι παρ' ἐαυτῷ παρούσης τῆς γυναικὸς καὶ βλεπούσης ἐφόνευσεν ὥς τε καὶ τοῦ αἵματος αὐτὴν ἀναπλήται.

Quid sit in his veri Appianus docebit B. C. III. 40. Legiones V. Macedonicae a Caesare ad bellum Parthicum in Macedoniam praemissae, ab Antonio arcessitae Brundisium venerant infestae Antonio ob Caesaris caedem inultam: quod quum Octavius cognovisset misit certos homines Brundisium, qui libellos spargerent et magna pollicerentur si ad sese transire velent. Properat Brundisium Antonius. Milites ἐπιμεμφόμενοι αὐτὸν (Appian. III. 43.) οὐκ ἐπεξελθόντα τῷ Φόνῳ Καίσαρος χάρις εὐφημίας ἐς τὸ βῆμα παρέπεμπον. Ad haec Antonius exardescit ira, ὁ δ' αὐτοῖς χαλεπτόμενος τῆς σιωπῆς — ὠνείδιζεν ἀχαρισίαν ἐκ Παρθυαίων ὑπὸ οὗ μετενεχθεῖσιν ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ οὐκ ἐπιμαρτυροῦσι τοιαῦδε χάριτος. Praeterea questus est quod homines a petulanti puero (Caesare) ad illos corrumpendos missos sibi non traderent, sed eos se ipsum esse reperturum dixit et militibus viritim centenos denarios divisurum. οἱ δὲ ἐγέλασαν τῆς μικρολογίας (nam Caesar quingentos denarios dabat) καὶ χαλεπήναντος αὐτοῦ μᾶλλον ἐθορύβουν καὶ διεδίδρασκον. Haec ipsa Octavius Ciceroni nuntiavit ad Attic. XVI. 8. (Legiones) congiarium ab Antonio accipere noluerunt — et ei convicium grave fecerunt concionantemque reliquerunt. Exarsit ad haec Antonius et discetis imperata facere (μαθήσεσθε ἄρχεσθαι) exclamat Imperat tribunis militum ut sibi seditiosos indicent, ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐν τοῖς Ῥωμαίων στρατοῖς αἰεὶ καθ' ἓνα ἄνδρα

τρίτος, eorumque non decimum quemque, sed pauciores, sorte ductos occidi iussit (διεκλήρωσε τῷ στρατιωτικῷ νόμῳ καὶ οὐ τὸ δέκατον ἅπαν ἀλλὰ μέρος ἔκτεινε τοῦ δεκάτου νομίζων σφᾶς ὥδε καταπλήξειν δι' ὀλίγου.) cf. Appian. B. C. II. 47. ubi Iulius Caesar ita dicit: χρήστομμι τῷ πατρίῳ νόμῳ καὶ τοῦ ἐνάτου τέλους, ἐπειδὴ μάλιστα τῆς χάσεως κατήρξε, τὸ δέκατον διακληρώσω θανεῖν. Ibid. cap. 63. ultro milites iubent Caesarem τῷ πατρίῳ νόμῳ διακληρώσαντα αὐτοὺς τὸ δέκατον μέρος ἀναιρεῖν. et iterum in simili re cap. 94. καὶ σφᾶς αὐτὸν ἡξίου διακληρώσαι τε καὶ τὸ (δέκατον add.) μέρος θανάτῳ ζημιῶσαι. Non erat igitur haec poenae severitas in seditiosos Romano militi illis temporibus incognita aut inusitata, et Antonius suo iure imperioque usus est.

Componenda cum his primum ea sunt quae apud Dionem Cassium leguntur 45. 12. Antonio, inquit, Brundisium ad legiones Macedonicas profecto Octavius ἐκεῖσε ἑτέρους τινὰς μετὰ χρημάτων ὅπως σφᾶς σφετερίσωσι προαπέστειλεν, — Ἀντώνιον δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν φιλοφρόνως οἱ στρατιῶται ἐν τῷ Βρεντεσίῳ ἐδέξαντο προσδοκῆσαντες πλείω παρ' αὐτοῦ τῶν προτεινομένων σφίσιν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος λήψεσθαι. (Caesar quingentos denarios pollicebatur) — ὥς μέντοι ἑκατὸν τε ἑκάσῳ δραχμὰς δώσειν ὑπέσχετο καὶ αὐτῶν ἐπὶ τούτῳ θορυβησάντων σφαγῆναι ἄλλους τέ τινας καὶ ἑκατοντάρχους ἔν τε τοῖς ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς τῆς γυναικὸς ὀφθαλμοῖς ἐκέλευσε τότε μὲν ἡσύχασαν, πορευόμενοι δὲ εἰς τὴν Γαλατίαν — πρὸς τὸν Καίσαρα μετέστησαν.

Multo etiam gravius Ciceronis testimonia refutantur in oratione, quam L. Piso illo ipso die in Senatu adversus Cicero- nem habuit servata apud Appianum III. 54—61. Cicero, qui passim L. Pisonis orationem in Antonium Kalendis Sextilibus anni 44 in curia dictam commemorat laudatque ¹⁾, ne verbum quidem facit de illa a. d. III. Nonas Ianuarias a L. Pisone habita, qua Ciceronis in Antonium crimina redarguit καὶ σαφῶς αἴτιος ἐγένετο μὴ ψηφισθῆναι πολέμιον Ἀντώνιον Appian. III. 61. Audi quid ad illam criminationem Piso responderit cap. 56: Ἄλλ' ἔκτεινέ τινας τῶν στρατιωτῶν ὁ Ἀντώνιος. Αὐτοκράτωρ γ' ὢν καὶ εἰς τοῦτο ὑφ' ὑμῶν κεχειροτονημένος. καὶ οὐδεὶς πω τῶνδε λόγον ὑπέσχεεν αὐτοκράτωρ. οὐ γὰρ ἔκριναν οἱ νόμοι λυσιτελήσειν

1) Philipp. I. § 4 et 40. V. 7. XII. 14. ad Att. XVI. 7. ad Famil. XII. 2.

ὑμῖν τὸν ἄρχοντα τοῖς στρατευομένοις ὑπεύθυνον εἶναι οὐδ' ἐκ
 ἀπειθείας τι χεῖρον ἐν στρατοπέδῳ. — καὶ οὐδεὶς ἠϋθυνε τοὺς ἀνι-
 λόντας. οὐδὲ τῶν νῦν συγγενῆς οὐδεὶς ἀλλὰ Κικέρων ἐπιμέμφετο
nemo cognatorum, inquit, sed Cicero queritur de hac suppli-
crudelitate: merito plecti seditiosi videbantur. Verissime etiam
hoc L. Piso addit: quam seditiosi fuerint milites (in quos An-
tonius animadvertit) etiam hinc intelligi potest, quod duae legio-
nes non ad vos, sed ad C. Caesarem transfugerunt, quas tamen
Cicero laudavit iisque praemia ex aerario attribuit. Di faxin
ne id exemplum nobis exitiale fiat. (Appian. III. 56.). Ιαυ
 mihi componat aliquis Ciceronis narrationem cum historico-
 rum testimoniis. „*Trecentos fortissimos viros civesque opti-*
mos trucidavit.” et „*centuriones, quos bene de re publica sen-*
tire cognoverat iugulavit” et „*optimos cives iugulari iussit.*
 et „*optime sentientes centuriones iugulavit.*” Non opinor i
 illis legionibus multos fuisse optimos cives et optime de re pu-
 blica sentientes, id est antiquae libertatis amatores et vindices
 Neque eos ex caeteris Antonius, qui eos non noverat, segregare
 potuisset, sed seditiosissimum quemque tribunorum militarium
 indicio cognoscere facile erat, quia tribuni (quod nos solus Ap-
 pianus docuit III. 43.) in tabulas referebant non tantum singu-
 lorum militum patriam, aetatem, stipendia, praemia militari
 et sim. sed etiam indolem et mores. Hos igitur more maio-
 rum decimavit ex vetere disciplina, qua plectebantur seditiosi
 et qui praesidio cessissent et qui fugissent ex acie. Conatu
 Cicero (apud Appianum III. 53.) eorum culpam elevare his
 verbis: (*Antonius*) τὴν στρατιὰν διεκλήρωσεν ἐς θάνατον οὐ στρατιώ-
 σαντας ἢ φυλακὴν ἢ τάξιν ἐν πολέμῳ λιπόντας, ἐφ' ὧν μὲντοι
 ὁ στρατιωτικὸς νόμος τὴν οὕτως ὥμην ὥρισε τιμωρίαν, — ὁ δὲ φωνῆς
 ἢ γέλωτος ἤγεν ἐς θάνατον τοὺς πολίτας. sed veriora Piso
 nem dicere res ipsa satis declarat. Irati erant Antonio quod
 Caesaris caedem non persequeretur, ridebant exiguum conglaci-
 rium quum Octavius et magnifica polliceretur et vindictae Ca-
 saris spem ostentaret.

Non omnia Antonius mentitur et vera sunt quae queritur
 Philipp. XIII. § 33. „*milites aut meos aut veteranos contraxist*
 TAMQUAM ad exitium eorum, qui Caesarem occiderant; et eosde
necopinantes ad quaestoris sui aut imperatoris aut commilitonu

suorum pericula impulistis." et § 35. „*quoniam vos (add. cum) assentationibus et venenatis muneribus venistis.*" Assentationes dicit quia se Caesaris caedem ulcisci velle simulabant, TAMQUAM *ad exitium eorum qui Caesarem occiderant*, et propter hanc fraudem C. Caesaris quingentos denarios *venenata munera* appellat.

Quis autem ad hanc lucem multum movebitur tragoediis, quas in ea re Cicero ciet, Antonium *in hospitis tectis* optimos vires iugulasse, *domum ad se venire* iussisse centuriones bene de rep. sentientes eosque ibi trucidasse, *in sinu crudelissimae uxoris* delectos centuriones trucidasse, *morientium cruore* os uxoris *esse respersum*, et sim. Quis serio credet Antonium *in hospitis tectis* aut *domi suae* aut *in sinu uxoris* trecentos fortissimos viros iugulasse? hanc tantam suppliciorum atrocitatem in privatis aedibus perpetrari potuisse? Cicero fecit in his id quod aliis ut faciant suadet *de Oratore* II. § 241. *si habes vere quod narrare possis, tamen est mendaciunculis adspergendum.* Magna tamen in ea re cautio est ne fraus aliqua perpluat. Optime Quintilianus IV. 2. 89. *prima sit cura ut id quod fingamus fieri possit: deinde ut et personae et loco et tempori congruat et credibilem rationem et ordinem habeat: — Curandum praecipue (quod fingentibus frequenter accidit) ne qua inter se pugnent. — Semper autem orator meminisse debet actione tota quid finxerit, quoniam solent excidere quae falsa sunt, verumque est illud quod vulgo dicitur MENDACEM MEMOREM ESSE OPORTERE.* Illud quoque verum est quod Demosthenes dixit: *πᾶν σὰθρὸν τὸ μὴ ἐξ ἀληθείας συγκείμενον* et si quis diligenter hoc agat eum illis mendatiunculis non semper decipi posse.

Antonius, si quid Ciceroni credimus, optimis civibus Brundisii trucidatis furens Urbem cum exercitu petebat optimum quemque et ante omnes Ciceronem pessimis exemplis discruciatos et excarnificatos obtruncaturus. Philipp. V. § 42. *advolabat ad Urbem a Brundisio — ardens odio, animo hostili in omnes bonos cum exercitu Antonius.* Philipp. XIII. § 18. *Inde (a Brundisio) se quo furore, quo ardore, ad Urbem, id est ad caedem optimi cuiusque rapiebat?* Philipp. III. § 3. *quum (Antonii)*

Brundisio crudelis et pestifer reditus timeretur. Philipp. III. 4. *Quis enim est tam ignarus rerum — qui hoc non intelligat*

si *M. Antonius a Brundisio cum illis copiis, quas se habiturus putarat, Romam, ut minabatur, venire potuisset nullum genus crudelitatis praeteriturum fuisse?* Philipp. III. § 5. *S*i iudico nisi unus adolescens illius furentis impetus crudelissimosque conatus prohibuisset rem publicam funditus interituram fuisse Philipp. XIV. § 25. *Caesar — qui primus Antonii immanem — crudelitatem non solum a iugulis nostris sed etiam a membris et visceribus avertit. Eiusdem atrocitatis in bello Mutinensi haec sunt: Philipp. XIII. § 41. te victore (quod Dii omen avertant) beata mors eorum futura est qui e vita excesserint sine tormentis. et Philipp. XIII. § 21. hostis teterrimus omnibus bonis crucis ac tormenta minitatur. et Philipp. XIV. § 8. (Antonius) gerit bellum cum Senatu populoque Romano; omnibus pestem, vastitatem, cruciatum, tormenta denunciat. Ciceroni ante omnes erat paratum exitium. Cicero ad Famil. XII. 2. 1. homo amens et perditus (Antonius) — caedis initium quaerebat nullamque aliam ob causam me auctorem fuisse Caesaris interficiendi criminatur nisi ut in me veterani incitentur. Philipp. III. § 33. si enim tum illi caedis a me initium quaerenti respondere voluissem nunc rei publicae consulere non possem. Philipp. V. § 19. adesse in Senatum iussit a. d. XIII Kalendas Octobres, — quo die si per amicos mihi cupienti in Senatum venire licuisset caedis initium fecisset a me. Sic enim statuerat. Quum autem semel gladium scelere imbuisset nulla res ei finem caedendi nisi defatigatio et satietas attulisset. et ad Famil. XII. 2. 1. caedem enim gladiator quaerit eiusque initium a. d. XIII Kal. Octobres a me se facturum putavit. Vides omnia atrocia et cruenta: sed, si qua Ciceroni fides, Octavius etiam tum puer insperatam omnibus salutem necopinato attulit. Cicero ad Famil. XII. 24. 4. Puer egregius praesidium sibi primum et nobis deinde summae rei publicae comparavit: qui nisi fuisset Antonii reditus a Brundisio pestis patriae fuisset. Philipp. XIII. § 19. Caesaris — virtus latronis impetus crudeles et furibundos retardavit. Philipp. V. § 23. atque ille (M. Antonius) furens infesta iam patria signa inferebat quum C. Caesar deorum immortalium benefici divini animi, ingenii, consilii magnitudine quamquam sua sponte eximiaque virtute tamen approbatione auctoritatis meae colonie patrias adiit, veteranos milites convocavit, paucis diebus exerc*

tum fecit, incitatos latronum impetus retardavit. Philipp. V. § 42. Quid huius (Antonii) audaciae et sceleri poterat opponi? Nondum duces habebamus, non copias: nullum erat consilium publicum, nulla libertas; dandae cervices erant crudelitati nefariae: fugam quaerebamus omnes, quae tamen exitum non habebat. Quis tum nobis, quis populo Romano obtulit hunc divinum adolescentem deus, qui quum omnia ad perniciem nostram pestifero illi civi paterent subito praeter spem omnium exortus prius confecit exercitum, quem furori M. Antonii opponeret, quam quisquam hoc eum cogitare suspicaretur. et Philipp. III. § 3. C. Caesar adolescens vel potius puer incredibili ac divina quadam mente atque virtute tum quum maxime furor arderet Antonii — nec postulantibus nec cogitantibus ne optantibus quidem nobis (quia non posse fieri videbatur) firmissimum exercitum ex iricto genere veteranorum militum comparavit. et post pauca: quum (Antonius) multo bonis omnibus veniret iratior quam illis fuerat quos (Brundisii) trucidarat, cui tandem nostrum aut cui omnino bono pepercisset? Qua peste rem publicam privato consilio Caesar liberavit. Quis talia et similia alibi legens punctum temporis dubitare possit quin Octavius, puer egregius, unus rem Romanam penitus afflictam restituerit et certam salutem attulerit bonis omnibus? 'Αλλ' οὐκ ἔς' ἔτυμος λόγος οὗτος, videamus quid rei sit: Octavius quum Antonius Brundisium ad legiones Macedonicas profectus esset (non ut eas ad Urbem et multo minus in Urbem adduceret, sed ut in provinciam Galliam Citeriorem secundum mare superum mitteret), metuens ne se opprimeret inermem cepit calidum et audax consilium non sine approbatione auctoritatis Ciceronis. In Campaniam profectus colonias paternas adiit, veteranos milites convocavit et magno congiario proposito et de Caesaris interfectoribus vindictam se sumtuum pollicitus multos ad sententiam suam perduxit. Dio Cass. 45. 12. Caesar misit qui legiones Macedonicas corrumpere, αὐτὸς δὲ μέχρι Καμπανίας ἐλθὼν πλῆθος ἀνδρῶν ἐκ τῆς Καπύης μάλιστα ἄτε καὶ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὩΙΤΙΜΩΡΕΙΝ ἔΛΕΓΕΝ, τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν εἰληφότων ἤθροισεν ὑπισχνεῖτό τε σφίσι πολλὰ καὶ ἔδωκεν εὐθὺς τότε κατὰ πεντακκοσίας δραχμάς. Appianus B. C. III. 41. Octavius χρήματα φέρων εἰς Καμπανίαν ἦει — καὶ ἔπεισε Καλατίαν πρώτην

ἐπὶ δ' ἐκείνῃ Κασιλῖνον δύο τάσδε Καπύης ἐκατέρωθεν. ἐπιδούς
ἐκάσῳ δραχμὰς πεντακοσίας ἤγεν ἐς μυρίους ἄνδρας οὔτε ὥπλι-
μένους ἐντελῶς οὔτε συντεταγμένους πῶ κατ' ἴλας ἀλλ' ὥς
μόνην τοῦ σώματος φυλακὴν ὑφ' ἐνὶ σημείῳ. Cicero ad Atticum
XVI. 8. 1. *Kal. (Novembribus) vesperi literae mihi ab Octavi-*
ano. magna molitur: veteranos quique Casilini et Calatiae sum-
perduxit ad suam sententiam. Nec mirum: quingenos denario
dat. Cogitat reliquas colonias obire. et ad Att. XVI. 9. (Octa-
vianus) *rem gerit palam: centuriat Capuae, dinumerat.* et ad
Attic. XVI. 11. 6. *Puero municipia mire favent. Iter enim*
faciens in Samnium venit Cales, mansit Teani. Mirifica ἀπάν-
τησις et cohortatio. Hoc tu putares? Vell. Paterc. II. 61. *C*
Caesar primum a Calatia mox a Casilino veteranos excivit pa-
ternos, quorum exemplum secuti alii brevi in formam iusti coien-
exercitus. Cum hoc exercitu confestim Romam petiit et ad se-
cundum lapidem ad Martis substitit, eumque Canutius Trib-
pl. (ut vidimus) cum copiis in Urbem introduxit et ad concio-
nem produxit. Ibi tum Canutius primus in Antonium invectus
est: deinde Octavianus patris beneficia commemorat et Antoni
in se iniurias, seque patriae opem ferre et cum Antonio bellum
gerere paratum esse ostendit. His auditis veterani aegre fere-
bant bellum Antonio indici imperatori suo et nunc consuli:
non enim ad id se esse evocatos sed ad reconciliandam Antoni-
et Octaviani gratiam, et ut Octaviano ad caedem Caesaris ul-
ciscendam praesidio essent. Itaque plerique dilapsi sunt et
mille tantum (vel tria millia, non enim de numero inter auc-
tores convenit) soli in fide remanserunt; sed non ita multo post
taedio agriculturae et spe novarum praedarum redierunt. Haec
omnia Appianus III. 40—42. diligenter exposuit. Interea Cae-
sar ante Antonii reditum (pestiferum illum) Urbe cedit: ὁ δ'
ἤδη μετὰ χρημάτων ἄλλων τὴν τε 'ΡΑΒΕΝΝΑΝ καὶ τὰ ἀγχοῦ
πάντα περιήει στρατεύων ἑτέρους ἐφ' ἑτέροις καὶ πάντας ἐς 'Αρρή-
τιον ἔπεμπεν. App. cap. 42. Quicumque autem haec legen-
situm et intervalla locorum habet ob oculos statim sentie-
'Ράβενναν esse absurdum. Quid? an Octavius in provinciam
Galliam introiit ut Ravennae veteranos exciret, quum Ravennae
tenue illis temporibus oppidulum et insalubre omnino veterano-
rum coloniam non haberet? Fert opem Dio Cassius 45. 1:

Octavius, inquit, concionatus in Urbe ἀπῆρεν ἐς τὴν Τυρσηνίαν ὅτως καὶ ἐκεῖθεν δύναντίν τινα προσλάβῃ. Ipsa rei natura in Etruriam ducebat idque eo confirmatur quod suos circa Arretium in castris habuisse dicitur. Nunc de Antonio videamus. Miserat Octavius, ut supra ostendimus, qui Macedonicas legiones largitione corrumpere. Irascitur Antonius quod eos homines a petulanti puero (παρὰ μεираκίου προπετοῦς, οὕτω τὸν Καίσαρα καλῶν Appian. III. 43.) submissos sibi non traderent deinde nonnullos sorte ductos supplicio affecit: οἱ δὲ οὐκ ἐς φόβον μᾶλλον ἢ ἐς ὀργὴν ἀπὸ τοῦδε καὶ μῖσος ἐτρέποντο. Quam irati Antonio ob id fuerint apparet ex Appiano III. 67. in proelio Mutinensi, inquit, γνώμη ἦν τοῖς μὲν Ἀντωνίου τοὺς Ἀρείους ἀμύνασθαι τῆς αὐτομολίας οἷα προδότας σφῶν γενομένους, τοῖς δ' Ἀρείοις ἐκείνους τῆς ὑπεροψίας τῶν ἐν Βρεντεσίῃ διεφθαρμένων, quod crudelissimam commilitonum caedem Brundisii inultam reliquissent. Quod quum sentirent Octavii emissarii libellos multos spargebant ut spe magni congiarii ad eum transfugerent; οὗς δ' Ἀντώνιος μηνύμασί τε μεγάλοις ἐζήτει καὶ ἀπειλαῖς, εἴ τις ἐπικρύπτοι· οὐδένα δὲ συλλαβὼν ἐχαλέπηνεν ὡς τοῦ στρατοῦ σφᾶς ἐπικρύπτοντος. Deinde eos verbis lenire et placare conatus plura est pollicitus sed in praesentia οὐδέν τι ἔτι προσθεὶς τῇ ᾠρεᾷ τοῦ μὴ δοκεῖν στρατηγὸς ἡσῆσθαι τοῦ στρατοῦ — καὶ προὔπεμπεν ἀνὰ μέρος τὴν παραθαλασσίαν ὁδεύειν ἐπὶ Ἀριμίνου. Ipse ex omnibus cohortem praetoriam sibi delegit et ᾤδευεν ἐπὶ Ῥώμην ὡς ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ Ἀρίμινον ὁρμήσων. Tum vero Antonius Urbem ingressus est omni praesidio nudatam. Introiit autem cum sola cohorte praetoria (mille armatis); alam equitum in suburbio collocat, legiones Tiburi. In urbe domum armatis circumdat, excubias disponit, tesseras dedit, ut in castris. Senatum convocat a. d. IV. Kal. Decembres. Ubi audivit legiones Martiam et quartam defecisse μικρὰ διελέχθη καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὰς πύλας ἐχώρει καὶ ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐπὶ Ἀλβην πόλιν, si forte Martiales ad officium redire vellent, βαλλόμενος δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀνέσρεφεν καὶ τοῖς ἄλλοις τέλεσιν προσέπεμπεν ἀνὰ πεντακοσίας δραχμὰς ἐκάστῳ (quingenos denarios dabat, quantum Octavius pollicebatur) καὶ σὺν οἷς εἶχεν αὐτὸς ἐς Τίβυρον ἐξήει γκευὴν ἔχων τὴν συνήθη τοῖς ἐπὶ τοὺς πολέμους ἐξιοῦσιν, paludamentum sumsit et paludatus ad bellum iam non dubium pro-

fectus est in Galliam. καὶ γὰρ ἤδη σαφὴς ἦν ὁ πόλεμος Δέκμου τὴν Κελτικὴν οὐ μεθιέντος. Appian. B. C. III. 45. Antonium Urbe exeuntem Tibur prosecuti sunt Senatus et equites et optimus quisque de populo, qui omnes συνώμνυον ἐκόντες οὐκ ἐκλείψειν τὴν ἐς Ἀντώνιον εὐνοϊάν τε καὶ πίσιν, et sic Antonius λαμπρῶς ἐς τὸ Ἀρίμινον προεπέμπετο, ὅθεν ἐστὶν ἡ τῆς Κελτικῆς ἀρχή. (Appian. III. 46). Habebat Antonius legiones quatuor veteranorum et auxilia et cohortem praetoriam et tirones, et erat opinio M. Lepidum cum quatuor legionibus in Hispania Citeriore et Asinium Pollionem cum duabus legionibus et Munatium Plancum in Gallia ulteriore cum tribus arma cum Antonio consociaturos esse. (Appian. III. 46.). Conferenda cum his sunt Ciceronis testimonia ad Attic. XVI. 8. (Octavius Ciceronem) *consultabat utrum Romam cum tribus millibus veteranorum proficisceretur an Capuam teneret et Antonium venientem excluderet an iret ad tres legiones Macedonicas, quae iter secundum mare superum faciunt, QUAS SPERAT ESSE SUAS.* Acta haec sunt circa Kalendas Novembres. Tum Octavianus Urbem ingressus brevi post in Etruriam excurrit. Octavianus enim sedulo cavit ne Antonio occurreret. καὶ αὐτοὺς (evocatos ex Campania) παραλαβὼν ἠπείχθη ἐς τὴν Ῥώμην πρὶν τὸν Ἀντώνιον ἀνακομισθῆναι, deinde ante eius adventum ἀπῆρεν ἐς τὴν Τυρρηνίαν. Itaque nullo obsistente Antonius cum una cohorte Romam introiit, nullam cuiquam iniuriam fecit, Senatum habuit et confestim paludatus in provinciam profectus est.

Antonius cum cohorte εἰσῆει ἐς τὴν πόλιν σοβαρῶς (App. III. 46.). sed sine cuiusquam iniuria, et odiose Cicero Philipp. XIII. 19. *ingressus Urbem est (Antonius) quo comitatu, vel potius agmine! cum dextra, sinistra gemente populo Romano minaretur dominis, notaret domos, divisurum se Urbem palam suis polliceretur. Rediit ad milites; ibi pestifera illa Tiburi concio.* (In ea concione L. Antonius „quum ei labare M. Antonius videretur mortem fratri minitatus est. Philipp. VI. § 10.). Inde ad Urbem cursus; Senatus in Capitolium; parata de circumscribendo adolescente sententia consularis; quum repente (nam Martiam legionem Albae consedissee sciebat) affertur ei de quarta nuncius. Quo perculsus abiicit consilium referendi ad Senatum de Caesare; egressus est non viis, sed tramitibus paludatus. — Ex

eo non iter sed cursus et fuga in Galliam. Caesarem sequi arbitrabatur cum legione Martia, cum quarta, cum veteranis, quorum ille nomen prae metu ferre non poterat. Videmus haec adversis frontibus inter se concurrere sed utri sit credendum apertum est.

L. Piso (apud Appian. III. 58.) crimina Ciceronis in Antonium refutans ridet Ciceronis *auguria rerum futurarum*, quae numquam factae essent: ἐπεὶ δέ γε ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασι καὶ μαντεύματα ἐπάγουσιν ὥς ὁ Ἀντώνιος ἔμελλε μὲν τὸν στρατὸν ἄξειν ἐπὶ τὴν πόλιν, δείσειε δὲ προλαβόντος αὐτὴν ἐτέρῳ στρατῷ Καίσαρος. et optimo iure quaerit: πῶς οὖν εἰ τὸ μελλῆσαι μόνον ἐστὶν ἀνδρὸς πολεμίου τὸν ἐλθόντα — οὐχ ἡγεῖται πολέμιον; πῶς δ' εἴπερ ἤθελεν ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἀφίκετο; ἢ τρισμυρίους ἔχων συντεταγμένους ἔδεισε τρισχιλίους τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα ὄντας ἀνόπλους ἀσυντάκτους ἐς μόνας Καίσαρι διαλλαγὰς συνελθόντας καὶ οὕτως ὥς ἔγνωσαν πολεμεῖν αἰρούμενον καταλιπόντας; Εἰ δὲ μετὰ τρισμυρίων ἐλθεῖν ἔδεισε πῶς ἦλθε μετὰ χιλίων (id est cum sola cohorte praetoria), μεθ' ὧν αὐτὸν ἐς τὸ Τίβυρον ἐξίόντα πόσοι προέπεμπομεν καὶ πόσοι συνώμνυμεν οὐχ ὀρκούμενοι; Itaque Ciceronis auguria de infinita caede et trucidatione bonorum omnium ad nihilum recidere videmus. Rectissime enim quaerit L. Piso (App. III. 57.): τίνα ἔκτεινεν ὥς τύραννος ἄκριτον ὁ νῦν κινδυνεύων ἀκρίτως; τίνα δ' ἐξέβαλεν ἐκ τῆς πόλεως; τίνα δ' ἡμῖν διέβαλεν; Compose haec cum Tullianis Philipp. IV. § 11. *neque enim ille (Antonius) servitutem vestram, ut antea, sed iam iratus sanguinem concupiscit. Nullus ei ludus videtur esse iucundior quam cruor, quam caedes, quam ante oculos trucidatio civium. Utri creditis, Quirites? Palam est haec omnia Ciceronis auguria (μαντεύματα) falsa fuisse. Habent hoc πολιτικοὶ ἄνδρες, habent idem poëtae nonnulli, ut se ex longo intervallo futuros rerum incertarum eventus prospicere opinentur. Poëtae nostri hanc intuitionem appellant, sed saepe et hos et illos ea auguria fallunt ut succurrat Terentianum illud:*

omnia se putat scire et solus nescit omnia.

Cicero de se id praedicat Philipp. II. § 89. *O mea frustra emper verissima auguria rerum futurarum!* et ad Attic. X. 4. (anno 49.): *praeclara conscientia sustentor cum cogito — ea sa tempestate eversam esse rem publicam, quam ego XIV annis*

ante prospexeram. et ad Famil. VI. 6. 3. ne nos quidem nostra divinatio fallat — cui quidem divinationi hoc plus confidimus quod ea nos nihil in his tam obscuris rebus tamque perturbatis umquam omnino fefellit. Dicerem quae ante futura dixissem ni vererer ne ex eventis fingere viderer. Sed quam multa Ciceronem fefellerunt? Scribit ad Atticum (X. 8. 6.) anno 49: et tamen, mi Attice, auguria quoque me incitant quadam spe non dubia nec haec collegii nostri ab Atto, sed illa Platonis de tyrannis. Nullo enim modo posse video stare istum (Caesarem) diutius, quin ipse per se etiam languentibus nobis concidat. et post pauca: intelliges id regnum vix semestre esse posse.

Pessimum autem est Ciceronem quae fore suspicabatur pro veris et certis subinde ponere et quae futura esse opinabatur pro factis narrare.

Eiusdemmodi sunt quae de Antonii trepida et turpi fuga in Galliam commemorat. Si quid Ciceroni credimus, Antonius allato de legione quarta nuncio mente concidit, et fugere festinans Senatus consultum de supplicatione per discessionem fecit quum id factum esset antea nunquam. Quae vero profectio postea! quod iter paludati! quae vitatio oculorum, lucis, urbis, fori! quam misera fuga! quam foeda! quam turpis! Philipp. III. § 24. et III. § 11. Antonius — neglectis sacrificiis sollemnibus ante lucem vota ea quae numquam solveret nuncupavit. et Philipp. V. § 24. (Antonius) neque sacrificiis sollemnibus factis neque votis nuncupatis non profectus est sed profugit paludatus. et Philipp. V. § 30. post discessum latronis vel potius desperatam fugam. Quid est in his veri? Dio Cassius 45. 13. (Antonius) ἄλλα τέ τινα ἐν τῇ Ῥώμῃ διοικήσας καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς λοιποὺς τοὺς τε βουλευτὰς τοὺς σὺν αὐτοῖς ὄντας ὀρκώσας (Tiburī) ἐς τὴν Γαλατίαν ἐξώρμησε φοβηθεῖς μὴ καὶ αὐτὴ τι νεοχμώσῃ. Appianus III. 46. Senatus fere totus et equites καταλαμβάντες αὐτὸν (Antonium) ὀρκίζοντα τοὺς παρόντας οἱ στρατιώτας — συνώμνουν ἐκόντες οὐκ ἐκλείψειν τὴν ἐς Ἀντώνιον εὐνοϊάν τε καὶ πίσιν. — ὁ μὲν δὴ λαμπρῶς οὕτως ἐς τὸ Ἀρίμινον προεπέμπετο, ὅθεν ἐστὶν ἡ τῆς Κελτικῆς ἀρχή. Sunt haec aliquanto, ut opinor, similia veri. Non poterat Antonius, credo, cum quatuor legionibus veteranorum tramitibus clanculum in Galliam introire. Interea Octavianus suos Albam contraxit. Appian. III.

47. συναγαγὼν δ' ἅπαντας εἰς Ἀλβὴν ἐπέσελλε τῇ βουλῇ. ἡ δὲ ἐφῆδετο μὲν αὐθις Καίσαρι, ὥς ἀπορεῖν καὶ τότε τινὲς ἦσαν οἱ πρῶτεμπον Ἀντώνιον. In libris est ἡ δὲ ἐφῆδετο μὲν αὐθις Ἀντανίω, quod de Caroli Stephani infelici coniectura in Καίσαρι est mutatum. Non meminerant viri docti quid inter ἐφῆδομαι et συνήδομαι interesset. Vertunt: iam vicissim Caesari congratulabantur, sed ἐφῆδεσθαι (ut ἐπιχαίρειν) significat ἐπιχαίρεκαεῖν, id est *ex alieno malo et incommodo gaudium capere*. Senatus, qui modo Antonium persecutus erat, nunc contra laetabatur Antonio hostem validum repente exstitisse. De turpi Senatorum mobilitate et inconstantia infra dicemus. Hoc quoque aegre ferebant duas Antonii legiones non ad sese sed ad Caesarem se contulisse. Appian. l. l. ἤχθοντο δὲ τοῖς τέλεσιν οὐκ εἰς τὴν βουλὴν ἀλλ' εἰς τὸν Καίσαρα μετελθοῦσιν. In ea quoque re Cicero magis fallit quam fallitur. Si quid Ciceroni credimus, legio Martia et quarta libertatis amore Antonium rei publicae hostem deseruerunt seque ad Senatus auctoritatem contulerunt, easque adeo *coelestes et divinas* appellat. Philipp. IV. § 5. *Praeclare et loco, Quirites, reclamatione vestra factum pulcherrimum Martialium comprobastis, qui se ad Senatus auctoritatem, ad libertatem vestram, ad universam rem publicam contulerunt.* Quod Cicero Philipp. XIII. § 33. pro falso et absurdo deridet: *Scilicet verba dedimus; ignorabat legio Martia, quarta, nesciebant veterani quid ageretur. Non illi Senatus auctoritatem, non libertatem populi Romani sequebantur; Caesaris mortem ulcisci volebant, sed quod deridet verissimum est.* Partem veri ipse aperit in Philipp. XI. § 20. *Milites veterani, qui C. Caesaris auctoritatem, imperium, nomen secuti pro re publica arma ceperunt, volebant sibi ab illo imperari; legio Martia et legio quarta ita se contulerant ad auctoritatem Senatus et rei publicae dignitatem ut deposcerent imperatorem et ducem C. Caesarem. Imperium C. Caesari belli necessitas, fasces Senatus dedit.* Omitit Cicero quod Appianus III. 48. memoriae prodidit legiones Albae ultro ad C. Caesarem fasces et secures detulisse, ut sibi pro praetore esset. Sed puer callidissimus uti noluit remque ad Senatum reiecit quumque legatos ad Senatum mittere vellet retinuit ὥς καὶ τῆς βουλῆς ψηφιομένης ταῦτα καθ' ἐαυτὴν καὶ μᾶλλον, inquit, ἣν αἰσθωνται τὴν ὑμετέραν προθυμίαν καὶ

τὸν ἐμὸν ὄκνον. Recte viderat, nam paucis post diebus Senatus ei Cicerone auctore imperium extraordinarium dedit. Quod tribuni militum, qui ei imperium obtulerant, contemptos esse ab illo quererentur ea respondit unde apparet quam probe Senatus animos ac mentem perspectam haberet. Denique iis iterum denarios quingenos donavit et victoribus vicena millia nummorum pollicitus est se daturum. Sic erant hae legiones in testate Senatus! Neque id ordinem amplissimum latebat vidimus, sed quid facerent? Metuebant Antonium et alium exercitum nullum habebant. Appian. III. 48.

Non praeteriit hoc crimen L. Piso Ciceronem redarguit (Appian. III. 56.). τὰ δύο τέλη, ἃ ὑμεῖς μὲν ἐψηφίσασθε Ἀντωνίου στρατεύειν, αὐτομολήσαντα δὲ παρὰ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους οὐ πρὸς ὑμᾶς ἀλλ' ἐς Καίσαρα, ὁ Κικέρων ὁμῶς ἐπήνεσε καὶ τῶν κοινῶν ἐχθρὸς ἐμισθοδότησεν. et iterum cap. 59. εἰ δὲ καὶ ἀπ' Ἀντωνίου μετασάντα δύο τέλη πρὸς ἡμᾶς μετέστη, καθάφησιν Κικέρων, καὶ τάδε καλῶμεν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος εἰς πόλιν. Satis sciebant omnes has legiones non ad Senatus auctoritatem et populi Romani libertatem se contulisse, sed ad Caesarem odio Antonii transfugisse (αὐτομολῆσαι).

Reliquum est ut Ciceronem ipsum adversus se ipsum testes producamus intimos animi sensus Bruto aperientem in epistola ad Brutum I. 3. 1. ¹⁾ *Caesaris pueri mirifica indoles virtus. Utinam tam facile eum florentem et honoribus et gratia retinere ac tenere possimus quam facile adhuc tenuimus! Est omnino illud difficilius; sed tamen non diffidimus. Persuasum est et adolescenti ET MAXIME PER ME eius opera nos esse salvos.* Est haec satis perspicua oratio? Fatetur Cicero per se maxime effectum esse ut puer existimaret sua opera Urbem et cives salvos, quod si verum fuisset nihil erat opus puero id perdere: res enim ipsa satis loqueretur. Sed neque Octavius copiis in Urbe mansit neque quo minus Antonius cum cohortibus praetoria introiret prohibuit, et si Antonius inimicos suos occidere voluisset magna strages brevi tempore fieri potui-

1) Epistolas Bruti et Ciceronis genuinas esse et earum testimonia in horum virorum historia fide digna, alio loco demonstrare conabor.

Nunc neminem violatum esse constat. Addidit Cicero: *et certe nisi is Antonium ab Urbe avertisset periissent omnia.* Minuere et elevare voluit quod modo aperte et candide erat confessus, sed nihil egit nam haec illis refutantur. Non avertit ab Urbe Antonium, qui ingressus est „eo comitatu vel potius agmine” quod Cicero ipse descripsit.

Pervulgata opinio est Ciceronis auctoritatem in Curia post caedem Caesaris maximam fuisse et rem publicam eius potissimum sententiis consiliisque administratam esse, sed re paullo diligentius considerata apparebit Ciceronis sententias et eloquentiam perparum in amplissimo ordine valuisse. Incredibile dictu est quam languidus, quam iners, quam sine consilio Senatus fuerit, deinde quam inconstans, quam levis, quam mobilis. Aspere sed vere eos reprehendit Dio Cassius 46. 34. αἵτιοι δὲ τῶν κακῶν τούτων αὐτοὶ ἑαυτοῖς οἱ βουλευταὶ ἐγένοντο. δέον γὰρ αὐτοὺς ἓνα τινὰ τὸν τὰ ἀμείνω φρονοῦντα προσήσασθαι καὶ ἐκείνῳ διὰ παντὸς συναίρεσθαι τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησαν ὑπολαβόντες δὲ δὴ (verib. αἰεί) τινὰς καὶ ἐπὶ τοὺς ἑτέρους ἐπαυξήσαντες ἔπειτα κακίους ἀντικαθελεῖν ἐπεχείρησαν καὶ τούτου φίλον μὲν οὐδένα ἔχοντες δὲ πάντας ἔσχον. et post pauca: κακῆνοι οὖν ἓνα μὲν μηδένα προσδεξάμενοι, ἄλλῳ δὲ καὶ ἄλλῳ ἐν μέρει προσθέμενοι καὶ κατ' αὐτῶν καὶ ψηφισάμενοι καὶ πράξαντες πολλὰ μὲν δι' αὐτοὺς πολλὰ δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔπαθον. Cicero Senatorum animos nonnumquam laudando excitare conatur, saepius iis faces verborum admovet tantae rei indormientibus, sed nequidquam omnia. laudat Philipp. XIII. § 15. *Senatus ipse se non contemnit nec vero fuit umquam gravior, constantior, fortior.* et Philipp. XIV. § 19. *de universo Senatu populus Romanus verissime iudicat nullis rei publicae temporibus hunc ordinem firmiorem atque fortio-* *rem fuisse.* ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. *nullis rei publicae temporibus FIRMIO-* *REM ATQUE FORTIOREM!* Sed veriora Cicero ipse dabit. Philipp. VII. § 19. *Turpe est summo consilio orbis terrae praesertim in re tam perspicua consilium intelligi defuisse.* et Philipp. III. § 34. *hanc igitur occasionem oblatam tenete per Deos immortales, patres conscripti, et amplissimi orbis terrae consilii principes vos esse* ALIQUANDO *recordamini.* et Philipp. III. § 29. ALIQUANDO *per Deos immortales, patres conscripti, patrium animum virtu-*

temque capiamus ut aut libertatem propriam Romani generis et nominis recuperemus aut mortem servituti anteponamus. et Philipp. XIV. § 17. hoc vero tempore in tanta inopia constantium et fortium consularium quo me dolore affici creditis quum alios male sentire, alios nihil omnino curare videam, alios parum constanter in suscepta sententia permanere sententiamque suam non semper utilitate rei publicae sed quum spe tum timore moderari: et Philipp. VII. § 9. Quid est inconstantia, mobilitate, levitate quum singulis hominibus tum vero universo Senatui turpius? Quid porro inconstantius quam quem modo hostem non verbo sed re multis decretis iudicaritis cum hoc subito pacem velle coniungi. Deinde eius rei permulta argumenta enumerat quibus nihil opponi, nihil omnino contra dici potest, et ita pergit § 14. At legatos misimus. Heu me miserum! cur Senatum cogor quem laudavi semper reprehendere? Quid? vos censetis, patres conscripti, legatorum missionem populo Romano vos probasse? Non intelligitis, non auditis meam sententiam flagitari, cui quum pridie frequentes essetis assensi postridie ad spem estis inanem pacis devoluti? Maior pars patrum conscriptorum, quos Cicero passim exarsisse dicit libertatis amore, si qua levis aura pacis afflasset, de sententia deiiciebatur et dabat manus; et Cicero, qui omnia posse videbatur, nihil proficiebat. Si Bruto credimus (in epistola ad Ciceronem I. 4. 4.) „nihil iam nobis adversi evenire potest in quo non cum omnium culpa tum praecipue tua futura sit, cuius tantam auctoritatem Senatus ac populus Romanus non solum patitur, sed etiam cupit, quanta maxima in libera civitate unius esse potest, sed si res ipsas spectamus Cicero tam potens nihil poterat. Multi in curia clam Antonio favebant, alii palam, plerique pacem aut aperte suadebant aut taciti optabant. Kalendis Ianuariis anni 43 Cicero in curia censuit Antonium hostem rei publicae iudicandum belloque persequendum. Philipp. V. § 31. rem administrandam arbitror sine ulla mora et confestim gerendam; tumultum decerni, iustitium edici, saga sumi dico oportere, delectum haberi sublati vacationibus in Urbe et in Italia praeter Galliam tota. et § 34. quapropter ne multa nobis quotidie decernenda sint, consulibus totam rem publicam commendandam censeo iisque permittendum ut rem publicam defendant provideantque ne quid res publica detrimenti capiat.” eodem die

sione dixit Philipp. VI. § 2. *M. Antonium — bello consequendum; tumultum esse decerni, iustitium edici, sagaxi placere.*

antiquus animus Senatui Romano fuisset, si pristinae libertas, si amor, si patria virtus, de Antonio erat actum. Nunc quid factum est? Antonii fautores Senatui spem pacis dederunt et legatos ad eum mittendos censuerunt.

descendit Cicero et ita dixit Philipp. V. § 3. *legatos ad mittendum, de quo gravissimum et severissimum iudicium nuncius decimus feceritis, non iam levitatis est sed, ut quod verum dicam, DEMENTIAE.* Nihilominus Ciceronis sententia victa

Philipp. VI. § 3. *(mea) sententia, Quirites, sic per triduum ut quamquam discessio facta non esset tamen praeter paucos mihi assensuri viderentur. Hodierno autem die spe qua pacis obiecta remissior Senatus fuit; nam plures eam sententiam secuti sunt ut quantum Senatus auctoritas vesterque ius apud Antonium valiturus esset per legatos experirentur.*

Cicero vehementer improbens ita se consolatur ut dicat Philipp. VI. § 15. *boni aliquid accessisse ad causam. Quum legati renuntiarent — non in vestra potestate, non in Senatus esse Antonium, quis erit tam improbus civis, qui illum habendum putet? et post pauca Quo etiam, inquit, ut speret vobis, Quirites, minus hodierno die contendendi, minus latebit ut mihi Senatus assentiens tumultum decerneret, sagaxi haberet.*

Malui viginti diebus post sententiam meam laudari a paucis quam a paucis hodie vituperari. Ad haec verba inquit venit illud ὁμῶς καὶ ἐν εἰσίν. Sed etiam haec spes spernit. Spreta enim et reiecta legatione Senatus iterum ad spem pacis devolutus est et nova legatio decreta, quae exitum non habuit. Est operae pretium animadvertere quid sententia prior legatio decreta sit et missa. Cicero Philipp. IX. § 7. *cuius (Ser. Sulpicii) quum adventu maxime metuendus esset Antonius, quod ea quae sibi iussu vestro deveniunt auctoritate erant et sententia Ser. Sulpicii constituta.*

(Ser. Sulpicius) pollicitus est se quod velletis esse facturum, quae eius sententiae periculum vitaturum, CUIUS IPSE AUCTOR

est. Ergo legationis auctor et princeps fuit Ser. Sulpicius, quod tunc reliquos legatos L. Philippum et L. Pisonem an-

teibat, *sapientia omnes*, iudice ipso Cicerone Philipp. IX. § 1.

Refutatur hinc inepta fabula quam nescio unde arreptam narrat Appianus B. C. III. 61. *Senatores*, inquit, *mandata quae legatis darentur ad Antonium perferenda* εἴτε λαθύντες εἴτε ἐξεπίτηδες Κικέρωνα συγγράψαι τε καὶ δοῦναι τοῖς πρεσβεύουσι προέταξαν, ὁ δὲ τὴν γνώμην παραφέρων συνέγραψεν. et post pauca: οὕτω μὲν Φιλονίκως τε καὶ ψευδῶς ἐντολὰς ὁ Κικέρων συνέγραψεν.

Arguitur Cicero dolo malo Senatus mandata mutasse et vitiasse. Quo tandem pacto id fieri potuit, si quis eam perfidiam in Ciceronem cadere serio credere volet? Cogitari enim vix potest Ciceronem illi Senatus consulto cui vehementer obstiterat *scribendo adfuisse*. Ex ipsa enim rei natura illi *ponebantur ad scribendum* quorum sententia vicerat. Subnascitur tamen haec suspicio ex iis quae scribit Appianus III. 63. ubi Antonius ita ad Senatum rescribit: *fore se in Senatus potestate sed Ciceroni*

QUI MANDATA SCRIPSERAT (τῷ συγγράψαντι τὰς ἐντολὰς) *ita respondere* cet. Unde enim hoc Antonius scire poterat nisi in ipso Scto in *auctoritatibus praescriptis* Ciceronis nomen fuisset? Semel tantum memini me videre *scribendo adfuisse* eum, qui sententiam quae vicerat dissuasisset. Cato qui Ciceroni supplicationem non decreverat tamen quum esset decreta scribendo adfuit. Cicero ad Attic. VII. 1. 7. ad Famil. XV. 6. 2. Sed quidquid huius rei est certum est illa mandata, ut Cicero diserte dicit, Ser. Sulpicii *auctoritate et sententia constituta fuisse*. Praeterea quae sunt ea mandata, quae Ciceronis fraude vitiosa esse Appianus criminatur? Nempe haec: Μουτίνης Ἀντώνιον εὐθὺς ἀπανίστασθαι καὶ Δέκμῳ τὴν Κελτικὴν μεθιένχι· ἐντὸς δὲ Ῥουβίκωνος ποταμοῦ τοῦ τὴν Ἰταλίαν ὀρίζοντος ἀπὸ τῆς Κελτικῆς ἡμέρας ῤητῇ γενόμενον ἐπιτρέψχι τὰ καθ' ἑαυτὸν τῇ βουλῇ.

Primum quaeram quae alia mandata praeter haec legatis dari potuerint Haec ipsa Cicero et in concione et in curia diserte commemorat Philipp. VI. § 4. *mittuntur qui nuntient ne oppugnet consulem designatum, ne Mutinam obsideat, ne provinciam depopuletur, ne delectus habeat, sit in Senatus populiue Romani potestate*. et post pauca § 5. *an ille id faciat quod paullo ante decretum est ut exercitum citra flumen Rubiconem, qui finis est Gallia educeret dum ne propius urbem Romam CC millia admoveret*

Haec ad Quirites: in curia dixit (Philipp. VII. § 26.) *omn*

oportet quae interdicta et denunciata sunt priusquam ali-
postulet; Brutum exercitumque eius oppugnare, urbes et
provinciae Galliae populari destiterit; ad Brutum adeundi
potestatem fecerit, exercitum citra flumen Rubiconem
rit nec propius Urbem millia passuum ducenta admoverit;
et in Senatus et in populi Romani potestate. Quo ore
haec mandata proferre potuit si ab ipso praeter Senatus
utiam interpolata et vitiata essent? Absurdum est credere.
unde haec tam absona sumserit Appianus, qui multa
et praeclara memoriae prodidit sed nonnumquam admiscet
quod sit manifesto falsum et commenticium. Quale est
continuo narrat de legatis ad Antonium missis III. 62.
ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀπεσταλμένοι πρέσβεις αἰδούμενοι τῶν ἐντο-
νὰ ἀλλόκοτον οὐδὲν μὲν ἔφασαν αὐτὰς δ' ἐπέδοσαν αὐτῷ.
pat, ut opinor, viros consulares mandatorum, quae ipsi
tuissent, itaque taciti Antonio scripta mandata tradiderunt.
ut Philippus et Piso ut fetiales apud Achillem:

τὼ μὲν ταραβήσαντε καὶ αἰδομένῳ βασιλῆα
σήτην οὐδέ τί μιν προσεφώνεον οὐδ' ἐρέοντο.

atque Antonius dicere:

ἄσπον ἴτ', οὐ τί μοι ὑμεῖς ἐπαίτιοι

ὁ Κικέρων. Reprehendit quidem Cicero legatos Philipp.
§ 28. *nec vos ut legati apud illum fuistis, nec ut consu-*
nec vos vestram nec rei publicae dignitatem tenere potuistis.
rius etiam ad Famil. XII. 4. 1. *nihil autem foedius Phi-*
et Pisone legatis, nihil flagitiosius: qui cum essent missi
Antonio ex Senatus sententia certas res denuntiarent, cum ille
rerum nulli paruisset, ultro ab illo ad nos intolerabilia
lata retulerunt. sed tam submissos et languidos et inertes
, ut Appianus narravit, quis credet?
nge maxima pars Senatus erat ad pacem propensior et
onis impetum retardabat. Philipp. VII. § 25. *cavete —*
e praesentis pacis perpetuam pacem amittatis. Philipp. VII.
. ad spem estis inanem pacis devoluti. Vide autem quam
quam anxie dicat pacem se nolle Philipp. VII. § 8. *ego*
pacis, ut ita dicam, alumnus — periculose dico; quemad-
m accepturi, patres conscripti, sitis horreo; sed pro mea
tua cupiditate vestrae dignitatis retinendae et augendae,

quaeso oroque vos, patres conscripti, ut primo etsi erit vel acerbum auditu vel incredibile a M. Cicerone esse dictum, accipiatis sine offensione quod dixerō, neve id prius quam quale sit explicare repudietis, ego ille, dicam saepius, pacis semper laudator, semper auctor PACEM CUM M. ANTONIO ESSE NOLO. et veluti mitigans dictum tam acerbum VII. § 19. ita dicit: *nec ego pacem nolo sed pacis nomine bellum involutum reformido. Quare si pace frui volumus bellum gerendum est: si bellum omittimus pace nunquam fruemur.* Brevi post incertum qua de causa nova spes pacis affulsit. Pansa ipse erat pacis hortator. Cicero et ipse labare coepit. Inducit P. Servilium ita dicentem: „moestam (Antonii) domum offendi, coniugem, liberos. admirabantur boni viri, accusabant amici, quod spe pacis legationem suscepissem.” (Philipp. XIII. § 5.) Pansa Consul et ipse (XIII. § 6.) repente pacis patrocinium suscepit „*eodem captus errore quo nos.*” Quo errore? Non satis apparet sed Cicero mox repudiata pace iterum canit classicum (XIII. § 7.): *Quod si est erratum, patres conscripti, spe falsa atque fallaci redeamus in viam. Optimus est portus poenitenti mutatio consilii.*

Quis autem mirabitur illo Senatu Ciceronis sententiam a Consulibus non esse pronuntiatam neque in eam discessionem factam, aut plures transiisse in alia omnia. Philipp. VIII. § 1. *quum re viderent omnes esse bellum quidamque id verbum removendum arbitrarentur, tua voluntas (C. Pansa) in discessione fuit ad lenitatem propensior. Victa est igitur propter verbi asperitatem te auctore nostra sententia. Vivit L. Caesaris, amplissimi viri, qui verbi atrocitate dempta oratione fuit quam sententia lenior.* Nempe stolidi pars patrum neque bellum esse dici neque hostem Antonium aequo animo ferebat. Philipp. XIV. § 20. *meis sententiis — numquam legatos ad Antonium; semper illum hostem, semper hoc bellum. — Has in sententias meas si Consules discessionem facere voluissent omnibus istis latronibus — iampridem de manibus arma cecidissent.* et § 22. *antea quum hostem aut bellum nominassem semel et saepius sententiam meam de numero sententiarum sustulerunt.* Pansa Consul saepius sic Ciceroni obsistebat. Cicero ad Cassium scribit (ad Famil. XII. 7. 1.): *mea sententia in Senatu facile valuisset nisi Pansa vehementer obstitisset.* Itaque Cicero Pansam, quem tamen laudibus extollit in coelum, non

multum probabat. Impense et nimis laudat Philipp. VII. § 6. *C. Pansam non modo consulem esse dico sed etiam memoria mea praestantissimum atque optimum consulem, non quin pari virtute et voluntate alii fuerint, sed tantam causam non habuerunt in qua et virtutem et voluntatem suam declararent.* Tristissimis illis temporibus omnes ad unum

ἕτερον μὲν ἔκλυθον ἐνὶ Φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζον.

vera Ciceronis sententia aperitur in epistola ad Brutum I. 3. 4. *Consules duos bonos quidem sed dumtaxat bonos amisimus.*

Quod Cicero ante omnia summa vi agebat, in quo ἡσραπτ', ἰβρόντα et nihil intentatum reliquit, ut Antonius hostis rei publicae iudicaretur, numquam ab illo Senatu impetrare potuit. Frustra saepe invictis argumentis demonstravit Antonium non verbo, sed re multisque decretis et sententiis amplissimi ordinis hostem esse iudicatum, numquam illi pacis amatores ut id facerent impelli potuerunt. Quum anno 44. exeunte (a. d. XII. Kal. Ianuarias) novi tribuni plebis Senatum convocassent et de praesidio, ut Senatum tuto Consules Kalendis Ianuariis habere possent retulissent (Philipp. III. § 13.) callide hac occasione Cicero usus est, Antonii fautoribus aut absentibus aut non satis acriter obsistentibus, ut Scto laudaretur D. Brutus et C. Caesar et legio Martia et quarta, quod Senatus auctoritatem populiue Romani libertatem defenderint. Decretum illo die de his rebus nihil est quia de iis non erat relatum, sed Senatus sibi placere declaravit uti C. Pansa, A. Hirtius — quum magistratum inissent — primo quoque tempore de his rebus ad amplissimum ordinem referrent (Philipp. III. § 39.). His igitur fretus Cicero Kalendis Ianuariis ita dixit: *illo die* (a. d. XII. Kal. Ian.), *patres conscripti, ea constituistis ut vobis nihil sit integrum nisi aut honesta pax aut bellum necessarium.* Philipp. V. § 2. et § 29. *Quid igitur illo die aliud egistis nisi ut hostem iudicaretis Antonium?* Victa est Ciceronis sententia, ut vidimus, et legatos mittere placuit. Cicero interea Senatum regere non destitit Philipp. VII. § 9 sqq. Iterum Ciceronis assicuum canentis sententia victa est (Philipp. VIII. § 1.) quum gati contemti et reiecti revertissent (§ 21.). additque: *nos iam languidiores postea facti sumus.* Deinde iterum ad inanem cis spem devoluti sunt. De secunda legatione cogitabant et

ipsum Ciceronem legatum mittere volebant, quo acerrime repugnante exitum res non habuit. Consecutum est prius proelium Mutinense: fama victoriae Romam perlata Cicero habuit Philippicam XIV. Cicero de novo summa ope enititur ut Antonius hostis iudicetur. Philipp. XIV. § 6. *imbuti sanguine gladii, patres conscripti, legionum exercituumque nostrorum vel mactati potius duobus consulibus, tertio Caesaris proelio. Si hostium fuit ille sanguis summa militum pietas: nefarium scelus si civium. Quousque igitur is, qui omnes hostes scelere superavit, nomine hostis carebit? Nisi mucrones etiam nostrorum militum tremere vultis dubitantes utrum in cive an in hoste figantur.* et § 9. *Est igitur quisquam qui hostes appellare non audeat, quorum scelere crudelitatem Karthaginensium victam esse fateatur?* et § 10. *Recordamini per Deos immortales, patres conscripti, quid hoc biduo timuerimus. Nempe improbi cives rumorem de Antonii victoria sparserant. iam, inquit, aut foedissimam mortem omnes aut miserabilem fugam cogitabant. Haec a quibus timebantur eos hostes appellare dubitamus?* Omnia haec frustra dicta sunt. Post secundum demum Mutinense proelium victo fugatoque Antonio sine ulla Ciceronis opera Senatus eum hostem iudicavit. Livius in Epitome libri CXIX. *victus ab Hirtio et Caesare Antonius in Galliam confugit — hostisque a Senatu cum omnibus, qui intra praesidia eius essent, iudicatus est.* cf. epistola Ciceronis ad Brutum I. 3. 4. *Reliquias hostium Brutus persequitur et Caesar. Hostes autem omnes iudicati, qui M. Antonii sectam secuti sunt.*

Cicero tum iacebat: scribit ad D. Brutum (*ad Famil. XI. 14.*): *plane iam, Brute, frigeo; ὄψαρον enim erat meum Senatus: id iam est dissolutum. Tantam spem attulerat exploratae victoriae tua praeclara Mutina eruptio, fuga Antonii conciso exercitu, ut omnium animi relaxati sint meaeque illae vehementes contentiones tamquam σιναμνίαι esse videantur. Quae tandem illo Senatus spes esse poterat libertatis recuperandae? neque plus erat animi et virtutis in populo. Magnifice dicitur (Philipp. VI. § 19. *populum Romanum servire fas non est, quem Dii immortales omnibus gentibus imperare voluerunt.* et: *aliae nationes servitutes pati possunt, populi Romani est propria libertas.* et Philipp. I. § 20. *omnes nationes servitutem ferre possunt: nostra civitas no**

test; nec ullam aliam ob causam nisi quod illae laborem do-
emque fugiunt, quibus ut careant omnia perpeti possunt: nos
a maioribus instituti atque imbuti sumus ut omnia consilia
que facta ad dignitatem et ad virtutem referremus. Verba haec
ut rebus contraria; illa *S(entina) P(opuli) Q(uondam) R(omani)*
ut ad serviendum parata. Nonne igitur illo Senatu et illo
pulo vehementes illae in Philippicis contentiones tamquam
ιαμυχίαι esse videntur?

Apparet ex his in gravi errore versari Appianum, qui scripsit
l. 63. post reditum legatorum auditis quae Antonius postu-
ret ἡ βουλὴ αὐτὸν αὐτίκα ἐψηφίζετο πολέμιον. Tam multum
erat ut hoc facerent ut etiam de nova legatione cogitarent.
Philipp. VIII. § 20. *Quam hesternus dies nobis, consularibus*
eo, turpis illuxit! ITERUM LEGATOS? Cicero quoque censuerat
Antonii militibus „si errorem suum deposuerint et cum re publica
gratiam redierint veniam et impunitatem esse dandam. Quas
res ita censeo: Eorum qui cum M. Antonio sunt qui ab ar-
is discesserint — ante Idus Martias primas iis fraudi ne sit
od cum M. Antonio fuerint” Philipp. VIII. § 32 sq. Sed ea
frustra fuit. Idem Cicero censuerat Kalendis Ianuariis Phi-
p. V. § 34. censeo ut iis qui in exercitu Antonii sunt ne sit
res fraudi si ante Kalendas Februarias ab eo discesserint.
d reiecta eius sententia est et legati, ut vidimus, missi sunt.

(Continuabitur.)

C. G. COBET.

GELLIUS.

Gell. III. 3. 3. „quasdam item alias probavit adductus filo
que facetia sermonis Plauto congruentis. Corrige: adductus stilo.
Post pauca dele Plauti in his: qui quoniam sunt, ut de il-
[Plauti] more dicam, Plautinissimi.”

C. G. C.

Ἦ Α Τ Α Κ Τ Α.

In Philebi altera editione retinui eam quam in priore proposui correctionem, τὴν αἰδίων ἡρῆσθαι φύσιν (66 a.) Obiicit mihi vir doctus ἡρῆσθαι, quam lectionem omnes libri praeferunt, idem quod ἡρῆσθαι significare provocatque ad locum in Phaedro 253 c. quem totum apponam: προθυμία μὲν οὖν τῶν ὡς ἀληθῶς ἐρώντων καὶ τελετὴ ἐὰν γε διαπράξωνται ὁ προθυμοῦνται, ἣν λέγω, οὕτω καλὴ τε καὶ εὐδαιμονικὴ ὑπὸ τοῦ δι' ἔρωτα μανέντος Φίλου τῷ φιληθέντι γίγνεται ἐὰν αἰρεθῇ. ἀλίσκεται δὲ δὴ ὁ αἰρεθεὶς τοιῷδε τρόπῳ. Facile mihi concessum iri puto ἀδύνατον εἶναι τὸν αἰρεθέντα ἀλίσκεσθαι ἐὰν γε μὴ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ πάλιν ἀπολελυμένος τύχῃ. Facessat igitur ὁ αἰρεθεὶς. Nunc caetera videamus. Nullum discrimen est inter ἐὰν γε διαπράξωνται ὁ π. et ἐὰν αἰρεθῇ. Nam ne turpem sensum in priore enuntiatione inesse credamus totius disputationis natura prohibet. Itaque si vincendi potius quam veritatis studio impellerer ἐὰν αἰρεθῇ damnarem, alterum illud retinerem. Sed obstat quod ante ἀλίσκεται aliquam τοῦ αἰρεῖν mentionem desideramus. Contra si ἐὰν γε δ. ὁ π. eieceris subita lux affulget. Scilicet τελετὴ ἣν λέγω ad certissimam correctionem nos ducit: προθυμίαν — καὶ τελετὴν λέγω. Οὕτω καλὴ τε καὶ εὐδαιμονικὴ γίγνεται. Hoc *studium vel initium dicere ausim*; tum rationem adiungit: ὅτι καλὴ τε καὶ εὐδαιμονικὴ γίγνεται. Estne igitur illud ἐὰν αἰρεθῇ relinquendum? Minime; sed reponendum ἐὰν αἰρῇ. Obiter moneo supra legendum esse: κατὰ τὸν θεὸν ἰόντες ζητοῦσι τὸν σφέτερον — resectis, quae sensum pessumdant, παῖδα πεφυκέναι. In Philebo 47 c. verba τῶν ἐπιπολῆς τε καὶ ἐντὸς κερασθέντων non sunt Platonis. Multa alia exempla τῶν κοινῶν παθημάτων αὐτο

σώματος attulerat, in quibus et voluptas et dolor in externa e corporis simul perficiuntur: veluti ὁπόταν τις ῥιγῶν θέρηται θερμαινόμενος ἐνίοτε ψύχεται. Praeterea legendum τῶν ἂν ἢ σώματι ἐναντία ξυμβάλλεται. Tum eiicienda sunt ταῦτ' ὥσθ' ὁπόταν κενῶται, et ἡ δὴ τότε μὲν [οὐκ] ἐμαρτυράμεθα. Id factum erat supra ad 36 b.

Thucydides I. 36. Lege βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ τόδ' (sic ἂν μάθοιτε τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἑλλησι ναυτικά Nisi ὠφελιμωτάτῳ suppleas, τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ὅσον sensu vacua sunt. Idem dicendum de verbis μὴ προέσθαι. Supra 32. legendum videtur: καὶ ξυγγνώμῃ εἰ τῇ μὴ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίας (γενομένη) πρότερον ἡγοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν. In 33. lege ἡμέτερον δ' αὖ ἐρῆσαι [τῶν μὲν] διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν. Infra inducendum videtur ἢ τῷ ἴσῳ. nam quid sit τῷ τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν prorsus ignoro.

Demosthenes de Corona pag. 276. § 145. lege οὗτ' εἰσήγετο δεῖτο (sc. χώρα). § 147. εἰ μὲν οὖν τῆς ἰδίας ἕνεκ' ἔχθρας ἢ Θετταλοὺς ἢ τοὺς Θηβαίους συμπεῖθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, ἢ ἡγεῖτο προσέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν, ἐὰν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς ἀσείεις λαβὼν ἡγεμῶν αἰρεθῇ ῥᾶον ἤλπιζε τὰ μὲν παρακρούσει τὰ δὲ πείσειν. Haec non modo in grammaticam peccant συμπεῖθοι ἡγεῖτο — ἐὰν αἰρεθῇ ἤλπιζε) sed plane falsa sunt ei naturae contraria. Quid enim? Nonne hanc ipsam ob causam fallaciis utebatur ut dux crearetur? Quod ut semel factus est deposita simulatione vi agere coepit. Quae vero illa κοινὰ προφάσεις Thessalorum Thebanorumque? Si essent Atheniensibus bellum inferre nullius προφάσεως indigebant. Philippo contra necesse erat προφάσεις λαβεῖν, quibus in societatem adduceret. Quas ergo? Nempe τὰ κοινὰ Thessalorum et Thebanorum. Scribendum igitur τὰ δ' ἐκείνων προφάσεις λαβὼν (vel εἰ δὲ τὰ ἐκείνων κοινὰ π. λάβει) ῥᾶον ἡγεῖτο τὰ μὲν παρακρούσεσθαι, τὰ δὲ πείσειν. Idem factum est quod in Olynth. II. 28. τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ ὑμᾶς ἐλλείμματα. Dele καί.

Thucyd. I. 17. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλείστον ἐχώρησαν δυνάμεως. Haec infra ponenda et hunc ad modum corrigenda puto: πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ, οἳ ἐπὶ πλείστον ἐχώρησαν δυνάμεως, ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν.

In Thucyd. I. 140. legerim: τὸ γὰρ βραχύ τι τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν [καὶ πείραν] τῆς γνώμης. Ἡς εἰ ξυγχωρήσετε καὶ ἄλλο τι μεῖζον — ὑπακούσαντες. ἀπισχυριστάμενοι δὲ [σαφὲς ἂν] καταστήσετε αὐτοὺς (ἐς τὸ) ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεισθαι· αὐτόθεν δ' ἢ διανοήθητε [ἢ] ὑπακούειν πρὶν τι βλαβῆναι ἢ [εἰ] πολεμήσωμεν ὥς [ἔμοιγε δοκεῖ ἄμεινον εἶναι] καὶ ἐπὶ μεγάλη καὶ ἐπὶ βραχεία ὁμοίως προφάσει μὴ εἰζόντες κτέ. Inserui ἐς τό, sed fortasse καταστήσετε αὐτοὺς προσφέρεισθαι satis bene habet. De πείραν non dubito quin ab aliena manu sit. Etenim in his ἔχειν τὴν βεβαίωσιν, ἔχειν πείραν diversissima est notio τοῦ ἔχειν.

In cyp. 118. pro ὄντες μὲν καὶ προτοῦ μὴ ταχεῖς legerim οὐκ ὄντες μὲν καὶ προτοῦ ταχεῖς. Postquam postrema syllaba in χρόνου sequentem οὐκ absorbsit imperite suppletum est μὴ quod alienum esse quis non videt?

In cap. 120. eodem modo peccatum est quo apud Demosthenem in loco supra laudato. χρὴ εἰδέναι ὅτι ἐὰν ἀμύνωσι· ἔξουσιν — χρὴ προσδέχεσθαι εἰ προεῖντο προελθεῖν ἂν τὸ δεινόν. Sed verba εἰ τὰ κάτω προεῖντο et per se inutilia sunt e ποτε a suo verbo προελθεῖν ἂν separant. Libenter etiam κακού· deleverim. Opposita sunt inter se κριτὰς εἶναι ὥς μὴ προσηκόντων et περὶ αὐτῶν βουλευέσθαι. Si κακούς scripsisset, addidisset δεῖν (χρὴ εἰδέναι μὴ δεῖν αὐτοὺς κακοὺς κριτὰς εἶναι). Sed hoc dicit: non de alienis rebus indicatis, sed de vestris deliberatis. Accedit quod omnium consensu homines in aliena re multa melius quam in sua iudicare consuerunt. Mox legitur: ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μὲν ἐστὶν εἰ μὴ ἀδικοῦντο ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὼν ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι. In promptu est corrigere εἰ μὴ ἀδικοῦνται, nisi malis μὴ ἀδικουμένους delere. Infra offendo ad illa: ὁ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστα· ἂν ἀφαιρεθείη τῆς βίας· δι'

ὅπερ ὀκνεῖ εἰ ἡσυχάζοι. Lege δι' ὅπερ ἡσυχάζει. Pro ἀβουλο-
τέρων τῶν ἐναντίων τυχόντων, iamdiu monui τυχόντα legendum
esse. Simili errore in cap. 73. scriptum est δι' ὅχλου μᾶλλον
ἔσαι ἀεὶ προβαλλομένοις. Lege προβαλλόμενα. In capitis proximi
initio illepidam ταυτολογίαν e Thucydide eximemus scribendo:
ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ [ἀδικούμενοι] τὸν πόλεμον ἐγείρομεν [καὶ] ἱκανὰ
ἔχοντες ἐγκλήματα. Nihilo elegantior est iteratio in 102. καὶ
δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο
παθεῖν. Corrigo: καὶ δεινὸν ποιησάμενοι οὐκ ἄξιοι ὄντες ὑπὸ
Λ. τ. π.

Finem faciam in *Medeai miseriis*, quarum haud levissima est
quod in versu 128. vulnus a librariis illatum a summis medi-
cis Brunckio, Porsono, Elmsleio parum feliciter curatum est.

εἰ μοι Φιλία κέκραται et quid non? Si praecedentia attendis-
sent Λέξον, ἐπ' ἀμφιπώλῃ κτέ. necessario, ut opinor, correxis-
sent εἴ τι μὴ Φίλον κέκρανται.

Sidneiae d. 25 Nov.

C. BADHAM.

DIODORUS SICULUS.

Lib. I. 79. περὶ πλείους πᾶς τις ἔξει τὸ μὴ καταντᾶν ἐπὶ
τὸν ὄρκον. Vera lectio est πᾶς τις ἄξει. Difficillimum est in
libris discernere sitne αξ an εξ scriptum. Similiter confundun-
tur αγ — εγ et αχ — εχ (ἀγείρω — ἐγείρω, ἄχθος — ἔχθος).

Lib. II. 2. τοῖς εὐτυχοῦσιν ἢ τῶν πραγμάτων ἐπίρροια τὴν τοῦ
πλείονος ἐπιθυμίαν παρίσῃσιν. Ἐπίρροια non est *successus*. scrib.
ἢ τῶν πραγμάτων εὐροια. Plutarchus in Pericle 20. 19. διὰ τὴν
εὐροίαν τῶν πραγμάτων.

C. G. C.

PLAUTINA.

I.

Interdum speciosa locis morataque recte
Fabula nullius Veneris *sine* pondere et *arte*
Valdius oblectat populum meliusque moratur
Quam versus inopes rerum nugaeque *canorae*,
sed quae nec sunt sonorae valde et nimio laborant artificio
facile probaverit. Ad quod genus cum referenda sit Epidi-
quaerere licet, utrum Plautus (nam cur ab eo hos versus
dicem non satis video causae) Bacch. 214:

Etiam, Épidicum, quam ego fábulam aequae ac me ípsam
Nullam aéque invitus spécto, si agit Péllo¹⁾
voluerit eam optimis annumerari, an offensionem in Pellio
tantum praetexuerit. Cum ipsa verba (*si agit*) ostendant
pius fabulam actam esse, nec successu caruisse, non tam
oportunitatem sui commendandi quam reprehendendi Pellio
captasse videtur, quem actorem fortasse in posterum depre-
tur. Itaque laus fabulae, ut deprimat hunc, fortasse cal-
est pronuntiata, quam debebat, neque ex his verbis effecit
Epidicum, qualis e manu poetae prodierit, tam fuisse
stantem, ut propterea nostra pro genuina haberi non pos-
sit. Qua in re deliquerit Pellio etiam nunc possumus utique
nare; nam etsi mutata fabula sit, tamen Epidici mores et
genium in universum eadem mansisse probabile est. Eun.

1) De forma nominis cf. Studemund, Comm. Philol. in honorem Th. Mommseni, p. 801.

finxit poeta, ut doceat servum subdolum esse verum dominum: in exitu fabulae servus hero imperat, tantoque se eo superiorem sentit, ut donum ab eo accipere recuset, atque etiam libertate accepta beneficium potius conferat quam accipiat. Cum his moribus bene conciliare priora in quibus tanquam vulgaris quidam servus Epidicus omnes fallaciarum vias init et fraude exultet, ut utrobique poetae satisfaciat, actori non admodum facile est.

Ergo si quaerimus num retractata sit fabula, ex poetae ipsius testimonio non multum lucramur. Sed ipsa fabula declarat magnam se mutationem subiisse. Repugnantias enim, quae insunt non exiguae, contaminatione natas esse non possumus statuere; nam etiam ex alia fabula quaedam adsciscens poeta quivis cavebit tamen, ut omnia recte inter se conveniant, nec credi potest Plautus apertam repugnantiam, quae facile tolli potuisset, relicturus fuisse ¹⁾. Duplicis recensitionis vestigia inesse Reinhardt ²⁾ et Goetz ³⁾ demonstrarunt. Quorum argumenta nolo repetere, cum praesertim ubique indicia retractationis in Goetzii editione in promptu sint. Tantummodo addam, quae ab illis animadversa non videntur.

Apoecides quomodo Stratippoclis fictam amicam sibi comparasset Epidicus, Periphani narrans haec dicit, v. 410:

Ne tú habes servum gráphicum et quantivís preti:

Non cárust auro cóntra. ut ille fidicinam

Facéte *fecit néscire esse emplám tibi!*

Ita rídibundam atque hílaram huc adduxít simul.

PERIPHANES.

Mirum hóc qui potuit fieri.

APOECIDES.

Te pro filio

Factúrum dixit rém esse divinám domi,

Quia Thébis salvos rédierit.

Adducitur in domum Periphanis puella, rata (ita Apoecides

¹⁾ cf. R. Müller, de Plauti Epidico, p. 4. Langrehrii librum ubi de hoc argumento agit, frustra adhuc quaesivi.

²⁾ In Studemundi Studiis in priscos scriptores Latinos collatis, I. p. 108 sqq. et copiosius in Fleckeisens Jahrb. 1875, p. 194 sqq.

³⁾ Dittographien im Plautustexte, in Actis soc. philol. Lips. VI. p. 233—328.

opinatur) se amici sui Stratippoclis sacris adhibitum iri; nebat se emptam esse, eoque non tergiversatur sed laeta accipit. Itaque gaudet, nihil esse, quod a Periphane metuat. Se
276 Epidicus ad Periphanem:

Sic faciundum cénseo,
Quási tu cupias líberare fídicinam animi grátia,
Quásique *ames veheménter tu illam.*

Hoc loco amore Periphanis allici posse dicitur puella. manifesta repugnantia est; neque illius ficti amoris ullus usus est. Melius sane v. 410 quam v. 276 res est compari. Versus 276—280 pertinent ad priorem recensitionem.

Narraverat Epidicus Apoecidi se fidicinam volentem ad Periphanem adduxisse, ut ad sacrificium filii causa faciendum praesse posset. Optime *inventum!* Sic fidicina illa eius, quam amat, causa venire dicitur. Id tanquam rem *commenti* Apoecides coram ipsi Periphani narrat, qui nihil obloqui ergo *non* sacrificaturus est Periphanes. Sed Epidicus v. 314
mane me iussit senex

Condúcere aliquam fídicinam, quae hodié domi
Dum rém divinam fáceret cantarét sibi.

Si iussisset re vera cantricem accersere Epidicum domum haberet hic quod suscenseret servo, qui fidicinam ad rem sacram faciendam non adduceret, nam ea nulla venit; quae ducitur Periphani videtur esse amica filii, quam emerat. (modo tandem sacra facturus erat propter filium, quem, (v. 314) nondum noverat reducem? Et Epidicus Stratippocli quid moliretur exponens v. 372 de re sacra nihil dicit. Ita v. 314 prioris recensitionis esse videtur.

Deceperat Epidicus fidicinam, sed non mandaverat, ut senes deciperet. Ipsa satis ostendit v. 500 sqq., nullam fraudem adhibens et ingenue affirmans:

Condúcta veni ut fídibus cantarém seni,
Dum rém divinam fáceret.

Sed pugnat hoc cum aliis locis in superioribus. Nempe v. 371
Epidicus:

Ea cónducetur átque ei praemonstrábitur,
Quo pácto fiat súbdola adversúm senem,
et v. 371—373, 375:

Iam ego parábo

Aliquám dolosam fidicinam, nummó conducta quae sit,
Quae se éemptam simulet quae senes duo dócte ludificétur —
Eam pérmeditatam meis dolis astútiisque onústam
Mittam.

Haec quoque, quae exiguis mutationibus removeri non possunt, eodem modo explicanda videntur.

Confirmatur igitur his duplex recensio sive retractatio. Nam hunc dissensum oscitantiae poetae adscribere non magis possumus, quam alia in quibus iure haesit Reinhardt. Habemus, ut existimo, alterius recensiois partem; inde a v. 385 omnia apte decurrunt et inter se congruunt; prior pars fabulae antiquam formam in universum refert. Hanc priorem partem, in qua multa offendunt, retractatam esse editionem, non debemus credere. Nam oportet illud, quod melius est, existimare maiore et iterata cura confectum esse, non quod deterius.

Priorem partem, cum ab initio simplicior et planior fuisset, additamentis quibusdam ita sensim oneratam esse et corruptam ut hinc forte fortuna illa partium dissonantia extiterit, si quis statueret, ei demonstrandum esset, quaecunque in prioribus in connexum fabulae peccent, a reliquis posse separari; commissuras certe hic illic apparere et partes male conglutinatas, ostendendum esset. Id autem nemini cedit. Sane insunt interpolationes, sed ea ipsa, quae totius fabulae oeconomiae, quae nunc est, obsunt, tam firmiter haerent, ut avelli nequeant. Velut illa quae de astutia fidicinae dicuntur, continentur versibus 316sq., 373, 375, qui removendi, versibus 372 et 376 qui mutandi essent. Rursus in eadem scena versus 314sq. (de re sacra seni faciunda) non possunt esse interpolati; nam his una cum proximis omissis (316sq.) in oratione Epidici nihil supererit, quapropter eam interposuerit poeta. Omnino quae propter oeconomiam offendunt maximam partem non possunt resecari salvis reliquis.

Sed prior illa pars, ut est antiquior, etiam plures passa est interpolationes et corruptelas, quas indicavit nuper Goetzius in editione sua, quae talis est qualem a germano Ritschelii discipulo possis exspectare, i. e. sollerter et ex certis artis principiis instituta. Mallem sane, ut hic illic uberiore annotatione uti

potuisset, sed succurrunt ex parte „Analecta Plautina”. De quibusdam exponam, in quo si forte alienis vestigiis insisto, fide me inscio.

II.

V. 5—12 interpolatos esse recte suspicatur Reinhardt. Quae leguntur vs. 13

Di inmortales te infelicient! út tu es gradibus grándibus,
Nam út apud portum té conspexi, cúrriculo occepí sequi
Vix apiscendí potestas módo fuit

manifesto dicta sunt ab eo qui alterum assequitur postquam diu frustra id conatus est. Exempla ex Livio (*adipiscor*) videntur ap. Gron.; ex Plauto cf. As. 279. Et v. 16 repetit v. 8. Haec interpolatio ut alia v. 229—235, e genere illo est, quod frequens in Plautinis, originem debet studio histrionum ampliandi et pro tempore augendi quae placere intellexerant; quod consilio ex aliis fabulis subinde quaedam eos adscivisse consensaneum est. Enumerationes, quales altero loco leguntur, suum Marte auxisse videntur.

V. 61 aliquid excidisse statuit Goetz, sic scribens

Nescio pol quid tu tímidu's: trepidas Épidice ita voltúm tuum

* * * * *

Videor videre cómmeruisse hic me ábsente in te aliquid mali.

„Videor videre”, „audire” dicuntur, si dubites num sensus te fallant, non ubi aliquis de re sensibus animadversa iudicium suum interponit. Exempla in analectis p. 106 allata, quae facile possunt augeri, demonstrant. Non dubitandum igitur videtur, quin vere olim restitutum sit: „ita voltum tuum *video*” i. e. talis mihi videre, cum voltum tuum aspicio. Atque haec verba ad *tímidus es* pertinent; minus bene mihi videntur ad *trepidas* referri, quoniam trepidatio non ex voltu coniectatur, sed ex toto habitu, neque latet; nam non est in animo tantum, sed in specie anxia et turbata et statim in oculum incurrit. Nec *video* apte versus fine separatur solum a superioribus. Scripserim:

Nescio pol quid tímidu's Epidice, ita voltum videó tuum

Mi videre cómmeruisse hic me ábsente in te aliquid mali

Cur ad *ita* addatur adiectivum non causa est. *Menaechm.* 10

„itast adulescens”, 258 „itast haec hominum natio”, 377 „ita sunt hic meretrices”, conf. ib. 732. *Trepidare* et *festinare* a Plauto et Terentio iunguntur Cas. II. 7. 9: „ut ille trepidabat, ut festinabat miser”. Adolph. III. 2. 25: „quid trepidas? — quid festinas?” Hec. III. 1. 35: „trepidari sentio et cursari rursum prorsum”. De animo usurpavit Ennius, sed nimirum addito *corde* Ann. 512. Lucretius pro *pavere*, sed non de metu, qui occultatur. Epidicus metum dissimulat.

64. THESPR. Quid nunc me retinés? EP. Amatne istam quam
[émit de praedá? TH. Rogas?

Déperit.

Sine indicio Ambrosiani non crederemus inter verba: „quid nunc me retines” et „deperit” duos versiculos intercidissee (praeter illa *amatne* — *rogas*); nam post v. 64 in Ambr. spatium est trium versiculorum. Lacuna statuenda est post *retines*; ex-cidit aliquid in hanc sententiam: EP. Est paucis etiamnum quod te volo. || TH. Igitur ne morare. EP. Amatne istam? TH. Quam emit de praeda rogas?” — Epidicus, qui celare vult Thesprionem, quare tam vehementer curet captivam illam (nam 46—48, 50a, 56a ad spectatores dicta sunt, deinde aliquid effluens 59 linguam in tempore cohibet Epidicus), primum tergiversatur et a Thesprione demum admonitus palam quid velit eloquitur.

109—111. insulsam continent interpolationem; notavit post Geppertum Goetz. Videntur esse inserti ne videretur Stratipocles cum sorore sua rem habuisse; sed hoc minime necesse erat monere, et 109 ineptus est; quis enim emta captiva tum querebatur quod omnium inimicorum invidiam movisset? Cum quaestione de retractata fabula hi versus nihil commune habent. Hoc quoque loco A. indicium dat.

65. THESPRIO. Deperit. EPID. Detegetur corium de tergo meo.

Sic B J; *degitur* F Z cum Nonio. *Detegetur* defendi potest; tamen verbum *detergere* propter assonantiam praeferrem; quod ut reponatur sane ordine mutato, sed nullo additamento opus est

Déperit. De térgo corium détergebitúr meo.

Abstergere et *detergere* cum accusativo rei, quae removetur, satis nota sunt.

74. „Püppis pereundást probe”.

Num: *pereundost prope?* Sil. It. I. 13 ex Livio (XXI, init.): „propiusque fuere periculo quis superare datum”. „Propiusque inopiam erant obsidentes quam obsessi” et simm. cf. Drakenb. ad Liv. l. l. „Propius spem venerant”, XXVI. 37. — Non similia sunt quae conferuntur Trin. 1159: „si illa tibi placet, placenda dos quoque est”, nam hoc dicitur ad similitudinem eius quod semper usurpatum est: *placitus* et *complacitus*. Ib. 264 „(amor) procul abhibendust atque apstandust” natum est ex „abstare rem” = declinare rem.

130. Quód ad me attinuit, égo curavi. quód tu mandastí mihi
‘Inpetratumst. émpa ancillast, quód tute ad me lítteras
Míssiculabas.

Languent me iudice postrema: „quod tute-miss.”, quae cur laxiore vinculo superioribus annectantur, dum nihil novi continent, nec propter sententiae conformationem nec propter rem necessaria, locum onerant. Fortasse:

Émpa ancillast. inpetratumst quód tute ad me lítteras
Míssiculabas.

Cf. Most. 785: „quod me miseras, adfero omne inpetratum”. Pseud. 539: „ut id agam quod missus huc sum”.

143. Ep. Díc modo: unde auférre vis me? a quó tarpezita peto

STRAT. ‘Unde lubet: nam ni ánte solem occásum elo ***

Meám domum ne inbítas. tute in prístinum ****

Suppleo: „ante solis (sic J F Z) óccasum edoláveris” et „t te in prístinum *ipsus cónferas*. *Edolare* est extorquere, extricare. Simili metaphora *exasciare* Asin. 553: „quo modo argento intervortam et adventorem et Sauream: iam hoc opus est exaciato”, et *exterebrare* Pers. 237: „numquam hercle istuc exterbrabis tu”. Cic. Att. XIII. 47. a, partim e vetere poeta, Enn fortasse „posteaquam *abs te, Agamemno, non ut venirem, sed scriberem, tetigit aures nuntius, extemplo, — quod iusser edolavi*” (de quo loco cf. Ribbeck. Trag.³ p. 237, sed dubita

non debet, quin *edolem* quoque sit ex Ennio, vid. locum prox.). Varro apud Nonium 448. 10 p. 105 Riese: „ego unum libellum non *edolem*, ut ait Ennius?” i. e. ad umbilicum adducam. Idem Varro ap. Non. 392. 14, p. 174, R.: „vix duo homines decem mensibus edolatum unum reddunt puerum” — *Dedolare* *umulatim viscera* Menaechm. 859 (*dolare* R.) — Sed duo, quos explevi versus aliunde assumti sunt aut ficti ad lacunam sarciendam. Sunt enim ab hoc loco alieni: minas adhibere non potest Stratippocles, cum statim exoret Epidicum; huiusque verba v. 146 parum illis respondent:

EP. Fácile tu istuc síne periclo et cúra, corde líbero

Fábulare: nóvi ego nostros: míhi dolet quom ego vápulo.

STR. Quid tu? nunc patiérin ut ego me ínterimam?

Post v. 143 apta esset adhortatio: facile esse et non periculum astuto servo pecuniam alicunde corradere. — Goetzius tres versus 143—145 interpolatos suspicatur; sed his simpliciter omissis minus aptum Epidici responsum videtur quam si in sententiam propositam aliquid praecesserit.

174.

At pól ego te crédidi

Quám tu uxorem éxtulistí pudore éxsequi.

„Pudore exsequi” pro „cum pudore” vix recte dicitur, nec comparari possunt quae habet Holtze I. 172, 176. Fortasse illud *px* varia lecto est ad superius vocabulum adscriptum:

^{pu}
extulisti dore exsequi

i. e. „extulisti *decore* exsequi”. *Expulisti* re vera exstat in Z. In proximis aliquid haeret: „Quoius quotiens sepulcrum vides sacrificas Illico orco hostiis” e. q. s. Periphanes visebat interdum sepulcrum uxoris et locum noverat; sed quid iam sibi vult *ilico*? re aliqua *improviso* obiecta *ilico* sacrificabant. Nec de loco melius accipitur. Fuit olim fortasse „speciem conspicias”, cuius interpretamentum est „sepulcrum vides”.

Actus III scenam secundam misere laceratam esse constat. De quo quae dixit R. Mueller, de Plauti Epidico, Berol. 1865 p. 6 sqq. nolo iterare. Dicam quae addenda videntur. Legitur ibi: v. 348 „EP. Dum tibi (Stratippocle) ego placeam atque „obsequar, meum tergum flocci facio. STRAT. Namquid ita?

„Ep. Quia ego tuom patrem *faciam* perenticidam“. At non facturus erat, sed fecerat iam, tradit enim nunc pecuniam patri Stratippocli (346). „STRAT. Quid istuc est verbi? Ep. Nil moror vetera et volgata verba: peratim ductare (leg. ductari) „ego follitim *ductilabo*“. Rursus de re instante sermo est „Nam leno omne argentum abstulit pro fidicina: ego resolvi – „Nunc iterum ut fallatur pater tibi *auxilium adparetur inveniam*“. Ad id quod ago, perinde est utrum *inveniam* an cui Saraceno *inveni iam* legatur; agitur enim de auxilio, quod *paratur*. Iam fieri non potest ut casu tribus locis deinceps consentientiarum nexum de re futura sermo sit; nec ex retractatione hoc potest explicari; retractator enim id agit ut planiorem fabulam faciat, aut maiore artificio distinguat, aut in brevius cogat, denique, quantum possit, emendet, non ut contrarijuxta collocet. Longe ineptissima sunt quae sequuntur (356 „ut quom redisses ne tibi eius copia esset“, in quibus cum quod pertineat *eius* non appareat, *conicere* tantum possumus de Acropolistide agi, quam se emisse putat Periphanes; sed id in quo cardo rei vertitur, ut dicat Epidicus se ad illam emendam argentum accepisse, omittitur, quo fit ut Stratippoclis exclamatio *Euge* sententia careat. Nec melius se habet hoc „ea iam domi pro filia“, quod dudum noverat Stratippocles. Haec lacunosae esse agnovit et supplevit Mueller, quod tamen supplementum cum plures versus desiderentur, per se incertum est.

Paucis versibus post 366:

Pro fidicina argentí minas se habére quinquaginta recte a Reinhardto est observatum summam pecuniae nullam offerre difficultatem ¹⁾, nec tamen versus ferri potest una cum proximo:

Quippe égo qui nudiustértius meis mánibus dinumerávi quod, nisi vim adferre velis sermoni, nihil aliud significare potest quam: „dinumeravi *quinquaginta minas*“; illas autem non dinumeraverat pro amica, quam pater suam filiam esse rebatur. Tum haec (369 sq.):

1) Jahrb. l. l. p. 196: wir nehmen also an, der leno hat sich von Epidicus beiraten lassen, eventuell zu sagen, ihm seien fünfzig minen gezahlt. Idem iam Ludwig perspexerat.

Ibi leno sceleratúm caput suum imprúdens adligábit,

Quasi pro illa argentum accéperit, quae técum adducta núnc est posse ad aliam fabulae conformationem referri Reinhardto darem (p. 196 sq.), si postrema illa *quae — est* abessent; nam nequam leno Athenis habitans accusari poterat, quod pro captiva puella Thebis a Stratippocle adducta pecuniam accepisset. Manifesto is, qui hos versus composuit, oeconomiae oblitus erat, cum haec scribebat: debebat hanc sententiam exprimere: quam a te amatam putant, nempe pro Pseudo-Acropolistide, altera illa fidicina. Nec possum assentiri haec verba *sceleratum caput* indicio esse in fabula, ad quam haec pertinuerint, lenonem poenas dedisse. Malum quod „scelerato capiti” imminere potest hoc est tantum, ut pretium, utpote ipsius testimonio pro Telestide acceptum, ab eo repetatur. Sed si pro Telestide vendita cum aliqua, quamvis debili, iuris specie expilabitur leno, haec non esse debet captiva modo Thebis adducta. Ita vero non appareret, cur Stratippocles in bellum profectus fingatur, nec quomodo Philippa filiam amiserit; et abesse debet danista pretium accipiens. Omnino ista lenonis accusatio et expilatio nimis est inepta et fatua. Sequitur igitur ut verba illa (368) temere scripta esse credamus a titubante interpolatore; quae si re vera urgenda essent, non alia fabulae conformatio, sed plane nova fabula existeret. Quod si quis dicat haec verba „quae tecum adducta núnc est” corrupta esse, et manifesto significari Pseudo-Acropolistidem, pro qua nimirum falso testatus esset leno se pecuniam accepisse, eadem difficultate premetur. Ipsa enim Pseudo-Acropolistis ad convincendum lenonem erat adhibenda; núnc evanescit. Quae si exstantiorem locum in exitu fabulae habeat, cedere debet alicui in matrimonium. At cui? Seni decrepito Apoecidi? An Chaeribulo? At huic apta erat soror Stratippoclis Telestis. An Stratippocli? sed huic domi aderat, quod amaret v. 653, vera Acropolistis. Periphanes suam habet Philippam. Si quid pro v. 370 legeretur in hanc sententiam: „quasi pro filia suppositicia non triginta, sed quinquaginta minas acceperit”, in promptu esset credere, lenonem ad viginti minas reddendas compulsus fuisse; núnc vero quae leguntur potius imperite consarcinata crediderim, quam ex retractatione nata. Iis quae dixi simul responsum est Goetzio, qui Act. Soc. Philol. Lips. VI,

1876 p. 286 de his egit. Nam si fabulae conformatio aliqua cogitari posset, ad quam quae istis versibus traduntur apta essent, ac versus tantummodo obscuritate offenderent, statuere possemus ex „abbreviatione” (Kürzung) illos natos esse. Ampliata haec et copiosius tractata nihilo magis in hac fabula locum invenire potuerunt, quam in breve coacta; itaque nullam habemus causam cur de malo „abbreviatore” potius quam omnino de interpolatore cogitemus. In improbandis his versibus mihi cum Goetzio convenit: dass der kürzende Uebersetzer, eben weil er kürzen wollte (?), *ein solches Kauderwelsch* verschuldet haben könne ist schliesslich nicht unmöglich. Sed distinguendum est inter retractatorem „Uebersetzer” (is prudenter agit) et ineptum abbreviatorem; nec video cur studium in breve redigendi ad inepta per se ducat ¹⁾.

Itaque cum in hac scena III. 2 desint quae necessario adesse debebant (post v. 355), versus inveniantur, qui ad aliud actionis quasi momentum pertineant (349 sqq.), alia sint imperite conflata (366 sqq.), nascitur suspitio hanc scenam admodum lacunose traditam laciniis aliunde assumptis aut imperite compositis suppletam esse, ut quomodocunque agi aut legi posset.

Versus 349—351 delet Guyetus:

STR. Nam quid ita? EP. Quia ego tuum patrem faciam ~~per~~
[renticidam.]

STR. Quid istuc est verbi? EP. Nil moror vetera et volgata verba
„Peratim ductare”: hodie ego follitum ductitabo.

Sic Goetz.; pro *hodie* in libris est *at*; *perenticidam*, *peratim*, *fol*
tim ex Camerarii emendatione sunt pro *parenticidam*, *peratim*
(B), *follitum*. De reliquis emendationibus cf. Goetz. Quomodo haec accipienda sint, demonstrant sequentia: „nam leno omne argentum abstulit pro fidicina” illa, quam pater suam natam esse putabat; itaque pater semel perenticida factus erat, semel crumenam suam exenteraverat. „Nunc iterum ut fallatur pater

1) Non grave argumentum est hoc p. 286: für eine Kürzung sprechen namentlich die beiden letzten Verse [369, 70], für deren Entstehung uns bei dieser Annahme ein *nothdürftiges* verständniss aufgeht. Quibus verbum non addo. Superiore pagina 285 minus recte se habent: da er nun diesmal *im Begriff ist*, ihm fünfzig Minen abzuschwindeln. Sed magnus subinde dormitat Homerus. Res est ardua, quam suscepit Goetzius.

tibique auxilium adparetur", nimirum ut danistae pro captiva satisfiat. Minus recte igitur „*faciam* parenticidam", quoniam iam *fecerat*. Sed *iterum* facturus erat:

STR. Nam quid ita? EP. Quia *iterum* patrem *faciam* perent[icidam].

Tuom abesse potest, cf. 354, 368. Ad „nil moror vetera et volgata verba" cf. Pseud. 123: „at hoc pervolgatumst nimis", O. Seyffert, *Studia Plautina*, p. 16. In proximis continuatur oratio: „*faciam* peratim ductare", ut in istiusmodi locis Plautinis fit. Curc. 30: „semper curato ne sis intestabilis. || Quid istuc est verbi? || Cautē ut incedas via: quod amas amato testibus praesentibus". Pseud. 608: „Immo vero ego eius sum Subballio. || Quid istuc verbist? || Conduſ promus sum, procurator peni". Ad usum infinitivi cf. infra 411: „ut ille fidi- cinam facete fecit nescire esse emptam tibi!" Necessario igitur requiritur: „peratim *ductari*", *faciam* patrem iterum peratim ductari. *Hodie* a Goetzio adscitum recte se habet, quamquam possunt alia ad versum supplendum excogitari, velut „p. ductari ego f. d." cum hiatu (quod ego malim), utique illud *at* libris traditum ferri non potest: „*faciam* perent[icidam], at follitim ductitabo" debilem, vel potius nullam continent oppositionem.

382. Non óris causa módo homines aequóm fuit
Sibi habére speculum, ubi ós contemplarént suom,
Sed quí perspicere póssent [cor sapiéntiae
Igitúr perspicere ut póssint] cordis cópiam.

Tertio versu B manu prima s. *id* (manus secunda in rasura supplevit *ed: sed id*); fuisse videtur *si id*, quod veteres editiones habent; id Taubmannus non male animadvertit ex „praecipitantia recensoris" natum esse, qui non animadverterit Π poni a lapicidis pro R; exempla complura olim iam notis (veluti FAMILIAI, SAIITVRNI = *fameliae*, Saeturni pro Saturni Ritschl, Opuscc. IV. 271, 290) accesserunt e Pompeianis: FILICITUR, RSTITUIT, cf. Fiorelli, Pompeii p. 71, 175, al. *Cor-possint* Goetz. praeunte Gepperto secluserit; nec dubitari potest de corruptione; sed *cordis copia* tamen mire dictum est. Si coniectura conceditur (nam totus Periphanis sermo misere corruptus est) tale quid olim fuisse crediderim:

Sed quí perspicere póssent cor, sapiéntiae
Quantam aút stultitiae habéret intus cópíam.

Reliqua verba: „igitur perspicere ut possint cor” aut variam continent lectionem v. 384, aut cohaeserunt cum alio quodam, qui nunc hoc loco desideratur. Scilicet versus hic: „Fuit cónducibile hoc quídem mea senténtia”, qui in libris legitur post 393, ubi ferri omnino non potest, quo pertineat ambigunt editores. Brix, quem sequitur Goetzius, eum facit huius scenae septimum (post: *vitam* —); sed eo loco ista non sunt necessaria separantque magis quam in vulgata dispositione ea, quae sententiarum ordine cohaerent: „vitam ut vixissent olim *in adolescentia*, velut ego — quasi non plurima *mea* malefacta essent *in adolescentia*”. Melius collocabitur versus post v. 4, ubi iam explebit sententiam imperfectam. Habemus igitur:

Sed quí perspicere póssent cor, sapiéntiae

* * * * * dis cópíam

Igitúr perspicere ut póssent (sic scrib.) cor * *

Fuit cónducibile hoc quídem mea senténtia.

Quod licet sic supplere et cum Acidalio (vs. ult.) emendare =

Igitúr perspicere ut póssent cor, *speculúm dari*

Fuit cónducibile meá quídem senténtia:

Ubi id inspexissent, cógitarent e. q. s.

Versus igitur ille: „fuit cond. —” sine dubio a loco suo aberravit; nam etiamsi malis credere, esse illum annotationem in margine appositam, de quo genere dixit Ritschl, *Parallelstellen im Plautus als Ursache von Glossemen*, Opuscul. II. p. 274 sqq., Goetz l. l. p. 247, tamen statuas necesse est pertinere ad v. 382, non ad 393, ubi nunc legitur. Quod ne nimis mirum videatur, aliud in proximis succurrit exemplum: quatuor enim versus 444—447, qui in libris leguntur post 430, iure statuit Goetz. a loco suo aberrasse. Sunt autem hi:

Atque haéc stultitíast me ílli vitio vórtere,

Egomét quod factitávi in adulescéntia,

Quom mílitabam: púgnis memorandís meis

Erádicabam hominum aúreis, quando occéperam,

ex quibus duo postremi manifesto pertinent ad colloquium cum milite (433 sqq.), primus autem et secundus post 430 non apti sunt; de benivolentia erga filium dudum peroravit Periphanes

v. 393; in proximis amicum Apociden laudibus extulerat. Non possum autem mihi cum Goetzio persuadere verba „atque haec stultitiast me illi vitio vortere, egomet quod factitavi in adolescentia” pertinere ad gloriationem bellicam, cui se nimis in adolescentia indulsisse coram milite fateatur Periphanes. Brevi ut dicam quid mihi in mentem venerit: versus illi collocati sunt in margine post 430, cum omissi essent; signisque quo pertinerent neglectis ibi locum suum invenerunt, cum duo priores 38 versibus ante (folium unum 2×19 hi explere potuerunt), duo posteriores 19 versibus post (i. e. una pagina: 431, 32, Inscr. scenae, 433—443, 448—452) collocandi fuissent ¹⁾. Quae coniectura si incerta videatur, tantum fatendum certe est, primum istiusmodi additamenta diversis locis inserenda uno loco deinceps in codicibus poni, cuius rei notabile exemplum praebet Oblongus Lucretii (de quo cf. Munro ed. p. 22), porro apte locis indicatis inseri altero (449 sqq.)

MIL. . . . (tu is es?) Quemne in adulescētia

Memorānt apud reges ārmis, arte duéllica

Divítias magnas indeptum? PER. Immo si aúdias

Meas púgnas, fugias mánibus dimissís domum: ²⁾

Quom mīlitabam, púgnis memorandís meis

Erádicabam hominum aúreis, quando occéperam.

MIL. Pol égo magis unum quaéro, meas quoi praédicem

Quam eúm, qui memoret suás mihi,

priore (392) illa: „atque haec”, rell. Sed praestabit nunc totum Periphanis sermonem v. 382—393 quemadmodum a me suppletus est, hic apponere:

1) Vix opus est monere, hac computatione non excludi, ut versus unus alterve (nam rarius hoc in senariis) in duas partes fuerit in archetypo divisus, sed hoc, cum utrobique et ante et post 430 fieri potuerit, rationes non subvertuntur. Et sic possint etiam pro scenae inscriptione duo versus numerari.

2) *Manibus* non esse sollicitandum apparet, ut recte animadvertit Goetz., ex loco Pseud. 841: „odos dimissis manibus in caelum volat. || Odos dimissis manibus? || Peccavi insciens. || Quidum? || Dimissis pedibus volui dicere”, ubi „dimissis manibus currere” nisi in consuetudine vulgari dictum esset, non adscriberet odori poeta, non enim festivitatem quandam quaerit, sed emendat pravam loquendi consuetudinem, ut in eadem fabula 711: „Attuli hunc. || Quid? attulisti? || Adduxi volui dicere”. Et recte *dimissis*, non *dem.*; est enim: dispessis, iactatis manibus, ut fit in leri cursu, cum palliolum in collum reiciunt, ne manus impediat „Manibus dim. rrere” nihil est nisi celeriter currere.

Non óris causa módo homines aequóm fuit
 Sibi habére speculum, ubi ós contemplarént suom,
 Sed quí perspicere póssent cor, sapiéntiae
Quantam aut stultitiae habéret intus cópiam.
 Igitúr perspicere ut póssent cor, *speculúm dari*
 Fuit códucibile meá quidem senténtia:
 Ubi id ínspexisse, cógitarent póstea
 Vitam út vixissent ólim in adulescéntia.
 Velut égomet dudum fíli causa coéperam
 Animí med excrucíare, quasi quid fílius
 Meus déliquisset méd erga, aut non plúruma
 Malefácta mea essent stólida in adulescéntia.
 Atque haéc stultitíast me fíli vitio vórttere,
 Egomet quod factitávi in adulescéntia:
 Profécto delirámus interdúm senes.
 Sed húc meus sodális, e. q. s.

„Malefacta *solida*” sibi imputare Periphanem, (quibus nihi-
 boni admixtum est, scelera) non videtur probabile. Itaque *sto-*
lida dedi.

490. Nam pró fidicina haec cérvá subpositást tibi.

Cerva accessit ex Ambrosiano, reliqui omittunt. Velim scire
 quomodo hoc explicent R. Mueller et Goetz. Vereor iis iniu-
 riam facere dicendo de Iphigeniae sacrificio illos cogitasse. Vi-
 deatur de eiusmodi reminiscentiis, quas nunc dicimus, in Plauto
 non temere admittendis Geppert, vol. I studiorum Plautinorum.
 Exstitit fortasse duplicata littera C ex *haec vera*: HAECERUA ex
 HAECUERA, ut legendum sit: „nam pro fidicina vera haec subpo-
 sitast tibi”, i. e. pro f. vera haec fidicina subp. est tibi.

573. PHIL. Quís istaec est, quam tu ósculum mihi férre
 [iubes? PRR. Tua fília.

Propter dactylum male divisum „dare iubes” coniicit Müller,
 qui de Ritschelii praecepto, quod cum Lachmanniano de dacty-
 lico pro trochaeo non substituendo una formula admodum per-
 spicua complexus est, copiose egit in Nachträge zur Plautini-
 schen Prosodie p. 13 sqq., cum quibus cf. Luchs, Hermes VI, 1872
 p. 264 sqq. praesertim 276—280. Certius me iudice est v. 541.

Pláne hicinest is, qui ín Epidauro prímus pudicitíam mihi
[pepulit
ferri non debere *prímus pu-*; tam sententia quam metrum postu-
lat *príus pu-*. Initio versus malim: *hic illest*; sic addito *is*,
quod in libris deest, non est opus. Scripserim, ut versus
exaequentur: „Cérto haec illast, quam ín Epidauro” — „Pláne
hic illest qui ín Epidauro” — Nam quod libri habent *certo*
east, rem non conficit; apparet enim ex B, lacunam fuisse post
illa verba hoc fere modo:

539. PH. Di boni visitavi — antidhac?

PER. Certo east * * * * *

PH. * * * * *

540. PER. * * * quam in Epidauro e. q. s.

541. PH. Plane hic illest e. q. s.

Versus 538—541 octo versus in A occupaverunt; in B. post
east 540 sequitur spatium 25 litterarum, unde apparet non
tantum versus aliter distributos fuisse in A, sed etiam quaedam
desse.

Versus 597—599 secludit Goetz auctoritate Ambrosiani.
Leguntur autem v. 596 sqq., haec:

PH. Quíd, ob eam rem istánc emisti, quía tuam gnatám
[ratú's?

Quíbus de signis ágnoscebas? PER. Núllis. PH. Quare
[fíliam

Crédidisti nóstram? PER. Servos Épidicus dixit mihi.

PH. Quíd si servo alitér visumst, non póteras novisse
[óbsecro?

600. PR. Quíd ego, qui illam ut prímum vidi númquam
[vidi póstea!

Versus 597—599 „quamvis omissi in Ambrosiano tamen ne-
„cessarii sunt propter versum antecedentem et sequentem, qui
„nisi quae in B J interposita sunt servantur male cohaerent.
„Videntur oculi aberravisse propter similia initia versuum [596,
„599, 600.]:

„Quid ob eam

„Quid si servo

„Quid ego qui.”

Sunt ipsius Goetzii verba, quae cur nunc improbet nescio (Anal. p. 93). Vereor ne Ambrosiani auctoritas, qui hodie „im-perat, haud servit”, editori imposuerit. „Quid ego” v. 600 non respondet versui 596 „ratus es” (oportebat „quidni ego”) sed va. 599: „si servus decipi se passus est, tu non poteras scire?” „Non poteram, inquit, quod ipsam non noveram”, vel „quomodo? ego qui non noveram?” Non video quid hic offendat nisi accentus v. *aliter*; malim: „quid si servost áliter visum? nón poteras nosse óbsecro?” Forma disyllaba *nosti* etiam infra 637 restituenda est: „Nón me novistí? || Quod quidem nunc véniat in mentém mihi.” Leg.: „nosti? || *Nón* quod.” De „de signis agnoscere” cf. Holtze I. 56.

648. STR. Núnc enim tu meá's. TEL. Soror quidem édepol,
[ut tu aequé scias.

Desidero *mecum*; cf. Asin. 332: „ánimum advorte ut aéqué *mecum* haéc scias.” Fortasse:

Núnc enim tu mea's. || Sórór quidem edepol, út tu *mecum*
[aequé scias.

675. Dúodecim deis plús quam in caelo deórumst inmortalium.
„Vexaverunt, inquit Goetz., versum docti usque ad hunc diem.” Sed non sine causa; haec enim si solvas, accipis ineptam sententiam: „plus deorum immortalium, quam in caelo est, duodecim deis”, ut dii, qui nunc auxilio sint Epidico, duodecim plures sint quam dii caelestes. Respicitur adj. 610: „si undecim deos praeter sese secum adducat Iuppiter, ita non omnes ex cruciatu poterunt eximere Epidicum.” Gloriabundus idem Epidicus omnes sibi suppetias ferre dicit duodecim, quare hoc numero aegre caruerim (C. F. W. Müller: „plures di, oder nimio plus quam [quantum]”). R. Mueller: „duodecim di plus-que quam in coelo adeost immortalium,” sed in hac exultatione illud *que* languet. Suspikor compendium *quām* (pro *quantum*) male intellectum esse et versum per *plus* suppletum:

dúodecim dei, quántum in caelo deórumst inmortalium.
i. e. deorum quidquid in caelo regit, noto usu v. *quantum*:
Pseud. 37: „at te di deaeque, quantumst —.” Poen. I. 3. 23:
„quantum Acherunte est mortuorum”. Aul. 782: „ut illum di

immortales omnes deaeque, quantumst, perduint", cf. supra 213 et al. Duodecim dii nunc sunt omnes, qui sunt in caelo, consentes, qui a Iove in consilium adhibentur. „Bis sex caelestes medio Iove sedibus altis Augusta gravitate sedent." cf. Preller, Myth. p. 61.

485—495 admodum corruptos indicat (arg. entstellt) C. F. W. Müller p. 633 quoniam verba Periphanis: „unde haec gitor gentiumst? equidem hercle argentum pro hac dedi" confessionem erroris contineant, quae pugnet cum sequentibus, quod, modo recte pronuntientur, minime necessarium est; porro quod 491 „senex tibi os est sublitum plane et probe," qui quasi epilogus est eorum, quae miles probavit et quo maledicit seni, inutilis post reliqua trahatur (hinkt bedenklich nach); denique quod inter 494 et 495 certo (*gewiss*) aliquid desit. Ex argumentis unum dandum est v. 492 „pugnasti homo es" esse corruptum, de quo nemo dubitat:

Euge! euge! Epidice frugi's: pugnasti homo es,
 in quo *homo es* pro interpretamento ad *frugi* adscriptum habet Boetz., exempli causa proponens: „pugnasti bene." Sed illud *pugnasti* minus aptum est sequentibus: „qui me emunxisti mucidum minumi preti;" melius *purgasti*. Atque in altero illo versu *minumi preti* non latinum est, aut, si pro genetivo qualitatis habetur, ambiguum ad quem referatur; ante hoc inseatur: *homo's*. Homo minumi pretii, ut homo multi cibi, et alia est parvus, qui parvo constat, frugalis, ut priore versu licebatur. Scribendum igitur:

Euge! eúge! Epidice! frúgi's, purgasti *bene*,

Qui me émunxisti múcidum, homo's minumí preti!

Finem scenae misere laceratum esse ac vix sanabilem (v. 517—525) Muellero assentiendum est.

Non de nihilo hausta sunt quae Weisius affert ut spurios demonstret v. 660—665. Postquam agnovit Epidicus sororem et cum ea domum intravit, relictus in scena servus Thespriorem vocat ex domo Chaeribuli, quo ille se iubente domino contulerat (68):

Thésprio, exi istác per hortum: abí domum. auxilió mihi

Mágnast res: minóris multo fácio quam dudúm senes.

Rémeabo intro ut ádcourentur ádvenientes hóspites.

Éadem haec intus édocebo, quae égo scio, Stratíppoclem.
 Nón fugio. domi adesse certumst, néque ille haud obiciét mihi
 Pédibus esse próvocatam. abeo íntro: nimis longúm loquor.

Primo versu recte sic scripsit Goetz. pro: „per hortum adfer domum auxilium mihi”; Mueller pros. p. 605: „ac fer domum auxilium mihi”, quae mutatio sane lenior est, sed Epidicum Thesprionis opem implorare pugnat cum proximis. Goetzi emendatione recepta concidunt dubia Gepperti, Plaut. Studiën I. p. 78. Weisius: (versus 660—665) mihi „videntur a vero „poeta et a re ipsa alieni. Cur enim Ep. Thesprionem iubet „exire *per hortum*, quasi clanculum? Cur autem advocato in „sui vicem Thesprione tamen ipse quoque introit? Ut doceat „Stratippoclem? quae dudum scire potest, atque nunc ex ipsa „puella discere.” Haec igitur Weise ad h. l. Sed paulo ante Epidicus haec dixerat: „cetera haec posterius faxo scibis” tum „ego ad vos Thesprionem iussero huc transire.” Itaque Thesprio, qui in postica aedium parte esse fingitur, nunc quo citius domino praesto sit per hortum ire iubetur. Id poeta sic ordinavit, ne cogeretur Epidici et Thesprionis congressum enarrare et nota repetere. Reliquit solum Epidicum in scena poeta, ut mutatum eius animum explicaret: qui antea timidus erat in sequente scena intrepidus domini minas contemnit. Versus tamen 662 et 663 languent, nec necessarii sunt. Epidicus adspicit advenientes Periphanem et Apoecidem: quos decrepitos senes cum animadvertit, sponte periculum subit: „non fugio”. Post hunc versum plane alius factus est, et abiturus est intro („ab eo intro”). Haec est iustior poetae causa intromittendi. Pro illis duobus versibus melius placeret alius, quo adventus senum nuntiaretur.

Praeter hunc locum unus est etiam in posteriore fabulae parte, qui retractationis suspicionem possit movere, v. 564. Ibi Periphanes de filia sua ficta ad Philippam verba faciens:

nám postquam audiui ílico

Éx meo servo *illam esse captam*, cóntinuo argentúm dedi,
 ‘Ut emeretur.

Quem locum non video quomodo explicem, nisi ut credatur Periphanes hoc ad placandam Philippam pro tempore comminisci. Philippae filia „hostium erat potita”; iam ut persuadeat

ei, puellam, quam domi haberet, esse illam filiam, hanc quoque bello captam dicit. Probe noverat Epidicum eam a lenone misse. Diu fuerat apud hunc et a Stratippocle amata. Sane istiusmodi quid spectatores turbare potest; sed fatendum omnino est, poetam in hac fabula parum perspicuitati compositionis studuisse. Duae sunt fidicinae, usque ad finem fabulae ἀνώνυμοι, quarum prior, vera Acropolistis, sub nomine Telestidis in Periphanis domo est ¹⁾; altera *fingitur* esse Acropolistis. Tertia denique puella, captiva illa, est vera Telestis. Melius errorem exclusisset, si ab initio utramque fidicinam nomine distinxisset et nomen filiae Periphanis memorasset.

Versus 724—731 Goetzio p. XXV ex duplici recensione videntur consuti; cuius sententiae haec tantum causa affertur quod v. 729 (voluit 728):

Ep. Numquam hercle hodie, nisi me orassis; solves . . .
parallelus sit v. 724:

Ep. Numquam hercle hodie, nisi supplicium mihi das, me
[solvi sinam.

Argumentum satis infirmum. Post v. 724 tergiversatur Periphanes, et promissis quibusdam placere studet Epidicum, sed frustra. Epidicus quod postulaverat iterum exponit; tum deum Periphanes effugium non videns ad preces descendit. Reinhardt, l. l. p. 198 postremam scenam suppositam statuit: wir müssen uns deshalb wenigstens denken, dass an stelle der jetzigen schlussscene des Epidicus eine oder zwei andere gestalten haben, in denen ausser dem inhalt der jetzigen schlussscene die berückung des leno, die heirat des Periphanes und der philippa, die enthüllung dass Telestis die Tochter beider sei, das weitere geschick des Stratippocles und vielleicht des solten und der Acropolistis dargestellt war. De lenone supra dictum est; Periphanis et Philippae matrimonium factum esse sponte consequitur ex benevola ratione, qua Philippus eam cepit et v. 166 sqq.; Telestidem esse filiam eius ex crepundiis v. 639 apparet. Militis cur in fine ratio habeatur non magis

) Olim hoc iam turbas dedit: v. 568 Periphanes in libris iubet Acropolistidem dire, quod nomen ignorabat. Recte ibi „Telestidem” restitutum est; sed vetus nam est et iam in A.

causa est quam cur Pseudo-Acropolistidis; uterque servit acti-
oni: secundariae sunt personae, quae tantum ut solvatur com-
plicatio adhibentur et porro abesse possunt. Stratippocle quid
factum sit, dubium Reinhardto videtur; nam etsi agnoscit indi-
cari posse quomodo ei satisfactum sit v. 653 („tibi quidem
quod ames praestost — fidicina illa — opera mea”), tamen
inclinat potius in eam partem, ut existimet destinata a patre
uxorem (190, 267, 283) Stratippocli datam esse. Quod etsi
fieri *potuit*, tamen non necessarium videtur. Mentio illa desti-
natae uxoris obiter iniicitur in priore fabulae parte, et for-
tasse si illa una cum altera retractata fuisset, plane abesset,
nisi forte poeta hoc matrimonium pro callido scilicet bardi
Apoecidis consilio haberi voluit, quod, cum animus Stratippo-
clis iam alienatus esset a fidicina, frustra fuerit. De Telestide
nihil amplius audimus, quam fuisse Periphanis filiam, Stratip-
poclis sororem. Sequitur inde illam liberam factam esse. Po-
tuisset huius cum Chaeribulo coniugium fabulae adiici. Et
fortasse multo plura. At hoc non quaeritur, sed num satis-
factum fuerit desideriis spectantium, quos Plautus habuerit.
Mihi, cum videam in aliis quoque fabulis partem eventus divi-
nationi spectantium relinqui, et reputem in omnibus paene
solutiones inter se admodum similes esse, ut spectatores eas,
vel verbo, vel imperfecte indicatas de suo facile possent sup-
plere, hoc praefracte negandum non esse videtur. Utique pos-
trema scena tam bene est comparata, ut ea non facile caruerim.

Traiecti, M. Januario, 1879.

C. M. FRANCKEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. IV. 65. 6. Ἀμφιαράου πρὸς Ἀδραστον ἐασιάζοντος περὶ τῆς
βασιλείας, non de regno contendebant sed de bello Thebanis
inferendo. Itaque scribendum περὶ τῆς CTPATείας. Vetus la-
cuna imperite expleta est.

C. G. C.

A D L U C I A N U M.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

(Continuatur ex pag. 97 h. v.)

Pergam in emendando Luciano, sed non antequam emendavero verba mea ab operis corrupta pag. 97, ubi in Philopatri-
dis cap. III (sic, non II) πολύωτον σαυτὸν ἀναπέφηνας ad-
notatur: L. ἀνέφηνας. Nempe volueram ἀπέφηνας, i. e. *te
notendisti*; manifestum est enim hoc composito opus esse eo
sensu, non illo. Supra scripta, ut fit, varia lectio αν(α) has
turbas dedit. Sed mea culpa factum est quod ibidem p. 86,
non dum satis explorato scribendi usu Luciano iniuria tentavi
in libello *Pro imaginibus* cap. 17 verba οὐ γὰρ ἂν ἄλλην πρὸς
ἐντῆς ἐγραψάμην, requirens formam activam. Ἐγραψα sane
scripsissent veteres, quibus γράφεσθαι h. s. est *pingendum curare*,
sed tamen nihil est certius quam Lucianum subinde forma me-
dia uti pro activo sine ullo discrimine. Ita in dialogo qui
Imagines inscribitur cap. 23, vs. 2 legitur: τὰς εἰκόνας, ἥν τε
τὸ ἀνέπλασας τὴν τοῦ σώματος καὶ ἃς ἐγὼ τῆς ψυχῆς ἐγρα-
ψάμην, ubi debuerat ἔγραψα. Ibidem cap. 12 εἰκόνα γρα-
ψάμενος, et 19 σὺ δ' ἄλλας γράφου, ubi deteriores tantum
add. γράφε exhibent. Add. *Pro Imag.* 6 extr., al. Simili
negligentia Lucianus non solet distinguere inter usum verbi medii
διδάσκεισθαι et activi διδάσκειν, et λοιδορεῖσθαι usurpat ubique
etiam iis locis, in quibus veterum usus postulasset verbum
activum λοιδορεῖν, quod verbum ille prorsus ignorat. Nam in
Caromenippo 30, ubi olim soloece legebatur λοιδοροῦσι τοῖς
ἄλλοις, iure e libris correctum est δυνεῖδιζουσιν. Eodem
pertinet creberrimus usus verbi διακονεῖσθαι pro activo διακονεῖν,
quo veteres constanter utebantur, alia.

Quod pag. 90 Luciano reddere me primum putabam in *trag.* c. 14 πεπαρώδηται, id iam Solanum vidisse postea adverti, et ὀρθιον pro ὀρελον in *Rhetorum praecept.* 3 notatum reperio ex ipsa Reitziana. Sed tam egregiam litem non ab omnibus receptam esse, qui poteram suspicari.

His igitur praemonitis, pergam faciamque initium a *Solo* ubi legitur cap. 2, vs. 9 ἀλλὰ τοῦτον ἄγε — δείξας ἐμὲ — δίδασκε παραλαβὼν λίθων ἐργάτην ἀγαθὸν εἶναι καὶ συναρκαὶ ἐρμογλυφέα. Praeter ultimum vocabulum, quod Cobetus requirente analogia mutavit in ἐρμογλύφον, ut ἐρμογλύφος paulo ante praecessit, alia sunt quae in his moveant suspicionem. Primum enim requiro τοῦτονι, infra cap. 7 aequè vitiose legatur παρὰ ταύτης ἀπὲς ὀρχήματος — δείξασά τι ὄχημα. Quicumque enim reputat rimis locis Lucianeis codices servasse iota demonstrativum ad veterum exemplum hic scriptor utitur de iis quae quis demonstrat, nec maiore fide librarios in veterum oratorum praesertim et comicorum scriptis eam litteram, quae apud antiquiores in desuetudinem abierat, servasse, non dubitabit reponere τοῦτονι, ταυτησί, τουτουί. Et vel ii qui de his tent concedent, opinor, v. c. in *Piscatore* 4 extr., ubi e Χρύσιππος οὕτως — καὶ Ἀριστοτέλης ἐκείνως καὶ ὁ σοῦτος Πυθαγόρας, casu in ultimo pronomine iota desit. Deinde nescio an insiticius sit in *Somni* loco infinitivus quo deleta nascitur nota constructio Attica verbi διδάσκειν. Quis, ut hoc utar, ignorat Euripideum illud e *Stheneboe*

ποιητὴν δ' ἄρα

ἔρως διδάσκει, καὶν ἄμουσος ἢ τὸ πρὶν?

In ipsis verbis sequentibus Luciani: δύναται γὰρ καὶ φύσεώς γε, ὥς οἶσθα, τυχὼν δεξιᾶς, ἐτεκμαίρετο δὲ ταῦτο τοῦ κηροῦ παιδιαῖς ita ultima vocabula sana esse credi si quis mihi ostenderit Graece dici posse παίζειν τι ἔκ. Sin minus, probabilius habebō Lucianum scripsisse τοῦ παιγνίου, ut aptissime dicerentur, quae deinde commixta e cera plostella, buculi, eculei, homunculi. Cf. *Dial.* VII extr., ubi Vulcanus de virga Mercurii: ἐγὼ ἔδωκα αὐτῷ παίγνιον εἶναι. Nec mihi quidem displicet *Deor. dial.* VI 3 extr., ubi Iuno ad Iovem καὶ ὅλως κτῆ

ιδιὰ τοῦ ἔρωτος σύ γε, legeretur παίγνιον, ut Plato ἄν-
τον θεοῦ τι παίγνιον vocavit, vel lenius etiam παίγνια,
Arist. Eccl. 921. Sed fieri potest ut ibi vulgatae scripturae
aliquid praesidii in nota locutione παιδιὰν ποιεῖσθαι τινα.

cap. 4. ἀποδράς οὖν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀφικνοῦμαι συνεχὲς
λολύζων (l. ἀναλύζων cum libris TUXV) καὶ δακρύων τοὺς
πλμους ὑπόπλεως, καὶ διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην καὶ
μώλωπας ἐδείκνυσον (l. ἐδείκνυν)· καὶ κατηγοροῦν πολλήν τινα
ῖητα, προσθεῖς ὅτι ὑπὸ φθόνου ταῦτ' ἔδρασε, κτέ. Verba
— σκυτάλην, satis otiosa propter sequentia, num ipse Lucia-
addiderit multum dubito ob Graecitatem, si quidem cum
ctatur potius imperfectum, ut sequitur ἐδείκνυν — κατηγο-
, tum pro τὴν σκυτάλην requiras τὰς πληγὰς vel certe τὸ
σκυτάλης. Deinde necessarium videtur: καὶ κατηγοροῦν
ήν τινα ὠμότητα (τοῦ θείου), προσθεῖς ὅτι κτέ. Insuper
requiro προστιθεῖς. Tum sequitur soloecum illud:
ανακτησαμένης δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοι-
σαμένης, quod in superiore scriptiuncula parechesi corrup-
putabam ex ἀγανακτησάσης, fieri potest ut vere, sed
en subdubito, propterea quod nunc video in cod. A. pri-
n manum habere ἀνακτησαμένης, ne sic quidem male,
lo simul corrigas: ἀνακτησαμένης δέ (με) τῆς μητρὸς,
n vero mater me consolando quasi aegrum restituisset. Inter-
i enim ἀνακτᾶσθαι usurpari pro ἀναλαμβάνειν notum est,
multum obstat quod sequitur κατέδαρθον ἔτι ἔνδακρυς καὶ
σκυτάλην ἐννοῶν, ut felici coniectura Steigerthalius sana-
librorum lectionem νύκτα ὅλην.

cap. 9 de meo inseram necessariam voculam scribendo:
ν γὰρ ὅτι μὴ ἐργάτης ἔσει τῷ σώματι πονῶν κἂν τούτῳ τὴν
σαν ἐλπίδα τοῦ βίου τεθειμένος, ἀφανὴς μὲν αὐτὸς ὢν, ὀλίγα
ἀγεννῇ λαμβάνων, ταπεινὸς (δὲ) τὴν γνώμην, εὐτελὴς δὲ τὴν
δον. Quippe sola verba ὀλίγα — λαμβάνων causam reddunt
uorum, sed ἀφανὴς, ταπεινός et εὐτελὴς inter se respondent.

cap. 12. ἂν δέ τι σπουδῆς ἄξιον [ἢ καὶ] τοὺς φίλους ἢ καὶ
πόλιν ὅλην καταλαμβάνῃ. Proxime vero Sommerbrod-
e Schmiederi coniectura deleta καὶ edidit ἢ τοὺς φίλους.
i multum dubito num hic satis recte sibi respondeant ἢ et
αὶ, et haud scio an praestet delere ἢ καὶ ut dittographiam

sequentis ἢ καὶ, quod video Lehmanno quoque placuisse.

Cap. 13. Χιτώνιον τι πιναρὸν ἐνδύσει καὶ σχῆμα δουλοπρεπὲς ἀναλήψει καὶ μοχλία καὶ γλυφεῖα καὶ κοπέας. Invat hic apponere ipsius Luciani (cui utilissimum libellum tribuere non dubito) verba, quibus acerrime perstringit Lexiphanem, in cap. eius libelli 35 sic scribentis: Τὸ δὲ πάντων καταγελαστότατον ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι ὑπεραττικὸς εἶναι ἀξιῶν — ἐγκатаμιγνύεις τοῖς λόγοις, ἃ μὴ δὲ παῖς ἄρτι μανθάνων ἀγνοήσειεν ἄν· οἷον ἐκεῖνο πῶς οἶει κατὰ γῆς δύναι ἡύχλημην ἀκούων σου ἐπιδεικνυμένου, ὅτε χιτώνιον μὲν καὶ τὸν ἀνδρεῖον ᾧου λέγεσθαι — τίς οὐκ οἶδεν ὅτι χιτώνιον μὲν γυναικὸς ἐσθῆς —; quae verba simul eo consilio adscripsi ut emendarem, inserto necessario substantivo χιτῶνα, quod elapsum videtur post τὸν ἀνδρεῖον. Sufficere vero ea verba putas an non sufficere ad demonstrandum librariorum culpa in *Somnii* loco scribi χιτώνιον τι, et corrigendum esse χιτωνίσκον τινὰ, et eadem opera *De merc. cond.* 57 init. χιτωνίσκον ὑπόσαθρον pro χιτώνιον? Sed praeterea suspectum habeo, quod in fine eorum quae adscripsi legitur κοπέας, pro quo ex cap. 3 restituendum arbitror ἐγκοπέας. Fortasse per crasin scriptum fuerat καὶ γκοπέας, unde facile fieri poterat καὶ κοπέας. Quod modo dicebam de χιτώνιον vitiose scripto pro χιτωνίσκος, prorsus idem valet de barbarismo a Luciani librariis et alibi commisso et in *Somnii* cap. 16, ubi legitur τὴν ἐσθῆτα ἐκείνην ἐνδεδυκότα, ἣν εἶχον ἀφιπτάμενος pro ἀποπετόμενος, de quo quia pertinaciter editores talia retinent, vel hodie utile est repetere nota Luciani verba ex eiusdem Lexiphanis cap. 25, ubi post modo laudata sequitur: καὶ ἄλλα πολὺ τούτων προφανέστερα οἷον τὸ ἵπτατο καὶ τὸ ἀπαντώμενος καὶ τὸ καθεσθεῖς οὐδὲ μετοικικὰ τῆς Ἀθηναίων φωνῆς. Cf. *Pseudosoph.* 7 ἵπτασθαι δὲ ἐπὶ τῷ πέτεσθαι πολλῶν λεγόντων. Ὅτι μὲν ἀπὸ τῆς πτήσεως τὸ ὄνομα, σαφῶς ἴσμεν. Responsi ratio satis obscura est. Gesnero indice grammaticus sic iocatur „Quantum ex usu populari verbi huius „intelligo, a πτήσει derivant ἵπταμαι: indicare volunt usu „verbi, se intelligere, haec duo cognata esse: sunt boni „etymologi.” Si hoc voluit, falli tamen videtur. Formatum enim est ἵπτασθαι non a πτήσις, sed a novo radice πτα, quem sumserunt ex πτῆναι, ad analogiam verbi ἰσάναι, ἴσασθαι.

Cap. 16. ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκταραχθεῖς πρὸς τὸν τῶν πληγῶν φόβον. Licet innumeris paene locis in editionibus sic vulgetur, ubi sententia est ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, facio tamen cum antiquioribus criticis eiusmodi locis requirentibus notam formulam ἐμοὶ δοκεῖν, quia lineolam, qua littera N exarari solet, innumeris locis periisse constat.

Cap. 18. καὶ τοίνυν καὶ γὰρ τοῦτον τὸν ὄνειρον ὑμῖν διηγησάμενον κείνου ἕνεκα, ὅπως οἱ νέοι πρὸς τὰ βελτίω τρέπωνται καὶ παιδείας ἔχωνται, καὶ μάλιστα, εἴ τις αὐτῶν ὑπὸ πενίας ἐθελοκακεῖται πρὸς τὴν ἥττω ἀποκλίνει φύσιν οὐκ ἀγεννῇ διαφθείρων. Sic male edidit Iacobitzius e libris AFQM pro altera scriptura τὰ ἥττω, quam recepit Reitzius, corruptam a librariis qui ἥττω verperam referebant ad φύσιν. Sed male sic scribitur pro τὰ φείρω, cuius abusus, sequioribus non incogniti, an alia exempla apud nostrum reperiantur ignoro.

Prometh. es in verb. 5 δέδοικα δὲ μὴ καὶ τοῦμὸν κάμηλος ἐν λίγυπτιοις ἦ, οἱ δ' ἄνθρωποι τὸν χαλινὸν ἔτι αὐτῆς θαυμάζωσι καὶ τὴν ἀλουργίδα. Neque cur ἔτι addatur satis assequor neque comparationis rationem expedio, quandoquidem Aegyptii cameli renum et purpuram non admirati esse dicuntur in praegressis: Ιτολεμαῖος — ἐπεδείκνυτο αὐτοῖς — κάμηλον — καὶ ᾤετο ἐκπλήγειν τῷ θεάματι. οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν κάμηλον ἐφοβήθησαν καὶ λίγου δεῖν ἔφυγον ἀναθορόντες, καίτοι — ἀλουργίδι ἐπέσρωτο καὶ χαλινὸς ἦν λιθοκόλλητος. Sententia igitur suadere videtur: — οἱ ἄνθρωποι τὸν χαλινὸν οὐδὲ ταύτης θαυμάζωσι καὶ τὴν ἀλουργίδα, ἐπειδὴ οὐδὲ τὸ ἐκ δυοῖν τοῖν καλλίσοιν συγκεῖσθαι, διαλόγου καὶ κωμωδίας, οὐδὲ τοῦτο ἀπόχρη εἰς εὐμορφίαν, εἰ μὴ καὶ ἡ ὕξις ἐναρμόνιος καὶ κατὰ τὸ σύμμετρον γένοιτο. Nec corrupte ratio obscura est. Litteris ου absorptis terminatione vocali praecedentis, ex δὲ ταύτης factum est δ' ἔτ' αὐτῆς, et hinc ἔτι αὐτῆς.

Nigrin. p. 61, 6: καὶ ὅλως, καθάπερ ἐν πελάγει καὶ νυκτὶ πολλῷ φερόμενος, ἐς πυρσὸν τινα τοῦτον ἀποβλέπω. Corrige ὡς κτλ. i. e. ἀποβλέπω ἐς τοῦτον ὡς ἐς πυρσὸν τινα, de quo loquendi genere saepius egit Cobetus. Cap. 11 init.: καὶ ταῦτα, σὺ διῆλθες, ἐβουλόμην ἂν εἰρῆσθαί μοι, κακεῖνα δὲ, ὅτι οὐχ ἦς οὐδ' ὡς ἐκεῖνος ἔλεγε, ῥῆσίν τινα περὶ πάντων ἐρῶ· πάνυ ἄρ' τοῦθ' ἡμῖν ἀδύνατον. Quia de una re agitur, requiro κα-

κεῖνο. Cap. 18, 2 καθάπερ ὁ Ζεὺς τὸν Ἑκτορα, ὑπεξαγαγὼν ἑμαυτὸν ἐκ βελέων, φησὶν,

ἐκ τ' ἀνδροκτασίης ἐκ θ' αἵματος ἐκ τε κυδοιμοῦ

φησὶν, pro quo meliores libri habent φασὶν, insiticiū videtur. Cap. 24 πῶς γὰρ οἶει τὴν ψυχὴν διατεθεῖσθαι μοι, ὅταν ἴδῃ τούτων τινὰ, μάλιστα τῶν προβεβηκότων, ἀναμειγμένον κολάκων ὄχλῳ καὶ τῶν ἐπ' ἀξίας τινὰ δορυφοροῦντα καὶ τοῖς ἐπὶ τὰ δεῖπνα παραγγέλλουσι κοινολογούμενον, ἐπισημότερον δὲ τῶν ἄλλων ἀπὸ τοῦ σχήματος ὄντα καὶ φανερώτερον. Primum requiro διατίθεσθαι pro διατεθεῖσθαι, non tantum quod haec forma non solet L. cum faece Graeculorum uti pro διακεῖσθαι, sed etiam quia Praesens est aptius, quod idem valet de loco *Imaginum* cap. 10 nuper a me correcto, ubi postea vidi omnes codices excepto B. servare veram lectionem διατίθεμαι. Ita *Scylh.* cap. 9 extr. rectissime legitur: καὶ ἔμελλον οὕτω διατεθήσεσθαι τὴν γνώμην, ἰδὼν πόλιν ἀκμάζουσαν, non διακείσεσθαι. Deinde suspectum est quod post ἐπισημότερον sine vi additur καὶ φανερώτερον. Quanto malim γεραρώτερον, venerabiliorē! Nec sane aspernarer, si a codicibus oblatum esset παρηβηκότων (pro προβεβηκότων), quod rei indignitatem etiam augeret. Cf. *Timon.* 2 extr. Illud tamen tolerare. Vid. *Abdic.* 13. Verborum τοῖς ἐπὶ τὰ δεῖπνα παραγγέλλουσι asperitatem male reddiderunt vertendo cum iis qui coenam vocant, debebant enim IMPERANT. Vocare ad coenam esse καλεῖν ἐπὶ δεῖπνον quis nescit? Cap. 25 πλείω δὲ ἀποφέρει τῶν ἄλλων ἀξιοῦσιν; Expectaveram verbum medium ἀποφείρεσθαι, quod de *apophoretis* Lucianus usurpat *Conviv.* c. 38. Contra verbum activum sollemni usu adhibetur de servo elocato mercedem (ἀποφοράν) domino suo referenti. Cap. 31 extr. καὶ τοῦτο δὴ τὸ [ἐν ταῖς τραγωδαῖς τε καὶ κωμωδαῖς] λεγόμενον, ἤδη καὶ παρὰ θύραν εἰσβιαζόμενοι. Sommerbrodtius iam delevit verba τραγωδαῖς τε καὶ, sed probabile est non magis reliqua quae inclusi esse genuina. Memoratur notum illa aetate proverbium, quod si comici alicuius dictum esset, potius scripturum fuerat τὸ τοῦ κωμωδιοποιοῦ aut simile quid, ut arbitror. Τὸ λεγόμενον proprium esse de proverbiiis in vulgus notum est. Cap. 37 τὸ δὲ (sc. βέλος) ἐνεχθὲν εὖ μάλα ἐντόνως καὶ διακόψαν ἄχρι τοῦ διελθεῖν μένει τε καὶ πολὺ τοῦ φαρμάκου ἀφίησιν, κτέ. Conieci ἐμ-

et ἐνίησιν, quorum hoc superscriptum est in cod. Auliano ut varia lectio. Xenophon Memorab. I. 3, 12: ἐνίησι τὰ Φαλάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Aeschylus ap. Plut. Mor. 87 F: οὐ γὰρ ὁ δράκων, φησὶν, ἐνῆκεν

ἀλλ' ἐνώκισε

δεινὴν σομωτὸν ἑκφυσιν ποδὸς λαβών.

quibus verbis cf. *Plut. et Luc.* p. 41.

Iudicio vocalium cap. 2 extr. Sigma dicit: ὡς δλίγου δεῖν ἂν ἀγαγόντα μηδὲ ἐν γράμμασιν ἀριθμεῖθαι, ἐν ἴσῳ δὲ κεῖται τοῦ φόβου. Recte quidem editores repudiarunt alteram nem τοῦ φόβου, sed tamen valde suspectum habeo genetivum Hemsterhusio et Lehmanno, quorum hic τοῖς φόβοις, illo τῷ corrigebat. Mihi prae utrovis placet: ἐν ἴσῳ δὲ κεῖσθαί φόβῳ. Quippe Lucianus respicere mihi videtur ad Platonem in Theaeteto p. 174 E: τό τε σίγμα τῶν ἀφώνων ἐστὶ, ὡς τις μόνον. Quod paulo ante editur ἐπεὶ δ' ἐς τοσοῦτον πλεονεξίας τε καὶ ἀνοίας mendosum esse mihi constat, L. scripserit ἀπονολίας, quod coniecit Hemsterhusius, quod cl. cap. 4 init. et 8 extr. probabilius arbitror ἀνο-, de quo reponendo video cogitasse Lehmannum quoque, male repudiasse tuentem vulgatam, neutiquam me iudicandam. Non saniora duco verba subsequents: δέος δὲ οὐ μοι ἐπὶ τοῖς τῆς ἀποθλίψεως ἐπέρχεται τῆς ἐμαυτοῦ, falsa mihi videtur Madvigii coniectura, vel ob sequens et non ferenda, ἐπιούσης ἀποθλίψεως. Conieci ἐπὶ οἷς, i. e. *his de causis*, ut ἐπὶ c. Dat. de causa movente ita rarum est. Vid. v. c. Demosth. p. 558, 9; p. 578, Xen. Mem. I. 2, 61, alibi. Luc. deor. dial. 1 extr. Cap. t. Δίκαιον οὖν οὐχ ὑμᾶς, οἱ δικάζετε νῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ γράμματα τῆς πείρας ἔχειν τινὰ φυλακὴν. Pro eo quod illa vi additur νῦν requiro μόνον, cuius vocabuli duae litterae ante simile NO a librario neglectae periisse videntur, et in fine sententiae correxerim: οὐχ ὁρῶ τίνα τρόπον ντάξεις τὰ νόμιμα, ἐφ' οἷς ἐτάχθησαν τὰ κατ' ἀρχάς, ν pro ἐτάχθη, quod de industria substitutum videtur, cui fraudi fuerit locutio adverbialis τὰ κατ' ἀρχάς. Cap. .: ἐπ' Ἀττικὴν δ' ἦλθε καὶ ἐκ μέσης αὐτῆς ἀνῆρπασεν ἀνδρὸν Ὑμηττον. Immo vero τὸν Ὑμησσον rapuisse di-

citur τὸ ταῦ, mutato nomine eius in Ὑμηττον. Locum, ut saepe, perdidit interpretatio. Felicius evaserunt ipsa praegressa, ubi recte editur: περιέσπασε δὲ καὶ μελισσῶν οὐκ ὀλίγας.

Extrema verba opusculi ὁ δὴ σαυρὸς εἶναι ὑπὸ τούτου μὲν ἐδημιουργήθη, ὑπὸ δ' ἀνθρώπων ὀνομάζεται nec Cobeti coniectura ἀπὸ, i. e. ad *huius formam*, nec Madvigiana σαυρωθῆναι pro σαυρὸς εἶναι, multo fiunt, me iudice, tolerabiliora. Fluxisse mihi videntur e scholio ad verba proxime praegressa et una litura delenda esse.

Timon. 2 extr. τὰ ὧτα ἐκκεκώφῃσαι. Recte omnes libri praeter A ἐκκεκώφωσαι. Cap. 6. 6 ἀνιχρότερον τοῦτό γε. Require superlativum. Cap. 7 init. Mercurius de Timone: οὗτός ἐστιν ὁ πολλάκις ἡμᾶς καθ' ἱερῶν τελείων ἐσιάσας ὁ νεόπλουτος, ὁ τὰς ὅλας ἑκατόμβας κτέ. Iure Sommerbrodtius haesit in vocabulo νεόπλουτος usurpato pro ὁ νεωστὶ ἔτι πλούσιος ὢν, dubito tamen num satis probabiliter expunxerit, siquidem ne magistellus quidem nota vocabulo tam inauditam vim tributurus fuisse videtur. Quare potius cogitaverim de aliqua corruptela. Venit in mentem ὁ νεὼς πλουτίσας, qui *templa ditavit*, donariis scil., quae coniectura si vera est, simul transponendum: οὗτός ἐστιν ὁ νεὼς πλουτίσας, ὁ πολλάκις ἡμᾶς κτέ., ne quae ad idem genus pertinent disiungantur. Sed ea ipsa transpositio me deterret, quare fieri potest ut aliud lateat, quod non reperio. Cap. 8 extr. ὅτι οἱ πλουτοῦντες παρ' αὐτοῦ μάλ' ὑπεροπτικῶς παρέρχονται οὐδὲ τοῦνομα [εἰ Τίμων καλοῖτο] εἰδότες. Frigidam annotationem culam, quam arguit soloecum καλοῖτο pro καλεῖται, auctori reddiderim. Cap. 12 init. καὶ μονονουχὶ δικράνοις ἐξεώθει με τῆς οἰκίας, καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν ἀπορριπτοῦντες. Num ii, qui ignem manibus excutiant, dici possunt *illum tantum non furcis expellere*? Si non possunt, an Lucianus dederat: καὶ καθάπερ οἱ τὸ πῦρ ἐκ τῶν χειρῶν (sc. ἀπορριπτοῦντες) ἀπερρίπτει; Saltem nec ferri potest vulgata, nec sufficit cum Fabero ante καθάπερ inserere voculam καί. Certior est eorum quae mox sequuntur emendatio. Miror enim neminem haesisse in his: ἐπ' ἐκείνους, ὦ Ζεῦ, πέμπε με τοὺς αἰσθησομένους τῆς δωρεᾶς, τοὺς (εὔ insere cum Cobeto) περιψοντας, οἷς τίμιος ἐγὼ καὶ περιπόθητος. Nam ne Timon quidem, ad quem Plutus dicit ire se nolle, non erat animadversurus

beneficium, ut opinor, sed *gavisurus* eo non erat; itaque Pluto dicendum fuit: ἐπ' ἐκείνους, ὦ Ζεῦ, πέμπε με τοὺς ἡσθησομένους τῇ δωρεᾷ. Cap. 26 med. ὑπερορᾷσθαι νομίζοντες ἰπὸ σοῦ, ὅτιπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐώρας αὐτούς. Non si quis a sompno non videt, sed si quis te non aspicit, habes iustam causam suspicandi te ab eo contemni. Quare utique corrigendum: ὅτιπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν προσεώρας αὐτούς. Praepositionem πρὸς scriptam ταχυγραφικῶς saepe a librariis negligi in vulgus notum est. Cap. 32 τουτοισὶ παραδοῦσα [τῇ Σοφίᾳ καὶ ᾧ Πόνῳ]. Deleantur verba invecta ex cap. 31. Non enim hi soli sunt, quos Lucianus designat pronomine demonstrativo, sed etiam Καρτερίᾳ et Ἀνδρείᾳ. Cf. quoque cap. 33 init: καὶ ὑμεῖς ἐ, ὦ Πόνε καὶ Σοφίᾳ καὶ οἱ λοιποί, ἀκολουθεῖτέ μοι. Cap. 34 Lucianus, nisi fallor, ad veterum exemplum orationem sic composuerat: Τί βουλόμενοι δεῦρο ἦκετε, ἄνδρα ἐργάτην καὶ μεθοφόρον ἐνοχλήσοντες, ἀλλ' οὐ τι χαίροντές γε, μισροὶ ἄνθρωποι ὄντες· ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς αὐτίκα μάλα βάλλων ταῖς βώλοις καὶ τοῖς λίθοις συντρίψω. Sic enim alibi solet, velut in *Sompno*. Gallo p. 703, 4: ὁ δὲ — ἀφ' ἐσπέρας εὐθὺς ἦδε κέκραγεν, ἀλλ' οὐ τι χαίρων γε· ἀμυνοῦμαι γὰρ ἀμέλει σε — συντρίβων ἐν βακτηρίᾳ. In *Timone* hodie legitur: ἀλλ' οὐ χαίροντες πίτε. Cap. 42 αὐτὸς δ' ἤδη πᾶσαν πριάμενος τὴν ἐσχατιάν, οὐργίον οἰκοδομησάμενος. L. ἐνοικοδομησάμενος. Cap. 43 soloece scribitur Οἶμοι τὸ μετὰφρενον pro τοῦ μεταφρένου. Cap. 57 ὧ μὲν πέντε δραχμας, ὧ δὲ μνᾶν, ὧ δὲ μιτάλαντον. Soloece sic scribitur pro τῷ μὲν — τῷ δὲ — ὧ δὲ, iudice ipso Luciano in *Pseudosophista*, quem iniuria quidam ei abiudicant, cap. I. vers. fin., neque in genuinis nostri scriptis multa, si ulla, istius abus exempla reperies. Post haec legitur: ἐμοὶ δὲ — ἱκανὸν εἰ ταυτηνὴ τὴν πῆραν ἐκπλήσας παράσχοις. — Timon: — πρὸ τῆς πῆρας — Φέρε σοι τὴν ἐμφαλὴν ἐμπλήσω κονδύλων. Dubium non est quin utroque loco scriptor eodem verbo composito usus sit, quod utrum ἐκμπλάναι an ἐμπιμπλάναι fuerit non aequae facile dictu est. Acetius tamen videtur ἐκπλήσας — ἐκπλήσω, quia ἐκμπιμπλάναι, e. *explere*, *saturare* plus est quam ἐμπιμπλάναι, *implere*, et alius denotat cum Thrasyclus insatiabilem cupiditatem tum inplebilem iram Timonis.

Halcyon. 3 extr. 1. καὶ ἄν (pro καὶ) ἐνθυμηθέντι γὰρ τῷ δέο ἐπέλθοι καὶ τὰς ἀστραπὰς ἐκείνας κτέ. Cap. 4 extr. τῷ δαιμονίῳ δὴ — εὐχερῇ τυχὸν ἴσως ἅπαντα τὰ τοιαῦτα καὶ λεῖτα. Nusquam alibi λεῖτος, *laevis*, usurpatum vidi pro ῥάδιος, utcumque videtur ea metaphora apta et naturalis. Ut legi, ut conieci depravatum esse ex ΛΙΑ, λίαν, idque totidem litteris nunc video exstare in cod Σ; καὶ λίαν, dictum ut καὶ πάνυ, καὶ σφόδρα, καὶ μάλα, non est infrequens. Vel sic tamen dubito; Cap. 5. init.: Τίς δ' ἀνθρώπων — νοῆσαι δύναιτ' ἄν ἢ ὀνομάσαι τι τῶν τοιούτων; οὐδὲ γὰρ εἰπεῖν ἐφικτόν. Nemo mortalium ita loquitur aut cogitat, sed dicere solemus: *quo pacto aliquis dicat quod ne cogitari quidem possit?* Quare transponatur: Τίς — εἰπεῖν δύναιτ' ἄν —; οὐδὲ γὰρ νοῆσαι ἐφικτόν. Quo ducit quoque quaestio Socratis: φράσαις ἄν; In eodem capite extremo dubito nam sana sint verba ταῦτα γὰρ τοῖς νέοις, ὥσπερ εἶπον, παιδίας οὐδ' εἰς νοῦν ἐλθεῖν δυνατὰ φαίνεται, quia vix satis causae erat cur scriptor adderet verba ὥσπερ εἶπον. Malim certe τοῖς οἷοις περ εἶπον παιδίοις. Modo enim dixerat: τὰ νήπια πάντελῶς βρέφη, τὰ πεμπταῖα ἐκ γενετῆς ἢ δεκαταῖα. Interpolator explanandi causa superscripserat νέοις, nisi fallor.

Prometh. 2 ἢ οὐχ [ἱκανὸς εἶναι] σοι δοκεῖ ὁ Καύκασος καὶ ἄλλους ἄν χωρῆσαι δύο προσπατταλευθέντας. Clamat addita vocula ἄν magistelli esse duo vocabula quae inclusi. Nam Graecum est ἱκανὸς εἰμί τι ποιεῖν ἢ πάσχειν, sed nullus ibi vocis conditionalis locus. Cap. 4 Mercurius Ἐκπρόθεσμον μὲν, ὃ Προμηθεῦ, τὴν ἔφεση ἀγωνιεῖ καὶ [ἐς] οὐδὲν δέον. Deleatur importuna vocula. Cf. *Mortuor. dial.* XXVII. 1, ubi ut h. l. formula significat: *sine ulla utilitate, sine ulla spe proficiundi.* Ibi tamen omittit optimus codex Marcianus 436, et quum οὐδὲν δέον alibi non hoc significet, sed *quum nihil opus sit*, non diffiteor me etiam hic verba καὶ — δέον abesse fere malle. Cogitavi quoque de rependendo καὶ ἐς οὐδὲν πλέον, sed praepositio huic formulae addita habet aliquid insoliti. Videant alii. Cap. 18, p. 202 ὅπου γε καὶ εἰ τὸ πᾶν τοῦτο πῦρ ὑφελόμενος κατεκρόμισα ἐς τὴν γῆν — οὐ μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκουν. Quia de una agitur iniuria rectius omnes codd. praeter B habent μέγα, sed optimi libri scriptura praeterea celat necessariam voculam AN.

Deorum dialog. IV. 2 init. οὐδὲ βωμὸν εἶδες ἐν τῷ Γαργάρι

ὄντος καὶ βροντῶντος καὶ ἀστραπᾶς ποιοῦντος. Dicitur
 em ποιεῖν ὕδωρ pro ὕειν, sed ποιεῖν ἀστραπὴν pro ἀστράπτειν
 litum est. Fuitne ἀστράπτοντος, an, si placuit scriptori
 periphrastice, ἀστραπᾶς ἰέντος? *Facere fulmina* Vul-
 erat et Cyclopum, ut arbitror. VIII, 1, 9 πικρὸν τῷ θυμῷ.
 æctum habeo articulum. XIII. 1 extr. ἀνδρῶδες δ' οὐδὲν
 ἐδειγμένος. *Praestare* est ἀποδείκνυσθαι, itaque leg. ἀπο-
 μένος. XVI. 1 med. λοξὰ καὶ ἐπαμφοτερίζοντα [πρὸς ἐκά-
 τῃς ἐρωτήσεως] ἀποκρινόμενος. Suum reddatur interpreti.
 I. 1, 4 μαινομέναις ταῖς γυναῖξιν συνών. Ineptus est arti-
 de mulieribus non ante memoratis. Rectius libri deterio-
 mittunt, sed quia est in optimis A B, latere suspicor τισιν.
 pro τῷ γυναικείῳ τούτῳ στρατιωτικῷ e cod. X receperim
 τῷ, quod agnoscit Schol. Voss. XX. 5, p. 257, 6 εἷς
 , [καὶ] οὕτω ποιῶμεν. Insiticiū videtur καί, quod recte
 v. c. Mort. Dial. XII extr. εἷς λέγεις· οὕτω ποιῶμεν, ib.
 xtr. Εἷς λέγεις· χώρει παρὰ τὴν ἀγαπωμένην, et ita saepis-
 Sed iterum peccatur infra D.D. XX, 10 med. Εἷς λέγουσι τὸ
 τοῦ κεσοῦ, [καὶ] ἀπόθου, ubi ne verba quidem τὸ —
 genuina mihi videntur, denuo Mort. dial. X. 2 in. εἷς
 , [καὶ] οὕτω ποιήσωμεν. Cf. ibid. XIX, 1 et 2, ubi post εἷς
 , recte est asyndeton. Sed redeo ad Deor. dial. XX, ubi
 7 in verbis Paridis: τὸ δ' ἐμὸν αἶγα μὲν αἰγὸς ὀποτέρᾳ
 ἰὼν καὶ δάμαλιν ἄλλης δαμάλεως, τάχ' ἂν δικάσαιμι κατὰ
 τέχνην deleatur manifestum emblemata ἄλλης. Ibidem cap.
 xtr. haereo in verbis ἦν γάρ με, ὦ Πάρι, δικάσῃς εἶναι
 ἴν, ἀπάσῃς ἔσει τῇς Ἀσίας δεσπότῃς et mox 12 iterum in ver-
 ικάσῃς καλήν. Pulchras enim omnes deas in confesso erat,
 Paridi occumbebat ferre sententiam, quaenam esset ἡ καλ-
 sive ἡ καλή, ut κατ' ἐξοχὴν dicebatur in mali inscriptione
 ΑΛΗ ΛΑΒΕΤΩ. Vid. cap. 7. Accedit quod altero loco
 deest necessarius Infinitivus εἶναι. Male fortasse nostro
 ileres rescribendo priore loco δικάσῃς εἶναι (τὴν) καλήν et
 riore δικάσῃς (εἶναι τὴν) καλήν, nam fieri potest ut utro-
 loco quae hodie leguntur nihil aliud sint quam interpreta-
 a genuinae lectionis: ἦν γάρ με — κρίνῃς, ut dicebat
 is Atticorum, i. e. ut veteres tragici loquuntur: κρίνῃς
 ν, si victoriam mihi tribueris. XXV, 1, 11 suppl. εἰ ἐπεί-

σθην (τῷ) υἱῷ πολλὰ ἱκετεύοντι. XXVI, 1, 2 πότερος ὁ Κάτωρ ἐς τούτων ἢ πότερος ὁ Πολυδεύκης; Usus et ratio postulant καὶ pro ἢ. Utramque voculam difficulter distingui ideoque saepe confundi notum est.

Dialog. marin. I, 4, 5: καὶ τὰ μὲν κέρατα πήχεις ὥσπερ ἦσαν. Expectes certe ὥσπερ πήχεις, sed enim cervi cornua non erant huius lyrae *quasi*, sed *revera* πήχεις. Quare ὥσπερ expunxerim. III, 1 extr. Nept. Γυναικὸς — ἐρᾶς. Alph. Οὐκ, ἀλλὰ πηγῆς. Nept. Ἡ δὲ ποῦ σοι γῆς [αὕτη] ῥεῖ. Dele emblemata. IV, 3 init. suspectum habeo κοτύλας dictum pro κοτυληδόνας, quod substituendum videtur pro illo. V, 2 extr. καὶ τίς ἥξει ἀπαγγέλλων. Utrumque recte dicitur ἥκει τις ἀγγέλλων et — ἀγγελῶν, sed illud de eo qui alia de causa veniens aliquid nuntiat, hoc de eo qui eo ipso consilio venit, ut aliquid nuntiet; quare hoc et similibus locis requiro futurum. VI, 1 ἐπυθόμην γὰρ ἥτις καλοῖτο. Graecum est ὅτι καλοῖτο, quod saepenumero a Graeculis corrumpitur, velut in Convivio, cap. 16, 2. Ib. 2 extr. requiro ὁπόταν (δ') αἴσθη προσιοῦσαν αὐτὴν et mox 3 init. Καλή (γ'), ὧ Τρίτων, καὶ ὠραία παρθένος. VII prope fin. οὐκέτι [τὰ] κέρατα οὐδὲ οὐρὰ καὶ δίχληα τὰ σκέλη. Recte articulum omittunt duo codices. X, 2 del. αὐθις cum uno codice. Dittographia natum videtur ex praegresso ἀναΔΥΘΙ. Ex verbis enim vicinis (ἔτι — ἤδη — ἤδη) apparet numquam Delum, ante tempus quo insula facta est, Φανεράν fuisse. XI, 2 εἴ ποθι ἄλλοθι. Graecum est εἴ που ἄλλοθι. Parechesi corruptum. XIV, p. 323, 5 ὥσπερ ἐπὶ τοῦ κατόπτρου. Sic Iacobitzius in ed. Teubn. secutus cod. B. Rectius in ed. maiore olim omiserat articulum cum reliquis libris. Si quid tribuendum boni libri auctoritati, possis: ἐπὶ τοῦ κατόπτρου. XV, 2, 6 ὥς τὴν Εὐρώπην τολμῆσαι καὶ ἀναβῆναι αὐτόν. Immo ἐπ' αὐτόν. Quo sensu ἀναβαίνειν sit verbum transitivum, nemo erit docendus. Contrarium errorem in *Lucio* cap. 52 prope fin. [ἐπὶ] τὴν γυναικὰ ἀναβήσεται castigavi in *Plut. et Luc.* p. 78. In ipsis sequentibus libenter una litura deleverim verba ὥς μὴ ἀπολισθάνοι, pro quibus in F est ὥς μὴ ἀπολισθοίη (sic) νέοντος. Sunt enim nimis otiosa.

MORTUORUM DIALOGI I, 2, 1 ὅπως δὲ εἰδῶ μάλιστα, ἐποῖά τίς ἐστὶ τὴν ὄψιν; Immo πῶς. Huiuscemodi vitia nascuntur e

cripto interpretamento εἰπέ, ut docere potest lectio cod. F. δὲ ὅπως εἰδῶ. Paulo post e verbis Diogenis βούλει καὶ αὐτοὺς ἐκείνους ἐντείλωμαί τι [τοὺς φιλοσόφους] eximatur lemma invectum e proxime praegressis. II, 1 med. Plut. τί τά φασιν, ὦ Μένιππε; Sententiam non esse: *cur ista dicunt, quae ista sunt quae dicunt*, docet Menippi responsum Ἀληθῇ, itaque legendum τίνα ταῦτά φασιν, κτέ. V, 1 Plut. Ἐκεῖνον, ὦ Ἑρμῇ, ζῆν ἕασον ἐπὶ τοῖς ἐνευήκοντα ἔτεσιν — ἐπιμετρήσας αὐτὰ, εἰ δὲ οἶόν τε [ἦν], καὶ ἔτι πλείω. Interpolatori latur ἦν, quo addito significaretur, aetatem centum octo- annorum a Mercurio homini tribui posse, sed minime bimium annorum centum octoginta unius. Contra, si expunxe-

Plutus dicet Mercurio licere fortasse vel longius aevum homini concedere. Ita enim supplendum cogitatione ἐς/ν. Pro- esse librarios ad ellipses explendas constat, sed ibi tantum, falso explent ut h. l., in flagranti deprehenduntur. Cap. 2 utique revocanda antiqua lectio ἐπελπίζει pro ἐλπίζει, id transitive usurpari nequit. Deinde legitur: καὶ ὅλως ἀεί- ροντι ὁικῶς ἔρρωται πολὺ μᾶλλον τῶν νέων. Neque θανόντι pedestri oratione Attica recte habet pro ἀποθανόντι neque rates *semper mortui similis* est, sed *moribundi*, opinor, et *qui in eo sit ut moriatur et iam mori desideret*. Intelligis me conicere θανατῶντι; nec de nihilo est quod et deest depositio et optimi libri ABO exhibent θανοῦντι. VI. 2 p. 1, 3 ἢ τὸ τελευταῖον εἰδέναι ἐχρῆν —, ἵνα μὴ μάτην [ἂν] οὐς ἐθεράπευον. Deleri ἂν iubet syntaxis Graeca, quam vo- cam librarii non expedientes nudum indicativum post coniunc- tiones finales, sedulo addere solent. Pauci loci Luciani felici- ter evaserunt.

Cap. 4 ὥς' ἔγωγε ὅσον (οὐκ insero) αὐτίκα οἰόμενος ἐπιβή- ναι αὐτὸν τῆς σοροῦ ἐπεμπόν τε πολλά κτέ. Qui nuper in *resberichte des philologischen Vereins* pag. 23 contra coniectu- ram meam τῆς πυρᾶς vulgatam tueri conatus est tribuens verbo ἐπιβαίνειν vim τοῦ λαγχάνειν O. Wichmann non reputavit verbum intransitivum βαίνειν non βήσω esse sed βήσομαι, e res me praecipue movit ut de restituenda Homericis for- mula cogitarem. Insuper vellem unum saltem vir doctus lo- cum attulisset sive ex Luciano sive ex antiquiore scriptore, quo

verbum ἐπιβαίνειν prorsus sic ut h. l. usurpatum sit. Sat̄ enim manifestum esse arbitror h. l. non tueri nota illa Homerica et tragica: ἐπιβαίνειν εὐφροσύνης, τέχνης, ἀναιδείας, τερπωλῆς, δόξης, εὐσεβίας, nec pseudo-lucianum τοῦ λόγου ἐπιβαίνειν, ex quibus exemplis apparet abstractas tantummodo, non concretas notiones, verbum ἐπιβαίνειν h. s. admittere. Sic ubi vero ἐπιβαίνειν iungitur cum concretæ notionis substantivo, necessario retinet propriam significandæ potestatem, nec facile quis ἐπιβαίνει σοροῦ, qui in loculum descendit, sed ἐμβαίνει εἰς σορόν, si per iocum sic de mortuo dici possit.

Cap. 4 med. τῇ μεγαλοδωρεῇ. Ab analogia unice commendatur altera forma hic et ubique restituenda μεγαλοδωρίᾳ. Cap. 5 init. et fin. pro ζώοις, quod Ionicum et poeticum est, ex aliis libris corrigatur ζώης. IX. 1 extr. post γέρων excidisse videtur ὦν, quod recte bis additum videhis in cap. 2. Cap. 3 supple: ἐς τὸ φανερόν μὲν ἕκαστον (ἄν) αὐτῶν κληρονόμον ἀπολιπεῖν ἔφασκον. Cap. XI. 1 καὶ οἱ μάντεις, οἳ τε ἀπὸ τῶν ἄσρων τεκμαιρόμενοι τὸ μέλλον οἳ τε ἀπὸ τῶν ὀνειράτων, ὥς γε Χαλδαῖοι παῖδες. Ultima verba si genuina sunt, certe transponenda post τὸ μέλλον, si quidem non oneirocritica sed astrologia est Chaldaeis propria, sed potius releganda in marginem, nihil enim erat cur Lucianus adderet, et prava orationis forma arguuntur. Cap. 4 βαλαντίων. Hic et ubique vocabulum scribatur per duplex λ, quod demonstratur versu Aristophaneo Ran. 772:

τοῖς λωποδύταις καὶ τοῖσι βαλλαντιοτόμοις.

ut recte eum constituit Lachmannus. XII, 4 οὐκ ἤξιωσα, τῇ Μακεδόνων ἀρχὴν περιέπων, ἀγαπᾶν ἄρχειν ὅποσῶν ὁ πατὴρ κατέλιπεν. Verbum ἀγαπᾶν, contentum esse, requirit participium, ἄρχων. Cap. 5, p. 387, 3 καὶ ἵνα σοὶ μὴ τὰ ἐν Τύρῳ μηδὲ τὰ ἐν Ἀρβήλοις διηγῆσωμαι, [ἀλλὰ] καὶ μέχρι Ἰνδῶν ἤλασεν κτέ. Voculam inclusam deleverim, nec sequens καὶ genuinum esse praesto. Cap. 7, p. 389, 4 Σκηπίων ante ἐγὼ abesse malim. Caeterum pro Σκηπίων, quod ter in hoc capite legitur, constanter in bono cod. B apparet forma vere Latina Σκίπιων, quae haud scio an ubique Graecis scriptoribus reddenda sit. XIII, 1 med. περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ὁμοία ἐλέγετο. Hemsterhusius coniecit ὁποῖα. Debuerat οἷα, aut, quod placuit Madvigio, οἷσθ' οἷα. Cap. 2 init. οὐ γὰρ ἔφθασα ἐπισκεψαί

τι. L. ἐπισκήψας, ut recte est XVII, 1 οὐ φθάνω βρίξας et alibi saepe. Locum *Ver. Hist.* I, 30 extr. iam correxi in *Plut. & Luc.* p. 86. Cap. 6 init. 'Αλλ' οἶσθ' ὃ δράσεις; Graecitatem poscere δράσων saepius docuit Cobetus. XIV, 1 ἀλλ' ἐδεξάμην τὸ μάντευμα ὥς χρήσιμον ἐς τὰ πράγματα [οἰόμενος εἶναι]. Duo ultima vocabula esse interpretum arguit ὥς. P. 398 in. supple ταῦτα γέλως (ἄν) ἦν, ut recte sequitur ἢ τίς οὐκ ἄν ἐγέλασεν. IV, 3 init. Ὅμως τί [οὖν] ἄν τις πάθοι. Particulam conclusivam abesse malim. Soloece mox editur a Iacobitzio τῶν ἑταίρων ὅσοι περὶ σέ ἐσμεν ὧδε, quod *huc* significat, non *hic*. Recissime olim ex aliis libris edebatur οἷδε. XVI, 2 οὐ διέγνων σε ἢ ὄντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ παρεδέξατο ὑποβολιμαῖον [Ἡρακλέα παρ] ηται. Cod. Marc.: Ἡρακλέα ὑποβολιμαῖον ὄντα et Parisiensis d. ὑποβολιμαῖον ὄντα Ἡρακλέα exhibentes ducunt ad veram actionem. Praepositio παρ male repetita videtur ex παρεδέξατο. (VIII, p. 407, 1 τί δαὶ (δὲ?) καὶ δέει τοῦ πιεῖν; οὐ γὰρ σῶμα χεῖς. ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν ἐν Λυδία που τέθραπται, ὅπερ καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἐδύνατο, σὺ δὲ ἢ ψυχὴ πῶς ἄν ἔτι ἢ διψώης ἢ πίνοις; Quia non tam de potu agitur, quam de appetitu, malim erte, etiam propter oppositionem: πῶς ἄν ἔτι ἢ διψώης ἢ πεινώης; Cum tamen boni libri BO om. ἢ ante διψώης et πρόνοις habeant πίοις, potius deletis verbis ἢ πίνοις scripserim πῶς ἄν ἔτι διψώης; Respondet Tantalus: τοῦτ' αὐτὸ ἢ κόλασις ἐστίν, τὸ διψῆν τὴν ψυχὴν ὥς σῶμα οὔσαν. XVIII, 1 in. melius ac. articulum, quo reliqua nomina propria carent, non e libris quibusdam addidisset ante Ἱάκινθος. P. 409, 2 e Mercurii ratione eximas glossema τὰ ὅς; nam ἐκεῖνα ἂ πάντες — αὐμάζουσι non tantum ad haec respiciunt sed etiam ad κρατῆρα. XX. 4 Ἐμπεδοκλῆς — ἡμίεφθος ἀπὸ τῆς Αἴτνης παρών. Inspectes potius ἡμιόπτος, *semiassus*, ut mox de eodem sequitur ἀπηνθράκωσεν. Similiter in *Gallo* cap. 2 καὶ βοῶν κρέα κωπόμενα ἡμίεφθα, ubi est in codice ἡμίεφθα καὶ ὀπτὰ et in aliis ἡμίοπτα. Ecce vero tertius locus *Ver. Hist.* II. 23 extr., ubi de eodem Empedocle dicitur: ὁ μέντοι Ἐμπεδοκλῆς ἦλθε μὲν καὶ οὗτος, περιεφθος καὶ τὸ σῶμα ὅλον ὠπτημένος, ubi me περίοπτος corrigi nequit, nisi simul deletis verbis sequentibus, ut illius glossemate, quod equidem suspicari non ausim. e eodem rectius in *Icaromenippo* cap. 13 dicitur: ἀνθρακίας τις

ἰδεῖν καὶ σποδοῦ πλέως καὶ κατωπτημένος. XXIII. 1 med. *Pl* τοῦτον μὲν τὸν ἔρωτα — πάντες νεκροὶ ἐρῶσι, πλὴν οὐδεὶς αὐτῶν τύχοι. Probabilius videtur αὐτοῦ, i. e. τ. τ. ἔρωτ XXV. 1 ἀπάντων εὐμορφότερον. Scribendi usus postulat i perlativum, quem habent vett. edd., sed prave scriptum per Cap. 2 τὸ δὲ κρανίον ταύτῃ μόνον ἄρα διακρίνοιτο κτέ. Nec sariam particulam ἂν Dindorfius inseruit post verbum. Mel eam substituisset pro vocula ἄρα, quae hic rectius abe XXVI. 1 extr. οὐ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ ἀεὶ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μετασχεῖν ὅλως τὸ τερπνὸν ἦν. Non sufficit cum Herman inserere μή, nam qualem illi voluit sententiam, sic fere e enuntianda: οὐ γὰρ ἐν τῷ τῶν αὐτῶν ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἄλλ ἄλλων μετασχεῖν τὸ τερπνὸν ἦν. Subveniunt duo boni codd. 1 qui αὐτῷ omittunt, quo abiecto correxerim sententia aliquantu diversa, sed quam contextus postulat: οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀεὶ ἀλ καὶ ἐνίοτε μή μετασχεῖν ὅλως τὸ τερπνὸν ἦν, non enim *semper fruendo sed et aliquando omnino non fruendo voluptas est* Ad μετασχεῖν e proxime praegressis assumendum αὐτῶν, i. τῶν ὁμοίων, ἡλίου, φωτός, τροφῆς κτέ. Notum est illud μετβολὴ πάντων γλυκύ, nec plane absurda est interpolata scriptu ed. Augustanae ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μεταβαλεῖν ὅλως τ. τ. η. Ca 2. Men. ὅρα — μή περιπίπτῃς σεαυτῷ καὶ ἐς ταῦτό σοι ὁ γος περιπέσῃ. Vel coniectura restituenda fuerat antiqua vulga περισῇ, merito probata Hemsterhusio. Error unde natus s vides. Cf. Tyrannic. 18. Mox cap. 7 init. pro ὁ δανεισικός Reitziana revoca ὁ δανεισής. Sed ubi finem inveniam, si vel omnes lectiones afferre, quae e veteribus editionibus revocant videantur? XXIX extr. ἐπὶ Τρωσὶ δικασαῖς. Constructio va dubia (pro ἐπὶ — δικασῶν), cuius non aliud novi exempli quam quod editur ap. Demosth. p. 416, 28 ἀλλὰ μὴν καὶ ἐ τοῖς δικασαῖς ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρα ἔχων. Aut ἐν corrig dum videtur, aut παρὰ, quod est in Reitziana. Reliqua aliud tempus reservabo ¹).

1) His iam prelo subiectis, accepi Fritschii recensione non dum absolutam, posthac diligenter usus sum. Eo praesidio hucusque destitutus si saepius acta rim, ignoret mihi lector.

A D TIBULLUM.

Elegiarum I, 1, 41. ¹⁾

Non ego divitias patrum fructusve requiro,
Quos tulit antiquo condita messis avo:
Parva seges satis est, satis est requiescere lecto,
Si licet, et solito membra levare toro.

Iners et otiosum *solito* a poeta abiudicandum videtur. Victui simplici et rusticano, quo se contentum esse affirmat, congruit torus non molli pluma fartus, sed palea dura stipulisque. Quamobrem vulgatae praetulerim lectionem, quae exstat in Excerptis Parisinis, *solido*.

I, 3. 3. Me tenet *ignotis* aegrum Phaeacia *terris*;

Abstineas avidas, Mors modo nigra, manus.

Nescio quid offensionis habent illa „Phaeacia me tenet ignotis terris.” Est dictio certe insolentior, neque satis perspicio, quo iure Corcyra, insula Romanorum navigatione tunc celebris, ignotas terras habere dicatur; quas quales intellexerit poeta docet vs 39: „Nec vagus *ignotis* repetens compendia *terris* Presserat aeterna navita merce ratem.” Forsitan rectius scribatur

Me tenet *ingratis* aegrum Phaeacia *tellus*.

f. Paneg. Mess. vs. 78: Finis et erroris miseri Phaeacia tellus.

7. Nunc, dea, nunc succurre mihi (nam posse mederi

Picta docet templis multa tabella tuis).

Malim *fixa*; figendi verbum enim in votivis solemne est. Iuvenalis XII, 100: Legitime *fixis* vestitur tota tabellis Porticus; Verg. en. III, 287: clypeum postibus adversis *figo*; XII, 767: nautis in venerabile lignum, Servati ex undis ubi *figere* dona solebant.

4, 9. O fuge te *tenerae* puerorum credere turbae;

Nam causam iusti semper amoris habent.

1) Usus sum recensione, quae Baehrensii v. cl. cura nuper Lipsiae in lucem prodit.

Pro *tenerae* coniicio *temere*.

33. Vidi iam iuvenem, premeret cum *serior* aetas,
Maerentem stultos praeteriisse dies

Corrigendum videtur *segnior* aetas. Cf. Curtius VIII, 9, 32: Vivos se cremari iubent, quibus aut *segnis* aetas aut incommoda valetudo est.

El. I, 4. 65:

Quem referunt Musae, vivet, dum robora *tellus*,
Dum caelum stellas, dum vehet amnis aquas.

Pro *robora* conieceram *pabula*, quia inepte robora cum *tellure* universe dicta copulari videbatur. Secundae me curae meliora docuerunt. Forte fortuna enim in locum Ovidianum incidi Tibulliano simillimum, qui legitur Ibis 139:

Robora dum montes, dum pabula campi,
Dum Tiberis flavas Tuscus habebit aquas,
Bella geram tecum.

Quid Tibullus re vera scripserit iam nunc non dubium videtur. *Robora* intactum relinquendum, sed pro *tellus* scribendum erit *saltus*. I, 5, 7. Parce tamen, per te furtivi foedera lecti,
Per Venerem quaeso compositumque *caput*.

Pro *caput* coniicio *latus*. „Componere latus” pro „coire, concumbere” poetis frequens est; cf. Lucilii fragm. VIII, 270 (Lachmanni): Tum *latu'* componit lateri, et cum pectore pectus; Propert. II, 2, 11: Mercurio et Sais fertur Boebeidis undis Virgineum primo *Composuisse latus*; Ovid. Epist. XIX, 138: Has certe pluresque canunt, Neptune, poetae Molle *latus* lateri *composuisse* tuo.

I, 8, 15. Illa placet, quamvis inculto venerit ore
Nec nitidum *tarda* compserit arte caput.

Immo opinor: Nec nitidum *nardo*. Cf. II, 2, 7: Illius puro destillent tempora *nardo*.

43. Tunc studium formae est; coma tunc mutatur, ut annos
Dissimulet viridi cortice tincta nucis;
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos
Et faciem dempta pelle referre novam.

Versum paenultimum imitatus est Propertius III, 25, 13: „*Vellere* tum cupias albos a stirpe capillos”; quamobrem Tibullo pro *tollere* restituendum censeo *vellere*, ut quod etiam solitum in hac re vocabulum sit.

, 9, 1. Quid mihi, si fueras *miseros* laesurus amores,
Foedera per divos, clam violanda, dabas?

A *miser*, et siquis primo periurio celat,
Sera, tamen tacitis poena venit pedibus.

Displicet molesta eiusdem verbi *miseros*, *miser* iteratio. Miseri-
ntem Tibulli et Marathi amores nisi per prolepsim dici non
notuerunt, quum pueri periurio demum infelices facti essent.
Rossius et post eum Huschkius *teneros* receperunt ex edit Vi-
entina. Potius crediderim scripsisse poetam

Quid mihi, si fueras *nostros* laesurus amores.

, 10, 15. Sed patrii servate Lares: aluistis et idem,
Cursarem vestros cum tener ante pedes.

Ridicule poeta se ipsum, tenellum infantem, cursantem facit
ante Larium pedes. Ni autem fallor, scripsit *curarer*.

II, 5, 81. Et succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omne quo felix et *sacer* annus eat.

Pro *sacer* corrigendum est *satur* i. e. fecundus, abundans. Co-
lumella X. 43: *satur* autumnus; Verg. Geo. II. 197: Saltus
et *saturi* petito longinqua Tarenti; Aetna vs. 12: Annua sed *saturae*
complerent horrea messes; ubi deteriores codices habent *sacrae*.

In vs. proxime sequentibus

Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni:

Distendet spicis horrea *plena* Ceres.

nescio an potius legendum sit „*flava* Ceres”, ut pleonasmus *dis-*
tendet — *plena* tollatur.

II, 6, 9. Castra peto, valeatque Venus valeantque puellae:
Et mihi sunt vires, et mihi *facta* tuba est.

Pro absurdo *facta* Tibullo reddendum est *flata*: „et mihi sonuit
tuba”, ait, „etiam me ad pugnam vocavit”. *Flari* pro vulgari *in-*
flari habet etiam Ovidius, Fast. IV. 341: Exululant comites,
furiosaque tibia *flatur*.

Panegyricus Messalae 121.

Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine vestem
Indueras oriente die duce fertilis anni,
Splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis
Et fera discordes tenuerunt flamina venti,
Curva nec assuetos egerunt flumina cursus.

Inter fausta omnia, laetum et felicem Messalae consulatum

portendentia, etiam hoc fuisse ait, quod flumina non, ut brumali tempore fieri soleret, cito aquas suas impulissent, sed vulgo fluxissent placidius. In his *curva* friget et languet. Desidero vocabulum, quo immitis et horrenda rapidi tumidique amnis natura indicatur. Forsitan scriptum olim fuerit *torva*, ut apud Valerium Flaccum VIII. 218: *Torvus* ubi et ripa semper metuendus utraque In freta per saevos *Hister* descendit alumnos.

153. Atque duae gelido vastantur frigore semper:

Illic et *densa* tellus absconditur umbra,

Et nulla incepto perlabitur unda liquore,

Sed durata riget *densam* in glaciemque nivemque.

Offendit *densam* post praecedentia *densa umbra*. Corrigendum puto *lentam*, quod optime convenit cum glaciei, qua omnia rigescunt et torpescunt, natura. Sic Horatius, Od. II, 9, 5 habet glacies iners; Propertius I, 2, 31: pigra frigora; Id. IV, 3, 39: tellus *lenta* gelu. Cf. Mnemos. Vol. VII, p. 104.

183. Nam mihi, cum magnis opibus domus alta niteret,

Cui fuerant flavi ditantes *ordine sulci*

Horrea fecundas in deficientia messis,

Cuique pecus denso pascebant agmine colles cett.

Pro *sulci* malim *culmi* propter praecedens *flavi*. Neque negligenda N. Heinsii coniectura elegantissima, qui pro obscuro *ordine* scribendum censuit *horrea*. Quod si receperis, habebis eiusdem vocabuli duobus continuis versibus repetitionem, a Tibulliano dicendi genere haud alienam; cf. quae annotavit Dissenius ad II, 5, 31.

206. Longa manet seu vita, tamen, mutata figura

Seu me finget equum *rigidos* percurrere campos

Doctum seu tardi pecoris sim gloria taurus cett.

Voc. *rigidos* vereor ut probari possit. Campi *rigidi* enim frigore et gelu torpent; at requiritur h. l. laeta et suavis imago, quam obrem emendandum erit *virides*.

Sulpiciae Eleg. 3, 5.

Effice ne macies pallentes occupet artus,

Neu notet informis candida membra *color*.

Praetulerim equidem *calor* i. e. aestus febris. Cf. Sulp. Epist. 5, 2: vexat corpora fessa *calor*.

Scr. mense Ianuario a. 79.

J. J. CORNELISSEN.

ANNOTATIONES
CRITICAE ET HISTORICAE
AD
PLUTARCHI
VITAM
M. BRUTI.

(Continuantur ex pag. 24.)

Brut. 22. 11. ἔπει δὲ Κικέρων τῷ πρὸς Ἀντώνιον μίσει τὰ Καίσαρος ἔπραττε, τούτῳ μὲν ὁ Βρούτος ἐπέπληττεν ἰσχυρῶς γράφων ὥς οὐ δεσπότην βαρύνοιτο Κικέρων ἀλλὰ μισοῦντα δεσπότην φοβοῖτο καὶ πολιτεύοιτο δουλείας αἵρεσιν Φιλανθρώπου γράφων καὶ λέγων ὥς χρηστός ἐστι Καῖσαρ. Componendus cum his locus in vita Ciceronis 45. 1. τὸ πρὸς Ἀντώνιον μῖσος Κικέρωνα πρῶτον — προσεποίησε Καῖσαρι νομίζοντα προσλαμβάνειν τῇ πολιτείᾳ τὴν ἐκείνου δύναμιν. οὕτω γὰρ ὑπῆει τὸ μεираκίον αὐτὸν ὥς καὶ πατέρα προαγορεύειν· ἐφ' ᾧ σφόδρα Βρούτος ἀγανακτῶν ἐν ταῖς πρὸς Ἀττικὸν ἐπισολαῖς καθήψατο τοῦ Κικέρωνος ὅτι διὰ φόβον Ἀντωνίου θεραπεύων τὸν Καῖσαρα δῆλός ἐστιν οὐκ ἐλευθερίαν τῇ πατρίδι πράττων ἀλλὰ δεσπότην Φιλάνθρωπον αὐτῷ μνώμενος. Legitne Plutarchus Epistolas Ciceronis et Bruti, quae hodie circumferuntur? Suntne illae Epistolae genuinae an suppositae? Difficile est credere et non credere. Relegi diligenter et expendi omnia quae TUNSTALLUS et MARKLANDUS ad labefactandam earum fidem et auctoritatem docte et acute disputarunt. Multae eorum criminationes et nonnullae cavillationes iam refutatae

sunt, complures aliae refutari possunt, sed non paucae restant, quae te ambigentem et incertum relinquant et quamvis invito ac repugnanti assensum extorqueant. Sed, ut in simili re Cicero dixit, *dum lego assentior, quum posui librum* et ipsas epistolas etiam atque etiam relego et in omnes partes verso, *assensio illa omnis elabitur*. Tandem aliquando satis apud me constare coepit has Bruti et Ciceronis epistolas genuinas esse et ab iis quorum nomina gerunt conscriptas. Itaque earum patrocinium in me suscipiam et primum in his ad Plutarchi Brutum annotationibus, deinde de industria earum fidem et auctoritatem vindicare conabor. Multas et graves esse in ea re difficultates et molestias quum in rebus tum in verbis non me fugit, sed in quo Ciceronis scripto omnium consensu genuino non sunt rerum et verborum difficultates? Multa sunt quae nescimus, multa sunt incerta quae pro certis habentur, complura etiam ubi depravata librorum scriptura nos in fraudem et errores induit.

Adhuc omnes ad accusandum prodierunt, ad defendendum nemo. Undique omne genus reprehensionum et criminum corrasum est et in unum congestum, defensionis instrumenta et argumenta et pondera quia nemo quaesivit non videntur reperiri posse. Adversus omnes omnium criminationes tamquam in altera librae lance hoc primum ponendum est: *multa in his epistolis inesse quae nemo praeter ipsum Ciceronem et Brutum ita scire, ita sentire, ita dicere potuerit*. „*Animum generorum liberrimumque hic vivere et spirare, graves inibi inesse quam plurimas luculentasque sententias, orationem denique magna ex parte satis ornate nitideque compositam nequaquam diffiteor*.” Quis hoc dicit? Tunstallus ipse (in Epistola ad C. Middleton pag. 193) in quo viro et ipso spirat animus generosus et liber et minimè τῇ ὑποθέσει δουλεύων. Idem ibid. pag. 203. „*altera Bruti epistola omnes alias et compositionis artificio et sententiarum gravitate exsuperat neque quidem mirum est eam in omnibus iis, qui vel a scriptis recte iudicare possint vel ullos libertatis igniculos habeant incredibilem excitasse admirationem sui*.” Quicumque hanc epistolam legerit ex animi sententia his assentietur. Haecne igitur falsarium incertae aetatis nescio quem sophistam aut rhetorem terrae filium sic fingere potuisse putemus? Sed multum de h

ludibus Tunstallus detrahit scribens pag. 193: „*Persperissee videbar has epistolas — ita dictis sententiisque concinnatas ut ex περιεργασία potius et meditatione scholastica quam ex negotiis ipsis vitaeque verae actione natae esse videantur.*” Quid alii sentiant nescio, equidem nihil huiuscemodi in illis epistolis deprehendo. Contra ubique sentio scripta haec esse ab illis, qui et Ciceronis et Bruti naturam et indolem omnesque eorum intimos sensus ac motus animi optime cognitos haberent. Compose mihi cum Bruti verbis apud Plutarchum haec ex Epistola eius ad Ciceronem I. 16. 6. „*me vero posthac ne commendaveris Caesari tuo, ne te quidem ipsum, si me audies. Valde care aestimas tot annos, quot ista aetas recipit, si propter eam causam puero isti supplicaturus es. — Si Octavius tibi placet, a quo de nostra salute petendum sit, non dominum fugisse sed amiciorem dominum quaesisse videberis.*” et apertius etiam in epistola ad Atticum I. 17: „*(Cicero) dum habeat a quibus impetret quae velit et a quibus colatur ac laudetur, servitutem, honorificam modo, non aspernatur.*” Verissime sic Brutum iudicare ostendit Epistola nobis nota, Bruto ignota, in qua Cicero scribit (ut vidimus supra pag. 16.): „*nostrae aetati, quoniam interfecto domino liberi non sumus, non fuerat dominus ille fugiendus.*” et quod in vita Ciceronis scriptum est: οὕτω γὰρ ὑπῆει τὸ μείρακιον αὐτὸν ὥς ἐκ πατέρα προταγορεύειν, ἐφ’ ᾧ σφόδρα Βροῦτος ἀγανακτῶν κατήψατο τοῦ Κικέρωνος, componendum cum Epist. I. 17. 5. *Licet ergo patrem appellet Octavius Ciceronem, referat omnia, laudet, gratias agat, tamen illud apparebit verba rebus esse contraria. Quid enim tam alienum ab humanis sensibus est quam eum patris habere loco, qui ne liberi quidem hominis loco sit? Atqui eo tendit, id agit, ad eum exitum properat vir optimus, ut sit illi Octavius PROPITIUS.*” Et sententia et oratio spirat Bruti φρόνημα et animi robur. Quid acrius dici potest quam: *ut sit illi Octavius PROPITIUS?*

Nulla est dubitatio, quin olim Bruti epistolae ad Familiares, praesertim ad Atticum et Ciceronem, et Ciceronis ad Brutum, fuerint in eruditorum manibus sine ulla fraudis suspitione. Ciceronis ad Brutum epistolas saepe Quintilianus commemorat I. O. II. 20. 10, V. 10. 9, VI. 3. 20, VIII. 3. 24, IX. 3. 58, IX. 4. 41. Unum ex iis locum proferam III. 8. 42.

„Cicero scribit ad Brutum propositis plurimis quae honeste suaderi
 Caesari possint: Siinne bonus vir si haec suadeam? Minime.
 Suasoris enim finis est utilitas eius cui quisque suadet. At
 recta sunt: quis negat? sed non est semper rectis in suadendo
 locus.” Perspicuum est ὅτι ὁ Κικέρων ἐπραττε τὰ τοῦ Καίσαρος,
 indignante Bruto et meliora suadente. Nonius Marcellus habe-
 bat in manibus IX minimum libros epistolarum Ciceronis ad
 Brutum. pag. 264. v. CONTENTUS: „M. TULLIUS ad Brutum: sic
 igitur facies et me aut amabis aut quo contentus sum diliges.”
 quae pag. 421. v. AMARE repetita leguntur, et pag. 296. v.
 EXPERIRI. „M. Tullius Epistola ad Brutum lib. VII: his con-
 traria atque parata ut esse soleat expertus sum.” et pag. 527.
 v. VEL. „M. Tullius Epistola ad Brutum lib. VIII. et quod te
 tantum amat ut vel me audeat provocare.” et pag. 421. v. AMARE:
 „Cicero ad Brutum — lib. IX. L. Clodius tribunus plebis de-
 signatus valde me diligit vel, ut ἐμφατικώτερον dicam, valde me
 amat.” quae quum totidem verbis scripta legantur in Epistolis
 quas habemus, valde ea res conturbavit accusatores, adeo ut
 hanc utique epistolam absolvere voluerint et genuinam esse
 agnoscere. Bruti ad Atticum et Ciceronem epistolas et alii
 commemorant et ante omnes Plutarchus, cuius testimonia ope-
 rae pretium est cognoscere. Brut. 2. 11. ὁ δ' Ἐμπυλος, ὃς
 καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς καὶ οἱ φίλοι μέμνηνται πολλάκις ὡς
 συμβιοῦντος αὐτῷ, ῥήτωρ ἦν καὶ καταλέλοιπε μικρὸν μὲν, ὃ
 Φαῦλον δὲ σύγγραμμα περὶ τῆς Καίσαρος ἀναιρέσεως, ὃ Βρούτος
 ἐπιγέγραπται. Habebat igitur Plutarchus in manibus et Bruti
 epistolas et amicorum ad Brutum, in quibus crebra esset Empylii
 rhetoris mentio. Empylum esse suspicor Rhodium, de quo
 scriptum est a Quintiliano I. O. X. 6. 4. „Cicero Graecorum
 Metrodorum Scepsium et Empylum Rhodium nostrorumque Horten-
 sium tradidit quae cogitaverant ad verbum in agendo retulisse.

Sequitur locus, de quo supra scripsimus, 22. 11. ἐπεὶ δὲ
 Κικέρων — τὰ Καίσαρος ἐπραττε τούτῳ μὲν ὁ Βρούτος ἐπέπλητ-
 τεν ἰσχυρῶς κτέ. Ex iisdem epistolis etiam haec Plutarchus
 descripsit: οἱ δὲ πρόγονοι, φησὶν, ἡμῶν οὐδὲ πρᾶτους δεσπότας
 ὑπέμενον. Αὐτῷ δ' εἰς τοῦτο καιροῦ μήτε πολεμεῖν βεβαίως δε-
 δόχθαι μήτε ἡσυχάζειν, ἀλλ' ἐν μόνον εἶναι βεβουλευμένον τὸ μὴ
 δουλεύειν. θαυμάζειν δὲ Κικέρωνος εἰ πόλεμον μὲν ἐμφύλιον καὶ

κινδυνώδη δέδοικεν, αἰσχρὰν δὲ καὶ ἄδοξον εἰρήνην οὐ φοβεῖται, τοῦ δ' Ἀντώνιον ἐκβαλεῖν τῆς τυραννίδος μισθὸν αἰτεῖ τὸ Καίσαρα καταστῆσαι τύραννον.

Non esse haec omnia ex una Bruti epistola sumta, sed ex pluribus excerpta indicio est quod Plutarchus iis subiicit: ἐν μὲν οὖν ΤΑΙΣ ΠΡΩΤΑΙΣ ἐπιστολαῖς τοιοῦτος ὁ Βροῦτος, ἤδη δὲ τῶν μὲν ὡς Ἀντώνιον διῆσαμένων — ἔγνω καταλιπεῖν Ἰταλίαν. Plutarchus igitur opinabatur hasce *primas* epistolas ad Cicero- nem datas esse quo tempore Brutus circa Antium et Lanu- vium otiosus „*ad Eurotam sedebat*” (*ad Att.* 15. 9.) multum indignante Cicerone. Sed manifesto haec Plutarchum opinio fallebat. Quo tandem pacto Brutus ad villam sedens scribere potuit αὐτῷ μήτε πολεμεῖν βεβχίως δεδόχθαι μήτε ἡσυχάζειν, qui neque navim unam neque militem haberet? Plut. *Brut.* 28. 24. (*Brutus et Cassius*) ὤρμησαν ἐκ τῆς Ἰταλίας ὅμοιοι Φυ- γάδων τοῖς ἀτιμοτάτοις ἀχρήματοι καὶ ἄνοπλοι μὴ ναῦν ἐνήρη, μὴ στρατιώτην ἓνα, μὴ πόλιν ἔχοντες. Cicero *Philipp.* X. 4. *in ipsis ludorum diebus videbam* (Brutum) — *nihil nisi de pace et concordia civium cogitantem. Eundem vidi postea Veliae ceden- tem Italia ne qua oriretur belli civilis causa propter se.* et *ibid.* cap. 7. *Ab hoc igitur viro* (Bruto) *quisquam bellum timet, qui maleaquam nos id coacti suscepimus in pace IACERE quam in bello vigere maluit? quamquam ille quidem numquam IACUIT nec hoc ca- dere verbum in tantam virtutis praestantiam potest.*” Reprehendit ipse se veritus ne esset id incautius dictum quamquam animo sic sentiebat. Addit „*tantum autem aberat a bello ut quum cupi- ditate libertatis Italia arderet defuerit civium studiis potius quam eos in armorum discrimen adduceret.*” Eadem tacita animi in- dignatione Cicero scribit *ad Brutum* I. 15. 4. *Erererat se civi- tas in retinenda libertate consentiens. Nos tum nimis acres; vos fortasse SAPIENTIUS excessistis urbe ea, quam liberaratis: Italiae sua vobis studia profitenti remisistis.*” Potuitne tum, quaeso, Brutus scribere: *nondum se satis constituisse utrum bellum gerere an pacem agere mallet?* Imo vero non in Italia haec scripta sunt sed Athenis quum Brutus philosophis dans operam ἐδόκει παντάπασιν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν, ἐπραττε δὲ τὰ πρὸς τὸν πό- λεμον ἀνυπόπτως. Quum clam bellum pararet scribere poterat *nondum sibi adhuc satis esse deliberatum et constitutum utrum bel-*

lum gerere an pacem agere mallet, quod si in Italia inops et inermis dixisset fuisset ridiculum. Caetera quoque quae ex primis epistolis exprompta sunt ad illud tempus referenda.

Respondent iis quae Plutarchus ex Bruti epistolis attulit et quae leguntur I. 17. 6. *Vivat hercule Cicero, qui potest supple et obnoxius, si neque aetatis neque honorum neque rerum gestarum pudet. Ego certe quin cum ipsa re bellum geram — nulla erit tam bona conditio serviendi qua deterrear.*” et § 2. „*sustinuiss mihi gloriatur bellum Antonii togatus Cicero noster. Quid hoc mihi prodest si merces Antonii oppressi poscitur in Antonii loci successio?*” et § 5. „*Quid enim nostra victum esse Antonium victus est ut alii vacaret quod ille obtinuit?*”

Nemo mirabitur M. Brutum, iustum ac tenacem propositum virum et plane virum, Ciceronis in ea re levitatem et vanitatem iniquissimo animo tulisse, sed reverentia viri optimi et candidissimi et amantissimi libertatis et immortaliter de rep. meritis et honoribus et rebus gestis amplissimi et aetate venerabilis reprehensionis acerbicatem verborum lenitate emolliebat ¹⁾, se ubi ad Atticum scribit *παρησιάζεται* et quod sentit sine ambigibus eloquitur et aperit. Planissime igitur ex Bruti animi sententia haec dicta sunt „*an quia non omnibus horis iactamus Idus Martias similiter atque ille Nonas Decembres suas in o habet, eo meliore conditione Cicero pulcherrimum factum vituperat quam Bestia et Clodius reprehendere illius consulatum soliti sunt.* Sentias eum haec iratum scribere. et § 5. „*Ego vero iam in artibus nihil tribuo, quibus Ciceronem scio instructissimum esse. Quid enim illi prosunt quae pro libertate patriae, de dignitate quae de morte, exilio, paupertate scripsit copiosissime?* Et sententia et dicendi genus Bruto dignissima sunt et insunt in reliquis alia permulta de genere hoc, ubi „*scias Brutum sententiae quae dicit*” (Quintil. XII. 1.) de quibus infra erit dicendi locus.

Sumtum est ex Bruti Epistola quod legitur 24. 9. de Ci

1) Cicero ad Atticum XVI. 7. 5. *extremum illud vel molestissimum*: nam Brutus noster silet, hoc est, non audet hominem id aetatis monere. Aliud nihil habeo quod ex iis a te verbis significari putem. Brutus ad Ciceronem I. 4. 3. *quae tua est mansuetudo aequo animo te moneri patieris, praesertim de communi salute.*

ρονίς filio, ὃν ἐπαινεῖ διαφερόντως (*Brutus*) καὶ Φησιν εἶτ' ἐγρήγορεν εἶτ' ἐνυπνιάζεται θαυμάζειν οὕτω γενναῖον ὄντα καὶ μισοτύραννον. Non is locus sed similes huic in *Epistolis* leguntur, ut II. 3. „*Cicero filius tuus sic mihi se probat industria, patientia, labore, animi magnitudine, omni denique officio, ut prorsus numquam dimittere videatur cogitationem, cuius sit filius.*” Idem I. 4. 6. „*Filius valet et in Macedoniam cum equitatu praemissus est.*” et I. 6. 1. *Filius tuus a me abest. in Macedonia congregiemur; iussus est enim Ambraciam ducere equites per Thessaliam et scripsi ad eum ut mihi Heracleam occurreret.* Nihil minus fictis simile est quam haec sunt Bruti imperia et haec locorum peritia. Quid Cicero filius praefectus alae annorum XXII in Macedonia gesserit vide in *Philippica* X. 6. 13. Plutarchus 26. 15. (C. Antonius) μάχην συνάψας Κικέρωνι νικᾶται. τούτῳ γὰρ ὁ Βρούτος ἐχρήτο στρατηγῶ καὶ πολλὰ δι' αὐτοῦ κατώρθωσεν. Lentulus ad Ciceronem (*ad. Fam. XII. 14. 8.*) eodem anno scribit: „*filium tuum, ad Brutum cum veni, videre non potui, ideo quod iam in hiberna cum equitibus erat profectus.*” Fideliter conspiciant omnia.

Laudatur alia Bruti epistola 28. 6. post Ciceronis caedem (ad Atticum, ut videtur) scripta: Βρούτος δὲ τῆς Κικέρωνος τελευτῆς τῇ αἰτίᾳ Φησὶν αἰσχύνεσθαι μᾶλλον ἢ τῷ πάθει συναλγεῖν, ἐγκαλεῖν δὲ τοῖς ἐπὶ Ῥώμης φίλοις· δουλεύειν γὰρ αὐτῶν αἰτίᾳ μᾶλλον ἢ τῶν τυραννούντων καὶ καρτερεῖν ὀρώντας καὶ παρόντας ἂ μὴδ' ἀκούειν αὐτοῖς ἀνεκτὸν ἦν. Eiusdem haec sunt qui in *Epistolis* inertiam et ignaviam civium acerrime insectatur: I. 16. 3. *Quod si Romanos nos esse meminissemus non audacius dominari cuperent postremi homines quam id nos prohiberemus, neque magis irritatus esset Antonius regno Caesaris quam ob eiusdem moram deterritus.* et § 6. *hanc ego civitatem videre velim aut putem illam, quae ne traditam quidem atque inculcatam libertatem recipere possit? plusque timeat in puero nomen sublati regis quam confidat ibi, cum illum ipsum, qui maximas opes habuerit, paucorum virtute sublatum videat.* et § 9. *sed certe non succumbam succumbentibus nec vincar ab iis, qui se vinci volunt, experiarque et tentabo impia.* et in fine § 11. *magis tute te exsuscita ut eam civitatem, qua maxima gessisti, liberam atque honestam fore putes, si*

MODO SINT POPULO DUCES AD RESISTENDUM IMPROBORUM CONSILIIIS

In his omnibus sunt aculei in ipsum potissimum Ciceronem, deinde in reliquos principes quorum „*imbecillitas et desperatio*” (§ 3) omnium reip. malorum causa et origo exstisset. Itaque Cicerone per summum scelus necato Brutus non tantum se amici casu dolere et angere scribit quantum pudore propter imbecillitatem et desperationem populi Romani, qui haec aequo animo spectare potuerit (καρτερεῖν δρῶντες). Optime dixit de his temporibus et de his civium animis Velleius Paterculus II. 61. *Torpebat oppressa dominatione Antonii civitas: indignatio et dolor omnibus, vis ad resistendum nulli aderat.* Hoc ipsum est quod Brutus ad Ciceronem scribit: *si modo sint populo duces* AD RESISTENDUM IMPROBORUM CONSILIIIS. Hinc denique intelligitur cur ad Atticum scripserit Brutus I. 17. 3. *Nec mehercule te, Attice, reprehendo: aetas enim, mores, liberi segnem efficiunt*, in quo loco graviter fallitur Marklandus, qui putat eam *segnitiem* Attico turpem et contumeliosam exprobrari. In Attico enim non poterat esse *vis ad resistendum*, non poterat Atticus *dux esse populo ad resistendum improborum consiliiis*. Itaque Brutus facile patiebatur Atticum nihil moliri adversus Antonii aut Caesaris dominationem, sed Cicero et poterat et debebat.

Praeterea Brutus sciebat Atticum nihil fecisse „*ad Antonium violandum, sed e contrario familiares eius ex urbe profugientes quantum posset texisse*”, quamobrem „*a nonnullis optimatibus reprehendebatur quod parum odisse malos viros videretur.*” (Corn. Nepos in Att. 9) Non erat Brutus in his reprehensoribus.

Simul refutatur alia Marklandi criminatio in verbis: *sed redeo ad Ciceronem: quid inter Salvidienum et eum interest? qui autem amplius ille decerneret?* Demonstrat enim Salvidienum illo tempore nondum fuisse Senatorem, et nihil de ea re decernere potuisse. Sed non hoc dicit Brutus, sed Ciceroni in Senatu regnanti opponit flagitiosum Caesaris adulatorem Salvidienum, et haec est verborum sententia: *tam turpia Cicero decrevit ut pessimus assentator, SI SENATOR ESSET, turpiora decernere non potuerit.*

Praeclarum locum ex epistola Bruti servavit Plutarchus 21. 31. Βρούτος οὐ τῇ δυνάμει τοσοῦτον ὅσον τῇ ἀρετῇ δῆλός ἐστιν :

ὣν γράφει πεποιθώς. Γράφει δὲ πρὸς Ἀττικὸν ἤδη τῷ κινδύνῳ πλησιάζων ἐν τῷ καλλίσῳ τῆς τύχης εἶναι τὰ καθ' αὐτόν· ἢ γὰρ νικήσας ἐλευθερώσειν τὸν Ῥωμαίων δῆμον ἢ δουλείας ἀποθανῶν ἀπαλλαγέσθαι. Gemella his leguntur in *Epist.* I. 16. 9. veluti „si secuta fuerit, quae debet, fortuna gaudebimus omnes; sin minus ego tamen gaudebo. quibus enim potius haec vita factis aut cogitationibus traducatur quam iis quae pertinuerint ad liberandos cives meos?” in quibus est eximia quaedam εὐφημία, namque hoc dicit: quid enim dulcius est quam pro libertate mori?

In eadem epistola Brutus scripsit 29. 37. Μάρκον Ἀντώνιον ἀξίαν τῆς ἀνοίας δίδónαι δίκην, ὅς ἐν Βρούτοις καὶ Κασσίοις καὶ Κάτωσι συναριθμεῖσθαι δυνάμενος προσθήκην ἑαυτὸν Ὀκταβίῳ δέδεικε· καὶ μὴ νῦν ἡττηθῆ μετ' ἐκείνου, μικρὸν ὕστερον ἐκείνῳ μαχεῖται. Idem postea Antonium ipsum sensisse Appianus auctor est B. C. IV. 130. αὐτὸν Ἀντώνιον φασιν ὕστερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγιγνώσκοντα εἶπεῖν ὅτι συνεξετάζεσθαι Κασσίῳ καὶ Βρούτῳ δυνάμενος ὑπηρέτης γένοιτο Ὀκταουῖου. Recordatus est Antonius in malis quod de se olim Brutum scripsisse noverat. Brutus ab initio meliora de Antonio speraverat: cὺ γὰρ ἀπεγνώσκεις εὐφυᾶ καὶ φιλότιμον ἄνδρα καὶ δόξης ἐραστὴν τὸν Ἀντώνιον ἐκποδὼν Καίσαρος γενομένου συνεφάψεσθαι τῇ πατρίδι τῆς ἐλευθερίας (Plut. *Brut.* 18. 14.) et multa declarant in Antonio praeclaram ad virtutem indolem et generosum pectus fuisse. vid. Plut. *Brut.* 50. 23. Sed effrenata luxuria et temulentia et libidines et male sani amores turpiter deformant effigiem viri, quem Brutus olim admirabatur.

Non solum Brutum de Antonio sperasse meliora apparet ex Philipp. II. § 88. „quae tua formido (M. Antoni) praeclaro illo die (Idibus Martiis)! quum ex illa fuga beneficio eorum, qui te si SANUS ESSES salvum esse voluerunt, clam te domum recepisti. — Dicebam illis in Capitolio liberatoribus nostris, quum me ad te ire vellent, ut ad defendendam rem publicam te adhortarer: quoad metueres omnia te promissurum, simul ac timere desisses, similem te futurum tui. Itaque quum caeteri consulares irent redirent in sententia mansi.

Superest una apud Plutarchum Bruti epistola 53. 21.

Φέρεται τις ἐπιστολὴ Βρούτου πρὸς τοὺς Φίλους ἐγκαλοῦντος αὐτοῖς καὶ δλοφυρομένου περὶ τῆς Πορκίας ὡς ἀμεληθείσης ὑπ' αὐτῶν καὶ προελομένης διὰ νόσον καταλιπεῖν τὸν βίον. Quia vulgo fama ferebatur quasi Porcia post Bruti et Cassii interitum ardentes ore favillas hausisset, Plutarchus dubitabat an esset epistola genuina (εἴπερ ἄρα τῶν γνησίων ἐστίν). Sed Porcia ante cladem Philippensem excessit e vita et habemus Ciceronis ad Brutum epistolam, qua consolatur lugentem. Dicemus aliquid de ea epistola in sqq.

Laudatur denique locus ex epistola Bruti ad Ciceronem apud Plutarchum in *comparat. Demosth. et Ciceronis* cap. 4. 17. ἔγραφε δὲ καὶ Βροῦτος ἐγκαλῶν (Ciceroni) ὡς μείζονα καὶ βαρύτεραν πεπαιδοτριβηκότι τυραννίδα τῆς ὑφ' ἑαυτοῦ καταλυθείσης. Brutus I. 4. 3. Nunc, Cicero, nunc Agendum (Leg. nunc cavendum) est ne frustra oppressum esse Antonium gavisi simus, neu semper primi cuiusque mali excidendi causa sit, ut aliud renascatur illo peius.

Orellio iudice hic „epistolarum liber a rhetore aliquo — viginti vel triginta annis post Ciceronis interitum videtur esse compositus.” Quid consilii hic rhetor secutus fuerit difficile dictu est. Utrum stili exercendi causa illa scripsit an ut lectoribus imponeret? Quī potuit quum verae epistolae exstarent? Equidem (ut supra dixi) omnes esse genuinas existimo et ex maiore collectione excerptas. Itaque ubicumque potero Tunstalli et Marklandi criminationes redarguere conabor et difficultates quae videntur esse remove.

Brut. 23. 4. Brutus παντάπασι ΚΑΤΑγνοὺς τῶν πραγμάτων ἔγνω καταλιπεῖν Ἰταλίαν. Non poterat Brutus magis καταγνῶναι τῶν πραγμάτων quam fecisset dudum quum se tuto Romae esse non posse, id est certum sibi esse exitium si Romam redisset, liquido intellexisset. Sed quum ludorum quoque spes ultima eum fefellisset *rebus desperatis* Italia cedere statuit. Itaque vera lectio apud Photium haec servata est παντάπασιν ἈΠΟγνοὺς τῶν πραγμάτων.

Brut. 23. 18. Porcia Bruti uxor a viro discessura flens spec-

tabat tabulam in qua pictus erat προπεμπόμενος Ἑκτωρ ὑπ' Ἀνδρομάχης κομιζομένης παρ' αὐτοῦ τὸ παιδίον, ἐκείνῳ δὲ προσβλεπούσης. Ad haec quum Bruti amicus Acilius Homeri versiculos recitasset:

Ἑκτορ, ἀτὰρ σύ μοι ἐσσί πατήρ καὶ πότνια μήτηρ
ἡδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης,
κεῖν' ὁ Βροῦτος „Ἄλλ' οὐκ ἐμοί γ', εἶπε, πρὸς Πορκίαν
πείσει Φάναι τὰ τοῦ Ἑκτορος·

ἰσὸν τ' ἡλακᾶτην τε καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε.

*Exciderunt nonnulla ad sententiam necessaria, sed perfacile cum ex Homericis explebitur in hunc modum: ἄλλ' οὐκ ἐμοί
πρὸς Πορκίαν ἔπεισι Φάναι τὰ τοῦ Ἑκτορος·*

(ἄλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε)

ἰσὸν τ' ἡλακᾶτην τε καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε

(ἔργον ἐποίχεσθαι.)

*Brut. 24. 20. Brutus Athenis natalem suam celebrans ἤτησε
εὐτήριον μεῖζον καὶ λαβὼν ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως ἀνεφώνησε
ὃν εἶχον τοῦτον·*

ἀλλὰ με μοῖρ' ὀλοή καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός.

*τι δὲ πρὸς τούτοις ἰσοροῦσιν ὅτε τὴν τελευταίαν ἐν Φιλίπποις μα-
ρτύμενος ἐξήκει μάχην σύνθημα παρ' αὐτοῦ τοῖς στρατιώταις Ἀπόλ-
ωνα δοθῆναι. Fugit Plutarchum ratio: natura enim rei clamat
pollinem apud hostes fuisse, ut ex eodem auctore (Livio) nar-
rat Valerius Maximus I. 5. 7. „qui deus Philippensi acie a Cae-
sare et Antonio signo datus in eum tela convertit.” Sed prorsus
sentior Sintenisio ipsius Plutarchi hunc errorem esse.*

*Brut. 25. 11. C. Antonius dicitur βαδίζειν ἐπὶ τὰς δυνάμεις,
καὶ ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Ἀπολλωνίᾳ GABINIOC συνεῖχεν. Quicum-
que in horum temporum historia non est plane hospes Sintenisio
sentietur BATINIOC emendari oportere. Satis est unum lo-
cupletem testem laudare Ciceronem in Philipp. X. 6. 13. P.
utem Vatinius — aperuit Dyrrhachii portas Bruto et exercitum
adidit.*

*Brut. 25. 1. ἐκ τούτου πεντήκοντα μὲν αὐτῷ (Bruto) μυριάδας
ντίσιος ἀφ' ὧν ἦγε καὶ αὐτὸς εἰς Ἰταλίαν χρημάτων δίδωσιν.*

Dixit καὶ αὐτός, quia paullo ante 24. 13. dixerat: πυθόμενος πλοῖα Ῥωμαϊκὰ ΜΕΣΤΑ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ἐξ Ἀσίας προσφέρεισθαι — παραλαβὼν τὰ πλοῖα λαμπροτέραν ὑποδοχὴν ἐποιεῖτο. De eadem re scribit Brutus ad Ciceronem I. 11. *Vetus Antistius „nobis ultro et pollicitus est et dedit HS XX ex sua pecunia.”* et in libr. II. 3. *Vetus Antistius me pecunia sublevavit.* Convenit ratio: *sestertium vicies* est πεντήκοντα μυριάδες. Hic est C. ANTISTIUS VETUS, qui in Syria adversus Caecilium Bassum pugnaverat. Teste Appiano B. C. III. 77. Caesar ex Aegypto revertens unam in Syria legionem reliquerat, cui Caecilium Bassum praefecerat legatum. Deinde ita pergit: ὧδε μὲν τισι περὶ τοῦ Βάσσου δοκεῖ, ΛΙΒΩΝΙ δὲ ὅτι τῆς Πομπηίου στρατιᾶς γενόμενος καὶ μετὰ τὴν ἥτταν ιδιωτεύων ἐν Τύρῳ διέφθειρέ τινας τοῦ τέλους κτέ. Pro Λίβωνι legendum esse ΛΙΒΩΝΙ dubitanter suspicatus Schweighauserus. Certam hanc emendationem esse declarat Livii *Epitome* 114: *Bellum in Syria Caecilius Bassus eques Romanus Pompeianarum partium excitavit.* Visne Livium ipsum Graece loquentem audire? audi igitur: Καικίλιος Βάσσης ἱππεὺς στρατεύσας τε τῷ Πομπηίῳ καὶ ἀναχωρήσας ἐς Τύρον ἐκὲν ἐν τῷ ἐμπορίῳ τὰς διατριβὰς λαυθάνων ἐποιεῖτο κτέ. Dionii Cassii haec sunt Livium (quem numquam nominat) Graece vertentis 47. 26 sq. Hunc igitur summa vi bellum parantem Γάϊός τις ¹⁾ Ἀντίσιος ἐς πολιορκίαν κατέκλεισεν (Dio l. l.) Suspicatur Reimarus hunc esse C. Antistium Reginum Caesaris in bello Gallico legatum, sed fallitur, ut apparet ex Cicerone ad Atticum XIV. 9. 3. „*Balbus hic est, ad quem a VETERE littera datae pridie Kal. Ianuar. cum a se Caecilius circum sederetur et iam teneretur venisse cum maximis copiis Pacorum Parthum ita sibi esse eum ereptum.*”

Sed operae pretium est historiam belli civilis in Syria totam exponere, quantum quidem ex Dione Cassio 47. 26—29. et Appiano B. C. III. 77—78. et IV. 58—59. (ubi eadem iisdem prope verbis repetita leguntur) colligi potest, quibus accedunt duo Flavii Iosephi testimonia. Iulius Caesar ex Aegypto revertens et cum Pharnace dimicaturus unam in Syria legione

1) Criminatur Marklandus p. 156. illud *Antistius* QUIDAM, quasi esset homo obscurus, sed vide Ruhnkenium ad Vell. Paterc. II. 64. pag. 286.

ad bellum Parthicum reliquerat. Provinciae Syriae praefecit Sext. Iulium Caesarem ταμίαν καὶ συγγενῇ αὐτοῦ ὄντα (Dio Cass. 47. 26.) dissolutum et luxuriosum hominem, et legionis curam Caecilio Basso (legato, ut videtur) commiserat ¹). Caecilius Bassus, eques Pompeianarum partium, res novas molitus semel et iterum a Sexto Iulio coercitus et proelio victus per editiosos milites Sextum occidit et rerum potitus est καὶ ἐς τὴν Συρίαν ἐπανελθὼν στρατηγός τε ὀνομάσθη καὶ τὴν Ἀπάμειαν ἐκράνυατο, ὅπως ὁρμητήριόν οἱ τοῦ πολέμου γένηται (Dio l. l.). Flavius Iosephus *Antiqq.* IV. 11. 1. Βάσσοις Καικίλιος εἰς τῶν τὰ Πομπηίου φρονούντων ἐπιβουλήν συνθεὶς ἐπὶ Σέξτον Καίσαρα κτείνει μὲν ἐκεῖνον, αὐτὸς δὲ — ἐκράτει τῶν πραγμάτων πόλεμός τε μέγας περὶ Ἀπάμειαν συνέστη τῶν Καίσαρος στρατηγῶν ἐπ' αὐτὸν ὄντων ²). Primus omnium C. Antistius Vetus, legatus Caesaris, cuius in Hispania Ulteriore anno 61 quaestor fuerat, cum Caecilio Basso conflixit eumque acie victum Apameae inclusum obsidebat quum Parthorum auxilia duce Pacoro eum ex periculo eripuerunt. Caesar Antistio supplementum miserat sed nihil proficiebat. Itaque L. Statius Murcus in Syriam missus est in Sexti Iulii Caesaris locum. Flavius Iosephus B. *Jud.* I. 10. 10. γίνεται περὶ Ἀπάμειαν ταραχὴ Ῥωμαίων καὶ πόλεμος Μύλιος Καικιλίου μὲν Βάσσου διὰ τὴν ἐς Πομπηϊὸν εὐνοίαν δοκονήσαντος Σέξτον Καίσαρα καὶ τὴν ἐκείνου δύναμιν παραλαβόντος, τῶν δ' ἄλλων Καίσαρος στρατηγῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ φόνου ἀσπρὺ συμβαλόντων — μηχανομένου δὲ τοῦ πολέμου Μοῦρκος μὲν πρὸ τῆς Ἰταλίας Σέξτου παραγίνεται διάδοχος cum tribus legionibus; qui quum et ipse male pugnasset arcessivit ex Bithynia. Marcium Crispum pro praetore, et coniunctis viribus ambo assum in Apameae moenia compulsum obsidebant quum Casus supervenit. Quo facto et Statius Murcus et Marcius Cris-

1) Contemptim admodum Cicero *pro rege Deiotaro* 8. 23. *misit ad Caecilium nescio quid. et cap. 9. 25. Graves de te (Caesare) rumores sparsi, qui etiam furiosum illum Caecilium excitaverunt.* Haec ad Caesarem: postea in *Philipp.* XI. 18. 32: *Caecilius Bassus, privatus ille quidem, sed fortis et praeclarus vir, habet roborem et victorem exercitum.*

2) Civitate Antonii dominatione oppressa D. Brutus ad Brutum et Cassium ita ipse: *ubi consistamus non habemus praeter Sex. Pompeium et Bassum Caecilium, mihi videntur hoc nuncio de Caesare allato firmiores futuri.*

pus exercitus Cassio, maius imperium habenti, tradiderunt et Bassi milites ipso invitissimo missis ad Cassium legatis seque et urbem munitissimam Apameam dediderunt. De his rebus Cassius ad Ciceronem scripsit (*ad Famil. XII. 11.*): „*in Syriam me profectum esse scito ad L. Murcum et Q. Crispum imperatores. — viri fortes optimique cives — exercitus mihi tradiderunt. Item legionem, quam Q. Caecilius Bassus habuit, ad me venisse scito.* et in epistola sequenti (*XII. 12.*): *Bassus misere noluit mihi legionem tradere. Quod nisi milites invito eo legatos ad me misissent clausam Apameam tenuisset quoad vi esset expugnata.* Prior epistola est „*data Nonis Martiis (anni 43)*” altera eiusdem anni „*Nonis Maiis.*” Caecilius Bassus ex Antistii Veteris manibus ereptus est Kalendis Ianuariis anni 45 ¹⁾. Itaque Antistius rebus in Syria compositis cum pecunia ex tributis Syriacis redacta in Bruti castra venit eique de ea pecunia sestertium vicies donavit, ut vidimus.

Addendum his Strabonis testimonium pag. 752. Casaub. Βάσσος Καικίλιος μετὰ δυοῖν ταγμάτων ἀποσῆσας τὴν Ἀπάμειον διεκαρτέρησε τοσοῦτον χρόνον πολιορκούμενος ὑπὸ δυοῖν στρατοπέδων μεγάλων Ῥωμαϊκῶν (a Statio Murco et Marcio Crispo) — ἐκὼν ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν (Cassio).

Hunc igitur C. Antistium Veterem ex Syria decedentem Brutus Ciceroni commendans scribit: *huic persuadere cupimus ut imperator in castris remaneret remque publicam defenderet* ** *statuit id sibi quoniam exercitum dimisisset.* Dixerat, credo: — *defenderet, SED NEGAVIT id sibi LICERE quoniam exercitum dimisisset.*

Inprimis memorabile est et fortem constantemque Veteris Antistii animum ostendit quod est in eadem epistola de eo scriptum: *in Achaia congressus P. Dolabellae milites atque equites habenti quodvis adire periculum ex insidiis paratissimi ad omnia latronis maluit quam videri aut coactus esse pecuniam dare aut libenter dedisse homini nequissimo atque improbissimo.* Hoc est unum e multis, quae quum sint verissima non aliunde

1) De auxiliis Parthorum consentit Dio Cassius 47. 27. sed διὰ τὸν χειμῶνα nihil ab iis memorabile gestum narrat. Videntur Parthi Caecilio Basso obsidione liberato circa Kalendas Ianuarias domum rediisse.

quam ex his epistolis nobis sunt cognita. Non est difficile in talibus aequalium testimonia et obscuri rhetoris figmenta discernere, quem qui harum epistolarum fidem impugnant omnium rerum imperitum et plumbeum in historia passim describunt. Non abs re erit in hac ipsa epistola Tunstalli errorem redarguere. Brutus scribit: *Veteris Antistii talis animus est in remp. ut non dubitem quin et in Caesare et Antonio se praestaturus fuerit acerrimum propugnatorem communis libertatis, si OCCASIONI potuisset OCCURRERE.* Tunstall. *Observations* pag. 315. ita disputat: „*The phrase, occasionei occurrere, signifies to be present at a special conjuncture, not to meet with an occasion in general. — The conjuncture or occasion then of acting both against Caesar and Antony, at which Vetus could not be present, was no other than the battle of Modena.* His ita positis quasi certa et concessa essent, facile est rhetoris ἀνισορροσίαν exagitare. Sed quod pro certo ponitur falsum est: occasionei occurrere, et occasionem nancisci et occasio data, oblata est et καιρὸν λαβεῖν, χειροῦ ἐπιλαβεῖσθαι et similia omnia perinde de re certa et incerta ponuntur prout cuiusque loci sententia postulat. Quae sit autem illa occasio, cui Vetus occurrere non potuerit optime declarabit Cicero in *Philipp.* II. 12. 29. omnes boni quantum in ipsis fuit Caesarem occiderunt. Aliis consilium, aliis animus, ALIIS OCCASIO DEFUIT: voluntas nemini. Nonne perspicuum est Brutum hoc dicere: *Veteris Antistii talis animus est in remp. ut non dubitem quin si in Urbe fuisset nobiscum Caesarem interfectorus fuerit.*

Praeterea si Tunstallum sequeris quid est in *Caesare*? in utro *Caesare*? dictatore an Octaviano? Nempe Octaviano, scilicet in bello et proelio Mutinensi. Potuitne igitur Vetus simul et Octaviano et Antonio in bello Mutinensi obsistere quum Caesar acerrime cum Antonio depugnaret?

Alia est in eadem epistola cavillatio Marklandi (*Remarks* pag. 151.) dedit HS XX ex sua pecunia. Accepit enim ex sua pecunia quasi esset de suo: „SUA pecunia, is without doubt a man's own money, his private Property. — But the money which Vetus gave to Brutus was not SUA but PUBLICA pecunia.” Facile credimus Veterem non tam divitem ex Syria decessisse ut sestertium vicies de suo Bruto donare

potuerit. Sed quid impedit quo minus *de sua pecunia* dicat eodem modo quo dicitur *de sua classe, de suis militibus, a cohortibus aut legionibus*, ut sit de ea pecunia quam secum habebat ex Syriae tributis et vectigalibus redactam et Romae in aerarium deferendam, nisi in itinere e rep. esse cognovisset ut ea pecunia ad rem militarem impenderetur. Itaque Dolus bellae negavit, sed ultro dedit Bruto, qui eam pro imperio poscere potuisset. Cicero in *Philipp.* X. 11. 25. recitat Sctum „ut Brutus pecuniam ad rem militarem si qua opus sit qua publica sit et exigi possit, utatur, exigat pecuniasque a quibus videatur ad rem militarem mutuasumat.” In *Philipp.* XI. 12 30. Sctum est: Senatui placere C. Cassium procos. provinciam Syriam obtinere. — belli gerendi causa quibus ei videatur naves nautas, pecuniam — ut imperandi in Syria, Asia, Bithynia Ponto ius potestatemque habebat; utque quamcumque in provinciam eius belli gerendi causa advenerit ibi maius imperium (Cassii procos. sit quam eius erit, qui eam provinciam tum obtinebit. Eadem Bruto decreta sunt, unde Appianus scribit B. C. III. 63. (*Senatus decrevit*) τοὺς ἄλλους ὅσοι τινὲς (τινὸς) ἔθνους στρατοῦ Ῥωμαίων ἄρχουσιν ἀπὸ τῆς Ἰονίου θαλάσσης ἐπὶ τὴν ἑπ’ ἅπαντας ὑπακούειν ἐς ὃ, τι προστάττοι Κάσσιος ἢ Βρούτος. E iure Brutus iam ante acceperat a M. Apuleio milites, naves et quadragies sestertium ex Asiae tributis redactum, quod pauci ostendam ut in Plutarchi loco lacuna suppleatur. Appianus B. C. IV. 75. (Brutus) ἐπειδὴ παρ’ Ἀπουληίου στρατιάν τε τὴν εἰλήφει, ὅσῃν Ἀπουλήϊος εἶχε, καὶ χρήματα ἐς ἑξακισχίλια καὶ μύρια τάλαντα ¹⁾, ὅσα ἐκ τῶν φόρων τῆς Ἀσίας συνείλεκτο καὶ ἦλθεν εἰς Βοιωτίαν. Haec est Appuleiana pecunia in *Philipp.* XIII. 16. 32. Cicero in *Philipp.* X. 11. 24: *de M. Appuleio separatim censeo referendum: cui testis est per litteras Brutum principem fuisse ad conatum exercitus comparandi.*” Appianus nunc Plutarchum in Bruto 24. 13. (Brutus) πύθομενος πλεονεξίας Ῥωμαϊκῆς μετὰ χρημάτων ἐξ Ἀσίας προσφέρεισθαι καὶ στρατὸν ἐπιπλεῖν ἄνδρα χαρίεντα καὶ γνώριμον ἀπήντησεν αὐτῷ πικρὸν Κάρυσον· ἐντυχὼν δὲ καὶ πείσας καὶ παραλαβὼν τὰ πλοῖα λα

1) τάλαντον a sequioribus poni solet pro XXV millibus nummorum. Itaque τάλαντα ἑξακισχίλια καὶ μύρια significat quadragies sestertium.

προτέραυ ὑποδοχὴν ἐποιεῖτο. Fieri non potest ut Plutarchus nomen viri optime de Bruto meriti et nobilis silentio praeterierit: itaque supplendum: — καὶ στρατηγὸν ἈΠΟΤΛΗΙΟΝ ἐπιπλεῖν ἄνδρα χαρίεντα καὶ γνώριμον ἀπήντησεν αὐτῷ περὶ Κάρυσον. Post Apuleium Vetus Antistius Bruto pecuniam dedit ex Syriae tributis redactam. Plut. 25. 1. ἐκ τούτου πεντήκοντα μὲν αὐτῷ μυριάδας Ἀντίσιος ἀφ' ὧν ἦγε ΚΑΙ ΑΤΤΟC (ut M. Apuleius) εἰς Ἰταλίαν χρημάτων δίδωσιν. Rectissime Markland (*Remarks* pag. 153.) Velleii Paterculi locum II. 62. (Brutus et Cassius) pecunias etiam, quae ex transmarinis provinciis Romam a quaestoribus deportabantur a volentibus acceperunt. ad Apuleium et Antistium Veterem retulit, sed quod eos quaestores appellat in eo fallitur: Apuleius a Plutarcho, ut vidimus, στρατηγός dicitur, et Vetus Antistius, qui Caesaris in Hispania Citeriore anno 61 quaestor fuerat, non quaestor sed *Legatus Caesaris* anno 43 (id est annis XVIII post quaesturam) pecuniam Syriacam Bruto dedit. Plutarchus in *Caesare* cap. 5. (*Caesar*) ταμίας εἰς Ἰβηρίαν ἐν τῶν στρατηγῶν ΒΕΤΕΡΙ συνεξῆλθεν, ὃν αὐτόν τε τιμῶν ἀεὶ διετέλεσε καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ πάλιν αὐτὸς ἄρχων ταμίαν ἐποίησεν. Hinc redarguitur alia Marklandi criminatio rogantis (pag. 156) qui fieri potuerit ut Vetus quaestor Praeturam peteret, ut Brutus scribit I. 11: „*Vetus statim se rediturum ad nos confirmavit legatione suscepta nisi praetorum comitia habituri essent Conules. Nam illi ita sentienti de rep. magno opere auctor fui ne differret tempus petitionis suae.* Facile est enim argumentis probare absonum esse virum quaestorium Praeturam petere, sed non est mirum Praeturam petere eum virum, qui annis XVIII ante quaestor fuisset et in Syria diu cum imperio strenue et fortiter rem gessisset.

Una Marklandi cavillatio restat in verbis: *huic persuadere COEPIMUS ut imperator in castris remaneret.* Operose Marklandus demonstrat pag. 27 sqq. *persuadere* et *suadere* inepte esse confusa et rectissime dici *persuadere studuit, tentavit, conatus est, coluit, cupiit*, non *coepit*. Hoc ipsum *persuadere COEPIMUS* in libro Ms. repertum est et olim repositum. Quis autem de scriptore harum Epistolarum tam male existimat ut ne ea quidem scire videatur quae pueri non nesciunt. Marklandus autem non dubitat quin Pauli apostoli Epistolas legerit et expresserit

(pag. 155) et Vulgatam Bibliorum interpretationem Latinae ob oculos habuerit (pag. 113), quae refutari non opus est.

Sic igitur omnes difficultates, quibus haec Bruti epistolae premi videbatur, remotae sunt habemusque ipsius Bruti in harum rerum historia disertum et certum testimonium.

Nunc ad Plutarchi Brutum revertamur.

Brut. 26. 21. *C. Antonius a Bruto captus est, quem Brutus χρόνον πολὺν ἐν τιμῇ ἤγε καὶ τὰ παράσημα τῆς ἀρχῆς (praetore erat) οὐκ ἀφῆρει καίπερ ὥς φασιν ἄλλων τε πολλῶν καὶ Κικέρωνος — κελευδόντων ἀνελεῖν.* Cicero ad Brutum I. 2. 5. „Scribis acrius prohibenda bella civilia esse quam in superato iracundiam exercendam. Vehementer a te, Brute, dissentio; nec clementiae tuae concedo; sed salutaris severitas vincit inanem speciem clementiae ¹⁾. Quod si clementes esse volumus numquam deerunt bella civilia. Sed de hoc tu videris.” Apertum est de C. Antonio haec scribi. Iterum Cicero I. 3. 3. „Tu quid de hac re sentias tui iudicii est. Ego sic sentio trium fratrum (Antoniorum) unam et eandem esse causam.” Ad haec praeclearus Brutus revera patriae liberator respondet Epist. 3. 1. „quod scribis mihi trium Antoniorum unam atque eandem causam esse quid ego sentiam mei iudicii esse: statuo nihil nisi hoc: Senatui aut populi Romani iudicium esse de iis civibus, qui pugnante non interierint. — Illud quidem non muto quod ei, quem me occidere res non coëgit, neque crudeliter quidquam eripui neque dissolute quidquam remisi.” id est: C. Antonium quidquid dixeri non occidam. Ciceronem ira transversum agebat: crudelis factus sitiebat sanguinem. Etiam Lepidi liberos occidi volebat, Epist. 12. 2. Sed placabilis erat et mox ad ingenium rediit cf. Epist. 15. 10.

Brut. 27. 12. Octavianus Consul factus per collegam Pedium legem tulit ut quaereretur in eos, quorum opera Caesar occisus esset καὶ κατήγορον ἐπέστησε Βρούτου μὲν Λεύκιον Κορνιφίχιον

1) Ammian. Marcell. XXIX. 5. „Tullianum illud advertens quod salutaris vincit inanem speciem clementiae.” Cic. Philipp. II. 45. (Caesar) suos praemiis, et versarios clementiae specie devinxerat.

ταίου δὲ Μάρκον Ἀγρίππαν. Non erubuit scribere Velleius Paterculus II. 69. „quo tempore Capito patruus meus vir ordinis senatorii Agrippae subscripsit in C. Cassium.” Videtur adu-
 io in illa familia hereditaria fuisse. Quibus praemiis accu-
 ores allecti fuerint narrat Dio Cassius 46. 49. 3. „Omni-
 bus uia ignique [damnatis del. Ruhnck.] interdictum est” Vell. I. I.
 Plutarchus 27. 16. ὠφλίσκανον οὖν τὰς δίκας ἐρήμας ἀναγκαζο-
 ῶν φέρειν ψῆφον τῶν δικασῶν. Non est sua laude fraudandus
 ius ex omnibus iudicibus, de quo Plutarchus minus vere
 ripsit 27. 20. λέγεται — Πόπλιον Σιλίκιον ὀφθῆναι δακρύσαντα
 que nomine paullo post proscriptum esse. Aliquanto plus fece-
 rit: palam Brutum absolverat teste Dione 46. 49. Σιλίκιος Κο-
 νᾶς βουλευτὴς ἀντικρυς τὸν Βροῦτον ἀπέλυσεν. Omisit nomen
 prius III. 95. τῶν δικασῶν οὐδενὸς τὴν ἀπολύουσαν φέροντος
 λὴν ἐνδὲς ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶν ὅς — μικρὸν ὕστερον προὔγραψεν.

Deest aliquid ad sententiam prorsus necessarium in Plutarchi
 verbis: ἀναγκαζομένων φέρειν ψῆφον τῶν δικασῶν, nam qui in
 consilio sunt iudices non sunt ad sententiam ferendam cogendi.
 supplendum esse arbitror: ἀναγκαζομένων ΠΑΝΕΡΑΝ φέρειν
 ἢ Ν ψῆφον τῶν δικασῶν. Coacti sunt miseri PALAM sententiam
 ferre, ne clam reos absolvere auderent.

Brut. 28. 24. ὁρμήσαντες γὰρ ἐκ τῆς Ἰταλίας ὅμοια φυγά-
 δων τοῖς ἀτιμοτάτοις ἀχρήματοι καὶ ἄνοπλοι. Dissecta litera α
 ιοι emergit vera scriptura ὅμοιοι φυγάδων τοῖς ἀτιμοτάτοις.

Brut. 29. 2. ἔφθανε δ' ὁ Βροῦτος ὡς τὰ πολλὰ φοιτῶν πρὸς
 τὸν (Cassium) ἡλικία προὔχοντα. Cassius, ut supra vidimus,
 10 anno Brutum aetate superabat, sed in potestatibus et im-
 pectis magnum vel unus annus ad dignationem discrimen facie-
 t. De Cassii aetate et honoribus supra diximus, quibus haec
 diximus. Cassius designatus est aedilis Curulis in annum 49
 10 suo, aetatis XXXVII. Plutarchus in Bruto 8. 16. λέγε-
 ται δὲ Βροῦτος μὲν τὴν ἀρχὴν βαρύνεσθαι, Κάσσιος δὲ τὸν ἄρχοντα
 εἶναι ἄλλα τε κατ' αὐτοῦ ποιούμενος ἐγκλήματα καὶ λεόντων
 κίρεσιν, οὗς Κάσσιος ἀγορανομεῖν μέλλων παρεσκευάσατο,
 ἵταρ δὲ καταληφθέντας ἐν Μεγάροις, ὅθ' ἡ πόλις ἦλθεν διὰ Κα-
 τοῦ, κατέσχευεν. Fufius Calenus Megara cepit anno 48 teste

Dione Cassio 42. 14. Cassius designatus aedilis anno 50, leones sibi ad ludos ex Syria comparaverat. Sequenti anno Pompeium secutus est et post aciem Pharsalicam leones in Caesaris potestatem venerunt, qui eos non reddidit et sic dicitur Cassii animum vehementer offendisse. Quantam stragem Megaris haec ferae vinculis solutae quum urbs caperetur ediderint narrat Plutarchus in *Bruto* 8. 21.

Brut. 29. 7. Βροῦτον δὲ λέγουσι δι' ἀρετὴν φιλεῖσθαι μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν, ἐρᾶσθαι δ' ὑπὸ τῶν φίλων. Differunt inter se φιλεῖσθαι et ἐρᾶσθαι ut apud Ciceronem *diligi* et *amari*. Nonius Marcellus pag. 421. „*inter amare et diligere hoc interest quod amare vim habet maiorem, diligere autem est levius amare. Cicero ad Brutum: Sic igitur facies et me aut amabis aut quo contentus sum diliges. Et Libro VIII. L. Clodius tribunus plebis designatus valde me diligit vel, ut ἐμφατικώτερον dicam, valde me amat. Idem ad Dolabellam (ad Famil. IX. 14. 5.) „Quis erat qui putaret ad eum amorem, quem erga te habebam, posse aliquid accedere? Tantum accessit ut mihi nunc denique amare videar, ante dilexisse.*”

Eodem modo scribit *ad Famil. XIII. 47. „Quid ego tibi commendem eum quem tu ipse diligis? Sed tamen ut scires eum a me non diligi solum verum etiam amari ob eam rem tibi haec scribo.*” Sed *diligere* est iudicii et rationis, *amare* ex teneriore animi affectu nascitur. *Diligimus* aliquem ob virtutem et optimas artes, *amamus* ob suavitatem et venustatem ingenii ac morum. Itaque homines diligunt constantius sed ardentius amant. Non memini me talia apud Graecos antiquos legere, nam quod Simonides dicit ad Hieronem (Xenophon *Hier. XI*): ὥς τε οὐ μόνον φιλοῖτο ἄν ἀλλὰ καὶ ἐρῶ οὐκ ἄνθρωπων toto coelo diversum esse declarant sequentia: καὶ τοὺς καλοὺς οὐ πειρᾶν ἀλλὰ πειρώμενον ὑπ' αὐτῶν ἀνέχεσθαι ἄν σε δέοι.

Suspicio Plutarchum haec sumsisse ex blandiore quadam Ciceronis ad Brutum epistola: *populus te diligit, familiares amant, optimus quisque admiratur, oderunt ne hostes quidem.*

Brut. 29. 37. *Brutus in Epistola ad Atticum Μάρκον Ἀντώνιον ἀξίαν φησὶ τῆς ἀνοίας δίδοναι δίκην ὅς ἐν Βρούτοις καὶ Κασ.*

ίοις καὶ Κάτωσι συναριθμεῖσθαι δυνάμενος προσθήκην ἑαυτὸν Ὀκταβίῳ δέδωκεν. Id ipsum Antonium Appianus narrat dixisse IV. 130. αὐτὸν τὸν Ἀντώνιον Φασὶν ὕστερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγινώσκοντα εἰπεῖν ὅτι συνεξετάζεσθαι Κασσίῳ καὶ Βρούτῳ δυνάμενος ὑπηρέτης γένοιτο Ὀκταουῖου. Bruti dictum esse arbitror, quem de Antonio meliora olim sperasse vidimus. Fieri potest ut Antonius rebus suis desperatis illorum verborum memor fuerit.

Brut. 30. 12. *Cassius Rhodiis regem ac dominum eum appellatibus respondit: οὔτε βασιλεὺς οὔτε κύριος, τοῦ δὲ κυρίου καὶ βασιλέως Φονεὺς καὶ κολαστής. Supplendum aut κύριός εἰμι aut πῆριος ἐγὼ aut κύριος ἐγὼ εἰμι, neque rex neque dominus ego sum, sed domini et regis interfector et castigator. Neque Graece neque Latine ea verba abesse possunt.*

Brut. 32. 9. laudat Plutarchus Bruti clementiam erga Lycios prae Cassii saevitia in Rhodios ἀναγκάσαντος ἰδίᾳ μὲν ὃν ἐκέπηντο χρυσὸν καὶ ἀργύριον εἰσενεγκεῖν ᾅπαντας, δημοσίᾳ δὲ τὴν πόλιν ἄλλοις πεντακοσίοις ζημιώσαντος. Brutus autem ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα τάλαντα Λυκίους πραξάμενος ἄλλο δὲ οὐδὲν ἀδικήσας ἀνέζευξεν. Multum ab his diversa Appianus memoriae prodidit B. C. IV. 81. *Capta urbe Patarensium Brutus ἐκτεινε μὲν οὐδένα οὐδ' ἐξήλασε, χρυσὸν δὲ καὶ ἄργυρον ὅσον ἡ πόλις ἔχε συνεισενεγκὼν ἐκέλευε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκάστους ἐσφέρειν ὑπὸ ζημίαις καὶ μηνύμασιν, οἷοις καὶ Κάσσιος ἐκήρυξεν ἐν Ῥόδῳ. quae varia videntur, namque et necessitas urgebat et erat Brutus in talibus durior. cf. Cic. ad Att. VI. 1. 6. qui Bruti avaritiam indignatus scribit: si (Brutus) moleste feret accipiam equidem dolorem mihi illum irasci, sed multo maiorem non esse eum talem, qualem putassem. et VI. 3. 7. licebit eum (Brutum) solus ames: me aemulum non habebis.*

Brut. 37. 3. *Brutus narrat Cassio se nocte concubia vidisse κενὴν καὶ ἀλλόκοτον ὄψιν ἐκφύλου σώματος καὶ φοβεροῦ σιωπῇ παρεστῶτος αὐτῷ quaerentique quis esset respondisse: ὁ σός, ὦ ἱεῖς, δαίμων κακός. ὄψει δέ με περὶ Φιλίππους. Brutus vigiliis, aerumnis et laboribus exhaustus et curis anxius quod in*

somnis viderat vigilantem se vidisse opinabatur. Apparet in ea re quanto essent Epicurei reliquis philosophis saniores. Cassius ubi haec monstra et portenta audivit: ἡμέτερος οὗτος, inquit, ὦ Βροῦτε, λόγος ὥς οὐ πάντα πάσχομεν ἀληθῶς οὐδ' ὀρώμεν. — Σοὶ δὲ καὶ τὸ σῶμα ταλαιπωρούμενον φύσει τὴν διάνοιαν αἰωρεῖ καὶ παρατρέπει. Δαίμονας δ' οὐτ' εἶναι πιθανὸν οὐτ' ὄντας ἀνθρώπων ἔχειν εἶδος ἢ φωνὴν ἢ δύναμιν εἰς ἡμᾶς διήκουσαν. Non possunt his saniora et veriora dici, sed anili superstitione occaecata mens quod verum est non discernit. Si Plutarcho credimus 12. 31. *Dii imminentem Caesari necemμαντείαις καὶ Φάσμασι καὶ ἱεροῖς προέδειξαν*, nempe quia futura sciebant; sed non cogitabat Plutarchus Deos sic quoque scituros fuisse ea omnia frustra fore. Nunc videntur perinepte oleum et operam perdere.

Brut. 37. 22. τοιούτοις μὲν ὁ Κάσσιος ἐπράϋνε λόγοις τὸν Βροῦτον. Non est sententiae aptum verbum *πραῦναι lenire*, placare iratum aut indignantem aut stomachantem. Requiritur *animos addere* paventi et perterrito. Itaque reponendum ἐθάρρυνε. Rarum est verbum simplex *θαρρύνειν*, namque utuntur saepius composito *παρὰθαρρύνειν*. Affertur tamen ex Plutarchi vita *Paulli Aemilii* 16. 24. ἐκ τούτων ἐθάρρυνον οἱ Φίλοι τὸν Περσέα. et in hac ipsa Bruti vita legitur 18. 1. Βροῦτος εἰς μέσον προελθὼν ἐβούλετο λέγειν καὶ κατεῖχε θαρρύνων τὴν σύγκλητον.

Brut. 39. 1. *Caesar exercitum lustravit in castris et viritim vicens nummos divisit*: οἱ δὲ περὶ Βροῦτον καταγνόντες αὐτῶν τῆς ἀπορίας ἢ μικρολογίας *lustrarunt exercitum de more ἐν ὑπαίθρῳ (sub divo) et ducenos nummos viritim diviserunt*. Non est Graecum *καταγνόντες αὐτῶν τῆς ἀπορίας* sed *καταγνόντες αὐτῶν ἀπορίαν* sine articulo, ut ratio docet et constans omnium usus confirmat. Putidum esset in re tam nota et usu tam frequenti exempla paucula afferre. Passim legitur *καταγιγνώσκειν* τινὸς ἄνοιαν, μανίαν, δειλίαν, πονηρίαν, μαλακίαν et alia sexcenta, in quibus inest improbitatis aut turpitudinis aut miseriarum notio.

Brut. 40. 2. pridie pugnam Philippensem Κάσσιον δὲ Μεσσά.

λας Φησὶ δειπνεῖν τε καθ' αὐτὸν ὀλίγους τῶν συνήθων παραλαβόντα καὶ σύννουν ὀρᾶσθαι καὶ σιωπηλόν. Post coenam Cassius arrepta manu Graece dixit: μαρτύρομαι σε, Μεσσάλα, ταῦτ' Ἀντιόχῳ Μάγνῳ πάσχειν ἀνγκασζόμενος διὰ μιᾶς μάχης ἀναρρῖψαι τὸν περὶ τῆς πατρίδος κύβον. et post pauca: ταῦτα εἰπόντα Φησὶν ὁ Μεσσάλας τελευταῖα πρὸς αὐτὸν ἀσπάσασθαι τὸν Κάσσιον· εἶναι δὲ κεκλημένος εἰς τὴν ὑπεραίαν ἐπὶ δεῖπνον ὑπ' αὐτοῦ γενέθλιον οὔσαν. Ex his rectissime colligunt Messallam Corvinum intimum Cassii amicum harum rerum historiam scripsisse et de bello Philippensi librum edidisse, unde complura sumta sunt eorum quae sequuntur apud Plutarchum, quem tamen non arbitror ipsum Messallae libros lectitasse, sed (ut in Syllae Commentariis) Livium auctorem sequi. cf. cap. 42. 21. τῆς νίκης ὄρον ὁ Μεσσάλας τίθεται τὸ τρεῖς αἰετοὺς καὶ πολλὰ σημεῖα λαβεῖν τῶν πολεμίων, ἐκείνους δὲ μηδέν. Bene id scire poterat namque in hac parte aciei steterat quae vicit cap. 40. 38. De hoc autem praeclarissimo suae aetatis viro pauca exponere iuvat et ad locos aliquot Plutarchi et Historicorum enucleandos et ad refutandam eorum opinionem, qui Epistolas ad Brutum „*triginti vel triginta annis post Ciceronis interitum ab adulatore Messalae Corvini compositas esse*” suspicantur, quae est Orellii opinio.

M. VALERIUS MESSALLA CORVINUS

I. natus est anno 69.

II. transiit ad Brutum	43	natus annos	26.
III. Gellius Poplicola frater ei condonatur	42	„	27.
IV. pugnavit ad Philippos	42	„	27.
V. servavit Augustum in bello Siculo .	36	„	33.
VI. Augur factus	36	„	33.
VII. Salassos domuit	34	„	35.
VIII. Consul	31	„	38.
IX. ad Actium ναυαρχεῖ	31	„	38.
X. ad componendum statum Orientis mit-			
titur	30	„	39.
XI. triumphat ex Gallia	27	„	42.
XII. domus arsit	25	„	44.
XIII. moritur circa annum	8	„	61.

II. Transiit ad Brutum anno 43. Appian. B. C. IV. Μεσσάλας ἐπιφανὴς [καὶ del.] νέος ἐς Βροῦτον ἔφυγεν. Appian ab Appiano ἐπιφανὴς νέος, ut a Velleio Paterculo II *fulgentissimus iuvenis*. Proscriptus est a Triumviris sed at iam enim ad Brutum in Macedoniam pervenerat, quo tempore Cicero scribebat ad Brutum 15: „*Messallam habes. — cum a me dimittens graviter ferrem hoc levabar uno quod tamquam ad alterum me proficiscens et officio fungebatur ei dem maximam sequebatur*. Appiano teste l. l. Triumviris effecti poenituit et Messalla proposito edicto e proscriptorum numero exemptus est (ἐξήρήσθω τῶν προγραφέντων Μεσσάλας erat sero. In ipso bello Cassii castra legatus secutus e quem intimum habebat amicum, ut supra apud Plutarchum vidimus, et consociatis utriusque copiis Bruti familiaritate batur Smyrnae et in Macedonia. Habebat Messalla frater (uterinum an adoptivum) Gellium Poplicolam in Bruti castris. Quum esset Brutus in Asia, Gellius Poplicola ei insidias stituit. Dio Cass. 47. 24. τῷ Βρούτῳ Γέλλιος Ποπλικόλας ἐπεβούλευσε et post pauca ὁ δὲ Γέλλιος ἐφωράθη μὲν ἔπαθε δὲ δεινὸν οὐ γὰρ Βροῦτος ἐκεῖνόν τε ἐν τοῖς φιλτάτοις αἰεὶ ποτε νομίσας καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μάρκον Μεσσάλαν πάνυ τῷ Κασσίῳ κείμενον εἰδὼς ἀφῆκεν αὐτόν. Itaque ad Cassium se coniecit καὶ ὅς (Dio l. l.) ἐπέθετο μὲν καὶ τῷ Κασσίῳ οὐδὲν δὲ οὐδὲ κακὸν ἔπαθεν. αἴτιον δὲ ὅτι ἡ μήτηρ αὐτοῦ Πάλλα (leg. Πάλλα) προμαθοῦσα τὴν ἐπιβουλήν — τό τε ἐπιβούλευμα τῷ Κασσίῳ προεμήνυσε καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ παιδὸς ἀντέλαβεν. Livii *Epitome* 122. Brutus et Cassius „*M. Messallae Poplicolam trem* (insidiarum con)victum *communi consilio condonaverunt*. Sed beneficii immemor πρὸς τὸν Καίσαρα καὶ τὸν Ἀντώνιον τῶν εὐεργετῶν ἀπηυτομόλησεν. Dio l. l. Huius perfidiae ultionem a Triumviris tulit Consulatum, quem gessit antea cum M. Cocceio Nerva. Dio Cass. 48. 54. Ex Fastis Capitolinis colligimus utrumque se consulatu abdicasse et in illos locos factos esse L. Munatium Plancum et P. Sulpicium Sestium. Habet tamen annus de more ab iis nomen. Dio 49. 24.

1) Tacit. *Annal.* IV. 34. *Messalla Corrinus imperatorem suum Cassium pro-*

Quae sit Poplicolae mater Polla fortasse ex Ciceronis Epistolis expiscari poterimus. Scribit Caelius ad Ciceronem in Ciliciam anno 50. ad. Fam. VIII. 7. 2. „*Paulla Valeria, soror Triarii, divortium sine causa, quo die vir e provincia venturus erat, fecit. Nuptura est D. Bruto.*” et nupsit, nam Cicero scribit ad D. Brutum anno 43. ad Famil. XI. 8. 1. „*Polla tua misit ut ad te si quid vellem darem literarum.*” Prior Pollae maritus videtur fuisse Gellius Poplicola, ex quo hunc nequam filium habebat.

III. Sequitur proelium Philippense, in quo Cassius Bruto dedit et cornu dextrum et fortissimam legionem cum legato Messalla. Plut. in Brut. 40. 38. τῶν ταγμάτων τὸ μαχιμώτατον ἔχοντα Μεσσάλαν ἐκέλευσεν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ καταστῆναι. Brutus et Messalla egregie vicerunt, Cassius victus periit et mox Brutus incubuit in gladium. Messalla cum legionum reliquiis in insulam Thasum ad classem se recepit. Non deerant qui arma retinere vellent et novam spem experiri. Hi igitur Messallae deferunt imperium. Hinc apparet quantum esset in eo viro, qui XXVII tum natus erat annos. Cepit prudens consilium et dedit victoribus manus. Appian. B. C. IV. 38. Βρούτου δὲ καὶ Κασσίου περὶ Θράκην πεσόντων καὶ τοῦ στρατοῦ πολλοῦ τε ἔπι βίος καὶ ναῦς καὶ χρήματα καὶ ἐλπίδας ἔχοντος οὐκ ἀσθενεῖς ἵρχειν σφῶν τὸν Μεσσάλαν αἰρουμένων οὐκ ἀνασχόμενος ἔπεισεν αὐτούς — μεταστρατεύσασθαι τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντώνιον. Idem IV. 36. οἱ δὲ ἐπέτρεψαν ἑαυτοὺς τῶν ὁμοτίμων Μεσσάλα τε Κιρουῖνῳ καὶ Λευκίῳ Βίβλῳ ὃ, τι βουλεύσονται περὶ σφῶν ποιεῖν περὶ πάντων. Velleius Paterculus II. 71. „*Messalla fulgentissimus iuvenis proximus in illis castris Bruti Cassique auctoritati cum essent qui eum ducem poscerent servari beneficio Caesaris* ¹⁾ *maluit quam dubiam spem armorum tentare amplius. Nec aut Caesari quidquam ex victoriis suis fuit laetius quam servasse Corvinum aut maius exemplum hominis grati ac pii quam Corvinus in Caesarem fuit.*” Neque tamen statim Caesari sed Antonio se adiunxit: οἰκειότερος δὲ ὢν (Appian. IV. 38.) Ἀντωνίῳ συνῆν μέχρι κρατούσης Ἀντωνίου Κλεοπάτρας ἐπιμεμψάμενος ἐς Καίσαρα μετῆλθεν. Quo anno pertaesus morum Cleopatrae ad Augustum

1) Messalla non Caesari sed Antonio se dedidit, cuius castra secutus erat aliquam-
a. Velleius, ut solet, Caesari adulatur: ἴσμεν τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ.

transierit definiri non potest, sed videmus eum anno 36 acrem et impigrum Legatum Augusti in bello contra Sext. Pompeium, in quo imperatorem suum ex praesentissimo capitis periculo eripuit nactus solum ferme et omnium rerum inopem. vid. Appianum V. 112. Exclamat ad haec admirabundus Appianus cap. 113. *Hic est ille Messalla, qui a Triumviris proscriptus mortuis Bruto et Cassio classem Antonio tradidit: — idem Messalla μόνον ἔχων ἐν τοσῇδε συμφορᾷ τὸν προγράψαντα ἐθεράπευεν ὥς αὐτοκράτορα καὶ περιέσωζεν.* Hinc Velleius, ut modo vidimus: „non est maius exemplum hominis grati ac pii quam Corvinus in Caesarem fuit.” Erat Augustus et ipse gratus ac memor. Eodem anno 36 Messallam Augurem fecit *supra numerum*, namque nemo de collegio erat demortuus teste Dione Cass. 49. 16. *Augustus τὸν Μεσσάλαν τὸν Οὐαλέριον, ὃν πρότερον ἐν ταῖς προγραφαῖς ἐτεθανατώκει, εἰς τοὺς οἰωνισὰς ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ἐσέγραψεν.* Deinde legatum in Pannoniam misit, ubi anno 34 Salassos perdomuit. Dio Cass. 49. 38. *τοὺς Σαλασσοὺς καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς μετ’ αὐτῶν νεωτερίσαντας ὁ Μεσσάλας ὁ Οὐαλέριος ἐχειρώσατο.* et Appianus in *Illyricis* cap. 17. *Σαλασσοὺς Μεσσάλας Κοροϋῖνος λιμῶ παρεσήσατο.*

Postquam Antonius in annum 31 Consul designatus (Dio Cass. 50. 4.) hostis reip. iudicatus est in illius locum Messalla Consul est factus. Dio Cass. 47. 11. *Μάρκος Οὐαλέριος Μεσσάλας ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου θανατωθεὶς (proscriptus) — ὕπατος ἀντ’ αὐτοῦ ἐκείνου ὕστερον ἀπεδείχθη.* Appianus IV. 38. *Caesar Messallam ὕπατόν τε ἀπέφηνεν ἀντὶ αὐτοῦ Ἀντωνίου ἀποχειροτονηθέντος ὅτε αὐθις ἐψηφίζετο εἶναι πολέμιος (anno 32) καὶ περὶ Ἄκτιον ναυαρχήσαντα κατὰ τοῦ Ἀντωνίου στρατηγὸν ἐπεμψεν ἐπὶ Κελτοὺς ἀφισαμένους καὶ νικήσαντι ἔδωκε θριαμβεῦσαι.* Itaque anno 31 Consul ordinarius usque ad Calendas Maias in Fastis est M. VALERIUS M. F. MESSALLA CORVINUS. Velleius quum scribit II. 84. *Caesare deinde et Messalla Corvino Coss. debellatum apud Actium est, sequitur morem eorum qui suffectorum Consulum in notandis temporibus rationem non habent. In vetere Kalendario Amitern. (laudato a Fischero in Fast. Rom. ex Orellii Inscriptt. II. pag. 398.) scriptum est: IV. Non. Septembr. (id est 2 Sept.) Feriae ex Scto quod eo die imperator Caesar Divi f. Augustus apud Actium vicit se et Titio consu-*

us. Constat autem ex vetere inscriptione apud Fischerum a clendis Maiis usque ad Calendas Octobres M. Titium Augusti consulatu collegam fuisse. Messalla igitur ad Actium non consul sed M. Agrippae legatus strenue pugnavit. Plutarch. in *rusto* 53. 7. αὐτὸν δὲ τὸν Μεσσάλαν λέγουσιν ὕψιον ἐπαινούμεν ὑπὸ Καίσαρος ὅτι καίπερ ἐν Φιλίπποις πολεμιώτατος αὐτοῖς ἐνέμενος διὰ Βροῦτον ἐν Ἀκτίῳ προθυμότατον ἑαυτὸν παρέσχευ Εγὼ σοι, φάναι, ὦ Καῖσαρ, ἀεὶ τῆς βελτίονος καὶ δικαιοτέρας ἐμῆς καὶ del.] μερίδος ἐγενόμην” quo nil melius dici potest mul vere et libere et perurbane ¹⁾. Itaque post victoriam statim ab Augusto missus est ad Orientis statum componendum, est ad ordinandas eas provincias quae Antonii fuissent. Regens nuper Messallae causa Tibullum vidi doctum interpretem issenium haec scribere ad libri primi Elegiam septimam: *Messala — anno 723 (31) post proelium Actiacum missus erat Augusto ad Aquitanos qui defecerant debellandos. — Deinde vocatus Messala ab Augusto ad Orientis res componendas CONNUO e Gallia in Asiam profectus est aestate extrema anni 24 (30). — Messala vero anno 727 (27) demum reversus est Romam; tum enim triumphum egit Aquitanicum dilatum absentia a PER TRES ANNOS die XXIV Sept.* Induxit virum doctissimum in errorem Tibullus primum in carmine celebrans triumphum Aquitanicum Messallae, deinde iter in Orientem. Quia anno et die triumphi liquido constat ex Fastis Triumphalibus

M. VALERIUS MESSALLA

A. DCCXXVI.

CORVINUS PRO CONSULE

VII K. OCT.

EX GALLIA.

aliquum erat ut res gestae sic disponerentur. Sed neque ingens Gallia bellum (Tibull. I. 7. 9—12) tam cito profligari potuit, et Orientis provinciae statim post victoriam receptae ordinari sine mora debebant. Quae res (ut Dissenio videtur) tamdiu neglecta mox tanta festinatione est suscepta ut Proconsul continuo ex Gallia dilato in aliud tempus triumpho in Asiam proficisceretur. et quarto demum anno post (31—27) triumphum lucret. Quis umquam audivit triumphum anno quarto post

1) Cornelius Nepos in Attico cap. 6. in republica ita est versatus ut semper optimam partem et esset et existimaretur.

res gestas ductum esse? Ubi erat tum exercitus, ubi capti duces ¹⁾ cum reliquo captivorum agmine, ubi praeda? Melius est igitur Tibullo suo arbitratu canere permittere et verum rerum ordinem ex rei natura restituere. Messalla post victoriam Actiacam statim in Orientem missus visit Ciliciam, Syriam, Phoenicen et Aegyptum, ut ex Tibulli carmine I. 7. apparet. Deinde Romam redux pro Consule rebellantem Galliam domuit et ex ea triumphavit anno 27. a. d. VII. Calendas Octobres. Sic omnia rectissime et naturae congruenter procedunt.

Appianus IV. 38. de legatione Messallae in Orientem ne verbum quidem fecit sed illo teste Augustus Messallam victo Antonio *στρατηγὸν ἐπεμψεν ἐπὶ Κελτοὺς ἀφισαμένους καὶ νικήσαντι ἔδωκε θριαμβεῦσαι*. Confirmantur haec testimonio Dionis Cassii 51. 8. qui scribit Messallam anno 30 in Syria gladiatores Antonii, qui in fide manserant, apud Daphnen Antiochiae suburbanum dolo circumvenisse. Quo tandem pacto Messalla qui anno 31 exeunte ad Actium pugnavit intra unius anni spatium potuit et rebellantem Galliam multis proeliis subigere, et in Asiam proficisci, et Ciliciam ordinare et in Syriam progressus Antonii gladiatores coercere?

Messalla consularis et triumphalis diu Augusti amicitia floruit et in literarum studiis et doctorum et poëtarum, imprimis Tibulli, Virgilii et Horatii consuetudine ingravescentem aetatem oblectabat. Quam carus Augusto fuerit declarat locus Suetonii in *Aug.* 58. (Augusto) *detulerunt Patris Patriae cognomen — prima plebs — mox in Curia Senatus — per Valerium Messallam. Is mandantibus cunctis „Quod bonum, inquit, faustumque sit tibi domuique tuae, Caesar Auguste, Senatus te consentiens cum populo Romano consalutat patriae patrem.”* Apparet unum omnium in amplissimo ordine Augusto Messallam fuisse acceptissimum. vide et Plutarchum in *Bruto* 53. 1. τὸν Στράτωνα Μεσσάλας ἑταῖρος ὦν Βρούτῳ Καίσαρι διαλλαγεῖς ἐπὶ σχολῆς ποτὲ προσήγαγε καὶ δακρύσας εἶπεν „Οὗτός ἐστιν, ὦ Καῖσαρ, ὁ ἀνὴρ ὁ τῷ ἐμῷ Βρούτῳ τὴν τελευταίαν ὑπουργήσας χάριν,” quem

1) Tibull. I. 7. 5.

*novos pubes Romana triumphos
ridit et evinctos brachia capta duces.*

Caesar in suorum numerum recepit et fidelissimum expertus est. itaque quum Messallae domus in Palatio arsisset, Augustus eam de suo restituit, teste Dione Cassio 53. 27. Non solebat autem Augustus in exornanda Urbe et viis per Italiam munientis amicorum opibus parcere.

Duo sunt de ea re testimonia: Dionis Cassii ad annum 27. 53. 22.) *Augustus τὰς ὁδοὺς τὰς ἔξω τοῦ τείχους δυσπορεύτους π' ἀμελείας ὁρῶν οὔσας τὰς μὲν ἄλλοις τισὶ τῶν βουλευτῶν πισκεύασαι τοῖς οἰκείοις τέλεσι (de suo) προσέταξεν et ipse viam Flaminiam ad Ariminum usque munivit. Suetonius in Augusto 30: „quo facilius undique Urbs adiretur desumta sibi Flaminia a Arimino tenuis munienda reliquas triumphalibus viris ex municipalis pecunia sternendas distribuit.” Fideliora esse solent Suetonii testimonia quam Dionis, qui saepe sua ex Suetonio, (quem nusquam nominat) sumere solet, interdum paullo negligentius. In his triumphalibus viris Messalla erat teste Tibullo I. 7. 57—63.*

*Nec taceat monumenta viae quam Tuscula tellus
candidaque antiquo detinet Alba Lare.*

*namque opibus congesta tuis hic glarea dura
sternitur, hic apta iungitur arte silex.*

*te canit agricola e magna cum venerit Urbe
serus inoffensum retuleritque pedem.*

Quod dicit poëta *opibus tuis* nihil impedit quo minus de *municipali pecunia* intelligamus, nempe de ea pecunia, quae ex cuiusque triumphalium virorum praeda redacta esset.

Sequenti anno 26 Augustus novam praefecturam Urbis Messallae detulit. Tacitus *Annal.* VI. 11. *primus Messalla Corvinus eam potestatem (Praefecturam Urbis) et paucos intra dies finem accepit quasi nescius exercendi.* Hieronymus in Eusebii *Chron.* ad hunc annum: „*Messalla Corvinus primus Praefectus Urbis factus sexto die magistratu se abdicavit incivilem potestatem esse contestans.*” Nempe saeviendum erat non tantum in Mancipia sed etiam in cives, qui in cruda servitute memores libertatis tum audaces et turbidi esse videbantur, idque Messalla φιλελεύθερος ὢν a se impetrare non poterat.

Itaque Messalla reliquam aetatis partem in literis transegit blectans otium historiae studiis et antiquitatum et philosophiae eloquentiae et poeseos.

De monumentis literarum a Messalla conditis deque eloquentia et genere dicendi nota sunt omnia. De eloquentia vide Meyerum in *Oratorum Romanorum Fragmentis* pag. 208 sqq. De historia belli Philippensis supra verbo diximus. Suspicio autem mendosam scripturam esse in loco Taciti *Annal.* IV. 34: „*Asinii Pollionis scripta egregiam eorundem (Bruti et Cassii) memoriam tradunt, Messalla Corvinus imperatorem suum Cassium praedicabat: et uterque opibusque atque honoribus viguerunt.*” Tacitus non dixerat *praedicabat*, id est crebris sermonibus laudabat, sed *praedicat*, nempe in Historiarum libris, qui tum erant in omnium manibus. Nempe de scribendi libertate illo loco sermo est.

De philosophiae amore Messallae est iocosus Horatii locus *Od.* III. 21.

*Descende (testa) Corvino iubente
promere languidiora vina;
non ille quamquam Socraticis madet
sermonibus te negligit horridus.
narratur et prisci Catonis
saepe vino incaluisse virtus.*

Minime ex his verbis colligendum Messallam Platonicae philosophiae operam dedisse. Horatius qui sese narrat Athenis didicisse

*curvo dignoscere rectum
atque inter silvas Academi quaerere verum.*
ultro fatetur se esse:

Epicuri de grege porcum.

Et Horatius et Messalla ex Socraticis sermonibus hunc fructum ceperant ut sale Socratico et ingenium alerent et scripta condirent.

Aetate grandior Messalla Pomponii Attici exemplo in antiquitatis Romanae studium incubuit et *de Familiis Romanis* libros edidit teste Plinio H. N. 35. 2. „*Similis causa Messallae SENI expressit volumina illa, quae de Familiis condidit.*” Haec studia potissimum senes delectant et otiosos et curiosos, et indignabatur Messalla senex, quo non erat alius Romae generosior, obscuros homines in nobilium familiarum stemmata et imagines irrepere.

Superest locus impeditus et intricatus de anno, quo Messalla

cesserit e vita. *Senex* appellatur apud Plinium (ut modo vidi-
mus) et apud Suetonium in *Tiberio* 70: *Tiberius in oratione
latina secutus est Corvinum Messallam, quem SENEM adolescens
observaverat.* Cur existimem Messallam anno fere octavo a.
Chr. obiisse diem dicam. In *Dialogo de Oratoribus* cap. 17.
inserte sic scriptum est: *Corvinus in medium usque Augusti
Principatum, Asinius paene ad extremum duravit.* Augusti
Principatus inchoatus anno 31 (2 Sept.) a Chr. continuatus est
usque ad annum 14 p. Chr. per annos *quadraginta et quatuor.*
Ergo Messallae mors incidit in annum circiter octavum a. Chr.,
qui Principatus Augusti est XXII. Ex hoc anno caeterisque, de
quibus constat, aliorum exemplo natalem Messallae annum con-
stitui LXIX σῶζων τὰ Φαινόμενα.

Itaque Messalla XXVI annorum *iuvenis fulgentissimus, ἐπιφα-
νὴς νέος,* ad Brutum confugit caeteraque omnia sicuti descrip-
simus ordine decurrunt. Vixit igitur annos LXI usus corpore
firmitate et assidue aegrotans. *Dial. de Oratt. cap. 20. Quis
nunc ferat oratorem de infirmitate valetudinis suae praefantem?
qualia sunt FERRE principia Corvini?*

Tiberius natus anno 42 togam virilem sumsit anno 27. Si
ex anno aetatis XXV Corvinum observare coepit Corvinus erat
annum LII annorum et in tam tenui valetudine ὁλοῶν ἐπὶ γή-
ρας οὐδῶν.

Redeamus nunc ad Bruti et Ciceronis Epistolas. Cicero Mes-
sallam iuvenem anno 43 Bruto commendans Epist. 15. ita scri-
bit: „*Messallam habes. — cave putes probitate, constantia, cura,
studio reip. quidquam illi esse simile; ut eloquentia, qua mira-
biliter excellit, vix in eo locum ad laudandum habere videatur.*
*Quamquam in hac ipsa, sapientia plus apparet; ita gravi iudicio
multaque arte se exercuit in verissimo genere dicendi. Tanta au-
tem industria est tantumque evigilat in studio, ut non maxima
ingenio, quod in eo summum est, gratia habenda videatur.*”
Cicero qui magis etiam Messallae indolem amabat quam inge-
nium diligebat, scribit ardentius, et mox se reprimit „*sed pro-
pter horum amore.*” Haecine igitur adulatorem XXX annis post
Ciceronis interitum scripsisse putemus? Curabatne igitur vir
aetatis praestantissimus Augur, Consularis et triumphalis,

omnibus carus et principi intimus, quid rhetor nescio quis terrae filius de sua adolescentia scriberet? Praeterea nihil est minus adulationi simile. Nonne ex paucis et exilibus lacinis, unde nunc egregii viri vitam et mores aegre colligimus, haec omnia verissime dici liquido constat? Mittamus igitur adulatorem in hominum eruditorum cerebris natum et teneamus hoc: si forte haec non ab ipso Cicerone scripta sunt, *tamen eadem iisdem verbis a Cicerone verissime scribi potuisse.*

Brut. 40. 22. Brutus de summa rerum dimicaturus ad Cassium ita dicit: νέος ὢν ἐγὼ — ἡττιασάμην Κάτωνα διαχρησάμενος ἑαυτὸν ὡς οὐχ ὅσιον (ὅν add.) οὐδ' ἀνδρὸς ἔργον ὑποχωρεῖν τῷ δαίμονι. Agnoscimus in his Platonium philosophum et Socratis sententiam in *Phaedone* expositam pag. 61 e. Sed vitae casus mutant hominum mentes. Idem locus Platonis a Catone morituro lectus eum in vita retinere non potuit. Brutus quoque addit: νυνὶ δ' ἄλλοῖος ἐν ταῖς τύχαις γίγνομαι. In talibus fieri assolet quod in *Tusculanis* dicit Cicero: *dum lego assentior: ubi posui librum nescio quomodo omnis illa assensio elabitur.*

Brut. 42. 2. ῥαδίως μὲν ἀπετρέψαντο τεταραγμένους καὶ διέφθειραν ἐν χεροῖν τρία τάγματα. Scribendum Ἐτρέψαντο et ἡ χερCIN.

Brut. 42. 33. ταῦτα πρῶτον ἔννοιαν ΚΑΤέξησε τῷ Βρούτῳ τοῦ συμπτώματος. Nullum habet in ea re locum verbum καθιστάναι, sed omnes constanter παριστάναι dicebant et ἔννοιαν ΠΑΡέξησε legendum est.

Brut. 45. 22. οὕς προσάγοντες οἱ φίλοι κατηγόρουν ὡς οὐδὲ νῦν τοῦ λέγειν καὶ σκώπτειν πρὸς ὕβριν [αὐτῶν] ἀπεχομένους. Recte Codex B αὐτῶν omittit et ἀπεχομένΩΝ exhibet.

Brut. 51. 4. Brutus moriturus πρῶτα μὲν ἀποβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀσέρων ὄντα μεσὸν ἀνεφθέγγετο δύο σίχους, ὧν τὸν ἕτερον Βολούμνιος ἀνέγραψε.

Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὅς αἴτιος κακῶν, τοῦ δ' ἑτέρου Φησὶν ἐπιλαθέσθαι. Videntur alii meliore memoria

1. Dio Cassius 47. 49. (*Brutus*) ἀναβοήσας τοῦτο δὴ τὸ κλειον·

ὦ τλῆμον ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθ', ἐγὼ δέ σε

ὥς ἔργον ἤσκουν· σὺ δ' ἄρ' ἐδούλευες τύχῃ.

praeter Volumnium ἄνδρα φιλόσοφον καὶ συνεστρατευμένον ἀπ' ; Βρούτῳ cap. 48. 4. quem Bruto morienti adfuisse con- quis haec scire poterat? Quae quis in tali re commodè potuisse putat ea dicta fuisse saepe opinatur et narrat. earea non congruit sententia poëtae cum Bruti ingenio. Scie- re vinci et succumbere posse. vid. cap. 29. 32. et 40. 27. θεοῦ καλῶς τὰ παρόντα μὴ βραβεύσαντος οὐ δέομαι πάλιν εἰς ἐλπίδας ἐξελέγχειν ἀλλ' ἀπαλλάξομαι τὴν τύχην ἐπαινῶν. unt tales viri verum esse illud:

ἀπόλωλεν ἀλήθει' ἐπεὶ σὺ δυσυχεῖς;

ut. 53. 15. (*Antonius*) τὰ λείψανα πρὸς τὴν μητέρα τοῦ του Σερβιλίαν ἀπέπεμψεν. Prorsus idem ex eodem fonte anus memoriae prodidit: (*Antonius Bruti*) τὰ λείψανα τῇ Σερβιλίᾳ ἔπεμψεν. Sed dissentit Suetonius in *Augusto* „caput Bruti Romam missum ut statuae Caesaris submitte- .” Dio contra narrat 47. 49. (*Bruti*) ἡ κεφαλὴ ἐπέμφθη εἰς τὴν Ῥώμην, χειμῶνι δὲ — περιπεσοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν η. In summa rei omnes consentientes ἐν τοῖς κατὰ μέρος alios rumores sequebantur.

ut. 53. 16. de morte Porciae Bruti uxoris duplex fama . Martialis I. 42.

Coniugis audisset fatum cum Porcia Bruti

et subtracta sibi quaereret arma dolor:

Nondum scitis, ait, mortem non posse negari,

credideram fatis hoc docuisse patrem.

Dixit et ardentes avido bibit ore favillas,

i nunc et ferrum, turba molesta, nega.

ianus IV. 136. Πορκία δὲ ἡ Βρούτου γυνὴ Κάτωνος δὲ ἡ τοῦ νεωτέρου ἐπεὶ τε ἀμφοῖν ὧδε ἀποθανόντων ἐπύθετο σομένη πρὸς τῶν οἰκείων πάνυ ἐγκρατῶς ἐσχάρας πυρὸς ἰσης ἀρπάσασα τῶν ἀνθράκων κατέπιεν. et Dio Cassius 47. Δὲ δὴ Πορκία ἄνθρακα διάπυρον καταπιούσα ἀπέθανεν. Idem

Plutarchus ex Nicolao Damasceno et Valerio Maximo memoria prodidit, sed hi omnes in errore versantur. Porcia enim *ante Bruti mortem et ante Ciceronis caedem* diem obiit supremum Cicero (*ad Brut. I. 9.*) consolatur Brutum in simili luctu quem olim Brutus eum in morte Tulliae „*Fungerer officio, inquit, quo tu functus es in meo luctu teque per litteras consolarer nisi scirem iis remediis, quibus meum dolorem tu levasses, te in tuo non egere.* et post pauca: *accepisti enim dolorem — id enim amisisti CUI SIMILE IN TERRIS NIHIL FUIT — sed ut modice dolor feratur caeteris utile est, tibi necesse est.*” Quid amisit autem Brutus *cui simile in terris nihil erat?* Nempe uxorem Porciam tanto patre et tali marito dignissimam; nulla potest esse de ea re dubitatio. Sed, dixerit aliquis: quid est tribuendum testimonio, quod omnium consensu a falsario suppositum est? Producam igitur alium testem ipsum Brutum (Plut. 53. 22.): *Φέρεται τις ἐπιστολή Βρούτου πρὸς τοὺς φίλους ἐγκαλοῦντος αὐτοῖς καὶ ὀλοφυρομένου περὶ τῆς Πορκίας ὡς ἀμεληθείσης ὑπ’ αὐτῶν καὶ προελομένης διὰ νόσον καταλιπεῖν τὸν βίον.* Suspiciatur Plutarchus Nicolaum ἡγνοηκέναι τὸν χρόνον ἐπεὶ τό γε πάθος καὶ τὸν ἔρωτα τῆς γυναικὸς καὶ **TON ΤΡΟΠΟΝ ΤΗΣ ΤΕΛΕΤΗΣ** ὑπονοῆσαι δίδωσι καὶ τὸ ἐπιστόλιον. Fama de morte Porciae igitur ab ipso Bruto planissime confirmatur, sed in temporibus erratum est, si quidem Brutus aliquamdiu ante aciem Philippensem de Porciae morte comperit et cum amicis questus est, quod non satis diligenter uxorem custodissent et epistolas consolatorias et ab aliis et a Cicerone accepit.

Sed addit Plutarchus τὸ ἐπιστόλιον **ΕΙΠΕΡ ὅΤΙ ἌΡΑ** τῶν γνησίως ἐστίν. Itaque dubitare videtur de fide epistolii et suspicari fortasse esse spuriam et suppositam. Sed illa suspicio ex eo nata est quod Nicolaus et Valerius Maximus alia de tempore mortis memoriae prodiderant. Quanto veri similis est historicos in una re errare quum constet omnes ἐν τοῖς κατὰ μέρος (ut modo vidimus) vulgi famam et rumores sectari. Simul est aliquanto τραγικώτερον Porciam avido ore favillas bibisse ubi de Bruti interitu et Catonis fratris facta certior omnem vitae fructum amisisse et spem omnem deposuisse videretur.

Quo saepius Bruti et Ciceronis Epistolas relego et ad illorum temporum historiam exigo, et dicendi genus considero et anim

sensus ac motus utriusque aut liquido apparentes aut facile pelluentes tota mente examino, rerumque aliunde incognitarum notitiam animadverto, corroboratur mihi magis magisque suspicio *Epistolas hasce iniuria Ciceroni et Bruto abiudicari*. Argumento esto haec ipsa consolatoria ad Brutum. In acerbissimo Ciceronis ob mortem Tulliae moerore Brutus ad Ciceronem litteras dederat, de quibus scribit Cicero ad Atticum: XII. 13. *Bruti litterae scriptae et prudenter et amice multas mihi TAMEN lacrimas attulerunt*. Nempe accusaverat Ciceronem gravioribus verbis quod mollius eum casum ferret quam deceret virum, praesertim eum qui alios consolari soleret. Permoleste id Cicero tulit, sed ab Attico placatus amanter rescripserat. Miserat autem prius epistolam ad Atticum XII. 17. *epistolam, quam ad Brutum UT TIBI PLACUERAT scripsi, misi ad te — ut si minus placeret ne mitteres*. Scilicet verebatur Cicero ne vel sic animi offensionem non satis dissimulasset remque Attici arbitrio permisit. de eadem scribit ad Atticum XIII. 6. *quod epistolam meam ad Brutum poscis non habeo eius exemplum, sed tamen saluum est et ait Tiro te habere oportere et, ut recordor, una cum illius OBIURGATORIA tibi meam quoque, quam ad eum rescripseram, misi*. Huc pertinet quod scribit ad Atticum XII. 29. *nec ego Brutum vito nec tamen ab eo levationem ULLAM exspecto*. et XII. 20. *quod me hortaris idque a caeteris desiderari scribis ut dissimulem me tam graviter dolere, possumne magis, quam cum totos dies consumo in litteris?* et XII. 38. *quod putas oportere pervideri iam animi mei firmitatem GRAVIUSQUE quosdam scribis de me loqui quam aut te scribere AUT BRUTUM, si sciant quid litterarum — conficiam — existiment me — laudari etiam oportere*. Eodem tempore etiam aliis de causis inter Ciceronem ac Brutum frigus erat. Brutus enim in quadam epistola de Ciceronis consulatu non satis honorifice scripserat XII. 21. *hic (Brutus) autem se etiam tribuere multum mihi putat quod scripserit „optimum Consulem.”* Quis enim ieiunius dixit inimicus? Fortasse legendum: QUID — dixerit inimicus? cf. et XII. 36. *ad Brutum si quid scribes — obiurgato eum quod in Cumano esse noluerit propter eam causam quam tibi dixit. Cogitanti enim mihi nihil tam videtur potuisse facere rustice*. Non sunt hae novae Ciceronis querelae. Anno 50. ex OILICIA scripsit ad.

Atticum VI. 1. 7. *Brutus de me ad te humanissimas literas scripsit; ad me autem, etiam cum rogat aliquid, contumaciter, arroganter, ἀκοινωνήτως solet scribere.* et VI. 3. 7. *Omnino (soli enim sumus) nullas umquam ad me litteras misit Brutus, in quibus non inesset arrogans, ἀκοινώνητον aliquid — in quo tamen ille mihi risum magis quam stomachum movere solet, sed PLANE PARUM COGITAT QUID SCRIBAT AUT AD QUEM.* Harum rerum memoria Ciceroni ad Brutum ob mortem Porciae litteras consolatorias scribenti refricata est et agnosces Ciceronem in his: *Fungerer officio, quo tu functus es in meo luctu teque per litteras consolarer nisi scirem iis remediis quibus meum dolorem tu levasses, te in tuo non egere. — Est enim alienum tanto viro quantus es tu quod alteri praeciperit id ipsum facere non posse. — Cum enim mollius tibi ferre viderer quam deceret virum praesertim eum, qui alios consolari solet, accusasti me per litteras gravioribus verbis, quam tua consuetudo ferebat (benigne et urbane dictum). Itaque — me ipse collegi, et ea quae didiceram, legeram, acceperam graviora duxi tua auctoritate addita.* Eiusdem haec sunt qui de eodem argumento praeclaram scripsit epistolam ad Servium Sulpicium ad Famil. IV. 6. in qua est: *me autem non oratio tua solum et societas paene aegritudinis, sed etiam AUCTORITAS consolatur. Turpe enim esse existimo me non ita ferre casum meum ut tu tali sapientia praeditus ferendum putas.*

In comparatione Dionis et Bruti cap. 5. 3. ἔθηκε δὲ χαλκοῦς ἀνδριάς (Bruti) ἐν Μεδιολάνῳ τῆς ἐντὸς Ἑλλήνων Γαλατίας. quam quum postea Augustus vidisset contracto vultu οὐχ οὕτως, ἔφη, πολέμιος ὢν ἡμέτερος ἐνταῦθα ἔθηκεν; et quum oppidani attoniti conticuissent subridens laudavit Gallos ὡς τοῖς φίλοις καὶ παρὰ τὰς τύχας βεβαίους ὄντας καὶ τὸν ἀνδριάντα κατὰ χώραν μένειν ἐκέλευσεν. Itaque Bruti statua Mediolani aetatem tulit. Suetonius Rhetor. 6 C. *Albucius Silus in cognitione caedis Mediolani apud L. Pisonem proconsulem defendens reum quum cohibente lictore nimias laudantium voces ita excanduisset ut et deplorato ITALIAE statu quasi iterum in formam provinciae redigeretur Marcum insuper Brutum, cuius statua in conspectu erat, invocaret legum ac libertatis auctorem et vindicem paene poenas luit.*

ubi corrigendum est *deplorato* GALLIAE statu, namque Italia non poterat iterum in provinciae formam redigi, Gallia poterat, quae usque ad Caesarem provincia fuerat. Stabat etiam Plutarchi aetate Mediolani Bruti statua, ut perfectum ἔθηκε declarat eamque a Plutarcho visam esse arbitror, namque Plutarchum per Galliam cis Alpinam iter fecisse colligo ex vita C. Marii 2. 1. τῆς δ' ὄψεως τῆς Μαρίου λιθίνην εἰκόνα κειμένην ἐν Ῥαβέννῃ τῆς Γαλατίας ἐθεασάμεθα.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Libr. I. 3. οἱ πλεῖστοι μὲν ἔθνη ἢ μιᾶς πόλεως πολέμους ἀνέγραψαν. Supplendum: οἱ πλεῖστοι μὲν ἔθνη ἔθνη.

Lib. I. 5. 1. ἀπὸ δὲ τῶν Τρωικῶν — τίθεμεν ὀγδοήκοντ' ἔτη πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα ΔΤCΙ λείποντα τῶν τριακσίων καὶ τριάκοντα.

Troiam captam esse ponebant anno 1183: itaque Heraclidae ab exilio redierunt anno 1103. ante primum Olympiadem annis 327 (1103—776). Itaque dixerat ΤΡICΙ λείποντα τῶν τριακσίων καὶ τριάκοντα.

Lib. I. 6. περὶ τῆς πρώτης γενέσεως τῶν ἀνθρώπων διτταὶ γέγονασιν ἀποφάσεις παρὰ τοῖς ΝΟΜΙμωτάτοις τῶν τε Φυσιολόγων καὶ τῶν ἱστορικῶν. Emenda: παρὰ τοῖς ΔΟΚιμωτάτοις. Idem mendum exime V. 2. 4.

Lib. I. 14. διὸ καὶ τοὺς παλαιοὺς Ἑλληνας τὴν Δήμητραν ἱεροφόρον ὀνομάζειν. Graeci dicebant Δημήτηρ, Graeculi Δημήτρα. Hinc in libris nostris constanter legitur δημήτηρ, δήμητρος et δήμητρι, sed in accusativo peccatur. Substituunt enim suum δημήτραν, quod Editores peius etiam retracto accentu λήμητραν scribunt. Passim sic apud Diodorum erratur vid. I. 2. 4. I. 13. 5. I. 25. 1.

C. G. C.

AD
EPISTOLAS CICERONIS ET BRUTI.

M. TULLII CICERONIS opera quae supersunt omnia Volum.
III. Curaverunt Io. CASP. ORELLIUS et Io. GEORG.
BAITERUS. Turici 1845.

Οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἡ ἀλήθεια ὥς πάντων ἐπιπρα-
τεῖν τῶν ἀνθρώπων λογισμῶν.

ABSCHINES IN TIM.

Tandem aliquando nactus sum omnia quae CAROLUS FRIDERICUS HERMANNUS scripsit ad vindicandam fidem et auctoritatem epistolarum Ciceronis et M. Bruti ¹⁾. Sunt autem haec:

- I. Car. Frid. Hermann *Vindiciae Latinitatis Epistolarum Ciceronis ad M. Brutum et Bruti ad Ciceronem*. Gottingae 1844.
- II. Eiusdem *Vindiciarum Brutinarum Epimetrum*. Gottingae 1845.
- III. Karl Friedrich Hermann *Zur Rechtfertigung der Ächtheit des erhaltenen Briefwechsels zwischen Cicero und M. Brutus. Erste Abtheilung*. Göttingen 1844.
- IV. „ „ „ *Zweite Abtheilung*. Göttingen 1844.

Ex his *Vindicias Latinitatis* lubentissime legi, sed imprimis utramque *Defensionis* partem cum summa approbatione et admiratione diu ac multum versavi. Omnes enim Tunstalli et

1) Magnam habeo gratiam viro doctissimo W. H. D. SURINGAR, qui mihi ex suariorum librorum copia haec Opuscula comiter commodavit.

Marklandi dubitationes, criminationes, cavillationes et *συκοφαντίας* ex praeiudicata opinione natas, tanta rerum et verborum intelligentia, tanta interpretandi sollertia, tanto argumentorum pondere tam acute et ingeniose retudit, confutavit et destruxit ut mirer quo pacto qui haec diligenter cognoverit et ponderaverit punctum temporis dubitare possit quin fides et auctoritas harum Epistolarum extra omnem controversiam sit posita. Mallem Hermannus paullo mitius et humanius de Tunstallo et Marklando nobilissimae controversiae auctoribus iudicasset. Quemadmodum enim τὰ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαια τὸν Θεμιστοκλέα οὐκ εἶα κητεύδειν, sic gloria Bentleii deprensa fraude Epistolarum Phalaridis Tunstallum ad eandem spem erexit, postquam semel similem fraudem in Ciceronis et Bruti Epistolis sibi visus est reperisse. Ubi semel huiusmodi opinio subiit animum et quis suspiciosus tentat omnia an forte vitium sonent, facile reperiuntur quae eam suspicionem alant et confirment, unde tandem exoritur τὸ ἀδαμαντίνως πεπεῖσθαι, quod mentis aciem praestringit et occaecat. Tunstallus in rebus potissimum et historia κατεψευσμένη (ut ipsi quidem videtur) ingenii acumen et perspicacitatem exercet, Latine mediocriter doctus et in arte Critica factitanda in Latinis infelix, in Graecis talis, qualem dicere nolo ¹). Marklandus contra historica obiter attigit sed totus ferme est in Latinitatis ratione et usu enucleando, grammaticum ubique agens et omnia ad Grammaticae ἀκρίβειαν revocans et exigens. Sed ut in iure et legibus interpretandis verissimum est quod Comicus dixit:

καλὸν οἱ νόμοι σφόδρ' εἰσὶν, ὁ δ' ὁρῶν τοὺς νόμους
λίαν ἀκριβῶς συκοφάντης γίγνεται.

sic qui toti sunt in grammaticis et circa verborum apices haerent neque intimos et saepe de industria occultos animi motus observant et agnoscunt, saepe in sententiae interpretatione caecant et imprudentes *συκοφαντοῦσιν*, quod subinde et Tunstallum et Marklandum fecisse Hermannus liquido demonstravit. Si quis hoc agit, ut in vultu sic in oratione animi et mentis sensus motusque cernuntur et apparent, sed magna ubique im-

¹ Tunstall Epist. pag. 112. scio te voluisse et me ASINUM (Cod. ASTNUM) germanum fuisse. emendavit: et me ἄριστον germanum fuisse. Spectatum admissi cet.

primis apud Ciceronem cautio est, qui multis de causis aliud dicere, aliud sentire coactus solebat et sic secum ipse pugnare aut parum sibi constare debebat videri. Imprimis in ea re observanda est perfrequens *εἰρωνεία* tam venusta et lepida quam cauta et circumspecta, de qua praeclare scripsit Hermann. *Rechtf.* II. pag. 6. „in tota Epistola pellucet, inquit, die staatsmännische *εἰρωνεία*, die einem genauen und lebenskundigen Beobachter Ciceros in unzähligen Stellen und Äusserungen eben so wenig entgehen kann, als sie seine oberflächlichen oder pedantischen Beurtheiler — nicht selten zu dem verkehrtesten Tadel veranlasst hat. Cicero quum vellet Antonio et Dolabellae sordidam avaritiam exprobrare ita dixit Phil. I. 12: *credo enim vos nobiles homines magna quaedam spectantes non pecuniam, ut quidam nimis creduli suspicantur, quae semper ab amplissimo quoque contempta est, sed caritatem civium et gloriam concupivisse.* Quid diceres si quis ex hoc Ciceronis testimonio colligeret Antonium et Dolabellam *χρημάτων κρείττους* fuisse? Suaviter, credo, caecum hominem rideres. Ulto candide Cicero fatetur se in iudiciis causae et temporibus servire: pro Cluentio 50: *errat vehementer si quis in orationibus nostris, quas in iudiciis habuimus, auctoritates nostras consignatas se habere arbitratur: omnes enim illae orationes causarum et temporum sunt.* Etiam extra orationes iudiciales idem facit et suam sententiam premit et occulit, ut ea dicat quae tempora postulant. Inique igitur reprehendunt quod scripsit ad Brutum I. 5. *tu si hanc rationem non probas tuam sententiam defendam, non relinquam meam.* quod Marklando p. 182. videtur esse an *Absurdity and an Impossibility in the nature of the thing*, et comparat Senecam de Benef. VI. 6. *iubes me eodem tempore amare et odisse: quod natura non recipit.* Sed potest tamen aliquis eodem tempore amorem profiteri et odium dissimulare. Marklandus ipse attulit locum, qui rem conficit, ex epistola ad Atticum VII. 6. *dices: quid tu igitur sensurus es? Non idem quod dicturus. Sentiam enim omnia facienda ne armis decertetur, dicam idem quod Pompeius. id est Pompeii sententiam defendam, non relinquam meam.* Parum constanter, dicat aliquis. Sed quis tandem illis temporibus sibi semper

istare poterat? Candide fatetur Plancus ad Ciceronem scribens (Famil. X. 8. 4.): *numquam diffitebor multa me ut ad effectum hominum consiliorum pervenirem et simulasse invitum et dissimulasse cum dolore.* Idem de se poterat Cicero confiteri. De Quinti Ciceronis filio æquissimo nebulone scribit ad Atticum XIII. 38. 2. *Utrum aperte hominem asperner et respuam ἢ σχολιαῖς ἀπάταις? Omnis moribus meis illud aptius, sed hoc fortasse temporibus.* itaque hoc fecit. Saepe indignos laudat et extollit non quia ita sentiebat sed „hortandi causa” ut ipse ait, ad Famil. XV. 11. 4. *in excitando autem et acuendo plurimum valet si laudem hominem quem cohortere.* et post pauca: *hortandi causa laudavi.* et ad Atticum II. 25. *sed ego malletm ad ipsum (Varronem) scrip-
isses mihi illum satisfacere, NON QUO FACERET SED UT FACERET.* hinc intelligi potest in quam gravem errorem se induerit Mar-
cus, qui serio triumphat componens inter se hos Ciceronis
locos: Philipp. V. § 38. *Atque etiam M. Lepido pro eius egre-
ssis in rem publicam meritis decernendos honores quam amplissi-
mos censeo. SEMPER ILLE POPULUM ROMANUM LIBERUM VOLUIT
maximumque signum illo die dedit voluntatis et iudicii sui, quum
Antonius diadema Caesari imponente se avertit gemituque et moe-
stitia declaravit quantum haberet odium servitutis, [quam popu-
lum Romanum liberum cuperet. del. male ex superioribus repe-
tis] quam illa quae tulerat temporum magis necessitate quam
iudicio tulisset.* et Epist. ad Brutum II. 2. *Lepidi tui necessarii,
qui secundum fratrem affines habet quos oderit proximos levita-
m et inconstantiam ANIMUMQUE SEMPER INIMICUM REI PUBLICAE
m credo tibi ex tuorum literis esse perspectum.* Ad haec Mar-
cus declamitare pag. 163. *it is impossible in Nature,
that the same Person, of whom it is said on the
first of January semper populum Romanum liberum esse
voluit, should on the XIth following-be said to have
ad animum semper inimicum rei publicae.* Tum laudat
Cicero de sententia Tullianum XII. 1. *cogitare optima simul ac deterrima non
magis est unius animi quam ejusdem hominis bonum esse ac ma-
m.* additque: *Either of the two contrary Propositi-
ons may be true; but it is impossible that both of
em should be so in a Matter of Fact.* O simplex et
credulum pectus! Quid diceret vir optimus si sciret nunc apud

potentissimam nationem viros amplissimos summa potestate praeditos ex fraudibus mendaciisque totos esse conglutinatos? Facile tamen poterat Marklandus hanc apertam *ἐναντιολογίαν* solvere et explicare ipso Cicerone auctore Philipp. V. § 40. Scitum factum est in hunc modum: *Quum a M. Lepido imperatore pontifice maximo saepenumero res publica et bene et feliciter gesta sit populusque Romanus intellexerit ei dominatum regium maxime displicere, — eius in rem publicam meritorum statum populumque Romanum memorem fore eique statuam equestrem inauratam in Rostris aut quo alio loco in foro vellet et huius ordinis sententia statui placere. Qui honos, patres conscripti, mihi maximus videtur primum quia iustus est; non enim solum datur propter spem temporum reliquorum sed pro amplissimis meritis redditur; nec vero cuiquam possumus commemorare hunc honorem a Senatu tributum iudicio Senatus soluto et libero. Haec omnia Cicero et Senatus temporum causa praeter animi sui sententiam decreverunt. Scribit enim Cicero ad Brutum I. 15. 9. in Lepido reprehendimur, cui cum statuam in Rostris statuissemus iidem eam evertimus. NOS ILLUM HONORE STUDU- MUS A FURORE REVOCARE: vicit amentia levissimi hominis nostram prudentiam.*

Sciebant omnes nihil Lepido inepto homine esse levius et inconstantius ¹⁾, sed ne hominem nobilem et potentem a republica alienarent novos et inauditos in eum honores verbis amplissimis contulerunt. Senatus enim „sapiens qua quemque reputaret modo honesta ad rem publicam iuvandam posse adduci ea utebatur” Cicero ad Brutum I. 15. 9. cf. Cic. ad Brutum II. 2. 2. *ego hic cum homine furioso satis habeo negotii Servilio, quem tuli diutius quam dignitas mea patiebatur, sed tuli rei*

1) D. Brutus ad Ciceronem XI. 9. *imprimis rogo te ad hominem ventosissimum Lepidum mittas ne bellum nobis redintegrare possit. et post pauca: mihi persuasissimum est Lepidum recte facturum numquam, si forte vobis id de hoc dubium est.* Cicero ad Cassium XII. 8. *Scelus affinis tui Lepidi summamque levitatem et inconstantiam ex actis — cognosse te arbitror.* Cicero ad Brutum I. 10. 2. *datum Lepido tempus est in quo levitatem eius saepe perspectam maioribus in malis experiremur. et I. 12. victores rursus decertare cogimur. Id accidit M. Lepidi scelere et amentia, et post pauca: cum honoribus amplissimis a Senatu esset Lepidus ornatus — non solum recepit reliquias hostium sed bellum acerrime terra marique gerit.*

*publicae causa ne darem perditis civibus hominem parum sanum
um quidem sed tamen nobilem, quo concurrerent: quod faciunt
nihil minus, sed eum alienandum a re publica non putabam.*
utato nomine eadem omnia in Lepidum quadrant, quem tem-
poris causa extollit in coelum ¹⁾, sed quanto opere hominem
hili contemnat in epistola ad amicum aperte declarat. Nemo
potest, fateor, simul bonus ac malus esse, non est eiusdem
ominis simul *semper amicum esse rei publicae et semper rei
publicae inimicum*, sed nihil impedit quo minus idem homo im-
probus sit et bonus esse dicatur. Quod Cicero iocans ad Luc-
cium scripsit (ad Famil. V. 12. 3.): *qui semel verecundiae
res transierit eum bene et naviter oportet esse impudentem*,
et serio in M. Lepido fecit in quem quum summos honores
ingressisset non dubitavit addere Philipp. V. § 40: *qui honos,
utres conscripti, mihi maximus videtur primum quia iustus est;
in enim solum datur propter spem temporum reliquorum sed
pro amplissimis meritis redditur; nec vero cuiquam possumus
immemorare hunc honorem a senatu tributum iudicio senatus
luto et libero*. Nemo erat in curia, qui haec vere et serio
ei existimaret. In eandem sententiam Cicero scribit ad Plan-
cium (ad Famil. X. 10. 1.): *is denique honos mihi videri solet,
si non propter spem futuri beneficii sed propter magna merita
viris defertur et datur*. et post pauca: *is autem qui vere
repellari potest honos non invitamentum ad tempus sed perpetuae
virtutis est praemium*. Hunc quoque his blanditiis a re publica
non abalienare studebat, sed in utroque frustra fuit.

Multis aliis de causis Cicero quae sentiret libere dicere non
audebat et „*aliud clausum in pectore aliud in lingua promptum
habere*” coactus multa aut simulabat aut dissimulabat. Scribit

Atticum I. 18. 8. *nunc vides quibus fluctibus iactemur et
ex iis quae scripsimus etiam a me non scripta perspicis re-
e nos aliquando*. Et haec et similia passim Cicero ne episto-
quidem committere audebat. Cicero ita sibi Caesarem con-
futare aut debebat aut volebat ut Pompeii animum a se non

¹⁾ Quam pro nihilo hos honores Lepidus habuerit ostendit Ciceronis ad eum
epistola X. 27. 1. *molestè tuli te senatui gratias non egisse cum esses ab eo ordine
et summis honoribus*.

abalienaret, unde natum est illud: *quem fugiam habeo, quem sequar non habeo.* (ad Att. VIII. 7.) Scribit ad Atticum IV.

2. *si loquor de re publica quod oportet insanus, si quod oportet servus existimor.* In eadem ἀμφιβολία erat quum ad Atticum scriberet VII. 3. 2. *Utrumque simul agi non potest et triumpho ambitiose et de re publica libere*, id est: non possum simul mihi hominum potentium voluntates conciliare (ut mihi triumphus decernatur) et libere sententiam dicendo eorumdem animos non offendere. Itaque nimis saepe ad blanditias et prope modum ad adulationes descendit. Ultro fatetur ad Atticum scribens XIII. 27. *quod enim aliud argumentum epistolae (ad C. Caesarem) nisi κολακεία fuit?*

Has Ciceronis blanditias et, ne dicam dolo, assentatione nemo iniquiore animo ferebat quam Brutus, qui αὐτέκατος τὰ σῦκα σῦκα λέγων in his indignationem et iram vix compemittit, ut in Epistola I. 16. 1. *sic enim illi (Octavio) gratis agis de re publica tam suppliciter ac demisse — quid scribam et post pauca: verba tua recognosce et aude negare servientis adversus regem istas esse preces.* et § 4. *tu quidem consularis — qui potes intueri quae gesseris simul et ista vel probare vel idem demisse ac facile pati ut probantis speciem habeas?* et § 6. *vero posthac ne commendaveris Caesari tuo: ne te quidem ipsum si me audies.* Valde care aestimas tot annos quot ista aetas incipit si propter eam causam puero isti supplicaturus es. Durum Ciceronem increpat ut vehemens accusator reum manifestum aude negare servientis adversus regem istas esse preces, unde facile intelligimus eum haec iratum scripsisse. Liberius etiam ad Atticum scribit I. 17. 4. *Nimis timemus mortem et exilium et paupertatem. Haec mihi videntur Ciceroni ultima esse in malis et dum habeat a quibus impetret quae velit et a quibus colatur ac laudetur servitutem honorificam modo non aspernatur.* et § 5. *quid enim illi (Ciceroni) prosunt — quae de morte, exilio, paupertate scripsit copiosissime?* et § 6. *vivat hercule Cicero — simplex et obnoxius si neque aetatis neque honorum neque rerum gestarum pudet.*

Praeterea Cicero neque laudandi neque vituperandi ullum modum servat, nonnumquam in eodem homine, ut in Dolabella, quem pro re nata modo laudibus immodicis extollit:

elum, modo acerbissimis maledictis insectatur. Interfecto C. rebonio scribit Philipp. XI. § 9. *Dolabellae a puero pro decius crudelitas fuit: deinde ea libidinum turpitudine ut in hoc sit imper ipse laetatus quod ea faceret quae sibi obiici ne ab iniurico quidem possent verecundo.* et XI. § 1. *duo haec capita nata sunt post homines natos teterrima et spurcissima Dolabella et Antonius.* Ad eundem tamen Dolabellam scripserat (ad Famil. X. 14. 6.) *quid ego te hortor ut dignitati et gloriae servias et proponam tibi claros viros quod facere solent qui hortantur? Neminem habeo clariorem quam te ipsum: te imitare oportet, cum ipse certes ¹⁾.* Optime Ciceronis ingenium cognitum habebat Brutus scribens I. 4. 3. *qua in re, Cicero, vir optime et fortissime, — nimis credere videris spei tuae statimque ut quisque aliquid recte fecerit omnia dare ac permittere.* Non facile Ciceronis mite ingenium eo impelli poterat ut iis quos amabat vehementer obsisteret sed etiam praeter animi sententiam iis se accommodat et rebus et verbis obsequiosus. Ad Atticum scribit IX. 9. 2. *illud me praeclare admones cum illum (Iulium Caesarem) videro ne NIMIS INDULGENTER et ut cum gravitate potius loquar.*

Haec ipsa nimia indulgentia facit ut sibi passim Cicero non constet et inter se pugnantia dicat. Quid erat Ciceroni exploratius quam hoc: temere et inconsulto Brutum interfecto Caesare M. Antonio pepercisse? Scribit ad Brutum II. 7. 1. *scis mihi semper placuisse non rege solum sed regno liberare rem publicam.* et post pauca: *quocum (Antonio) vides hoc tempore pro quo sit quantumque certamen. Id profecto nullum esset nisi tum conservatus esset Antonius.* Sed vide mihi quid continuo addat: *sed haec omitto: res enim a te gesta memorabilis et paene caelestis REPELLIT OMNES REPREHENSIONES, quippe quae et laude quidem satis idonea affici possit.* Quid autem Tunstallus et Marklandus? Quid Cicero agat, quid habeat animi, quid consilii sequatur non magno opere cogitant aut explorant, sed

1) Non minore assentatione L. Caesar Ciceroni dicit (ad Famil. IX. 14. 3.): *Dolabellae vero tuo et gratulor et gratias ago; quem quidem post te Consulem SOLUM meritis vere consulem dicere.* L. Caesar consul fuit uno anno ante Ciceronem.

Quis hoc potest videre, quis potest pati?

exiles minutias veluti mures arrodunt. Quid? Cicero dixit *infideliter*, quod nemo umquam dixit. Nulla est dubitatio quin sit epistola spuria et supposita. Lepidum modo dixit *semper amicum*, modo *semper inimicum rei publicae* fuisse. Fieri non potest ut idem homo sit bonus et malus. Sine controversia epistola est a falsario ficta. Quanto melius et sanius Hermannus iudicat *Rechtf.* II. pag. 23. scribens de epistola II. 7: *Wahrlich, hätten Markland und Schütz auch nur eine Ahnung von der Staatsmännischen Feinheit und Geschmeidigkeit gehabt mit welcher Cicero hier einem eigensinnigen, polternden, leicht verletzten, aber dabei unentbehrlichen Parteifreunde zugleich die Meinung sagt und einen höchst kitzlichen Vorschlag unter den Fuss gibt, sie hätten nicht nur diesen Brief unangetastet lassen, sondern schon um seinetwillen das ganze Buch für Ciceronisch erklären müssen.*

Est operae pretium de his Epistolis Niebuhrii iudicium audire prolatum ab Hermanno *Rechtf.* II. pag. 94: *sie sind ohne Frage in einer sehr frühen Zeit geschrieben und reichen wahrscheinlich bis in die ersten Jahrhunderte unserer Zeitrechnung: und ich bin am meisten geneigt sie als ein Erzeugniss des ersten Jahrhunderts zu betrachten vielleicht aus der Zeit von August oder Tiber. Ihr verfasser war augenscheinlich ein Mann von Talent und VOLLKOMMEN VERTRAUT MIT DEN UMFÄNGEN DER ZEIT. in quo iudicio praeiudicata opinio, quae inveteraverat et altas radices egerat, et ineluctabilis vis veritatis inter se certant. Satisne sic sibi constet Niebuhrius alia quaestio est, de qua re Hermann. l. l. prudenter disputat.*

Epist. I. 1. 1. *L. Clodius tribunus plebis designatus valde me diligit.* Haud scio an idem sit Clodius, quem cum Bruto fuisse narrat Dio Cassius 47. 24. nisi quod pro Lucio Caius appellatur (M. Brutus) τὸν Ἀντώνιον ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ κατέλιπεν Γαίῳ τινὶ Κλωδίῳ παραδοὺς φυλάσσειν. et post pauca: καὶ τοῦτον μὲν (C. Antonium) ὁ Κλώδιος ὡς οὐκ ἡδυνήθη σῶον φυλάξαι ἀπέκτεινεν.

Lib. I. 1. 1. *Is mihi visus est suspicari — aliquid a suis
et per suos potius INIQUOS ad te esse delatum, quo tuus animus
se esset alienior. Recte Iunta edidit per suos potius INIMICOS.*
Passim haec in Codicibus confunduntur. Rectissime dicitur
*inimici, mei, tui, sui, etiam invidi mei, sed non item iniqui
mei.* ad Att. III. 7. 2. *in quas (miserias) incidi per summam
iniuriam et scelus non tam inimicorum meorum quam invidorum.*
ad Famil. VII. 2. 3. *persuaserat nonnullis invidis meis.*

Lib. I. 1. 1. *at Clodii animum perspectum habeo. — Multa
EUS indicia, sed ad scribendum non necessaria. Quid est EUS?*
Utrum Clodii an animi? Neutrius, ut opinor, sed reponendum:
eius REI, nam sententia est: multis ID indiciis apparet.

Lib. I. 1. 2. *Quare si quis secus ad te de eo scripsit aut
[si] coram locutus est, peto a te — mihi ut potius credas.*
Expunge si vitiose repetitum. Scribi poterat aut *SI QUIS co-
ram locutus est, sed solum si iterari non potest. Si quis —
aut si quis* de duobus dicitur: de uno et eodem haec dici os-
tendunt sqq.: *facilius iudicare possum quam ille nescio quis.*

Lib. I. 2. 1. *Adeone copiis abundat ut is, qui ex Asia fugere
dicebatur, Europam appetere conetur? Mira verborum complexio
et vitiosa compositio: adeone copiis abundat Dolabella ut Do-
labella — Europam appetere conetur? Tolletur omnis difficul-
tas unius vocabuli transpositione sic: adeone copiis abundat is qui
ex Asia fugere dicebatur UT Europam appetere conetur?*

Quod sequitur: *cum tu EO quinque legiones — haberes. Eo
pro ibi recte dici posse testis allegatur Hand Tursell. II. pag.*
*420. Non est huius libri inspiciendi copia, sed nullis exemplis
similibus probari potest eo pro ibi, aut ἐκεῖσε pro ἐκεῖ in tam
simplici sententia substitui posse. Equidem eo deleverim. Bru-
tus enim non in Chersoneso, sed circa Apolloniam et Dyrrha-
chium quinque legiones habebat.*

Epist. I. 2. 2. *tuum consilium vehementer laudo quod non
minus exercitum Apollonia Dyrrhachioque movisti quam de An-
tonii fuga audisti, Bruti eruptione, populi Romani victoria. et*

in epist. I. 4. 1. *cum alia laudo et gaudeo accidisse tum quod Bruti eruptio non solum ipsi salutaris fuit sed etiam maxima ad victoriam adiumento.* Etiam haec in crimen vocant: nulla enim Bruti eruptionem ab ullo historico commemorari, contra D. Bruto et eius militibus segnitiam et inertiam exprobrari qui pugnam otiose de muris spectaverint et nullo ad victoriam adiumento fuerint. Producitur testis Velleius Paterculus II. 62. *D. Bruto quod alieno beneficio viveret decretus triumphus.* et Dio Cass. 46. 40. *D. Bruto triumphum decreverunt et militibus eius praemia* καίπερ μηδὲν πρὸς τὴν νίκην συμβαλομένοις ἀλλ' ἀπὸ τῶν τειχῶν αὐτὴν ἰδούσιν. Sed haec omnia eo consilio scripta sunt ut appareret quam ingrato animo in Octavium Senatum fuerit et quam illi iusta irae causa esset ut Optimatum parte desereret.

Quod autem negant ullum historicum hanc eruptionem commemorasse, quos tandem habemus historicos illorum temporum et illarum rerum testes?

οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσὶν, οἱ δ' ὄντες κακοί.

Nemo superest praeter Appianum et Dionem, qui haec obiter et paucis tractaverunt. Sed optimus testis prodeat ipse Cicero ad ipsum D. Brutum scribens (ad Famil. XI. 14. 1): *tantam spem attulerat exploratae victoriae tua praeclara Mutina eruptio fuga Antonii conciso exercitu ut omnium animi relaxati sint* quo loco iam usus Hermannus accusatorum calumniam redargui recte addens *erumpere* esse vim inferentis et *praeclaram* dicere eruptionem quia multum ad victoriam attulerat adiumentum. Etiam hoc Hermannus rectissime monuit D. Bruti legatum Pontium Aquilam fortem ac strenuam in hoc bello operam navasse et in media victoria cecidisse. Pontius Aquila adversus T. Munatium Plancum Antonii legatum multa secunda proeli fecit, Dio Cass. 46. 38. Πόντιος Ἀκύλας ἐκ (εἰς Herm.) τῶν σφαγέων ὧν καὶ τῷ Δεκίμῳ ὑποστρατηγῶν Τίτον Μουνάτιον Πλάγκον ἀντιπολεμοῦντα αὐτῷ μάχαις ἐνίκησεν. Quo pertinet locus Ciceronis in Philipp. XI. § 14. (*T. Munatium Plancum praestantissimus vir Aquila Pollentia expulit et quidem cruentum fracto.* cf. Philipp. XIII. § 27. Quae sit haec Pollentia, quae necesse est non ita procul a Mutina dissitam fuisse, non reperitur. Constat autem Pontium Aquilam in proelio Mutinensi occisum

asse et post mortem ex Scto statua publice posita honoratum, Asinius Pollio scribit ad Ciceronem (ad Famil. X. 33): *Nunc haec mihi scribuntur quartam (legionem) cum castra Antonii cepisset a quinta legione concisam esse: ibi Hirtium quoque perisse et Pontium Aquilam.* et Dio Cass. 46. 40. *patres conscripti τὸν Ἀκύλαν ἀποθανόντα ἐν τῇ μάχῃ εἰκόνι ἐτίμησαν*, quod de Ciceronis sententia esse decretum colligas ex Ciceronis ad Brutum epistola l. 15. 8. *Eos per ipsos dies effudi, si ita vis, honores in mortuos Hirtium et Pansam, AQUILAM etiam; quod quis reprehendet nisi qui deposito metu praeteriti periculi fuerit oblitus?* Quis autem Aquilae legato statuum decrevisset nisi in proeliis ad Mutinam factis eius egregia virtus magno ad victoriam adiumento fuisset. Haec quoque probabilis Hermannii suspicio est D. Brutum ipsum intra moenia remansisse et per legatum Aquilam rem bene et feliciter gessisse. Fieri potest ut Aquila cum parte legionum eruperit et hostes ancipiti proelio presserit et sic maximo ad victoriam adiumento fuerit, quarum rerum Romano more laus, honos, praemia in Proconsulis Bruti caput redundarent. Nisi Caesar Rubiconem traiecisset Cicero Pomptinii legati virtute et Bibulus quaestoris Cassii triumphantes in Urbem introiissent, ut nunc D. Bruto, quamquam alieno beneficio vivebat, Pontii Aquilae virtute triumphus decretus est.

Epist. I. 2. 3. *quod scribis de seditione quae facta est in legione quarta de Antoniis* (Codd. DE CATONIIS), *in bonam partem occipies: magis mihi probatur militum severitas quam tua.* Derident Tunstall et Markland ineptum falsarium, qui nescierit *quartam* legionem ad Octavium defecisse et ad Mutinam illo tempore acerrime depugnare. Tam ineptum est id credere de eo, quem ipsi existimant pleraque sua ex Philippicis sumsisse, ac si Mutinam non in Gallia Cisalpina sed in Illyrico sitam dixisset. Quae sit illa *quarta* Bruti legio aut quid sit pro ea rescribendum nos latet, nam nemo probabit quod Hermanno in mentem venit: *in legione QUADAM fraude C. Antonii.* Ultima sane arrident *fraude C. Antonii*, sed *in legione QUADAM* (aut QUADAM TUA) ad Brutum scribere absurdum est. Caeterum Dio Cass. 47. 22. *in legionibus Bruti* (non in una legione) seditionem notam scribit: (Brutus) *τὰ στρατεύματα σασισθέντα οἱ ὑπὸ τοῦ*

Ἀντωνίου κατεξήσατο. In hoc quoque vehementer ab Hermanno dissentio quod putat verba: *magis mihi probatur militum severitas quam tua sana et integra esse* (*Vindic. Latin. p. 40*) nam ζεῦγμα hoc esse et *lenitas* vel *clementia* ex opposito *severitas* cogitatione suppleri. Quis vidit umquam ζεῦγμα in *magis-quam*? Orellius quoque defendit vulgatam δξύμωρον esse ratus, in quo τὸ μὲν μωρὸν video, τὸ δ' ὄξύ non video. Omnino aut *lenitas* aut *clementia* addendum. Plane idem valere in tali re *lenitas* et *clementia* ostendit Epist. II. 7. 5. *video te lenitate delectari: — praeclare quidem sed aliis rebus, aliis temporibus locus esse solus debetque clementiae.*

Epist. I. 2. 5. *de me possum idem quod Plautinus pater in Trinummo:*

mihi quidem aetas acta ferme est, tua istuc refert maxime;

Cf. Cicer. ad Attic. XII. 38. *Ferrem graviter si novae aegrimoniae locus esset — quamquam*

mihi quidem . . . !

sed tenendus dolor est. et ad Attic. XIV. 21. *amariorem me senectus facit: stomachor omnia. sed mihi quidem βεβίωται. viderint iuvenes.*

Lib. I. 3. 1. *Quales tibi saepe scripsi consules, tales exstiterunt.* Sententia est imperfecta, quia verbum necessarium intercidit. Supplendum: *quales tibi saepe scripsi FORE consules.* Quod praedixerat comparat cum eventu: Consules tales fuerunt quales tibi saepe scripsi eos *futuros.*

Lib. I. 3. 2. *nihil est in me inane; sed tamen omnium ordinum consensus, gratiarum actio gratulatioque me commovet: propterea quod popularem ME esse in populi salute praeclarum est.* Duae literulae male repetitae sunt. Legendum enim: *popularem esse.* Requiritur sententia generalis, ut in Philipp. I. 14. *carum esse civem, bene de re publica mereri, laudari, coli, diligigi gloriosum est.*

Epist. I. 4. 2. *statuo nihil nisi hoc: senatus aut populi Romani iudicium esse de iis civibus qui pugnantes non interierint. At*

oc ipsum, inquit, inique facis, qui hostilis animi in rem publicam homines cives appelles. Argutatur Markland fieri non potuisse ut id Bruto obiiceretur a Cicerone, qui eosdem homines in ea ipsa epistola, cui Brutus respondeat, cives appellaverit I. 3. 3. Sic sentit senatus, sic populus Romanus nullos umquam hostes digniores omni supplicio fuisse quam eos cives, qui hoc bello contra patriam arma ceperunt. Non cogitavit, quamquam admodum perspicuum est, alio sensu cives a Bruto dici, alio a Cicerone. Brutus dicit eos qui incolumes sint et iure ac legibus tuti quamdiu non sint a senatu aut a populo Romano hostes iudicati, Cicero contra eos, qui natura cives sint, voluntate hostes, ut ipse loquitur Philipp. VIII. § 13. *sin eos qui natura cives sunt, voluntate hostes salvos velis.* cf. Philipp. XIII. § 1. *bellum quod cum impiis civibus consceleratisque suscepimus.* et XIII. § 2. *nihil igitur hoc cive, nihil hoc homine tetrius, si aut civis aut homo habendus est qui civile bellum concupiscit.* et in epistola ad Brutum I. 14. *erit civis nemo, quem quidem civem appellari fas sit.*

Lib. I. 4. 3. Nunc, Cicero, nunc Agendum est ne frustra oppressum esse Antonium gavisi simus. Emendandum esse arbitror: nunc Cavendum est.

Lib. I. 4. 4. tantam scribit esse Ciceronis auctoritatem „*quanta maxima in libera civitate unius esse potest.* additque: *quam tu non solum bene sentiendo sed etiam prudenter tueri debes.* Supplendum: *sed etiam prudenter AGENDO tueri debes.* In vulgata lectione prudenter sentiendo sensu vacuum est.

Epist. I. 4. 3. Nunc, Cicero, nunc Cavendum est ne frustra oppressum esse Antonium gavisi simus neu semper primi cuiusque mali excidendi causa sit ut aliud renascatur illo peius. Manifestum est haec aut manca aut mendosa esse: unde enim penitet genitivus primi cuiusque mali excidendi? Tamen sententia loci plana est et perspicua: Cavendum esse ait ne quum primum quodque malum excisum fuerit ea de causa aliud peius renascatur. Restitui poterit ea sententia si reposueris: *ne primi cuiusque mali excidium causa sit* cet. cf. Epist. I. 16. 7. *neque*

hoc tibi in mentem venit — iis qui ILLUD MALUM EXCIDERINT cuius istae reliquiae sunt, nihil quo expleri possit eorum meritu tributurum umquam populum Romanum.

Lib. I. 5. 1. *Nihil honorificentius potuit facere senatus quasi ut tuum esset iudicium quid [tibi] maxime conducere rei publica videretur. Vitiose et inepte interpositum est tibi, quod inest in TUUM esset iudicium. Vulgata lectio significat: ut tu iudicare quid maxime conducere rei publicae iudicares.*

Epist. I. 5. 3. *Ciceronem nostrum in vestrum collegium cooperari volo. Existimo omnino absentium rationem sacerdotum comitiis posse haberi; nam etiam factum est antea. C. enim Marius cum in Cappadocia esset lege Domitia factus est augur, nec quominus id postea liceret ulla lex sanxit. Est etiam in lege Iulia, quae lex est de sacerdotiis proxima, his verbis: QUI PETET CUIUSVE RATIO HABEBITUR. Aperte indicat posse rationem haberi etiam non praesentis. Notum est M. Brutum Pontificem fuisse. Cicero ad Brut. I. 15. 8. Larentia, cui vos pontifices ad aram in Velabro facere soletis. Miro errore et Middleton et Tunstall et Markland, ubi Pontifex commemoratur Pontificem minorem dici putant idque collegium multo minus dignitatis et auctoritatis habuisse quam Auguratum (Markl. pag. 64.) Non meminerant Pontifices minores fuisse scribas Pontificum, qui officii et muneribus pontificiis fungebantur quum Pontifices honoribus et commodis fruerentur. Liv. XXII. 57. L. Cantilius scriba Pontificis, quos nunc minores Pontifices appellant. Ipsum C. Iulium Caesarem „admodum adolescentem absentem Pontificem i. e. minorem factum esse” scribit Tunstall Epist. pag. 244 eodem errore. Velleius Paterculus II. 43. (C. Iulius Caesar ad sacerdotium ineundum (quippe absens pontifex factus erat in Cottae consularis locum) — festinans in Italiam — Hadriaticum maris traiecit sinum. Iulius Caesar post Syllae mortem proper Romam rediit quum interea per collegium auctore Lepido Pontifex factus esset. Hinc diluitur accusatorum criminatio „non C. Marium sed Iulium Caesarem nominari oportuisse: sed falsarium nescivisse C. Caesarem absentem pontificem esse factum. Cicero enim de iis loquitur, qui liberi populi suffragiis sacerdo-*

um adepti essent, non de iis qui per factionem in collegium sunt cooptati antiquata lege Domitia. Sic Caesar Pontifex,

Lepidus Pontifex maximus factus est temporibus turbidis vi oppressa libertate. C. Marius autem absens augur factus est post consulatum sextum quum esset in Cappadocia, quo tempore ex lege Domitia aut ipse quis petebat aut absentis per amicos habebatur ratio, cuius rei exemplum Cicero afferre volebat. Quod autem scribit Dio Cassius 37. 37. Antonium, ut Lepidum Pontificem maximum faceret, legem Corneliam renovasse (ἐς τοὺς ἱερέας αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ δήμου τὴν αἵρεσιν τοῦ ἀρχιερέως ἐπανήγαγεν) primum non de omnibus, sed de solo Pontifice maximo loquitur, et res ipsa vera non est. Lepidus „*Pontifex maximus in C. Caesaris locum furto creatus est*” teste Velleio II. 63. „*in confusione rerum ac tumultu Lepidus Pontificatum maximum interceptit.*” Liv. Epist. 117. Legem Domitiam post sedem Caesaris integram mansisse et sacerdotia a populo peti apparet ex Philipp. II. 2. et XIII. 5.

Octavius ipse admodum adolescens Pontificatum erat adeptus beneficio Caesaris. Philipp. V. 46. in Scto: *Quod C. Caesar Caii F. Pontifex pro praetore — milites veteranos ad libertatem populi Romani cohortatus sit. et post pauca: placere C. Caesarem Caii F. pontificem pro praetore Senatorem esse.*

Sed novum crimen accusatores addunt et tamquam machinam movent inscriptionem veterem unde colligunt C. Marium antequam Domitiam latam Romae augurem esse factum. Videmus quid rei sit. Arretini in Etruria in fori porticibus statuas clarorum virorum cum elogiis posuerunt, ut Augustus Romae in fori sui porticibus (Suet. Aug. 31.). Statuae olim omnes sine vestigio perierunt, sed elogiorum, quae in basi subscripta erant, aliquae partes tulerunt aetatem, in his ex elogio C. Marii haec habemus:

C. MARIUS C. F. COS. VII. PR. TR. PL. Q. AUGUR TR. MILITUM. Fieri non potest quin sit in iis aliquid erratum ¹⁾ et ita scriptum oportuerit. Q. TR. MILITUM. AUGUR. In caeteris enim omnibus primum honores a summo ad infimum enumerantur,

¹⁾ Fabros in tali re errare posse ostendit Cicero ad Attic. XIII. 44. *errorem rilem putavi: nunc video Metelli.*

deinde adiiciuntur sacerdotia, ut in Fabio Maximo: DICTATOR BIS — TR. MIL. II. PONTIFEX AUGUR. in Aemilio Paulo: COS. II. — TR. MIL. TERTIO. AUGUR. in Licinio Lucullo: COS. — TR. MILITUM. AUG.

Qui autem opinantur recte et ordine in marmore exaratum esse:

Q. AUGUR. TR. MILITUM.

et in his ut in caeteris ordinem temporum esse servatum, necesse est credant C. Marium post tribunatum militum et ante quaesturam Augurem esse factum, quo quid absurdius cogitari vel existimari potest? Quin potius ab ipso Cicerone optimo teste hanc notitiam grati accipimus et C. Marium post sextum Consulatum absentem Augurem esse factum, et fuisse legem Iuliam de sacerdotiis, eamque recte *proximam* dici quoniam lex Antonia, quae fingitur ex loco Dionis, nulla umquam fuit.

Praeterea quod negant admodum adolescentes ad Auguratum adspirare potuisse, ne hoc quidem verum est. Brutus ad Ciceronem scribit I. 7. 1. *L. Bibulus — in Pansae locum petere constituit. Eam nominationem a te petimus. Neque coniunctioni dare beneficium quam nos tibi sumus, neque digniorem nominare potes quam Bibulum.* Iam septem annis ante (anno 50) pater Bibulus cum Cicerone de ea re egerat. ad Famil. II. 17. (Bibulus) *tantum de auguratu filii sui scripsit ad me.* Cavillantur accusatores non esse satis *petere*, sed *auguratum* aut *pontificatum* *petere* dictum oportuisse. Satis haec refutavit Hermannus in *Vindic. Lat.* neque id attigissem nisi ut mendum eximerem ex Epistola ad Atticum I. 17. 11. *Luceium scito [consulatum] habere in animo statim petere.* Quis tandem qui Ciceronis lectione aurem subactam habet hanc ineptam verborum compositionem ferre potest? Satis sciebat Atticus quid Luceius petiturus esset, item, credo, Cicero quid in Pansae locum Bibulus. Reliqua pars loci omnes habet numeros veritatis, ut ipse Markland demonstravit ex Philippica II. 2. 4. *auguratus petitionem mihi te concessisse dixisti. O incredibilem audaciam! quo enim tempore me augurem a toto collegio expetiturum Cn. Pompeius et Q. Hortensius nominaverunt (neque enim licebat a pluribus nominari) tu nec solvendo eras.* et XIII. 5. 12. *de Sexto Pompeio in paternum auguratus locum — ego eum ut quod a patre accep*

lio reddam mea nominatione cooptabo. Plinius Epist. IV. 8. *successi* (in auguratu) *Iulio Frontino principi viro, qui me nominationis die per hos continuos annos inter sacerdotes nominabat tamquam in locum suum cooptaret.* Rationem igitur videmus fuisse talem ut quotannis sacerdotes certo die nominarent eum quem in demortui locum in collegium suum cooptari vellent neque licuisse a pluribus quam a duobus nominari, ut octo minimum in demortui locum peterent, quo maior esset populo deligendi copia. Eandem in omnibus collegiis nominandi consuetudinem fuisse natura rei satis demonstrat: itaque Cicero filio suo idem a Bruto petit quod a Cicerone Brutus L. Bibulo, *augur a pontifice, pontifex ab augure.* Observanda est etiam loquendi consuetudo in verbis „*Ciceronem nostrum in vestrum collegium COOPTARI volo.*” Nam verbo *cooptandi* post legem Domitiam non est amplius locus, sed radices egerat et re mutata vetus verbum haesit ut in Philippica: *ego eum — mea nominatione cooptabo*, et apud Plinium: *tamquam in locum suum cooptaret.*

Falluntur etiam qui dicunt „*that the Augurate was too high and unusual a Dignity (as indeed ordinarily it was) for so young a person as L. Bibulus*” Complura enim sunt exempla eorum, qui admodum adolescentes Augures facti sunt, Ti. Gracchus εὐθὺς ἐκ παλίων γενόμενος — τῆς τῶν Αὐγούρων λεγομένης ἱερωσύνης ἡξιώθη Plut. in Ti. Graccho 4. 1. et antiquior eiusdem nominis apud Livium XXIX. 38. in M. Pomponii Mathonis locum creatus augur Ti. Sempronius Gracchus admodum adolescens, quod TUNC perrarum in mandandis sacerdotiis erat.

Pansam augurem fuisse vel ex Ciceronis loco satis constat, quem enim alium *nominare* poterat nisi in suo collegio? Exstat etiam aliud disertum Ciceronis de ea re testimonium ad Famil. XII. 25. *Hirtium quidem et Pansam collegas nostros — amissimus.*

Quis denique mirabitur Augures esse adolescentes ubi C. Caesarem patrem XXII annos natum et C. Caesarem filium XIX annorum Pontifices (non pontifices *minores*) videmus.

Sic igitur concidunt ea quae Marklandus pag. 73. confidenter eribit: *but, I believe, Learned Men may spare them-*

selves any further trouble in searching after this Lex Iulia de sacerdotiis. The composition discovers the Author of it, and shows that it is to be found nowhere but in these Epistles.

Quum nuper in Hispania Baetica tabulae ex aere effossae essent, in quas *Lex Coloniae Genetivae Iuliae* est incisa, vir doctissimus Ch. Giraud (dans le *Journal des Savants* 1877. pag. 125.) in ea lege expressa legis Iuliae de sacerdotiis vestigia agnoscere se scripsit. *Nous avons, inquit, dans la loi Génétivaine le témoignage et l'émanation de la loi de César, ainsi que la preuve de l'authenticité de la lettre en question de Cicéron à Brutus, du moins en ce qui touche la loi Iulia.* Quamquam mihi, ut verum fatear, hanc suspicionem non probavit, tamen impense probo quod addidit pag. 126. *La lettre à Brutus n'est donc pas l'oeuvre de l'imagination inventive d'un faussaire. On ne fabrique pas, d'ailleurs, une formule aussi exacte que celle de la loi de sacerdotiis à l'endroit des conditions de candidature.*

In ipsa lege Coloniae Genetivae Iuliae advertit me quod scriptum est. cap. LXVII. *Neve quis quem in collegium pontificum capito sublegito cooptato nisi tum cum minus tribus pontificibus ex iis qui coloniae Genetivae sunt erunt.*

Neve quis quem in collegium augurum sublegito cooptato nisi tunc cum minus tribus auguribus ex iis qui coloniae Genetivae sunt erunt.

Quamquam nihil esse solet in coloniis quod non sit ad urbis Romae exemplum compositum tamen hoc novum et inauditum est sacerdotum comitia tum demum haberi quum minus tribus pontificibus vel auguribus in collegio superessent et (quia *tres faciunt collegium*) nihil ab iis recte agi posset. Satis constat Romae in demortui damnative locum statim peti, sublegi, cooptari solere. Videmus in Pansae demortui locum, in locum M. Antonii hostis iudicati non deesse qui statim petant neque cur aliter fieret idonea ratio apparet. Sed diserta legis verba sunt ut res sit certissima. Sed video mihi a Theodoro Mommsen esse dissentiendum, qui in *Ephemeride Epigraphica* Tom. III. pag. 99. ita scribit: *Quot loci in utroque collegio (Pontificum*

Augurum) — fuerint adhuc parum constabat; iam vero ex lege c. 67. intelligitur ternos in utroque collegio sacerdotes esse. Nam si tres tantum in colonia Genetiva Pontifices et idem Augures fuissent, prorsus supervacaneum hoc legis ceterum esset. Sponte enim intelligitur in demortui damnatorum oportere alium capi, sublegi, cooptari, neque id lege esse praecipendum. Sed quum in utroque collegio aut sex essent aut plures, ut Capuae decem augures, sex pontifices constat fuisse (ut ipse Mommsen ex Cicerone de lege Agraria l. 55. 96. demonstravit) apparet non statim si quis esset de collegio demortuus alium in illius locum sublegi sed quum unus tribus sacerdotibus essent superstites tum demum sacerdotum comitia a Duumviris haberi solere.

Epist. I. 5. 4. omnino Pansa vivo celeriora omnia putabamus: statim enim collegam sibi subrogavisset; deinde ante praetoria sacerdotum comitia fuissent. Nunc per auspicia longam moram deo. Dum enim unus erit patricius magistratus auspicia ad tres redire non possunt. Comparant cum his locum Dionis Cassii 46. 44. Octavianus a populo consul creatus est δύο τινῶν τὶ ὑπάτων πρὸς τὰς ἀρχαιρεσίας αἰρεθέντων, ἐπειδὴ ἀδύνατον μεσοβασιλέα δι' ὀλίγου οὕτως ἐπ' αὐτὰς (ad comitia consularia) κατὰ τὰ πάτρια γενέσθαι πολλῶν ἀνδρῶν τῶν τὰς εὐπατρίδας ἀρχὰς ἐχόντων ἀποδημούντων. Quamquam haec de eadem dicuntur tamen inter se non concinunt. Inspiciamus primum aliqua testimonia. Cicero pro domo cap. 14. auspicia populi Romani si magistratus patricii creati non sint intereant necesse est, quum interrex nullus sit, quem et ipsum patricium esse et a patricio prodi necesse est. Asconius Pedianus ad Milonianam g. 32. Orell. Pompeius — et T. Munatius tribunus plebis ferri ad Senatum de patriciis convocandis qui interregem prodirent non sunt passi. Cicero ad Atticum IX. 9. 3. permagnus (Iulii Caesaris) interest rem ad interregnum non venire: id nequatur si per praetorem consules creantur. Appianus B. C. 98. Sylla consulibus absentibus — τῇ βουλῇ προσέταξεν ἐλέσθαι καλούμενον μεταξὺ βασιλέα. In Ciceronis loco auspicia ad tres redire non possunt significat patres ad prodendum interregem convocari non possunt, sive concilium patrum, sive comitia

curiata haberi non possunt, et quod de Sylla dicitur τῇ βουλῇ προσέταξεν ἐλέσθαι τὸν καλούμενον μεταξὺ βασιλέα per breviloquentiam dictum est pro: ad senatum retulit de patriciis convocandis qui ex suorum numero interregem proderent. Sed quod scribit Cicero: dum unus erit patricius magistratus auspicia ad patres redire non possunt, et quod Dio Cassius: πολλῶν ἀνδρῶν τῶν τὰς εὐπαιδείας ἀρχὰς ἔχόντων ἀποδημούντων inter se conciliari non possunt. Omnino quae sit huius rei ratio ex tenuibus vestigiis quae supersunt indagari et intelligi nequit. Eandem difficultatem per vim Octavianus diremit creatis (ut vidimus) duumviris, qui pro consulibus (ἀντὶ ὑπάτων) comitia consularia in campo haberent.

Cur non potuerit illo anno Cornutus Praetor urbanus de ea re ad senatum referre *dum unus esset patricius magistratus* prorsus intelligi non potest, sed habemus disertum de ea re Ciceronis auguris publici testimonium.

Epist. I. 6. 2. *tibi Glycona medicum Pansae, qui sororem Achilleos nostri in matrimonio habet, diligentissime commendo. Audimus eum venisse in suspicionem Torquato de morte Pansae custodiri ut parricidam. Nihil minus credendum est; quis enim maiorem calamitatem morte Pansae accepit? Praeterea est modestus homo et frugi, quem ne utilitas quidem videatur impulsura fuisse ad facinus. Suetonius in Augusto cap. 11. Hoc bello (Mutinensi) cum Hirtius in acie, Pansa paullo post ex vulnere periissent rumor increbuit ambos opera eius occisos, ut Antonio fugato re publica consulibus orbata solus victores exercitus occuparet. Pansae quidem adeo suspecta mors fuit ut Glyco medicus custoditus sit quasi venenum vulnere indidisset. Tacitus Annal. I. 10. iudicia hominum de Octaviano mortuo commemorans: dicebatur — simulatam Pompeianarum gratiam partium: mox ubi decreto patrum fasces et ius praetoris invaserit caesis Hirtio et Pansa (sive hostis illos seu Pansam venenum vulnere affusum, sui milites Hirtium et machinator doli Caesar abstulerant) utriusque copias occupavisse. Sic solent hominum animi partibus infecti vel absurdissimas scelerum suspensiones parere. Fuit adeo qui scriberet „Hirtium in pugnae tumultu ab ipso (Octaviano) interemtum” Sueton. l. l. Brutus his rumoribus*

nihil credebat. nihil Pansa ipse, si quid veri est in iis quae scribit Appianus B. C. III. 75 sqq. de Pansa moribundo legiones Octavio reddente, quamquam, ut verum fatear, haec mihi morientis Pansae oratio non uno nomine vehementer suspecta est. Torquatus, qui Glycona in custodiam dederat, Pansae quaestor erat teste Appiano B. C. III. 69 et 76.

Epist. I. 7. 2. *Appuleium vero tu tua auctoritate sustinere debes. Sed Appuleius in sua epistola celebrabitur.* Tricatur in his Markland quasi in sua epistola esset in epistola ab ipso scripta et arguit non multum id commendationis habiturum neque esse modestum. Nihil aliud Brutus dicit nisi se alia epistola de industria Appuleium esse commendaturum: non paucis et obiter ut in hac, sed in alia eius laudes ac merita se enumeraturum. Affinia sunt in Philipp. XIII. 21. 50. *ut proprio Scto Pompeius laudatus esse videatur.* et V. 7. 21. *separatim suo nomine notanda censeo.*

Epist. I. 10. 2. *huius belli fortuna ut in secundis fluxa, ut in adversis bona.* Iisdem plane verbis Cicero ad Atticum scripserat anno 57 (ad Att. IV. 1. 8.): *ita sunt res nostrae, ut in secundis fluxae, ut in adversis bonae.* Saepe Cicero idem iisdem verbis scribit. Hinc emendari certa correctione potest locus ad Famil. IV. 15. 8. *si (comitia) ut putantur gratuita fuerint plus unus Cato potuerit quam omnes quidem (Cod. Med. qui) iudices.* et ad Quint. fratr. II. 15. b. 4. *quae comitia si gratuita fuerint, ut putantur, plus unus Cato FUEBIT quam omnes leges omnesque iudices.* Manifestum est utrobique reponi oportere: *Cato POTUERIT quam OMNES LEGES omnesque iudices.*

Epist. I. 10. 3. *sed Caesarem meis consiliis adhuc gubernatum — improbissimis literis quidam fallacibusque interpretibus ac nunciis impulerunt ad spem certissimam consulatus.* Si pervulgatam de ea re famam sequaris Cicero mendacia loquitur, namque ipse ab Octavio sollicitatus creditur senatui auctor fuisse ut Octavium consulem facerent eique prudentem aliquem virum ex senioribus (semet ipsum videlicet) collegam adderent a quo gubernaretur. Diserte et multis verbis haec narrat Ap-

pianus B. C. III. 82. *consulatum*, inquit, *petebat Caesar* πέμπων ἐς τὸν Κικέρωνα ἰδίᾳ παρεκάλει καὶ συνάρξαι ὥς Κικέρωνα μὲν τὴν ἀρχὴν διοικήσοντα, αὐτὸς δὲ τὴν ἐπωνυμίαν καρπωσόμενος μόνην — Κικέρων μὲν δὴ τούτοις ἐπαρθεὶς διὰ Φιλαρχίαν — συνεβούλευε θεραπεῦσαι τὸν ἄνδρα, et post pauca: ἐκέλευεν αὐτῷ συνελεύσθαι τῶν τινὰ πρεσβυτέρων ἔμφρονα τῆς ἐκείνου νεότητος ἐγκρατῇ παιδαγωγόν, additque: *sed hanc Ciceronis ambitionem derisit senatus*, Κικέρωνα μὲν ἡ βουλὴ τῆς Φιλαρχίας ἐγέλασεν.

Eandem fabulam rursus inculcat III. 92. *quum Caesar urbem per vim occupasset Cicero* αὐτῷ ἐντυχὼν ἀπελογεῖτο καὶ τὴν εἰσήγησιν τῆς ὑπατείας ὑπερεπῆρεν, ἣν αὐτὸς ἐν τῇ βουλῇ πρότερον εἰσηγήσατο. Disertissime dicitur Cicero ipse in Curia censuisse ut Octavius consul crearetur. Diversa ab his narrat Plutarchus in Cicerone cap. 45. primum δὲ Καῖσαρ φοβηθεὶς ὑπέπεμπε τῷ Κικέρωνι τοὺς πείθοντας ὑπατείαν μὲν ἀμφοτέροις ὁμοῦ πράττειν, χρῆσθαι δὲ τοῖς πράγμασιν ὅπως αὐτὸς ἔγνωκεν, deinde ex Octaviani commentariis: ὁμολογεῖ δὲ Καῖσαρ αὐτὸς ὥς — χρήσαιτο τῇ Κικέρωνος ἐν δέοντι Φιλαρχίᾳ προτρεψάμενος αὐτὸν ὑπατείαν μετιέναι συμπράττοντος αὐτοῦ ¹⁾). Clandestina tantum de his consilia inita fuisse narrant, quae facili negotio fingi de nihilo poterant. In senatu de ea re esse actum idque ipsum Ciceronem censuisse neque Plutarchus neque Octavianus verbo commemorant, nisi quod Plutarchus addit cap. 45. ἐνταῦθα μέντοι μάλιστα Κικέρων ἐπαρθεὶς ὑπὸ νέου γέρον καὶ φενакισθεὶς — παρασχὼν αὐτῷ τὴν σύγκλητον εὐθὺς μὲν ὑπὸ τῶν φίλων αἰτίαν εἶχεν, ὀλίγῳ δ' ὕστερον αὐτὸν ἀπολωλεκῶς ἤσθετο. quae manifesto falsa sunt, namque eam rem frustra fuisse omnes, qui hanc fabulam narrant, ultro fatentur. Paucis attigit Dio Cassius 46. 42. (*Octavius*) πάνυ τι ἔπρασσε διὰ τε ἄλλων καὶ διὰ τοῦ Κικέρωνος ὅπως χειροτονηθείη οὕτως ὥς καὶ συνύπατον αὐτὸν ὑποσχέσθαι οἱ ποιήσιν. additque: ἐπεὶ δ' οὐδ' οὕτως ἤρέθη ἡτοιμάζετο ὥς πολεμήσων. Omnibus his mendaciis et commentis opponamus disertissimum ipsius Ciceronis testimo-

1) Est etiam alia fabula apud Plutarchum in Compar. Demosthenis et Ciceronis cap. 4. Κικέρωνα δ' ὠνειδισεν ἐν τῇ βουλῇ Λαίλιος αἰτουμένου Καίσαρος ὑπατείαν μετιέναι παρὰ νόμον οὕτω γενειῶντος σιωπῇ καθήμενον. Non Cicero, sed Caesar ipse (si quid credere lubet) petit consulatum et Cicero tacitus assidet.

iam enim licere existimo Bruti et Ciceronis epistolis genuinis, ut sunt, uti. Audi igitur Ciceronem I. 10. 3. *Id simul ac sensi* (Caesarem consulatum appetere) *neque ego non absentem literis monere destiti nec accusare praesentes eius consiliarios, qui eius cupiditati suffragari videbantur, nec in se sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitavi. Nec ulla in re memini aut senatum meliorem aut magistratus; nunquam enim in honore extraordinario — accidit, ut nemo tribunus plebis, nemo alio magistratu, nemo privatus auctor existeret. Suntne haec satis diserta? et tamen haec dicere putatur is qui ipse in Curia rei auctor fuerit. Ergo, accusatores inquirunt, spurium testimonium et epistola cum reliquis supposita et commenticia.* Tanto rectius ac verius Hermannus Rehtf. II. pag. 62. totam hanc fabulam de Cicerone alterum consulatum vel petente vel obtinente explodit et ex malevolorum rumoribus natam esse existimat. Quo pacto Octavius consulatum invito senatui extorserit satis constat et ostendam breviter ut Dionis Cassii, qui semper quomodo in Ciceronem semper iniquissimus est, calumniam refutem. Suetonius in Augusto cap. 26. *consulatum ultimo aetatis anno invasit admotis hostiliter ad urbem legionibus missisque qui sibi nomine exercitus deposcerent: cum quidam clamitante senatu Cornelius centurio princeps legationis reiecto saluto ostendens gladii capulum non dubitasset in curia dicere: hic periet si vos non feceritis.* Dio Cass. 46. 42. *Octavius milites adringentos ad senatum misit qui ipsi consulatum deposcerent* εἰς τις αὐτῶν τὸ ξίφος λαβὼν — εἶπεν ὅτι· ἂν ὑμεῖς τὴν κτείαν μὴ δῶτε τῷ Καίσαρι τοῦτο δώσει. Haec vera sunt, sed e quid addat: καὶ αὐτῷ ὁ Κικέρων ὑπολαβὼν· ἂν οὕτως, ἔφη, πακκλῆτε λήψεται αὐτήν. Quid autem esse potest et a Ciceronis natura et ab eius in libertate defendenda consiliis alienius, quam hanc protervi militis impudentiam palam probare, quomodo peius militum et ducum insolentiam odisset? I. 10. 3. *Idemur* (scribit ad Brutum) *cum militum deliciis tum imperatoris insolentia. Tantum quisque se in re publica posse postulat quantum habet virium: non ratio, non modus, non lex, non auctoritas, non officium valet, non iudicium, non existimatio civium, non posteritatis reverentia.* Quis non in his verbis stilum et veritatem Tullianam agnoscit? Saepe Cicero εἰρωνεύεται, saepe

causae ac temporibus servit, nonnumquam non ex animi sententia loquitur, sed *εἰπωμελα* si hoc agas pellucet neque in eumquam „signa conturbantur quibus voluntas a dissimulatione distinguere possit” (ad Att. VIII. 9. 2.) et quod impudentissime accusatoribus mentiri videtur de Octavii consulatu fac eum nobis dicere idem quod Appio Pulchro dicit (ad Famil. III. 10. 7): *si me virum bonum — si satis magni animi, non minimi consilii in maximis rebus perspectum habes, nihil in me — perfidiosum et insidiosum et fallax — debes agnoscere.*

Epist. I. 10. 4. *haec ego multo ante prospiciens fugiebam ex Italia tum cum me vestrorum edictorum fama revocavit. Reprehendunt usum pluralis numeri quum constet unum et idem Bruti et Cassii edictum fuisse, sed non sunt in talibus boni scriptores tam diligentes nisi historiam scribant aut dicant aliquid pro testimonio. Velleius Paterculus, qui ipsum edictum ob oculos habebat II. 62. M. Brutus et C. Cassius — testati EDICTIS libenter se vel in perpetuo exilio victuros dum rei publicae constaret concordia nec ullam belli civilis praebituros materiam, plurimum sibi honoris esse in conscientia facti sui profecti Urbe atque Italia — provincias exercitusque occupaverant. Vides ipsa edicti verba a Velleio descripta esse. Eadem obversabantur Ciceroni Philipp. I. 9. 9. atque ego celeriter Veliam detectus Brutum vidi; quanto meo dolore non dico. — Neque vero illum similiter atque ego eram commotum esse vidi. Erectus enim maximi ac pulcherrimi facti sui conscientia nihil de suo casu, multa de vestro querebatur. et Philipp. X. 3. 8 (Brutum) vidi postea Veliae cedentem Italia ne qua oriretur belli civilis causa propter se.*

Epist. I. 10. 5 *hoc adolescentis (Octavii) praesidium equidem adhuc firmum esse confido; sed ita multi labefactant ut ne moveatur interdum extimescam. Multus est Marklandus in demonstrando labefactare aliquanto plus esse quam movere. Respondit Hermannus. Addo locum ex Philipp. IV 5. 13. alia omnia incerta sunt — virtus est una altissimis defixa radicibus, quam numquam ulla vi labefactari potest, numquam demoveri loco.*

Epist. I. 12. 1. *Lepidus — repente non solum recepit reli-*

sias hostium sed bellum acerrime terra marique gerit; cuius ritus qui futurus sit incertum est. Ridet Markland pag. 145 *Id terra marique* quasi repente Lepidi legionarii milites in lassarios fuerint conversi. *Produc*, inquit, *unum testem qui dicat vel unam navim Lepidum habuisse et concedam.* Ita loquitur quasi quidquam de hoc bello nobis alicunde sit notum. Sed hoc quidem facile intelligimus Lepidum, qui cum Sexto Pompeio bellum gereret, nullo modo sine classe valida id facere potuisse, quia Pompeius copiis navalibus pollebat et Hispania Ulterior ex tribus partibus mari alluitur.

Epist. I. 15 1. *Messalam habes.* Quum Hermannus suas *Vindicias* in lucem edidisset statim ei respondit A. G. Zumptius edito libello *de M. Tullii Ciceronis ad M. Brutum et Bruti ad Ciceronem epistolis* Berolini 1845. Est haec ingeniosi iuvenis levis et tumultuaria opella, quam molli brachio Hermannus in *Vindiciarum Brutinarum Epimetro* satis confutavit. Ad verba *Messalam habes* Zumptius haec annotavit pag. 22. „*contumeliosum erat dicere Messalam haberi a Bruto, nec is qui scripsit hanc epistolam id voluit sed hoc modo dicebat Messalam esse cum Bruto.*” Obversabatur ei Aristippi dictum: *ἔχω οὐκ ἔχομαι*, vel Terentianum: *quis heri Chrysidem habuit?* et sim. Sed is qui scripsit hanc epistolam saepissime sic loquitur: satis est ex epistolis ad Atticum haec expromere II. 22. 4. *expedita mihi sunt omnia si te habebo* III. 2. 1. *si te habeam.* VII. 22. 2. *Terentiam habebis Idibus.* VIII. 11. B. 1. L. *Torquatum — formis non habemus.* X. 17. 3. *Ocellam vellem haberemus.* XIII. 9. 1. *εὐχαίρως ad me venit quum haberem Dolabellam.* XIII. 12. 4. *cum Pisone Erotem habes.* Qui sine contumelia licere poterat *Terentiam habebis*, idem eodem sensu dixit *Messalam habes.* Cicero ad Terentiam scribit (ad Famil. XIV. 4. 3.) *quoquo modo potes ad me fac venias. Unum hoc scito: si te habebo non mihi videbor plane perisse.*

Epist. I. 15. 3. *Solon sapientissimus fuit ex septem.* Sed lem Cicero, ut Markland observavit pag. 130, scripsit de *egg.* II. 11. *Thales sapientissimus inter septem fuit.* Hic se Markland non continet et exclamat: *The Contradiction is*

so manifest, that One of the Two Cicero's must be under a great mistake. Si foret in terris rideret Cicero quum audiret suo iudicio et testimonio constitui quis esset inter septem omnium sapientissimus.

De septem sapientibus Cicero non multo plura quam novoverat, id est propemodum nihil, poteratque unusquisque eorum per vices sapientissimus nominari.

Lib. I. 15. 5. *Cedebas enim, Brute, cedebas; quoniam Stoici nostri negant fugere sapientis. Verum esse arbitror: negant fugere sapientem*, ut in tali re dici assolet: ὁ σοφὸς οὐ φεύγει, *sapiens non fugit.*

Epist. I. 15. 7. *quamquam ego illi (Octaviano) tum verborum laudem tribui eamque modicam. Decrevi etiam imperium; quod quamquam videbatur illi aetati honorificum tamen erat exercitum habenti necessarium. Quid enim est sine imperio exercitus? Statuam Philippus decrevit, celeritatem petitionis primo Servius, post maiorem etiam Servilius. Nihil tum nimium videbatur.* Philipp. V. § 45. *demus igitur imperium Caesari, sine quo res militaris administrari, teneri exercitus, bellum geri non potest. Sit pro praetore eo iure quo qui optimo. et § 46 in Scto: de eas res Senatui placere C. Caesarem C. F. pontificem pro praetore senatorem esse sententiamque loco praetorio dicere, eiusque rationem quemcumque magistratum petet ita haberi prout haberi leguliceret si anno superiore quaestor fuisset.* Dio Cassius 46. 21. *senatus Octaviano decrevit εἰκόνα καὶ τὸ βουλευεῖν ἐν τοῖς τεταμιευκόσι τό τε τὰς ἄλλας ἀρχὰς δέκα ἔτεσι θᾶσσον παρὰ τὸ νενομισμένον αἰτῆσαι.* Appianus B. C. III. 51. *senatus decrevit Octaviano ἐπίχρυσον εἰκόνα τεθῆναι καὶ γνώμην αὐτὸν εἰσφέρειν ἐν τοῖς ὑπατικοῖς ἤδη καὶ τὴν ὑπατείαν αὐτὴν μετιέναι τοῦ νόμου θᾶσσον ἐτῶν δέκα* Errant Graeci testes, ut solent, in minutioribus: non enim quaestorio loco, neque consulari loco, sed praetorio (ut qui pro praetore esset) Octaviano datum sententiam dicere, neque de consulatu petendo quidquam erat in Scto scriptum neque de decem annis. sed collegerunt id ex verbis eius rationem ita haberi ac si anno superiore quaestor fuisset quod X annorum intervallum est. Velleius Paterculus II. 61

eum (Octavianum) *senatus honoratum equestri statua* — *pro praetore una cum Consulibus designatis Hirtio et Pansa bellum cum Antonio gerere iussit*. Haec omnia ex Ciceronis epistola confirmantur et supplentur. Statuam Philippus vitricus decrevit, celeritatem petitionis Servius et Servilius, ut pro praetore esset Cicero. Celeritas petitionis maior data est quam fieri solet. Datum est nonnullis ut biennio maturius, triennio maturius, quinquennio maturius peterent. Philipp. V. § 52. *ob eam causam Senatus placere uti L. Egnatuleio triennium ante legitimum tempus magistratus petere, capere, gerere liceat*. Huiusmodi quid Servius decreverat, maiorem etiam celeritatem Servilius, cuius sententiam Cicero in Scto amplexus est. Frustra igitur accusatores criminantur in epistola Servio et Servilio tribui id quod Cicero ipse decrevisset.

Lib. I. 15. 8. *sed nescio quomodo facilius in timore benigni quam in victoria grati reperiuntur*. Quinam reperiuntur? Necesse enim est hoc addi. Itaque restituenda est ea sententiae forma quae in talibus apud omnes usitata est: *nescio quomodo HOMINES facilius in timore benigni cet. cf. I. 16. 8. ac vide quanto diligentius homines metuant quam meminerint*.

Lib. I. 15 13. *sed ego nulla in re malo quam te amando constans et esse et videri*. Praecedens litera M necessariam praepositionem absorpsit. Leg. *quam IN te amando*.

Epist. I. 16. 2. *hoc tu Cicero posse fateris Octavium et illi amicus es? aut si me carum habes vis Romae videri, cum ut ibi esse possem commendandus puero illi fuerim?* Legendum est *vis Romae ME videre*, quod idem est atque *vis me Romam redire, ubi tu nunc es, quum Romae esse non possim nisi Octavii a te precibus exorati beneficio?* Video apud Orellium olim Barthium coniecisse *videre*, sed spernitur. cf. § 6. *an tu Romae habitare id putas esse incolumem? Res non locus oportet praestet istuc mihi. et post pauca: hanc ego civitatem videre velim-quae ne traditam quidem libertatem recipere possit?* et § 8 *Longe a servientibus abero mihi que esse iudicabo Romam ubicumque liberum esse licebit; ac vestri miserebor quibus nec aetas neque honores dulce-*

dinem vivendi minuere potuerint. Haecine, quae spirant τὸ τοῦ Βρούτου φρόνημα, ab obscuro rhetore aut sophista profecta esse putemus?

Lib. I. 16. 5. *Ceterum nequicquam perierit ille; cuius interitu quid gavisus sumus, si mortuo nihilo minus servituri eramus* [nulla cura adhibetur]? Misere habitus locus est propter additum emblemata [nulla cura adhibetur]. Omnia sic optime procedunt: *Ceterum nequicquam perierit ille, cuius interitu quid gavisus sumus, si mortuo eo nihilo minus servituri eramus?* Nisi eo addideris stolide dicentur Romani C. Caesari mortuo servire. Quid erat causae, inquit, cur Caesaris interitu gauderemus si eo interfecto eadem nobis erat servitus toleranda?

Epist. I. 16. 10. *te, Cicero, rogo atque hortor — semper in praesentibus malis prohibendis futura quoque nisi ante sit occursum explores ne se insinuent.* Plurimis verbis Markland reprehendit ac ridet *praesentia* mala prohibere, namque prohibere esse *procul habere* et *praesentia* non posse *procul* esse. Refutavit hanc — quid dicam? — cavillationem Hermannus. Nihil interest inter mala *prohibere* et *arcere*, *avertere*, *depellere*, id est impedire quo minus nos attingant, et sic dicitur *morbum*, *calamitatem*, *pestem*, *bella civilia prohibere*, quae instant. Eodem modo dicebant aliquem *aditu*, *exitu*, *Italia prohibere*. Intrare volentem aut per vim irrumpentem *aditu prohibemus*, non *absentem*.

Epist. I. 16. 10. *Fateor enim duriores esse conditionem spectatae virtutis quam incognitae. Bene facta pro debitis exigimus; quae aliter eveniunt ut decepti [ab iis] infesto animo reprehendimus.* Alieno loco ab iis positum est et in suam sedem sic transferendum: *bene facta pro DEBITIS AB IIS exigimus*, nempe ab iis quorum sit spectata virtus. Verissima haec sententia est et pereleganter enunciata.

Epist. I. 17. 1. Brutus ad Atticum: *scribis mihi mirari Ciceronem quod nihil significem umquam de suis actis.* Miro errore homines docti haec accipiunt de Ciceronis consulatu et

pressa coniuratione Catilinae. Hoc Brutus nunc curabat sciret. Non quid ante annos viginti Cicero egisset Brutus cogitabat sed quid his ipsis diebus ageret, quae Bruto vehementer stomachum movebant et indignationem et iram. Itaque neque ad Ciceronem scribebat neque ad Atticum scribens quidquam de Ciceronis actis commemorabat. Rogatus ab Attico cur ita scriberet respondet: *quoniam me flagitas coactu tuo scribam quae sentio*. Deinde multa quae in Cicerone reprehenderet aperte exponit, primum turpiter Ciceronem Octaviano adulari: *quaedam, inquit, mihi videtur, quid dicam? imperite an ambitiose fecisse: — pueri et cupiditatem et licentiam potius esse irritatam quam oppressam a Cicerone, et plane iracunde et odiose: non omnibus hominibus iactamus Idus Martias similiter atque ille Nonas Decembres imper in ore habet*. Nihil prodesse Ciceronis cum Antonio bellum „*si merces Antonii oppressi poscitur in Antonii locum successio*” — „*ut iam ista quae facit non dominationem sed dominum Antonium timentis sint*.” Deinde ei expromit quod Octaviano triumphum et stipendium decreverit. *Quid inter Salvidienum (abiectionem Octaviani assentatorem) et me interest? quid autem amplius ille decerneret?* Deinde quum Attico dicit: „*nec mehercule te, Attice, reprehendo; aetas enim, liberi, res, liberi segnem efficiunt*.” hoc dicit „*sed Ciceronem reprehendo, qui segnis et iners causam libertatis deseruit*.” et post haec: „*Nimium timemus mortem et exilium et paupertatem: nec mihi videntur Ciceroni ultima esse in malis et dum habeat quibus impetret quae velit et a quibus colatur ac laudetur servitutem honorificam modo non aspernatur*.” et reliqua per totam istolam eadem acerbitate ab irato sunt scripta. Non occultat Ciceronem contemnere: „*sed persuade tibi de voluntate propria nihil esse remissum, de iudicio largiter*. Neque enim imperari potest quin quale quidque videatur ei, talem quisque de illo iudicium habeat.”

Non minore acerbitate ad ipsum Ciceronem scribens I. 16 utitur: „*verba tua recognosce et aude negare servientis versus regem istas esse preces*.” et § 4. *qui potes intueri quae seris simul et ista vel probare vel ita demisse ac facile pati probantis speciem habeas?* et § 5. „*vivere et pecunias habere dici consulares volumus*.” et § 6. „*valde care aestimas tot*

annos quot ista aetas recipit si propter eam causam puero isti supplicaturus es." et § 7. „si Octavius tibi placet — non dominum fugisse sed amiciorem dominum quaesisse videberis." et alia non minus dura et aspera, quae Ciceronis animum male urere erat necesse, praesertim quia Brutus in iis exagitandis excedebat modum et quid Cicero consilii sequeretur iniquius iudicabat. Quod Cicero Octaviano triumphum et stipendium decreverat non erubuit illum cum turpissimo adulatore comparare. Est operae pretium audire quo pacto Cicero huius rei invidiam a se amolitur I. 15. 25. „suspikor illud tibi minus probari quod a tuis familiaribus optimis illis quidem viris sed in re publica rudibus non probabatur, quod ut ovanti introire Caesari liceret decreverim. Ego autem (sed erro fortasse: nec tamen is sum ut mea me maxime delectent) nihil mihi videor hoc bello sensisse prudentius. Cur autem ita sit aperiendum non est ne magis videar providus fuisse quam gratus." In ultimis verbis interpretandis docti homines tricantur nescio quid arcani in iis inesse rati, sed res est aperta et perspicua.

Ut de Lepido dicit § eadem: „nos eum honore studuimus a furore revocare." id est summos in hominem furiosum honores conguessimus ne a senatu et bonis viris alienaretur, sic Octaviano ovationem decreverat ut eum hoc honore senatui et optimatibus conciliaret. Decrevi honorem, inquit, non quo gratus essem sed caute providebam ne Caesar causam optimatium desereret seque (ut factum est) cum hostibus rei publicae coniungeret. Sed senatus nihil providens Ciceronis sententiam reiecit: satis contumeliose Octavio ovationem negavit. Appianus B. C. III. 80. Octavianus θρίαμβον ἤτει, καταφρονούμενος δ' ὑπὸ τῆς βουλῆς ὥς πρεσβύτερα τῆς ἡλικίας ἐπινοῶν ἔδεισεν.

Lib. II. 1. 2. ego autem ei, qui sententiam dicat in principibus de re publica, puto etiam prudentiam esse praestandam; nec me cum mihi tantum sumserim ut gubernacula rei publicae prenderem minus putarim reprehendendum, si INUTILITER aliquid Senatui suaserim quam si INFIDELITER. Markland pag. 116. magnum Grammaticorum agmen in aciem educit ut vincat infideliter non esse vocabulum Latinum. Producit testes Ger. Ioan. Vossium, Henricum Stephanum, Olaum Borrichium,

ioppium, Cellarium, et addit: „*if the Remark of these earned men be true it decides AT ONCE against the enuineness of this Epistle.*” Mirum est, ut ipse Markand observat, neminem horum meminisse loci unici, ubi nunc *nfideliter* legatur, sed magis etiam mirum est eos non cogitare optimum quemque scriptorem Latinum pro re nata vocabula nova ex certa analogia sibi fingere eaque omnia, si modo idonea sint et venusta et aurem non laedant, perinde esse proba et Latina atque ea quae frequenti omnium usu terantur. Ingens est vocabulorum numerus, quae Comici iocose ex derivatione et compositione nova formarunt. Eodem iure utuntur et reliqui omnes et Cicero, hoc unum caventes ne dura et inficeta et auri molesta procudant, praesertim ubi numerosae orationis concinnitas aliam formam, quam quae vulgo usitata sit, requirat. Cicero de Senect. § 47. *At non est voluptatum tanta quasi titillatio in senibus. — Credo sed ne desideratio quidem.* Quis umquam pro *desiderium* dixit *desideratio*? Sed vides cur Cicero analogiam quam usum dicendi sequi maluerit. Non minus de Latinis scriptoribus quam de Graecis valet quod scribit Galenus in Praefat. ad Gloss. Hippocratis: ὅτι γὰρ ἐποίουν οἱ παλαιοὶ πολλὰ τῶν ὀνομάτων αὐτοὶ δέδεικται ἱκανῶς πρὸς Ἑρατοσθένους ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας κωμωδίας. et post pauca: ὅτι δὲ αὐτὸς ἕκαστος τῶν περὶ λόγους ἔχόντων ἡξίου ποιεῖν ὀνόματα καὶνὰ δημοῖ Ἀντιδῶν ἱκανῶς, ὅς καὶ ὅπως αὐτὰ ποιητέον ἐκδιδάσκει. Innumera sunt quae Comici Graeci ἐπαιξαν, complura quae Latini Comici, ut vel solus Nonius Marcellus demonstrat. Cavendum tantum erat ne quis σκληρά et μοχθηρά et κακόφωνα fingeret, et caeteris analogiam ducem tuto sequebantur. Unusquisque pro re nata optimo iure nova nomina et adiectiva et adverbialia — as, — or, — io, — bilis, — biliter et sim. formabat. Multa de genere hoc Hermannus protulit in *Vindic. Latin.* pag. 5. *impolite, incallide, indiserte, immortaliter, insaturabiliter, intemperate, immutabilitas, impigritas, iniucunditas*, quae omnia sunt apud Ciceronem ἀπαξ εἰρημένα et ab ipso ficta. Si *depellere dominatum* recte dicitur perinde bene *dominatus depulsor* et *epulsio* dicitur. Si *cavere et cautio* proba sunt, non minus robum est *cautor alieni periculi*. *Placabilis* et *placabilitas* *opime* dicitur, an minus bene *implacabilis* et *implacabiliter*?

Insaturabiliter Cicero dixit, nonne eodem iure *insatiabiliter* dicetur? Cicero quum ἀπαθήs vellet dicere *impatibilis* dixit. Quis reprehendet? An nunc demum bene Latinum est, si Cicero non dixisset, aut ille liber in quo nunc legitur periisset, an propterea vitiosum et non Latinum debuisset videri? Absurda haec quidem me iudice ratio est. Iuvat pauca ex Horatio addere. Quis umquam dixit *immersabilis*? Sed Horatius qui dixerat Epist. I. 1. 16. *mensor civilibus undis*, non dubitavit de Ulysse scribere Epist. I. 2. 21.

*dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
pertulit adversis rerum immersabilis undis.*

Quis legit usquam *immiserabilis*? Horatius tamen dixit Od. III. 5. 17.

*si non periret immiserabilis
captiva pubes.*

Nemo umquam usus est adiectivo *impermisus* praeter Horatium Od. III. 6. 27.

*cui donet impermissa raptim
gaudia luminibus remotis.*

ubi Bentleius: *recte habet* — *lectio impermissa gaudia, et nemo Veterum, quod meminerim, hanc vocem usurpaverit. Idem cadit in reliqua omnia, quae attulimus, sed ἕκαστος τῶν περὶ λόγους ἐχόντων ὀνόματα καὶνὰ ποιεῖ*, et sic Cicero infideliter dixit.

Epist. II. 2. *ego hic cum homine furioso satis habeo negotii, Servilio, quem tuli diutius quam dignitas mea patiebatur. — Coeperat enim esse tanta insolentia ut neminem liberum duceret. In Planci vero causa exarsit incredibili dolore mecumque per biduum ita contendit et a me ita fractus est ut eum in perpetuum modestiorem sperem fore. Atque in hac contentione ipsa cum maxime res ageretur a. d. V Idus Apriles literae mihi in Senatu redditae sunt a Lentulo nostro. Conferenda est cum his epistola Ciceronis ad Plancum ad Famil. X. 12. Facile sentias utramque epistolam ab eodem esse scriptam. a. d. VII Idus Apriles mane mihi tuas literas M. Varisidius reddidit. — Placuit nobis ut statim ad Cornutum praetorem urbanum literas deferremus, qui quod consules aberant consulare munus*

sustinebat more maiorum. Senatus est continuo convocatus. — Recitatis literis oblata religio Cornuto est pullariorum admonitu. — itaque res dilata est in posterum. Eo autem die magna mihi pro tua dignitate contentio cum Servilio, qui cum gratia effecisset ut sua sententia prima pronuntiaretur frequens eum senatus reliquit. — meae sententiae — cum frequenter assentiretur senatus rogatu Servilii P. Titius intercessit. Res in posterum dilata. Venit paratus Servilius — Hunc quemadmodum fregerim quantaque contentione Titium intercessorem abiecerim ex aliorum te literis malo cognoscere. Omnia accuratissime conveniunt: a. d. VII Idus afferuntur Planci literae: a. d. VI senatus habetur, res in posterum dilata ob religionem. a. d. V vicit Ciceronis sententia. Interceditur. Res dilata in posterum. a. d. IV Servilius fractus est. Epistola scripta est a. d. III Idus Apriles. Literae Lentuli in senatu Ciceroni redditae a. d. V Idus „cum maxime res ageretur.” Eodem aut proximo die Cicero et ad Plancum et ad Brutum literas dederat.

Epist. II. 3. Acute viderunt Manutius et Middleton et accurate demonstravit Hermann *Rechtf.* II. pag. 27 sqq. unum folium in vetusto Codice transpositum fuisse et quae nunc leguntur in Epistola III et IV: ***** *sed quo nos amisisse; quem sic vexari a Dolabella audio usque ad: sin eam semel cepit mihi crede non erit, transferri oportere post verba in Epistola V hoc magis doleo Asiam.* Sic disiecta membra aptissime coeunt et optime quadrant omnia. Brutus Ciceroni scribit: *Literas tuas valde exspecto — Hoc magis doleo Asiam ***** sed quo nos amisisse, quem (leg. quam) sic vexari a Dolabella audio — non fore illi abutendum gloria tua ut adipiscatur honores paternos. Kalend. April. Dyrrhachio (vesperi).* Cicero respondet: *Datis mane a. d. III Id. April. Scaptio literis eodem die tuas accepi Kal. April. Dyrrhachio datas vesperi. — si ad Rhodum accessit videtur mihi Asiam reliquisse. Id si ita est istic tibi censeo commorandum; sin eam semel cepit, mihi crede, non erit ***** at in Asiam censeo persequendum. Nihil mihi videris hoc tempore melius acturus. Quod egere te duabus necessariis rebus scribis usque ad finem id ipsum incredibiliter gaudeo a te cum diligi.* Respondet Cicero ordine ad omnia: Brutus scribit:

quare quam primum fac me certiore quid tibi placeat (de C. Antonio), respondet Cicero: quod me de Antonio consulis — custodiendum puto. Brutus: Cassius noster Syriam, legiones Syriacas habet. Cicero: de Cassio laetor et rei publicae gratulor. Brutus: ego scripsi ad Tertiam sororem — ne prius ederent hoc. Cicero: quod scribis te ad Tertiam sororem scripsisse. Brutus: legi orationes duas tuas. — iam concedo ut vel Philippici vocentur, quod tu quadam epistola iocans scripsisti. Cicero: haec ad te oratio perferetur, quoniam te video delectari Philippicis nostris. Brutus. duabus rebus egemus. Cicero: quod egere te duabus rebus necessariis scribis. Concludit Brutus epistolam iis verbis, quibus nihil Ciceroni iucundius accidere ad aures poterat: Cicero filius tuus sic mihi se probat — ut prorsus numquam dimittere videatur cogitationem cuius sit filius. Quare quoniam efficere non possum ut pluris facias eum, qui tibi est carissimus, illud tui iudicio meo, ut tibi persuadeas non fore illi abutendum gloria tua ut adipiscatur honores paternos. Ad haec Ciceronis tacitum pertentant gaudia pectus et eadem illa, qua Brutus usus erat exquisita humanitate respondet: de Cicerone meo et, si tantum est in eo quantum scribis, tantum scilicet quantum debeo gaudeo; et si quod amas eum eo maiora facis, id ipsum incredibiliter gaudeo a te eum diligere. Haecine incertum incertae aetatis rhetorem aut sophistam sic dicere potuisse credemus?

Quam saepe dormitantes scribae folium unum aut plura vel duos quaterniones transposuerint notum est. Memorabile imprimis exemplum est in Codice Athenaei pag. 177. a, ubi duo quaterniones inter se locum mutarunt. Restituit verum ordinem Casaubonus.

Epist. II. 5. 4. legi orationes duas tuas. — nescio animi an ingenii tui maior in his libellis laus contineatur. Iam concedo ut vel Philippici vocentur quod tu quadam epistola iocans scripsisti. Respondet Cicero II. 3. 2. haec ad te oratio perferetur quoniam te video delectari Philippicis nostris. Constat igitur his Bruti et Ciceronis testimoniis cur orationibus in Antonium nomen sit inditum Philippicorum, Cicero iocans Φιλιππικῶν (λόγους) appellaverat ex imitatione Demosthenis, probat nomen et laudat Brutus et sic invaluit. Latine orationes Philippicae

licebantur. Cicero ad Attic. II. 1. 3. in iis orationibus, quae Philippicae nominantur, enituit civis ille tuus Demosthenes.

Epist. II. 7. 2. Brutus re bene gesta literas laureatas ad senatum miserat, de quibus Cicero scribit: *quodsi tuis placuisset de his literis referri — honos quoque iustus et debitus deis immortalibus decretus esset.* Argutias Marklandi opinantis honorem diis immortalibus non DECERNI, sed HABERI, satis redarguit Hermann. *Supplicationes DECERNI nemo negat.* Nihil aliud est in Ciceronis loco: *supplicationes decretae fuissent, inquit, si tuis de his literis referri placuisset.* In oratione in Catil. III 10. *multi saepe honores Diis immortalibus iusti habiti sunt ac debiti,* transponenda verba sic arbitror: *habiti sunt iusti ac debiti.*

Epist. II. 7. 4. *dixerunt etiam alii. Labeo vero noster nec signum tuum in epistola nec diem appositum nec te scripsisse ad tuos, ut SOLEBAS.* Dormitavit Marklandus quum multis exemplis ostenderet ut SOLEBAS dici oportuisse. „*obliquam orationem agnoscere noluit*” Herm. Vindic. pag. 38. Quod addit Cicero: „*hoc cogere volebant falsas literas esse*” quamquam sine ulla controversia erant a Bruto scriptae, idem in Tunstallum et Marklandum quadrat, nisi quod serio in animum induxerant literas has esse falsas.

Concludam has observationes verbis Hermann *Rechtf.* II. pag. 88. quae prorsus ex animi mei sententia scripta sunt: *Sind nun aber diese Briefe wirklich gerettet? Ich wünsche es, nicht um eitler Ehre, sondern um der Sache selbst, um des reichen Schatzes feiner und charakteristischer Züge willen, die sie zum Verständnis der beiden Männer, deren Namen sie tragen, und des ganzen verhängnisvollen Halbjahres darbieten, in welchem sich Roms Schicksal für alle Zukunft entschied, und wofür der herostratische Kitzel zweier dünnlicher Menschen die philologische Welt ein ganzes Jahrhundert lang einer Quelle beraubt hat, die selbst in ihrer fragmentarischen Gestalt wichtiger als die glattesten Schilderungen späterer griechischer Geschichtschreiber seyn muss.*

AD PLINII NAT. HIST. XVI. 1. 1.

Contigit nuper, ut inspicerem particulam XII, anni 1876 Commentariorum, qui singulis mensibus Augustae Treverorum eduntur, inscripti „Monatschrift für die Geschichte Westdeutschlands“. In quo libello, inter bene multas commentationes subtilitatis atque doctrinae plenas, disputatio legitur (p. 721) A Dederichi Emricensis de loco Pliniano, ubi Chaucorum regi describitur. Multis verbis ibi narrat vir doctissimus, se ante antiquiorum editionum auctoritate in errorem inductum, Plinii verba perperam interpretatum esse, postquam vero Detlefsen curis criticis emendatior prodierit recensio, tenebras menti suae offusas tamquam clarissima luce esse dispulsas. Detlefsen autem ita locum edidit:

Vasto ibi meatu bis dierum noctiumque singularum intervalli effusus in immensum agitur oceanus, alternam operiens rerum naturae controversiam dubiamque terrae sit an partem maris.

Dederichus, etsi *alternam* pro vulgato *aeternam* maximo plausu amplectitur, tamen in illa recensione nonnulla superesse fatetur quae minus sibi placeant, quibus copiose expositis in hunc modum posteriora verba constituit: *alternam operiens rerum naturae controversiam; dubiumque, terrae sit in parte an maris.*

Insuper etiam hanc versionem addit: „In ungeheuerem Wegengange wird dort zweimal innerhalb des Zwischenraums jenes Tages und einer Nacht (d. h. in 24 Stunden) der Ocean schrankenlos weithin über das Küstengebiet getrieben, verhüllend den wechselnden Kampf der Elemente; und man weiß nicht (oder: so dasz es zweifelhaft ist) ob er sich auf dem Festlande befinde oder ob er dem Meere angehöre.“ „Plinius,

ita pergit „welcher beim Anblick der merkwürdigen Naturerscheinung in Staunen versetzt ist, hat in der Schilderung den Mund in seiner Weise etwas voll genommen und uns die Naturscene, um mich so auszudrücken, *grandibus verbis* vor Augen geführt“.

Est ut dicit Dederichus. Verba illa non solum grandia sunt, sed ventosa etiam atque inania. Nescio vero an illorum culpa non in Plinium sit conferenda, sed in ipsum praeposterum criticum. Quin autem corruptus sit locus dubitari nullo modo potest, at menda alibi latere mihi videntur, atque doctus Germanus opinatus est. Primum igitur vitiosum puto *operiens*. Inapte enim mare statis temporibus affluens ac refluxus controversiam *operire* dicitur. Vera lectio nimirum est *pariens*. *Parere* pro *facere*, *efficere* saepius apud Plinium legitur. Exempli gratia hos locos affero: III. 1. 3: *quae causa magnos errores computatione mensurae saepius parit*; XII. 17. 40: *nulla est voluptas quae non assiduitate fastidium pariat*; XIX. 8. 38: *quamquam omnes somnum parere credantur*; XXIII. 57: *Apyrina inflationes pariunt*. — Aeternam porro intactum relinquendum erit, neque in *dubiamque* quicquam mutandum. De postremis autem verbis in hunc modum inter codices variatur: *sitam* — *sit an*; *partem* — *pars* — *parte in* — *partus*. Alterum depravatam est ex *sitne*, ex *pars an* alterum. Quae quum ita sint, Plinium scripsisse apparet:

Vasto ibi meatu bis dierum noctiumque singularum intervallis effusus in immensum agitur oceanus, aeternam pariens rerum naturae controversiam dubiamque, terrae sitne pars an maris.

Oceanus, inquit, qui bis diei et noctis spatio vasta aquarum magnitudine immensae regioni superfundatur, controversiam facit de rerum ibi natura, quae numquam dirimi poterit, utrum terrae sit pars an maris.

Conveniunt haec cum iis, quae de iisdem regionibus tradit Tacitus, Ann. I. 70: *Et opplebantur terrae: eadem freto litori campis facies, neque discerni poterant incerta ab solidis, brevibus a profundis.*

J. J. CORNELISSEN.

CICERONIANA.

ORATIO PRO L. FLACCO.

I. DE LOCIS QUIBUSDAM INTERPOLATIS.

Notum est omnibus quam insigni emblemate reliquorum eorumque longe deteriorum codicum fragmentum Vaticanum orationem liberaverit in § 47, quod emblemata unde irrepserit docemur ipsius loci interpretatione, quam servavit lemma Bobiense. Ut hic, ita bis etiam paucis illis paragraphis, quibus constat fragmentum, ipsius auctoritate voculas quasdam eiecerunt editores (§ 44 *etiam* § 54 *enim*). At vel ipsum fragmentum Vaticanum additamento inquinatum esse censeo in § 5 *eum tu testem spe recuperandi fundi paterni venire ad testimonium dicendum coegisti: vv. tu testem* merito deesse in lemma Bobiensi nemo monitus negabit.

Quodsi vero paucis his capitibus quater huiusmodi culpa convicti sunt ii libri, ex quorum auctoritate reliqua oratio tota pendet, mirum sane esset, ac paene lectorum negligentiae tribuendum videretur, nisi in illa quoque orationis parte eiusdem pravae sedulitatis vestigia reperirentur. His autem quae hac in re praestiterunt viri docti haec adiicere mihi liceat.

§ 2. *Numquam tamen existimavi, iudices, D. Laelium, optimi viri filium, optima ipsum spe praeditum summae dignitatis, eam suscepturum accusationem.*

Summae dignitatis i. e. consulatus, cf. p. Sulla 30, at n

pater hoc honore functus est, neque ipse Laelius aliquando eo pervenit, nec erat cur adolescentem mediocris familiae umquam eo ascensurum aliquis crederet. Sed, quod gravius, *optima spe praeditus* adolescens omne additamentum respuit, est enim is de quo optima speramus, quod perspexit *Garatinius*, qui sic interpunxit *o. sp. praeditum, summae dignitatis*; at vero adolescentis, nullo adhuc honore functi, qui post quinque demum annos ad tribunatum accessit, quae est dignitas, nedum summa? Itaque expellendum glossema, desumptum, ut opinor, ex oratione pro Sulla II. *ea spe proposita amplissimae dignitatis*.

10. *Unde illud est: da mihi testimonium mutuum? Num Gallorum, num Hispanorum putatur? Totum istud Graecorum est, ut etiam qui Graece nesciunt, hoc quibus verbis a Graecis dici soleat, sciant.*

Manifestum emblemata. Non rogat unde putetur, sed unde sit illud *δάεισόν μοι μαρτυρίαν*.

14. *Primum quod distributis partibus sermo est tota Asia dissipatus, Cn. Pompeium, quod L. Flacco esset vehementer inimicus, contendisse a Laelio e. q. s. Quis umquam audivit partes regionis distributas esse (cf. ann. Klotzii) ad sermonem dissipandum? Nihilominus editores vindicant ridiculum emblemata, quod iam Gronovius e sequenti § invecum esse intellexit: quae populus iuberet, summota cantione distributis partibus tributim et centuriatim, descriptis ordinibus, classibus, aetatibus iuberi vetarique voluerunt (sc. maiores), in quibus vv. tributim et centuriatim, interpretum nulli intellecta, sua vice suspicionem mihi movent. — Vehementer deest in lemmate scholiastae Robiensis, quocirca de hoc quoque est quod dubites.*

17. *Quod Mithridates, . . . se velle dixit, id sutores et zonnarii conclamarunt. Hoc testimonium est civitatis?*

Conferas quod praecedit: *porrexerunt manus, psephisma natum est: hoc testimonium est?* § 19 *mementote igitur, cum audietis psephismata non audire vos testimonia.* et 23 *nego esse ista testi-*

monia, quae tu ipse psephismata appellas et consenties deesse civitatis; non enim quaeritur utrum ista testimonia civitatis an imperiti vulgi, sed negat psephismata graeca omnino pro testimoniis esse habenda.

24. *Ne periculosam imitationem exempli reliquis in porum proderetis.*

Reliquis et in posterum iuxta posita eiusdem sunt nota § 26 causam intentis oculis, ut aiunt, acerrime contempler quod correxit Pluygersius. Similiter mox peccatum est: Flaccus ... quid alii postea facturi essent, scire non potest quid fecissent, videbat, ubi restituas orationis concinnitatem lendo postea.

28. *Equidem existimo non solum praesidii, sed etiam ornatus imperii causa navigandum fuisse. — Haec enim ratio ac magnitudo animorum in maioribus nostris fuit, ut, quum in privatis rebus suisque sumptibus, minimo contenti, tenuissimo cultu contenti, in imperio atque in publica dignitate omnia ad gloriam splendoremque revocarent. Quaeritur enim in re domus continentiae laus, in publica dignitatis. — Quod si etiam praesidii causa classem habuit e. q. s.*

Expungendum quum, ut adaequetur membrorum dignitati, haec fuit ratio ut in privatis viverent, in publica dignitate revocarent. Asundeton allexit interpolatorem.

Mox quaeritur sqq. pertinent ad maiorum laudes nec videtur de Ciceronis aequalibus, quocirca legendum quaerebatur.

31. *Quum praedonem nullum cepissent, mare tamen tutum praestiterunt. Casus est enim in capiendo, locus, eventus, occasio: defendendi facilis est cautio, non solum latibulis occurrentium locorum, sed etiam tempestatum conversione et moderatione.*

Vitium mihi latere videtur in v. casus, sive legendum cavendus est enim, sive pro emblemate eiciendum: est enim in capiendo locus, eventus (= casus), occasio. Mox in margine releges occultorum. Denique quaerat quispiam, quaenam periculis donibus defensio sit in tempestatum moderatione i. e. revocatione?

32. (L. Sulla) *quum omnes Asiae civitates pro portione in provincia descripsisset.*

In provincia merito suspectum fuit Garatonio et Mommino. Non minus recte in 64 Asiae maximam oram bello surratam cinxit (sc. Graecia) urbibus, non ut munitam coloniis lam gentem, sed ut obsessam teneret, vv. illam gentem, codicibus varie tradita, Garatonijs spuria esse contendit.

§ 60. *Revocarem animos vestros ad Mithridatici belli memoriam, ad illam universorum civium caedem: praetores nostros deditos, legatos in vincula coniectos, nominis prope Romani memoriam cum vestigio imperii non modo ex sedibus Graecorum, verum etiam ex litteris esse deletam.*

Dicendi genus prorsus Ciceronianum, dummodo infinitivum expellas.

62. *Quae (civitas Athenarum) vetustate ea est, ut ipsa ex matris suos cives genuisse dicatur et eorum eadem terra parens altrix patria dicatur, auctoritate autem tanta est, ut iam fractum prope ac debilitatum Graeciae nomen huius urbis inde nitatur.*

Et eorum — dicatur, quid haec ad vetustatem Athenarum? Quaevis urbs civium altrix et patria (quid sign. parens?) nominari potest. Expelle emblemata, quod felicissimo casu deest in codice Salisburgensi.

102. *O nonae illae Decembres, quae me consule fuistis! Quem ego diem vere natalem huius urbis aut certe salutarem appellare possem.*

Quis credat ipsum Ciceronem acumen sententiae isto insulso additamento obtudisse?

II. DE LOCIS QUIBUSDAM CORRUPTIS.

§ 2. *Accusationem, quae sceleratorum civium potius odio et irori, quam ipsius virtuti atque institutae adolescentiae conveniret.*

Ad defendendum illud institutae adolescentiae Orellius fru-

stra comparat pro Cluentio 42 *et voluntate et instituta rationis vitae*, qui locus id ipsum possidet, quod in nostro deside-
 Nihil magis profecerunt, qui coniecerunt *instituto* vel *institutio*
 (Halm.). Suspisor corrigendum esse *iam spectatae*,
 est p. red. in Sen. 37 *spectata iam adolescentia filius*. (cf. Sulla 30 *iis fundamentis adolescentiae iactis*.)

6. *At a testibus laeditur. Antequam dico a quibus, qua vi, qua re concitatis, qua levitate, qua egestate, qua peridia, qua audacia praeditis, dicam de genere universo et de conditione omnium nostrum.*

Nostrum sine dubio corruptum; restituendum est *testium* (*testium* — *vestrum* — *nostrum* solito errore): agitur enim seqq. de universo genere testium, quod est perversissimum, de omnium eorum conditione quae est humillima § 6— sunt ignoti, sunt graeci, cetera; transit ad singulos § 27— in quibus haec praesertim nostrum locum declarant: § 50 *tisne vobis videor ad singulos testes accedere neque, ut praestitueram, tantummodo cum universo genere configere?* Cf. *de communi genere testium* et 66 *de Asiatico genere testium*. his omnibus nihil de conditione omnium nostrum, i. e. Romanorum, ut est pro Balbo § 18.

Ibid. *In tam varia iuris dictione (i. e. in praetura) . quae est umquam iacta non suspicio.... Et is est reus in suspiciosissimo negotio maledictum omne non modo crimen effugit*

Quicumque concesserit alterum enuntiatum refutationem continere alterius (scil. quamquam Praetura res est suspicio plena, tamen Flaccus eas effugit), fatebitur deleto interrogatorio signo scribendum esse *at is e. q. s.*

11. *Hi si Graeci fuissent ac nisi nostri mores ac disciplina plus valeret quam dolor ac simultas, omnes se spoliatos dixissent.*

Post *nisi* excidit *iis*, ut haud raro evenit: non enim universe loquitur de morum Romanorum praestantia, sed de Iulio, Caelio, in quibus nisi viguisset illa disciplina perinde ac Graeci mendax ac malevolum testimonium dixissent.

De imperfecto et pl.q.perfecto (*fuiisset . . . valeret*) juxta positis vide annot. Halmii ad or. pro Sulla § 32 ed. Lips.

Ibid. sic pergit. *Graecus testis cum ea voluntate processit, ut laedat, non iuris iurandi sed laedendi verba meditatur. Vinci repellere redargui putat esse turpissimum; ad id se parat, nihil curat aliud.*

Sine dubio corrigendum aut *processerit*, ut rationem reddat, aut *procedit* (cum praepos.) de eo quod fieri solet. Mox pro *id* scribendum *illud* scil. ut laedat.

12. *Vos autem in privatis minimarum rerum iudiciis testem diligenter expenditis; etiam si formam hominis, si nomen, si tribum nostis, mores tamen exquirendos putatis.*

Est argumentatio, quam dicunt, a fortiori: quod Graeci in gravissimis negligunt, id vos ne in minimis quidem iudiciis; idcirco pro autem lege etiam. Tum, quid forma hominis i. e. externa species commune habet cum veracitate? Vocabulum ortum ex compendio pro fortunam i. e. conditionem: de Off. I. 41 est autem infima conditio et fortuna servorum.

14. *Qui comitatus in inquirendo . . . ! quantus exercitus! quae iactura! qui sumptus! quanta largitio! Quae . . . timide tamen dico, quod vereor ne Laelius ex his rebus, quas sibi suscepit gloriae causa, putet aliquid oratione mea sermonis in sese aut invidiae esse quaesitum. — Itaque hanc partem totam relinquam: tantum a vobis petam, iudices, ut si quid audistis communi fama atque sermone de vi, de manu, de armis, de copiis, memineritis quarum rerum invidia lege hac recenti ac nova certus sit inquisitioni comitum numerus constitutus. — Sed ut hanc vim omit- tam, quanta illa sunt, quae . . . reprehendere non possumus, queri tamen cogimur.*

Qui probe haec legit, mecum sentiet nullam vim a Cicerone Laelio obiici, sed reprehendi comitatum, et sumptus nimis magnos: quod tamen argumentum bis missum facit, primum verbis itaque . . . relinquam, mox hisce: *sed ut haec iam omit- tam*, id enim, Tullium dixisse manifestum est; error natus ex scripturae similitudine in IAM et VIM.

24. *Multa enim sunt eiusmodi, iudices, ut etiamsi in hoc ipso, de quo agitur, negligenda sint, tamen in conditi- atque in exemplo pertimescenda videantur. Si quem in loco natum defenderem, tamen . . . deprecarer, ne ignotis te- bus, ne incitatis, ne accusatoris consessoribus . . . civem supplicem vestrum dederetis, ne periculosam imitationem exempli reliquis (in posterum) proderetis.*

Locus multis ex partibus corruptus. De interpolatis vv. posterum supra egimus, non minus mihi suspecta sunt illa quo agitur. — Pro incitatis legendum concitatis, cf. 15 multitudinis concitatae, 17, 18, 19 alibi. — Gravius vitium latet vv. in conditione sqq. quae frustra *Ernestius* explicatione tu- studuit hacce: „misera conditio magistratum futura, si h- „exemplo incitati malevoli ipsis pericula creare audeant.” At- tiquus editor proposuit *in imitatione*, sed Latinum est *im- tatione atque exemplo* deleta praepositione, librarius oculis me- discernens pro *imitatione* legit *incontione* i. e. *conditione*. — Deniq- non *proditur imitatio exempli*, sed *exemplum ad imitandum* (est § 25 *ne quod perniciosum exemplum prodatur*), neque ill- sed hoc *periculosum* est. Non autem video qui locus san- possit, nisi omissa *imitatione* scribamus *periculosum exemplum*.

36. *Tu vero tibi habeto istam laudationem (Flacci): nec en- Acmonensium testimonio Flacci vita et dignitas nititur. . . . N- vero hactenus ista formula testimonii et orationis tu- describi ac distinguere potest, ut Flacco absenti aliquid civita- tribuisse dicantur, Laelio praesenti . . . terrenti ac minanti ni- temporis causa scripsisse aut obsignasse videantur.*

Silent interpretes, quorum tamen haud scio an nemo i- verba probe intellexerit. Acmonenses laudant Flaccum; Laeli- eiusque testis Acmonensis negant illud testimonium ullius e- pretii, solere Graecos ex tempore quod opus sit obsignare. I- ponit Tullius: nil curo istam laudationem, nisi quatenus ill- *testimonium* (quod tu inanem dicis formulam) probat, eos i- senti Flacco tribuisse, quod *tua oratio* tibi praesenti non dati- esse ostendit. Itaque, nisi omnia me fallunt, corrigendum e- *et oratio tua . . . possunt.*

37. *Creta illa Asiatica omnibus nota nobis, qua utuntur
nes non modo in publicis, sed etiam in privatis literis, quas
otidie videmus mitti a publicanis, saepe unicui-
e nostrum.*

Sordidam sententiarum dispositionem a Cicerone profectam
is credat? Genuinam lectionem restitueris expulsa praepos. a:
am profecto publicanos quotidie, senatores saepe publicas et
privatas litteras ex Asia accepisse probabile est.

38. *Nunc vero non insultabo vehementius nec volitabo in hoc
insolentius neque in istum nugatorem tanquam in aliquem testem
inchar.*

Ferri posset tamquam in testem, quo negaret Asclepiadem
tatis nomine esse dignum; sed pronomen quod praepositum est
et flagitat, credo, ut scribamus pestem.

70. *Longo intervallo Romam venis: affers faciem no-
vam, nomen vetus, purpuram Tyriam, in qua tibi invideo,
quod unis vestimentis tam diu lautus es.*

Fabulantur interpretes de ridiculo quodam cognomine quod
Decianus habuerit et post Tyriam inserunt eandem (*Momm s.*)
ut item quam (*Halm*); at non dubito quin nomen irrepperit ex
precedenti vocabulo obscure scripto, sive per dittographiam s.
ut varia lectio (de quo genere errorum cf. *Pluygers* in *Mnem.*
VI p. 144) et suspicor sic legendum esse: *faciem novam, vete-
rem purpuram [Tyriam?] in quo*, i. e. qua in re, sqq.

H. T. KARSTEN.

DIODORUS SICULUS.

Lib. II. 45. 3. Amazonas scribit τῶν γεννωμένων τοὺς μὲν
ἄρματα πηροῦν τὰ τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας ἀχρήστους κατα-
κενάζονΤΑC πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τῶν δὲ θηλυτέρων τὸν
δεξιὸν μαστὸν ἐπικαίειν. Mirum ni scripserit κατασκευαζΟΥΤΑC.

C. G. C.

AD STATII ACHILLEIDEM.

I. 42 ¹⁾. Thetis nave conspecta, qua Paris cum Helena ra
mare traiciebat, bellum Troianum animo praesagiens filio
metuens, dolet se non antea mare tempestate turbasse:

O dolor, o seri materno in corde timores!

Non potui infelix, quum primum in gurgite nostro
Rhoetaeae cecidere trabes, attollere magnum

Aequor? et incesti praedonis vela *profunda*

Tempestate sequi?

Corrigendum est *profana* i. e. impia. Theb. I. 1: Frater
acies alteraque regna profanis Decertata odiis. Ovid. Met. XI. 4:
profanus Phorbas; Id. II. 833: profana mens. Cf. Achil. II. 30:
Argolica *incesta* volitantem puppe feremus.

91. Neptunus, postquam fata obstare dixit, quominus bellum
Trojanum prohibeatur, his verbis moestam et sollicitam matrem
consolatur

Nec inulta dolebis,

Cognatis utere fretis: dabo tollere fluctus,

Quum reduces Danai, nocturnaque signa Caphareus

Exeret, et dirum pariter *quacremus* Ulixem.

Scripsit poeta *quatiemus* i. e. quassabimus, vexabimus. Achil.
II. 55: fama trucis belli, quod nunc Europamque Asiam
quatit; Verg. Aen. IX. 608: quatere oppida bello; Sene.
Herc. Oet. 1993: Quatiet populos terrore gravi.

101. Postquam Thetis venit in Thessaliam fluctibus emer

1) Editionem secutus sum Fr. Dübneri, Lipsiae 1837.

Laetantur montes et connubialia pandunt
 Antra sinus, lateque deae Sperchios abundat
 Obvius et dulci vestigia *circuit* unda.

Pro *circuit* corrupto vocabulo restituendum est *diluit*.

147. Chiron monet Thetin, naturam et indolem Achillis alumni sui mutatam esse.

Nescio quid magnum (nec me patria omina fallunt)
 Vis *festina* parat, tenerosque supervenit annos.
 Olim ferre minas et obire audita solebat
 Imperia et nostris procul haud discedere ab antris.
 Nunc illum non Ossa capit, non Pelion ingens,
 Thessaliaeve nives.

Non vis *festina* aliquid magni parabat, sed occulta et clandestina; quamobrem corrigendum puto *furtiva*.

152. Continuatur Chironis narratio:

Ipsi mihi saepe queruntur
 Centauri raptasque domos, abstractaque coram
 Armenta et campis semet fluviisque *fugari*.

Immo opinor *vagari*.

174. Appropinquat Achilles, a venatione redux, comitante Patroclo:

Insequitur magno iam tum connexus amore
 Patroclus, tantisque *extenditur* aemulus actis.

Corrigendum *accenditur* i. e. inflammatur, incitatur.

178. Protinus ille subit rapido, quae proxima, saltu
 Flumina, *fumantesque* genas, crinemque novatur
 Fontibus.

Pro ridiculo *fumantesque* scribendum est *fuscantesque*. „Fuscare” pro „fuscum esse” Statiano dicendi generi consentaneum est; cf. Silv. III. 4. 66: pulchrae fuscaret gratia formae. Vs. 159 narravit poeta, Achillem pulvere obsitum fuisse.

319. Thetis filium suum in Scyrum clam abduxit. Quo ubi advenerunt, vident Lycomedis filias in littore festum Minervae agentes chorumque celebrantes.

Occupat arrepto iam tempore conscia mater:
Hosne inter simulare choros et brachia ludo
 Nectere, nate, grave est?

Haereo in vv. *Hosne inter simulare choros*, quae prorsus ob-

scura et sensu destituta videntur. Thetis autem filio persuadere vult, ut virginum choro se immisceat, muliebri vestitu indutus. Coniicio Statium scripsisse *His num te insinuare choris*.

357. Achillem, quasi teneram virginem, Lycomedis curis mandat Thetis his verbis;

Neve exercere protervas
Gymnadas, aut lustris nemorum concede vagari.
Intus ale et similes inter seclude puellas.

Malim *Intus habe*.

434. Depingit poeta apparatus belli Troiani. In telis acuendis ubique homines occupati sunt:

tenuantque humentia saxa
Attritu et *nigris* addunt mucronibus iras.

Corrige *rigidis* i. e. duris, quod sollemne telorum epitheton est. Ovid. Met. III. 118 et Verg. Aen. XII. 304 habent: *rigidus ensis*; Aen. X. 346: *rigida hasta*.

447. Prima rates Danaas Hecateia congregat Aulis,
Rupibus expositis, longique crepidine dorsi
Euboicum *scandens* Aulis mare, litora multum
Montivagae dilecta deae.

Aulis scandeat supra mare i. e. supra mare eminebat; „scandere mare” vero, nulla praepositione addita dubito num probari possit. Corrigendum videtur *tangens* i. e. adiacens mari. Cf. Caes. B. G. V. 3: Haec civitas Rhenum tangit; Cic. Rosc. Am. 7: Fundi Tiberim omnes tangunt.

499. Cernis, ut ignotum cuncti *stupeantque* petantque
Aeaciden?

Immo vero *cupiantque*.

526. Calchas, furore divino correptus, mentis oculis videt Achillem a Thetide abduci et abscondi atque haec verba effundit:

Quo rapis ingentem magni Chironis alumnum
Femineis, Nerei, dolis? huc mitte: quid aufers?
Non patiar: meus iste, meus: tu diva profundi,
Et me Phoebus agit: latebris quibus *addere* tentas
Eversorem Asiae?

Paenultimus versus ita scribendus erit:

At me Phoebus agit: latebris quibus *abdere* tentas.

555. Murmure laeto

Agmina discedunt: quales iam nocte propinqua
E pastu referuntur *apes*, vel in antra reverti
Melle novo gravidas mitis videt Hybla catervas.

Ne bis idem dicat poeta languore insigni, corrige *oves*.

319. Scandebat roseo medii fastigia coeli
Luna iugo, *totis* ubi somnus inertior alis
Defluit in terras, mutumque amplectitur orbem.

Pro *totis* suspicor scribendum esse *tacitis*.

II. 36. Ulixes et Diomedes ad Scyrum appulsi sunt, ut
Achillem secum abducere tentent.

Sic segnes heroes eunt, campumque patentem,
Qui medius portum celsamque interiacet urbem,
Alternò sermone *serunt*.

Pro inepto *serunt* nonnulli libri habent *terunt*, unus alterve
ferunt. Vera lectio est *legunt*. *Legere* pro *percurrere* apud poetas
haud infrequens est. Ovid. Met. XV. 709: Inde legit Capreas
promontoriumque Minervae; Ibid. V. 578: legere saltus; Senec.
Med. 791: Luna coelum freno propiore legit; ipse Statius,
Achil. II. 73: muto legit arva molosso Venator.

102. Utinam mihi fortior aetas,
Quaeque fuit, Dolopas quum Scyria litora adortos
Perdomui *fregique* vadis.

Malim *exequique*.

305. Sic orsus, et alno
Insiluit, penitusque Noto stridente propinquis
Abripitur terris: iamque ardua crescere *nubes*
Incipit et Scyros longe decrescere ponto.

Pro *nubes* sententia requirit nomen proprium urbis alicuius
vel insulae. Forsitan poeta scripserit *Lesbos*; ni fallor enim
haec ad Troadem navigantibus e mari surgere videtur, quum
Scyros ex oculis evanescit.

309. Turre procul summa, lacrimis comitata sororum,
Confessumque tenens et habentem nomina Pyrrhum,
Pendebat coniux, oculisque in carbasa fixis
Ibat, et ipsa fretum et puppem iam sola videbat.

Inter versum paenultimum et ultimum aliquot vss. evanuisse
videntur, quibus poeta Deidamiae moerentis cogitationes et

lamentationes descripsit. Ut nunc leguntur vix cohaerent. Postquam enim legentium expectatio erecta est narratione, eam in turri pendere oculis in vela navis proficiscentis fixis, continuo affligitur, ubi uno tenore additur eam abiisse, fretum navimque respicientem.

336. Ulixes belli Troiani causas enarrat:

Fertur in Hectorea, si talia credimus, ora
Electus formae certamina solvere pastor
Sollicitas tenuisse deas, nec torva Minervae
Ora, nec aetherei sociam rectoris, amico
Lumine, sed solam *nimum* vidisse Dionem.

Pro *nimum*, quod librariis debetur, Statio reddatur *niveam*.

J. J. CORNELISSEN.

Priapeum pseudotibullianum II, 15.

Vale Priape: debeo tibi nihil.
Iacebis inter arva pallidus situ,
Canisque *saeva* susque ligneo tibi
Lutosus adfricabit oblitum latus.

Non *saeva* canis Priapo latus adfricabit, at, puto, *scabra*.

26. Bidens *amica* Romuli senis memor
Paratur, inter atra cuius inguina
Latet iacente pantice abditus specus
Vagaeque pelle tectus, annuo gelu
Araneosus obsidet forem situs.

Pro insulso et inepto *amica* corrige *anicla* i. e. anicula. Forma inusitatior legitur apud Prudentium *περὶ στειν.* VI, 149.

J. J. C.

A D L U C I A N U M

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN

(*continuetur ex pag. 97 h. v.*).

Nuperrime demum nactus nitidam editionem Luciani, quam curat vir optime de hoc scriptore meritis Franciscus Fritzsche, grave effugi periculum, ne saepius acta agerem, quod eo praesidio destituto — opus enim nondum absolutum bibliopolarum neglegentia mihi non venerat in manus — aliquoties mihi accidit cum in *Plutarcheis et Lucianeis*, tum in iis quae in hoc *Mnemosynes* volumine hucusque scripto mandavi. Diligenter nunc nova recensione usus, in reliquis libris Lucianeis indicabo, si quid mihi aliter constituendum videatur quam aut constituit editor, aut ab aliis viris doctis est propositum.

MENIPP. p. 475, 2 πολλὰ καὶ ἐλεεινὰ ἦν κτέ. Miror Fritschium retinuisse formam epicam ἐλεεινός, cum tamen fere seculum est ex quo Porsonus docuit analogiae leges postulare, ut ubique Atticis scriptoribus iisque qui horum sermone utantur reddatur ἐλεινός, formatum ut δεινός, κλεινός, alia. P. 485, 6 sqq. ὁ τῶν ἰδιωτῶν ἄριστος βίος καὶ σωφρονέστερος· ὡς τῆς ἀφροσύνης παυσάμενος τοῦ μετεωρολογεῖν καὶ τέλη καὶ ἀρχὰς ἐπισκοπεῖν καὶ καταπτύσας τῶν σοφῶν τούτων συλλογισμῶν καὶ τὰ τοιαῦτα λῆρον ἡγησάμενος τοῦτο μόνον ἐξ ἅπαντος θηράσῃ, ὅπως τὸ παρὸν εὖ θέμενος παραδράμῃς γελῶν τὰ πολλὰ κτέ. Fritschius „certa” se „emendatione” ait rescripsisse: ὁ τῶν ἰδιωτῶν ἄριστος βίος· καὶ σωφρονέστερος ἔσῃ (l. ἔσει), εἰ τῆς ἀφροσύνης παυσάμενος κτέ. non reputans

quam languide is qui *desipere* desiisse iam dictus est, diserte *sapere* dicatur, quasi vero de ea re vel stolidissimus homo punctum temporis dubitare possit. Sunt enim quaedam res ita manifestae, ut si dixeris, risum moveas audienti. Non debuerat, me iudice, doctus editor spernere Cobeti emendationem, qui cum bonis libris B G O expungens scioli additamentum καὶ σωφρονέσεως, pro ὥς — θηράση reposuit ὥς — θήρασαι, quod mihi quidem peraptum videtur.

CHARONTEN nondum edidit, quod sciam, Fritzschi. Leguntur in ipso introitu haec Mercurii verba: Τί γελαῖς, ὦ Χάρων; ἢ τί τὸ πορθμεῖον ἀπολιπὼν δεῦρο ἀνελήλυθας ἐς τὴν ἡμετέραν, οὐ πάντῃ εἰσθῶς ἐπιχωριάζειν τοῖς ἄνω [πράγμασιν]; Huius loci gratia lexicographi novam et inauditam tribuunt verbo ἐπιχωριάζειν notionem, ut sit *occupari in aliqua re*, sed potius delendum fuerat falsum magistelli interpretamentum, inducti fortasse in errorem Charontis responso: ἐπεθύμησα, ὦ Ἑρμῇ, ἰδεῖν ὅποιά ἐστιν ἃ πράττουσιν οἱ ἄνθρωποι κτέ. Cf. ultima dialogi verba: οἷά ἐστι τὰ τῶν κακοδαιμόνων ἀνθρώπων πράγματα. Quidquid est, Lucianus h. l. procul dubio voluit τοῖς ἄνω ἀνθρώποις. Ad dativum personae cf. Pseudolog. 19 med. τοιγάρτοι καὶ αὐτὸς εὖ ποιεῖ οὐκ ἐπιβαίνεις (l. οὐκέτι ἐπιβαίνεις) τὸ παράπαν οὐδ' ἐπιχωριάζεις αὐτοῖς. — Mox in verbis τίνων σερόμενοι πάντες οἰμώζουσι κατιόντες παρ' ἡμᾶς· οὐδεὶς γὰρ [αὐτῶν] ἀδακρυτὴν διέπλευσεν pronomen optimus codex B omittit, itaque, quia recte abesse potest, suspicioni est valde obnoxium. In vicinia spero fore ut Fritzschio placeat Luciano reddere formam unice veram λιπόνεως pro λειπόνεως. P. 490, 7 Ἑρμάδιον cum libris edidit Iacobitzius. At neque hoc neque Ἑρμίδιον neque Ἑρμήδιον, quae alii praetulerant, ferri posse videtur. Analogia enim postulat Ἑρμήδιον, ut γήδιον, κληδίων, alia. Mox idem numerare solitus non ponderare librorum testimonia retinuit vitiosum διολισθαίνοντες, etsi formam unice veram διολισθάνοντες fideliter servavit cod. B. Sed hoc Luciano reddet Fritzschi, qui procul dubio in cap. 3 vs 4 sq. ex libris A B rescribet τότε ὑμεῖς μὲν ὑπ' ἀγνοίας κελεύετε τὴν ἐθόνην συστεῖλαι ἢ ἐνδοῦναι ὀλίγον τοῦ ποδὸς ἢ συνεκδραμεῖν τῷ πνέοντι pro σεῖλαι, quod miro iudicio edidit Iacobitzius. Deinde in verbis αὐτὰ γὰρ εἶδεναι τὸ βέλτιον, quia agitur de optione inter tres, noi

inter duas res, nescio an una intercalata littera scribere praestet τὸ βέλτι(ς)ον.

Sensu cassa mihi videntur quae mox leguntur pag. 494, 6: ἄρ' οὖν ὁ Καύκσος ἐπιτήδειος (scil. ut inde spectemus res humanas) ἢ ὁ Παρνασὸς ὑψηλότερος ἢ ἀμφοῖν ὁ Ὀλυμπος ἐκεινοσί; Nam Mercurium, deum praesertim, latere non poterant montium altitudines, nec doceri eas cupiebat a Charonte, sed procul dubio Lucianus eum fecit quaerentem: ἄρ' οὖν ὁ Καύκσος ἐπιτήδειος ἢ ὁ Παρνασὸς ἢ ὑψηλότερος ἀμφοῖν (ῶν) ὁ Ὀλυμπος; Subveniunt duo codices CL, qui revera exhibent ἢ ὑψηλότερος pro ὑψηλότερος ἢ. Quod post ἀμφοῖν facile periit ῶν, inserui de meo. Caucasum utroque monte revera altiore esse Lucianum eiusque aequalium plerosque latuisse quis miretur? In hoc argumento dignus est qui inspiciatur Plutarchi locus Aemil. P. XV.

Pag. 496 vers. fin. εἶτα συγκαταρριφέντες αὐτῷ πικρᾶς τῆς Ὀμήρου οἰκοδομητικῆς πειραθῶμεν ξυντριβέντες τῶν κρανίων. Rectissime Guycetus τὸ κρανίον requirebat. Nam nimis ridicule iis qui ex tanta altitudine cadunt *vulnerari* caput, non *conteri* dicitur.

Cap. 6. med. ἐδεόμην οὐ πόλεις καὶ ὄρη αὐτὸ μόνον ὥσπερ ἐν γραφαῖς ὄραν. Nullus est hic asyndeto locus, sed haec scriptura manifesto debetur librarii cod. A, quem Iac. sequitur, errori, voculam δὲ quam reliqui omnes libri agnoscunt post easdem litteras in voce ἐδεόμην negligentis. Mox in verbis Charontis, ἐπὶ δεῖπνον, οἶμαι, κληθεῖς ὑπὸ τινος τῶν φίλων ἐς τὴν ὑσεραίαν, Μάλισα ἤξω, ἔφη κτέ. recte cod. L post κληθεῖς inserit pronomen τις. In praegressis enim verbis eiusdem ἐκούσας γὰρ τινος ἥσ.θην ἐς ὑπερβολὴν pronomen significare τινὸς πράγματος, non ἀνθρώπου, vel apparet e quaestione Mercurii τί δαὶ τοῦτ' ἦν;

P. 498 extr. ὥσε σὺ τὸ ἐπὶ τούτῳ προσδίδασκέ με καὶ ἐποκρίνου ἐρωτῶντι. ἀλλὰ βούλει καὶ γὰρ κατὰ τὸν Ὀμηρον ἐρήσομαί σε; E veteribus editionibus recipiatur προσδίδασκε, deinde aut cum Cobeto legendum ἀλλ', εἰ βούλει, deletο signo interrogandi, aut ἐρήσομαι mutandum est in ἔρωμαι.

P. 500 extr. τί δ'οὖν οἰηθῶμεν; ἄρα ἐλπίζειν αὐτὸν καὶ γενηέσθαι ποτε; Rectius Hemsterhusius: τί δ'οὖν; οἰηθῶμεν ἴρα κτέ.

Cap. 10 extr. κάλλισα, ὦ Σόλων, ὅτι ἡμῶν οὐκ ἐπιλέλῃσαι, ἀλλὰ παρὰ τὸ πορθμεῖον αὐτὸς ἀξιοῖς γίγνεσθαι τὴν περὶ τοιούτων κρίσιν. Cur addatur αὐτὸς non satis expedit; placet librorum quorundam lectio αὐτὸ, ad ipsam cymbam.

P. 504, 8 Οὐ γὰρ οἶσθ' ὅσοι πόλεμοι διὰ τοῦτο καὶ ἐπιβουλῇ καὶ ληστήρια καὶ ἐπιорκίαι καὶ φόνοι καὶ δεσμὰ καὶ πλοῦς μακρὸς καὶ ἐμπορίαι καὶ δουλείαι. Sensus postulat: *quoī custodiae* (in carcere), itaque requiro δεσμοί. Cf. Cobetus Mnem. VII p. 74 sq. Deinde expectabam πλοῖ μακροί.

Cap. 12 init. Οὐκοῦν μακάριον οἶει τὸν θεὸν ἀποφαίνειν. Recte vertunt: *putas te redditurum*. Itaque l. ἀποφανεῖν. Cf. cap. 11 init.

P. 506. 3 πῶς ἀμείνων ὁ σίδηρος χρυσοῦ. Melius Schmiederus et Lehmannus ex cod. M. ultimo vocabulo addiderunt articulum. Sed praeterea necessarium puto τοῦ χρυσοῦ, ut in sequentibus semper ipsum metallum commemoratur et p. 507 scribitur φαίνει δ' οὖν ἀμείνω τοῦ χρυσοῦ τὸν σίδηρον ὁμογενῶν et deinde ἦν τε χαλκὸν ἦν τε χρυσὸν ἀναθῆς. Cap. 12 extr. utique recipienda est Schubarti coniectura τῶν σῶν χρυσῶν πλίνθων pro χρυσοποιῶν.

P. 510, 1 Εὖ γε παρφδεῖς [ἤδη], ὦ Χάρων. Non fuerat vox inclusa recipienda ex solo Vaticano (B). Non enim nunc primum id facit Charon. Vid. v. c. p. 501 init. et p. 499. Fortasse errore prognata est vocula e cauda vocabuli praegressi. Post pauca in verbis ἀνσκολοπισθήσεται ἄθλιος ἐκπεσῶν recte articulum abesse sensit Matthiaeus, qui tamen non inserendus, sed per crasin scribatur ἄθλιος, quae medicina apud nostrum saepissime factitanda. Contra p. 511, 1 e verbis μήτε [τὴν] πορφύρεα μήτε τιάραν ἢ κλίνην χρυσὴν κομίζοντας librorum quorundam ore articulus tollatur, similiterque cap. 17 extr. in verbis καλουμένους ὑφ' ὧν εἶπον τῶν ἀγγέλων τε καὶ [τῶν] ὑπηρετῶν optime alterum articulum omittit Vaticanus cum aliis quibusdam. Scilicet in capitis initio mortis ἀγγελοι καὶ ὑπηρεταί non distinguuntur, sed ita vocantur diversae mortis causae et auctores.

P. 518, cap. 22 init. Ἐν ἔτι ἐπύθουν, ὦ Ἑρμῇ, εἰδέναι, καί μοι δείξας αὐτὸ ἐντελῇ ἔσει τὴν περιήγησιν πεποιημένος, τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων, ἵνα κατορύττουσι, θεάσασθαι. Magistelli huius loci compositionem non assecuti de suo addidisse videntur

erbum εἰδέναι, quam suspicionem confirmari arbitror incerta
ius verbi sede in libris, quorum alii id habent post ἐπόθουν,
lii post Ἑρμῇ, nec mihi persuasit nuper Mehlerus qui mutato
ιδέναι in ἰδεῖν, expunxit θεάσασθαι. Scripserim: Ἐν ἔτι ἐπόθουν,
ἰ Ἑρμῇ, (καὶ — πεποιημένος), τὰς ἀποθήκας τῶν σωμάτων
εἰσάσασθαι. Multum enim vereor ne etiam verba ἵνα κατορύτ-
ουσιν sint glossatoris. In sequentibus spero fore ut Fritschius
Luciano reddat genuinas vocabulorum formas ξενοδοκεῖα et
ὑματοφυλάκεια.

P. 515. extr. πεπιστεύκασι γοῦν τὰς ψυχὰς ἀναπεμπομένας
ἰάτῳθεν δειπνεῖν μὲν ὥς οἶόν τε περιπετομένας τὴν κνῖσαν [καὶ
ὃν καπνόν], πίνειν δ' ἀπὸ τοῦ βόθρου τὸ μελίκρατον. Cf. de Sacrif.
— ἀναφερομένην κνῖσαν „ἐλίσσομένην περὶ καπνῶ” κἄν μὲν
ὅς τις εὐωχοῦνται πάντες ἐπικεχηνότες [τῷ καπνῶ]. Vesci pu-
abantur umbrae *nidore*, non *fumo*, ut opinor, sed vocabulum
κνῖσα parum accurate per καπνόν interpretari solebant gramma-
ici, velut Hesychius s. v.: κνῖσα· ἀτμός, καπνός τῶν θυσιῶν.
Itroque loco quin ludificentur nos glossemata punctum temporis
non dubito.

Cap. 23 extr. propter praegressa mireris desiderari Mycenarum
mentionem in verbis: Παπαῖ τῶν ἐπαίνων, Ὅμηρε, καὶ τῶν ὀνο-
μάτων, Ἰλῖος ἱρὴ καὶ εὐρυάγυια καὶ εὐκτίμεναι Κλεωναί, ubi
additum malis καὶ πολύχρυσος Μυκῆνη. Quam sublesta sit libro-
rum fides, vel hoc ipso loco apparet, ubi Ἰλῖος abest a bono
codice B.

DE SACRIFICIIS (nondum edidit Fritschius). P. 527, 5 πωλοῦσι
(οἱ θεοὶ) τοῖς ἀνθρώποις τὰ γαθὰ. Monere neglexerunt commen-
tatores alludi noto versiculo Epicharmeo:

τῶν πόνων πωλοῦντι πάντα τὰ γαθὰ ἅμιν τοὶ θεοί.

Cap. 3. ἐγὼ μὲν σου τὸν νεὼν τέως ἀσεφάνωτον ὄντα πολλάκις
ἔσεφάνωσα. Memorabilis interpretatio loci Iliadis A 39
εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα, quam ne commemoratam
quidem in scholiis ad Iliadem, verbo refutat Apollonius in
lexico. Κακῶς, ait, ἀπέδωκάν τινες τὸ ἔσεφάνωσα. At Plato qui
in Reipubl. libr. III cap. 6 extr. locum sic παραφράζει: εἴ τι
ᾤποτε ἢ ἐν ναῶν οἰκοδομήσεσιν ἢ ἐν ἱερῶν θυσίαις κεχαρισμένον
εὐχρησάιτο iam habet, ut vides, eam interpretationem, de qua
odie omnibus convenit, quaeque verbi ἐρέψαι usu Ω 450 et

Ψ 193 confirmatur. Accedit quod coronarum usum ignorari videtur (certe non commemorat) poeta. Illius autem explanationis auctor in eo haesisse videtur quod ipse sacerdos dei templum dicitur aedificasse, quae res in serioris aevi sacerdotibus sane inaudita foret et incredibilis. Sed Chryses ille Homericus cogitandus est homo princeps et praedives, qualis fuit Maron, Euanthis filius in Odyssea. Seriores autem poetas tam Pindarum quam tragicos verbo ἐρέφειν subinde tribuisse τῷ σέφειν notionem in vulgus constat.

P. 531, 8 χωλευθῆναι γὰρ αὐτὸν (Vulcanum) ἀπὸ τοῦ πτόματος. Immo ὑπό.

Cap. 13. 3. ὁ δὲ ἱερεὺς αὐτὸς ἔσηκεν ἡμαγμένος καὶ ὥσπερ ἡ Κύκλωψ ἐκεῖνος ἀνατέμνων καὶ τὰ ἔγκατα ἐξαίρων καὶ καρδιουλικῶν καὶ τὸ αἷμα τῷ βωμῷ περιχέων καὶ τί γὰρ οὐκ εὐσεβῆς (Cobetus ἀσεβές) ἀποτελῶν. Paene incredibile est nondum correctum esse quod dudum rescriptum oportuit ἐξαίρων, ut recte legitur Prometh. 20 τὰ ἔγκατα ἐξαίρωντας et 21 extr. ὡς παύσειν ἀνατεμνόμενον ὑπὸ τοῦ ὄρνέου, ubi vultur comparatur sacerdoti.

VITAR. AUCT. p. 545 extr. ἐψηθέντα δὲ ἦν ἀΦῆς ἐς τὴν σεληναίην νυξὶ μεμετρημένῃσι, αἷμα δὲ ποιέεις. Acute Fritschius correxit αἰμώδεα, sed vellem ab eodem ex aliis libris receptum esset futurum ποιήσεις, quod fecit Dindorfius. Deinde expectaveram (ἐν) νυξὶ μεμετρημένῃσι.

P. 548. 3. ΩΝ. ποδαπὸς δὲ ἐστὶν ἢ τίνα τὴν ἄσκησιν ἀπαγγέλλεται; EPM. αὐτὸν ἐροῦ· κάλλιον γὰρ [οὕτω ποιεῖν]. Abiciatur emblemata, quo periit loci nitor et elegantia. In extremo cap. male retinuit editor formam male Graecam ἐκκαθᾶραι pro ἐκκαθῆραι, quo Lucianum usum esse testantur loci Phalar. I, 12 et Necyom. 7. Ita quoque cap. 9, 6 miror Fritschium retinuisse formam sequiorem ἐμπιπλάμενον, licet cod. A partim recte habeat πιμπλάμενον.

Cap. 10 med. καὶ τὸ ἐρυθριᾶν ἀπόξυσον τοῦ προσώπου παντελῶς. Immo vero ἀπόξυσον, ut recte est apud Alciphronem III, 40 ἀπέξυσαι τὴν αἰδῶ τοῦ προσώπου. Et ἀπόξυσον revera legitur in Φ et vett. edd., memoratque eam lectionem schol. Constantis est in libris confusio verborum bene distinguendorum ξύειν, radere, et ξεῖν polire, laevigare. Incertius videri possit utrum in cap. extr. Luciani an librariorum errore πολύποδα legatur pro formi

ttica *πουλύποδα*, quod praesertim ubi metro tutum non est instanter cedit alteri formae, itaque mirum non est, si nusquam odie (quod sciam certe) apparet in codicibus Lucianeis. Non magis hoc ex libris sciri potest quam utrum *δαί* scribendum sit *ν δέ*, quod rectissime reposuit Fritzschi p. 554, 10 et 12, ibi nulla est emphasis, pro *δαί* quod utroque loco habet Iacobitziana ex cod. A, quamquam ipse Iacobitz recte cap. 26, 13 dedit *τί δὲ γινώσκει μάλιστα*, licet idem codex cum alio ibi exhibeat *δαί*.

Cap. 22, 16 *ἀπορῶ γὰρ ὅτι εἰπὼν ἀπολάβοιμι*. Syntactica ratio, quam veteres diligenter observant, postulat *ἀπολάβω*. Sed Lucianus in utriusque modi, coniunctivi et optativi, usu parum accuratus fuisse videtur. Ita v. c. in *Cataplo* 17,6 sine varietate legitur *οὐκ εἶχον ὅπως καταπαύσω*, ubi syntaxis postulabat *καταπαύσαιμι*.

PISCAT. 6, p. 576 *ἔσθ' ὅστις οὖν ταῦτ' εὖ πεπονθὼς παρ' ὑμῶν κακῶς ἂν εἰπεῖν ἐπιχειρήσειεν εὐεργέτας ἄνδρας, ἀφ' ὧν ἤδη τις (L. τις) εἶναι ἔδοξεν*; Recte cod. M *ὑφ' ὧν*, quorum ore, nisi praestare videretur *ἀφ' οὗ*, i. *ex quo*.

Cap. 8 extr. *ὁμεῖς δὲ βίαιον οὐδὲν τολμήσετε. ἦν δὲ τὰς κύβητας ὑποσχὼν καθαρὸς ὑμῖν καὶ ἀνεπίληπτος εὐρίσκωμαι, ἐφήσουσί με οἱ δικασαί, ὁμεῖς δ' ἐς τοὺς ἑξαπατήσαντας ἡμᾶς καὶ παροξύναντας καθ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τρέψατε*. Aliquanto concinnior est antiqua vulgata, quam enotarunt e cod. Φ (licet de eius lectione non videatur constare), *τρέψετε*, quae etique revocanda. Nec dubito quin cap. 9 extr. *τοσοῦτον ὑπερφέρω τοῖς δικαίοις καὶ ἐκ περιουσίας ἀπολογήσασθαι ὑπολαμβάνω* corrigendum sit *ἀπολογήσεσθαι*, *causam me dicturum arbitror*.

Cap. 10 init. *τί ποιῶμεν, ὦ Πυθαγόρα καὶ Σώκρατες; ἔοικε γὰρ οὐκ ἄλογα ὁ ἀνὴρ προκαλεῖσθαι, δικάζεσθαι ἀξιῶν*. Melius sane ita edidit Fritzschi, quam Iacobitzius qui sine sensu cum libris A B C omisit verbum *δικάζεσθαι*, quo facto *ἀξιῶν* non habet quo referatur. Nec tamen verba *δικάζεσθαι ἀξιῶν* ab ipso scriptore profecta sed a glossatore suppleta videntur; nam non solum prorsus otiosa sunt, sed etiam his additis non intelligitur cur Lucianus plurali numero dederit *ἄλογα*, cum debuisset *ἄλογον*. Deletis contra, *ἄλογα* ad singula spectabit quae dixerat Lucianus. His scriptis, video verba mihi suspecta legi in mar-

gine cod. Ψ, utrum tamen a manu prima an secunda adscripsi sint, enotatum non est.

Cap. 13, 5 editor pravam formam Ἀκαδημίας pro Ἀκαδημεί retinere non debuerat.

Cap. 15, 6 ὦ δέσποινα [Φιλοσοφία]. Glossatori reddatur νεῖα inclusa, quae iterum a magistellis mox addita est verbis Platonis: νῦν, ὦ κατάρτατε, δέσποιναν αὐτὴν καλεῖς; πρῶτον τὸ ἀτιμότατον [Φιλοσοφίαν] ἀπέφαινες, ἐν τοσούτῳ θεάτρῳ ἀποκαρύπτων δὴ ὀβολῶν ἕκαστον εἶδος αὐτῆς τῶν λόγων. In cap. extr. rectissime editor non obtemperavit Iacobitzio, qui vix credibili errore, quem per quadraginta annos (tot enim inter edit. mai. et novissimam Teubnerianam intercedunt) fovit, verba Luciani εἴσει αὐτίκᾳ — ἀπολογουμένου tribuit Platoni.

Cap. 20, 5 τὸ τοιοῦτῳ δὲ εἶδος. Apparere videtur e talibus Graecos non amplius reputasse adiectiva in ὥδης proprie esse composita cum subst. εἶδος, quod idem liquet e ratione accessus, siquidem τοιουτσείδης requirente analogia est oxytonon.

Cap. 21, 3 ἡμεῖς δ' ἐν τοσούτῳ προσκυνήσωμεν τῇ θεῷ. It. Fritzschius cum Iacobitzio aliisque edidit e codd. A B, cum recte tueatur antiquam vulgatam τὴν θεόν, quo casu constanter noster ad Atticorum exemplum in hoc verbo usus est. Cf. Timon. 23, 24. Navig. 30, Pro imag. 10, cett. Προσκυνεῖν τῷ αὐτῷ aequè vitiosum est quam προσαγορεύειν τινί, et faeci Graeculorum relinquendum.

Cap. 21 extr. ἐμὲ δ' ἦν που κρατούμενον ἰδῆς καὶ πλείον ὥσιν αἱ μέλαιναί, σὺ προσθεῖσα τὴν στυγερὰν σῶζε με. Nemini in his verbis haesisse miror; non enim carent difficultate. Nempe si maior foret damnantium calculorum numerus, haec intelligitur quid Luciano profuturus esset calculus Minervae, quo reo dabatur, ἴσων γενομένων τῶν ψήφων. Hinc mihi venit in mentem Lucianum scripsisse: ἐμὲ δ' ἦν που κρατούμενον ἰδῆς καὶ μὴ πλείον ὥσιν αἱ μέλαιναι, σὺ προσθεῖσα κτέ. Si enim plures forent, negotiū supersedere dea poterat, ut inutili. Tum praegressa sic verto: *vero si videris in eo esse ut vincas*. Bene enim tenendum κρατούμενον dici, non κρατηθέντα nec κεκρατημένον. Quam facile autem ex ΚΑΙΜΗΠΛΕΙΟΤΣ fieri potuerit ΚΑΝΠΛΕΙΟΤΣ (olim fortas scriptum ΚΑΜΗΛΕΙΟΤΣ) dicere nihil attinet. E cod. Φ pro κ enotatum est καὶ, et haec erat antiqua vulgata.

P. 593, 13 εἰ γάρ τι καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμεθα ἐν τοῖς
 ς, σὺ δὲ τοῦτο μὲν μὴ ἐξέταζε, μηδ' ὅσις ἐστὶν ὁ ἀληθέσει-
 , νῦν λέγε, ὅλως δὲ ὑπὲρ φιλοσοφίας αὐτῆς ἀγανάκτει πε-
 ρισμένης κτέ. Dicit Plato haec Diogeni, qui ἐρεῖ τὸν λόγον ὑπὲρ
 ἄντων, quemque iubet μὴ τὰ ἑαυτοῦ μόνον πρεσβεύειν ἐν τῇ
 τηγορίᾳ, τὰ κοινὰ δὲ ὁρᾶν. Hinc credo apparet non recte
 bere comparativum ἀληθέσερος (sc. λόγος), quia non agebatur
 Academiae tantum Cynicorumque, sed etiam de reliquarum
 ctarum placitis; itaque verum videtur ὁ ἀληθέστατος. Tum
 spectaveram non νῦν λέγε, sed ἔλεγχε, *argue*, modo ge-
 mina sint haec verba, quae si cum cod. D omiseris, optime
 pensata erunt ex ἐξέταζε.

Cap. 24, 4 malim, inserta vocula: ἀλλ' οὐ τὰμά (γ') ἐνδεήσει.
 P. 592, 2 ἀ δὲ τοιούτους ὄντας ἡμᾶς (pronomen del. Fritzschius
 um Φ) ὁ τρισκατάρατος οὗτος Παρρησιάδης ὕβρικεν, ἤδη ἐρῶ.
 correxerim ἀ δ' ἐ(ς) τοιούτους κτέ. ex dicendi norma, quam ipse
 Lucianus statuit in Pseudosoph. § 10, quamque alibi constanter
 observavit, velut in hoc ipso libello c. 39, 11 ὡς δίκην ὑπό-
 χωσιν ἀνθ' ὧν ἐς ὑμᾶς ὑβρίζουσιν. Notandum tamen tam
 βρίζειν εἰς τινα quam ὑβρίζειν τινά in passivo dici eodem modo,
 βρίζεσθαι ὑπό (πρός) τινος. Vide v. c. p. 595, 14 sq. Similis
 ratio observatur in ἀναβαίνεισθαι, quod non minus est passivum
 οὐ ἀναβαίνειν ἐπὶ τινα quam τοῦ ἀναβαίνειν τινά (vide v. c.
 len. de re eq. I, 1), similis in παροινεῖσθαι et aliis quibusdam.

Cap. 26,5 οὔτε ἐορτῆς ἐπιούσης. Miror Fritzschium non
 perspexisse quam ineptum sit „*neque festo appropinquante*”, ut
 ipse haec verba vertit. Non enim appropinquante festo, sed
 prius Dionysiis concedebatur Athenis effrenata illa dicendi libertas
 et petulantia. Quare in *Plutarcheis et Lucianeis* scribendum pro-
 posui οὔτε ἐορτῆς οὔσης. Coniecturis si quis indulgere nolit,
 accipiat saltem e cod. Φ ἐφείσης, quam lectionem tamen for-
 tasse recte Fritzschius ait sapere correctionem ex cap. 25 ἐφειμένον
 appetitam. Quid vero, si corrector vere ita correxit? Operae
 pretium est videre, quantopere homines docti horreant proba-
 bilem lectionem e codice minus bono (Φ tamen minime sper-
 nendus) prolata, ita ut haud raro felix veteris correctoris
 emendatio loco alicui magis fere obsit quam prosit.

P. 603, 10: καὶ δεῖπνα πολυάνθρωπα δειπνοῦντες καὶ ἐν αὐτοῖς

τούτους ἐπαινοῦντες Φορτικῶς καὶ πέρα τοῦ καλῶς ἔχοντ
 Φορούμενοι κτέ. Melius sane ita Fritschius edidit e codd
 quam Iacobitzius ἐν αὐτοῖς τούτοις ex Ψ Φ. Quaeritur ti
 num pronomen sit genuinum propter geminum locum q
de merc. cond. 24: εἴτα δειπνῶν δεῖπνα θορυβῶδη καὶ πο
 θρωπα —; καὶ ἐν αὐτοῖς ἐπαινεῖς Φορτικῶς καὶ πίνεις πέρ
 μετρίως ἔχοντος, ubi Lucianus absolute usus est verbo ἐπαι
 Cf. *ibid.* cap. 28.

Cap. 35, 13 σιωπὴ καὶ ἀπορία καὶ ἀμαθία καὶ παλι
 τῶν λόγων πρὸς τὸ ἐναντίον. Tria ultima vocabula,
 misere abundant, abesse malim. Pro ἀμαθία Hemsterh
 coniecit ἀπαθία, quod, nisi fallor, scribendum fuerat ἀπα
 Ut enim substantiva ducta ab adiectivis in ῆς non certam
 mam sequuntur, sed plerumque desinunt in εια, rarius i
 ita alia illam, alia hanc terminationem non videntur adini
 et non magis ἀμάθεια Graece dicitur quam ἀπαθία.
 Fritschius transponit: καὶ ἀμαθία τῶν λόγων (i. e. philoso
 ignoratio) καὶ παλινωδία.

Cap. 39, 4 προτεκύνησα τὴν γε πρώτην. Digna et i
 est et quae quantocius recipiatur palmaris Madvigi emen
 τὴν Πτερωτήν, i. e. τὴν Νίκην.

P. 616, 7 ὥς δὴ καὶ ἐπ' ἄλλους δελεάσωμεν. Veteres
 hoc verbum iungere solent cum accusativo personae, sed
 cianus etiam pag. 614 verbo usus est more Herodoteo (II
 ἐπεὰν νῶτον ὑὸς δελεάσῃ περὶ ἄγκιστρον, μετίει ἐς μέσον τὸ
 τυχμόν κτέ. Quo loco obiter expungatur glossema ὁ θηρ
 ante πηλῶ.

Cap. 50 extr. ἀπὸ τῆς αὐτῆς πέτρας καὶ οὗτος. Fritzsc
 qui supra p. 616, 14 ex uno cod. M in eadem sententia
 recte reposuit pro ἀπὸ, hic nullo libro adiuvante tuetur vulg
 contra Cobeti emendationem, seriores utroque modo locutos
 dicens (laudat Phalar. I § 6 et Conviv. § 44, quibus locis
 addere potuerat), non reputans pari modo in optimo q
 scriptore vitiosum illud ἀπό defendi posse, siquidem nullu
 eadem labe, (et quidam vel peius quam Lucianus) affectus
 Nec mirum, quia constans est utriusque praepositionis
 in compositione confusio.

CATAPL. (nondum ed. Fritschius). Quod saepius dixi L

ad exemplum Atticorum non uti forma ἐκτέθειμαι ut passivi, id redargui videtur iis quae leguntur pag. 626, ubi Mercurius Ἰδού σοι, ὦ πορθμεῦ, τὸν ἀριθμὸν οὗτοι τριάριοι μετὰ τῶν ἐκτεθειμένων, sed optime mihi quidem deidi posse videtur bonorum librorum scriptura ἐκτιθεμένων, id explico qui *exponebantur*. Perfecto ne locus quidem est raece, ubi actionis effectus non permanet, nec infantes abducti Mercurio amplius ἐξέκειντο. Confunditur enim perpetuo in la fabulis umbrarum et cadaverum notio. Potuerat τῶν ἐκτεθένων dicere, quod tamen non videtur necessarium. Mox quaerit Mercurius: Βούλει — τοὺς ἀκλαύτους ἐπὶ τούτοις ἐμβιβασόμεθα; pro quibus pars librorum recte habet ἐμβιβασώμεθα. Pag. 630 extr. recte libri quidam καὶ τοὺς δύο κρατῆρας, (εἰ) βούλει, προσθήσω.

P. 628, 1 *Cloth.* οἱ δ' ὑπὸ ληστῶν ἀποθανόντες ἐκκαίδεκα ποῦ εἰσιν, ὦ Ἑρμῇ; *Merc.* Πάρεισιν οἷδε οἱ τραυματίαι, ὡς ὀρᾶς. De isto articulo, interpungas: Πάρεισιν οἷδε, τραυματίαι, ὡς ὀρᾶς.

P. 633. extr. l. ἐκεκοινωνήκεσαν cum augmento, quod peraro in plusqft. boni libri Luciani omittunt.

Pag. 635, 10 πρὸς τὸν ἰσὸν δεδήσεται. Nullam video causam, cur non praeferatur cod. A scriptura δεθήσεται. In superstitutionum grammaticarum numero haec est, Atticum essentum δεδήσομαι, cum tamen Demosthenes ter in Timocratea §§ 126, 131, 190) sine varietate lectionis futuro I usus esse radatur. Utroque futuro Athenienses utuntur eodem, ut opinor, discrimine quo Latine distinguitur: *in vincula coniciar*, et *ero in vinculis*, *ligatus ero*.

Cap. 15, 1 ἐν τῷ βίῳ quod omissum in cod. A recte Iacobsius ut glossema uncinis saepserat in ed. maiore, male iis liberavit in Teubneriana. Vs. 5 l. hic et alibi saepe τοῖν pro αῖν (χεροῖν).

P. 638, 5 ῥιγοῦν. Atticum est ῥιγῶν. Utrum Luc. dederit ex indicibus sciri non potest, quia in optimi cuiusque scriptoris Attici libris vera forma a librariis solet oblitterari. Vs. 7 ἐς τὸ ἔμπαλιν (L τοῦμπαλιν) ἀνατραμμένα ex libris Iacobitinis, sed absurde. Revoca antiquam vulgatam ἀνετραμμένα, et mox c. 17, 6 κατὰ τὸν νόμον (quam lectionem confirmat optimus liber Marcianus) pro παρὰ τῶν νόμων.

Pag. 640 extr. ἄλλως τε οὐδὲ τὸν ὀβολὸν ἔχω [τὰ πορθμεῖα καταβαλεῖν. Plerique libri πορθμία exhibent. Cobetus coniecit τῷ πορθμεῖ. Mihi probabilius videtur vocabula inclusa e glossema, petatum ex cap. 21 init., ubi Charon dicit: Ἄγε τὰ πορθμεῖα πρῶτον ἡμῖν ἀπόδοτε — δὲ καὶ σὺ τὸν ὀβολὸν ὦ Μικύλε.

Cap. 19, 4 καλῶς δ' Ἑρμῆς ἐπενόησεν. Lege ἐπενόησεν, excoḡtan

Cap. 22, p. 641, 2 ἀλλ' ἤδη καὶ τὸ τριβώνιον [πρότερον] τέ ἄμορφον εἶναί μοι δοκοῦν ισότιμον γίγνεται τῇ πορφυρίδι τῆ βασιλέως. Atticorum more Lucianus τέως usus erat pro πρότερον, quod magistellus suo iure explicandi causa adscripsit, nō iure nostro delebimus. Sed hoc non fugerit Fritzschiū, nō magis quam optime in sequentibus Belinum et Schmiederus delevisse manifestum glossema τὰ Ἑλευσίνια δῆλον ὅτι. Cap. 23 obiter l. οὐτοσὶ.

Pag. 646, 5 πῶς ταῦτα, ὦ Κυνίσκε, ἢ πῶς καθάρως ἐξ ἀρχῆ ἀναπέφηνας. Requiro καὶ πῶς, quia duas rogat res, quarum utrique respondeat. Eadem de causa cum Cobeto supra cap. 14 malo: τίς δ' ἐστίν; καὶ τί βουλόμενος ἀπεδίδρασκες;

Cap. 27, 13 Ἡ Κλίνη καὶ ὁ Λύχνος — παρέσω. Per lineola, qua indicari solet littera N, nam praegressis pluribus subiectis grammatica postulat pluralem numerum παρέσω. Feliciter hoc errore servata est genuina imperativi forma, quae non tantum apud Lucianum sed in optimo quoque veterum ubi metro tuta non est, depravari solet in formam macedonicam παρέσωσαν. Caeterum h. l. noster manifesto imitatus notum locum Aristophaneum in Vespis 936 sqq.

τοὺς μάρτυρας γὰρ ἐσκαλῶ.

Λάβητι μάρτυρας παρεῖναι τρυβλίον,

δοῖδυκα, τυρόκνησιν, ἐσχάραν, χύτραν

καὶ τᾶλλα τὰ σκεύη τὰ προσκεκλημένα κτλ.

ubi occupavit Reiskius corrigere καὶ τᾶλλα δέ.

DE MERCEDE CONDUCTIS p. 652, 11 Fritzschiū retinuit pravam formam Διοσκόρους, et mox cap. 2, 3 πεντακυμίας; Διοσκόροις et πεντεκυμίας. Anceps esse concedo de talibus scriptore Atticos quidem imitanti, sed tamen vitiosa aequali dicendi consuetudine in quibusdam erranti iudicium, sed tan magis inclino in eam partem, ut librariorum qui in optimi quo-

scriptoris antiqui libros eadem vitia passim intulerint, potius in culpa esse suspicer quam Lucianum, ubi hunc ex aliis locis quid in singulis verum sit non ignorasse constat.

Cap. 2, 9 περιρρήξαντες τὸ δύτηνον σκαφίδιον ἄθλιοι κακῶς ἐξενήξαντο. Immo ἄθλιοι.

P. 657, 10 τοῖς μέντοι τοῦ ἄλλου πλήθους, οἷον γυμνασάς τινας ἢ κόλακας, ιδιώτας καὶ μικροὺς τὰς γνώμας καὶ ταπεινοὺς αὐτόθεν ἀνθρώπους κτέ. Fritzsche Iacobsii coniectura γελοιασάς profligata videtur a Lehmanno afferenti notos ex Iuvenalis III satira versus:

Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, *aliptes*
augur, schoenobates, medicus, magus: omnia novit.
Graeculus esuriens in coelum, iusseris, ibit.

Mihi aliter videtur. Non enim hoc offendisse puto Iacobsium, quod gymnastae memorentur inter divitum comites, sed quod eodem ordine recenseantur cum *adulatoribus*, quibuscum haud paulo aptius componi *scurras* planissime assentior viro, quo paucos tulit seculum ingeniosiores. Ita v. c. recte scribitur p. 680, 5: οὐκ αἰσχύνει κόλαξιν ἀνθρώποις καὶ ἀγυραίοις καὶ βωμολόχοις ἀντεξεταζόμενος, ubi recte Fritschius vulgatam tueri videtur contra Cobeti coniecturam συνεξετάζομενος. Prorsus eodem modo γελωμένους in γυμνοὺς depravatum esse ostendi apud Diphilum (Mein. F. C. IV 420):

τέρπομαι γυμνοὺς δρῶν
τοὺς ὀξυκείνους καὶ πρὸ τῶν καιρῶν ἀεὶ
πάντ' εἰδέναι σπεύδοντας.

in *Studiis Criticis in poetas scenicos Graecorum* pag. 90.

Pag. 658, 5 ἄλλως τε οὐδὲ σχοῖεν ἂν τι ἄλλο, πρὸς ὅτι χρὴ ἐποκλίναντας [αὐτοὺς exp. Fritsche] παρέχειν αὐτοὺς ἐνεργούς. Rectissime nuper Hartmannus transposuit πρὸς ὅτι ἂν ἄλλο, sed ita simul delenda erit vocula τι.

Cap. 7, 5 ἐλπίσαντας δ' ὅσον αὐτίκα χανδὸν οὐδενὸς ἐπισομίζοντες πλεσθαι τοῦ χρυσίου. Lege ὅσονοὺκ αὐτίκα, i. e. *tantum non statim*.

Cap. 12, 2 εἰκὸς δὲ πολλοὺς εἶναι τοὺς ἐναντία σοι φρονοῦντας καὶ ἄλλους ἀντὶ σοῦ τιθεμένους. Vere Madvigius ἄλλοις, ut τίθεσθαι sit *calculum adicere*, cl. bis acc. 18: τῇ Μέθῃ τιθεμένους, quae in re usitatius est προστίθεσθαι.

Cap. 14, 4 πρόσσεισι παραγγέλλων τις. Cod. A παραγγέλλων. Homo venit eo ipso consilio, quare malo παραγγελί Male vertunt: *qui ad coenam te vocet*, debuerant: *imperari* quo vocabulo de industria scriptor utitur ad notandam regi insolentiam.

Cap. 17 Οὐ γὰρ εἶδες ὅσα μὲν ἔπιεν, ὅπως δὲ τὰ παρατεθένι συλλαβὼν κατέφαγεν. Multi bonique codices κατέπει „quod” ait Fritzschi „frustra probat Cobetus V. L. p. 240 qui non videtur ad praegressa modo ὅσα μὲν ἔπιεν attendisse. Quidni quaeso attenderit? scripto enim κατέπειν elegans nascitur verborum lusus; et oratio fit etiam invidiosior, si quidem καταπίνειν est *cibos non manducatos deglutire*, quod vel gravius est quam κατεσθίειν, i. e. *devorare*. Verum quidem est librariorum interdum vitiose repetere vocem praegressam, sed non minus iugis fons errorum hic est, ut glossema interlineare succedat in locum vocabuli cuius sit interpretamentum, quod cum praesertim καταφαγεν in solo codice T legatur, κατέπειν in omnibus reliquis quin hic acciderit, equidem nullus dubito, qui Cobeti coniecturae ignarus aut certe immemor, ut locum vidi, sic corrigendum iudicavi. Non magis probare queo crisis Fritzschi in sequentibus p. 673, 4, ubi veteres divitis clientes de eo qui recens admissus est in eius familiaritatem haec vaticinantur: ἢ μὲν — ὥσπερ τὰ καινὰ τῶν ὑποδημάτων ἐν τιμῇ τινι καὶ ἐπιμλεία ἐσίν, ἐπειδὴν δὲ πατηθῇ πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ πηλοῦ ἀνιπλασθῇ ὑπὸ τῇ κλίνῃ ἄθλιος ἐρρίψεται κόρεων ὥσπερ ἡμεῖς ἀνάπλεως, ubi vir doctus propter sequens ἀνάπλεως nimis fastidiose sprexit aptissimam librorum VT sive lectionem sive correctionem mavis, quam olim Reitzius probavit et nuper Cobetus l. l. p. 146, ἀναπλησθῇ, i. e. *inquinatus*, et in textum recipere maluit perquam infelicem coniecturam suam μεταπλασθῇ quod nullo iure explicat transformatus h. e. *informis redditus* laudans Diphili locum ap. Stob. Flor. CXVI 32; qui de tempore dixit:

Πολιδος τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὃ ξένη,
χαίρει μεταπλάττων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ χείρονα.

ubi primum additur ἐπὶ τὰ χείρονα, deinde μεταπλάττειν apud metaphoram (πλάττειν enim, i. e. *fingere*, proprie usurpari de cera et luto, mollique materie quis ignorat?) dictum est de homi-

is. At de calceis quam inepte idem verbum adhibeatur nemo t quin monitus intelligat. In Diphili versu priore iure suspic- am est viris doctis primum vocabulum, pro quo Grotius σκο- ιδς, Meinekii F. C. IV p. 416 σκαϊός reponendum coniecerunt. mitatur Diphilus Cratetem, qui dixerat:

‘Ο γὰρ χρόνος μ’ ἔκαμψε, τέκτων οὐ σοφός,
ἅπαντα δ’ ἐργαζόμενος ἀσθενέστερα.

abi non probo Meinekii sententiam pro εὐ reponentis μὲν e cod. Vossiano, quia inepte sane peritus artifex is vocatur qui omnia reddit debiliora. Leni manu refinxerim: ἅπαντ’ ἀπεργα- ζόμενος κτέ.

Sed redeo ad Lucianum, qui pag. 675, 4 scripsisse traditur: τῆς εὐνοίας τῆς παρ’ ἡμῶν καὶ τιμῆς, ἣν παρὰ πᾶσιν ἔξεις, sed quoniam manifesto inter se opponuntur verba παρ’ ἡμῶν et πρὸ παρὰ πᾶσιν ἔξεις, non potest τιμῆς frui eodem articulo quo εὐνοίας, itaque sine controversia verum est: καὶ τῆς τιμῆς κτλ. Optime mox cap. 20, 5. Fritzschiuss supplendum coniecit, quod in textum recipere debuerat σαίνεις δὲ ὁμῶς (πρὸς) τὴν ὑπόσχεσιν, collato eodem Pindari loco IV 7 ἔσαναν ἀγγελίαν ποτὶ γλυκεῖαν ἑταίρῳ, quem in exemplaris mei margine olim idem coniciens adscripseram.

In vicinia (vs. 11), nisi fallor, simili modo intercidit necessaria praepositio; vix enim recte habet quod editur τῶν φίλων δέ τινα τῶν παρόντων κελεύει μέσον ἐλθόντα τοῦ πράγματος, sive quae lectio cod. Ω nescio cur praeplacet Fritschio: — μέσον τοῦ πράγματος ἐλθόντα, sed necessarium videtur κελεύει (εἰς) μέσον ἐλθόντα τοῦ πράγματος.

Cap. 21, 5 δέχει τοίνυν τὸν χαλινὸν μύσας καὶ τὰ πρῶτα εὐάγωγος εἴ πρὸς αὐτὸν οὐ πάνυ περισπῶντα οὐδ’ ὀξέως νύττοντα, μέχρι ἂν λάθῃς τέλεον αὐτῷ συνήθης γενόμενος. Quod in Anthol. Palat. IX 287 aquila dicitur χειρὶ συνήθης κράντορος, inde non apparet, opinor, συνήθης sic nude dici potuisse pro χειροήθης, non magis quam Latine dicas suetus pro mansue- tus. Quare vide ne hoc sit substituendum pro illo. Χειροήθης saepe iungi cum dativo, vel lexicæ docebunt Cf. infra 35 init.

Cap. 23, 9 δοῦλος οὖν, εἰ καὶ πάνυ ἀχθέσει τῷ ὀνόματι, καὶ οὐχ ἐνδς, ἀλλὰ πολλῶν δοῦλος ἀναγκαίως ἔσει. Quod cum vi sententiam orditur δοῦλος, cur post πολλῶν repetatur, non

optime perspicio, et abesse longe malim, sed imprimis offendit in verbis sequentibus: καὶ ἄτε δὴ μὴ ἐκ παίδων τῇ δουλείᾳ ξυτραφεῖς, ὀψιμαθήσας δὲ [καὶ πόρρω που τῆς ἡλικίας παιδευόμενοι πρὸς αὐτῆς], οὐ πάνυ εὐδόκιμος ἔσει οὐδὲ πολλοῦ ἄξιος τῷ δεσπότῃ, ubi vereor ne verba καὶ — αὐτῆς fluxerint e scholiæ marginali, cuius auctor monere vellet lectorem ὀψιμαθεῖν h. l. sensu proprio accipienda esse non derivato, quo vulgo ὀψιμαθεῖς audire solerent homines *tardi et stupidi*. Infra cap. 25, 5 sq. prorsus assentior Cobeti infelicissimæ, ut Fritschio videtur, coniecturae verba ἔνεκα τῶν μαθημάτων esse glossatoris. Pulchri sensus et eius quod decet certior in talibus dux est quam grammatica.

Pag. 687, 5 ὥς ἐπίσημος ἔσει ἐν τοῖς ἐπαινοῦσι καὶ πορυφαῖα ἐπιμελόμενον. Curandi verba Lucianus ad Atticorum exemplum iungere solet cum ὅπως c. F. quod hic pro ὥς substituerim.

Cap. 28 extr. ἔοικας γὰρ τότε σήλῃ ἐώλου τινὸς νεκροῦ ἄγοντι ἐναγίσματα. καὶ γὰρ ἐκείνου καταχέαντες μύρον καὶ σέφαν ἐπιθέντες αὐτοὶ πίνουσι καὶ εὐωχοῦνται τὰ παρεσκευασμένα. In *Plut. et Luc.* pag. 77 recte pro ἐκείνου reposuissæ mihi videor ἐκείνης, i. e. τῆς σήλης, quod vero expungebam ἄγοντα ἐναγίσματα ea verba sic servari poterunt, si cum Courierio correxeris ἀγόντων. Frustra enim Fritschius his comparavit, quod toto coelo distat, ὄνος ἄγων μυσηρία. Praeterea vero corrigere fortasse debueram pro ἐπιθέντες, quod vitium saepe scribae boni scriptoribus intulerunt, περιθέντες. In praegressis non me movet Fritschii disputatio, ut verba ἡρέμα καὶ γελοῖον deleta καὶ sana esse credam, sed teneo quod ibidem p. 77 proposui (cl. cap. 34 med.) πρᾶγμα παγγέλαιον. Ut enim Graece recte dicatur ἡρέμα γελοῖον, nihil aliud id significare poterit quam *subridiculum*, quum id quod hic narratur perridiculum esse quivis consentiat.

Cap. 29, 1 ἦν μὲν γὰρ καὶ ζηλότυπός τις ἢ καὶ κτέ. Optimè habet cap. 28, 1 ἦν μὲν γὰρ κατείπη, quia ibi ratio redditu praecedentium, sed hic requiro ἦν μέντοι κτέ. Nunc vide in iisdem haesisse Fritschium et audaci mutatione rescripsisse ἦν δὲ καὶ κτλ.

In extremo capite acute Fritschius correxit: δεῖ οὖν ὥσπερ ἐν τοῖς Περσικοῖς δείπνοις κάτω νεύοντα κχτακεῖσθαι δεδιότῃ τις εὐνοῦχος σε ἴδῃ προσβλέψαντα μιᾷ τῶν παλλακίδων, ἔπε

πολέσῃ σε ὁ εὐνοῦχος (vulgo ἐπεὶ ἄλλος γε εὐνοῦχος) ἐντεταμένον
 ἄλαιο τὸ τόξον ἔχων ἃ μὴ θέμις ὀρῶντα διαπείρας τῷ οἷσῳ μετα-
 ῖν πίνοντες τὴν γνάθον. Quam emendationem ita probo, ut scri-
 bendum proponam: ἔπειτ' ἀπολέσῃ, sine pronomine male re-
 petito, et expuncto εὐνοῦχος, quod loco iam depravato glossator
 addidisse videtur ad ἄλλος. Sic demum orationem habebimus
 eleganti scriptore dignam: μή τις εὐνοῦχος σε ἴδῃ προσβλέψαντα
 μὴ τῶν παλλακίδων, ἔπειτ' (ἔπειτα δ'?) ἀπολέσῃ, ἐντεταμένον
 πάλαι τὸ τόξον ἔχων, ἃ μὴ θέμις ὀρῶντα διαπείρας κτέ. Ad
 πάλαι τὸ τόξον cf. Aesch. Agam. 364.

Pag. 689, 6 οὐκ εὐδοκιμεῖν εἰδῶς οὐδὲ κεχαρισμένος εἶναι
 δυνάμενος. Ultima vox suspecta. 10 ὥς εἰ καὶ ἀχαρίστος
 εἰμι καὶ ἥκιστα συμποτικός. Fritzschi e cod. A restituit ἀχα-
 ρίτος, sed meliorem formam ἀχαρίς praebet cod. T. Verius vi-
 detur: ἀχαρίς τις εἰμι, quod placuit etiam Madvigio. Sed aliud
 corrigendum restat. Nam optimus liber habet ὥς δὲ καὶ, quo
 recepto totam periodum sic corrigo: ὥς δὲ καὶ ἀχαρίς τις
 εἰμι καὶ ἥκιστα συμποτικός, οὐδ' ὅσον γέλωτα ποιῆσαι δυνάμενος,
 συνίημι· συνίημι δὲ ὥς καὶ ἐνοχλῶ πολλάκις βλεπόμενος κτέ.
 repetito verbo συνίημι, quod semel legitur in libris.

Cap. 31, 5 εἶτα δεῖπνον ὅμοιον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ὥρην πε-
 ριηγμένον. Huius loci gratia verbo περιάγειν tribuitur notio
 quam nunquam habuit *protrahendi, differendi*, quod Graece di-
 citur ἀναβάλλεσθαι, ὑπερτίθεσθαι. Latere suspicor παρηγγελμένον,
 i. e. *imperatum*, quod dictum est eadem acerbitate qua supra
 cap. 14, 4 εὐθὺς οὖν πρόσσεισι παραγγελῶν τις ἥκειν ἐπὶ τὸ
 δεῖπνον. Deinde vero potius cum Seagero σοι mutem in σε
 quam cum Fritzschio lacunam statuam post κάματος.

Cap. 33. vers. fin. καὶ εἴ γε μὴ πολλὰ δεηθῆναι αὐτοῦ καὶ
 τὸν κεκρύφalon ἔχοντα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἂν συγκαθίζεσθαι. Notis-
 simum infinitivi usum in oratione obliqua oblitterat Brodae
 coniectura ἐδεήθη. Longe potius in ipsis sequentibus εἰ δὲ μὴ
 ἐπεῖχεν αὐτὸς equidem restituum ἐπέχειν, quod tamen
 non videtur necessarium. Prorsus autem improbo quod Fritz-
 schius pro energetico illo αὐτός — nisi ipse cohibuisset (homi-
 nem) — substituere vult obiectum αὐτόν, quod optime reticetur.
 Quam parci sint boni scriptores Graeci in pronominum usu,
 saepissime licet observare.

P. 696, 7 ἔωθεν δὲ τρισκαίδεκα ἤκουσι κομίζοντες. Adverbium ἔωθεν hic usurpari videtur quo sensu nos dicimus *op een goeden morgen*, Francogalli *un beau matin*. Cf. de Saltat. 24 et Arist. Avib. 147

ἴν' ἀνὰ κύψεται

κλητῆρ' ἄγους' ἔωθεν ἡ Σαλαμινία.

Moneo, quia lexicorum conditores hanc vocabuli vim non videntur observasse.

Cap. 38, 3 κολακευτέος μὲν αὐτὸς καὶ ἰκετευτέος, Θεραπευτής δὲ καὶ ὁ οἰκονόμος [οὗτος μὲν καὶ ἄλλος Θεραπείας τρόπος], οὐκ ἀμελητέος δὲ οὐδὲ ὁ σύμβουλος καὶ φίλος κτέ. Frustra corriguntur verba inclusa, quae interpretis esse videntur monentis Lucianum hic de alio genere Θεραπείας agere quam supra, nempe de donis muneribusque. Parum certe probabilis videtur violenta Fritzschi correctio, quam recepit in textum: οὗτος μὲν καὶ ἄλλην θεραπείαν καὶ ὁ ἐπίτροπος, nec intelligitur cur oeconomus tantum muneribus sit conciliandus non vero ὁ ἐπίτροπος, siquidem ambo servi uno ordine habentur cap. 12 extr., qui locus est eius coniecturae fundus. Sciolo quoque deberi crediderim tria verba omissa in cod. A infra cap. 42, 4: ἡ δὲ μὲν οὖν Ἀπελλοῦ τινος ἢ Παρρασίου ἢ Ἀετίωνος [ἢ καὶ Εὐφράνορος] ἂν ἐδεήθην. Sobrio scriptori tria artificum nomina sufficere poterant.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ, cap. 5 extr. ἀπορρίψαντα, μᾶλλον δὲ συντρίψαντα τὸ πρόσωπον. Perpetua in libris confusio vocabulorum πρόσωπον (os) et προσωπεῖον (persona), quod non minus hic requiritur quam supra 712 extr. Πῶλος ἢ Ἀριστόδημος ἀποθέμενα τὰ προσωπεῖα. Et προσωπεῖον revera hic servarunt codd. FM.

Cap. 7, 6 αὐτὸς δὲ γέρων ἤδη τοιαῦτα εἰς ἑαυτὸν παρενόμει. Melius cod. C γέρων ἤδη ὦν, sed cum praesertim participium ceteri libri omittere videntur, probabilius puto Lucianum scripsisse αὐτὸς δὲ γέρων (ὦν) ἤδη.

Pag. 719, 3 εὐρήσεις γὰρ τὸ τῶν μουσικῶν δὴ τοῦτο, δις διὰ πασῶν τὸ πρᾶγμα. Quia sola verba δις διὰ πασῶν sunt musicorum, aliquanto rectius virgula distinguas post πασῶν, ut fecit in sua editione Lehmannus.

PRO LAPSU IN SALUT. (nondum edidit Fritzschi). Cap. 2, 8 πρῶτον μὲν ἰδόντες ἀλλήλους ἔλεγον αὐτὸ ὡς τὸ „χαῖρ' — Τιρυνθίας” καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐς λόγους ἤδη παροινίους τρεπόμενα

ς τὸ „χαῖρ' Ἀχιλεῦ, δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς,” [Ὀδυσσεὺς ὅποτε τὴν ἐπεταλμένην πρεσβείαν αὐτῷ ἐρρητόρευε] „καὶ ἤδη ἐπιόντες παρ' ἀλλήλων, ὡς τὸ „χαίρετ' — Θνητός.” Non solum loci compositio verba inclusa, quibus nemo Graecorum in poesi HomERICA versatissimorum indigebat, manifesto damnat, siquidem ad tria illa ὡς mente repetendum est ἔλεγον, sed etiam oratio male graeca, quoniam id quod est ῥητορεύειν πρεσβείαν Lucianus haud facile pro suo agniturus fuisset, ut arbitror.

Cap. 4, 6 καὶ ἐπισέλλων γε τῷ Διονυσίῳ αἰτιᾶται αὐτόν, ὅτι ποιῶν ἐς τὸν Ἀπόλλω χαίρειν τὸν θεὸν προσεῖπεν, ὡς ἀνάξιον τοῦ Πυθίου καὶ οὐχ ὅπως θεοῖς, ἀλλ' οὐδ' ἀνθρώποις δεξιοῖς πρέπον. Requiro ὡς ἀνάξιον (ὄν) κτέ.

Cap. 16 extr. recte Madvigius: τάχα δ' ἂν τινα ἐκπλήξειε τῶν (pro τῆς) κατ' ὀρθὴν λογισμῶν (pro λογισμὸν) καὶ στρατιωτῶν πλῆθος, [ὧν del.] οἱ μὲν προωθοῦντες, οἱ δὲ κτλ.

HERMOTIM. Cap. 1 extr. ἐν τῷ πολλῷ τῶν ἰδιωτῶν συρφετῷ παρὰ πολόμενον. Iniuria nuper Mehlerus coniecit περιπολοῦντα. Vulgatam lectionem ipse Lucianus defendet iis quae infra scripsit cap. 21 init. p. 760, 2.

Pag. 742 extr. verba ἐκ τοῦ ἄκρου abesse malim post ἄνωθεν et paulo ante κάτω post verba ἐν τῇ ὑπωρείᾳ, quamquam, si quis retinere malit, non pugnabo.

Cap. 4, 5 ἐς νέωτα εἵκχεν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἔσεσθαι σε. Soloeca oratio. Corrige ex cap. 6, 5: μεθ' ἧ πάντως που ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ἐτόμεθα et ex cap. 2 extr. οὐδὲν γὰρ (ἂν add. Belinus) ἐκώλυέ με πανευδαίμονα εἶναι ἐπὶ τῷ ἄκρῳ.

Post paucissima non expedio grammaticam rationem verborum: ἢ πολλήν γ' ἂν ὑμῶν ῥαθυμίαν καταγνοίη τις εἰ μὴδ' ἐν τοσούτῳ χρόνῳ (ἀνελθεῖν ins. Fritzschi) δύναισθε, ὅσον τρεῖς ἀπὸ Ἡρακλείων σηλῶν εἰς Ἰνδοὺς ἀπελθεῖν εἴτ' (τε καὶ l. cum Fritzschio) ἐπανελθεῖν ῥᾶδιον, κτέ., nisi pro ὅσον rescribatur ὅσῳ.

Cap. 5, 744 extr. cum Herchero transposuerim: οἶον μύρμηκας τινες τοὺς ἄλλους ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐπισκοποῦντες, aut certe cum Solano οἶον μύρμηκας τινες ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐπισκοποῦντες τοὺς ἄλλους. Quod enim ex libris Fritzschi cum reliquis editoribus dedit ἐπισκοποῦντές τινες τοὺς ἄλλους prorsus est absonum.

P. 745, 2 ὑψηλὰ γὰρ ἤδη Φρυνεῖς [καὶ ἄνωθεν]. Ultima vocabula adhaesisse e glossemate aliquanto probabilius mihi videtur quam post ea excidisse πάντα πατεῖς, quae est perquam infeli Fritzschii coniectura; quam in textum saltem recipere non debuerat. Cap. 7 extr. nimio molimine Fritzschius supplet τῶν οἰομένων ταῦτα (θαυμαστὰ), εἶναι. Nihil aliud excidisse quam pronomen indefinitum τὶ monui in *Plut. et Luc.*

Cap. 8 extr. Habet, me iudice, aliquid insoliti et parum naturale ratio qua Lucianus Hermotimo roganti, ut sententiam suam exponat, respondet: Ὁρα, ὦ ἐταῖρε, ὡς ἔγωγε καὶ πάντων ὁκνῶ. Expectabam equidem: Ὁρᾶς κτέ., *vides, intelligis ex iis quae modo dixi* (ἀλλ' εὐφημεῖν χρὴ κτέ.) *quam valde ego cunctor.* Nec tamen male scripseris: Ἔα, — ὡς ἔγωγε κτέ., i. e. *mitte, ut ὡς sit quandoquidem.*

Cap. 15 init. ἴθι δὴ, ὦ Φιλότης, ἀπόκριναι μοι, τῷ τότε πισεύσας, ὅποτε τὸ πρῶτον ἤεις φιλοσοφῶν, κτέ. Praestare mihi videtur antiqua vulgata, quam exhibent codd. ΠΩ, τῷ ποτε, i. e. *cui tandem.* In vulgatis enim nimis emphatica est temporis significatio.

Cap. 17, 4 Herm. οὐδαμῶς, ἀλλ' [οἱ] ἄλλοι ἔλεγον. Delo articulum; requiri enim id quod est *alii*, non *ceteri*, vel apparet e Luciani verbis praegressis: ἔλεγον δὲ ταῦτα πρός σε ἄλλοι δηλαδὴ περὶ αὐτῶν.

P. 756 init. haec leguntur in codicibus: Ὁρᾶς, ὅπως αὐθις ἐξαπατᾶς με καὶ οὐ λέγεις τᾶληθές, ἀλλ' οἷε Μαργίτη διαλέγεσθαι τινι, ὡς πισεῦσαι ὅτι Ἑρμότιμος, ἀνὴρ συνετός, ἔτη τότε γεγωνὼς τετταράκοντα, περὶ φιλοσοφίας καὶ φιλοσόφων ἀνδρῶν τοῖς ἰδιώταις ἐπίστευσε καὶ κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα ἐποιεῖτο τὴν αἵρεσιν τῶν κρειττόνων ἀξιῶν· οὐ γὰρ πισεῦσαί σοι τοιαῦτα λέγουντι, cum qua lectione conspirat antiqua vulgata, nisi quod habet πισεύσαιμι. Fritzschius edidit οὐ γὰρ ἀξιῶ πισεῦσαί σοι κτέ., quod aperte non sufficit, si quidem praeter triplex illud πισεύειν in eadem sententia offensionem est ὡς πισεῦσαι quod sic suspensum a praegressis non intelligi potest de Lucino, sed potest tantum de Hermotimo, qui est subiectum verbi οἷε. Non magis rem expediunt reliquorum virorum doctorum coniecturae, quas ordine recenset Fritzschius. Mihi Lucianus scripsisse videtur: Ὁρᾶς, ὅπως αὐθις ἐξαπατᾶς

καὶ οὐ λέγεις τὰληθές, ἀλλ' οἷε Μαργίτη διαλέγεσθαι τινι, *ἑξίων* — οὐ γὰρ; — *πισεῦσαι* μέ σοι τοιαῦτα λέγοντι, ἢ Ἑρμότιμος, ἀνὴρ συνετός, ἔτη τότε γεγονὼς τετταράκοντα, ἐπὶ Φιλοσοφίας καὶ Φιλοσόφων ἀνδρῶν τοῖς ἰδιώταις ἐπίστευσε καὶ κατὰ τὰ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα ἐποιεῖτο τὴν αἵρεσιν τῶν κρειττόνων. Nempe suspicor verba *ἄξιων* — λέγοντι a librario neglecta et deinde in margine codicis adscripta, ab alio, ut fit, loco alieno reposita esse, quo facto supinum illud ὥς *πισεῦσαι* insertum esse ad explendam orationem hiulcam.

Cap. 20 init. οὐχ ὅτι τῆς γνώμης τῶν ἀνδρῶν ἔρωτι προσήεις αὐτοῖς κτέ.; Madvigius coniecit οἷδ' ὅτι, Fritzschius, servata quaestione, οὐχὶ τῷ. Mihi prae utroque placet οὐ καί τι, dictum non sine ironia. Quippe Hermotimus modo cap. 18 confessus erat non leviter se commotum esse Stoicorum habitu et vestitu, ut eorum placita amplecteretur.

Pag. 768, 9 ὁ δὲ τὴν μήρινθον ἐνέτεμεν. Sic libri, sed facilius dictu est quam probatu, quod contendit Fritzschius, ἐντέμνειν esse i. q. διατέμνειν, ἀποτέμνειν, quo verbo hac de re usus est Hom. Il. Ψ 867. Equidem vereor ne praep. ἐν (nam ἐντέμνειν, me iudice, est *incidere*, nec de *incisione* hic sermo esse potest) nata sit e cauda vocis praegressae, et verior sit antiqua vulgata ἔτεμεν, quam retinuit in sua editione Lehmannus. Malim tamen ἀπέτεμεν.

Pag. 769, 2 ὁ δὲ κίνδυνος ὅτι οὐ μικρός, εἰκάζειν οἶμαι. De coniectura sua Fritzschius edidit εἰκάζεις. Mihi venerat in mentem εὔ εἰκάζειν οἶμαι, recte conicere me puto.

Pag. 771, 8 ὥς' οὐκ ἐχρῆν ἀπάντων καταγιγνώσκειν οὐδὲ ἐρήμην ἡμῶν καταδικαίαν. Certa emendatione Madvigius reponit ἀπόντων, cl. Anach. 40. Vid. quoque mox. p. 774, 9.

Cap. 31 prope fin. supplendum: δικαιοτάτα γὰρ (ἂν) ἐπιπληῆξαι δοκεῖ μοι.

Cap. 32, 4 sq. et 33, 4 bis tolle emblemata ὁ Ἑρμότιμος. Mox (32) vitii suspecta habeo verba: εἰ τοίνυν λέγοι μηδὲν οὕτω καλὸν εἶναι — οἷα τὰ τῆς Στοᾶς ἐσι —, οὐκ ἂν — θρασὺς εἶναι δόξειεν ἂν σοι περὶ πάντων ἀποφαινόμενος, καὶ ταῦτα ἐν εἰδῶς, οὐδεπώποτε ἐξ Αἰθιοπίας τὸν ἕτερον πόδα προελθόν; quia contextus haud dubie postulat ἐκ τῆς Στοᾶς, quod tamen sic corrumpi non potuit. Duae se offerunt emendandi viae, ut aut

reponamus οὐδεπώποτε ἐκεῖθεν κτέ., suspicantes ἐξ Αἰθιοπίας stolidi monachi esse adverbii interpretamentum, recordati cap. 31, neque intelligentis eo significari ἐκ τῆς Στοᾶς aut statuamus lacunam, sic explendam οὐδεπώποτε (ἐκ τῆς Στοᾶς, ὥσπερ οὐδ' ἐκεῖνος) ἐξ Αἰθιοπίας, τὸν ἕτερον πόδα προελθών, ut librarii oculos a praepositione ἐκ ad eandem in sequentibus aberrasse existimemus.

Cap. 33, 7 supplendum arbitror: οὐκοῦν ἦν (τίς) τινα καὶ (del. Fritschius) τῶν ἀθλητῶν ἴδῃ ἀσκούμενον πρὸ τοῦ ἀγῶνος κτέ., quia horum verborum subiectum esse non potest ὁ ἐταῖρος σου [ὁ Ἑρμότιμος], quod paullo ante legitur, ut apparet ex loco quem Hermotimi nomen occupat in verbis quae mox subsequuntur p. 774, 7 μὴ τοίνυν μηδὲ Ἑρμότιμος, ἀφ' ὧν κτέ., nisi forte mavis suspicari, ibi quoque nomen proprium esse subditiciū, quod tamen non facile credam.

P. 776, 5 sq. ὅπερ γὰρ τοῦ μὴ πεπειρᾶσθαι ἄλλου ἀνδρός [μηδὲ ὁμιλῆσαι πλησίον] οἰηθῆναι ἅπασιν τοῖς ἀνδράσι τοιοῦτό τι ἀποπνεῖν τοῦ σώματος. Verba inclusa sapiunt magistelli cacoeciam verecundam pudicae matronae orationem interpretantis.

Cap. 39, 4 καὶ ὁ μὲν [ἐκ] χαλκοῦ, ὁ δὲ [ἐκ] χρυσοῦ, ὁ δ' ἀργύρου. Bis deleatur praepositio, quae si genuina foret, certe ter fuerat repetenda. Sed genitivum materiei Graeculi oblitterare assolent. Feliciter ex eorum manibus elapsa sunt quae supra leguntur p. 721 2 sqq.: ἀλλ' οἱ μὲν χαλκοῦ, οἱ δ' ἀργύρου οἱ δὲ χρυσοῦ, οἱ δὲ καττιτέρου εἶναι αὐτὸ φάσκουσιν.

P. 781 extr. ὅπου γε καὶ εἰ πάντες τὰ ὅμοια εἶχον, ἄδηλον ἦν καὶ οὕτως, ὅστις ὁ τὰ τοῦ θεοῦ ὑψηλόμενος. Suppleverim: ἄδηλον (ἂν) ἦν καὶ οὕτως, ὅστις (ἦν) ὁ τὰ τοῦ θεοῦ ὑψηλόμενος. Perverse Fritschius, recepta cod. H scriptura depravata ἔχοιεν, dedit: ἄδηλον καὶ οὕτως, ὅστις ἦν ὁ κτέ.

P. 783, 15 καὶ τοὺς ἄλλους τοῖς ὁμογράμμοις κατὰ ταῦτά. Recte Fritschius pro librorum accusativo substituit dativum, sed simul corrigere debuerat τοῖς ὁμογραμμάτοις, siquidem ὁμόγραμμος formatum a γραμμή, linea, significat qui cum alio communem habet lineam, ὁμογράμματος, vero derivatum a γράμμα, littera, qui eandem habet litteram, quod est huius loci.

Cap. 43 extr. rectius Fritschius οὐ γὰρ ἔχοις ἂν coniecit quam Madvigius οὐ γὰρ ἂν εἶχες, quod praegressis futuris illis

ποιήσεις; — τῷ διαγνώσει ferri; non potest. Lenius tamen nam ἔχουσιν ἄν, nec minus recte, reposueris ἔξεις pro ἴχης.

Cap. 44 extr. Hermot. Οὐκ ἔχω ὅτι σοι ἀποκρίνωμαι, ὦ Λυκῖνε. Luc. Εἰκότως· οὐδὲ γὰρ εὐπρόσωπον οὐδέν. Sommerbrodtius pro εὐπρόσωπον coniecit εὐπρόσιτον s. εὐπρόσοδον, citans locos de dips. 3, Demosth. 32, Scyth., quorum nullus facit ad h. l.; nec in εὐπρόσωπον quicquam est vitiosi, sed recipienda fuerat lectio cod. G. οὐδὲ γὰρ ἐστὶν εὐπρόσωπον οὐδέν, nisi quod malim correctis accentibus: οὐδὲ γὰρ ἔστιν (sc. ἀποκρίνασθαι) εὐπρόσωπον οὐδέν, neque enim est quod respondeas speciosum quidquam. Cap. 45 obiter nostro reddatur futurum Atticum ἐξετάωμεν pro ἐξετάσομεν (G. ἐξετάσωμεν). P. 791, 5 optime Madvigius μέλλομεν corrigit pro μέλλοιμεν. Cap. 50, 2 εἰρήσεται γὰρ τὰληθές ultimum vocabulum in hac formula iure suspectum est Sommerbrodtio, qui confert Zeux. 2, Tim. 20. Icaromen. 13, Anach. 16.

Cap. 51, 5 ἥτις μὲν ἡ ἀλήθειά ἐστιν, ὑμεῖς ἄν [ἄμεινον] εἴποιτε, εἰ σοφοί κτέ. Inclusum vocabulum omittunt codd. CM, optime ex mea quidem sententia, quoniam Lucinus per totum dialogum profitetur, se quidem quae sit veritas *prorsus nescire*.

Cap. 53 int. ὃς οὔτε αὐτόν τινα κρίνειν οἶόν τε εἶναι Φῆς, ἣν καὶ Φοίνικος ἔτη βιώσῃ πάντα ἐν κύκλῳ περιῶν καὶ πειρώμενος. Sic ex G. edidit Iacobitzius, cum in reliquis sit βιώῃ, quod retinuit Fritzschi, quodque mutato ἣν in εἰ cum Belino haeret optime, siquidem hic est apud Lucianum praesentis optativus, qui hic a sententia requiritur, non aoristi II, ut apud reteres Atticos. Nempe res sic se habet. Lucianus ad veterum ἰονum aequaliumque suorum exemplum uti solet in praesenti forma βιώω pro Attico ζῶ, et aoristo βιώσαι pro Attico βιώναι, inde fit ut βιώῃ, qui aoristi optativus est antiquis, praesentis fiat apud Lucianum. Qui igitur retinere hoc loco malit ἣν, necesse est pro βιώσῃ s. βιώῃ corrigat βιώ (βιοῖ?), nam aoristum ferri non posse certum est. Post pauca omnino supplendum videtur cum Iacobsio: τίνας Φῆς τοὺς πολλοὺς; (ἢ τοὺς) εἰδότες καὶ πεπειραμένους ἀπάντων; et omnino non intelligo quo pacto Fritzschius obicere potuerit „at articulus ante εἰδότες ferri non potest.” Omitte enim articulum, et actum erit de sententia, quae haec est: Quosnam dicis τοὺς πολλοὺς? eosne qui omnia no-

runt et experti sunt? Pag. 797, 2 εἰδέναι δὲ ὅσις ὁ ἀληθῆ λέγων ἐστίν, ὅρα μὴ οὐχὶ μορίου ἐστὶν ἡμέρας ἀλλὰ πολλῶν ἡμερῶν δέηται. Legerim μορίου τινὸς ἡμέρας — δεῖται, quorum hoc iam proposuit Schaeferus, allato loco Dial. Mar. XVI 2. Vid. etiam Piscat. p. 575, ὁρᾶτε οὖν μὴ τὸ τῶν φιλοσόφων αὐτὸ ποιεῖτε, ubi libri quidam male ποιῆτε. Quod ad prius vitium attinet, Fritzscheus ἐστίν, ut male repetitum, prorsus delevit.

Cap. 58, 13 suppleverim εἶχον γὰρ (ἄν).

Cap. 59, 9 οὐκ ἔχω εἰπεῖν, καθ' ὅτι σοι ὁμοιος φιλοσοφία καὶ οἶνος. In his verbis valde miror ὁμοιος communi genere usurpatum, cuius rei non nisi apud sequiores poetas exempla reperta esse videntur. An forte fuit: καθ' ὅτι σοι ὁμοιος φιλοσοφία δοκεῖ οἶνος?

Cap. 64, 1 οὐχ ἱκανὸν εἶναί φησι τὸ πάντα ἰδεῖν (sc. ὁ λόγος). Malim φήσσει, quod melius respondeat praegresso Φαίη ἄν.

Pag. 806 ext. ἐγὼ γὰρ καὶ ἐφ' ἅπαντας ἔλθωμεν πειρώμενοι καὶ τοῦτο ἐργασώμεθα ποτε. Requiritur *perficiendi* notio, quare legerim ἐξεργασώμεθα ποτε.

Pag. 810, 5 ὅρα ὅσου δεῖ τοῦ χρόνου, ὃν ἐκὼν παρήκα, δεδιὼς κτλ. Libri οὗ, unus οὖν; sed non melior est vulgata lectio. Optime ὁ legendum esse intellexit Madvigius, cui debetur in sequentibus καὶ εἰ μὲν ποτε τοιαύτην τινὰ δύναμιν καὶ τέχνην πορισάμενος ἦεις (al. εἶης, al. ἄγεις) ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν λεγομένων vera lectio ἦξεις.

Cap. 70, 13 αἱ γοῦν πλεῖσαι αὐτῶν (sc. τῶν ἀποδείξεων) δι' ἄλλων ἀμφισβητούμενων πείθειν βιάζονται ἡμᾶς [εἰδέναι]. Haec verba non expedio. Guyetus verborum ordinem esse dicit βιάζονται ἡμᾶς πείθειν εἰδέναι, sed vellem potius significasset quid hoc sibi velit. Interpres Latinus: *persuadere nobis nituntur scire*. At quam inepte demonstratio dicitur aliquid scire? Deleto vero εἰδέναι, sententia apte decurrit.

Cap. 73 extr. εἴπερ εἰσιτητέον. Non Graecum videtur εἴπερ usurpatum pro εἰ interrogativo. Conieci: εἰ παρεισιτητέον, ut p. 816 extr. optime correctum est εἰ παραδεκτέα pro εἴπερ δεκτέα.

(continuabitur).

AD LUCIANUM

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN

(continuatur ex pag. 336 h. v. ¹).

P. 818, 5 ὅτι παίδων πράγματα ἔχοντες οὐ συνίεσαν. Non fuit lusus ingenii Seageri coniectura *παίγματα*, ut visa est Lehmanno, sed quia *πράγματα* ἔχειν Graece significat *negotia*, i. e. molestias, *sustinere*, revera *πράγματα* suspicionis vacuum non est. An fuit *παίγνια*?

Cap. 79 extr. οὐκ εἰδὼς ὅτι καὶ ἀποβάλη, Φασὶ, τοὺς ὤμους πτίττων, ὕδωρ ὁμοίως τὸ ὕδωρ μένει. Ut in huiusmodi sententia Latine dicas in apodosi *tamen*, non *similiter*, ita Graece requiro ὁμῶς pro ὁμοίως.

Pag. 824 ἀπαιτῶν γὰρ παρὰ τινος τῶν μαθητῶν τὸν μισθὸν ἀλγῶν ὑπερήμερον εἶναι [καὶ ἐκπρόθεσμον τοῦ ὀφλήματος], ὃν ἔδει πρὸ ἐκκαίδεκα ἡμερῶν ἐκτετικέναι τῇ ἔνῃ καὶ νέῃ. In cod. E est *ἐκπρόθετον*, in G M ὀφειλήματος, quod sane praestat, quia ὀφλημα *prope* est a iudiciibus irrogata, ὀφείλημα *debitum*. Sed procul dubio verba a me inclusa nihil aliud sunt quam interpretamentum antiqui vocabuli ὑπερήμερος, quod Hesychius quoque in lexico interpretatus est ἐκπρόθεσμος quodque praeterea arguitur pronominis relativi genere masculino ὃν, pro quo si ὀφλήματος (ὀφειλήματος) genuinum foret, saltem ὁ scribendum fuerat. Ad hanc lucem in *Piscat.* cap. 52 extr. μὴ καὶ ὑπερήμεροι γένησθε [τῆς προθεσμίας] similem mecum agnosces interpretationem

1) Emendatio ἀπόντων (pag. 333) non Madvigii est sed Hartmanni.

nec non apud Philonem II, p. 169 ὑπερήμερον [καὶ ἐκπρόθεσμον] πένθος.

Pag. 827, extr. ὄψει τε ὅπως ἐρωτᾷ καὶ πῶς ἀποκρίνεται καὶ ὅσα μεμάθηκε. Lege ὅπως.

Cap. 83 extr. νυνὶ γὰρ ὥσπερ ἐκ μέθης ἀνανήφων ὁρῶ κτέ. Collato simili loco in Alexandro cap. 25 supplendum esse suspicor ὥσπερ ἐκ μέθης (βαθείας) ἀνανήφων. Omisso enim hoc adiectivo, quod ob ductuum similitudinem facile elabi potuit, nihil erat cur verbo frequentissimo, cuius vis propria neminem latebat, scriptor adderet verba ὥσπερ ἐκ μέθης. Cf. *Plut. et Luc.* p. 74. P. 829, 3 rectius Cobetus παρὰ quam Fritzschius κατὰ pro ἐπὶ τὴν κυματωγὴν.

In extremo capite turpi interpretamento liberabo verba φιλοσόφῳ δ' εἰ (l. ἤν) τὸ λοιπὸν καὶ ἄκων ποτὲ ὁδῷ βαδίζων ἐντύχῳ, οὕτως ἐκτραπήσομαι [καὶ περισήσομαι] ὥσπερ τοὺς λυττῶντας τῶν κυνῶν. Ne addere quidem potuit Lucianus verbum pessimae notae, cuius usum merito vituperavit in *Soloecista* (quis alius quaeso ista aetate tam bene Graece sciebat, ut eiusmodi opus condere potuerit quam Lucianus, cui multi id ob causas haud sane gravissimas hodie abiudicant?) cap. 5 scribens: Ἄλλου δέ τινος εἰπόντος Περιέσῃν αὐτὸν ὥς λαθεῖν, Θαυμασόν, ἔφη, εἰ εἰς ὦν περιέσῃ τὸν ἕνα. Non facilius, credo, fuerit ἐνὶ πλείους περισῆναι. Nunc video Fritzschiū iam dubitasse num verba ista genuina essent, sed male repudiasse verissimam suspicionem.

HERODOT. p. 834, 6 Ἰππίας τε ὁ ἐπιχώριος αὐτῶν σοφιστής. Cur addatur αὐτῶν non optime perspicio. An forte fuit αὐτόθεν, scil. ex *Elide*? Cap. 5 init.: καὶ τί τὸ θαῦμα ἐνῆν τῇ γραφῇ αὐτοῦ, ἥρετό τις ὡς [τὸν] Ἑλλανοδίκην δι' αὐτὸ οὐκ ἐπιχωρίῳ [τῇ Ἀετίῳνι] συνάψασθαι τῆς θυγατρὸς τὸν γάμον. Deletis quae sepi uncinis, generalem trahet oratio colorem, qui hoc loco videtur necessarius. Vide praegressa. Praeterea si genuinum esset nomen proprium, requireretur οὐκ ἐπιχωρίῳ ὄντι τῷ Ἀετίῳνι.

Pag. 835, 5 legerim: Ἐρωτες δέ τινες — ὁ μὲν — ὁ δέ τις ἀφαιρεῖ τὸ σανδάλιον [ἐκ dele] τοῦ ποδός, ὡς κατακλίνοιτο ἤδη, ἄλλος (δὲ inserte) τῆς χλανίδος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπειλημμένος [Ἐρως καὶ οὗτος dele] ἔλκει αὐτὸν πρὸς τὴν Ῥωξάνην πάνυ βιαίως ἐπισπώμενος, tum post pauca: πάροχος δὲ καὶ νυμφαγωγὸς Ἡφαισίων συμπάρεσκε (libri συμπάρεση praeter A, in quo est συμπάρεσι, quod coniecerat Solanus) δᾶδα καομένην ἔχων μεираκίῳ

υ βιάως ἐπεριδόμενος. Deinde suspectum habeo βαροῖντο βαρύνοιντο usurpatum, quod soloecismi damnatur in Soloe-
ae cap. 7. Similiter peccatum est in Dial. Mer. X. 4 med.
ρήσει γὰρ τὸ πορϑμεῖον συνεμπεσόντα, ubi requiritur βα-
νεῖ. Verbo βαρύνειν recte usus est noster Necyom. 17. Char.
., D. M. X 6 et de merc. cond. 34. Notandum tandem Pla-
nem in Symposio p. 203 usurpasse formam passivam βεβα-
μένος, quem multi scriptores secuti sunt.

Zeuxis. Pag. 840, 11 ἀληθὲς γὰρ εἶναι τὸ τοῦ Ὀμήρου καὶ
ἐν νέαν ᾧ δὴν κεχαρισμένην ὑπάρχειν τοῖς ἀκούουσιν. Non
expedio voculam καί. Iam Cobetum video coniecisse ἀεί, nec
alde me movet, quod obiecit Fritzschijs Homerum Od. α 351
q. eo vocabulo non usum esse, quia rescripto ἀεὶ sententia
accidit non dissimillima eius quam ibi voluit Homerus. An
recte praeferendum putas: μάλιστα τὴν νεωτάτην ᾧ δὴν
εἶ; Propius sane ad Homeri mentem, sed multo longius a
tradita Luciani scriptura. P. 841, 5 tollatur emblemata δ Ζεῦξις.

Cap. 9 extr. φοβηθήσονται. Retinuit Fritzschijs vitiosam
formam, pro qua substituatur φοβήσονται, quod recte libri
servarunt Dial. Mort. XXIII, 3, Pro laps. 19 et Jup. trag. 32.

In ipso fine libelli malim: ἀλλ' οὐ μάτην (γε)· γραφικοὶ γὰρ
αἰεὶς πτέ.

Harmonid. p. 851 extr. post οἴκοθεν magistelli addidisse vi-
dentur verba ἐκ Βοιωτίας, iisdemque propter tautologiam tribu-
im verba ἄνευ τοῦ ἐνδοξον εἶναι, quae post αὐτὸ libri habent
pag. 852, 6 in verbis: ἐπεὶ τό γε αὐλεῖν αὐτὸ δι' αὐτὸ οὐκ
ὡς δεξαίμεν ἀγνώσῃ μοι προσγενόμενον, ubi simul Atticorum
more scriptum malim ἀγνώσῃ μοι προσγενόμενον. Cf. Paras. 22
; Pseudolog. 28. Ἄγνωστος, de rebus dictum, recte habet Halc.
et Bis accus. 11.

P. 853, 11 legerim: εἰ γὰρ οὗς ἅπαντας ἴσασι καὶ [οὗς dele]
ωμάζουσιν, οὗτοι δὴ (pro δὲ) εἴσονται σε αὐλητὴν εὐδόκιμον ὄντα
εἶ. Repetito pronomine etiam repetendum fuerat ἅπαντες.

Pag. 854, 8 ταῦτα δὲ μὲν Ἀρμονίδης οὐκ ἔφθη ποιῆσαι.
Idem soloecismus, non sollicitandus apud Plutar-
ium similesque, paucis quibusdam aliis locis Lucianeis exi-
endus videtur.

SCYTHAE, cap. 2, 5 ἔπαυσε μηκέτι λοιμώττειν. Aristoph. Ach. 614 παύσας ὑμᾶς ξενικοῖσι λόγοις μὴ λίαν ἐξαπατᾶσθαι. Cave igitur ne in errorem te inducat speciosa lectio cod. Τ ἐποίησε.

P. 861, 1 del. emblemata ὁ Τόξαρις et p. 863, 1 εἰς Σκύθας.

P. 866, 4 necessario supplendum: δέδια μὴ δυσπρόσοδος (ἦ) καὶ ἐν παρέργῳ θῆται σου τὴν ἔντευξιν.

P. 871 extr. καὶ ὅλως τοῦτο ἡμῖν δημόσιον ἀγαθὸν ἐστὶ καὶ μέγα ὄφελος ἅπασιν [ἀνὴρ οὗτος]. Manifesto spuria sunt quae seclusi.

QUOM. HIST. SIT. CONSCR. I ἔλυσε (l. ἔπαυσε) τὸν πυρετὸν ἐκ γελοῖον δέ τι πάθος περιίσα τὰς γνώμας αὐτῶν. Nimio molimine Fritzschijs reposuit περιέσκησε. Recte Madvigius, deleta vocula δέ, Florentini codicis lectionem περιίσα recipiendam esse iudicavit.

Cap. 4, 6, καλῶς ἔχειν ὑπέλαβον, ὡς δυνατόν μοι, κυλίσαι τὸν πίθον, οὐχ ὥς ἐξ ἰσορίαν συγγράφειν οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι· οὐχ οὕτω μεγαλότολμος ἐγὼ κτέ. Nescio an praestet: οὐδὲ πράξεις αὐτὰς διεξιέναι.

Cap. 5, 4 ἀλλὰ πάνυ ῥᾶπον καὶ πρόχειρον καὶ ἅπαντος εἶναι ἰσορίαν συγγράψαι. Malim ῥᾶδιον. Sed cf. infra p. 352 ad Salt. 4, 2.

Pag. 8, 1 τότε τῷ αὐτῷ πῆχει ὥσπερ καὶ νῦν μετρούνται τὸ πρᾶγμα. Recte Seagerus ὥπερ, docente ipsa rei natura, licet Fritzschijs olim oblocutus nunc eam emendationem ne verbo quidem commemoret.

Cap. 7 extr. post ἐμπετὸν emblemata videtur ἡ ἰσορία.

Cap. 9, vid. quae scripsi supra pag. 89 hui. vol. Quod autem ibi scripsi repetito articulo εἰς τὸ τερπνὸν καὶ (τὸ) χρήσιμον, cf. locus de Salt. p. 288, 13 sq.

Cap. 10 init. sic scripserim: ἔτι καὶ κεῖνο εἰπεῖν ἄξιον, ὅτι οὐδὲ τερπνὸν ἐν αὐτῇ τὸ κομιδῇ μυθῶδες καὶ τὸ τῶν ἐπαίνων μάλιστα πρόσαντες καὶ παρ' ἐκάτερον τοῖς ἀκούουσιν (verba corrupta pro quibus Fritzschijs edidit: τοῖς τὰ παρ' ἐκατέρων ἀκούουσιν), ἢ μὴ τὸν συρφετὸν [καὶ τὸν πολὺν δῆμον] ἐπινοῆς, ἀλλὰ τοὺς δικαστικῶς καὶ νῆ Δία συκοφαντικῶς προσέτι γε ἀκροασομένους. Verba inclusa deleverim cl. Hermotimi locis I 5; 21, 61. In Jove trag. extremo, ubi legitur Ἑλλήνων [ὁ πολὺς λεὼς καὶ] ὁ σύρφαξ, imperite Jacobitzius uncinis inclusit ipsa verba genuina ὁ σύρφαξ, intactum relinquens glossema, quod expungendum vidit Cobetus.

P. 18 extr. certa emendatione Madvigius: πόσα ἄλλα (pro γάσῃ ἄλλα ᾧ vel πᾶσ' ἄλλα) σὺν ἀληθείᾳ τερπνὰ ἐσιν ἐν τοῖς ἑλλοῖς κάλλεσι τοῦ λόγου. —; Fritzschius igitur frustra post πᾶς statuit lacunam.

P. 21, 3 καὶ ἤρξατό γε τῆς ἱστορίας οὕτως, αἵτια ἅμα τῆς τοῦ πολέμου ἀρχῆς διεξιών. Legerim: ταῖτια.

P. 22, 8 τὰ δ' ἄλλα καὶ ἀπ' (an ἐξ?) Αἰθιοπίας ἤρξατο, ὡς γόττε (Fritzschius pro ὥς) καὶ ἐς Αἴγυπτον κατέβη καὶ ἐς τὴν Βασιλέως γῆν τὴν πολλήν. Huius loci ope duo expungas ap. Thuc. II, 48 in. sciolorum emblemata Luciano incognita τῆς Αἰγύπτου post Αἰθιοπίας et καὶ Λιβύην post Αἴγυπτον. In nova editione obiter post γῆν inserte τὴν, quod operarum culpa excidit.

P. 23, 4 sq. locus insanabilis, quem non magis quam reliqui critici vitae reddidit Fritzschius.

P. 24, 5 πλὴν ἀλλὰ μετριώτερός γε ὁ ἰδιώτης οὗτος [ἦν], αὐτὸς δὲ αὐτίκα δῆλος ὢν οἷος ἦν, ἄλλω δὲ — προπεπονηκώς. Prius ἦν abesse malim.

Cap. 17 extr. τὸ γὰρ τοιοῦτον, εἴπερ ἄρα, ἡμῖν (ἔδει) καταλιπεῖν λογίζεσθαι ἢ αὐτὸν εἰπεῖν. Probabiliter Madvigius μὴ αὐτὸν εἰπεῖν.

Cap. 19 init. ἐρμηνεύσας πρὸς τὸ σαφές αὐτον καὶ ἰσχυρότατον, ὡς ᾤετο. Non felicem esse Cobeti coniecturam ἰσχυρότατον lubenter concedo Fritzschio, ita tamen ut quod ipse edidit ἰσχυρότατον non magis aptum esse contendam. Vs. 9 ματῆσιν reddatur praep. ἐκ, quam de more addiderunt genetivo materiei.

Cap. 21, 7 Τιτάνιον δὲ τὸν Τιτιανόν. Optime hunc locum illustrat epigramma sepulcrum apud Kaibelum (qui h. l. affert) 473:

πάσῃ κοσμηθεὶς ἀρετῇ Τειτάνιε δεῖτε (sic)

ἔγγονε Παίωνος νῆσον (sic) ἔχεις μακάρων.

Cap. 21, 8 dubito num recte vv. dd. interpretati sint verba: ἑλ' ἐμπηδήσας, πολλάκις, ὀρνίθων καὶ σுவίων καὶ λαγῶν προκειμένων, ὑπερεμπίμπλαται ἔτνους τινὲς ἢ ταρίχους. Nempe προκειμένων accipiunt de cibis in mensa appositis. At in pedestri ratione (nam poetas et sequiores non moror) eo sensu constanter non scriptores usurpant verba παρατιθέναι, παρακεῖσθαι. Quare

potius intelligam in *promptu sunt et parata*, ut loco simili 56 legitur: οὐδὲ γὰρ ἦν ἐσιᾶς τοὺς Φίλους καὶ πάντα ἢ πσκευασμένα, διὰ τοῦτο ἐν μέσοις τοῖς πέμμασι καὶ τσις καὶ λοπάσι τοσαύταις (recte transponit Fr. post ὑπογαί. Insuper malim τοιαύταις) καὶ συσὶν ἀγρίοις καὶ λαγωῖς ὑπογαγρίοις καὶ σαπέρδην ἐνθήσεις καὶ ἔτνος, ὅτι κἀκεῖνο εσκεύασο, ἀμελήσεις δὲ τῶν εὐτελεσέρων. Quae res fuit Sommerbrodtio contra Luciani mentem inserenti ὡς ὑπερεπίμπλαται. Dicit enim scriptor servum istum νεόπλοσ, licet propter divitias delicatissimo quoque cibo frui possit, men propter ἀπειροκαλίαν saepe vilissimis eduliis sese ingitare.

Cap. 22 extr. ὥς τὸ πρᾶγμα εἰκόδες εἶναι τραγωδῶ τὸν ἰμὲν πόδα ἐπ' ἐμβάτου ὑψηλοῦ ἐπιβεβηκότι, θάτερον δὲ δάλω ὑποδεδεμένῳ. Conspirant in hac lectione optimi codices, nec tamen ita is scribere potuit, qui in Pseudolog. cap. 10 tam acerbe perstringit hominem dicentem: Ἀπέκτεινε θάτ τῶν πενήτων. Nec tulit eam stribliginem Fritzschi, qui quod duobus libris recepit θάτέρῳ δὲ σάνδαλον ὑποδεδεμένῳ. Equidem praetulerim τὸν ἕτερον δὲ σάνδαλον ὑποδεδεμένῳ. Vix enim recte dicitur: ὑποδέδεμαι τῷ περὶ σάνδαλον s. σανδάλῳ.

Cap. 23, 6 ὡς καὶ τοῦτο εἰκέναι παιδίῳ, εἶπεν Ἐρωτα παίζοντα, κτέ. Madvigius coniecit παιγνίῳ, sed quia *actio* non sic dicitur, sed παιδιά, equidem potius correxi παιδιᾷ.

P. 34, 4 τυχεῖν μὲν γὰρ αὐτὸν ἔχοντα παμμεγέθη ἐκπύ[υάλινα] τῆς καλλίστης ὑάλου. Pars librorum, inter quos A vet sequiori formae ὑαλᾶ, sed adiectivum quin magistellum habuerint nullus dubito, non magis quam mox in verbis ξαντα τὸν μέγιστον τῶν σκύφων ἐνὶ τῶν θραυσμάτων σασθαι εἰς τὴν σφαγὴν ἐντεμόντα [τῇ ὑάλῳ] τὸν λαιμόν. bula inclusa ab iisdem esse invecta. P. extr. ὁ ῥήτωρ [ὁ ἰστίος]. Dele glossem.

P. 40, 3 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἡμεῖς οὕτω θαυμαστὸν συγγραφεῖ εἶχομεν καὶ ἀπὸ χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρὰ ἐν τῇ λέμῳ τούτῳ ἐργασάμενον. Suspecta mihi formula nusquam lecta ἀπὸ χειρός, quam *manu sua* interpretantur. Praeterea mireris non legi καὶ ταῦτα (idque), quod etiam Fritzsche

ideo animadvertisse. Legendum crediderim: καὶ ταῦτ' ἔργα χειρὸς αὐτὸν μεγάλα καὶ λαμπρά — ἐργασάμενον. Cf. Hipp. 1.

P. 42, 1 οὕτω μαντικῶς ἅμα ἔχων ἔσπευδεν ἤδη πρὸς τὸ τέλος τῆς γραφῆς. Malim ἄρα.

P. 44, 3 ἡ θατέρου ἄρσις τὸ ἕτερον πάντως ἀντεισάγει. L. θάτερον.

P. 45, 1 δύο μὲν ταῦτα κορυφαίότατα. Ipse noster in Soloecista cap. 5 testatur se scripsisse κορυφαῖα. Cf. De merc. cond. 28, Harmon. 2, Calumn. 12. Apol. 15. Iup. trag. 44. Idem vitium tollatur Paras. 42 et Alex. 30.

P. 49, 5 καὶ γνώμην (μὴ) στρατιωτικὴν, ἀλλὰ μετὰ τῆς πολιτικῆς καὶ [ἐμπειρίαν del.] στρατηγικὴν ἔχειν. Sic perite haec verba correxit Madvigius.

P. 58, 1 legendum: ἡ λέξις δ' ὁμῶς ἐπὶ γῆς βεβηκέτω. — ὥς ἐνι μάλιστα ὁμοιουμένη, ξενίζουσα δὲ (μὴ), μηδ' ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐνθουσιῶσα. In sequentibus ὥς μάλιστα πεισέον, εἰδότες κτέ. legendum εἰδότες, quod vel sequentia participia (c. 46) ἀφιστάντα, ἀπαρτῶντα, συνάπτοντα docere potuerant.

P. 62, 3 οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι... γράφουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν λεχθησόμενα ἔσι — δεῖ δὲ τάξαι κτέ. Recte Fritzsche posuit lacunae signa, sed universo loci tenori non convenit neque quod ipse putat excidisse ἔθος, ἐπίπλασα, neque quod Madvigius (qui cum Belino pro ὥσπερ corrigit ὥς παρὰ) ἀ αὐτοὶ εὐρίσκουσι, sed probabilius arbitror γράφουσι leviter depravatum esse ex γράψουσι, et Lucianum dedisse: οὐ γὰρ ὥσπερ τοῖς ῥήτορσι (εὐρετέον αὐτοῖς ἀ) γράψουσιν, ἀλλὰ κτέ. Agitur enim de iis quae historicis facienda sunt, non de iis quae faciunt.

Cap. 55, 1 ἀνάλογον τοῖς πράγμασι. Equidem apud nostrum ubique scripserim separatim ἀνὰ λόγον, quod cum Dativo construi nihil vetat, siquidem, ut hoc utar, περὶ πόδα eundem casum asciscit supra cap. 14. Cf. Pseudol. 22, Adv. ind. 10.

Cap. 59, 1 ἔπαινοι μὲν γὰρ ἢ ψόγοι πάνυ πεφεισμένοι καὶ περισκεμμένοι καὶ ἀσυκοφάντητοι καὶ μετ' ἀποδείξεων καὶ ταχεῖς καὶ μὴ ἄκαιροι, ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου ἐκεῖνοί εἰσι, καὶ τὴν αὐτὴν Θεοδόμῳ αἰτίαν ἔξεις φιλαπεχθηνόμως κατηγοροῦντι τῶν πλείων κτέ. Locus lacunosus et corruptus nec certa ratione sanabilis. Sententiae satisfaciat: ἔπαινοι — καὶ μὴ ἄκαιροι ἐκεῖνοί (ἔξων), ἐπεὶ ἔξω τοῦ δικαστηρίου εἰσί, καὶ τὴν

αὐτὴν κτέ. vel καὶ μὴ ἄκαιροι ἐκεῖνοι οἱ ἔξω τοῦ δικαστηρίου (ἔξων), ἐπεὶ τὴν αὐτὴν κτέ. Ad ἐπεὶ dictum pro εἰ δὲ μὴ vid. supra cap. 44. extr. ἐπεὶ τοῖς κατηρτυμένοις τῶν ζώων ἐοικότας ἀποφανεῖ τοὺς λόγους.

Cap. 61, 1 τὸ δ' ὅλον ἐκεῖνό μοι μέμνησο — πολλάκις γὰρ ταῦτόν ἐρῶ — [καὶ] μὴ — γράφε. Deleatur importuna copula.

VER. HIST. I 9 extr. ἄνω glossema videtur sequentis μετέωρον.

Cap. 11, 8 l. Φοροῦσι pro Φέρουσι.

Cap. 12 init. καὶ ἡμεῖς ἠρόμεθα τίνες τε εἶεν οἱ πολέμιοι καὶ τὴν αἰτίαν τῆς διαφορᾶς· Ὁ δὲ Φαέθων, Φησὶν, ὁ τῶν ἐν τῇ ἡλίῳ κατοικούντων βασιλεύς — πολὺν ἤδη πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖ χρόνον. Sic omnes quot novi editiones, sed locus necessario male intelligetur, nisi sic interpunxeris: Ὁ δὲ, Φαέθων, Φησὶν, κτέ.

Cap. 18, 1. ἄρτι δὲ τούτων γιγνομένων, ἡγγέλλοντο κτέ. Cod. A γινομένων. Malim γενομένων, nam erecta iam fuisse tropaea apparet e cap. extr.

Cap. 19, 8 Φόρους τελέσειν. Immo τελεῖν, nisi quod longe malim ὑποτελεῖν, ut mox legitur cap. 20, 8 sq. et 35 extr.

Cap. 21, 5 necessario supplendum: καὶ ὁ μὲν ἡξίου (με) μεῖναι τε παρ' αὐτῷ καὶ κοινωνεῖν τῆς ἀποικίας ὑπισχνούμενος δώσειν πρὸς γάμον τὸν ἑαυτοῦ παῖδα. Haec enim solum spectant narratorem, praegressa vero ceteros quoque captivos.

Cap. 22, p. 87 extr. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς τοὺς Ἑλληνας ἐκεῖθεν ἦκειν τῆς γασροκνημίας τοῦνομα [ὅτι παρ' ἐκείνοις ἀντὶ γασρὸς κυοφορεῖ]. Nuper Mehlerus post γασρὸς excidisse coniecit κνήμη, sed is qui verba inclusa de suo adiecit ad κυοφορεῖ mente repetebat γασροκνημία, quod ei sane usus eius vocabuli pro κνήμη (cf. praegressa) permittebat. Verum, quidquid est, non Lucianus verba prorsus otiosa scripsisse videtur, sed grammaticus aliquis, qui monere voluit ἐκεῖθεν spectare ipsa superiora: κύουσι δ' οὐκ ἐν τῇ νηδύι, ἀλλ' ἐν ταῖς γασροκνημίαις· ἐπειδὴν γὰρ συλλάβῃ τὸ ἔμβρυον, παχύνεται ἡ κνήμη, καὶ χρόνῳ ὕπερον ἀνατεμόντες ἐξάγουσι νεκρά, ἐκθέντες δ' αὐτὰ πρὸς τὸν ἄνεμον κεχηνότα ζῴοποιοῦσιν. In extremo capite legerim: αἰδοῖα μέντοι πρόσθετα ἔχουσιν οἱ μὲν ἐλεφάντινα, οἱ δὲ πένητες αὐτῶν ξύλινα, καὶ διὰ τούτων

λησιάζουσι τοῖς γαμέταις τοῖς ἐαυτῶν, delete glossema
 χεύουσι καὶ, ante πλησιάζουσι olim adscripto ab eo qui indicare
 ellet, quo sensu verecundum verbum πλησιάζειν accipiendum
 esset. Neque enim quod Mehlerus coniecit οὐροῦσι non eo
 effellitur quod e cap. sequenti discimus Dendritas non urinare
 οὐ μὴν ἀπouroῦσί γε καὶ ἀφοδεύουσιν, ἀλλ' οὐδὲ τέτρηνται
 ὥπερ ἡμεῖς, neque quod alius ex amicis suasit μοι χεύουσι
 ἔρρι potest, quoniam eodem membro illos alienas permolere
 coniuges quo suas, nemo hercle erat monendus. Quidquid hic
 additur, me iudice, male abundat. Simile glossema videor de-
 exisse in Eunucho cap. 12 med οἱ δ' ἔτι γελοιότερον μεταχειλα-
 μένους τινὰς τῶν ἐξ οἰκήματος γυναικῶν κελεύειν αὐτὴν συνεῖναι
 καὶ ὀπυῖειν], simile denique supra in Hermotim. cap. 24. Ver-
 um ὀπυῖειν, quod Atticis valet γεγαμηκέναι, a sequioribus
 surpatum esse pro βινεῖν quis ignorat?

P. 90 extr. ὁμῶς δὲ καὶ τοῦτο ἔρῳ τοὺς ὀφθαλμοὺς περι-
 αιρετοὺς ἔχουσι. Vitii suspectum est περιαιρετούς, siquidem
 περιαιρεῖν proprio sensu dicitur de iis quae aliquem aut aliquid
 circumdant, velut τεῖχος, σέφανον, ταινίαν, δακτύλιον, χιτῶνα,
 ἔρμα et translate de iis quae circa aliquem aut aliquid cogitari
 possunt, velut χρήματα, ὄπλα, συμμάχους, ἀξίωμα, ἐξουσίαν,
 ἔλλος, alia. Recte mox sequitur καὶ ὁ βουλόμενος ἐξελεῖν —
 ἴτω δ' ἐνθέμενος. Scribendum suspicor: τοὺς ὀφθαλμοὺς γὰρ
 ξαιρετοὺς ἔχουσι.

Cap. 26, 2 κάτοπτρον μέγιστον κεῖται ὑπὲρ Φρέατος οὐ πάνυ
 κθέος. Expectes ipsum contrarium καὶ πάνυ βαθέος.

Cap. 29 extr. μαλακῶς ἐνδιδόντος τοῦ πνεύματος. Graecum
 εἰ μαλακὸν ἐνδιδόναι.

P. 94, 7 ὁρῶμεν [Θηρία καὶ] κῆτη πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, ἐν
 μέγιστον ἀπάντων. Inclusa recte delet Mehlerus, perperam
 οὐ ἄλλα requirens μεγάλη. Nam substantivo κῆτος iam inest
 agnitudinis notio.

P. 98, 6 ὄρνεα δὲ θηρεύομεν τὰ εἰσπετόμενα καὶ ζῶντας
 θῦς ἀγρεύομεν ἐξιδόντες ἐπὶ τὰ βραγχία τοῦ θηρίου, ἐνθα καὶ
 σόμεθα (l. λούμεθα). Cur addatur ζῶντας non exputo. Expec-
 bam fere τοὺς εἰσνέοντας ἰχθῦς. Μοx in verbis καὶ μὴν
 ἐν λίμνῃ ἐστὶν [ἀλμυρὰ] — ἰχθῦς ἔχουσα παντοδαπούς κτέ.
 spectata est vox inclusa, quam boni codd. A C M omittunt

hauscio an recte, quia in ceto etiam mirabilior est palus aqua dulcis, opponiturque hoc piscium genus piscibus marinis modo commemoratis.

VER. HIST. lib. II. 4, 6 καθορῶμεν ἀνθρώπους πολλοὺς ἐπὶ ταῖς πελάγους διαθέοντας. Διαθεῖν, *cursu certare*, non est huius loci. Recte cod. A habet θέοντας.

Cap. 7 τῆς μὲν φιλοπραγμοσύνης. Pro vocabulo ἀδοκίμῳ alii codd. habent πολυπραγμοσύνης, i. e. *curiositatis*, quod ad veterum exemplum cum adi. πολυπράγμων et cum verbo πολυπραγμονεῖν constanter utitur Lucianus.

Cap. 11, 11 περὶ δὲ τὴν πόλιν ῥεῖ ποταμὸς — βάθος — πεντήκοντα (πήχεις), ὥς ε νεῖν καλῶς. Lege: ὥς' ἐννεῖν.

Cap. 12, 3 μορφὴν δὲ καὶ ιδέαν μόνην [ἔχουσι καὶ] ἐμφαίνουσι. Pars librorum recte omittit inclusa, sed manifesta est fraus in extr. cap.: αἰεὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἕαρ ἐστὶ καὶ εἷς ἄνεμος [παρ' αὐτοῖς] πνεῖ ὁ ζέφυρος, ubi inclusa recte omittunt iidem codices, quibus Jacobitzius in ed. mai. olim recte obtemperaverat.

Cap. 14, 5 διακονοῦνται δὲ [καὶ διαφέρουσιν] ἕκαστα αἱ ἄνεμοι πλὴν γε τοῦ οἰνοχοεῖν. Memorabilis est lectio codicis M περιφέρουσιν, quod est verbum conviviale ministrantibus proprium. Vid. Conviv. 13 et Dial. Mar. II. 2. Nihilominus neutrum horum verborum Lucianum adscripsisse puto propter sequentia πλὴν — οἰνοχοεῖν, quae optime habent iuncta cum διακονοῦνται, sed cum neutro illorum iungi possunt. Quapropter crediderim διαφέρουσιν corruptum esse ex περιφέρουσιν, hoc vero glossema esse, ad διακονοῦνται olim adscriptum.

Cap. 18, 7 ὀρχεῖσθαι δὲ πολλάκις [ὑπὸ μέθης] ἀνίστασθαι καὶ παροινεῖν. Cod. A om. ὑπὸ μέθης, quod glossema esse argui etiam incerta in reliquis codicibus eius sedes. Similiter modo in verbis ἔτι γὰρ ἐλέγοντο ἀναβαίνειν τὸν τῆς ἀρετῆς ὄρθιον λόφον dubium esse arbitror num ὄρθιον, quod omissum est in A C, sit ipsius Luciani. Quippe ita saepe a Luciano adnotus illum Hesiodi locum Stoicis praesertim celebratissimum respicitur, ut facile diligens nostri lector illud adiectivum de se addere potuerit. Verum hoc incertum esse facile largior. Sequitur ἡκούομεν δὲ καὶ περὶ Χρυσίππου ὅτι οὐ πρότερον αὐτῷ ἐπιβῆναι τῆς νήσου θέμης, πρὶν τὸ τέταρτον ἑαυτὸν ἐλλεβορίσῃ. Su-

librorum A C lectione ἐλλεβορίσει latere puto ἐλλεβορίσειε. Lucianus ad Atticorum exemplum πρίν cum nudo coniunctivo iungere non solet.

Cap. 19, 2 supplē: τιμῶσι δὲ μάλιστα τὸν Ἀχιλλέα καὶ μετὰ τοῦτον (τὸν) Θησέα.

Cap. 26, 5 ἔλεγον οἱ σκοποὶ καθορᾶν τὴν ναῦν πολὺ ἀπέχουσαν. Libri A C M οὐ πολὺ, quod quo iure repudietur non video. Nam πολύς est notio relativa, et recte sane navis quae oculis etiam discerni potest dicitur non longe abesse. Quum autem necessario aliquantum temporis praeterlaberetur antequam Rhadamanthus, L heroibus navi impositis, solvere posset, nihil mirandum profugos non captos esse ante meridiem. Ut igitur οὐ πολὺ recte dictum est, ita multo est probabilius negationem, quod saepissime accidit, librariorum negligentia omissam quam nulla de causa a quopiam insertam esse.

Cap. 29, 6 μηδεὶς ἡμᾶς συλλάβοι ἄτε κατ' [ἄλλην] ἐμπορίαν καταπλέοντας. Quicumque ἄλλην addidit, indicare voluisse videtur eos alia de causa venire quam qui vulgo ad illam insulam appellerent. Sed id ipsum iam scriptor significaverat verbis κατ' ἐμπορίαν. Vs. 11 κνῖσα δὲ πονηρά. Nullam video causam idoneam cur cum Mehlero reponatur πνιγηρά. Cf. πονηρὸν ἀποπνεῖ Dial. Mar. VII, 3, et πονηρὰ ὁσμή ap. Arist. mir. ausc. 115, alia.

Cap. 32 extr. ἐπεὶ μηδὲ ἄλλω τινὶ γέγραπται περὶ αὐτῆς. Malim μηδέν. Recte vertunt „quum nemo *quidquam* de ea scripserit.”

Cap. 33, 5 Νυκτιπόρος. Melius A Νυκτίπορος, sensu passivo. Mox 129, 1 ἡ μὲν σιδηρᾶ, ἡ δὲ [ἐκ] κεράμου πεποιημένα. Praepositione recte pars librorum caret.

Cap. 35, 6 λύσας τὴν ἐπιστολὴν ἀνεγίγνωσκον τὰ γεγραμμένα L. τὰ γ γεγραμμένα.

Cap. 36, 9 πάλαι omissum cum cod. A non requirerem.

Cap. 41 vers. fin. ἐξεβλάσῃσε. Unus cod. M ἐξεβλάσα. L. ἐξέβλασε.

Cap. 43, 5 καθάπερ ἐν τῇ γῇ πολλάκις ὀρῶμεν ὑπὸ σεισμῶν γεόμενα διαχωρίσματα. Vocabulum, quod sciam, nusquam alibi lectum. Variant libri inter hoc et διαχωρήματα et διαχρήματα, quod est in A. Expectabam ῥήγματα, quo cum

aliis utitur Aristoteles h. s. in Hist. Anim. IX. 4. An Lucianus scripsisse censendus est διαρρήγματα?

Cap. 46, 7 λαβοῦσαι δ' οὖν ἡμᾶς αἱ γυναῖκες ἐκάσῃ πρὸς ἑαυτὴν ἀπῆγε καὶ ξένον ἐποιεῖτο. Valde mihi abblanditur deteriorum librorum scriptura διαλαχοῦσαι, sortitae. Praeterea scripserim (ἕνα) ἐκάσῃ.

Pag. 141, 1 συλλαμβάνω τε ταύτην καὶ δῆσας περὶ τῶν ἄλλων ἀνέκρινον. Cod. A ἔκρινα. Legerim ἀνέκρινα.

P. 141, 2 ἐν τοῖς ἐξῆς βιβλίοις δηλώσομεν. Hinc male concludas revera scriptorem id fecisse, sed sequentes libros temporis iniuria interiisse. Promissum aequè verum videtur ac tota *Vera Historia*.

TIRANNICID. cap. 2, 5 τὸν μὲν ἰσχυρότερον καὶ ἀμύνασθαι δυνάμενον αὐτὸς ἀνελών, τὸν γέροντα δὲ μόνῳ παραχωρήσας τῷ ξίφει. Multo rectius cod. A ἰσχυρόν, cui libro obtemperandum quoque fuerat pag. 144, 11 emblemata καὶ ὕβρεις omittebant. De his enim orator iam egerat in iis quae paulo ante dixit.

P. 144, 12 δ γέρων δ' ἐκείνῳ (sic recte Struvius pro ἐκεῖνος) ἠκολούθει καὶ συν[ηδίκηι καὶ] ἐπῆναι μόνον τὰ τοῦ παιδὸς ἀδικήματα. Συναδικεῖν non minus grave est quam ἀδικεῖν, nec pater adeo laudabat filii facinora quam *probabat, admittebat*, caeco filii amoris plus aequo indulgens. His de causis scriptori reddiderim: καὶ συνεπῆναι μόνον, deletis quae mala manus interpolavit.

Pag. 146, 3 locum pessime habitum sic tentavi: ἄξιον δὲ τινὰ δεῖ ζητῆσαι δῆμιον, ἄλλην τε τοῦτον (pro ἄλλαν μετὰ τὴν) συμφορὰν, μηδὲ τὴν αὐτὴν, κερδαίνειν. ἰδέτω κολασθέντα (pro κολασθέντῳ) παρακείμενον ἔχοντα (pro ἐχέτω) τὸ ξίφος· τούτῳ τὰ λοιπὰ ἐντέλλομαι.

Cap. 10 extr. τί δαί. Recte alii libri τί δέ. Pergit enim orator in rogando.

Cap. 14, 8 ἡ προιδόμενός τις τῶν διὰ μέσου κινδύνων ἀπώκνησα. Nulla causa est quidni meliorum librorum lectionem προελόμενος amplectamur, ut sit sententia: aut semel capto consilio prae ignavia aliquod eorum quae intervenire pericula adire neglexi. Cf. Thuc. III 30 § 3 καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον.

P. 158, 4 καὶ ταῦτα ἅμα λέγων ἐπῆγε τὴν σφαγὴν τρέ-
 ν. Guyetus coniciens ἐπεῖγε volueritne ἤπειγε, *urgebat cas-*
 u, an ἐπεῖχε, *admovebat iugulum* (gladio) ignoro. Illud falsum
 e apparet e subsequentibus οὐ δυνάμενος, ἐπιθυμῶν μὲν, ἀσθε-
 δέ, nec magis alterum probari potest. Recte, ut videtur,
 obsius ἐπῆγε τὴν σφαγίδα, nisi forte praestat ἐπῆγε (sc.
 ξίφος, quod modo praegressum est) τῇ σφαγῇ (iugulo).
 Cap. 22, 9 μαρτυρούμενον ὅτι μοι πισῶς διηκονήσατο. No-
 dus est usus verbi medii μαρτυρεῖσθαι pro μαρτυρεῖν ἐαυτῷ,
 i observatus, ut videtur, a lexicographis.

ABDICAT. p. 160, 2 ἐβουλόμην μὲν οὖν — ἔχειν φάρμακον δ —
 εἶναι ἐδύνατο — ἵνα ἰασαίμην. Recte editio princeps Flo-
 ntina ἰασάμην.

Cap. 3, 16 ὥς οὐ σφόδρα καθεσηκότος [τοῦ] πατρὸς ἀδίκως ὀρ-
 ῖσθαι καὶ ἐγκλήματα ψευδῇ καθ' υἱοῦ συντιθέναι. Male recep-
 est articulus e cod. F, quo deleto potius inseras ἐς, cuius
 bi in tali sententia dura est et vix legitima omissio.

Cap. 5, 9 σωτῆρα καὶ εὐεργέτην ἀποκαλῶν. Immo ἐπικαλῶν.

Cap. 6, 1 ἡ δὲ μητριᾷ δὲ μετὰ μικρὸν [εὐθύς] νοσεῖν ἤρξατο.
 leatur absurdum εὐθύς, errore invectum ex ipsis sequen-
 us.

P. 172, 7 σωφρονήσας εὐθύς εἰς δικαστήριον ἄγεις. Requiro
 θις, *iterum*. Non enim *statim* post recuperatam sanitatem id
 it pater, sed postquam filius matrem se curaturum negaverat,
 um abdicare eum voluit.

L. 32, 9 φιλεῖ γὰρ πῶς τὰ τοιαῦτα ἐρεθιζόμενα παλιν-
 μεῖν. Hauscio an probabilior sit cod. A scriptura ἐρεθι-
 κένων, scil. τῶν ἀνθρώπων, nisi forte mavis ἐρεθιζόμενῳ.

PHALARIS PRIOR. In ipso titulo erratum est. Graece enim hic
 ellus dicendus Φάλαρις πρότερος, non πρῶτος. Recte pars li-
 rum Φάλαρις ἁ.

Cap. 1, 4 ὧν μὲν οὖν ἔνεκα ἤκομεν, ταῦτά ἐστιν. ἃ δὲ γε πρὸς
 ἃς ἐπέσειλεν, ταῦτα. Alterum ταῦτα pars librorum omittit.
 rtasse est veteris lacunae pravum supplementum. Graeci ser-
 onis proprietas suadet τὰ δέ.

Cap. 2. extr. dele verba τῆς ἐπιχειρήσεως male repetita post
 εἰρήνην, quo verbo absolute usus fuerat scriptor.

P. 193, 11 pro ἡτιῶντο Fritzschiuss coniecit αἰτιῶνται, ego deleverim, ut mente e praegressis suppleatur αἰτιῶνται.

P. 197, 3 οἶον Ἄκωνθον τουτονί. Parum probabile est hunc legationi interesse fingi. Requiro τοῦτον, *istum*.

Cap. 10 extr. lege οὕτως (ἀν) ἀδίκως.

Cap. 14 init. recte Α ταῦτα μὲν (οὖν), ὦ Δελφοί.

P. 201, 3 μήτε ἐκεῖνον ὑβρίσητε et p. 201 extr. (Phal. B) μήτε ὑβρίζειν ἄνδρα δυνάσην. Utroque loco inseratur εἰς, si re vera Lucianus est utriusque Phalaridis auctor, qua de re tamen vehementer dubito.

Phalar. B p. 202, 3 ἐπινοίας κακίσης καὶ δικαίας. Expectes δικαιοσύνης.

P. 203, 4 καταδῦσαι αὐτὸ μετὰ τῆς ἀγούσης ὀλκάδος. Mehlerus coniecit αὐτῇ ἀγούσῃ ὀλκάδι. At neque αὐτὸ (sc. τὸ δῶρον) commodè aberit, neque in hac formula locus esse videtur participio. Quare nihil novaverim.

Cap. 5 extr. syntaxis requirit ἄξιον pro ἄξιος, quod perperam tuetur Fritzschiuss.

Cap. 8, 4 τί ποιοῦσι λῶιον ἔσαι. Immo λῶον.

Cap. 13, 3 ὁκνῶ μὴ ἀπορήσωμεν τῶν δοκιμασθησομένων, ἔτι οὐδενὸς ὑπομένοντος ὑπόδικον αὐτὸν καθιστάναι. L. ὑπομενοῦντος. Mox e verbis τοῦ ἀνατιθένει [καὶ] ἀνάξιος tolle ineptam copulam, quam ex uno cod. interpolavit Iacobitzius.

ALEXAND. cap. 4 extr. τὸ μηδὲν μικρὸν ἐπινοεῖν, ἀλλ' αἰεὶ τοῖς μεγίστοις ἐπέχειν τὸν νοῦν. Equidem nihil in his reperio quod reprehendam, neque erat cur Mehlerus nuper deletis verbis τὸν νοῦν pro ἐπέχειν reponeret ἐπιχειρεῖν propter notum locum Arist. Pac. 752, non reputans apud nostrum τοῖς μεγίστοις significare τ. μ. πράγμασιν, contra apud comicum τ. μ. ἀνδράσιν, qualis Cleon erat, quibus in praegressis opponuntur ἀνθρωπίσκοι, et ἐπιχειρεῖν illic esse *invadere*, hic *suscipere*.

Cap. 6, 14 Πελλαία δ' ἦν [ἐκείνη]. Optime pronomen omittit lib. Vatic.

Cap. 8, 5 pro δυεῖν pars librorum δυοῖν, qua forma Attica noster uti assolet.

P. 217, 3 requiro οἶους τοὺς Παφλαγόνας εἶναι ἔφασκε (τοὺς) ὑπερρικοῦντας τὸ τοῦ Ἀβώνου τεῖχος.

P. 219, 3 οὕτως ἄρα ὁ Ποδαλείριος μάχλος καὶ γυναικομανής.

bito num ipse Lucianus ita dederit pro λαγνός, quo ut probi iptoires omnes uti solet de viris.

Cap. 12, 3 duo scholia irrepsisse videntur in his: μεμνημένοι ποιοῦμενος καὶ ἀφροῦ ἐνίοτε ὑποπιμπλάμενος τὸ σόμα· ῥα-
ως δὲ τοῦτο ὑπῆρχεν αὐτῷ, στρουθίου [τῆς βαφικῆς βοτάνης] τὴν
ἔξιν διαμασησαμένῳ· τοῖς δὲ θεῖόν τι καὶ φοβερόν ἐδόκει [καὶ
ἀφρός]. Struthion esse βαφικὴν βοτάνην (sic saltem sine ar-
ticulo scribendum fuerat) nemo Luciani aequalis erat docendus
et Alexandri admiratoribus non tam spuma θεῖόν τι καὶ φοβερόν
videbatur, opinor, quam τὸ ἀφροῦ hominem ὑποπίμπλασθαι τὸ
σόμα καὶ μεμνημένοι. Quippe furiosos ac cerritos a deo percitos
esse olim plerique credebant, neque hodie plane desunt qui
existiment. In ipsis sequentibus scripserim ἐπεποίητο δ' αὐτῷ
[pro αὐτοῖς] πάλαι καὶ κατεσκεύαστο κεφαλὴ δράκοντος — κατὰ-
γραφος, (εὐ) πάνυ εἰκασμένη. Cf. supra cap. 3 κόμην — πρόσ-
βητον ἐπικείμενος εὐ μάλα εἰκασμένην.

P. 221, 5 διάζωμα [περὶ τὸ αἰδοῖον] ἔχων. Inclusa malles
abesse. Sed cf. Thuc. I, ubi eadem verba del. Cobetus.

Cap. 14, 5 τύχη τῇ ἀγαθῇ. Sic constanter Lucianus cum
articulo, quem aequae constanter omittit in formula ἀγαθῇ
τύχῃ.

P. 230 extr. ἀκόπου τί ὄνομα πεπλασμένον ἐκ λίπους αἰγείου
συντεθειμένον. Recte Seagerus quamvis obnitentibus Leh-
manno et Fritzschio requirit genetivum, sed haereo in ipsa
forma, qua Lucianum pro συγκεῖσθαι non usum esse credo.
Conieci συντιθεμένου i. e. quod componebatur, scil. quod facere
solebat Alexander.

Cap. 26 med. διὰ τῆς κεφαλῆς ἐκείνης τῆς μεμηχανημένης
πρὸς ὁμοιότητα. Collato cap. 12 hic aut clarius scriptum
expectes πρὸς ὁμοιότητι ἀνθρωπίνης, aut vv. πρὸς ὁμοιότητα
plane omissa.

P. 237 extr. ὧν [πρῶτος καὶ] κορυφαϊότατος ἐγένετο Ῥουτιλι-
ανός. Deleto interpretamento, corrigatur κορυφαῖος. Vid. supra
ad Quom. hist. 34. Et hic Φ recte servavit κορυφαῖος.

P. 238. τὰ δὲ ὡς ἰδόντες καὶ [ὡς] ἀκούσαντες. Voculam ὡς
recte om. B Ψ 2.

Cap. 41, 1 ἀπέχεσθαι παιδίου συνουσίας. Immo παίδων.
Cf. mox 42 init.

P. 249, 2 ἔφη, quod om. B, recte abesse potest.

P. 256, 2 φάρμακ' ἀπ' αὐτῶν λυγρὰ τέτυκται. L. φάρμαχ' ὑπ' αὐτῶν.

P. 261 μηδὲν δεινὸν [ἢ κακόν]. Verba inclusa multi libri recte omittunt. Cf. *Plut. et Luc.* p. 77.

Cap. 57 extr. 1. ἐπαυσάμην, οὐκ (ἂν) ἐν δέοντι θρασυνόμενος, i. e. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐν δέοντι ἐθρασυνόμην. Nam re vera Lucianus οὐδ' ἤρξατο θρασύνεσθαι.

Cap. 61 med. Ἐπικούρῳ τιμωρῶν, ἀνδρὶ ὡς ἀληθῶς ἱερῷ καὶ θεσπεσίῳ τὴν φύσιν καὶ μόνῳ μετ' ἀληθείας τὰ καλὰ ἐγνωκότι καὶ παραδεδωκότι. Optimorum librorum depravata lectio περὶ ἀδήλου vide ne celet genuinam scripturam παραδεδηλωκότι.

DE SALTAT. 267, 4 ἅπερ καὶ ἐναγώνια ἡξίωται. Recte omnes libri praeter A post ἐναγώνια habent εἶναι, quod delevit Iacobitzius.

Cap. 3 prope fin. supple πρὶν (ἂν) μάθης.

Cap. 4, 2 πλὴν τό γε παράδειγμα [τὴν] τῶν Λωτοφάγων καὶ Σειρήνων εἰκόνα πάνυ ἀνομοιοτάτην μοι δοκεῖς εἰρηκέναι ὥν πέπονθα. Articulo pessumdat sententia: quippe verba — τὸ Σειρήνων faciunt obiectum verbi εἰρηκέναι, et vocabula εἰκόνα — πέπονθα eius obiecti sunt appositio praedicativa. Fallitur vero Sommerbrodtius requirens ὁμοιοτάτην, nam saepe apud Lucianum παρ' ὅσον est *quatenus*, *in quantum*. Utrum eius culpa an librariorum scriptum sit πάνυ ἀνομοιοτάτην pro πάνυ ἀνόμοιον nescio, nam alia exstant apud eum eiusdem abusus exempla.

Cap. 5, init. ταυτὶ δὲ [καὶ] περὶ ὀρχήσεως. Copulam recte plerique libri omittunt. Pro δὲ l. δὴ cum Sommerbrodtio. Vs. 12 ὀλεθρίῳ A C. Veram lectionem ὀλέθρῳ servant reliqui.

Cap. 9, 4 Νεοπτόλεμον — πάνυ δὲ διαπρέψαντα ἐν τῇ ὀρχησικῇ καὶ εἶδος τὸ κάλλισον αὐτῇ προστεθεικότα, Πυρρίχιον ἀπ' αὐτοῦ κεκλημένην. Ad hanc rem respicere videtur Euripides. *Andromach.* 1125 sqq., qua de re silent commentatores ad h. l.

Cap. 10 extr. ἃ Διονύσῳ καὶ Ἀφροδίτῃ Φίλια. Immo Φίλα, i. e. ἡδέα, quod est in plerisque.

Cap. 13, 1 l. περὶ pro ὑπέρ.

Cap. 18, 4 l. περιδοῦντες pro περιδέοντες.

P. 279 init. de Proteo μιμητικὸν ἄνθρωπον καὶ πρὸς πάντας

ηματίζεσθαι [καὶ μεταβάλλεσθαι] δυνάμενον. Inclusa abesse lim, cum praesertim scriptor in sequentibus formae mutanes non vero Proteo sed fabuloso tribuat: Ὁ δὲ μῦθος, αἶτ, οσλαβὼν πρὸς τὸ παραδοξότερον τὴν φύσιν αὐτοῦ διηγῆσατο, ; γιγνόμενου ταῦτα ἅπερ ἐμιμεῖτο. Verbum μεταβάλλεσθαι mox recte usurpatur de Empusa.

Cap. 27, 4 l. προσωπεῖον — περικείμενος pro πρόσωπον ρικείμενος. In extr. cap. μήτε τὴν λεοντὴν αἰδεσθεῖς μήτε τὸ παλόν ὃ περικείται. Corrigit Cobetus τὴν λεοντὴν, ἣν περικείται κτέ. Non diffiteor me ea verba prorsus abesse alle.

Cap. 28 καὶ γὰρ αὖ, ὅπερ ἐνεκάλεις τῇ ὀρχησικῇ τὸ ἄνδρας τας γυναῖκας μιμεῖσθαι, κοινὸν τοῦτο καὶ τῆς τραγωδίας καὶ ἰς κωμῳδίας ἔγκλημα ἂν εἴη. Concedimus omnes, sed quid est iud sequitur πλείους γοῦν ἐν αὐταῖς τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες? ane? plures in Graecorum comoediis et tragoediis mulieres iam viri? At in plerisque fabulis utriusque generis ipsum contrarium obtinet, neque id ignorare potuit Lucianus, ut iceam absurde sic reddi rationem, cur viri omnes agerent mulierum partes. Quia vero verba inculpata manifesto nulla laborant corruptela, Byzantino homini veram dramatis antiqui rationem nescienti cogitantique aevi sui mimas pantomimasque hanc observationem tribuerim itaque relegarim in marginem.

Cap. 31 πολυμαθέσθαι. Vere Sommerbrodtius, cl. c. 35, corrigit πολυπαθέσθαι.

Cap. 33, 1 ἐνταῦθα ἤδη. L. δὴ.

P. 288, 14 διαιρῶν αὐτὰ ἐς [τε] τὸ τερπνὸν καὶ τὸ χρήσιμον. Sole voculam τε.

P. 289 ὥς μάθης οὐ τῶν ῥαδίων καὶ [τῶν] εὐμεταχειρίσων οὐ-
 ζν τὴν τέχνην. Ante adiectivum a praegressi notione parum iverso melius non repetitur articulus.

Contra p. 292, 8 necessario supplendum καὶ (ἡ) Ἡρακλειδῶν ἔθοδος, quia praegressa quinque nomina omnia habent articulos.

Cap. 44, 1 ope cod. A corrigo: καὶ τὰ ἐν Νεμέῳ δὲ καὶ (pro Ἑψιπύλῃ καὶ Ἀρχέμορῳ.

P. 293, 5 suspecta habeo verba καὶ τὰ Οἰδίποδος, quod haec rtinent ad τὰ Λαβδακιδῶν πάθῃ supra iam commemorata p. 22 extr. Glossema videtur marginale ad illa verba, quod

alieno loco insertum. Sic cap. 49, 4 ἀμφοτέρους post τοὺς ταύρους, omissum in cod. A, fortasse est lectoris emblemata. Eiusmodi glossema vereor ne genuinum vocabulum oblitteraverit cap. 50, 3 τὴν Ἀταλάντην, τὸν δαλόν, καὶ ποταμοῦ καὶ Ἡρακλέους πάλην κτέ., ubi quia omnia in vicinia nominatim tanguntur, et male habet ποταμοῦ sine articulo de certo flumine dictum, scriptorem dedisse suspicor τὴν Ἀχελώου καὶ Ἡρακλέους πάλην κτέ.

Cap. 58 supplendum videtur: καὶ τὸ Ἀσσύριον ἐκεῖνο (μειράκιον καὶ) πένθος μεριζόμενον. Intelligendus enim Myrrhae filius Adonis et luctus de eius morte communis ambabus eius amicis, Veneri et Proserpinae. Vid. Deor. dial. XI, 1, ubi haec Venus: ἄρτι δ' ἐς τὸν Λίβανον ἐπὶ τὸ Ἀσσύριον ἐκεῖνο μειράκιον, ὃ καὶ τῇ Φερσεφάττῃ ἐπέραςον ποιήσας (Ἔρως sc.) ἐξ ἡμισείας ἀφείλετό με τὸν ἐρώμενον.

Cap. 69, 7 l. ἐπεκάλει pro ἀπεκάλει.

Cap. 70, 10 μέρος τρίτον. Corrigi τι pro τρίτον iussit Sommerbrodtius cl. Ar. Ethic. Nicom. I, 8, 9 et Dial. Mort. 13, 5. At recte de h. l. disputat Lehmannus, monens τρίτον esse *tertium quiddam*, non τὸ τρίτον.

Cap. 84 αἰτούντων γὰρ αὖθις τῶν συσασιωτῶν αὐτὸν τὴν Αἴαντα ὀρχήσασθαι αὐτοῖς, παρασησάμενος τὸν ὑποκριτὴν ἔφη πρὸς τὸ θεάτρον· Ἰκνόν ἐσιν ἅπαξ μανῆναι. Pessime interpretantur *aliū actorem commendans*, quod Graece sic dicendum fuerat: συστήσας ἄλλον τινὰ ὑποκριτὴν. Tu verte, *victo* (in se) *actore*, i. e. victa laudis plaususque cupiditate actoribus propria. Nam παρίσασθαι noto usu dicitur pro κατατρέφεσθαι. Fortasse igitur opus non est coniectura mea παραιτησάμενος τὴν ὑπόκρισιν, licet commendetur lectione cod. Γ, in quo sic scriptum est participium.

LEXIPHAN. p. 318 extr. Οὐκοῦν ὀλίγου μοι αὐτοῦ ἀνάγνωθι [τοῦ βιβλίου]. Deleto glossemate e praegressis intellige τοῦ συγγράμματος. Paulo ante pro ἔδοξας l. δοκεῖς e cod. Marc. 434.

P. 333, 5 εἰσεκύκλησε. Rectius alii libri εἰσέκυλισε.

P. 335, c. 10, 2 σύρουσιν ἄγδην ἐπὶ τὴν ἀρχὴν. Etsi periculosa est Lexiphaneae orationis mutatio, hic tamen ludificari nos librarii errorem suspicor, non adeo quod adverbii ἄγδην nullum usquam apparet vestigium quam quia fieri non potuit

et vox duota ab ἄγειν significaret *raptim*, ut explicant, nec verbo σύρειν aliud adverbium addi potest nisi eiusmodi quo illius vis intendatur aut saltem non imminuatur frangaturque, quomodo v. c. Latine dicitur „*obtorto collo rapere in ius aliquem*”. Quibus causis moveor, ut transpositis duabus syllabis Lexiphani reddendum suspicer: ἄγουσι σύρδην s. σύρδην ἄγουσιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν.

P. 336, 5 λὰξ πατήσας. Uno vocabulo legere malim λακπατήσας.

P. 337, 6 οἶσθα τὸν χαλκοῦν [τὸν] ἐσῶτα ἐν τῇ ἀγορᾷ. Articulus male repetitus. Nam Graecum est χαλκοῦν ἰσάναί τινά, et χαλκοῦς τις ἔσηκεν.

P. 338, 3 θεοσεχθρία. Cobetus reposuit θεοισεχθρία, quae sane legitima forma est, nec tamen admitti potest in ARCHIPPI veteris comici fragm. ap. Schol. Ar. Vesp. 416, quod sic edidit Mein. F. C. G. II, p. 725:

οἶμοι. B. τί δή ποτ' ἐσί; μῶν ἔδακέ τί σε;

A. ἔδακε; κατὰ μὲν οὖν ἔφαγε κάπεβρυξέ (τις)

B. τίς ἡ πανουργία τε καὶ θεοσεχθρία;

Nullum enim in comoedia antiqua, ni fallor, exemplum reperitur synizesios admissae in vocabulo θεός aut vocibus inde factis. Ceterum ap. Archippum vs. 2 scribere malim, ut olim proposui: κάπέβρυξέ με.

Cap. 12, 3 supple (τὸν) ἀναφλῶντα.

Cap. 14, 2 ἐώθαμεν sic A, reliqui εἰώθαμεν, quod recepit Dindorfius. Hic tamen tueri forsitan possis ἐώθαμεν, quia Lexiphanes ἡγοματοθήρας ὦν, εἴ τις καὶ ἄλλος non facile eripi sibi pateretur formam, qua veteres comicos Archippum et Ararum subinde usos esse grammatici tradunt; nisi forte hos litteratura ante-Euclidea deceptos esse putas. Vid. Mein. F. C. II, 729 et III, 277. Eundem tamen valde dubito deinde dedisse: οὐ γὰρ ἄκαιρον δήπουθεν ἐνοικοφλύειν, sed dedisse suspicor ἐν οἶνῳ (i. e. παρ' οἶνον) φλύειν i. e. φλυαρεῖν. Nam analogia certe postulareτ οἶνοφλυγεῖν, le quo reponendo cogitarem, si sententiae satis aptum videretur. Sed enim id non alio sensu poni videtur quam τοῦ μεθύειν.

P. 345, 1 ὥς δὴ τι μέγα ὄν εἴ τις ξενίζοι καὶ τὸ καθεστηκὸς ὁμίσμα τῆς Φωνῆς παρακόπτοι. Infelici coniectura τὶς Fritzchius textui intulit pro τι, quo revocato e cod. A receperim

Indicativos *ξενίζει* et *παρακόπτει*. Subiectum sententiae est Lexiphanes.

P. 345, med. *Φέρε πρῶτος αὐτὸς πῖθι* — ἀλλὰ πείσθητί μοι [*καὶ πῖθι*] καὶ ῥάων ἔσει. Emblemata, quod coniectura delebam, recte om. cod. A. Simile interpretamentum sine libris deleverim post pauca in extr. cap. *ἰδοὺ πείθομαι* [*καὶ πίομαι*], ubi interpolator praeterea arguitur futuro temporis usu, cum debuisset saltem scribere *καὶ πίνω*.

P. 346, 6 *σκούλεσθαι* barbarum est pro *σκούλλεσθαι*, quod habet pars librorum. In vicinia malim (*ἐξ*)*εμήμεκας*.

Cap. 23, 5 *ἀποκαλούντων*. L. *ἐπικαλούντων*.

EUNUCH. init. *πόθεν* — ἢ τί λέγων ἡμῖν ἀφίξαι; Duo rogat Pamphilus, nec Lucino dat optionem, utri quaestioni respondeat, quare requiro καὶ τί γελῶν κτέ.

VIT. DEMON. c. 17 init. *ἐπεὶ δέ ποτε καὶ χρυσοῦν δακτύλιον ὁδῶ βαδίζων εὖρε, γραμματεῖον ἐν ἀγορᾷ προθεὶς ἡξίου* [τὸν ἀπολέσαντα] ὅσις εἴη τοῦ δακτυλίου δεσπότης ἦκειν. Suspecta sunt mihi inclusa, quae facile adscribi potuerunt e sequentibus.

Cap. 5 ioci ratio me fugit; quae enim sit ista impudentia τοῦ ἐπὶ πολὺ τοῖς περιπάτοις ἐνδιατρίβειν non exputo.

Cap. 66 ἢ γὰρ ὁδμή με θάψει. Atticum est ὁσμή.

AMOR. p. 398, 1 καὶ σε πρὸς αὐτῆς ἀντιβολουῦμεν Ἀφροδίτης, *Εἰ περιττὰ ΜΕΛΕΓΕΙΝ ἔοικας*, εἴ τις ἄρρην ἢ καὶ νῆ Δία θῆλυς ἐφεῖται σοι πόθος, ἡρέμα τῇ μνήμῃ ἐκκαλέσασθαι. Verba manifesto depravata aliter alius tentarunt viri docti, sed infelicitate omnes, nec quisquam, quod sciam, intellexit nihil aliud scriptorem dare potuisse quam hoc: Ἀφροδίτης, *Ηἰ περιττὰ ΜΕΛΕΙΝ ἔοικας* i. e. Venus, cui prae ceteris tu cordi esse videris. — In extr. cap. suppleverim: ἡδὶς οὖν δοκεῖ μοι τῶν (τοιούτων) λόγων τὰς θυσίας προσήσθαι.

Cap. 6, 4 supple *πάντας (τοὺς) ἐπιχωρίους θεοὺς* et cap. 11 med (*τὰς*) *σοὰς δὲ Σωστράτου*. Cap. 6 extr. male spreta est egregia lectio codd. E F *πιμπραμένου τοῦ λίνου* pro *πιμπλαμένου*, qua scriptor usus est ad Homeri exemplum Od. β 427. (cf. Π. A 481) *ἔπρησεν δ' ἄνεμος μέσον ἰσίων*. Cf. Ael. h. a. II 17 *τὰ ἰσία μέσῃ πέπρησαι*.

Cap. 7 init. ἀλλ' ἅ γε μὴν ἐν τῷ μεταξὺ παράπλῳ σπυδῆς ἢ παιδιᾶς ἐχόμενα συνηνέχθη, καιρὸς οὐ πάνυ μηκύνειν. ὥς δὲ

τέ. Post ἀλλὰ locus non est particulis γε μήν, sed corrigendum: ἀλλ' ἄ γε μὲν — συνηνέχθη — μηκύνειν, ὥς ἰε κτέ.

P. 410, 4 ferri nequit asyndeton. Cod. D. ἀμφιλαφεῖς τε ἄμπελοι. Malim ἀμφιλαφεῖς δ' ἄμπελοι. Facile Δ ante Α excidere potuit.

Cap. 13 τοσοῦτό γε μὴν ἡ δημιουργὸς ἴσχυσε τέχνη ὥστε τὴν ἀντίτυπον οὕτω καὶ καρτερὰν τοῦ λίθου φύσιν ἐκάστοις μέλεσιν ἐπιπρέπειν. Acute Iacobsius εὐσάρκοις coniecit, at, quia εὐσαρκία in malam partem adhiberi assolet, mihi quidem magis placeret ἐρασμίοις vel ἀπαλοῖς τοῖς μέλεσιν.

P. 415 med. verba μηδενὸς ἀσραγάλου πεσόντος ἴσῳ σχήματι potius grammatici scholium quam ipsius scriptoris esse videntur, cui non opus erat lectoribus explicare, qui telorum iactus Venus diceretur.

Cap. 18 extr. ἐλελόγχει. Unus liber ἐλελάχει. Cl. 22 et 24 expectes εἰλήχει.

P. 419, 6 sq. ἡ τὰ πρῶτα πηξαμένη σοιχεῖα τοῦ κόσμου [γῆν, ἀέρα, πῦρ, ὕδωρ] τῇ πρὸς ἄλληλα τούτων ἐπικράσει πᾶν ἐξωγόνησεν ἔμψυχον. Spuria videntur quae verba saepsi uncinis.

P. 425 extr. μηδεμιᾶς λύπης τὴν διάνοιαν ἐκνεμομένης. An ἐπινεμομένης?

Cap. 28 extr. καὶ πόσῳ κρεῖττον κτέ. Arridet cod. T scriptura καί τοι πόσῳ. Paulo ante l. αἰσχύνομαι καὶ λέγων pro λέγειν, quod recte haberet, si non dixisset.

Cap. 31, 5 εὐξαίμην γὰρ ἄν, εἴπερ ἦν δυνατὸν. Immo εὐξάμην.

Cap. 32, 4 εὐθὺς (male legitur εὐθύ) τεχθέντα· σὺ γάρ ἐξ ἀφανοῦς καὶ κεχυμένης ἀμορφίας τὸ πᾶν ἐμόρφωσας. Immo συγκεχυμένης, confusae.

Cap. 36 init. scriptoris culpa, qui nihil habet cum Luciano commune ἔναγχος, nuper, usurpatum est pro ἄρτι (νυνδή), modo, similique perversitate p. 430 extr. σε χαλκῶν ἀνδριάντων — ἐτίμων (aestimabant) scriptum pro ἡξιούν (dignum iudicabant).

P. 437, med. sic scribendum: τί δὴ παράδοξον, εἰ ζῶα (πρὸς) τῆς φύσεως κατάκριτα, μηδὲν ὦν λογισμοὶ παρέχονται γὰρ τῆς προνοίας λαβεῖν, προσαφήρηται μετὰ τῶν ἄλλων καὶ

τὰς ἄρρενας ἐπιθυμίας; Vulgo male virgula distinguitur παρέχονται, sed addita necessaria vocula πρὸς et restituta interpunctione, ultro excidit emblemata ἡτύχηκότα, quod et editiones habent post λαβεῖν. Sententia: *quid vero mihi est, animalia a Natura damnata, ut nihil eorum quae ratio praecipiant, una cum ceteris privari masculo appetitu?*

P. 441, 2 τίς γὰρ ἂν εὖ φρονῶν ἀνέχεσθαι δύναιτο ἐξ ἐωθινῶν γυναικὸς ὠραῖσμένης ἐπικτήτοις σοφίσμασι. Longe rec quidam libri ὠραῖζομένης (l. ὠραζομένης); huc enim, non superiora, pertinet ἐξ ἐωθινοῦ, quae Graecis usitatissima verum structura pro γυναικὸς ἐξ ἐωθινοῦ ὠραζομένης fraudi librariis.

Cap. 39 εἰ γοῦν ἀπὸ τῆς νυκτέρου κοίτης πρὸς ὄρθρον ἂν τις ἀνισαμένης γυναικας, αἰσχίῳ νομίσει θηρίων κτέ. Aut dele cum Dindorfio, aut transpone ante νομίσει, mutatum νομίσειε, ut simul vitiosa forma futuri liberemur.

P. 445 locus misere corruptus. Ope codicis, qui pro διημεναι habet διηγώμεθα, partim corrigendum conieci: ἀπογεύοι (Τί δὲ) νύκτας ἐπὶ τούτοις διηγώμεθα καὶ τοὺς ἐτερόχρω (?) ὕπνους καὶ θηλύτητος (?) εὐνὴν γέμουσαν, ἀφ' ἧς ἀνέκαστος εὐθὺς λουτροῦ χρεῖός ἐστιν; Hoc enim perspicuum est de misera nocte, quae viro transigenda sit cum uxore pro voracitatem stomacho et alvo laboranti. Sed restant quae corrupta, nec verum invenit is qui cl. Alciphronis loco reposuit ἐνερόχρωτας.

Pag. 448, 11 sq. πάλιν γὰρ αὐτῷ διδάσκαλοι καὶ παῖδες ἔργων αἰνιττόμεναι καὶ ἐπιμελούμεναι μνήμαι κτέ. Quia ἐπιμελουμένη μνήμη nemo facile dicat, sed quia e praeg participio perspicuum fit agi de obscura et aenigmatica veterum memoria, quae magistrorum indigeat explicatione solutione, estque de solvendis griphis et aenigmatibus sollicitum verbum ἐπιλύειν, non dubito quin corrigendum sit ἐπιμεναι.

In extr. cap. 45 pro ἐπίφθονον rectissime vett. edd. habent ἐπὶ χρόνον, aliquantisper.

P. 453 extr. ὥς' ἔγωγ' ἂν εὐξαίμην, εἴπερ ἦν ἐν δυνάμει γενέσθαι Θηραμένης — ἵνα — βαδίζοιτε. Syntaxis post εὐξάμην — ἐβαδίζετε. Vid. supra ad cap. 31. 5.

P. 455, 3 supplē: ὅτι (τῷ) δυσχερεσέρω μέρει κτέ.

IMPER. c. 2 med. οὐδὲ τοῦνομα ἐπύθου σύγε ἦτις καλοῖτο.
L. ὅτι.

C. 4, 10 suppleatur ἐν (τῷ) ἱερῷ. Contra ib. 15 articulus abundat in his ἡ πάντων γ' ἂν — [ὁ] ῥαθυμότατος ἦν.

C. 6, 2 τῆς ἐκ Κνίδου [ἡκούσης] μόνον τὴν κεφαλὴν λαβὼν. Deleto participio, intellige τῆς Κνιδίας (sc. Ἀφροδίτης), ut mox memoratur ἡ ἐν κήποις et ἡ Λημνία. Infra cap. extr. est κατὰ ἡν ἐν Κνίδω.

P. 465, 8 verba κινδυνεύει — προσδεῖ Lucini esse iam Heusius perspexit. Mox requiro ἡ παρακαλέσωμεν pro παρακαλέσασθαιμεν, ut propter praegressum optativum, cuius alia ratio est, librarii scripsisse videntur pro necessario coniunctivo subitativo.

P. 466 extr. Θεσπέσιόν τι χρῆμα, ὦ Λυκῖνε, Φῆς καὶ διιπετῆς ὡς ἀληθῶς [οἶόν τι τῶν ἐξ οὐρανοῦ γένοιτο]. Deleatur antiquum scholium. Cf. Icarom. 2, 4 ubi recte Cobetus delevit verba ἐξ οὐρανοῦ. Insuper quia poeticum vocabulum διιπετῆς de aviis proprium est, corrigam διοπετῆς, quod usurpari solet e vetustis illis simulacris quae ex coelo decidisse credebantur.

C. 10, 5 responsi ratio postulat: Νῆ Δία, καὶ στρατιώτας (γέ) νας. Vs. 14 recte διατίθεμαι omnes libri praeter B, unde Iac. cepit soloecum διατέθειμαι.

Cap. 11 prop. fin. τοιαύτας πολλὰς ἰδεῖν ἔνεστιν. Rectius d. M ἔστιν, ut legitur Toxar. 5, 4 et ubi non?

P. 471, 8 ὡς καὶ παυσαμένης ἑναυλον εἶναι τὴν βοὴν κτέ. Absurde dictum de τόνῳ φθέγγματος, οἷος γένοιτ' ἂν παιδὶ μήπω ῥάσκοντι, ἡδὺς καὶ προσηνῆς καὶ πρᾶως παραδύμενος ἐς τὴν ἀκοήν. Conieci τὴν φθογγὴν vel τὴν φωνήν.

P. 474 extr. τῷ ἀνὰ τὸν Κιθαρῶνα μεταξὺ βουκολοῦντι [καὶ] θαρρίζειν μελετῶντι. Deleatur copula, ut sensus sit: ὁς μετὰ βουκολῶν κιθαρίζειν ἐμελέτα. Duo participia, quorum alterum ex altero pendet, raro intacta effugiunt librariorum manus.

P. 475, 6 sq. αἱ ἄλλαι ἔν τι ἐκάσῃ ἐπισαμένη. Malim ἐπισαμένηαι.

Cap. 20, 3 τὴν σαόφρονα καὶ τὴν περίφρονα ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου ἐγγραμμένην. Quia agitur de eadem Penelope, locus non est errato articulo, sed quoniam Homerus nusquam Penelopen

σαόφρονα vocavit, et libri variant inter hanc formam et vulgarem σάφρονα, gravis me tenet suspitio verba τὴν σάφρονα καὶ e glossemate ad περίφρονα nata esse.

P. 480, 8 οἱ Ἰκαροὶ male receptum ex A. Vel sine libris rescribendum fuerat quod paene omnes exhibent ὁ Ἰκαρος.

PRO IMAGIN. cap. 2 init. μέχρι γὰρ τοῦδε οἱ ἔπαινοι κτέ. Neglexerunt commentatores afferre notum locum Thuc. .Π, 35, quem Lucianus hic expressit.

Cap. 3, 5 προσωπεῖον — ἐπιθείη. Leg. περιθείη, ut mox recte sequitur περιαιρετῶ ὄντι, non ἀφαιρετῶ.

Cap. 7, 5 ἡρώϊναις. Hic et ubique scripserim ἡρώναις.

Cap. 10 extr. μὴ καὶ ἐπισομίση. Ut haec vidi, conieci ἐπὶ σόμ' ᾧση, cl. Iliad. XVI 410; mox vero coniecturam me fefellisse animadverti lecto loco Calumn. 12. Consolatur tamen quod nunc video magnum Valckenaerium quondam in eundem incidisse errorem. Revera ἐπισομίζειν, quod antiquis est ἐπιβυνεῖν τὸ σόμα, a Luciano hic illic usurpatur pro ἐμποδίζειν, ἐπικωλύειν.

Cap. 14, 7 εἰ μεταρρυθμιεῖς τὸν λόγον ἤδη διαδεδομένον. Malim ἐκδεδομένον, editum. Illud de sparsa rumore dici assolet.

Cap. 17, 23 τὸ γὰρ μὴ προσαρμόζειν τὰ τοιαῦτα τῶν ἐγκωμίων. Expectabam aut verbum medium προσαρμόζεσθαι, aut additum σχυτῆ, quod facile ante τὰ τοιαῦτα excidere potuit.

P. 500, 10 ἵππον ἐπαινέσαι θέλων φύσει κοῦφον ὦν ἴσμεν ζῶων καὶ δρομικόν. Propter verba ὦν — ζῶων expectes superlativos.

P. 501, 2 supple περὶ τῆς (τοῦ) συβώτου καλύβης.

C. 24, 5 ἀναβιβάζομαι. L. ἀναβιβῶμαι.

ΤΟΧΑΒ. cap. 4, 2 ἐπεὶ — πολλοὺς ἂν σοι θειοτέρους ἐκείνων ἀποδείξαιμι τοὺς ἐμπόρους καὶ μάλιστα τοὺς φοίνικας αὐτῶν. Nec αὐτῶν additum placet, nec ferri posse videtur quod ex M substituit Dindorfius αὐτούς. Facilius feram αὐτῶν ἐκείνων, transposito pronomine, quod tamen fortasse potius delendum est.

C. 7 prope init. supple μέχρι μὲν (ἂν) κατ' οὔρον ὁ πλοῦς ἢ (pro εἷη), et deinde ἦν (pro εἶ) δέ τι καὶ μικρὸν ἀντιπνεύση, deletum cum Dindorfio altero τι.

P. 516 ὑμεῖς γάρ μοι δοκεῖτε τοὺς μὲν περὶ Φιλίας λόγους ἀμεινον ἄλλων ἂν εἰπεῖν [δύνασθαι]. Ultimam vocem reddas interpretibus.

Cap. 10 prope fin. ἀποτμηθῆναι τὴν δεξιάν, ὅπερ τῆς Σκυθικῆς ἐπιτίμιόν ἐστιν. Permire dictum. Legerim ὅπερ ἐπὶ τῆς Σκυθικῆς κτέ. Praepositio facile excidit post ὅπερ.

Cap. 12 init. ὅποσον οἶόν τε ἦν δι' ἀκριβείας ἐκπυυθανόμενος ἰμῖν. Loci ratio postulat Aoristum ἐκπυυθόμενος.

C. 12, 17 ἐντιμότερον εἶχε τῶν κολάκων. Malim ἦγε, dicitur enim noto usu ἄγειν ἐντιμον et ἐν τιμῇ τινα.

P. 520, 11 suspectum est Χαρίκλεια sine causa repetitum.

C. 15, 8 ἐκέχρητο. Non usa fuerat, sed utebatur, itaque legendum ἐχρήτο.

P. 526, 3 Γύαρον [νῆσον τῶν Κυκλάδων]. Numquam Gyarus notior erat hominibus quam qua aetate scribebat Lucianus, qui pro lectores non monuit, ut opinor, Gyarum esse ex Cycladias non magis quam Iuvenalis Sat. I 72, cum caneret notum lud

*aude aliquid brevibus Gyaris et carcere dignum,
si vis esse aliquis.*

Cap. 18, 12 ἐν τῇ νήσῳ quod post αὐτοῦ abundat, abesse malim. Ib. 17 καὶ εἶθε — ἔλεγες, ἵνα ἀπισεῖν [ἂν] ἐδυνάμην. Syntaxis expungi iubet particulam conditionalem; quam librarii huiusmodi sententia saepe interpolant.

Cap. 21, 6 ἃ ποτε εἶδες τῆς νυκτός. Praestiterit τότε.

C. 22, extr. supplē: εἶπερ (αὐτὸ) ἀποτίσουσιν Εὐδαμίδα.

C. 26. 3 καταφρονεῖ μὲν τῶν ἐν [τῷ recte pars libr. om.] ἱματι καλῶν [ἢ αἰσχρῶν] καὶ πλούτου καὶ δόξης. Suspecta habeo clusa. Mox vs. 7 πλὴν ἤδη γε τούτων οὕτως αὐτὸν ἡμεῖψατο [αἰ] ἡ τύχη. Copulam recte om. A. Tum in verbis καὶ πρῶην: ἐπεὶ ἀράμενος εἰσεκόμισεν ὁ πατήρ εἰς τὸ βουλευτήριον νοβύλα ὁ πατήρ, quibus incerta est in codd. sedes, recte abesse iterant.

C. 27 init. καί μοι δοκῶ οὐκ ἄλλον εἶρεῖν Δημητρίου τοῦ Σουνιῶς φιλαθόμενος. Suspicionem non vacat participium, quo omisso genetivus pendet ab ἄλλον, non aliter quam infra cap. 53 prope init. παῦε — ἄλλον με ποιῶν σεαυτοῦ.

C. 28, 5 l. κηρύκειον pro κηρύκιον.

C. 29, 11 κατακεκλεισμένα. Non spernenda antiqua perfecti forma sine Σ quam hic servavit optimus liber B.

C. 29 extr. ἀφόρητα οἷω ἀνδρὶ ἐκείνων ἀήθει. Unice intelligi potest οἷα, i. e. ἄτε, quod est in uno codice A.

P. 543, 4 ὥχετο [ἀπιῶν] εἰς τὴν Ἰνδικήν. Recte participium abest a B, quia nudum verbum οἷχεσθαι de longinquis itineribus saepe dicitur.

C. 35 extr. εἴ τις παρέσχεν ἑαυτὸν δεδυσόμενον. Recte A δεθυσόμενον.

C. 36, 9 χειμῶνος γὰρ δεήσει σοὶ κτέ. Nullam habet pronomen emphasin, ideoque careto accentu. In extr. cap. malim ὥς βεβαιοτάτας συντιθέμεθα τὰς Φιλίας pro βεβαιότατα, quia de modo, quo Scythae amicitias iungerent, in cap. seq. ita agit, ut nondum eam rem hic tetigisse videatur.

C. 37 ὥς μὴ διαμαρτάνοιμεν τῆς Φιλίας μηδ' ἀπόβλητοι δέξωμεν εἶναι. Utrobique eundem modum requiro, incertius tamen uter sit restituendus. Quod enim *Plut. et Luc.* p. 88 contendebar ὥς finale a Luciano cum solo optativo iungi, sive praecedat praesens sive praeteritum, id calidius dixi, licet revera coniunctivus etiam praegresso praesenti optativo est longe longaque rarior.

Cap. 38, 8 οὐδὲν ψεῦδος ἐρῶ περὶ τῶν Φίλων τῶν Σκυθικῶν. Alii libri τῶν Σκυθῶν. Fortasse neutrum genuinum est.

P. 548, 3 καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν ὑβρίζοντες τὰς παλλακίδας καὶ τὰς γυναῖκας. Qui recte in participio haesit Madvigius minus recte reponebat ὑβριζόν τε τὰς κτέ., cum deberet ὑβριζον τὰς τε π. κ. τ. γ. Pag. extr. εἰ βούλει δέ, ἐμὲ ἀντὶ τούτου λαβὼν κατάχρησαι [πρὸς] ὅτι σοι Φίλον oratio Graeca erit deleta praepositione, tum vero leg. οὐδὲν, ἔφη, δεῖ ὅλως (pro ὅλον) κατέχεσθαι σε.

C. 41, 4 supple ἀλλ' ὅτι (ἔτι) ἦν παρ' ἡμῖν ἡ ἀγαθὴ γνώμη. Ib. 11 οὐκέτι ἠνέσχετο βλέπειν. Immo βλέπων.

C. 42, 2 εἰ καὶ ἄλλους σοι δέκα δοίῃ τις ἐπὶ τοῖς πέντε καταριθμήσασθαι ἀνωμότους. Lege ἀνωμότῳ, iungendum cum σοι, iniurato tibi.

Cap. 44, 10 suspectum tam brevi intervallo iteratum vocabulum ἤδη. Mox 12 καὶ δὴ καὶ τότε ἔτυχον — πολλοὶ μνηστῆρες παρόντες βασιλεῖς καὶ βασιλέων παῖδες [καὶ] Τιγρπαάτης [ἦν] ἰ

Λέγων δυνάσης καὶ Ἀδύρμαχος κτέ. Sententia male composita, nisi aut inclusa deleveris aut suppleveris: καὶ (γὰρ) Τιγραπάτης (παρ)ῆν κτέ.

C. 45, 1 πολλῶν οὖν κατὰ τόνδε τὸν νόμον σπεισάντων καὶ αἰτησάντων κτέ. Transposuerim αἰτησάντων καὶ σπεισάντων, nisi forte verba καὶ αἰτησάντων sunt insiticia. Ad locutionem αἰτῆσαι Φιάλην cf. de merc. cond. 17 et Navig. 23, quem locum tentare non debueram Plut. et Luc. p. 88. Mox vs. 9 malim ἠπίσατο γὰρ πένητα (δντα) τὸν Ἀρσακόμαν.

C. 47. 1 Πῶς οὖν — χρησόμεθα τοῖς παροῦσι; Malim χρησόμεθα; Vs. 10 μάλιστα δ' εἰ καθίζοιο ἐπὶ τῆς βύρσης [τοῦ βοός]. In Scythae ore ultima duo vocabula inepta sunt, et cap. 43, 10, 14, 17 et 50, 5, 8 recte omittuntur. Interpolata credo ex iis quae deinde leguntur et iterum c. 48 init. a magistellis adscripta esse, ubi brevi post verba βοῦν ἱερεύσας τὰ μὲν κρέα κατακέψας ἤψησεν legimus: παρακειμένων δὲ τῶν κρεῶν [τοῦ βόος]. Quasi scriptor vereretur ne lectores intelligerent κρεῶν ἀρνείων scilicet. Sequitur c. I. 47 ἔδοξε ταῦτα καὶ ὁ μὲν ἐχώρει ὥς εἶχεν [εὐθύς] ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου. Hoc aliisque locis hauscio an εὐθύς sit glossema notae formulae ὥς εἶχεν. Recte v. c. abest infra cap. 58, sed rursus apparet c. 30, 4.

C. 49. 5 Οἱ μὲν Σκύθαι — τὰ κοινὰ ταῦτα καὶ [τὰ] καθ' ἡμέραν ἀξιοῦσι. Male repetitur articulus, quem semel positum videbis in Iov. trag. 50, sed vitiose repetitum ibidem 13 init. Vs. 7 τοῦ τραχῶνος. Vocabulum Luciano, ut videtur, proprium, fortasse ex usu popularium. Quippe Syriae pars montuosa ὁ Τραχῶν audiebat sive ἡ Τραχωνίτις.

P. 556 extr. Verba ἔφασαν et ὑπέστησαν melius abessent, ut tres infinitivi ὑποτελεῖν et δώσειν et χειρώσεσθαι (sic enim l. pro Aoristo) penderent ab eodem verbo ὑπισχνούμενοι.

C. 59 extr. τὸν μισθὸν λαβὼν [τὰς μυρίας]. Dele emblemata.

P. 564, 11 verba ἀπὸ τοῦ τραύματος nimis otiosa hic repetita videntur e vs. 6.

P. 566, 3 ἀλλ' οἶσθ' ὃ δράσομεν. L. δράσωμεν.

P. 567, 8 abesse malim ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος.

LUCIUS, C. 2, 5 σὺ δὲ τίς ἢ τί βουλόμενος πυνθάνει; scribendi usus suadet: σὺ δὲ τίς ὦν καὶ τί βουλόμενος πυνθάνει; Quia tamen Lucius non respondet, quis sit, fieri potest ut τίς

et τί sint variae lectiones, et corrigendum sit: σὺ δὲ τί βουλό-
μενος πυνθάνει;

Vs. 10 ἔτυχε δ' ἐν ἀρχῇ δείπνου ὦν — καὶ τράπεζα μη-
δὲν ἔχουσα παρέκειτο. Iure mireris in coenae initio mensam
vacuam, nisi forte hyperbolice ita scriptum putas ad significan-
dam hominis avaritiam. Cf. cap. 1 extr. et cap. 4 post med.
Sed enim Φιλάργυροι non sunt continuo sordidi et magnifici
Lucius ipso teste ab homine accipitur, et unde quaeso cap
3 med. subito illa τὸ δεῖπνον οὐ σφόδρα λιτόν? Id igitur au-
quo tempore Lucius lavabatur paratum sit necesse est, aut supra
scriptor dederat: καὶ τράπεζα μηδέν (πω) ἔχουσα παρέκειτο. Nemp-
cum primum L. intrabat Hipparchus cum uxore coenaturus iam
accubuerat, sed servula nondum, ut videtur, cibos mensae im-
posuerat. In usu τοῦ μηδέν pro οὐδέν in hoc scriptore, qui cum
Luciano nihil habet commune, non haerendum est.

P. 570, 2 πέμπει παρ' ἐμοῖ. L. ἐμὲ, sive ita legitur (non
dubitari videtur) in C., sive non legitur. Recte sic IV ed. Basil.

P. 571 extr. Ποῖ δέ, ἔφη, καὶ κατάγει; παρ' Ἰππάρχῳ. Τί
Φιλαργύρῳ; [ἔφη]. Μηδαμῶς [εἶπον], ὦ μῆτερ, τοῦτο εἶπες
λαμπρὸς γὰρ καὶ πολυτελὴς γέγονεν εἰς ἐμὲ ὥς τε καὶ ἐγκαλέσαι
ἂν τις τῇ τρυφῇ. Non errore factum puto ut cod. F omiserit
inclusa, prorsus ut omnes libri conspirant in omittendo εἶπες
post Ἰππάρχῳ. Vividiorem enim illa omissio reddit orationem
Deinde non diffiteor me abesse malle verba τοῦτο εἶπες pro
μηδαμῶς, quod elliptice usurpari solere constat. Tandem pra-
stiterit: ὥς τε καὶ ἐγκαλέσαι τις τ. τ.

C. 6, 14 supple ταῦτα (τὰ) φαῦλα ἐδώδιμα. Vs. 19 suspic-
ἐμπρησμῶ ἐφῆκας pro ἐπέθηκας.

P. 575, 7 supple (συγ)καθευδήσῃ.

Cap. 9, 3 del. ἐνθεν repetitum e vs. praegresso.

P. 579, 7 αὐτὴ μαγγάνευσον, ὥς τε φανῆναι μοι ἄλλην ἐ-
ἄλλης ὄψιν. Quia sermo est de formae mutatione, quam ipsa
Palaestram subire vult Lucius, multo simplicius scriberetur ἄλλη
ἐξ ἄλλης, deleto ὄψιν, quod cum nominativus de more in ac-
cusativum mutatus esset, aliena manu adscriptum esse suspic-
o.

Cap. 15, 2 dele turpe emblemata ἐκεῖνος ὁ Λούκιος.

P. 484, 4 ἐγὼ δ' ἀνυπόδητος ἀσυνήθης ἀπιὼν κτέ. ἢ
ἀσυνήθως ἰὼν?

Cap. 17, 4 ὥς ἐς τὴν τότε καὶ ἔμεινα ὄνος. Quid haec verba hic faciant, non satis intelligo. An est lectoris observatio marginalis?

P. 587, 3 acute Courierius (σὺν) ἡμῖν ὄνῳ pro ἡμίωνῳ. Cf. 15 et 16. Mihi in mentem venerat (ἀλ)ηθίνῳ ὄνῳ, cl. 15 et 34 extr.

C. 22 οἱ δὲ [οὕτως] ὥς εἶχον ἀναστάντες καὶ ὀπλισάμενοι — ἡλαυνον. Vocem inclusam abesse malim.

P. 591, 14 καὶ δρόμῳ ἐξίῳν ἀπῆειν. An ἔξω?

P. 591 extr. optime libri: ἡ δὲ προσελθοῦσα καὶ ἰδοῦσα γραῦν Δίρκην ἐξ ὄνου ἡμμένην, in quibus verbis noto usu comparatio fit per appositionem sine ὥς. Vide v.c. De morte Peregrin. cap. 21 med. Iniuria Gesnerus pro Δίρκην dedit δίκην Δίρκης, quod recepit Iacobitzius. Quod in libris quibusdam est δίκην mera est nominis proprii corruptela.

Cap. 24, 9 περὶ τοῦ ποδὸς [καὶ] τοῦ τραύματος. Dele copulam. Contra p. 593, 6 supplē: ἔλκος (ἐν) τῷ μηρῷ. Mox v.v. 10 verba ὥς ἦν ἐν τῷ δεσμῷ delenda videntur. Vertunt: *una cum resti*. At cur restim simul abicerent, cum praesertim anus soluta esset? Adscripserat ista glossator ad ἀπολύσαντες et voluit significare: *quippe vincta erat*.

P. 594, 7 θάνατον — ἐξεύρωμεν — ὅσις αὐτὴν χρόνῳ καὶ βασάνῳ φυλάξας ὕστερον ἀπολεῖ. Suspico χρόνῳ (s. χρονία) βασάνῳ. Mox vs. 12 transpone: τοῦτον — ἀνατέμωμεν καὶ ἐκ τῆς γαστρὸς τὰ μὲν ἐγκατα πάντα ἔξω βάλωμεν pro ἐκ τῆς γαστρὸς καὶ. Sequitur: τὴν παρθένον τῷ ὄνῳ ἐγκατοικίσωμεν τὴν μὲν κεφαλὴν ἔξω [τοῦ ὄνου?] πρόχειρον. An προέχουσαν? Deinde l. ὥς ἂν μὴ εὐθὺς ἀποπνιγῇ (pro — γείη) — ὥς ἂν — ῥίψωμεν ἔξω ἅμφω τούτῳ (pro ταῦτα) τοῖς γυψί, καινῶς τοῦτο ἐσκευασμένον ἄρισον, nisi forte ταῦτα abiciendum est.

P. 596, 5 κατηρώμην τὴν Παλαίstrαν — μεταθεῖσαν. Ipsius fortasse scriptoris culpa accusativus legitur pro dativo, quem hoc verbum regit, et eadem est mox dubitatio in verbis ταῖς ἱπποῖς ἐπιβήσεται, ubi τὰς ἱπποὺς requirit bona graecitas, quia verbum positum est pro ὀχεύειν. Tum supplē: καὶ αὕτη δικαιοσύνη (ἂν) ἀμοιβὴ ἐδόκει τότε, εἰ ἦν κτέ. In extr. cap. τὴν ἀγέλην glossatoris esse puto. In toto corpore librorum Lucianeorum nullus est qui tot scatel lectorum additamentis quot

Asinus, unde suspiceris hunc libellum propter portentosum et spurcum argumentum eximie placuisse antiquis et assidue lectitatum esse. Compluria emblemata iam notavi in *Plut. et Luc.* p. 78, sed alia restant.

C. 28 leg. τῇ αὐτοῦ γυναικὶ Μεγαπόλει pro Μεγαπόλει. Cf. Καλλίπολις. Ib. 15 αἰεὶ γάρ με μοιχὸν ὑποπτεύοντες [τῶν ἵππων τῶν αὐτῶν γυναικῶν ἐδίωκον. Emblemata pessumdedit loci leporem

C. 29, 8 ἀλλὰ τῷ (l. τῷ) ὄζους πυκνοὺς ἔχοντι — αἰεὶ ἔπαιε ἐς ταῦτό τοῦ μηροῦ ὥς ἀνέφκτό μοι κατ' ἐκεῖνο [ὁ μηρὸς τι ῥάβδῳ]. Deleantur inclusa.

C. 30, 10 ἀπεκρέμα. Bonus codex ἀπεκρίμνα. Cf. supr. p. 593, 9 κρημνᾷ ἑαυτὴν, ubi deteriores libri κρεμᾷ. Quae attinet ad formam κριμνᾶν, quae non ita raro in codicibus reperitur, eam non possum non habere pro genuina. Quippe ut ἐκεραυνῶναι fit κερνάαναι, ex πεταννῶναι πιτνάαναι, ex σκεδαννῶναι ακιδνάαναι, ex πέλειν πιλνάαναι, ita a κρεμαννῶναι ductum esse κριμνάαναι potius quam κρημνάαναι veri videtur simillimum. Vs. sq. mire dictum ἀπιόντος τὴν ὁδὸν pro ἀνύοντος. Cf. 34 extr.

P. 600 extr. καὶ οὕτω λοιπὸν ἀκινδυνότερον ἐβάδιζον τῇ ὁδοῦ τὸ ἐπίλοιπον. Vitiose dictum, sed fortasse culpa scriptoris quem satis mirari non possum a quibusdam vel hodie haberi pro Luciano.

C. 32 2 φορτίον ἀδρὸν ἐπιθεῖς [ἐκ] τῶν ξύλων. Praep. nata est dittographia e praegresso ΕΙC. In extr. cap. vix recte scribitur ἡμύναν (cf. P. et L. p. 82) τῇ γυναικὶ [ἐς] τὸ μὴ διασπασθῆναι. An vocula ἐς delenda est?

C. 33, 5 suppl. ἦν (τις) ἔρηται.

C. 34, 6 αὐτοὺς recte om. cod. Δ et edd. ant. Vs. seq. suspecta sunt verba καὶ θανάτου, pro quibus in aliis codd. est καὶ τοῦ θανάτου. In extr. cap. offendit verborum ordo: ἐρχόμεθ ἐς πόλιν τῆς Μακεδονίας Βέροϊαν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον, nomen proprium aut post ἐς aut post πολυάνθρωπον legitimus occupabit locum.

P. 604, 3 τὸν δεσπότην. Dele articulum.

C. 36, 8 expunge τὸν δοῦλον.

C. 38, 4 ὅσα συνήθη καὶ φίλα (pessime Φίλια ed. Jac.) τοιοῦτοις ἀνοσίοις κιναίδοις [ἦν]. Ambigo corrigamne τοῖς οὕτως: deleam ἀνοσίοις, ut glossema. Vid. infra ad Iov. trag. 9,

Deinde vide an corrigendum sit: ἐγὼ δὲ ὑπεραλγήσας ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ μεταβολῇ καὶ (οἷς) μέχρι νῦν ἀνέχομαι κακοῖς (pro κακῶν) κτέ. Possis etiam: — μεταβολῇ, Μέχρι (τοῦ τῶν) νῦν ἀνέχομαι κακῶν, ἀναβοῆσαι, ὦ Ζεῦ σχέτλιε; ἠθέλησα, delete καὶ, pro quo pars codd. habet ὅτι, ante μέχρι.

P. 606 extr. l. ὀλίγου (pro ὀλίγον) ἐδέησαν.

Cap. 39, 6 ἐνθάδε οἶδα μέγαν κίνδυνον αὐτοῖς ὑποσάς. An εὐθις? Vs. 14 l. πιθόμενος pro πειθόμενος et ex aliquot libris καὶ σκευάσας pro καὶ κατασκευάσας, quod de praeparandis cibis non dicitur.

C. 40, 3 τὸν ἰμάντα ᾧ διηγόμην. L. ᾧ δὲ ἡγόμην. Vs. 10 recte pars librorum εἰς ἔσχατον — κίνδυνον pro κινδύνου.

C. 42, 14 πολλάκις παθὼν. Immo μαθὼν cum TΔ.

C. 44, 9 λίθω τῷ ἐκ τῆς ὁδοῦ. An λίθοις τοῖς?

C. 45, 7 ἄνω videtur glossema. Paulo ante vs. 3 verba τὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ potius expungam quam cum Courierio mutem in τ.ε. τοῦ Φόνου.

C. 46 v. fin. cum praesertim omnes boni codd. omittant verbum ἡμην (i. e. ἦν), locum sic constituerim: ἐπεὶ δὲ καὶ τέλειον αὐτῶν καταγνοῦς ἄγνοιαν, τὰς καλλίστας τῶν μερίδων καὶ ἄλλα πολλὰ κατέτρωγον, (pro .) καὶ ἥσθοντο ἤδη τῆς ζημίας, τὰ μὲν πρῶτα ἄμφω ὑποπτον ἐς ἀλλήλους ἔβλεπον κτέ., delete ἐπειδὴ male ἥσθοντο.

C. 47, 1 ἐγὼ δὲ βίον εἶχον ἐν ἡδονῇ. An ἡγον?

P. 615, 6 τῆς θύρας ob sedem quoque suspectum.

C. 49, 5 ἐξελαύνομεν ἔωθεν. Recte οὖν addit Δ. Insuper malim ἐξελαύνομεν ob sequens imperfectum.

C. 51 v. fin. καὶ αὐτὴ εἶπετο τὸ Φεῦγον. Ambigo sitne scribendum (πρὸς) τὸ Φεῦγον an, delete articulo, Φεύγοντι.

P. 620, 3 an (ἐκάσσης) τῆς νυκτός? Tum necessarium puto: ἰδὲ ἅμα μὲν πλουσιώτερος ἐκ τῶν ἐμῶν γεννησόμενος (pro γενόμενος) καὶ τῷ δεσπότῃ (τι) καινότερον ἐν ἐμοὶ ἐπιδειξόμενος κατακλείει κτέ.

P. 621, 3 dele ἀπό.

C. 54, 5 sq. ἀπανθίζόμενος [ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀνθέων] τὰ ῥόδα πτέπινον. Insiticia videntur inclusa, saltem duo ultima vocula. In cap. extr. soloece editur ἔς' [ἄν] αὐτοῖς πείσαιμι. Vocula nata videtur e sequenti syllaba.

P. 623, 5 καὶ τοῦ δίφρου ἀναπηδήσας. An καὶ ἀπὸ vel ἐκ τ. δ.?

IUPIT. CONFUT. 1 med. recte multi codd. εἰ ἀληθῆ ἐστιν ἃ — Μοιρῶν ἐκεῖνοι.

C. 3, 4 καὶ ante μηδὲν bene omittunt multi codd. Pessime mox c. 4, 1 Iac. ex A C recepit negationem μή, quae nisi originem debet praegresso ἦν, possis forsitan: Ἦν δ' ἡ πρότερον κτέ.

C. 8, 8 verba καὶ πυρίτης vereor ne hic et De Sacrific. 6 nata sint e glossemate adiectivi βάνανσος. Nusquam enim alibi πυρίτης de homine dictum repperi. Est autem βανανσία interprete Hesychio πᾶσα τέχνη διὰ πυρός.

C. 11, 6 delete ἐσε, ex praegresso ἂν εἶεν cogita ἂν εἴητε. Illud fortasse adscriptum est e vs. 13.

C. 15, 7 καὶ, natum e sequenti syllaba ante κεραυνῶ, dele cum multis codicibus.

IUPIT. TRAG. c. 2, 6 suppleas: εἰκὸς γοῦν ἦτοι Δανάην τινὰ ἢ Σεμέλην ἢ Εὐρώπην αὐθις εὐρόντα σε ἀνιᾶσθαι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, εἶτα βουλεύεσθαι (γενέσθαι) ταῦρον ἢ σάτυρον (,) ἢ χρυσὸν γεγόμενον ῥυῆναι διὰ τοῦ ὀρόφου εἰς τὸν κόλπον τῆς ἀγαπωμένης κτέ., nisi forte putas taurum aut satyrum posse fluere.

C. 5, 9 κάμοι ταῦτα ξυνδοκεῖ ἅπερ καὶ τούτῳ. L. ταῦτα.

P. 648, 4 ὅπως [ἀξιῶ];

P. 649, 12 παρ' ἀκνίσοισι pro παρὰ κνίσῃσιν emendat Cobetus, cuius emendationem nunc confirmat Marc. 434 ex mea collatione, quam fide dignam esse tempus confirmaturum esse confido.

C. 7, 9 post ἔσαι ταῦτα abesse malim verba καὶ καθεδοῦνται ὥς προσήκει, quae olent interpretem. Aliud emblemata pessumdedit sententiam in extremis huius capitis verbis: μανθάνω ὅ τι πλουτίνδην κελεύεις ἀλλὰ μὴ ἀριστίνδην καθίζειν [καὶ ἀπὸ τιμημάτων], siquidem ἀπὸ τιμημάτων longe aliud est quam ἀριστίνδην, sed plane idem quod πλουτίνδην.

C. 9, 8 τηλικαύτην [χρυσῇν]. Abice turpe interpretamentum et vid. supra ad Lucium 33, 4.

P. 653, 2 sq. glossema videtur τὴν Ἀφροδίτην.

C. 12, 9 ἐνθ' ἂν ἐθέλοισι soloecum. Recte pars librorum habet coniunctivum. Cap. 13, 2. Vid. ad Toxar. 49.

P. 693, 3 [τὰ] σωτήρια. Dele articulum.

C. 16, 1 ἐν τῷ ὑπαιθρῷ. Rectius alii codd. ὑπαίθρῳ.

C. 17, 8 suppleverim: καὶ ὑπερεμάχει καὶ (ὑπερ)ηγανάνκει. Iratum fuisse hominem supra iam dixerat Lucianus. Hic addenda fuit notio *nostram vicem*.

P. 662, 8 περιμένειν εἴ τι καὶ Τιμοκλῆς αὖριον ἐρεῖ. Cod. F. ῖ. An ὅτι, cl. cap. 14, 3?

P. 666, 2 malim: ὥς ἐξετάσαι (οἷ)τινες αὐτῶν οἱ Φαῦλοι καὶ (pro ἧ) οἱ χρηστοί εἰσιν. Cf. 49, 4 ἡγνόησεν οἷτινες οἱ χρηστοὶ καὶ οἷτινες οἱ Φαῦλοι. Vs. 8 supple καὶ (τὸν) Κερκυόνα, aut dele articulum ante Πιτυοκάμπτην cum cod. F.

P. 667, 2 ὁ Ζεὺς videtur emblemata.

C. 27 extr. πολλὴν ποιεῖσθαι τὴν πρόνοιαν ὥς ξυνήσουσιν οἱ καύοντες. Malim ὅπως, quod cum curandi verbis Atticorum exemplo iungere solet noster.

P. 679, 8 Κυναιγείρῳ. Absurda haec nominis forma ubique edat genuinae Κυνεγείρῳ.

P. 679 extr. Καὶ μάλιστα. Ante superlativum locus non est oculae intensivae, quae aut invecta est e proximo versu, aut corrigendum καὶ μάλα (i. e. μάλιστα) cum libris quibusdam.

P. 680, 8 εἰς τὸν ἄδην ἄπειμι. Rectius alii libri εἰς Αἴδου, ad post ἄπειμι. Fortasse neutrum est genuinum, sed fluxit utrumque ex interpretamento verborum: ἄπειμι ὅπου με γυμνὸν ὁ τόξον ἔχοντα καὶ τὰ εἰδῶλα φοβήσεται, i. e. ἐνταῦθ' ὅπου κτέ. Iox pag. extr. et infra 51, 3 ex aliis codd. Φασίν reponatur pro Φησίν, quod in citandis proverbiiis non melius mihi videtur quam si Latine dicas *ait* pro *aiunt*.

P. 681 malim λέγε δὴ pro ἤδη.

Cap. 33 init. non reperio notatum a commentatoribus Heriagorae versus continere parodiam loci Euripidei Orest. 864 q. Eundem locum πεπαρώδηκεν Alcaeus comicus in *Comoedio-igoedia* ap. Macrobian. Sat. V, 20, cuius verba sic correxi in *idiis criticis ad poet. Scen. Gr.*

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πλείστοις (πλεῖστον?) Φέρων

εἰς τὴν ἐορτὴν ὄψον, οἶον εἰκὸς ἦν.

ὁρῶ δ' ἄνωθεν γάργαρα' ἀνθρώπων κυκλῶ.

ὄσον οἶον εἰκοσιν.

Cap. 33 extr. τί οὖν ἔτι [χρὴ] ποιεῖν λοιπόν, κτέ. Qui addidit

χρὴ male λοιπόν habuit pro adverbio. Sententia: *quid aliud faciendum restat?*

Cap. 34, 5 del. ὅτι, quod est in solo A.

Cap. 37 med. καίτοι οὐχ ὁρῶ ἦντιν' ἂν ἄλλην ἐπίδειξιν τῆς — προνοίας μείζω ἐξενεγκεῖν ἠδύναντο κτέ. Malim ἀπόδειξιν, *demonstrationem*, ut recte legitur c. 38 extr. et c. 39 init.

C. 41 med. l. προσωπεῖα et σωματεῖα tralaticio errore corrupta in πρόσωπα et σωμάτια. Lucian. epigr. 38, 3:

μὴ τοίνυν τὸ πρόσωπον ἅπαν ψιμύθῳ κατὰπλαττε,
ὥς προσωπεῖον κοῦχὶ πρόσωπον ἔχειν.

Iniuria Bekkerus ap. Polluc. II 235 et IV 118, ubi optime olim legebatur σωματεῖον, quo histrionis utebantur, ut πάσσονες εἶν εἰσοράασθαι, recepit σωμάτιον, *corpusculum*.

Cap. 46, 2 l. καὶ πολλά (γ'), ὧ Τιμόκλεις.

P. 696 prope fin. ὅπως — Σωκράτης καὶ Ἀριστείδης ἐπλευσε καὶ Φωκίων — ἔχοντες. Aut ἐπλευσαν requiro aut ut transponatur ἐπλευσε post Σωκράτης.

C. 49, 2 ἀλλ' ἔοικας οὐδὲ παύσεσθαι γελῶν. Malim οὐδέν.

C. 52, 5 ὡς μηκέτι περὶ τούτων ἐρίσοιμεν. Male sic Iac. ex A. Reliqui codd. recte ἐρίζοιμεν. Vs. 9: μοιχεύεις καὶ τὰ μεῖράκια διαφθείρεις λιχνότατε καὶ ἀναισχυντότατε. An λαγνίσαι?

SOMNIUM S. GALLUS. P. 703, 5 Fritzschi male cum caeteris edidit κώδιον et καλώδιον sim., etsi graecitatem postulare κώδιον, καλώδιον sim. certum est. Paulo maioris momenti est quod p. 708, 5 Madvigius legendum putat οἶσθα δῆτα, quod δῆτα non iungatur cum imperativis, quae verissima observatio mirifice confirmat crisin Fritzschi, qui secutus Gorlicensem codicem (A) praeterea, mutato δὲ πείθων in δ' ἐπειθεν, e textu exturbavit verba ἴσθι δῆτα.

P. 712, 2 ἀνεγώ σοι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Non ignorasse Lucianum quam vitiose sic dicatur docet Soloecistae cap. 8, et saepe recte in eius scriptis servata est forma passiva. Cap. 30 extr. et 32 in. ἀνέγωγε — ἡ θύρα edidit eum ceteris Fritzschi, licet pars librorum recte habeat ἀνέφκται.

P. 715, 11 ἦν δὲ ὅ γε κληθεὶς αὐθις εἶπεν ἀφίξεσθαι, ὡς νῦν γε ἀμφίβολός ἐστι. Pro altero ΓΕ malim ΕΤ, ἔτ'.

Cap. 14, 12 l. ὁ μόνον μοι δυνατόν ἦν, omisso τότε cum Marc. 424 e collatione mea.

ip. 17, 8 sq. deleatur ineptum emblemata ἢ μόνῳ τῷ σώματι. *herea malim οὐδέν* (pro οὐδὲ) γὰρ ἔδει τούτων.

728, 12 τί δαί; male Fritzschius cum ceteris hanc lectionem praetulit alteri τί δέ; Nam ubi simpliciter pergitur ad non est locus emphaticae voculae δαί; saepe autem nota de qua ita peccatur a librariis.

733, 8 ἄλλοτε ἄλλον καλῶν. Graecum est ἄλλο.

736, extr. 1. ἄθλιοι pro ἄθλιοι.

737, 4 ὅσοι δὲ κατὰ τὸν Δαίδαλον μὴ πάνυ μετέωρα μηδὲ ἐφρόνησαν ἀλλὰ πρόσγεια [ὥς νοτίζεσθαι τῇ ἄλμῃ τὸν ὥς τὸ πολὺ οὗτοι ἀσφαλῶς διέπτησαν. Ut incertum relinquitur Daedalus ita volans satis tutus fuisset, ipse scriptor in verbo πρόσγεια satis declarat se non addidisse verba ὥς πρὸν, quae expungebam nondum gnarus ea omissa esse in ensi. In proximis cum eodem libro γε deleverim postea. Solet enim Lucianus veterum more eas voculas alio loco separare.

739, 9 sq. [ἐκ] χρυσίου καὶ ἐλέφαντος ξυνειργασμένος. praepositione cum cod. Φ e multis codd. recipiatur οὐ. Supra quam dici potest absurdum est hac in re χρυσίου. utrumque confundunt librarii.

741, 1 Invito Luciano librarii omisisse videntur post ἐμνονα verba Homerica ποιμένα λαῶν.

. 25 extr. verba ὁ μὲν γοῦν — κατέλαβεν merito suspecta Kommerbrodtio.

. 27 extr. iniuria in Mnemos. tentavi ὀψοποιόν. Vid. Schi annotationem, qui recte iam edidit ἐπινοεῖτε.

ROMENIPPUS. Prima verba sic constituerim: οὐκοῦν τρισχιλί-
 ἑν ἦσαν ἀπὸ γῆς σάδιοι μέχρι πρὸς τὴν σελήνην, ὁ πρῶτος
 παθμός· τούντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸν ἥλιον ἄνω παρασάγγαι που
 ἰσίοι, τὸ δ' ἀπὸ τούτου ἐς αὐτὸν ἤδη τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
 λιν τὴν τοῦ Διὸς ἄνοδος, καὶ ταῦτα εὐζώνῳ ἀετῷ,
 ἡμέρας, ad librorum fidem, nisi quod post καὶ ταῦτα
 γένοιτο, quod libri agnoscunt praeter G, in cuius margine
 vit alia manus.

759, 9 Μάλα τινὰς, ὧ Μένιππε, τολμητὰς καὶ θαυματο-
 ἄνδρας λέγεις. Probabilior verborum ordo videtur: Μάλα
 ἄς τινὰς, ὧ Μένιππε, κτέ.

P. 770, 1 malim: τὸν δὲ κυνικὸν Ἡρόφιλον ἔν τῳ (pro ἐν τῷ χαμαιτυπείῳ καθεύδοντα.

P. 771, 14 καὶ ὅτε μὲν ἐς Γετικὴν ἀποβλέψαιμι, πολεμοῦντα ἑώρων ἂν [τοὺς Γέτας], ὅτε δὲ μεταβαίην ἐς τοὺς Σκύθας πλανωμένους ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν ἦν ἰδεῖν. Deleatur emblemata.

Cap. 19, 8 an θεῖ (εἰς)φέρων, ut opponitur ἐκφέρει?

Vs. 776, 2 ἐπὶ σκηνῆς. Recte Sommerbrodtius ὑπὸ σκηνῆς quod significat *post scenae parietem*.

P. 777, 3 ἀπέκρυπτον pro ἀπέκρυπτεν corrigens, actum Bekkero egi, ut nunc video.

Cap. 31, 1 καί τοι τὸν διατεινόμενον αὐτῶν καὶ βοῶντα καὶ κατηγοροῦντα τῶν ἄλλων ἦν ἔρη, σὺ δὲ δὴ κτέ. Parum additur αὐτῶν, quia verba τὸν διατεινόμενον κατηγοροῦντα scriptor singulari numero in genus usurpare videtur de iisdem, qui in praegressis plurali significati sunt. Quare aut αὐτῶν ex 788, 1 errore repetitum videtur, aut potius legendum αὐτὸ *Atqui si ipsum illum, qui —, rogaveris.*

Bis ACCUSAT. p. 804, 4 ἐπιτείνουσai τὸ φθέγμα πρὸς τὸ ὁ θιον. Recte Schol. Voss. τὸν ὁρθιον, scil. νόμον, quod no ellipsi omittitur. Quod in verbis vicinis Madvigius pro ἄμ λέγων probat alteram lectionem μεγάλα, in eo procul dubi fallitur, quia eo quem voluit sensu Graecum est μέγα, (μικρὸν) λέγειν, φθέγγεσθαι, φωνεῖν, sim. Longe aliud est λέγειν μεγάλα, ut in noto versiculo ὦ δαιμόνι ἀνδρῶν, μὴ μεγάλα λέγεις. Optime autem habet vulgata lectio. *Omnes simul dicentes volentes vocem supra vires intendunt.* Recte idem mox cap. 11 praefert scripturam τὸν Σύρον et τὸν αὐτὸν pro dativis. For erroris est p. 809, 1 τῷ ῥήτορι τῷ Σύρῳ.

Cap. 16, 4 ἀνδράποδον ὃ μόνον εἶχεν εὖνουν καὶ πισὸν [αὐτῷ]. Suspectum est mihi pronomen. In cap. extr. dubito num Lucianus scripserit ῥευσάτω. Deor. mar. dial. 12, 1 legitur ῥυῆναι sic Iup. trag. 2, 8, et Anach. p. 916, 1 libri conspirant διαρρυεῖσα. Quare hic quoque legerim ῥυήτω.

P. 812, 2 ἥπερ αὐτῇ τὰ πολλὰ συνυπουργεῖ. Compositum est ἀδόκιμον neque alibi, quod sciam, apud nostrum reperit. Quare placet altera lectio ὑπουργεῖ, (ΩΦΜα), quo verbo saepius Lucianus utitur.

P. 812 extr. τῇ μέθῃ abesse malim post διάβροχος.

P. 816, 3 l. ἀναβιβᾶται.

Cap. 20, 4 πρὸς αὐτὴν, quod praegresso πρὸς ἐκείνην male abundat, expunxerim.

P. 819 extr. malim: πολλὰ (μὲν) διεξιόντας vel περὶ (μὲν) τοῦ καρτερεῖν.

P. 820, 13 καὶ ὁ πόνος ἀληθέσερος αὐτοῦ καθίκετο. Bene Fritzschiuss intellexit sententiam poscere adverbium, sed nihil erat cur coniecturam suam ἀληθεσέρος praeferret cod. M lectioni ἀληθέσεων, quae etiam si veteri correctori debeatur aequae lenis est emendatio et magis conveniens usui Luciano.

Cap. 25, 2 frustra Sommerbrodtius τοῦτ' (οὐ) πράξειν; nam τοῦτο πράξειν pertinet ad οὐδὲ — ἀνελήλυθε, non ad solum verbum.

Cap. 28 extr. τὸν Διάλογον abesse malim.

Cap. 30, 4 τὰ κεφάλαια δ' αὐτὰ ἐπιλυσάμενος. Fidem non habeo Fritzschio sic Graece recte dici contendenti, requiroque ἀπολυσάμενος.

P. 831, 5 πολλὰ ἔχων (ἔτι) εἶπεῖν potius corrigam quam cum Fritzschio πολλὰ (ἔτι) ἔχων εἶπεῖν, quia ante litteras ΕΙΠ facilius ΕΤ perire potuit quam ante ἔχων.

P. 832, 7 malim καὶ (τὸν) κυνισμόν.

DE PARASITO C. I, 12 l. (ῥ)τινος.

P. 836, 13 λέγοιμι post εἰ μή suspectum, quo deleto, intellige ἀποκαλοῖν.

P. 839, 2 depravato προῖσαι nihilo melius est προῶσαι, quod coniecit Iacobsius, nec magis ferri potest Madvigii coniectura παρίσται, quod dicitur de δόξα, γνώμη, similibus, non de risu. Facilius ferrem προίεται, quod verbum de voce usurpari solitum non male diceretur de risu, licet exemplum desiderem.

P. 842, 6 εἶπερ. Recte F. ἥπερ.

Cap. 12, 5 supplē: εἰ δὲ ἔχει, (ἔχει) εἴτε παρ' ἑαυτοῦ εἴτε παρ' ἄλλου, tum vero vs. 6 expunge interpretamentum τὸ φαγεῖν ἔχει.

Cap. 25 extr. l. προφες ἔρα pro προφες ἀτῆ.

P. 857, 10 καὶ συμφωνεῖ ταῦτα [καὶ] παρ' Ἑλλησι καὶ βαρβάροις. Dele καί.

P. 860, 10 ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἀπορῶ οὕστινας καὶ εὖρης

εἰπεῖν. Madvigius coniciens ἔξειν pro εὖρης non reputavit ἀπορεῖν iungi cum coniunctivo dubitativo. Recte tamen sensit locum corruptum esse. Emendatio incerta. Ne ἀπορεῖν quidem, quod non solet referri ad alienam difficultatem, recte habere videtur. Expectabam tale quid: ἀλλὰ καὶ σφόδρα ποθῶ οὔστινας καὶ ἔρεῖς ἀκούειν, aut deletο εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ποθῶ (ἀκούειν) οὔστινας καὶ ἔρεῖς.

P. 861, 2 pro Διονυσίῳ cod. Marc. 436 habet Λυκείῳ, quod addito articulo substitui vult Cobetus. At quid Aeschini cum Lyceo? Facillime ΛΥΚΕΙΩΙ mero errore nasci potuit ex ΔΙΟΝΤΙΩΙ.

Cap. 34, 3 ἦκεν εἰς Σικελίαν ἐπὶ τούτῳ. Non venit ea conditione, ea lege, sed eo consilio, itaque ἐπὶ τοῦτο.

P. 862, 1 suppleo: καὶ δειπνήσας πάλιν ὀλίγας ἡμέρας ὑπ' ἀμαθίας (αὐθις) ἐξέπεσε. Facile post ΑΘΙΑC elabi potuit ΑΤΘΙC. Ni feceris, inepte scriptor hic inter ἀφυΐαν et ἀμαθίαν distinxisse videbitur. Possis tamen etiam transponere πάλιν, ante δειπνήσας aut post ἡμέρας.

Cap. 37, 2 recte Solanus pro παρασιτία coniecit παρασιτεῖν, quod vero Struvius pro ὥσπερ reponit οὔσπερ aperte non sufficit, nam et ita dicendum fuerat τοὺς φιλοσόφους et p. 860 dixerat πάμπολλοι. Conieci φιλοσόφους μὲν οὖν, ὥσπερ (εἶπον), παρασιτεῖν σπουδάζαντας ἔδειξα, παράσιτον δ' οὐδεὶς ἔχει φράσαι φιλοσοφεῖν ἐθελήσαντα. Respicit enim ad dicta cap. 31, 4—7.

Cap. 41 extr. ἄρ' οὐχ ὁ τοιοῦτος καλὸς μὲν γένοιτ' ἂν καὶ ζῶν ὀπλίτης, καλὸς δὲ καὶ εἰ ἀποθάνοι [καλῶς]. Expunxerim ultimam vocem, quia τὸ αἰσχρῶς ἀποθανεῖν de eiusmodi homine ne cogitari quidem potest.

P. 865, 9 εἶχε. τί ἔτι; Libri A F εἶχεν ἔτι. Verum puto: εἶχεν. τί; οὐχὶ Δημάδης κτέ. Vs. 10 abesse malim nomen Φιλίππου, et 14 articulum ante Ὑπερίδης.

P. 866, 1 ἐντειχίδιοι. An ἐντείχιδι? Vs. 3 l. κορυφαῖος pro κορυφαϊότατος.

Cap. 49 vid. P. et L. p. 84 et insuper γὰρ inserte post ἂν.

C. 51, 4 σκοπῶμεν τὰ τῆς εἰρήνης χωρία. Τ. οὐπω ξυνήμι ὅτι τοῦτό πως βούλεται — Π. Οὐκουν ἀγορὰν καὶ δικασήρια καὶ παλαίστρας καὶ γυμνάσια καὶ κυνηγέσια καὶ συμπόσια ἔγωγε φαίην ἂν πόλεως χωρία; Ne sic quidem intelligo, nisi suppleatur

ἰρήνατα) πόλεως χωρία. aut pro πόλεως substituat^{ur} ἰρήνης, quod nemo substituet.

Vs. 16 ἐπεὶ τίς ἐν παλαίστρᾳ φιλόσοφος ἢ ῥήτωρ ἀποδὺς ἄξιος συγκριθῆναι παρασίτου τῷ σώματι; Ex ipsius praecepto Soloec. 5 extr., quod alibi constanter observat, scribere Lucianus debuerat παραβληθῆναι vel ἀντεξετασθῆναι. Cf. Phrynichus A. V. σύγκρισις. Insuper expectes παρασίτῳ τὸ σῶμα.

P. 876, 3 ἐν τριβωνίῳ κείμενος κτέ. Expectes κατακείμενος, quod sollemne de *accumbentibus* verbum est.

C. 53, 13 post ἔχοντα abesse malim αὐτά.

C. 54, 4 suspecta mihi sunt verba ἄλλως γε οὕτε (sic libri) παράσιτος ἂν εἴη, nec 55, 10 praesto ipsius Luciani esse verba ἢ μὴ γενομένου.

C. 54, 12 φιλοσόφους δ' ἤδη ἐγὼ πολλάκις εἶδον οὐδενὸς ὄντος λειποῦ, τόξα ἐνεσκευασμένους· ξύλα μὲν γὰρ ἔχουσι καὶ εἰς βαλανεῖον ἀπιόντες καὶ ἐπ' ἄρισον. Repudio quod in *Luc. et Plut.* pro τόξα coniciebam ξύλα vel ῥόπαλα, cum praesertim alio ducat usus verbi ἐνσκευάζεσθαι. Suspicio nunc θώρακα. Nempe *loricam* induunt vadentes δι' ἐρημίας, nam clavas gerunt semper et ubique καὶ εἰς βαλανεῖον ἀπιόντες καὶ ἐπ' ἄρισον.

Cap. 56 legerim: ἐπεὶ ὃ γε τοιοῦτος οὐκ ἂν εἴη παράσιτος, ἀλλ' ἑαυτὸν [ἐκεῖνος dele] ἀδικοῖ, ὃς γ' (pro ἀδικεῖ ὥς) εἰ μοιχεύσας τύχῃ, ἅμα τῷ ἀδικήματι καὶ τοῦ νομ' ἂν μεταλαμβάνοι (pro τοῦ νομα μεταλαμβάνει) τοῦ ἀδικήματος.

Cap. 60 extr. malim τοῦτ' αὐτὸ γὰρ pro τοῦτο γὰρ.

ANACHARS. p. 884, 10 χρῖσμα. Meliorem formam χρῖμα celat lectio cod. E χρῆμα.

Cap. 9, 2 σέφανος [ἐκ] κοτίνου — [ἐκ] πίτυος, ἐν Νεμίᾳ δὲ σελίνων πεπλεγμένος. Infra cap. 15 p. 893 extr. recte absunt praepositiones.

Vs. 8 ἄθλα — ἄξια τοῖς τε διαθεῖσιν αὐτὰ κτέ. Inauditum est διαθεῖναι pro προθεῖναι s. θεῖναι ἄθλα. Correxerim δὴ θεῖσιν.

Cap. 13, 4 supple (τὴν) τόλμαν.

Cap. 14, 4 ὅπως ἂν [τὰ] κάλλιστα οἰκηθεῖν πόλιν. Articulus adhaesit ex τὰ κάλλιστα vs. 2.

Cap. 20, 5 malim τῶν (ἐμ)πολιτευομένων.

Cap. 22 p. 904, 5 transpone καὶ λοιδορεῖσθαι καὶ ἀπο-

σκώπτειν ἐφίεμεν ἐς τοὺς πολίτας. Nam loīdoreĩsθαι εἰς τινὰ non dicitur.

Vs. 8 ἀμείνους γὰρ οὕτω γίνονται [ὀνειδιζόμενοι]. Deleat̃ interpretamentum.

P. 906, 10 l. ἡγούμενοι πολὺ (ἄν) ἀμείνοσι χρήσασθαι, ἢ χρήσεσθαι. Eadem est dubitatio cap. 30 init. sitne legendi γενήσεσθαι pro γενέσθαι, an inserenda vocula ἄν.

Cap. 28, 4 ὥς μὴ ἐπὶ τὸ κραταιὸν ἢ πτωσίς αὐτοῖς γίγνηται ἀλλ' ἐπὶ τὸ μαλακὸν ἀσφαλῶς πίπτοισιν. Exemplum desid̃ ubi κραταιὸν significet σκληρόν, *durum solum*. An forte Lucian quod saepe facit, usus est vocabulo Homérico, scripsitque ἐπὶ κραταίπεδον?

Vs. 13 καὶ ταῦτα πάντα — ἐς τοὺς πολέμους καὶ χρήσι. Infeliciter Madvigius, recte haerens in vocula καὶ sic ἢ adiectivum intensive usurpatum coniecit οὐκ ἀχρήσιμα, cabulum commentus nec Graecum nec recte formatum. Debuisset καὶ (μᾶλα) χρήσιμα, quo nihil est usitatius.

P. 911, 7 l. ἀνεωγμένοις. Vs. 8 ἀποσμᾶ. Atticorum sepe postulat ἀποσμη̃, sed fortasse est Luciani hic error, qui et in verbo χρῆν, quod χρᾶν Ionum more vocat, perpetuo lapsus.

P. 914, 4 pro Φυγόντων l. Φευγόντων propter sequens ὁ μῶντος.

P. 915, 9 requiro ἄδηλον (ὅν) ὁπότε τις — Φονεύσει (Φονεύσειεν), ut noto loco Thucydideo 1, 1. 2 legitur ἄδηλον ὁπότε τις ἐπελθὼν — ἄλλος ἀφαιρήσεται.

C. 36, 5 pro ὁπότε aptius videtur ὅποι. Ibidem fieri potest verba καὶ Ἰσθμοῖ̃ aliena manus invexerit, siquidem in sequenti commemorantur tantummodo μῆλα καὶ κότινος, non vero ὁ τύινος σέφανος. Cf. c. 9 et 36 extr.

DE LUCTU c. 5 ἐς τὸ ἔσω abesse malim.

C. 7 extr. καθάπερ ἐς ἀποικίαν τινὰ πέμπουσιν [ἐς] τὸ Ἡλύπεδον. Suspectum alterum ἐς.

C. 8, 6 an ὑπὸ γυπῶν (ἐξ)εσθιόμενοι?

C. 10, 6 malim (ὁ) Ἀττικὸς.

C. 12, 3 καὶ πού καὶ ἐσθῆς καταρρήγνυται. Proprium ea re vocabulum est περιρρήγνυται, quod tamen reponendum esse non contendo.

928, 4 An γήμας?

930, 2 Cobetus ῥιγῶν pro ῥιγοῦν. Nusquam tamen, quod m, melior forma in Luciani libris servata est. Hunc vero lum ab alio profectum esse quovis pignore contendam.

17 init. Φέρε τοίνυν — ὦ τῆς συμφορᾶς. Ad eiulatus rile intermixtos rei laetae (liberationis scil. a maximis malis) tioni inficetus huius libelli scriptor respicere mihi videtur ens in proximis ἂν ταῦτα λέγῃς — οὐκ οἶσι πολὺ ἀληθέστερα γελοιοτέρα ἐκείνων ἐρεῖς; neque ei eripiam suum γελοιο-, quod impropero successu olim Jacobsius in γενναιοτέρα, r Mehlerus in τελειότερα mutare aggressi sunt.

19, 4 supple (τὸ) τὸν ἄκρατον ἐπιχεῖν, et vs. 10 dele em- a ἡ κόνις.

933 extr. 1. ὀδυρώμεθα pro Indicativo.

ΙΕΤΟΒΥΜ ΠΡΑΕΣΕΡΤΟΒ. C. 2, 17 pro ἀποκυλιομένους requiro ακυλιομένους, nam sequiorem formam κυλίω pro κυλίνδω ano eripere non ausim.

1. 20 οὐκ εἶχε διὰ ταχέων ἐκπέμπειν τοῖς σατράπαις τὰ ντά οἱ περὶ αὐτῶν. Expectabam ἐπισέλλειν, sed fortasse ἐκπέμπειν excidit τοὺς ἀγγελοῦντας. Cf. Contempl. 11. not. 15. Deor. dial. X. 1. Mar. dial. VII, 2. Mox 24: εἰ τις ὑπερβαίῃ — αὐτίκα μάλα ἐν Αἰγύπτῳ ἐσὶν [οὗτος]. Alii οὗτός ἐστιν. Pronomen exulato.

ip. 6, 1 ἀλλὰ μὴ σύ γε πάθῃς [τὸ] αὐτὸ. Dele articulum optimis libris. Tum corrige ὑπερπτάντα et expunge post verba ἐκ Περσῶν ἐς Αἴγυπτον, absurde iterata e capite riore, quod vel docere poterat articulus post ὅρος non repe-. Neque, opinor, ille mons pertinebat a Persis usque ad yptum. Vide praegressa et cf. 7 init., unde apparet scrip- n cogitare potius montem illum Hesiodeum, in cuius ver- Virtus habitat. — Mox vs. 15 scripserim : ἡ εἴ που (αὐτ- πτε) τὸν Νεῖλον εἶδες γραφῇ μεμιμημένον — μικρὰ δέ τινα (α) περὶ αὐτὸν παίζοντα —, τοιοῦτοι καὶ περὶ τὴν ῥητορικὴν γαινοί. Libri variant inter ἡ που et εἴ που. Dindorfius που. Iacob. ἡ που. Vs. 20 an γήμειας (C. 8, 14 γαμεῖς? O γαμεῖν)?

9, 6 sqq. ὑποδεικνύς τὰ Δημοσθένους Ἰχνη καὶ Πλάτωνος εἰ Φήσει εὐδαίμονά σε ἔσεσθαι καὶ νόμῳ γαμεῖν τὴν Ῥητορικὴν

εἰ κατὰ τούτων ὀδύσειας κτέ. Scripserim κατὰ (τὰ) τούτων sc. ἰχνη, aut κατὰ ταῦτα.

C. 10, 11 an προγηρᾶναι? Quae sequuntur verba turbata sic constituerim: μακρὰ χαίρειν λέγε, ἀναβαίνειν (ἐῶν) αὐτὸν — ἀναγειν, σὺ δὲ καταλιπὼν — συνόντα, πρὸς τὴν ἑτέραν ἐλθὼν εὐρήσεις κτέ.

C. 14 extr. οὐδ' ἐάν, τὸ κοινότατον, μηδὲ [γράφειν τὰ] γράμματα εἶδης. Dele emblemata.

C. 15, 4 ἃ μὲν — ἃ δὲ soloece. Cf. Soloec. 1. Constanter sic Diodorus.

Vs. 9 sq. αἰδῶ δ' ἢ ἐπιείκειαν ἢ μετριότητα ἢ ἐρύθημα οἴποι ἀπόλιπε. Ter pro ἢ reporatur καὶ. Pro primo autem καὶ legitur in A B. Deinde vs. 13 recte multi codd. καὶ μόνα pro μόνα καὶ. Sequitur: καὶ ἢ ἐσθῆς δ' ἔσω εὐανθῆς καὶ λευκῇ ἔργον τῆς Ταραντίνης ἐργασίας. Optimi libri A B C exhibent ἢ λευκῇ. Quoniam vero eadem vestis vix simul εὐανθῆς et λευκῇ esse potest, corrigendum senseo εὐανθῆς ἢ λευκῇ. Insuper suspectum ἔργον — ἐργασίας, cum praesertim in A sit ἔρνα, in B ἔρνα, in C ἔρια in D ἔργα. Si recte per se dicitur ἔργον — τῆς ἐργασίας, nescio an recipiendum sit ἔργα, quod pertineat ad utrumque vestimenti genus; sin minus, vox plane delenda ut glossema. An forte sub ἔργον latet ἐρίου?

Mox post βιβλίον αἰεὶ vide ne exciderit ἐν τῇ χειρὶ. Cf. ad. ind. 4 med. et 7 extr. et 18 init.

C. 16, 3 οὐδ' ἀποστραφήσεται [καὶ σκορακιεῖ]. Cod. C. καὶ οὐδὲ σκορακιεῖ. Verbum σκορακίζειν formatum ad extremae aetatis analogiam, est τοῦ πονηροτάτου κόμματος, neque alibi apud nostrum reperitur. Multum vereor ne sit emblemata.

C. 22, 8 l. ἐπιστρέψοντα pro praesenti.

C. 23, 2 in hoc vitiorum catalogo pro abundanti λαγνεύειν malim λιχνεύειν. Cf. ad. Iov. trag. 52 et ad Fugit. 19. — Vs. 8 l. ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ.

C. 24, 17 τέτταρας — ὀδόντας ἐχούσης χρυσίῳ καὶ τούτους ἐνδεδεμένους. Odontologorum iudicio rectius scribetur χρυσῷ.

C. 25 init. κὰν ταῖς δίκαις ἐξετάζομαι προδιδούς τὰ πολλὰ καὶ τοὺς δικασὰς τοῖς ἀνοήτοις καθυπισχνούμενος. Malim: τὰ πολλὰ, καί τοι τοὺς δικασὰς κτέ. ut sit sententia: prodens plerumque (clientes), etsi iudicium corruptionem stolidis istis pro-

mittere solitus. Saepe Lucianus καίτοι usu novitio minus recte ungit cum participio, ubi veteres usurpant καίπερ.

PHILOPSEUDES. P. 32, 2 desidero hunc verborum ordinem: ὅς δ' ἂν οὖν ἐμφρόνως ἐξετάζων ταῦτα καταγέλασα ὄντα μὴ οἴηται ἀληθῆ εἶναι, ἀλλὰ Κοροΐβου τινὸς ἢ Μαργίτου νομίζῃ τὸ πείθεσθαι ἢ Τριπτόλεμον ἐλάσαι διὰ τοῦ ἀέρος — ἀναρπασθῆναι, ἀσεβῆς οὗτος κτέ. Possis etiam deleto ἀλλὰ retinere verborum ordinem et librorum lectionem νομίζοι scribendo: ὅς δ' ἂν — εἶναι (ἐμφρόνως γὰρ ἂν — ἀναρπασθῆναι), ἀσεβῆς οὗτος.

Cap. 6, p. 35, 7 dele alterum ὁ Εὐκράτης.

P. 36, 2 ἐλάφου δὲ θηλείας ἔτι παρθένου [καὶ ἀβατου]. Suspectum mihi additamentum.

P. 42, 11 deleverim ἐκ ante πηλοῦ.

P. 47, 2 suspectum mihi ἀνδριάς.

P. 49, 9 in verbis οὐ θεοποιός τις ἀλλ' ἀνθρωποποιός ὢν iure haesit Sommerbrodtius, nec tamen fidem habeo corrigenti οὐ θεός ποιός τις ἀλλ' ἀνθρώπιον ὢν, quod non sic Lucianus dixisset, sed οὐ θεός τις, οἶμαι, ἀλλ' κτέ. Potius emblemata esse crediderim, cuius fons sit locus 18, 8.

C. 21, 4 τὰς πυξίδας ἀνατρέπων — καὶ τὴν θύραν περιτρέπων. Locum corrumpit parechesis. Fortasse legendum est περιτρέπων.

C. 22, 2 ἐτύγχανε μὲν ἀμφὶ τρυγητὸν τὸ ἔτος ὄν, ἐγὼ δὲ ἀμφὶ τὸν ἀγρὸν μεσοῦσης τῆς ἡμέρας τρυγῶντας ἀφείς τοὺς ἐργάτας κατ' ἐμαυτὸν εἰς τὴν ὕλην ἀπήειν. Pro altero ἀμφὶ coniectam κατὰ, quod ipsum nunc video ita placuisse Fritschio, ut in editione suo reposuerit. Sed fortasse, ne littera quidem mutata, sola corrigenda est interpunctio ut scribatur: ἐγὼ δὲ ἀμφὶ τὸν ἀγρὸν· μεσοῦσης τῆς ἡμέρας κτέ. Nota est locutio εἶναι ἀμφὶ τι de eo qui in aliqua re occupatus est, nec male habet syndeton in vivida narratione.

C. 22, extr. καὶ ἅμα λέγων ἐδείκνυεν (ἐδείκνυ?) ὁ Εὐκράτης (nomen abesse malim) τὰς ἐπὶ τοῦ πήχεως τρίχας πᾶσιν ὀρθὰς ὑπὸ τοῦ φόβου. Fritschius recepit Solani coniecturam vulgata vix meliorem πᾶσας. Rectius Mehlerus nuper proposuit ἐς ὥρας, quod tamen haud ita facile sic potuit corrumpi. Fieri potest ut litterae quaedam exciderint, et olim fuerit: (ὡς ἐ)ς ἅσιν ὀρθὰ ὑπὸ τοῦ φόβου.

C. 27, 18 an (ἔφη) δείξας? Durissime enim pendet participium a verbo per ellipsin omissio. Cf. 56, 5, ubi δείξας pendet ab εἶπεν.

P. 56, 17 ἦν γὰρ τοῦτο λέγει, οὐ πάνυ ἀπόβλητα φήσει. Praestiterit ἀπόβλητά φησι.

P. 57, 2 λέγε — ὡς ἐθέλοις ἰδεῖν. Recte Belinus ἐθέλεις.

Vs. 14 ἐπί τινα τῶν πολλῶν. Usitatus foret ἐφ' ἑνα.

O. 38, 9 ὁ Ἀπόλλων suspectum.

C. 40 magis mihi quidem haec placerent si scripta: φασί γέ τοι μὴ μόνον λυττᾶν καὶ τὸ ὕδωρ φοβεῖσθαι ὁπόσους ἂν οἱ λυτῶντες κύνες δάκωσιν, ἀλλὰ καὶ τινὰ ὁ δηχθεὶς ἄνθρωπος δάκη, ἴσον τῷ κυνὶ δύνασθαι τὸ δῆγμα, καὶ σὺ ἔοικας αὐτὸς — δηχθεὶς μεταδεδωκέναι κάμοι τοῦ δῆγματος. Vulgo ἴσα — δύναται τὸ δῆγμα καὶ τὰ αὐτὰ κάκεῖνος φοβεῖται, quae ultima verba loco iam corrupto ad praegressa interpretanda adscripta esse crediderim. Debuerat certe τὸ αὐτὸ, scil. τὸ ὕδωρ.

Hippias p. 66, 3 et 5 pro ὑπὲρ praestet περί.

Vs. 9 ψᾶλαι prava forma est pro ψῆλαι. P. 67, 1 οἶον τῶν πάλαι. Articulum dele cum A B F, interpolatum e seq. vi, et sine libris pro οἶον corrige οἶους. P. 68, 2 ad ἐπινοίᾳ additum malis σοφῇ.

Cap. 3, 7 ἐν αἷς πρὸ αὐτοῦ γενέσθαι ἡτύχησαν. Verbum aut dele, aut corrige γενόμενοι.

P. 65, 4 ὅμως invectum videtur e vs. 6.

P. 72, 3 suppleo Φρυγίου (λίθου). Cf. 71 extr. et mox Νομάδι λίθῳ.

P. 74 ext. legerim (ἐλ)λούσασθαι.

BACCHUS. 75, 12 ἀσπίσι γὰρ εἰκαζον [καὶ] τὰ τύμπανα. Vs ult. οὐράς ἔχοντας, κεράσας, οἷα τοῖς ἄρτι γενηθεῖσιν ἐρίφας ὑποφύεται. Expectes sane καὶ κέρατα, quod revera est in cod. T et olim coniecit Marcilius. Sed optimorum librorum lectio fortasse defendi potest ope loci ex *Muscae encomio* 1, 5 ἐπτέρωται δὲ οὐ κατὰ ταῦτά τοῖς ἄλλοις, ὡς τοῖς μὲν (sc. τῶν πτερῶν) ἀπανταχόθεν κομᾶν τοῦ σώματος, τοῖς δὲ ὠκυπτέροις χρῆσθαι.

P. 76, 5 ἐν πορφυρίδι καὶ χρυσῇ ἐμβάδι. Expectes χρυσαῖς ἐμβάσιν. Vs. 8 pro ῥινόσιμον malim τὴν ῥίνα σιμόν, cf. Navig. 16 et Deor. conc. 4 extr.

P. 78, 1 malim ἐνταῦθα δὴ pro ἤδη.

C. 4, 11 καὶ τῶν θύρων ἄκρων ἀπογυμνοῦσαι τὸν σίδηρον.
ἡμο καὶ.

P. 79, 4 ὥς οὐκ ἐχρῆν. Quia agitur de praecepto generali,
ius veritatem tum experti sint Indi, malim ὥς οὐ χρῆ. Hinc
am pluralis numerus ξένων στρατοπέδων.

C. 5, 9 recte cod. F περὶ pro ὑπέρ.

C. 6, 10 διειδεσάτου ὕδατος. Hic et de dipsad. prope fin.
ιδεῖ — ὕδατι vereor ne διειδῆς, quod est vocabulum valde
κιμον, e glossemate substitutum sit pro διαυγῆς, quod
tro est admodum in deliciis.

HERCULES. C. 3, 12 ἀχθεσθησομένοις. A F exhibent ἀχ-
ομένοις. Corrige ἀχθεσομένοις.

C. 4, 1 an θεωρῶν pro ὁρῶν?

C. 7, 7 optime iam intellexit Belinus verba χαλεπὸν γῆρας
τείληφές σε ab interpretibus ex Homérico in vulgarem sermo-
n conversa esse et verba Homeri Luciano restituenda esse.
nfirmat quodammodo optimus Vaticanus, qui voculam καὶ
it λέλυται rectissime omittat.

Cup. 8, 10 ὁρᾷς ὅπως παραμυθοῦμαι τὴν ἡλικίαν [καὶ τὸ γῆ-
:] τὸ ἐμαυτοῦ. Deleto interpretamento, corrige τὴν ἐμαυτοῦ.
extremis libelli verbis iam egi *Plut. et Luc. p. 79*, ubi pro
cul. calami lapsu scriptum est *Bacch.*

DE ELECTRO. 2, 6 πότε δέ. Malim δὴ.

Ib. 14, verba ἐπὶ τῷ Ἡριδανῷ relego in marginem.

P. 89, 5 pro ἀνέπλαττον legerim ἀνεπλαττόμενην, ut
cte legitur v. c Navig. 12 init.

Cap. 5 extr. dele καὶ ante ἡδὺ cum parte codicum.

MUSCAE ENCOM. 4, 4 dele articulum ante πτερά.

P. 94, 2 καὶ ἀποτίκτει σκώληκα μικρὸν [τὴν μυῖαν ὕπερον].
Verba otiosa deleverim. Cf. cap. init. Ipse Lucianus saltem
disset μυῖαν ὕπερον γενησόμενον.

C. 7 extr. suspecta vv. τὸν Ἑρμότιμον.

C. 8, 3 ἡ μέλιττα οὐχ ἤκιστα μυῖαις [καὶ ἀνθρώποις] ἐργάζε-
ι. Inclusa adscripsit sedulus lector, nam homines hic nihil
rem.

C. 9, 2 1. οὐκ (ἐν) ἐνὶ τόπῳ. Ib. 5 ὑπὸ σκότῳ μέντοι —
ἐν ἐργάζεται οὐδὲ ἀξιοῖ λαμβάνειν τι πράττουσα [οὐδὲ ἡγεῖται]

τι αἰσχροὺν ποεῖν], ὃ ἐν Φωτὶ δρώμενον αἰσχυρεῖ αὐτήν. Verba inclusa dicto adimunt omnem argutiam et leporem.

C. 10 init. καὶ ἀντερασθῆναι γε τῇ Σελήνῃ [κατὰ τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρως] τοῦ Ἐνδυμίωνος. Quae seclusi ne per grammaticam quidem stare possunt. Subiectum est singulare Μυῖαν.

ADVERSUS INDOCTUM. Cap. 2, 3 ἔγραψαν pro γράψαιεν recte Belinus.

C. 3, 7 Musae reuera apparuerunt Hesiodo, quare dele ἀν ante ὤκνησαν.

C. 4, 5 ὅσα παρὰ τοῦ Δημοσθένους καὶ αὐτὰ ὀκτάκις μεταγεγραμμένα εὐρέθη καλῶς, ἅπαντα ἐκεῖνα. Legerim ὅσα πρὸς — καὶ ταῦτα, tum καὶ Νηλέως ex ingeniosa Madvigii coniectura (cft. Ath. I p. 3 A et Strab. p. 608 sq.), qui pro παρὰ non recte coniecit γραφείω, quod articulo carere non potuerit.

P. 104, 13 l. πιθοῦ pro πείθου.

C. 6, 3 requiro ὑπὸ pro ἀπό.

C. 7, 4 ἥς τὰ μὲν ἄλλα μὴ ἐξετάζειν. Sine causa idonea Cobetus ἐξέταζε, nam infinitivus pro imperativo nec Atticis inusitatus erat nec Luciano, qui v. c. Pseudolog. p. 174, 3 scribit σὺ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν.

C. 7, 6 sq. ὁ Θερσίτης videtur emblemata et c. 8, 3 ἐν τῇ Τάραντι, nec minus p. 108, 3 τῷ καρπῷ, et C. 12, 5 διαφθέραντα, nam quid aliud est διαφθείρειν quam χρήμασι πείθειν? tum 15, 5 εἰς ὃ ἐκεῖνος ἔγραφε.

C. 15, 1 l. λέγεται δὲ pro γὰρ. Nulla enim redditur ratio praegressorum.

C. 17, 6 τίλφαις. Solanus σίλφαις, quae forma a Phrynico p. 300 damnatur. Si quid inutandum, rectius scribeeris τίλφαις, cl. Arist. Ach. 920, 925.

P. 116, 2 supple καὶ (δ) ψευδοφίλιππος.

C. 21, 10 post εἰκόνα pro virgula ponatur hypostigme.

P. 117, 2, 118, 9, 125 8 male ὑπὲρ usurpatur pro περὶ.

Sitne sequioribus hic usus permittendus necne ambigo. Mox p. 117, 10 verba καὶ γὰρ — ὅμοιος vide ne sint scholium. Variant libri.

C. 28, 8 verba multis nominibus vitiosa partim cod. A ope sic tento: εἰ γὰρ καὶ φθέγγαιο μόνον, ἢ καὶ λούμενος ἀποδύσαι,

ἄλλον δὲ μὴδ' ἀποδύσαιο, οἱ δ' οἰκέται μόνον ἀποδύσαντό σου, οἱ οἶοι, μὴ αὐτίκα ἔσεσθαι πάντα σου πρόδηλα τὰ τῆς νυκτὸς ἐπόρρητα; Verba εἰ δοκεῖ dittographia nata crediderim e sequentibus οἰδοικεταί.

P. 119, 4 l. περιβαλόμενος pro praesentis participio et mox v. 8 κομμοῦσθε pro κοσμεῖσθε.

P. 120, 1 l. ξυνελῶντας pro ξυνελάσσοντας. V. 3 praetulerim νεόκτητον οἰκίαν cum F M pro νεόκτιστον, quod de urbibus templisque dicitur, non de aedibus privatis.

P. 121, 4 καὶ λόγοις. Probabiliter Iacobsius οὐκ ὀλίγοις. Possis quoque καὶ μάλα πολλοῖς.

Vs. 11 pro ὁποῖαις lege ἢ ποῖαις vel καὶ ποῖαις. Tum supple οὐδεὶς (σε) ἑώρακε τοῦτο ποιοῦντα. et post pauca recipe Solani correctionem ἔργων pro λόγων. Nihili est hic λύχων, quod coniecit Iacobsius.

P. 123 extr. χρήσει [ἐς] οὐδέν. Dele praepos.

Cap. 30, 9 ὅσα — ποιεῖς, αὐθις ἀκούσει πολλάκις. Syllabam e fuga retrahas duplicando ποιεῖς, (εἰς)αὐθις, i. e. posthac. Πολύκις hic est fortasse, non saepe, ut vertunt.

CALUMN. p. 126, 9 σχεδὸν γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν [ἐν τῇ σκηνῇ διαβαίνόντων] κακῶν εὖροι τις ὑπὸ τῆς ἀγνοίας καθάπερ ὑπὸ τραγικοῦ τινος δαίμονος κεχορηγημένα. Soloeca vocabula, debuerat enim scribi ἐπὶ τὴν σκηνὴν (cf. Pseudul. c. 4), non esse Luciani habeo persuasissimum. Lucianus enim non de fictis illis dramatum sed de veris vitae malis haec dicit: quod si non faceret, quid opus foret illa comparatione καθάπερ ὑπὸ τραγικοῦ τινος δαίμονος? Eodemque tendunt tam sequentia quam praegressa.

Cap. 2, 6 καὶ γὰρ αὐτὸ καὶ οὗτος διαβληθείς. Deest verbum initum et locus non est particulis αὐτὸ καὶ, pro quibus vide an sponendum sit ἔτυχεν.

P. 128, 1 aut repetenda praepositio ὑπὸ ante τῆς — ζηλοτυπίας, aut pro genetivis legendum τῇ — ζηλοτυπίᾳ.

Cap. 8, 4, an καὶ τὸ μὴδὲν πλεόν (ἔχειν) δικαιοσύνης ἔργα εἶναι?

P. 136, 6 locum vehementer turbatum sic tento: εἰ τῷ κατηγορῶ (μὲν) μετ' ἀδείας ἃ θέλει λέγειν ἐπιτρέπομεν, ἀποφράσσοντες δὲ τῷ κατηγορουμένῳ τὰ ὦτα ἢ αὐτὸν ἐπισομίσαντες καταψηψιζοίμεθα (sc. αὐτοῦ). Libri ἢ τῷ σώματι σιωπῶντες. In [advigii] coniectura ἢ τὸ σῶμα κατασιωπῶντες, αὐτὸ αὐτῶν (nostris)

obturbatis aut ore (eius) silere coacto, eadem est obscuritas qua laborat Halmiana ἢ τὸ σόμα σιωπῶντος. Debuerat certe ἢ τὸ σόμα αὐτοῦ κατασιωπῶντος. Sed haud dubie requiritur *praeteriti* participium. Est enim manifestum τὰ ὦτα ad iudices, τὸ σόμα ad reum pertinere. Deinde vero sententia postulat: ἃ γε (pro ὥς) οὐ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ τὸ νόμιμον φαίη τις ἂν γίνεσθαι, expuncto a fine τὰς διαβολάς, quod loco iam depravato additum videtur. Vulgata sententia et absurda est per se, et ineptissime conclusa e praegressis.

P. 140, 10 l. τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ φθόνου ἢ μίσους εὐέλπιδα (pro εὐέλπιδος) λαμβάνουσα, οἰκτρότερα δὲ — ἐπάγουσα τὰ τέλη.

C. 12, 2 τοῖς ὑπολειπομένοις. L. ἀπολειπομένοις. Nam ἀπολείπεσθαι τινος (non ὑπολείπεσθαι) dicuntur *qui post aliquem relinquuntur*, quae locutio proprio sensu de currentibus in stadio, figurato de vitae curriculo usurpari assolet. In sequentibus correxerim: οὐδέ τι [τοῦ dele] κατὰ τοῦ ἀνταγωνιστοῦ πολυπραγμονεῖ pro τοῦς ἀγωνιστάς. Cod. G habet ἀνταγωνιστάς. Singularis numerus melius conspirat cum praegresso τῷ (τὸν) πλησίον. Suspicio autem τοῦ, quod optimi libri habent ante κατὰ, nihil aliud esse quam meliorem lectionem sequentis articuli τοῦς, τῶν vero, quod pro eo habent dett. libri, coniecturae deberi. Guyetus coniciens τῶν συναγωνιστῶν non videtur reputasse συναγωνιστὴν socium esse, non adversarium. Mox v. 10 pro ὁμοίως — γίγνεται malim ὁμοίᾳ.

C. 14, 8 pro μὰ Δί' aut νῆ Δί' aut ναὶ μὰ Δί' scribendum. Quod enim Fritzschi coniecit νῆ μὰ Δί' Graecum non est.

P. 145, 1. Suspicio: εὐθύς (ὥς) μύωπι διὰ τοῦ ὠτὸς τυπεῖς ἐκκέκασται pro διακέκασται. Nam ira *exandescere* est ἐκκάεσθαι.

C. 15, 4 ἐπ' ἐκεῖνο τοξεύουσι καὶ ἀκοντίζουσιν [ἐς αὐτὸ].

C. 17, 1 l. παρὰ δ' Ἀλεξάνδρῳ μεγίστη ποτὲ πασῶν ἂν διαβολὴ γένοιτο, εἰ λέγοιτό τις μὴ σέβειν μηδὲ προσκυνεῖν τὸν Ἡφαισίωνα. Vulgo e libris editur λέγοιτο, εἰ ἔλοιτό τις κίε.

Vs. 6, malim ἀνίστασαν pro ἀνέστησαν, ut sequitur καθιδρύετι.

P. 149, 6 τῆς Ἡφαισίωνος θεϊότητος. Recte θεότητος cod. G.

C. 21, 3 ἀναπετῶσαι barbare pro ἀναπεταννῦσαι.

C. 23, 1 arridet libri F scriptura καὶ τὸ (δὴ) πάντων οἰκτίζει.

C. 24, 1 necessarium videtur ἦν δ' ἢ (pro δὲ) ἀγεννέστερον ipsis praegressis pro προαισθόμενος e Solani coniectura leg

tur προσιέμενος, sed praestiterit Aoristus προσέμενος.

P. 154, 6 καὶ ἰοῦ γέμουσαν τραγωδίαν. E probabili grammaticorum praecepto dolor acutiore sono ἰοῦ significabatur.

P. 157, 3 pro ποιῆται me requirere ἐπίθεται iam dixi *ut. et Luc.* Cf. mox p. 156, 7 ἐπιχειροῦσι.

C. 25, 3 l. οὐκέτι pro οὐδ' ἔτι et ὡσπερ (pro ὥσπερ) κημένοι, quia illud significare potest *ut iniuria affecti*, hoc non aliter poterit accipi quam *quasi (tanquam) iniuria affecti*. Qua scriptura luculentius ostenditur rei absurditas.

C. 26, 1 malim (ἀν)επλήσθῃ.

P. 160 extr. requiro μισεῖν οὕτω ἢ (pro καὶ) ἀγαπᾶν.

P. 162, 2 παραβάλλεσθαι. Male Guyetus περιβάλλεσθαι, id Graece non ponitur figurato *amplectendi* sensu. Recte habet gata, significatque *apud se deponere*.

ΨΕΥΔΟΛΟΓΙΣΤΑ. Non ipsum Lucianum hunc libellum sic in-
psisse arguit prava Graecitas. Quippe ψευδολογιστής nihil
d significare potest quam ὅς ψευδῇ λογίζεται, hic vero po-
m est pro ψευδολόγος, quae ne ipsa quidem satis apta foret
us scriptiois appellatio. Rectius igitur codd. A F exhibent
τῆς ἀποφράδος ἢ κατὰ Τιμάρχου, sed etiam melius scho-
ta om. voc. ἢ. Cf. c. 29.

cap. I, 3 recte γ περί pro ὑπέρ. Mox optime vs. 6 εἶναι om.
l. Cf. cap. 12, 5.

l. 2, 12 dele τὰ ante ἐν ποσίν.

l. 3, 4 suppleverim: μηκέτι (ὄνθον καὶ τὰ) τοιαῦτα κυλίνδειν.

9 οὐδὲ δεῖ [τινος] τοῦ ἀποδύσοντος τὴν λεοντῆν. Deleatur
nomen.

l. 4, 9 ἄγε τοίνυν, ὦ προλόγων καὶ δαιμόνων ἄρισε [Ἐλεγχε,
| ὅπως σαφῶς προδιδάξεις. Dele inclusa. Quis umquam
it ἄγε ὅρα ὅπως? De ὅρα et σκόπει a magistellis interpolatis
semel monuit Cobetus.

l. 7, 5 ὁ μὲν τὴν Φωνὴν ἐντρέψας εἰς μέλος, ὡς ᾤετο Θρῆνόν
ἐπηύλει τῷ Πρωταγόρᾳ. An ἐπῆδε?

vs. 9 expungatur τότε post αὐτοὺς cum F M.

l. 169, 1 θύουσιν ἅμα A E F. Haec lectio ducit ad veram
onem θύουσι Νομᾶ pro Νουμᾶ, ut constanter Graeci Nu-
i appellarunt. Vs 13 ἃ ποιεῖν ἐλέγετο καὶ ἃ ποιῶν κατ-

είληπτο. Expectes potius πάσχω. Cf. 20, 21, 25 extr.

C. 11, 4 del. ἡ ἀποφράς ut glossema.

C. 14, 9 δοκεῖ μοι ὅτι καὶ Ἀθῆναι πόλις εἶναι — μὴ εἶδέναι. Transpone καὶ ὅτι.

P. 174, 2 φέρε — ἀπολογήσομαι. Requiro coniunctivum, ut de Oeco 21, 13 alibique constanter. Vs. 7 dele praep. ἐς.

Ib. 9 λυπάην. Cod. A λυπάδην. Cobetus, cl. Eq. 894 coniecit τορύνην, quod non ita facile sic corrumpi potuit, nec necessario respicitur ad Cleonem. Etiam quis significetur in vicina nomine ἐβδόμη ignoramus. Lenius fuerit quod in mentem mihi venit λύτταν, *rabiem*, et iam Gesnerum coniecisse λύσαν (sic) nunc video.

C. 17, 6 τὰς ἐφημέρους ἐκείνας πράξεις ridiculo errore editur pro τὰς ἐφ' ἡμέρας ἐκείνης πράξεις. Nam ἐφήμερος esse *unum diem duraturus* quis nescit?

P. 177, 3 an (ὕπὸ) κρότῳ ἀπιών? Vs. 5 malis περὶ pro ὑπέρ. Vs. 9 suppleverim οὐκ(έτι) ἐπιβαίνεις. Vs. 15 l. ἐσχαίων pro ὕσάτων.

Cap. 20, 2 λέγοις al. codd. recte pro λέγεις. In cap. extr. ἐκεῖνον δ' οἷσθ' ὅτι καὶ ποιοῦντα — τὸ σόμα. Huius loci spurcitiam non intellexit interpres vertens *tuo ore*. Quid significetur satis arguunt verba praegressa σὲ μὲν ἐς γόνυ συγκαθήμενον (cf. 23, 25, 27), cum duplici Accusativo. Si verba genuina sint, requiram τὸ σὸν σόμα vel (εἰς) τ.σ.στ., quo ducere videri possit lectio cod. F τὸ οὖν σόμα. Sed potius cum plerisque libris expunxerim τὸ σόμα.

C. 23 extr. malim πόσων (ἂν) — δέοι; pro δεῖ.

C. 25, 4 ἀδικήματος — διώκοι. Ad sententiam recte Madvigius ἀσεβήματος. Sed usus postulare videtur ἀσεβείας.

C. 27, 3 ἔτι ante ἔστω abesse malim. Vs. 7 l. ἐξύρεις pro ἐξυρες. Nam ξυρᾶν et ξύρειν pessimae sunt Graecitatis. Vs. 8 l. (οἱ) βέλτιστοι. Vs. 14 καὶ αὐτὸς μὲν ἔκλειο μεθύων ἤδη. Melius abest ἤδη, sed latere puto μεθύων νῆ Δι, quam formulam pro νῆ Δία ante consonantes recte Aristophani et Luciano hic illic reddiderunt Dindorfii.

C. 27 extr. εἰς τὸν ἄκρατον ἐνέφευγες. An ἔφευγες?

C. 29, 2 καὶ γελαῖς καὶ τῶν ἄλλων καταπτύεις. Suspicio: αὐτὰ καταγελαῖς τῶν ἄλλων καὶ καταπτύεις.

C. 30, 2 l. ποιεῖ pro ποιεῖς.

C. 32, 8 in marginem relega τὸ παιπάλημα καὶ τὸ κίναδος. nomen ταῦτα non tantum ad haec nomina pertinet, sed etiam ad proverbia illa et fortasse simul ad μελάμπυγος.

In ipso libelli fine, cl. Piscat. 3, gravis me tenet suspicio a verba Euripidea Bacch. 386 restituenda esse ἀνόμου τ' ῥοσύνης pro καὶ ἀφροσύνης καὶ ἀνομίας.

DE ORCO. C. 1, 3 l. ποταμὸν — (ἐν)νήξασθαι ἡδύν.

P. 190 extr. ἀνακῦψαι iniuria tentavi Pl. et L.

P. 193, 4 malim οὐδ' ἐ(γ)κατεμέμικτο.

l. 7, 3 legerim ὑπὲρ (pro περὶ) τὰς χρείας, ultra quam opus

Vs. 9 l. συνδοῦσα. Vs. 15 l. φανεῖσθαι ut recte sequantur futura. In X est eius glossema ἔσεσθαι.

lap. 9 extr. bis expungatur articulus τό, nam ἔαρ et λειμῶν ἄνθος sunt praedicata. Vid. praegressa. Gliscente errore in his dett. etiam λειμῶν habet articulum.

P. 200, 9 suspicio: μὴ οὐχὶ παντὸς ἔλαττον (εὔ) ἐρεῖν, minus bene alio quovis, pro πάντως ἔλαττον ἐρεῖν. Graeci non est ἔλαττον λέγειν pro χειρὸν λέγειν.

l. 23, 3 l. ἐκείνῳ pro ἐκεῖνοι.

l. 30, 2 l. ἄτε συστρατεύειν pro ὅτε συστρατεύει. Infinitivum habet pars librorum. Vs. 8 F recte φονεύσειν.

PATRIAE ENCOMIUM. C. 6, 3 supple ἀπὸ (τούτου) τοῦ τόπου.

l. 8, extr. corrige ἄν — ἐπιδειξάμενος pro ἐπιδειξόμενος. Cf. oec. 2 extr.

DE DIPSAIDIBUS. C. 1 med. l. δ'οὔν pro γοῦν.

l. 2, 7 στρουθῶν τῶν [μεγάλων] χαμαιπετῶν. Στρουθοὶ nude appellantur tam struthiocameli quam passeress. Hic vero et addito τῶν χαμαιπετῶν et reliquorum magnorum animalium in vicinia mentis satis cautum erat, ne quis non intelligeret de utris ageretur. Oper si μεγάλων genuinum esset, bis ponendus fuerat articulus.

P. 238, 9 γεγράφθαι δὲ πρὸς τοῦ ἐπίγραμμα. Nec locus est cuncto nec πρὸς adverbiascit apud Lucianum. Conieci γεγράφθαι δὲ πρὸς τοῦτοις (praeter imagines in cippo exculptas) ἐπίγραμμα, κτέ. In epigrammate inepte οἶμαι ponitur inter tres virgulas, quantocius delendas.

C. 7, 3 verba καὶ ἐκπώματα — αὐτῶν fortasse sunt scholae ad praegressa.

C. 8 extr. requiro καὶ μπιμπλάμενος. Cf. mox p. 239 ext. HESIOD. 1 extr. supple (τὸν) Φινέα. Pro Πολύειδον l. λυῖδον, ut recte sine discrepantia libri habent de Saltat. Vid. Dindorfius ad Arist. Πολυῖδου fragm. ed. Oxon. p. 640.

C. 2, 4 l. ὅπερ pro ὥσπερ.

P. 245 extr. dele art. ante μαντική.

NAVIGIUM. 1, 15 μετὰ σὲ δὲ ὁ Ἀδείμαντος ἦν. Praetuleri ἦεν.

P. 252 [καὶ] πρὸ τούτων αἱ ἄγκυραι. Copulam omittunt optimi codd. A B, nec tamen placet asyndesis. Fuitne πρὸ τούτου (δ') αἱ ἄγκυραι, ut ante A perierit Δ?

C. 7 init. legerim οἷά (τ') ἔπαθον πλείοντες καὶ (pro ἧ) ὡς ἄσῃρ αὐτοὺς ἔσωσεν.

P. 254, 2 l. ὑπὸ pro ἀπὸ.

C. 9, 5 Διοσκούρων. Ubique nostro reddiderim formam Atcam, cui librario pepercerunt. Dial. Mer. XIV 4, 4. In eo cap. controversia est inter viros doctos quid sibi velint vel ἧ τοῦ Νηρέως ἡλικιώτην. Fritzschi „Hero senex erat et suus § 6 ipsi Proteo anteponitur, hic vero ut senex dicitur id est delirare, itaque ut alibi Κρόνος et Ἰαπετός, sic h. l. τοῦ Ν. senex est delirus. Vid. gemina in Philops. § 20.” Attamen non satis recte iunguntur verba *admirabilem gubernatorem auxiliantem senem*. Mihi potius videtur *Nerei aequalis* h. l. i. e. vetus nauta qui, cum ex diuturno maris commercio magnae artis gubernatoriae peritiam sibi parasse censeri posset, tandem adeo turpiter lapsus esset. At vel sic potius expectaveramus νῆ Δία θαυμάσιόν τινα Φῆς κυβερνήτην τὸν Ἡρώνα καὶ (pro τοῦ Νηρέως ἡλικιώτην, ὅς τοσοῦτον ἀπесφάλη τῆς ὁδοῦ. Ubi est, utrumque eadem ironia dictum sit necesse est.

Cap. 8 med. καὶ θοῖμάτιον αὐτοῦ καὶ τὸ βάδισμα ἐκείνου. An καὶ θοῖμάτιον αὐτοῦ ἐκείνου καὶ τὸ βάδισμα? Guyet delet ἐκείνου.

C. 12, 2 ἦν κενὴν μακαρίαν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν. Non mihi me hoc legere apud veterum quemquam. Fortasse vel φ οἱ πολλοί.

20, 7 l. ὠνησαίμην ex Ω pro ὠνησάμην et post pauca ε δὴ (ἐπὶ) τὰ Ἰσθμια ἀποδημήσαιμι pro ἐπιδημήσαιμι. Atabat enim homo in Attica. Neglectum a librariis ἐπὶ et de supra versum scriptum devenit in alienum locum et haec est pro correctione verbi ἀποδημήσαιμι.

28 suppleverim (μεδίμνῳ ἀπο)μεμετρημένον χρυσίον. Cf. a 31 et 44. Vid. dial. mer. 9, 2 et Xen. Hell. III 2, 28.

36, 6 de more magistelli inseruerunt suum ὁ σαλπικτής.

273, 4 ὥς μὴ δὲ τὴν οὐλὴν ὕστερον ἄμορφον γενέσθαι. Quia matris suapte natura semper difformis est, corrigatur: ὥς μὴ ἐκ τὴν οὐλὴν ὕστερον ἄμορφον (sc. τὸ σῶμα) γίνεσθαι.

342 med. ἅμα μυρίοι. Alibi Lucianus cum numeralibus greges solet συνάμα.

343, 8 expectabam ἀπόλλυσθαι (pro ἀπολλύσθω), quod deat cum caeteris infinitivis ab ὥς.

44 οὐδὲν γὰρ δεήσει με ταῦτα ἔχοντα. Melius Bekkerus δὲ δεήσει statuit lacunam quam Fritzsche mutavit ἐνδεήσει ἔχοντι. Excidisse videtur verbum quale est ταλαιπωρεῖν. Unde malim: εἰς ὅσον (ἂν) ἀνοίγειν — ἐδυνάμην, et mox ἀλλ' ὅς (ἂν) ἐπιπετόμενος ἀπέλαυον κτέ., tum vero καὶ εἴ πῃ (pro ἢ cum Seagero) γρῦψ [ὑπόπτερον θηρίον] ἢ φοῖνιξ [ὄρνεον ἐξ ὧν], deletis magistellorum interpretamentis. Eiusdem farinae quod de morte Peregrini 27 sedulo lectori reddatur τὸ Ἰνὸν ὄρνεον post φοῖνιξ.

277, 17 supple (ἂν) ἦν et post ὑπεραιωρούμενον pone punctum pro signo interrogandi. Non enim rogatur per οἶον sed ex-natur.

DIAL. MERETR. I p. 281, 6 malim, bis scripta eadem syllaba, ταλάς τινας (ἐπ)ὼ δ' ἄς ἐπισαμένη.

I. P. 282, 7 ἰδοῦ (libri ἰδου) varia lectio videtur eaque falsa sequens ἰδέ. Insuper pro αὐτὴν malim αὐτῆς. De ἰδοῦ (e) confuso a sequioribus cum ἰδὲ vid. Soloec. c. 7.

2, 6 suppleverim ὥς ἐδικάσατ' αὐτῷ, tum malim ὁ δὲ ἀπὸ τούτων ναυτοδίκας ὑπήγαγεν pro ἀπήγαγεν, nam ἀπάγειν nisi librariorum errore sic usurpari videtur.

4, 6 supple (ὁ) τοῦ γείτονος — υἱός.

In dialogi initio dubito num recte habeat γεγαμηκέναι,

quia non intelligitur, quo pacto ea res populum latere potuisset, et quod e sequentibus liquet Myrtium satis novisse matrimonium nondum esse factum. Hinc conieci: καὶ ἤδη σε ἡγγυῆσθαι φασί. Notandum in veteri editione Florentina pro γεγαμηκέναι legi ἐγγύην.

III. 2, 13 ὀρχήσεται καὶ αὐτὴ ἐξανασᾶσα. Dicuntur ἐξανίσασθαι qui surgentes abeunt, quare requiro ἀνασᾶσα, quod legitur in X, ut recte sequitur ἀνέστην γὰρ et praecedit ἀνασᾶσαν. Cf. XV. 2.

P. 286, 3 verba gravissime depravata. Sententia tale quid postulat: οὐκ οἶσθ' ὅτι (μὴ ἀνθυβριζόμενοι) ὑβρίζοντες, παύονται οἱ ἐρῶντες vel ὅτι ὑβρίζοντες, μὴ ἀνθυβριζόμενοι π. ο. ε. vel denique ὅτι (οὕτως) ὑβρίζοντες π. ο. ε.

In ipso fine μὴ — ἀπορρήξωμεν πάνυ τείνουσαι τὸ καλῶδιον. Cf. de morte Peregrini 6 extr. ὑποφειδόμενος μὴ πάνυ ἔλκειν. Utroque loco expectabam λίαν, quod glossema expelli potuit Hesychius λίαν· πάνυ.

IV. 1, 5 l. προίμην (ἀν).

C. 4, 1 ὅτι χρησίμη Φαρμακίς pro ὅτι χρησιμώτατη non videtur ferendum. Sed fortasse sub ὅτι latet τὶς. Vs. 11 ἡ γραῦς emblemata videtur; tum l. κεκράσθαι pro barbaro κεκεράσθαι. Vs. 14 requiro οἶον ἱμάτιον pro ἱμάτια, nec opus videtur ingeniosa Valckenarii coniectura οἶον (ῥαν) ἱματίου.

V. 2, 8 l. ἐπείρα (σε). Vs. 10 dele δὲ post πλουτοῦσα.

P. 291, 10 l. δέομαι δὲ οὐδὲν pro οὐδέ.

C. 4, 1 τὰ ἐφέσια [παρ' αὐτοῖς]. Dele glossema.

P. 292, 2 sic muto interpunctionem: Καὶ ἱκανὴ γοῦν σοι, ἔφην, ἐπιθυμία. (vulgo;) Πάρεχε δ' οὖν (vulgo γοῦν), ὦ Λέαινα, εἰ ἀπιστεῖς, ἔφη, καὶ γνώσει οὐδὲν ἐνδέουσάν με τῶν ἀνδρῶν· ἔχω γάρ τι ἀντὶ τοῦ ἀνδρείου. Leaenae quam suspicatur ἀπιστία non pertinebat ad libidinem, cuius satis ei esse intelligebat, sed ad Megillae asseverationem καὶ τᾶλλα πάντα ἀνδρός ἐσί μοι. Post pauca requiro: παρέσχον — ἱκετευούσης πολλὰ καὶ ὄρμον τινὰ μοι διδούσης pro δούσης, quia in lecto tum iacens pretiosum monile dare ei vix poterat, sed promittebat, quo sensu saepe huius verbi praesens et imperfectum usurpantur.

VI. p. 293, 3 supplē (τὴν) σφῦρην. Ib. pag. extr. l. πρὶν

τῇ (pro αὐτήν) ἀκμάσαι τὴν ὥραν. In fine dialogi expungatur δ' Εὐκριτος.

VII. p. 296, 6 cl. VIII extr. suppleverim: ἐὰν δ' πατήρ (ἢ πάθῃ) καὶ κύριος γένωμαι τῶν πατρώων, καὶ πάντα σά. λ. 2, 3 l. γαμεῖν. Feliciter γαμεῖς evasit II, 1. C. 3, 9 l. ἱπερυκτ(ήρ)ισας.

VIII. 2, 7 egregie Sommerbrodt λωποδυτοῦνται pro λυπηθῆσονται. Vs. 10 l. εἴ (τις) πύθοιτο. Vs. 16 l. ἐδεδώκει pro δέδωκε.

IX. 13 bis καὶ lege pro ἡ — ἡ.

P. 303, 10 πολὺ ἀφόρητος suspectum pro πάνυ in scriptore, qualis est Lucianus. An forte latet sublectum Aristophani πολλοῦ? Vs. 12 ἀλλὰ [καὶ] προσέρχεται. Particula male huc invecta ex ἀλλὰ καὶ vs. 15. Vs. 16 l. τί (pro τίς) γένωμαι; *quid me fiet?* P. 303 extr. l. δὴ pro ἤδη et in extremo dialogo διασκεδῶμεν.

X. 1 extr. supple ὑπὸ (τοῦ) δημίου. Cf. Peregr. 34 extr. et Symp. 32 med. P. 306, 5 l. πόρρω(θεν),

XI. 7 l. ὡς ἀλλὰ (saltem) τοῦτο ἀπολαύσω τῆς νυκτὸς pro ἔν καὶ. C. 2, 3 l. ποτέραν pro ὁποτέραν. Cap. extr. l. τελεῖν.

C. 4, 3 ἄλλων, dittographia natum ex ἀλφῶν, recte pars librorum omittit.

XII. 1, 25 Πυραλλίδα — ἐνένευες. Requiro Dativum, et dubito de ἐνένευες, pro quo plerique codd. habent ἔνευες, quod alibi usurpat noster. Cf. Catapl. 15. Tum malim ὑποδείξας pro ὑπέδειξας, qui Aoristus male concinit cum Imperfectis ἐνένευες et ἐκέλευες. C. 3, 6 l. φέρειν οὖν (μ') ἐθέλεις. C. 4, 7 ediderim: οὐκ ἂν ὤκνησα, εὖ ἴσε, τί γελάτε, ὦ Πυθιάς; Est enim aposiopesis verborum ἄμφω ἀποκτείνειν.

XIII. 1, 6. l. αὐτὸν pro αὐτῶν. C. 6, 2 συγκαθευδήσουσαν iungi nequit cum πείσον eoque ipso proditur ut interpretamentum. Minus probabiliter me iudice Cobetus inseruit ἐλθεῖν post αὐτήν.

XIV. 1, 1 supple Nῦν (μέν) με ἀποκλείεις, aut l. νῦν μὲν ἀποκλείεις, nam in commota oratione pronomē recte potuit omitti. C. 2 extr. et in dial. fine l. Γυθείου, et infra 3 extr. Γυθακὸν pro Γυθείου et Γυθιακόν. P. 321, 7 malim παχύτατον pro comparativo.

DE MORTE PEREGRINI 4, 4 τὸν τῇ πατρίδι ἀνέντα πενταχι-
λίλια τάλαντα τὸν ἀπὸ τῆς Ῥωμαίων πόλεως ἐκβληθέντα. L.
ἀφέντα, quod de eadem re recte dicitur infra 15, 11. Prae-
terea expectabam ἐκ pro ἀπό. C. 5, 5 καύσει ἑαυτόν. hic et
saepius alibi scriptum reperitur κάειν, uterq. pro κατακάειν,
comburare, quod librariorum errori praepositionis notam tachy-
graphicam ante similes litteras negligentium tribuerim.

P. 335, οἱ δ' ἐν τέλει αὐτῶν καὶ συνεκάθειδον ἔνδον μετ' αὐ-
τοῦ διαφθείροντες τοὺς δεσμοφύλακας. Recte sic libri, nec
Fritzschi recipere debuerat Lehmanni correctionem διαφθείραν-
τες, nam in actione identidem repetita unice recte habet parti-
cipium praesens. Non semel οἱ ἐν τέλει τῶν παρὰ τῷ δεσμωτη-
ρίῳ περιμενόντων corruperunt carceris custodes, sed sicubi quisque
eorum cum Peregrino dormiturus erat, illos corrumpebat. Quae
res non satis observata multas peperit παραδιορθώσεις, ut data
opera alibi ostendam. Nunc vide v. c. Arist. Eq. 316: ὅς τε
ὑποτέμνων ἐπώλεις δέρμα μοχθηροῦ βοός.

C. 20, 10 non corrigendum fuerat addito articulo, sed fun-
ditus delendum turpe emblemata περὶ τῆς πυρᾶς.

C. 22 1 τὸ μέντοι θέαμα ἐπινοεῖται, οἶμαι, ὡς σεμνόν.
Nunc animadverto iam Bekkerum correxisse ἐννοεῖτε, et Frit-
schium delevisse οἶμαι, nec mentionem facerem, nisi praeterea
mallem: ἐννοεῖτέ μοι, quod pronomen addi solet.

C. 24, 1 καίτοι [δυνατόν] ἔσω, ἐς τοῦτο μόνους ἀπαντήσεσ-
θαι κτέ. Ex futuri Infinitivo luculenter apparet insititium esse
δυνατόν, quo deleto, sententia est: *Quaquam fac, huc solos eos
venturos esse qui ad utilitatem rem exigant.*

P. 356, 2 l. ἐλκομένοις pro ἐχομένοις. cl. dial. mer. X, 1
extr., Piscat. 12, al.

C. 36 extr. suppl.: οὐ μὲν ἐωρᾶτό γ' ἔ(τι), ἀλλὰ κτέ.

FUGITIVI. init. κατέναντι. An κατεναντίον? Ceterum illam formam
satis antiquam esse probat inscriptio Cretensis sec. III a. C. ap.
Cauerum p. 51. Sed neque Attica est neque Lucianea. Luciano
igitur si recte dialogus tribuitur, neglecta est a librariis lineola,
qua indicabatur terminatio ον.

Vs. 12 ἀνθρωπείων σωμάτων. Cobetus σαρκῶν coniecit, in-
feliciter iudice Fritzschio, qui tamen vulgatam ferri posse non
demonstrat. An forte σωμάτων est librariorum supplementum,

itque scriptor ἀνθρωπείων ad analogiam τοῦ ὀρνιθείων similium
, omisso κρεῶν.

P. 371, 2 αἱ κομψαὶ [καὶ ἄποροι] καὶ ἄτοποι ἀποκρίσεις καὶ
ἑξοδοὶ καὶ λαβυρινθώδεις ἐρωτήσεις. Ut ἄπορος et ἄτοπος a
rariis confunduntur, ita h. l. vereor ne inclusa sit varia
tio. Non enim optime intelligo quid sit ἄπορος ἀποκρίσις.
; melius his omissis utrique substantivo bina erunt adiectiva.

C. 12, 1 sqq. sic scripta malim; *Iur.* — τίνα ἠδίκησαι —
hil. καὶ μὴν ἄκουε — ἡλίκα· ἔσι γὰρ μιᾶρόν τι Φῦλον καὶ
; τὸ πολὺ δουρικὸν καὶ θητικὸν, οὐ ξυγγενόμενον ἡμῖν ἐκ παίδων
τ' ἀσχολίας (ἄλλας γὰρ τέχνας οἷας εἰκὸς τοὺς τοιούτους ἐμάν-
νε, σκυτεύειν ἢ τεκταίνειν — κλώθειεν) τοιαῦτα τοίνυν ἐν παισὶ
ελετῶντες οὐδ' ὄνομα τὸ ἡμέτερον ἤδεσαν. Delevi post ἀσχολίας
verba ἐδούλευε — ἢ θήτευε, quae misere abundant post δουρικὸν
καὶ θητικόν, nec sane δουλεία καὶ θητεία sunt τέχναι.

C. 19, 4 hic quoque malim λιχνείας pro λαγνείας. Cf. ad
het. praec. 23.

C. 20, 8 malim ἱκανὰ pro ἱκανῶς συλλέξωνται.

C. 22, 5 Ἐγὼ τοι — ὑποθήσομαι. Fritzschiussοι. Αν ἐγώ
ι σοι?

C. 26, 6, sqq. interpretibus reddideris verba otiosa male
haeca οὐστυνας ὀνομασέον et οἵτινες ὀνομάζονται.

C. 27 extr. Αὐτονόμῳ, quod frustra defendit Fritzschiuss, dele-
erim, mero errore natum ex vocabulo praegresso et sequenti-
us ΡΗΤΩΙΟΤΝΟΩ.

SATURNALIA. P. 386, 2 dele αὐτὸν male repetitum e vs. 1.

C. 4, 7 οἷς ἴλεως καὶ φορὸς ὁ κύβος ἐπινεύσει, Requirit
sententia optativum iterativum, sed ambigo corrigamne ἐπι-
εύσειεν, an propter φορός, quod de secundo vento proprium
est, et ἴλεως, quod de dis usurpatur, ἐπιπινεύσειεν, quod ver-
um dicitur de utrisque.

P. 387 extr. βασιλέα — ἐφ' ἀπάντων. An ἐξ vel ἀφ'?

C. 7, 4 ἀλλ' αἰεὶ [ἀνα]θεῖν ἔδει ἄνω καὶ κάτω. Dele praepo-
sitionem.

P. 391 prope finem ἀπέρχονται λησεύοντες ἐν τῷ συμποσίῳ.
quentia suadent λησεύσαντες.

Vs. 14 πεττεύωμεν — ἐπὶ καρύων. Ex cap. 1, 8 corrige περὶ.

P. 400 verba misere corrupta. Suspico ἀλλὰ μήτε βραδυ-

νόντων μήτε παραπετέσθωσαν, ὡς ἂν αὐτοῖς δοκῇ, ὁπότε αὐτὰ (sc. τὰ κρέα) φέρειν, μηδὲ τῷ μὲν μεγάλα κτέ.] est, quod putant, sermo de apophoretis. Cf. 22 et 23.

P. 402, 3 dele emblemata οἰοί εἰσι τραγικοὶ ἐμβάται.

P. 404, 11 σητῶν. Malim σέων, qua forma alibi L. uti C. 25, 13 l. ἐπισελῶ. Cf. p. 411, 1 et cap. 31, 10.

P. 409, 2 expectaveram τὰ πολλὰ (καὶ δεινὰ vel καὶ κατὰ ταῦτα).

C. 31, 7 l. σκέψεσθαι et 17 sq. ἀμφισβητήσειν et προκαλεῖσθαι.

C. 32, 18 l. συμποτικώτατον.

C. 34, 1 l. συνόντα.

P. 414, 1 καὶ ἄφωνον fluxisse videtur e glossemate ad κῶφ quod hic, ut saepe, non *surdum* significat, sed *mutum* (ἐνεόν).

C. 35, 2 malim ἠνίασαν. Vs. 7 l. γίγνεσθαι et 8 εὔξασθαι, et p. 415, 4 ἐκπτήσονται.

C. 36 extr. ἀεὶ διετελοῦμεν οὕτως ἰσοδαίταιοι καθεσῶτες ἂν μηδὲ τὸν συνδαίτην αὐτὸν αἰτιάσασθαι τι. Immo Ἰσοδαίτην, i. e. Bacchum. Cf. cap. 32 extr. Ludit in ἰσοδαίταιοι et ἰσοδαίτης. Emendationem confirmat additum αὐτόν.

P. 417, 1. ἀπελθόντες pro κατελθόντες.

CONVIVIUM. P. 419, 2 extr. transpone καὶ πρᾶξαι statim πείπειν τε.

P. 420, 3 del. emblemata τοῦ Διονύσου et vs. 4 suppl. ἐν post ἀβάκχευτον.

Vs. 5 ἂ καλῶς ἔχει. Scriptura Vaticani ἔχειν celat veram lectionem εἶχεν. Cf. 8 v. fin.

P. 421 extr. suppl.: Κλεανθίδου (Χαιρέα) τῷ Εὐκρίτου δανεισικοῦ (l. δανεισοῦ), cl. cap. 7 init. Nomen sponsi hic abesse nequit.

P. 422, 1 ἀπαλῶ γε μὴν ἔτι καὶ οὐ πάνυ καθ' ὥραν γὰμ Propter καθ' ὥραν vide an post ἔτι exciderit ὅντι, nam, sinus, miror scriptorem non dedisse ὥραίῳ, ut Dial. Mer. III et Toxar. 2.

C. 16, 2 pro ἧτις l. ὅτι — ἐκαλεῖτο. Vs. 7 τοῦ Ἡρακλεῖ videtur emblemata.

Vs. 9 recte cod. Β ἄτρετος pro ἄτρεπτος.

C. 20, 17 dele soloecum αὐτόν.

1. 24, 3 ἐν τοσούτῳ θορύβῳ καὶ πράγματι. Mox 29 init. gītur ἐτετάρακτο καὶ θορύβου μετὰς ἦν, unde possis ταραγ-
τι suspicari. Fieri tamen potest, ut nihil sit mutandum.

2. 29 extr. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ ὁ Ζήνων ὑπεξανέστη ἀφανῶς,
παιδαγωγοῦ νεύσαντος ἀπαλλάττεσθαι. Post ὑπεξανέστη
sere abundat ἀφανῶς, sed interpunge: ὑπεξανέστη, ἀφανῶς
i. collato Thuc. I 134, 1 ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρη-
μένου.

C. 32, 5 l. τίνες pro οἵτινες.

C. 39 extr. syntaxis requirit: ὥς — ἡμεν pro εἶημεν post
εἰ ἡμῶν, ut pro ἐκείνων recte correxit Fritzsche.

P. 448 διεῖλε δὲ — εἰς δύο. Aptius sic locutus est Dial.
ler. XIII, 1 extr. et Dial. Deor. VIII init. nec tamen quidquam
odie mutem. Vid. *Plut. et Luc.* p. 90.

DE SYRIA DEB. Cap. 4, 4 Τῶν τις ἰρέων?

C. 6 extr. ἀγορὴ — παρακέεται. *Plut. et Luc.* p. 90 su-
picabar παρέχεται. Possis quoque προκέεται.

P. 456, 1 l. ἐκ pro διὰ τοῦ Λιβάνου. Cf. c. 8, 2.

Cap. 19 extr. l. χρόνῳ ὕστερον pro ὑσέρῳ.

C. 21, 4 l. διεγένετο pro ἐξεγένετο. Mox vs. 8 l. αἰτίην
ενέσθαι, ἐθέλουσαν Κομβαβὸν κτέ. pro absurdis αἰτίην
θέλουσαν γενέσθαι, Κομβαβὸν.

C. 22, 11 an ἐπεὶ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο? Vs. 16 l. ἐργά-
εσθαι.

C. 23, 2 l. ἐλελήθεις pro perfecto.

P. 472, 2 οἷα μήτε σε παθεῖν — ὧφελεν. Haec verba
odeunt scriptorem bonae Graecitatis ita ignarum, ut sufficiant,
hunc libellum Luciano abiudicemus. Ex cap. 60 paene su-
iceris scriptorem natione esse Troezenium.

C. 27, 4 an χαρίζόμεναι pro χαρίζονται?

C. 29, 8 l. κατεῖς pro ἀφείς.

C. 49, 4 l. ἰς ᾧσι pro ἐς ᾧσι.

P. 486, 1 πυρὴν lege cum Guyeto pro πυρὴν ἐνιᾷσι.

DEMOSTHENIS ENCOMIUM. P. 492, 5 l. καὶ (pro καὶ) αὐτὸς ἐνο-
εῖν μοι δοκῶ et vs. 8 supple κοινὸν γὰρ (ἂν ἦν) ἡμῖν τὸ ἔρμαιον.

P. 496, 3 l. παρεκτροπῶν pro παρατροπῶν.

C. 8, 5 l. καθαριότητος, munditiae, pro καθαρότητος, cl.
ut. Lyc. 21, et deinde ἐμπεπλέχθαι pro ἐπιπεπλέχθαι.

C. 9. init. perspicuitas postulat: ἀλλ' οὐδὲν ἥττον (ἢ δ' ὅς,) τοῦ μὲν ἀγώνισμα κτέ. Hinc enim incipit Thermagorae oratio.

Vs. 15 sq. verba ὅπου γε καὶ τοῦνομα πρὸ τοῦ γνωρίμου τὸ Μελησιγενῇ προκρίνουσι logicum sententiarum ordinem male interrumpunt. Nisi sunt scholium ad praegressa, transponenda sunt post verba ἀνθρωπίνου γένους ἀπορία.

Cap. 10 init. sic interpunxerim: τὸ δὲ σόν, ἔφη, κατὰ χεῖρας ἐπιδρομόν τε καὶ λεῖον ἐφ' ὠρισμένοις τε καὶ γνωρίμοις, μόνων ὀνομάτων, οἷον ὄψον ἔτοιμον ἡδυσμάτων, παρὰ σοῦ δεόμενον. Verle: *verbis tantummodo, ut paratum pulmentarium condimentis, a te indigens.* Praegressa autem ἐφ' ὠρισμένοις τε καὶ γνωρίμοις significant *conditionibus definitis et cognitis.*

Cap. 13 extr. interpunge τῶν ψυχῶν ὅσαι „Ζηνὸς ἐγγὺς” καὶ „θεῶν ἀγχίσποροι.” Cf. Plat. Rep. III p. 391 E.

P. 505, 5 suppl. ἐκεῖθεν (δ') ἀποσόλους.

C. 19, 3 suppl. ἔοικας ἀπορεῖν, (εἰ) λόγον κτέ.

C. 21, 3 suppl. (σύν)δυο καὶ σύντρεις.

P. 510, 2 l. οἴκοι pro οἴκαδε.

Vs. 6 suppl. καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπῶν (λέγε)· ἐγὼ μὲν οὖν κτέ.

C. 26 extr. l. αὐτός, *idem*, pro αὐτός.

C. 31, 1 l. ἐννενοηκέναι pro συννενοηκέναι. In fine suppleverim ἔνεκα ante ἐκτεμεῖν.

C. 35 extr. l. ἐκρατησάμην pro perfecto.

C. 37 extr. conieci δύναμιν συλλέγει ἐπ' ἐμὲ Ἑλληνικῇ, σόλους ἀποπέμπει κτέ. pro ἐπιμήκεις σόλους. Cf. mox 38 v. fin. et 45 v. fin.

C. 39, 1 aut l. συνεχές aut dele οἱ.

C. 43, 1 legerim: μάλιστα μὲν γὰρ αὐτήκοος ἂν ἐβουλόμην παρὼν εἶναι. νῦν δ' ἀλλὰ σύγε μὴ παραλίπῃς μηδέν. Vulgo εἶναι νῦν. ἀλλὰ σύγε κτέ. Sententia: *sed nunc tu saltem noli quidquam praetermittere.*

P. 524, 7 pro οὐδέν melius vett. edd. οὐδέ. Pag. extr. l. καταισχυνῶ.

P. 525, 5 suppl. κόρη (οὐσα) καὶ ταῦτα.

P. 527, 4 suppl. πολιτικὴ δὲ (ἡ) πρόνοια.

DEOR. CONC. 2, 2 l. θεοῖς pro θεοῦς.

C. 6, 7 suppl. πολλὰ (ἔτ') εἶπεῖν ἔχων. Cf. 13 extr.

P. 536, 2 et 3 dele articulos ante Ζεὺς et Ἕπνος.

CYNICUS. P. 541, 14 ἔχειν recte om. ed. Florentina.

C. 4 extr. suppleverim: οὐδ' εὖρωσον (ἂν ἦν), εἰ κτέ.

C. 5 extr. l. εἰ καὶ ὑπ' ἄλλου τις ἀπεσέρηται pro τινὸς
γεσέρητο.

C. 13, 7 ἂν post γὰρ male de coniectura inseruit Iacobitzius.
ptativus est frequentativus.

C. 14, 10 pro τινὰ expectabam ταῦτα, ut χάριν sit adverbium.

C. 17, 6 malim (ἀντ') ἀνδρὸς,

P. 550, 6 l. ἐκεῖσε — ὅποιοι — παραπλήσιόν τι ᾧ (i. e. τῷ ᾧ)
ρασί τινὰ παθεῖν.

SOLOECISTA. C. 9, 4 μαντεύεται γοῦν ἐκεῖνος πᾶσι τοῖς
ἰρωτῶσι, σὺ δὲ σὺδὲ τὸν μαντευόμενον κατενόησας. Vix fieri
potest ut Lucianus, in veterum scriptis versatissimus, ignorarit
aeque recte dici μαντεύεσθαι de oraculo dando ac de sciscitando.
Quapropter vereor ne h. l. librarii emendando corruperint, et
noster scriptum reliquerit μαντεύει — μαντεύοντα. Nam
μαντεύειν pro μαντεύεσθαι dicere solebat faex Graeculorum,
quales sunt Xenophon Ephesius et Himerius, digna sane stri-
bligine, quae a Luciano notaretur.

P. 578, 6. L. ὅτι ἀγνοεῖς (pro ἀγνοεῖ) ὁ Φάσκων, aut
ὅτι ἀγνοεῖς, Φάσκων εἰδέναι. Illud Latine sonat: *ignoras,*
qui scire te dicis, hoc ignoras, dum scire te dicis. Sed quia ab
ἀγνοεῖν pendere potest participium, quo facto nascitur sententia
penitus diversa, illa ratio praeferenda.

PHILOPATRIS. P. 612, 6 an ὥσπερ αἱ ποινοποιοὶ αἱ ἐν τοῖς
ἰεάτροις? Vs. 23 ὀλιγοὶ γε χρησοὶ ὥσπερ βλέπω πανταχοῦ.
H. Ran. 783. Non magis commentatores ad verba (p. 610)
ἰ δαιμόνιοι ἀνδρῶν, μὴ μεγάλα λίαν λέγετε monent haec in plu-
alem conversa esse ex Ran. 835.

CHARIDEMUS. C. 2, 3 dele δὲ post ἄλλως τε. Cf. p. 620, 2.
. 22, 17 l. ὅσα μοι δοκεῖ (pro δοκῶ) μὴ βέλτιον εἶναι παρα-
ιπεῖν.

NERO. Corrige c. 5 in. ἡ δὲ τῶν Ἑσπερίων ἔθνῶν κίνησις καὶ
) ὁ ξυτάτως τῶν ἐκείνη νῦν ἀπτόμενος, ὄνομα δὲ αὐτῷ Βίνδεξ,
πήγαγον Ἑλλάδος τε καὶ Ἰσθμοῦ Νέρωνα (οὐχ οἱ Αἰγύπτιοι)
υχρῶς γεωμετρήσαντες. Vulgo: καὶ ὁ ξύτατος ὡς τῶν ἐκείνης
— ἀπήγαγεν — γεωμετρήσαντα. Ad ea quae inserui Cf. prae-
reasa p. 639, 1 sqq.

Cap. 6, 7 φθέγγεται δὲ κοῖλον μὲν φύσει καὶ βαρὺ, ἐγκλειμένης αὐτῷ τῆς Φάρυγγος. An forte ἐγκλειμένης — τῇ Φάρυγγος, i. e. gutture *incluso*, *patente*?

TRAGOEPOD. 294 l. λιποῦσα pro λείπουσα.

Vs. 295 ἰδοὺ κέχρισαι, κοῦ χαλᾷ Φλογμὸν πόνων facetior foret, si Medicus artis suae efficacia confisus exclamasset κα χαλᾷ, et ipsum hoc dictum excepissent Podagri eiulatus.

Vss. 304—307 propter Φάρμακον — ἐμὸν, haud scio an rectius tribuantur Medico quam Podagro.

OCYPUS. 18 malim Φρενῶν ἀνθάπτεται pro καθάπτεται.

Vs. 39 τὸ τῶν πονούντων ἔσχατον στοιχεῖ χρόνῳ. An τῶν πόνων ὅδ' ἔσχατος στοιχεῖ χορῷ. *Hic dolor* (cf. 35) *extremus stat in dolorum choro*, i. e. omnium dolorum extremus est. Vs. 46. l. μηδ' pro μή μ'.

EPIGRAMMA V (τοῖσι μὲν εὖ πράττουσιν κτέ.) expressum videtur ex Sophoclis fr. 377; quod deleta veteris lacunae supplement sic nuper constitui:

τῷ γὰρ κακῶς πράττοντι μυρία μία
νύξ ἐστίν, εὖ πάσχοντι (δὲ μία μυρία).

Vulgo sine sensu legitur: εὖ παθόντα [εἴθ' ἑτέρα θανεῖν].

Repudio scripta pag. 369, 3—5.

EMENDATUR LOCUS ILIADIS T, 90 sqq.

πρέσβη Διὸς θυγάτηρ Ἀάτη, ἣ πάντα ἁῶται,
οὐλομένη· τῆς μὲν θ' ἀπαλοὶ πόδες· οὐ γὰρ ἐπ' οὐδὲι
πίλναται, ἀλλ' ΑΡΑ Η (ἄρα ἦ) γε κατ' ἀνδρῶν κράατα βαίνει
βλάπτουσ' ἀνθρώπους· κτέ.

Corrigatur: ἀλλ' ΑΡΑΕΙ (ἄρ' αἰί) γε. In litteratura ante-Euclidea ΑΡΑΕ significabat utrumque.

H. v. H.

C I C E R O.

ORATIONES POST REDITUM TRES.

ORATIO DE DOMO.

Loci interpolati.

§ 9. *An quia non condemnavi sententia mea duo consules (P. Lentulum et G. Metellum), sum reprehendendus? Eos igitur potissimum damnare debui, quorum lege perfectum est, ne ego indemnatus (atque optime de republica meritus) damnalorum poenam sustinerem?*

Perit additamento antithesis, quae qualis sit, ostendit § 77 *Quis me umquam ulla lege interrogavit? quis postularit? quis diem dixit? potest igitur damnati poenam sustinere indemnatus?*

Quae autem h. l. insiticia sunt, eadem quater in hac ipsa oratione apte usurpantur § 42 *quod de me civi, ita de republica merito, tulisses, funus te indixisse reipublicae, quod salvis auspiciis tulisses, iure egisse dicebant*, in quibus tamen alterum *tulisses* abundat; pariter eadem apte leguntur §§ 58, 85, 131.

§ 11. *Frumentum provinciae frumentariae partim non habebant, partim in alias terras, (credo propter varietatem venditorum,) miserant.*

Verba *credo . . . venditorum*, quae nemo adhuc satis probabiliter explicare aut emendare potuit, non dubito quin e margine in orationem se insinuarint, adscripta ab otioso lectore, qui

aestimaret *variā venditorum multitudinem* (pro quo, dum Ciceronianus voluit videri, scripsit *varietatem* cf. e. g. pro Cael. 21) causam fuisse, cur nonnulli in alias quoque terras frumentum misissent.

§ 23. *Homini post homines natos turpissimo (A. Gabinio) qui pecuniam ad emendos agros constitutam, ereptam ex sui Caesaris (rebus) actis, quis imperium infinitum dedit?*

Primum expellendum *rebus*, cf. de prov. cons. §§ 43, 44, 45; in Vat. 29; infra 40, alibi. Sed vel sic haud scio an *erepta ex ... Caesaris actis* dici nequeat de pecunia surrepta proposito cui Caesar destinaverat, atque credo vv. transponenda esse in hunc modum *quis pecuniam ereptam, ex sui Caesaris actis ad emendos agros constitutam*. Dedi *sui* e coniectura Niebuhr pro *vi*, quod exhibent codices: notum est quam saepe in Parisino desit prima littera; Halmius: GAI.

§ 36. *Nego istam adoptionem pontificio iure esse factam: primum quod eae vestrae sint aetates, ut is qui te adoptavit, vel filii tibi loco per aetatem esse potuerit, (vel eo quo fuit).*

Fonteius Clodio *vel* (h. e. etiam) filii loco per aetatem esse poterat; cuius particulae significationis oblitus addidit quidam perridiculum illud: *vel eo quo fuit*. Cf. 34 *adoptat annos viginti natus etiam minor senatorem*.

§ 55. *Cum Gabinio Syria dabatur, Macedonia Pisoni ... et tibi omnia permetterent ... senatus auctoritatem irriderent, equibus Romanis mortem proscriptionemque minitarentur, (me terrent (Paris. terrent) minis,) mihi caedem et dimicationes denuntiarent, meam domum, refertam viris bonis, per amicos suos complerent proscriptionis metu, me frequentia audarent bonorum virorum, me praesidio spoliarent senatus.*

Non video quomodo probabilis species restitui possit his verbis nisi fortiore adhibito remedio, quod indicavi. *Me terrent minis*, sive sunt dittographia praecedentium sive glossema sequentium, nemini ferenda videbuntur. *Refertam viris bonis* intrusa per prolepsin ad explicanda sqq. *me ... virorum*. Denique verbis *per amicos suos complerent proscriptionis metu* non videtur

quid faciendum sit; intelligo si expunguntur vv. *per amicos nos*, ut dicantur consules terrore ac minis effecisse, ut amici Ciceronis, metuentes ne cum domino proscriberentur, eam vitarent.

§ 64. *Videbam ... celerem mihi summa cum dignitate reditum, nec intelligebam fieri diutius posse, ut mihi non liceret esse in ea republica, quam ipse servassem. Quod si (non liceret,) audieram et legeram clarissimos nostrae civitatis viros se in medios hostes ... pro salute exercitus iniecisse, ego pro salute universae reipublicae dubitarem hoc meliore condicione esse quam Decii, quod illi ne auditores quidem suae gloriae, ego etiam spectator meae laudis esse potuissem.*

Rationem reddit cur sponte e civitate excesserit, nec, ut Decii, caput periculo obiecerit. Est autem quod mireris vv. *non liceret*, quae a dormitanti librario ex praecedentibus repetita sunt, ab editoribus pro genuinis venditata esse; quid enim stultius quam haecce: si mihi non liceret esse in republica, audieram et legeram e. q. s. Confidenter expungantur et signum interrogandi ponatur in fine sententiae.

§ 71. *Quod idem tu, Lentule, vidisti in ea lege, quam de metulisti; nam non ita est latum, ut mihi Romam venire liceret, sed ut venirem ... Voluisti ... me ita esse in republica, magis ut arcessitus imperio populi Romani viderer, quam (ad administrandam civitatem) restitutus.*

Languidum ornamentum, insertum ab eo qui non sentiret antithesin in vocibus *arcessitus ... restitutus*, ut paulo ante *ut venire liceret ... ut venirem*. Noli autem credere, Ciceronem se ad administrandam modo civitatem sive arcessitum sive restitutum arbitrari, qui mox jactat § 73: *nec stare potuisse remp., si ego non fuisset, nec futuram esse ullam, si non redisset.*

§ 101. *Sp. Maelii regnum appetentis domus est complanata. (Et qui aliud aequum accidisse populus Romanus Maelio iudicavit:) nomine ipso Aequimaेलii iustitia poenae comprobata est. Sp. Cassii domus ob eandem causam est enersa atque in eo loco aedes posita Telluris. In Vacci pratis domus fuit*

M. Vacci, quae publicata est et eversa, ut illius facinoris memoria nomine loci notaretur.

Frustra se torquere mihi videntur qui in vv. *et qui aliud*, sine dubio corruptis, Ciceronis manum restituere conantur, quoniam et haec et sqq. *aequum . . . iudicavit* a commentatore quodam non ab oratore sunt profecta, qui satis superque rei perspicuitati et auditorum intelligentiae consuluit sequentibus *nomine . . . comprobata est*. Credideris autem magistellum olim annotasse: *atque illud aequum sqq.*

§ 100. *Sed hic meus reditus, pontifices, vestro iudicio continetur. Nam si vos me in meis aedibus collocatis, id quod in omni mea causa semper studiis consiliis auctoritatibus sententiisque fecistis, video me plane ac sentio restitutum: sin mea domus . . . mihi non redditur . . . quis erit, qui hunc reditum potius quam poenam sempiternam putet?*

Vix credo Ciceronem istiusmodi hyperbolam usurpasse: „studii . . . sententiisque me semper in meis aedibus collocastis.” Verba *id quod . . . fecistis* paucis mutatis apte leguntur in fine orationis § 147 *me, quem auctoritate studio sententiis restituistis*, unde non dubito quin huc illata sint.

§ 113. *O G. Catule — patremne appellem (ante) an filium? recentior (enim) memoria filii est et cum meis rebus gestis coniunctior — tantumne te fefellit . . .* 114. *(Venio nunc ad patrem.) — Tu, G. Catule e. q. s.*

Nemo monitus ferenda putabit ista *venio . . . patrem*, quae orationis forma usurpari solet ubi ab alio argumento vel persona ad aliam fit transitio, sed absurda est ubi mortuum citat. Praeterea uncinis inclusi *ante*, ex Momnseni coniectura a Baitero receptum, et *enim*, quod deest in Parisino.

§ 116. *Hanc vos, pontifices, tantam, tam variam, tam novam in omni genere (voluntatem,) impudentiam, audaciam, cupiditatem comprobabitis.*

Posset ferri *libidinem, furorem v. t. q.* sed *tantam . . . voluntatem* ab hoc loco alienum esse nemo non sentit. Cf. 115 *et videte hominis intolerabilem audaciam cum proiecta quadam et effrenata cupiditate.*

§ 120. *Quid, si qui similis illius — neque enim iam deerunt
ui imitari velint — quem (praeter Par. ll. aliquem) mei (dis)si-
ilem, (cui respublica non tantum debeat,) per vim af-
fixerit ... id ... constituetis ratum esse oportere?*

Vix dubito quin legendum sit exsectis reliquis *mei similem
per vim affixerit* i. e. si improbus quidam, ut Clodius, virum
honestum, ut ego sum, affixerit; quamquam enim Tullius est
arrogans laudum suarum praeco, tamen ne vel sic quidem in-
eptire solet, ut minirum fecit, quisquis ista ascripsit.

§ 121. *Nihil loquor de pontificio iure, nihil de ipsius verbis
dedicationis, nihil de religione (caerimoniis).*

Cum his si comparantur § 122 *quamquam quid ego de dedi-
catione loquor? aut quid de vestro iure et religione contra, quam
proposueram, disputo*, apparebit non corrigendum esse cum Lam-
bino aut Halmio *et vel de caerimoniis*, sed glossema in mar-
ginem relegandum.

Ibid. *Non dissimulo me nescire ea ... etsi effluunt multa ex
vestra (pontificum) disciplina, quae etiam ad nostras aures saepe
permanant. Postem teneri in dedicatione oportere videor audisse
templi: (ibi enim postis est, ubi templi aditus est, val-
vae.) Ambulationis postes nemo umquam tenuit in dedicando.* e. q. s.

Verba *ibi ... valvae* addita videntur a magistello, qui non
satis perspicuum esse putaret, cur in ambulatione dedicanda
postis a pontifice teneri non potuerit, ut solebat in templis:
Clodius autem pontificem postem tenuisse dixerat, cf. q. s.
Simul vide quam non temere *gen. templi* in extrema sententia
sit positus.

Baiterus *valvae* uncinis inclusit; Orellius et Halmius proposue-
runt *est et vel sunt et valvae*.

Loci corrupti.

§ 12. *Quid? si utrumque fuit, ut et fames stimularet homines
et tu in hoc ulcere tanquam unguen existeres, nonne fuit eo maior
adhibenda medicina, quae et illud nativum et hoc delictum malum
sanare posset?*

Pro *delictum* antiqui editores *delatum* „nullo, quod sciam, „veterum auctoritate“, ut ait WOLFIIUS. In novissima editione Klotziana (ai 1872) *a te fictum*, quod vereor ut recte dictum sit de malo adventitio, extrinsecus allato. Reponendum videtur *oblatum*, ex § 62 *domus ardebat in Palatio non fortuito, sed oblato incendio*.

§ 19. *Non ita tecum ago. Cum his haec a me haberi orati potest, qui ita disputant, se si qua res ad unum deferenda sit ad Gn. Pompeium delaturos potissimum, sed se extra ordinem nih cuiquam dare: quum Pompeio datum sit, id se pro dignitate hominis ornare et tueri solere.*

Et grammatica ratio et significatio verbi *solere* postulant credo, ut pro coniunctione *quum* scribatur pronomen *quod*. A verbum *ornare* cf. § 91 *Scipionis factum non modo defendit, sed etiam ornavit*.

§ 74. *Summum est populi Romani ... consilium senatus .. Proximus est huic dignitati ordo equester.*

Corrige *dignitate*, sic genere, aetate, amore (ad Att. I, 20) alicui sumus proximi; nostro autem loco simillimus est, qui legitur in or. pro Cluentio, quemque interpretes fugisse videtur § 162: *equites ordini senatorio dignitate proximos, concordia coniunctissimos esse cupiunt*.

§ 98. *Haec omnia subire conservandorum civium causa atque ita, quum dolenter feras et sis non tam sapiens quam ii qui nihil curant, sed tam amans tuorum ac tui quam communis humanitas postulat, ea laus praeclara atque divina est.*

Haec omnia subire ... atque ita i. e. atque ea ratione subire quae significatio quum in hunc locum non cadat, corrigendum est atque id.

§ 109. *Quid est sanctius, quid omni religione munitius quam domus unius cuiusque civium? ... Quo magis est istius furor auribus vestris repellendus, qui quae maiores nostri religioni tutela nobis et sancta esse voluerunt, ea iste non solum contra religionem labefactavit, sed etiam ipsius religionis nomine evertit.*

Non ut ab *auribus* sed ut a domibus tribuniciū furorem repellerent cives monuit orator, § 106: *ius igitur statuetis esse uniuscuiusque vestrum sedes, aras, focos, deos penates subiectos ut libidini tribuniciae?* Itaque restituendum *aedibus*. Mox secludendum *iste*.

§ 112. *Hanc deam* (imaginem Libertatis, quam Clodius in Ciceronis domo collocandam curaverat) *quisquam violare audeat, imaginem meretricis, ornamentum sepulcri, a fure sublatam, a sacrilego collocatam?* *Haec me domo mea pellet?* e. q. s.

Silent interpretes; at non perspicio qui haec rite explicari possint, nisi reponatur negatio quae excidisse videtur post *v. violare*. *Hanc deam quisquam violare* h. e. loco movere, tollere *non audeat*.

§ 113. *O Q. Catule, ... tantumne te fefellit, quum mihi summa et quotidie maiora praemia in re publica fore putabas? Negabas fas esse duo consules esse in hac civitate inimicos reipublicae. Sunt inventi qui Senatum tribuno furenti constrictum traderent* e. q. s.

Idcircone Catulus ille Stygia de valle ciendus, ut negaret *fas esse*, quod nemo umquam probavit? Nihil minus; nec vero hoc est quod Catulus negabat, sed audierat Tullius *ex sapientissimo homine atque optimo cive et viro, non saepe unum consulem improbum, duo vero numquam excepto illo Cinnano tempore fuisse: quare meam causam semper fore firmissimam dicere volebat, dum vel unus in republica consul esset*. Or. in Sen. § 9. Itaque quod numquam obtigerat, id in posterum quoque fieri posse negabat, unde restituendum *negabas posse duo consules esse*.

§ 122. *Ego vero si omnia solemnibus verbis, veteribus et iuriscis institutis acta esse dicerem, tamen me reipublicae iure defenderem*.

Non refert quid dicat, sed quid verum aestimet, itaque corrigendum *ducerem*. Eadem medicina adhibenda videtur in eo corrupto § 92 *Sed vide ne tu te soleas Jovem dicere, quod iure eandem sororem et uxorem appellare postis, ubi plerique*

corrigunt *debeas* pro *soleas*, quamquam iam Gruterum *cere* pro *dicere* suspicatum esse nunc video.

§ 124. *Quod si tum nihil est actum* (quum Clodius cecideret bona Gabinii), *quid in meis bonis* (quae idem conservat) *agi potuit?* *Sin est ratum, cur ille gurgis* (Gabinii) *ad caelum tamen exstruit villam in Tusculano visceribus aemulorum* *mihi meas ruinas . . . adspicere non licuit.*

Pro *adspicere* suspicor legendum esse *adipisci*: quamquam Gabinii bona, aedificia, consecrata sunt, tamen vel novae aedificavit, dum mihi ne veterum quidem ruinas occupare. Porro dubito an invito Parisino cum rell. libris scribendum *exstruxit*, tametsi vel magis placeret *exstruit . . . licet.*

§ 131. *Censor enim* (G. Marcius) *. . . Concordiae si quaerere volebat in curia curiamque ei deae dedicare . . . Praescribere se arbitrabatur, ut sine studiis dissensionis sententiae fieri cererentur.*

Num Latine dicitur *sententias dicere sine studiis dissensionis* aut *sententias dissensionis dicere sine studiis*? Neutrum ratio admittit; disiungenda sunt atque alterum singulari nomen ponendum ita: *sine studio ac dissensione*. Cf. p. § 60, p. Flacco § 26.

§ 140. *Si nemo umquam praedo tam barbarus atque impii fuit, qui, quum fana spoliasset, deinde aram aliquam in deserto somniis stimulatus aut religione aliqua consecraret. horreret animo, quum divinum numen scelere violatum precibus cogeretur, qua tandem istum perturbatione mentis fuisse censeatis.*

Pro *cogeretur* restituendum *conaretur*. Praedoni ut Ciceroni in ipso conamine effundendi preces horret animus voxque deorum

§ 146. *Nam nunc quidem, pontifices, non solum domum sed tota urbe careo . . . Nolite, quaeso, eum cuius reditu res publica tam rempublicam fore putastis, non solum dignitatis ornamen- tum sed etiam urbis partibus velle esse privatum.*

Locus, obelo notatus ab editoribus, corrigi posse videtur

scribendo *urbe et parietibus*; utriusque, et urbis et domus, mentio facta est in initio huius ipsius sententiae et praeterea conferatur § 60 *crudelitatem vestram ... qui parietibus ... bellum intulistis*.

§ 146. *Domo per scelus erepta, per latrocinium occupata, per religionis vim sceleratius etiam aedificata quam eversa, carere sine maxima ignominia reipublicae ... non possum.*

Clodius domum Tullii non aedificavit per falsam religionis speciem (cf. § 137) sed *dedicavit*, ut ex praegressis apparet, confer § 133 *ades, ades Luculle, Servili* (corrigere *ades Luculle, ades Servili*), *dum dedico Ciceronis domum*. Itaque corrigendum *dedicata*: librarius *aedicata* legens pro compendio habuit.

Oratio de Haruspicum responso.

Quod si operae pretium videtur ut in hac quoque oratione, quam post alios nuper denuo vir doctus Ciceroni vindicare studuit ¹⁾, ea quae magistellis potius quam scriptori deberi videantur, a genuinis secernantur, loci qui in censum veniant, sunt hi.

§ 11. *Quamquam vestrae domus ... ceterorumque civium multo maxima ex parte sunt liberae religione, tamen una mea domus iudiciis omnibus liberata in hac urbe sola est. Te enim appello Lentule et te Philippe ... potestisne referre de mea domo? (quae, ut dixi, sola in hac urbe omni religione omnibus iudiciis liberata est:) quam primum inimicus ipse ... ne una quidem attigit littera religionis: deinde eandem domum populus Romanus, cuius est summa potestas omnium rerum, (comitiis centuriatis) omnium aetatum, ordinumque suffragiis eodem iure esse iussit, quo fuisset.*

Uncinis inclusi quae releganda esse opinor. Praeterea corrigendum initio *una mea domus ... in hac urbe tota est*.

§ 13. *Nego umquam ... ne de capite quidem virginum ves-*

¹⁾ De fide et auctor. orat. Ciceron. quae inscribitur de har. responso scr. W. Hoffmann Progr. Gymn. Burgensis 1878. Praesertim refutare studuit quae attulit Pompe van Meerdervoort in Diss. Lugd. Bat. ed. a. 1856.

talium, tam frequens collegium iudicasse (sc. quam de mea domo): quamquam ad facinoris disquisitionem interest adesse quam plurimos: ita est enim interpretatio illa pontificum, ut eidem potestatem habeant iudicum: religionis explanatio vel ab uno pontifice perito recte fieri potest, quod idem in iudicio capitis durum. atque iniquum est: tamen sic reperietis frequentiores pontifices de mea domo quam umquam de caerimoniis virginum iudicasse.

Ita est enim ... iudicum olim in margine fuerunt ad explicandum v. iudicasse, quod paulo ante legitur; (cf. GRAEVIVS ad h. l.); et mox quod idem ... est pro additamento habenda esse vel coarguit verbum est, pro quo Halmsius esset legendum proposuit. Vide quam apte omnia procedant excisis istis pannis: quamquam ad facinoris disq. interest adesse quam plurimas, religionis explanatio vel ab uno r. f. potest, tamen sic e. q. s.

§ 14. *Multae sunt domus in hac urbe, patres conscripti, atque haud scio an paene cunctae iure privato, (iure hereditario, iure auctoritatis, iure Mancipi, iure nexi:) nego esse ullam domum aliam (ac meam) privato eodem quo quae optima lege, publico vero omni praecipuo et humano et divino iure munitam.*

Spuria videntur iure hereditario ... nexi, de quibus WOLFIVS: „variae (hae) species iuris privati nobis partim obscurae sunt, „partim declamatoriae futilitatis videntur.”

§ 18. *Ego vero primum habeo auctores ac magistros religionum colendarum maiores nostros ... qui statas solemnesque caerimonias pontificatu, rerum bene gerendarum auctoritates augurio, fatorum veteres praedictiones (Apollinis) vatum libris, portentorum explanationes Etruscorum disciplina contineri putarunt.*

Apollinis h. l. ineptum esse vidit WOLFIVS, scriptorem pro interpolatore arguens, insertum videtur ex Valerio Max. I. 1, quem locum, huic paene similem, citavit LAMBIVS: maiores ... Apollinis praedictiones vatum libris, portentorum depulsa Etruscorum disciplina explicare voluerunt.

Oratio post reditum in Senatu habita.

Praeter ea quae in hac oratione iam a viris doctis, vel in-
rito codice Parisino, eliminata sunt (§§ 9, 17, 35 al.), etiam
luc emblemata deprehendisse mihi videor.

§ 9. *Audieram ex ... Q. Catulo, non saepe unum consulem
improbum, duo vero numquam excepto illo Cinnano tempore
fuisse ... quod vere dixerat, si illud (de duobus consulibus),
quod ante in republica non fuerat, perenne ac proprium manere
potuisset.*

Vv. *de duobus consulibus* languidum sunt additamentum, ne-
que id innocuum, quoniam male definiunt significationem pro-
nominis illud, quod arcte cohaeret cum seqq. *quod ... fuerat.*

§ 30. *Et quamquam sunt in me praecipua merita multorum,
quae sileri nullo modo possunt, tamen huius temporis (ac ti-
moris) mei non est conari commemorare beneficia in me singu-
lorum: nam difficile est non aliquem, nefas quemquam prae-
tere.*

Indignatur WOLFUS oratorem ad opprobria dicenda satis pa-
tatum, nunc timidum esse in commemorandis beneficiis. At,
si quid video, non est quod scriptorem accusemus, quoniam
timoris, cuius ne significatio quidem loco conveniens est, ortum
videtur ex varia lectione praecedentis temporis, quae in contex-
tum recepta copulam ac sponte secum traxit; per temporis au-
gustias sibi concessi se excusat orator quominus singulorum
beneficia persequatur. Cf. § 23 quae cum libenter commemoro,
tum non invitum nonnullorum in me nefarie commissa praetereo:
non est mei temporis iniurias meminisse.

§ 33. *Sed videbam ... si victus essem, multis bonis et pro
me et mecum etiam post me esse pereundum, tribuniciique
sanguinis ultores esse praesentes, meae mortis poenas iudicio et
posteritati reservari.*

Addo hunc locum, corruptum sane quamquam ab editoribus
sic vulgo receptum, quia levissima transpositione eum sanari
posse suspicor, scil. prius et locum mutet et ponatur ante

etiam. Praeterea e ll. Erlang. et Pithoeano, qui exhibent *prope* et *proque me* corrigendum credo *propter me*, quoniam in terminationibus saepe peccat Parisinus; itaque sic legatur: *multis bonis propter me, et mecum et etiam post me, esse pereundum*. Cur addat *et etiam post me*, apparet e fine sententiae: *meas mortis poenas iudicio et posteritati reservari*, in quibus tamen haud scio an corrigendum sit: *poenas iudicio posteritatis reservari*, quo sensu ad G. Thermum scripsit (Ep. ad fam. II. 18): *si me audies, vitabis inimicitias et posteritatis* (i. e. temporis mox futuri) *otio consules*.

H. T. KARSTEN.

GELLIUS.

Gellius N. A. I. 18. 5. „*Nonne sic videtur Varro de fure tamquam Aelius de lepore?*” Excidit vocabulum sententiae necessarium: — *de lepore* ERRARE. Varro serio credebatur et graviter docebat: „*FUREM ex eo dictum quod veteres Romani FURVUM atrum appellaverint et fures per noctem quae atra sit facilius furari.*” Multo melius Etymologi a *furvo* appellati fuissent. Nihil enim absurdius esse potest quam sunt Stoicorum, Iohann. Antiquariorum et Grammaticorum Etymologiae. Exemplum esto quod Verrius Flaccus apud Gellium XVI. 14. 3. excogitavit: „*FESTINAT, inquit, a FANDO dicitur, quoniam isti ignaviores qui nihil perficere possunt, plus verborum quam operae habent.*” Has ineptias ne Gellius quidem devorare potuit, qui addit: „*Sed id nimis coactum atque absurdum videtur neque tanti momenti potest prima in utroque verbo litera, ut propter eam unam tam diversa verba FESTINARE et FARI eadem videri debeant.*” Stoici autem non dubitabant quin NEPTUNUS a NANDO nomen haberet.

C. G. C.

ANNOTATIONES

AD

RUHNKENII DISPUTATIONEM

DE VITA ET SCRIPTIS

LONGINI.

(in Davidis Ruhnkenii *Opusculis* Tom. I.
p. 488—528).

Longini aetas et patria.

Scribit Ruhnkenius satis habuisse scriptores veteres designare tempus quo summam ingenii gloriam Longinus attigisset, et fert testimonium Photii: ἐπὶ Κλαυδίου (268—270) Λογγίνος ἤμασεν, et Syncelli: ἐφ' οὗ (Αὐρηλιανοῦ 270—275) φασὶ Φιλόσοφον τὸν Ἀθηναῖον ἱστοριογράφον καὶ Λογγῖνον ἀκμάσαι. Leves et parum fidos esse hos testes facile intelligimus, nam quum satis constat Longinum aetate provectum anno C. 273 periisse, ἀκμάσαι narratur a Photio annis ferme quinque ante mortem, a Syncello tribus annis ante mortem, quod ineptum dictu est de illo viro qui per longam aetatem in summa nominis fama philosophiae et literis operam adhiberat. Sed nihil his testibus opus est quia aliunde de Longini aetate liquido inter omnes constat, ut Ruhnkenius demonstravit. Porphyrius enim Plotini vitam narrans diligentissimus est in temporum ratione definienda. Luculentum in primis testimonium est cap. 4 τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας, id est anno

C. 263, ἐγὼ Πορφύριος ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετ' Ἀντωνίου τοῦ Ῥοδίου γεγονὼς καταλαμβάνω τὸν Ἀμέλιον ὀκτωκχιδέκατον ἔτος ἔχον τῆς πρὸς Πλωτῖνον συνουσίας, — ἦν δὲ ὁ Πλωτῖνος τῷ δεκάτῳ ἔτει τῆς Γαλιήνου βασιλείας ἀμφὶ τὰ πενήκοντα ἔτη καὶ ἐννέα ἐγὼ δὲ Πορφύριος τὸ πρῶτον αὐτῷ συγγέγονα αὐτὸς ὢν τότε ἔτι τριάκοντα. et in fine capitis: ὀλίγον τι πρότερον τῆς δεκαετίας ἐγεγόνειν ὁ Πορφύριος ἐν τῇ Ῥώμῃ. Nihil his esse potest clarum Anno 263 Porphyrius XXX annos natus *primum* ¹⁾ Romam venit. Itaque anno 233 natus est. Plotinus natus anno 201 iagebat tum aetatis annum LIX. Ponit Ruhnkenius magister Longinum viginti annis discipulo Porphyrio grandiore fuisse „*vixitque adeo Longinus sexaginta annos*” (213—273.)

Ut haec certissima sunt, ita de patria Longini magna est doctorum hominum dissensio. Ruhnkenii sententia haec est p. 491. „*Equidem multo pronior sum in sententiam Jo. Jons de Script. Hist. Phil. III. 14. Athenas Longino patriam tribuentis.*” et pag. 504. „*Longinus — doctrinae copias — Athenis ubi natus educatusque erat, explicare instituit docuitque iuvenes haec studia aemulantes.*” et pag. 514. „*Athenis postquam Longinus bonam vitae partem cum iuventute erudienda, tum praecipuis ingenii monumentis condendis exegisset patria relictam in Orientem abiit.*”

Mihi quidem id minime credibile esse videtur multis de causis, quarum unam et alteram paucis indicabo. Quis poterit in animum inducere civem Atheniensem popularium et aequalium omnium doctissimum posteaquam Athenis bonam aetatis partem in studiis cum summa omnium admiratione transegisset, aetate provectum Athenis et Graeca humanitate relictis ultro in Syriam abiisse? id est ad barbaros in oppidum (ut infra videbimus) ubi neque librorum esset copia neque eorum, qui libros Graecos describere possent. Non erat haec civi Attico, criticorum principi, vita vitalis. Altera causa haec est. „*Septimia Zenobia quae tum Orientis imperium tenebat — Longinum Graecarum literarum magistrum adhibuit*” Ruhnkenius pag. 515. qui testes

1) Fallitur Fabricius in *Conspectu Chronologico* annotans ad annum 253 „*Porphyrius viginti natus annos prima vice Romae fuit. cap. 5.*” Non intellexit enim quod esset ὀλίγον τι πρότερον τῆς δεκαετίας, id est paullo ante decennalia (Gallieni anno 261)

roducit Vopiscum in *Aureliano* 30. „quo (Longino) illa magistro
 sa esse ad Graecas literas dicitur.” Orientis regina praeter
 linguam Syriacam sciebat Latine, sciebat Aegyptiace et optime
 Graece. Trebellius Pollio in *XXX tyrannis* cap. 30 (Zenobia)
 „filios Latine loqui iusserat. — ipsa Latini sermonis non usque
 quaque ignara sed ut loqueretur pudore cohibita: loquebatur et
 Aegyptiace (ET GRAECE) ad perfectum modum.” Inserui de meo
 et Graece, quod omitti non poterat, et sic demum intelligimus
 quod additur ad perfectum modum. Utrum quis paullo melius
 et peius Aegyptiace loqueretur Romani nec scire poterant nec
 cultum curabant, sed Zenobia dicebatur mediocriter Latine
 scire, Graece optime. Habuerat enim optimum Graecitatis
 magistrum Longinum. Qua autem aetate putas Zenobiam a
 Longino Graece didicisse? Ruhnkenius popit (neque aliter po-
 terat) eo tempore quo Longinus aetate grandior in Orientem
 abiisset, et Zenobia Orientis imperium teneret. Sed quis prae-
 sertim admonitus non sentit absurdum esse Zenobiam aut vivo
 marito Odaenatho, qui ex ea duos filios susceperat, aut Odae-
 natho interfecto (anno 267) totius orbis imperium affectantem
 ea didicisse, quibus puerilis aetas impertiri ex ipsa rei natura
 valet. Zenobia igitur ineunte aetate diu ante matrimonium
 Longino magistro ad Graecas literas usa erat et Longinus non
 erat Athenis sed in ipsa Syria in proximo. Multa enim suadent
 et credam Longinum et natum esse et diu vixisse et crudeliter
 occisum esse EMESAE in Syria, de qua urbe Stephanus Ἐμισα
 ρίτης Φοινίκης Λιβανουσίας. — ἐν τισὶ δὲ Ἐμεσα εὗρηται, ἀφ’
 ἧς Ἐμεσηνός. Nomen opulentae et nobilis urbis varie scribitur,
 Ἐμεσα (Ἐμεσσα), Ἐμισα (Ἐμισσα), Ἐμεσηνός, Ἐμισηνός,
 Latine *Emesa*, *Emessa*, *Emissa*, *Emesenus*, *Emisenus*, *Emissenus*.
 Strabo pag. 753. mentionem facit Σαμψικεράμου καὶ Ἰαμβλίου
 τοῦ ἐκείνου παιδὸς Φυλάρχων τοῦ Ἐμεσηνῶν ἔθνους. Vivo
 Longino Emesa erat in ditione Palmyrenorum, quorum urbs
 Palmyra octoginta millibus ad Orientem ab Emesa distabat.
 Circa Palmyram undique vasta et arenosa deserta erant, Emesa
 contra fertilibus et amoenissimis agris circumdata. Hinc factum
 esse arbitror et ob aëris salubritatem ut Odaenathus et Zenobia
 tam saepe et tam diu Emesae morarentur. Zosimus I. 39. ἐπεὶ
 δὲ (Ὀδαίναθος) διατρίβων κατὰ τὴν Ἐμεσαν καὶ τινὰ γενέθλιον

ἄγων ἑορτὴν ἐξ ἐπιβουλῆς ἀνῆρέθῃ τῶν ἐκεῖσε πραγμάτων, λαμβάνεται Ζηνοβία συνοικοῦσα μὲν Ὀδαινάθῳ, φρονήματι δὲ δρεῖφ χρωμένη. Gallienus eodem teste τοῖς περὶ τὴν ἐῶαν πρᾶγμασιν οὖσιν ἐν ἀπογνώσει βοηθεῖν Ὀδαίναθον ἔταξεν ἄνδρα Πιμυρηνὸν καὶ ἐκ προγόνων τῆς παρὰ τῶν βασιλέων ἀξιωθέντα τι. Odaenathus contractis copiis et suis et Romanorum, Sapor Persarum regem multis proeliis vicit et fregit, urbes multas cepit aut recepit (Zosimus l. l.) et victor e bello reversus non Palmyrae moratur, ut videmus, sed Emesae, ubi natalis celebrat, non alia de causa quam propter iucundissimam loci amoenitatem. Interemptus est Odaenathus circa annum 267. statim Zenobia a Gallieno, quem contemnebat, defecit et Orientem iam regina toti imperio Romano infesta imminebat. Zenobiae virtute Persas esse devictos Aurelianus ipse ad Senatum scripsit: *possum dicere illius (Zenobiae) esse quod Odenatus Persas et ac fugato Sapore Ctesiphontem usque pervenit*" Trebell. Poll. XXX tyrannis cap. 30. Brevi post Odaenathi caedem Claudius ad imperium pervenit. „Quum esset nunciatum — Claudio imperatorem factum — haec in Claudium dicta sunt: — Claudio Auguste, tu nos a Palmyrenis vindica (*dictum quinquies*). Claudio Auguste, tu nos a Zenobia libera (*dictum septies*). Trebell. Pollio in Claudio cap. 4. Sed haec frustra fuerunt. Claudius Zenobiam, quod ipse Gothicis esset expeditionibus occupatus propter hoc sus est imperare idque occulte ac prudenter, ut illa servaret Orientales fines imperii ipse securius quae instituerat perpetrare. Trebell. Poll. in XXX tyrannis ex ipsius Aureliani ad Senatum literis. Itaque Zenobia late imperitavit maiora etiam molis donec Aurelianus in Syriam venit. Primo proelio acriter pugnatum ad Antiochiam, secundo ad ipsam Emesam ἐν τῷ πρὸς τὴν Ἐμέσης πεδίῳ (Zosim. I. 52). Iterum victa Zenobia πᾶσιν ἐδίδου τοῖς μὲν περὶ τὴν Ἐμεσαν πράγμασιν ἀπογνῶναι — Παλμύραν δὲ καταλαβεῖν, sed Aurelianus impiger et urbem et Zenobiam cepit et ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἐμεσαν εἰς κρίσιν ἤγαγε Ζηνοβίαν καὶ τοὺς ταύτῃ συναραμένους — ἐν οἷς καὶ Λογγῖνος ἦν cap. I. In hac igitur urbe ipsa, in qua occisus est, et natus est Longinus et diu vixisse mihi demonstrandum est. Utar et nunc Suidae loco, quo utuntur omnes: Φρόντων Ἐμισσηνὸς ἐν τῷ γεγονὼς ἐπὶ Σευήρου τοῦ βασιλέως ἐν Ῥώμῃ. ἐν δὲ Ἀθήναις

αἶδευσε Φιλοστράτῳ τῷ πρώτῳ καὶ Ἀψίνῃ τῷ Γαδαρεῖ. ἐτελεύ-
ε δ' ἐν Ἀθήναις περὶ ἐξήκοντα ἔτη γεγονὼς καὶ ἀδελφῆς
ωνίδος παῖδα ὄντα Λογγῖνον τὸν Κριτικὸν κληρονόμον κατέλιπεν.

Fronto et soror Κορωνίς, Longini mater, erant Ἑμεσηνοί.
ater Athenas abiit et sexagenarius moriens sororis filium
redem scripsit. Soror post multa cum marito et filio itinera
patria remansit et Longinus quum bonam vitae partem et
ibi et Athenis transegisset aetate iam grandior in veterem
triam Emesam reversus est ibique usque ad mortem mansit.
m intelligimus quid tandem Longinum moverit ut relictis
Athenis Syriam repeteret. Avunculi haereditatem adierat et quo
elius suas opes, fundum et agros avunculi, tueretur Emesam
contulit. Videmus Longinum et Porphyrium Athenis nata-
ia Platonis una celebrantes in Porphyrii loco ἀπὸ τοῦ Α τῆς
ολόγου ἀκροάσεως apud Eusebium in *Praepar. Evangel.* X. 3.
ἡ Πλατώνεια ἐσιῶν ἡμᾶς Λογγῖνος Ἀθήνησι κέκληκεν ἄλλους τε
λλοὺς καὶ — Ἀπολλώνιον τὸν γραμματικόν, quem in arte
mmatica Athenis Porphyrii magistrum fuisse constat. Ruhnk.
605. Nunc igitur minime mirandum est Longinum Syriacae
guae utpote vernaculae peritum fuisse, nam quis assentietur
hinkenio suspicanti (pag. 491) Longinum Atheniensem „eius
guae discendae facultatem habuisse vel a matre in Graecia,
a Palmyrenis, apud quos postea vixit”? Sciebat Syriace quia
Syria natus et educatus erat, quid simplicius? Redux in
briam in literis et in literarum monumentis condendis vitam
it. Videmus eum in epistola ad Porphyrium (in *vita Plot.*
19) occupatum in libris colligendis, emendandis, conscri-
idis. Evocat ad sese Porphyrium ex Sicilia: ἀξιῶν (*Longinus*)
με ἀπὸ τῆς Σικελίας κατιέναι πρὸς αὐτὸν ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΟΙΝΙΚΗΝ
scribit: καὶ σὺ μὲν ταῦτά τε πέμπειν ὅταν σοι δοκῇ, μᾶλλον
κομίζειν· οὐ γὰρ ἂν ἀποσαίνῃ τοῦ πολλάκις δεῖσθαί σου τὴν
ς ἡμᾶς ὁδὸν τῆς ἐτέρωσε προκρίναι κἂν εἰ μηδὲν δι' ἄλλο —
τε παλαιὰν συνήθειαν καὶ τὸν αἶρα μετριώτατον ὄντα πρὸς ἡν
εις σώματος ἀσθένειαν. Quid tandem est κατιέναι εἰς τὴν
ίκτην? Quo eum vocat? Nempe Emesam in amoenissimam
onem, ad aërem saluberrimum. De eadem igitur urbe scri-
in vicinia: τὸν γραφόντων τοσαύτη σπάνις ἐν ταῦθα καθέση-
ῶσε κτέ. quae vulgo perperam de Palmyrena civitate acci-

piuntur. Quo tempore haec Longini epistola scripta est? Est id reperire ubi memineris Plotinum anno 270 e vita exisse et Amelium anno ante 269 relictam Romam Apameam Syriam se contulisse et Porphyrium post Plotini mortem Italiam et Romam rediisse. Longinus has ad Porphyrium literas dedit postquam Amelius Apameam pervenisset, postquam Plotinus diem obiisset et Porphyrius in Sicilia cogitaret mamne an alio se conferret; itaque *δέομαι σου τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁδὸν τῆς ἐτέρωσε προκρίναι* significat: *peto a te ut ad nos venire quam Romam redire velis*. Itaque haec scripta sunt ante 270, quo Plotinus mortuus est aut proxime sequente 271, tempore Longinus in summo otio Emesae vivebat. In Syria esse Amelium (Apameae) ostendunt haec verba: „mitte mihi, potius ipse affer, Plotini scripta εἴ τι διαπέφυγε τὸν Ἀμέλιον ἃ μὲν γὰρ ἤγαγεν ἅπαντα διὰ σπουδῆς ἐκτησάμην, et de libellum mendosis: τὸν ἐταῖρον Ἀμέλιον ὥμην ἀναλήψεσθαι τὰ τῶν γραφῶν πταίσματα, τῷ δ' ἦν ἄρα ἄλλα προὔργιαίτερα τῆς τοιαύτης πεδρείας. Vides eum non esse Palmyrae inter Zenobiae purpuratos in aulae pompa et celebritate et strepitu. Fuerat in maiori honore apud Odaenathum, cuius vitam scripserat, τὸν Ὀδαθηθον, Ruhnken. pag. 527. magni faciebat Zenobia veterem magistrum et doctorum in Graecia celeberrimum visebatque quo Emesam excurrisset. Sed instabat Zenobiae et Longino exitum Aurelianus cum infesto exercitu reginam Orientis petebat. Viens ad Antiochiam et iterum ad Emesam instat fugienti. In trepidatione κοινῇ γνώμῃ πάνσιν ἐδόκει τοῖς μὲν περὶ τὴν Ἐμεσὴν πράγμασιν ἀπογνῶναι διὰ τὸ καὶ τοὺς Ἑμεσηνοὺς ἀλλοτρίως ἀναστὰς αὐτὴν ἔχοντας τὰ Ῥωμαίων αἰρεῖσθαι, Παλμύραν δὲ καταλαβόντων, Zosim. I. 54. Tum vero Longinus belli strenue gerendi auctor quum Emesae tuto esse non posset Zenobiam secutus Palmyram addiditque reginae animos et spiritus auxit. Itaque quum Aurelianus literas ad Zenobiam misisset deditionem ille petens, et vitam promittens Zenobia *superbius insolentiusque scripsit quam eius fortuna poscebat*. (Flav. Vopisc. in Aureliano cap, 26.) „*superbior illa epistola Longini dicebatur dictata consilio quamvis Syro esset sermone contexta*” Vopisc. cap. 30 „acceptis literis Aurelianus iratus est statimque collecto exercitu undique Palmyram obsedit — denique post multa mulierem

entissimam vicit. Victa igitur Zenobia quum fugeret camelis, suos dromadas vocitant, atque ad Persas iter tenderet equitibus missis est capta" Vopisc. cap. 28. Victor Aurelianus non Palmyrae substitit sed relictâ hac arenosa vastitate Emesam se recepit Zenobiam et belli auctores secum trahens. Zosimus I. 56. τῆς δὲ πόλεως γενόμενος κύριος — ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἑμεσαν, εἰς κρίσιν ἤγαγε Ζηνοβίαν τε καὶ τοὺς ταύτῃ συναρμένους. In hoc iudicio Aurelianus Zenobiae pepercit, quamquam „ingens strepitus militum fuit omnium Zenobiam ad poenam poscentium, sed occidit plerosque „quibus auctoribus illa bellum moverat, paraverat, gesserat" (Vopisc. cap. 30). Sic igitur Longinus sexaginta annos natus in ipsa patria indignissima nece periit. Ruhnkenius Zosimo credidit narranti „Zenobiam — mortis metu debilitatam — invidiam belli quod Romanis fecisset cum in alios tum in Longinum relegasse" Sed non is est Zosimus cui credas caeteris testibus aut dissentientibus aut tacentibus. Difficile est credere Zenobiam et alios et Longinum insimulasse τὰ παραγόντας οἷα γυναῖκα. Huic feminae scilicet nemo ad hunc vir par inventus erat, quod optime omnium Aurelianus sciebat, ut vidimus. Cur igitur ei pepercit? Audi quid ad Senatum scripserit: „Non ego illi vitam conservassem nisi eam missem multum Romanae reip. profuisse quum sibi vel liberis suis Orientis servaret imperium." Treb. Poll. in XXX tyrannis cap. 29. Praeterea „indignum existimans mulierem interimî — triumpho Zenobiam reservavit ut populi Romani oculis esset ostentata." Vopisc. cap. 30. Est autem historia illarum rerum ac temporum propter testium levitatem

tam ficti pravique tenax quam nuncia veri.

De rebus maximis et gravissimis satis constat, sed τὰ κατὰ μέρος saepe fabulosa sunt ex fama vulgi et rumoribus conflata. Vide exemplum: Zenobia „ducta est per triumphum ea specie ut nihil pompabilius populo Romano videretur. Iam primum ornata gemmis ingentibus ita ut ornamentorum onere laboraret. Fertur enim mulier fortissima saepissime restitisse quum diceret se gemmarum onera ferre non posse. Vincti erant praeterea pedes auro, manus etiam catenis aureis, nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Persicus praeferebat" teste Trebellio Pollione in XXX tyrannis, et Flavio Vopisco in Aureliano cap. 34. „ince-

debat etiam Zenobia ornata gemmis et catenis aureis, quas alii sustentabant." Sed compone mihi cum his Zosimum I. 59. Ἀνθολογίου ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἐλαύνοντος καὶ συνεπάγοντός οἱ Ζηνοβίαν — αὐτὴν μὲν Ζηνοβίαν φασὶν ἢ νόσῳ ληφθεῖσιν ἢ τροφῆς μεταλαβεῖν οὐκ ἀνασχομένην ἀποθανεῖν. Ergo aut Zosimus nobis narrat fabulas, aut gemmarum ingentium onera et catenae aureae mera commenta sunt ac de nihilo ficta. Utramque famam coniungit Zonaras XI. 27. ἣν (Zenobiam) ἔνιοι μὲν εἰς Ῥώμην ἀπαχθῆναί φασιν — οἱ δὲ καθ' ὁδὸν αὐτὴν θανεῖν λέγουσι περιαλγῆσασαν διὰ τὴν τῆς τύχης μεταβολήν. Si Zenobia inspectante toto populo Romano in triumpho ducta fuisset, quo tandem pacto fieri potuit ut nasceretur et propagaretur rumor eam in itinere aut morbo aut inedia esse mortuam. Contra si avidè expectati triumphī spes populum fefellit facile aliquis posteris narrare potuit facta esse ea quae cupidissime expetiisset.

Haec igitur mihi suadent ut credam Longinum Emesae et natum esse et diu vixisse et supplicio affectum.

Ruhnken. pag. 492. „Longinus narrat se ab ineunte aetate cum parentibus multa itinera obiisse." Scribit ipse apud Porphyrium cap. 20: ἔτι μεираκίων ὄντων ἡμῶν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων προέσκησαν, οὓς ἅπαντας μὲν ὑπῆρξεν ἰδεῖν ἡμῖν διὰ τὴν ἐκ παίδων ἐπὶ πολλοὺς τόπους ἅμα τοῖς γονεῦσιν ἐπιδημίαν, συγγενέσθαι δὲ αὐτῶν τοῖς ἐπιβιώσασιν κατὰ ταῦτὸ συχνοῖς ἔθνεσι καὶ πόλεσιν ἐπιμῖξαντας. Ubi semel de Longini patria constat facile ex his colligimus Longini patrem mercatorem fuisse et sua navi cum uxore ac filio ultro citroque per mare commeasse. Longinus sic adolescentulus

πολλῶν ἀνθρώπων ἶδεν ἄσσα καὶ νόον ἔγνω.

et omnes se philosophos primum vidisse scribit, deinde adulta aetate audivisse eos, qui essent superstites, eodem modo (quod olim parentes) multas regiones et urbes peragrantem. Phoenices et olim et tum mercaturam potissimum exercuisse satis constat. Strabo pag. 749. in Syria τοὺς Σύρους καὶ Κοιλοσύρους agricultores ait fuisse (γεωργικούς), ἐμπορικοὺς δὲ τοὺς Φοίνικας. Memorabile est quod se Longinus narrat κατὰ ταῦτὸ συχνοῖς ἔθνεσι καὶ πόλεσιν ἐπιμῖξαι et enumerat philosophos, quos ubique vidit vel audivit Alexandriae, Romae, Athenis, in Troade. Ergo

nusquam diu stabilem ac certam sedem habuit fallunturque qui eam Athenis magnam vitae partem transegisse opinantur.

Ruhnken. pag. 493. „Democritus scripsit Commentarium in Platonis Alcibiadem, quem laudat Olympiodorus Commentario in eundem Dialogum pag. 29 b. τὸ εὖ λέγεις ὁ μὲν Δημόκριτος ἐπὶ κλην χνᾶ διότι μετρούμενον τὸ ὄνομα αὐτοῦ χνᾶ (i. e. 651) ποιεῖ ὡς ἀπὸ Σωκράτους ἐκδέχεται, ὁ δὲ Δαμάσκιος ὡς ἀπὸ Ἀλκιβιάδου, ὁ καὶ ἄμεινον. Homines fuites τοῖς ἰσοψήφοις τούτοις puerorum in modum delectabantur. Sed Δημόκριτος μετρούμενον εὖ ποιεῖ χνᾶ (651) sed 822.

Δ	=	4
η	8
μ	40
ο	70
κ	20
ρ	100
ι	10
τ	300
θ	70
ς	200
							<hr/>
							822

Non est operae pretium his nugis immorari. Utilius est locum Platonis inspicere. Legitur pag. 113. c. ubi Socrates ita dicit: τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἄρα συμβαίνει, ὡς Ἀλκιβιάδῃ, σοῦ τὰ δὲ κινδυνεύεις ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ ἀκηκοέναι, [οὐδ' ἐγὼ εἶμι ὁ ταῦτα λέγων ἀλλὰ σύ del.] ἐμὲ δ' αἰτιᾷ μάτην. καὶ μέντοι καὶ εὖ λέγεις, μανικὸν γὰρ ἐν νῶ ἔχεις ἐπιχείρημα. Nulla esse potest dubitatio quin Socrates dixerit καὶ μέντοι καὶ εὖ λέγεις, tu, inquit, haec dicis, non ego: et recte quidem dicis namque cet. Nullo modo Alcibiadem dicere potuisse καὶ μέντοι εὖ λέγεις Buttmannus demonstravit: neque enim καὶ μέντοι assentientis esse, neque μανικὸν ΓΑΡ praecedentibus apte respondere. Haerebant tamen in talibus et errabant sero nati Platonici, quos merito Ruhnkenius pag. 499 „fanaticos interpretes” appellavit.

Quamquam plane assentior Ruhnkenio dicenti pag. 499: non facile putem ullum interpretem tantis ingenii et doctrinae prae-

sidiis ad scriptorem aliquem explicandum, quantis Longinus a Platonem accessisse, tamen subinde mirari soleo in quam exilibus et minutis rebus tanta Longini doctrina versetur. Plato in Phaedone pag. 66, c. ostendens quantopere philosophis rerum quaerentibus officiat corpus et cura corporis haec verba iacit καὶ γὰρ πολέμους — οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα. — διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι ἡμῖν γίνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ. Hinc hominibus acutissimis subnascitur ἀπορία haec: πῶς διὰ τὰ χρήματα πάντες οἱ πόλεμοι γίνονται; πολλὰ γὰρ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας ἐγένοντο. Hinc subtiles quaedam λύσεις excogitantur: ῥητέον οὖν ὥς μὲν Ἀρποκρατίων ἢ ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ ὅτι καὶ ἡ τῶν λαφύρων ἐλπίς ἐπιτείνει τὸν πόλεμον; ὥς δὲ Λογγῖνος τὰ ἐκτὸς πάντα χρήματα καλεῖ, οἱ δὲ Ἀττικοὶ ἐξηγηταὶ ἐπειδὴ ὀργάνοις χρῶνται τοῖς χρήμασι πάντες οἱ πολεμοῦντες. Quam risisset ad haec Plato si tam doctos homines nodum in scirpo quaerentes vidisset.

Apud Ruhnken. pag. 499 legitur locus Proculi Longini iudicium de Platonis stilo laudantis: εἶναι μὲν γὰρ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὀνομάτων πεφροντισμένην τῷ Πλάτῳ καὶ οὐ κατὰ τὸ ἐπιτυχὲς ἕκαστα λαμβάνειν αὐτόν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἶποι ἂν τις ἀπὸ τῆς κοινῆς τῆς τότε καὶ συνήθους ἐρμηνείας ἦκειν καὶ εἰς αὐτόν. πολλὴν δὲ αὐτὸν ποιεῖσθαι καὶ τῆς συνήθους προμήθειαν. θᾶττον γὰρ ἂν τὰς Ἐπικούρου ἀτόμους συνελθούσας ποιῆσαι κόσμον ἢ ὀνόματι ὥς ἔτυχε συγκεείμενα καὶ ῥήματα λόγον κατωρθωμένον. Hoc Longini iudicium sensu vacuum erit donec emendaveris: πολλὴ Δὲ αὐτὸν ποιεῖσθαι καὶ τῆς συνθετικῆς προμήθειαν. Laudavi in Platone primum verborum *delectum* (ἐκλογὴν), deinde *compositionem* (σύνθεσιν) et sic potuit iocans addere: θᾶττον γὰρ ἢ τὰς Ἐπικούρου ἀτόμους συνελθούσας ποιῆσαι κόσμον ἢ ὀνόματι ὥς ἔτυχε συγκεείμενα καὶ ῥήματα λόγον κατωρθωμένον. Magis etiam Longinus in Platone admiratur compositionem verborum quam *delectum*: Πλάτωνα δὲ ἐν μὲν τῇ χρήσει τῶν ὀνομάτων ἠτιάσαντό τινες ὥς μεταφοραῖς (κατακόρως recte addit Ruhnken.) χρώμενον, περὶ δὲ τὴν συνθήκην ἅπαντες θαυμάζουσιν, quod sumsit a Dionysio Halicarnassensi, qui saepe inde de Platone iudicat veluti Tom. II. pag. 117. ὁ γὰρ ἂν

(Plato) — εἰ δεινὸς ἦν οὕτως ἐκλέξαι τὰ ὀνόματα ὥς συνθεῖναι περὶ τὸς καὶ νῦν κεν ἢ παρέλασσε τὸν Δημοσθένην — ἢ ἀμφήρισον ἔθηκεν.

Ruhnken. pag. 504 ex Ioanne Siciliota haec affert: ὁ μὲν γὰρ Λογγῖνος περὶ τὸ διδάσκειν μόνον ἐνασχολούμενος καὶ περὶ τὸ γράφειν τελείας ὑποθέσεις οὐκ ἔχων καιρὸν τὸ τῆς Ὀμήρου πέπον-
τον ὄρνιθος λιμώττουσαν τοὺς νεοττοὺς τρέφειν. Qui vitam viri celeberrimi scripturi sunt undique scribendi materiam sedulo corradentes quidquid offertur accipiunt etiam a mendacibus ac stultis. In horum numero Siciliotam hunc Ioannem esse arguit hic locus et alius pag. 511. Sensit et ipse Ruhnken. a quo Ioannes pag. 519. „Graeculus ineptus” appellatur. Non est huiusmodi homunculis testimonii dictio. Eiusdem farinae est Tetztes, ex cuius testimonio putatur Longinus Latine scivisse pag. 520.

τὸν ῥ' Αἰωνοάριον κικλήσκει μὲν Λογγῖνος.

attuli misellum versiculum πολιτικόν ut ex observatione palaeographica emendarem. Simillima sunt in Codd. ῥ et syllabae αῶ compendium. Itaque restitue τὸν οὖν Αἰωνοάριον, ut metrum constet.

Quod autem Ruhnken. pag. 519 admiratur incredibilem vim dicendi, quae ex libello περὶ ὕψους eluceat, paucos hodie superesse puto qui aureolum hunc libellum Longino nostro tribuant. Mihi quoque quo saepius librum relego magis magisque confirmatur sententia longe antiquioris Rhetoris haec esse, qui Caecilio aequalis in cruda servitute quum superessent etiam morientis libertatis vestigia illa scripsit quae cum admiratione legimus in sect. 44. Quo tandem modo Longinus scribere potuit: ὄρα μήποτ' ἄρα καὶ ἡ τῆς οἰκουμένης Εἰρήνη διαφθείρει τὰς μεγάλας φύσεις? et: ἡ γὰρ Φιλοχρηματία πρὸς ἣν ἅπαντες ἀπλήσως ἮΔΗ νοσοῦμεν καὶ ἡ Φιληδονία δουλαγωγοῦσιν? Haec est illa τῆς οἰκουμένης εἰρήνη ab Octaviano Augusto terra marique parta, et ἡ Φιλοχρηματία πρὸς ἣν ἮΔΗ νοσοῦμεν, eadem est de qua Livius dixit: NUPER divitiae avaritiam et abundantes voluptates desiderium atque libidinem pereundi perdendique omnia iniecerunt. Qui fieri potuit ut Longinus de se et aequalibus suis scripserit: ἡμῶν ἐκάστου τοὺς ὅλους ἤδη βίους δεκάσμοι βρα-

βεύουσι καὶ ἀλλοτρίων θῆραι θανάτων καὶ ἐνέδραι διαθηκῶν, τὸ δ' ἐκ [τοῦ del.] παντὸς κερδαίνειν ὠνούμεθα τῆς ψυχῆς. Num Longinus aut Graeci aut Syri accipiebant pecuniam ob rem indicandam aut mortibus alienis inhiabant aut malis artibus hereditarum utebantur? Romana haec sunt vitia et flagitia. In cruda servitute haec cogitata et dicta esse satis arguit haec dubitatio: ἀλλὰ μήποτε τοῖς τοιούτοις οἷόπερ ἐσμὲν ἡμεῖς ἄμεινον ἄρχεσθαι ἢ ἐλευθέροις εἶναι, ἐπεὶ τοίγε ἀφεθεῖσαι — κατὰ τῶν πλησίον αἱ πλεονεξίαι καὶ ἐπικλύσειαν τοῖς κακοῖς τὴν οἰκουμένην.

Ad Ruhnken. pag. 510 affertur a Weiskio scholion ex antiquissimo Codice Parisino Hermogenis: φησὶ δὲ Λογγῖνος ἐν καὶ τῶν φιλολόγων ὁμιλιῶν περὶ λέξεως σόμφαδους. τὸ δὲ σόμφαξ Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλαις (vs. 1367). ὡς συνθέτῃ χρηταὶ τῇ λέξει ἀπὸ τε τοῦ σώματος καὶ ὁμφακος ἵνα λέγῃ ὁμφακα ἔχων τὸ σῶμα, τουτέστιν ἄχρηστον καὶ ἀνωφελές. εἴρηται δὲ ἐπὶ Αἰσχύλου.

ψόφου πλέων ἀξύσατον σόμφακα κρημνοποιόν.

ὡς τῶν ῥημάτων Αἰσχύλου φαντασίαν μὲν ἔχόντων, μηδεμίαν δὲ σύστασιν μηδὲ κρότησιν. λέγει δὲ ταῦτα ὁ πρεσβύτερος Στρεψιάδης ὡς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Φιλίππου (leg. Φειδιππίδου) σκώπτοντος Αἰσχύλον. Si caeterae Longini enarrationes et interpretationes fuerunt eiusdemmodi non aegre feremus eas aetatem non tulisse. Quid quaeso σόμφαξ σόμφακος (α producto) formatum ut πλούταξ cum ὁμφαξ ὁμφακος (α correpto) commune habere potest? et absurdum est σῶμα et ὁμφαξ in σόμφαξ coalescere, et quid est τὸ σῶμα ἄχρηστον ἔχων καὶ ἀνωφελές, et si quam maxime id esset aliquid, nihil tamen ad Aristophanis locum faceret. Sed in Graeculorum testimoniis tam parum est fidei ut non sit dissimile veri aut longe alia de his aut nihil omnino Longinum scripsisse.

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. III. 43. 5. τὸ μὲν παλαιὸν ἐξῆγον δικαιοσύνη χρώμενοι. Leg. διῆγον. Non est facile in libris Mss. ἐξ et δι discernere.

C. G. C.

EMENDATIO EPIGRAMMATIS

NUPER

PRIMUM EDITI.

Nuper in Aegypto repertum est epigramma et editum (dans Revue Critique 1879. pag. 112) in hunc modum:

Μητρὶ δέμας γαίῃ προλιπὼν θεοῖκελος ἀνὴρ
πάτρης ἐν ζαθέοις ὄρεσιν τυκτῶ ὑπὸ τύμβῳ
οὐλόμενον γῆρας προφυγὼν μεσάτῃ ἐνὶ ἥβῃ
αἰθερίας ἀψίδος ἔβη μακάρων μεθ' ὀμειλον
πάτριν κυδήνας γέρασιν σεφάνοισι πέπομ[Φε]
οὗς ἀναδησάμενος πρῶτος παρέδωκε τέκεσσι.
τίς δ' ὅδ' ἀνὴρ; Φήσκει τις ὀδευτάων παριόντων,
τίς μάκαρ οὕτως ἐσί; τίς ὀλβιος, ὃν τε σὺ κεύθεις;
τὸν δ' ἐγὼ σ' εἰ γῆ τε καὶ οὐ λαλέουσα διδάξω.
Ὀριγένους ἔρνος γλυκερὸν Κάσιος μυροπώλης.

In vs. 9. poëta scripserat, ut opinor: ΤΟΝΔΕΔΕΓΩΝΟΙΣ
est τόνδε δ' ἐγὼ σιγῇ τε καὶ οὐ λαλέουσα διδάξω.

In vs. 5. πέπομ[Φε] perinfelix suspicio est. Sententia postulat:
πάτριν κυδήνας γέρασιν σεφάνοισι ΤΕ ΠΟΛΛ(ΟΙΣ),
οὗς ἀναδησάμενος πρῶτος παρέδωκε τέκεσσι.

Mirum est hominem unguentarium (μυροπώλην) multis prae-
is et coronis patriam condecorasse, sed erat θεοῖκελος ἀνὴρ. „cet
nme semblable aux dieux — Casius marchand de parfums.”
ad in nostris unguentariis inauditum est.

scriptio altera ibidem pag. 111 duobus senariis constat:

Ἐνύπνια κρίνω τοῦ θεοῦ πρόσταγμ' ἔχων,
τυχαῖα θᾶ. Κρής ἐσιν ὁ κρίνων τάδε.

C. G. COBET.

Odyss. B. 154.

δεξιὴν ἥϊξαν διὰ τ' οἰκίαν καὶ πόλιν αὐτῶν.

memoratur Aristophanis scriptura sic: Ἀριστοφάνης οὕτως γράφει· ἀντὶ τοῦ ὥσπερ ἤλθον καὶ ἀπέστησαν. Aristophanes αὐτίς scripsit et Scholiasta καὶ ἀπέπτησαν avolarunt.

Odyss. B. 192. σοὶ δέ, γέρον, θωὴν ἐπιθήσομεν. scribendum θωήν ut Τρωήν et δμωήν, non ut vulgo Τρωήν et δμωήν. Hinc et ἀθῶος dicebant, non ἀθῶος. Audi Etymologum M. pag. 26. 24. ἔχει δὲ (θωή) τὸ Ι ἐκ παραδόσεως ἐπειδὴ εὔρηται θωϊή, ὡς παρ' Ἀρχιλόχῳ.

ὥς ἂν σε θωϊή λάβοι.

Odyss. B. 373. Bekkerus edidit:

ἀλλ' ὁμοσον μὴ μητρὶ Φίλῃ τάδε μυθήσασθαι.

Scholion: γρ. (i. e. γραπτέον) διὰ τοῦ Ε μυθήσασθαι. Antiquissimum hoc est erroris genus, quo futuri et aoristi formae et in infinitivis et in participiis temere et inconsulte inter se permisceantur cum sententiae detrimento vel cum barbarismo et soloecismo Ὅμοσον μὴ μυθήσασθαι est: „da iusiurandum te non dixisse.” Neque Bekkerus hoc sentiebat, neque longe maxima pars eorum, qui scriptores Graecos nunc edunt id sentire videntur. Manifestum tamen est in ὁμνυμι, sed libri etiam in hoc verbo in — εσθαι et — ασθαι perpetuo variant. Eadem librorum inconstantia in participiis cernitur — σοντες — σαντες et — σομενος — σαμενος.

Odyss. B. 385. ἀγέρεσθαι ἀνώγει: ἐνδεία τοῦ ἀγείρεσθαι, supplendum: ἐνδεία τοῦ (I ἀντὶ τοῦ) ἀγείρεσθαι.

Odyss. B. 388. δύσετο δ' ἥελιος: εἴωθεν ὁ ποιητὴς τοὺς μέλλοντας πολλάκις εἰς ἐνεσῶτας μετὰγειν. ἔσιν οὖν τὸ ἐδύσετο παρατατικὸν ἀπὸ ἐνεσῶτος τοῦ δύσΩ. imo vero τοῦ δύσΟΜΑΙ. Futilis et indocta haec annotatiuncula est, sed veram lectionem δύσετο stabiliens.

Odyss. Γ. 14. οὐ μὲν σε χρὴ ἔτ' αἰδοῦς: — ἡ μὲν ὡς ἈΔΑ-ἡμονι διαλέγεται —, ὁ δὲ οὐκ ἐπάγει ὅτι ἈΔΑήμων εἰμί· οὐ γὰρ

εὐπρεπές. Mirum neminem vidisse Αἰδήμονι et Αἰδήμων veram lectionem esse.

Odyss. Γ. 23. πῶς ἐν τοῖς Ἰθακησίοις οὕτως ἐπαρρησιάσατο; ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀναστροφείς — παρρησιάζεται. emenda: ἐκεῖνοίς μὲν ΣυναναΤραφείς κτέ.

Odyss. Γ. 293.

ἔσι δέ τις λισσὴ αἰπεῖά τε εἰς ἄλλα πέτρη.

Scholion: τινὲς μὲν ὄνομα κύριον τὴν νῦν Βλισσὴν καλουμένην, ΟΙΟΝ λεία. ὁ δὲ Κράτης σὺν τῷ Ν γράφει λισσὴν. Emenda: ΟΙ ΔΕ λεία, quae erat, ut opinor, Aristarchi sententia. Crates intempestiva doctrina usus, ut solebat, antiqua novis miscuit. Λισσὴ adiectivum est ut vocula ΤΕ demonstrat: λισσὴ αἰπεῖά ΤΕ πέτρη, unde in sq. paraphrasi suppleverim: ἔσι δέ τις ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῆς Γορτυνίας (λεία καὶ) ὑψηλὴ πέτρα.

In Βλισσὴ manifestum est vestigium digammatis, quod in Creticis et Laconicis compluribus, ut et in aliis Doricis vocabulis, in Β conversum aetatem tulit, ut apud Hesychium in Creticis Ἀβέλιος: ἥλιος et Βαλικιώτας: συνέφηβος, et in Laconicis Βᾶξον: κάταξον et Γαβεργόρ pro γεωργός, et in Βάδομαι: ἥδομαι et Βαδύ: ἡδύ. Ἑλεῖτοι, unde notissimum βαδὺ ὕδωρ in Elide, aliisque bene multis.

Odyss. Γ. 367. scribendum: οὐτι νέον γε οὐδ' ὀλίγον: αἰσχρὸν γὰρ τὸ δοκεῖν διὰ βραχὺ ἀργύριον ἀπαλλάττεσθαι. Duo scholia ridiculum in modum coaluerunt et alterum lemma omissum est.

Odyss. Γ. 442. μενεπτόλεμος Θρασυμήδης: οἰκείως τῶν μὲν ἄλλων τὰ ὀνόματα ψιλῶς ἐξήνεγκεν, ἐπὶ δὲ τοῦ Θρασυμήδους ἐπιθέτω κέχρηται. — Ἐσράτευται γὰρ ἤδη τῷ πατρί. Periit syllaba: lege CTNἘσράτευται. Cf. Γ. 39. οὗτός ἐστιν (ὁ Θρασυμήδης) ὁ καὶ στρατείας αὐτῷ τῆς ἐπὶ Ἴλιον ΚΟΙΝΩΝΗCΑC.

Ad Odyss. Δ 93.

ὥς οὐ τι χείρων τοῖσδε κτεάτεσσιν ἀνάσσω,

in optimo Harleiano legitur: χαρτοῖς γὰρ οὐ φύσει τοῖς χρήμασιν

οὐ χαίρω. Quid sibi vult οὐ? Dindorfius delevit. Nollem factum — at tu lege χαρτοῖς γὰρ οὐσι φύσει. Participium enim abesse non potest.

Odyss. Δ. 110. ἄπερ ἔμελλεν ἐρωτήσῃν δὲ Τηλέμαχος ταῦτα φράσας δὲ Μενέλαος ἐκφέρει, imo vero φθάσας.

Odyss. Δ. 123. οὐ γὰρ εὐπρεπὲς ΤΑC μετεχούσΑC τοῦ ἀμαρτήματος ἐπιτρέπειν συνεῖναι τῇ γυναικί. Necessarium est ΤΑΙC μετεχούσΑΙC — ἐπιτρέπειν.

Odyss. Δ. 179. scribendum: οὐδὲν ἂν διέζευξε τῆς Φιλίας τὴν εὐφροσύνην [ἢ] ὥς τε κατὰ διαδοχὴν ἦκειν πρὸς ἀλλήλους πλὴν θάνατος. inserto ἂν expunge ἢ.

Continuo sequitur vs. 181. — ἔγκειται δὲ ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινον. scrib. ἄμα pro ἀλλά. Nota et frequens illa confusio est.

Odyss. Δ. 193. εἴ τί που ἔσι: εἴ πως ἔσι τουτέστιν εἴ τις μηχανή ἐσι. Redde poëtae suum ΕΙΠΩC.

καὶ νῦν, εἴ πως ἔσι, πίθοιό μοι.

pro εἴ τί που ἔσι. Nullus enim hic voculae που locus est.

Sine sensu ad Δ. 244. αὐτόν μιν adscribitur: ψιλῶς. οὐκ οἶδε τὴν αὐτῶν συνήθειαν δὲ ποιητής. Qui grammaticos triverunt probe sciunt quam saepe ^Θσυνῇ et ^Θσυν confundantur. Illud est συνήθεια, hoc σύνθεσις. Corrigamus ergo τὴν ἐαυτόν σύνθεσιν. Αὐτόν scribendum est, inquit, non αὐτόν, quam compositionem Homerus ignorat.

Odyss. Δ. 252. scribendum: οὕτως ἐλόευν pro ἔλουν, ἵνα — τούτων αὐτόν ἀφελομένη γγνωριμώτερον ποιήσῃεν, pro ἀφελομένων.

Odyss. Δ. 264. οὐτ' ἄρ' φρένας οὔτε τι εἶδος: ἐνῆν μὲν εἰπεῖν „οὐ ΓΑΡ φρένας οὔτι τὸ ἔργον” ἢ δὲ τὸ εἶδος ἐπαινεῖ. Corrig. οὐτ' ἂρ' φρένας οὔτε τι ἔργα.

Amissum est vocabulum ad sententiam plane necessarium in Scholio ad Δ. 264: οἱ γὰρ ἄνδρες οὐχ οὕτως ἐπὶ ταῖς Φθοραῖς τῶν γυναικῶν ἀγανακτοῦσιν ὥς ἐπὶ ταῖς προαιρέσεσιν, ὅταν αἰσθῶνται ὑπ' ἄλλων παρ' αὐταῖς. Sententia non est absoluta, desideratur participium, quod ipsa loci sententia liquido monstrat, nempe *παρευδοκιμούμενοι*. Quid sit *παρευδοκιμεῖσθαι* in amore notum. Scholion ad Odys. E. 215: οὐδὲν γὰρ οὕτως ἤπτετο τῆς Καλυψοῦς ὥς ἡ παρευδοκίμησις.

Odys. Δ. 367.

ἦ μ' οἶφ' ἔρροντι συνήντετο νόσφιν ἐταίρων.

periit annotatio de syllaba *οι* elisa in *μ' οἶφ'* pro *μΟΙ οἶφ'*.
Scholia ad Iliad. N. 481.

δεῦτε, φίλοι, καὶ μ' οἶφ' ἀμύνετε.

ἡ συναλοιφή ὥς· „Ἐμ' (leg. ἦ μ') οἶφ' ἔρροντι συνήντετο νόσφιν (ἐταίρων).”

et ad Z. 164.

ὅς μ' ἔθελεν Φιλότῃτι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ.

ἀντὶ τοῦ ΜΟΙ. ὥς „οὐδὲ σ' δῖω.” (A. 170) ἦ μ' οἶφ' ἔρροντι.”
et ad Ψ. 310. τῷ τ' οἶω λοίγι' ἔσεσθαι: τὸ τέλειον „τῷ ΤΟΙ οἶω.”
σπανία δὲ παρ' Ὀμήρῳ ἡ συναλοιφή. Mirum est nihil de ea re
esse annotatum ad Iliad. A. 170.

οὐδὲ σ' δῖω

ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν.

ubi nescio quas ἀντιπτώσεις de suo comminiscuntur magistri ignari aut immemores οὐδὲ σ' δῖω esse pro οὐδὲ σΟΙ δῖω, ut rectissime vidit grammaticus incertus sed pereruditus in Scholiis Victorianis ad Iliad. Z. 164.

Abusus est hac observatione Herodianus ad Iliad. Ξ. 21. et Φ. 279. ubi est: ὅς ἐνθάδε γ' ἔτραφ' ἄριστος. Scholion: ΕΤΡΑΦ': παροξυτονητέον. τὸ γὰρ τέλειόν ἐστιν ἐτράφΗ. καὶ μέμνηται αὐτοῦ Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Ξ (21), ὅπου διαλαμβάνει περὶ τοῦ.

διχθάδι' ἢ μεθ' ὀμιλον. καὶ λέγει ὅτι συναλοιφὴν πέπονθε (διὰ del.) τοῦ Η. Ad Iliad. Ξ. 21. tenuia tantum huius opinionis vestigia supersunt in hisce: παραιτητέον δὲ τοὺς βουλομένους εἶναι „διχθαδίῃ ἢ μεθ' ὀμιλον.” et in Victoriano: τινὲς δὲ διχθαδίῃ, ὥς τὸ „ἦ μ' οἶφ' ἔρροντι.” Apparet haec inter se Hero-

dianum composuisse ut ostenderet ἡ in διχθαδίῃ elisam ut οἱ ἦ μ' οἷφ' ἔρροντι.

Odyss. Δ. 429.

δόρπον θ' ὠπλισάμεσθ' ἐπὶ τ' ἤλυθεν ἀμβροσίῃ νύξ.

Scholion: ἄριτον. τοῦ Ἀρισάρχου σημειοῦνται τινες ὅτι δόρπον ἢ δεῖπνον. Vide ut gliscat Scholiorum depravatio. Antiquissima forma fuit: (ἢ διπλῇ) ὅτι δόρπον τὸ δεῖπνον. Deinde aliqui σημειοῦνται τινες de suo addidit. Tum ex errore et dittographia adhaesit ἄριτον τοῦ ἀρισάρχου, unda vulgata sensu cassa nata est.

Odyss. Δ. 485.

ταῦτα μὲν οὕτω δὴ τελέω, γέρον, ὥς σὺ κελεύεις.

annotavit futilis magistellus τελέω: τελέσω. ἐνεσὼς ἀντὶ μέλλοντος. Huiuscemodi nobis homines monumenta veterum Atticorum et Herodoti vitiarunt κορέσω scribentes et τελέσω, διατελέσω et καλέσω, ἐγκαλέσω, multaque his similia, quoniam mirabantur praesens pro futuro positum, ut inepti opinabantur.

Ad Odyss. Δ. 487 mendose editur: περὶ τῶν ἅμα Ἀγαμέμνονι ἀπομεινάντων pro ὑπομεινάντων. Tam pervulgatum librorum vitium est ἀπό pro ὑπό, vel contra, ponere ut nostri sit ubique arbitrii ex Graecitatis usu et ratione definire utra praepositione sit in quoque loco utendum. Nusquam ferme ambigua est optio, ut h. l. quis credat ἀπομένειν Graece dici posse?

Odyss. Δ. 718.

ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ Ἰζε πολυκμήτου θαλάμοιο.

Scholion: οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὰ ἔργα τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὸν Ὀδυσσεώς. Nihil significat οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον. Corrige: οὐκ ἄργον τὸ ἐπίθετον. cf. Scholion ad Odyss. Δ. 204: περιττεύει ὁ ἐπεὶ, et in alio τὸ ἐπεὶ ἐν ταῦθα — ἄργον ἐσιν. Et multis aliis locis ἄργον otiosum pro supervacaneo positum legitur. Eadem opera emenda ad H. 208 οὐκ ἄργος ἢ προανάκρουσις pro ἀργῶς.

Odyss. E. 33. πολυδέσμου: πολλοῖς Ἑμπεπηγμένης γόμφεις imo vero compactae CTMπεπηγμένης. In Codicibus εἰς τάχ:

scriptis non est facile dignoscere utrum ε an συ sit exaratum.

Odyss. E. 39.

πόλλ' ὅσ' ἂν οὐδέ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς,
εἵπερ ἀπήμων ἦλθε λαχὼν ἀπὸ ληϊδος αἶσαν.

Scholion: διαιρετέον· τὸ γὰρ ἐξῆς Τροίης ἀπὸ ληϊδος, ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς λείας ἐξαίρετα λαβών. et in altero: Τροίης δισυλλάβως ἵνα τὴν χώραν ἀκούωμεν. Imo vero ΤΡΙσυλλάβως Τροίης, et hoc est διαιρετέον. cf. ad Odyss. Λ. 510 ἀμφὶ πόλιν Τροίην: ΤΡΙσυλλάβως τὸ Τροίην, ὡς καὶ Ἀρίσταρχός φησι. vid. et ad Iliad. Α. 129. sed et hyperbaton Τροίης — ἀπὸ ληϊδος cum Homericā consuetudine pugnans ex officina Grammaticorum prodiit, et Τρωιῆς Τρωῆς Graecum est, non Τροίης.

Diligenter hoc ostendimus in priorē parte Mnemos. 1874. pag. 190.

Odyss. E. 72.

ἀμφὶ δὲ λειμῶνες μαλακοὶ ἴου ἡδὲ τελίνου.

Scholion: κακῶς τινες περιέσπασαν ἵν' ἢ μαλακοί. et in Harleiano: τινὲς δὲ περισπῶσιν ἵν' ἢ κατὰ συναλοιφὴν τὸ μαλακοί. Legebant μαλακοῖ' ἴου pro μαλακοῖο, idque bis reponendum. Conferendum omnino est Scholion ad Iliad. Α. 35. ὀμφαλοὶ ἦσαν εἰκόσι κασσιτέραιο | Λευκοί, ἐν δὲ μέσοισι κτέ. ubi annotatur: λευκοί: — εἰσὶ δὲ οἱ περισπῶσιν ἵνα γενικὴ γένηται ἐπίθετον τοῦ κασσιτέρου. κακῶς. ἔθος γὰρ ἐστὶ παρὰ τῷ ποιητῇ τὴν Θεσσαλικὴν ταύτην καλουμένην γενικὴν εὐρίσκεσθαι εἰ μὴ μέτρον κωλύοι. εἰ γὰρ κωλύοι ἢ κοινὴ παραλαμβάνεται· παρεκτέταται τὸ κεφάλαιον Ἡρωδιανῶ. Scribebant λευκοῖ' ut illo loco μαλακοῖ'.

Odyss. E. 76.

αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ πάντα ἐῷ θήσατο θυμῷ.

Scholion: ἐθεῖτο, ἐθαύμασεν· πρόσκειται γὰρ τῷ (leg. τὸ) θυμῷ. Sibi ipse contradicit: nempe ex Aristarchi notissima observatione θήσατο est ἐθαύμασε, non ἐθεάσατο. Expunge ἐθεῖτο, quod ex praecedenti Scholio huc irrepsit.

Intelligi nequit quod ad E. 81 legitur: σιωπᾷ δὲ τοῦ εὐπρεποῦς χάριν. οὐ γὰρ ἔδει περὶ τοῦ παρόντος τοῦ ἀνδρὸς ἀπερι-

καλύπτως θεοὺς ἀλλήλοις διαλέγεσθαι. Quid sit legendum collig~~itur~~
ex Scholio ad E. 110: δαιμονίως τὰ τοῦ ἔρωτος ἐσιώπησα~~ν~~
nempe περὶ τοῦ ἔρωτος παρόντος τοῦ ἀνδρὸς διαλέγεσθαι.

Odyss. E. 94.

αὐτὰρ ὃ πῖνε καὶ ἦσθε διάκτορος Ἀργειφόντης·
αὐτὰρ ἐπεὶ δείπνησε καὶ ἦραρε θυμὸν ἔδωδῃ.

annotatur: εὐτελεῖς κατὰ τὴν σύνθεσιν καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν οἱ
σίχοι. Dubitans Porsonus quo haec referret ad vs. 94. apposuit.
Sed Aristarchus tali iudicio versus interpolatos et inutiles ἀθετεῖ,
neque illi versus abesse possunt. Itaque τὴν ἀθέτησιν retulerim
ad vs. 101. sq.

τίς δ' ἂν ἐκὼν τοσσόνδε διαδράμοι ἀλμυρὸν ὕδωρ;
[ἄσπετον· οὐδέ τις ἄγχι βροτῶν πόλις, οἳ τε θεοῖσιν
ἱερά τε ῥέζουσι καὶ ἐξαίτους ἐκατόμβας.]

Scholiasta auctore cogitando supplendum: ὅπως μεταλήψεται τις
βρώσεως τοσοῦτον τόπον ἐρχόμενος. quid est his εὐτελέστερον κατὰ
τὴν διάνοιαν?

Odyss. E. 220. οὐκ ἐπὶ τὴν Πηνελόπην πεποιήται τὴν ἀπόστασιν,
ἀλλ' ἐπὶ τὰ οἴκοι. Emenda: τὴν ἀπότασιν. Passim eo sensu
legitur aut ἀποτεινόμενος aut τὴν ἀπότασιν ποιούμενος. Ad Odyss.
B. 39. τὴν ἀπότασιν τῶν λόγων ποιούμενος, et: πρὸς ἐκεῖνον τὸν
λόγον ἀποτεινόμενος. B. 229 οὐ πρὸς αὐτοὺς ἀποτείνεται, ἀλλὰ
πρὸς τὸ κοινόν. Δ. 78. πρὸς ἀμφοτέρους ἀποτείνεται. Cf. I. 198.
γ. 22. Similiter confusa ἐπίστασις et ἐπίτασις ad Odyss. Δ. 665.

Odyss. E. 240. αὖα παλαι: κατὰξηρα καὶ ἐξαιλισμένα.
Infeliciter coniiciunt ἐξηυλημένα, quod plane abs re abhorret.
Corrig. ἐξαιασμένα, exsiccata ἐξηρασμένα.

Odyss. E. 272. scribendum ἐσορῶντι: γρ. καὶ ἐσορῶντα. διχῶς
αἱ Ἀρισάρχου. editur ἐσορόωντα. Saepe in simili re apud Ho-
merum etiam antiqui libri, quibus Critici Alexandrini uteban-
tur, inter dativum et accusativum fluctuabant.

Odyss. E. 290.

ἀλλ' ἔτι μὲν μὲν Φημι ἄδην ἐλάαν κακότητος.

Scholion: — τὸ δὲ ἐλάαν κακότητος δηλοῖ τὸ κόρον σχεῖν τῆς κακίας. ὁ δὲ νοῦς· οἶμαι αὐτὸν ἐμφορηθήσεσθαι δυσυχίας ἐτέρας.

Periit antiqua et exquisita lectio, quam colligas ex Scholio ad Iliad. N. 315.

οἷ μιν ἄδην ἐλόωσι καὶ ἐσσύμενον πολέμοιο.

κατ' ἑνια τῶν ὑπομνημάτων „οἷ μιν ἄδην ΕΛΟΤΤΙ", ὃ ἐσι κορέσουσι, καὶ ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος·

ἀλλ' ἔτι μὲν μὴν Φημι ἄδην ἐλάαν κακότητος.

διὰ τῶν δύο ΛΑ. παρέκειτο ἙΑΑΝ.

μαρτυρεῖ καὶ τὸ.

ἄσειν ἐν Τροίῃ ταχέας κύνας.

οὕτως Ἀρίσταρχος: Certa est scriptura ἐάαν, unde parata est correctio ἐόωσι pro ἐλόωσι. Facile agnoscis geminum Iliad. T. 402.

ἐπεὶ χ' ἐῷμεν πολέμοιο.

ubi Scholion: ἄδην ἔχωμεν, κορεσθῶμεν. Cognata haec sunt proxime formis Homericis ἄσαι (passim), ἄμεναι Φ. 70, ἄσαιμι I. 489, ἄση Σ. 281., ἄσεσθε κλαυθμοῖο Ω. 717: ἄσασθαι T. 307., ἄσειν Λ. 818. et ἄδην et ἄδος Λ. 88.

τάμνων δένδρεα μακρά, ἄδος τέ μιν ἵκετο θυμόν.

quae significant κορεννύναι, πληροῦν, satiare, saturare, πρὸς κόρον, κόρος. Accedit his ἄτος πολέμοιο, id est ἀκόρετος. Unice veras et antiquas esse arbitror formas ἐάαν et ἐόωσι, quamobrem et in Iliad. T. 423.

οὐ λήξω πρὶν Τρῶας ἄδην ἐλάσαι πολέμοιο.

suspicio antiquitus ἄδην ΕΑΑΙ lectum fuisse.

Iterum literae maiusculae librario fraudi fuerunt E. 457, ubi nescio quis ὀλιγηπελέων comparat cum ὀλιγοδρανέων et interpretatur esse ὀλιγοψυχῶν. Fuerat ΛΙΠΟΨΥΧΩΝ id est λιποψυχῶν.

Odyss. I. 35. οὐκ ἂν ἐλοίμην πᾶσαν εὐδαιμονίαν ἈΝέχειν, imo vero ἔχειν.

Odyss. I. 48. ἐπισημαίνονται ἐν Ἰλιάδι γείτονα μὴ ὠνομάσθαι, ἐν δὲ Ὀδυσσεΐα. legendum ἐπισημειοῦνται.

Ad I. 14 annotatur προασφαλίζεται ἵνα ἐὰν Φανῇ τι αὐτῷ

ὁχληρὸς εἰς τὸν βιασάμενον τὸ αἷτιον ἤ. Graecum est εἰς βιασάμενον ἢ αἰτία ἔρχεται, non ἐστίν. Ergo emendandum pro ἤ.

Ad I. 21 male legitur χρηστὸν ἦθος ὑποφαίνει ὅπως οἱ οὔσης τῆς πατρίδος κήδεσθαι φάσκων. Rescribe ὁποιασοῦν οὔσης.

Ad I. 116 ὑπευλήσατο δὲ τσιαύτην νῆσον ἵνα μὴ πᾶς καθορμίσωνται ταῖς ναυσίν. Dindorfius nil nisi „ὑπευλήσατο corruptum.” Quid est legendum? ὑπεσήσατο. Multa exempla νεύειν εὐφίσασθαι eo sensu ipse Dindorfius attulit ad Steph. Thesaurum. Legitur in Scholiis Δ. 517. Ἄνδρων τὴν Θυέσου οἴκησιν ἢ Κύθηρα εὐφίσασται, et K. 20. ἐν Ἰλιάδι ὑποσησάμενος τὸν ἀνέμους ἐν Θράκῃ οἰκεῖν.

Aristarchus solebat verba Poëtae in popularem linguam vertere et sic percommode omnia legentibus interpretari. Huius rei multa sunt et perspicua in Codice Veneto A. exempla. Luculentum imprimis in hanc rem testimonium legitur ad Iliad. Γ. 406:

ἦσο παρ' αὐτὸν ἰοῦσα, θεῶν δ' ἀπόεικε κελεύθου.

Scholion: Ἀρίσταρχος ἀπόεικε διὰ τοῦ Κ ἀντὶ τοῦ ἀπόεικα καὶ χωρὶς τοῦ Σ κελεύθου. (vulgata enim lectio erat θῆ ἀπόειπε κελεύθους) θαυμάσειε δ' ἂν τις ἢ ἑτέρα διὰ τοῦ Π πεπάρεδυ. οὔτε γὰρ ἐν ταῖς Ἀρισταρχείοις οὔτε ἐν ἑτέρῳ (leg. ἐτέρῳ) τῶν γούν μετρίων ἐμφερόμενον πέφυκεν (leg. πέφηνεν). καὶ μόνον ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἀπαντα οὕτως ἐκτίθενται. προσθήσειν μοι δοκῶ καὶ τὴν Ἀρισταρχοῦ ῥῆσιν οὕτως ἔχουσιν. „τῆς δὲ ἐς τὰς (leg. τοὺς) θεοὺς ὁδοῦ καὶ παραχώρει μὴ βαδίζουσα εἰς αὐτούς.” Huiusmodi igitur antiquas παραφράσεις populari sermone conceptas et alibi passim in Scholiis reperias in Codice Harleiano servatas et in Odyssea X, veluti ad vs. 184 πεπαλαγμένον ἄζην: μεμολυσμένον τῇ ξηραδί, et ad vs. 185 ὁ κουρίζων φορέσκε: ὅπερ ἔφερε νέος ἄνθρωπος, ubi scribendum: ὅπερ ἐφόρει νέος ἄνθρωπος. Notum est discrimen inter φέρειν et φορεῖν, in quibus numquam est dubia et antiqua optio.

Odys. I. 63. ἄσμενοι: ἀκαχήμενοι διὰ τοὺς ἀπολωλότας, ἄσμενοι διὰ τὸ σεσῶσθαι αὐτούς. Emenda: ἀκαχήμενοι ΜΕΝ — ἄσμενοι ΔΕ — σεσῶσθαι αὐτοὶ.

Odys. I. 65. ἀρχαῖον ἔθος ἦν τῶν ἐπὶ ξένης ἀπολατμένων τὰς ψυχὰς ἐκ τρίτου ἀνακαλεῖν. Scribendum ἀπολομένων.

Odys. I. 98. διδάσκει ὅτι οὐ χρὴ ὅτι περὶδεῖν ἑταίρους κινδυνεύοντας, Graecum est eo sensu, quem locus postulat, ΠΕΡΙδεῖν.

Odys. I. 151. ἀποβρίξαντες: ἐπὶ τοῦ Ἄπονυσάζοντος τίθησι τὴν λέξιν scrib. Ἄπονυσάζοντος.

Odys. I. 173. εἰκότως αὐτοῦ ἀπέρχεται σὺν τοῖς ἑαυτοῦ ἑταίροις, verum est αὐτοῦ ἀπέρχεται.

Odys. I. 195. legendum: οὐδὲ ὄπλα ἐπιφέρεται ἵνα μὴ πολέμιος εἶναι δοκῇ. αὐτὸς δὲ πάρεσι καὶ οὐ προπέμπει. In libris est μὴ ὡς πολέμιος et παρέςΗ.

καὶ et ὡς ex compendiis confusa sunt ad I. 196. εἰκότως καὶ πρὸς ποιμένας ἀπιὼν ἄλφιτα καὶ οἶνον βρσάζει. manifesto requiritur εἰκότως ὡς πρὸς ποιμένας ἀπιὼν.

Etymologias quidam venans ad I. 276 scribit: Φέρτερον τὸ κρεῖσσον λέγει ποιήσας τοῦνομα ἀπὸ τοῦ μάλλον Φέρειν δύνασθαι τὰ προσπίπτοντα. τούτοις οὖν ἐν εἶδει καὶ ὁ πλοότερος ὁ Φέρειν μάλλον ὄπλον δυνάμενος καὶ ἀντιφέρει ὁ ἐξ ἐναντίας τῷ Φέροντι ἀντιφέρων τὸ ἴσον. Corrige τούτοις οὖν συνάδει καὶ ὁ πλοότερος et ὄπλα et ἀντιφερίζει.

Ad K. 20 Porphyrius scribit: τινὲς δὲ ὅτι παρέστησεν ἀστρολογίας ἔμπειρος ὢν κτέ. L. παρετήρησεν, ut recte legitur ad vs. 6.

Odys. I. 202. Φιάλαι τινὲς ἦσαν καὶ Πώματα, dixerat καὶ ἑκπώματα.

Odys. I. 229. leg. ὑπὸ φιλοτιμίᾳ ἰδεῖν αὐτὸν θέλει. pro ὑπὲρ.

Odyss. I. 257. leg. ὅλως τίθησι τὴν λέξιν ἐπὶ τῆς ἀδιαρθρώτῃ Φωνῆς. pro ὅλως οὐ τίθησι τὴν λέγουσαν.

Odyss. I. 273. supplendum: ἢ δι' ἀπειρίαν (Ἡ) ὥς ἂν μακρόθεν ἐληλυθὼς τὰ Κυκλώπων ἀγνοεῖς.

Edidit Bekker Odyss. K. 30.

καὶ δὴ πυρπολέοντας ἐλεύσσομεν ἐγγὺς ἐόντας.

Scholion: ἐγγὺς ἐόντες: ἐόντες ἡμεῖς, quod verum est et Homero reddendum.

K. 91.

ἐνθ' οἷ γ' εἴσω πάντες ἔχον νέας ἀμφιελίσσας.

Scholion: ἀντὶ τοῦ εἰσεῖχον ὥς μὴ συγχεῖσθαι τὸ ἐνδον, adde καὶ εἴσω. cf. Lehrs de Arist. Stud. Hom. p. 138.

K. 110.

ὅστις τῶνδ' εἶη βασιλεὺς καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι.

Scholion: τὸ δὲ οἷσιν Ἀρίσταρχος διὰ τοῦ τ καὶ τοῖσιν ἀνάσσοι ἀντὶ τοῦ τίνων. Fieri non potest ut τοῖσιν ita usurpetur, quod nemo melius quam Aristarchus sciebat. Verum videtur ΟΤΟΙCΙΝ ἀνάσσοι ἀντὶ τοῦ ὄντινων, ut in Iliad. O. 491.

ἡμὲν ὅτοισιν κῦδος ὑπέρτερον ἐγγυαλίξῃ,
ἡδ' ὅτινας μινύθῃ τε καὶ οὐκ ἐθέλῃσιν ἀμύνειν.

K. 169. κατεῖχε δὲ τοὺς δύο πόδας συνδεδεμένους ταῖς δύο χερσὶ σκηριπτομέναιC τῷ δόρατι. Verum est σκηριπτόμενOC, sed participium vicino χερσὶν accommodatum est.

K. 179.

ὥς ἐφάμην, οἱ δ' ὦκα ἐμοῖς ἐπέεσσι πίθοντο.

Scholion: δοκεῖ ἐναντίον εἶναι τοῖς ἡθυμηκόσι τὸ ὦκα. διὸ ἐν τισι τὸ οὕτως φέρεται. Videtur fuisse: τὸ αὖτις φέρεται.

K. 277. Ἑρμείας χρυσόρραπις ἀντεβόλησεν: οὐχ ὥς Αὐτολύκου πατήρ, Ὅμηρος γὰρ τοῦτο οὐ δηλοῖ, ἀλλ' ὅτι ὁ λόγος θεὸς καὶ τὸν σπουδαῖον εἰς λόγους τιμᾷ.

Emenda ἀλλ' ὅτι λόγιος ὁ θεός. Satis notus ὁ λόγιος Ἑρμῆς.

K. 326.

θαῦμά μ' ἔχει ὥς οὔ τι πῶν τάδε φάρμακ' ἐθέλχθης.

Mirum ni Homerus vitato molesto hiatu dixerit ut optimus quisque solet:

θαῦμά μ' ἔχει πῶς οὔ τι — ἐθέλχθης.

Intolerabilis est hiatus etiam Λ. 52.

οὐ γάρ πω ἐτέθαππο ὑπὸ χθόνος εὐρυοδείης.

quidni κατὰ χθονός? Peior etiam est lectio Λ. 144.

εἰπὲ ἄναξ πῶς κέν με ἀναγνοίῃ τὸν ἐόντα.

Lenissime sic emendabitur:

εἰπὲ ἄναξ ὅππως κέ μ' ἀναγνοίῃ τὸν ἐόντα.

In Iliad. Σ. 385.

τίπτε, Θέτι τανύπεπλε, ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ.

qui repetitus legitur vs. 424. Repperi veram lectionem alicubi in Scholiis Venetis

τίπτε Θέτις τανύπεπλος ἱκάνεις ἡμέτερον δῶ.

Corruptus etiam circumfertur versiculus in celebrato loco Iliados Z. 479.

καί ποτέ τις εἶπῃσι· πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων.

Huius loci vitium satis per se intelligitur, sed quod conieceram καί ποτέ τις εἶποι, diserte in Scholio Marciani A scriptum esse comperi. Librarii notum illud καί ποτέ τις εἶπῃσι, quod et alibi passim et in vicinia vs. 459 legitur, ἔναυλον habentes loci sententiam pariter et metrum pessumdederunt.

K. 492. εἶτα κατὰ μὲν Σειρῆνας καὶ τὸν πορθμὸν ὡς γειτνιῶσα μηνύει — περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐπιτρέπει τῷ μάντει. Emenda: εἶτα ΤΑ μὲν κατὰ ΤΑC Σειρῆνας.

Ambigebatur utrum πέποσθε an πέπασθε verior esset scriptura Iliad. Γ. 99.

ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.

et Odys. K. 465.

ἐπεὶ ἢ μάλα πολλὰ πέποσθε.

et Odys. Ψ. 53.

ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέποσθε.

Aristarchus ex Odys. P. 555.

καὶ κήδεά περ πεπαθυίη,

collegit πέπασθε esse scribendum. Ἐντεῦθεν δῆλον, inquit, καὶ τὸ Ἰλιακὸν διὰ τοῦ Α ἐσὶν

ἐπεὶ κακὰ πολλὰ πέπασθε.

Ioculari errore grammaticus nescio quis ad Odys. K. 465 adscripsit πέπασθε: κέκτησθε, quasi a πέπαμαι esset, quod Dore et Iones pro κέκτημαι olim usurpabant, uti et Xenophon: Spartanis sumsit. Argumento est autem invenisse hominem in libris suis ΠΕΠΑΣΘΕ non ΠΕΠΟCΘΕ.

Odys. Λ. 38. οἱ ἔξ παρὰ Ζηνοδότῳ καὶ Ἀριστοφάνει ἠθετοῦντο scribendum de more ΠΡΟῤθετοῦντο. Sic enim Scholia passim declarant Aristarchi ἀθετήσεις antiquiorum Criticorum iudicii confirmari. Si ἠθετοῦντο verum esset Aristarchus ab illis dissentire videretur, quod contra est.

Odys. Λ. 51. ὁ μὲν Τειρεσίας πίνων τοῦ αἵματος ἐμαντεύετο αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαὶ πίνουσαι ἐπεγίνωσκον. perspicuum est πίων ἐπιοῦσαι reponi oportere: πῶς γὰρ ἂν τις πίνων ἅμα μαντεύσαιοτο

Ad Λ. 476 scribe Φρένες γὰρ οἱ κρεμασῆρες τοῦ ἥπατος „ἔ: Φρένες ἥπαρ ἔχουσιν,” et adscribe Odys. I. 301.

Dele inopportunum καὶ in scita observatione ad Λ. 563. δῆλον οὖν ὅτι [καὶ] τῶν παρὰ τραγωδοῖς λόγων βέλτιον αὐτοῦ ἢ σιωπῇ ut apud Aristophanem *Ran.* 916.

ἐγὼ δ' ἔχαιρον τῇ σιωπῇ καὶ με τοῦτ' ἔτερπεν
οὐχ ἥττον ἢ νῦν οἱ λαλοῦντες.

Deinde Scholion versui 564 appositum πόθεν τοῦτο οἶδεν; καὶ γὰρ ὁ Αἴας ἀπὼν ᾤχετο, pertinet ad vs. 565.

ἐνθα χ' ὁμῶς προσέφη κεχολωμένος ἢ κεν ἐγὼ τόν.

ad quem quod annotatur τὸ τέλειον (idem quod τὸ πλήρες) Κ ἐσιν. ὁ δὲ ἢ ἀντὶ τοῦ ὥς, et in praecedente Scholio interpretatio προσέφη ἂν ὥς καὶ ἐγὼ αὐτόν, indicant veterem lectionem fuisse: ἢ καὶ ἐγὼ τόν, pro ἢ κεν ἐγὼ τόν.

Λ. 568. πῶς οἶδε τούτους ἢ τοὺς λοιποὺς ἔσω τῶν Ἄιδου πυλῶν ὄντας καὶ τῶν ποταμῶν; Aristarchus quaesiverat: πῶς εἶσι τούτους;

N. 33.

ἀσπασίως δ' ἄρα τῷ κατέδου Φάος ἡελίοιο.

Scholion: γρ. ἀσπάσιος, quod est manifesto mendosum. Videtur a poëta profectum ἀσπασίῳ δ' ἄρα τῷ κτέ.

Perturbatum est Scholion ad N. 96. ἐδείχθη σαφῶς ὅτι θαλάσσιος θεὸς ὁ Φόρκυν. κακῶς ὁ Ἀριστοφάνης ἔγραφεν ἐκεῖ (Odys. A. 72).

Φόρκυνος θυγάτηρ ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος.

ἀντὶ γὰρ τοῦ μέδοντος, φησὶν, ἴν' ἢ ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος καὶ συνάπτεται τῷ ἐξῆς. Aristophanes legebat

Φόρκυνος θυγάτηρ ἀλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντι

ἐν σπασσὶ γλαφυροῖσι Ποσειδάωνι μιγεῖσα.

Aristarchus contra Φόρκυνος — μέδοντος. Ergo in Scholio scribendum: κακῶς οὖν Ἀριστοφάνης et supplendum ἀντὶ γὰρ τοῦ μέδοντος ἔγραφε μέδοντι, ἴν' ἢ κτέ. In seq. Scholio ubi legitur: κατὰ φανέν αὐτῷ καταλιπεῖν τὰς τρίβους ταύτας ἀφίκετο εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Pro καταλιπεῖν revocanda scriptura Codicis καταλιπών, et φανέν αὐτῷ idem quod δόξαν αὐτῷ est noto usu ἐπεὶ αὐτῷ ἔδοξεν.

N. 130.

Φαίηκες τοίπερ τοι ἐμῆς ἔξ εἰσι γενέθλης.

Scholion: ἐξ ἐμῆς ὑπάρχουσιν. „ἐξ ἐμῆς” ὡς τὸ „Μυρμιδόνων δ' ἔξ εἰμι.” Corrigendum: ἐξ ἐμοῦ ὑπάρχουσιν et verbis transpositis „ἐμῆς ἔξ” ὡς τό κτέ.

Ad N. 223. οἳ τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν apponitur: ὅτι καὶ οἱ βασιλεῖς ἔνεμον. δῆλον δὲ ὧν φησιν Ἀνδρομάχη (Iliad Z. 423)

πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς

βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσιν.

Saepissime videbis δι et ἐξ inter se permutari quia tam simili nexu scribuntur ut nisi diligenter hoc agas nequeas dignoscere. Namque postulat usus ut dicatur δῆλον ἐξ ὧν φησι, non δι' ὧν.

Odys. Π. 428 duplex ferebatur scriptura altera τὸν ῥ' ἔθελον κτεῖναι, et altera, quae in Marciano sic indicatur κτεῖναι: γρ.

Φθεῖσθαι, ubi manifestum est Φθῖσαι scribi oportere. Perpetuo in his librarios turbare videbis. Photius in Lexico:

Φθεῖσθαι: διαΦθείρεσθαι.

Φθεῖναι: προλαβεῖν.

Φθείσεται: καταλήψεται.

Φθείσονται: διαΦθαρήσονται.

Quae omnia flagitiose corrupta sunt. Pro Φθεῖσθαι scribendum Φθῖσθαι Odyss. ζ 117

Φῆς δ' αὐτὸν Φθῖσθαι Ἀγαμέμνονος εἵνεκα τιμῆς.

et aliis locis. Tum Φθῆναι: προλαβεῖν et Φθήσεται: (προ)καταλήψεται, et Φθίσονται: διαΦθαρήσονται, Iliad. Λ. 821.

ἢ ἤδη Φθίσονται ὑπ' αὐτοῦ δουρὶ δαμέντες.

Simili modo apud Hesychium et alios in re minime obscura grassari videbis eos, quibus nonnulli omnia credenda esse inepti opinantur.

Passim in his Scholiis dormitantium scribarum hallucinationes pro discrepantibus scripturis accipi videbis, qualia supra ἠνδαλίμοισι vidimus et κυδῆναι. Istae ineptiae subinde viros doctos nil mali suspicantes in errores pudendos induxerunt. Sic ἐπὶ ἡμερόεντα P. 519 scriba alias res agens in ἐπιμερόεντα corrumpit, unde Lobeckius mirifica quaedam comminiscitur, et post pauca vs. 555 scriba nihili πεπαθολῆς hallucinans dedit pro πεπαθυῖη, quod nescio quis arripiens ἀντὶ τοῦ πέπονθας positum esse inepte de suo fingit. Fefellere ista Buttmannum, qui in his „manifestum indicium variae lectionis καὶ κήδε' ἅπερ πεπαθολῆς” sibi visus est invenire.

Ad Odyss. P. 159. Dindorfius ἔσιν: γρ. ἔσιν. Referendum erat ad vs. 156.

ἰσίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος ἦν ἀφικάνω,

ubi alii ἐσίη scribebant. Hinc Scholion ἐσίη: γρ. ἰσίη. Et hoc Ionicum est unde Ἰσιαῖος apud Herodotum, qui ἀττικισί apud alios Ἑσιαῖος appellari solet.

Odyss. P. 455.

οὐ σύγ' ἄν ἐξ οἴκου σῶ ἐπισάτη οὐδ' ἄλλα δοίης.

Scholion: [οὐδ' ἄλλα] οὕτως Ἀρίσταρχος ἀνέγνωκε καὶ ἀπέδωκε τοῦς

λας. ὁ δὲ Καλλίστρατος οὐδαλα, τὰ κόπρια, παρὰ τὸ ἐν τῷ οὐδῶ
εἶσθαι. Ambigitur quid sit ΟΤΔΑΛΑ. Recte Aristarchus οὐδ'
ἴλα. Hesychius οὐδ' ἄλλα: οὐδὲ τὸ ψυχρὸν καὶ ἄφθονον εἰς χρῆσιν.
nepte ψυχρὸν scribitur pro τὸ τυχόν. Hinc Theocritus XXVII. 60.

Φῆς μοι πάντα δόμεν, τάχα δ' ὕπερον οὐδ' ἄλλα δοίης.
Callistratus autem quid designaverit vide. Ex ΟΤΔΑΛΑ com-
miniscitur vocabulum nihili οὐδαλα, idque de suo fingit κόπρια
significare et absurdam etymologiam adfingit παρὰ τὸ ἐν τῷ
οὐδῶ κεῖσθαι. Absurdo omnia, sed absurdissima omnium est loci
ipsius sententia: σὺ δὲ τῷ σῶ ἐπισάτῃ οὐδ' ἂν κόπρια δοίης.
Nihilo sanior Comanus ad Σ. 27 cui γρηὶ καμινοῖ videtur esse
τῇ καμούσῃ τὰς Ἰνας!

In Aristarchi verbis ad P. 475 periit potentialis vocula ἂν:
καθεύδονταί ἔξ (475—480). πῶς γὰρ (ἂν) ὁ Ἀντίνοος ἐκαρτέρησεν
ἐπὶ ταῖς κατάραις, ὅς ἐπὶ τοῖς ἐλάσσοσιν οὕτως ἡγρίανεν; πῶς τε
συναλγοῦσιν αὐτῷ οἱ λοιποὶ εἰ τοιοῦτος ὢν οὕτω κατηρᾶτο πικρῶς;
quae et recte cogitata sunt et verbis idoneis succincte, ut
Aristarchi mos est, enunciata.

Pulcherrima est Buttmanni emendatio ad Σ. 27. γρηὶ καμινοῖ:
— τῇ Φρυγτούσῃ τὰς κριθὰς — Ο ΑΤΤΙΚΟΙΚΟΔΟΜΕΥΕΙΝ
Φασίν. Hinc scriba effecit ὁ Ἀττικὸς οἰκοδομεύειν Φασίν. Rem
acu tetigit Buttmannus rescribens ὁ Ἀττικοὶ κοδομεύειν
Φασίν.

Ad Odyss. Σ. 64 annotatur ξεινοδόκος: — διὰ τοῦ Κ ἀντὶ
τοῦ Χ ὡς ἰσοδόκος ἢ ἀπὸ τοῦ δέχεσθαι. Quid subi vult ἦ? Cor-
rige ὡς ἰσοδόκη ἀπὸ τοῦ δέκεσθαι, nam ἰσοδόκη quid sit
novimus, ἰσοδόκος non item. Eodem modo δουροδόκη formatur.
Melius ξεινοδόκος cum Attico δωροδόκος comparasset.

Quod annotatur ad Σ. 115. 116. οὗτοι οἱ δύο ἐκ τῶν ἄνωθεν
μετηνέχθησαν. ἐκεῖ μὲν γὰρ προτρέπων φοβεῖ, ἐνταῦθα δὲ
τελέως ἀπάνθρωπον τὸ ἡμιθυῖν ἀπειλεῖν. διὸ περιγράφονται.
(nam sic esse emendandum hunc locum supra ostendimus),
argumento est, Criticos Alexandrinos talia ex aequalium suo-
rum moribus, non ex heroicae aetatis sensu aestimare solere.

Fortasse in aula Ptolemaeorum purpurati non tam inclementer dixissent, sed est aliquid inter petulantes Penelopae procos et Ptolemaeorum aulicos in molli otio deliciis diffuentes et omni humanitate expolitos. Duo quum dicunt idem, non est idem, sed ferendum in hoc, intolerabile in illo.

Odyss. Σ. 229.

ἐσθλά τε καὶ τὰ χέρηα· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.

Scholion ex Aristonico: ἡθέτει καὶ Ἀρίσταρχος. Laceras et mendosas Scholii reliquias vides. Quis quo argumento versum hunc expunxerit olim diligenter fuerat adscriptum, sed haec omnia perierunt. Nihil superest nisi ἡθέτει καὶ Ἀρίσταρχος, et id quoque mendosum est. Aristonicus omnia ad unum Aristarchum referebat, huius σημεία explicabat, huius ἀθετήσεις commemorabat. Itaque sedulo Aristarcheis ἀθετήσεις addebat si quis ante Aristarchum in eadem sententia fuisset, ἡθέτει καὶ Ζηνόδοτος, ἡθέτει καὶ Ἀριστοφάνης, Διοκλῆς προηθέτει, omnia ad Aristarcheas ἀθετήσεις spectant. Ergo non potuit οὕτω καὶ Ἀρίσταρχος scribere, sed, ut veri simillimum est, οὕτω καὶ Ἀριστοφάνης. Nomina haec μυριόλεκτα in Scholiis compendiis scribebantur. Quam saepe Dindorfius pro ἀρίων recte correxit Ἀρίσταρχος.

Σ. 330. ἀθετοῦνται τρεῖς ὡς ἐκ τῶν ἐξῆς μετατιθέμενοι. Perperam in tali re praesens ponitur μετατιθέμενοι pro perfectō μετακείμενοι.

T. 34.

πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη

χρύσειον λύχνον ἔχουσα Φάος περικαλλὲς ἐποίει.

Scholion: λέγει δὲ τὴν δᾶδα κυρίως. τοῦ δὲ παρ' ἡμῖν καλουμένου λύχνου τοὺς ἥρωας χρωμένους ὁ ποιητὴς οὐκ εἰσάγει οὐδὲ Ἡσίοδος μέμνηται. Necessarium est τῷ δὲ παρ' ἡμῖν καλουμένῳ λύχνῳ scribere, sed quo pacto facem, taedam Poëta χρύσειον λύχνον appellare potuerit Grammaticus non videtur cogitasse.

Odyss. T. 121.

μή τις μοι δμῶν νεμεσήσεται ἢ σύγ' αὐτή.

Scholion: δμῶν σὺν τῷ I καὶ περισπωμένως, θηλυκὸν γὰρ ἐστίν.

οὕτως Ἀρίσταρχος καὶ Ἡρωδιανός, id est Aristarchi sententiam Herodianus probavit et argumentis confirmavit. Fugit nos omnes ancillas apud Homerum ΔΜΩΙΑC appellari non ΔΜΩΑC, δμῶάς non δμῶάς. Certa analogia τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα in tali forma necessarium esse demonstrat. Simili modo vulgo peccabatur in ΘΩΙΗ — ΘΩΗ et ΑΘΩΙΟC — ΑΘΩΟC et ΠΡΩΙΡΑ — ΠΡΩΡΑ, et ΖΩΙΟΝ — ΖΩΟΝ et ΩΙΟΝ — ΩΟΝ, nam ῶν scribendum et ἀθῶος et πρῶρα et ζῶον et ῶόν nunc quidem satis inter omnes constat. Itaque posthac ab Aristarcho admoniti ἰμῶαί scribemus et

μή τις μοι δμῶων σὺν τῷ Ι.

T. 471.

τὴν δ' ἄμα χάρμα καὶ ἄλγος ἔλε φρένα.

Scholion: Σοφοκλῆς χάρμῃ ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη. Vidit Dindorfius senarium esse ex Aeschyli *Agamemnone* 270

χαρά μ' ὑφέρπει δάκρυον ἐκκαλουμένη.

Eustathius χάρμα legerat et de suo dedit ἐκκαλούμενον. Sic volent vitiosis parcere et sana depravare. Ridiculum huius rei exemplum est in Photii Lexico v. Ξενοκοπεῖν: ἐπὶ τοῦ πληγὰς λαβόν. οὕτω Μεταγένης. Suidas ea describens *correxuit*, si Musis placet, ἀντὶ τοῦ πληγὰς λαβεῖν. Meinekius verum repperit Ξυνεκόπην: ἐπὶ τοῦ πληγὰς ἔλαβον.

Odyss. T. 598.

σὺ δὲ λέξεο τῷδ' ἐνὶ οἴκῳ

ἢ χαμάδις σορέσας ἢ τοι κατὰ δέμνια θέντων.

Scholion: ἢ θεραπαινίδων θέντων κατ' Ἀττικὴν ἢ θέντων ἀντὶ τοῦ θέτωσαν. Rectissime Dindorfius supplevit κατ' Ἀττικὴν συνήθειαν, sed quae quaeso est illa Ἀττικὴ συνήθεια? Est perineptum Grammaticorum παράκουσμα, qui quum inaudivissent in *duali* apud Atticos masculini et feminini generis formas esse easdem ut apud Platonem δύο τινὲ ἰδέα ἄρχοντε καὶ ἄγοντε (in *Phaedro* p. 237. D.), conceperunt stolidam opinionem, quae est in Bekkeri *Anecdosis* p. 367, 34 (οἱ Ἀττικοὶ) κέχρηται ταῖς ἰφσενικαῖς μετοχαῖς ἀντὶ θηλυκῶν πολλάκις. Ergo θεραπαινίδων ἔντων pro θεισῶν optime habet κατ' Ἀττικὴν συνήθειαν. O grammaticos male sanos!

Τ. 152 καθήρατε δὲ κρητῆρας] καθάρατε. ἔνθεν κόρημα. Unde κόρημα? ἐκ τοῦ καθαίρειν? Nugae. Corrige 149. δῶμα κορήσατε] καθάρατε. ἔνθεν κόρημα.

Τ. 251. βοῦν ἀγελαίην] — ἔτι ἐν ἀγέλαις οὔσαν καὶ μήπω ὑπὸ ζυγὸν οὔσαν. Legendum ὑπὸ ζυγὸν ἰοῦσαν.

Τ. 255. ἐωνοχόει δὲ Μελανθεύς] οἶνον τοῖς κυπέλλοις ἐπέβαλεν οὐκ ἐκίρνα. εἶπε γὰρ ἄνω κρητῆρσι κεράσσατο. *Ἄνω id est Σ. 423.

τοῖσιν δὲ κρητῆρα κεράσσατο Μούλιος ἦρως.

Sed indicare voluerat vicina Τ. 252.

ἐν δέ τε οἶνον | κρητῆρσιν κερώντο.

Quam male Graece loquitur qui ἐπιβαλεῖν dicit pro ἐγχείαι. caeterum ἐωνοχόει, ut et Iliad. Δ. 3. νέκταρ ἐωνοχόει ex antiqua scriptura ΕΟΙΝΟΧΟΕΙ male lectum est pro ἐοινοχόει.

Odyss. Ψ. 99. τίφθ' οὔτω πατρὸς νοσφίζεαι: ἀλλοτριοῦσαι τῇ διαθέσει. Est ea forma ἀλλοτριοῦσαι Alexandrina et plebeia: ut ἀκροῶσαι, sic et ἀλλοτριοῦσαι pro ἀλλοτριοῖ, quod rarum et notabile est.

Multa in extrema parte carminis leguntur indigna summo poëta, cui praestantissima quaeque in prioribus debentur. Centonibus fere sunt similia aut εὐτελῇ καὶ ἀγεννῇ περὶ τὴν φράσιν. Quam atrox et omnem modum excedens crudelitas cernitur in his X. 474.

ἐκ δὲ Μελάνθιον ἦγον ἀνὰ πρόθυρόν τε καὶ αὐλήν.

τοῦ δ' ἀπὸ μὲν ῥῖνάς τε καὶ οὔατα νηλεῖ χαλκῷ

τάμνον, μήδεά τ' ἐξέρυσαν κυσὶν ὦμα δάσασθαι

χεῖράς τ' ἠδὲ πόδας κόπτον κεκοτηότι θυμῷ.

Non sunt haec καταπληκτικά, sed βδελυρά τε καὶ μιαρά. Recte vates antiquus Iliad. Ψ. 20.

πάντα γὰρ ἤδη τοι τελέω τὰ πάροιθεν ὑπέστην,

Ἑκτορα δεῦρ' ἐρύσας δώσειν κυσὶν ὦμα δάσασθαι.

Minae hae sunt animi dolore ardentis. Recte poëta vetus in Odyss. Σ. 86.

ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμῃσι καὶ οὔατα νηλεῖ χαλκῷ

μήδεά τ' ἐξέρυσας δώῃ κυσὶν ὦμα δάσασθαι.

minae sunt inanes, quibus protervi iuvenes hominem nihili pavidum terrent. Arripuit haec aut aliquanto deterior cantor aut

ποκευασῆς nescio quis et quas animus ardens minas iecerat inanes, s poenas a misero Melanthio intolerabili saevitia sumtas esse igit et addidit etiam de suo aliquid, χειράς τ' ἡδὲ πόδας κόπτον, iasi nondum esset satis. Praeterea multum dubito an praecidere anus Graece dici possit χειρας κόπτειν pro ἀποκόπτειν.

C. G. COBET

DIODORUS SICULUS.

Lib. XIII. 108. 2. τῶν ἱερῶν ὅσα μὴ ΚΑΛῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἔδοκει διεφθάρθαι. Pro inepto καλῶς reponere τελέως. Passim legitur τελέως διαφθαρήναι, ut XIV. 28 5. καὶ τελέως ἂν ἅπαντες διεφθάρησαν.

Lib. XIV. 30. 3. τῷ τε Ἡρακλεΐ καὶ Διὶ σωτηρίῳ θυσίαν ἐποίησαν. Lege una litera minus καὶ Διὶ Σωτῆρι.

Lib. II. 36. 6. συμβάλλονται δὲ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τὰ νόμιμα πρὸς τὸ μηδέποτε ἔνδειαν τροφῆς παρ' αὐτοῖς εἶναι. Non potuit Diodorus συμβάλλονται τὰ νόμιμα scribere pro συμβάλλεται. Idem sic dixit paullo ante § 4. Φασὶ μηδέποτε τὴν Ἰνδικὴν ἐπισχεῖν λιμὸν ἢ καθόλου σπάνιν τῶν πρὸς τροφήν ἀνηκόντων. Quam mutata sunt tempora!

Lib. III. 6. 3. memorabile legitur exemplum superstitionis ex philosophiae studio extinctae. κατὰ τοὺς ἐπάνω χρόνους ὑπῆκουον οἱ βασιλεῖς (τῶν Αἰθιοπῶν) τοῖς ἱερεῦσιν — ὑπ' αὐτῆς τῆς δισιδαιμονίας τοὺς λογισμοὺς κατισχυόμενοι· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον Πτολεμαῖον ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰθιοπῶν Ἐργαμένης μετεσχηκῶς Ἑλληνικῆς ἀγωγῆς καὶ φιλοσοφίας — λαβὼν φρόνημα τῆς βασιλείας ἄξιον — τοὺς ἱερεῖς ἅπαντας ἀπέσφαξεν.

C. G. C.

DE
LOCIS QUIBUSDAM
APUD THUCYDIDEM.

Nihil est iucundius quam Thucydidem relegere in nova HER-
WERDENI editione, in qua praeclarus scriptor

ἐξωμμάτῳται καὶ λελάμπρυνται κόρας
receptis in textum Criticorum emendationibus et diligenter resectis
quae frigide et inepte olim sunt a multis παρεμβεβλημένα, ut
nunc pleraque sine ulla offensione legi possint. De caeteris locis
alias diligenter acturus nunc textum quem habemus componam
cum insigni fragmento in Wescheri *Poliorceticis* in *Excerptis*
Historicorum servato.

Descripsi Parisiis ipse locum summa cura cum omnibus ve-
teris librarii mendis ac vitiis.

Pag. 333. Codex:

ΕΚ ΤΩΝ ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ.

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΠΛΑΤΑΙΕΩΝ.

Est operae pretium in hoc Thucydidis loco II. 75. sqq.
scripturas Codicum nostrorum cum lectionibus huius perantiqui
libri conferre.

Pag. 336. 1. Codex: πρῶτον μὲν περιεσαύρωσεν αὐτοὺς τοῖς
δενδρεσιν α ἐκοψαν τοῦ μηδένᾳ ἐπεξίεναι ἐπὶ τὸ χῶμα ἔχουν.
Recte in editis: τοῦ μηδένᾳ ἔτι ἐξίέναι, ἔπειτα χῶμα ἔχουν.

ignat cum loci sententia ἐπεξιέναι et unice verum est ἐπιέναι, ut cap. 73. ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι.

Praeterea mendosum est περιεσαύρωσεν, in quo omnes contiunt quamquam perspicuum est περιεσαύρωσαν requiri, ut sqq. ἔχουν — ἐλπίζοντες.

Pag. 333. 4. Codex: στρατευμα | τοσούτου εργαζομένου.

Pag. 433. 5. Codex: τεμνοντες εκ του κ* θαιρωνος pro Κιθαί-
ωνος.

Pag. 333. 7. Codex: καὶ εἴτι αλλο ανυττειν μέλλοι pro ἀνύτειν.

Pag. 333. 10 Codex: τοὺς δὲ υπνουν τε καὶ σιτον αιρεσθαι.
mendate nostri libri ὕπνον τε καὶ σῖτον αἰρεῖσθαι. Non est
Atticum ὑπνοῦν pro καθεύδειν vel κοιμᾶσθαι.

Pag. 334. 7. ὥς τε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μήτε πυρφό-
ροις βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι. Vulgatur μήτε πυρφόροις
ἰσοῖς βάλλεσθαι, sed οἰσοῖς interpolatum esse Weschero plane
essentior. Conspirant autem omnes in ἐν ασφαλεια τε εἶναι (sic
Codex). Emendandum ἐν ἀσφαλεῖ, nam sic veteres constanter
licebant ut in tuto esse Latine. Confirmant loci poëtarum et
quod saepe legitur ἐν ἀσφαλεσάτῳ et ἐν ἀσφαλεσέρῳ.

Pag. 334. 7. Codex: ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μεγα και
τὸ — αντανειηαυτω. Fallitur W. μέγα omissum esse dicens.

Pag. 334. 9. Codex: η προσηπτετο | χωμα εσφορουν. Recte
nostri: ἢ προσέπιπτε τὸ χῶμα ἐσεφόρουν.

Pag. 334. 10. Codex: ἐν ταρσοις καλαμων πηλω ενιδοντες
εσεβαλον. Vulgo ἐνείλλοντες. Verior forma est ἱλλω, ἐξίλλω,
ὑπίλλω, ἐνίλλω, ut alibi ostendimus. ΕΝΙΑΛΟΝΤΕC in ἐνίλον-
τες abiit et sic ἐνιδόντες natum.

Pag. 335. 2. Codex: ησον ἀνοίγειν inepte pro ἥσον ἀνύτειν.

Pag. 335. 10. Codex: τους πλαταιας ἐφόβησεν, et similiter

pag. 336. 17. *τους πλαταιας*. Vulgo utrobique *τους Πλαταιέας* scribitur quamquam satis constat *ἄττικισί* non aliter dici quam *οἱ Πλαταιῆς*, *τῶν Πλαταιῶν* et *τους Πλαταιᾶς*, quam formam bis vetus liber incolumem servavit.

Similiter in fine loci pag. 337. 8. emendate scriptum est *ἡ πλαταιῶν πολιορκία* pro vulgata *Πλαταιέων*.

Pag. 335. 18. Codex: *χαλαρακταις αλυσεσιν* inepte pro *χαλαραῖς αλύσεσιν*.

Notum est K et IC inter se confundi ut in *σκούφος* pro *CICυφος*.

Pag. 336. 4. Codex: *νομίσαντες ἄπορον εἶναι ἌΠΟ τῶν παρόντων δεινῶν ἐλεῖν τὴν πόλιν*. Sic omnes fidei concordia sed Graece non aliter dicitur quam *ἽΠΟ τῶν παρόντων δεινῶν*.

Pag. 336. 11. Codex: *διὰ πολυχειρίαν π (foramen) ῥηνήσαντες καὶ τῆς*. Editur: *ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς*.

Pag. 336. 17. Codex: *καὶ τους πλαταιας ταλλα διαφυγοντας ελαχισουσδεησαι διαφθειραι*. Sic *stipes dedit* pro *ἐλαχίστου* ἔδεδωκε.

Pag. 336. 20. Codex: *ὔδωρ πολὺ καὶ βροντὰς*. Vulgatur *ὔδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ περπεραμ*.

Pag. 337. 2. Codex: *μέρος μὲν καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ πλεον ἄφέντες*. Vulgo *μέρος μὲν ΤΙ καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδου*, mendose utrumque. Verba *τὸ δὲ πλεον ἄφέντες* Bekkerus et alii resecant non cogitantes sic *μέρος ΜΕΝ* dici non potuisse.

Pag. 337. 4. Codex: *διελομενοι καὶ τὰ πολεις το χωριον*. Fallitur W. ex Codice proferens *διελομ τὰ*.

Pag. 337. 5. Codex: *ἐξωθεν ἐξῆς ἐπληνθευσαντο καὶ ἐπειδὴ πανεξηρτασο* pro *ἐξ ἧς ἐπλινθεύσαντο* — *πᾶν ἐξείργατο*.

Pag. 337. 6. Codex: *φυλακας του ἡμισέως τείχους*. Solemnis error pro *ἡμίσεος*. Sic passim etiam in hoc Codice scribitur *βραχέως*, *βραδέως*, *ταχέως* pro *βραχέος*, *βραδέος*, *ταχέος* et sim.

C. G. COBET.

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.
VOLUMEN OCTAVUM.

LUGDUNI-BATAVORUM
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
HARRASSOWITZ.

1880.

INDEX.

	Pag.
De locis nonnullis apud Eunapium in Vitis Sophistarum et Fragmentis Historiarum. <i>Continuantur ex Tom. VI. pag. 336</i> . C. G. COBET	1— 20.
Gallius C. G. C.	20.
Ad Fragmenta Comicorum Graecorum , scripsit S. A. NABER.	21— 55.
Diodorus Siculus . C. G. C.	55.
Fragmenta inedita Poetarum Graecorum . C. G. COBET .	56— 67.
Thucydidea . C. G. COBET.	68—108.
Cicero pro L. Flacco § 62 . H. T. KARSTEN	109.
Ad Poetas Graecos . v. HERWERDEN	110—111.
Galenus . C. G. C.	112.
Thucydidea. (<i>Contin. ex pag. 108</i>) . C. G. COBET . . .	113—144.
Diodorus Siculus . C. G. C.	144,
De locis nonnullis Thucydideis e libris VI et VIII , scripsit H. v. HERWERDEN	145—181.
Plato . C. G. C.	181.
De locis quibusdam in Epistolis Ciceronis ad Familiares et ad Atticum . C. C. COBET	182—200.
Ciceronis Oratio pro Caelio . C. M. FRANCKEN	201—229.
Ad Annaei Senecae Controversiam lib. II. 7, 9 . H. T. KARSTEN	230.
Lucianus	231.
Carcinus . ,	231.
Ad Galenum . C. G. COBET	231—232.
Ad Galenum . C. G. COBET	233—245.
Galenus . C. G. C.	245.

Ad Fragmenta Comicorum Graecorum scripsit S. A. NABER.

(<i>Contin. e pag. 55</i>)	246—268.
Galenus C. G. C.	268.
De locis nonnullis apud Antiphontem. C. G. COBET. . .	269—291.
Chrysippus <i>σολοικίζων</i> . C. G. C.	291.
De locis aliquot Thucydideis e libro VII scripsit H. VAN HERWERDEN	292—306.
Galenus. C. G. C.	306.
Ad Theognidem H. W. VAN DER MEY	307—325.
De aetate Erotiani. C. G. C.	325.
Lectioes codicis Sinaitici quatuor scripsit J. H. A. MICHELSEN	326—328.
Erasmi error. C. G. C.	328.
Ad Platonis Protagoram. C. G. COBET	328—344.
ἈΠΟΜΝΗΜΟΝΕΤΜΑΤΑ Guilielmi Georgii Pluygers. C. G. COBET	345—390.
Ad Platonis Protagoram. C. G. COBET	391—400.
Apollodorus. C. G. C.	400.
ἈΤΑΚΤΑ. scripsit C. BADHAM	401—406.
Theopompus. C. G. C.	406.
Charon Lampsacenus C. G. C.	406.
Ad Fragmenta Comicorum Graecorum scripsit S. A. NABER.	
(<i>Contin. ex pag. 268</i>)	407—435.
Aristides. C. G. C.	435.
Thucydidea. ad librum IV. C. G. COBET	436—453.
Index Scriptorum quorum loci tractantur in vol. VI, VII et VIII.	454—456.

DE LOCIS NONNULLIS

APUD EUNAPIUM

IN *Vitis Sophistarum*

ET

FRAGMENTIS *Historiarum*

(*continuantur ex Tom. VI. pag. 336.*)

Pag. 34. ταῦτα δὲ εἶπεν· οὐπω δὲ ἔως ὑπέφαινε, ἐξήει.

Corrige: ταῦτα δὲ εἶπεν (οὐπω δὲ ἔως ὑπέφαινε) ἐξήει.

Pag. 34. ὁ δὲ χρόνος ἤδη ΠΡΟCήει. Tempus non *accedebat*, sed *procedebat* ΠΡΟCήει, ut passim legitur τοῦ χρόνου προΐόντος vel προελθόντος. Προΐέναι et προσιέναι in omnibus libris permiscuntur. Apud Thucyd. IV. 47. editur *μασιγοφόροι* — ἐπετάχυνον τοὺς σχολαίτερον προσιόντας, qui *tardius progrediebantur*; ergo προΐόντας.

Simili modo corrigendum pag. 36. ἡ δὲ προΐουσα εἰς μέτρον ἀκμῆς, pro προσιούσα.

Sequitur: καὶ τὰ τε ἄλλα πάντα συνέτρεχε προσόδων περὶ τοῦ χωρίου. Impeditum locum accentus correctus expediet: scribendum enim προσόδων περὶ τοῦ χωρίου. Manifestum est coniungenda esse προσόδων τοῦ χωρίου.

Βάλλων et βαλῶν confundi solent et mirifice confusa sunt pag. 36. τὴν κοιτίδα τῆς Σωσιπάτρας κατχρημῆνασθαι κελεύσαν-

τες [καὶ] προσεμβάλλοντές τινα βιβλίδια. *Ridicule coniungi κελεύσαντες καὶ προσεμβάλλοντες, magis etiam ridicule ca obsignatur primum, deinde in ea libelli quidam reponunt quod contra oportuit. Expunge καὶ et scribe προεμβαλόντες.*

Pag. 37. ἀλλ' ἄκουε μὲν, Εὔσαθιε, συμμαρτυρούντων δὲ παρόντες. *Supple: ἄκουε μὲν CT, Εὐσαθιε.*

Pag. 37. ἐγὼ δὲ καὶ ἐβουλόμην μὲν εἰπεῖν τὰ κατ' ἐμαυτὴν εἶτα ἐπισκοπήσασα τῷ λόγῳ βραχύν τινα χρόνον — ἀλλ' ὁ ἐμ' ἀνεφθέγξατο, θεὸς με κωλύει. *Haec ita constituenda esse videtur: ἐγὼ δὲ ἐβουλόμην μὲν ἂν εἰπεῖν καὶ τὰ κατ' ἐμαυτὴν, pro ἐπισκοπήσασα reposuerim ἐπισιωπήσασα. In libris non fac est κο et ιω discernere. Ἐπισκοπεῖν τῷ λόγῳ nihil est et Eunapius ἐπισκεψαμένη dixisset, non ἐπισκοπήσασα.*

Ἐπισιωπήσασα τῷ λόγῳ est postquam ea dixit aliquamdiu tacita ὕτ' εἰποῦσα βραχύν τινα χρόνον ἐσιώπησεν.

Pag. 37. Sosipatra quum nescio quid vaticinata esset ἀπέβη, inquit, καθάπερ γεγεννημένα. *Sensu haec vacua su Intelligerem καθάπερ ἦν εἰρημένα.*

Pag. 38. οὐκ ἔστιν ὅστις (οὐ addit Wyttenbach.) τὴν ἐν λόγῳ ἀκρίβειαν ΑἰδεσίΟΤ ΠΕΡΙηγάπα. *Ineptum verbum est et Graecis auribus inauditum περιγαπαῖν. Contra omnium usu teritur forma quae ex vulgata pellucet Ὑπερηγάπα, ut pag. 67. ἐθαμάζε καὶ ὑπερηγάπα.*

Pag. 39. ὑπέρογκος ὦν — ὅτι [καὶ] ὑπὸ τοιαύτης γυναικὶ τοιαῦτα ἐπέπλεετο. *Tolle molestam copulam.*

Pag. 45. ἀντὶ τῶν ΝΟΗΤΩΝ θεῶν εἰς ἀνδραπόδων θεραπείᾳ — καταδήσαντες τὸ ἀνθρώπινον. *Θεοὶ νοητοὶ novum et inauditum est deorum genus, sed tu repone ἀντὶ τῶν ὄΝΤΩΝ θεῶν.*

Pag. 46. ἀλλ' Ἰάμβλιχος μὲν τὰ παρόντα δεινὰ, Ἀντωνῖνος δὲ τὰ μέλλοντα προεῖδεν, *sententia duce supplendum: τὰ παρόντα δεινὰ Εἶδεν, Ἀντωνῖνος δὲ τὰ μέλλοντα προεῖδεν. Iam*

ichus praesentia mala vidit, sed Antoninus futura providit. erspicuum est vidit omitti non posse.

Pag. 47. Ἰουλιανοῦ ἡξιώθη γενέσθαι διδάσκαλος. Οὗτος — Ἰουλιανὸς] περιελείφθη μόνος. Expunge manifestum emblemata.

Pag. 48. ὁ δὲ ἤδη μὲν εἰς μακρόν τι γῆρας ἀφίκετο καὶ τὸ ὦμα ἔκαμνεν. Vera lectio est ἀφῖκτο „ad extremam senectutem pervenerat et corpore aeger erat”. Affertur ex uno Codice ἀφῖητο, quod nihil aliud est quam ἀφῖκτο, namque difficile est in Codd. antiquis κ et η dignoscere.

Pag. 48. τὴν ψυχὴν τὴν ἐμὴν οὐκ ἀγνοεῖς, — τὸ δὲ ὄργανον αὐτῆς συνορᾷς ὅπως διάκειται τῆς γομφώσεως καὶ πήξεως διαλυομένης εἰς τὸ συντεθέν. Quam sit hoc absurdum Wyttenbach. ostendit. Fortasse una literula mutata restituet sensum: εἰς τὸ συντιθέν.

Pag. 49. ἐβουλόμην μὲν οὖν παρεῖναι καὶ Μάξιμον. Imo vero ἐβουλόμην μὲν *AN. Vellem Maximum quoque adesse.

Pag. 50. ὁ μὲν τὰ αὐτὰ προσεπέρραινεν, ὁ δὲ Ἰουλιανὸς θαρσαλέως ἤρετο. Emenda προσεπέραινεν. Περαίνειν saepe dicuntur qui orationem habent aut carmina recitant aut apud auditores disserunt. Itaque τὰ αὐτὰ προσπεραίνειν est eadem verba in orationis exitu, aut in epilogo iterare. Antiphanes Athen. pag. 396 b.

αἶρω ποθεινὴν μᾶζαν, ἣν Φερέσβιος

Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται Φίλον.

B. τί λέγεις; A. τραγωδίαν περαίνω Σοφοκλέους.

et ipse Eunapius pag. 51. πρὸς ἑαυτὸν ὄντινα δήποτε ὕμνον περαίνων, et pag. 71. Θεμισοκλῆς περαινέτω τὴν κατηγορίαν, et sic saepe apud alios.

Pag. 52. οὗτος ἦν — ὁ προγνοῦς — καὶ Φανερώς διαμαρτυρόμενος. Requiritur διαμαρτυράμενος.

Pag. 53. *Iulianus ad Constantium adductus est* ὡς παραβασιλεὺς ὢν. Optime Wyttenbach. παραβασιλεύσων. Παραβασιλεύειν dici-

tur qui in imperii societatem et consortium assumtus est, ἡ
 παρὰ δυνάσκειν. Παρασρατηγεῖν autem de iis ponitur, qui
 imperatorem suum quid sit factu optimum edocere velint.

Pag. 54. ὁ Χρυσάνθιος — τὴν γλῶσσαν ἑνδακὼν „οὐ μὲν εἶπεν.
 ἑνδακὼν τὴν γλῶσσαν vel τὸ χεῖλος dicitur de ei
 linguam vel labium dentibus comprimit, ne quid effutiat
 tacitum servare malit. Inepte igitur dicitur ἑνδακὼν τὴν γλῶ
 εἶπεν.

Pag. 55. de Maximi philosophi uxore ita scribit: ἡ δὲ
 σοφίας ἕνεκεν Μάξιμον ΟΥΤΕ γράμματα εἰδὼτα ἀπέφαινε. C
 supplemento lacunam sarcio scribendo: ΟΥΤΕ ΝΕΙΝ οὔτε γ
 ματα εἰδὼτα ἀπέφαινε, quod a Platone sumtum in *Legibus*
 pag. 689. d. τοὺς δὲ τοῦναντίον ἔχοντας τούτων ὡς σοφού
 προσρητέον, ἂν καὶ τὸ λεγόμενον μήτε γράμματα μήτε
 ἐπίσωνται, καὶ τὰς ἀρχὰς δοτέον ὡς ἔμφορον. A Platone sum
 ad complures alios manavit, ut ostendimus ad Libanium (Mnei
 1875. pag. 252) in his ad Galenum, apud quem mendose
 tur: (Tom. VI. pag. 641. Kühn.) οὐ γὰρ τοῖς ἀπτικίζειν τῇ
 σπουδάζουσιν ἀλλὰ τοῖς ὑγιαίνειν ἐθέλουσι γράφεται ταῦτα,
 τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Πλάτωνος μήτε γράμματα μήτε NOTN ἐπί
 ται. Satis tumide et putide dicitur: καὶ οὐκ ἄνθρωπος φιλοσοφίας
 ἕνεκεν οὔτε νεῖν οὔτε γράμματα εἰδὼτα ἀπέφαινε, pro tantum
 philosophiae studio superabat ut cum illa comparatus nihil om
 scire videretur. Dicebant Veteres nonnumquam eodem se
 ἀποφαίνειν τινὰ λῆρον, ἀρχαῖον, παῖδα, ut Wyttenbach. oste
 ad Platonis *Phaedonem* pag. 179. sqq. sed ea sequiores cre
 rime usurpabant, ut Eunapius ipse pag. 32. (*Sosipatra*) τὸν ἄ
 τὸν ἑαυτῆς δι' ὑπεροχὴν σοφίας εὐτελεῖ τινὰ καὶ μικρὸν ἀπέδει
 Maritus Aedesius summus erat philosophus, sed nihil ad καὶ

Pag. 56. σολὴν ἀβροτέραν ἢ κατὰ φιλόσοφον περιχεόμε
 Ineptum est σολὴν περιχεῖσθαι. Reponendum videtur quod
 ea re omnes dicebant: σολὴν ἀμπεχόμενος.

Pag. 57. αὐτὸς (*Iulianus*) ἐπὶ τὸν Περσικὸν συνηέτο πό
 μον. Mendum est in συνηέτο. Sententia est simplex admodum

ofectus est ad bellum Persicum. Lege *συνηπείγετο*, quod verum in tali re Eunapius usurpare solet, ut in fragm. *Historiarum* 32. ἐπὶ τὸν βασιλέα Οὐάλεντα διὰ Φρυγίας *συνηπείγετο*. in *Vit. Sophist.* pag. 27. πρὸς τὴν κρείττονα ὁδὸν *συνηπείγετο*. pag. 42. ὁ γὰρ λόγος — ἐπὶ τοὺς ἀγαθοὺς φέρειν *συνεπείγεται*.

Pag. 58. ὡς δὲ τὰ πράγματα — εἰς τὸ ἀφανὲς καὶ ἄμορφον ατερράγη καὶ διωλίσθησεν. Ab huiusmodi re alienum est *καταργῆναι*, sed unice convenit *κατερρύη*.

Pag. 60. (*Sallustius*) καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλιανοῦ βασιλείας κοσμήσας τὴν ἑαυτοῦ τύχην. Leg. *ψυχὴν*, ut in *vicinia*: ἔμελεν αὐτῷ μισχεύειν καὶ ῥωννύναι τὴν ψυχὴν ὑπ' ἀναγνώσεως. Quis nescit *τύχη* et *ψυχὴ* sexcenties in libris inter se permutari? Additum καὶ in καὶ ἐπὶ τῆς Ἰουλιανοῦ βασιλείας arguit *de eadem re* haec dici.

Pag. 61. ἅπαντα συμπεφύραται καὶ ἀνατετάρακται. *Omnia miscere est συμφύρειν*, non *συμφυρᾶν*, itaque *συμπέφυρται* legendum. *Tralaticia* haec confusio est inter *φύρειν* et *φυρᾶν*.

Pag. 61. θεῖον δὴ τὸ μετὰ ταῦτα ἔστιν εἰπεῖν· οὐ γὰρ ἂν τις οὕτως τὸ παράλογον εἰς ἄλλον τινὰ ἀναφέροι δικαίως ἢ θεόν. Nihil significat οὕτως eo loco positum, sed *transponendum*: τὸ οὕτω παράλογον.

In sqq. *Asiae Proconsul Clearchus* τοὺς στρατιώτας (*qui Maximum custodiebant*) μείζονι βίᾳ φυγεῖν Ἀπηνάγκασεν. Scribe Ἐπηνάγκασεν. Nihil hoc errore in libris frequentius esse docebit Dindorf. ad St. Th. v. Ἀπαναγκάζω.

Caeterum Eunapius de more μελαίνει τὴν φράσιν ut quid dicat non satis intelligatur. Mirifice enim *Asiae Proconsul* dicitur milites suos φυγεῖν ἐπαναγκάσαι idque μείζονι βίᾳ, et sic *Maximum* vinculis liberasse. Poterat, ut opinor, *Proconsul* verbo id imperare, neque ulla vi opus erat neque *fuga* militum.

Similiter atra caligine teguntur quae scribit Eunapius pag. 59. de *Maximo* ultimis cruciatibus affecto: ὅσα μὲν ἔπασχεν ὑπὲρ πᾶσάν ἐστι τρυχωδίαν —, μικρὰ γὰρ ἢ Περσῶν λεγομένη σκάφευσις — πρὸς τὰς ἐπιφερομένους ὁδύνας τῷ σώματι, quae

rectissime a Wyttenbachio reprehenduntur. Neque magis intelligimus qui sint pag. 61. οἱ στρατιῶται οἱ ταύταις ἐφεσκήεσσαι ταῖς κολάσεσι, quos infra τοὺς κολαστῆρας ἐκείνους στρατιώτας appellat. Κολάζειν in tali re est *flagris caedere*, sed caditne hoc servile supplicium in eum hominem et in ea tempora? et non poterat sic *sine fine* (ἀλήκτως pag. 61) castigari.

Post pauca sequitur: ὁ βασιλεὺς — μεθῆκε τὴν ψυχὴν καὶ πάντα συνεχώρησεν. Princeps non *efflavit animam* (namque hoc est μεθῆκε τὴν ψυχὴν) sed *iram deposuit*, id est μεθῆκε τὴν ὀργήν, ut Wyttenbachius vidit, qui in vicinia optime correxit ἐπέστησε τοῖς τῆς αὐλῆς ἔργοις pro ἐπενόησε.

Pag. 62. πολλὰ τῶν κτημάτων ΚΑΤΕΚΟΜΙΖΕΤΟ. Quia sententia loci manifesto haec est: „*magnam bonorum partem RECUPERAVIT*” necesse est ἈΝΕΚΟΜΙΖΕΤΟ scribere, quod solum hanc notionem continet.

Pag. 62. τῆς ἀσινότητος τῆς περὶ θεωργίας — πεπειρασμένος. Obiter eximendum est e Lexicis ἀσινότης vocabulum barbarum et vitio natum, in quo quid lateat non dispicio. Deinde scribe πεπειραμένος *expertus, usu cognitum habens*.

Pag. 63. ὁ βασιλεὺς (*Valens*) ξένον τινὰ ἄΜΑ ΦΘΑΡΗΣΕΤΑΙ τρόπον οὐδὲ ταφῆς ἀξιοθεὶς οὐδ' ἐνδόξου τάφου. Quid sibi vult ἄμα in hoc loco? Emenda: ξένον τινὰ ΔΙΑΦΘΑΡΗΣΕΤΑΙ τρόπον, ut in fine paginae: ὁ βασιλεὺς ἐν μεγάλῃ τῶν Σκυθῶν μάχῃ ξένον τινὰ ἠφανίσθη τρόπον ὥς οὐδὲ ὁσέον εἰς ἀναίρεσιν εὐρέθη.

Pag. 63. πάντων δὲ πανταχόθεν ἀρπαζομένων καὶ κατακοπτομένων. Verum est ἈΝαρπαζομένων, non enim *rapiebantur*, sed *repentino impetu opprimebantur*. Placuit Eunapio in tam atroci strage comparisonem instituere et addidit: ὥς περ ἀλεκτορίδων ἐν ἐορτῇ καὶ συμποσίῳ εὐωχίαν ἔχοντι. „*Trucidabantur*, inquit, *homines ut in lautis epulis apparandis mactantur gallinae*.”

Placuit Eunapio haec comparatio, qua iterum utitur in fragm. *Histor.* 4. πολλῆς οὔσης καὶ ἀδιηγήτου τῆς Φθορᾶς παρανηλίσκοντό τινες τῶν εὐδαιμόνων ὥς περ ἐν κοινοῖς δείπνοις ἀλεκτορίδες ἐς τὴν Καρίνου τρυφὴν.

„*O saeculum insipiens et inficetum!*”

Eodem tumore dixit de iis, qui Ablabium Constantii iussu
 καρῶν pag. 26. κρεουργηδὸν ὥσπερ τι τῶν ἐν ταῖς εὐωχίαις ζῶν
 κατακόψαντες.

Pag. 65. *Priscus* κρυφίνους καὶ βαθυγνώμων — ὡς θησαυρόν
 τινὰ ἐφύλαττε τὰ δόγματα καὶ τοὺς εὐκόλως περὶ αὐτῶν προῖε-
 μένους φωνὴν ἀσώτους ἔφασκεν. Pugnāt cum loci sententia
 εὐκόλως comiter et requiritur εὐχερῶς temere, ut apud Demosthe-
 nem *de Corona* pag. 248. 10. ὃ λέγων εὐχερῶς ὅ τι ἂν βουλευθῆς.

Solet Eunapius sua iterare. Iisdem verbis dixit in fragm.
Histor. 63. de Rufino: βαθυγνώμων ἄνθρωπος καὶ κρυφίνους.

Pag. 66. de comitate Aedesii ita scribit: λαχανόπωλιν ἀπαν-
 τήσας ἡδέως ἂν εἶδεν — καὶ περὶ τιμῆς ἂν διελέχθη πρὸς αὐτὴν
 ὅ, τι πολὺ τὸ καπηλεῖον ἐργάζεται. Quid sit τὸ καπηλεῖον πολὺ
 ἐργάζεται recte explicuit Wyttenbach. *taberna venditricis olerum*
fructuosa est ad quaestum, sed mendum est in ὅτι et aliquid
 excidit in hanc sententiam „*et ex ea quaesivit* an ex oleribus
 multum lucri faceret.”

Pag. 66. ἀλλ' ὅμως τοιοῦτος ὦν καὶ Μετὰ τὴν Ἰουλιανοῦ βα-
 σιλείαν ἀμώμητος ἔμεινε καὶ πολλοὺς τε νεωτερισμοὺς ἐνεγκὼν
 κορυβαντιῶντων ἐπὶ σοφίᾳ μεिरακίων — τοῖς τῆς Ἑλλάδος ἱεροῖς —
 συναπώλετο. Non est mirabile Priscum post *Iuliani mortem* sine
 ulla reprehensione vixisse, sed *quum summa gratia apud princi-
 pem floureret*. Itaque emenda: Κατὰ τὴν Ἰουλιανοῦ βασιλείαν.
 Νεωτερισμός, ut Wyttenbach. opinatur, est *innovatio doctrinae a*
discipulis tentata, sed non solent adolescentuli de genere hoc
doctrinam innovare et omnino docebantur, non docebant.

Quia νεωτερίζειν in malam fere partem accipitur et νεωτερίζειν
 εἰς τινὰ est idem quod κακῶς ποιεῖν τινὰ vel ἀδικεῖν, ut apud
 Thucyd. II. 3 εἰς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον, videntur οἱ πολλοὶ
 νεωτερισμοί significare multa proterve ac petulanter ab auditoribus
 Prisci commissa, quae aequo animo tulisse (ἐνεγκῶν) narratur,
 καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ βαθὺ διαφυλάττων ἦθος.

Similiter pag. 111. νεώτερον pro κακὸν ponitur in verbis:

οὐδὲν ἐδόκει πεπρᾶχθαι νεώτερον. Plane idem est quod οὐδὲν ἡδίκηκέναι.

Pag. 67. laudat Hilarium κατὰ γραφικὴν οὕτω φιλοσοφήσαντα ὥς οὐκ ἐτεβνήκει ἐν ταῖς ἐκείνου χερσὶν ὁ Εὐφράνωρ. Est operae pretium in his animadvertere obscurum et atrum dicendi genus, ex qua caligine vix sententia pellucet haec: „in pictura ita versatus est ut per eius manus Euphranor adhuc superesse videretur,” ut optime Gatakerus interpretatur apud Boisson. Quod Dionysius Halic. Tom. VI. pag. 759. de Platone dicit: ὅταν εἰς τὴν περιτολογίαν καὶ τὸ κχλλιεπεῖν — ἄμετρον ὀρμὴν λάβῃ — μελαίνει τὸ σαφές καὶ ζόφῳ ποιεῖ παραπλήσιον, aliquanto verius et iustius de Eunapio diceretur, in quem quadrat quod ipse de Iamblichō scripsit pag. 12. οὐ κχτέχει τὸν ἀκροατὴν — ἀλλ’ ἀποσρέφειν καὶ ἀποκναίειν τὴν ἀκοὴν ἔοικεν.

Pag. 68. πανταχῇ διασπαρέντες καὶ θαυμασθέντες ὅπου τε ἰδρύθησαν. Mendosum est τε nihil significans. Legendum ὅπου ΠΟΤΕ.

Pag. 68. narrat Eunapius vidisse se Athenis Iuliani sophistae domum μικρὰν μὲν καὶ εὐτελεῇ τινά, Ἑρμοῦ δ’ ὅμως καὶ Μουσῶν ΠΕΡΙπνέουσιν. Non exputo unde molesta praepositio irrepserit, sed quia et ratio et usus loquendi postulant ἀποπνέουσιν, id ipsum est reponendum.

Pag. 69. ἔτυχον — οἱ θρασύτατοι τῶν Ἀψίνου μαθητῶν ταῖς χερσὶ κρατήσαντες τοῦ Ἰουλιανοῦ. Ex his colligas ipsi Iuliano vim esse illatam, sed non ipsi Sophistae manum conserebant, sed diversorum discipuli inter sese certabant. Facili negotio vera rei forma restituetur, nam scribendum: κρατήσαντες ΤΩΝ Ἰουλιανοῦ, quod iam Wyttenbach. reponebat.

Pag. 69. ἐφκει δὲ (Proconsul Achaiae) ὥσπερ Ῥωμαῖός τις οὐκ εἶναι τῶν ἀπαιδευτῶν. Sententia manifesto haec est: pro Romano, pro captu Romani erat non indoctus. Itaque corrigendum Ὡς Ῥωμαῖός τις, ut apud Thucydidem IV. 84. de Brasida: ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος ὥς Λακεδαιμόνιος εἰπεῖν. Nepos in Eraminonda

p. 5. *habuit* — *adversarium iu administranda rep. satia exercitum in dicendo ut Thebanum scilicet id est: οὐκ ἀδύνατος ὡς βαῖτος εἶπεῖν.*

Pag. 70. *Themistocles*, inquit, *adolescentulus protervus ac petulans* εἰς τὴν ἐπωνυμίαν ὕβριζεν. Non intellexit haec Wyttench. cui εἰς τὴν ἐπωνυμίαν idem esse videtur atque διὰ τὴν ἐπωνυμίαν *petulans erat propter nomen*. Sed neque εἰς pro διὰ ni potest et Themistocles natura et ingenio erat petulans, n quia Themistocles vocabatur. Sensus est: ὁ Θεμιστοκλῆς τῆσχυνε τοῦνομα, plane ut pag. 71. Θεμιστοκλῆς ὀνόματος ἦν ἄρις. Adolescentulus protervus et stultus, qui iussus dicere propter conticuit, dicitur *nobili Themistoclis nomine indignus* ἦν, *quod moribus suis deturpabat*.

Pag. 70. *in eo iudicio Proconsul ad Apsinem*: σὲ δὲ τίς, εἶπεν, θεῖν ἐκέλευσεν; ὁ δ' ἀπεκρίνατο „περὶ τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις ἀγωνῶν ἐληλύθειν.” Vitiosum est ἐληλύθειν, namque ἐλήλυθα in recta oratione erat necessarium. Sed est oratio obliqua et sic scribendum: ἀπεκρίνατο περὶ τοῖς ἑαυτοῦ τέκνοις ἀγωνιῶν ἐληλυθῆΝΑΙ.

Pag. 70. ἦν δὲ ὁ Θεμιστοκλῆς κατηγορηκῶς καὶ λέγειν ἀναγκαζόμενος χροιάν τε ἥλλαξε καὶ τὰ χεῖλη διέδακνεν. Transposito titulo legendum: ἦν δὲ Θεμιστοκλῆς ὁ κατηγορηκῶς. *Themistocles* καὶ *qui* (Athenis in priore iudicio) *accusaverat*. Dixerat Proconsul, ubi Apsines dicere coepit: ὁ τὴν πρώτην εἰπὼν κατηγορίαν ἰδυνεύετω περὶ τῆς δευτέρας. et sic Themistocles, qui hiscere non poterat, nominis nobilissimi erat dedecus et opprobrium.

Pag. 71. *Iulianus ad Proconsulem ita dicit*: σὺ μὲν, ἀνθύπατε, πεποίηκας Πυθαγόραν Ἀψίνην, — ὁ δὲ πάλαι καὶ τοὺς ἐταίρους πυθαγορίζειν [καὶ σιωπᾶν] ἐδίδαξεν. Quamquam difficile est verbosa Eunapii oratione alienae manus additamenta deprehendere et confutare, tamen h. l. perspicuum est καὶ σιωπᾶν iurium esse et resecandum. Omnis enim ioci lepor hoc emblemate amittitur et perit. Pythagoreorum taciturnitas (ἐχεμυθία) perpetua est materies iocorum. Unum adscribam. Quum Sophista Athenis diceret: ἐλὼν Ἀριστοτέλης με καλῇ, ἐπὶ τὸ Λύκειον ἔψομαι.

ἄν Πλάτων, ἐπὶ τὴν Ἀκαδήμειαν ἀφίξομαι· ἄν Ζήνων, ἐν τῇ Ποικίλῃ διατρίψω· ἄν Πυθαγόρας καλῇ, σιωπήσομαι. Demonax ἀναστὰς ἐκ μέσων τῶν ἀκρωμένων „Οὗτος, ἔφη, καλεῖ σε Πυθαγόρας.” Lucian. in *Demon.* cap. 14. Sic igitur Πυθαγόραν τινὰ ποιεῖν iocose dicebant pro *facere ut aliquis obmutescat*, et Πυθαγρίζειν est *obmutescere*. Fatuum igitur est verbo πυθαγορίζειν addere καὶ σιωπᾶν, nam est plane idem, sed hoc serio dicitur, illud per iocum. Eadem facetia dixit pag. 83. τὸ ἀναγκαίως πυθαγορικὸν θέατρον pro ἐξ ἀνάγκης σιωπῶν id est *auditores qui coacti tacebant*.

In sqq. emenda vitiosam verborum divisionem in hunc modum: εἰ δὲ ἀπολογεῖσθαι κελεύεις τῶν ἐμῶν ἐταίρων τινά, κέλευσθαι ἀπολυθῆναι τῶν δεσμῶν Προαιρέσιον.

Pag. 71. ὥς δὲ ταῦτα ἐπέτρεψε (*Proconsul*) καὶ ἌΜΑ εὐκόλως καὶ ΕΙCΩ τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν εἰς μέσους Προαιρέσιος ἄδесμος ἐμβοήσαντος αὐτῷ τοῦ διδασκάλου σφοδρόν τε καὶ διάτορον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν σεφανιτῶν οἱ παρακελευόμενοι καὶ προτρέποντες, ἐμβοήσαντος δὲ ὀξέως τό „λέγε, Προαιρέσιε. νῦν καιρὸς τοῦ λέγειν.” Primum scribe καὶ ΜΑΛ' εὐκόλως. Deinde vide an nihil desideres in vicinis. Nihil autem aliud deest quam negatio ΟΥ, qua amissa sana sententia ex his verbis exire non potest. Leg. διδασκάλου ΟΥ σφοδρόν τε καὶ διάτορον κτέ.

Pro εἶσω τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν emendant εἰς ὧν τῶν, sed nihil erat opus hoc dici Proaeresium in reorum numero fuisse, quod nemo nesciebat. Rectius emendabitur: ἘΚ τῶν κατηγορουμένων παρελθὼν. Ut saepe, ΕΚ in ΕΙC abiit et sic εἶσω natum.

Pag. 72. διαλέξεως μιᾶς. Recte Wyttenbach. διὰ λέξεως. Scribuntur haec in Codd. coniunctim, ut supra notavimus.

Pag. 73. (*Proconsul*) ἀπολαβὼν τὸν Θεμισοκλέα καὶ τοὺς Λάκωνας τῶν ἐν Λακεδαιμονίᾳ μασίγων ὑπέμνησε προσθεὶς αὐτοῖς καὶ τῶν Ἀθηναίων. Wyttenbach. optime ἐν Λακεδαιμονίᾳ reposuit, unde intelligitur in sqq. verum esse καὶ τῶν Ἀθήνησι πρὸ Ἀθηναίων.

ag. 73. εἰδóτι ἀσφαλῶς. Solet Eunapius contra Veterum n ἀσφαλῶς dicere pro ἀκριβῶς, ut pag. 1. περὶ πάντων αλῶς, et aliis locis.

ag. 74. praeclare restituit Wyttenbach. locum mirifice per-
atum transponendo verba: καὶ περὶ τὴν ἡλικίαν ταύτην — ἀλλὰ
ὑπαργυρίζουσα, post ἐπὶ τὸ ἔβδομον ἐπὶ τοῖς ὀγδοήκοντα ἔτεσιν,
εὐτὸς ἔλεγεν, ut de Proaeresio haec dicantur non de Eunapio.
ne enim qualem comam adolescentulus Eunapius habuerit
quam ad lectores attinebat, neque iuvenis XVI annorum
s habere solet.

olent multi dum valent medicos deridere et in comoediis et
a comoediam. Odiosissime ab Eunapio irridetur medicus

76. πολλοὺς ἀνῆρηκῶς οὐχ ὅσους ἐπηγγείλατο θεραπεύειν ἀλλὰ
οὐς εἶδε μόνον, sed non cogitavit homo ingratus et imme-
sese huic medico vitam ac salutem debere. Bonus medicus
ium ὑπὸ τοῦ σωθέντος (Εὐναπίου) προσεκυνεῖτο (pag. 77),
de ab eodem tam petulanter ludibrio habitus est.

ag. 76. ὁ Προαιρέσιος οὕπω τὸν συγγραφέα (Eunapium) τε-
μένος. Perspicuum est h. l. τεθεαμένος nihil aliud esse quam
κῶς et sic omnes eius aetatis scriptores Iulianus, Libanius
erique vitiose loquuntur. Eunapius pag. 38. ἂν δὲ ἀποχω-
τα θεάσωμαι δάκνεταιί μου — ἡ καρδία, id est ἂν δὲ
χωροῦντα ἴδω. et pag. 46. οὐκ ἦν ἀθέατος τοῦ ἀνδρός.

icebant contra ὁρᾶν pro θεᾶσθαι, ut ad *Aristodemum* notavi-
, ubi Xerxes throno insidens ὁρᾷ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.

ag. 77. (*Proaeresius*) τὸ μέγεθος ἦν ἡλίκον ἂν τις οὐ πισεύ-
ῃ ἀλλ' εἰκάσειε μόλις· ἀνεσηκέναι γὰρ εἰς ἓνα τὸν πόδα κατε-
ετο ὥςτε κολοσσὸς ἐδόκει παρὰ τοὺς μεγίστους ὁρώμενος τῶν
ἐκυτὸν ἀνθρώπων. In ENATON inesse ἑνατον vidit Wyt-
ach. et (eo indicante) olim viderat Casaubonus ad Sueton.
r. cap. 68. Graeci staturam corporis πήχεσι metiebantur,
iani *pedibus*. Magnae staturae homines in Italia *senum pedum*
it, in Graecia τετραπήχεις. Nero (apud Suet. cap. 19) con-
psit „ex *Italicis senum pedum tironibus novam legionem, quam*

Magni Alexandri phalangem appellabat" Aristophanes in *Vesp.* 553.

ἄνδρες μεγάλοι καὶ τετραπήχεις καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀνιστοί.
et sic δίπηχυς dicitur et in ioco ἀνὴρ τρισκαιδεκάπαχυς (Theocr. XV. 17) et in Novo Testamento: τίς δύνανται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; ubi olim confundebant ἡλικία (*statura*) ex ἡλίκος, et ἡλικία (*aetas*) ex ἡλιξ formatum. In Italia *senipedes* et *septipedes* appellabantur et in delectu scribebantur olim milites qui *quinos pedes et denas uncias* haberent, postea satis erat *quinque pedes et septem uncias* habere, ut docuit Casaubonus l. l. Non est igitur mirandum „*Gallis prae magnitudine corporum suorum brevitatem Romanorum contemptui fuisse*" teste Caesare de B. G. II. 30. sed Proaeresium fuisse ἑξπηχυν (novem pedum), nisi melior testis quam Eunapius productus fuerit, satius est non credere.

Vetus mendum ἓνα τόν certa vestigia habet formae antiquae ἑνατος, non ἑννατος, ut vulgo vitiose scribi solet. Eubulus Athen. pag. 36 c.

ὁ δ' ὄγδοος κλητῆρος, ὁ δ' ἑνατος χολῆς.

in libris est ἑννατος et sic apud alios passim.

Ἡλικία ex ἡλίκος *statura* usitatum est apud Graecos sequioris aetatis et Veteribus inauditum, quibus ἡλικία ex ἡλιξ natum semper et ubique est *aetas*. Fallitur igitur Dindorf. ad St. Th. afferens ex Demosthene pag. 1024. 26. οὐχ ἔξω ὁπόθεν προῖκα ἐπιδῶ τῇ θυγατρὶ, ἥς τῇ μὲν φύσει πατήρ εἰμι, τὴν δ' ἡλικίαν αὐτῆς εἰ ἴδοιτε οὐκ ἂν θυγατέρα μου ἀλλ' ἀδελφὴν εἶναι αὐτὴν νομίσαιτε. Miraturos dicit iudices sibi iuveni tam grandem (*aetate*, non *statura*) *filiam esse*. Aeschines in *Timarch.* pag. 7. 34. εἰπὶ φύσεις ἀνθρώπων πολὺ διαφέρουσιν ὁφθῆναι ἀλλήλων τὰ περὶ τὴν ἡλικίαν, quae de *aetate* dici sequentia demonstrant.

Pag. 78. de duobus amicis pauperrimis scribit: ἐν αὐτοῖς ὑπῆν ἰμάτιον καὶ τριβώνιον καὶ πλέον οὐδέν. Itaque Προχίρεσιον δημοσίᾳ φανέντος Ἡφαισίων ἦν ἀφανὴς ἐν τοῖς σρώμασι κτεκείμενος. Satis inepte in tali re ponitur ὑπῆν, sed solet Eunapius ὑπεῖναι pro ὑπάρχειν dicere, ut in πλοῦτος ὑπῆν et sim. vid. Wyttenbach. pag. 170. sed ἐν ἰμάτιον αὐτοῖς ὑπῆν pro ἦν risum movet. Iterum peccavit in ἰμάτιον καὶ τριβώνιον: ἰμάτιον

est pallium nitidum, τριβώνιον usu detritum ac lacerum. Non possunt haec de uno pallio coniungi.

Pag. 80. Αἴγυπτός τε πᾶσα — καὶ ὅσα ὑπὲρ Αἰγύπτου πρὸς Λιβύην συρόμενα τό τε Ἄγνωσον τέλος ἔχει καὶ τὸ οἰκήσιμον. Et alia in his sunt obscura, ut συρόμενα πρὸς Λιβύην, et plane absurdum est Ἄγνωσον, ubi sententia clamat Γνωσόν requiri. Ubi desinit, inquit, pars orbis terrarum quae hominibus *NOTA* est et habitabilis. Quem finem, quos terminos habeat το ἄγνωσον dicere velle ridiculum est.

Pag. 80. διαφορὰς ἔσχε τὰ ἔθνη ἐν ὀλίγοις τισὶ μεираκίοις ἢ μετανάσασιν παρ' ἐτέρους ἢ που (sic Codd. non εἶπου) τις καὶ κατ' ἀρχὰς ἀπατηθεὶς ἐτέρῳ προσῆλθεν. Impeditus locus est propter unum accentum vitiose scriptum. Leg. μεираκίοις ἢ μετανασᾶσιν παρ' ἐτέρους ἢ Εἰ που τις κτέ. METANACTACIN esse participium scribas fefellit.

Pag. 80. πρὸς δὲ τὸ μέγεθος τῆς Προαιρεσίῳ φύσεως, συζάσεως νεανικῆς καὶ μάλα σφοδρᾶς γενομένης, τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐς τοσόνδε ἰσχυσεν ἢ σύσασις ὥς τὸν ἄνδρα ἐξόρισον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσατο δεκάσαντες τὸν ἀνθύπατον. Male haec divisa sunt; coniunge συζάσεως — γενομένης τῶν ἄλλων ἀπάντων, et scribe: ἐς τοσόνδε ἰσχυσΑΝ (expuncto ἢ σύσασις) ὥς τὸν ἄνδρα ἐξόρισον τῶν Ἀθηναίων εἰργάσΑΝτο δεκάσΑΝΤΕC τὸν ἀνθύπατον.

Quam putide dicitur ἐξόρισον εἰργάσαντο pro ἐξέβαλον vel ἐξήλασαν.

Pag. 80. ὁ δὲ (Proaeresius) μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς ὥσπερ ὁ Πεισίρατος ἐκπεσὼν κατήλθε τὸ δεύτερον. Miratur Wyttenbach. Non vidit ὥσπερ ὁ Πεισίρατος non ad praecedens μετὰ πενίας ἰσχυρᾶς, sed ad sequens κατήλθε τὸ δεύτερον referri oportere. Eunapius enim plane contrarium dixerat sed sententiam levis macula obscuravit. Sequitur: ΑΛΛΟΙ μὲν διὰ πλοῦτον, Προαιρεσίῳ δὲ ὁ λόγος ἤρκει μόνος, sed emendandum est ἀλλ' ὁ μὲν (Pisistratus) διὰ πλοῦτον — Προαιρεσίῳ δέ.

Pag. 80. συνῆν δέ τις αὐτῷ καὶ ἀγαθὴ τύχη νεώτερον ἀνθύπατον

— ἐπισήσασα τοῖς πράγμασιν. Mendosum est συνῆν. Ex ipsa rei natura τύχη dici non potest συνεῖναι τινι vel συνοικεῖν. Rescribendum videtur; συνΕΒΗ δέ τις αὐτῷ καὶ ἀγαθὴ τύχη, ut in Platonis *Phaedone* pag. 58. a. τύχη τις αὐτῷ, ὃ Ἐχέκρατες, συνέβη, ubi vide Wyttenbachium.

Pag. 82. διαλεχθεῖς οὐκ ἀχαρίτως. imo vero non ἰννευατε οὐκ ἀχαρίτως. Frequens et tralaticium hoc genus mendi est.

Pag. 84. καὶ τὰ σέρνα τοῦ σοφιστοῦ περιλιχμησάμενοι καθάπερ ἀγάλματος — οἱ μὲν πόδας, οἱ δὲ χεῖρας προσεκύνουν. Quam insulsum verbum est in tali re *circumlabere* et cani magis quam homini conveniens. Hesychius Περιελιχμήσατο: τὴ γλώττῃ ὡς σπόγγῳ περιεκάθηρεν.

Perinde ἀπειρόκαλος est Herodes Atticus apud Philostratum scribens pag. 490. ποῦ σε ἴδω; καὶ πότε σου περιλείξω τὸ σῶμα;

Προσκυνεῖν *adorare* quid sit perspicuum est, sed προσκυνεῖ τινὸς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας mirificum videtur. Quid aliud significare potest quam καταφιλεῖν *exosculari*, sed quis Graecorum sic loquitur? Peius est etiam pag. 27. προσκυνήσας τῇ ἑαυτοῦ χεῖρα, quam exosculari non potuit, quia tota erat literis conscripta.

Pag. 88. οὐδὲ τὸ συμπόσιον ἦν ἄλογον καὶ ἀπαίδευτον. Putidissime dictum pro λόγων καὶ παιδείας ἐσέρητο vel ἄμοιρος ἦν. Sic inepti ὀνοματοθῆραι loquebantur, qui *iustitium* ἄδικον ἡμέραι vocabant et plurima eiusdemmodi vomebant, vid. Athenaeum pag. 97. d. sqq. Sic et Luciani Lexiphanes cap. 9. ἦν γὰρ (*inquit*) ἄδικος ἡ ἡμέρα — καὶ ἄλογος ὡς ἂν ἐχεγλωττίας οὔσης.

Similis κακοζηλία legitur pag. 91. θυγάτρια δὲ αὐτοῖς ἐγενέσθην — προελθόντα δὲ εἰς ὦραν — ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἅμφω τοὺς πατέρας ἀπέλιπεν. Inficete recoquitur dualis ἐγενέσθην, et perinde vitiosum est θυγάτρια ἐγενέσθην et ἅμφω ἀπέλιπεν. Atque his addidit ex plebeio sermone arreptum τοὺς πατέρας pro τοὺς γονέας *parentes*.

Pag. 90. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπιόντα πάλιν Ἀθήναζε [καὶ] δωρεὰν

ν ἔδωκεν. Emenda ἀπιόντι et importunam copulam ex-
e.

ig. 92. ταχὺ μάλα ἐπὶ τὴν πολιτικὴν ΚΑΤεπήδησεν, imo
ΜΕΤεπήδησεν, ut supra ostendimus.

ig. 93. *Epirhanius* εἶναι δόξας — τὸν λόγον ἀτονώτερος ὅμως
σοφισεύσας τε Προαιρεσίῳ καὶ εἰς πολὺ δόξης ἐχώρησεν. Wyt-
sch. ὅμως ἀντισοφισεύσας τῷ. Malim ὅμως ἀντεσοφίσευσέ
προαιρεσίῳ καὶ κτέ.

elligi non potest locus pag. 95. *Himerius* πρὸς τὸν αὐτο-
ρα διαβὰς Ἰουλιανὸν κατ' ἐπίδειξιν ΟΤ διὰ τὴν ἐς Προαιρέσιον
δόνα τοῦ βασιλέως ἀσμένως ὀφθησόμενος — ἐνδιέτριψε τῇ
αἰῃ. Uno verbo mutato lux erit. Pro οὐ reponendum ὥς
t: διαβὰς ὡς — ἀσμένως ὀφθησόμενος, id est *ratus principi-
um suum gratum futurum quia Proaeresium ferre non poterat.*

g. 98. de Libanio scribit: πᾶς τις αὐτῶν τὰ σφέτερα θαυ-
νῶτο· οὕτω πολύμορφόν τι χρῆμα καὶ ἀλλοπρόσαλλον ἦν.
. πᾶς τις αὐτὸν τὰ σφέτερα θαυμάζειν ῶτο, ut paullo
ὁ μὲν πολύπους λῆρος ἡλέγχετο, τῶν δὲ συγγιγνομένων
ἄλλον ἑαυτὸν ὁρᾶν ὑπελάμβανεν. Vide autem mihi mi-
compositam orationem: ὁ πολύπους est a Theognide, πολύ-
ιν τι χρῆμα Herodoteum est et ἀλλοπρόσαλλος Homeri.
e his admiscuit sordidum et plebeium τὰ σφέτερα de uno
τὰ ἑαυτοῦ. Caeterum de Libanii ingenio et moribus nihil
est Eunapio credere. Palam est enim in nonnullis mentiri
pium. Scribit enim Libanium Constantinopoli expulsum
nediam venisse. καὶ κεῖθεν — διὰ ταχέων ἀποκρουσθεὶς — ἐπὶ
αυτοῦ πατρίδα καὶ πόλιν ἐπανέρχεται, sed audi de hac ipsa
ibanium dicentem: τοῦτον ἐγὼ τὸν χρόνον (quo tempore eram
nediae), ἔσι δὲ ἔτη πέντε, τοῦ παντὸς ὃν βεβίωκα ἔαρ ἢ
προσειπὼν οὐδ' ἂν οὕτως εἶην συμμέτρως προσειρηκώς. Tom.
ig. 38. Reisk. Eandem fidem merere videntur ea quae de
nii impudicitia scribit, et quod eum etiam Nicomediae
m invidia flagrasse et propterea cito eiectum esse narrat
ifesto falsum est.

Pag. 97. οὐδεὶς τῶν (τῆς Λιβανίου) συνουσίας ἀξιοθέντων ἀτῆλθεν ἄδηκτος. Perspicuum hinc est quid sit ἄδηκτος ἀπελθεῖν, nempe nemo ab eo sine desiderio discessit. Hinc plane intelligitur Plutarchi locus in *Pompeio* cap. 2. 12. *Flora meretrix de Pompeio dicebat* ὥς οὐκ ἦν ἐκείνῃ συναναπαυσασμένην ἀδήκτως ἀπελθεῖν.

Pag. 98. de Libanii stilo scribit: καὶ ἡ κομψότης ΠΕΡΙΤΡΕΧΕΙ πανταχοῦ. Pro ridiculo περιτρέχει substitue usitatum in tali re verbum ἘΠΙΤΡΕΧΕΙ. Subridebis ad hanc Boissonadii interpretationem: „ἡ κομψότης quasi serva ab Eunapio depingitur trepide concursans ut Libanio scribenti res et verba ministret.” Ut dicitur χάρις, Ἀφροδίτη ἔπесιν, ἐπανθεῖ, sic et ἐπιτρέχει, cuius exempla quaedam Boissonade dedit pag. 197. sed legitur passim.

Pag. 99. quod scribit de Libanii stilo: ὁ δὲ — ἐκ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας ὅλος εἰς τὸ ἀπαγγέλλειν εἰλκυσμένος. et: παιδείας δὲ ὑπερβολὴν καὶ ἀναγνώσεως ἔσιν εὐρεῖν ἐν τοῖς λόγοις λέξει κατεγλωττισμέναις ἐντυγχάνοντα et: οὗτος λέξιν εὐρών τινα περιτὴν καὶ ὑπ' ἀρχαιότητος διαλανθάνουσαν, ὥς ἀνάθημά τι παλαιὴ καθαίρων et quae plura sequuntur in eandem sententiam. Nihil quidquam in his veri est. Videor mihi in Libanii scriptis οὐκ ἀμελέτητος εἶναι, et nihil umquam de genere hoc apud eum vidi.

Pag. 102. bona pars Sophistarum, quorum vitas Eunapius se putat scribere, sunt ἀνδράρια παράσημα καὶ ππρακεκρυμμένα, sed nihil est magis mirificum quam Magnus medicus, qui σιωπᾶν μὲν ἐν τῷ λέγειν τοὺς ἰατροὺς ἠνάγκαζε, θεραπεύειν δὲ οὐκ ἐδόκει δυνατὸς εἶναι καθάπερ λέγειν. Quid igitur? τοὺς θεραπευθέντας ὑφ' ἐτέρων ἀπεδείκνυ Μάγνος ἔτι νοσοῦντας. Haud vidi magis, et tales homunciones aequalium admirationem movebant!

Ad haec Eunapio in mentem venit quod apud Plutarchum legerat, cuius libros sedulo lectitasse Eunapium multis indicibus deprehendi. Sed audi ipsum: οἱ παλαιοὶ φασιν Ἀρχίδαμον εἰ Περικλέους εἶη δυνατώτερος ἐρωτώμενον „ἀλλὰ κἂν καταβάλλῃ Περικλέα, φάναι, λέγων ἐκεῖνος ὅτι μὴ καταβέβληται νενίκηκεν.” Eunapius bona fide credebatur Spartanorum regem Archidamum

cum Pericle luctari solitum, sed tota res est negligentissimi scriptoris παράκουσμα. Plutarchus in vita *Periclis* cap. 8. ita scribit: *regem Spartanorum Archidamum quaesivisse ex Thucydide Melesiae F. Periclis in rep. adversario πότερον αὐτὸς ἢ Περικλῆς παλαίει βέλτιον, et respondisse Thucydidem: ὅταν ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἐκεῖνος ἀντιλέγων ὥς οὐ πέπτωκε νικᾷ.* In comitiis illi inter se luctabantur, non in palaestra, et in eo certamine qui victus erat poterat dicendo efficere ut non esse victus videretur. Nisi Plutarchum haberemus quis tandem id quod Eunapius narrat intelligere potuisset?

Pag. 105 Oribasius dicitur *veleres divitias* (olim publicatas) *ex fisco recuperasse*, τὸν ἀρχαῖον πλοῦτον ἐκ τῶν δημοσίων ἀνακομιτάμενος. Hic locus ostendit mendum et mendi correctionem pag. 62. πολλὰ τῶν κτημάτων ΚΑΤΕΚΟΜΙΖΕΤΟ, imo vero ἈΝΕΚΟΜΙΖΕΤΟ, namque hoc est *amissa recuperare*, et *κχτακομίζεσθαι* a loci sententia alienissimum est.

Pag. 109. εἰς τοσοῦτον ἐκουφίσθη τε καὶ ἀνηγέρθη παρὰ τοῦ ἥς ψυχῆς ΤΕΛΕΙΩΜΑΤΟΣ, ἥ Φησι Πλάτων, verissime emendavit Nytttenbach. ΠΤΕΡΩΜΑΤΟΣ, ex Platonis *Phaedro* pag. 246. c. *ελέα μὲν οὔσα (ἡ ψυχὴ) καὶ ἐπτερωμένη μετεωροπορεῖ.* et pag. 246. c. *τούτοις δὴ τρέφεται* — τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα, qui locus Eunapio illa scribenti obversabatur.

Pag. 109. *Chrysanthius συναΝΑθλήσας τῷ Μαξίμῳ πολὺ τι τὸν κοινωνὸν ἀπέλιπεν.* Vera lectio est *συναθλήσας*. Non est Graecum *συναναθλεῖν*, quod vitio natum est.

Pag. 110. ὥς ἔδοξε κοινωΝΗσαι καὶ τοῖς θεοῖς τὸ ἔργον. Codex Mediceus κοινώσας. Etiam sine libris perspicuum est κοινῶσαι emendari oportere.

Pag. 112. *Chrysanthius πᾶσιν εὖνους ἦν κατὰ τὴν συνουσίαν καὶ τῶν ἀπιόντων ἕκαστος ὅτι ΦΙΛΟΤΙΜΟῖΤΟ μᾶλλον ἀπῆει πεπεισμένος.* Si locum intelligere vis rescribe Φιλοῖτο pro Φιλοτιμοῖτο, quod verum esse vitae usus docet: non desunt homines comes, benigni, faciles, suaves, qui idem habeant, ut se quisque

maxime ab iis *amari* putet. *Chrysanthius* τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐθαύμαζεν εἰ καὶ Φαύλως ἐλέγετο, καὶ τὰ δοξαζόμενα κακῶς ἐπῆναι καθάπερ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀκούων, ἀλλὰ εἰς τὸ συμφΑΝτικὸν διὰ τὸ μὴ λυπεῖν γεγονώς. Abhorret a loci sententia τὸ συμφαντικόν, sed etiam sine Mediceo Codice statim apparet verum esse τὸ συμφΑτικόν, quod hominibus πασιφίλοις proprium est. Contrarium est τὸ ἀντιλογικόν de iis quibus

— ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ παντὸς ὁμοίως,
ὀρθῶς δ' ἀντιλέγειν οὐκέτι τοῦτ' ἐν ἔθει.

Pag. 113. τῶν γοῦν γραφόντων (*qui libros describebant*) τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων ὑπὸ τῆς ἀλήκτου μελέτης ἘνεκέκΑπτο. Emenda CΤνεκέκΑΜπτο. Diogenes Laërtius VI. 29. *Diogenes* ἔλεγε δεῖν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς φίλους ἐκτείνειν μὴ συγκεκαμμένων τῶν δακτύλων.

Pag. 115. ad Iustum Asiae novum Proconsulem confluent philosophi et sophistae omnes, τινὲς δ' αὐτῶν ἐπὶ τῇ κολακείᾳ θαρροῦντες — καὶ διὰ ταύτης ἐλπίζοντες ἢ τιμὴν ἢ δοξάριον ἢ ἀργύριον ἀποκερδαίνειν. Tralaticium mendum pro ἀποκερδΑνεῖν.

Pag. 116. παρεθεώρουν ἐς τὸ προκείμενον ἄλλο ἄλλος λέγοντες. Transponendum est ex perpetuo omnium Graece loquentium usu ἄλλΟC ἄλλΟ λέγοντες.

Pag. 116. ὥς μόλις τὸν γέλωτα ΕΝΗΚΕΝ. Sensus est manifestus: *quum vix risum teneret*, sed nihil eiusmodi exsculpi potest ex ἐνῆκεν. Wyttenbach. cogitabat de ἐνεῖχεν aut συνεῖχε, sed nemo sic loquitur, κατέχειν τὸν γέλωτα dicebant. Quaerant alii.

Pag. 117. ἀνὴρ διὰ πάντα ἄριστος καὶ εἰ μὴ Χρυσάνθιος ἢ πρῶτος ἀπάντων Φανείς. Necessario supplendum: πρῶτος ἀπάντων ἌΝ Φανείς, nam recta oratio est: εἰ μὴ Χρυσάνθιος ἦν πρῶτος ἀπάντων ἂν ἐφάνη.

Pag. 117. *Chrysanthii filiolus erat ad omnem virtutem natus et factus* καὶ τῶν ἵππων οὐκ εἶχε θάτερον, ἢ Φησὶ Πλάτων in notissimo *Phaedri* loco. Sed foedo barbarismo θάτερον scripsit

ρο τὸν ἕτερον. Turpe hoc vitium apud Graeculos non est in-
requens.

Idem puer, quo non fuit admirabilior alter, solem intuens
pacula edebat eaque certa et praeclarissimis versibus concepta,
καίτοι γε οὔτε μέτρον ἠπίσατο οὔτε εἰς γραμματικὴν ἐπισήμην
ἱρρωτο, ἀλλὰ θεὸς ἅπαντα ἦν αὐτῷ. Haec bonus Eunapius serio
scribebat scilicet.

Pag. 118. *caeteris omnibus hominibus metu perculsis Chrysanthius*
μόνος ἔμεινεν ἀσάλευτος, ὥς εἴκασέ τις οὐδ' ἐπὶ γῆς εἶναι τὸν
ἄνδρα. Legendum quod in tali re usitatum est: ὥς εἰκάσθΙΕΝ
ἂΝ τις.

Pag. 118. *Hellespontius* ἔτοιμος ἦν σκηνοῦσθαι παρὰ ΧρυσανθίΩΙ
καὶ νεάζειν ἐν τῷ μανθάνειν· μετέμελε δὲ αὐτῷ τοσοῦτον πεπλα-
νημένος χρόνον καὶ εἰς γῆρας ἀφικόμενος πρὶν τι τῶν χρησίμων
ἀμαθεῖν. Primum revoca ex Codd. omnibus σκηνοῦσθαι παρὰ
ΧρυσάνθΙΟΝ *domicilium* ad Chrysanthium *transferre parabat*. Deinde
qualis videtur esse compositio μετέμελεν αὐτῷ πεπλανημένος et
ἀφικόμενος? Boissonadio „*structura est insolentior et σολοικοφανής*.”
hic olim Theologi quae frontibus adversis inter se pugnabant
ναντιοφανῇ appellitabant. Quid erit soloecum si „*ferrī potest*”
μεταμέλει μοι πεπλανημένος? Suspico Eunapium dedisse μετε-
μέλετο δὲ τοσοῦτον πεπλανημένος χρόνον, ut boni scriptores
volent. Thucyd. IV. 27. μετεμέλοντο τὰς σπονδὰς μὴ δεξάμενοι,
et alii passim.

Pag. 119. ὁ μὲν Ἑλλησπόντιος ὡς συσκευασμένος τὰ βιβλία
καὶ παρὰ τὸν Χρυσάνθιον ἦξων ἐπὶ μαθήσει τῆς πόλεως ἐξήει.
Neminem vidisse συσκευασμένους τὰ βιβλία unice verum esse!

Pag. 119. *Chrysanthio sanguis mittitur: medici adsunt: ὁ δὲ*
ὑπέσχε τὴν χεῖρα καὶ ΠΑΡΑ μέτρον γενομένης τῆς κενώσεως
παρέτεις τῶν μερῶν ἠκολούθησαν. Poëtae possunt peccare παρὰ
μέτρον, sed imperiti medici sanguinem miserant πέρα μέτρου et
haec nimia κένωσις Sophistam exanimavit.

Quod dicit Eunapius ὑπέσχε τὴν χεῖρα et paullo ante: εἰ
πρεσβύτης οὕτως ἀνὴρ τοσούτου διὰ τῆς χειρὸς αἵματος ἀφήρηται,

existimant viri docti τὴν χεῖρα significare *brachium* et *brachii medicis praebuit*. Sed ὑπέχειν τὴν χεῖρα nihil aliud significare potest quam *manum supinam porrigere*, quod proprium est medicantibus, *tendre la main*, ut Galli loquuntur; quod quoque parum in sanguinis missione poni possit videant οἱ τῶν χειρουργῶν παῖδες.

Pag. 120. ἀλλ' ἐνίκα τὸ γῆρας. ὀγδοηκοστὸν γὰρ ὑπελθὼν ἐξ ἐτύγχανε. Legendum est ὑπελθὼν ἔτος. Namque *αππὶ*, *aetate senectus* ὑπιέναι dicuntur, ut *obrepere* Latine: sic et ὑποβῆναι ὑπαναβῆναι dicebant ut in fragmento incerti Comici apud Menekium F. C. IV. pag. 620.

ἵνα μὴ τὸ γῆρας Ἑπαναβὰν αὐτὸν λάθῃ.

nam sic scribendum pro Ἑπαναβάν.

Pag. 120. καὶ τέταρτος νοσηλευθεὶς εἰς τὴν πρέπουσαν λῆξιν ἀνεχώρησεν. Boissonade: „*inserui καὶ τέταρτος ex A in quo tam cum lilterae sint fere evanidae τετα ** τοσ tantum clare legitur*. Optimus Codex A Vaticanus nunc quoque verum solus servavit nam qui Codicem acutis oculis inspiciet reperturus est, ut opinor καὶ τετα(ρταῖ)ος, quod etiam sine Codice facile reperiri potuit Aeger die quarto mortuus esse narratur. Hippocrates scribere solet τεταρταῖος ἀπέθανεν, sed Eunapius ὁ καλλιεπὴς eodem sensu dixit: τεταρταῖος εἰς τὴν πρέπουσαν λῆξιν ἀνεχώρησεν.

(continuabitur).

C. G. COBET.

GELLIUS.

Gell. XIV. 7. 5. stulte editur ex libris: „*triumviros reipublicae REconstituendae causa creatos ius consulendi Senatui habuisse*.” Perinde inepte scribitur XV. 27. 4. „*Tribuni neque advocant peritricos neque ad eos REferre ulla de re possunt*.”

C. G. C.

AD FRAGMENTA
COMICORUM GRAECORUM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

Cratini verba sunt, quae laudantur ab Athenaeo IV. p. 164 E:

εἶδες τὴν Θασίαν ἄλμην οἷ' ἄττα βαῦζει;

ὥς εὖ καὶ ταχέως ἀπετίσατο καὶ παραχρῆμα.

οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικε λαλῆσαι.

De sententia loci hodie constat et Meinekius, qui in editione fragmentorum leviter erraverat, postea meliora dedit in Addendis. Cratini fabula fuit, in qua Archilochus alique poetae maledicentia et conviciis inter se certabant. Postquam nescio quis in rabidum poetam acerbè invectus fuerat, regessit hic quod Archilocho dignum erat, deinde chorus, uti opinor, exclamat:

εἶδες τὴν Θασίαν ἄλμην οἷ' ἄττα βαῦζει;

nam minime est dubium, quin Archilochus, qui Pariorum coloniam in insulam Thasum deduxit, propter acrimoniam *Θασία ἄλμη* dicatur. Non impune tulit quisquis fuit qui Lycambae generum laedere ausus est: οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικε λαλῆσαι. Duo sunt in his verbis quibus offendor, nam primum requiro verbum multo acrius quam insipidum illud *λαλῆσαι*, deinde nihil ad rem pertinet, utrum maledicus *caecus* sit necne, modo alter mutus sit qui convicia non audiat. Proverbium esse videtur et proverbii emendationem tuto petere licebit a

paroemiographis, qui tot comicorum versiculos nobis servarunt. Jam *παρὰ κωφὸν ἀποπαρδεῖν* est locutio ἐπ' ἀναισθήτων usurpata, quam vide apud Hesychium, Photium, Diogenianum, alios. Hoc intelligo:

οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικ' ἀποπαρδεῖν.

Caecus est qui se solum esse arbitratur; venter crepat nec suspicatur se cuiquam facere contumeliam, qualem Amasis rex apud Herodotum sciens facit; adest autem mutus qui non sentit sibi contumeliam fieri itaque miro casu fit injuria quam nemo infert et nemo patitur. Poeta autem ille ignotus apud Cratinum habuit Archilochum adversarium, qui iniuriam de industria illatam acerrime ultus est. Satis est credibile Cynulcum apud Athenaeum, quum Cratini verba suum in usum converteret, pro *ἀποπαρδεῖν* supposuisse *λαλῆσαι*. Ad novam lectionem stabilendam alios locos afferre facile est, sed unum adscribam, quia imprimis accommodatus est, Aristoph. Vesp. 394:

κοῦ μήποτε σου παρὰ τὰς κάννας οὐρήσομαι οὐδ' ἀποπάρδω.

Scholiasta ad Euripidis Hecubam 821 tradit Daedali signa *κινεῖσθαι καὶ προῖέναι φωνήν*, quod probat tribus allatis testimoniis, Euripidis ipsius in Eurystheo, Cratini ἐν *Θράτταις* et Platonis Comici. Apposite Euripidis locus affertur, apposite etiam Platonis, qui ita dixerat:

*Ἑρμῆς ἔγωγε Δαιδάλου φωνὴν ἔχων
ξύλινος βαδίζων αὐτόματος ἐλήλυθα.,*

sed Cratini locus portentose corruptus est, ut nec caput nec pes appareat. In optimo Vaticano Codice Cobetus fragmentum invenit sic scriptum: *πανὶ κακὸν δεῦρο μασεύων τίνα ποτε χαλκοῦν ἢ ξύλινον καὶ χρύσειον πρὸς ἣν οὐδαμῶς ξύλινος ἐκεῖνος ἀλλὰ χαλκοῦς ὦν ἀπέδρα πότερον δαιδάλειος ἦν ἢ τις ἐξέκλεψεν αὐτήν.* Dobraeus, quem vide apud Meinekium p. 63, in his monstris procurandis infeliciter versatus est itaque Meinekius, quum in tali loco omnia incerta sint, librorum lectiones retinere maluit. Scribit tamen fragmentum esse memorabile, quod Eupolideis versibus poetas comicos etiam in diverbiis usos esse inde intelligatur. Verum postquam in Vaticano Codice inventum fuit *ἐξέκλεψεν* non *ἔκλεψεν*, nemo opinor in posterum de Eupolideo metro cogitabit, nam trochaici septenarii haud obscure pellucunt.

Dicam quid mihi exsculpi posse videatur, quid non possit. Prodit in scenam nescio quis, cui Panis signum furto ablatum fuerat utiturque his verbis:

— ∪ — Πανίσκον ἤκω δεῦρο μασεύων τινά.

Rogat alter utrum sigillum aeneum, ligneum an aureum sit, sed ipsa verba praestare non possum. Respondet alter non ligneum sed aeneum signum esse, quod *aufugerit*:

οὐδαμῶς ξύλινος ἐκεῖνος ἀλλὰ χαλκοῦς ὦν ∪ —

— ∪ — ∪ — ∪ ἀπέδρα.

Quo verbo ἀποδιδράσκειν audito, exclamat alter:

Πότερα Δαιδάλειος ἦν

ἢ τις ἐξέκλεψεν αὐτόν;

atque sic locus idoneus est ad demonstrandum id quod Scholiasta posuerat. Illud certe mihi admodum verisimile videtur, sub Πανὶ κακόν latere Πανίσκον.

Cratini fragmentum est apud Athenaeum IX p. 373 E.

Λήδα, σὸν ἔργον· δεῖ δ' ὅπως εὐσχήμονος
ἀλεκτρυόνος μηδὲν διοίσεις τοὺς τρόπους,
ἐπὶ τῷ δ' ἐπ' ὠζουσ', ὡς ἂν ἐκλέψῃς καλὸν
ἡμῖν τι καὶ θαυμαστὸν ἐκ τοῦ δ' ὄρνεον.

Correctio est Valckenaerii, nam in Codice legitur ἐπ' ὠάζουσα, displicet tamen illud ἐπὶ τῷ δ', quod non habet quo referatur et dittographiae simile est; deinde causa corruptelae minus apparet et post σὸν ἔργον requiro fere vel imperativum vel infinitivum modum. Tentavi:

ἐπ' ὠζε σῖγ' ἕως ἂν ἐκλέψῃς καλὸν
ἡμῖν τι καὶ θαυμαστὸν ἐκ τοῦ δ' ὄρνεον.

Ovum est quod Nemesis pepererat et Spartam allatum fuerat ad reginam. Mulier natura loquacior causam miraculi rogitat, sed tacere jubetur et gallinae instar ovum *silentio* excludere.

Hucusque nondum intellectum fuit Cratini fragmentum, quod Suidas habet in voce ἀλώπηξ. Scribit ita: παροιμία. ἀλώπηξ [οὐ] δωροδοκεῖται, ἐπὶ τῶν μὴ ῥαδίως δώροις πειθομένων. Κρατῖνος Νόμοις· Ὑμῶν εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπηξ [οὐ] δωροδοκεῖται. Meinekios p. 87 de his verbis ita disputat: „Recte οὐ particulam in Cratini versu omittit Cod. A, ex quo consequens est etiam in

Suidae verbis *μὴ* ante *ῥαδίως* delendum esse." Minime assentior. Primum Cratini aetate omnes nisi fallor *δωροδοκεῖν* dicebant non *δωροδοκεῖσθαι* itaque *δωροδοκεῖται* nullo modo retineri poterit, sed in fabula quae *Νόμοι* inscripta fuit, *lex* promulgata fuit:

Ἵμῶν εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπηξ δωροδοκεῖτω.

Difficile enim est vulpeculam decipere, quae donis non corrumpitur, unde decantatum illud:

γέρων ἀλώπηξ οὐχ ἀλίσκεται πάγῃ.

Itaque proverbium fuit usurpatum ἐπὶ τῶν ΜΗ *ῥαδίως* δώροις *πειθομένων*, sicuti recte apud Suidam legitur et Meinekii suspicio omnino reiicienda est. Illud verius quod Runkelius observavit, respexisse poetam Solonis versiculum:

Ἵμῶν εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἵχνεσι βαίνει.

Qui vulpis ritu *δωροδοκεῖ*, dona recusat nec *διαφθείρεται* idque vos omnes facere addecet, o Athenienses: hoc est poetae consilium, de quo in posterum jam non dubitabitur. Opponuntur οἱ *δωροδοκοῦντες αἶγ'* οὐρχνίαν, quos Cratinus *Χείρωσι* perstrinxerat, cf. Zenob. 26. Addo fragmentum incerti poetae apud Plutarchum, quod Meinekius descripsit Vol. IV. p. 667:

εὐδαίμων (?) Πολίαγρος

οὐράνιον αἶγα πλουτοφόρον τρέφων,

cuius senarii justa mensura erit, si suppleveris (ἐνδον) τρέφων.

In Anecdotis Bekkeri p. 422 legitur Cratini fragmentum:

οὐκ ἀπερρήσεις σὺ θᾶπτον; ἀποτιλῶ σε τήμερον,

quod duobus interlocutoribus tribuendum est:

A. οὐκ ἀπερρήσεις σὺ θᾶπτον; B. ἀποτιλῶ σε τήμερον.

Similia leguntur in Aristophanis Equitibus inde a vs. 284.

Herwerdenus olim merito dubitavit de Cratini versiculo, quem habes apud Athen. X. p. 446 B.:

τῇ νυν τόδε πῖθι λαβὼν ἤδη καὶ τοῦνομά μ' εὐθὺς ἐρώτα.,

nam absurdum est Ulyssem fingere, qui Cyclopa hortatur, ut suum se nomen roget. Ea in re Cratinus minime potuit Homerum deserere, apud quem Polyphemus non iussus sed sua sponte, δός μοι ἔτι πρόφρων, inquit, καί μοι τεδὸν οὔνομα εἰπέ. Non satisfacit tamen, quod Herwerdenus suspicatus est, Ulyssem narravisse sociis, quomodo Cyclopa consopiverit, nam quod coniicit:

τῇ νυν τόδε πῖθι λαβὼν ἥσθῃ καὶ τοῦνομά μ' εὐθὺς ἐρωτᾷ,
 mum satis violenta mutatio est et magis credibile videtur
 pter reliqua huius fabulae fragmenta rem non narratam, sed
 scena repraesentatam fuisse. Sunt certe ipsius Polyphemi
 ba:

οὐπω ᾗπιον τοσοῦτον οὐδὲ πίομαι
 Μάρωνα.

videor mihi reperisse aliam eamque simpliciore rationem.
 comoediae exordio repraesentabatur Ulysses, qui ingruente
 pestate ad Polyphemi insulam appropinquabat. Eo pertinent
 anapaestici versus, quos Hephaestion servavit; prior est:
 ἴνες αὖ πόντον κατέχουσ' αὔραι; νέφος οὐράνιον τόδ' ὀρῶμαι.
 et autem:

ὥς ἂν μᾶλλον τοῖς πηδαλίοις ἢ ναῦς ἡμῶν πειθαρχῇ.

tri indicium secutus, suspicor ad eandem comoediae partem
 erendum esse fragmentum:

ἐπ' ἀριτέρ' αἰεὶ τὴν ἄρκτον ἔχων λάμπουσιν ἕως ἂν ἐφεύρης,
 e necessario Calypsus verba sunt ab Ulysse laudata. Itaque
 ta rerum ordinem invertit induxitque Ulyssem capitulatim
 rantem quae sibi ante accidissent. Dixit de Lotophagis,
 id efficitur ex Athenaeo XV p. 677 F, dixit de Laestrygo-
 us, nam *unam* navem habet τοῖς πηδαλίοις πειθαρχοῦσαν uti
 do videbamus, dixit de Calypsus insula atque sic neglecto
 um ordine potuit etiam de Circe dicere et quidem his verbis,
 orum metrum itidem anapaesticum:

τῇ νυν τόδε πῖθι λαβὼν, ἥ δ' ἥ, καὶ τοῦνομά μ' εὐθὺς ἐρωτᾷ.

t sane exigua mutatio ἥ δ' ἥ scribere pro ἥδη et praeterea
 fer Homer. Odyss. K. 325.

Obiter notabimus quod scribit Scholiasta ad Aristophanis
 mites vs. 528 Cratinum κακῶς εἰπεῖν τὸν Ἀριστοφάνη ὡς τὰ
 πόλιδος λέγοντα, ubi requiro κλέπτοντα et venio ad
 gmentum. quod laudat Scholiasta ad Arist. Nub. vs. 354:

ληρεῖς ἔχων· γράφ' αὐτὸν
 ἐν ἐπεισοδίῳ· γελοῖος ἔσαι Κλεισθένης κυβεύων
 ἐν τῇδε τοῦ κάλλους ἀκμῇ.

uid est ἐπεισόδιον? Quidquid interjectum est inter duo chori
 antica, non tantum in tragoedia, sed etiam in comoedia, si

quidem fides est veteri grammatico, quem vide apud Meinekium Vol. II p. 1240; proprie autem in comoedia ἐπεισόδιον dicitur τὸ ἐπιφερόμενον τῷ δράματι γέλωτος χάριν ἔξω τῆς ὑποθέσεως, uti legitur in Anecd. Bk. p. 253. 19, de quo loco Meinekius egit Vol. II p. 757. Neutra significatio huc quadrat, nec tamen potest esse dubium, quid Cratinus dicere voluerit, cum praesertim aliud fragmentum supersit ex eadem fabulae parte petatum:

Ἵπέρβολον δ' ἀποσβέσας ἐν τοῖς λύχνοις γράψον.

Compone utrumque locum: collocandus Hyperbolus est ἐν ταῖς λύχνοις, scilicet ubi οἱ λύχνοι veneunt, Clisthenes autem, qui ridiculus est dum aetatis flore tesseris ludit, ubi τὰ κυβευτικὰ ὄργανα veneunt. Haec quomodo appellantur? Docebit id nos grammaticus in Anecd. Bk. p. 300. 24 et multum arridet lectio:

γράφ' αὐτόν

ἐν σκιράφοις· γελοῖος ἔσαι Κλεισθένης κυβεύων
ἐν τῇδε τοῦ κάλλους ἀκμῇ.

Quoque minus dubites, adscribam Isocr. Areopag. § 48: τοιγαρὺν οὐκ ἐν τοῖς σκιραφείοις οἱ νεώτεροι διέτριβον, οὐδ' ἐν ταῖς αὐλητρίσιν, οὐδ' ἐν τοῖς τοιούτοις συλλόγοις, ἐν οἷς νῦν διημερεύουσιν.

Quatuor locis totidem poetarum idem displicet et in eodem morbo utar remedio eodem. Cratinus est qui scribere non potuit, quod Suidas habet: ἀραχνίων μεσὴν ἔχεις τὴν γαστέρα. Quod Meinekius edidit: ἄρ' ἀραχνίων, id merito reiecit Cobetus ad Platonem Comicum p. 61, cuius notissimum fragmentum est:

εἴξασιν ἡμῖν οἱ νόμοι τούτοις τοῖσι λεπτοῖς

ἀραχνίοις, ἂν τοῖσι τοίχοις ἡ φάλαγξ ὑφαίνει.

quod compone cum Anacharsidis dicto apud Plutarchum Solon. 5. Sed Pherecrates quoque dixisse putatur, locus est apud Suidam in v. ἀράχνη,

ἄρ' ἀράχνη ὥσπερ ταῖς σιπύαισι ταῖς κεναῖς;

et Nicophon ibidem:

ἄρ' ἀράχνιον τι φαίνεται ἐμπεφυκέναι.

Particula ἄρα hic mire abundat et quatuor locis quater reponam deminutivam formam ἀραχνίδιον. Cum Platonis utique loco dignus est qui conferatur Eupolis, cuius senarii servati sunt ap. Schol. ad Arist. Av. 1297:

Συρακόσιος δ' ἔοικεν, ἡνίκ' ἂν λέγῃ,
τοῖς κυνιδίοισι τοῖσιν ἐπὶ τῶν τειχέων.

eres deminutivis nominibus multum utebantur et abuteban-
, quod Aristoteles notavit Rhetor. 3. 2. 15.

In Cratini versiculo apud Athenaeum IX. p. 374 D:

ὥσπερ ὁ Περσικὸς ὦραν πᾶσαν καναχῶν ὁ λόφωνος ἀλέκτωρ,
no hucusque explicare potuit quid esset ὁλόφωνος. Recenset
inekius virorum doctorum opiniones, sed nihil affert quod
o modo satisfacere potest. Equidem in galli gallinacei de-
iptione aegre desidero cristae mentionem; τὴν λόφωσιν τὴν τῶν
έων certe non omisit Aristophanes in Avibus vs. 291. Quid
Cratinus scripsit λοφόφοινος?

Metrum miror quo Cratinus usus videtur apud Athen. XIII.
566. F:

ταυτὶ καὶ τολμᾷς σὺ λέγειν ῥοδοδάκτυλος οὔσα;
n etiamsi hexametri versus apud eum minime rari sint,
ndat tamen coniunctio καί et multum malo locum ita
mplere:

ταυτὶ καὶ (τοιαυτὶ) τολμᾷς σὺ λέγειν ῥοδοδάκτυλος οὔσα,
uti Aristophanes scripsit:

τοὺς Φρύγας οἶδα Θεωρῶν
πολλὰ τοιαυτὶ καὶ τοιαυτὶ καὶ δευρὶ σχηματίσαντας.

Meinekus p. 194 ex Hephaestione laudat tres Cratini ver-
ulos:

Εὖτε κισσοχαῖτ' ἄναξ χαῖρ', ἔφασκ' Ἐκφαντίδης.

Πάντα φορητὰ πάντα τολμητὰ τῷδε τῷ χορῷ.

Πλὴν Ξενίου νόμοισι καὶ Σχοινίωνος, ὦ Χάρον.

n eum latuit quod vel caeco apertum est, tres versiculos
tasse petitos esse ex una eademque fabula et parabasi, sed
n sententiae perpetuitate eos cohaerere. Verum miror non
em eum agnovisse in alio fragmento, quod idem Hephaestion
navit:

Χαῖρ' ὦ μέγ' ἀχρεϊόγελως ὄμιλε, ταῖς ἐπίβδαις.

Τῆς ἡμετέρας σοφίας κριτῆς ἄρισε πάντων.

Εὐδαίμον' ἔτικτέ σε μήτηρ ἱκρίων ψόφησις.

Frustra se torquet Meinekius ut ex tribus versiculis in unum collatis tolerabilem sensum eliciat. „Quod autem”. inquit, „in-eptiis populum delectari dicit, quem proximis verbis a sagacitatis mentisque acumine praedicat, id nihil offensionis habet; solent enim poetae risus captandi causa diversissima coniungere.” Idem tamen ingenue addit, difficilins explicari, cur ταῖς ἐπίβδαις populum poeta gaudere iubeat nec magis intelligi, quomodo plausus in theatro populum beare dicatur. Scilicet non observavit, uti vides, *tria* fragmenta esse, quae non magis cohaereant quam illa tria superiora. Hinc fit ut quaedam non satis interpretari queamus in sex sententiis laceris et avulsis. Illud tamen apparet quod etiam metro arguitur, vocativo casu scribendum esse:

Εὐδαίμον' ἔτικτέ σε, μήτηρ, ἱκρίων ψόφησις.,

quamquam ne sic quidem bene intelligimus, quid Cratinus dicat; possumus periclitari conjecturam, sed micamus in tenebris. Hic non me teneo quin simillimum vitium arguam apud Dionysium Halicarnasensem. In Epistula ad Cn. Pompeium cap. 5 dicit de perverso Philisti genere, cuius φράσις ὁμοειδῆς πᾶσα δεινῶς καὶ ἀσχημάτισός ἐστι. Hinc πολλὰς εὖροι τις ἂν περιόδους ὁμοίως ἐφεξῆς ὑπ' αὐτοῦ σχηματιζόμενας. Deinde affertur exemplum ex initio secundi libri de Sicilia: Συρακόσιοι δὲ παραλαβόντες Μεγαρεῖς καὶ Ἐνναίους, Καμαριναῖοι δὲ Σικελούς καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους πλὴν Γελῶν ἀθροίσαντες (Γελῶοι δὲ Συρακοσίοις οὐκ ἔφασαν πολεμήσειν), Συρακόσιοι δὲ πυνθανόμενοι Καμαριναίους τοὺς Ἑρμινὸν διαβάντας Ἀσύγκλωσα haec sunt quae nemo intelligere potest, sed salva res est et nihil in hisce vitiosum est. Dionysius ut probaret illud ingratum et ὁμοειδές, quod in ea re necessarium erat, non *unum* sed *tres* locos laudavit; primus est Συρακόσιοι δὲ παραλαβόντες κτέ, alter autem: Καμαριναῖοι δὲ — ἀθροίσαντες κτέ. tertius denique: Συρακόσιοι δὲ πυνθανόμενοι. Neminem hoc vidisse!

Phrynichus in Ecloga p. 110 Cratini fragmentum laudat quod sequitur:

Αὐτομάτη δὲ φέρει τιθύμαλλον καὶ σφάκον πρὸς αὐτῷ
ἀσφάραγον κύτισόν τε· νάπαισι δ' ἀνθέρικος ἐνηβᾷ·
καὶ φλόμον ἄφθονον ὥς παρῆναι πᾶσι τοῖς ἀγρίοις.

imum vocabulum corruptum est; quod Hermannus coniecit κῆτιν non magis probari debet. Verum est τράγοισιν, id satis se ipsum commendabit. Miror Meinekium p. 216 agnovisse veram lectionem, cum ipse simillimum Eupolidis um laudet p. 426, in quo pariter caprarum pabula enumerantur.

Venio ad Pherecratem, cuius dimidiatus versiculus laudatur Athenaeo IX p. 385 E: τοῦ ψάριον τουτὶ παρέθηκε τις ἡμῖν, leve est reponere: παρέθηκε τίς ἡμῖν; Locus est apud Meinium p. 263, apud quem deinde ex eodem affertur p. 266: ἵπεμψον ἀγγέλλοντα τὸν περισερόν, quod ἀγγελοῦντα scriptum oportuit. Mox p. 279: ἀνέπλησα τῷ φθαλμῷ πάλης φουσῶν πῦρ, praestat nisi fallor eliminare activum verbum et rescribere ἀνέπλησο, quod praeterea ipsa rei natura flagitatur. Eadem pagina Meinekius habet ex Polluce X. 181 aliud Pherecratis fragmentum:

ἤδη μὲν ᾧαν λουμένῳ προζώννυται,

quo contra abusus est verbi mediī προζώννυσθαι. Itaque actor legendum suspicatur aut ᾧα aut προζώννυτε aut λούμενος. Nil horum satis est et προζώννυτε imprimis est ridiculum propter inficetum pluralem numerum. Λούμενος vel ᾧα paulo melius, sed non assequor quo adverbium ἤδη pertineat. Eidem Polluci acceptum debemus Theopompi fragmentum:

τηνδὲ περιζωσάμενος ᾧαν λουτρίδα
κατάδεσμον ἤβης,

inde equidem malim:

ἤβης μὲν ᾧα λουμένῳ προζώννυται.,

que sic etiam melius apparebit, quam recte Pherecrates Polluci eo loco dicatur enumeravisse τὰ ἐργαλεῖα τῆς παιδοτριβικῆς. In catalogo illorum instrumentorum — verbum est καταλέγειν quo Pollux utitur — adverbium ἤδη non recte usurpatur. Sed minutae illae correctiones sunt: ecce paulo gravior corruptela. Legitur apud Athenaeum XI. p. 481 A Pherecratis fragmentum, quod apponam, sicuti emendatum est à Cobeto Mnem. IV. p. 119:

Λ. γλισχρόν γε μοῦσι τὸ σίαλον, νῆ τῷ θεῷ.

λάβ' ὃ Συρίσκε τὴν κοτυλίσκην. Κοριαννῷ. μηδαμῶς

μικράν γε· κινεῖται γὰρ εὐθύς μοι χολή,
ἐξ οὐπερ ἔπιον ἐκ τοιαύτης Φάρμακον.

Α. εἰς τὴν ἐμήν νυν ἔγχεον τὴν μείζονα.

Colloquium est inter Κοριαννῶ et Γλύκην praesente servulo Syrisco, quod apparebit si contuleris Athen. X. p. 430 E, ubi eiusdem fabulae fragmentum laudatur, quod nullo negotio ita constitui poterit, postquam Cobeti acumine Syrisci nomen recuperavimus, quod olim in priore fragmento sub corruptela delitescebat. Credibile est inter utrumque locum, quem vide apud Meinekium p. 282, paucissima intercidisse.

Κοριαννῶ. Ἄποτ' ἔς' ὦ Γλύκη.

Γλύκη. ὕδαρῃ ἔνεχέν σοι; Κοριαννῶ. παντάπασι μὲν οὖν ὕδαρ.

Γλύκη. τί εἰργάσω; πῶς ὦ κατάρατε δ' ἐνέχεας;

Συρίσκος. δὴ ὕδατος, ὦ μαμμη. Γλύκη. τί δ' οἴνου; Συρίσκος.

[τέτταρα.

Κοριαννῶ. ἔρρ' ἐς κόρακας· βατράχοισιν οἰνοχοεῖν σε δεῖ.

Videmus igitur mulieres exagitari ὅτι μεγάλοις ποτηρίοις ἐχρῶντο similemque locum ex alia Pherecratis fabula Athenaeus ibidem repetiit, cf. Meinekios p. 324. Sed quid est illud quod Syriacum Glyce iubet: εἰς τὴν ἐμήν νυν ἔγχεον τὴν μείζονα? Novi quid sit ἔγχεῖν τὴν μεγάλην, αἰτεῖν τὴν μείζονα, alias similes locutiones, quas si quis nondum observavit, usum docere poterit Cobetus in Mnem. VII. 150. Sed miror pronomen possessivum ἐμήν· non enim Glyces vinositas arguitur sed Coriannus. Videmus autem comicos poetas interdum veteres fabulas retractavisse iisque usos fuisse pro suis; in animo est propediem de eo argumento quaedam indicia colligere in unum et experiri numquid forte novi inde efficere possim. Nunc satis est componere Pherecratis fragmentum quod apud Athenaeum legitur VIII p. 365 A cum Apollodori Carystii loco apud Athenaeum VI 243 D, vide Meinekium Vol. II p. 275 et IV p. 447. Eodem modo cum nostro loco conferam quod Athenaeus habet XI p. 486 E: μέλη. οὕτω καλεῖται τινὰ ποτήρια, ὧν μνημονεύει Ἀντίξιος ἐν Φρέατι λέγων οὕτως·

σὺ δὲ τὴν μέλην, Συρίσκε, ταυτηνὴ λαβὼν

ἐνεγκον ἐπὶ τὸ μνήμ' ἐκείνη. μανθάνεις;

καὶ κατάρχεον.

Itaque suspicor apud Pherecratem itidem legendum esse:

εἰς τὴν μέλην νυν ἔγχεον τὴν μείζονα.

eterum si Pherecratis bonis alii usi sunt, non habuit quod inquereretur, nisi fortuitum videbitur, quod ipse ter reperitur id verbum imitatus fuisse Aristophanem, cf. Cobet. ad Plat. m. p. 64.

Contendit Meinekius in Historia Critica p. 67 Pherecratis rationem satis multa habere, quae a reliquorum eius aetatis comicorum in dicendo severitate recedant. Mera ea calumnia est, quod apparebit, si quis ea quae Meinekius affert paulo accuratius examinare volet. Pherecrati verbi causa quidni licuit παπέμπανιν usurpare? quidni μαγεύειναι et ἰχθυοπώλαιναν iocoingere? Reliqua crimina non minus futilia sunt quam ea quae Meinekius in Platone Comico arguit; sed hic quidem egregium atronum nactus est, Pherecratis causa jacet: nemo enim surrexit ut innocentiam poetae tueretur, quamquam ne intelligi quidem potest, undenam labentis Graecitatis indicia ea utique aetate repere potuerint. Unum certe crimen diluere perfacile est. Non est uno nomine mendosum quod e Pherecrate affert Etymologus M. p. 243. 24:

ὥς ἄτοπόν ἐστι μητέρ' εἶναι καὶ γυνήν.

fitto barbaram formam γυνήν, quam itidem ex eodem sumsit antiatticista p. 86. 12, sed vidistine umquam sententiam absurdiorē? Non est admodum ἄτοπον, uti arbitror, matres mulieres esse. Sed molestum est sponsae, si ante nuptias peperisse intelligitur:

ὥς ἄτοπόν ἐστι μητέρ' εἶναι καὶ κόρην.,

quo sensu verbi causa Theopompus κόρην apellavit ap. Mk. p. 797:

Φέρε σὺ τὰ καταχύσματα

ταχέως κατάχει τοῦ νυμφίου καὶ τῆς κόρης.

Quod observavit Meinekius p. 834, Byzantinos scriptores haud raro mulieres γυναῖς, dicere, nihil hoc ad Pherecratem vel ad quemquam alium ἀπτικίζοντα. Sed praeterea laudatur Menandri versiculus, si quidem Menandri est, nam in Oxoniensi Codice apud Cramerum Mimnermus sic dixisse perhibetur:

ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὥς καλαὶ νῦν αἱ γυναῖ.

Serione quis credet comicum poetam induxisse duos Athenienses, qui uxorum suarum pulchritudinem certatim laudarent et ex-

tollerent? Cras equidem credam, non hodie. Iudice Theophi
 τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς εἰπεῖν ἐγκώμιον est ἀδολεσχίας πέρας,
 pudentis autem est laudare alienam uxorem. Quisquis
 fingit, non satis convenienter fingit et summum artificem
 nandrum fuisse audimus. Non habeo pro certo dicere quid
 scribendum sit, sed vide quid conjiciam. Notum est quan
 Alciphron comoediae Atticae debeat atque haec causa est,
 multi hodie Alciphronem haud illubenter legant, etiamsi
 priis dotibus careat. Suspisor locum depromptum esse e
 comoedia, quam Alciphron imitatur in postrema epistula
 primi. Δεινὴ, uti scribit in ea epistula meretricula quaed
 δεινὴ τις Φιλονικία κατέσχε Θρυαλλίδα καὶ Μυρρίνην ὑπὲρ
 πυγῆς ποτέρα κρείττω καὶ ἀπαλωτέραν ἐπιδείξει. In ludicro
 tamine potuit una ex his malis mercibus optime dicere:

ὦ Ζεῦ πολυτίμηθ', ὡς καλαί

νῶν (εἰσιν) αἱ πυγαί.

Cf. Arist. Eq. 1390. Sed nondum apud me satis constat
 sub Mimnermi nomine lateat. Potest is Menander esse,
 non absurde possit quis de Hermippo cogitare.

Corrupta sunt Pherecratis verba apud Stobaeum in Fl
 116. 12:

ἐγὼ γὰρ ὧνδρες ἡνίκ' ἢ νεώτερος,
 ἐδόκουν μὲν ἐφρόνουν δ' οὐδέν, ἀλλὰ πάντα μοι
 κατὰ χειρὸς ἦν τὰ πράγματα ἐνθυμουμένῳ.
 νῦν δ' ἄρτι μοι τὸ γῆρας ἐντίθησι νοῦν.

Tertius versiculus, sicuti plurima apud Stobaeum, grav
 corruptus est. Ac primum quidem apertum est latere locu
 nem ὕδωρ κατὰ χειρός, de qua cum multi alii egerunt
 Piersonus ad Moeridem p. 236 et Cobetus in Mnem. IV. p. 1
 Praebetur κατὰ χειρὸς ὕδωρ plerumque ante coenam, interd
 etiam post coenam, cuius moris exemplum est apud Nicos
 tum, quem laudat Athenaeus XV. p. 685 E:

κατελαμβάνομεν

ἐτέρους κατὰ χειρὸς ἀρτίως εἰληφότας
 καὶ σέφανον.

Dici hoc solet ἀπονίψαι, ἀπονίψασθαι, νίπτρον παρχειν
 itidem ea aqua, uti vides, perbene dicitur κατὰ χειρός. M

autem doctrina est Nauckii ad Aristophanem Byzantinum p. 252, ὕδωρ κατὰ χειρῶν plurali numero non dici nisi de aqua, quae post coenam praebita fuerit. Nimirum, quod hucusque viros doctos fugit, κατὰ χειρῶν ὕδωρ plurali numero optime dicitur de pluribus convivis et quod Nauckius observavit, id nihili est. Dixit Philyllius ap. Athen. IX p. 408 E:

καὶ δὴ δεδειπνήκασιν αἱ γυναῖκες· ἀλλ' ἀφαιρεῖν
ὥρα 'στὶν ἤδη τὰς τραπέζας, εἴτα παρακορῆσαι,
ἔπειτα κατὰ χειρῶν ἐκάστη καὶ μύρου τι δοῦναι,

nam hoc malo μύρου non μύρον, sicuti recte Aristophanes ap. Athen. XV p. 690 E: φέρ' ἴδω, τί σοι δῶ τῶν μύρων; ψάγδαν Φιλεῖς; Menander autem dixit ap. Athen. IX p. 408 E:

οἱ δὲ κατὰ χειρῶν λαβόντες περιμένουσι Φίλτατοι,
Antiphanes ap. Athen. II. p. 49 B:

ἐπεὶ δ' ὁ τρίπους ἤρθη, κατὰ χειρῶν ἐχέομεν.

Itaque Demonicus ap. Athen. IX p. 410 D recte dixit, quod Nauckius frustra in suspicionem vocavit:

τὸ γοῦν κατὰ χειρὸς περιέγραψ' εἶπας ὅτι
μετὰ δεῖπνον αὐτῷ τοῦτο γίνεται λαβεῖν,

nam hic quidem de solo Hercule κατὰ χειρῶν ὕδωρ absurdum foret et apparet pluribus convivis recte praeberi ὕδωρ κατὰ χειρὸς et κατὰ χειρῶν, sed singulis perpetuo datur et ante coenam et post ὕδωρ κατὰ χειρὸς, nempe aqua affunditur dextrae manui. Illud satis notum, proverbium esse quod Teleclides usurpavit apud Athen. VI. 268 A:

εἰρήνη μὲν πρῶτον ἀπάντων ἦν ὥσπερ ὕδωρ κατὰ χειρὸς,
et eodem proverbio nunc Pherecrates nisi fallor usus est. Verum quid est illud τὰ πρᾶγματ' ἐνθυμούμενῳ? Contuli Platonem comicum ap. Schol. Arist. Nub. 110:

οἱ ζῆτε τερπνῶς οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

et Hermippum ap. Athen. X 418 D:

ὁ Ζεὺς δὲ τούτων οὐδὲν ἐνθυμούμενος·

vides οὐδὲν ἐνθυμεῖσθαι eum dici, qui omnium rerum securus est. Aliquid audendum ratus apud Pherecratem eodem sensu scribam:

ἦν δὲ πάντα μοι

ὕδωρ κατὰ χειρὸς οὐδὲν ἐνθυμούμενῳ.

In vulgata lectione repetitio vocabuli πρᾶγματα imprimis mo-

lesta est, si quidem Bergkius fragmento a Stobaeo servato recte addidit versiculum, quem in lexico Vindobonensi invenit:

καὶ κατὰ μίτον τὰ πράγματ' ἐκλογίζομαι.

Cf. Supplem. Addend. p. LVII.

Teleclidis unum fragmentum examinabo quod Plutarchus servavit in Niciae Vita c. 4:

τέτταρας δὲ μνᾶς ἔδωκε Νικίας Νικηράτου·

ὧν δ' ἑκατι τοῦτ' ἔδωκε, καίπερ εὖ εἰδὼς ἐγὼ

οὐκ ἐρῶ· Φίλος γὰρ ἀνὴρ, σωφρονεῖν δέ μοι δοκεῖ.

Primum pro ἔδωκε in secundo versu Cobetus reposuit ἔδρασε Mnem. V. 103; sed nonne vides periisse loci aculeum? Si Nicias ἐσωφρόνησε, quum quatuor minas daret sycophantae et si poeta novit cur Nicias eam pecuniam dederit, cur amicis fecit ut causam proloqui nollet? Inficetus locus lepidus fiet sic scriptus:

ὧν δ' ἑκατι τοῦτ' ἔδρασε, καίπερ εὖ εἰδὼς ἐγὼ

οὐκ ἐρῶ· Φίλος γὰρ ἀνὴρ, σωφρονεῖν δέ μοι δοκεῖ.

Sic Aristophanes dixit Vesp. 1405:

εἰ νῆ Δί' ἀντὶ τῆς κακῆς γλώττης ποθὲν

πυροῦς πρίαιο, σωφρονεῖν ἂν μοι δοκεῖς.

Insanabili paene morbo laborat Hermippi locus ap. Athen. X p. 426 F: οἱ δ' ἐπιτεταμένως χρώμενοι τῷ ποτῷ δύο οἴνου ἔπινον πρὸς πέντε ὕδατος· deinde Athenaeus et alios locos affert et illud Hermippi:

ἐπειθ' ὅταν πινώμεθ' ἢ διψώμεθα,

εὐχόμεθα πρὸς τοῦτ' οἶνος ὦ κέρασ γενοῦ.

κᾶς τοῦ καπήλου ἔγω φέρω παίζων ἅμα

καὶ οὕτως γεγένηται τοῦτο πέντε καὶ δύο.

Quis hoc intelligit? Nemo hercle. Absurdum est πίνεσθαι et διψῆσθαι pro πίνειν et διψῆν. Absurda est quoque horum verborum conjunctio et Bergkius nihil egit, quum corrigeret: ὅταν πεινώμεθ' ἢ διψώμεθα. Idem etiam infelicius versatus est in versu secundo emendando: quum Codex habeat: πρὸς τοῦθ' ὁ οἶνος ὦκερας γενοῦ, scripsit id quod supra dedi et vertit: *Hoc cornu copiae precibus invocamus: o cornu vinum fias*. Existimat enim, sicuti Meinekios retulit p. 389, Mercurium aliumve

strum hic loqui de beatissima vita deorum, ad cuius felicitatem hoc maxime illum referre, quod Amaltheae cornu tur, quaecumque collibuerit benignissime effundente. Longe stat tacere quam tam improbabilia coniicere. Hermannus, de Meinekio, bene tuetur *πινώμεθα* et coniicit haec ab alio dici, qui se fluvii deum esse simulet; omisit autem addere sensu fluviorum dii dici possint *διψῆσθαι*. Desperata re perdenus in Mnem. XVII p. 58 rescribit:

ἔπειθ' ὅταν πείνης μεθείσης διψ' ἔχη,

Ipse, credo, abiiciet, si quis meliora invenire potuerit et abilem emendationem afferre secundi versiculi. Mihi certe non viam ingredi placuit. Fabula est Hermippi quae *Θεοὶ* tribitur et deus quidam hic loqui videtur. Res agitur in eo et sub *ἡ διψώμεθα* latet *ἡ λειψώμεθα*, nam est etiam alneo *ἀλειπτῆριον*, quod Alexis commonstrat apud Pollucem 166:

ἐν τῷ βαλανείῳ μήτε τὸ πῦρ ταῖς ἐσχάραις

ἐνὸν κεκλεισμένον τε τᾷ λειπτῆριον.

quoque Arist. Nub. 895; crasis autem eadem est, quae apud Eupolidem in fragmento quod Photius habet:

πεφυτευμένη δ' αὕτη ἔστιν ἡ ψιλωμένη;

Idem sub *οἶνος ὥπερας*, quid potest verosimiliter latere, nisi *ῥάς*? Adiectivum est substantivi loco usurpatum, sicuti *ῥάς* apud Platonem Comicum in *νεοκράτα τις ποιεῖτω*. Nunc abilem sensum exsculpere fortasse poterimus:

ἔπειτ' ὅταν λουσώμεθ' ἡ λειψώμεθα,

εὐχόμεθα πρὸς τὸ λούτριον· οἶνοκρὰς γενοῦ.

κὰς τοῦ καπήλου ἔγω φέρω παίζων ἅμα

κεῖθ' ὅς γε γένηται τοῦτο πέντε καὶ δύο.

Deus est qui narrat quid in deorum balneis fieri soleat. Latrunculi, deinde optant ut aqua in vinum mutetur. Statim voti potes fiunt et is qui hic verba facit, novum vinum ad Dionysionem defert ut exploret: ille pronunciat optimum vinum cui tantum aquae admixtum, quantum ad strenuam comitionem satis sit. Faciunt igitur dii quod Cleon apud Aristophanem facturum est, qui

ἐκ τῶν βαλανείων πίετχι τὸ λούτριον.

Eupolidis fragmentum servatum est apud Priscianum de metris com. p. 415:

A. Ἀνόσια πάσχω ταῦτα, ναὶ μὰ τὰς Νύμφας.

B. πολλοῦ μὲν οὖν δίκαια, ναὶ μὰ τὰς κράμβας.,
sed malim: μᾶλλον μὲν οὖν δίκαια. Idem apud Pollucem IX 90:

Φοροῦσιν ἀρπάζουσιν ἐκ τῆς οἰκίας
τὸ χρυσίον, τὰργύρια πορθεῖται,

sed hoc sensu rectius est φέρουσιν. Eiusdem poetae versiculum apud Etymologicum Magnum p. 411. 35 sic suppleverim:

ἐγὼ γὰρ εἰς ζητρεῖον (ἐλαθον) ἐμπεσών.

Idem ap. Schol. Dion. Thrac. p. 937:

μάττει γὰρ ἤδη καὶ τὸ πῦρ ἐκκάζεται,

equidem corrigam:

μάττετε γὰρ ἤδη καὶ τὸ πῦρ ἐκκάζετε.

Denique in Phrynichi versiculo apud Athen. VI. p. 248 C:

ὁ δ' ὀλιγόσιτος Ἡρακλῆς ἐκεῖ τί δρᾷ,

requiro secundam personam et scribam δρᾷς.

Accedo ad alterum Meinekii volumen. Zenobius 131 e Platone Comico laudat:

ἀνὴρπακας ἀπαξάπαντ' αὐτῷ κανῶ.

Meinekus edidit ἀνηρπάκας, equidem malim: ἀνηρπακῶς. Eiusdem poetae sensu vacua verba sunt apud Athen. XIV p. 641 B:

A. εἰπέ μοι

ὥς ὀλίγα λοιπὰ τῶν ἐπιτραπεζωμάτων.

B. ὁ γὰρ θεοῖσιν ἐχθρὸς αὐτὰ κατέφαγεν.

Intelligam equidem: θαῦμα' ἐπ' ἡλθέ μοι. Idem ap. Athen. VI. p. 229 F:

χαίρεις, οἶμαι, μεταπεττεύσας αὐτὸν διακλιμακίσας τε

τὸν ὑπηνόβιον σπαρτιοχαίτην ῥυποκόνδυλον ἐλκετρίβωνα,

quia novī τοὺς λακωνομανοῦντας aluisse barbā, non novī autem quid sit ὑπηνόβιος, coniiciam ὑπηνόβοτον, quo sensu apud Aristophanem est in Vespis vs. 476:

καὶ ξυνὼν Βρασίδα καὶ Φορῶν κράσπεδα

σεμμάτων, τήν θ' ὑπὴν ἄκουρον τρέφων.

Epicrates est quem Plato exagitat, quod efficitur ex Schol. Arist. Eccl. 71 et praeterea cf. Mk. in Historia Critica p. 486. Ingens error est Phrynichi apud Bekkerum p. 73. 25: ψυχρῶ

ρεῖν· ἐπὶ τοῦ τὴν ψυχὴν ἐκροφεῖν διὰ κακῶν παρουσίαν ἢ τραγωδία· ἢ δὲ Πλάτων ἰδίως ἐπὶ οἴνου διὰ ψυχροῦ πινομένου τίθῃσιν. Interest aliquid ac multum quidem inter ῥοφεῖν et ἐκροφεῖν nec ψυχorroφεῖν umquam in tragoedia vel alibi usurpatum invenias. Sed doctus grammaticus confudit, uti vides, ψυχorroραγεῖν quod de moribundis in usu est, et ψυχρορροφεῖν, nam sic scribendum est, quod demonstratur analogia verborum ψυχρολουτεῖν, θερμολουτεῖν, aliorum. Ponitur autem hoc verbum non ἐπ' οἴνου διὰ ψυχροῦ πινομένου et multo minus ἐπ' ὄνου ὕδωρ ψυχρὸν πίνοντος, quae Bekkeri coniectura in paucis ridicula est, sed ἐπ' οἴνου λίαν ψυχροῦ πινομένου. Morem Atheniensium quem notavit Isocrates in Antidosi § 287, satis novimus. Scribit Athenaeus III p. 124 D: ὅτι δὲ καὶ τὸν οἶνον ἔψυχον ὑπὲρ τοῦ ψυχρότερον αὐτὸν πίνειν, Στράττις Φησὶν ἐν Ψυχασαῖς·

οἶνον γὰρ πιεῖν

οὐδ' ἂν εἷς δέξαιτο θερμόν, ἀλλὰ πολὺ τοῦναντίον
ψυχόμενον ἐν τῷ Φρέατι καὶ χιόνι μεμιγμένον.

Solebant enim vinum aqua nivea *frangere*. Ibidem Athenaeus alios multos locos de hoc usu collegit, v. c. Euthyclis: πρῶτος μὲν οἶδεν εἰ χιών ἐς' ὦνία, unde vides, quod probare velle ineptum est, nivem Athenis saepe magno constitisse et in lautis epulis praebitam fuisse. Hinc pendet emendatio Luciani qui in libello de Mercede Conductis c. 26 describit miseram philosophi conditionem, qui ad divitis patroni epulas invitatus est. Οὐ μὲν οὐδ' ἡ ἄλλη ὕβρις ἄπεςιν, ἀλλ' οὐτε ὧδ' ἔχεις μόνος, οὐ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ σὲ τῶν αὐτῶν ἀεὶ τοῖς ξένοις καὶ ἀγνώστοις ἀντιποιεῖσθαι. Quid? denegaturne misero ovum, quod nemo inter Persici apparatus delicias recensebit? Si ova in honore fuerunt, quomodo Ephippus ap. Athen. 1. p. 29 D appellare potuit ὠάρια, τοικῦθ' ἕτερα πολλὰ παίγνια. Idem apud eundem XIV p. 642 E coenam describit, in qua ὧων ἱκατόμβη apponebatur, ut omnibus et singulis convivis abunde satis esset. Deinde Lucianus pergit et addit: οὐτε ἡ ὄρνις ὁμοίαις ἄλλαις, ἀλλὰ τῷ μὲν πλουσίῳ παχεῖα καὶ πιμελής, σοὶ δὲ ἑορτὸς ἡμίτομος ἢ φάττα τις ὑπόσκληρος, ὕβρις ἀντικρυς καὶ ἱτιμία. Qui pullum habet dimidiatum, ei ovum patronus neabit? Unius literulae mutatio lucem dabit: οὐτε χιόν' ἔχεις ὄνος. Nivis usus ad luxuriam pertinet, quod Dexicrates ostendet;

εἰ δὲ μεθύω καὶ χιόνα πίνω καὶ μύρον
ἐπίσασμ' ὅτι κράτιστον Αἴγυπτος ποιεῖ,
(τί σοι διαφέρει τοῦτο;)

nam sic recte locum supplevit Meinekius Vol. IV. p. 571.

Immodulate editur Archippi versiculus apud Athen. X p. 426 B:

τίς ἐκέρχασε σφῶν, ὦ κακοδαίμον', ἴσον ἴσῳ;

et praestat scribere ἐκέρχασε τίς σφῶν. Eiusdem poetae duo versiculi servati sunt apud Pollucem IX 72:

ἀνδρῶν ἄριστος καὶ μάλιστα ἐμοὶ ξένος,
ἀτὰρ παρ' ἐμοί γ' ὦν εἶχεν οὐδὲ σύμβολον,

sed viri docti nondum perspexerunt duas personas hic inter se colloqui. Paulo gravius erratur apud Schol. Aristoph. Theam. 258, qui affert Aristomenis senarios:

παντευχίαν δὲ τοῦ Θεοῦ ταύτην λαβεῖν
καὶ περίθετον πρόσωπον, ὃ λαβὼν ἔσταθι.

sed emendatio perfacilis est:

παντευχίαν δὲ τοῦ Θεοῦ ταύτην λαβὼν
καὶ περίθετον πρόσωπον ἐνθάδ' ἔσταθι.

Athenaeus, ubi de nivis usu disserit, quem locum supra adhibuimus, affert etiam Lysippi versus:

A. Ἑρμῶν, τί ἔσι, πῶς ἔχομεν; B. τί δ' ἄλλο γ' ἢ
ὁ πατήρ ἄνωθεν εἰς τὸ Φρέαρ, ἐμοὶ δοκεῖν,
ὥσπερ τὸν οἶνον τοῦ Θέρους, καθεικέναι.

Mirabor, si editores in posterum recusabunt edere, quae prorsus certa mihi correctio videtur: καθεῖκε νῶ. Porsonus et Dobraeus hoc fragmentum obiter tantum inspexerunt.

Leuconis fragmentum quod Hesychius servavit in voce Πάπικ, ita constituendum est:

ἀτὰρ, ὦ Μεγάκλεες, οἶσθ' ὅτι τοῦ Παάπιδος
Ἵπέρβολος κατεδήδοκεν τὰ κπώματα.,

nam τὰ κπώματα κατεδήδοκεν peccat in certam metri legem. Metagenis locus est ap. Scholiastam Platonis p. 332, quem Meinekius ita edidit p. 755:

καὶ Λύκων ἐνταῦθά που
* * προδοῦς Ναύπακτον ἀργύριον λαβὼν
ἀγορᾶς ἄγαλμα ξενικὸν ἐμπορεύεται.

gebatur ἄγαλμ' ἀγορᾶς, quod Bergkii transposuit. Equidem spicor locum desumptum esse e fabulae exordio et scribam:

οἶκεῖ Λύκων ἐνταῦθα πού·
(οὗτος) προδοὺς Ναύπακτον ἀργύριον λαβὼν
ἄγαλμ' ἀγορᾶς (νῦν) ξενικὸν ἐμπορεύεται.

Similiter Antiphanes in scena ostendit Laomedontis regiam:

ὄρᾳς, ἐν τῇδε μὲν
ὁ τῶν Φρυγῶν τύραννος οἰκῶν τυγχάνει.

Secundum Pollucem IV. 169, cuius locum vide apud Meinekium p. 768, κόφινος est μέτρον Βοιωτίον ἃ μφω μετροῦν, sed scribendum est ἄλφιστα μετροῦν. Ipse ut hoc probet, affert Strattidis versus:

A. τὰ δ' ἄλφιθ' ὑμῖν πῶς ἐπώλουν; B. τεττάρων
δραχμῶν μάλισα τὸν κόφινον.

Eiusdem poetae fragmentum ap. Athen. XV p. 690 F, ita supplendum censeo:

καὶ λέγ' ὅτι μύρον αὐτῇ φέρεις
τοιοῦτον, οἷον οὐ Μέγαλλος πώποτε
ἤψησεν, οὐδὲ Δεινίας Αἰγύπτιος
οὔτ' εἶδεν οὔτ' ἐκτήσατ' (ἐκ πολλῶν ἐτῶν).

Quod idem Strattis scripsit apud Athen. XI p. 467 E:

οἶσθ' ὃ προσέοικεν, ὦ Κρέων, τὸ βρέγμα σου;
ἐγὼ δα· δείνω περὶ κάτω τετραμμένῳ.

de locutione περὶ κάτω Cobetus egit in Variis Lectionibus p. 90 et in Mnem. XI p. 174, sed non videtur observasse nescio quem Creontem alloqui, deinde alium interpellare:

B. ἐγὼ δα· δείνω περὶ κάτω τετραμμένῳ.

Bis apud Plutarchum eandem locutionem restituit Madvigius in Adversariis p. 27 et 576. Latet etiam hodie nisi fallor apud Lucianum in Demosthenis Encomio 24: τοῦ πίνακος τὰ μετέωρα κάτω περιγαγόντα.

Nunc examinabimus quod Macrobius habet Saturn. V. 20. *Gargara tanta frugum copia erant, ut qui magnum cuiusque rei numerum vellet exprimere, pro multitudine immensa Gargara nominaret. Testis Alcaeus qui in Comoedotragedia sic ait:*

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πλείους φέρων

εἰς τὴν ἑορτὴν ὅσον οἶον εἴκοσι,
ὁρῶ δ' ἄνωθεν γάργαρα' ἀνθρώπων κύκλῳ.

Altero versu Toupius tentavit ὡς ἄν, quod cum non sufficeret, perfecit emendationem Schneidewinus, qui invenit: ὡς ἄν οἶομ' εἴκοσι, quae mihi vera lectio videtur. Eam certe malo quam Herwerdeni conjecturam, qui Mnem. XVII 60 commendavit:

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πλεῖστον φέρων
εἰς τὴν ἑορτὴν ὅψον, οἶον εἰκὸς ἦν.

Sequitur Herwerdenus Meinekium, qui suspicatur in ἀγρόθεν primam syllabam produci, quum manifesta parodia Euripidis sit, qui dixerit: ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν πυλῶν ἔσω — βαίνων, Orest. 864. Non agnosco equidem utriusque loci convenientiam et quod utrobique legitur ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν, id fortuitum esse arbitror. Gravius est pisces non rure afferri in urbem, sed contra potius. Πολλῶν ὄντων ὁψων, scribit Athenaeus VII p. 582 D, ἐκνενίκηκεν ὁ ἰχθύς μόνον ἢ μάλιστα γε ὅψον καλεῖσθαι διὰ τὸ πολὺ πάντων ἀρετῇ κρατεῖν. Non opus est testimoniis probare, quod per ipsam rei naturam aliter non potuit fieri. Εἰς ἀγρόν — ἦλθεν φέρων ποτ' ἰχθυοπώλης μαινίδας καὶ τριγλίδας Antiphanis verba sunt apud Athenaeum VIII p. 358 D. Aristophanes apud Stobaeum 55. 7 agricolas felices praedicat eorumque vitam sic describit:

ὅψῳ δὲ χρῆσθαι σπινιδίοις τε καὶ κίχλαις
καὶ μὴ περιμένειν ἐξ ἀγορᾶς ἰχθύδια, κτέ.

Itaque amplector Schneidewini conjecturam, sed vitium remanet in adiectivo πλείστους. Aviculas rusticus attulit in urbem, uti credibile est: σπίνους fortasse, qui venibant καθ' ἐπτά τοῦ βολυῦ, Arist. Av. 1079. Auceps laudat merces suas:

ἐτύγχανον μὲν ἀγρόθεν ἡδίστους φέρων
εἰς τὴν ἑορτὴν ὡς ἄν οἶομ' εἴκοσι.

Similis corruptela est in Epistula ad Hebraeos, quam Cobetus sanavit.

Canthari versiculum ita edidit Meinekios p. 835:

Κιθαρωδὸν ἐξηγείρατ' Ἀράβιον χορὸν.

Scribit autem Suidas Ἀράβιον ἄγγελον et Ἀράβιον αὐλητὴν usurpari ἐπὶ τῶν ἀκαταπαύσων, deinde affert Canthari versum: κιθαρωδὸν ἐξηγείρατ' Ἀράβιον τὸν χορὸν τοῦτον. Talis fuit Ti-

Illius ille apud Horatium. Vertit Meinekius: *chorum excitastis rabii citharoedi instar numquam cantare desinentem*. Mihi aliud uid latere videtur. Collato Aristoph. Eccl. 918:

ἤδη τὸν ἀπ' Ἰωνίας
τρόπον τάλαινα κνησιᾶς.

et Arist. Plut. 47:

ἀσκεῖν τὸν υἱὸν τὸν ἐπιχώριον τρόπον,

malim sane:

Κιθαρωδὸν ἐξήγειρ' Ἀράβιον τὸν τρόπον,

nam chori mentio importuna est. Sequitur apud Meinekium p. 842 Nicocharis fragmentum:

σοφαῖσι παλάμαις τεκτόνων εἰργασμένον
καὶ πόλλ' ἐν αὐτῷ λέπτ' ἔχον καδίσκια
κυμινοδόκον.

Neutrum genus, nisi fallor, repugnat analogiae, quae ducit ad substantivum *κυμινοδόκη* et adiectivum *κυμινοδόκος*. Idem hoc videtur voluisse Pollux X 94, quum scriberet: *εἴποις ἂν καὶ τὴν ἡδυσματοθήκην κυμινοδόκον*. deinde affert Nicocharis locum, quem ita corrigere placet:

σοφαῖσι παλάμαις τεκτόνων εἰργασμένε
καὶ πόλλ' ἐν αὐτῷ λέπτ' ἔχων καδίσκια
κυμινοδόκε,

sicuti Praxagora apud Aristophanem in Ecclesiazusis lucernam suam alloquitur. In αὐτῷ pro σαυτῷ cur quis offendatur, nihil est; cf. Porson. ad Eur. Orest. 626. Idem poeta Nicochares Meinekio p. 846 dixisse videtur:

εἰ πεύσομαι
τὸν ἀηδόνειον ὕπνον ἀποδαρθόντα σε
αὐτὸς σεαυτὸν αἰτιῶ.

Simul et metrum restitues et sinceram formam ἀηδόνιον, si suppleveris:

εἰ πεύσομαι
τὸν ἀηδόνιον (μόνον) ὕπνον ἀποδαρθόντα σε
αὐτὸς σεαυτὸν αἰτιῶ.

cf. Arist. Ran. 630 et Cobet. Mnem. IX. 164.

Verbum ἀποφέρειν insolito modo usurpatur apud Nicophontem, quem laudat Scholiasta ad Arist. Av. 1283:

οὐκ ἐς κόρακας; τὸ χεῖρ' ἀποίσεις ἐκποδῶν
ἀπὸ τοῦ σκυταλίου.

Facile est reponere: οὐκ ἐς κόρακας; τὸ χεῖρ' ἀπόσχεις ἐκποδῶν.
Idem dixisse creditur, locus est apud Athen. III p. 80 A,

ἐὰν δέ γ' ἡμῶν σῦκά τις μεσημβρίας
τρώγων καθεύδῃ χλωρά, πυρετὸς εὐθέως
ἥκει τρέχων.

Cobetius Mnem. V 96 reposuit τραγῶν, sed non est satis;
corrigere praeterea:

ἐὰν δὲ πεινῶν σῦκά τις μεσημβρίας
τραγῶν καθεύδῃ.

Hinc quod Eubulus ibidem habet:

νῆ τὸν Δί' ἡσθένουν γάρ, ὦ βέλτισε σύ,
φαγοῦσα πρῶην σῦκα τῆς μεσημβρίας,

malim fere τραγοῦσα et Aristophanes ἐν Προαγῶνι eodem
modo locutus est.

Etiam facillima acutissimos viros latere possunt. Secundum
Pollucem X 110 apud Cephisodorum conjunctim memorabantur
σπονδὴ καὶ καταφαντισμός. In corruptissima voce κατα-
φαντισμός, Meinekios inquit, quid lateat alii viderint. Reponam
equidem: καταρραντισμός. Sequuntur apud Meinekium
Aristophanis fragmenta, de quibus post tot virorum doctorum
repetitas curas pauca sunt quae addere potero. Legitur ap.
Etym. M. p. 207. 53 fragmentum quod Bergkios p. 961 ita
edidit:

Ψῆχ' ἡρέμα

τὸν βουκέφαλον καὶ κοππατῖαν.

A Codice commendationem habet Ψήχετ', quod Cobetius arripuit
Mnem. IV. 127. Neque Cobetius neque Dindorfius qui de Cobeti
conjectura retulit, videtur observavisse hoc modo spondeum in-
ferri in quartum senarii pedem, quum ante Ψήχετ' syllaba
quae excidit, necessario producat. Si quis autem breviorē
formam restituere volet, facile erit scribere Ψῆ τ' ἡρέμα. Cf.
Cobetius in Mnem. V. 112 et ἐν τῷ Ἑρμῇ λογίῳ p. 488.

Venio ad paginam 985, ubi Aristophanis locus est, quem
Cobetius Mnem. IV, 115 hoc modo constituit:

A. ἐθέλω γεωργεῖν. B. εἴτα τίς σε κωλύει;

A. ὑμεῖς· ἐπεὶ δίδωμι χιλίας δραχμάς,
ἐάν με τῶν ἀρχῶν ἀφῆτε.

irridet: Φέρ' εἰ δίδωμι. P. 987 quod legitur fragmentum:

εἰ γὰρ ἐμοὶ παυσαμένῳ τοῦ πολέμου γένοιτο
σκάψαι κάποκλάσαι τε καὶ λουσαμένῳ διελκύσαι
τῆς τρυγῆς ἄρτον λιπαρὸν καὶ ῥάφανον φέροντι,

nam dixi Mn. XVI. 209 cur mihi scribendum videatur ἄρτον
ῥυπαρὸν καὶ ῥάφανον φαγόντι. Distinguitur inter ἄρτους
λευκοὺς et ἄρτους ῥυπαροὺς et nunc conferri iubeo Casaubonum
Animm. ad Athen. p. 508. P. 994 suppleo:

(γελῶ) Λάχητας, Μεγακλέας καὶ Λαμάχους.

Aristophanes, secundum Suidam in voce Εὐρύβατος, in Daedalo
argumentum habuit τὸν Δία εἰς πολλὰ ἑαυτὸν μεταβάλλοντα
καὶ πλουτοῦντα καὶ πανουργοῦντα, sed corrige: κλέπτοντα.
Apud Pollucem X 158 requiro:

εἰ μὴ δικῶν γε γύργαθος ψηφισμάτων τε θωμός.,
non δικῶν τε. Itidem e Daetalensibus desumptum est quod lau-
dat Harpocratio: ἐθέλω βάψας πρὸς νυκτοδίκας ξένον ἐξαίφνης·
quod autem Sauppium supplet: ἐξαίφνης σ' ἐπιδεῖξαι, praestat
uti existimo: ἐξαίφνης (σ' ἀποφῆναι). P. 1057 proverbium
ex Hesychio laudatur:

χωρεῖ ἄκλητος ἀεὶ δειπνήσων· οὐ γὰρ ἄκανθαι,
sed paulo melius convenit imperativus χώρει. Pg. 1127 miror:
ἀτταγᾶς ἥδισον ἔψειν ἐν ἐπινικίοις κρέας.

Quia in triclinio caro non assatur sed apponitur, malo: ἥδισον
ἔσθειν et satis nota est forma ἔσθειν pro ἔσθίειν etiam in
comoedia. Avis praeterea ὀπτᾶται non ἔψεται, assatur non
coquitur. P. 1163:

ἐπειθ' ὅσοι παρῆσαν ἐπίσημοι ξένοι,
ἐπηκολούθουν κήντεβόλουν προσκείμενοι,

malim ἐπίδημοι ξένοι, quod adiectivum ex Antiphane enotavit
Antatticista p. 93. 24. P. 1178 evidens mendum est in hisce:

ἐν τοῖς ὄρεσιν δ' αὐτομάτοισιν τὰ μιμαίκυλ' ἐφύετο πολλά.,
non enim montes αὐτόματοι sunt, sed αὐτόματα proveniebant
τὰ μιμαίκυλα, sicuti Cratinus dixit, cuius versiculum Dobraeus
emendavit:

ἀλλ' αὐτόματ' αὐτοῖς θεὸς ἀνίει τὰ γαυδά.

Exigua mutatio lucem dabit; mutila sententia est et αὐτομά-
τοισιν in duo vocabula dissecandum est:

ἐν τοῖς ὄρεσιν δ' αὐτόμαθ' οἷσιν τὰ μιμνίσκ' ἐφύετο πολλά.
Non physici alicuius haec verba sunt, sicuti Dobraeus arbitra-
tur, cui nunc quidem emendatio minime successit, sed Aristophanes versiculum posuit in aurei saeculi descriptione. Ad
verbum convenit Ovidius Metam. I 104:

Contentique rebus *nullo cogente* creatis
Arbutos fetus montanaque fraga legebant.

Denique apud Pollucem VII. 162: λεπρᾶν κεράμιον δξηρὸν ἀντὶ
τοῦ μυδᾶν Ἀριστοφάνης λέγει, fortasse praestabit λεπρῶν et
μυδῶν rescribere.

Accedo ad tertium Meinekii volumen et Antiphanis fragmenta,
in quibus satis multa etiam hodie corrigenda esse video. Legi-
tur apud Athenaeum III. p. 122 D, Meinekii est pagina 15,

ἐπὶ τὸ κινουργεῖν φέρου
οὕτως ἐκείνως, τοῦτο γινώσκων ὅτι
ἐν καινὸν ἐγχείρημα, καὶν τολμηρὸν ἦ,
πολλῶν παλαιῶν ἐστὶ χρησιμώτερον.

Non novi hoc sensu verbum φέρεσθαι usurpari et commendo
τρέπου, sicuti apud Aristophanem legitur Eq. vs. 986: ἐπὶ
τὰ βελτίω τρέπου. Pg. 23 Mk. Antiphanes de Aesculapio tradit:

τὴν δὲ γραῦν τὴν ἀσθενοῦσαν πάνυ πάλαι, τὴν βρυτικήν,
ρίζιον τρίψας τι μικρὸν δελεάσας τε γεννικῇ
τὸ μέγεθος κοίλῃ λεπασῇ τοῦτ' ἐποίησ' ἐκπιεῖν.

Blandis verbis persuadet Aesculapius, vetulam non vi cogit
itaque verbum ποιεῖν minus accommodatum est, quod ostendet
Epicrates Athen. VI 262 D: ὁ δὲ χολᾶν ποιεῖ, γάστριν καλοῦσι vel
Nicophon Athen. III 80 A. qui febrim dicit ἐμεῖν ποιεῖν χολήν
vel Hegesippus Athen. VII 290 D: ἐποίησα τοὺς δακρύοντας
γελαῶν et mille alii loci. Codex habet ἐποίησεν, pro quo equi-
dem scribam: ἐπεισεν. Deinde optime quidem dicitur ῥίζιον
μικρόν, sed fuit tamen nisi fallor *amara* radix, quam Aescula-
pius vetulae dedit. Hinc coniicio: ῥίζιον τρίψας πικρόν τι.
Jam Homerus Iliad. Λ 846:

ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
χερσὶ διατρίψας, ὀδυνήφατον.

Poetae mediae comoediae ad omne iocorum genus tragicam gravitatem affectant atque ex splendidis pannis et sesquipedalibus verbis aenigmata compouunt propter verborum pondus in re tenui ridicula. Egit de ea re Meinekius in Historia Critica p. 293 et ubique exempla prostant, quae maximam partem Athenaeo debentur. Afferat verbi causa IX p. 396 B Antiphanis illa:

καὶ πρῶτα μὲν
αἶρω ποσεινήν μαζαν, ἣν Φερέσβιος
Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλον·
ἔπειτα πνικτὰ τακερὰ μηκάδων μέλη,
χλόην καταμπέχοντα, σάρκα νεογενῇ.

Mirabundus interlocutor rogat: τί λέγεις; et responsum fert: τραγωδίαν περαίνω Σοφοκλέους. Alibi, apud Athen. X p. 449 B, rogat nescio quis amicum velitne Βρομιάδος ἰδρῶτα πηγῆς dici vel λιβάδα νυμφαίαν δροσώδη, hic autem praefert simpliciter vinum et aquam appellare. Eodem pertinet iocus Antiphanis p. 25 Mk.:

τροφαλίδας τε λινοσάρκους, μανθάνεις; τυρὸν λέγω.

Apparet eum qui haec verba pronunciat, quaerere ex amico moveritne quas τροφαλίδας λινοσάρκους appellet; deinde hic respondet; τυρὸν λέγεις. Est hoc quidem luce clarius, sed oritur dubitatio de adjectivo λινόσαρκος. Primum mirum est, primam syllabam produci, cum natura brevis sit. Hoc vitium ut excusetur, provocant ad Aristoph. Pac. 1178:

κᾶτα Φεύγει πρῶτος ὥσπερ ξουθὸς ἱππαλεκτρῶν
τοὺς λόφους σείων, ἐγὼ δ' ἔσηκα λινοπτώμενος

Nemo tamen eo loco verbum ἄπαξ εἰρημένον commodè interpretari potest et non magno acumine opus est ad veram lectionem inveniendam, quae mihi esse videtur: ἐγὼ δ' ἔσηκ' ἀνεπτρωμένος, quod vocabulum quomodo usurpetur, vide in Avibus vs. 1443 et 1445. Verum etiamsi quantitas primae syllabae non sit offensionem, quo sensu τροφαλίδας appellabimus λινοσάρκους? Provocat Meinekius ad Athen. VII p. 300 C, ubi Eubulus ἐγχείλεις λιμνοσωμάτων appellat et suspicatur Antiphani τροφαλίδας dici λιχνοσάρκους, Eubuli autem ἐγχείλεις λιχνοσωμάτων. Est ea conjectura in paucis infelix et Valckenaerius iam intellexerat ἐγχείλεις esse dicendas λειοσωμάτων. Atque eodem modo τροφαλίδας, quod tenellum est casei genus, An-

tiphanes rectissime λεισάρκους appellare potuit. Altera emendatio alteram firmat.

Ad idem iocorum genus pertinet Antiphanis fragmentum p. 26 Mk.:

πάτερ, ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν, χύτραν λέγω
ἢ τροχοῦ ῥύμαισι τευκτόν κοιλοσώματος κύτος
πλασὸν ἐκ γαίης ἐν ἄλλῃ μητρὶς ὀπτηθὲν σέγη,
νεογενοῦς ποίμνης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλατοθρέμμου
τακεροχρῶτ' εἶδη κύουσιν;

Respondet autem pater se multum malle ollam dici. Sed primum fortasse praestabit τυκτόν scribere non τευκτόν, deinde quid significat ἐν ἄλλῃ μητρὶς ὀπτηθὲν σέγη? Figuli nomen desideratur et satis clare pellucet genetivus in — ἥρος. Aut fallor aut latet: ἐν ἐργασῆρος ὀπτηθὲν σέγη. Eubulus apud Athen. XI. 471 D:

καθαρώτερον γὰρ τὸν κέραμον εἰργαζόμενον
ἢ Θηρικλῆς τὰς κύλικας ἡνίκ' ἦν νέος.

Antiphanis fragmentum est ap. Mk. p. 29:

πενθεῖν δὲ μετρίως τοὺς προσήκοντας φίλους,
sed in generali sententia praestat πένθει. Sequitur p. 43:

τάριχος ἀντακτὸν εἴ τις βούλετ' ἢ
Γαδειρικόν, Βυζαντίας δὲ θυννίδος
δοσμαῖσι χαίρει.

Est ea lectio ex apographis derivata, nam in Veneto Athenaei Codice legitur: εὐφροσύναισι χαίρει. Hinc Meinekios in Analectis ad Athenaeum commendat: εὐφραίνετ' δοσμαῖς. Quid lateat sub illo εὐφροσύναισι, ostendet Achilles Tatius p. 56. 31: τὸ κάλλος τὸ παιδικὸν οὐκ ἀρδεύεται μύρων δοφρακ et eodem modo apud Antiphanem legendum: δοφραισι χαίρει. Sic corruptelae causa apparet. Sequitur p. 47:

οὐδεὶς πώποτε
ὦ δέσποτ', ἀπέθαν' ἀποθανεῖν πρόθυμος ὦν,
τοὺς γλιχομένους δὲ ζῆν κατασπᾶ τοῦ σκέλους
ἄκοντας ὁ Χάρων εἰς τὸ πορθμεῖόν τ' ἄγει
σιτιζομένους καὶ πάντ' ἔχοντας ἀφθόνως.
ὁ δὲ λιμός ἐστιν ἀθανασίας φάρμακον.

in scena nescio quis moerore confectus et vehementer cupiens. Adstat servus, ut saepe in comoedia, qui desperamenter consilia propinat. Nemo, inquit, sponte mori; Charon detrudit ad inferos eos quos vita ac luce gaudere debent, estque fames adeo ἀθανασίας φάρμακον. Non disputo, utrum postremus versiculus cum superioribus cohaereat. Grotius negat, contra Wyttenbachius ad Eunapium p. 35 adducit omnia illi servulo continuanda esse. Idem recte σταφάρμακον esse medicamentum vel efficiendo bono vel avertemendo malo. Exemplorum plena sunt omnia. Quid autem illud famem tribuere mortalibus *immortalitatem*? Estne revera, sicuti interpretatur Wyttenbachius, *immortalitatis effectrix* famina? Adeone verum est, mortales non nisi invitos descendere ad inferos, ut famelici quos vitae taedeat, omnino non vivere possunt? Illud vult Antiphanes, si quidem senarius Antiphastis, famelicos sero mori neque illubenter et sine ullo cruciatu. Itaque habent quod mortali maxime optandum est, non ἀθανασίαν, quae diis tantum concessa est, sed τὴν εὐθανάσιον et fames quodammodo poterit εὐθανασίας φάρμακον dici, nam, quum ipsa amara sit, reliqua omnia dulciora, ut scribit idem Antiphanes apud Stobaeum 95. 1: ὅ ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ. Famem autem poeta dixit, quo sensu Menander: εἰς τὰ καθάρεια λιμὸς εἰσοικίσει, quae sententia quam vera sit noverunt qui in magnis opibus munditiem multorum animadverterint, quibus plus est solitudinis quam nummorum, sicuti vere observavit Cobetus in Men. IV 262. Sed quod idem scribit in Variis Lectionibus non usitatius φάρμακον dici id quo quid efficitur quam contra, non comprobatum inveni. Βηχὸς φάρμακον Phrynichus poeta, μέθης φάρμακον Amphis et huiusmodi exempla conquirere est.

non vacat errore, quod ex Athenaeo laudatur p. 54 Mk.:

εἴτ' οὐδὲ δικαίως εἰμὶ φιλογύνης ἐγὼ
καὶ τὰς ἐταίρας ἡδέως πάσας ἔχω;
τουτὶ γὰρ αὐτὸ πρῶτον ὃ σὺ ποιεῖς παθεῖν,
μαλακαῖς καλαῖς τε χερσὶ τριφθεῖναι πόδας,
πῶς οὐχὶ σεμνὸν ἐστίν;

Egit de hoc loco Herwerdenus Mnem. XV p. 316 et scribit manifesto verba esse defendentis se contra eum qui molliem sibi exprobasset itaque suspicatur tertio versu scribendum esse: *ὁ σὺ ψέγεις παθεῖν*. Nimis incerta mihi ea conjectura videtur et fieri sane potest, ut amator hic meretriculam alloquatur; quodsi non dissimile veri videbitur, nihil est cur *ποιεῖς* corruptum habeamus. De versu secundo quin vitium alat, nulla dubitatio est. Coniicit Herwerdenus:

καὶ ταῖς ἐταίραις ἡδέως πάσαις ἔχω.

Equidem malim:

πρὸς τὰς ἐταίρας ἡδέως πάσας ἔχων,

quae locutio satis nota est. Apud Antiphanem ipsum Athen. XIV p. 641 F, interrogat nescio quis: *πρὸς ἀμυγδαλᾶς δὲ τῷς ἔχεις*; respondet alter: *εἰρηνικῶς*. Πρὸς τὸ πρᾶγμ' ἔχω κατὰ Menandri verba sunt apud Clementem Strom. II p. 181 et saepe omnes eo modo loquuntur. Denique quarto versu arridet: *μαλακαῖς ἀπαλαῖς τε χερσί*. Sic *πληγὰς λαβεῖν ἀπαλαῖσι χερσίν* Timocli in deliciis est ap. Athen. XIII p. 570 F. Tenellae manus hic rectius commemorabuntur quam pulchrae.

Antiphanis fabula fuit Equites, cuius duo fragmenta servata sunt, quae in integra fabula exiguo intervallo distabant, p. 57 Mk.:

*Πῶς οὖν διαιτώμεσθα; B. τὸ μὲν ἐφίππιον
στῶμ' ἐστὶν ἡμῖν, ὁ δὲ καλὸς πῖλος καλὸς
ψυκτήρ· τί βούλει; πάντ' Ἀμαλθείας κέρας.*

Alterum autem fragmentum est:

τῶν δ' ἀκοντίων

συνδοῦντες ὁρῶν τρία λυχναῖα χρώμεθα.

Dobraeus acute et eleganter coniecit: *ὁ δὲ καλὸς πῖλος, καλὸς ψυκτήρ* idque recipiendum duco, sed quid est illud *πῶς οὖν διαιτώμεσθα*? Colloquuntur duo equites, qui sese invicem cohortantur ad perpotandum; degunt in castris et domestica suppellectile destituti abutuntur armis ad comessionem; galea pro psyctere erit et ex tribus hastis colligatis facient *λυχνεῖσθαι*. Est hoc facile intellectu, sed potuitne alter sic amicum interrogare: *πῶς οὖν διαιτώμεσθα*? Crediderim equidem convenientius scribi *διαπινώμεσθα*. Nota res est, de qua vide Cobetum in Mnem. VII p. 165, verba cum *διὰ* composita, quae certamen

et *contentionem* significant, solere ferme medii formam induere. Διατοξεύεσθαι est et διακοντίζεσθαι et sexcenta alia. Excipitur Διαπίνειν, nam medium διαπίνεσθαι non legitur nisi in Hedyli epigrammate:

ἡ διαπινομένη Καλλίσιον ἀνδράσι, θαῦμα
κοῦ ψευδές, νῆσις τρεῖς χόας ἐξέπιεν.

Et nunc videmus Antiphanem quoque communem omnibus analogiam fuisse secutum nec solum eum sic dixisse existimo.

Vir quidam doctus et sapientiae studiosus, quem Heraclidem Ponticum fuisse aiunt, ridetur ab Antiphane p. 59 Mk. Dicitur invenisse rhetoricam artem: ὁ τὴν Θεοδέκτου μόνος ἀνευρηκὼς τέχνην. Requiro: πρῶτος ἀνευρηκὼς, cf. Bentleius in Response ad Boyleum p. 55 et Dindorfius ad Prolegomena de Comœdia p. 15 Edit. Par. Sic veteres et recentiores loquuntur, Graeci et Romani. Ex recentissimis Cassiodorus fuit, qui scripsit verbi causa IV. 34: *Præmi* enim dicuntur aurum Aeacus, argentum Indus rex Scythiae *reperisse*. Antiphanes ipse: ὅστις τέχνην κατέδειξε πρῶτος τῶν θεῶν.

Antiphanis fragmentum p. 61 Mk. sic suppleverim:

τρίποδα καὶ κᾶδον
παραθέμενος ψυκτῆρά τ' οἴνου (πάνυ μέγαν)
μεθύσκειται.

Deinde soloecum est, nisi fallor, p. 66 Mk:

ὅταν γὰρ ἀπορῆται τις, ἂν μὲν ἀργὸς ᾖ,
ἐλθὼν ἀπεκινδύνευσεν ἡμέραν μίαν,
ὥς ᾗ γεγονέναι λαμπρὸν ἢ τεθνηκέναι.,

quod λαμπρός dici oportuit. Quod fragmentum legitur p. 70, id hodie post curas Meinekii et Cobeti in Mnem. V p. 81, ita constitutum est:

ὁ μὲν (ἐν) ἀγρῷ τρεφόμενος
θαλάττιον (ὄψον) οὔτος οὐδὲν ἐσθίει,
πλὴν τῶν παρὰ γῆν, γόγγρον τιν' ἢ νάρκην τιν' ἢ
θύνης τὰ πρὸς γῆς. B. ποῖα; A. τὰ κάτωθεν λέγω.
B. τούτους φάγοις ἂν; Γ. τοὺς γὰρ ἄλλους νενόμικα
ἀνθρωποφάγους ἰχθῦς. A. τὸ δεῖνα δ' ἐσθίεις;
τουτὶ κακόνωτα πλοῖα. Γ. Κωπᾶδας λέγεις.
B. ἀγρίως γε.

Postrema huius fragmenti verba inter tres personas non recte divisa esse videntur, sed non reperio quod mihi ab parte satisfacit. Illud video et vident omnes, anguillas non posse κακόνωτα πλοῖα. Dobraeus coniecit: B. τί τὸ κακόνωτα; A. ὃ τὰ πλοῖα; Addit Meinekius, se id non intelligere, fortasse verum sit. Equidem sensum eorum verborum magis perspicio et donec Dobraei scriptura interpretem inrit, videndum erit, numquid melius exculpere possimus. Num, quum πλοῖα ineptum sit, vix aliud latere potest λεῖα. Λεῖος ὥσπερ ἔγχευς proverbium est satis tritum. De coloris in anguillae descriptione mentionem desidero; fuit a ea λευκόχρως teste Eubulo Athen. VII p. 300 B. Hinc scri-

τὰ λευκόνωτα λεῖα. Γ. Κωπᾶδας λέγεις.

Idem Antiphanes Athen. XIV p. 622 τὴν σηπίαν κυφόνωτοῖς pellavit. Facilius etiam emendabitur: τὰ γλαυκόνωτα Utra lectio verior sit, οἱ παῖδες τῶν Ἑλλήνων nullo ne diiudicabunt, nam etiam hodie anguillae illae in honore apud Apicios.

Leve est quo offendor p. 80 Mk.:

καὶ τᾶλλα δεινούς Φασι τοὺς Αἰγυπτίους
εἶναι τὸ νομίσαι τ' ἰσόθεον τὴν ἔγχευν,

malo certe: εἶναι τε νομίσαι τε. Paulo gravius erratur p.

τὴν τε παῖδ' ἀλείμματα
παρὰ τῆς Θεοῦ λαβοῦσαν εἶτα τοὺς πόδας
ἐκέλευ' ἀλείφειν πρῶτον, εἶτα τὰ γόνατα.
ὥς θᾶπτον ἢ παῖς δ' ἤψατ' αὐτοῦ τῶν ποδῶν
ἔτριψέ τ' ἀνεπήδησεν.

Primum rectius fuerit ἀλειμμά τι scribere quam ἀλείμμα: deinde nisi egregie fallor, ἀναγνωρισμὸς quidam hic describitur et legendum est: ἔφριξεν, ἀνεπήδησεν. Etiam prae gaudio τριζόμεν, veluti Soph. Ai. 693: ἔφριξ' ἔρωτι, περιχαρὴς δ' ἀνεπήδησεν. Antiphanis locus p. 88 sic supplendus est:

κομίσας δ' ἐξέβαλεν (ἐλθὼν) οἴκαδε

τὴν πεῖραν ἐν τῇ ρίνι τῆς δομῆς λαβών,

et Casaubonus minus bene post ἐξέβαλεν addidisse videtur εὐ. Apud eiusdem p. 98 Mk.:

ὥς καὶ γνολήν ἂν εὐθύς Ἀπτικὸν πίνων ὕδωρ,

at secunda persona γνοίης. Laudat Atticam qui hic lo-
 , non palati sui praestantiam. Sequitur p. 99 fragmen-
 in quo poeta more suo ollam non simpliciter ollam dicit,
 ipide in re tenui utitur magnifico verborum ornatu:

Ἄλλος ἐπὶ τούτῳ μέγας

ἥξει τις ἰσοτράπεζος εὐγενής. B. τίνα

λέγεις; A. Καρύσου θρέμμα, γηγενής, ζέων.

orum verborum ratio constet, praefero nentrum genus:
 ενές, ζέον. Deinde p. 106 notum fragmentum sic sup-
 um arbitror:

πάντ' εὐθὺς εἶρηχ', ὅτι μανεῖς ἀπέκτονεν

τὴν μητέρ', ἀγανακτῶν δ' Ἄδρασος εὐθέως

ἥξει πάλιν τ' ἄπεισιν (ὅθεν ἤλθεν πάλαι).

tiphanis aenigma servatum est p. 109. Difficiles versiculi
 quos hucusque nemo expedire potuit; parvulum mendum
 i eximere potero e primo versu: Ἰχθύσιν ἀμφίβλητρον ἀνὴρ
 ἷς ἐπιβάλλων. Aviculas hoc modo captare poteris, non
 et περιβάλλων verum est. In parasiti descriptione p. 111:

ὅς' ἂν μόνον

τύχη τις εἰπών, ταῦτ' ἀπροσκέπτως ποιεῖν

ἅπαντα,

secundum Demosthenem p. 1232. 18 τῶν ἰδιωτῶν τοὺς
 τὸ παθεῖν μανθάνοντας ἀπροσκέπτους ὀνομάζομεν, quod
 inc locum non cadit, rectius erit ἀπερισκέπτως. Apud
 m p. 118:

ἐκ τῶν μαγειρείων βαδίζων ἐμβαλὼν

εἰς τοῦψον,

nam ἐμβαλῶ, sicuti statim in sequenti fragmento pro
 μων Cobetus correxit ἀπονεμῶ. Ceterum cum hoc frag-
) compone versiculos incerti poetae apud Meinekium Vol.
 . 679.

rgam minuta quaedam raptim indicare. Quod legitur p. 123
 prorsus intelligo et unum tamen mendum eluere fortasse
 o, nam quod editur:

ἐν γὰρ τοῦτό μοι

τὸ λοιπὸν ἐστὶ καὶ κακῶς ἀκούσομαι,

planissime requiro: τὸ λοιπὸν ἐστίν, εἰ κακῶς ἀκούσομαι. A sententia loci Meinekins mihi videtur longissime aberrare, sed frustra sumus in lacero fragmento interpretando. P. 124 ubi meretricula depingitur ἡθὺς τι χρυσοῦν πρὸς ἀρετὴν κεκτημένη, etiamsi noverim Horatium *autēos* mores dixisse, malim tamen χρυσόν, sicuti legitur ap. Athen. XV p. 686 B:

σεφάνους ἐνεγκεῖν δεῦρο τῶν χρυσῶν δύο
καὶ δᾶδα χρυσὴν ἡμμένην χρυσῷ πυρί.

Sophocles dixit in Antigone vs. 712:

ὄρᾱς παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι ὅσα
δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὥς ἐκσώζεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

Antiphanes p. 138 pulchris versibus abusus est, ut demonstraret ὅτι τὸ ζῆν ἐστὶ τὸ πίνειν, quae temulenta philosophia comoediam non dedecet:

ὄρᾱς παρὰ ρείθροισι χειμάρροισι ὅσα
δένδρων αἰετὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν
βρέχεται μέγεθος καὶ κάλλος οἷα γίγνεται,
τὰ δ' ἀντιτείνοντ' οἷον εἰ δίψαν τινὰ
ἢ ξηρασίαν σχόντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.

Spuria verba esse existimo quae diductis literis notavi: οἷον εἰ δίψαν τινὰ ἢ ξηρασίαν σχόντα. Ostendit hoc tum Sophocles ipse, tum aoristus σχόντα, pro quo nemo non praesens tempus reponeret, si per metrum liceret.

Sequuntur tres loci, qui satis probabiliter suppleri possunt. Legitur p. 138:

ἐξ Ἡλίδος μάγειρος, ἐξ Ἀργους λέβης,
Φλιάσιος οἶνος, ἐκ Κορίνθου σρώματα,
ἰχθὺς Σικυῶνος, Αἰγίου δ' αὐλητρίδες,
τυρὸς Σικελικός,
μύρον ἐξ Ἀθηνῶν, ἐγχείλεις Βοιωταί.

Quomodo quartum versum supplebimus? Comparabo Eubuli locum, quem Pollux habet VI. 67:

καὶ νᾶπυ Κύπριον καὶ σκαμωνίας ὀπὸν,
καὶ κάρδαμον Μιλήσιον, καὶ κρόμμυον
Σαμοθράκιον, καὶ καυλὸν ἐκ Καρχηδόνος

καὶ σίλφιον θύμον τε τῶν Ὑμηττίων
δρίγανον τε Τενέδιον,

raro laserpitii in comoedia fit mentio. Itaque supple:

τυρὸς Σικελικός, (σίλφιον ἐκ Καρχηδόνος).

fragmentum sequitur p. 139:

κρύψαι, Φειδία,

ἅπαντα τᾶλλα τις δύναιτ' ἂν πλὴν δυοῖν,

οἶνον τε πίνων εἰς ἔρωτά τ' ἐμπεσών.

ἀμφοτέρα μηνύει γὰρ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων

καὶ τῶν λόγων ταῦθ', ὥς τοὺς ἀρνούμενους

μάλισα τούτους καταφανεῖς ποιεῖ.

anter Cobetus Mnem. IV 132 in ultimo versu bis scribit
bium μάλισα, malim tamen:

ὥς τοὺς ἀρνούμενους

(τὸ πρᾶγμα) μάλισα τούτους καταφανεῖς ποιεῖ.

m pagina tertius locus ita editur:

οἶνω τὸν οἶνον ἐξελαύνειν

σάλπιγγι τὴν σάλπιγγα, τῷ κήρυκι τὸν βοῶντα,

κόπῳ κόπον, ψόφῳ ψόφον, τριωβόλῳ δὲ πόρνην,

αὐθαδίαν αὐθαδίᾳ, Καλλίστρατον μαγεῖρῳ,

τάσιν τάσει, μάχῃ μάχην, ὑπωπίοις δὲ πύκτην,

πόνῳ πόνον, δίκην δίκη, γυναικὶ τὴν γυναῖκα.

i primo Elmsleius supplet: οἶνω (δὲ δεῖ) τὸν οἶνον ἐξελαύνειν
sed versum integrum nisi fallor restituere poterimus.

t proverbium ἦλω τὸν ἦλον, quod vide cum apud alios tum
Diogenianum 416. Scripsit Antiphanes:

(ἦλω δὲ δεῖ τὸν ἦλον), οἶνω δ' οἶνον ἐξελαύνειν.

n Romani clavo clavum eiiciendum putant, Cic. Tusc. Qu.
35, 75.

cuti τὸ λεγόμενον interponitur, eodem modo etiam τὸ θρυ-
λεν et τὸ πολλάκις θρυλούμενον usurpatur, quod non agno-
nt qui apud Athen. II p. 45 A ediderunt:

μεταλλάξαι διάφορα βρώματα

ἔσθ' ἡδὺ καὶ τῶν πολλάκις θρυλουμένων

διάμεσον ὄντα τὸ παραγεύσασθαι τινος

καινοῦ, παρέσχε διπλασίαν τὴν ἡδονήν.

multo difficiliora intellectu sunt, quae habes p. 146 Mk.;

τί φής; * * * ἐνθάδ' οἴσεις τι καταφαγεῖν
ἐπὶ τὴν θύραν, εἴθ' ὥσπερ οἱ πτωχοὶ χαμαὶ
ἐνθάδ' ἔδομαι * * * καὶ τις ὄψεται.

Suspisor coenam convivis appositam fuisse ante fores; mensa autem deerat et ἐπὶ τὴν θύραν accipiendum est eo sensu, quo dici solet ἐπὶ τὴν τράπεζαν, veluti ap. Eubulum Athen. II p. 59 C: μὴ παρατίθει μοι θριδακίνας, ὦ γύναι, ἐπὶ τὴν τράπεζαν vel apud Ephippum Athen. VIII p. 359 A: εἰς ἀρκέσει ἡ δὴ ἐπὶ τὴν τράπεζαν. Reliqua sic suppleo:

τί φής; (σὺ γὰρ ἡ μῖν) ἐνθάδ' οἴσεις καταφαγεῖν
ἐπὶ τὴν θύραν, εἴθ' ὥσπερ οἱ πτωχοὶ χαμαὶ
ἐνθάδ' ἔδομεσθα; B. καὶ τίς (ἡ μᾶς) ὄψεται;

Ultimus locus Antiphanis quem notabimus, legitur p. 154:

οἶμοι τάλας, ὡς ἄδικον ὅταν ἡ μὲν φύσις
λίπη τινὸς τὴν τάξιν, ὁ δὲ τρόπος μένη.

Intelligo: ὅταν ἡ μὲν τύχη λίπη τινὸς τὴν τάξιν. Φύσις et τύχη haud semel confusa sunt et aliud exemplum infra exhibebo.

De Anaxandridis fragmentis pauca addam. Pagina 162:

μεγάλ' ἴσως ποτήρια
προπινόμενα καὶ μέσ' ἀκράτου κυμβία
ἐκάρωσεν ὑμᾶς.

Interpolatum est vocabulum ποτήρια· fidem faciet Macrobius Saturn. 5. 21, qui itidem locum laudavit sed non habet illud ποτήρια. Pg. 170 trochaicum versiculum sic supplebo:

ἀναλαβὼν μόνουλον ἡῦλουν τὸν ὑμέναιον (αὖ πάλιν).

Nereus Anaxandridis fabula fuit, e cuius prologo particula servata fuit p. 174:

ὁ πρῶτος εὐρὼν πολυτελὲς τμητὸν μέγα
γλαύκου πρόσωπόν τοῦ τ' ἀμύμονος δέμας
θύννου τὰ τ' ἄλλα βρώματ' ἐξ ὑγρᾶς ἀλός,
Νηρεὺς κατοικεῖ τόνδε πάντα τὸν τόπον.

Quia credibile est celebrem coquum Nereum ipsum haec verba pronunciare, rescribendum erit κατοικῶ. Pag. 192:

ἀλλ' οἶα νύμφη βασιλῆς ὠνομασμένη
μύροις Μεγαλλείοισι σῶμ' ἀλείφεται.,

non plane intelligo quid hic sit ὠνομασμένη· affirmat Meinekius

Addendis ὀνομασμένην *desponsatam* dici; mihi vitium subesse
 tur et cogitavi de ἐξολισμένη. Denique p. 198:

ὦ πονηρὰ καρδίᾳ
 ἐπιχαιρέκακον ὥς εἶ μόνον τοῦ σώματος·
 ὀρχεῖ γὰρ εὐθύς ἂν ἴδης δεδοικότα.

eliciter in hoc fragmento tractando Valckenaerius versatus
 , quum coniiceret: ἐπιχαιρέκακον ὥς ἑμμονον τοῦ σώματος.
 endandi ratio prorsus certa est; lege:

ἐπιχαιρέκακον ὥς εἶ μόριον τοῦ σώματος.

(continuabitur).

Amstelodami

l. 19 m. Sept. 1879.

DIODORUS SICULUS.

Lib. XII. 41. 3. ἐπαγγελλόμενοι τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν τῶν Θη-
 ῶν Τάξειν συντέλειαν. Una literula minus scribe "Αξειν.

Lib. XIII. 14. 2. καὶ πέρας ἐν ἡμέραις τρισὶ τοῖς ἔργοις ἐπέ-
 αν [συντέλειαν]. Expunge manifestum emblemata olim in mar-
 ge adscriptum ad πέρας.

Lib. V. 59. 4. ὁ Ἀλθαιμένης τὰς ἀπαντήσεις καὶ ὁμιλίας τῶν
 ἱρώπων ΠΑΡέκαμπτεν. scribendum esse ΠΕΡΙέκαμπτεν id est
 ευγε *uitabat* et haec saepius inter se confundi docuit Dindorf.
 St. Th.

Lib. V. 79. 4.

Κνωσίου Ἰδομενῆος ὄρα τάφον· αὐτὰρ ἐγὼ τοι
 πλησίον ἱδρυμαι Μηριόνης ὁ Μόλου.

gendum: Κνωσίου Ἰδομενῆος ὄρα IC τάφον.

C. G. C.

FRAGMENTA INEDITA POETARUM GRAECORUM.

Vir egregie doctus HENRICUS WEIL nuperrime Parisiis :
cem edidit ex libro papyraceo secundi ante Christum s
fragmenta quaedam poetarum Graecorum et in his ex
quamdam ῥῆσιν Euripideam, quam cum parte reliquorum
niam Weillii librum in paucorum manibus esse arbitror
Mnemosynes lectoribus communicare iuvat.

Inscribitur liber: *Un papyrus inédit de la bibliothèque
Ambroise Firmin-Didot. — Nouveaux Fragments d'Eurip
d'autres poètes grecs publiés par M. HENRI WEIL. — Paris*
Reliqua fragmenta et minoris pretii sunt et flagitiose co
et mutilata, contra Euripidis ῥῆσις bis in papyraceo
descripta integerrima est et emendatissima. Est autem l
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ.

᾽Ω πάτερ, ἐχρῆν μὲν οὖς ἐγὼ λόγους λέγω,
τούτους λέγειν σέ· καὶ γὰρ ἀρμόζει Φρονεῖν
σέ μᾶλλον ἢ ἔμὲ καὶ λέγειν ὅπου τι δεῖ.
ἐπεὶ δ' ἀφῆκας λοιπὸν ἐς ἴσως ἐμὲ
5. ἐκ τῆς ἀνάγκης τά γε δίκαι' αὐτὴν λέγειν.

Ἐκεῖνος εἰ μὲν μεῖζον ἡδίκηκέ τι
οὐκ ἐμὲ προσήκει λαμβάνειν τούτων δίκην.
εἰ δ' εἰς ἔμ' ἡμάρτηκεν αἰσθέσθαι με δεῖ.
ἀλλ' ἀγνοῶ δὴ τυχὸν ἴσως ἄφρων ἐγώ.
10. ταῦτ' οὐκ ἂν ἀντεῖποιμι· καίτοι γ', ὦ πάτερ,
εἰ τᾶλλα κρίνειν ἐστὶν ἀνόητον γυνὴ
περὶ τῶν γ' ἐαυτῆς πραγμάτων ἴσως Φρονεῖ.

ἔσω δ' ὃ βούλει· τοῦτο τί μ' ἀδικεῖ, λέγε.
ἔς' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ κείμενος νόμος

τῷ μὲν διὰ τέλους ἦν ἔχει σέργειν αἰεὶ,
 τῇ δ' ὅσ' ἂν ἀρέσκη τάνδρ' αὐτ' αὐτὴν ποιεῖν.
 γέγονεν ἐκεῖνος εἰς ἔμ' οἶον ἡξίου,·
 ἐμοὶ δ' ἀρέσκει πάνθ' ἅ κακείνῳ, πάτερ.

Ἄλλ' ἔς' ἐμοὶ μὲν χρησὸς, ἠπόρηκε δέ.
 σὺ δ' ἀνδρὶ μ', ὡς Φῆς, ἐκδίδως νῦν πλουσίῳ,
 ἵνα μὴ καταζῷ τὸν βίον λυπούμενη.
 καὶ ποῦ τοσαῦτα χρήματ' ἐστίν, ὦ πάτερ,
 ἅ μᾶλλον ἀνδρὸς εὐφρανεῖ παρόντα με;
 ἢ πῶς δίκαιόν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχον
 τῶν μὲν ἀγαθῶν με τὸ μέρος ὧν εἶχεν λαβεῖν,
 τοῦ συναπορηθῆναι δὲ μὴ λαβεῖν μέρος;

Φέρ' ἦν δ' ὁ νῦν με λαμβάνειν μέλλων ἀνὴρ
 (ὃ μὴ γένοιτο, Ζεῦ Φίλ', οὐδ' ἔσαι ποτὲ
 οὐκ οὖν θελούσης οὐδὲ δυναμένης ἐμοῦ),
 ἦν οὗτος αὖθις ἀποβάλη τὴν οὐσίαν,
 ἐτέρῳ με δώσεις ἀνδρὶ; κἄτ' ἐὰν πάλιν
 ἐκεῖνος ἐτέρῳ; μέχρι πόσου τὴν τῆς τύχης,
 πάτερ, (σὺ) λήψει πεῖραν ἐν τῷμῳ βίῳ;
 ὅτ' ἦν ἐγὼ παῖς, τότε σ' ἐχρῆν ζητεῖν ἐμοὶ
 ἀνδρ' ὃ με δώσεις· σὴ γὰρ ἦν τόθ' αἴρεσις·
 ἐπεὶ δ' ἅπαξ δέδωκας, ἤδη ἔστιν, πάτερ,
 ἐμὸν σκοπεῖν τοῦτ'. εἰκότως, μὴ γὰρ καλῶς
 κρίνας' ἐμαυτῆς τὸν ἴδιον βλάψω βίον.

Ταῦτ' ἐστίν· ὥς με, πρὸς τῆς Ἑστιάς,
 ἀποσερήσης ἀνδρὸς ὃ συνώκισας.
 χάριν δικαίαν καὶ φιλόανθρωπον, πάτερ,
 αἰτῶ σε ταύτην. εἰ δὲ μὴ, σὺ μὲν βίᾳ
 πράξεις ἃ βούλει, τὴν δ' ἐμὴν ἐγὼ τύχην
 πειράσομ' ὡς δεῖ, μὴ μετ' αἰσχύνης, φέρειν.

Στίχοι ΜΔ

ΕΤΡΙΠΙΔΗCСМОΑΡΕΓΑΤΗΣ.

vavi in his scripturam a viro doctissimo Weil constitutam,
 quod vs. 10 ἀντεῖποιμι substitui pro ἀντείπαιμι, quia
 ienses veteres in secunda persona tantum a ponebant

εἶπον — εἶπας et ἤνεγκον — ἤνεγκας et semper εἶπεῖν, εἶποιμι, εἰπών dicebant. Aristophanes *Thesmoph.* vs. 742.

ἤνεγκον. B. ἤνεγκας σύ; A. νῆ τὴν Ἄρτεμιν.

Reposui vs. 27.

Φέρ' ἦν δ' ὁ νῦν με λαμβάνειν μέλλων ἀνὴρ.

pro:

Φέρ', ἦν δὲ νῦν (ὁ) λαμβάνειν μέλλων μ' ἀνὴρ.

In vs. 33. πάτερ, (σὺ) λήψει in papyro scriptum est ΠΑΤΕΡΤΕ ΛΗΜΨΕΙ et ΠΑΤΕΡΔΕΛΗΜΨΕΙ, unde nihil melius quam Weilius exsculpere potui. Praeterea manifesto mendosa est lectio vs. 37.

ἐμὸν σκοπεῖν τοῦτ' ΕΙΚΟΤΩΣΜΗΓΑΡΚΑΚΩΣ

κρίνας' ἐμαυτῆς τὸν ἴδιον βλάψω βίον.

in quo multum se torquet Weilius, sed una literula emendata clara lux affulgebit. Poeta enim dixerat:

ἐπεὶ δ' ἄπαξ δέδωκας, ἤδη ἔστιν, πάτερ,
ἐμὸν σκοπεῖν τοῦτ'. εἰκότως· μὴ γὰρ καλῶς
κρίνας' ἐμαυτῆς τὸν ἴδιον βλάψω βίον.

Notum est quam facile καλῶς et κακῶς inter se confundantur. Notum est quam ament dicere Tragici μὴ καλῶς pro κακῶς. Nota est denique dicendi forma εἰκότως sequente γάρ. Menandri *Δεισιδαίμων* apud Meinek. *Fragm. Com. Tom. IV* p. 101.

ὑποδούμενος τὸν ἱμάντα γὰρ τῆς δεξιᾶς
ἐμβάδος ἀπέρρηξ'. B. εἰκότως, ὦ φλήναφε.
σαπρὸς γὰρ ἦν.

Thucydides II. 8. ὀλίγον ἐπενδούν οὐδέν — οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται. Plato in *Gorgia* pag. 463. d. ἐγὼ οὐδὲ αὐτὸς συνίημι ὅ, τι λέγεις. ΣΩΚΡ. Εἰκότως γε, ὦ Γοργία· οὐδέν γάρ πω σαφές λέγω, et sic passim. Addam unum exemplum ut mendo liberem. Anaxippus apud Athen. pag. 417. a.

ὃν καλοῦσιν οἱ φίλοι

νυνὶ δὲ ἀνδρείαν κεραυνόν. B. εἰκότως.

ἀβάτους ποιεῖν γὰρ τὰς τραπέζας οἶομαι
αὐτὸν κατασκήπτοντά γ' αὐταῖς τῇ γνώθῳ.

ridiculum γ' omittit archetypus Marcianus. Legendum:

αὐτὸν κατασκήπτοντ' ἔC αὐτὰς τῇ γνώθῳ.

dicebant enim omnes κατασκήπτειν ἔς τι vel ἔς τινα.

Ad subscriptionem:

ΕΤΡΙΠΙΔΗC CΜΟΔΡΕΓΑΤΗC.

notavit Weilius: „Le M pourrait aussi être un Π, ou bien ΓC. P, avant l' Ε, couvre un Ε. Le Γ pourrait, à la rigueur, un T.” et prorsus mea facio illius verba quum dicit: „Quoi l'en soit, je ne comprends pas.” Ultima pars obscurorum potest esse — ΕΡΓΑΤΗC.

addidit Weilius interpretationem Gallicam tam elegantem quam fidelem pag. 10. in qua unum tantum est, in quo disiam. Vs. 2. καὶ γὰρ ἀρμόζει Φρονεῖν σὲ μᾶλλον ἢ ἐμὲ καὶ εἰν ὅπου τι δεῖ. Vertit: car, comme il t'appartient de ser, tu as aussi, bien plus que moi, le droit de dire tout ce doit être dit.” Sed μᾶλλον Φρονεῖν significat plus sapere, entiore esse, ut μεῖζον Φρονεῖν est maiores spiritus gerere. cf. ip. apud Stobaeum Floril. 62. 14.

δούλου Φρονούντος μᾶλλον ἢ Φρονεῖν χρεών
οὐκ ἔστιν ἄχθος μεῖζον.

sensus est: namque te convenit prudentiorem esse quam ego sum licere si quid est opus dici.

praeterea vs. 13,

ἔγω δ' ὁ βούλει τοῦτο, τί μ' ἀδίκει λέγε.

tit: mais, j'accorde ce que tu veux; dis seulement quel est tort envers moi. Sed sublata distinctione post τοῦτο sensus: quid ad me haec iniuria pertinet? vel quae est haec in me uria? dis seulement quel est (en ceci) son tort envers moi.

Is. 17.

γέγονεν ἐκεῖνος εἰς ἐμ' οἷον ἡξίου.

Xf. Thucyd. III. 14. γίνεσθε δὲ ἄνδρες οἷουσπερ ὑμᾶς οἱ Ἑλλες ἀξιοῦσιν.

Vs. 24 sqq.

ἢ πῶς δίκαιόν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχον
τῶν μὲν ἀγαθῶν με τὸ μέρος ὧν εἶχεν λαβεῖν,
τοῦ συναπορηθῆναι δὲ μὴ λαβεῖν μέρος;

comparanda sunt verba Menandri apud Stobaeum Floril. 68. 4.

τῶν μὲν ἀνιαρῶν ἔχων
τὸ μέρος πάντων, τῶν δ' ἀγαθῶν οὐδὲν μέρος.

Vs. 39.

ταῦτ' ἐσίν. ὥς με, πρὸς τῆς Ἑσίας,
ἀποσερήσης ἀνδρὸς ᾧ συνώκισας.

Multa sunt in hac ῥήσει *sermoni propiora* (ut Horatius dicit) et praeter numeros nil fere a Comicorum dictione abhorrentia, quale est quod continuo sequitur:

χάριν δικαίαν καὶ Φιλάνθρωπον, πάτερ,
αἰτῶ σε ταύτην· εἰ δὲ μὴ, σὺ μὲν βία
πράξεις ἃ βούλει, τὴν δ' ἐμὴν ἐγὼ τύχην
πειράσομ' ὥς δεῖ μὴ μετ' αἰσχύνῃς Φέρειν.

Idem iisdem verbis Menander dicere potuisset, nam nihil supra soccum haec assurgit oratio. Eiusdemmodi est πρὸς τῆς Ἑσίας, quod populo et plebi in ore est, non heroibus et tragicis personis. Anaxandrides Athen. p. 166. d.

ἄρτις κεκλήσει. B. διὰ τί, πρὸς τῆς Ἑσίας;

Straton ibid. pag. 382. d.

ἐξῆν ὃ βούλοιτ', ᾧ μάγειρ', αὐτῷ λέγειν,
ἀλλὰ τί πρὸς ἡμᾶς τοῦτο, πρὸς τῆς Ἑσίας;

Cur haec popularia poeta Tragicus usurpaverit infra dicam. Caeterum non recte meo iudicio Weilius accipit verba:

τὴν δ' ἐμὴν ἐγὼ τύχην
πειράσομ' ὥς δεῖ μὴ μετ' αἰσχύνῃς Φέρειν.

„la fidèle épouse annonce peut-être, à mots couverts, le dessein de s'ôter la vie plutôt que de céder à la violence qu'on veut lui faire.”

Non his moribus tum in Graecia vivebatur et πειράσσομαι Φέρειν significat piam filiam patri dicto audientem fore, ut apud Plautum in re simillima in *Sticho* vs. 52.

neque est quor studeam has nuptias mutarier.
verum postremo in patris potestate est situm:
faciundum est nobis quod parentes imperant.

Nondum venerant illa tempora, de quibus Livius queritur XXVI. 22. *Centuriam iuniorum seniores consulere voluisse — vis ut veri simile sit parentum quoque hoc saeculo vilis levisque apud liberos auctoritas fecit.*

Minus feliciter acutissimus editor versatus est in ea parte ubi quaerit: *de quelle tragédie d'Euripide ce morceau peut-il être*

Plane enim conveniunt in totam hanc Euripidis ῥῆσιν
verba de Comoedia:

*acer spiritus ac vis
nec verbis nec rebus inest nisi quod pede certo
differt sermoni sermo merus.*

e sunt sermones „repentes per humum.”

ὦ πάτερ, ἐχρῆν μὲν οὖς ἐγὼ λόγους λέγω
τούτους λέγειν σέ.

6.

ἐκεῖνος εἰ μὲν μεῖζον ἡδίκηκέ τι
οὐκ ἐμὲ προσήκει λαμβάνειν τούτων δίκην.

19.

ἀλλ' ἔς' ἐμοὶ μὲν χρηστός, ἡπόρηκε δέ.
σὺ δ' ἀνδρί μ', ὡς Φῆς, ἐκδίδως νῦν πλουσίῳ,
ἵνα μὴ καταζῷ τὸν βίον λυπούμενη.

nunc modum reliqua deinceps; quid esse potest his omnibus
ον? Ut Weilio sic et mihi haec primum legenti continuo in
a venit Plautinae fabulae *Stichi*, in qua simillima res agitur in

Itaque Weilius suspicatur fore qui haec non Tragici poetae
mici esse opinentur. Sed, ut idem ἀναντιλέκτως demonstra-
agici poetae haec esse numeri declarant. Quicumque habet
et vel mediocrem in re metrica usum ne punctum qui-
mporis dubitabit, quin sint hi suavissimi senarii Euripi-
uius nomen in fronte gerunt. Ex qua igitur Euripidis
sumti esse possunt? Suspicio Weilio subnata est ἐκ τῶν
δῶν haec esse, ubi ἡ Ἐρνηθὼ cum patre Temeno egerit
cogat invitam dilectum maritum sed pauperem Deiphon-
linquere ut ditiori nubat. Sed (ne dicam plane contraria
is Ἐρνηθοῦς memoriae esse prodita apud Pausaniam II. 19
quis tandem serio inducere in animum poterit cadere
n heroicam aetatem et heroum personas, *maritum in re*
i domi et uxorem rei familiaris penuria in moerore vitam
mentem.

ἵνα μὴ καταζῷ τὸν βίον λυπούμενη.

ie, quaeso, ἡρώλην aut cogitare aut dicere umquam potuit:

καὶ ποῦ τοσαῦτα χρήματ' ἐστίν, ὦ πάτερ,
ἂ μᾶλλον ἀνδρὸς εὐφρανεῖ παρόντα με;

videm haec in aliquo dramate Satyrico Euripidis olim

scripta fuisse existimo, cuius ne nomen quidem ad nostram notitiam pervenerit, in quo poeta Φίλανδρον τινὰ μετὰ σεμνότητος γυναῖκα ὑπέγραφε non regio genere natam, sed δημότιν, cui esset maritus placens pauperculus et pater ad rem paullo attentior, qui (ut apud Plautum) filiam suam mendico nuptam indignabatur.

Dicam unde mihi haec suspicio nata sit et quo indicio confirmata. Apud Clementem Alexandrinum Stromat. IV. pag. 620 legitur: Φίλανδρον μετὰ σεμνότητος ὑπογράφει γυναῖκα Εὐριπίδης παραινῶν·

εὖ λέγειν ὅταν τι λέξη χρὴ δοκεῖν καὶ μὴ λέγη,
κακπονεῖν ἂν τῷ ξυνόντι πρὸς χάριν μέλλῃ λέγειν.

καὶ αὐθίς που τούτοις τὰ ὅμοια·

ἡδὺ δ' ἦν κακόν τι πράξῃ συσκυθροπάζειν πόσει
ἄλοχον ἐν κοινῷ τε λύπης ἡδονῆς τ' ἔχειν μέρος.

τό τε πρᾶον καὶ Φιλόσοργον ὥδ' ὡς ὑποδεικνύων καὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπιφέρει·

σοὶ δ' ἔγωγε καὶ νοσοῦντι συννοσοῦσ' ἀνέξομαι
καὶ κακῶν τῶν σῶν ξυνοίσω κούδ' ἔσται μοι πικρόν.

O poema tenerum et moratum et molle! Agnosco in his eandem uxorem fidelem et amantem, quam piam et modestam ¹⁾ filiam in Aegyptiaco Codice papyraceo cognovimus. Simul hinc colligimus τὰς τῶν Σατυρικῶν δραμάτων ὑπόψεις fuisse aliquanto liberiores neque tam arctis finibus circumscriptas quam vulgo existimari solet neque necessario Satyros temulentos et ἐσυκώτας adesse oportuisse. Satis erat argumento graviori et morum notationi admiscere iocosa quaedam et ridicula, et scurrilia etiam, quibus animi spectatorum Tragoediarum pompa fessi festiva oblectatione relaxarentur, ut in Euripidis *Alcestide*, quae et κωμικωτέραν ἔχει τὴν καταστροφὴν, ut veteres Critici annotarunt et: τὸ δὲ δράμα ἐστὶ σατυρικώτερον ὅτι εἰς χαρὰν καὶ ἡδονὴν κατασρέφει, et in qua Herculem bene

1) Non est modesta, sed indignata et irata filia apud poetam Romanum laudata a Weillio pag. 14.

*iniuria abs te afficior indigna, pater,
nam si improbum esse Cresphontem olim existimas
cur me huc locabas nuptiis? sin est probus
cur talem invitam invitum cogis linquere?*

potum et ἄμους ὑλακτοῦντα et sic philosophantem, ut omnibus rebus anteponat

τὸ πικεῖν, τὸ φαγεῖν, τὸ τῆς Ἀφροδίτης τυγχάνειν, quantos putemus caveae excitasse cachinnos?

Euripides igitur in utraque fabula descripsit γυναῖκα φίλανδρον μετὰ σεμνότητος. Apud Plautum κωμικῶς filia patri, qui dixerat:

Vosne ego patiar cum mendicis nuptas me vivo viris?

respondet:

placet ille meus mihi mendicus,

apud Euripidem filia μετὰ σεμνότητος:

γέγονεν ἐκεῖνος εἰς ἔμ' οἶον ἡξίουν,

ἐμοὶ δ' ἀρέσκει πάνθ' ἃ κακείνῳ, πάτερ.

apud Euripidem τραγικώτερον

ἢ πῶς δίκαιόν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχον

τῶν μὲν ἀγαθῶν με τὸ μέρος ὧν εἶχεν λαβεῖν,

τοῦ συναπορηθῆναι δὲ μὴ λαβεῖν μέρος;

cosius apud Plautum:

placet ille meus mihi mendicus: suus rex reginae placet.

idem animus est in paupertate qui olim in divitiis fuit.

sunt alia similia plura, apud Menandrum κωμικώτερα, σεμνότερα apud Euripidem, quae in Tragoedia poni non potuerunt sed in dramate Satyrico facile inveniebant locum.

Notandum est denique apud Euripidem non uno tenore haec continuata fuisse sed omissis iis quae pater respondebat aut eliminabatur ea sola excerpta sunt quae filia dixit, ut vs. 13. cum socer genero facinus nescio quod obiecisset respondet filia:

ἔγω δ' ὃ βούλει· τοῦτο τί μ' ἀδικεῖ λέγε.

Quod dixi reliqua fragmenta esse flagitiose corrupta non meius ostendi potest quam in eo loco, qui descriptus est pag. 16 et Euripidis *Medea* vs. 5—12.

ἀνδρῶν ἀρίστων, οἳ τὸ πάγχρυσον δέρος

Πελίᾳ μετῆλθον· οὐ γὰρ ἂν δέσποιν' ἐμὴ

Μήδεια πύργους γῆς ἔπλευσ' Ἰωλκίας

οὐδ' ἂν κτανεῖν πείσασα Πελιάδας κόρας

πατέρα κατῴκει τήνδε γῆν Κορινθίαν

ξὺν ἀνδρὶ καὶ τέκνοισιν, ἀνδάνουσα μὲν

Φυγῇ πολιτῶν ὧν ἀφίκετο χθόνα.

Sic haec afferuntur sine capite aut calce, sed vide mihi quam foedis mendis haec in libro antiquissimo maculata sint. vs. 2. papyrus ΠΕΛΕΙΑΙ — ΟΥΓΑΡΤΟΝΔΕΣΠΟΝΕΜΗΝ. vs. 3. ΜΗΔΙΑ — ΕΠΛΕΤΣΕΕΙΟΛΚΙΑΣ. vs. 4. ΘΥΜΩΔΕΓΠΛΑΓΙΣΙ-ΑΝΟCONOC. vs. 5. ΟΤΑΝΚΤΑΝΕΙΠΙCΑCΠΕΛΕΙΑΔΑCΚΟΤ-ΡΑC. vs. 6. ΚΑΤΟΙΚΗ. vs. 7. ΑΝΔΑΝΟΙCΑ. vs. 8. ΑΦΗΚΕ-ΤΟΧΘΟΝΟC. Weilius: *le plus mauvais de nos manuscrits d'Euripide vaut infiniment mieux que cette copie, faite, il y a deux mille ans, dans le pays où florissaient l'érudition hellénique et la critique des textes.* Quum haec in Aegypto scriberentur Aristarchus adhuc vivebat.

Ex reliquis fragmentis, quae sunt multo minoris pretii, et tantum delibabo, quae aut intelligi possunt aut sanari.

Adscribam partem loci pag. 18, ubi ἡ Εὐρώπη προλογίζει, sic ut mihi constituenda esse videtur:

ἴν' οὖν τὰ πολλὰ κεῖνα διὰ παύρων λέγω,
 γυνὴ θεῶ μιχθεῖσα παρθένου σέβας
 ἤμειψα παίδων δ' ἐζύγην ξυνωνίᾳ.
 καὶ τρισὶν ἄγῳσι τοὺς γυναικείους πόνους
 ἐκαρτέρησ' ἄρουρα κοῦκ ἐμέμψατο
 τοῦ μὴ 'ξενεγκεῖν σπέρμα γενναίου πατρός.
 ἐκ τῶν μεγίστων δ' ἠρξάμην φυτευμάτων
 Μίνω τεκοῦσα (κᾶτα μετὰ Σαρπηδόνα)
 'Ραδάμανθυν, ὅσπερ ἄφθιτος παίδων ἐμῶν.

in his Weilio debetur ἴν' οὖν, ἤμειψα, ἐζύγην ξυνωνίᾳ καὶ τρισὶν ἄγῳσι, τοῦ μὴ 'ξενεγκεῖν σπέρμα γενναίου πατρός.

Insanabile autem est quod sequitur:

ΑΛΛΑΚΕΜΑΓΑΙCΤΑΙCΕΜΑΙCΖΟΑCΕΧΕΙΝ.

ὅσπερ ἄφθιτος παίδων ἐμῶν significat *qui solus e meis filiis et superstes.* Ferebatur olim Euripidis nomine fabula 'Ραδάμανθης, ex cuius prologo illi versus deprompti esse videntur.

Adiiciam fragmentum incerti Comici pag. 22, quod ita corrigendum esse arbitror:

Ἐρημία μὲν ἐστὶ κοῦκ ἀκούσεται
 οὐδεὶς παρών μου τῶν λόγων ὧν ἂν λέγω.

ἐγὼ τὸν ἄλλον, ἄνδρες, ἐτεθνήκειν χρόνον
 ἄπανθ' ὃν ἔζων· τοῦτο μοι πισεύσατε.
 παρῆν τό τε καλὸν, τὰγαθὸν, τὸ σεμνὸν αὖ,
 τὸ κακόν· τοσοῦτο δ' ἦν τί μοι πάλαι σκότος
 περὶ τὴν διάνοιαν, ὡς ἔοικε, κείμενον,
 ὃ πάντ' ἐκρυπτε ταῦτα κἀφάνιζέ μοι.
 νῦν δ' ἐνθάδ' ἐλθὼν ὥσπερ εἰς Ἀσκληπιοῦ
 ἐγκατακλινεῖς * * * *
 ἀναβεβίωκα * * *.

aliqua omnia sunt ἀδιανόητα καὶ ἀνήκεστα. Weilio debentur
 is ὃν ἔζων et ἐκρυπτε ταῦτα κἀφάνιζέ μοι et ἐγκατακΛΙΘΕΙC
 γγus ΕΝΚΑΤΑΚΙΘΙC) sed Attica forma est κατακλινῆναι et
 τακλινῆναι, ut ostendi ad Hyperidem pag. 86 et 110.

persunt denique duo eximia epigrammata POSIDIPPI, nam-
 hunc latere acute vidit Weilius in

* * ΕΙΔΕΙΔΟΠΠΟΤΕΠΕΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

I.

Ἑλλήνων σωτῆρα Φάρου σκοπὸν, ὃ ἄνα Πρωτεῦ,
 Σώστρατος ἔσησεν Δεξιφάνους Κνίδιος.
 οὐ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ σκοπελώδης οἷ' ἐπὶ νήσων
 ἀλλὰ χαμαιζήλη ναύλοχος ἐκτέταται.
 τοῦ χάριν εὐθεῖάν τε καὶ ὄρθιον αἰθέρα τέμνων
 πύργος ὅδ' ἀπλάτων φαίνετ' ἀπὸ σπιλάδων
 ἡματι, παννύχιος δὲ θέων ἐν κύματι ναύτης
 ὄψεται ἐκ κορυφῆς πῦρ ἀνακαιόμενον,
 καί κεν ἐπ' αὐτὸ δράμοι Ταύρου κέρασ οὐδ' ἂν ἀμάρτοι
 σωτῆρος, Πρωτεῦ ξείνιε, τῇδε πλέων.

vs. 3 papyrus exhibet

ΣΚΟΠΑΙΟΤΡΗCΟΙΕΠΕΙΝΗCΩΝ

Weilius exsculpsit:

οὐ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ σκοπιωρεῖσθ' (ἔς') ἀπὸ νήσων.

ion credo haec ipsi ingenioso viro diu placitura. Restitui:
 Αἰγύπτῳ σκοπελώδης οἷ' ἐπὶ νήσων, id est ὥσπερ ἐπὶ τῶν
 , quae omnes in Aegaeo mari scopulosae sunt et propter
 praerupta aditus difficiles habent. Confirmabitur haec cor-

rectio emendato versu sequenti ubi nunc sine sensu legitur
 ἀλλὰ χαμαὶ χηλὴ ναύλοχος ἐκτέταται.

Diserte legitur in papyro

ΑΛΛΑΧΑΜΑΙΧΗΛΗΝΝΑΤΛΟΚΟΣ

sed una literula mutata scribendum: ἀλλὰ χαμαιζήλη ναύλοχος
 id est *depressa et humilis*. Nunc omnia clara luce splendent.

οὐ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ σκοπελώδης οἶ' ἐπὶ νήσων,
 ἀλλὰ χαμαιζήλη ναύλοχος ἐκτέταται.

vs. 5. papyrus ΤΕΜΝΕΙΝ, Weilius τέμνων et vs. 6. ὅδ' pro
 ΟΤ et φαίνετ' ἀπὸ σπιλᾶδων pro ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΤΑΔΕΙΩΝ
 et vs. 7. θέων σὺν κύματι pro ΘΟΩΣΕΝ ΚΥΜΑΤΙ, ubi retine-
 rim ἐν κύματι pro σὺν κύματι, sed θέων optime emendatum
 est. et vs. 10 pro ΠΡΩΤΕΤΖΗΝΙΣΕΤΗC ΔΕ ΠΛΕΩΝ idem rec-
 tissime restituit: Πρωτεῦ ξείνιε, τῇδε πλέων.

II.

Μέσσον ἐγὼ Φαρίης ἀκτῆς εὐματός τε Κανώπου
 ἐν περιφαινομένῳ κύματι χῶρον ἔχω.
 τῆς δὲ πολυρρήνου Λιβύης ἀνεμώδεα χηλὴν
 τὴν ἀνατεινομένην εἰς Ἴταλὸν Ζέφυρον.

5. ἔνθα με Καλλικράτης ἰδρύσατο καὶ βασιλίσσης
 ἱερὸν Ἀρσινόης Κύπριδος ὠνόμασεν.
 ἀλλ' ἐπὶ τὴν Ζεφυρίτιν ἀκουσομένην Ἀφροδίτην
 Ἑλλήνων ἀγναὶ βαίνετε θυγατέρες,
 οἳ θ' ἄλδος ἐργάται ἄνδρες· ὁ γὰρ ναύαρχος ἔτευξεν

10. τοῦθ' ἱερὸν παντὸς κύματος εὐλίμενον.

Epigramma sine ulla labe est praeter orthographica quaedam
 nullius momenti ἀνατινομένην, Καλλεικράτης, βασιλείσσης, Ἀρ-
 σεινόης Κύπριδος et similia. Notabile est iam tum ΑΙ et Ε
 tam stulte inter se mutari, ut pro ἐκτέταται scriberetur ΕΚ-
 ΤΕΤΑΤΕ et ΒΑΙΝΕΤΑΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕC pro βαίνετε θυγατέρες.

De ipsis epigrammatis ex animi sententia assentior Weilio ita
 scribenti pag. 29. „Les deux morceaux sont dignes de ce nom
 (Προσείδιππου): ils se distinguent non-seulement par l'élégance du
 tour, mais aussi par une rare précision, par l'absence de phrases
 vides, de détails oiseux, par une vérité quelquefois saisissante dans
 la description.”

cte idem cum his composuit epigramma Posidippi, quod
vit Athenaeus pag. 518 d. Ἐγραψε δὲ καὶ Ποσειδίππος εἰς
τῷ Ζεφυρίῳ τιμωμένην ταύτην Ἀφροδίτην τόδε τὸ ἐπίγραμμα·

Τοῦτο καὶ ἐν ποταμῷ καὶ ἐπὶ χθονὶ τῆς Φιλαδέλφου

Κύπριδος ἰλάσκεσθ' ἱερὸν Ἀρσινόης,

ἣν ἀνακοιρανέουσιν ἐπὶ Ζεφυρίτιδος ἀκτῆς

πρῶτος ὁ ναύαρχος θήκατο Καλλικράτης.

ἡ δὲ καὶ εὐπλοῖην δώσει καὶ χεῖματι μέσσω

τὸ πλατὺ λισσομένοις ἐκλιπανεῖ πέλαγος.

pro ἐκλιπανεῖ poeta dedisse videtur ἐκλεανεῖ *sternet aequor*.

od dicit Posidippus βαίνετε θυγατέρες οἳ θ' ἄλδς ἐργάται
; suggerit mihi suspicionem an forte in obscura subscriptione

ΕΥΡΙΠΙΔΗCCΜΟΑΡΕΓΑΤΗΣ

ἌΛΟΣ ἘΡΓΑΤΗΣ ἄλδς ἐργάτης id est ἄλιεύς *piscator*.
no rustici hominis est et ἀπειροκάλου filiam a dilecto
avellere et invitam ditiori dare, ut ille apud Aristophanem
norh. vs. 289 qui deos orat:

καὶ τὸν θυγατρίου χοῖρον ἀνδρός μοι τυχεῖν

πλουτοῦντος, ἄλλως δ' ἡλιθίου καβελτέρου.

liquum est ut viro doctissimo HENRICO WEIL gratias ex
o agamus qui difficillima et molestissima parte operis in
iscepta nobis facilem et commodam viam stravit. Quis
diliget et amabit candidi et generosi pectoris virum ita
ntem pag. 17. „*En prenant plus de temps, j'aurais peut-*
trouvé mieux, j'aurais pu tirer au clair l'un ou l'autre des
its qui restent obscurs; mais j'ai voulu donner au plus vite
amis de l'ancienne littérature grecque ces précieux restes qui
demeurés assez longtemps enfouis au fond d'un coffret: ils ne
ront m' en vouloir de l'empressement que je mets à satisfaire
curiosité, au risque de me fourvoyer quelquefois et de voir
essai bientôt dépassé par les travaux des hellénistes qui ne
queront pas de s'occuper des mêmes textes.”

μεγάλη χάρις αὐτῷ.

C. G. COBET.

THUCYDIDEA.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΠΙΓΡΑΦΗ recognovit HENRICUS
VAN HERWERDEN. Traiecti ad Rhenum 1877—1878.

Apud Thucydidem I. 10 legitur: καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται (οἱ Λακεδαιμόνιοι). Herwerden annotat: „Schol. αἱ πέντε μοῖραι Λακωνική, Ἀρκαδική, Ἀργολική, Μεσσηνιακὴ καὶ Ἡλīs, ita ut Elis complecteretur simul Achaiam. Rectius apud Pausaniam V. 1. 1. Elis et Arcadia coniunctae faciunt unam μοῖραν. Laconica et Messenia sunt αἱ δύο.” Haec omnia, quae quam arbitraria et coacta sint vides, nata sunt ex opinionis errore non intellecta verborum Thucydidis sententia: nempe τῶν πέντε αἱ δύο μοῖραι significat duas quintas partes ($\frac{2}{5}$), ut ad Hyperidem demonstravi. Satis est unum locum Aristotelis inspicere in *Politic.* II. 6. ἔστι δὲ τῶν γυναικῶν (in Laconica) σχεδὸν τῆς πάσης χώρας τῶν πέντε μερῶν τὰ δύο. neque aliter quam sic pro $\frac{2}{5}$ Graece dici potest.

Lepidum est fragmentum Hesiodi apud Apollodorum III. 6, 7.

οἷν μὲν μοῖραν δέκx μοιρῶν τέρπεται ἀνὴρ,
τὰς δὲ δέκ' ἐμπίμπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα.

Itaque manifestus est Pausaniae error ita scribentis: ὅσοι δὲ Ἑλλήνων Πελοποννήσου πέντε εἶναι μοίρας καὶ οὐ πλείονας φασὶν ἀνάγκη σφᾶς ὁμολογεῖν ὥς ἐν τῇ Ἀρκάδων οἰκοῦσιν Ἡλεῖοι καὶ Ἀρκάδες, δευτέρx δὲ Ἀχαιῶν, τρεῖς δ' ἐπὶ ταύταις αἱ Δωριεῖς. Quod dicit ὅσοι Ἑλλήνων perspicuum est ad solum Thucydidem referri, deinde καὶ οὐ πλείονας de suo addidit et de nihilo finxit ὅτι οἱ Ἡλεῖοι ἐν τῇ Ἀρκάδων οἰκοῦσιν. Scholia in Thucydidem

neque antiqua sunt et perexigui pretii. Constantinopoli scripta sunt ¹⁾ a Graeculis neque doctis neque ingeniosis et perraro in iis aliquid reperiatis quod sit simul novum et bonum. Contra scatent erroribus et commentis, qualis est haec mirifica Peloponnesi in quinque partes descriptio. Dabo alterum exemplum. Editur I. 11. ἐπειδὴ δ' ἀφικόμενοι (Graeci ad Troiam) μάχη ἐκράτΗCAN (δηλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτείχιζαντο) φαίνονται (δ' expungendum) οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι καὶ λητεῖαν. Ad τὸ ἔρυμα Scholiastes annotavit: ἔρυμα λέγει νῦν οὐχ ὅπερ ἐν τῇ Η λέγει Ὅμηρος γενέσθαι ἀλλὰ πρότερον μικρότερον διὰ τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς. Indocti hominis hoc esse commentum satis apparet. Undenam tandem huius rei notitia ad Thucydidem pervenire potuit? Quidquid de bello Troiano scripsit ab uno Homero sumtum est et ΤΟ ἔρυμα declarat notam omnibus ex Iliade hanc castrorum munitionem fuisse.

In Iliad. Η 327 Nestor Achivis ita suadet:

δείμομεν ὦκα

πυργούς ὑψηλούς, εἴλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν.

ἐκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον,

ἥ χ' ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα,

μή ποτ' ἐπιβρίση πόλεμος Τρώων ἀγερῶχων.

Hoc ipsum εἴλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν est Thucydideum τὸ ἔρυμα, quod τεῖχος appellatur a Nestore Iliad. Ξ. 55.

τεῖχος μὲν γὰρ δὴ κατερήριπεν, ᾧ ἐπέπιθμεν

ἄρρηκτον νηῶν τε καὶ αὐτῶν εἴλαρ ἔσεσθαι.

Unde haec inania figmenta nata esse putemus? Nempe ex mendosa unius vocabuli scriptura, qua correctam nihil supererit difficultatis.

Pro ἐκράτΗCAN Thucydides ἐκρατΗΘΗCAN scripserat, quod olim a Thierschio repertum temere spreum est ab omnibus, quamquam sic lenissima correctione (nam saepius — HCAN et —

1) Schol. ad IV 83. ἐν μὲν τοῖς Ἑλλησι τὸν Βρασίδαυ καὶ τὴν αὐτοῦ στρατίαν, ἐν ταῖς ἡμετέροις δὲ Βελισάριον εἰς παράστασιν τοῦ παρόντος λόγου παραβάλλομεν. et I. 182. ἐπὶ τὸν τρίποδα τὸν ἐν Δελφοῖς: — ὃν ἔλαβον οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς (Constantinus) καὶ μετέθηκαν ἐπὶ τὸν ἵππόδρομον τοῦ Βυζαντίου et I. 97. οὐ γὰρ ἦν πρᾶξι οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα: — ὑπερ καὶ νῦν ἐν Ῥωμαίοις.

HΘHCAN inter se permutata videbis) et Thucydidis sententia restituitur et omnes molestiae removentur. Quid est enim supplendum in οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο τὸ ἔρυμα εἰ μή — utrum ἐκράτησαν an ἐκρατήθησαν? At illud quidem absurdum est: quid enim attinebat vallo et fossa castra munire quum ex proelio superiores discessissent? Post acceptam cladem his erat opus, μή ποτ' ἐπιβρίση πόλεμος Τρώων ἀγερῶχων.

Praeterea quid est ἐπειδὴ ἐκράτησαν — φαίνονται οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι? Victis opus erat, non victoribus, copias undique contrahere et totis viribus in hostem uti.

Thucydides autem hoc agit ut demonstret partem tantum Graeci exercitus bello intentam fuisse, reliquos aut agros in Chersoneso coluisse aut in hostili agro praedas egisse, et ne post cladem quidem acceptam universos (ἄθρόους) in unum esse contractos: quod si fieri potuisset ῥαδίως ἂν (inquit) μάχῃ κρατοῦντες, πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἴλον. Hinc igitur Thucydides colligit τὴν στρατείαν ἐκείνην (ad Troiam) μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν.

In hoc quoque loco mendum duplex suspicor latere. οὐκ οὖν, inquit, ἀπιστεῖν εἰκὸς — νομίζειν δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν τῇ Ὀμήρου αὐτοῦ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μείζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμήσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα πεποίηκε γὰρ κτέ. Ut haec intelligi possint et recte dicta sint pro ἣν reponendum est: "ON εἰκὸς ἐπὶ τὸ μείζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμήσαι. Pronomen ἣν referunt ad τὴν στρατείαν ἐκείνην, sed vis haec quidem est nullo modo ferenda. Praeterea ποιητὴν ὄντα tum demum recte et ordine dictum erit si aut nomen (τὸν Ὀμηρον) aut pronomen (ὃν) participio ὄντα responderit. Aut enim dicendum est ὁ ποιητὴς ἐπὶ τὸ μείζον ἐκόσμησεν, aut Ὀμηρος ποιητὴς ὢν ἐκόσμησεν. Sed factum est quod assolet, et pronomen ad proximum ποιήσει accommodarunt.

Eodem modo dixit I. 21, ὥς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸ μείζον κοσμοῦντες.

Reliquum est mendum in ultimis verbis: ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. Herwerden: „Praestat fortasse καὶ ὥς." Assentior, sed vitiose coniunguntur ὅμως et καὶ ὥς. Itaque verum

use existimo (expuncto ὁμῶς) φαίνεται δὲ καὶ ὧς ἐνδεεστέρα.

Thucyd. I. 12. καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
 γίνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Sine contro-
 versia ὧν ad στάσεις est referendum, sed quia et natura rei et
 licendi usus postulant ἐκπίπτων, ἐκπεπτωκῶς ὑπὸ στάσεως resti-
 tuendum est 'Ὶφ' ὧν. Quid lateat in TAC πόλεις ἔκτιζον diu
 nostra quaesivi: neque enim Herwerdeni suspicio τὰς ἄλλας
 πόλεις satisfacit, neque Madvigii νέας πόλεις reponentis.

Comparandus est locus I. 2. δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνόν-
εναι τάσεις ἐνεποίουν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο.

Thucyd. I. 14. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα (τὰ ναυτικὰ) πολλαῖς
νεαῖς ὕστερα γεγνημένα τῶν Τρωικῶν τριήρεσι μὲν ὀλίγα χρώ-
μενα, πεντηκοντόροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτυμένα. Su-
nicor Thucydidem scripsisse ὀλίγα χρώμενα, namque ita Graeci
itali re loquebantur πολλὰ, πλείω, ὀλίγα χρῆσθαι. Thucyd. I. 3.
εὐκλείης ἤδη πλείω χρώμενοι. Xenophon *Hellen.* VI. 2. 27.
οἷς ἀκατίοις ὀλίγα ἐχρῆτο. Librarii antiquum obtinent et
λίγα ad praecedens τριήρεσιν accommodarunt.

Thucydides non dixit: *triremibus in classe paucis utebantur*,
sed *raro utebantur*, *exiguus erat in classibus triremium usus*.
αὐτοὶ δὲ ὀλίγα ἐχρῶντο, non ὀλίγαις. Sic ἐλάχισα χρῆσθαι legitur
11. οἱ λογισμῷ ἐλάχισα χρώμενοι θυμῷ πλεῖσα ἐς ἔργον κα-
τασκευάζονται. et V. 105. Λακεδαιμόνιοι πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ
ἐκ τῶν χωρίων νόμιμα πλεῖσα ἀρετῇ χρῶνται.

Thucyd. I. 15. ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ
 ρΟCCχόντες αὐτοῖς χρημάτων τε προσόδῳ καὶ ἄλλων ἀρχῇ.
 alckenarius in annotationibus Mss. reponebat προὔχοντες.

Thucyd. I. 17 ἐπράχθη τε ὑπ' αὐτῶν (τῶν τυράννων) οὐδὲν ἄξιόλογον. — οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως. Ultima verba: οἱ γὰρ — δυνάμεως Herwerden praestante Krügero expunxit. Sunt sane sic scripta admodum moneta et nil faciunt ad rem. At tu emenda: ΜΟΝΟΙ γὰρ Οἱ ἐν Σικελίᾳ τύραννοι κτέ. *Tyrannides in Graecia, inquit, tenues erant*

ac debiles, namque soli tyranni in Sicilia (Gelones et Hierones) magnis opibus pollebant.

Thucyd. I. 18. καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία. Ex hoc loco et multis similibus emendari potest locus Thucydidis II. 2. τέσσαρα — καὶ δέκα ἔτη Ἐνέμειναν αἱ τριακοντούται σπονδαί. Plane abhorret a sententia verbum ἐμμένειν, quod cum dativis componi solet ἐμμένειν τῇ πίσει, τοῖς ὅρκοις, ταῖς συνθήκαις, ταῖς σπονδαῖς et sim. ubi quis *fidem servare, pacto stare* et sim. dicitur. Sed συμμένειν de iis ponitur, quae *stabilia sunt et perdurant*, ἡ Φιλία, ἡ πίσις, αἱ σπονδαὶ ξυμμένουσιν. Non raro autem apud Thucydidem et apud alios ἐν (ἐγ) — συν (συγ) — ξυν (ξυγ) locum inter se mutant. ut I. 120. ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη Ἐναλλάγησαν pro Ἐτῆναλλάγησαν.

Sine mendo scribitur IV. 74. πλεῖστον δὲ χρόνον αὕτη ἡ — μετάσσις ξυνέμεινεν.

Thucyd. I. 20. Harmodius et Aristogiton βουλόμενοι [πρὶν ξυλληφθῆναι] δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι τῷ Ἰππάρχῳ περιττόντες — ἀπέκτειναν. Maneo in vetere sententia πρὶν ξυλληφθῆναι lectoris esse additamentum, qui meminerat loci in libro VI. 57. ὁ δὲ Ἀρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων — ὡς εἶδόν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως τῷ Ἰππάρχῳ — ἔδεισαν καὶ ἐνόμισαν μεμηνῦσθαι τε καὶ ὅσον οὐκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. Sed utriusque loci non est eadem ratio. Quum nullo dum facinore perpetrato coniurationem patefactam esse putarent metuebant ne statim *prehenderentur* et in vincula coniecti in iudicium adducerentur. Maluerunt igitur δράσαντές τι κινδυνεύειν. Sententia est ferme eadem quae in nobilissimo Homérico:

μὴ μὰν ἀσπυδί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην
ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

Sat sciebant si Hipparchum occidissent certam sibi necem esse paratam, non vincula, neque iudicium, sed non inulti perire maluerunt: atque ita factum est; statim a tyranni satellitibus confossi sunt. Hinc intelligimus πρὶν ξυλληφθῆναι contra scriptoris sententiam esse additum.

Thucyd. I. 21. καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίσως ἐπὶ

ὁ μυθῶδες ἐκνευικηκότα. Herwerden: „αὐτῶν *ob alienam sedem*
illi suspectum.” Recte iudicat sed non est pronomen delendum,
ed in sua sede reponendum: τὰ πολλὰ αὐτῶν ὑπὸ χρόνου.
Saepe ipsi literulis
α, β, γ) aut lineolis errorem suum corrigunt, sed non infre-
quenter vitiosa compositio inemendata remansit.

Thucyd. I. 23. καὶ λιμοὶ καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα καὶ μέρος τι φθεί-
ασα [ἡ] λοιμώδης νόσος. Quis non sentit in tali verborum
ompositione articulum bis poni non posse?

Thucyd. I. 25. οὔτε ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα
·ἀ νομιζόμενα. Herwerden: „*Aliud legit Diod. Sic. XII. 30: διὰ
·ὃ μόνους τῶν ἀποίκων μὴ πέμπειν τὰ εἰθισμένα ἱερεῖα τῇ μη-
·τροπόλει.*” Non aliud legit Diodorus, sed aliud ipse scripsit,
nempe: τὰ εἰθισμένα ΓΕΡΑ τῇ μητροπόλει. Non semel ostendi-
mus quam facile γέρα, ἱερά et ἱερεῖα inter se permisceantur.

Thucyd. I. 28. Κορκυραῖοι δ' ἀντέλεγον — ἑτοῖμοι εἶναι καὶ ὥς ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς ΔΕ ποιήσασθαι ἕως ἐν ἡ δίκη γένηται. Ut haec intelligantur et Graeca sit oratio puncto δέ sic legendum esse existimo: ἑτοῖμοι εἶναι καὶ ὥς ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν σπονδὰς ποιήσασθαι. Rectissime enim dicitur σπονδὰς ποιεῖσθαι ὥς μένειν κατὰ χώραν, sed ἑτοῖμός εἰμι ὥς μένειν non est Graecum pro μένειν ἑτοῖμός εἰμι.

Thucyd. I. 31. ἔδοξεν αὐτοῖς (Corcyrensisibus) ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους γενέσθαι. — οἱ δὲ Κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθήνας [πρεσβευσόμενοι]. Perinepte adlitum est πρεσβευσόμενοι. Apud Thucydidem οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Λακεδαιμόνιοι, οἱ Κορίνθιοι et similia omnia pro re nata significat aut οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι, aut οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις aut οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί aut denique τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατεύμα. Itaque οἱ Κορίνθιοι ἦλθον εἰς τὰς Ἀθήνας significat *Corinthiorum legati Athenas venerunt* et si addideris πρεσβευσόμενοι nascitur stolidi haec sententia: *Corinthiorum legati venerunt Athenas ut legatione fungerentur*. Recurrit idem mendum V. 39. οἱ Λακεδαιμόνιοι — ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς [πρεσβευσόμενοι].

Sed est in his multo etiam gravior et turpior error commissus in verbo *πρεσβεύεσθαι* pro *πρεσβεύειν* posito. Discrimen est tam notum quam certum. *Πρεσβεύειν* enim est *legatum esse*, *πρεσβεύεσθαι* *legatos mittere*. Exemplorum plena sunt omnia. Sed sunt docti homines qui opinantur apud Thucydidem *πρεσβεύεσθαι* nonnumquam poni pro *legationem obire*. Fraudi iis fuit locus VI. 104. ὁ Γύλιππος ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θουρίαν πρῶτον πρεσβευσάμενος κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς ποτε πολιτείαν καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προσαγαγέσθαι ἄρας παρέπλει τὴν Ἰταλίαν. Annotant Graeculi: *πρεσβευσάμενος*: *πρεσβεὺς ὧν αὐτός*, sed non solet is qui cum imperio est ipse legatus ire, sed alios mittere, et *πρεσβευσάμενος* significat idem quod semper *πέμψας πρεσβυτήν* vel *πρέσβεις*. Tenemus igitur ἐπ' αὐτοφώρῳ interpolatores, qui de suo *πρεσβευσόμενοι* et *πρεσβευόμενοι* addiderunt.

Thucyd. I. 32. Δίκαιον, ὧν Ἀθηναῖοι, τοὺς μὴτ' εὐεργεσίας μεγάλης μὴτε ξυμμαχίας προὔφειλομένης ἦκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας [ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν] δεησομένους ἀναδιδάξαι πρῶτον κτέ. Non persuasi Herwerdeno verba ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν alienae manus esse additamentum et prorsus inutile ac supervacaneum et ineptissimo loco insertum, namque ἐπικουρίας δεησομένους ὥσπερ (sine καὶ) ἡμεῖς νῦν utcumque ferri poterat, sed vulgatus ordo intolerabilis est. Simul ostendi etiam alibi eiusdemmodi Scholion aut adscriptum esse in margine aut in textum irrepsisse, ut IV. 92. οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας [ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν] ἐπιόντες. Addam nunc etiam plura. Legitur I. 82. in oratione Archidami regis Spartanorum: κελεύω — τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι ξυμμάχων τε προσαγωγῇ καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴ ποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα· ἀνεπίφθονον δὲ ὅσοι [ὥσπερ καὶ ἡμεῖς] ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα μὴ Ἑλλήνας μόνον ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι. Aliquanto turpius hoc emblemata est et evidentius quam reliqua: in caeteris enim est sententia generalis cui utcumque aptari potest ὥσπερ ἡμεῖς νῦν, ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν et similia. Sed audi quid Archidamus dicat: ἡμεῖς πάντες οἱ ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα ὥσπερ καὶ ἡμεῖς. Non est haec sani hominis oratio. Herwerden annotat: „ne conicias ἐπιβουλεύονται cf. III. 76.” ubi edidit: ἦν οἱ ἡγε-

ἄνθρωποι [ὥσπερ] νῦν ὑμεῖς κεφαλαιώσαντες πρὸς τὸ ξύμπαν τὰς πυνώμας ποιήσῃCΘΕ, ἥσόν τις ἐπ' ἀδίκους ἔργοις λόγους καλοὺς τήσει. Quia de Badhami sententia ὥσπερ delevit ipse suum stem destruxit. Cui tandem mortalium in mentem venire stuit quum esset in libris οἱ ἡγεμόνες νῦν ὑμεῖς de suo ὥσπερ serere? Quoniam rectissime dicitur ἦν οἱ ἡγεμόνες — διαγνώ- κες ποιήσησθε, Graeculos suum ὥσπερ νῦν ὑμεῖς sibi habere bebimus.

In loco non dissimili III. 53. ἐν δικῆσσι οὐκ ἂν ἄλλοις δεξά- νοι [ὥσπερ καὶ ἐσμέν] γενέσθαι ἢ ὑμῖν Herwerdenum habeo nsentientem. Sensit, opinor, quam stulte δεξάμενοι γενέσθαι ctissime coniuncta assuto illo panno divellerentur: sensit idem iam insulse haec essent adiecta. Nonne autem reliquorum corum eadem prorsus ratio est? Ipse iudicato:

αἱ δευτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι.

Ad hanc lucem diligenter videndum est quid sit statuendum loco in lib. VI 21. καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς [οἷους καὶ θηναίους] τοὺς ἀντιτολμῶντας χαλεπωτάτους φαίνεσθαι. Pro- pto καὶ Thucydides dixisset οἷουςΠΕΡ Ἀθηναίους, sed nemo m statim agnoscit πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς de Atheniensibus dici.

Aliis locis additamentum idem in margine est appositum aut scholio continetur veluti III. 40 ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι πθὼν χαλεπώτερος διαφυγὼν τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. in Codice ossiano adscriptum est: ὡς νῦν οἱ ἀθηναῖοι. Ad IV. 86. ἀπάτη ἢ εὐπρεπεῖ αἰσχίον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι ἢ βίῃ φανεῖ. Scholiasta annotat: τοῖς γὰρ ἐν δυνάμει, φησὶν, οὗσιν σπερ ἐσμέν ἡμεῖς αἰσχίον ἐστὶ μετ' ἀπάτης εὐπρεποῦς κτή- σθαι τι ἢ περ βιασαμένοις. Ad IV. 126: 5 οἷς δὲ βεβαίως τι ρόσεις ἀγαθόν. additur in margine ὥσπερ ἡμῖν. et iterum idem: οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν. scholiasta: ὥσπερ ἡμεῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι δηλονότι. Ad IV. 92. οἷς τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ πλείονος δὲ ὀρεγόμενος ἐκὼν τινι πέρχεται annotatur in margine: ὥσπερ οἱ ἀθηναῖοι, sed in hac ipsa oratione hoc ipsum additamentum, ut vidimus, insinuavit e in textum: τοῖς πέλας [ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν] ἐπιόντες.

Similiter II. 39. ubi Pericles ita dicit: οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλα- ταῖς ἀπείργομέν τινὰ ἢ μαθήματος ἢ θεάματος in margine an- notatum videbis: ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι.

Reperies similem interpolationem et VI. 68. ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεῖ τε ἀμυνομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους [ὥσπερ καὶ ἡμᾶς] καὶ προσέτι Σικελιώτας. Si haec Thucydides addidisset ὥσπερ καὶ ἡμεῖς scripsisset.

Thucyd. I. 33. γενήσεται δ' ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἢ ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας· πρῶτον μὲν [ὅτι] ἀδικουμένους καὶ οὐχ ἑτέρους βλέπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε, ἔπειτα περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι ὥς ἂν μάλιστα μετ' αἰμνήσῃ μαρτυρίου τὴν χάριν καταθεῖσθε, ναυτικόν τε κεκτήμεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλεῖστον. In libris est: τὴν χάριν κατὰθΗCΘΕ et καταθεῖσθε infelix est. Bekkeri correctio. Vera scriptura est κατὰθΗCΘΕ, namque in ὥς ἂν μάλιστα est nota ellipsis. Simillimus locus est VI. 57. περιέτυχον τῷ Ἰππάρχῳ — καὶ εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες καὶ ὥς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς — ἔτυπτον καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν. Delendum esse ὅτι declarant sequentia, in quibus ὅτι si praecessisset repetitum oportuit ἔπειτα (ὅτι). Sed enumerat tantum emolumenta et commoda societatis: πρῶτον μὲν — ποιήσεσθε, ἔπειτα — καταθήσεσθε, ναυτικόν τε κεκτήμεθα.

Thucyd. I. 34. προκληθέντες — ἐς κρίσιν πολέμῳ μᾶλλον [ἢ τῷ ἴσῳ] ἐβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. Aperta est loci sententia haec: πολεμεῖν μᾶλλον ἐβουλήθησαν ἢ δικάζεσθαι, sed notio τοῦ δίκας δοῦναι inest in verbis προκληθέντες ἐς κρίσιν. Vehementer etiam dubito an τὸ ἴσον eo sensu recte dicatur et passim in libris Thucydideis ad μᾶλλον adiicitur inutile et fictum supplementum. Optime habent sic omnia: *ad iudicium vocati bello maluerunt iniurias suas persequi.*

Lectorum insipida supplementa vide I. 13. τῶν χρημάτων τῇ κτῆσιν ἔτι μᾶλλον [ἢ πρότερον] ποιουμένης. et I. 72. νομίζοντες μᾶλλον ἂν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι [ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν]. et I. 140. οὐτ' αὐτοὶ δίκας πῶ ἤτησαν αὐτῶν ἡμῶν διδόντων δέχονται, βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον [ἢ λόγῳ] τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι. et III. 64. συγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον Αἰγινήτας καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ξυνομοσάντων [ἢ διεκωλύετε]. et IV. 66. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω Φανερώς μᾶλλον [ἢ πρότερον] καὶ αὐτοὶ ἡξίουσιν τούτου τοῦ λόγου ἔχεσθαι. et V. 45. τοῦ Ἀλκιβιάδου

ἀλλῶ μᾶλλον [ἢ πρότερον] καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμόνιων. et I. 19. οἱ δ' Ἀθηναῖοι — πολλῶ μᾶλλον [ἢ πρότερον] ὥρμηντο ἰατεύειν et VI. 31. καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ — μᾶλλον αὐτοὺς γῆρι τὰ δεινὰ [ἢ ὅτε ἐψηφίσαντο πλεῖν].

Thucyd. I. 35. οἱ αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, Ὅπερ σαφές ἀτηρίσις. Bonorum scriptorum consuetudo fert ut Ὅπερ σαφές ἀτηρίσις dicatur, ut in Euripidis *Medea* vs. 15.

ἥπερ μεγίστη γίγνεται σωτηρία.

Thucydides III. 116. ἐπὶ τῇ Αἴτνῃ, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ.

Thucyd. I. 40. εἰ γὰρ τοὺς κακὸν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν κτέ. Felicissima est Badhami emendatio: εἰ γὰρ τοὺς κακὸν τι δρῶντας δεχόμενοι φανεῖσθε, καὶ τῶν μετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισιν.

Quamquam saepius opus est audaciore coniectura, tamen raro habet eam ἐνάργειαν, quae in hoc loco est. Postquam semel φανεῖσθε corruptum est, de suo nescio quis τιμωρήσετε addidit, quod plane ab loci sententia abhorret.

Thucyd. I. 41. ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους παρέσχετο μῖν Αἰγινήτων μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν. Haec sunt ipsius Thucydidis, sed spuria sunt quae post Σαμίους in omnibus libris circumferuntur: [τὸ δὲ ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς ἐν βοηθῆσαι]. Obliviosum admodum esse oportet eum, qui non meminertit id ipsum paucis ante versibus ab eodem esse commemoratum: οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποσάντων ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων ἐν τῇ αὐτοῖς ἀμύνειν.

Quod continuo sequitur: φανερώς δ' ἀντεῖπομεν τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν peperit eiusdemmodi interpolationem in cap. 43. περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν. [τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν], quam Herwerden admonitus sustulit.

Thucyd. I. 41. ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο οἷς μάλιστα ἀνθρώποι — τῶν πάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν. Legendum

μάλισθ' ἄνθρωποι. Saepe in libris nostris haec crasis obscurata est et legitur aut ἄνθρωποι aut οἱ ἄνθρωποι.

Thucyd. I. 42. ὧν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυτέρου [αὐτὰ] μαθών. Languidum et iners pronomen abiiciendum. Videbimus infra quam saepe scribae soleant αὐτά, αὐτῶν, αὐτούς de suo addere prorsus invenusta et supervacanea.

Thucyd. I. 44. γενομένης καὶ δις ἐκκλησίας τῇ μὲν προτεραίᾳ οὐχ ἦσσαν τῶν Κορινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν. Correxeram ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ „*improbantibus plerisque criticis, qui interpretantur: in comitiis postridie habitis*, cf. III. 91, 5. V. 46, 1. VII 11, 2.” Herwerden. Testimonia haec sunt III. 91: καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ κρατήσαντες. V. 46. ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησία δὲ Νικίας κτέ. VII. 11. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ νικάται ὑφ' ἡμῶν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ — βιασθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τείχη. Testimonium primum reiicio, quia μάχῃ non est cum τῇ ὑστεραίᾳ coniungendum sed cum participio κρατήσαντες, *quum pridie proelio superiores fuissent*. In secundo vel auris admonet ἡ ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη, τῇ δ' ὑστεραίᾳ [ἐκκλησίᾳ] ultimum vocabulum esse eximendum et quod superest τῇ δ' ὑστεραίᾳ significat idem quod ubique *die post*. Superest tertium ubi vera lectio haec est μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ — τῇ δ' ὑστεραίᾳ, non ὑστεραίᾳ. Satis pro imperio, dixerit aliquis Criticorum. Quaerendum est igitur argumentum aliquod ut causam obtineam. Sunt notissima adiectiva in — αἶος exeuntia quae significant *diem*, quo quidque factum est, veluti τριταῖος ἀφίκετο, δεκαταῖος ἀπέθανεν, ποσαῖος ἐκ τοῦρανῶ καταβέβηκας; et similia passim. Prorsus idem est τῇ τρίτῃ ἀφίκετο, τῇ δεκάτῃ ἀπέθανεν, sed ubi dicendum est *pridie* (*die ante*) aut *postridie* (*die post*) non alio vocabulo utebantur quam τῇ προτεραίᾳ et τῇ ὑστεραίᾳ, quibus genitivi adduntur τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης, τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης. Numquam ἡμέρα additur nisi uno loco apud Thucydidem V. 75 ubi ἡμέρα est a Graeculo interpolatum. Itaque ἡ προτεραία μάχῃ, ἡ ὑστεραία ἐκκλησίᾳ vitiosa sunt et mendosa. *Bis concione habita* dicitur ἡ μὲν προτέρα (*prior*) et ἡ δ' ὑστερα (*posterior*), et ut dicatur *in comitiis postridie habitis* dicendum: τῇ μὲν προτέρᾳ — τῇ δ'

ὑσεραία (nempe ἡμέρα). Praepositio apud Thucydidem addita *ἔν* δὲ τῇ ὑς. demonstrat de posteriore concione (ἐκκλησίᾳ) haec dici, non de *die*: itaque ὑσέρα verum est et ὑσεραία corruptum. Eam proclivi errore προτέρα, ὑτέρα et προτεραία, ὑσεραία inter se confundantur ostendi in *Var. Lectt.* pag. 246 sq. et plurima alia proferri possent si tam utile quam facile foret. cf. *Interpretes ad Thucydidem* V. 75. et VII. 51.

Thucyd. I. 44. μετέγνωσαν Κορκυραίοις ξυμμαχίαν ΜΕΝ μὴ κηρύττειν — ἐπιμαχίαν Δ' [ἐποιήσαντο]. Vitiosa compositio arguit ἐποιήσαντο spurium esse: in his enim certa est et perpetua verbi *eiusdem formae* ellipsis. et Herwerdenum non habeo repugnantem. Sequitur ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν ἐάν τις ἐπὶ Κόρκυραν ἦν ἢ ἐπ' Ἀθήνας. Existimabam istea expuncto ἐποιήσαντο supplendum esse (ὦΝΟΤΕ) τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ut paullo ante ξυμμαχίαν — ὥς τοὺς αὐτοὺς κηρύττειν καὶ φίλους νομίζειν. Meliora me docuit Herwerdenus et alios locos afferens et V. 48. Κορίνθιοι — γενομένης — ξυμμαχίας οἷς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν οὐ ξυνώμοσαν, ἀρκεῖν δ' ἔβρασαν σφίσι τὴν πρώτην γενομένην ἐπιμαχίαν ἀλλήλοις βοηθεῖν, συνεπιστρατεύειν δὲ μηδενί, quae sunt plane gemella.

Thucyd. I. 44. [ἅμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς φαίνεται αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι]. Expungenda haec sunt male et non sine mendo repetita ex cap. 36. Vide quae annotavimus in *Observat. Crit. et Palaeogr. ad Dionysium Halicarn.* pag. 154.

Thucyd. I. 49. αἱ Ἀττικάι νῆες παραγιγνόμεναι τοῖς Κορκυραίοις εἴ πῃ πιέζοιντο φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δ' οὐκ ἔρχον δεδιότες [οἱ στρατηγοὶ] τὴν πρόρρησιν τῶν Ἀθηναίων. Quod est subiectum verbi παρεῖχον? Utrum αἱ νῆες an οἱ στρατηγοί? Sine controversia αἱ νῆες. Itaque etiam verbi ἔρχον est subiectum idem et importunum οἱ στρατηγοί furcellis est expellendum. Mirabantur homunciones quid esset αἱ νῆες — δεδιότες, quamquam huiusmodi compositiones πρὸς τὸ σημαίνόμενον et apud alios et apud Thucydidem sunt admodum frequentes. Pauca insigniora adscribam: I. 110. πεντήκοντα τριήρεις —

ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρας οὐκ ΕΙΔΟΤΕΣ τῶν γεγενημένων οὐδέν. II 91. αἱ μὲν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ ἀξύμφορον ΔΡΩΝΤΕΣ πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν. III 110. πέμπει εὐθὺς τοῦ στρατοῦ μέρος τι τὰς ὁδοὺς προλοχιούνας καὶ τὰ καρτερὰ προκαταληψομένους.

Simillimus huic locus est I. 52. αἱ Ἀττικάι τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κορυθαίων ὅσαι πλοῖμοι ἦσαν ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἐν Συβότοις λιμένα — βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. Herwerden paullo calidius βουλόμενοι substituit, quod ferri posset si de Phaeacum navibus ageretur: οὐ γὰρ οἱ Φαίακες ἀλλ' αἱ νῆες αὐτῶν μόναι τοὺς τόπους ἠπίσαντο. Schol. ad Odysseam N. 113. αὐταὶ γὰρ ἴσασι νοήματα καὶ φρένας ἀνδρῶν.

Odysseus. Θ 559.

Addam tertium exemplum ex libro IV. 26. τῶν νεῶν οὐκ ἔχουσῶν ὄρμον Αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ἡροῦντο κατὰ μέρος, Αἱ δὲ μετέωροι ὥρμουν. Quid? an naves cibum capiebant? idque ἐν τῇ γῇ? Rescribe sodes οἱ μὲν — οἱ δέ.

Eodem modo IV. 73. οἱ Ἀθηναῖοι — ἡσύχαζον — λογιζόμενοι [καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοί] μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον. Tenemus manifestum emblemata, additum ab eo qui non sentiebat id ipsum in Ἀθηναῖοι inesse. Similiter III. 4. οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ ὕστερον καταπλεύσαντες, ὡς ἐώρων, ἀπήγγειλαν μὲν [οἱ στρατηγοί] τὰ ἐπεσαλμένα.

Contrario errore quam in quem Herwerdenus se induit editur IV. 71. αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων εἰσες φοβούμενοι οἱ μὲν μὴ — αὐτοὺς ἐκβάλλει, οἱ δὲ μὴ — ἐπίθηται σφίσιν. Manifestum est φοβούμενοι a Thucydide esse scriptum et simul apparet unde sit natum vitium.

Eodem modo οἱ στρατηγοί inepte interpolatum est IV. 46. καὶ αὐτοὺς εἰς τὴν νῆσον [οἱ στρατηγοί] τὴν Πτυχίαν εἰς φυλακὴν δικομίσαν ὑποσπόνδους. et IV. 132. Περδίκκας [τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς] ἐπικηρυκευσάμενος ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, id est, ut opinor, πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγούς, et manifestam interpolationem tenemus.

Thucyd. I. 50. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων — οὐ ῥαδίως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο [ὅποιοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο]. Ineptum hunc pannum exsecandum esse omnes, ut opinor, consentiunt.

crepitae enim Graecitatis est ὅποῖοι pro ὁπότεροι et male loci tentiam sciolus intellexit, quae haec est οὐ ῥαδίως τὴν διά-
 ωσιν ἐποιοῦντο τῶν Φιλίων καὶ τῶν πολεμίων, et sic τοὺς αὐτῶν
 λους ἀγνοοῦντες ἐκτεινον.

Thucyd. I. 51. ταύτας οὖν προῖδόντες οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑποτο-
 σαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι, οὐχ ὅσας ἐώρων ἀλλὰ πλείους.
 implex erat Corinthiorum suspicio. Suspiciabantur primum At-
 es has esse naves, deinde numero plures esse quam quas
 aspicerent. Itaque scribendum: ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι ΚΑΙ οὐχ
 ις ἐώρων.

Thucyd. I. 52. ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν —, τοῦ δ'
 αὐτῆς πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν ὅπῃ κομισθήσονται. Unde pendet
 nitivus τοῦ οἴκαδε πλοῦ? Reponendum arbitror ΤΟΝ οἴκαδε
 οὔΝ, namque Attica haec componendi forma est, ut III. 53.
 ὀπτεύομεν ὑμᾶς μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε, et III. 57. δείσαντες
 Ἰ Ἀριστεάν μὴ αὐθις σφᾶς κακουργῇ, et alibi passim. Com-
 mis est compositionis forma haec: διεσκόπουν ὅπῃ τὸν οἴκαδε
 οὖν κομισθήσονται. et IV. 23. 3. σκοποῦνται καιρὸν εἴ τις πα-
 γέσοι.

Thucyd. I. 52. ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρχειν ἐκόντες.
 spicabar ἐκόντες vitiose abundare sed advertit me locus IV.
 . ἄμα μὲν τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου
 ἵκντας ἄρξαι. Nempe fieri potest ut ea sit rerum conditio ut
 amvis invitus aliquis cogatur prior proelium inire neque ex-
 ctare donec eum hostis aggrediatur.

Thucyd. I. 53. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν Τῇ ἡμᾶς — καὶ
 ς σπονδὰς λύεΤε. Praecedens τε declarat λύΕΙΝ verum esse.

Thucyd. I. 53. τῶν δὲ Κορυβαίων τὸ μὲν στρατόπεδον ὅσον ἐπή-
 σεν, ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι· οἱ δ'
 ἠγναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο. Vitiose haec composita sunt, nec
 idquam iuvat Herwerdeni coniectura μὲν τό transponentis.
 rigendum esse arbitror expuncto τὸ μὲν στρατόπεδον in hunc

modum: τῶν δὲ Κορκυραίων ὅσοι ἐπήκουσαν ἀνεβόησαν. Præ tantum verba legatorum in scapha ad Atheniensium naves missorum exaudire poterant.

Thucyd. I. 54. οἱ μὲν Κορίνθιοι — τροπαῖον ἔσκησαν, — οἱ δὲ Κορκυραῖοι — τροπαῖον ἀντέσκησαν — γνώμη δ' ἐκάτεροι ταῖς τὴν νίκην προσεποιήσαντο. Deinde argumenta enumerat quibus utrique utebantur: Κορίνθιοι μὲν (ὡς addidi) κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ — καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους — ναῦς τε καταδύσαντες. Recte et ordine procedunt omnia, sed ineptis additamentis inquinata sunt ea quae sequuntur. Κορκυραῖοι δὲ ὡς τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες καὶ [ἐπεὶ δὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον] ἀνελόμενα τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια καὶ νεκροὺς καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τι προτεραιᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι [ιδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς] καὶ [ἐπεὶ δὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι] οὐκ ἀντεπέπλεον ἐκ τῶν Συβότων. Quoniam haec ex Corcyrensiumpersona dicuntur apparet spuria esse quae uncinis inclusimus, quia faciunt ad imminuendam laudem Corcyrensiumpersonae: ἀνείλοντο τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκρούς, sed ἐπεὶ δὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον non sua virtute sed Atheniensium auxilio: Corinthii iis cesserunt sed ιδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς; Corinthii οὐκ ἀντεπέπλεον, sed ἐπεὶ δὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον. Corcyrenses igitur haec callide dissimulaverant, sed lector nescio quis ea ex descriptione proelii cap. 49 sqq. in margine adscripsit.

Iam mihi vide quanto opere textus Thucydidei operis in libris quos habemus alienis additamentis sit contaminatus. In uno capite 44 haec παρεμβεβλημένα reperiuntur.

ὡς νενικηκότες.

ἔσκησαν τροπαῖον.

ἐπεὶ δὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον.

ιδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς.

ἐπεὶ δὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι.

διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔσκησαν.

Non dubito fore plerosque qui in animum nequeant inducere libros Thucydideos ad hunc modum esse interpolatos. Hi audiant mihi Galenum Tom. XVII. A. pag. 634 ita scribentem: δῆλον ὅτι παρεγγέγραπται τοῦτο πρὸς τινος οὐχ ὑφ' Ἱπποκράτους γέγραπται· τάχα δὲ τις καὶ προσέγραψεν ἕνεκεν ἑαυτοῦ, καθάπερ

ΔΕΚΑ pro τεσσάρων. More antiquo Δ est δέκα, ut Μ μύραι, Χ χίλιοι, Η ἑκατόν, Π πέντε, apud recentiores contra Δ est τέσσαρες. Hinc turpis error natus est ut XI Praetores esse viderentur, quibus V alii accedunt cap. 61. Tandem verum vidit Krüger.

Thucyd. I. 58. ἔκ τε Ἀθηναίων — οὐδὲν ἡῦροντο ἐπιτήδειον. Emenda ἔκ τε Ἀθηνῶν. Si Ἀθηναίων probum esset non ἐκ sed παρά dictum oportuit. Ἀθηνῶν pro Ἀθηναίων saepe Critici optime reposuerunt sed hic illic idem mendum remansit.

Thucyd. I. 59. νομίσαντες δ' οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρὸς τε Περδίκκην πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ξυναφεῶτα χωρῖα. Consuetum est Thucydidi in talibus ἀδύνατοι ponere, ut in cap. 32. ἀδύνατοι δ' ὀρώμεν ὄντες — περιγενέσθαι. I. 105. νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν. I. 117. ἀδύνατοι ὄντες ἀντισχεῖν. II. 81. ἀδύνατος ἔφη εἶναι — Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. II. 100. ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι. III. 37. ubi editur πολλάκις — ἔγνω δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατον εἶναι ἐτέρων ἄρχην. emendandum est ἀδύνατος, et VI 102. pro ἔγνω ἀδυνάτοισι ἐσομένοις — ἄλλω τρόπῳ περιγενέσθαι Thucydides scripsit ἔγνω ἀδύνατος ἐσόμενος.

Thucyd. I. 62. ἐστρατοπέδευοντο. Recte Herwerden: ἐστρατοπέδευοντο. στρατοπεδεύεσθαι est castra ponere, ἐστρατοπεδεῦσθαι castra habere. Sexcenties haec inter se confunduntur.

Thucyd. I. 62. 3. ἦν δ' ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστεύς τὸ μὲν μετ' ἑαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντι ἐν τῷ Ἰσθμῷ παρατηρεῖν τοὺς Ἀθηναίους. Postulat Graecitatis ratio ἔχοντα. Madvigius ἔχοντι expungebat: sed Aristeus ipse, non Aristei exercitus παρετήρει τοὺς Ἀθηναίους.

Simillimum vitium commissum est I. 63. ἔδοξε δ' οὖν ξυναγαγόντι τοὺς μετ' ἑαυτοῦ — βιάσασθαι, imo vero ξυναγαγόντα.

Thucyd. I. 69. ἐπισάμεθα οἷα ὁδῷ οἱ Ἀθηναῖοι [καὶ ὅτι] κατ' ἐλίγην χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. Compositionis vitium tolletur ubi καὶ ὅτι deleveris.

Thucyd. I. 71. ἡσυχάζουσῃ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα.
*operam τὰ expungitur. Sensus est ἄριστόν ἐστι πόλει τὰ νόμιμα
 ἀκίνητα εἶναι.*

Thucyd. I. 72. ἔδοξε — τὴν σφετέραν πόλιν σημεῖναι ὅση εἴη
 ἡνίκα καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὧν ἤδεσαν
 καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν. Vitiata est verbo-
 rum compositio, quia duo verba loco suo mota sunt. Repone:
 καὶ τοῖς τε πρεσβυτέροις ὑπόμνησιν ποιήσασθαι ὧν ἤδεσαν καὶ τοῖς
 νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν.

Thucyd. I. 73. ὅπως μὴ — βουλεύσῃσθε. Vera lectio est
 βουλεύσῃσθε. Boni scriptores semper ὅπως et ὅτῳ τρόπῳ (quod
 idem est) ¹⁾ et ὅπως μὴ componunt cum futuris indicativi aut
 aoristis *secundis* coniunctivi. Perinde bonum est ὅπως μὴ λάθῃ
 et ὅπως μὴ λήσῃ, πάθῃ et πείσεται, λάβῃ et λήψεται, τύχῃ
 et τεύξεται, similiterque in omnibus aoristis *secundis*. Eadem
 plane ratio est in οὐ μὴ: aut enim οὐ μὴ γνῶσιν dicebant aut
 οὐ μὴ ὑποπτεύουσιν. Sophocl. *Electr.* vs. 42.

οὐ γάρ σε μὴ γήρα τε καὶ χρόνῳ μακρῷ
 γνῶσ' οὐδ' ὑποπτεύουσιν ὧδ' ἡνθισμένον.

Librarii autem millenis locis mutata una vocali aut diphthongo
 indicativi formas in coniunctivos refingunt, unde aut soloeca
 aut barbara nascitur oratio. Barbarismi ὅπως ἐρῆς, λήσῃς,
 λήψῃται, δῆξῃται, φεύξωνται, ἔσωνται, ἀποσῆσωνται et similia
 passim in libris etiam optimis obvii nunc tandem sedulo emen-
 dati sunt, sed soloecismi ὅπως βουλεύσῃσθε, ὅπως ἀποδέξωνται,
 ὅπως τιμωρήσωνται, ὅπως ἀποσῆσωσιν III. 31 et 70, et similia
 sexcenta aequissimo animo Editores ferunt.

Praeterea scribe πῖθόμενοι pro πείθόμενοι. Vitium est saepe
 correctum, sed saepius etiam alibi corrigendum.

Thucyd. I. 74 παρεσχόμεθα — ναῦς — [ἐς τὰς τετρακοσίας]
 ὁλίγω ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν. Perdidimus operam omnes qui
 olim quaesivimus utrum τετρακοσίας an τριακοσίας verum esset.

¹⁾ Thucyd. IV. 128. ὑπρασσεν ὑπὸ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν συμβήσεται, τῶν δὲ
 ἀπελλέγεται.

Optime enim Dobraeus verba ἐς τὰς τετρακοσίας deleri iussit. Nihil attinebat Graecis narrari, quis navium numerus fuerit. gloriantur totius classis duas ferme partes ($\frac{2}{3}$) se contulisse.

In iis quae continuo sequuntur lege: καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ΔΗ ἐτιμήσατε ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. pro διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα.

Thucyd. I. 78. ἡμεῖς δ' ἐν οὐδεμιᾷ πῶ τοιαύτῃ ἀμαρτίᾳ ὄντες οὔτ' αὐτοὶ οὔθ' ὑμᾶς ὁρῶντες λέγομεν ὑμῖν — σπονδὰς μὴ λύειν. Restitue naturae ordinem οὔτ' αὐτοὶ ὄντες οὔθ' ὑμᾶς ὁρῶντες.

Thucyd. I. 80. πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἥσους ἐσμέν. — ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν. Imo vero τούτῳ ἐλλείπομεν. HAO RE hostibus inferiores sumus. Idem est ἥσους ἐσμέν ναυσίν et ἐλλείπομεν χρήμασιν, non χρημάτων. Cf. V, 97. δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγούνται. et VI. 69. οὐ γὰρ δὴ προθυμία ἐλλιπεῖς ἦσαν οὐδὲ τόλμη. nempe idem est ἐλλιπεῖς ἦσαν quod ἐνέλειπον.

Apud Thucyd. I. 80. Archidamus rex Spartanorum in hunc modum verba facit: καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρος εἰμι, ὃ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὄντες, ὥς μὴτ' ἀπειρία ἐπιθυμῆσαι τινὰ τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν ΠΟΛΛΟὶ πάθοιεν, μὴτ' ἀγασθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. Quo sensu in his πολλοὶ dicatur aut quae tandem sit haec oppositio nemo facile dicet. Est enim manca et imperfecta oratio amisso uno vocabulo ad sententiam perficiendam necessario, quod nobis est investigandum. Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου Λακεδαιμονίων βασιλεὺς regnavit per annos XLII (469—427) et quum haec diceret anno 431 regni annum trigesimum octavum agebat proventus aetate. Dicit igitur et se et aequales suos consenuisse in armis μηδ' ἀπειρία ἐπιθυμῆσαι τοῦ ἔργου, quibus opponit eos qui nullum dum belli usum habentes bellandi cupiditate flagrant. Γλυκὺς ἀπείρῳ πόλεμος, ut est in proverbio. Sunt hi iuvenes, bellatores „novi adolescentuli” et Archidamus, ut aetate grandiores solent, senilem prudentiam cum fervore inventutis comparans dixerat: ὅπερ ἂν πολλοὶ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ πάθοιεν, ut apud Homerum est:

αἰεὶ δ' ὀπλοτέρων ἀνδρῶν Φρένες ἡερέθονται.

Conf. Thucyd. II. 8. τότε δὲ καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὔσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλὴ δ' ἐν Ἀθήναις οὐκ ἀκουσίως ὑπ' ἀπειρίας ἤπιετο τοῦ πολέμου.

Thucyd. I. 81. τίς οὖν ἔσται ἡμῖν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν ἢ τὰς προσόδους Ἀφαιρήσομεν ἀφ' ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι βλαψόμεθα τὰ πλέω. Proprium in hac re verbum est ὑφαιρεῖν, non ἀφαιρεῖν. III. 13. Ἀθηναίους ῥᾶον καθαιρήσετε ὑφαιροῦντες αὐτῶν τοὺς συμμάχους. et III. 82. ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν, nam ὑφαιρεῖν est paullatim et pedetentim non vi aperta sed callide et per occasionem Atheniensium socios ad defectionem impellere.

Thucyd. I. 82. καὶ ἦν μὲν ἑσακουωσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν ταῦτα ἄριστα· ἦν δὲ μὴ — ἵμεν ἐπ' αὐτούς. Herwerden ταῦτα ἄριστα expunxit. Saepe tamen sic optimos scriptores audies dicentes. Unum apponam Hippocratem *de morbis mulierum* Tom. I. pag. 602. Ermerin.: ἦν μὲν δυνατὸν ἢ εἴσω ἀπῶσαι ἄμφω — ταῦτα ἄριστα· ἦν δὲ μὴ οἶόν τε ἢ κτέ. Observasse mihi videor ellipsin habere locum ubi sequitur εἰ δὲ μή, ut in notissimo Thucyd. III. 3. καὶ ἦν μὲν ξυμβῇ ἢ πεῖρα, εἰ δὲ μή, Μυτιληναίοις εἰπεῖν κτέ. sed ubi ἦν δὲ μή additur ellipsin non apparere, ut hoc loco.

Thucyd. I. 86. ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας. In quibusdam libris ἐπὶ scriptum est pro πρὸς. Vera lectio est: Ἰώμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας.

Thucyd. I. 87. ὅτῳ δὲ μή, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα. Rectissime Herwerden passim restituit elisiones et crases Atticis usitatas, sed a Graeculis obscuratas. Nonnullis tamen male pepercit. Constanter enim dicebant τὰγαθα, τὰπιτήδεια, τὰπινίκια, τὰπὶ χεῖρα, et τοῦπ' ἐμοί, τὰπὶ Θράκης et sic τὰπὶ θάτερα, non τὰ ἐπὶ et fortasse τὰπὶ τούτοις. I. 65. reponendum.

Thucyd. I. 89. Λεωτυχίδης μὲν — ἀπεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου [ξυμμάχους]· οἱ δ' Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπ'

Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου [ξύμμαχοι] — ὑπομείναντες Σητὸν ἐπιλιόρκουν. Expunge molestum ξυμμάχους et ξύμμαχοι. Si Leotychides τοὺς ξυμμάχους ἔχων rediisse domum dicitur videri possit suos cives in Asia reliquisse praeter auctoris sententiam. Recte dicitur τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου reduxisse, quibus opponuntur οἱ ἀπ' Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου.

Thucyd. I. 89. τοῦ περιβόλου βραχέα εἰσέκει καὶ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν. Repone καὶ αἱ οἰκίαι. Usitatus est καὶ τῶν οἰκιῶν αἱ μὲν, sed maluit Ὅμηρ. κῶς dicere ut:

τὼ δὲ δύο σκοπέλω τὸ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἴκανεν.

Saepe Thucydides hac compositionis forma utitur, veluti II. 95. δύο ὑποσχέσεις τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπρᾶξαι, τὴν δὲ αὐτὴ ἀποδοῦναι, et saepius alibi.

Thucyd. I. 91. κελεύει αὐτοὺς — πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρες, οἵτινες [χρηστοὶ καὶ] πισῶς ἀπαγγελοῦσι σκεψάμενοι. Quamquam nullo pacto excogitare possum quomodo χρηστοὶ καὶ interpolari potuerit, tamen quia prorsus absona ea verba sunt eliminanda censeo. Non solebant ἄνδρες μοχθηροί, credo, legari et satis est in ea re et omnibus usitatum dicere: πέμπειν πρέσβεις, vel ἄνδρας, οἵτινες cum futuro οἵτινες ἀξιώσουσι, παρακαλοῦσι, διαλέγονται aut simile quid.

De hac ipsa re scribens Cornelius Nepos in Themist. 7. ita dicit: *aequum esse illos viros bonos nobilesque mittere, quibus fides haberetur.* Itaque οἵτινες χρηστοὶ in suo libro repperit, sed vitia et menda Codicum Thucydidis Cornelio Nepote sunt aliquanto antiquiora.

Thucyd. I. 91. τὴν — πόλιν ὅτ' ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι, et post pauca: δοκεῖν οὖν σφίσι καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν. Badhamus probante Herwerdeno bis expunxit ἄμεινον εἶναι, quod fortasse priore loco abesse poterat sed secundo loco necessarium est. Recte enim dicitur ἔδοξε τεῖχος τῇ ἑαυτῶν πόλει περιβαλεῖν aut ἔδοξε τὴν ἑαυτῶν πόλιν τειχίζειν, sed non item ἐδόκει τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος ἔχειν sive τετειχίσθαι. Saepius ἐδόκε, vel ἔδοξε ἄμεινον εἶναι.

Neminem offendit quod dicit Pericles I. 141. ὥς ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, et satius est non tangere VI. 99. ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι. et VI. 34. δοκεῖ δέ μοι — ἄμεινον εἶναι et compluribus aliis locis.

Thucyd. I. 95. ξυνέβη — τοὺς ξυμμάχους — παρ' Ἀθηναίους κατατάξασθαι πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου [στρατιωτῶν]. Mirum neminem offendisse in στρατιωτῶν, quasi ea res in *militum* potestate fuerit. Expuncto inepto emblemate πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου (ξυμμάχων) optime habent omnia. Eodem modo dixerat paullo ante I. 89. Λεωτυχίδης — ἀνεχώρησεν ἐπ' οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου, ubi ξυμμάχους ab interpolatore additum vidimus.

Thucyd. I. 101. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἰλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων [τότε δουλωθέντων] ἀπόγονοι. Deleto emblemate omnia rectissime procedunt. Non erat opus Graecis narrare τοὺς παλαιούς Μεσσηνίους δουλωθῆναι ποτε. Satis erat argumenti eorum posteros Εἰλωτας εἶναι et durissimum sub saevis dominis servitutem servire. Videtur aliquis in margine ad Μεσσηνίων olim adscripsisse τῶν ποτε δουλωθέντων.

Thucyd. I. 104. Ἰνάρως δ' ὁ Ψαμμιτίχου [Λίβυς] βασιλεὺς Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ. Evidens emblemata. Emendate legitur I. 110. Ἰνάρως δὲ ὁ Λιβύων βασιλεύς.

Thucyd. I. 111. Ὀρέτης δ' Ἐχεκρατίδου [υἱός] τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως. Nemo in talibus addit υἱός. Cf. VI. 54. ὑπὸ Ἰππάρχου τοῦ Πεισιστράτου, ubi Scholion est: Πεισιστράτου: υἱοῦ δηλονοτι.

Idem mendum sustulit Herwerden III. 26. ὑπὲρ Πausanίου τοῦ Πλειστοάανκτος [υἱός].

Thucyd. I. 115. ἀποδόντες Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν. et IV. 21. ἀποδόντες — Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ Ἀχαΐαν. Actum egi pro absurdo Ἀχαΐαν utrobique reponens Ἀλιᾶς, namque dudum Krügerus verum viderat. Caeterum stulta lectio antiquissima est. Aristides in suis libris Ἀχαΐαν legerat, ut hi quatuor loci declarant: Tom. I. pag. 257.

Dind. τοῖς δὲ Ἑλλησιν — ἀπέδωκε Μέγαρα, Τροιζῆνα, Πηγάς, πᾶν τὸ Ἀχαικόν. Tom. I. pag. 278. ἀπέδωκεν ἑκοῦσα Μέγαρον, Νίσαιαν, Τροιζῆνα, Ἀχαΐαν, Πηγάς. Tom. I. pag. 585. καὶ μὴν καὶ Ἀχαΐαν γε καὶ ἕτερα μέμνησθε ἀποδόντες. Tom. II. pag. 199. ἔχοντας Μέγαρον, Νίσαιαν καὶ Τροιζῆνα καὶ Πηγάς καὶ Ἀχαΐαν ἔπεισε (Pericles) ταῦτα ἀποδόντας εἰρήνην συνθέσθαι. Quis dixerit quamdiu ante Aristidem turpe mendum libris inhaeserit?

Thucyd. I. 115. τῶν δὲ Σαμίων τινές — ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσούθῃ τῷ Ὑστάσπου [ξυμμαχίαν], ὃς εἶχε Σάρδεις τότε — διέβησαν ὑπὸ νύκτα εἰς τὴν Σάμον. Non uno indicio apparet ξυμμαχίαν esse interpolatum. Ridiculum est enim exsules aliquot patria extorres et inopes dici ξυμμαχίαν ξυνθέσθαι. Solum ξυνθέμενοι rei naturae congruum est, quod de iis dicitur qui pacta aut conventa inter sese constituerunt aut privatim aut publice. Imprimis frequens eo sensu est perfectum ξύγκειται, ξυνέκειτο, τὸ ξυγκείμενον quod constitutum est. Praeterea eo loco interpositum est ξυμμαχίαν, ut vel id ipsum satis fraudem arguat. Non possunt enim divelli Πισσούθῃ τῷ Ὑστάσπου, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε.

Thucyd. I. 115. τοὺς ὁμήρους Κλέψαντες ἐκ Λήμνου. Potior est librorum quorundam lectio Ἑκκλέψαντες. Κλέπτειν de rebus poni solet *furtim* aut *furto surripere*, ἐκκλέπτειν de personis *clam subducere*. Herod. II. 115. τοῦ σεῶντοῦ ξείνου τὴν γυναῖκα — οἶχεο ἐκκλέψας. In Aristophanis *Acharn.* vs. 524. legendum:

πόρνην δὲ Σιμαίθαν ἰόντες Μεγάραδε
νεανίαί Ἑκκλέπτουσι.
καθ' οἱ Μεγαρῆς
ἀντεξέκλειψαν Ἀσπασίας πόρνα δύο.

Thucyd. I. 118. ὁ δὲ (Apollo) ἀνεῖλεν πῦτοῖς — κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι καὶ αὐτὸς [ἔφη] ξυλλήψεσθαι καὶ ἄκλητος. Tolle inutile fulcrum ἔφη adiectum a Graeculo qui non conquebat accusativum νίκην ἔσεσθαι cum nominativo αὐτὸς ξυλλήψεσθαι compositum. Utrumque pendet ab ἀνεῖλεν. Oraculum

edidit Apollo eos si summa vi bellum gererent victores fore sequē et vocatum et invocatum opitulaturum esse.

Recurrit eadem interpolatio II. 54. (ὁ θεός) ἀνεῖλε κατὰ κράτος πολέμοισι νίκην ἔσεσθαι καὶ αὐτὸς [ἔφη] ξυλλήψεσθαι, ubi Herwerden admonitus importunum ἔφη sustulit.

Thucyd. I. 123. οὐ γὰρ δίκαιον ἂ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτῆθῃ τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι. Emenda ἀπολέσαι. Sententia est enim: ἀδικοῦσι γὰρ οἱ ἀπολέσαντες τῇ περιουσίᾳ ἂ τῇ ἀπορίᾳ οἱ πρόγονοι ἠκτῆσαντο.

Thucyd. I. 126. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες [οἱ Λακεδαιμόνιοι] ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ. Insulsissime insertum est οἱ Λακεδαιμόνιοι. Omnia quae praecedunt de Lacedaemoniis narrantur: cap. 125. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι — ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς συμμάχοις. cap. 126. ἐν τούτῳ δ' ἔπρεσβεύοντο (Lacedaemonii) tum quasi obliti essemus: πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι.

Thucyd. I. 126. ἤλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς γούτους, ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης — τοὺς τε ζῶντας ἐλαύνοντες καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὅσα ἀνελόντες [ἐξέβαλον]. In his ἐξέβαλον, quod verborum compositionem corrumpit, Scholion est ad ἤλασαν.

Thucyd. I. 128. ἀντεκέλευον δὲ ΚΑΙ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. Videri possit καὶ verbo ἈΝΤΕκέλευον additum male abundare, sed noli tangere. Compara I. 105. ἀνθίσασαν τροπαῖον καὶ αὐτοί. et I. 62. ἀντιπαθίσαντο καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον. et IV. 124. ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. et V. 6. ἀντεκάθητο καὶ αὐτός. et multis aliis locis.

Thucyd. I. 128. οἱ Λακεδαιμόνιοι — τῶν Εἰλώτων ἰκέτας ἀπαγαγόντες διέφθειραν· δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν [αὐτοῖς] νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμόν γενέσθαι. Confunduntur in libris σφίσιν et σφίσιν αὐτοῖς quamquam perfacile est quid cuique loco conveniat videre. In libr. I. 19. οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς συμμάχους ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν

[αὐτοῖς] μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσουσι θεραπεύοντες. Compara I. 144. τὰς πόλεις αὐτονόμους ἀφήσομεν — ὅταν κακίῃ ταῖς αὐτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ ΣΦΙCIN ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι. et I. 76. ὑμεῖς γοῦν, ὧ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῃ πόλεις ἐπὶ τὸ ὕμιν ὠφέλιμον κατασησάμενοι ἐξηγεῖσθε. Perpericum est neque his locis σφίσιν αὐτοῖς et ὑμῖν αὐτοῖς recte dici posse neque illis locis recte dictum esse.

Thucyd. I. 131. ἐπειδὴ (Pausanias) τῇ Ἑρμιονίδι νηὶ τὸ δεύτερον ἐκπλεύσας [οὐ κελευσάντων αὐτῶν] τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῆν. Compara cum his ea quae praecedunt cap. 128. Πausanίας — δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη, ἰδίᾳ δ' αὐτὸς τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα [ἄνευ Λακεδαιμονίων] ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλάσποντον et facile senties quo iure Herwerdenus ἄνευ Λακεδαιμονίων expunxit eodem et etiam meliore inepte abundans οὐ κελευσάντων αὐτῶν eliminari oportere.

Praeterea ne Attica quidem oratio est. *Iniusse Lacedaemoniorum* recte dicitur ἄνευ τῶν Λακεδαιμονίων vel οὐ πείσας (πείων) τοὺς Λακεδαιμονίους, sed nemo Veterum οὐ κελεύων eo sensu dicebat.

Est operae pretium comparare V. 42. πυνθανόμενοι ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηται. ubi Scholion est ἰδίᾳ: ἄνευ τῶν Ἀθηναίων. Manifestum est eiusdemmodi Scholion illo loco ex margine in textum irrepsisse.

Thucyd. I. 133. πῖσιν [ἐκ τοῦ ἱεροῦ] διδόντος τῆς ἀναστάσεως. Herwerden molesta verba delevit. Sed undenam, quaeso, irrepare potuerunt? Ego loco mota esse arbitror et sic scribendum: πῖσιν διδόντος τῆς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀναστάσεως.

Thucyd. I. 134. (Lacedaemonii) τοῦ τε οἰκήματος τὸν δρῶν ἀφείλον καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν (Pausaniam) [καὶ ἀπολαβόντες ἔσω] ἀπωκοδόμησαν. Verba καὶ ἀπολαβόντες ἔσω neque quidquam ad rem faciunt neque sententiae aliquid addunt, neque ἔσω pro ἔνδον apud bonos scriptores umquam legitur.

Thucyd. I. 137. Themistocles dedit litteras ad regem Persa-

τὴν ἐκ Σαλαμῖνος προάγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως ἐπὶ τὴν τῶν γεφυρῶν [ἣν ψευδῶς προσποιήσατο] τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν. Non muto veterem sententiam aliena manu adiecta esse verba ἣν ψευδῶς προσποιήσατο. Non persuasi Herwerdeno, qui haec Stahlī verba apponit „*Repugnat Herodotus, quare delevis Cobet Mn. XI. 375, sed aliter atque Herodotus de ea re Thucydides iudicasse potest.*

Non potuit Thucydides dubitare quin vera sint quae apud Herodotum VIII. 109 leguntur. Quum id ageretur ut pontes in Hellesponto solverentur Themistocles callide dissuasit et Athenienses retinuit. Θεμιστοκλῆς μὲν ταῦτα λέγων διέβαλλε (id est ἐφενάκιζε), Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείθοντο VIII. 110. Num potest haec Thucydidi ficta et falsa visa fuisse? Sed fac ita esse, cur Thucydides Themistoclis epistolam describens iudicium suum sine ulla causa interponit? Interponit iudicium autem? imo vero odiose ei obloquitur eumque mendacii arguit (ψευδῶς προσποιήσατο). Hoccine est Thucydideae gravitatis, quod ne Theopompus quidem fecisset? Sed sunt etiam alia fraudis indicia: estne Graecum ψευδῶς προσποιεῖσθαι? Potestne fortasse aliquis ἀληθῶς προσποιεῖσθαι? Athenienses in ea re dixissent: ἦν ἐπλάσατο. Est etiam aliud in his fraudis indicium, quod me iudice in tali re gravissimum est. Vide mihi quam importuna et absurda sede id additamentum collocatum sit. Quis tandem, qui aliquamdiu Graecorum consuetudine usus est, praesertim admonitus non sentit in verbis τὴν τῶν γεφυρῶν τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν inter τὴν et διάλυσιν nullo pacto ἣν ψευδῶς προσποιήσατο interponi posse? Si quam maxime his verbis esset opus non alio loco quam post διάλυσιν poni potuissent. Nunc ex margine irrepserunt et pervertunt omnia.

Thucyd. I. 138. Themistocles per unum annum τῆς Περσίδος γλώσσης ὅσα ἐδύνατο κατενόησεν. Audi nunc Cornelium Nepotem Themist. 10. *ille omne illud tempus (annuum) literis et sermonique Persarum se dedit, quibus adeo eruditus est ut multo commodius dicatur apud regem verba fecisse quam hi poterant qui in Perside erant nati.* Sic verba Thucydidis ὅσα ἐδύνατο verissima stulte ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενίκηκεν.

Thucyd. I. 138. 6. τὰ δ' ὅσα (Themistoclis) Φασὶ τεῖναι κρύφα Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὐ γὰρ ἐξῆν [θάπτειν] ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ Φεύγοντος. Herwerden ἐνθάπτειν substituit, sed multo melius verbum inutile et non satis rei accommodatum, τὰ ὅσα θάπτειν, eliminabitur.

Thucyd. I. 139. 4. πολλοὶ ἔλεγον — καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης [ἀλλὰ καθελεῖν]. Vitiose bis idem sic dicitur. Addita haec sunt ex cap. 139. 1. προὔλεγον τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον.

Thucyd. I. 140. 2. ferociter Pericles dixerat: καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεσιν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἷδε ἤκοντες καὶ τοὺς Ἑλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. In libris post πάρεσιν hic pannus assutus est: [Ποτειδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν], quae omnia paullo ante cap. 139. 1. iisdem verbis leguntur et omnibus Atheniensibus perinde erant nota.

Post pauca scribe: εἰ τὸ (περὶ) Μεγαρέων ψήφισμα μὴ κατέλοιμεν. et expunge τι in verbis: τὸ γὰρ βραχὺ [τι] τοῦτο.

Thucyd. I. 141. τὴν γὰρ αὐτὴν δύνατχι δούλωσιν ἢ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις. Si ita dicitur una ei eadem est δικαίωσις, ut ἡ ὁσία καὶ δικαία ψῆφος, ἡ ἐμὴ καὶ σὴ Φιλία. Quod quum sit absurdum scribe ἢ τε μεγίστη καὶ Ἡ ἐλαχίστη δικαίωσις.

Thucyd. I. 142. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης ἐστίν, ὥς περ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὅταν τύχῃ ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γενέσθαι. Contra loci sententiam et praeter scriptoris mentem dictum est ὥς περ καὶ ἄλλο τι pro Εἰπερ καὶ ἄλλο τι id est παντὸς μᾶλλον sive πάντων μάλιστα. ut I. 73. καὶ ἅμα εἶπερ τινὲς καὶ ἄλλοι ἄξιοι νομίζομεν εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν, et passim alibi. Manifestum igitur tenemus interpolationem in libro IV. 55. ἔς τε τὰ πολεμικὰ εἶπερ ποτὲ [μάλιστα δὴ] ὀκνηρότεροι ἐγένοντο.

Quanta arte ad rem maritimam optime constituendam opus

tendit dicendo: οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχη, ἐκ παρέργου μελεῖσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίνεσθαι.

Thucyd. I. 144. νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, mo vero τούτοις nunc hos responsio dato dimittamus. Neque Itaece τούτοις neque Latine his pro hos recte poni potest. Αποπέμψωμεν obiecto carere non potest, ἀποκρινάμενοι potest.

Thucyd. I. 144 ἀποκρινάμενος — τὰς πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἐφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπείσαμεθα, [καὶ] ὅταν ἐκείνοι τῆς αὐτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ σφίσιν ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι. Quia exceptio posita est διὰ μέσου, perspicuum est et esse eliminandum, namque coniuncta sunt τὰς πόλεις αὐτονόμους ἀφήσομεν ὅταν ἐκείνοι κτέ.

AD LIBRUM II.

Thucyd. II. 2. θέμενοι δ' ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα τοῖς μὲν ἐπαγομένοις οὐκ ἐπέιθοντο. Confunduntur ubique locorum ἄγειν — ἀγαγεῖν et ἄγεσθαι — ἀγαγέσθαι, sed utrum sit verius ubique natura rei continuo aperit. Praecedit: ἐσηγάγοντο δὲ καὶ ἀνέφξαν τὰς πύλας, itaque corrigendum est τοῖς ἐπαγαγομένοις οὐκ ἐπέιθοντο.

Thucyd. II. 3. 4. προσέβαλόν τε εὐθύς καὶ ἐς χεῖρας ἦσαν. Repone imperfectum προσέβαλλον. Praecedit ἐχώρουν ἐπ' αὐτούς et sequitur ἦσαν.

Etiam in sq. capite scribe αὐτῶν τε προσβαλλόντων καὶ τῶν γυναικῶν — ὀλολυγῇ χρωμένων.

Thucyd. II. 4. 3. τῶν Πλαταιῶν τις τὰς πύλας ἢ ἐσηλθον [καὶ] αἵπερ ἦσαν ἀνεφγμέναι μόναι. Tolle molestam copulam, cui nullus hic locus est.

Thucyd. II. 4. 5. ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους καὶ αἱ [πλησίον] θύραι ἀνεφγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι

πύλας [τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος] εἶναι καὶ ἀντικρὺς δίοδον ἐς τὸ ἔξω. Badhamo assentior transponenti: ὃ ἦν τοῦ τείχους πλησίον καὶ αἱ θύραι. In sqq. τοῦ οἰκήματος expellunt, sed non est satis. Dele etiam τὰς θύρας et optime omnia procedent: ἐστὶν-
τουσιν — οἰόμενοι πύλας εἶναι καὶ ἀντικρὺς δίοδον ἐς τὸ ἔξω.

Thucyd. II. 4. 7. (Thebani) ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὄπλα χρήσασθαι ὃ, τι ἂν βούλωνται. Necessaria est verborum transpositio in hunc modum: παραδοῦναι τὰ ὄπλα καὶ σφᾶς αὐτούς ut IV. 21. χρή τὰ μὲν ὄπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς — παραδόντες κομισθῆναι Ἀθήναζε. et IV. 30. τὰ τε ὄπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς παραδοῦναι. et IV. 37. εἰ βούλοιτο τὰ ὄπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐτούς. et IV. 38. τὰ ὄπλα παρέδωκεν καὶ σφᾶς αὐτούς. Potest alterutrum omitti. Passim legitur παρέδωκεν σφᾶς αὐτούς, aut solum τὰ ὄπλα παραδοῦναι, ut apud Thucydidem IV. 37. et IV. 10. τοὺς Λακεδαιμονίους — ἀνάγκη οὐδεμιᾷ ἡξίουν τὰ ὄπλα παραδοῦναι. Etiam ea de causa transponenda sunt verba ut coniungantur σφᾶς αὐτοὺς χρήσασθαι ὃ, τι ἂν βούλωνται, quod de armis dici ineptum est.

Thucyd. II. 5. 5. κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θηβαίους λέγοντες — τὰ ἔξω μὴ ἀδικεῖν· εἰ δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ [ἔφασαν] αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς ἔχουσι ζῶντας. Herwerdeno ἔφασαν expungenti assentior, sed αὐτοὶ αὐτῶν τοὺς ἄνδρας intolerabile est. Quia pronomen αὐτῶν prorsus est supervacaneum veram lectionem hanc esse existimo: καὶ αὐτοὶ τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς ἔχουσι ζῶντας.

Thucyd. II. 6. Athenienses ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα κελεύοντες εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων. Iure offendit in his Herwerdenus, qui annotat: „verba κελεύοντες εἰπεῖν fortasse sunt insiticia.” unum tantum verbum est eliminandum, nempe εἰπεῖν. Rectissime enim habet κελεύοντες μηδὲν νεώτερον ποιεῖν. Duplici autem modo in tali re loquuntur, aut ἔπεμψαν κήρυκα, πρέσβεις κελεύοντες, λέγοντες, aut ἐροῦντα, ἐροῦντας, κελεύοντα, κελεύοντας. Utramque formam coniunxit Thucydides II. 85. πέμπει ὁ Φορμίων ἐς τὰς

Ἀθήνας — ἀγγελοῦντας καὶ — φράσσοντας καὶ κελεύων ναῦς ὅτι
γλίσσας διὰ τάχους ἀποσεῖλαι.

Thucyd. II. 6. 2. τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐθὺς τὰ [περὶ
τῶν Πλαταιῶν] γεγενημένα — καὶ ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν
κήρυκα. Non est Graecum τὰ περὶ τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα
aut τὰ περὶ τῶν Ἀθηναίων γεγενημένα, nam Πλαταιῶν sunt
sives, urbs constanter apud Thucydidem ἡ Πλάταια appellatur.
Sed illa verba tam vitiosa sunt quam inutilia, etiam quod
continuo sequitur: ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα.

Recte Herwerden II. 7. et II. 10 pro ἐν Πλαταιαῖς correxit
Πλαταιᾶσιν.

Thucyd. II. 7. 3, Ἀθηναῖοι τὴν ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξή-
ραζον. Scribendum ξυμμαχίδα. Similiter II. 10. περιήγγελλον
κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίαν reponere ξυμμαχίδα.
et IV. 118. 4. κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, imo
vero ξυμμαχίδα, et paullo ante lege: μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν
ξυμμαχίδα. et V. 33. 2. οἱ δὲ Μαντινῆς — αὐτοὶ τὴν ξυμμα-
χίαν ἐφρούρου, vera lectio est τὴν ξυμμαχίδα.

Thucyd. II. 7. πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα
καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους. Sitne πρεσβείας verum an
πρέσβεις ex libris sciri non potest, qui ubique in his variant.
Si una et eadem legatio ad diversos mittitur πρέσβεις necessa-
rium est, si plures legationes mittuntur ad longe dissitos, ve-
luti ad regem Persarum et in Thraciam, πρεσβείας habet locum,
sed perinde bene πρέσβεις etiam in tali re ponitur.

Thucyd. II. 8. homines, inquit, multo magis Lacedaemoniis
favebant ἄλλως τε καὶ προειπόντων ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν.
ἔρωτό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις εἴ τι δύναίτο καὶ λόγῳ καὶ
ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάσῳ
τὰ πράγματα ᾧ μὴ τις αὐτὸς παρέσαι. Comparandus est locus
IV. 14. καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος ᾧ μὴ τινι καὶ
αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. Non potest melius ardor animi, quo tum
visque flagrabat, quam his verbis describi. Sed non est
integra utriusque loci scriptura neque facile est ita veram lec-

tionem reperire ut vitii origo appareat. Sanum non est δὲ καὶ ἐκάσῳ — ὥ μὴ TIC αὐτὸς παρέσαι, quia τις vitiose abundat. Vitiosum est ὥ μὴ τινι pro ὥτινι μὴ, neque Athenienses dicebant ὥτινι sed ὅτῳ. Legendum esse suspicor: ἐν τούτῳ τε κεκωλύσθαι (sic Herwerden) ἐδόκει τὰ πράγματα ὥ μὴ αὐτὸς παρέσαι. et: καὶ ἐν τούτῳ κεκωλύσθαι ἐδόκει ἐκάστῳ ὥ μὴ καὶ αὐτὸς παρῆν.

Thucyd. II. 9. 5. ναυτικὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, — ἱππίας δὲ Βοιωτοὶ, — αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεζὸν [παρεῖχον]. Optime Herbst παρεῖχον induxit. Solent enim magistelli sic elegantes ellipses explere et Thucydides eo sensu non παρέχειν dicit, sed παρεχέσθαι. Cf. II. 9. 5. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, — οἱ δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρήματα, et sic passim.

Thucyd. II. 10. συγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει [καὶ ἀξιολογωτάτους] παρῆναι τοιαῦτα. Spuria sunt verba καὶ ἀξιολογωτάτους, quibus nescio quis interpretari voluit quid esset τοὺς μάλιστα ἐν τέλει. Eosdem dici τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους declarat articuli omisio: namque sic dixisset καὶ τοὺς ἀξιολογωτάτους. In civitatibus sunt ἄνδρες ἀξιόλογοι, non in castris, ubi nulli sunt ἀξιόλογοι πλὴν τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει. Cf. I. 10. ἔξω τῶν βασιλέων καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει.

Eodem sensu dici τοὺς μάλιστα ἐν τέλει et ἀξιολογωτάτους declarat locus III. 109. σπένδονται — τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν Πελοποννησίων καὶ ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος.

Thucyd. II. 11. ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα — προσέχει τὴν γνώμην εὐνοίαν ἔχουσα ΔΙΑ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος. Thucydidea consuetudo est in tali re κατὰ ponere κατὰ Φιλίαν, κατ' ἔχθος, κατ' ἔχθραν, κατ' ἀχθιδόνα, κατὰ διάφορον et similia complura. Magistelli sedulo annotant: ἡ κατὰ ἀντὶ τῆς διὰ, et hinc factum est ut διὰ nonnumquam in locum τῆς κατὰ irrepserit.

Thucyd. II. 11. 7. πᾶσι γὰρ — ὁργὴν προσπίπτει, καὶ [αὐ] λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι θυμῷ πλεῖστα εἰς ἔργον καθίστανται.

Usener probante Herwerdeno οἱ delevit. Nollem factum. Nova sententia est, non prioris continuatio. Illa enim in omnes homines cadit, haec in partem hominum. Accedit testis locuples Galenus Tom. V. pag. 503. Kühn. ἀρκεῖ δὲ καὶ Θουκυδίδης λέγων· καὶ οἱ λογισμῶ ἑλάχισα χρώμενοι θυμῶ πλεῖστα εἰς ἔργον καθίστανται.

Thucyd. II. 12. 4. ἔγνω δ' Ἀρχίδαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδὲν πω ἐνδωσείουσιν. In solo Palatino Codice (E) ex correctione scriptum est ἐνδωσείουσιν pro ἐνδώσουσιν. Arrisit haec lectio Herwerdeno, qui recepit in textum. Sed ἐνδωσεῖω pugnat cum natura verborum in — σεῖω, quae omnia notionem continent rei iucundae et gratiae, cuius quis cupidus esse possit, quod non cadit in verbum ἐνδιδόναι *cedere, a contentione desistere, dare manus* et similia, id quod utile ac necessarium esse potest, sed gratum et iucundum esse non potest. Rectissime dicitur ἀπαλλαξείω τοῦ πολέμου, id est ἀπαλλαγῆναι ἐπιθυμῶ, sed ἐπιθυμῶ ἐνδιδόναι contra naturam est.

Thucyd. II. 13. ἦν — τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπη [καὶ μὴ δηώσῃ]. Non debebat Herwerden „*subdubitare an καὶ μὴ δηώσῃ γενεῖα εἴη*” quia in vicinia legitur. τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ — ἦν ἄρα μὴ δηώσωσιν οἱ πολέμιοι, non enim solent optimi scriptores verba eadem iterare, quod teneram aurem laedit.

Thucyd. II 15. ἡ Ἀττικὴ — κατὰ πόλεις ὤκειτο πρυτανεῖά τε ἐχούσας καὶ ἄρχοντας. Herwerden: „ἔχουσα πανυλτ Badham.” Fugit eum ratio. In omnibus libris est ἔχουσΑ, Badham verum reposuit ἐχούσΑC. non enim ἡ Ἀττικὴ πρυτανεῖα habebat sed αἱ πόλεις, ut scribit post pauca: καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τὰ τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχάς.

In § 2. evidens emblemata Stahl. sustulit: τὰ τε ἄλλα διεκόσμησε [τὴν χώραν] alii libri [τὴν πόλιν].

Thucyd. II. 15. τῇ κρήνῃ — τὸ πάλαι λαμυρῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν Καλλιρρόῃ ὀνομασμένη. Thomas Magister, quo non est ullus auctor ac testis futilior ac levior, mendoso libro usus imposuit Hemsterhusio, deinde Hemsterhusius Herwerdeno. Si

quid Thomae credimus λαμυρία est ἡδύτης καὶ καθαρότης, ὅθεν καὶ λαμυρὰ πηγὴ ἢ καθαρὰ καὶ ἡδεῖα παρὰ Θουκυδίδῃ. Arripitur hoc cupidius et lectio librorum ΦΑΝΕΡΩΝ τῶν πηγῶν οὐσῶν temere abiicitur. Quis autem credere potest inepto Graeculo λαμυρόν esse ἡδὺ καὶ καθαρόν? et si quam maxime ita esset quid tandem facit haec ἡδύτης καὶ καθαρότης ad hunc locum? An forte *olim* (τὸ πάλαι) erant αἱ πηγαὶ ἡδεῖαι et vivo Thucydide hanc virtutem amiserant? Olim fuerant αἱ πηγαὶ φανεραὶ et ex tellure libere in apertum scaturiebant, deinde Pisistratus nymphaeum ita aedificavit ut latices ex novem ostiis foras prorumperent, unde ἐννεάκρουνος appellata est ἡ κρήνη, quae antea Καλλιρρόη vocabatur.

Thucyd. II. 21. 1. ἡ φυγὴ αὐτῷ (Plistoanacti) ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι [τὴν ἀναχώρησιν]. Vulgata sine controversia alit vitium. Itaque Herwerdenus τὴν ἀναχώρησιν expunxit. Sed cui tandem mortalium in mentem venire potuit τὴν ἀναχώρησιν inserere de suo! Pro ἀναχωρεῖν Attici amant dicere ποιεῖσθαι τὴν ἀναχώρησιν idque ipsum Thucydidum reddendum esse arbitror: χρήμασι πεισθῆναι (ποιεῖσθαι) τὴν ἀναχώρησιν. Cf. IV. 65. ὥς δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν.

Thucyd. II. 21. 2. ὁ οὐπω ἐώρακεσαν. Libri ἐώρακεσαν, quod Herwerdenus mutavit. De perfecti forma ἐώρακα (non ἐώρακε, quod est in libris Mss. perpetuum) nulla est iam dubitatio, de plusquamperfecto ἐώρακη dubitari etiam potest, sed nullum me memini legere in Attico poeta versiculum, qui controversiam dirimat.

Thucyd. II. 21. 3. ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν οἱ μὲν κελεύοντες ἐξιέναι, οἱ δὲ τινες οὐκ ἐῶντες. In duobus libris est Ἐπεξιέναι. Utra scriptura est potior? Mihi quidem ἐπεξιέναι verum videtur, quia ἐξιέναι est *ad bellum proficisci*, ἐπεξιέναι *hostes adoriri impetum facere in hostes*, qui sunt in proximo. Eadem de causa in vicinia optime legitur: Periclem ἐκάκιζον ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ Ἐπεξάγοι, id non est *ad bellum* duceret, sed *recta ad hostem*. Saepe etiam additur ἐς μάχην, ut II. 13. 2. (Pericles) παρῆναι — ἐς μάχην μὴ ἐπεξιέναι *ne manum consererent, ut proelio ab-*

rent. Μὴ ἐξιέναι est μὴ στρατεύεσθαι, sed μὴ ἐπεξιέναι idem quod μὴ μάχεσθαι. Cf. et II. 1. ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῆσαν αὐτοῖς θηναῖοι εἰς μάχην. et II. 13. εἰς μάχην μὴ ἐπεξιέναι et II. 55. αἰῆς — περὶ τοῦ μὴ ἐπεξιέναι τοὺς Ἀθηναίους τὴν αὐτὴν ἡν εἶχεν, ubi τοὺς Ἀθηναίους si abesset nemo desideraret.

Thucyd. II. 24. ἦν δέ τις εἶπερ — κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα — τὸν ζημίαν ἐπέθεντο. Legendum de more θάνατον ΤΗΝ ἔναι. Quid enim tritius quam θάνατος ἢ ζημία? Praeterea menter mihi suspectum est εἰς ἄλλο τι in verbis: ἦν δέ τις — κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα [εἰς ἄλλο τι] ἦν μὴ οἱ πολέμιοι στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει. Dici potest ἀναλίσκειν εἰς ἄλλο sed non εἰς ἄλλο τι κινεῖν, quod idem est atque εἶναι ἀκίνητα, id est:

μὴ κίνει Καμάριναν, ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων.

Thucyd. II. 27. Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει [ἐξ Αἰγίνης] Ἀθηναῖοι. Satis est, credo, ἀνέστησαν in re verbo frequentissimi usus.

Thucyd. II. 27. 2. οἱ δ' ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. Prienda est in textum Herwerdeni coniectura: οἱ δὲ Διεςπάρησαν, quod non solum „*usus Thucydidis*” postulat sed omnium scriptorum. Notum est quam saepe δ' et δι confundantur et δι δὲ positum intercidat.

Thucyd. II. 29. βουλόμενοι σφίσι τὰπὶ Θράκης χωρία καὶ Περίου ξυνελεῖν αὐτόν. „*Ex deterioribus libris*” profertur vera βουλομένην ξυνεξελεῖν, sed spernitur. Saepe fit ut in libris etiam melioris vera scriptura appareat in melioribus olim amissa. Quam enim Graecis tam male fuit ut non unus et alter erroris et ingeniosus homo interdum felicem et evidentem veniendi correctionem reperiret, veluti II. 41. ubi optimi omnes exhibent μνημεῖα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν, et „*in pessimis*” unice lectio καλῶν inventa est, non per manus vel libros tradita, negligentia Graeci hominis in lucem revocata.

Thucyd. II. 30. ἐπὶ Κεφαλληνίαν [τὴν νῆσον] πλεύσαντες προσ-

ηγάγοντο ἄνευ μάχης. Solent sedulo magistelli adscribere νῆσος, πόλις, ποταμός, ὄρος, ἄκρα, ἀκρωτήριον et similia. Ubi nomina sunt locorum, quae paucis sunt cognita et raro leguntur, bene habet et a scriptoris manu sunt, sed nobilissimis locorum nominibus addita risum movent, ut III. 116. ἐπὶ τῇ Αἴτνῃ [τῇ ὄρει] οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ. Quis ferat ἐπὶ Σικελίαν τὴν νῆσον, aut Κρήτην, Κύπρον, sic etiam ἐπὶ Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον?

Thucyd. II. 34. 1. ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρώτων ἀποθανόντων. Quod reposui πρώτων pro πρώτον confirmatur (si opus est) loco vicino II. 24. 8. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ἡρέθη λέγειν.

Thucyd. II. 34. 4. καὶ γυναῖκες πάρεις αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφύρομεναι. Quia post exsequias et laudationem demum ὀλοφύροντο (cap. 46. νῦν δ' ἀπολοφυράμενοι — ἀποχωρεῖτε) natura rei postulat ὀλοφύρομεναι. Quam facile haec confundantur ostendit locus II. 44. οὐκ ὀλοφυροῦμαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι, ubi libri omnes fideli concordia ὀλυφύρομαι exhibent. Futurum futuro respondere debet ut in illo:

μωμήσεται τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.

Thucyd. II. 35. οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων ἤδη ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι [αὐτόν]. Herwerden de Dobraei sententia αὐτόν delebat. Satius est retinere et duas literulas addere ὡς καλὸν ὄν — ἀγορεύεσθαι αὐτόν. Non est enim Graecum ὁ λόγος καλὸς ἀγορεύεσθαι ἐστιν.

Thucyd. II. 36. τὰ πλείω αὐτοὶ ἡμεῖς οἶδε [οἱ νῦν ἔτι ὄντες] — ἐπηυξήσαμεν. Miror quo pacto quis οἱ νῦν ἔτι ὄντες concquere possit. Perinde est ac si dixisset ἡμεῖς οἶδε οἱ οὐκ ἔτι τεθνηκότες, ut in noto versiculo:

οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσὶν, οἱ δ' ὄντες κακοί.

id est οἱ μὲν γὰρ τεθνήσκουσιν. Sed „agnoscit Dio Cassius.” Sed multis ante Dionem aetatibus Codices Thucydidis et aliorum

nendosi circumferebantur, ut vidimus apud Aristidem absurdum Ἀχαΐαν pro Ἀλιᾶς.

Thucyd. II. 40. 3. *τολμᾶν τε καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι*. Non usitata est haec compositio pro ἐπιχειρήσειν μέλλομεν. Corrigendum arbitror περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωμεν, ut de re futura et incerta dici solet.

Thucyd. II. 41. 3. Pericles dicit: καὶ μόνη (ἢ πόλις) οὔτε τῷ πολέμῳ ΠΑΘΟΝΤΙ ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατὰμεμψιν ὥς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. In libris est τῷ πολέμῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει, quae prorsus sunt sensu vacua. Sententia tamen ἐκ τῶν συμφραζομένων non difficulter elicitur, nempe haec: ὁ κακῶς πάσχων ὑπ' Ἀθηναίων οὐκ ἀγανακτεῖ ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ. Restituit hanc sententiam Badham scribendo: τῷ πολέμῳ παθόντι probante Herwerdeno, qui annotat: „*recepti ingeniosam Badhami coniecturam*.” et est hercle ingeniose reperta. Partim tamen vera mihi esse videtur, partim falsa. Recte enim πολέμῳ δρᾶν dicitur, sed πολέμῳ πάσχειν non item, idque de eo qui a victore hoste male mulcatur (κακοπαθεῖ). Inspice mihi hos tres Thucydidis locos VI. 60. οἱ παθόντες ἄδηλον εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο. VI. 77. πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα καθ' αὐτὸν δυσυχεῖν. VI. 80. ὁ παθὼν σφαλήσεται καὶ ὁ κρατῶν περιέσαι. Vides πάσχειν dici eodem sensu quo κακῶς πάσχειν, unde collegi Periclem dixisse: οὔτε τῷ ΠΑΘΟΝΤΙ ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἷων κακοπαθεῖ. Deinde παθόντι in ἐπελθόντι corruptum est et (quod etiam alibi apud Thucydidem factum est) ad ἐπελθόντι adscriptum πολέμῳ. Cf. II. 56. τὸν ἐπιόντα [πολέμιον] et II. 36. [πολέμιον] ἐπιόντα et Inecd. Bekkeri pag. 334. 30.

Thucyd. II. 41. 4. *τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα καὶ] οὐδὲν προσδεόμενοι — Ὀμήρου ἐπαινέτου*. Vitiat ioci compositionem καὶ male additum. Iuvat audire magnum virum ire ac merito οὕτω μέγα φρονοῦντα et quod fore dixit id omnia saecula factum viderunt, καὶ θαυμάζονται ὁμοίως ἔτι καὶ νῦν.

Thucyd. II. 42. *διδασκαλίαν ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῶν εἶναι*

τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει [ὁμοίως]. Recte apud Dionysium Halic. ὁμοίως omissum est, quod non video quo pacto loci sententiae congruere possit: οὐ περὶ Ἰσου ἀγωνιζόμενα ἡμεῖς οἷς ἐσι τάδε πάντα καὶ ἐκεῖνοι οἷς τῶνδε οὐδὲν ὑπάρχει. Ubi in his adverbio ὁμοίως locus est?

Thucyd. II. 43. in libris est — σκοποῦντας μὴ λόγῳ μὲν τὴν ὠφέλειαν, ἣν ἂν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδὼτας μηκύνει. Rem acu tetigit Badham, qui emendavit: ἦν (τί) ἐν τις — μηκύνει;

Thucyd. II. 44. 1. τοὺς τῶνδε γονέας οὐκ ὀλοφυροῦμαι μάλλον ἢ παραμυθήσομαι. 'ΕΝ πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες. Sententia loci declarat 'ΕΠΙ πολυτρόποις ξυμφοραῖς restituendum: nam HAC LEGE se natos esse sciunt, ut multiplici casus in vita experiantur. Euripides in *Iphigen. Aul.* vs. 29.

οὐκ ἐπὶ πᾶσιν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,

'Αγάμεμνον, 'Ατρεΰς.

δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι.

θνητὸς γὰρ ἔφυς.

Thucyd. II. 44. 3. ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνώμενοί τισιν ἔσονται. Scribe τῶν οὐκ ἔσ' ὄντων: nam vita fundi (οἱ τεθνεῶτες) dicuntur οὐκέτ' εἶναι, non οὐκ εἶναι, ut in illo:

οἱ μὲν γὰρ οὐκέτ' εἰσὶν, οἱ δ' ὄντες κακοί.

Similiter in cap. sq. scribendum: τὸν γὰρ οὐκ ἔσ' ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν, defunctos unusquisque laudare solet.

Thucyd. II. 45. 2. ὑμῖν (ταῖς γυναιξὶ) μεγάλη ἡ δόξα — ἥ ἂν ἐπ' ἐλάχισον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ. Atque haec Aspasiā nonnulli scripsisse opinantur! Non inscite Scholiasta: ἀρετὴ γυναικὸς σιωπώμενη κηρύττεται.

Thucyd. II. 78. καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν πολλήν. Non credo sic bene Graece dici, sed, ut Thucydides solet: ἐς ΤΗC βασιλέως γῆς ΤΗΝ πολλήν. cf. II, 56. ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν, et sic passim.

Thucyd. II. 48. 3. ταῦτα δηλώσω αὐτός τε νοσήσας καὶ [αὐ-
 δς] ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας. Quis admonitus praesertim non
 entit secundum αὐτός perperam additum esse? Opponuntur
 nim inter se αὐτός τε — καὶ ἄλλους. Si transposueris, quod
 nanente eadem sententia fieri potest, dicendum erat: ἄλλους τε
 πάσχοντας εἶδον καὶ αὐτὸς ἐνόησα.

Thucyd. II. 54. 3. ἐνίκησε δ' ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν
 εἰρησθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον τὴν μνήμην ἐποιοῦντο.
 Volent Graeci scriptores et Thucydides alibi huiusmodi locos
 sic conformare: — λοιμὸν εἰρησθαι. εἰκότως· οἱ γὰρ κτέ. Sed est
 Thucydides καινοτομητὴς περὶ τὰ τοιαῦτα.

Thucyd. II. 56. 2. ὅτε δ' ἀνήγετο ἡ στρατιὰ αὕτη [Ἀθηναίων].
 Perinsulsum est admonere exercitum hunc, quem Pericles com-
 parabat, Atheniensium fuisse, et erat tertia pars sociorum ex
 insula Chio et Lesbo, ne putes ἡ στρατιὰ Ἀθηναίων recte dici
 posse quae ex solis Atheniensibus constabat.

Thucyd. II. 60. 4. πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ καὶ μὴ
 ἡ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε· ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι
 τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίσσθε. Non sunt haec bene compo-
 sita, sed facile est compositionis vitium sanare ex loco II. 71.
 ὑμεῖς δὲ τάναντία δρᾶτε· μετὰ ΓΑΡ Θηβαίων — ἐπὶ δουλείᾳ τῇ
 ἡμετέρᾳ ἤκετε. Nempe illic supplendum est: ταῖς ΓΑΡ κατ'
 οἶκον κακοπραγίαις κτέ.

Thucyd. II. 63. 2. (τῆς ἀρχῆς) οὐδ' ἐκσηναί ἔτι ὑμῖν ἔστιν. —
 ὅς] τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ
 εἶναι, ἀφεῖναι δ' ἐπικίνδυνον. Delendum est ὥς. multo enim
 prius dixit τυραννίδα ἔχετε αὐτήν, non ὥς τυραννίδα. cf. III.
 7. 2. οὐ σκοποῦντας ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχήν.

Thucyd. II. 64. Pericles ait: καὶ δι' αὐτήν (pestilentiam)
 ὅτι μέρος τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ μὴ καὶ
 αὖτε παρὰ λόγον ΤΙ εὖ πράξετε ἐμοὶ ἀναθήσετε. In his τι ad-
 ditum duplici de causa mihi suspectum est: primum pro εὖ
 εἰσσεῖν dicitur ἀγαθὸν τι πράσσειν et pro κακῶς πράσσειν κακόν

τι πράσσειν et sim. sed εὖ τι πράσσειν et κακῶς τι πράσσειν non est in usu. Euripides apud Clem. Alex. Strom. pag. 620:

ἡδὺ δ' ἦν κακόν τι πράξῃ ξυσκυθρωπάζειν πόσει.

Aristophanes in *Pluto* vs. 341.

χρησόν τι πράττων τοὺς φίλους μεταπέμπεται.

Praeterea ἀγαθόν τι πράττειν est extenuantis, ut in Aristophanis *Pace* vs. 212.

εἰ μὲν οἱ Λακωνικοὶ

ὑπερβάλοιντο μικρόν. —

εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθόν Ἀττικωνικοί.

si quid vobis (in re exigua) feliciter processerit. Itaque quum perspicuum sit Periclem dicere: si praeter omnium expectationem res praeclare gesta fuerit oportebit hoc mihi tribui, scribendum erit ὅταν παρὰ λόγον εὖ πράξητε ἐμοὶ ἀναθήσετε.

Thucyd. II. 65. 3. ἐπεβίω δὲ (Pericles) δύο ἔτη καὶ μῆνας ἕξ. Multas Atticas crases Herwerdenus optime restituit, sed hic illic mendosas in genere hoc librorum scripturas servavit. Dicebant constanter δὺ ἔτη, τρί ἔτη et sim. Hinc τριετῇ et τρῷ ἔτη confusa vidimus, et omnino δύο et τρία, ἐπτά, δέκα ante vocales non scribebatur.

Eodem modo ubique legendum est τὰ σφέτερ' αὐτῶν, non σφέτερΑ.

Thucyd. II. 65. 7. οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοῦναντίον ἐπραξαν — κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ [ἰδία] κέρδη. Non tantum supervacaneum sed importunum etiam et auri molestum ἰδία eiiciendum est.

Thucyd. II. 67. 2. πείθουσι τὸν Σάδοκον [τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον] Σιτάλκου υἱὸν, τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν: Annotavit aliquis in margine id quod legerat II. 29. ὁ Νυμφόδωρος τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον. Arguitur etiam emblemata eo quod loco perinecto interpositum est.

Quis non recordatur ad haec iocorum Aristophanis in *Acharn.* vs. 141.

τοῦτον μετὰ Σιτάλκους ἔπινον τὸν χρόνον.
καὶ δῆτα Φιλαθήναιος ἦν ὑπερφυῶς.

ὁ δ' υἱὸς, ὃν Ἀθηναῖον ἐπεποιήμεθα,
— τὸν πατέρ' ἤντεβόλει βοηθεῖν τῇ πάτρᾳ.
ὁ δ' ὤμοσε σπένδων βοηθήσειν ἔχων
στρατιὰν τοσαύτην ὥς Ἀθηναίους ἐρεῖν.
ὅσον τὸ χρῆμα παρνόπων προσέρχεται.

Thucyd. II. 67. 4. ἀπέκτειναν πάντας καὶ ἐς Φάραγγας ἐσέ-
ιλον δικαιοῦντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαιμό-
νι ὑπῆρξαν τοὺς ἐμπόρους οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμά-
χων ἐν ὁλκάσι περὶ Πελοπόννησον πλείοντας ἀποκτείναντες [καὶ ἐς
ἐραγγας ἐσβαλόντες]. Tolle stultum emblemata: non erant, ut
minor, in mari Φάραγγες.

Thucyd. II. 69. (Phormio) φυλακὴν εἶχε μήτ' ἐκπλεῖν ἐκ
ορίνθου καὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου μηδέν ἢ μήτ' ἐσπλεῖν. Deleta
na literula scribe μηδέν pro μηδένα, sic enim in tali re loqui
ident. I. 93. τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Μεγαρεῦσι μηδ' ἐκπλεῖν μηδέν.
I. 51. τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδέν ἐσπλεῖν.

Thucyd. II. 71. 2. Plataeenses ad regem Spartanorum ita
dicunt: Παισανίας ὁ Κλεομβρότου [Λακεδαιμόνιος] — θύσας ἐν
τῇ Πλαταιῶν ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ [ἱερὰ] — ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι
ἦν καὶ πόλιν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰκεῖν. Recte dicitur
Παισανίας ὁ Κλεομβρότου, quia τὸ πατρόθεν ὀνομάζειν gravitatem
iamdam verbis addit sed Λακεδαιμόνιος tam superfluum est quam
inutile et ineptum. Etiam ἱερὰ vitiose abundat praesertim
cum verbis interpositis a participio θύσας disiunctum.

Thucyd. II. 72. 2. ἀπεκρίναντο — δεδιέναι — μὴ — Ἀθηναῖοι
ἰσχυρόντες σφίσι οὐκ ἐπιτρέπωσιν ἢ Θηβαῖοι — αὐτοῖς σφῶν τὴν
πόλιν πειράσονται καταλαβεῖν. Herwerden: „πειράσονται. sic op-
erari libri pro πειράσωσι. cf. VII. 39. 2. Modorum enallage non
ita est apud nostrum.” Respondeo primum in talibus nullam
esse librorum, quorum optimus quisque saepissime βαρ-
βαρίζει ἢ σολοικίζει, neque ullo modo ex libris definiri posse

utrum — ΟΤCI an ΩCI sit scribendum. Sed frequens est apud Thucydidem „*modorum enallage*.” Est, et saepissime quidem de industria quaesitam videbis. Sed Thucydides ubique ea sic utitur ut certa dicendi lex non violetur, ut l. l. ὅπως — ἀριστοποιήσονται καὶ — ἐπιχειρῶσιν. Utrumque enim recte habet et ὅπως cum indicativi futuro et ὅπως cum coniunctivi praesente vel aoristo *secundo* (non *primo*). Nostro autem loco δεδιέναι μὴ ἐπιτρέπωσιν sanum est et probum, sed δεδιέναι μὴ πειράσουσι foedum esse soloecismum pauci sunt qui melius quam Herwerdenus sciant et intelligant.

Alia exempla huiuscemodi enallages vid. II. 80. λέγοντες ὅτι — τῆς Ζακύνθου — κρατήσουσι καὶ ὁ περίπλους οὐκέτι ἴσται Ἀθηναίους. IV. 130. ὅτι οὐκ ἐπέξεισι μηδὲ δέοιτο πολεμεῖν. VI. 96. ἑξακοσίους λογάδας ἐξέκριναν — ὅπως τῶν τε Ἐπιπολῶν εἰς Φύλακες καὶ ἦν ἐς ἄλλο τι δέη ταχὺ ξυνεσῶτες παραγίγνονται.

Thucyd. II. 73. ἐλθόντες δ' οἱ Πλαταιῆς [πρέσβεις] ὡς τοὺς Ἀθηναίους. Resecandum est πρέσβεις, namque οἱ τῶν Πλαταιῶν πρέσβεις dictum oportuerat. Sic saepius οἱ Ἀθηναῖοι significat οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ αὐτ πρέσβεις.

Thucyd. II. 74. οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο — ἐξελθεῖν μηδὲν ἔτι ἄλλ' ἀπὸ τείχους ἀποκρίνασθαι [ὅτι ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν ἐπὶ ᾧ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται]. Quod Homerus de se dixit:

ἔχθρὸν δέ μοι εἶναι

αὐτὶς ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

idem etiam meliore iure de se Thucydides dicere potuisset. Quid de muro Plataeenses responderint clarum et perspicuum est ex iis quae praecedunt. Emblema sumtum est ex cap. 72. ἀπεκρίναντο αὐτῷ ὅτι ἀδύνατα σφίσιν εἶη ποιεῖν ᾧ προκαλεῖται.

(Continuabitur).

C. G. COBET.

CICERO PRO L. FLACCO § 62.

Adsunt Athenienses, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, ra, leges ortae atque in omnes terras distributae putantur: de iorum urbe . . . , quae vetustate ea est, ut ipsa ex sese nas cives genuisse dicatur, et eorum eadem terra arvens alitrix patria dicatur.

Loci in mentem mihi venit, quum nuper in Isocrati panegyrico haec legerem:

§ 24. Οὕτω καλῶς καὶ γνησίως γεγόναμεν, ὥστ' ἐξ ἧσπερ φύμεν, ταύτην ἔχοντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν, αὐτόθι θοῦνες ὄντες καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς αὐτοῖς ὅσπερ τοὺς οἰκειοτάτους τὴν πόλιν ἔχοντες προσειπεῖν. μόνοις γὰρ ἡμῖν τῶν Ἑλλήνων ἦν αὐτὴν τροφὸν καὶ πατρίδα καὶ μητέρα καλέσαι προσήκει. cf. etiam § 29.

Ciceronem Isocrateis imbutum fuisse tunc temporis, diserte estatur ipse in epistola anno superiore ad Atticum data, II. 1: *is autem liber* (de consulatu) *totum Isocrati μυροθήκιον atque unces eius discipulorum arculas consumpsit.* Num igitur Isocrati venia mihi petenda est, quum olim verba *et eorum eadem terra dicatur*, quae desunt in codice Salisburgensi, ab aliena manu inserta esse contenderim? Vix credo. Negabam nominibus istis quicquam effici de vetustate Athenarum, ut est in Latinis, atqui in Graecis eadem verba non vetustatem urbis spectant, sed indicant artissimum vinculum solum inter et cultores, quod esset eiusmodi, ut hi illud dulcissimorum propinquo- rum nominibus designarent. Itaque quum praecedentia docto commentatori Isocrateorum memoriam refricuissent, de suo addidit, quae mox apud eundem legi meminerat, sed media omisit, quo factum est, ut Latine sensu careant quae sana sunt Graece. Hinc quoque orta inelegans repetitio *dicatur dicatur.*

Ad eiusdem Panegyrici §§ 28 et 89 interpretes, quos noster locus fugisse videtur, conferri iubent Cic. de legg. II. 14 et de nat. II. 113.

H. T. KARSTEN.

AD POETAS GRAECOS.

ARISTOPHAN. Equit. 929 sqq.

εὐχομαι δέ σοι ταδί·
 τὸ μὲν τάγηνον τευθίδων
 ἐφεσάναι σίζον, σὲ δὲ
 γνώμην ἐρεῖν μέλλοντα περὶ
 Μιλησίων καὶ κερδανεῖν
 τάλαντον, ἣν κατεργάσῃ,
 σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
 ἐμπλήμενος φθαίης ἔτ' εἰς
 ἐκκλησίαν ἐλθεῖν ἔπει
 τα πρὶν φαγεῖν ἀνὴρ μεθὴ —
 κοί κτέ.

Soloecus est aetate Aristophanis et aliquanto post iniunctus cum verbo φθάνειν, nec sententia bene procedit festum est deleta vocula ἔτ' quae fortasse originem dequenti Ἐπειτα corrigendum esse:

σπεύδειν ὅπως τῶν τευθίδων
 ἐμπλήμενος φθαίης, ΠΡΙΝ εἰς
 ἐκκλησίαν ἐλθεῖν κτέ.

ut participium suspensum sit ex φθαίης.

EURIPID. Alc. 826 sq. Hercules de Admeto

ἀλλ' ἡσθόμην μὲν ὄμμ' ἰδὼν δακρυρροοῦν
 κουράν τε καὶ πρόσωπον· ἀλλ' ἔπειθέ με

Inepte abundare πρόσωπον post ὄμμα quis non videt? loco Supplicum 95 sqq. coniciebam

κουράν τε καὶ πεπλώματ'

non sane inepte. Cf. Alc. 215. 425. 922. Nunc tamen me mutationis violentia, cum praesertim intellexerim lenius corrigi posse:

κουράν τε δυσπρόσωπον

i. e. *aspectu turpem, difformem*. Et sola tonsura memor loco, quo hic maxime respicitur, ubi vs. 542. Hercules Admetum

τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε πενθίμῳ πρέπεις;

v. 253.

χρῆν γὰρ μετρίας εἰς ἀλλήλους

Φιλίας θνητοὺς ἀνακίρνασθαι

καὶ μὴ πρὸς ἄκρον μυελὸν ψυχῆς.

na additur in tali sententia notio vocis μυελός, ea alia
uit quam *intimus*, sed id ἄκρος (i. e. *summus*, *extremus*)
re non potest. Si quid video, transponendum:

πρὸς ἄκρον καὶ μὴ μυελὸν ψυχῆς

*ut tangatur tantummodo animi quasi superficies (τὸ ἄκρον
ῆς), non vero intimae eius partes (ὁ μυελὸς τῆς ψυχῆς).*

m 761.

Μουνύχου δ' ἀκταῖσιν ἐκδή

σαντες κτέ.

eros sic correxit Hermannus pro Μουνυχίου. Sed docent
Attici Athenienses non aliter scripsisse quam Μουνιχία
ιχιών, unde apparat heroi nomen fuisse Μούνιχος, ita-
rectum oportuisse Μουνίχου. Veram formam Thucy-
didi II. 13, 7. ed. meae et reddam VIII. 92, 5. 93, 1.

m 785 τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ [βίου]. Ultimum
um non profectum esse ab Euripide mihi constat. Quid
endum sit (de pluribus enim cogitari potest) ignoro,
et:

τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ βροτοῖς.

m 1375 sqq.:

ἀμφιτόμου λόγχας ἔραμαι

διαμοιρᾶσαι.

[διά] τ' εὐνᾶσαι τὸν ἐμὸν βίον.

a praepositio nata videtur e verbo praegresso. Corrigen-
ediderim:

κατὰ τ' εὐνᾶσαι τὸν ἐμὸν βίον.

V. HERWERDEN.

Galenus Tom. V. pag. 476. Posidonius τὴν τοῦ Κλεάνθου γνώμην ὑπὲρ τοῦ παθητικοῦ τῆς ψυχῆς ἐκ τῶνδε φαίνεσθαι φησὶ τῶν ἐπῶν·

ΛΟΓΙΣΜΟΣ. τί ποτ' ἔσθ' ὃ, τι βούλει, θυμέ; τοῦτό μοι φράσον.

ΘΥΜΟΣ. ἔχω, λογισμέ, πᾶν ὃ βούλομαι ποιεῖν.

ΛΟΓ. βασιλικόν γε· πλὴν ὁμῶς εἶπὸν πάλιν.

ΘΥΜ. ὅσ' ἂν ἐπιθυμῶ ταῦθ' ὅπως γενήσεται.

Leg. ἐγώ, λογισμέ; pro ἔχω, et pro βασιλικόν γε, quod metrum corrumpit, τυραννικόν γε.

Tom. V. pag. 101. τῶν περιπατητικῶν τις ἀφίκται τῶν φιλοσόφων ἓνα τε τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι πεπλησμένον ἐξωθέν τι αὐτοῦ μηδὲν εἶναι κενὸν ὥσπερ οὐδὲ ἔνδον. Pro πεπλησμένον Galenus scripserat πεπερισμένον.

Tom. V. pag. 19. μᾶλλον ἐποίει με γελαῖν ὅσῳ μᾶλλον ἐκείνῳ τῷ μασιγωθῆναι θεώμενος. Vera lectio est μᾶλλον ἐνέκειτο μασιγωθῆναι Δεόμενος.

Tom. V. pag. 12. θυμωθεὶς οὖν — μάχαιραν ἀνελόμενος — καταφέρει τὴν κεφαλὴν, οὐ πλατεῖς ἐπενεγκῶν ἀλλὰ κατὰ τὴν τέμνον τοῦ ξίφους. Scribendum καταφέρει τῆς κεφαλῆς ἐπενεγκῶν.

Tom. V. pag. 17. pater meus, inquit, πολλοῖς ἐπετίμησε τῶν φίλων περιθλάσασιν εὐρὼν ἐν τῷ πατάξαι κατὰ τῶν ὀδόντων οἰκέτας. Emenda περιθλάσασιν Νεῦρον.

Post pauca scribe ἐμφορῆσαι πληγὰς pro ἐφορίσαι.

Tom. V. pag. 5. ὥσπερ καὶ σέ μοι λέγειν ἡξίωσα καὶ μέχρι τοσαῦτα δοκοῦν ἀπεφώνω διεσιώπησα. Emenda: μέχρι τὸ σκεπτικῶς δοκοῦν ἀπεφώνω.

Ibid. pag. 10. διὰ ῥαθυμίαν οὐ προσεσχηκέναι σοι τὸν παραβεβλημένον φίλον imo vero τὸν παρακεκλημένον.

THUCYDIDEA.

(Continuantur ex pag. 108).

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΕΥΓΓΡΑΦΗ recognovit HENRICUS
VAN HERWERDEN. lib. II—III. Traiecti ad Rhenum
1878.

Thucyd. II. 74. 2. ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν
χωρίων Ἀρχίδαμος [βασιλεύς] κατέστη. Num erat metus ne
is forte quis esset Archidamus oblitus esset? Praeterea δ βα-
εύς dictum oportuisset, sed Graeculi talia sine articulis ad-
ibunt in margine ῥήτωρ aut στρατηγός aut βασιλεύς et similia
mplura, quae haud raro sese in textum insinuant.

Thucyd. II. 75. τοσαῦτα ἐπιθειάσας (Archidamus) καθίςῃ ἐς
λεμον τὸν στρατόν, καὶ πρῶτον μὲν περιεσάύρωσεν αὐτοὺς τοῖς
ἵδρεσιν ἃ ἔκοψεν. Fefellit librarium praecedens καθίςῃ, unde
ριεσάύρωσεν scripsit pro περιεσάύρωσεν, nempe δ στρατός sive
στρατιῶται. Manifesta res est ex iis, quae intacta reliquit
ψαν — ἔχουν — ἐλπίζοντες.

Ad verba Thucydidis τοσαῦτα ἐπιθειάσας grammatici quaerunt
uid intersit inter θειάζειν (ἐπιθειάζειν) et θεάζειν (ἐπιθεάζειν),
d neque Buttmannus verum vidit qui „formam per ει recen-
nem” esse putabat, neque caeteri. Res est simplicissima:
iae verba formantur ab adiectivis in — ΕΙΟC exeuntibus
uiciunt I ubi diphthongus ΕΙ ictu est destituta. Sic ex λείος
ascitur λεαίνειν, ἐπιλεαίνειν, ἐκλεαίνειν. Α τέλειος formatur
λέως et τελεοῦν, ab Ἄρειος πάγος Ἀρεοπαγίτης et Ἀρεοπαγι-
κός, et a θεῖος θεάζειν et ἐπιθεάζειν, sed in aoristo ubi ictus
— ΕΙ recurrit θειάσας et ἐπιθειάσας sola proba forma est.
elius Dionysius apud Suidam (ex Photio): Ἀρᾶται — κατα-
ῖται. Φερεκράτης.

ὕστερον ἀρᾶται καὶ ἐπιθεάζει τῷ πατρί.

libri iugulato metro exhibent καὶ ἐπιθειάζει. Ad eandem normam reliquae formae sunt constituendae.

Etiam in significatione verbi ἐπιθεάζειν et ἐπιθειάσας grammatici errant. Si Scholiastae credimus et Hesychio in v. ἐπιθεάσας (sic) significat κατευξάμενος, sed falluntur. Ἐπιθεάζειν est *obtestari et invocare Deos ultores scelerum* praesertim in eos qui fidem datam non servassent (Plato in *Phaedro* pag. 241 B.) aut religionem violassent (Thucydides VIII. 53) aut foedera rupissent, ut Plataeenses nostro loco. Itaque ἐπιθειάσας est idem quod Thucydides paullo ante dixerat cap. 74. ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων κατέστη. et Iason in Euripidis *Medea* vs. 1490.

θρηνῶ καὶ ἐπιθεάζω

μαρτυρόμενος δαίμονας.

aliis verbis bis idem dicit. Quod est in libris Euripidis καὶ ἐπιθεάζω et apud Aeschylum in *Choephoris* vs. 856. omnium consensu olim est emendatum.

Thucyd. II. 75. 5. ὥς τε — μήτε πυρφόροις [οἷστοις] βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλεῖ τε εἶναι. Vidimus supra in perantiquo Codice *Polioreticorum* οἷστοις omitti, rectissime quidem, ut Wescherus iudicat, cui plane assentior.

Pro ἐν ἀσφαλεῖ libri omnes de more vitiose exhibent ἐν ἀσφαλείᾳ. Vid. *Var. Lectt.* pag. 440.

Thucyd. II. 77. 6. ὕδωρ [ἐξ οὐρανοῦ] πολὺ — σβέσαι τὴν φλόγα. Verba otiosa antiquus liber idem omittit.

Thucyd. II. 77. νομίσαντες ἄπορον εἶναι Ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἐλεῖν τὴν πόλιν. Kruegero δεινῶν expungenti assentitur Herwerdenus. Equidem Ὑπὸ τῶν παρόντων δεινῶν legendum esse arbitror: τὰ παρόντα δεινὰ (sive χαλεπά) ἀπορεῖν αὐτοὺς ἐποίει sive ἐς ἀπορίαν καθίστη, ut II. 102. 2. ὁ γὰρ Ἀχελῷος ποταμὸς — τὴν πόλιν περιλιμνάζων — ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι στρατεύειν, et passim his similia legas, ubi ὑπό τινος dicitur de *impedimento*, quod quo minus aliquid fiat prohibet. Quis nescit ἀπό et ὑπό in omnibus libris sexcenties

ter se locum mutare et vix opus est dici mihi vehementer improbari rationem eorum, qui vitiosa et caliginosa subtilitate rores de genere hoc defendant ac tueantur.

Thucyd. II. 78. uritur et secatur locus, quem equidem, ut libris scribitur, integrum esse et sanum existimo. Verba eo sunt: οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον μέρος ἐν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδου, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες περιτείζον τὴν πόλιν κύκλῳ. — καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ Ἀρκτούρου ἐπιτολὰς καταλιπόντες Φύλακας τοῦ ἡμίσεος τείχους (τὸ ἥμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον) ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν πρὸς πόλεις. Herwerdenus „*deletis verbis τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες τὰ μέρος — στρατοπέδου transposui post Ἀρκτούρου ἐπιτολὰς puncto καταλιπόντες ante Φύλακας.*” Dicam cur mihi nihil mutandum esse videatur. Peloponnesii ineunte vere anni 429 um sociis omnibus per Isthmum transgressi non in Atticam rumpunt sed ut Thebanis gratum facerent recta petunt Plataeam. Exercitus ingens ducitur adversus tenue oppidulum, quod habebat quadringentos tantum defensores cum octoginta theniensibus praesidiariis et mulieres, quae cibaria pararent, centum et viginti, καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει οὔτε δοῦλος ἢ ἐλεύθερος. Spartani igitur sperabant fore ut cito urbs caperetur quum tantus exercitus esset in ea re occupatus (ἐλπίζοντες ἀχίρην τὴν αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν στρατεύματος ΤΟCΟΥΤΟΥ γαζομένου II. 75. 1.) Igitur nil reliquerunt intentatum, πᾶσαν ἰσάν ἐπενόουν εἰπὼς σφίσιν ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προσχθεῖν II. 77. 2. Sed frustra; omnes illorum conatus non minus virtute usi quam sollertia obsessi irritos fecerunt. Itaque nihil erat reliquum quam eos περιτειχίζειν et lenta obsidione fame excruciatos ad deditionem faciendam compellere, atque ita factum est. Iam vero nihil erat opus πρὸς τὴν περιτείχισιν αὐτοῦ exercitus, quantum Archidamus ducebat; quamobrem μέρος ἐν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδου, τὸ δὲ πλεόν ἀφέντες περιτείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ διελόμενοι κατὰ πόλεις. Fac tertiam artem remansisse et Spartanorum et sociorum, satis erat ad opus perficiendum, atque hi quoque περὶ Ἀρκτούρου ἐπιτολὰς ἐκλεκτοῖς custodibus in suam quique patriam dilapsi sunt. Viri docti non reputarunt quam magnus esset exercitus, quem rex

Spartanorum traheret, neque quam exigua fuerit urbs Plataeensium. Exercitus totus in aggere extruendo dies noctesque septuaginta sine intermissione occupatus fuit. Deinde quum nihil proficerent maior pars copiarum obsidioni inutilis domum remissa. Sic nihil remanet in vulgata lectione difficultatis.

Ipsa particula μέν in verbis μέρος ΜΕΝ τι καταλιπόντες τοῦ στρατοπέδου clamat addi oportere τὸ ΔΕ πλεον ἀφέντες, quae verba negligentia in libris melioribus omissa sunt.

Thucyd. II. 80. 2. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι — τῷ ναυτικῷ περιήγειλαν παρασκευασμένῳ ὡς τάχιστα πλεῖν εἰς Λευκάδα. Ridiculum est τὸ ναυτικὸν παρασκευασάμενον πλεῖν. In talibus ἡ πρὸς τὸ σημαινόμενον σύνταξις est necessaria et dicendum τῷ ναυτικῷ παρασκευασαμένῳ πλεῖν. Exemplorum vel apud unum Thucydidem magna copia est. Mirantur haec Graeculi et non abstinent manus. Vidimus supra naves bellicas in litore cibum capientes.

Comparari possunt VI. 104. αἱ νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν βουλόμενοι εἰς τὴν Σικελίαν — βοηθῆσαι. III. 4. 4. τὸ ναυτικόν, οἳ ὥρμουν. IV. 57. Φρουρὰ μία — ξυνεσελθεῖν εἰς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλησαν — ἀλλ' αὐτοῖς κίνδυνος ἐφαίνετο εἰς τὸ τεῖχος κατακλῆσθαι. IV. 84. πεισθὲν τὸ πλῆθος — ἀκούσαντες βουλευσασθαι et sic saepius alibi.

Thucyd. II. 81. 4. οἱ μὲν Ἕλληνες τεταγμένοι προCῆσαν, imo vero προCῆσαν *servantes ordines progrediebantur*. Fefellerunt librarios vicina: γνόντες προσιόντας, et: οὐκ ἂν ἔτι σφίσι προσελθεῖν, nam quid interesset inter προῖέναι et προσιέναι non intelligebant.

Similiter in capitis initio scribendum: μέσον ἔχοντες ΠΡΟῆσαν Χάονες pro προσῆσαν.

Thucyd. II. 81. 4. ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἡπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι. Herwerden: „ἐκείνη pro ἐκεῖ *quinquies tantum in libris Thucydidis occurrit*.” Credebam me id saepius apud Thucydidem legisse, sed quidquid eius rei est pro ἐκείνῃ ubique ἐκεῖ reponendum. Sequiores dicebant ἐκείνη ut ταύτη.

Thucyd. II. 84. 3. postquam dixerat Athenienses victores

ēgisse hostes Φεύγειν ἐς Πάτρας καὶ Δύμην τῆς Ἀχαΐας, post
 uca ita pergit: οἱ δ' Ἀθηναῖοι — ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον.
 παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περιλοίποις τῶν
 ὤν [ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν] ἐς Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπίνειον.
 ierile emblemata vides. Unde tandem aliunde poterant εὐθὺς
 ἐραπλεῖν, nisi ex illis portubus, quo paullo ante confugerant?
 aeterea in ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν aut abundat articulus,
 t alter vitiose omissus est.

Thucyd. II. 85. 2. οὐ τοσοῦτον ὦντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λεί-
 σθαι. Scribendum: οὐ τοσοῦτον. Cf. cap. 87. 4. ὑμῶν δ' οὐδ'
 ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται ὅσον τόλμη προέχετε.

Thucyd. II. 86. 2. προσέπλευσεν — ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ
 πολυκρικόν. — ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ Ῥίον Φίλιον τοῖς Ἀθηναίοις,
 δ' ἕτερον [Ῥίον] κτέ. Cuius aures haec ferre possunt?

Thucyd. II. 86. οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ,
 ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατεῖχοντο, παρέπλευσαν ἐς Πάν-
 μον τὸν Ἀχαϊκόν. Nemo dicebat ἐν τούτῳ ἐν ᾧ sed ἐν τούτῳ
 omnibus omittitur. Itaque putabam ἐν τούτῳ esse resecandum
 que Herwerdeno persuasi. Sed cui tandem, quaeso, in men-
 tem venire potuit, quum esset in libris: ἐν ᾧ — κατεῖχοντο,
 suo addere ἐν τούτῳ, quae dicendi forma neque Graecis usitata
 et neque Graeculis. Thucydides dederat: οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ
 Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ παρέπλευσαν, et magistellus ad ἐν
 τούτῳ annotavit: [ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατεῖχοντο] pue-
 liter repetens quae proxime antecedunt cap. 85. ὥχετο ἐς Κρή-
 νην καὶ ὑπ' ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀλίγον χρόνον. Similiter
 cap. 90. 5. ἔνδεκα μὲν — ὑπεκφεύγουσι — τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν
 εὐρυχωρίαν, quae inepte repetuntur cap. 91. τὰς ἔνδεκα ναῦς
 εἴπερ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν] rectissime
 relevit Herwerden.

Thucyd. II. 86. οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι — παρε-
 πλευσάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν παρέπλευσαν ἐς Πάνορμον τὸν Ἀχαϊκόν,
 ἵπερ (leg. οἵπερ) αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς [τῶν Πελοποννησίων]
 προσεβεβηθήκει. Nonne satis est in haec digitum intendisse?

Post pauca idem sine mendo dicitur: ἐπ' οὖν τῷ 'Ρίῳ τῷ 'Αχαιῷ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέχοντι οὐ πολὺ τοῦ Πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ἡ πεζὸς ἦν, ὠρμίσαντο.

Thucyd. II. 86. 6. ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν κμ-
τέραν ἦσαν [φοβουμένους καὶ] οὐ προθύμους ὄντας. Multo gra-
vius et acrius est φοβούμενοι quam οὐ πρόθυμοι ὄντες, sed Thu-
cydides leniore vocabulo usus dixit idem quod sciolus de suo
addidit. Similiter de Phormionis classiariis dixit 88. 2. ὁρῶν
αὐτοὺς ἀθυμοῦντας.

Ubi praecedit φοβουμένους addi non potest καὶ οὐ πρόθυμοι
ὄντας. Absurdum enim est τὸν φοβούμενον dici οὐ πρόθυμον
εἶναι.

Thucyd. II. 87. 3. in libris est: (δίκαιον δὲ) νομίσαι ταῖς
μὲν τύχαις ἐνδέχασθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώ-
μας τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους ὀρθῶς εἶναι. Egregie Badham
emendandi viam aperuit scribendo: ταῖς δὲ γνώμας τοὺς αὐτοὺς
ἀεὶ (expuncto ἀνδρείους) ὀρθοῦς εἶναι. optime usus Scholiastae
paraphrasi: ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους ἐσηκυῖαν τὴν γνώμην καὶ μὴ
ὑποπεπτωκυῖαν τοῖς δεινοῖς. Nondum tamen loci emendatio per-
fecta est: non enim omnes homines (οἱ ἄνθρωποι) hoc habent ut
eorum mentes in rebus adversis rectae et impavidae consistent,
sed soli fortes ac strenui viri id possunt. Quamobrem legendum
esse arbitror: ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχασθαι σφάλλεσθαι τοὺς
'ΑΝΔΡΕΙΟΥΣ, ταῖς δὲ γνώμας τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ὀρθοὺς εἶναι.
Simul corruptelae origo patet. Pro ἀνδρείους errore scriptum
erat ἀνθρώπους et vera lectio ἀνδρείους in margine adscripta
alieno loco in textum recepta est. Erat in vetusto libro:

ἐνδέχασθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους
ταῖς δὲ γνώμας τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους
ὀρθοὺς εἶναι.

Postquam ἀνδρείους in alienam sedem irrepsit ὀρθοὺς in ὀρθῶς
conversum est.

Huc accedit quod ἀνδρείους in libris incerta sede volitat:

ἀνδρείους ὀρθῶς εἶναι.
ὀρθῶς εἶναι ἀνδρείους.
ὀρθῶς ἀνδρείους εἶναι.

Thucyd. II. 88. 2. πρότερον μὲν γὰρ αἰεὶ αὐτοῖς ἔλεγεν — ὥς ἐν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον, ἣν ἐπιπλέη, ὃ, τι οὐχ ὑπομενέον αὐτοῖς ἐστίν. Impedita et mendosa haec est verborum comitio. Αὐτοῖς ante πλῆθος quo referatur non habet et ἣν ἐπιπλέη sum est et supervacaneum: non poterant enim νεῶν πλῆθος μένειν εἰ μὴ τις ἐπιπλέοι. Corrige: ὥς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος ἐν τοσοῦτον ἂν ἐπιπλέοι, ὃ, τι οὐχ ὑπομενετὸν αὐτοῖς ἐστίν.

Thucyd. II. 88. 2. καὶ ξυγκαλέσας [τοὺς Ἀθηναίους] ἔλεξε ἕδε. Quosnam alios quam Athenienses convocare poterat? i cives aderant. Praecedit: καὶ οἱ στρατιῶται — ἐν σφίσιν τοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφεσαν μηδένα ὄχλον Ἀθηναῖοι γὰρ Πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν. Credebat nescio quis proprio ξυγκαλέσας obiecto opus esse et sic quod in buccam ait arripuit.

Thucyd. II. 89. 2. οὐ δὲ ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ ἔμπειρίαν τὰ πλείω κατορθοῦντες καὶ οἴονται σφίσι καὶ ἐν ναυτικῷ ποιήσιν ταῦτόν. Alii σφίσι delent, alii in σφεῖς mutant, sine causa, ut mihi quidem videtur, nam ποιεῖ ταῦτόν significat τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει, et sensus est: οἴονται τὴν ἐν πεζῷ ἔμπειρίαν, δι' ἣν τὰ πλείω κατορθοῦσι, καὶ ἐν τῷ ναυτικῷ τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔξειν. cf. VII. 6. ταῦτόν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς ἂν τε μαχομένους διὰ παντὸς καὶ μηδὲ μάχεσθαι, id est ὑτόν ἐδύνατο.

Thucyd. II. 89. 6. οἱ πλείους [ὥσπερ οὗτοι] τῇ δυνάμει τὸ ἐόν πίσυνοι ἢ τῇ γνώμῃ ἐπέρχονται. Dele emblemata, cui similia complura supra indicavimus. Sententia est generalis, quae o spectet perspicuum est. Sequitur oppositio: οἱ δ' ἐκ πολλῶν ὁδεεσέρων καὶ ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμενοι μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βιβαιον ἔχοντες ἀντιτολμῶσιν. Quid diceres si quis ὥσπερ ἡμεῖς proponere vellet? Οἱ πλείους sunt qui numero sunt superiores, cf. cap. 87. 6. τὰ δὲ πολλὰ τῶν πλειόνων — τὸ κράτος ἐστίν.

Thucyd. II. 89. 7. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπ' ἀσπόνων. Herwerden ἐπταίσεν edidit, quod Haase et Badham niecerant. Retinet me Artabanus apud Herodotum VII. 18.

ἰδὼν ἤδη πολλά τε καὶ μεγάλα πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἡσσόνων.
Thucydides, qui Herodotum vult contemnere videri, et res
multas et multas dicendi formas ab eo sumsit.

Thucyd. II. 89. 9. ὑμεῖς δὲ παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες τὰ πα-
ραγγελόμενα ὀξέως δέχεσθε. Recte monet Herwerden „*Phormi-
onem suos hortari in terra*” ut apparet ex 90. 3. κατὰ σπουδὴν
ἐμβιβάσας ἔπλει παρὰ τὴν γῆν. Apparet etiam ex cap. 88. 1.
τὸ πλῆθος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνισάμενοι ἐφοβοῦντο,
non poterant enim ξυνίσασθαι aut κατὰ ξυσάσεις inter se con-
fabulari nisi in terra aut in foro aut in portu.

Etiam ξυγκαλέσας idem declarat: non poterat enim milites
navibus impositos in concionem convocare. Hinc igitur Phor-
mio dixit: παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες τὰ παραγγελόμενα ὀξέως
δέχεσθε.

Thucyd. II. 91. παρεσκευάζοντο (ὥς) ἀμυνόμενοι. Quod Her-
werden inseruit ὥς apud alios necessarium est, apud Thucydi-
dem non est, qui saepius ὥς in talibus omittit, veluti II. 18.
προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιησόμενοι. et VI. 54. ἡ
τρόπῳ δὲ τινι ἀφανεῖ παρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν, et V. 8.
παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος, et aliis locis.

Thucyd. II. 91. 4. αἱ μὲν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας
ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντε-
ὀρμησιν βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι, Αἱ δὲ καὶ ἐς βράχει
ἀπειρία χωρίων ᾤκειλαν. Nisi pro αἱ δὲ reposueris οἱ δέ, ἴσαι
naves dicentur esse ἀπειροὶ τῶν χωρίων.

Thucyd. II. 92. 4. οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν. — ἀπέδοσαν.
ἔστησαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον. Thucydides, ut in
tali re solet, scripserat: ἈΝΤἘστησαν. IV. 134. οἱ Τεγεᾶται —
εὐθὺς ἔστησαν τροπαῖον, Μαντινῆς δὲ — ὕστερον ἀντέστησαν, et sic
permultis aliis locis.

Thucyd. II. 92. 6. Φοβούμενοι τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βροχίαν.
Emenda: ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Vitium saepe correctum hic illis
Criticonum oculos fugit. cf. II. 15. 4. οἱ ἀπ' Ἀθηναίων Ἴωνες,

i Dobree Ἀθηνῶν correxit. et II. 86. 6. πρίν τι καὶ ἀπὸ τῶν θηναίων ἐπιβοηθῆσαι emendavit Bekker. Mendose scribitur VII. . Ἴωνες ὄντες — ἀπ' Ἀθηναίων, et VII. 18. τὴν ἀπὸ τῶν θηναίων βοήθειαν, et iterum VII. 42. Facile est ubique verum icernere, namque ἐκ et ἀπό compouuntur cum verbis τῶν θηνῶν, contra παρά cum verbis τῶν Ἀθηναίων. cf. VI. 71. ἰν ἂν ἰππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν — καὶ χρή- :τα — αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ. Alio sensu dicitur ὁ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων φόβος.

Thucyd. II. 93. 4. Φρούριον (γὰρ) ἐπ' αὐτοῦ ἦν καὶ νεῶν τριῶν λακκή. Recte Herwerden γάρ inseruit et suspicatur Βούδορον μα post ἦν excidisse. Arbitror olim scriptum fuisse Φρούριον ἀρ ὄνομα Βούδορον) ἐπ' αὐτοῦ ἦν, et tria verba librarii incuria rissa esse.

Simul deprehenditur emblema in cap. 94. 3. ἐκ τοῦ Βουδόρου οὔ Φρουρίου].

Notum erat τὸ Βούδορον in insula Salamine. III. 51. ἐβούλετο κίας τὴν Φυλακὴν — μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος ραι.

Thucyd. II. 94. manifestum est interpretamentum in parte ororum: ὥοντο — τὴν Σαλαμῖνα ἐαλωκέναι pro ἡρῆσθαι. Illo odo omnes loquebantur, ἡρῆσθαι Thucydideum est. Scholiasta: ἡσθαι: ἐαλωκέναι.

Thucyd. II. 94. οἱ μὲν ἐν τῷ ἄσει — ὥοντο — οἱ δ' ἐν τῷ εραιεῖ — ἐνόμιζον. Herwerden: „ἐνόμιζον mihi suspectum est.” facile credo, namque in hac sententiae conformatione ὥοντο ecessario cogitatione supplendum est.

Thucyd. II. 94. 3. ἐπὶ τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζοί. Con- anter eo sensu Thucydides scribit πεζῇ, quod est in libris dete- oribus, de coniectura fortasse, sed bona et certa.

Thucyd. II. 97. ὁδῶ δὲ τὰ ξυντομώτατα ἐξ Ἀβδήρων ἐς Ἴστρον ἡρ εὐζωνος ἐνδεκαταῖος τελεῖ. Futurum est τελεῖ, quod si nsissent Graeculi, ut solent, τελέσει substituissent.

Thucyd. II. 100. Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου [υἱός] βασιλεὺς γενόμενος. Ut quibusdam aliis locis υἱός est interpolatum. Recte cap. 99. 6. Περδίκκας Ἀλεξάνδρου βασιλεὺς αὐτῶν ἦν.

Qui olim Thucydidis libros in capita dispescuerunt eos saepe videbis frangere magis quam dividere, veluti II. 101. in fine: τὰ ΜΕΝ οὖν κατὰ τὴν Σιτάλκου στρατείαν οὕτως ἐγένετο et initio sq. capitis: οἱ Δ' ἐν Ναυπάκτῳ κτέ. Et hoc quidem loco Claesen indicavit errorem, qui multis aliis locis adhuc latet, ut in vicinia cap. 102. τὰ ΜΕΝ περὶ Ἀλκμέωνα τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν. Sequitur cap. 103. οἱ Δ' Ἀθηναῖοι κτέ. Saepissime sic in oratione bimembri in priore capite μὲν ponitur, in sequenti δέ satis inepte.

Thucyd. II. 102. λέγεται δὲ — τὸν Ἀπόλλω — χρῆσαι Herwerden „*malim* Ἀπόλλωνα” et recte quidem, nam constanter τὸν Ἀπόλλωνα dicebant omnes praeterquam in νῇ τὸν Ἀπόλλω et μὰ τὸν Ἀπόλλω. Similiter τὸν Ποσειδῶνα semper dicebant sed νῇ (μὰ) τὸν Ποσειδῶ.

In libris Ἀπόλλωνα sic scribitur ἀπόλλ' et eodem modo τῷ ἀπόλλ' et τῷ ἀπόλλ', in quo errari non potest.

AD LIBRUM III.

Thucyd. III. 2. 2. τοξότας τε καὶ σῖτον καὶ ἅ μεταπεμπόμενα ἦσαν. Miror quo pacto Herwerden haec probare potuerit. Adscribit: „Schol. μετεπέμποντο. Vid. II. 67. 1.” ubi legitur: ὧν ἦν στρατεύματα τῶν Ἀθηναίων πολιορκοῦν. et talia quidem facile est sexcenta colligere, ut II. 93. οὔτε γὰρ ναυτικὸν ἦν προφυλάττειν, sed quid haec ad nostrum locum? Quis vidit umquam huiusmodi paraphrasin imperfecti, v. c. χρώμενοι ἦσαν pro ἐχρῶντο? Nemo hercle. Laborat etiam sententia: expectabant enim Mytilenenses non ea quae arcessebant, sed quae antea arcessiverant. Itaque restituendum est μεταπεπλεμμένοι ἦσαν, quod et dicendi

rus et sententia postulat, sed formae veteres πέπεμμαι πέ-
μπται, ἐπέπεμπτο, πεπεμμένος Graeculis sero natis erant
orsus incognitae: quid esset ἄρτος εὖ πεπεμμένος sciebant,
m item ἐπισολὴ πεπεμμένη aut πρέσβεις πεπεμμένοι quid esset.

Hinc factum est ut πέπεμμαι in πέμπεται corrumpetur et
ἐπέπεμπτο ἐξεπέπεμπτο in ἐπέμπετο ἐξεπέμπετο, et πεπεμμένοι
σταπεπεμμένοι in πεμπόμενοι, μεταπεμπόμενοι. cf. quae scrip-
mus in *Var. Lectt.* pag. 253. Apud Thucydidem VII. 77.
bri variant in προπέπεμμαι et προπέμπεται. et VIII. 79. omnes
bri exhibent προὔπεμπτο pro προὔπέπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος.

Sed etiam sic deest aliquid et supplendum: τοξότας τε καὶ
τον καὶ (τᾶλλα) ἃ μεταπεπεμμένοι ἦσαν.

Plusquamperfectum non minus hic necessarium est quam
- 78. Πλαταιῆς παῖδας καὶ γυναῖκας — πρότερον ἐκκεκομισμένοι
σαν ἐς τὰς Ἀθήνας.

Thucyd. III. 3. 3. ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς ὡς εἶη Ἀπόλλωνος
Ιαλόμεντος ἔξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι
ιρτάζουσι καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπείσειν ἄφνω. Acute
ansit Badham ad sententiae integritatem aliquid deesse et
aspicatur post ἐλπίδα εἶναι excidisse: ἐπιπείσεισθαι ἀπροσδοκήτοις
Μυτιληναίοις καὶ αἰρήσειν τὴν πόλιν. προσετάχθη οὖν αὐτοῖς, quae
Herwerdeno „satis probabiliter” supplenda esse videntur, quemad-
modum et mihi, nisi quod fortasse lacunam lenius in hunc
modum suppleri posse existimo: ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπι-
πείσειν ἄφνω (καὶ τὴν πόλιν ἐρήμον οὔσαν καταλαβεῖν) ut unus
versus in vetusto libro incuria omissus esse videatur.

Thucyd. III. 3. 5. πλῶ χρησάμενος, non debebat Herwerdenus
sanissima verba tentare. Opponuntur enim inter se πλοῦς —
ἐπλοια — χειμών. Xenophon *Anab.* VI. I, 33. παρασκευάζεσθε
ἰς αὖριον εἰάν πλοῦς ἢ ἀναξόμενοι. et Thucydides ipse I. 137.
εὐθένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεῶς μέχρι πλοῦς γένηται.

Thucyd. III. 4. 1. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι — ἀπήγγειλαν ΜΕΝ [οἱ
στρατηγοί] τὰ ἐπεσπόμενα οὐκ ἐσακουόντων ΔΕ τῶν Μυτιληναίων
ς πόλεμον καθίσαντο. Ex margine irrepsisse οἱ στρατηγοί vel
particularum μέν — δέ collocatio declarat.

Graeculus non senserat id ipsum in οἱ Ἀθηναῖοι inesse, et risum movet id quod Scholiasta serio annotavit: καὶ οἱ Ἀθηναῖοι: ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ τῶν Ἀθηναίων. Ὅμηρος·

οἱ δὲ δύο σκόπελοι ὁ μὲν οὐρανὸν εὐρὺν ἴκανεν.
quasi haec ullam similitudinem inter se haberent.

Sine controversia mendosa oratio est apud Thucydidem III. 4. 4. *Mytilenenses legatos Athenas miserunt εἰπὼς πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν*. Si pro ἀπελθεῖν legeretur ἀπάγειν vel ἀποπέμπειν, locus intelligi poterat: nunc absurda est sententia nec simplicia correctione restitui posse videtur.

Thucyd. III. 5. 2. οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ Μυτιληναῖοι — ἀνεχώρησαν. Certa est et recipienda Herwerdeni emendatio *Χρόντες*. Sexcenties haec inter se permutantur.

Thucyd. III. 6 *περιορμισάμενοι τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἐκατέρωθεν [τῆς πόλεως]*. Quae auris hanc *κακοφωνίαν* ferre potest? Praeterea repetitum τῆς πόλεως plane est inutile et supervacaneum. Duo erant portus ὁ μὲν πρὸς βορέαν τῆς πόλεως, (cap. 4. 5.) ὁ δὲ πρὸς νότον. Perspicuum igitur est quae sint τὰ στρατόπεδα τὰ ἐκατέρωθεν τετειχισμένα.

Thucyd. III. 10. 2. ἡμῖν καὶ Ἀθηναίοις *ξυμμαχία ἐγένετο ἀπολιπόντων μὲν ὑμῶν ἐκ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, παραμεινάντων δ' ἐκείνων πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων*. Non intelligo quid sit ἀπολιπόντες ἐκ τοῦ πολέμου. Herwerden annotat: „ἀπολιπόντων — ἐκ. cf. lib. V. 4. *Dio C. XXXVII. 40. extr.*” Legitur V. 4. *Λεοντῖνοι — τὴν πόλιν ἐκλιπόντες — Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ὤκησαν καὶ ὕστερον — διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τι χωρίον καταλαμβάνουσιν*. Ergo ἀπολιπὲν significabit ἀπελθόντων, quod cui credibile esse videbitur? Equidem hoc loco restituerim ἀπελθόντες et illo ἀπελθόντων. Sic enim optime inter se opponuntur ἀπιέναι et παραμένειν in verbis ἀπελθόντων μὲν ὑμῶν — παραμεινάντων δ' ἐκείνων.

Thucyd. III. 10. 6. ἡμεῖς δ' αὐτόνομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι *ξυνεστρατεύομεν*. Requirit sententia imperfectum *ξυνεστρατεύομεν*.

paullo ante: προθύμως εἰπόμεθα, et in sqq. πισοὺς οὐκέτι
 ζομεν ἡγεμόνας et eodem sensu cap. 12. δέει τε τὸ πλεον ἢ
 λίαν κατεχόμενοι ξύμμαχοι ἡμεν id est ξυνεσρατεύομεν.

Thucyd. III. 11. 3. ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο μὴ ἂν
 ὦς γε ἰσοψήφους Ἄκοντας, εἰ μὴ τι ἡδίκουν οἷς ἐπῆσαν, ξυσρα-
 τεύειν. Unice verum est Ἐκόντας. Perelegans et optima est
 ius loci παράφρασις apud Scholiastam haec: τεκμηρίῳ ἐχρῶντο
 Ἀθηναῖοι κατασρεφόμενοι τὰς πόλεις εὐπροσώπῳ τῇ ἡμετέρᾳ αὐτο-
 ελῖα λέγοντες· οὐκ ἂν Μυτιληναῖοι μεθ' ἡμῶν ἰσόψηφοί γε ὄντες καὶ
 εὐθεροὶ ἐπῆσαν Ἐκόντες εἰ μὴ δικαίως ἐπεσρατεύομεν (καὶ del.)
 ἰκμηκόσι τοῖς συμμάχοις. Sed opponitur alterius Scholiastae
 interpretatio verbis non minus bonis enunciata: οἱ λοιποὶ σύμμαχοι
 κμηρίῳ σαφεῖ ἔμελλον χρήσεσθαι τῇ Ἀκουσίῳ ἡμῶν μετ' Ἀθη-
 ναίων ξυσρατεύσει ὅτι ἄδικοί εἰσιν οἷς ἐπέρχονται Ἀθηναῖοι. εἰ μὴ
 ἐπῆσαν τσιούτοι οὐκ ἂν Ἄκοντας ἦγον συσρατεύειν αὐτοῖς τοὺς
 ἰσοψήφους Μυτιληναίους. Sed vide mihi quam sit absurda haec
 gumentatio: οἱ τῶν Ἀθηναίων σύμμαχοι ἄδικοῦσιν· οὐ γὰρ ἂν
 Μυτιληναῖοι ἰσόψηφοι ὄντες καὶ αὐτόνομοι Ἄκοντες ἂν συνεσρά-
 τεύουν. Quid? si sunt ἐλεύθεροι καὶ ἰσόψηφοι cur tandem ἄκοντες
 συσρατεύουν? et si invitī Atheniensium signa sequuntur quod,
 aeso, hoc est τεκμήριον σαφές ὅτι οἱ σύμμαχοι ἄδικοῦσιν?
 igitur hae sunt, sed decipit nos una literula perperam scripta.
 ̑derat homo quisquis est: τῇ Ἐκουσίῳ ἡμῶν μετ' Ἀθηναίων
 συσρατεύσει et οὐκ ἂν Ἐκόντας ἦγον — τοὺς ἰσοψήφους Μυτιλη-
 ναίους. Sic omnia rectissime procedunt et sana oratio est. Ubi
 item scribae errore apud Thucydidem μὴ ἂν τοὺς γε ἰσοψήφους
 Ἄκοντας — ξυσρατεύειν in omnibus libris legeretur, mendosa
 riptura in Scholio veram expulit. Etiam alibi apud Thucy-
 dem ἐκόντες et ἄκοντες, ἐκούσιος et ἀκούσιος inepte inter se
 confusa sunt.

Thucyd. III. 12. τίς οὖν αὕτη ἢ Φιλία ἐγίγνετο ἢ ἐλευθερία
 [ἡ δὲ ἀποφάνεσθαι], ἐν ᾗ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπηρεχόμεθα; Insiticiū est
 ἡ δὲ ἀποφάνεσθαι. Quenam haec, inquit, aut amicitia erat aut libertas? id
 est: non erat haec neque amicitia neque libertas, non certa liber-
 tas. Negant enim ullam sibi libertatem fuisse.

Ἐπηρεχόμεθα pro ὑπεδεχόμεθα felicissima est emendatio quam

Haase repperit. Solum *ὑπέρχομαι* habet in Attica formas *ὑπηρχόμεν*, *ὑπέρχεσθαι*, *ὑπερχόμενος* pro *ὑπῆα*, *ὑπιέναι*, *ὑπιών*, ut alibi ostendimus.

Thucyd. III. 12. 3. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλεύσαι καὶ ἀντιμελλῆσαι τί ἔδει ἡμᾶς [ἐκ τοῦ ὁμοίου] ὕπ' ἐκείνοις εἶναι. *Levis error in TI commissus sententiam verborum plane pervertit. Lege τί ἔδει ἡμᾶς ὕπ' ἐκείνοις εἶναι; id est si pares essemus viribus, cur oportebat nos illis servire? τί ἔδει ἡμᾶς ἐκείνοις δουλεύειν; Nempe hoc est ὕπ' ἐκείνοις εἶναι. Vera lectio servata est in eleganti paraphrasi Scholiastae: εἰ γὰρ ἴσοι αὐτοῖς ὑπῆρχομεν κατὰ δύναμιν ὥς τε καὶ ἐπιβουλεύουσα αὐτοῖς ἀντεπιβουλεύσαι καὶ βραδυνόντων αὐτῶν καὶ μελλόντων ἀντιμελλῆσαι καὶ ἀντιβραδύναι, τί ἔδει ἡμᾶς ὕπ' ἐκείνοις ταχέως ἢ ὑπακούειν αὐτοῖς; Comparandus est locus VII. 82. τῆς Λακεδαιμονίων ἀρχῆς — ἀπηλλάγημεν οὐδὲν προσῆκον μᾶλλον τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, id est μᾶλλον τι ἡμεῖς ὕπ' ἐκείνοις εἶναι ἢ ἐκείνους ὑφ' ἡμῖν.*

Pulcherrimus locus apud Thucydidem III. 13. triplici interpolatione inquinatus est. Proponam locum sordibus expurgatum: τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις, ὧς Λακεδαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἀπέστημεν σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γινῶναι, ἱκανὰς δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέψαι βουλομένους μὲν καὶ πάλαι, ὑμῶν δ' οὐ προσδεξαμένων κωλυθέντας. Ad προφάσεις adscripsit aliquis αἰτίας, nam πρόφασις apud Thucydidem semper est αἰτία id est causa, quum ἡ αἰτία apud eum sit crimen, ut III. 13. 7. καὶ τὴν αἰτίαν ἀποφεύξεσθε, ἣν ἔχετε. Hinc in libris legitur τοιαύτας προφάσεις [καὶ αἰτίας].

Ad σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γινῶναι adiectum est ὥς εἰκότως ἔδράσαμεν, quod et moleste abundat et loci συμμετρίαν et verborum concinnitatem corrumpit. Denique ad βουλομένους μὲν καὶ πάλαι adhaesit futile Scholion: ὅτ' ἔτι ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐπέψαμεν ὥς ὑμᾶς περὶ ἀποστάσεως, quod sumtum est ex libro III. 2. Λέσβος, — ἀπέστη ἀπ' Ἀθηναίων βουλευθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέξαντο. Scholion conceptum est εὐτελέσι ῥήμασιν et minime Θουκυδιδείοις, et pro περὶ ἀποστάσεως Thucydides dixisset περὶ ξυμμεμαχίας aut περὶ

μωρίας aut περὶ βοηθείας, sed non περὶ ἀποσάσεως. Remotis molestis additamentis elegantissime locus conceptus est.

Thucyd. III. 13. μὴ αὐτοὶ διαφθαῖναι ὑπ' ἐκείνων ἐν ὑσέρῳ ἀλλὰ προΠΟΙῆσαι. Mendosum est προποιῆσαι, sed quod Badham coniicit προαπολέσαι non multum arridet. Videor mihi repperisse Thucydidis manum e libro I. 33. 4. ἡμέτερον δ' αὖ ἔργον προερῆσαι — καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν. Iponendum enim arbitror ἀλλὰ προΤΕΡῆσαι, id est φθάσαι διαφθείραντες.

Thucyd. III. 13. 4. ὥς' οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν νεῶν εἶχειν. Apud Thucydidem εἰκός cum aoristo componitur futuri temporis notionem continente. Itaque Cχεῖν scribendum id est εἶχειν.

Thucyd. III. 13. 7. καὶ Ἀθηναίους ῥᾶον καθαιρήσετε. Aelius Dionysius ἐν τοῖς Ἀττικοῖς Ὀνόμασιν (apud Photium) annotavit: καθαιρήσετε οὐ καθελεῖτε. Θουκυδίδης. Quid attinebat, si exierit aliquis, talia notare? Quis nescit αἰρεῖν cum omnibus compositis et decompositis habere futurum αἰρήσειν? Nemo mireretur, apud Atticos quidem et veteres omnes. Sed vitiosa recentiorum συνήθεια pro αἰρήσω et αἰρήσομαι substituit ἐλῶ et λούμαι cf. *Var. Lect.* pag. 35. et doctus ἀττικισῆς aequalium errores et τὴν παρεφθορυῖαν λέξιν testimoniis Atticorum redarguebat. Non est dicendum καθελεῖτε, inquit, sed καθαιρήσετε, & est apud Thucydidem.

Thucyd. III. 15. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι — ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποίησαντο καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἵεναι ἐς τὸν Ἴσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ἵς ποιησόμενοι καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφικόμενοι. Inepta haec et ridicula verborum dispositio est, ut apud Gallicum Comicum:

d'amour mourir me font, marquise, vos beaux yeux.

Sed video verborum ordinem iam ab Herwerdeno esse restitutum, qui ὥς ποιησόμενοι transposuit post ἐποίησαντο καί. Sic optime coalescunt male dirempta ἔφραζον ἵεναι ἐς τὸν Ἴσθμὸν — καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφικόμενοι. Exciderant ex textu verba ὥς

ποιησόμενοι et in margine suppleta in alienam sedem immigrarunt.

Thucyd. III. 15. οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον, οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι — ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἀρρωσία τοῦ στρατεύειν. Frustra coniecit Badham ὀρρωδία pro ἀρρωσία. Socii non poterant *reformidare hanc militiam*, non enim erat bellum, sed citra periculum agri hostilis depopulatio. Recte explicuit locum Aelius Dionysius apud Suidam (ex Photio) v. Ἀρρωσία et in Bekkeri *Anecd.* pag. 446. 13. Ἀρρωσία τοῦ στρατεύειν: ἀντὶ τοῦ ἀπροθυμία. Imprimis huc facit locus Phrynichi in Bekk. *Anecd.* pag. 8. 3: οἱ Ἀθηνοὶ τὴν ἀρρωσίαν ἐπὶ τοῦ μὴ προθυμεῖσθαι μηδὲ ὀρμᾶν πρᾶξαι τιθέασιν. τὸ γὰρ ἀντικείμενον τῇ τοιαύτῃ ἀρρωσίᾳ Κρατῖνος εἶπεν ἐρρωσθαι οἶον προθυμεῖσθαι. Saepe eo sensu ἐρρωσθαι et ἐπερρωσθαι apud Thucydidem legitur. Ἀρρωσίαν eo sensu Thucydides dixit VII. 47. ἐβουλεύοντο — πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἀρρωσίαν et ἄρρωστος pro ἀπρόθυμος legitur VIII. 83. πολλῶν ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρην ἄρρωστότερον γενόμενον, id est ἥττον πρόθυμον, et sic optime inter se opponuntur: οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον, οἱ δὲ — ἦσαν ἐν ἀρρωσίᾳ τῷ στρατεύειν.

Thucyd. III. 16. οἷοί τε εἰσὶ μὴ κινεῦντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν [καὶ] τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπὶ δὴν ῥαδίως ἀμύνεσθαι. Eicienda est copula loci compositionem vitians.

Thucyd. III. 18. 3. οἱ δ' Ἀθηναῖοι — πέμπουσι — χιλίας ὀπλίτας ἑαυτῶν. οἱ δ' αὐτερέται πλεύσαντες [τῶν νεῶν] ἀφικνεῖται. Molestum τῶν νεῶν, quod quo referatur non habet, indicium est. Aelius Dionysius apud Suidam (ex Photio): αὐτερέται: — οἱ αὐτοὶ καὶ ἐρέται καὶ ὀπλῖται. Thucydides VI. 91. εἰ μὴ — στρατιὰν ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε, οἷσιν αὐτερέται κομισθέντες ὀπλιτεύσουσιν εὐθύς.

Thucyd. III. 20. 2. ἀπώκνησάν πως τὸν κίνδυνον μέγαν ἦν σάμενοι. Coniungenda sunt ἀπώκνησαν τὸν κίνδυνον, ut III. 30. 4 καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον.

Thucyd. III. 20. 3. ἔμελλον οἱ μὲν τινες ἀμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ
 ἰους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς [λογισμοῦ]. Recte Herwerden
 ισμοῦ delevit: non erat enim λογισμός sed ξυμμέτρησις.
 eterea scribendum τᾷ ἀληθοῦς.

Thucyd. III. 22. 2. διέχοντες πολὺ ἦσαν ὅπως τὰ ὅπλα μὴ
 κρούμενα πρὸς ἀλλήλα αἰσθησιν παρέχοι. Transpone: ὅπως μὴ
 ὅπλα κρούμενα.

Thucyd. III. 22. 4. κατέβαλε γάρ τις — κεραμίδα, ἣ πεσοῦσα
 ῥον ἐποίησεν. In optimo codice δοῦπον pro ψόφον legitur,
 id verum esse videtur. Quis enim pro notissimo ψόφον vetus
 poëticum δοῦπον substituisset? Hesychius: Δοῦπον: ψόφον.
 nophon *Anab.* II. 2. 19. θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν.

Thucyd. III. 22. 7. οἱ τριακόσιοι οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν εἰ
 δέοι. Herwerden reponerat Ἐπετέτακτο. Malim ΠΡΟCετέ-
 τετο, quod in tali re usitatius est et propter notum compen-
 m πρὸς facile excidit.

Thucyd. III. 23. 2. ὁ δὲ Διακομιζόμενος ἀεὶ ἵστατο ἐπὶ τοῦ
 λους τῆς τάφρου. Loco suo reponendum est ἀεὶ sic: ὁ δ'
 εἰ διακομιζόμενος ἵστατο. Exciderat enim ante ΔΙ et in mar-
 e suppletum in alienam sedem irrepsit. cf. I. 11. μέρει τῷ
 παρόντι. I. 22. περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων I. 97. Πελοποννησίων
 ἀεὶ προστυγχάνοντας. III. 11. τῶν ἀεὶ προεσώτων. III. 37.
 ἀεὶ λεγομένων. III. 38. τῶν ἀεὶ ἀτόπων. III. 77. τὰς ἀεὶ
 ηρούμενας. IV. 68. τῶν Ἀθηναίων ἥδη ὁ ἀεὶ ἐντὸς γιγνόμενος
 ρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος, qui locus nostro simillimus est.

Thucyd. III. 24. ἐχώρουν — τὴν εἰς Θήβας φέρουσιν ὁδὸν —
 ἔχοντες ἥκιστα σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τραπέσθαι.
 bitanter Herwerden „malim ἥκισ' ἄν.” Sed nulla est in his
 io aut dubitatio, quia ἄΝ nullo modo abesse potest. Sae-
 sime ἄν intercidit post μάλισα, ἥκισα, κάλλισα et sim., quo-
 m ΜΑΛΙCΤᾶ scribebatur et librarii lineolam (id est N)
 pligebant.

Thucydides III. 24. 3. scripserat: *οἱ μὲν δὴ τῶν Πλαταιῶν ἄνδρες οὕτως ἐτάβησαν*. Ad οὕτως adscripsit aliquis ὑπερβάντες, quod nunc inepte textui adhaesit sic: οὕτως [ὑπερβάντες] ἐσώθησαν. Sumsit ex cap. 20, ἐπιβουλεύουσιν — ὑπερβῆναι τὰ τεῖχη τῶν πολεμίων.

Thucyd. III. 26. *οἱ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ τὰς ἐς τὴν Μυτιλήνην τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδα* [ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος προτάξαντες], αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν [καὶ οἱ ξύμμαχοι] ἐσέβαλον. Pannus male assutus est ex cap. 16. 3. ναυτικὸν παρεσκεύαζον — καὶ ναύαρχον προέταξαν Ἀλκίδα. Qui haec interpolavit non intellexerat illud ipsum inesse in ἀπέστειλαν Ἀλκίδα ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα.

In sqq. expunge καὶ οἱ ξύμμαχοι importunissimo loco interpositum inter ἐς τὴν Ἀττικὴν et ἐσέβαλον, quae disiungi non possunt. Praeterea Λακεδαιμόνιοι (non Πελοποννήσιοι) καὶ οἱ ξύμμαχοι dicendum est, quia socii ἐν τοῖς Πελοποννησίοις continentur.

Thucyd. III. 27. 3. *Μυτιληνenses κατὰ ξυλλόγους γιγνόμενῃ ἢ τὸν σῆτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερόν* — ἢ αὐτοὶ συγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους [ἔφασαν] παραδώσειν τὴν πόλιν. Thucydidem zeugmate usum esse declarat particularum ἡ — ἡ collocatio. Saepissime Graeculi in zeugmate id quod eleganter omissum est admodum ineleganter inserunt de suo.

Thucyd. III. 30. ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην πρὶν ἐκπύσους γενέσθαι ὥσπερ ἔχομεν. Maneo in vetere sententia ἡμᾶς esse delendum. Herwerden retinens ἡμᾶς annotat: „*Classen comparat* IV. 118. 1. VI. 22. 1.” Illo loco legitur: δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον, hoc loco: ὀπλίτας — πολλοὺς μα δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν. Sed uterque locus, ut vides, nihil facit ad rem. Cf. Aristoph. *Equitt.* vs. 1311.

ἦν δ' ἀρέσκη ταῦτ' Ἀθηναίοις καθῆσθαι μοι δοκεῖ
ἐς τὸ Θησεῖον πλεούσας ἢ ἔπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν.
et in *Vespis* vs. 270:

ἀλλὰ μοι δοκεῖ πάντας ἐνθάδ', ὦνδρες,
ἄδοντας αὐτὸν ἐκκαλεῖν.

Graeculi mirantes accusativum ἐκπύσους de suo ἡμᾶς addunt.

Thucyd. III. 30. πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὐρήσομεν κατὰ μὲν ασσαν καὶ πάνυ, ἥ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἄν τινασι πολέμιον καὶ ἡμῶν ἢ ἀλκὴ τυγχάνει μάλιστα οὔσα. Varie videntur verba μάλιστα οὔσα, quae mihi quidem sanissima videntur: sensus est *qua parte nos valemus maxime*, nam draginta navium classem habebant.

Thucyd. III. 31. in libris est: παρήνουν — τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ἔσων κατχλαβεῖν τινά — ὅπως ἐκ πόλεως ὀρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀπὸ τῆς ἑσέως — καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην μεγίστην οὔσαν Ἀθηναίων ὑφέλωσιν καὶ ἅμα ἣν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς δαπάνη σφίσι γίγνηται. is est Thucydides qua solet modorum enallage et ita scripsit: — ἀπὸ τῆς ἑσέως καὶ τὴν πρόσοδον — ὑφέλωσιν καὶ ἅμα — δαπάνη γίγνηται. Pendent ex ὅπως et futurum ἀποσῆσουσιν et praesens secundus ὑφέλωσιν et praesens coniunctivi γίγνηται. ratus Graeculorum aliquis ὅπως ἀπὸ τῆς ἑσέως καὶ ὑφέλωσιν, de ἣν addidit, καὶ ἣν ὑφέλωσιν et locum misere corrupit. et Classeu ἣν expunxit, quod nasci non potuit nisi in praesentibus ὅπως ἀποσῆσουσιν olim scriptum fuisset.

In fine loci legendum: καὶ ἅμα ἣν ἐφορμῶσι σφίσι δαπάνη αὐτοῖς γίγνηται. Perspicuum est σφίσιν esse τοῖς Λακεδαιμονίοις, αὐτοῖς τοῖς Ἀθηναίοις. Eodem sensu de re eadem cap. 33. 3. Ἰσος δ' ἐνόμισεν — ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι ἡναγκάσθησαν τόπεδον ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν.

Thucyd. III. 32. 3. ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν ἐάν εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομένους οὔτε πολέμιους. et Herwerden διαφθείρει correxit. Dicebant enim aut οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῖς ἄνδρας διαφθείρῶν aut quod idem εἰ ἄνδρας διαφθείρεις.

Thucyd. III. 33. 2. μέγα τὸ δέος ἐγένετο μὴ παραπλέοντες οἱ Πελοποννήσιοι — πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. Quid vult ἅμα in ἅμα προσπίπτοντες? Emendandum esse censeo: οἱ Πελοποννήσιοι — πορθῶσιν ἅμα παραπλέοντες τὰς πόλεις.

cf. IV. 2. 3. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κορκυραίων ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν πόλει ἐπιμεληθῆναι et III. 7. 2. καὶ παραπλέουσαι αἱ νῆες τῆς Λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν. et VI. 88. τοὺς Ἰταλιώτας ἅμα παραπλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν. Pro παραπλέοντες; errore natum est προσπίπτοντες et vera lectio in margine adscripta in alienam sedem irrepsit.

Thucyd. III. 34. 3. τὸν Ἰππίαν ὕσερον ἐσαγαγὼν, ὥσπερ ἐσπείσΑτο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν ξυλλαμβάνει καὶ κατατοξεύει. Requiritur plusquamperfectum ὥσπερ ἔσπειCTO, ut ὥσπερ εἶρητο, καθάπερ ξυνέκειτο, et sim. Cf. III. 111. οἱ Μαντινῆς καὶ οἱ ἐσπείσ.

Thucyd. III. 35. Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει [τὸν Λακεδαιμόνιον] κεκρυμμένον. Potuitne alieniore loco emblemata inseri! Σάλαιθος quis esset semel et iterum in praecedentibus dixerat

Thucyd. III. 36. 5. καὶ κείνοις ἐνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλεον τῶν πολιτῶν αὐθὶς τινὰς Cφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσασθαι. Male repetita literula est et τινὰ Cφίσιν emendandum. cf. III. 2. εἰ μή τις προκαταλήψεται. IV. 68. ἔφασαν — εἰ μὴ πείσεται τις αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι et frequens in foederibus βοηθεῖν ἰσχύς τις ἐπ' αὐτοὺς ἴη. In his τινές significat nonnulli, quod de pauculis dicitur, pronomen τις indefinitum est ut in
ὥδε δὲ τις ἐρέει.

Similiter III. 111. καὶ τινὰς αὐτῶν τῶν στρατηγῶν — ἡκέντιστι TIC νομίσας καταπροδίδοσθαι σφᾶς, non de uno dicitur sed ἀορίσως accipiendum.

Thucyd. III. 37. πολλάκις — ἔγνων δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατον ἐστὶν ἐτέρων ἄρχειν. Nota et frequens. Attica haec compositio est pro ἔγνων ὅτι δημοκρατία ἀδύνατόν ἐστιν. Sed quia vitiose sic dicitur emendandum est ἀδύνατος.

Thucyd. III. 38. θαυμάζω δὲ καὶ ὅστις ἔσαι ὁ ἀντερῶν καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν τὰς μὲν Μυτιληναίων ἀδικίας ἡμῖν ὠφελίμους οὕτως, τὰς δ' ἡμετέρας συμφορὰς τοῖς συμμάχοις βλάβας καὶ σαμένους. Cleon utitur τῇ εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῇ. Qui Mytilenensium causam suscepturus est, inquit, ea debet argumentis probare

iae manifesto absurda sunt, primum τὰς Μυτιληναίων ἀδικίας εἶναι ὠφελίμους οὕτως, idque revera absurdum est: deinde τὰς μετέρας ξυμφορὰς τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθιστάμενας, quod ut manifesto absurdum esse dicatur non apparet. Nempe οἱ ἱμμαχοι non sunt οἱ δουλεύοντες, sed, ut Lesbii, ἐλεύθεροι καὶ ὑτόνομοι καὶ οὐκ ἀρχόμενοι, qui Atheniensium praesidio niteantur et libertatem suam tutabantur. Fuerunt igitur qui οὐκ ἐκ τοῦ οὐδὲν τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθιστάμενας sed nihil sic proficitur. Equidem in verbis τὰς ἡμετέρας ξυμφορὰς legendum inesse suspicor et tribus literulis expunctis legendum esse: ΤΑ Δ' ἡμέτερα ξύμφορα τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθιστάμενας, id est τὰ ἡμῖν ξυμφέροντα, τὰ ἡμᾶς ὠφελοῦντα, quae nobis prosint ea sociis nostris obesse, sive: quae nobis emolumentum afferant ea sociis detrimentum afferre. Nempe iis sociis, qui Atheniensium praesidio essent tuti, ut Mytilenenses. Audi Cleonem ap. 39. ἀποφανῶ Μυτιληναίους μάλιστα δὴ μίαν πόλιν ἡδίκηκότας ἡμᾶς — οἷτινες — νῆσον ἔχοντες μετὰ τειχῶν καὶ κατὰ θάλασσαν μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πολεμίους (ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ οὐκ ἀφρακτοὶ ἦσαν πρὸς αὐτούς) αὐτόνομοί τε τιμωρῶντες καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα ὑφ' ἡμῶν τοιαῦτα εἰργάσαντο. Et post pauca: παράδειγμα δὲ αὐτοῖς οὕτε αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ γέγοντο, ὅσοι ἀποσάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν οὕτε ἡ παροῦσα ὑδαμονία παρέσχευεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινὰ. et iterum: εἰρήνην δὲ Μυτιληναίους καὶ πάσαις μηδὲν διαφερόντως τῶν ἄλλων ὑφ' ἡμῶν τετιμῆσθαι καὶ οὐκ ἂν ἐς τόδε ἐξύβρισαν. Itaque Mytilenenses sub Atheniensium tutela liberi suis legibus utentes et felices vivebant et quo magis res Atheniensium florebant eo magis erant in tuto. Praeterea Athenienses multos iis et magnos honores habebant et a Cleone dicuntur τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα καὶ διαφερόντως τετιμῆσθαι. Fatentur ipsi III. 9. 2. ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ' αὐτῶν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφιστάμεθα. Hinc igitur absurdum est demonstrare velle, ὅτι τὰ τοῖς Ἀθηναίοις ξυμφέροντα τοὺς ξυμμάχους βλάπτει.

Τὰ ἡμέτερα ξύμφορα dictum est ut V. 98. τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ, cui ibi opponitur τὸ ἡμῖν χρήσιμον. Plane eodem sensu dicitur τὰ ἡμέτερα ξύμφορα et τὰ ἡμῖν ξυμφέροντα et τὰ ἡμᾶς ὠφελοῦντα et τὰ ἡμῖν χρήσιμα et τὰ ἡμῖν ξυμφόρως ἔχοντα.

Denique revocanda est scriptura librorum θυμαζω δὲ καὶ

ὅσις ἔCTAI ὁ ἀντερῶν pro ἐσίν, quod Herwerden substituit praeter Cleonis sententiam.

In iis, quae continuo praecedunt: Ἀμύνασθαι δὲ τῷ ταθεῖν ὅτι ἐγγυτάτῳ κείμενον ἀντίπαλον μάλιστα τὴν τιμωρίαν λαμβάνει, aegre desidero articulum TO ἀμύνασθαι aut τὰμύνασθαι.

Thucyd. III. 38. 5. μετὰ καινότητος λόγου ἀπατᾶσθαι ἄριστοι. Aut iocose aut cum acerba ironia ἄριστος componitur cum verbis rem ridiculam aut turpem significantibus, ut λαλεῖν ἄριστος. In Bekk. *Anecd.* p. 29. 9. annotatur: ἄριστος κλέπτειν, ἄριστος λωπιδνεῖν. Comicus incertus apud Photium v. Παράσασις.

ἄνδρες Ἑλλήνων ἄριστοι καταβαλεῖν παράσασιν.

Sic acerbe Cleon dixit: ἐξαπατᾶσθαι ἄριστοι.

Thucyd. III. 38. 6. *Cleon Athenienses increpans*: μάλιστα μὲν, inquit, αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος βουλόμενος δύνασθαι, εἰ δὲ μή, ἐνταγωνιζόμενοι τοῖς λέγουσι μὴ ὕπεροι ἀκολουθῆσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ, ὁξέως δ' ἔτι λέγοντος προεπαινέσαι. Nihil est ab Atheniensium natura et a Cleonis sententia alienius quam προεπαινέσαι. Tatatum est verbum importunum sed adhuc frustra. Videor mihi Thucydidis manum reperisse, vel potius collegisse ex iis quae Socrates dicit in Platonis *Gorgia* pag. 454. c. τοῦ ἐξῆς ἕνεκα περαίνεσθαι τὸν λόγον ἐρωτῶ, οὐ σοῦ ἕνεκα ἀλλ' ἵνα μὴ ἐθιζόμεθα ὑπονοοῦντες προαρχάζειν ἀλλήλων τὰ λεγόμενα. Viden quam haec ad amussim conveniant cum loco Thucydidis, qui et ipse dixerat: ὁξέως δ' ἔτι λέγοντος προαρχάζειν.

Thucyd. III. 39. 4. εἴωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραγία ἔλθῃ ἐς ὕβριν τρέπειν. Hic locus apud Clementem Alexandr. *Strom.* VI. pag. 618 d. sic laudatur: ὁ Θουκυδίδης ἐν ταῖς ἱστορίαις· εἰώθασι δὲ οἱ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, φησὶν, οἷς ἂν μάλιστα καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραγία ἔλθῃ ἐς ὕβριν τρέπεσθαι. Φίλιςτος μιμεῖται λέγων· εἰώθησι γὰρ μάλιστα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκῆτως εὖ πράσσοντες εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. Sine controversia scriptura librorum nostrorum genuina est et θουκυδίδειος, et diversae lectiones apud Clementem non ex antiquis libris fluxerunt sed ex correctorum interpolatione natae sunt.

Quod ad hunc locum annotavit Scholiasta: ἡ παρ' ἀξίαν τιμὴ νόρμῃ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται, sumtum est ex Demosthene pag. 16. 1. τὸ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ ὃ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται.

Thucyd. III. 39. 6. πάντες γὰρ ἡμῖν γε ὁμοίως ἐπέθεντο, οἷς ἐξῆν ὡς ἡμᾶς τραπομένοις νῦν ΠΑΛΙΝ ἐν τῇ πόλει εἶναι. sensu vacuum est πάλιν. Herwerden πάντα substituit comparans VIII. 95. Εὐβοία γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλημένης τῆς Ἀττικῆς πάντα ἦν, et Herodotum III. 157. VII. 156. sed non sunt haec similia nec quod apud Demosthenem est noto loco πάντ' ἐκεῖνος (Philippus) ἦν αὐτοῖς, *instar omnium*. Si audendum est aliquid in lectione manifesto corrupta correxerim: οἷς γε ἐξῆν — νῦν ΤΑ ΠΡΩΤΑ ἐν τῇ πόλει εἶναι. Notum est εἶναι τὰ πρῶτα *principem in civitate locum obtinere*. Recte admonet Herwerden: „*magnum aliquod praemium fidelitatis a Cleone memorari probabile est.*” Non erat autem maius praemium quam sublati propter defectionem principibus τὰ πρῶτα ἐν τῇ πόλει εἶναι. Comparandus est Herodotus VI. 100. ἐὼν τῶν Ἑρετριέων τὰ πρῶτα. et IX. 78. Αἰγινητέων (ἐὼν add.) τὰ πρῶτα. et Aristophanes in *Ranis* vs. 421.

καὶ τὴν τὰ πρῶτα τῆς ἐκεῖ μοχθηρίας.

et Euripides in *Medea* vs. 912.

οἶμαι γὰρ ὑμᾶς τῆσδε γῆς Κορινθίας
τὰ πρῶτ' ἔσεσθαι.

Thucyd. III. 39. 7. εἰ — τοῖς ἐκοῦσιν ἀποσᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας ΠΡΟΘΗΣΕΤΕ. Unice verum est ΠΡΟΘΗΣΕΤΕ. Semper in ea re προτιθέναι ponitur (ut Latine *proponere*) et πρόκειται ζημία et ζημίαν προδεικνύει. cf. 44. 3. θάνατον ζημίαν προθεῖσιν. et 45. 1. πολλῶν θάνατος ζημία πρόκειται. et 47. 3. προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζημίαν τοῖς τε ἀδικοῦσι κεῖσθαι καὶ τοῖς μή, in quibus verbis κεῖσθαι vitiose est additum. Προδεικνύει ut προσείειν aut proprie dicitur προσείειν, προδεικνύναι, θαλλὸν ἢ τινὰ καρπὸν, aut figurate προσείειν φόβον, προδεικνύει ζημίαν, ut luculenter ostendit Ruhnkenius ad Timaeum v. Ἄλλος.

Thucyd. III. 40. 1. ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ ἐβλάψαν, εἰδότες δ'

ἐπεβούλευσαν. Vitiosa haec verborum compositio est pro: οὐ γὰρ ἄκοντες ἔβλαψαν, εἰδότες δέ. Vera lectio videtur haec esse: Ἐκόντες μὲν γὰρ ἔβλαψαν, εἰδότες δέ κτέ. *Nulla venia digni sunt*, inquit, ἔβλαψαν γὰρ ἐκόντες. Postquam facili errore, cui similem supra videmus, Ἐκόντες in Ἄκοντες corruptum esset, inseruit aliquis οὐκ, ut aliqua sententia inesset.

Thucyd. III. 40. 3. πρὸς τοὺς — ἐξ ἀνάγκης καθεστῶτας αἰ ΠΟΛΕΜΙΟΥΣ. Thucydides dicere solet αἰ ΠΟΤΕ πολεμίους, quod cur facile excidere potuerit perspicuum est

Thucyd. III. 40. 6. οἱ μὴ ξὺν προφάσει τινὰ κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται καὶ διόλλυνται. Optime correctum est a Stahlio ἐπεξέρχονται καὶ διολλύναι. Scholiasta: οἱ ἀδικοῦντές τινα χωρὶς αἰτίας, τουτέστιν ἄνευ τοῦ προηδικῆσθαι, σπουδάζουσιν ἀπολέσθαι τοὺς δι' ἐναντίας ubi perspicuum est ἀπολέσαι emendari oportere. Scholiasta alius: οἱ μὴ πρότερον ἀδικηθέντες, ἐπιχειρήσαντες δὲ ἀδικῆσαι πρότερόν τινας ἐπιμένουσιν ἕως ἂν ἀπολέσωσιν αὐτούς.

Thucyd. III. 40. 7. μὴ μαλακισθέντες πρὸς τὸ παραυτίκα μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος ΠΟΤΕ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες. Multo acrius ac melius est τότε pro ποτέ: ponitur enim τότε de timore aut periculo, cuius recens in auditorum animis memoria haeret.

Thucyd. III. 42. 5. χρή δὲ — τὴν σώφρονα πόλιν τῷ τε πλεῖστα εὖ βουλευόντι μὴ προστιθέναι τιμὴν κτέ. Herwerden: „malim cum Weiliio: τῷ τε πλεῖστα συμβουλευόντι.” sed alienum est a loci sententia πλεῖστα, pro quo emendaverim τῷ τε ἌΡΙCΤΑ συμβουλευόντι.

Thucyd. III. 42 6. ὁ μὴ ἐπιτυχὼν ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ [χαριζόμενος τι καὶ αὐτός] προσάγεσθαι τὸ πλῆθος. Krueger, cuius multae sunt acutissimae observationes, optime animadvertit verba χαριζόμενος τι καὶ αὐτός esse interpretationem verborum τῷ αὐτῷ. Praeedit enim: ὁ κατορθῶν ἤκισ' ἂν — πρὸς γνώμην τι καὶ πρὸς χάριν λέγοι. Itaque τῷ αὐτῷ est τῷ πρὸς χάριν τι λέγειν sive χαριζόμενος τι καὶ αὐτός.

Thucyd. III. 43. 4. ferebatur in libris: *χρὴ δὲ πρὸς τὰ μέγιστα ἰ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι ἡμᾶς περαιτέρω προνοοῦντας λέγειν ὧν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούντων.* Ridiculus error ἀξιοῦντι pro iοῦν τι imposuit Scholiastae, qui serio interpretatur: τὸ δὲ αἰ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι." ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀξιώμασι ἰ ἐπιτηδεύμασιν. Hoc demum est interpretari!

Thucyd. III. 43. 5. νῦν δὲ — σφαλέντες τὴν τοῦ πείσαντος ὥμην ζημιοῦτε καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν εἰ πολλὰ οὔσαι νεξήμαρτον. Non video quo pacto εἰ in tali sententia locum habere possit. Requiro ΑΙ (αἰ) πολλὰ οὔσαι κτέ.

Thucyd. III. 45. πολλῶν θάνατος ζημία πρόκειται καὶ οὐκ ἴσων ἴδε [ἀλλ' ἐλασσόνων] ἀμαρτημάτων. Herwerden: „ἀλλ' ἐλασσόνων *adesse malim.*” Prorsus assentior. οὐκ ἴσον in utramque partem accipitur ut sit aut μεῖζον aut ἔλαττον, et utro sensu datur cuiusque loci sententia declarat. Eadem ratio est in *χ ὅμοιον, οὐδὲν ὅμοιον*, ut in illo:

post mihi non simili poena commissa luetis.

Thucyd. III. 47. σκέψασθε ὅσον ἂν — ἀμάρτοιτε Κλέωνι ΠΕΙ-
μενοι. Perpetuo confunduntur in Codicibus Mss. πειθόμενος, *πυθόμενος* et *πυθόμενος*. Quid sit ubique verum cuiusque loci ratio declarat. Hoc loco *πειθόμενοι* requiritur. Idem mendum apud Thucydidem saepe iam correctum pluribus aliis locis est ihuc corrigendum.

Thucyd. III. 47. 2. τὸ πλῆθος ξύμμαχον ἔχοντες [ἐς πόλεμον] γέρχεσθε. Sic Herwerdenus. Melius Badham: ἐς πόλεμον ἔρ-
χεσθε. Amat Thucydides dicere ἰέναι ἐς πόλεμον, ἐς χεῖρας, ἐς ἀχην, ἐς ξυμμαχίαν, ἐς λόγους et sim. Frequens est apud eum ἐς πόλεμον ἰέναι pro ἐς πόλεμον καθίστασθαι.

Eodem modo erratum est IV. 25. ὡς εἶδον — ὡς οἱ Λεοντῖνοι φίλιν — ἐς τιμωρίαν ἔπέρχονται, imo vero ἔρχονται.

Thucyd. III. 47. 5. πολλῷ ξυμφορώτερον ἡγοῦμαι — ἐκόντας ἡμᾶς ἀδικηθῆναι ἢ δικαίως οὕς μὴ δεῖ διαφθεῖραι. Nimis hoc quidem durum est et odiosum auditu. Sed videtur Diodotus

id aliquo temperamento lenivisse et ita dixisse: ἡμᾶς ἀδικηθῆναι
 TI ἢ δικαίως κτέ. Sequens H absorbsit praecedens TI.

Thucyd. III. 48. 2. ὅσις γὰρ εὖ βουλευέται πρὸς τοὺς ἐναντίους
 κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών. Non de uno
 homine haec dicuntur sed de duobus natura et ingenio diversa.
 Itaque supplendum: ἢ Ὁ μετ' ἔργων ἰσχύος ἀνοία ἐπιών.

Thucyd. III. 49. 3. ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη ὥς
 ἡσθιον ἅμα ἐλαύνοντες. Legendum est τοσαύτη.

Thucyd. III. 51. 2. ἐς Πελοποννησίους ὅπως μὴ ποιῶνται ἐκ
 πλους αὐτόθεν λαμβάνοντες τριήρων οἶον καὶ τὸ ΠΡΙΝ γένεσθαι.
 Pro πρίν emendandum πρῶην: *nuper* enim id factum erat vide
 II. 93. et πρίν de longiore temporis intervallo usurpari solet.

Thucyd. III. 52. Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον ΟΥΔΕ δυνά-
 μενοι πολιορκεῖσθαι ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις. Haec ita di-
 cuntur quasi duplex esset causa cur deditionem fecerint, non
 simplex et una. Abiicienda sunt verba οὐδὲ δυνάμενοι πολιορ-
 κεῖσθαι. Visne scire unde huc venerint? Inspice lib. II. 70. ἢ
 Ποτειδαῖᾱται ἐπειδὴ οὐκέτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν ἀλλὰ
 — ὁ σῖτος ἐπελελοίπει.

Post pauca rectissime Herwerden emendavit τοὺς ἀδικοῦΝΤΑΣ
 κολάζειν pro τοὺς ἀδίκΟΥΣ.

Thucyd. III. 52. 3. ἐν ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος δικαστῆ
 — ἀφίκοντο. ἐλθόντων δὲ [αὐτῶν] κατηγορία — προὔτεθη. Boni
 scriptores in talibus languidum et iners et inutile αὐτῶν omit-
 tere solent, sed magistelli sedulo inferciunt de suo.

Thucyd. III. 52. 4. ἡρώτων δ' αὐτοὺς τοσοῦτον [μόνον]. Athe-
 nienses in ea locutione μόνον omittere solent.

Thucyd. III. 53. 2. ΠΡΟκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ ΠΡΟγεγεν-
 μένης ἢ χρὴ ἀντειπεῖν. Legendum Κατηγορίας, ut cap. 52 4.
 ἐλθόντων δὲ κατηγορία μὲν οὐδεμία προὔτεθη. Vides unde molestia
 praepositio adhaeserit.

Thucyd. III. 53. 4. δέδιμεν οὐχὶ μὴ προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς
 μετὰς ἡσους εἶναι τῶν ὑμετέρων ἔγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ
 ἢ ἄλλοις χάριν φέροντες ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καθισώμεθα.
 Herwerden pro φέροντες substituit φερόντων. et addit: „intellige
 μῶν.” quod nemo facile probabit quia et durissimum est et
 ine exemplo dictum. Suspicio lacunam subesse et post φέρον-
 tes nonnulla excidisse, veluti: μὴ ἄλλοις χάριν φέροντες (κρίνητε,
 ἡμεῖς δὲ) ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καθισώμεθα.

Thucyd. III. 54. 2. Φαμέν γὰρ — εἰ μὲν ὡς πολέμιους ἐρω-
 ᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς μὴ εὖ παθόντας, φίλους δὲ νομίζοντας
 αὐτοὺς ἀμαρτάνειν μᾶλλον [τοὺς] ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. Spurious
 esse et insiticiū αὐτούς, optime declarabit recta oratio: φίλους
 δὲ νομίζοντας αὐτοὶ ἀμαρτάνετε μᾶλλον ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντες. nam
 coniuncta sunt ἀμαρτάνετε ἐπιστρατεύσαντες, quod idem est at-
 que ἀδικεῖτε ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντες.

Planissime confirmat hanc suspicionem Scholiastae interpre-
 tatio: εἰ δὲ ὡς φίλους καταιτιᾶσθαι βούλεσθε ἑαυτοὺς αἰτιᾶσθε.
 ἡμεῖς γὰρ πρότεροι ἡδίκησατε καθ' ἡμῶν μετὰ τῶν συμμάχων
 Θηβαίων ἐπιστρατεύσαντες.

Thucyd. III. 56. 3. εἰ γὰρ τῷ αὐτίκα [χρησίμῳ] ὑμῶν τε καὶ
 ἐκείνων πολέμῳ τὸ δίκαιον λήψεσθε. Badham delevit χρησίμῳ.
 Eadem erat Bakii mei sententia, quam veram esse existimo,
 nam si praecessisset τῷ αὐτίκα χρησίμῳ τὸ δίκαια λήψεσθε,
 inepte adderetur: φανεῖσθε — τὸ συμφέρον μᾶλλον θεραπεύοντες,
 quoniam prorsus idem est τὸ χρήσιμον et τὸ συμφέρον.

Thucyd. III. 56. 4. δίκαιον ἡμῶν τῇC νῦν ἀμαρτίαC, εἰ ἄρα
 ἡμάρτηται, ἀντιθεῖνχι τὴν τότε προθυμίαν. Corrigendum: ΤΗΙ
 νῦν ἀμαρτίAI, et supplendum: εἰ ἄρα (τι) ἡμάρτηται, namque
 non est Graecum ἡ ἀμαρτία ἡμάρτηται.

In sqq. multum arridet Badhami coniectura: τὰ ξύμφορα
 πρὸς τὴν CΦICIN αὐτοῖς ἀσφάλειAN πράσσοντες, pro τὴν ἔφοδον
 αὐτοῖς ἀσφάλειαν, quod prorsus sensu caret.

Thucyd. III. 57. 4. καὶ ΠΕΡΙεώσμεθα ἐκ πάντων Πλαταιῆς
 — ἐρήμοι καὶ ἀτιμώρητοι. et cap. 67. 6. καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λό-

γοις ΠΕΡΙΩσθῶμεν ἐν ὑμῖν. Emendandum est ΠΑΡΕώσμεθα et ΠΑΡωσθῶμεν. Demosthenes pag. 23. 14. παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τριούτεν. et pag. 635. 13. ὅλως γὰρ ἡγήσονται παρεῶσθαι μὲν αὐτοί, πρὸς Κερκυβλέπτην δ' ἀποκλίνειν ὑμᾶς. Cf. quae scripsimus in *Var. Lectt.* pag. 160.

Thucyd. III. 58. θεῶν ἕνεκα τῶν ξυμμαχικῶν ΠΟΤΕ γενομένων, etiam hic pro ποτέ reponendum est τότε, quoniam de certo tempore haec dicuntur, nempe de Plataeensi proelio.

Thucyd. III. 59. οὔτε ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀλλοτρίας ἕνεκα ἔχθρας [μὴ αὐτοὺς ἀδικηθέντας] διχθεῖραι. Bis idem dicitur primum θουκυδιδείως, deinde vulgari sermone τοῖς ἐπιτυχῶσι δνόμασιν, et dubitabimus alterum tollere?

Thucyd. III. 61 2. ἡμεῖς δ' αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα πρῶτον ὅτι — οὐκ ἡξίουں οὗτοι — ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν. Legendum ὅτε pro ὅτι, nam requiritur significatio temporis, ex quo primum odia nata sunt. Si causas inimicitiarum indicare voluisset scripsisset πρῶτον ΜΕΝ ὅτι.

Thucyd. III. 52. 3. ὅπερ ἐστὶ νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονεστάτῃ ἐναντιώτατον, ἐγγυτάτῳ δὲ τυράννου, quoniam eo sensu τὸ σωφρονεστάτῃ dicitur, non τὸ σωφρονέστατον, multum arridet Herwerdeni coniectura τῷ σώφρονι πάντων ἐναντιώτατον. Similiter dicitur τὸ φρόνιμον, τὸ κόσμιον et similia plura. Euripides *Hippol.* vs. 431. Φεῦ, Φεῦ, τὸ σωφρον ὡς ἀπανταχοῦ καλόν.

Thucyd. III. 62. 4. in libris est: καὶ ἡ ξύμπασα πόλις εἰς αὐτοκράτωρ οὔσα ἐαυτῆς τοῦτ' ἔπραξεν. Herwerden correxit: καὶ ΟΥΧ ἡ ξύμπασα πόλις ΟΥΔ' αὐτοκράτωρ οὔσα ἐαυτῆς. Recte οὐχ inseruit sed οὐδ' omissum oportuit. Non aliter enim ἡ ξύμπασα πόλις id facere potuit nisi αὐτοκράτωρ οὔσα ἐαυτῆς.

Thucyd. III. 62. 5. καὶ τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως ξυνελευθεροῦμεν ἵπποτε παρέχοντες καὶ παρασκευήν. Stulta lectio est ἵππους, dixisset saltem ἵππέας. Sed verum videtur ἵππων παρέχοντες. ut I: 62. διακείαν ἵππον, et sic passim. Qui ἵππεας

alet comparato II. 12. Βοιωτοὶ δὲ — τοὺς ἰππέας παρείχοντο.

Thucyd. III. 63. 2. οὐκοῦν χρῆν — μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν
λοις ὑπάρχον γε ὑμῖν, εἴ τι καὶ ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' Ἀθη-
νῶν, τῆς τῶν Λακεδαιμονίων τῶνδε ἤδη ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίας
γενημένης. Impedita est huius loci structura et sententia,
iae qualis fuerit satis apparet, sed in his verbis non continetur.
ntentia duce corrigendum et explendum existimo in hunc
odum: παρέχον γε ὑμῖν — τῆς τῶν Λακεδαιμονίων — ξυμ-
μαχίας γεγενημένης (μετέχειν). Frequens est apud Herodotum

Thucydidem impersonale παρέχει *facultas est, copia est, lata occasio est*, ut apud Herodotum V. 49. παρέχον (ὑμῖν)
ς Ἀσίης πάσης ἄρχειν εὐπετέως, et apud Thucyd. V. 14.
λῶς παρασχόν. et V. 60. κάλλιον παρασχόν. et I. 120. εὖ
παρασχόν, ad quem locum Scholiastae annotatiuncula est nul-
is pretii, quae (quod mireris) totidem verbis scripta legitur
λέξει Photiana v. Εὖ παρασχόν: ἀντὶ τοῦ εὖ παρασχόντος·
λον δὲ τοῦ δαίμονος ὃ ἐσι δωρησαμένου τὴν νίκην. Ad haec
isistophanes dixerit:

ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν Φρενῶν.

Thucyd. III. 64. 3. ξυγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον Αἰγινήτας καὶ
λους τινὰς τῶν ξυνομοσάντων [ἢ διεκωλύετε]. Non tantum frigi-
um et insulsum hoc additamentum est, sed etiam ineptum et
surdum. Significat enim καὶ κατεδουλοῦσθε καὶ διεκωλύετε,
ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἥττον, ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον, quo nihil est a The-
norum sententia alienius.

Thucyd. III. 65. ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐν σπονδαῖς καὶ ἱερομηνίαις ἐπὶ
ν ὑμετέραν πόλιν. Herwerden et Meineke ἱερομηνία, recte.
era lectio superest cap. 56. 2. ἐν σπονδαῖς καὶ προσέτι ἱερομη-
α, unde haec repetita sunt.

Thucyd. III. 66. τεκμήριον δέ· [ὥς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν]
ἵτε γὰρ ἡδικήσαμεν οὐδέναι. Emblema expunxit Meineke, et
lim Valckenarius in annotatione Ms. Notissima haec composi-
tio est: σημεῖον δέ, τεκμήριον δέ, μαρτύριον δέ sequente γάρ.

Thucyd. III. 66. 3. τὴν τε λυθεῖσαν ὁμολογίαν καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον καὶ τὴν περὶ αὐτῶν [ἡμῖν μὴ κτενεῖν] ψευθεῖσαν ὑπόσχεσιν. Praecedit ὑποσχόμενοι — μὴ κτενεῖν (libri utrobique de more κτείνειν), quo manifestior est interpolatio.

Thucyd. III. 68. ὁπότε μὴ φαῖεν ἀπάγοντες ἀπέκτειναν, imo vero ἀπ'ΑΓαγόντες. Semper in his erratur.

Thucyd. III. 68. 2. διέφθειραν δὲ Πλαταιῶν μὲν αὐτῶν οἷα ἐλάσσους διακυσίων Ἀθηναίων δὲ πέντε καὶ εἴκοσιν [οἱ ξυνεπολιόρχητο]. Absurde dicitur *καὶ οὐκ ἐπιδιωχθεῖσαν* de iis, qui deditionem fecissent et essent in hostium potestate. Itaque Meineke et Herwerden coniecerunt: οἱ ξυνεπολιόρχητο, *οἱ καὶ οὐκ ἐπιδιωχθεῖσαν*. Sed quia perspicuum est Athenienses tum necatos fuisse milites praesidiarios, apparet οἱ ξυνεπολιόρχητο *αὐτοὶ* alienae manus esse additamentum ortum ex libr. II. cap. 78. αὐτοὶ δ' ἐπολιόρχητο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀγδὴκοντα. Ergo maior pars Atheniensium circiter quinquaginta et quinque audaci incepto evaserunt, caeteri post deditionem occisi sunt.

Thucyd. III. 68. 3. τὴν πόλιν ἐνιαυτὸν μὲν ΤΙΝΑ — ἔδοσαν ἐνοικεῖν· ὕστερον δὲ — ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη. Miror quo pacto Herwerden non receperit certam Meinekii emendationem ἐνιαυτὸν μὲν ἓΝΑ.

Thucyd. III. 69. ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι. Iones et eorum exemplo Tragici praepositiones ἐκ et πρὸς addunt passivis pro ὑπό, sed numquam huius rei in soluta oratione scriptoris Attici exemplum vidi et vehementer mihi huius loci scriptura suspecta est.

Thucyd. III. 70. 3. φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς τοῦ τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου. Scribendum: ἐκ τε τοῦ Διὸς τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου.

Thucyd. III. 84. totum caput sine controversia spurium est. Scholiasta: τὰ ὠβελισμένα οὐδενὶ τῶν ἐξηγητῶν ἔδοξε Θουκυδίδου.

αι· ἀσαφῇ γὰρ καὶ τῷ τύπῳ τῆς ἐρμηνείας καὶ τοῖς διανοήμασι
 λὺν ἐμφαίνοντα τὸν νεωτερισμόν. Verissima haec sunt. Sed
 de tandem ea male pedem huc intulerunt? Non premam
 spicionem quae mihi haec saepius consideranti in mentem
 ait. Suspikor esse locum Philisti, quem imitatore Thucy-
 lis et „*paene pusillum Thucydidem*” scimus fuisse. In aliquo
 iusto Codice locus ob argumenti quandam similitudinem in
 argine adscriptus videtur irrepsisse in Codices nostros, quos
 is constat omnes ex uno fonte fluxisse.

Non erant Thucydidis ἐξηγηταί, quorum paucas reliquias in
 holiis habemus, tam docti ut Philisti libros legisse existimari
 sint.

Thucyd. III. 88. 3. νομίζουσι δ' οἱ ἐκείνη ἄνθρωποι ἐν τῇ Ἱερᾷ
 ὁ Ἡφαιστος χαλκεύει. Valckenaer in annotatione Ms. totum
 um νομίζουσι δὲ — καὶ τὴν ἡμέραν καπνὸν spurium esse pu-
 et una litura delendum. Si Thucydidis haec sunt legendum
 letur ἐν τῇ Ἱερᾷ τὸν Ἡφαιστον χαλκεύειν, namque vulgatus
 lo absurdus est.

Praeterea ἐκεῖ pro ἐκείνῃ reponendum erit.

Thucyd. III. 92. 5. πρῶτον μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπή-
 το. imo vero τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν ut I. 134. ὁ θεὸς ὁ ἐν Δελ-
 ῖς. et V. 52. τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος, et sic saepius.
 vulgato ordine ἐν Δελφοῖς coniunctum est cum ἐπήροντο,
 asi Pythius Apollo etiam alibi consuli potuisset.

Thucyd. III. 93. αἴτιον δ' ἦν οἳ τε Θεσσαλοὶ — καὶ ὧν ἐπὶ
 γῇ ἐκτίζετο φοβούμενοι μὴ σφίσι μεγάλη ἰσχυὶ παρρικῶσιν
 θειρον. Herwerden substituit: αἴτιον δ' ἦν· οἱ ΓΑΡ Θεσσαλοὶ
 ē. ut dicitur σημεῖον δέ, μαρτύριον δέ, τεκμήριον δέ sequente
 ρ. Nihil esse mutandum sed compositionem hanc esse Thu-
 dideam hi loci declarant: IV. 26. 5. αἴτιον δ' ἦν Λακεδαιμόνιοι
 ρειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτον τὸν βουλόμενον. et VIII. 9.
 τιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστολῆς τῶν νεῶν οἱ πολλοὶ τῶν Χίων οὐκ
 ὄτες τὰ πρασσόμενα. Scholiasta: αἴτιον δ' ἐγένετο τῆς ἀποστο-
 ; τῶν νεῶν τὸ τοὺς πολλοὺς μὴ εἰδέναι τὰ πραττόμενα. Hoc
 do Graeci omnes loquebantur, illo modo solus Thucydides.

Thucyd. III. 94. πρῶτον ἐν Ἑλλομένῳ τῆς Λευκαδίας Φρουροὺς
 τινὰς — διέφθειραν, ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ Λευκάδα — ἦλθον. Her-
 werden ad Λευκαδίας annotat: „Haec nominis forma recentissima
 esse videtur. Veteres constanter Λευκάς.” Sed ἡ Λευκαδία est
 ager Leucadiorum et in paeninsula et in continente situs, ut ἡ
 Ῥοδία, et ἡ Σαμία et multa alia id genus.

Thucyd. III. 98. 2. ἐς τὴν ὕλην ἑκφερομένους. Recipienda
 erat Bekkeri emendatio ἑκφερομένους, nam proprie qui itinerum
 sunt imperiti et a via aberrant dicuntur ἑκφέρεσθαι.

Thucyd. III. 109. 2. τὸν μισθοφόρον ὄχλον [τὸν ξενικόν].
 Optime Herwerden τὸν ξενικόν expunxit. Thucydides enim *militum*
mercede conductos ἐπικούρους appellat, non ξένους, aut, ut erant,
 μισθοφόρους. Blandius nomen est et honestius ξένοι, natum illo
 tempore quum illorum opera magis quam sua virtute nitebantur.

Thucyd. III. 112. τὸν μὲν μείζω (τοῖν λόφῳ) — ἔλαθόν τε
 καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες. Mendosa haec verborum com-
 positio est pro λαθόντες ἔφθασαν προκαταλαβόντες, quod reponi

Thucyd. III. 113. Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει πειθόμενοι. imo
 vero πίθόμενοι, quod idem est quod πεισθέντες.

Thucyd. III. 114. τᾶλλα (σκῦλα) κατὰ [ΤΑC] πόλεις δι-
 λοντο. Perpetuum est in tali re κατὰ πόλεις sine articulo.

(continuabitur).

C. G. COBET.

DIODORUS SICULUS.

Lib. II. 45. 3. Amazonas scribit: τῶν γεννωμένων τοὺς μὲν
 ἄρρενας πηροῦν τὰ τε σκέλη καὶ τοὺς βραχίονας ἀχρήστους κατα-
 σκευαζόντες πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας, τῶν δὲ θηλυτέρων τὸν
 δεξιὸν μαστὸν ἐπικαίειν. Mirum ni scripserit κατασκευαζόντας.

C. G. C.

DE LOCIS NONNULLIS THUCYDIDEIS E LIBRIS VI ET VIII.

SCRIPSIT

H. VAN HERWERDEN.

VI 1, 2. Σικελίας (Σικελία recte Krueger) περίπλους μέν
ιν δλκάδι οὐ πολλῶ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ τοσαύτη
ῖσα [έν] εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται
ὁ μὴ ἡπειρος οὔσα. Postquam in *Studiis Thucydideis* pag.
1 praeunte Kruegero non una de causa proscripsi praeposi-
onem έν, nihil allatum vidi, quod eam tueretur et laetus
nimadverti mecum facere virum Graeci sermonis peritissimum,
Carolus Badhamum, qui eadem deleta fortasse recte probat
eteriorum quorundam librorum scripturam εἰκοσισταδίῳ μέτρῳ.
dem ἡπειρος οὔσα, hodie violenter mutatum ab editoribus in
πειρος εἶναι, acute tentavit scribendo ἡπειροῦσθαι, quod
escio an sit recipiendum, licet ambigi posse videatur utrum
ic scripserit Thucydides an ἡπειρῶσθαι i. e. τὸ μὴ ἡπειρος
εγενῆσθαι. Scholiasta: ἵνα μὴ ἡπειρος ᾖ. Ad verbi usum
f. II 102, 3. εἰς τῶν νήσων αἱ ἡπείρωνται.

VI 1, 5, 6. Ioculare est videre ex novissimorum interpretum
ommentationibus, cur Thucydides, qui constanter alibi more
equalium et popularium scripsit βορέας et ἔνεκα, semel dede-
it βορρᾶς et ἔνεκεν. Scilicet in hac Siciliae descriptione auc-
orem secutus est Antiochum Syracusanum, cuius Σικελιωτικῆς
συγγραφῆς excerpta ab ipso tanquam a puero in ludo litterario
effecit ut vir gravissimus sui sermonis ita turpiter oblitus sit,

ut insolitis vocabulorum formis in hac operis parte uteretur. Novum dabo eiusdem rei exemplum nondum, quod sciam, observatum. Alibi constanter Thucydides usus est formis contractis nominum priorum desinentium in οῦς et οῦσσα, sed ecce cap. 2 § 6 legitur Σολόεντα, quod *re vera* ab ipso profectum esse *codices ad unum omnes testantur*. Ex animi sententia doleo vicem scriptoris Siculi, quod male feriatus discipulus mox in antiquos relapsus errores testantibus omnibus libris scripsit Σελινοῦντα.

VI 4, 3. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ τοῦνομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶ καὶ ὁ πρῶτον ἐτειχίσθη Λίνδιοι καλεῖται (ex B. l. καλοῦνται). Intelligam: οὗ νῦν ἡ ἀκρόπολις ἐστὶ κτέ. Arx enim prima muniri solebat.

VI 4, 6. τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥηγίνων τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλὼν καὶ τὴν πόλιν (Zancle) αὐτὸς ξυμμίκτων (constans veterum titulorum orthographia postulat ξυμμείκτων) ἀνθρώπων οἰκίσας Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος αὐτὸ ὠνόμασεν. Sic locum ex libris paene omnibus editi Stahl, referens αὐτὸ ad χωρίον in praegressis, quod quum, incuto deinde τὴν πόλιν, fieri nequeat, Classen cum aliis praetulit unius codicis G. lectionem ἀντωνόμασεν. Sed enim ἀντωνομάζειν eo sensu, ni fallor, exemplo caret, requirente dicendi usu μετωνόμασεν. Nec tamen αὐτὸ delendum esse crediderim, quia mihi non satisfacit Classeni interpretatio verborum τὴν πόλιν — οἰκίσας annotantis „ξυμμίκτων ἀνθρώπων zu οἰκίσει, „das wie πληρώσας construirt ist.” Vide an deletio articulo corrigendum sit καὶ πόλιν αὐτὸς ξυμμείκτων ἀνθρώπων οἰκίσας (sc. τὸ χωρίον), Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὰρχαῖον πατρίδος αὐτὸ ὠνόμασεν, ita ut accusativus πόλιν ξυμμ. ἀνθρ. sit praedicativus, quem veteres grammatici per ὥς εἶναι explicare solent.

VI 5, 3 transpone: χρόνῳ ὕστερον Ἰπποκράτης Γέλας τύραννος. Inepto verborum ordine editur χρόνῳ Ἰππ. ὕστερον.

VI 7 extr. Quod dixi *Stud. Thuc.* 32 sq. vehementer mihi suspecta esse hic et alibi verba ἐτελεύτα τῷδε δὲ Θουκυδίδει ξυνέγραψε, cum praesertim octo locis non reperiantur, non muto sententiam, licet valde iam antiquam interpolationem esse appareat ex Dione Chrysostomo, cuius vid. Or. LIII. 10.

VI 9. init. Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας

ξυνελέγη, καθ' ὅτι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν. Constanter, fallor, Thucydides absolute usurpat verbum ἐκπλεῖν, quare tum dubito num verba ἐς Σικελίαν sint ipsius scriptoris, et si quis ei vindicare voluerit, nescio an corrigere debeat ἔιν, quod suaserim nemini.

Π 10 § 2. καὶ οἷεσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν βέβαιον, αἱ ἡσυχάζοντων μὲν ὑμῶν ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται (οὕτω γὰρ ἐνθ' ἐνδε τε ἄνδρες ἐπραξαν αὐτὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναντιῶν) κτέ. Egregie hic fallitur Badham, qui ἄνδρες male refert ad ipsum Niciam expungit vocabula necessaria ὀνόματι σπονδαί. Iam Schol. intellexit ἀποτείνεσθαι πρὸς Ἀλκιβιάδην τε Κλεόβουλον καὶ Ξεναγόραν. Cf. V 36, 1. Sed etiam nunc mihi, quod *Stud. Th.* p. 153 requirebam, ὀνόματι γοῦν (nomine scilicet) σπονδαί. Quam facile ΓΟΥΝ ante ΠΙΟΝδαί perire potest vides.

Π 11, 2. Σικελιῶται δ' ἄν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσι, ἔτι ἄν ἦσσαν δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Συρακοῖς, ὅπερ οἱ Ἑγεσῆες μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσιν. Ipse Classen pro locum non expedit, et statuit quaedam excidisse post ἡμῶν. Quare vix quemquam repertum iri suspicor qui eius proinimum suscipiat. Mihi corrigendum videtur: Σικελιῶται ἄν μοι (οὐ) δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν ἔχουσιν, καὶ ἔτι ἄν ἦσσαν καὶ ἡμῖν γενέσθαι, εἰ κτέ. i. e. Σικ. δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἄν καὶ ἡμῖν γενέσθαι, ὥς γε νῦν ἔχουσι, καὶ ἔτι ἄν ἦσσαν, εἰ κτέ., exacta de more particula ἄν, quae ad infinitivum pertinet, verbum finitum.

Ibidem § 3. ὃ γὰρ ἄν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφελῶνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. Artificiose Classen soloecum σφετέραν sic tuetur, ut dicat ad εἰκὸς supplendum esse εἶναι εἰσῆνται, quod vetat sententiarum compositio. Violentissime Badham εἰκὸς ἀπόντων αὐτῶν καὶ (contra constantem usum scriptoris qui numquam εἰκὸς et ἄν coniungit) τὴν ἰδίαν τῇ γὰρ καθαιρεθῆναι, non sine causa haerens in διὰ τοῦ αὐτοῦ περ. Mihi venit in mentem εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν (sc. a Peloponnesiis) καὶ τὴν σφετέραν αὐτοῦς ἀφαιρεθῆναι, delevoculis διὰ τοῦ, quibus locum depravatum corrector aliquis dederit. Post pauca in verbis τὰ γὰρ διὰ πλείους πάντες

ἴσμεν θαυμαζόμενα *Stud. Thuc.* requirebam post πλείσους πλεῖσιν. Hodie vero nescio an Thuc. eo sensu scribere διὰ πλείσους (μάλισα) κτέ. Cf. Taciteum illud MAIOR e la reverentia.

VI 12. εἴ τε τις ἄρχειν ἄσμενος αἰρεθεὶς παραινέει ὑμῖν τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἔστι ὢν ἐς χεῖν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν, διὰ δὲ πολυτέλειαν ἀπὸ τῆς ἰφίας (haec tria vocabula lecta post μὲν recte huc tran Badham) καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπάρ τῳ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι (quia iung ἐμπάρσχητε — κινδύνῳ hic malim, ut olim significavi, λνεσθαι), νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικ δ' ἰδία ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἶον (recte Pluygers νεωτέρους) βουλευσασθαι τε καὶ ὀξέως μεταχ οὖς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ (Badh. τοιούτῳ) ἀνδρὶ κελευσούς (B. — ἑὰς) καθημένους φοβοῦμαι, καὶ τοῖς τέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῳ τις παηται τῶνδε, ὅπως μὴ (Badh. ὅτῳ) δόξει, εἰ μὴ ψῆς πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι, μηδ' ὅπερ ἄν (del. B.) αὐτοὶ π. (B. παθεῖν), δυσέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων κτέ. Pleraque tam evidenter correxit Badham, ut in textum eius corre admittere non dubitem. Quod vero idem una litura censet verba: καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἶον βουλευσασθαι τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσασθαι monens ne sen quidem Niciam rem committi velle sed prorsus omitti, ea colorem habent ita prorsus Thucydideum, ut tollere n deam, cum praesertim nullam causam exputem satis proba cur aliquis de suo insereret. Cum tamen verissima sit Angli observatio, videndum an τὸ πρᾶγμα non tam spec sam expeditionem, quam deliberationem de illa in co Nolite, inquit, audire eiusmodi homines: *res nimis gra momenti, nec talis ut adolescentuli de ea consultare eamque ac prudenter tractare possint.* Quali sententia aptus transitus ad sequentia. Non magis probaverim eiusdem turam prima facie speciosam παρακελευσάς pro παρακελ „Atqui” inquit Badham „sine Alcibiadis cohortatione sed „Nunc certo consilio sedent, nempe ut Alcibiadi animu „dant.” Non sane Alcibiades eos cohortatus fuerat ut se

nor, sed ut primum plausu et fortasse dicendo deinde suffragis ipsum adiuvent. Praeterea aliquanto rectius, si retinemus *παρελευσούς*, sequitur καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι. Alcibiades iuvenis iuniores cohortatus fuerat, ita Nicias senex intra hortatur seniores.

VI 14. νομίσας, εἰ ὀρρωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς καὶ τοὺς μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν τῆς δὲ πόλεως βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι. Sic optimi codd., deterioribus quibusdam est κακῶς βουλευσαμένης; quod mihi dubie praeferrem, nisi utrumque vocabulum e scholio transisse putarem, quale in nostra collectione servatum est: τῆς πόλεως ἰατρὸς γενήσῃ κακῶς βουλευσαμένης.

VI 16, § 2. ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην. Tertias Alcibiadem tulisse auctor est Euripides apud Plut. c. 11, quem sequitur Isocrates XVI 34. Classenio observanti illius pretii esse poetae testimonium prae testimonio historici spondeo de solo poeta certo constare quid re vera scripserit; item in notis numeralibus perpetuo labi librariorum ex nullo scriptore melius disci possit quam ex ipso Thucydide. In re incerta nihil novare satius est.

Ibid. § 4. ἀλλ' ὥσπερ δυσυχοῦντες οὐ προσαγορευόμεθα, τῷ ὁμοίῳ τις ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρονούμενος. Pravam oppositionem facit Madvigii coniectura προσαγορευόμεθα. Optime habet οὐ προσαγορευόμεθα, non salutamur, sed. ὑπερφρονούμεθα.

VI 17, 3. ὅ, τι δ' ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται ἢ ἐπιδάξων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην γῆν, μὴ κατορθώσας, ταῦτα ἐτοιμάζεται. Verborum ordo: ὅ, τι λαβὼν οἴεται ἄλλην γῆν οἰκῆσειν, ταῦτα ἐτοιμάζεται. Intellegenda pecunia reliquaque ἀνὰ δανὴς οὐσία, quae opponitur ταῖς μονίμοις κατασκευαῖς. Male vixissimi editores ὅτι, et τοῦτο Classen intelligens τὸ ἄλλην γῆν εἶναι. Haud magis placet Useneri schediasma ταῦτα σχεδιάζειν. Si quid mutandum foret (quod non est) posses σπουδάσθαι sensu passivo.

VI 18, 2. φυλοκρῖνοῖεν. Unus cod. G. non optimus φιλοκρῖνοῖεν, iam formam cur probet Badham vellem dixisset. Alteram enim noscunt grammatici, Hesychius, gramm. Bekk. I p. 71, illux VIII 110.

Ibidem § 3. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταρμειύεσθαι ἐς ὅσον βουλήμην
 ἄρχειν, ἀλλ' ἀνάγκη, ἐπειδὴ περ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν
 ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἐν ἡμῶν
 ἐτέρων [αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι], εἰ μὴ αὐτοὶ ἄλλων ἄρχηται.
 Depravatum in his ἀνιέναι. Classeni enim artificia non possunt
 Nec prorsus mihi satisfacit ἀφιέναι. Quid lateat docent huius
 praegressa haec: τὸν γὰρ προύχοντα οὐ μόνον ἐπιόντα τῇ πόλει
 ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ πως ἔπεισι προκαταλαμβάνει.
 Quibus verbis sequentia ad amussim respondebunt, si mecum
 reposueris τοῖς μὲν ἐπιβουλεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἐὰν ἐπιέναι. In
 ipsis sequentibus καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ὅτι τὰ
 ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὁμοῖον μετα-
 ταλήψεσθε gaudeo videns Badhamum quoque non ferre ἐπισκεπ-
 τέον, pro quo requirit notionem qualis διωκτέον, τιμητέον. De
 est ex quo conieci σπενδέον, cl. V 16, 2.

Ibid. § 6. καὶ μὴ ὑμᾶς ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη
 διάσασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους ἀποτρέψη, κτλ. Intel-
 solet discidium inter iuvenes et seniores. At alio sensu eis dictum
 in talibus. Cf. I, 15. IV 61. Quare, si hoc voluit scribere
 dare debuit πρὸς. Verum ne sic quidem satis expeditio
 vum τοῖς νέοις. Vereor ne insanabili vulnere locus laboret.

VI 22 § 1 ext. ἄγειν καὶ σιτοποιούς, ἐκ τῶν μυλωνῶν τρι-
 μέρος ἡναγκασμένους, ἐμμίσθους, κτέ. Quid sibi videtur
 πρὸς μέρος, hodie viri docti intelligere videntur. Ego id non possum
 assequi me fateor quam olim Dukerus. Sententia suadere videtur
 detur, ut intelligamus partim. Sed numquam πρὸς μέρος
 usurpatum repperi. Τὸ μέρος et κατὰ μέρος non sunt huius
 loci. Scribendum suspicor: ἄγειν καὶ σιτοποιούς ἐκ τῶν μυλωνῶν
 μέρος τι προσηναγκασμένους, ἐμμίσθους κτέ. (Cf. II 64, 2
 III 30, 1) ut haec intelligantur de iis servis, quos domini sine
 ultro cessuri forent rei publicae. Etiam si πρὸς μέρος eodem
 sensu, quod vix credo, adhiberi posset, mutanda tamen
 foret interpunctio; procul dubio enim ἐμμίσθους pertinet
 omnes.

VI 23 § 1. Ἦν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίστα-
 μόνον (παρασκευὴν inseruerim ex Classeni coniectura) παρασκευ-
 σάμενοι, πλήν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ὁπλιτικόν, κτλ.
 Badham contendens verba πλήν — τὸ ὁπλιτικόν transponenda

ne post ultima verba capitis praegressi: *μάλιστα δὲ χρήματα ἰσθῆεν ὡς πλεῖστα ἔχειν· τὰ δὲ παρ' Ἑγεσάίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ οἶμα, νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἐτοῖμα εἶναι*, non animadvertit τὰ παρ' Ἑγεσάίων esse χρήματα, itaque excludi eiusmodi additamentum. Recte Classen sprete Ulrichsii, quae Labllo imposuit, coniectura *ἰππικόν* pro *ὀπλιτικόν*, τὸ μάχιμον, l. Herod. II 167, VII, 186, interpretatur *universae Siciliae pias*.

VI 27 § 1. Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἔργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ πλεῖστοι περιεκόπησαν τὰ πρόσωπα. Badham; εἰσὶ δὲ, (ὧν) .τ.ῆ. τετράγωνος ἡ ἔργασία, κτέ. Num igitur soli Athenienses *hermas* habebant quadratos? Minime gentium. Sed multum dubito an non verba ἡ — ἔργασία, quam rem nemo Graecorum ignorabat, ab ipso scriptore profecta sint. Quae laudari solent verba Themistii *τετράγωνος ἦν ἡ τῶν Ἑρμῶν ἔργασία* ex nostro petita sint nihil necesse est, et si sunt, emblemata potest esse Themistio antiq̃uius. Iam olim interpolata esse suspicabar, eamque coniecturam nuper confirmavit recens repertum scholium Patmense: *Ἑρμαῖ λίθινοι: τετράγωνος ἔργασία*. Similiter vereor ne inter Diodori (qui XIII, 2 simpliciter habet *περιεκόπησαν*) et Antarchi (Alc. 18) aetatem Thucydides auctus sit vocabulis τὰ πρόσωπα, quae si ipse addidisset, de *pueris mutilatis*, id quae alludit comicus Lysistr. 1095, silere vix potuisse videtur. Pausanias grammaticus ap. Schol. loquitur de utrisque.

VI. 25 extr. καὶ ἦν τι ἄλλο πρέπον δοκῆ εἶναι ἐτοιμασάμενοι ἔσαν. Iniuria in his haeret Badham. Nicias haec dicit se cum allegis facturum, si populus ita iusserit. Vid. cap. sq. Ad δοκῆ agitandum non *sibi*, sed τῷ δήμῳ.

VI 33 § 2. πρόσφασιν μὲν Ἑγεσάίων ξυμμαχία καὶ Λεοντίνων ἐτοικίσει. Finalis ille quem volunt dativus prorsus est incredibilis. *Stud. Th.* p. 84 iam monui ante *Ἑγεσάίων* excidisse *ΕΠ* : I 123 τὰ μὲν φόβῳ τὰ δ' ἐ[π] ὠφελίᾳ dare debueram. Cf. II 82, 1 edit. meae.

VI 87, 2. ὥστε (παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω) μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν ἰ Ἀθηναῖοι), εἰ πόλιν ἑτέραν τοσαύτην ὅσαι Συρακοῦσαι εἰσιν ἄθροισεν ἔχοντες] καὶ ὁμορον οἰκήσαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ

ἀν παντάπασι διαφθαρήναι κτέ. Non tantum ἔλθοιεν delendum cum Classenio sed etiam ἔχοντες. De primis verbis corrigendis vid. Badham Mn. III 23.

VI 39, 1. καὶ ταῦτα ὁμοίως καὶ κατὰ μέρη καὶ ξύμπαντι ἐν δημοκρατίᾳ ἰσομοιρεῖν. Interpretantur: *atque hos civium diversos ordines et per partes et simul universos in statu populari iuri aequabilitate frui*. Sed quo iure ταῦτα referri possit ad homines, non assequor. Rectissime Grote pronomen rettulit ad Φυλάσσειν βουλευεῖν et κρίνειν, nec fortasse iniuria Badham transposuit καὶ ταῦτα post ξύμπαντα.

VI 48. ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προσβολῇ εἶναι αὐτοὺς (Messanios) τῆς Σικελίας, καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἰκνωτάτην ἔσεσθαι. Badham recte negans ipsos Messanios aut urbem eorum λιμένα καὶ ἐφόρμησιν dici potuisse coniecit καὶ τὸν λιμένα ἐφόρμῃσιν κτέ. Mihi probabilius videtur post ἰκνωτάτην propter ductuum similitudinem intercidisse ΤΑΤΗΝ. Eundem errorem *Stud. Thuc.* p. 157 castigavi VII 42 § 5 ante Madvigium Adv. I 330, cui emendatio tribui solet, inserendo ταύτην post ξυντομωτάτην, nec praefero quod postea proposuit Badham καθ' ὃ ξυντομώτατα ἤγεῖτο διαπολεμήσειν. Similiter Madvigius l. l. emendavit VII 86, 1 ubi editur ἀσφαλές αὐτὴν εἶναι νομίσαντες τήρησιν, qui locus me fugerat. Nunc duobus illis locis hic tertius addatur; quae res haud dubie criticis quibusdam persuadebit optime in talibus pronomen omitti et novam hanc esse elegantiam stili Thucydidei. — Quid Badhamum moverit, ut ἐφόρμῃσις, quod hoc solo loco idque in deterrimis libris legitur pro ἐφόρμησις, formam unice Graecam esse contendat, vellem verbo saltem significasset. Quidni enim ab ἐφορμεῖν Thucydides fingere potuit substantivum ἐφόρμησις, ut a φθονεῖν Sophocles finxit Φθόνησις, et a φρονεῖν Graeci omnes Φρόνησις, ut alia plurima taceam? Idque eo tutius facere potuit, quod ab ἐφορμᾶν tale substantivum nemo formaverat.

VI 50, 4. δέκα δὲ τῶν νεῶν προύπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαι τε καὶ κατασκέψασθαι εἴ τι ναυτικόν ἐστὶ καθειλκυσμένον. Servato hoc verborum ordine nemo non iunget προύπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα, cum tamen sententia iubeat iungi πλεῦσαι ἐς τὸν λιμένα, nisi πλεῦσαι prorsus inutile sit additamentum. Quae causa Badham (qui lectorum sollertia nimium confusus

saepe iusto est brevior) impulsisse videtur ut aut transponendum iudicet προύπεμψαν πλεῦσαι τε ἐς τὸν μέγαν λιμένα aut corrigendum περιπλεῦσαι (ut ibi circumnavigarent). Tertia tamen restat emendandi via, quae in hoc praesertim scriptore emblematis omne genus inquinatissimo illis probabilior videri possit, ut deleantur verba πλεῦσαι τε καί.

VI 52 § 1. Ἐσηγγέλλετο δ' αὐτοῖς ἔκ τε Καμαρίνης, ὥς εἰ ἔλθοιεν, προσχωροῖεν ἂν — ἀπάσῃ οὖν τῇ στρατιᾷ παρέπλευσαν. De crebris nuntiis eandem rem nuntiantibus vix probabiliter cogitaveris. Quidni igitur scriptor usurpavit Aoristum ἐσηγγίλη? Quia, nisi fallor, dederat ἐσήγγελλτο, quae forma a librariis cum Imperfecto confundi assolet. *Nuntium acceperant, itaque cett.*

VI 53, 1. καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν [ναῦν] ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἤκουσαν ἐπὶ τε Ἀλκιβιάδην [ὥς κελεύοντάς ἀποπλεῖν] ἐς ἀπολογία ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν μετ' αὐτοῦ, μεμνημένων περὶ τῶν μυσηρίων ὥς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. Seclusa recte delevit Cobetus, sed non minus recte τῶν στρατιωτῶν nuper Badhamus. In sequentibus ambigebam utrum more nostri et antiquiorum rescriberem: μεμνημένων (τῶν μὲν) περὶ τῶν μυσηρίων κτέ. an μεμνημένων ὥς ἀσεβούντων, deletis omnibus reliquis, ut scholiis ad hunc locum. Sed ne sic quidem locus est persanatus. Etsi enim minime sum ignarus saepe Thuc. usurpare genetivum absolutum, ubi Latine postuletur idem casus qui praecesserit; hic tamen locus ita comparatus est ut nemo lector gen. non iungat cum praegressis τῶν μετ' αὐτοῦ. Quare necessarium putabam μεμνημένους — ὥς ἀσεβοῦντας, corrupta ab eo qui re vera cum τῶν μετ' αὐτοῦ per errorem coniunxerit. Quid vero, si verba μεμνημένων περὶ τῶν μυσηρίων ὥς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν integrum scholium sunt ad praegressa? Nihil eo docemur, nisi quod interpretes discere potuit ex ipsis sequentibus: οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἥσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ μυσήρια καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων, καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, κτέ. Quare locum sic scribam: καὶ καταλαμβάνει τὴν Σαλαμινίαν ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἤκουσαν ἐπὶ τε Ἀλκιβιάδην, ἐς ἀπολογία ὧν ἡ πόλις ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους

τινὰς τῶν μετ' αὐτοῦ, in marginem relegatis ceteris omnibus.

VI 54. οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθῆς ἦν ἐς τοὺς πολλοὺς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστῆσατο· καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ τύραννοι οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκοστὴν μόνον πρᾶσσόμενοι τῶν γιγνομένων τὴν τι πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν καὶ τοὺς πολέμους διέφερον καὶ [ἐς] τὰ ἱερὰ ἔθουον. Ad verba ultima Classen annotavit „kun stat τὰς θυσίας ἔφερον” Itane? ferebantne sacrificia in templo? Hoc quid sit, non intelligo. Pergit vir doctus „Ahnlich VIII 10, 1 ἐθεώρουν ἐς Ἱσθμια.” Haud vidi magis. Locus est depravatus. Nec tamen satisfacit quod Mnem. I, 172, cl. Lys. VI § 5, proposui paullo violentius ἐς τὰς ἐορτὰς ἔθουον. Simpliciter delenda fuerat praepositio. Τὰ ἱερὰ sunt τὰ δημόσια, τὰ τῆς πόλεως ἱερὰ. De primis verbis examinanda quae Mnem. III, 28 disputavit Badham „Quid? Hipparchus, cuius ἀρχὴν „non fuisse tot et tam egregiis argumentis ostenditur, non „modo τὴν ἄλλην ἀρχὴν quemadmodum gesserit, verum etiam „qualem gesserit, narratur? Haec de Pisistrato et Hippia dici „res ipsa ostendit: itaque legendum: οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν „ἐπαχθῆ ἦν ἐς τοὺς πολλοὺς ἀλλ' ἀνεπίφθονον κατεστῆσατο.” Revera verba incriminata haud exiguum creant lectori molestiam. Legimus enim cap. 54 § 2 οὐχ Ἱππαρχος, ὥσπερ εἰ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχὴν et 55 init. ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἱππίας ἤρξεν. et ibid § 3 οὐ μὲν οὐδ' αὖ κατασχεῖν μοι δοκεῖ ποτε Ἱππίας τὸ παραχρῆμα ῥαδίως τὴν τυραννίδα, εἰ Ἱππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν, αὐτὸς δ' αὐθημερὸν καθίστατο. Disertius sane negari nequit Hipparchum fuisse tyrannum. At magnam tamen, inquit, ei fuisse potentiam non minus clare docent verba 54 § 3 ὁ δὲ (Aristogiton) ἐρωτικῶς περιαλγῆσας καὶ φοβηθεὶς τὴν Ἱππάρχου δύναμιν κτέ. et locus 56 § 1 τὸν δ' οὖν Ἀρμόδιον — προυπηλάκισεν, ἀδελφὴν γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγείλαντες (Hipparchus cum fratre Hippia) ἤκειν — ἀπήλασαν κτέ. Audio, sed ea res de tyranni fratre mira non est, et posterior locus confirmat potius quam infirmat Hipparchum non fuisse tyrannum; si enim fuisset, ipse Harmodii sororem arcessivisset et contumeliose abegisset: nunc in ea re indigebat fratris auxilio et auctoritate, quare a singulari numero ad plu-

ralem transiit scriptor. Non magis solvitur difficultas alio loco
 54 § 6 τὰ δ' ἄλλα αὐτὴ ἡ πόλις (sub Pisistratidis) τοῖς πρὶν
 κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο, πλὴν καθ' ὅσον αἰεὶ τινὰ ἐπεμέλοντο σφῶν
 αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἤρξαν τὴν ἐνιαυ-
 σίαν Ἀθηναίοις ἀρχὴν καὶ Πεισίστρατος δ' Ἰππίου τοῦ τυραννεύσαν-
 τος υἱός. Quis enim admonendus eum, qui sub tyranno exerceat
 magistratum, propterea non ipsum esse tyrannum. Sentio igitur
 omnem loci a Badhamo tentati (qui ex quo primum legi Thu-
 cydidem, semper male me habuit) difficultatem, sed prorsus non
 video quid lacremur eius mutatione. Nam non minus quam
 ante subiectum quod huic sententiae praegreditur manet Hip-
 parchus, ideoque idem Hipparchus est subiectum verbi κατεστή-
 σατο, quod quo tandem pacto vir doctissimus ad Pisistratum
 et Hippiam referre potuerit, ipsis tenebris mihi obscurius esse
 confiteor. Ad incitas redactus, negare non possum Thucydidem
 minus proprie, et ut verum fatear, parum diligenter hic locu-
 tum esse et imprudentem tyrannidis partem concessisse Hip-
 parcho, quem vere tyrannum fuisse tam acriter negabat. Nam
 ne verba quidem sequentia καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ
 τύραννοι (malim τυράννων cum Badhamo) οὗτοι κτέ. post prae-
 gressa alio modo, ut ille voluit, de Pisistrato et Hippia intel-
 legi possunt, sed debent de Hippia et Hipparcho. Nec quid-
 quam in his interpolatum esse inde apparet, quod si demseris
 verba incriminata, simul tollenda tibi erunt omnia quae sequun-
 tur usque ad finem capitis 55, quod nemo sanus facere cogita-
 bit, imo ne facere quidem poterit, quia initio cap. 56. τὸν δ'
 οὖν Ἀρμόδιον — προσηλάκισεν forma orationis (cf. 54, 4 πα-
 ρεσκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν) abunde demonstrat praegressam
 his verbis fuisse digressionem. Quod autem Badham dixit
 Thucydidem multis et egregiis argumentis demonstrasse ὅτι
 πρεσβύτατος ὢν Ἰππίας ἤρξεν id certe non valet de hoc, quod
 vix sine risu legas: παῖδες γὰρ αὐτῷ μόνῳ φαίνονται τῶν γνησίων
 ἀδελφῶν γεγόμενοι, ὥς ὃ τε βωμὸς (in Pythio) σημαίνει καὶ ἡ
 εἴκη περὶ τῆς τῶν τυράννων (NB!) ἀδικίας ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων
 ἀκροπόλει σταθεῖσα, ἐν ᾗ Θεσσαλοῦ μὲν οὐδ' Ἰππάρχου οὐδεὶς
 παῖς γέγραπται, Ἰππίου δὲ πέντε — εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν
 πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαί. Nam primum, ut hodie,
 sic antiquitas subinde contrarium accidebat, tum fieri potuit,

ut fratres minores prorsus non duxerint uxores, deinde duxerint, liberos iis non pepererint, tandem ut, si liber tantum sint enixae. — Epigramma quod laudatur a 54 extr. totidem litteris hodieque exstat in arae cymat eruto prope Callirrhoen ad Ilisi ripam dextram. Est a Kirchhoffio in C. L. A. IV p. 41, scriptum ita ut adhuc legi possit, non ἀμυδροῖς γράμμασι, quale Thucydides legisse testatur, unde liquido constare mihi videtur eius aetatem (fortasse Romanis demum temporibus) (ἀρχαίοις tamen γράμμασιν) esse renovatum, licet aliter peritissimus harum rerum iudex Adolphus Kirchhoff. enim incredibilis mihi videtur eorum sententia qui γράμμασι vetustam scribendi rationem spectari exiguam quasi Thucydidi obscura esse potuerint, quae nullam legentibus (non antiquarios dico sed minus exercitatores) difficultatem! Quod utut est, quantivis pretii lapis etiam accurate constat, ubi situm fuerit olim Pythion locum non relinquam antequam significavero 54 § 7 καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ προσοικοδομήσας ὕψερον ὁ δῆμος ἢ μείζον μῆκος τοῦ βωμοῦ ἠφάνισε τοῦ πύργου non scilicet βωμοῦ delendum esse cum Classenio, sed etiam Ἀθηναίων hic otiosum est et certe a Thucydide ὁ Ἀθηναίων foret. Etiam 55 § 1 ἡ σήλη — ἡ ἐν τῇ Ἀθηναίων αὐτῆς idem nomen proprium admodum mihi suspectum est. tandem alia arce hic sermo esse potuit? Ibidem autem ut aut repetito articulo scribatur ἡ σήλη (ἡ) περὶ τῆς τῶν ἄδικίας ἡ ἐν ἀκροπόλει σταθεῖσα aut transposito ἡ σήλη τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἐν τῇ ἀκροπόλει σταθεῖσα. diffiteor male me habere illud ἀδικίας, quae commemorandum potuit in publico monumento, sed inscriptionis autem esse non potuit, quae procul dubio continebat populum quo Pisistratidis omnibus civitatem ademptam esse crederetur quapropter Thucydidi pro ΑΔΙΚΙΑΣ reddendum esse ΑΤΙΜΙΑΣ, ἀτιμίᾱς. Quam vellem hoc quoque monumentum servatum esset, ut certius etiam hac de re iudicari posset. Ibidem § 3 καὶ εὖχ ὥς ἀδελφοὺς νεώτερος ὢν ἠπόρησεν οὐ πρότερον συνεχῶς ἀμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Hic ut VIII § 5 ὅς usu rarissimo est hypotheticum et explicari potest

ἀρ ἄν, εἰ γὰρ ἦν (ἀδ. νεώτερος), quare particulam conditionalem esse posse non facile credam. Illo loco iam recte Dobree ἐν σαφέστατ' ἄν (pro σαφέστατα) Ἰωνίαν εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι. Illiciter autem necessaria vocula servata est VII 68, 2 ὡς δ' ἄλλοι καὶ ἔχθιστοι πάντες ἴσε, οἳ γ' ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθον δούσόμενοι, ἐν ᾧ [εἰ κατάρθωσαν,] ἀνδράσι μὲν ἄν τ' ἄλγιστα προσέτασαν, παισὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τ' ἀπρεπέστατα κτέ., ubi ἐν ᾧ significat εἰ ἐδουλώσαντο, quare insiticia videntur verba inclusa. Eorum locorum aut immemor aut ignarus Badham, sine causa coniectura haerens in ἡπόρησεν absolute (ut non raro) posito, coniecit καὶ οὐχ (sc. ἡπόρησεν) ὡς ἀδελφὸς νεώτερος ὧν ἡπόρησεν ἄν οὐ πρότερον· ξυνεχῶς ὠμιλήκει τῇ ἀρχῇ, explicans τῶν ὑπαυσομένων καὶ ἀσῶν καὶ ἐπικούρων.

VI 57, 2. καὶ ὡς εἰδὼν τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον κείως τῷ Ἰππία (ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος) ἔδεισαν κτέ. Sic legem leto nomine proprio δ' Ἰππίας, quod magistelli adscripserunt εὐπρόσοδος.

VI. 58, 1. ἀγγελθέντος (ἀγγελθέν?) δὲ Ἰππία εἰς τὸν Κεραμεινόν, οὐκ ἐπὶ τὸ γενόμενον ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας [τοὺς ὀπλίτας] ἐλενὶ *Stud. Th.*] πρότερον ἢ αἰσθέσθαι αὐτούς, ἀποθεν (l. ἀπωθεν) τὰς, εὐθὺς ἐχώρησε καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφορὰν ἐκέλευσεν αὐτούς, δείξας τι χωρίον, ἀπελθεῖν αὐτὸ — ἄνευ τῶν ὄπλων. De sententia verborum ἀδήλως — ξυμφορὰν vix ulla potest esse controversia, apparet enim ex contextu Hippiam dici vultum ita composuisse ut de casu fraus nihil rescivisse videretur, sed dubitatum est de verborum acritate, cum fuerint qui requirerent τὴν ὄψιν et nuper me Badham ἀδήλῳ τῇ ὄψει reponi iusserit. Ego dubitans graece dici posse πλάσασθαι τῇ ὄψει aut ἀδήλῳ τῇ ὄψει in addito obiecto suspicabar ἀδηλίαν (Hesychius explicat ὑπόνοιαν) τῇ ὄψει πλασάμενος, vultu fingens ignorantiam, praeterea tentans ἀδηλος τῇ ὄψει (vultu nihil prodens), πλασάμενος sc. αὐτήν) πρὸς τὴν ξυμφορὰν, ἐκέλευσεν κτέ. Interpretari solent ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος in hunc modum: πλασάμενος οὕτως ὥς ἀδηλος εἶναι τῇ ὄψει, in quo fortasse est acquiescendum. Cf. Kruegeri gramm. 66. 1, 9.

VI 60, 3. λέγων δ' ἔπεισεν αὐτὸν ὡς χρή, εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὐτόν τε ἀδειαν ποιησάμενον σῶσαι. Omnino corrigenda.

dum εἰ καὶ μὴ δέδρακεν, etiamsi non fecerit, quod forte fortuna in uno malo codice servatum est. Ad ποιησάμενον Classen „auffallend, da diese doch nicht in der Macht des Gefährdeten liegt. Sollte Th. nicht σπείσάμενον geschrieben haben." Quod ipsum inauditum foret de privato homine eoque δεδεμένῳ. Verum quidem est eum qui impunitatem impetrat dici solere εὐρέσθαι ἄδειαν, sed quum ποιεῖν τινι ἄδειαν sit decernere concedere (proprie facere) alicui impunitatem, non video quidni is qui precibus illam impetret, satis recte dicatur eam εἰς facere, ποιεῖσθαι. Ibidem § 4 ἐπανειπόν ἄργύριον τῷ ἀποκτείναντι. Classen „das compositum findet sich sonst nicht." Satis tamen notus est Avium locus:

τῇδε μέντοι θημέρᾳ μάλισ' ἐπαναγορεύεται κτέ.

VI 61, 4. ὥς τε βουλόμενοι αὐτὸν (Alcibiadem) ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι, πέμπουσιν οὕτω τὴν Σαλαμινίαν [ναῦν] ἐς τὴν Σικελίαν ἐπὶ τε ἐκεῖνον καὶ ὧν περὶ ἄλλων ἐμεμῆνυτο· εἰρητο δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν, ξυλλαμβάνειν δὲ μὴ θεραπεύοντες τὸ τε πρὸς τοὺς ἐν Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι, δι' ἐκεῖνου νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν. Concinnius sane foret quod coniecit Badham θεραπεύοντας, sed loci complusculi Thucydidei non corrupti, velut II 53, 4. III 36, 2. IV 23, 2. V 70, hoc anacoluthon ita tuentur, ut vulgatam invitus retineam. Deinde conspirat cum Badhamo Classen in delendis voculis τὸ τε πρὸς, nisi quod ille qualis fuerit eorum origo aliquanto probabilius explicuit, sed Classen scribens θεραπεύοντες τοὺς — μὴ θορυβεῖν frustra provocavit ad VII 70, 3 οἱ ἐπιβάται ἔθεραπευον μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ κατασρώματος. Ibi enim a θεραπεύειν suspensus est Accus. c. Inf., quod nemo mirabitur siquidem ea constructio re non differt ab Accusativo obiecti, sed inde non sequitur Thucydidem scribere potuisse θεραπεύω μὴ θορυβεῖν τινι, cuius structuræ unicum, quod sciam, exemplum existat apud LUCIANUM de merc. cond. 26. θεραπεύων αἰεὶ ἐν ἀργύρῳ ἢ χρυσῷ πίνειν. Felici me iudice audacia Badham: θεραπεύοντας(?) τοὺς ἐν Σικελίᾳ στρατιώτας (τούς) τε σφετέρους καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Μαντινέας καὶ Ἀργείους, δι' ἐκεῖνον νομίζοντας σφᾶς ξυστρατεύειν, deletis omnibus quæ interponuntur. Singula em-

amata unde irrepserint ipse sagaciter exposuit Mnem. III p. 36 sq. Multum diuque quaesivi an leniorem medelam excitare possem, sed nihil repperi quod aequè mihi satisfaceret. ὅντας μὲν πανάριστος, nosti cetera. Cum eodem mox damnaveim verba δαίσαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι et abens praeterea deleverim § 6 ἐκ τῆς Σικελίας et § 7 ἐκ τῆς θουρίας, quae otiosa additamenta magistellis aliquanto digniora sunt quam gravissimo scriptore. Idem fortasse 62 § 1 addiderunt ἐν τῇ Σικελίᾳ, quod Thucydides saltem οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ κριπαισσετ. Sed parvi momenti haec esse facile largior.

VI 62 § 4 καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν συμμάχους περιέπλευσαν, στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν. Ex his verbis Stahl laet τῶν Σικελῶν duplioi usus argumento, negat enim esse posse genetivum partitivum, et propter usum verbi περιέπλευσαν agi n.l. de Siculis, quippe maximam partem mediterraneis. Priore argumento, quod verissimum mihi videtur, non profligato, Classen περιέπλευσαν e praegressis errore repetitum esse statuens pro eo substituit περιέπεμπον, vix de aliis quam de Siculis harmonem esse posse egregie demonstrans. Idem sensit, credo, vetus interpres, cui cum Stahlio τῶν Σικελῶν reddiderim; nam τοὺς τῶν Σικελῶν συμμάχους Graece aliud significare posse quam Siculorum socios non facile credam. Classenio vero assentior aliquid simile reponendum esse, nec tamen ipsum περιέπεμπον, nec quod aurem offendit πέμπειν, substituerim, sed potius, quia libera in talibus optio est, περιήγγελλον. Ceterum vel sicusto brevior et obscurior est § 4 sq. narratio, ita ut quaedam eruisse suspiceris.

Ibidem § 2 παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος ἰπρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς Ἰμέραν, ἥπερ μόνη ἐν αὐτῷ τῷ μέρει τῆς Σικελίας Ἑλλὰς πόλις ἐστὶ. Vel si ex Classeni coniectura inserueris λαβόντες aut ἔχοντες, ne sic quidem nec satis recte dicta videntur. Expectes enim: παραπλέοντες τὴν Σικελίαν, ἐν ἀριστερᾷ (λαβόντες) τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν τυρσηνικὸν κόλπον, ἔσχον ἐς Ἰμέραν, ἥπερ μόνη ἐν τούτῳ Ἑλλὰς πόλις ἐστὶ.

VI 64 § 1. Sequentia sic constituerim: καὶ ἐν τῷ παράπλῳ ροῦσιν Ἰτκαρά, πόλισμα Σικανικὸν μὲν, Ἑγεσαίοις δὲ πολέμιον.

ἦν δὲ παραθαλασσίδιον· καὶ ἀνδραποδίσαντες παρέδοσαν Ἑγεσίαις κτέ. delete τὴν πόλιν post ἀνδραποδίσαντες.

VI 66 § 3. καὶ προσῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον, ἔπειτα δέ, ὥς οὐκ ἀντιπροῆσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν Ἑλωρίνην ὁδὸν ἠϋλίσαντο. Procul dubio verius est ἐγγὺς τοῦ στρατώματος. Eadem vocabula et alibi confunduntur et inter utrumque libri variant 64 extr. ubi codd. CG. pro στρατώματι perperam habent στρατεύματι.

VI. 72, 1. Καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσοντες. Ordo tam chronologicus quam geographicus postulat ἐς τὴν Κατάνην καὶ Νάξον, nam de industria scriptorem inversum ordinem praetulisse quia classis Atheniensium non ante quam Naxum se contulerit castra navalia fecerit stativa et munita in quibus hibernaret, quis credat Classenio? Quod autem saepius inversus nominum ordo apud nostrum reperitur, argumentum est saepius peccatum esse, non saepius peccatum esse a Thucydide. Saepissime enim verborum ordinem turbasse librarios, comparatis inter se codicum testimoniis liquido constat. Nuper vero ope inscriptionis Atticae demonstratum est omnes codd. Thuc. in foedere V. 47 § 2 et 4 (itaque bis in uno capite) perverso ordine exhibere Ἡλείους καὶ Μαντινέας et ἢ τὴν Ἡλείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν Ἀργείων. Praeter quatuor locos citatos a Classenio eodem vitio laborant loci VIII 101, 2. 102, 2. 107, 108, 1 et fortasse alii, quos non mutabo quidem, sed tamen depravatos esse habeo persuasum. Quis v. c. serio contendat ipsum Thucydidem VIII 101, 2 scripsisse de navibus Chio Hellespontum petentibus παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισαν καὶ Ἀμαξιτόν, quae nemo qui legere didicerit et lecta interpretari aliter explicabit quam naves Larisa retro navigasse Hamaxitum, ut inde iterato cursu Larisam rursus navigarent, tum demum vela facturae ad Hellespontum? Τίς δ' οὕτω παιδνὸς ἢ Φρενῶν κεκομμένος, ut hanc ipsam scriptoris manum esse credere possit?

VI 72, 4. μέγα δὲ βλάβη καὶ [τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ] τὴν πολυαρχίαν (ἦσαν γὰρ πεντεκκίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς), τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν. Verba recte seclusa a Stahlio delevi in *Analectis Criticis ad Thuc. aliosque editis* Traiecti ap. Beyers. 1868 p. 10 itaque ante Pluygersium Mnem.

92, cui cum Stahlio emendationem tribuit Classen, qui nō suscepit adversus rem evidentem. Maiorem vim videlicet mocratis orationi addit iners interpretamentum.

I 77. Ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν τῶν Ἀθηναίων εὐκατηγόρητον ἐν πόλιν νῦν ἤκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν ὅτα ἀδικεῖ, πολὺ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι ὅτι ἔχοντες παραδείγματα τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων ὡς ἐδουλώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν οἷς, καὶ νῦν ἐφ' ἡμᾶς ταῦτα παρόντα σοφίσματα, ντίνων τε ξυγγενῶν κατοικίσεις καὶ Ἑγεσαίων ξυμμάχων ἐπιείας, οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυμότερον δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι Ἴωνες τὰδ' εἰσὶν κτέ. Probabili, ut mihi quidem videtur, iectura *Stud. Thuc.* p. 88 statui post παρόντα ob ductuum similitudinem excidisse participium ὄρωντες, cuius suspicionis iam habitam esse rationem graviter non ferrem, si quis me quisque videret, quo tandem pacto σοφίσματα pendere possit aut ab ὄρωντες aut ab ἔχοντες παραδείγματα, siquidem illa σοφίσματα, quae deinde enumerat, nondum παραδείγματα ullo modo dici Hermocrate potuerunt. Suppleto contra quod dixi participio sententia clara fiunt ac perspicua.

VI 82, 3. καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν πεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν (οὐδὲν προσῆκον ἄλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν ὅσον ἐν τῷ παρόντι ἰσχυρὸν), αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ προσηγμένων ὄντων ἡγεμόνες κατασάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἥκιστα ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες ἢ ἀμυνόμεθα, ὡς τὰκριβὲς εἰπεῖν οὐδ' ἀδίκως κατασρεψάμενοι τοὺς τε ναυαγίας καὶ νησιώτας κτέ. In parenthesi posui verba οὐδὲν προσῆκον, cum videam virum in Thucydide interpretando versatissimum pro οἰκοῦμεν requirere imperfectum propter oppositum, putat, ἰσχυρὸν. Recte non requirebat olim Reiskius coniciens οὐδ' ἀδικοῦμεν, neque erat quod Classen propterea reiceret suspicionem ipse suam, cll. II 37, 1. VI 92, 5 legendum esse φαλῶς) οἰκοῦμεν. Si οἰκοῦμεν corruptela natum est, haud verum est mihi: ἡγεμόνες κατασάντες ἀρχομεν i. e. τότε (μετὰ Μηδικὰ) κατέστημεν καὶ νῦν ἀρχομεν, quod optime responderet ingressis ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακ. ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν. Cf. 83, § 1. Ἀνθ' ὧν ἀξιοί τε ὄντες ἅμα ἀρχομεν κτέ. Quod Badhamus post ἀμυνόμεθα novam or-

diendam putat sententiam rescripto *κατεργασάμεθα*, id vix necessarium esse arbitror.

VI 86 § 2. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ὥπερ καὶ ἡμᾶς ἡξιοῦτε λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ' ὅτι δυνάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖσι ἀπιστεῖν. Requiro τῷ αὐτῷ αὐτοὺς ἀπιστεῖν. Sic. v. c. Herod. VII 136 extr.: αὐτὸς δὲ, τὰ κείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα δὲ ποιήσειν. Tum legerim: οὐδ' — πάρεσμεν, ὑποπτεύειν ἡμᾶς, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῦσδε [ἀπιστεῖν]. Cf. *Stud.* 154 sq. et *Badham Mnem.* III 242. Sequuntur haec: ἡμεῖς μὲν γε οὐτ' ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν, εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασάμεθα, ἀδύνατοι κατασχεῖν διὰ μῆκος τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ Φυλακῆς πλεων μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ἡπειρωτίδων· οἷδε δ' οὐ στρατιπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικουῦντες ὑμῖν ἀεὶ τε ἐπιβουλεύουσι κτέ. Explicare solent ἡμῶν τῶν παρόντων, quod non recte dictum mihi videtur. Recte enim comparatur urbs cum urbe, non cum exercitu. Non tamen hodie placet quod proponebam *Mnem.* (N. S.) I 171, παρούσῃ τε, quia ea notio iam inest verbo ἐποικεῖν, sed παρουσίας scilicet emblemata esse suspicor non intelligentis mente repetendum esse πόλεως. VIII 28, ὃ Συρακούσας, πόλιν οὐδὲν ἐλάσσῃ αὐτὴν γε καθ' αὐτὴν τῆς Ἀθηναίων. Cf. VI 37, 3. VII 58, 5.

VI 88 § 4 τῶν δὲ τὴν μεσόγειαν ἔχόντων αὐτόνομοι οὔσαι καὶ πρότερον ἀεὶ οἰκήσεις εὐθύς, πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν. Nihil proficitur inserto articulo cum Bekkero ante οἰκήσεις. Funditus enim haec verba depravata esse manifestum est. Quae res non latuit *Badhamum* conicientem: αὐτόνομοι οὗς καὶ πρότερον ἀεὶ ἡδίκησαν, κτέ. At αὐτόνομοι sequente πλὴν ὀλίγοι, articulo carere nequit, nec perspicio quidni *Thucydides* ita potius scripsisset οἱ δὲ τὴν μεσόγειαν ἔχοντες αὐτόνομοι οὗς καὶ πρότερον ἀεὶ ἡδίκησαν κτέ. Quocirca aliud latere videtur; quid tamen lateat, non reperio.

Ibidem § 6 περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς καὶ ἐς τὴν Ἑγεταν [πέμψαντες ἐκέλευον] ἵππους σφίσιν ὡς πλείους πέμπειν. Abiciendum esse emblemata frustra hucusque monui. Ex περιήγγελλον more *Thucydidis* et aliorum mente repetendum est verbum simplex ad v. ἐς τὴν Ἑγεταν. Vide v. c. VIII 17, ubi ex ἀντιπληράσαντες mente repetendum est πληρώσαντες.

VI 89 § 6 ἐπεὶ δημοκρατίαν γε καὶ ἐγινώσκομεν οἱ φρονούν-
 τές τι καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χειρόν, ὅσῳ καὶ λοιδορήσαιοι κτέ.
 Speciosius quam verius Badham coniecit ὁ σώσας pro ὅσῳ καὶ
 propter praegressa: ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέσημεν, δικαιοῦντες
 ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὖσα
 καὶ ὅπερ ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασώζειν, sed aliud est σώζειν,
 aliud διασώζειν et ξυνδιασώζειν. Potius cum plerisque criticis
 post ὅσῳ καὶ aliquid periisse crediderim. *Stud. Thuc.* 90 supple-
 bam ὅσῳ καὶ (μέγιστα ἐγκλήματα ἔχω), λοιδορήσαιοι ad exemplum
 loci I 68, 2 ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ
 μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν, qui huius est geminus. Locus
 vulgo male interpungitur. Ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος προέσημεν,
 inquit Alcibiades, duplicem afferens causam, priorem per par-
 ticipium: δικαιοῦντες — ξυνδιασώζειν (tum infertur parenthesis
 ἐπεὶ δημοκρατίαν γε — λέγοιτο), alteram sic: καὶ τὸ μεθιστάναι
 αὐτὴν οὐκ ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλές εἶναι ὑμῶν πολεμίων προσκαθημένων.
 Non sunt correlativa, quod putat Classen, καὶ ἐγινώσκομεν et
 καὶ μὴ μεθιστάναι αὐτὴν, sed καὶ ἐγινώσκομεν et καὶ — λοιδο-
 ρήσαιοι. Quae ratio quo magis eluceat, sic interpungam ξυνδια-
 σώζειν (ἐπεὶ — λοιδορήσαιοι· ἀλλὰ — λέγοιτο), καὶ — προσκαθη-
 μένων, quam rationem non assecutus Kruegerus pro καὶ male
 coniecit καίτοι.

VI 91, 1. Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ
 πᾶ ἀκριβέστατα εἰδότες ὥς διανοήθημεν ἀκηκόατε. Articulum ante
 ἀκριβέστατα exulare iubeo, quem non assequor quo pacto Clas-
 sen tueri existimet locum I 19 μείζων ἢ ὥς τὰ κράτιστά ποτε
 μετ' ἀκραιφνοῦς τῆς συμμαχίας ἦνθησαν, ubi ne abesse quidem
 poterat sine gravi sententiae detrimento. Non magis eum tuetur
 locus I 38 ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι,
 ubi substitue adverbium εἰκότως et actum erit de sententia.
 Quod praeterea affert τὰ μάλιστα certo discrimine a μάλιστα
 distingui a Thucydide tam doctus eius interpres quam est Classen
 me discat nihil, opinor, necesse est. Rectissime mox cap.
 93 § 1 eodem quo hic sensu ἀκριβέστατα scriptum videbis sine
 articulo σαφέστατα εἰδότες.

VI 92, 4 οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν ἰέναι,
 πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν ἀνακτᾶσθαι. Propter oppositio-
 nem *Stud. Thuc.* p. 90 dixeram me malle τὴν οὐκέτ' οὖσαν,

cl. I 74 ἡμεῖς δ' ἀπό τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὀρμώμενοι κτέ. Quod vero in editionis suae stereotypae adnotatione critica mihi respondit Stahl „Sed *novam* patriam Alcibiades *recuperare* vult” id candide fateor me non intelligere. *Recuperare* enim et ἀνακταῖσθαι tantummodo is dici potest, qui denuo nanciscitur quod ante iam habuit, sed novam rem κτώμεθα, *adipiscimur*, nec audiendus est Ludovicus Tillmans, qui nuper in *Novis annalibus philologicis et paedagogicis* 99, 10, p. 694 sqq. demonstrare aggressus est verba τὴν οὐκ οὔσαν Spartam, non Athenas, spectare et praepositionem verborum ἀνακταῖσθαι et ἀναλαβεῖν itemque pronomen αὐτὴν in vicinia non ad τὴν ἐαυτοῦ sed ad solam *patriae* notionem esse referenda. Actum enim foret de arte interpretandi, si ipsi Graecorum scriptorum principi, sprete omni verborum proprietate ita scribere licuisset, ut nemo sanus eius sententiam assequi posset, et melius eum deponeremus de manibus. Sed Athenas ab Alcibiade respici, non Spartam, et ex universo loci contextu tam manifesto apparet, ut haud assequar quo pacto cuiquam contraria opinio nasci potuerit, et Classen in adnot. critica contortam illam et absonam interpretandi rationem ita profligavit, ut aliquantisper certe hunc locum ab illa tutum fore confidam.

VI 95 § 1 ἡ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλαττον πέντε καὶ εἴκοσι. Quum praesertim ταλάντων suspensum sit ab ἐπράθη, ad indeclinabile πέντε καὶ εἴκοσιν desidero voculam ἡ (Stud. Thuc. 90) nec persuadent mihi exempla eius omissae apud Kruegerum Gramm. Gr. 49, 2 adn. 3. Thucydides certe addere solet Vid. v. c. supra 1 § 2 et infra 97 § 3. In extremo capite οἱ δ' ἐξέπειν Ἀθήναζε nota brachylogia dictum pro οἱ δ' ἐκπεσόντες (pro ἐκβληθέντες) ἔφυγον Ἀθήναζε, nec video cur cum Classenio ad novam et inauditam verbi ἐκπίπτειν scil. τοῦ φεύγειν s. σάξαι notionem confugiamus. Prorsus ita, ut hoc utar, Plato in Protagora p. 311 A dixit ἐξανασηῆναι εἰς τὴν αὐλήν, i. e. ἐξανασηῆναι εἰς τὴν αὐλήν.

VI 96 § 2. ἐξήρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον, καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τε ἐστὶ καὶ ἐπιφανές πᾶν ἔσω· καὶ ἀνέμασται ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιπλάι. Scholiasta: μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξηρτησθαι καὶ μετεωρίσθαι ἀκουέσθαι. οὔσης τῆς διανοίας τοιαῦδε· τὸ γὰρ ἄλλο χωρίον πλὴν τῶν προ-

ἔσεων ἅπαν ὑψηλόν ἐστι καὶ κρημνῶδες, καὶ ἐπικέκλιται
 θς τὴν πόλιν, ὥς καταφανές ἔσθαι εἶναι. Cuius scholii
 rs prior μὴ — ἀκούεσθω quum manifesto pugnet cum poste-
 re, in qua ipse auctor sequitur quam dissuasit interpretationem,
 ocul dubio corrigendum est: μὴ (i. e. ἴσως) ἐπὶ τοῦ ἐξηρτῆσθαι
 ecte Classen ἐξῆρθαι) καὶ μετεωρίσθαι ἀκουσέον. Legit igitur

quod hodie legimus in textu Thucydideo ἐξήρτηται, quod
 lassen a Kruegeri coniectura ἐξῆρται defendit Strabonis loco
 Π 1, 3 ἐξήρτηται ἡ χώρα πρὸς νότον, dudum similiter correcto

Casaubono, et Vergiliano illo *saxis suspensa rupes*, non
 putans ἐξηρτῆσθαι non simpliciter significare *suspensum esse*,
 d *suspensum esse ex aliquo*. De veritate igitur Kruegerianae
 nendationis punctum temporis non dubito, nec dubitavit Bad-
 um, qui totum locum sic tentavit: ἐξῆρται γὰρ τοῦ ἄλλου
 ωρίου καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές τέ ἐστι καὶ ἐπιφανές
 ἔν· ἐς δὲ καὶ ὠνόμασαι — διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι
 πιπολαί. Classen interpretatur: „Im innern (der Stadt) od.
 iach innen zu ist von dem Epipolae herab alles sichtbar, zu
 ibersehen.” At manifestum est ita scribendum fuisse καὶ
 ἱφανές ἐντεῦθεν πᾶν τὸ ἔσω, nec ἐπιφανές de alia re intelli-
 gisse quam de qua dictum est ἐπικλινές, itaque de ipsis Epi-
 lis, ad quas πᾶν quoque pertinet. Ἔσω si recte habet est
 troeus, scil. iis qui in urbe sunt, τοῖς ἔνδον, et τὸ ἄλλο χωρίον
 ste interpretari videtur Scholiasta. Valde tamen et mihi
 specta est vox ἔσω, cl. VII 19 ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας
 ἰς κρατίστοις [ἐς τὸ κακουργεῖν putidum est emblemata] ὠκοδομεῖτο
 τεῖχος, ἐπιφανές μέχρι τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως.
 rum videtur ἐς δ.

VI 97, 1. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνο-
 ῖν ἐξητάζοντο καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη τῷ στρατεύματι
 τῆς Κατάνης σχόντες κτέ. Classen recepta Popponis coniec-

ra, ἢ τῇ praeterea καὶ mutavit in ἐκεῖναι. Ego potius verba
 — ἐξητάζοντο scholium esse crediderim marginale ad ταύτης
 νυκτὸς, quod aliquis ad textum pertinere ratus inseruerit
 dita de more vocula καί. Quibus omissis significari noctem lustra-
 ni praegressam satis clarum, ut opinor, reddebat tota narratio.

VI 100 § 1 extr. οἱ δ' Ἀθηναῖοι — τριακοσίους μὲν σφῶν
 ἰτῶν λογάδας — πρῶταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς τὸ

ὑποτείχισμα, ἢ δ' ἄλλη στρατιὰ δίχα, ἢ μὲν μετὰ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν, ἢ δὲ μετὰ τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ σαύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα καὶ προσβαλόντες οἱ τριακόσιοι αἰροῦσι τὸ σαύρωμα· καὶ οἱ Φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες κατέφυγον εἰς τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην. Prorsus incredibile est quod sumunt interpretes Thucydidem, nisi forte id egisse censendus est ut quam obscurissimam redderet narrationem, quod modo vocaverat τὸ ὑποτείχισμα deinde appellasse τὸ σαύρωμα, idque praegressis verbis ἢ δὲ — πρὸς τὸ σαύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα, de quo necessario cogitare debeat lector legens verba προσβαλόντες — αἰροῦσι τὸ σαύρωμα. Manifestum mihi videtur Thucydidem dedisse αἰροῦσι τὸ ὑποτείχισμα, sed somnolentum librarium pro eo substituisse vocabulum sibi ἔναυλον e versu praegresso σαύρωμα. Paene doleo hominem mox intactum reliquisse τὸ προτείχισμα, persuasum enim habeo paucos errorem hodie esse animadverturos, pauciores correcturos.

VI 103 § 3. καὶ πάντα προυχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας. Ita libri omnes praeter Vaticanum, unde Classen reposuit ἐλπίδα. Quum utrumque recte dicatur, utra lectio praeferenda sit, perdet a librorum testimoniis, neque unius Vaticani auctoritas in hoc quidem libro (Vid. Classen, praef. ad libr. VIII p. XIV) reliquorum omnium codicum consensui anteponenda est, quem consensum h. l. egregie confirmat manifesta DEXIPPI imitatio scribentis ὡς οὐδὲν προυχώρει ἐς ἐλπίδας, in *Histor. Graec. minor.* p. 190, sq. ed. Dindorfii, cuius consulatur Praefatio p. XXXIX.

VI 105. Narrantur Lacedaemonii incursionem fecisse in Argolidem, Argivis autem classe opem ferentes Athenienses Laconicae oram maritimam depopulati esse. Tum haec sequuntur in capite extremo: ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ταῖς ναυσὶ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλεισσίαν τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον καὶ ἀπέκτεινάν τινες καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. Athenienses Laconicam devastantes non poterant discedere ex Argolide, eaque causa fuit cur Classenius verba ἐκ τοῦ Ἄργους transponenda censeret post Λακεδαιμονίαν. Quali correctione ulcus me iudice obtegatur magis quam sanatur. Quippe manifestum esse arbitror Argivos incurrisse in Phliasiam, antequam Athenienses redeuntes in patriam meta

acedaemonios liberassent. Quod sic dicere potuit Thucydides: ἀποχωρησάντων δὲ (δέει) τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες κτέ. omissis vocabulis ταῖς ναυσὶ καὶ, quae loco iam depravato illata esse videri possunt. a forte putas leni mutatione eandem sententiam restitui posse corrigendo: ἀποχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους εἰς ναυσὶ (nempe ut vela facerent Epidaurum et Prasias) καὶ ἐν Λακεδαιμονίων (sc. domum), οἱ Ἀργεῖοι κτέ? Illam tamen mutationem quamvis minus lenem ut efficaciorē praefero, quum aesertim ex Thucydidis narratione non constet classem Atheniensium Argis fuisse.

VI 4, 6. Vid. supra. Vel delete articulo ante πόλιν, nunc o αὐτό nescio an corrigendum sit αὐτήν.

VI 6, 6 λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακόσιοι ἰοντίνους τε ἀνασήσαντες ἀτιμώρητοι γενήσονται καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι μμάχους αὐτῶν διαφθείροντες αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς κελίας σχήσουσι, κτέ. Si pro σχήσουσι legeretur κτήσονται, recte beret participium praesens. Nunc corrigendum διαφθείραντες.

VI 15, 3 φοβηθέντες γὰρ αὐτοὶ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς τε κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σώμα] παρανομίας ἐς τὴν δίαιταν. Suspecta mihi sunt verba inclusa, quae recte absunt ab huius loci citatione apud Procopium B. G. IV. 10.

VIII 8, 3 ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας τὸν πόλιν μᾶλλον ἔχωσιν ἢ τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας. Res et mihi obscura, sed cogitari nequit de delenda negatione cum Classenio in locum geminum VII 19 extr. Potius suspicer transponendum esse: ὁ. μ. ο. Ἀ. πρὸς τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας τὸν νοῦν μᾶλλον ἔχωσιν, deletis ceteris, ut Cobet illic delevit ἢ πρὸς τὰς τριήρεις. Vox μᾶλλον parere solet interpretamenta.

VIII 47. ἐπειδὴ γὰρ ἦσθοντο αὐτῶν ἰσχύοντα παρ' αὐτῷ (Tisphernes) οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προπέμψαντος (ita recte Vat.) ἐς τοὺς δυνατωτάτους τῶν ἀνδρῶν ὥστε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἐπ' ὀλιγαρχίᾳ βούλεται καὶ οὐ πονηρίᾳ [οὐδὲ δημοκρατίᾳ delevi Stud. p. 106] τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλούσῃ κατελθὼν καὶ στρασχὼν Τισσαφέρνῃ Φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλεονεξίᾳ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων ἐν δυνάτωτατοι ὥρμητο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.

Cobeto optime corrigenti *μνησθῆναι* — *πρὸς τοὺς βελτίστους* Stahl et Classen obmoverunt, multis tamen locis Thucydideis legi *λέγειν ἐς τὸν δῆμον* et *ἐς τὸν πλῆθος*. Facile credimus, non solum apud Thucydidem sed apud optimum quemque scriptorem haec sollemnis dicendi ratio est de oratore qui verba facit ad congregatam aliquam multitudinem, qui etiam dicitur *λέγειν ἐν τῷ δῆμῳ* (cf. mox cap. 48 *ἐς τοὺς πολλοὺς Φανερώς ἔλεγον*), verum inde non sequitur, opinor, cum quis aliquid dicat alicui, aut in privato sermone aliquibus, dici posse *λέγειν τι εἰς τινά* vel *εἰς τινάς* pro *πρὸς τινά*, *πρὸς τινάς* sive *τινί*, *τισίν*. Quod autem Classen opposuit locum I 90 § 2 *τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὑποπτεῖν τῆς γνώμης εὐδαιμονοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους* miror virum in Thucydide versatissimum non animadvertisse ibi iungendum esse *τὸ ὑποπτεῖν ἐς τ. Ἀθ.*, ut discere potuerat cll. VI 60, 1. 61, 3. 103, 4.

Madvigius in Adv. Crit. I p. 334 calidius negavit optimates usquam appellari *βελτίστους*, contrarium enim cum alii loci docent, tum, ne desit exemplum, Xenoph. Hellen. VII 3, 4. *Audiunt οἱ ἄριστοι, οἱ βέλτιστοι, οἱ κατὰ τινάς, οἱ καλοὶ καὶ ἀγαθοί.* Praeterea vero vir praeclarus offendit in addito *τῶν ἀνθρώπων*, idque haud rectius, nisi fallor. Honestiores enim inter milites Samios eodem iure hic *οἱ βέλτιστοι τῶν ἀνθρώπων* dici potuerunt, quo cap. seq. dicitur: *ἐς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασιν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν* ubi opponuntur *οἱ πολλοί*. Quod autem ad ipsam Madvigii coniecturam attinet legentis *ὥς μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ὡς βελτίστου τῶν ἀνθρώπων*, non reputavit vir eximius eo sensu Graecum esse *βέλτιστοι ἀνδρῶν* sive *ἀνθρώπων*, aut *πάντων ἀνθρώπων*, sed articulo locum non esse. Ceterum acute excogitatam esse et optime convenire tam cum sequenti *κνηρίᾳ* quam cum gloriosa Alcibiadis indole, qualem praeclarus scriptor tam eximie depinxit VI 89, negari non potest. Veruntamen causam deesse idoneam cur Thucydidem aliter scripsisse existimemus, quam libri testantur, satis ni fallor demonstravi. In sequentibus Classen optime agnovit *δυνατώτατοι* (quod originem debere suspicor *τῷ δυνατώτατος* in praegressis) adulterinum esse, et valde mihi abblanditur eius coniectura pro eo substituendum esse *κυβερνήται*, cl. VII 62, 4.

VIII 44. *Καμείρῳ τῆς Ῥοδίας*. L. *Καμίρῳ*, nam constanter tituli Attici incolas vocant *Καμειρῆς*, et in vero urbis nomine

inspirant codd. Stephani Byz. s. v. Κάμιρος. Homero Κάμιρον addidit Nauck B 656 Λίνδον Ἰήλυσόν τε καὶ ἀργινόμεντα Κάμιρον, ut recte locum citat Stephanus l. l.

VIII 54. Ὁ δὲ δῆμος — δείσας καὶ ἄμα ἐπελπίζων ὥς καὶ σταβλεῖται, ἐνέδωκε. Rectius in solo cod. Cassiano est ἐλπίζων. Nam ἐπελπίζειν Thucydidi est εἰς ἐλπίδα καθιστάναι. f. supra 1, 1. et apud solos sequiores intransitive usurpatur. Quid igitur tribuendum optimorum librorum consensui, corrigendum δείσας καὶ ἄμα ἔτι ἐλπίζων. In capiti praegresso 3) obtemperandum fuerat Stephano corrigenti εἰ μὴ πολιτεύμεν τε σωφρονέσερον καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον (quod dictum ut κεῖν ἐς ὀλίγους II 37, 1), expulso manifesto emblemate τὰς ἰσχὰς ποιήσαιμεν, quod ne correcto quidem ποιήσομεν Graecam cit orationem.

VIII 45 med. Stahl et Classen post διδόασιν intercidisse suscantur quod respondeat verbis καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς. Quae verba si hic genuina sunt, nec interpolata ex locis 78, 2. 83, 3, statui potest Tissaphernem prae avaritia longius progressum esse iam ipsi Alcibiades suasisset, nec cur lacuna statuatur video.

VIII 54. καὶ ἐψηφίσαντο πλεύσαντα τὸν Πείσανδρον καὶ δέκα ἄλλους μετ' αὐτοῦ πράσσειν ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄρισται εἶναι. Soloecam, certe non Thucydideam, hanc syntaxin esse ostendebam *Stud. Thuc.* p. 106. comparatis v. c. his locis: I 26, 1 ἀκούσαντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦτος στρατηγούς πράσσειν ἢ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις VIII 56, 5. ναῦς ἡ ξίλου ἔαν βασιλέα ποιεῖσθαι καὶ παραλεῖν τὴν ἑαυτῶν γῆν ὅπῃ ἂν καὶ ὅσαις ἂν βούληται. VIII 7, 3 ἐσήμεγκαν οἱ ξυγγραφεῖς — τετρακοσίους — ἄρχειν πῃ ἂν ἄριστα γιγνώσκωσιν αὐτοκράτορας. Frustra autem apud Thucydidem locos quaesivi, in quibus vulgatae lectioni sit praesidium. Classen ad h. l.: „ἂν zu δοκοίη, nicht zu ὅπῃ: auf die Weise, wie es ihnen am besten scheinen wurde. Vgl. c. 50 § 5.” Legitur ibi sic: Θορυβούμενος δ' ὁ Φρύνιχος — ἀποέλλει — πρὸς τὸν Ἀντίοχον, τὰ τε πρότερα μεμφόμενος ὅτι οὐκ ἀλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν ὅτι ὅλον τὸ στρατεύμα — ἐτοῖμος εἶη — παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι, γράψας καθ' ἑκάστην — ᾧ ἂν πρόπῃ αὐτὰ πράξειε. Quasi vero cuiquam in mentem venire

possit huiusmodi loco, ab illis toto coelo diverso, legere πράξει!

VIII 58, 6. Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἢν βούλωνται τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. Audiamus interpretes. Classen: „Λακ. — „τρέφειν abhängig von ἐφ' — εἶναι: es stehe bei ihnen, ob sie „die unterhaltung ihrer Schiffe selbst übernehmen wurden.“ At ita certe scribendum fuerat ἐπ' αὐτοῖς. Quod sensisse videtur Boehmius, qui annotans: ἐφ' — εἶναι Prädicat von Λακ. καὶ τ. ξ. sollen ihren freien Willen haben, Charybdis evitaturus in Scyllam incidit. Nec meliora reperio apud reliquos. Locus quin monstrum alat, dubium non est. Hoc video omissis verbis ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι et mutata interpunctione ad hoc exemplum: Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπειδὴν (sic constanter tituli Attici) αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς, ἐὰν βούλωνται, τρέφειν. ἐὰν δὲ παρὰ Τισσαφέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσαφέρνη (ins. μὲν) παρέχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους τελευτῶντας τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισσαφέρνει ἀποδοῦναι ὅσος ἂν λάβωσιν, omnia optime procedere. Hoc unum ambigo utrum ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι sit scioli emblemata male iungentis, ut hodie iungi solet, ἐὰν βούλωνται τρέφειν, an ἐφ' ἑαυτοῖς corruptum sit ex ἀφ' ἑαυτῶν, i. e. τοῖς ἰδίαις τέλεσιν, dicto eadem breviloquentia qua Xenophon Hell. IV 8, 9 scribit τρέφειν τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῶν νήσων, et deinde, ut sententiae saltem species existeret, adscriptum sit εἶναι. Non enim mihi placet, de quo cogitet aliquis: τὰς ἑαυτῶν ναῦς, ἐὰν βούλωνται τρέφειν ἀφ' ἑαυτῶν, ἐξεῖναι, quoniam licere id Lacedaemoniis ultro intelligebatur, nec tam diserte debebat affirmari, et ob eandem causam repudio lenem mutationem ἐπ' αὐτοῖς εἶναι pro ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι.

VIII 63, 3 ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους εἰς τὴν Σάμον ἦλθον, τὰ τε ἐν [αὐτῷ del. cum Classenio] τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προτρέψαντο τοὺς δυνατοὺς ὥς πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάτας αὐτοὺς ἐλλήλοις ἢ μὴ ὀλιγαρχῶνται. Ultimis verbis respicitur ad cap. 20: ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπαναστασις τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετ' Ἀθηναίων — καὶ ὁ δῆμος εἰς τριακοσίους μὲν τινὰς τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε, τετρακοσίους δὲ

νῆ ζημιώσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμε-
 , τὰ λοιπὰ διώκουν τὴν πόλιν. Itaque omnis potentia tunc
 optimatibus transierat ad plebem, neque igitur ita mirum
 o de quo nunc agimus *populares* eodem nomine τοὺς δυνατοὺς
 xellari, quo illo dicti fuerant *optimates*. Movit autem Vati-
 ii codicis in hoc libro praestantia Classenium ut VIII 21
 iberet τοὺς πάντας τῶν δυνατωτάτων, cap. 63, 3 προυτρέ-
 ντο τοὺς δυνατωτάτους. Pro ea lectione illic mihi hoc
 primis facere videtur quod τῶν δυνατῶν post praegressa tur-
 er abundaret, hic vero quod non aequè facile τοὺς δυνατοὺς
 τοὺς δυνατωτάτους, i. e. eos qui tum opibus et auctoritate
 xime pollebant, ad novas res moliendas se permoturos Pi-
 ider ceterique legati poterant sperare. Prorsus contra repu-
 nda videtur Velseni coniectura ἐπανασήσαντες pro ἐπανασάντας,
 is non ipse Pisander nec X legati Samiam plebem contra opti-
 ites incitaverant. Sed gravi difficultate locum premit additum
 λήλοις, nec quidquam lucramur Dobrei coniectura ἐαυτοῖς.
 rsuasum mihi est corrigendum esse καίπερ ἐπανασάντας αὐ-
 ις (τότε τοῖς) ἄλλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶνται. Ad τότε cf. V. c.
 , 1 οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων ἐπανασάντες τοῖς δυνατοῖς, ubi
 niliter respicitur ad cap. 21.

In sequentibus verbis § 3 καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα — κοι-
 ογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μὲν, ἐπειδὴπερ οὐ βούλεται,
 ν — — αὐτοὺς δ' ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὥς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας,
 ἰν ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα καὶ τὰ τοῦ πολέμου
 τέχειν καὶ ἐσφέρειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἰκῶν προθύμως
 ἤματα — ὥς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας
 more ad interpretandi artificia confugiunt commentatores,
 orum prudentissimus Classen sic: „σκέψασθαι: in der seltnen
 bedeutung: nach genauer Ueberlegung beschliessen, wovon
 uehrst ἔξῃν, dan aber wie von einem darin liegenden δεῖν der
 x. c. Inf. αὐτοὺς — ὁρᾶν abhängt.” At manifesto sic vis
 fertur tam constanti verborum significationi (nam σκοπεῖν est
 liberare, non decernere) quam syntaxi, quae hoc verbum iungi
 bet aut cum ὅπως aut cum vocabulo interrogativo. Nec iam
 fficere puto quod statuebam *Stud. Thuc.* p. 107 accusativos
 nominativos mutandos esse, sed probabile mihi videtur post
 ἐψασθαι excidisse alium infinitivum, unde commode penderent

verba Ἀλκιβιάδην κτέ. Collato autem capitis sequentis initio, facilis est suspitio supplendum esse: κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο (τε καὶ ἐαυτοὺς παρεκελεύσαντο) Ἀλκιβιάδην κτέ.

VIII 66 extr. ἐνῆσαν γὰρ (τῷ δήμῳ scil.) καὶ οὗς οὐκ ἂν ποτὶ τις ᾤετο εἰς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι· καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν, καὶ πλεῖστα εἰς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν βέβαιον τὴν ἀπιστίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἐαυτὸν καταστήσαντες. Sensus cassa sunt verba καὶ — ἐποίησαν, nisi corrigatur καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς ἀλλήλους (sive πρὸς ἐαυτοὺς) τοῖς πολλοῖς ἐποίησαν, sive ipse Thucydides haec addidit sive, quae Stahlī est sententia, interpretes verborum βέβαιον τὴν ἀπιστίαν — καταστήσαντες. Deleri tamen non possunt, nisi simul scripseris καὶ πλεῖστα οὗτοι εἰς τὴν κτέ., quod est Classenī argumentum contra Stahlī athetesis.

VIII 67, 2. ξυνέκλησαν τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὸν Κολωνόν. Curtius Hist. Gr. II 704, laudatus Classenio „Wegen der Nähe des „feindlichen Heeres in Dekeleia bedurfte es hier eines abgeschlossenen Raumes. und dieser Abschluss konnte wieder dazu „benutzt werden einer zu grossen Anhaufung von Menschen „vorzubeugen und unruhige Auftritte zu verhindern.“ In comitia etiamtum omnibus civibus venire licebat, nec quemquam excludere ius aut fas erat, et si quid periculi imminuisset a Lacedaemoniis, haud dubie non Coloni sed intra muros haec comitia habuissent, ut taceam eo sensu Graecum esse ξυνέκλησαν τοὺς ἐκκλησιάζοντας (sive τὸν δῆμον) εἰς τὸν Κολωνόν, non τὴν ἐκκλησίαν. Quare ξυνέκλησαν depravatum esse hodieque habeo persuasissimum et corrigendum esse ξυνεκάλεσαν, quod reponendum docui *Stud. Thuc.* p. 106 monens agi de comitiis extraordinariis, quae ξύγκλητον ἐκκλησίαν audiisse constet, et deteriorum quorundam librorum lectionem ξυνέλεξαν genuinae scripturae esse glossema.

VIII 69 extr. *Quadringenti* cum armatorum iuvenum caterva ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ (articulum abesse malim) κυάμου βουλευταῖς οὗσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβούσι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐταῖς καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδονταν. Ultima verba sic interpretantur: *afferebant autem iis reliqui omnis temporis* (i. e. trium quatuorve mensium anni, in quem creati fuerant) *mercedem et exeuntibus dabant.* At

neque probabile est ipsos quadringentos hanc mercedem secum attulisse, neque hoc Graece dici potuit *φέρειν μισθόν*, quod, ut iam monui *Stud. Thuc.* p. 107 semper et ubique significat *mercedem accipere, merere*. Insuper ita certe requireretur τὸν τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντός. Procul dubio locus mendosus est, sic, ni fallor, corrigendus: καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν (sc. eius diei) *φέρειν δὲ αὐτοῖς καὶ τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντός αὐτὸν ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν*, i. e. *dabant* (permittebant) *autem iis, ut exirent* (i. e. si exirent) *e curia etiam per omne reliquum tempus mercedem acciperent*. Sic intelligitur, cur ἡ βουλὴ αἱ πεντακόσιοι et metu et pretio victa capitis sequentis initio dicatur οὐδὲν ἀντειποῦσα ὑπεξελθεῖν.

VIII 74 med. ὁ δὲ Χαιρέας — πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν Ἀθηναίων. Participium δεινώσας ab ipso historico additum esse iure dubites collato simili loco VI 34, 7 ἀγγελλοίμεθα δ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλεόν, unde apparet ἐπὶ τὸ μεῖζον iungendum esse cum ἀγγέλλει. Quam notionem non male interpretes expressit suo δεινώσας, quod redolet scholas rhetoricorum. Abundantiam non tuentur notae locutiones αὐξάνειν τι (τινά) μέγα et αἶρειν ὑψηλόν τινα.

VIII 75, 2. Classen futurum δημοκρατηθήσεσθαι, dudum ab editoribus correctum in δημοκρατήσεσθαι, sic defendit, ut dicat pro illa forma facere Aoristum passivum verbi ὀλιγαρχεῖσθαι, quasi vero quisquam existimet δημοκρατεῖσθαι esse verbum medium Vix tamen ignorare potest vir doctissimus plurimorum verborum passivorum tempus futurum, sed *solum* futurum, ab antiquioribus Graecis usurpari in *sola* forma media.

VIII 76 καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς ἔχοντες τὰς ναῦς πορίζεσθαι τὰπιτήδεια τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ δι' ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου καὶ νῦν ἐς τοιοῦτον κατασῆσονται μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὥς ε αὐτοὶ δυνατώτεροι εἶναι εἶργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἶργεσθαι. Ex quo intellectum est nihil profici Dobrei coniectura κατασῆσεσθαι pro κατασῆσονται aliam viam ingressi critici lacunam statuerunt post καὶ νῦν. Haase supplendum ratus ἔτι μᾶλλον ἐλπίδα εἶναι, ὥς προσλαβόντες καὶ τὸ τῶν Σαμίων κοινόν merito nemini per-

suasit, nec felicius nuper Stahl intercidisse statuit ἐπὶ μᾶλλον ἐπεὶ vel similia. Post utrumque Classen deletō αὐτοὺς ἀντὶ κρατεῖν pro καταστήσονται reponendum iudicavit καταστῆναι, in utroque peccans contra Graecae linguae proprietatem, quae neque patitur ut δι' ἑαυτοὺς — προκαθημένους dicatur pro διὰ τὴν προκαθῆσθαι (quam simile sit quod cft. ipse videat), neque ἐς τοιοῦτον καταστῆναι aliter usurpari quam de iis qui ad aliquam necessitatem redacti sint. Et rectissime αὐτοὺς κρατεῖν πρὶν intelligi solet περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει qui ante res mutatas freti classis Samiacae praesidio (de προκαθημένους cf. Herod. VIII 36) ἐκράτουν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου (cf. infra 90, 4), ita ut tam suis quam alienis navigiis mercatoriis liber esset ad portum Piraeensem aditus; contra ab eadem classe, facta inimica, facile Piraeus omni maris commeatu intercludi poterat. Ne multa: locus leni mutatione sic refingatur: καὶ δι' ἑαυτοὺς δὲ (Haase pro τε) ἐν τῇ Σάμῳ προκαθημένους καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν Πειραιᾶ ἔσπλου, καὶ νῦν, (εἰ) ἐς τοιοῦτον καταστήσονται μὴ βουλομένοι σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, αὐτοὶ δυνατώτεροι εἶναι εἶργεν ἐκείνους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἶργεσθαι, i. e. *et nunc si ad eam necessitatem redacti fuerint nolentibus oligarchis (Athenis) sibi reddere democratiam, ipsos facilius illos maris usu prohibere quam ab illis prohiberi possent.* Quum praesertim facili errore ei periisset ante EC, magistelli non intelligentes verba ἐς τοιοῦτον καταστήσονται pertinere ad belligerandi cum civibus necessitatem, de suo addiderunt ὥς, ut iungi posset τοιοῦτον ὥς — εἶναι, sed ita faciendo funditus perdidere sententiam.

VIII 79, 1 καὶ τοὺς Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες [ἐπὶ τῆς Μυκάλης] παριέναι ἔπλεον ὥς πρὸς τὴν Μυκάλην. Quo alio putas Milesios iuberi παριέναι? Deleatur turpe emblemā. Eiusdem farinae sunt quae expungam in his οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου δύο καὶ ὀγδοήκοντα, αἱ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὀρμουσαι — διέχει δ' ὀλίγον ταύτῃ ἢ Σάμος τῆς ἡπείρου [πρὸς τὴν Μυκάλην] — ὥς εἶδον κτέ. Annotatiuncula spectat ad ταύτῃ, quod adverbium magistellus monere voluit pertinere ad (πρὸς, ita isti solent) Mycalen, in ea ipsa re lapsus, pertinet enim ad Γλαύκην τῆς Μυκάλης. In sequentibus καὶ ἅμα (πρὸς σθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμαχῆσείοντας) προσέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου σφίσι — προσ-

μηθήσειν Classen vulgatam a coniectura mea δὴ τοὺς προ-
 ῖτους sic defendit ut pravo verborum ordine iungat προήσθοντο
 τῆς Μιλήτου, quae si revera scriptoris mens fuit, aut scrip-
 sit ἐκ τῆς Μιλήτου αὐτοὺς aut prorsus omisit verba ἐκ τῆς Μι-
 ήτου, quia inde eos rem ante rescivisse ultro apparebat nec
 certe erat significandum, cum praesertim ea res nullius esset
 omenti. Novo denique mactamur emblemate in ipsis sequen-
 tibus τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς
 οὐ ναυσὶν [ἐπ' Ἀβυδὸν (B. Ἀβύδου) ἀφικομέναις] προσβοηθήσειν,
 si iure Classen pro ἀφικομέναις expectabat ἀφωρμημέναις;
 sed enim ipse scriptor noverat Abydum eas naves pervenisse,
 iorabant etiamtum Athenienses. Sed nihil attinebat verba
 inutilia adscribere, quae haud dubito quin sedulus lector
 in exemplaris sui margine appinxerit memor loci 62, 2 ubi
 res narrata est.

VIII 81, 1. Οἱ δὲ προεσῶτες ἐν τῇ Σάμῳ καὶ μάλιστα Θρασύ-
 ιλος, αἰεὶ τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ
 ἔγματα, ὥς τε καταγαγεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἐπ' ἐκ-
 ισίας ἐπεισε τὸ πλῆθος κτέ. Sententia ita est conformata, ut
 genuinae essent voculae τε καὶ necessario corrigendum foret
 ετο pro ἐχόμενος. Priorem quidem in ποτέ Poppo, in γε-
 ius Meineke mutandum esse coniecit, sed non magis feren-
 n est καί, quod, ut error errorem parere assolet, a correc-
 bus propter τε vitio natum insertum esse crediderim. Non
 le utramque delevit Krueger. In sequentibus γενομένης δὲ
 λησίας τὴν τε ἰδίαν ξυμφορὰν [τῆς Φυγῆς] ἐπητιάσατο καὶ
 λοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης, quod eleganter scriptor dixerat in-
 retamento (quod etiam incerta in libris sede arguitur) more
 scioli inquinaverunt.

VIII 83, 2. ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς — πολλῶ ἐς τὴν μισθοδοσίαν
 Τισσαφέρνῃ ἄρρωστότερον γενόμενον. Ita recte scriberetur
 eo qui antea satis liberalem se praestitisset, at enim iam
 um Tissaphernem in ea re ἄρρωστον fuisse vidimus. Cf. supra
 2. 46, 5. 50, 3. 80, 1. Quare necessarium puto πολλῶ (ἔτι)
 γ. μ. τ. Τ. ἄρρωστότερον γενόμενον. Cf. 85, 3. Facillime autem
 sa est vocula, lecta et brevi ante et statim post haec verba.
 VIII 84, 3. τὸ δὲ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν — ὥρμησαν ἐκραγέν-
 ἐπὶ τὸν Ἀσύοχον ὥς τε βάλλειν. Collato simili loco 75, 1

ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας — ὥρμησαν βάλλειν intelliges suppositiciam esse voculam ὥς. Pro ἐκραγέτες sine causa idonea *Stud. Th.* 109 cum Kruegero cod. G. lectionem ἐγκραγόντες probabam; quod postea me docuit locus Herodoti VI 129, 4. Prope finem capitis καὶ διὰ ταῦτα καὶ ἄλλα τοιουτότροπα iniuria receptum est ex uno Vaticano. Recte reliqui omnes codices post duplex καὶ repetunt praepositionem exhibentes καὶ δι' ἄλλα. Facile post ΚΑΙ periit ΔΙ. Optime contra optimi libri praepositionem non iterarunt 75, 1 οἱ δ' ἀκούοντες ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας καὶ ἐπὶ (dett. ἐπὶ) τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας. Est autem is loquendi usus naturae congruus ideoque omnibus linguis communis.

VIII 85 § 2 κατηγορήσοντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ Φρουρίου καὶ περὶ αὐτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον. Pro posteriore περί corrigatur ὑπέρ. Eius abusus, quo περί ponitur pro ὑπέρ, de industria perlustrans corpus Inscriptionum Atticarum nullum repperi exemplum seculo altero a C. antiquius.

Ibidem § 3 καὶ τὰ τελευταῖα Φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τῷ Ἑρμοκράτους καὶ ἐτέρων ἡκόντων στρατηγῶν — ἐνέκειτο ὁ Τισσαφέρνης [Φυγάδι ὄντι ἤδη] τῷ Ἑρμοκράτει πολλῷ ἔτι μᾶλλον κτέ. Valde mihi suspecta sunt verba quae saepsi uncinis. Mox in verbis τὴν ἔχθραν οἱ πρόθοιτο coniectura Kruegeri πρόσθοιτο speciem haberet, si προστίθεσθαι ἔχθραν τινί significaret inimicitias suscipere vel gerere cum aliquo, sed enim προστίθεσθαι usurpari solet de malis quae nostra culpa contrahimus ut κακὰ, ἀχθῆ, ἄλγη, πόνους, κινδύνους, et eo sensu tam Xenophon Cyrop. II 4, 12 dixit μὴ τοῦτον πολέμιον πρὸς τοῖς ἄλλοις προσθῶμεν quam Plato Protag. 346 b ἔχθρας ἐκουσίους πρὸς ταῖς ἀναγκαῖς προστίθεσθαι. Hermocrates autem dici non potuit, propterea quod pecuniam quam peteret non accepisset, incurrisse in odium Tissaphernis, sed infensus infestusque idcirco fuisse Tissapherni. Recte autem πρόθοιτο interpretari videntur *prae se ferret*.

VIII 86, 3 οἱ δ' ἀπήγγελλον ὡς οὐτ' ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἢ μετὰσσις γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὐδ' ἵνα τοῖς πολεμίοις παραδοθῇ (ἐξεῖναι γάρ, ὅτε ἐσέβαλον ἤδη σφῶν ἀρχόντων, τοῦτο πονῆσαι) κτέ. Spectant haec Lacedaemoniorum duce Agide expeditionem quae narrata est supra 71, 1 sq. Sed iam ante quadringentorum dominationem Lacedaemonii ἐσέβαλον ἐς τὴν

τικήν occuparentque tum Deceliam, unde tunc non ἐσβολήν προσβολήν fecerunt, aut certe facere aggressi sunt contra rem, itaque corrigendum ὅτε προσέβαλον, vel potius (namnes libri praeter Vaticanum habent imperfectum, quod de tentata non effecta aut perfecta sollemne est) ὅτε προσέβαλλον. Neque omnino ἐσβάλλειν πρὸς πόλιν magis Graecum quam προσβάλλειν εἰς χώραν.

VIII 89 Οἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων [πεμφθέν-] πρέσβεις ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τὰ ῥὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Quia πέμπεσθαι ἀπὸ τινος pro ὑπό ος nemo Graece ita sciens, ut librariorum erroribus imponi non patiatur, serio defendet, de huius loci corruptela durari nequit. Facillime quidem corrigas ὑπό sed invito fortasse iptore, quem nescio an loci 86, 1, ubi me auctore novissimiores deleverunt πρεσβευταί, et 6, 2 et alii doceant omisisse μφθέντες, quum praesertim abiecto participio minus dura fiat plepsis οἱ ἐκ τῆς Σάμου. Cf. VII 32, 1.

In eiusdem capituli § 2 recte agnovit Classen corruptissima e verba ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, neo displicet quod τοὺς πάνυ τῶν ὀλιγαρχίᾳ ἐν ἀρχαῖς ὄντων coniecit, abiectis reliquis, liceat ad diffitear me praeterea ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ, quod propter visa aurem offendit et ultro intelligitur, abesse malle.

Sequuntur haec: οἶον Θηραμένη τε τὸν Ἀγνωνος καὶ Ἀριστοκράτη Σκελλίου (l. Σκελίου, cl. C. I. A. I n° 422) καὶ ἄλλους, μετέσχον μὲν ἐν τοῖς πρῶτοι τῶν πραγμάτων, φοβούμενοι δ', ἔφασαν, τό τε ἐν τῇ Σάμῳ ἐράτευμα καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐδὲ πάνυ, τοὺς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρεσβευομένους [ἔπεμ- om. B et Schol.], μή τι ἄνευ τῶν πλειόνων κακὸν δράσειαν πόλιν, οὐ τὸ (B οὐ τῷ) ἀπαλλαξείειν (Abresch ope Schol. ἀπαλλάξειν) τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν (Londinensis οἰκεῖν m schol. Cf. Stud. Th. Praef. VII) ἀλλὰ τοὺς πεντακισχιλίους ὧ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι.

Theramenes et Aristocrates non sane quod τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν (οἰκεῖν?), i. e. τῆς ἀκριβοῦς (Schol.) ὀλιγαρχίας, cui vera favebant, finem desiderabant, sed quia finem eius stare intelligebant, id agebant ut, quamdiu summa rerum et penes quadringentos, ipsi temperatae democratiae favere

viderentur, primas acturi simulac paucorum dominatione abrogata res ad populum rediisset. Quare partim ope librorum partim de coniectura locum sic refingo: φοβούμενοι δ' ἔφασαν (τότε) τό τ' ἐν τῇ Σάμῳ κράτευμα — πόλιν, οὕτως ἀπαλλαξείην — ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς — καθιστάναι. Verte: *qui vehementer metuens exercitum qui Sami erat atque Alcibiadem, simulque ne ii qui legatos Spartam miserant sine plurium arbitrio (agentes) gravi aliquo malo civitatem afficerent, ita se immodicae illius oligarchiae fidem desiderare aiebant, sed iam re, non nomine constituenda esse quinque milia cett.* Fieri potest ut olim fuerit οὕτως ἔφασαν ἀπαλλαξείην, et verbum in alienam sedem devenerit. Structura paullo intricatior non intellecta effecit, ut ὥς ante ἔφασαν adscriberetur, unde non modo natum est anacoluthon, quale nunquam alibi sibi permisit Thucydides, sed, quod gravius, *vera causa* quam homines movisse dixit, factus est *praetextus*. Metu adactos, non vero reipublicae melius temperatae desideria, Theramenem et Aristocratem haec suasisse luculenter confirmant ipsa sequentia. In extremo capite dubito scribamne οὐχ ἐπὶ (libri ἀπὸ) τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενος an expungam praepositionem, tardum enim me esse discipulum doctrinae qua hodie ἀπό pro ἐπὶ usurpari posse persuasit fere Germanis Herbstius candide profiteor.

VIII 91, 4 ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ἔτι τῷ πρότερον πρὸς ἡπειρὸν ὑπάρχοντι τείχει, ὥς καθεζομένων ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων ὀλίγων ἀρχεῖν τοῦ τε ἔσπλου. Quid scriptor voluerit satis manifestum, sed nemo Graece sic loquitur. Corrige, sodes: ἐτειχίζετο αὖ οὕτω ξυνεχὲς τῷ — τείχει. Per ellipsin Thucydidi satis familiarem post ἐτειχίζετο omissum est τεῖχος, ut I 90, 2, 91, 1. II 18, 2. Novus murus aedificabatur alteri contiguus. Cf. III 21, 1. Ad dativum cf. Eurip. Hipp. 226 πύργοις συνεχῆς κλιτύς. E vulgata scriptura sequeretur etiam veterem murum aedificari, quod absurdum. In ultimis quae adscripsi verbis perperam π ab editoribus repositum est pro γε, quod aut delendum aut, quod malim, cum Classenio addendum καὶ ἔκπλου. Ipsa sequentia ἐπ' (l. ἐς cum Kruegero) αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος γενοῦ ὄντος τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα τό τε παλαιὸν τὸ πρὸς ἡπειρον καὶ τὸ ἐντὸς τὸ καὶνὸν τεῖχος τεειχίζόμενον πρὸς θάλασσαν tam proluxa sunt, ut Thucydidem non agnoscam, sed verba genuina ita interpretamentis

aminata videntur, ut quid ipsius sit, quid magistellorum, culter agnoscas. *Stud. Thuc.* p. 159 iam delevi manifesta demata ἐγγύτατα et ἐν Πειραιεῖ in proximis, quorum hoc corrigendum esse probavi Stahlio, neutrum Classenio, cui non his persuasi in verbis ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκαζον πάντας ὑπάρχοντά τε . . . καὶ τὸν ἐσπλέοντα ἐξαίρεῖσθαι καὶ ἐν-εν προαιροῦντας πωλεῖν periisse verbum *deponendi*, quod ipse le mente suppleri ex ἐξαίρεῖσθαι iudicat. Fidem habebo, si um mihi tam miri zeugmatis ex Thucydide aliove probato ptore exemplum ostenderit.

III 95, 1 Αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες παραπλεύσασαι καὶ ἱβαλοῦσαι Σούνιον. Speciosam prima facie lectionem hic unt quidam libri deteriores ὑπερβαλοῦσαι, quod de pro- toriis alibi adhiberi assolet. Vid. infra 104 et Herod. VII , sed vide an forte inter utrumque verbum sic distinguendum ut ὑπερβάλλειν significet *superare*, i. e. *praeternavigare*, hoc γτειν ita ut simul mutetur cursus, quod si ita est, περι- ῶσαι hic illo aptius est, ut illis locis alterum. Substanti- tamen infra 104 extr. est περιβολή.

videm § 6 vitiose e libris editur: καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς πόλιν τῶν Ἑρετριῶν ὡς Φιλίαν καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ξαν φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν. Trucidati sunt procul dubio in ab incolis, non *urbem pelentes*, itaque corrigendum vide- ἐς τὴν πόλιν, ut sequitur οἱ (concinnius foret ὅσοι) δ' ἐς τὸ ισμα τὸ ἐν τῇ Ἑρετρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοί, περιγίγνονται κτέ.

III 97 ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕσερον πυκναὶ ἐκκλησίαι. primus Wecklein *Cur. epigr.* p. 25, sed ego biennio ante *cit. Crit.* p. 161 sqq. corrigendum proposui ἐν Πυκνί. Ante mque nostrum Kuhn coniecerat Πυκνί, sed male omissa positione.

III 100, 5 προσεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου τινὲς νῆες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμεναι καὶ αἱ Μηθυμναῖαι. Sic editur aticano, reliqui codd. καὶ Μηθυμναῖαι exhibent. Numerorum nes qui non constare vidit Dobree nisi V fuerint naves gymnaeae, coniecit καὶ Μηθυμναῖαι πέντε, quod recepit l. De re mihi convenit cum illis, sed repono καὶ πέντε θυμναῖαι, nam ipsum numerum ε' delitescere puto sub arti- , nato pervulgari errore e confusa littera E cum diphthongo AI.

VIII 101, 2. δεικνοποιούνται ἐν Ἀργενούσαις. Sic edidit Classen e Vaticano, cum reliqui libri habeant Ἀργινούσαις, Ἀργιννούσαις, Ἀργινούσαις. Insularum nomen formatum est ab ἀργεννός, unde in vicinia fuit τὸ Ἀργεννὸν ἀκρωτήριον, ἀφ' οὗ ἀργεννόεις, καὶ κατὰ συναίρεσιν ἀργεννοῦς καὶ Ἀργέννουσα (Ἀργεννοῦσσα ex optimo cod. Rhedigerano). τὸ ἐθνικὸν Ἀργεννοῖσιος. Ἀνδροτίων ἐν τῷ τετάρτῳ τῆς Ἀτθίδος διὰ τοῦ ι. Sic scribit Stephanus Byz. s. v. Ἀργέννουσα, ut perperam edidit Meineke pro librorum scriptura Ἀργεννοῦσα. Sed veteres Atticos (nam falsa tradunt grammatici) in talibus, ut par erat, duplicasse litteram sibilantem fidem faciet Τειχιοῦσσα, quinquies lectum in C. I. A. I 37. 226. 251. 261. 264. Iam si sequimur Androtionem, Thucydide tanto spatio minorem, optabimus scripturam Ἀργινούσαις (cf. Homericum ἀργινόεις), pro qua facere videri possit promontorii nomen absurdo accentu (nam iota breve est) scriptum Ἀργῖνον supra cap. 34 (Codd. AB κατὰ ῥηγῖνον, ceteri κατ' ἀργῖνον) et corrigendum Ἀργινόν (Ἀργινον?), sin vero probamus vulgarem teste Stephano scribendi rationem, Ἀργεννούσαις, supra corrigendum erit Ἀργεννόν. Utrum igitur Thucydides Ἀργινούσαις an Ἀργεννούσαις scripserit certo sciri non potest, antequam reperiatur titulus Euclide antiquior, aut paullo etiam recentior, in quo insularum promontoriive nomen occurrat, verum hoc satis constat vitiosum esse Ἀργενούσαις. Vitiose idem Classen cum ceteris excepto Stahlio mox Λάρισαν dedit (pro Λάρισαν) quod non melioris notae est quam Κηφισός aut Ἰλισσός. Servatum est C. I. A. 37 Ληρισαῖοι. Contra scripturam Παρνασσός antiquiorem esse quam Παρνασός nuperrime ostendit O. RIEMANN, *Bulletin de Corr. Hell.* VIII p. 494 sq.

VIII 102 καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτὸς ὥς εἶχον τάχους ὑπερμιξάντες (iniuria supra VI 4, 6 sollicitavi orthographiam ὑπερμίκτων. Cf. C. I. A. I p. 93 col. A, 1 sq.) τῇ Χερσονήσῳ παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιοῦντος βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν [τὰς τῶν πολεμίων del. Dobree], καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκαίδεκα ναῦς (cf. 99, 2) ἔλαθον, προειρημένης Φυλακῆς τῷ Φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀναγκῶς ἔξουσιν, εἰὰν ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ Μινδάρου — οὐ φθάνουσι πᾶσαι. Vulgo praeëunte Scholiasta τῷ Φιλίῳ ἐπίπλῳ significare putant ὑπὸ τ. Φ. ἐπίπλου, i. e. ὑπὸ τῷ μετὰ Μινδάρου, qui cap. 101 dictus est navigasse ad Helles-

pontum. Intelligendum igitur ex hac interpretatione: καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκκαίδεκα ναῦς ἔλαθον (18 naves Atheniensium), καίπερ προειρημένης ταύταις φυλακῆς ὑπὸ τοῦ Φιλίου ἐπίπλου. **A**liam viam ingressus Classen τῇ Φιλίῳ ἐπίπλῳ intelligit de **Thrasylō**, qui quum Mindarum Mileto solvisse rescivisset ἔπλει καὶ αὐτὸς — ἐπείγόμενος μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ἐσπλεύσας, sed tamen quum Mindarum apud Chium subsessurum existimasset, aliis rebus detineri se passus Mindari classem praeter-navigantem non observaverat. Putat igitur Classen 18 naves Athenienses antea nuntios misisse ad Thrasyllum, ut, si appropinquante classe hostili relictā statione ex Hellesponto discedere cogerentur diligenter, ipsas observaret ad auxilium ferendum paratus. Quae opinio nec per se habet quo prae illa commendetur nec omnino vera esse potest nisi verbis sic transpositis: βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, προειρημένης φυλακῆς τῇ Φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἔξουσιν, εἰὰν ἐκπλεύωσι· καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἐκκαίδεκα ναῦς ἔλαθον, τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου — οὐ φθάνουσι πᾶσαι κτέ. Quod tamen facere nefas, quia Scholiastae explicatio neque absurda est neque Graeci sermonis legibus contraria. Denique non inutiliter conferes locum VII 6 et 7, ubi similiter φυλακὴ dictum de navibus naves hostiles observantibus. Add. ib. cap. 25.

VIII 106 extr. οἱ δ' ἀφικομένης τῆς νεῶς καὶ ἀνέλπισον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες ἐπὶ τε ταῖς περὶ τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν σάσιν γεγενημέναις πολὺ ἐπερρώσθησαν. Non est haec Graeca oratio. Thucydides repetito articulo scripsit καὶ (ταῖς) κατὰ τὴν σάσιν γεγενημέναις, aut certe hoc verborum ordine: ἐπὶ ταῖς περὶ τε τὴν Εὐβοίαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν σάσιν γεγενημέναις. Illud verius.

PLATO.

In *Timaeo* pag. 70. D. περὶ τὴν καρδίαν αὐτὸν (τὸν πλεύμονα) περιέσκησαν οἶον ἄμμα μαλακόν, spreta est a Stallbaumio vera lectio οἶον μάλαγμα servata a Longino et aliis vid. Toup. ad Long. pag. 392. Weisk. Οἶον enim *comparationi* praeponitur, et rectissime pulmo esse dicitur *veluti* μάλαγμα, id est *materies mollis ac cedens*, cuius oppositu ictuum et collisionum vehementia frangitur.

C. G. C.

DE
LOCIS QUIBUSDAM
IN EPISTOLIS CICERONIS
AD FAMILIARES
ET
AD ATTICUM.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 1. 1.

Tanta enim magnitudo est tuorum erga me meritorum, inquam tu nisi perfecta re [de me] non conquiesti, ego quidem in tua causa efficio vitam mihi esse acerbam putem. res in perfecta re est salutis meae propugnatio facile intel de me vitiose abundare et expungendum esse.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 2. 3.

Apud Pompeium coenavi —; quem ego ipsum cum audio, eum libero omni suspitione cupiditatis; cum autem eius fam omnium ordinum [video], perspicio — totam rem istam idem — esse corruptam. Opponuntur inter se quem ipsum familiares omnium ordinum: non enim ex illorum aspectu id Cicero perspiciebat, sed ex sermonibus, quos

Itaque *video* delendum censeo, et *audio* cogitatione lum.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 9. 20.

tinam eius (Crassi) *defensionem* Gabinii, quem *proximis* ribus] *diebus acerrime oppugnasset*, tamen — *tulissem*. de bis idem dicatur *expelle superioribus*.

CICERO LENTULO.

ad Famil. I. 9. 21.

m est eum tenere cum periculo cursum, quem *ceperis*, *potius* commutato quo *velis* tamen *pervenire*. Mendosum est *capere*. Retrahe ex fuga *praepositionem* in antecedente tem, ut fiat: *cursum quem inceperis*.

CICERO SALLUSTIO.

ad Famil. II. 17. 1.

um Ciceronum causa [puerorum] *accessurum puto*; neque certum. Repone *puerorum* in margine. *Cicerones nostros* ad Attic. v. 17. 15. Ibid. VI. 1. 12. *Cicerones pueri* inter se, unde interpolatio nata videtur, quam arguit edes.

CICERO SULPICIO.

ad Famil. III. 4. 1.

io excusationem tuam [qua usus es] *cur saepius ad me* uno exemplo *dedisses*. Interpolata sunt verba prorsus *anea qua usus es*. Hoc ipsum enim inest in *excusatio TUA*.

CICERO MARCELLO.

ad Famil. IV. 7. 3.

in Africam contulerunt aut quemadmodum nos victori sese

*Crediderunt. Legendum sese Dediderunt. Non enim se vi
fidei commiserunt sed deditionem fecerunt.*

SERVIVS SVPICIVS CICEKONI.

ad Famil. IV. 12. 1.

*Visum est faciendum quoquo modo res se haberet vos ce
facere. Orellio haec sana videntur, namque esse servi
familiarem Servii, non Ciceronis. Sed vulgata lectio n
Latina. Dicendum enim aut: visum est vos certiores facere
visum est faciendum ut vos certiores facerem, cf. edictum
rum apud Suetonium de Clar. Rhetoribus I: quamobrem -
tur faciendum ut ostendamus nostram sententiam nobis non
Cicero saepius ita loquitur, ad Famil. III. 8. 1. cum
multis verbis — scripsisses faciendum mihi putavi ut tui
breui responderem. et ad Attic. III. 22. 1. cum adventare
dicuntur faciendum nobis erit ut ab eo decedamus. Mendose
in epistola Caelii VIII. 5. 2. Tametsi hac de re puto te c
tum quid facturuss esses habere, tamen quo maturius const
cum hunc eventum providebam, visum est ut te facerem ce
Scrib. visum est te facere certiozem. Servius scripsisse v
visum est faciendum — UT vos certiores facerem, quae com
habet colorem antiquitatis idque ἀρχαιοπινές optime S
convenit.*

METELLVS CICEKONI.

ad Fam. V. 1.

*Existimaram pro mutuo inter nos animo et pro reconciliata
nec absentem (Cod. M. ABSENTE) me ludibrio laesum iri
Respondet Cicero (V. 2): scribis ad me te existimasse pro
inter nos animo et pro reconciliata gratia numquam te A ME
brio laesum iri. Unde emendandum: nec ABS TE me — laes*

CICEKO CRESSO.

ad Famil. V. 8. 2.

Uxor tua — et tui Crassi meis consiliis, monitis, studiis

*usque nituntur. cf. § 5. quamobrem velim — tuis praecipias ut
ra, consilio, auctoritate, gratia mea UTANTUR. Itaque corri-
ndum: meis consiliis — UTUNTUR. Saepe videbis UTI et NITI
er se permutari. Cicero de Finibus IV. 24. at quo nituntur
mines acuti argumento ad probandum? Operae pretium est con-
lerare. Alii utuntur, quod verum est.*

VATINIUS CICERONI.

ad Famil. V. 10. b.

*In Dalmatiam profectus sum; sex oppida vi OPPugnando cepi.
egendum vi Pugnando. Exempla dabit Cortius ad Sallust.
stil. VII. 7. Ex ipsa rei natura dicitur pugnando capere aut
pugnando capere. Rectissime etiam dicitur vi expugnare, sed
oppugnare ineptum est, quia sine vi id fieri non potest. Pe-
nde absurde diceretur vi obsidere.*

CICERO TITIO.

ad Famil. V. 16.

*Nam quod allatura est ipsa diuturnitas, quae maximos luctus
rustate tollit, id nos PRAECIPERE consilio prudentiaque debemus.
tenim si nulla fuit umquam liberis amissis tam imbecillo mulier
vino, quae non aliquando lugendi modum fecerit, certe nos, quod
t dies allatura id consilio ante FERRE debemus. Servius Sulpicius
consolatoria ad Ciceronem (ad Famil. IV. 5. 6); nullus dolor
t quem non longinquitas temporis minuat ac molliat. Hoc te
spectare tempus tibi turpe est, ac non ei rei sapientia tua te
CURRERE. Non convenit cum huiusmodi sententia verbum ANTE
RRE. Emenda: id consilio ANTE VERTEBRE debemus.*

CICERO MARIO.

ad Famil. VII. 4.

*Te cum semper valere cupio, tum certe dum hic sumus. — Quare
quod constitutum cum podagra habes fac ut in alium diem dif-
as, [cura igitur ut valeas] et me hoc biduo aut triduo expecta.
stultum hominem, qui lepidum Ciceronis dictum hoc addi-*

tamento plane everterit! Non intellexit podagrosum hominem podagra absit recte valere!

CARLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 2.

Certe, inquam, absolutus est; me praesente pronuntiatum quidem omnibus ordinibus, sed singulis in unoquoque ordinis sententiis. Graevius annotavit: „*hoc si ita est omnium consensu suffragiis absolutus est.*” Minime intellexit loci sententiae Valerius Messalla reus de ambitu quum manifestis criminibus teneretur praeter omnium expectationem tribus sententiis absolutus est. Repetam rem paullo altius, ut simul duos Asconii locos emendem. Valerius Messalla causam dixit 51 ex ea lege, quam anno superiore (52) Pompeius in consulatu tulerat ut „*sortitio fieret iudicum unius et octo, qui numerus cum sorte obtigisset ipsi protinus sessum irent: prius quam sententiae ferrentur quinos ex singulis ordinibus sortitor, totidem reus reiiceret, ita ut numerus iudicum relinqueretur qui sententias ferrent quinquaginta et unius.*” Ascon. Per ad Milonianam pag. 40 sq. Orell. Ex singulis ordinibus XVII iudices sententias ferebant ($17 \times 3 = 51$). Messalla tur absolverunt senatores IX, equites Romani IX, aerarii IX; condemnarunt ex singulis ordinibus VIII. absolutus est omnibus ordinibus et singulis in unoquoque sententiis, ut et Senatores et Equites et tribuni uno plus solverint quam condemnarint. Ergo tribus sententiis absolutus est. Fieri id non poterat nisi sic ut in unoquoque ordinis esset iudicum numerus, id quod ex ipsa naturali aequitate colligitur. Hiuc manifesto colligimus duos Asconii locos ruptos esse et simul quo pacto uterque in integrum restitui possit. Pag. 53 scribendum: „*senatores condemnaverunt XI (vulgo XII), absolverunt VI; equites condemnarunt XIII, absolverunt VII; tribuni aerarii condemnarunt XIII (vulgo XII), absolverunt VII.*” et pag. 54 scribendum: „*obtinuerunt ut UNA sententia a reo ferretur. Condemnaverunt senatores IX (vulgo X), absolverunt VII; condemnarunt Equites Romani VIII, absolverunt VII; tribunis aerariis X absolverunt, VII (vulgo VI) condemnarunt.*”

Habent haec, ut opinor, mathematicam *πειθανάγκην*, et confirmant id quod ex rei natura sequitur ex singulis ordinibus *parem iudicum numerum* (XVII) sententias tulisse.

Condemnaverunt enim iudices XXV ($9 + 9 + 7$), absolverunt XXVI ($8 + 8 + 10$) et sic *una sententia absolutus est*.

Video Orellium et alios viros doctos inter se confundere duos Marcos Valerios Messallas. Duos fuisse eodem praenomine certum est. Erant, credo, fratres patruales, alter Marci filius, alter Caii. M. Valerius M. F. anno 53 cum Cn. Domitio Calvino consulatum gessit. Alter M. Valerius C. F. Messalla anno 51 candidatus consularis reus de ambitu factus et ab Hortensio matris fratre defensus praeter omnium opinionem cum magna populi indignatione absolutus est, sed statim post lege Licinia de sodalitiis postulatus condemnatus discessit et consulatu excidit.

Est operae pretium Ciceronis et Historicorum de ea re locos componere. Anno 54 quatuor erant consulatus candidati Memmius, Domitius, Scaurus, Messalla. ad Att. IV. 15. 7. In Epistola ad Att. IV. 16. 6. Cicero scribit: *Messalla et Domitius — certi erant consules.* et ibid. § 11. *Res fluit ad interregnum et est nonnullus odor Dictaturae.* — *Candidati consulares omnes rei ambitus.* Res fluebat ad interregnum, quia in exitu erat annus et post Kalendas Ianuarias nemo poterat comitia consularia habere nisi interrex a patriciis proditus. Cicero ad Quintum fratrem II. 15. *erat nonnulla spes comitiorum sed incerta: erat aliqua suspicio dictaturae ne ea quidem certa.* et III 2. 1. *de ambitu postulati sunt omnes qui consulatum petunt.* — *Res videtur spectare ad interregnum. Consules comitia habere cupiunt, rei nolunt.* — *Domitius cum Messalla certus esse videbatur.* Et hoc et sequenti anno (53) aut Pompeius aut Pompeii familiares Dictatorem eum fieri cupiebant et gliscebant de ea re rumores. Cicero ad Quintum fratrem III. 8. 4. *Res prolatae: ad interregnum comitia adducta. Rumor dictaturae iniucundus bonis et post pauca: Milo si ille (Pompeius) dictator factus sit paene diffidit.* et ibid. III. 9. 2. *video Messallam nostrum consulem si per interregem sine iudicio, si per dictatorem tamen sine periculo. De dictatore tamen adhuc nihil est: Pompeius abest.* Haec scripta sunt post Kalendas Ianuarias anni 53. Fiebant interea alii et

alii interreges ¹⁾ et tandem vix septimo mense Domitius et Messalla consules facti honorem inierunt. Dio Cass. 40. 17. *Cn. (Domitius) Calvinus et Valerius Messalla vix tandem septimo mense consules creati sunt.* cf. cap. 45. Idem cap. 46. *Pompeius oblatam sibi dictaturam non accepit, sed consules creavit* (Domitium et Messallam). *Creavit* nempe per interregem et sic extemplo honorem inierunt. „*Si per interregem* (Cicero inquit) *sine iudicio*“ non dabatur enim spatium ad accusandum, „*si per dictatorem tamen sine periculo.*“ nam accusari poterant sed sine metu damnationis per dictatoris opes. Peracto eorum consulatu iterum novae turbae. Pompeius enim comitia consularia traxerat *ἡν ἐν χρεῖα γένοιτο δικτάτωρ*, teste Appiano B. C. II. 19. Tandem Pompeius anno 52 mense intercalario consul sine collega creatus est et ne hoc quidem anno propter candidatorum turbas comitia consularia haberi potuerunt. Itaque anno 51 M. Valerius C. F. Messalla consulatum petere coepit. Postulatus est et de ambitu et de sodalitiis. Cum magna iudicum infamia de ambitu est absolutus sed brevi post de sodalitiis lege Licinia damnatus. Haec Ciceroni narrat Caelius VIII. 2 et 4. De hoc iudicio inaudivit Cicero quum Ciliciam petens Gyara pervenisset. ad Att. V. 12. 2.

Laudabatur Hortensii oratio, qua hunc Messallam, sororis suae filium, defendit. Cicero in Bruto cap. 96. *Brutus: ego vero, inquit, Hortensium magnum oratorem semper putavi maximeque probavi pro Messalla dicentem quum tu Cicero abfuisti.* Locum ex ea oratione servavit Valerius Maximus V. 9. 2. *Q. Hortensius — Messallam suae sororis filium — ambitus reum defendens iudicibus dixit: si illum damnassent nihil sibi praeter osculum nepotum, in quibus acquiesceret, superfuturum.* Habebat enim Hortensius filium sed perditis moribus et vitiis et flagitiis coopertum.

Valerio Messalla consulatu deiecto C. Claudius Marcellus consul factus est cum L. Aemilio Paulo. cf. Ciceronem ad Famil. XV. 7—13.

1) Cicero hoc anno (53) scribit ad Trebatium: *nisi ante Roma profectus eurussem eam certe relinqueres. Quis enim tot interregnis iureconsultum desiderat?*

De lege Licinia de sodalitiis, qua Messalla damnatus est, acta est annotatio Wunderi, ab Orellio in Indicem Legum data, in qua reliqua recte se habent sed una literula corrupta auditum virum in gravem errorem induxit. Editur enim in lanciana 3. § 8. *Tum enim magistratum non gerebat is qui ce- rat si patres auctores non erant facti: nunc postulatur a vobis t eius EXILIO qui creatus sit iudicii populi Romani reprehendatis.* quaerit Wunderus: „quot annorum exilium fuerit.” Noli id quaerere, sed emenda *exitio*, quod solet pro damnatione dici, et de absolutione *salus*, Cicero pro P. Oppio: *multum posse ad salutem alterius honori multis: parum potuisse ad exitium probro emini fuit.* Neque enim *exilium* de poena ponitur et *exitium* incipitur de damnatione eius, cuius nos misereat, aut qui iniquo vel cupido iudicio fuerit oppressus.

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 6.

Cavendum tibi erit ne parum simpliciter et candide posuisse inimicitias videaris. Repetita syllaba scribendum: *candide DE- posuisse inimicitias.* Sic enim loqui omnes solebant et vides unde error natus sit *candide DEposuisse.*

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 10.

Ego quidem praecipuum metum quod ad te attinebat habui, qui irem quam paratus ab exercitu esses. Nullus hic ioco aut ironiae locus est; quamobrem corrigendum *quam imparatus.* cf. VIII. 5. *ius exercitus vix unum saltum tueri potest.*

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 10. 2.

Consules quia verentur ne illud Senatus Consultum fiat, ut pa- dati exeant et contumeliose praeter eos ad alium res transferatur, mino Senatum haberi nolunt. Quid significat *praeter eos?* Nihil forsus. Caelius, qui iocosa et Comica dictione utitur, scrip-

sisse videtur *praeter* OS, quod tum dicitur si quis alicui rei inhians eamque iamiam se tenere putans necopinato eam ab alio praeripi et auferri sibi videt.

CÆLIUS CICERONI.

ad Famil. VIII. 10. 4.

Haec nori; alia quae possunt accidere non cerno. Multa tempus afferet: praeparata multa rescio. In Codice Mediceo est *AFFERRI ET praeparata*. Vir doctissimus Klein, vetus mihi discipulus et amicus immatura morte raptus, in editione qua utor adscripsit in margine: *Multa tempus afferre et praeparata MUTARE scio; sed intra fines hos, quaecumque acciderint, vertentur.*

CICERO PAETO.

ad Famil. IX. 25. 1.

Nescis quo cum imperatore tibi negotium sit. — Nunc ades ad imperandum [vel ad parendum potius], sic enim antiqui loquebantur. Ineptum emblemata leporem loci plane corrumpit. Sallustius in Iugurtha cap. 62. *Iugurtha — cum ipse ad imperandum vocaretur rursus coepit flectere animum suum.*

Militaris formula est pro *adesse* (*vocari*) *ad imperia accipienda.*

CICERO PAETO.

ad Famil. IX. 26. 3.

An tu id melius qui etiam in philosophum irriseris? Cum ille si quis quid quaereret dixisset, coenam te quaerere a mane direris? Ille baro te putabat quaesiturum unum coelum esset an innumerabilia. Revoca voculam male elapsam et repone: — *quaesiturum UTRUM unum coelum esset an innumerabilia.*

ASINIUS POLLIO CICERONI.

ad Famil. X. 31. 2.

Ne movear eius sermonibus — periculum non est: adeo est enim invisus mihi ut nihil [non] acerbum putem quod commune cum illo

puncta negatione renascetur sana et vera sententia, quae est: *nihil est tam acerbum quod non aequo animo feram ea ne ut ille idem patiatur.*

ficum est hoc erroris genus quum negatio non aut perperam, aut negligenter omissa est. Cicero de Finibus II. 18. *Sed non solum callidum eum qui aliquid improbe faciat verum etiam mentem, ut M. Crassum, qui tamen solebat uti suo bono, ut est noster Pompeius, cui recte facienti gratia est habenda; esse nam vellet iniquus poterat impune.* Ne Cicero inepta loqui ir supple: *qui tamen NON solebat uti suo bono.* Insignem Crasso contumeliam nisi id addidisset. Crassus, inquit, vellet iniquus esse impune poterat, nam erat et callidus et potens, sed numquam illo adiumento ad improbe faciensus est. Nunc demum apparet quid sibi velit TAMEN.

ASINIUS POLLIO CICERONI.

ad Famil. X. 32. 4.

quas quoque legiones non destitit litteris atque infinitis pollicibus incitare. Una literula correcta legendum invitare.

CICERO CASSIO.

ad Famil. XII. 10. 4.

quade tibi igitur in te et in Bruto [tuo] esse omnia; vos iri, Brutum quidem iamiamque. Expunge tuo ex praesyllaba vitio natum. Cicero certe in Bruto nostro t.

LENTULUS CICERONI.

ad Famil. XII. 14. 4.

iam consulibus decreta est Asia et permissum est iis, ut nisi venirent darent negotium qui Asiam obtineant. Corrige r, namque unum hominem in tali re provinciae praeferebant et Lentulus hanc Asiae procurationem sibi soli.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 18. 1.

Etsi periniquo patiebar animo te a me digredi tamen eo [tempore] me consolabar quod et in summum otium te ire arbitrabar et ab impendentibus magnis negotiis discedere. Expunge ineptum tempore. Dicit Cicero: tamen id mihi erat solatio.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 19. 3.

Mihi quidem usque curae erit quid agas dum quid egeris sciero. Duae literulae perierunt. Scrib. usque eo curae erit, id est tandiu, ad hunc finem.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 25. 2.

Ego, mi Cornifici, quo die primum in spem libertatis ingressus sum et cunctantibus ceteris [a. d. XI]. [Kal. Ian.] fundamenta ieci rei publicae, eo ipso die providi multum. Adscripsit aliquis in margine a. d. XIII Kal. Ian., qui dies multis apud Cicero- nem locis et alibi et in Philippicis commemoratur. Redarguit frigidum emblemata ineptus locus, in quem ex margine irrepsit.

Paullo ante Cicero ad Cornificium scripserat XII. 22. 3. a. d. XIII Kal. Ian. senatus frequens mihi est assensus — de provinciis ab iis qui obtinerent retinendis.

CICERO CORNIFICIO.

ad Famil. XII. 25. 3.

Quod te mihi de Sempronio purgas accipio excusationem; fuit enim illud quoddam Graecum tempus servitutis. Cicero aliquid Graeco scripserat quod periit. Adscripserat aliquis de more „Graecum” et addita erat Latina interpretatio. Quid igitur dederat Cicero? Nempe fuit enim illud quoddam δούλιον ἡμῶν. Excusans amicum in republica Caesaris dominatione oppressa

1 *satis constantem subindicat celebratum Homeri locum:*

ἡμῖσιν γάρ τ' ἀρετῆς ἀπαινῦνται εὐρύοπα Ζεὺς
ἀνέρος ἥύτε μιν κατὰ δούλιον ἡμᾶρ ἔλῃσι.

CICERO MEMMIO.

ad Famil. XIII. 1. 2.

(*Phaedrus*) *qui nobis cum pueri essemus — valde ut philosophus, ut* TAMEN *ut vir bonus et suavis et officiosus probabatur. Leg.* ut ETIAM *ut vir bonus.*

CICERO BRUTO.

ad Famil. XIII. 11.

Non dubito quin scias non solum cuius municipii sis sed etiam am diligenter soleam meos municipes [Arpinates] tueri. Expelle ditamentum Arpinates et inutiliter abundans (quis enim neiebat Ciceronem esse Arpinatem?) et perincommoda sede collocatum.

CICERO.

ad Attic. I. 16. 12.

Nunc est expectatio ingens comitiorum — in eo neque auctori- le neque gratia pugnat sed quibus Philippus omnia castella expugnari posse dicebat [in quae modo asellus onustus auro posset ascendere]. Cicero tantum dixerat: sed quibus Philippus omnia castella expugnari posse dicebat id est nummis, effusa largitione. descripsit aliquis in margine: Philippus omnia castella expugnari posse dicebat in quae modo asellus onustus auro posset ascendere. Schneidew. ad Diogen. II. 81.

Ἀργυραῖς λόγχαισι μάχου καὶ πάντων κρατήσεις.
bi restitue hexametrum:

Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου καὶ πάντα κρατήσεις.

CICERO.

ad Attic. I. 17. 11.

Luceium scito [consulatum] habere in animo statim petere. O leptom verborum compositionem!

CICERO.

ad Attic. II. 13. 2.

Quanto in odio noster amicus Magnus! cuius cognomen una cum Crassi [Divitis] cognomine consenescit. Scilicet nesciebat Atticus quod esset Crassi cognomen.

CICERO.

ad Attic. IV. 3. 1.

Avere te certo scio cum scire quid hic agatur, tum Mea a me scire. Codex Medic. tum EA a me scire, quod unice verum est. Atticus avebat scire eique Cicero scribit ea quae Romae agentur, ruinas, incendia, rapinas. Ineptum est ea omnia a Cicerone sua esse dici.

CICERO.

ad Attic. IV. 2. 5.

Idem illi — qui mihi pinnas inciderant nolunt easdem renasci. Sed, ut spero, iam renascuntur. Imo vero renascuntur. Nam nondum quidquam profecerat sed brevi ita fore sperabat. Ut spero ex ipsa rei natura futurum tempus postulat. Cf. ad Famil. VI. 6. 13: incolumem te cito, ut spero, videbimus. et VI. 10. 6: quotidie mihi, ut spero, fiet proclivius, et sic alibi passim.

CICERO.

ad Attic. IV. 3. 3.

Qui erant mecum facile operas aditu prohibuerunt. Ipse (Cicero) occidi potuit. Sed ego diaeta curari incipio; chirurgiae taedet. Clamat loci sententia diaeta curare incipio legendum esse, nam Cicero dicit satis a se sanguinis esse effusum ut malis publicis inderetur, nunc se leniore medicina usurum.

CICERO.

ad Atticum IV. 3. 3.

*Milonis domum (Clodius) expugnare conatus est. — Tum ex
Tulliana [Milonis] domo Q. Flaccus eduxit viros acres. Expunge
Milonis. Quis ferret ex Tulliana Ciceronis domo, aut similia?*

CICERO.

ad Attic. IV. 4. 1.

*In libris est: velim mihi mittas de tuis librariolis duos aliquos,
his Tyrannio utatur glutinatoribus, ad cetera administris;
ut imperes ut sumant membranulam, ex qua indices fiant,
his vos Graeci, ut opinor, SILLABOS appellatis. Ex hac men-
sa scriptura docti homines collegerunt σύλλαβος esse vocabu-
lum probum, et hinc Syllabus Codicum, Syllabus errorum
emellantur, quae omnia nullius sunt pretii, nam σιλλύβους
a lectio est et σύλλαβος ex vitio et errore natum.*

CICERO.

ad Attic. IV. 15. 8.

*Sed ad te — tota comitia perscribam; quae si, ut putantur,
gratuita fuerint, plus unus Cato potuerit quam omnes QUIDEM
iudices. Eodem tempore de eadem re scripsit ad Quintum fra-
trem II. 15. 4. quae quidem comitia si gratuita fuerint, ut pu-
tatur, plus unus CATO Fuerit quam omnes leges omnesque iudices.
Et quae locus ex altero certa correctione emendari potest. Ad
Atticum scripserat: plus unus Cato potuerit quam omnes LEGES
OMNESQUE iudices. et ad fratrem: plus unus Cato POTUERIT quam
omnes leges omnesque iudices.*

CICERO.

ad Atticum VI. 1. 1.

EQUUS TUTICUS.

Vir doctissimus ERNEST DESJARDINS de Horatii itinere Brun-
dino diligenter et pereleganter scripsit dans la *Revue de Phi-*

lologie Tom. II. pag. 144—175 hoc titulo: Sur la Xe satire Ier livre d'Horace: voyage à Brindes. Ad versiculum:

mansuri oppidulo quod versu dicere non est
 annotavit pag. 173: *La petite ville qu' Horace ne peut non dans un vers hexamètre est Asculum Apulum et non Equus ticus, comme quelques-uns l'ont cru, car cette dernière ne trouvait pas sur sa route. Il est vrai qu'il aurait bien pu entrer le nom d'Asculum dans son vers, mais à l'aide de l'élision qu'il a voulu éviter.* Perit omnis versiculi lepor, si facile nomen oppiduli numeris dactylicis aptari potuit et per ridiculum est credere Horatium huiusmodi elisionem voluisse, qua nihil est apud poëtas tritius. Accedit quod *culum* poëtarum more in *Asclum* contrahi poterat, et *Asclo* dici licebat, ut apud Silium Italicum VIII. 438.

Hadria et inclemens hirsuti signifer Ascli.

Dicam cur fidem habendam putem veteri Scholiastae Equum Tuticum significari dixit. Primum quia Equus Tuticus (prima longa) nullo modo ad numeros dactylicos accommodari potest. Deinde quia constat eos, qui illa aetate Roma Brundisium iter facerent, per Equum Tuticum transire solere. Cuius scribit ad Atticum VI. 1. 1: (litteras accepi) *omnes fere commemoras praeter eas, quas scribis Lentuli pueris et Tutico et Brundisio datas.* Atticus in Epirum iter faciens Attic. V. 18. 1. et V. 21. 1) Roma Brundisium proficiscens et in via litteras ad Ciceronem scripsit et Equo Tutico Brundisio datas. Ergo Brundisium petenti Equus Tuticus in via et Atticus in eo oppidulo ut ad Ciceronem scribere aliquantisper moratus est.

Itaque ubi oppidulum Equus Tuticus situm fuerit amplius quaerendum censeo, in qua re hoc tenebimus Horatium Brundisio egressum Equi Tutici mansisse.

CICERO.

ad Atticum VIII. 2. 4.

Ego pro Pompeio lubenter emori possum. Facio pluris omnium hominum neminem. Sed non ITA IN eo iudico spem de salute rei publicae. In Mediceo est: sed non ita non meo iudicio spe

inmenda: sed non SITAM IN eo iudicio spem de salute rei publicae. Confirmatur haec sententia iis quae continuo sequuntur: significans enim — ut etiam Italia, si ille cedat, putes cedendum. Quod pro nec rei publicae puto esse utile nec liberis meis. Praeterea eque rectum neque honestum. Hoc enim Cicero dicit: non est consilium Pompeium si Italia cedat sequi. non enim in eo spem de salute rei publicae positam esse iudico.

CICERO.

ad Attic. VIII. 7. 2.

Quod enim tu meum laudas et memorandum ducis malle [quod iixerim] me cum Pompeio vinci quam cum istis vincere. Expunge iditamentum, quod et moleste abundat et alieno loco interositum est.

CICERO.

ad Attic. VIII. 11. D. 3.

At mihi — affertur literarum tuarum (Pompeii) exemplum. — Iae scriptae sic erant: literas tibi a L. Domitio — allatas esse earumque exemplum subscripseras) magnique interesse rei publicae scripseras] omnes copias primo quoque tempore in unum locum convenire. Sciolus, qui de suo scripseras addidit, omnem loci compositionem corrumpit.

CICERO.

ad Atticum IX. 7. 1.

In Codice Mediceo est: attulit uberrimas tuas literas, quae mihi quiddam QUA STANT MUTA EST ILLI ARUNT. Corrigunt: quae mihi quiddam QUASI ANIMULAE RESTILLARUNT. Recte caetera, sed pro RESTillarunt corrigendum est INSTillarunt, ἐνέσχεον. scriptum erat in vetere libro

QUASIANIMULAE * * STILLARUNT.

missis duabus literulis in folio perroso. Usitatum est in tali verbum instillare, ut lumini instillare oleum. Praeclarum est Quintiliani praeceptum I. 2. 28. ut vascula oris angusti su-

perfusam humoris copiam respuunt, sensim autem influenti vel etiam instillatis complentur: sic etiam animi puerorum quum excipere possint videndum est.

CICERO.

ad Atticum IX. 9. 3.

Nos in libris habemus non modo consules a praetore se praetores quidem creari ius esse. — Consules eo [non esse quod maius imperium a minore rogari ius non est. Inep κακόφωνος haec verborum compositio satis arguit verba prae supervacua non esse ius expungi oportere.

CICERO.

ad Attic. IX. 10. 2.

Nunc mihi nihil libri, nihil litterae, nihil doctrina praeter ista dies et noctes, tamquam avis illa, mare prospecto ex cupio. Orellius quia non intelligebat quae esset avis illa inciter admodum ea verba tentavit. Avis illa est apud Platonem in Epistola VII. pag. 348. α. ἐγὼ μὲν βλέπων ἔξω καθάπερ ποθῶν ποθὲν ἀναπτέσθαι.

CICERO.

ad Attic. IX. 10. 3.

Et tamen spes quaedam me obtentabat fore ut aliquid eveniret. Legendum: spes quaedam me oblectabat. cf. ad Fabium II. 16. 5. in communibus miseriis hac tamen oblectabar spes Dolabellam meum — fore ab iis molestiis — liberum.

CICERO.

ad Attic. IX. 10. 7.

Si tum dubitaras, nunc certe non dubitas. In Mediceo dubitares, quod non in dubitaras erat convertendum, sed dubitabas. Plusquamperfecto nullus hic locus est.

CICERO.

ad Attic. X. 10. 3.

*Cum paucissimis alicubi occultabor; certe hinc istis invitissimis volabo, atque utinam ad Curionem! σὺν θεῷ τοι λέγω. Magnus dolor accessit. Efficietur aliquid dignum nobis. In verbis sensu tacuis σὺν ΘΕΩΙ τοι λέγω latet σὺν ΕC Ὁ τοι λέγω, quod Cicero sumsit, non ex ipso Pindaro sed ex Platonis *Phaedro* pag. 236. d. ἐκ δ' ἀπάντων τούτων ξύνες ὁ τοι λέγω et in *Menone* pag. 76. d.*

CICERO.

ad Attic. X. 12. 1.

Quo nunc me vertam? Undique custodior. — Πάρωρα πλεύτεον nitur et occulte in aliquam onerariam corrependum. Corrigendum est παρ' ὧραν πλευCτέον.

CICERO.

ad Attic. IX. 12. 7.

Est enim indoles; modo aliquid hoc sit ἥθος ΔΑΧΙΑΛΟΝΟΝ. In Mediceo Codice est ἥθος ΑΚΙΜΟΛΟΝ, in quo latere suspior ἥθος ἈΚΙΒΔΗΛΟΝ candidum et sincerum pectus.

CICERO.

ad Atticum XII. 15. 3.

Sed relaxor tamen omniaque nitor ad — animum reficiendum. Corrige: omnique OPE ENitor. cf. XIV. 14. 6. omni ope atque vera enitar.

CICERO.

ad Attic. XII. 23. 1.

Enitar — ut praeter te nemo dolorem meum sentiat; si ullo modo poterit, ne tu quidem. Excidit necessaria ad compositionem cula: si ullo modo poterit UT ne tu quidem.

CICERO.

ad Attic. XIII. 31. 2.

Cicero scripserat ad Caesarem epistolam satis blande et (ipso iudice) assentatorie. *quod enim aliud argumentum epistolae nostrae nisi καλᾶκεία fuit?* ad Att. XIII. 27. Dubitat an mittat et consulit amicos. Tandem exclamat (XIII. 31.) *de epistola ad Caesarem* ΚΕΚΙΒΙΚΑ. In Codice Mediceo est ΚΕΚΒΙΚΑ. Vera lectio olim a Lambino reperta est ΚΕΚΡΙΚΑ, sed spernitur. Plinius Epist. I. 12. 10. *Dixerat sane medico admoventi cibum* ΚΕΚΡΙΚΑ, *quae vox quantum admirationis in animo meo tantum desiderii reliquit.* Nepos in Attico 21: *nam mihi stat alere morbum desinere.*

CICERO.

ad Attic. XIV. 13. 6.

Ita perniciose ut nonnumquam Caesar desiderandus esse videtur. — Quae enim Caesar numquam neque fecisset neque pati esset, ea nunc ex [falsis] eius commentariis proferuntur. Fregit omnem vim loci qui stulte falsis addidit. Quid mirum est Caesarem ipsum numquam facturum fuisse ea, quae ex FALSIS eius commentariis proferrentur?

CICERO.

ad Atticum XV. 11. 3.

Sequebatur ut mecum ipse:

ἡ δὲ ὕρ' ἰδός σοι τί δύνανται [νῦν] θεοπρόπε;

Expungendum est νῦν, quod et vitiose ad sententiam abundat et in senario tragico metrum corrumpit. Neque enim Tragici dactylum admittunt in quintam sedem et θεοπρόπε apud Tragicos secundam syllabam Ionico more producit.

C. G. COBET.

CICERONIS ORATIO PRO CAELIO.

Sex. Clodius praefectus operarum P. Clodii paucis diebus ante Caelianam habitam erat absolutus, Cael. 32, 78; quod cum acciderit mense Martio a. 698 (ad Q. fr. II. 4. 6 = 6. 6), pro Caelio dixit Cicero mense Aprili, nempe per dies festos (cf. Cael. init.) i. e. Megalenses, ut videtur, qui eius mensis die 4—10 celebrabantur. In quibus diebus cum unus tantum esset, quo lege agi possit, quartus, reliqui sint nefasti (cf. Momms. C. I. L. p. 369), apparet Caelianam habitam esse d. 4. m. Aprilis, 698. Fuit illud tempus Ciceroni occupatissimum, nam praeter orationem de rege Alexandrino, pro Calpurnio Bestia, pro Sestio, in Vatinius scimus aut ineunte hoc, aut exeunte superiore anno (57) defensum a Cicerone Asiciam (cf. ad § 23).

Crimina, quae in hac oratione redarguuntur (auri accepti a Clodia ad venenum parandum, conatus ipsius Clodiae veneno secandae), cum possent (alterum etiam deberet) ad quaestionem de sicariis et veneficis referri, tamen, ratione habita pulsationis Lutatianae magis quam veneni, nomen Caelii de vi defert Atratinus. Imminebat enim patri Atratino altera a Caelio accusatio, nam avertere cupiens filius de vi accusat lege Lutatia, ut in tempore Caelius damnaretur, nec patri molestias posset exhibere. Nam de vi, quae quaestio cum civitatis periculo saepe iuncta erat, postpositis aliis iudiciis, etiam diebus festis iudicabatur. Similiter videmus C. Sempronium Rufum, ut a M. Tuccio in institutam accusationem subterfugeret, hunc reum de vi esse, ad Fam. VIII. 8. 1, cf. Schol. Bob. p. 368, Or. 70 certe autem § 70 haec accusatio instituta esse dicitur lege

Lutatia, non Plautia; neque enim per Lutatiam abrogata erat antiquior, sed in summo reip. discrimine confirmata, adiectis quibusdam de ordine iudicii severiore et brevior (de iudiciis editiciis fortasse sunt intellegenda quae leguntur pro Sulla § 92, de quaestione servorum cf. ib. 73). Idem igitur factum quod in legibus Calpurnia et Tullia de ambitu, quarum altera alteram intenderat, nec satis video causae cur ambas pro una habeam, cum praesertim de lege Lutatia nihil constet aliud nisi quod in hac oratione l. l. legitur. Scilicet Lutatia, probata in „armata civium dissensione”, quae memoratur, § 70, cum iudicium extraordinarium institueret, sublata causa quare lata erat, aliquamdiu seposita esse videtur, donec „ad fumantes reliquias coniurationis Catilinae extinguendas” subito protracta est, ut nihil suspicante patrono Sullae „repentini in Sullam considerint iudices ab accusatoribus delecti ad spem acerbitatis” editicii nempe. Itaque lege aut Plautia aut Lutatia coniurati Catilinae accusati esse dicuntur, Pseudo-Sallustius in Cic. 1, 3, Sallust. Catil. 31 coll. Caelianae l. l. Amplius de hoc argumento disputandi otium fecit Rein, Criminalrecht p. 738. Copiosius Zumpt, Criminalrecht II. 1. p. 266, sqq., quaedam tamen, ut mihi videtur, admodum dubia admiscens, ut cum dicit legem Plautiam senatoribus et magistratibus, Lutatiam omnibus civibus scriptam esse. Mira est sententia Langii Röm. Alt. II p. 619 statuentis legem latam esse a tribuno Plautio, opem ferente consule Lutatio et inde modo Plautiam modo Lutatiam dictam.

§ 1. „cum audiat — adolescentem inlustri ingenio, industria, gratia accusari ab eius filio, quem ipse in iudicium et vocet et vocarit, oppugnari autem opibus meretriciis, *illius* pietatem non *reprehendat*, muliebrem libidinem comprimendam *putet*, vos laboriosos *existimet*, quibus otiosis ne in communi quidem otio liceat esse.”

Perspicuitatem et elegantiam Tullianam in his desidero; conformatio enim periodi talis est, ut pronomen *ille* de accusatore vix recte dicatur; requiro: „*filii* pietatem”, haec recte opponitur *muliebri* libidini. Ante *illius* libri habent *Atradini*, recte ab editoribus spreto. Porro dubito an omittendum sit *existimet*. In proximis: „etenim si attendere diligenter, existimare *vare* de omni hac causa volueritis, sic constituetis” *illa attendere*

ligenter minus apta sunt, cum non statim ad causae expositionem transeatur, et propterea mihi suspecta.

4. „nam quod de pietate dixistis, est quidem ista vestra existimatio, sed iudicium certe parentis.”

Restrictivum illud *certe* falsam infert sententiam, quasi iudicium minus esset quam existimatio et ab hac pater abstinere leberet. Sed libri habent: *nostra* praeter Leid. A, in quo *vestra* est. Vere Sauppius: „est ista quidem vestra, *alia* nostra existimatio, sed iudicium certe parentis.” Nec iam offendit *certe* quoniam maiore cum emphasi *parentis* sequitur, eoque postremum locum sibi vindicat.

3. „ut ad ea, quae accusatores deformandi huius causa, detrahendae - spoliandaeque dignitatis gratia dixerunt, primum respondeam.”

Quae primum redarguit Cicero pertinent ad mores, vitam, famam Caelii; de ipsa causa post dicturus est. Non igitur verum esse puto quod proposuit Cobetus: „*deformandae* huius *causae* detrahendae spoliandaeque dignitatis gratia dixerunt.” Nunc agitur de persona, post de causa. Cicero ab *adulescentia* Atratini introitum sumserat: „hic introitus defensionis *adulescentiae* M. Caelii maxime convenire” ei videtur, „ut ad ea quae accusatores deformandi huius”... Quid aliud hic requiritur quam eius *adulescentiae* significatio? Ea in verbis inerit, si scribas: *deformandae eius causa*.” Quare *causa* additum sit, licet sequatur *gratia*, apparet; eo enim vocabulo omissa *deformandae* iungendum esset cum *dignitatis*.

5. „nemini umquam *praesenti praetoriani* maiores honores habuerunt, quam *absenti* M. Caelio.”

A lectione P¹ quae est *praesenti prae . . . ani* profectus conieci *praesenti praet. p. romani* = „praesenti praetori populi Romani.” Cf. Versl. en Meded. der Kon. Akad. Letterk. 2^e reeks IX. p. 99. Auctoritas codicis St. Victoris, quo usus est Lambinus, non satis est explorata, et fortasse ne explorari quidem potest, quoniam pro more sui temporis Lambinus eius lectiones per saturam dedit. Reiecta Madvigii sententia (Op. I 417, sqq.) Halmius eum suspicatur esse Par. 4 Steinmetzii, i. e. Par. 7777, anno 1466 exaratum. Cf. eius editionem II p. 716, Barwes, Quaestt. Tull. specimen p. 8 In quo nunc acquiescendum.

iam ante in Gallia Transpadana factum est, cum Strabonis a. 89 ius Latii accepisset; cuius regionis et fluctuans ratio fuerit usque ad legem Iuliam apparet ex Marquardt IV p. 502. n. 4. Et rei Catullo municipium dicitur 17. 8: „quendam mare de tuo volo ponte ire praecipitem in lutum.” Ruem, quem Catullus commemoret, nihil impedit Caelium esse credamus demonstravi l. l. De Pulsatione Alexandrinorum Puteolanam non dicitur non magis quam de Neapoli, quoniam seditiones Caelio obiciebantur (c. 10); nam in ea vicinis versabatur Caelius cum legati Alexandrini Puteolano anno 697/57. Cf. ad Fam. I. 1. 1, ad Q. frat. II. media hieme 697—698, cum Ptolemaeus iam aliquot esset). Amplissimus ordo, in quem cooptatus est Caelius, est; honor, quem a multis frustra petitum videtur esse hospitis aut patroni; inter patronos et equites Romani, qui in albo decurionum Caelius p. C. honoris causa primum locum occupant. Cf. Marquardt p. 505. Hi nunc legationis munere fungebantur sunt omnibus municipiis et coloniis similia. Quod dicitur Caelium cooptasse in decurionum senatum est ab eo quod alibi factum novimus; in munici-

gium explente, ut constat ex lege Iulia municipali. Cf. etiam Verr. II. 49, 120.

6. „Equidem, ut ad me revertar, ab his fontibus profluxi ad hominum famam et meus hic forensis labor vitaeque ratio dimanavit ad existimationem hominum paulo latius commendatione ac iudicio meorum.”

Ciceronis haec non esse iam animadvertit Vollenhoven. Primum Tullius non *revertitur ad se*, cum supra sui mentionem non fecerit. Porro durum est et insolitum, ut homo, qui innotescit, dicatur *manare* et *profluere*; haec de rebus dicuntur: fama manat, nomen, malum, dicitur aliquid ex eodem fonte fluere, sed numquam: homo profluit, manat in notitiam. Aliud est, si copia quaedam hominum profluere in urbem dicatur ut Suet. rhet. 1. Nec simile est § 19: „Tum quaeram denique ex quo iste fonte senator emanet,” ubi subiti et inexpectati notio est quae animadvertitur in fonte prorumpente ac prosiliente et praeludit iam orator iis, quae sequuntur: „sin autem est rivulus arcessitus et ductus ab ipso capite accusationis vestrae.” Ignotus iste senator adhibetur tanquam instrumentum accusationis et propellitur ab accusatoribus. Ad eius loci similitudinem alter ille aut totus fictus aut oneratus est. Vagum quoque est istud *vitae ratio*. Barwes haec omnia inserenda putat § 47 post verba *doctrina puerilis*, sed eo offensio non tollitur. Haec sunt non tantum vana pro more Ciceronis, sed sunt falsa et inepta.

6. „accusatio crimen desiderat, rem ut definiat, hominem ut notet, argumento probet, teste confirmet.”

Egit de hoc loco Bake ap. Vollenhoven p. 100. et Schol. Hypomn. III p. 287. Verba *hominem ut notet* non sine causa suspecta sunt etiam Kaysero; nam etiamsi oratores non solent subsistere in facto sed mores etiam reorum notare, tamen contendere non potest, sine eiusmodi notatione convitium esse quod proferatur, non accusationem. Accedit quod interpositis illis accusativus *rem* non pertinet ad *probet*, *confirmet*, sed haec verba sine obiecto posita sunt. Hottomannus *nomen ut notet*, Manutius *nomine ut notet*. Hoc recte, sed omisso *ut*. Significatur narratio, causae constitutio, probatio, refutatio. Describere quid factum sit (*rem definire*) et nomine legitimo rem notare pertinent ambo ad constitutionem, quae dicitur, defini-

tivam, sed diversa inter se sunt, nec rem definire necessario est verbo notare, sed quid factum sit constituere et omissis fortuitis naturam facti constituere. De Or. II. 24, 104: in quo non aut quid factum sit aut fiat, futurumve sit quaeratur aut quale sit aut quid vocetur. Inv. I. 9, 12: cum et quid factum sit convenit, et quo id factum nomine appellari oporteat. Ib. 8, 11: definienda res erit verbis et breviter describenda. Splendide Bake: „crimen desiderat, ut definiat, nomen ut notet, argumentum, ut probet, testem, ut confirmet”. Sed minor Manutii mutatio, ut opinor, sufficit.

8. Sic legendum videtur: „primum qualis es, *talem fac* *alii* te existiment. — — Quis est enim, cui via ista non pateat? quis isti aetati [atque etiam isti dignitati] non possit quam velit petulanter, etiam si non sine ulla suspitione, at sine argumento male dicere!

Codd. sine lacunae nota *talem te existiment* aut *existumes*. Halmius: „*talem te velis homines existiment*” sed non tantum *pati* (*velle*) debebat Atratinus, sed ei elaborandum erat (*fac, cura*) ut ne peior videretur quam esset. — *Qui* isti codd., natum ex omissa syllaba: *quisisti, quisti*, inde effinxerunt *qui isti*, quod male defendunt hodie. *Qui* sing. num. substantive positum in interrogatione directa ex Cicerone expellendum videtur. Verba spuria *atque et. isti d.* Agroetio sunt antiquiora, cf. Halm. In postremis *non suum* in locum restituit Bakius: „etiamsi non sine ulla suspitione, at sine argumento (*ullo addit Wolfenb. fortasse recte*) maledicere.” Libri: *etiam si sine ulla susp. at non sine*. In quem argumenta proferantur in eum suspitio est. In eum, in quem adhuc nulla suspitio fuit, possunt sane argumenta proferri. At hoc aliter foret enuntian- dum (etiamsi olim nulla fuit suspitio, tamen speciosis argu- mentis uti). — Mox § 9 sub finem „hoc dicam hunc a patre continuo ad me esse deductum” omnis vis sententiae est in *a patre*: nihil dicam de me, non magni refert ad me esse eum deductum, sed *a patre* est”, quare magis placet hic ordo: „*a patre hunc.*”

10. „ad quem (Catilinam) si accessit aut si a me discessit umquam, quamquam multi boni adulescentes illi homini nequam atque improbo studuerunt, tamen existimetur Caelius Catilinae nimium familiaris fuisse.”

dosis incipit a *quamquam*, aut potius verba *quamquam* — *runt* (minime cum protasi iungenda) praeparant apodosin tinent exceptionem praemissam, quasi dicat Cicero: adeo constat de innocentia Caelii, ut (*quamquam aliis ignosci* si apparuerit vel semel Caelium ad Catilinam accessisse, am Caelio tamen nimiam fuisse familiaritatem. Moneo r Barwes, Oetling, Wrampelmeier, qui locum non intel- et frustra tentarunt. Bakio, qui negat h. l. ullam sionem esse et propterea *tamen* repudiat, interpretatione proposita responsum videtur.

„secutus est annus, quo causam de pecuniis repetundis a dixit: mecum erat hic; illi ne advocatus quidem venit m.”

remum vocabulum abesse debet; de una causa tantum

In iis quae sequuntur § 11: „quem ergo ad finem custodiendam illam aetatem fuisse?” animadvertatur cal- patroni, qui nunc sic dicit, quasi de se tantum ac patre, non lpa Caelii ageretur. Se et patrem Caelium purgat, ut res filii obliviscantur. Paulo ante *at* excidisse videtur post a.

„tamen infamiam *veram* effugere non poterat.”

t qui coniiceret *universam; infamiam atque invidiam; in- ventum* Bakius. *infamiam adversam*, Halm.; melius r, Heidelb. Jahrb. 1870 p. 425, collato „fama adoles- paulim haesit ad metas” § 75, coniicit *infamiae metam*. era infamia est merita, quae a calumnia libera est; me- nfamis est adolescens qui pudicitiam tueri non potest. id mutandam esset proponerem *infamiam meritam* (nam m *effugere*” minus apte dictum videtur), sed non video e esse. Garatonius iam recte contulit „falsa infamia” Cic. lu. 3, 7, „mendax infamia” Hor. Epist. I. 16. 39.

„habuit enim ille (Catilina), sicuti meminisse vos arbi- permulta maximarum non expressa signa, sed adumbrata am.”

ma, species dici possunt adumbratae, sed signa quae o imprimuntur, non sunt adumbrata. Porro aegre cum io careo particula *tamen*. Si scriptum fuisse credimus RATAM, nascitur omissio *sed* haec lectio: „non expressa

signa, at umbram tamen virtutum." At id parum convenit cum *permulta*, cui respondere debet substantivum aliquod in fine periodi per chiasmum positum. Quod vix aliud esse potuit quam *lineamenta*. Id ante *virtutum* omissum videtur sine nota lacunae in codd. Cf. § 8. De ND. I. 27, 75: „cedo mihi istorum adumbratorum deorum lineamenta atque formas." Iam nihil opus est fulcro illo *tamen*.

14. Cicero postquam confessus est studuisse Catilinae Caecilium, sed eundem excusavit propter speciem virtutum multarum, quae in Catilina inerat, addit, si libris fides est, „quare ista condicio, iudices, respuatur, nec Catilinae familiaritatis crimen haereat; est enim commune cum multis et cum quibusdam etiam bonis." Primum latinum non est, ut cum *boni* illi, de quibus in fine sermo est, insint in *multis*, praepositio repetatur. Scribendum: „est enim commune ei cum multis, quibusdam etiam bonis." Porro quae est ista *condicio*, quam iudices respuere debeant? Vereor ut quaerenti satisficiat Garzonius, cuius contorta interpretatio satis docet vocabulum esse corruptum. Pro *ista condicio* requiro *ista convitia* (minus recte *convicia*), pro *respuatur*: *respuatis*. *Tur* et *tis* una exigua linea in MSS. diversa sunt.

17. Fortasse non inutile erit animadvertisse in verbis „sumtus unius generis obiectus est, habitationis" hoc postremum vocabulum significare mercedem habitationis annuam, et esse genitivum definitivum. Ad fam. XIII. 1: „peto igitur a te — ut ei de habitatione accommodes." Suet. Caes. 38: „annuam etiam habitationem Romae usque ad bina milia nummum — remisit," ex quo loco simul apparet tenuiores quinta parte mercedis, quae in Palatino modica esset, habitare solitos esse.

18. „reprehendistis, a patre quod semigrarit (Bak. *semigravit*; quod quidem iam in hac aetate minime reprehendendum est: qui cum et ex rei publicae causa iam esset mihi quidem molestam, sibi tamen gloriosam victoriam consecutus, et per aetatem magistratus petere posset — ab eo (patre) semigravit."

„Iam in hac aetate" suspectum fuit olim Orellio, (in ed. op. Cic., in separata retinuit *iam*), post Kaysero, qui l. l. p. 422 coniicit: „quod quidem iam in hac aetate *factum esse*." Sed hoc nescio quomodo debilitat sententiam. *In hac aetate est*:

homine id aetatis, scilicet confirmatae iam et corroboratae. § 43: „quorum cum adulescentiae cupiditates deferbuissent, imiae virtutes firmata iam aetate exstiterunt.” De Sen. 20, 1: „sunt et ineuntis aetatis; num ea constans iam requiritas, quae media dicitur?” Ib. 10, 33: „gravitas iam constans aetatis.” Infra § 43: „eximiae virtutes firmata iam aetate stiterunt” cf. 41 sub fin.: „non modo haec aetas, sed etiam m corroborata.” Hand. Turs. III p. 143. Sed ordo verborum tiosus est; scrib.: „in hac iam aetate.” Qui, quod sequitur, ὁς τὸ νοούμενον: homo id aetatis. Dicitur Caelius „ex reipublicae causa victoriam consecutus.” *Res publica* iam complectur illud quod est in *causa*; res publica est commodum publicum, nec dixerunt Romani „ex rei publicae causa” aliquid vere, sed „ex re publica.” Significatur condemnatio C. Antonii, quem a Caelio maiestatis accusatum frustra defenderat cetero ineunte a. 59; haec erat *causa publica*. Id restituendum; *ex rei publicae causa* legendum *ex publica causa*. Non potest dicere Cicero condemnationem Antonii, quem ipse defenderet, fuisse e re publica. Rosc. Am. 21, 59 ordine inverso: „quod antea causam publicam nullam dixerim.” Brut. 48, 178: „sed in causis publicis nihil, in privatis satis veterator videor.” — Secundum postrema verba quae exscripsi, migratio elii in Palatinum facta est post Antonium condemnatum pro quo Cicero dixit mense Aprili a. 695/59; a. d. XIII Kal. Maias insierat ad plebem Clodius (ad Att. II. 12), id autem eo die factum est, quo Cicero pro Antonio dicebat (pro Domo 16, 41). vere Plinius refert N. H. VII. 49. 165 (de quo tamen dubitatur) Caelium natum esse C. Mario Cn. Carbone III cons. 82, Caelius tum annos habebat 23, et magistratus, quem aetate quis petere poterat, est tribunus militum legionibus praetor primis aliqua earum, ut est in lege Acilia et alibi. Mommsen, Staatsrecht I. 45, II. 541, Becker-Marquardt 2. 277.

9. „aiebant enim fore testem, qui se pontificiis comitiis praesentatum a Caelio diceret.”

In catalogo pontificum qui anno 57 Ciceronis domum religione praepararunt (de Har. Resp. 6, 12), de quo diligenter exposuit Marquardt IV. p. 192, postremum locum obtinet C. Scribonius

Curio; nam qui sequuntur sunt flamen Quirinalis et tres pontifices minores. In Curionis igitur comitiis factum est id, quod Cicero hic commemorat. Nam cum pro domo dixerit pridie Kal. Oct. a. 57 (cf. ad Att. IV. 2) apud pontifices, quo facto illi domum religione liberarunt, temporis spatium deinde ad hanc orationem praeterlapsum eos menses continet, quibus comitia pontificia non habebantur. Ceterum pater Curio est, qui Clodium de incesto defendit et post exilium cum Cicerone, ut apparet, in gratiam rediit, non filius turbulentus et impurus tribunus, qui pontifex aliquot annis post factus est. Curio pater moritur a° 701 (ad Fam. II. 2); pontificatum petit vel potius petiverat sub finem a. 702 filius (l. l. ep. 7, scripta a. d. XIV Kal. Ian. 703 in castris ad Pindenissum § 3: „de sacerdotio tuo quantam curam adhibuerim — cognosces ex iis litteris, quas Thrasoni, liberto tuo, dedi”), eoque sacerdotio re vera fungitur, ut videtur, a° 704, certe quia *de intercalando* non obtinuerat, transfugit ad populum, Caelius ap. Cic. ad Fam. VIII. 6. 5.

In proximis: „deinde si id queri quam agere maluerit” delendum est *id*.

20. Initio huius paragraphi codex W. habet hanc interpolationem: *de teste Fufio*. Tam levi auctoritate non crediderim quidquam excidisse, cum praesertim ne lacuna quidem assumpta molestum illud *nec tamen* defendi possit, pro quo nexus fere postulat *nec magis*.

23. Asicii causa sine dubio significatur dial. de orat. 21: „quotus enim quisque Calvi in Asitium aut in Drusum legit?” ubi E (Ottobonianus) apud Michaellem *Asicium* praebet. Caelianae codices satis constanter quatuor locis in hac paragrapho per c scribunt. Licinius igitur Calvus, Caelio (Plinio teste) aetate compar, familiaris Catulli, Vatinii accusator *Asicium* inter sicarios et veneficos accusavit de Dione veneno sublati. Tacent de eo Ciceronis interpretes ad h. l. et Taciti quantum scio praeter Andresenum.

24. „sed Caelius — (Asicii causam) a sua putat esse seiunctam: neque solum Caelius, sed etiam adolescentes humanissimi et doctissimi, rectissimis studiis atque optimis artibus praediti, Titus Gaiusque cognitus Alexandriae. Quid aut hic aut summo splendore prae-

itus frater eius de M. Caelio existimet ex ipsis, si producti
runt, audietis."

Spatium vacuum quatuor versuum et dimidii in Parisino
recentiore manu partim expletum est, aliud supplementum est
1 S, de quo antequam dico considerandum est, quae sententia
secundum nexum postuletur. Post lacunam cum de duobus
atribus sermo sit, hos eosdem esse credere debemus Titum
laumque, qui ante lacunam memorentur; nam de duobus
atrum paribus sermonem fuisse, nemo credat. Cum autem
osteriore loco de utroque separatim mentio fiat („aut hic aut
ater") sic ut de altero fusius in deperditis actum fuerit, et
arsus ad ambos commemorandos transitus paretur, apparet
erba „cognitus Alexandriae" pertinuisse ad consuetudinem al-
rius cum Dione describendam. Porro significandum erat cur
dulescentes illos potissimum antestaretur, veluti eos a Dionis
tere non decessisse, dum Romae esset, aut Asicium accusasse,
ut contra Asicium testimonium dixisse. Sed qui haec in codd.,
m P. quam S., supplevit haec non animadvertit sed credidit
Iso, in proximis fuisse de Luceio sermonem. Parisinus enim
abet manu recentiore saeculi XI vel XII (ipse liber est saec.
I exeuntis) haec adscripta:

„omni cū doctrina homo atque humanitatis, tū etiam hospitio
ionis tenebantur habitabat is apud l luceiū ut audistis, fuerat ei"
tamen, totum spatium non expletum sit. Lacunarum spatia
brarii non maiora faciunt quam quae exciderunt, saepe minora.
lura igitur exciderunt. Salisburgensis ab initio et post *omni*
abet aliquot vocabula, quae in P. desiderantur, sic: „*coponii*
ui ex omnibus maxime dionis mortem doluerunt qui cum doc-
inae studio atque humanitatis tum etiam hospitio dionis tene-
antur habitabat is apud luceium ut audistis fuerat ei."

Subdixi Salisb. additamenta. Librarius recentior Parisini
no tenore scripsit *omni cum*, signum lacunae inter haec vo-
abula male omittens. Utriusque codicis supplementum falsum
est; sed non dici potest Salisburgensis ex Parisino aut huic
imili libro suppletus esse; certe liber, quem transscripsit,
iligentiorem habebat lacunarum notationem, sed habebat iam
andem interpolationem post *omni ... cum*. Male postrema illa
esse conflata docet tam quod de Luceio supra dixi, quam illa

ut audistis. Admodum incerta est suspitio, quam olim bat Madvigius (Op. I p. 393) vestigia veri contineri in „omni cum doctrina homo atque humanitatis.” Possis tale quid divinare: „quocum doctrinae studio atque humanum etiam hospitio Dio coniungebatur” (ut mentio alteri fratres praecesserit), sed cum sequentia sint ex ingenio toris profecta, et ne vestigium quidem lectionis antiquae servant, priora verba admodum vulgaria eandem orationem habere crediderim. Tenemus exemplum interpolationis alicuius tam veteris ut ipsa vicissim corruptionem passa sit.

Simul uno loco de reliquis certis lacunis dicam: § 35, 52, 80 veram lectionem suppeditare Salisburgensem auctorem eiusdem familiae deterioris libros. Nimirum S. continet manifestas correctiones, sed diligentius archetypi lectionem praesentat quibusdam locis ubi manus prima Parisini de recentior male lectos antiqui libri vel archetypi ductus habuit. Nostrum igitur erit videre utrum S., cum quo plerumque convenit Francii liber in bibliotheca Traiectina conseruatus singulis locis correctiones an reliquias veteris lectionis continet. Itaque § 35: „tu vero mulier — si ea quae . . . probaveris, rationem tantae familiaritatis — reddas atque eadem necesse est” vere S.: „si ea quae facis, quae dicis, quae simulas, quae moliris, quae arguis probare cogitas.” Plerumque intolerabilem dicit Halm., quod iudicium miror in eodem paulo ante haec sine mutatione toleravit: „accusatores libidines, amores, *adulteria*, *Baias*, *actas*, *convivia*, *comissas cantus*, *symphonias*, *navigia* iactant” ubi vocabula a me nemo desideraret, si codicum auctoritas abesset. Manus re Parisini cum Bernensibus ap. Orellium et Leidensibus ¹⁾ „facis quae dicis quae in sororem tuam moliris, quae menta.” Haec sumta ex codice, cuius librarius ex eadem scriptura nihil extricare potuit et pro arbitrio locum sententiam supplevit *ins . . . in in sororem* mutans. — S.

1) Leidensium collationem dedit Vollenhoven, Bernensium Orellius in eodem Bern. unus (136) saec. X est, reliqui omnes libri recentiores, nec quidquam frugis afferunt; non multo pluris faciendus est W = Guelferbytanus, in hac oratione mendosissimus, cuius collationem dedit Wrampelmeier; sed noli spernere, quae alii cum pulvisculo collegerant.

quem dixi loco § 49: „ut non solum meretrix, *sed etiam proterva meretrix* procaxque videatur” verba subducta e S. receperunt omnes, eaque sunt etiam in W. (cf. Wrampelmeier p. XXXIII; Franc. *sed etiam procax*); etsi fateor repetitum illud *meretrix* non nimis placere, nec minus aptum futurum fuisse *sed etiam virosa procaxque*, tamen a Cicerone alteram lectionem profectam esse eo minus nego, quoniam repetitum illud *meretrix* causa depravationis esse potuit. — Deinde § 52: „quo quidem in crimine primum illud requiram, dixeritne Clodiae *quam ad rem aurum tum iret an non dixerit. Si non dix.i.t*, cur dedit?” Sic P, EG, Bernn. Leidd.; verba subducta altera manus in lacuna supplevit. S. eadem suppeditat sed pro *iret* habet *sumeret*. Idem Franc. (F), qui liber etsi novicius, tamen Salisburgensi est antiquior, ut si *sumeret* sit correctoris, certe non sit librarii S. Vestigia veteris lectionis „aurum mutuum *sumeret*” (*aurum mutuum* ut abierit in *aurum tum*), quod prima specie blandiatur, haec vix continere possunt, quoniam non mutuum sumsit, nam infra c. 13 init. „aurum sumptum a Clodia” dicitur, non mutuum sumptum, et ib. § 32 commodasse se Clodia narratur dixisse, et paulo ante § 31 „habuit quam diu voluit (Caelius).” Probandum videtur simplex *sumeret* sed sine *tum*, quod nullam h. l. habet commodam sententiam. Non exstat verbum quartae coniugationis (in — *iret*) quod hic aptum foret, quare suspitio est manum secundam litterarum ductus male interpretatam esse, magisque oculorum acie quam divinandi prudentia, quae in evanida paene scriptura aequae est necessaria, valuisse. Denique § 80 in P. male legerat librarius verba infra subducta: „adulescentiam plenam spei maximae non modo non *aluisse vos sed etiam* perculisse atque afflixisse videamini”, nam „praeter litteras *al* reliqua omnia in ras. et partim sup. lin. m. 2 scripta sunt” teste Halmio. — S.: „*aluisse sed etiam*” (*non om.* Leid. B. ante *aluisse*). Notabilis h. l. lectio est in Franc.: „non modo nos non abiecisse, sed etiam.” Num: „non modo abiecisse, sed perculisse atque afflixisse videamini”? *Abicere se* (animo despondere) notum est; *abicere alterum* transata significatione dicitur aliquanto lenius quam *prosternere*. Ad Fam. X. 12. 4: „hunc quemadmodum fregerim quantaque contumelia Titium intercessorem abiecerim ex aliorum te litteris

malo cognoscere." Sophocles secundum Ciceronis versionem Tusc. II. 9. 22 proprio sensu prosternendi: Erymanthiam haec vastificam abiecit beluam."

Sunt in iis quae praeter lacunas S. solus aut cum Franc. habet bona a P. diversa istiusmodi quaedam, ut e correctione vix potuerint nata esse: § 27 „si fas est defendi a me eum, qui nullum convivium *reminierit*" P., *inierit*, reliqui, Franc.; S. (cum Leid. A si ex silentio effici potest) *renuerit*. — 53: „si non est *rursus* dicere, non dedisti" sic codd. praeter S F et recentiores alios Leid. A C qui habent verissimum *ausus*. — 54 *infamat atque* P E G W, *in famam atque*, quod requiritur, S F. — Ib. archetypi lectio est: „quod per ignotos actum, *cum comperisset*, doleret, id a suis servis tentatum (*esse om.*) neglegeret?" non ut vulgo editur *si comp.*, P. „actum *competisset*" et similia alii; S F Leid. A: *cum comperisset*. — 68: „in qua aut crimen est Caelio quaesitum aut quaestio *sublevata* aut —." Sic omnes (P E G F W Leidd., Bern.) praeter T (palimpsestum) et S, qui verum offerunt (*sublata*). — 78: „non potest qui ambitu ne absolutum quidem *datur esse* absolutum" hoc aut *dat* (Franc.) reliqui, *patitur* solus S. et *patur*, quod compendium erat legendum *patiatur*. — Dubia lectio est § 25 „tamen nonnumquam verebar ne illa subtiliter ad criminandum inducta oratio ad animos vestros sensim et leniter accederet," quod magis mihi persuasum est damnandum esse, quam amplectendam lectionem S F Leidd. A C D: „oratio animos vestros s. a. l. *accenderet*." Non enim dicitur aliquid *accedere* ad animum sed *arrepere*, *allabi* (poet.); sed quamvis *accendere* ipsa verbi potestate non videatur improbandum, Tullianum tamen in figurata significatione est *incendere*. Itaque ista correctio est. Scribendum *accideret*. Nota sunt *accidere ad aures*, *ad animos*. Verebatur ne Herennii Balbi sententia sensim illaberetur in animos, eorumque mentes occuparet; non *aure* tantum delectaret sed falsam opinionem ad animos transmitteret. — *Vel in legatis insidiandis* § 51 quin ferendum sit ut *in respondendo iure* et similibus, cum praesertim adaequatum sit proximis: *vel in servis sollicitandis*, nemo paene hodie dubitat; Lambinus olim *violandis*. Nititur *insidiandis* libris S F, Leid. A C D, reliqui *insidiantis* aut *insidiantes*, — *tibus*. Halmius

dit in Scyllam dum vult vitare Charybdin, coniiciens *insindo*, quasi vero magis Tullianum esset „in insidiando legat’ quam *in insidiandis* l. — § 61, ubi S F recedunt a P E G n neutra familia codicum plane faciendum est. Parisinus n E G Bern. Leid. A B: „si manebat tanta illa consuetudo eli, tanta familiaritas cum Clodia”, S F Leid. C D: „tanta consuetudo Caeli cum Clodia, tantaque familiaritas”; glossa videntur illa *Caeli cum Clodia*. Denique § 77 Halmius lit: „si cui nimium efferbuisse videtur huius vel in suscipiendis vel in gerendis inimicitiis *suis* ferocitas” libri omnes *vis*. praeterea ex manif. corr. *ferocitatis*), S: „vis ferocitas *peracia*”; scribendum: *sive ferocitas sive pertinacia*, quae refertur ad illa „vel in suscipiendis (ferocitas) vel in gerendis (pertinacia) inimicitiis.” Idem Bakio probari laetus postea aniverti.

n iis, quae attuli, sunt sane quaedam, quae pro correctionis possint haberi, sed multa difficultates, quae insunt, non sunt plane, ut pro correctionibus haberi non possint, aut minus acumen produnt, quam a librariis vel peritis possit extari. Tutius iudicare possemus, si de lectione cod. S. ubique staret; sed Halmius (laudabili sane instituto in tam ingente opere et ambitu) dedit collationem selectam. Si liber scateat, ut W. in hac, Lag. 9 in Mureniana, de docta correctione minus Itali” non cogitandum esse certo appareret.

7. „Deliciarum obiurgatio fuit longa et ea lenior, plusque disputationis habuit quam atrocitatis; quo etiam audita est lenitius.”

fira est oppositio *disputationis* et *atrocitatis*. Videntur haec lacunosa; fortasse fuit simile quid: „fuit longa et eo (i. e. ipso) lenior, plusque disputatio ista habuit *humanitatis* quam atrocitatis.” Nempe dicuntur haec ratione habita ferociae anive agrestis Lupercorum, cuius documentum Balbus dederat (6), quod nisi tenetur, adversis frontibus haec pugnant suus § 25 dictis: „obiurgavit Caelium sicut neminem unquam suus (suus add.); multa de incontinentia intemperantiaque t.” *Eo* ablativus est instrumenti, non causae moventis (inco), ut ne si verum quidem sit causale *eo* a Cicerone sumum esse (Kühner, Ausf. Gr. der Lat. Sprache Hann. 1879

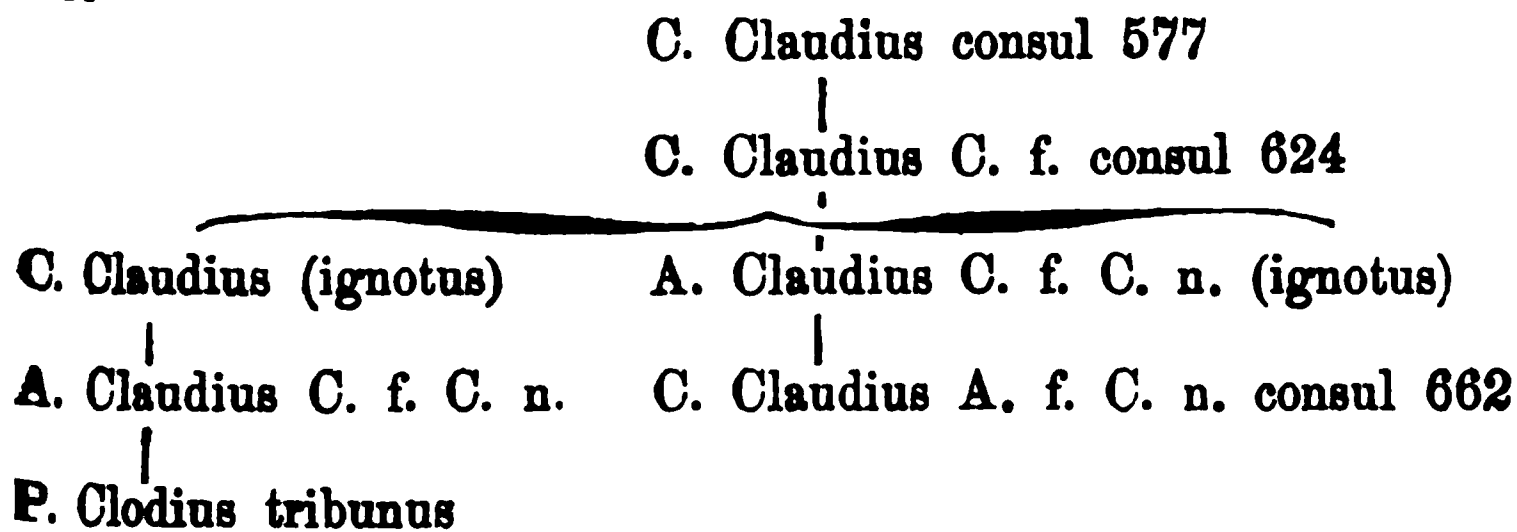
II p. 745), quidquam habeat difficultatis. Imo ea sententia, quam volo, necessarium est: eo ipso, quod longa erat, non habebat pungentem dicacitatis acerbitem. Ceterum falso olim creditum est Balbum § 27 esse diversum ab L. Herennio § 25; initio § 27 Cicero L. Herennio respondet quem aliquantisper dimittit, ut P. Clodium ableget, ad illum rediturus paulo post his verbis: „tibi autem, *Balbe*, respondeo primum precario, scilicet si fas est defendi a me eum, qui nullum convivium renuerit” (*scilicet*, cum seqq. iungendum, Bake pro *si licet*). Addo hunc eundem L. Herennium Balbum ab Asconio commemorari inter Milonis accusatores p. 35 Or. — Paulo post § 28 corrigendum est: qui totam adulescentiam voluptatibus dedissent” pro *dedissent*. Cf. pro Rosc. A. 38, infra 47.

29. „dies iam me deficiat, si quae dici in eam sententiam possunt, coner expromere” *Iam* non huius loci est, quod dicitur cum aliquid in aptius tempus differimus. Lego *etiam*, postpositum in asseveratione (= *vel*), ut Mil. 58: tormentis etiam dedendi fuerunt. Ib. 86: cui cedere inimici etiam solent.

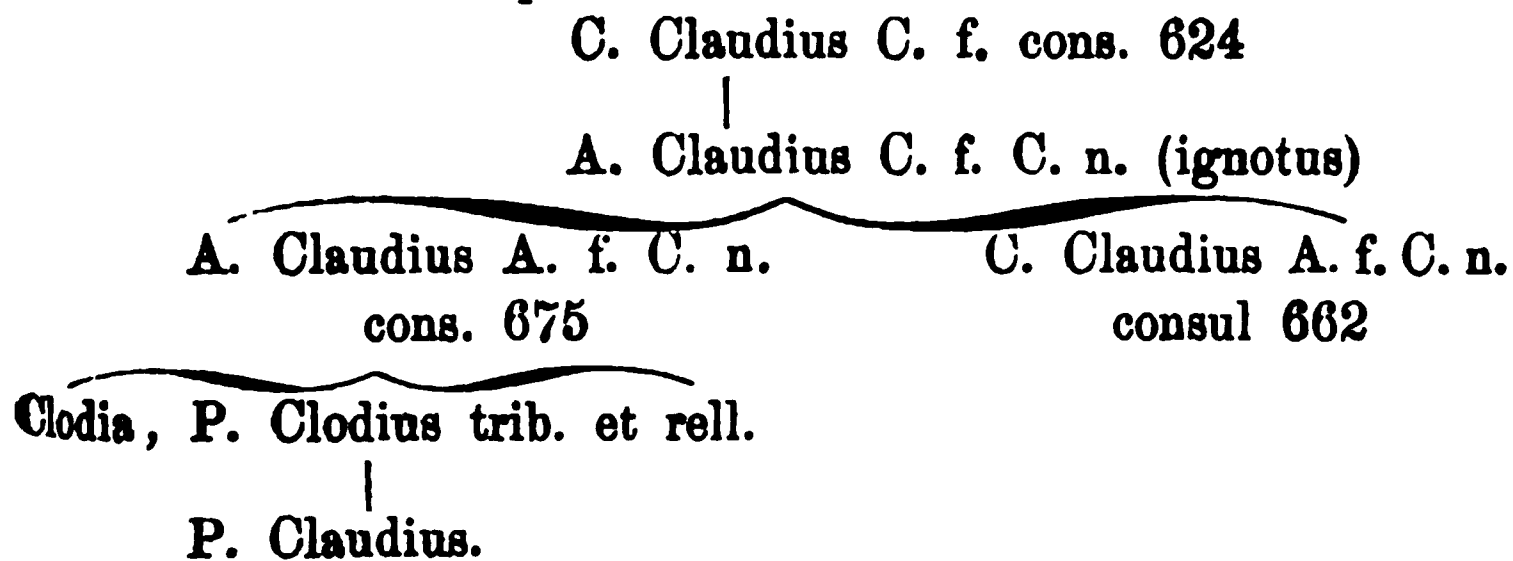
33. „non patrem tuum videras, non patruum, non avum, proavum, atavum audieras consules fuisse?”

Appium Claudium, *patrem* supra memoratum, cons. a 675 post Borghesium Mommsenus filium facit eius Appii qui a. 611 consul fuit (*avum*), unde nascitur inter patris filiique honores intercapedo satis magna 64 annorum, ut, si filius anno suo creatus sit, natus sit viginti fere annis post consulatum patris. Sensit hanc difficultatem Borghesi, eique sic occurrere studuit, ut statuatur filium Marianis opibus praevalentibus per aliquot annos in petitione prohibitum, ultra legitimam aetatem Sullae beneficio tandem consulatum esse adeptum, Oeuvres II p. 177. Scilicet quinque annis, 667 quo, Sulla absente, res turbavit Cinna et insecutis, tantum potuit factio Mariana. Fuit praetor Appius a. 665 pro Arch. 9, itaque consulatum ante 667 petere non potuit. Natus secundum praeturae annum, a. 625, quod bene convenit cum aetate liberorum, ex quibus tribuni Clodii minimi ex filiis natales referendi ad a. 661 (pro Mil. 9, 24). Frater Appii (consul 675) *patruus* Clodiae C. Claudius aedilis curulis fuit a. 655, consul 662 (Momms. C I. Elog. X p. 280) sex annis maior fratre. Pater Appius cons. 611 anno 625, quo

colloquium in libris de Rep. habitum fingitur, mortuus erat (de Rep. I. 19, 31), unde apparet Appium (cons. a. 675), si modo filius est consulis a. 611, eodem anno natum esse quo pater decesserit i. e. annis 14 postea quam pater consul fuerit. Qui si anno suo consulatum gessit, duos filios suscepit annos natus 51 et 57. Admodum se prima specie commendat Haackii opinio ap. Pauly II. p. 402, qui (No. 36) alium Appium Claudium inserit stemmati, filium aliquem consulis Gaii a. 624; huius alibi non commemorati Appii Claudii filius fuisset consul a. 662 Appius. Res sic se habet:

At hoc stemma utique sic esset emendandum:

Nam filius tribuni in urna sepulcrali, quam primus ad hoc stemma adhibuit Borghesi, dicitur P. F. AP. N. AP. P R O N. Pater A. Claudii illius ignoti haberi deberet, ut supra factum est, non A. Claudius cons. a. 611 sed C. Claudius cons. a. 624, quoniam consul a. 662 in fastis Capitolinis dicitur C. nepos. Sed etiam adhibita correctione quam supra proposui, nova difficultas obiicitur; removemus eam, quae nascitur ex nimio intervallo inter consules patrem et filium a. 611 - 675, sed alia oboritur difficultas iam contraria: intercapedo inter consulem a. 624 et nepotem cons. a. 662 est satis exigua. Verumtamen

consul a. 624 eo anno nepotem iam habere poterat 3 annos natum, aut paulo amplius, si ipse aliquot annis post legitimum annum consulatum esset adeptus: qui fasces accipere potuit 38 annis post (662). Maius momentum habet quod sic avus Clodiae non fuit consul. Num Cicero credi potest in hac re errasse? Non ausim negare. Haerebat in memoria C. Claudius consul a. 624, nobilis certamine cum Papirio Carbone gesto (Legg. III. 19, 42), exciderat obscurus ille homo App. Claudius. Aliquam commendationem nanciscitur haec coniectura eo quod hoc errore semel admissio locus pro Plancio non eget emendatione: „vidit enim pater tuus (Laterensis) Appium Claudium nobilissimum hominem (consul a. 675 significatur, ut certissime demonstrat Borghesi) *vivo patre suo*, potentissimo et clarissimo cive, C. Claudio, aedilem non esse factum et eundem sine repulsa factum esse consulem”. Borghesi, plerisque probatus, *vivo fratre suo*, ut mihi videtur contra nexum sententiarum, cum de patre Laterensis sermo sit, ideoque exemplum patris proferri debeat. Reliqua quae pertinent ad familiam Claudiorum ad hunc locum explicandum necessaria congesta sunt ab interpretibus; sed non video cur abavus omittatur cum quinque sint aetates ab Appio Claudio Caeco, qui loquens inducitur, usque ad patrem Clodiae; fortasse *abavum* ante *atarum* excidit.

34. „Ideone ego pacem Pyrrhi diremi, ut tu amorum turpissimorum quotidie foedera ferires? ideo *aquam* adduxi ut ea tu *inceste uterere*? ideo viam munivi, ut eam tu alienis viris comitata celebrares?”

Admovendus est hic locus verbis quae leguntur § 62: „nisi forte mulier potens quadrantaria illa permutatione *familiaris facta erat balneatori*”, ut intellegatur turpe quid in balneis esse factum et nomen *quadrantariae* cum hac turpitudine cohaerere.

37. „sed dubito quem patrem potissimum sumam: Caeciliumne aliquem, vehementem atque durum — aut illum: o infelix o sceleste (ferrei sunt isti patres) egone quid dicam? [egone] quid velim? quae tu omnia tuis foedis factis facis ut nequiquam velim. Vix ferendi. Diceret talis pater,” rel.

Continuari verba post „ferrei sunt isti patres” indicat defectus coniunctionis, quapropter haec sic constituo:

ó infelix, ó sceleste! egón quid dicam, quíd velim,
 quae ómnia *tu* tûis foédis factis fácis ut nequiquám velim.
Quae non sollicitandum, quod nescimus, quid praecesserit ut
 animadvertit Ribbeck., qui iambicos numeros restituit et sepa-
 ravit prima illa „o inf. o scel.” quae versum non explent.
Verba vix ferendi (*ferenda* S F.) mihi suspecta sunt quoniam
 extra syntaxin sunt et frigent post „ferrei sunt isti patres”.
 in proximis:

„diceret talis pater: cur te in istam vicinitatem meretriciam
 contulisti? cur illecebris cognitis non refugisti? cur alienam
 mulierem ullam nosti? dide ac dissice! per me licebit: si egebis
 ibi dolebit; mihi sat est, qui aetatis quod reliquum est oblec-
 tam meae.”

idem metrum continuandum puto. Sed priora „cur te —
 refugisti” oratoris sunt, non comici; nimis enim mirum foret si
 in comoedia adolescens quis ut Caelius propter vicinitatem ad
 fornicationem alliceretur: adolescentes comici, quos patres obiur-
 ant, sunt in domo paterna. Sed inde a verbis *cur alienam ve-*
igia poetica apparent:

Cúr alienam ullám mulierem nósti? dide ac dísicce!

Pér me *tíbi* licét, si egebis *tíbi* dolebit, *nón mihi*;

Míhi sat est, qui aetátis quod relícuomst oblectém meae.

Ribbeckius hic quoque iambicos dedit sed imperfectos:

. cur álienam ullam múlierem

Nosti?

. dide ac díssicce

Per mé licebit.

. si egebis, *tíbi* dolebit, *míhi* sat est,

Qui aetátis quod relíquöm est oblectém meae.

Dedi *disice*, non *dissice* (P. *dide ac disce*, emend. Puteanus;
 alii peiora, ridicule interpolavit F. *responde de te ac edissere*).
 Ex quo Lachmannus (ad II. 951) Lucr. III. 639 *dissicietur*
 probavit, multis viris doctis placuit verbum compositum ex
dis et *iacio* *dissicio* pro *disicio* (ut *traicio*, *deicio*, *coicio*, *rell.*)
 Et tamen tantum abest ut *dissicietur* sit probandum, ut contra
 ista forma barbara et omni analogiae contraria. Duo verba sunt
disicio a *iacio* et alterum rarissimi usus *dissico* a *seco*; horum
 verborum futura sunt *dissecetur* et *disicietur*. Sententiam suam (cum antea

scripsisset h. l. *dissice*) in corollario ad Comic. fragm. mutavit Ribbeckius, p. XIII, tamen ut mihi nimis clemens in alterum verbum esse videatur. Et Lucretii quidem locus sic legendus:

Et quoniam toto sentimus corpore inesse

Vitalem sensum et totum (sc. corpus) esse animale videmus,

Si subito medium celeri perciderit ictu (nempe corpus)

Vis aliqua, ut sorsum partem secernat utramque,

Dispertita procul dubio quoque vis animai

Et discisa simul cum corpore *disicietur*.

Discisa, caesa bifariam (cf. *utramque* v. 637), anima quoque dein cum corpore *disicietur*; atqui (in hanc sententiam pergit) quodcumque *disicitur* aeternum esse nequit his verbis: „at quod *scinditur* — aeternam sibi naturam abnuit esse”. Itaque *disicere* h. l. est scindere, *σχίζειν* spargere, nec de composito verbi *seco* aut propter sententiam aut propter formam vocabuli cogitari debet. Illud *dissicere* a *seco* et *disicere* a *iacio* perpetuo confusa sunt, ut Verg. Aen. XII. 308, l. 70 optimi libri habent *disiicit*, *disicit*, *dissice*, cum vera lectio sit: *securi* — *disiicit* et „*disice* corpora ponto.” Verbi *secare* antiquior forma fuit *secere*, ut fuerunt *lavere*, *sonere*, *tonere*, eiusque verbi vocalis in *i* transiit, ut est in *insicia* „ab eo quod insecta caro” Varro V. 110, *exicare* (*ec-sicare*) Plaut. Rud. 122, *prosicies* Varro ap. Non. 220, 21, *praesicare*, *praesica*, Id. LL. V. 104, *sica* (*ex-sicula*, *sicla*, non demin. sed conferendum cum *specula*). Invenitur *dissicere* Plaut. Curc. 424. Goetz: „clupeatu elephantum ubi machaera *dissicit*”, ut habent B E. (*dessicit*); sed Nonius 290, 8 et F et var. lect. in E: *diligit*, qua varietate Ribbeckius optime usus est ad Titini fragmentum (84) ibidem apud Nonium servatum emendandum: „pernam totam *dissicit*.” Sed reliquis locis *disicere* verum est. Nec scio cur perversam formam *disicias* apud Liv. XXII. 50. 9 defendat Ribbeck, cum *disicias* sententiae aequae satisfaciat, aut *dissicere rem* apud eundem II 35. 4 pro *turbare* dictum; et perversum mihi quidem videtur *disicere arces Carthagini*, *agmina*, *capillos*; nec volo equos qui *dissicunt* obvios Tac. I. 65. Quare talia probaremus si una littera *s* demta omnia melius procedant? Nec probaverim Val. Max. III. 5. 2 „pecuniam *dissici*” nec ineptum illud VIII. 14.

l. 4 „ut nomen eius per totum terrarum orbem dissiceretur.”

38. „leni vero et clementi patri — filii causa est expeditissima” non potest excusari nisi per anacoluthiam; nam „patri usa est expeditissima” significat: pater se facile defendere test. Itaque dativus positus dicatur quod excusandi verbum mente habebat orator. Malim ablativum *patre*, nec tamen *mente* propterea necessarium dixerim, quoniam attributi vim habet quodammodo = si sit, (adsit) pater l. et cl.; cum *hoc xpulo* comparandum est. In proximis „quae haberet palam decretum semper aliquem” *delectum* — *aliquem*, quod Garratous proposuit, vix latinum est; requiritur aliquid in hanc mentem; amatorem, sectatorem, aut: comitatum, gregem; proxime accedit: *de caterva*, sed de certa emendatione despero.

38. „huic tristi ac directo seni.” Sine dubio recte se habet *directus*, non *directus*, nam quo sunt antiquiores codices eo constantius priorem illam formam servant: constans est apud decretum (Munro ad VI. 823), *directus* et *derigere* undecies apud Vergilium, semel contra (cf. Ribb. ind, gramm. v. *de*); *regatur* Cic. palimps. de rep. II. 31. 55; Caesaris codices opties: „*directae* ad perpendicularum” trabes et similia (cf. Ellis an. crit. ad Catullum, 22. 8, Oudendorp ad BG IV. 17. 4). x Livio enotavi „*directa* percontatio” XXI. 19, Porro XXII. 8: „*derexerat* in pugnam naves (Put. Colb.). XXI. 47: „*acie directae*” (Put. Colb. Med.), I. 27: „*derigit* suos” (Par.), et sic Ambergensis XXXVII. 27. 4 et 23. 10 et 31. 5 (*directis*). Iagnam huic formae, auctoritatem conciliat perpetua confusio cum *decretus*, manifesto nata ex *directus*, librariis ignota, eoque indicium veri praebent etiam recentiores codices. Cic. de l. agr. II. 17, 44: „directo et palam regionem illam peterent” libri *decreto*, eademque varietas notatur pro Caec. 8, 22, Liv. XXXIV. 28. 6: „*acie decreta*”, Bamb. similiter XXXVII. 23. 7, Cl. 30. 6 (cf. Drakenb.) I. 11. 9 (libri *decreto* vel *de recto*). n Catullo 22. 8 sub librorum lectione *desecta* latet verum *directa*. Apud Ciceronem tam hoc loco quam infra 41 „*derec-um iter*” et 42 „*directa ratio*,” pro Sest. 45, 98: cursum cum *derigere*” verum servavit Par.; Div. II. 61. 127 est: *directo* deus diceret”; de part. orat. 13 quod *directo* exstat et libi, paucis omnino locis, non sane mirum est.

39. „hunc mea sententia divinis quibusdam bonis instructum atque ornatum puto”, tolerabilius est aliquanto *putabo*. Qui dicit: „puto” semper, opinor, sententiam *suam* profert; qui „*putabo*” significat fieri posse sed non futurum esse ut aliorum sententiae obsequatur (*mea sententia* = meis ipsius rationibus tantum ductus). Sed verum existimo *putate*. Correctio facta est ab aliquo qui anacoluthon non ferret: *ego . . . putate*.”

40. Pristina severitas vix usquam potest reperiri, „chartae quoque, quae illam — continebant, obsoleverunt; neque solum apud nos, qui hanc sectam rationemque vitae re magis quam verbis secuti sumus, sed etiam apud Graecos, doctissimos homines, quibus, cum facere non possent, loqui tamen et scribere honeste et magnifice licebat, alia quaedam *mutatis Graeciae temporibus* praecepta exstiterunt.”

Non me offendunt ista: „re magis quam verbis secuti sumus” (Bakius: *vita et re magis q. v. s. s.*) quoniam non video perperam dici „rationem vitae re sequi” (morum aliquam doctrinam factis s. agendo probare); sed in proximis verba „*mutatis Graeciae temporibus*” quae Graecorum excusationem continent, debilitant sententiam. Sit verum, quod continent, tamen hoc loco non erat dicendum. Quo magis *mirum* est Graecos quoque descivisse a rigida virtute, eo magis debet condonari Romanis. Potestne praeterea „tempora Graeciae” dici pro „condicio Graeciae”? Utinam certe illud *Graeciae* abesset! sed melius totum istud abiicitur.

Contra omissum aliquid videtur § 42: „ergo haec deserta via et inculta atque interclusa iam frondibus et virgultis relinquatur; detur aliquid aetati, sit adulescentia liberior.”

Assentior enim Halmio, cedendum esse auctoritati palimpsesti Taurinensis (quod partem orationis continet inde a § 38), in quo est: „aliqui ludus”, exciderunt aliquot litterae (*aliqui . . . d . . .*); cf. § 28: „datur enim concessu omnium huic aliqui *ludus* aetati”, ut in illo „nec lusisse pudet, sed non incidere *ludum*.” Sed ex hoc loco *ludum aetatis* sumsit qui proxima interpolavit ut puto, haec volo (§ 42 sub fin): „postremo cum paruerit voluptatibus, [dederit aliquid temporis ad ludum aetatis atque ad inanis hasce adulescentiae cupiditates,] revocet se aliquando ad curam rei domesticae, rei forensis reique publicae.” Inter-

polata ista puto primo propter asyndeton, quod glossematis speciem habet, tum propter *inanis*, non enim elevandae hoc loco nec nihili pendendae erant voluptates, quibus cum adulescentes succubuissent, possent veniam consequi, denique propter constructionem: *dare aliquid ad sine gerundivo. Damus tempus studiis aut ad studia recolenda sed non ad studia*; monitus quisque sentiet.

Non possum cum Orellio dicere, me non haerere in hac lectione § 44 „quod quidem vitium ventris et *gurgitis*.” Nam gurgis non est, ut venter, pars corporis humani, nec translate significat voracitatem, sed *voracem*, nec de gurgite *alicuius* unquam sermo est, sed homo prodigus est *ipse* gurgis ut „O Publi, o gurgis, Galloni, es homo miser.” Nimirum comparatur homo cum alto flumine vel puteo in quo omnia absorbentur et evanescunt. Itaque hoc copulatur cum *vorago*: „gurgis et vorago patrimonii” (Sest. 111). „Lucium fratrem quem gurgitem! quam voraginem!” (Phil. XI. 10). Contra Plaut. Capt. 465: „ita venter *gutturque* resident esuriales ferias” Iuven. II. 114 „magni gutturis exemplum” de homine qui voce valet. *Gutturis* habet unus tantum Coloniensis apud Halmium, cum Tullianum potius sit *gulae*. Sed *gurgis* de faucibus dictum esse olim, suspicor ex *gurgulio* illinc manifeste ducto et *ingurgitare se*, in quibus vix figurata significatio statui potest. Cf. Germ. *Schlund*. Proxima paragrapho „genus orationis, facultatem, copiam sententiarum atque verborum” offendit me *facultatem* nude positum, et exile illud *genus*. Fortasse: „orationis facultatem, copiam sententiarum atque verborum” omisso *genus*, quod supplevit aliquis cum *facultatem ad copiam* tractum esset. Notum est etiam Ciceronem *genus* orationis Caelianum improbasse. Nec tanquam artis existimatores sedent iudices.

Ratiocinatur Cicero § 49 et 50 sic: si Clodia est impura, ipsa impuritas ad defendendum Caelium pertinet; si est proba mulier, nihil turpe eius familiaritas Caelio habet. Prius ut lemonstret, omisso nomine Clodiae describit mulierem eius plane similem, quae nupta est aut fuit, eadem non meretrix tantum sed virosa et procax; „cum hac si qui adulescens forte fuerit, utrum hic tibi adulter an amator videtur?” Haec si vere enarravi, sequitur ut *non ante nupta* sit omittendum: „si nupta mulier domum suam patefecerit omnium cupiditati.”

Num quis adulter haberi debet, si quis meretricem amet, quae si dis placet, nupta aliquando fuit? Fatuum est interrogare num quis, qui cum non nupta femina consuetudinem habeat adulter sit.

53. „Vidit hoc Balbus: celatam esse Clodiam dixit, atque ita Caelium ad illam attulisse, se ad ornatum ludorum aurum quaerere.”

Ludi Caelii ipsius esse non potuerunt, is enim anno 57 aedilis non erat, nec Calpurnii Bestiae, cui Caelius studebat (11. 26), is enim fuit aedilis plebeius anno 696, 58 ante quam Dio Romam venit (57), cf. Strab. XVII p. 796. Sed maioris momenti est observare partem disputationis, refutationem nempe Balbi, esse omissam. Si verum erat Clodiam putasse argentum se commodare ludorum causa, corruebat omnis ratiocinatio haec: Clodia erat familiaris Caelii, sciebat igitur quid ille moliretur; tamen pecuniam ei dedit; ergo conscia fuit caedis Dionis. Si essent quae de ludis dicuntur absurda per se, posset orator refutationem omittere; at secus res se habet. Praeterea hoc nostro loco illa impediunt cursum orationis. Ciceronem in agendo haec explevisse credo, nec edidisse omnia.

54. Locus duobus glossematis corruptus: „habeo enim, indices, quem vos socium vestrae religionis iurisque iurandi facile esse patiamini, L. Luceium, sanctissimum hominem et gravissimum, qui tantum facinus in famam atque fortune suas neque non audisset illatum a Caelio neque neglexisset.”

Post *gravissimum* vulgo additur *testem*, quod explicationis causa additum supervacaneum est, imo perversum, vocabulum enim illud praedicative apponi non potuit post *sanctissimum hominem*; certe *et foret* omittendum. Post „neque neglexisset” sequitur in libris *neque tulisset*. Id fortasse ad lacunam explendam excogitatum est; requiritur enim fere *auditum*. Qui non *neglegit* facinus in se commissum, eo ipso non *fert*. Paulo post simile additamentum est in Taurinensi: „id a suis *servis* tentatum [esse] neglegeret.” Reliqui codices *servis* omittunt probantibus Madvigio et Kaysero l. l. p. 422. De *esse* supra dictum.

55. „ut res minime dubitanda in contentione ponatur, utrum temeraria, procax, irata mulier finxisse crimen, an gravis, sapiens moderatusque vir religiose testimonium dixisse videatur.”

Opposita inter se sunt duo testimonia: si mentitur Clodia erum dicit Luceius et contra. Inter duo opposita optio datur: mentitane est Clodia? an mentitus est Luceius? Vobis, inquit, discernendum est utrum improba femina crimina finxerit, an robus vir contra religionem testimonium dixerit. Ergo in extremis negatio requiritur: „sapiens moderatusque vir irreligiouse testimonium dixisse videatur.” Post vir illud ir excidit. Et vocabulum Tacito et Quinctiliano usurpatum Tullianum non est. Sed multa sunt ἀπαξ εἰρημένα, partim satis dura, quae Cicero novavit, alia sine dubio ut semel nunc legantur casu actum est. Operae pretium foret, si res omnino dubia esset, ex libris de Republica vocabula colligere quae superior aetas nunquam barbara notasset. In una pagina II. 7—9 invenimus *reumictus* (subst.), *oratrix*, tum (horresco referens) *potentatus*. *indifferens* et *indolentia* finxit Cicero, apud quem paene solum semel est *animi attentio* et *exaedificatio* et *anxietudo* et *sanctitudo*, *inconsiderantia* et *immoderatio*. Quaedam ex his non placuerunt viris Romanis nec in consuetudinem recepta sunt. Sed in directivis et adverbis negativis facilius est causam obtinere, etque opportune succurrunt quae congegit C. F. Hermannus a Vindiciis Latinitatis epist. ad Brutum, quas nuper in memoriam revocavit Cobetus in hac Mnemosyne, VII p. 293 *impolite*, *incallide*, *indiserte*, *immortaliter*, *insaturabiliter*. Plura etiam Ellendt ad Or. II. 22.

56. „Quae fuit enim causa, quamobrem isti mulieri venenum dare vellet Caelius? Ne aurum redderet? num petivit? Ne crimen haereret? num quis obiecit?”

Nodum in scirpo h. l. quaerit Ferratius. Res est simplicissima, modo verba bene pronuntientur; ad singulas interrogationes („Ne aurum” — et „ne crimen” —) per alias interrogationes respondetur. *Num petivit?* = at nemo, vel potius at Clodia non petivit. Non apparebat Clodiam reposcere voluisse. *Caelius* si ante *petivit* esset subiectum, potius legeretur „num accepit?” Franc. habet *quis petivit?* non male, sed ex correctione, opinor. *Crimen* est Dionis veneno sublati. Paulo post: „Et vos non videtis fingi sceleris maximi crimen (i. e. Dionis ablati cf. 65 „maximi facinoris crimen”), ut causa alterius sceleris suscipiendi (i. e. interficiendae Clodiae) fuisse videatur?”

causa omittit P E G, post *alterius* collocant F S, pos~~uit~~ ^{fuisse} W. Apparet illud *causa* (*cā*) in archetypo in margin~~e~~ ^{fuisse} suppletum. Non male W, prave F S. Ante *alterius* (*ca~~a~~ ^{alterius}*) excidisse *causa* probabile est. Et hoc loco et initio capit~~uli~~ ^{uli}, ubi P habet „de principium” altera manu „idē principium”, F et fortasse S, de quo non constat, cum E G „neque principium”, deteriores codd. verum servant. Raro E G a P recedunt.

Ib. „suo familiari absoluto” scil. Pollae, inquit Orellius. Imo Sempronio Atratio patri. De Sempronio Atratio iterum eadem de re accusato egit olim H. G. Tydeman „de rebus iudicatis non rescindendis L. B. 1799” p. 125, qui existimat exasperatam Caelium contra leges egisse. Sed idem factum potest duarum accusationum ansam praebere, veluti ambitus et sodalitorum, proditoris et perduellionis et maiestatis minutae; in uno scelere vis et veneficium saepe simul commissa sunt. Nec tale quid est sine exemplo.

60 „Nonne ipsam domum metuet, ne quam vocem *eliciat*?” Aliquatenus hoc defendi poterat, si Clodia intellegeretur ex parietibus mendaciis suis evocasse vocem, sed Garatonius quem antestatur Halmius, credit domum dici elicere *ex se* vocem, quod pugnat cum verbi natura; nam *elicere* est blandimentis sive adhortationibus provocare aliquid, quod non sponte prodit. Prudenter de ea re iudicavit iam Kühner ad Tusc. II. 24, 56: „quid? qui volunt exclamare maius, num satis habent latera, fauces, linguam intendere, e quibus eiici vocem et fundi videmus?” ubi libri *elici*, fortuita confusione, quae ex magna similitudine litterarum *i* et *l* in unciali scriptura facile explicatur. Permutantur *flent* et *fient*, *ciuent* et *cluent*, *allo* et *alio*, *adhuto* et *adiuta*, *cavias* et *caulas* in libris Lucretianis I. 263, 264, 349, 449, VI. 492. Ut in Tusculanarum loco iunguntur *profundere* et *eiicere* infra § 75. Apud Lucretium III. 58: „nam verae voces tum demum pectore ab imo *eliciuntur* et eripitur persona, manet res” *elicere* praefero = exprimuntur tandem ei invito; neque agitur illo loco de exclamatione vehementi, sed de verbis animi sensum exprimentibus. Secus est ib. 497.

61. „Si manebat tanta illa consuetudo [Caeli], tanta familiaritas [cum Clodia], quid suspicionis esset, si apud Caelium mulieris servus visus esset? sin autem iamiam suberat similes,

cta erat consuetudo, discidium exstiterat, hinc illae lacrimae nimirum et haec causa est omnium horum scelerum atque num."

De dilemma non satis prudenter institutum videtur. Pro-
 um est demonstrare, servos ad Caelium domum convenire
 isse; hoc, quamdiu erat familiaritas atque consuetudo, fa-
 poterant sine suspitione, sed orto discidio non poterant.
 re irretit se atque implicat dum dilemma instituit, expedit
 uodammodo recurrendo ad perpetuam illam criminationem
 laciorum Clodiae, verborum copia ratiocinationis mendum
 pens. Quodammodo potest comparari § 32 ubi excusat se
 o quod mulierem laedit in defendendo, atque in altera
 dilemmatis: „sin ista muliere remota nec crimen ullum
 pes ad oppugnandum Caelium illis relinquuntur, quid est
 quod nos patroni facere debeamus, nisi" — sequi debebat
 mulierem repellamus" sed sequitur: „ut eos, qui insectan-
 repellamus." At hoc semper facere debebat. Sed evitat
 dura. De *nimirum* in apodosi cf. Hand. Turs. IV p. 204
 nquam exemplum ex Muren. 15, 32 recuso). Nihil est in
 uod interpolationis speciem habeat, nam per illa „extincta
 consuetudo" respicitur ad contrarium „si manebat tanta
 consuetudo." Sed multo magis esset perspicua sententia sic:
 tum suberat —, iam extincta —, iam discidium," rell.

„dein temere prosiluerunt: homines *temperantes*."

teriores codices *gravitati deditos*, P. cum Bernensibus Orellii
 is *temperantes*. Nempe evanidis plerisque sic locus in ar-
 po affectus fuisse videtur, ut aliquot tantum litterae pos-
 legi: „*gravitati*" „*temperantes*" (*rauit rant*). Sed neutra

ferri potest; nam *temperantes* pro *temperantes sibi* (quod
 lat Halmii interpretatio) dici non potest et *gravitati deditos*

Orellius (in edit. min.) dicit discrepare a solito Tullii
 me. Fortasse subest: „*temporis observantes*." *Deditos* sup-
 potuit cum semel falso *gravitati* lectum esset.

„potueruntne magis tempore prosilire quam cum Licinius
 set, cum in manu teneret veneni pyxidem? *quod si iam*
adita servis evasissent subito ex balneis mulieris amici Li-
 nque comprehendissent, imploraret hominum fidem, atque
ullam pyxidem traditam pernegaret."

Ita partim ex Baiteri emendatione legendum videtur. *quae si iam erat tradita servis. Si erat* hoc loco soloe „*Quae si cum iam erat*” in textu Halm. cuius rationi assequor; in annotatione hanc proposuit lectionem „*quae erat tradita servis si evasissent,*” sed indicativum, ferendum post *si* non puto, quoniam non agitur de re aut de simplici condicione, quae tam vera quam falsa potest, sed significatur quid consecretarium fuisset si edita, id, quod *non* factum esse ponitur. Melius Ernestus Bakius: „*qui si, quum iam erat tradita servis, evasisset* [ex balneis mulieris amici].” Quibus nihil opponi nisi mutatio iusto maior; nam quod Orellius dicit suspitio typographi Ernestium *ex balneis* omisisse, parum desiderate; utique magis perspicue haec dicta essent si *ex* aut plane nihil pro illo *ex balneis* legeretur; at nec est; *balnea* h. l. significat interiorum aedificii partem ipsa balnea erant, oppositam illam vestibulo, in quo et servi fuisse dicebantur, cf. § 62. Mecum Baiteri coniectura *iam ea tradita* probat Kayser, sed scripsit *qui si*, quod *amici* omittere coactus est. — *Evadere* de amicis dictum quoniam illi in balneas erant compacti et quasi detentati § 63. — *Ullam* pro *illam* paene necessarium puto. Ceterum habet „*quae si cum iam esset tradita.*”

67. „ex quibus requiram quemadmodum latuerint *alveusne ille an equus Troianus fuerit*, qui tot invictum muliebre bellum gerentes tulerit ac texerit,”

i. e. num illud in quo latuerint, fuerit alveus an Troianus. Perperam: alveus ipse est alter equus Troianus. Delendum est *an*. Sensit idem Bakius proponens: „*alveus licet, ut equi Troiani fuerit.*” Sed potest per iocum alveus balnearum (in quo latuisse eos necesse erat) ipsum Troianum dicere. Paulo ante „(causa) ad testis tota testis est: quos quidem ego, iudices, [testis] non modo sine more,” rell. Etiam varietas lectionis docet *testis* esse interdictum; vidit iam Beier.

69. Locus obscurus, quoniam ipsa res, quae traditur, nota, sed numquam recte se habere possunt haec: (obscurum fabula fuit de pyxide Clodiae servis tradita) „*percipitis a*

iudices, iam dudum quid velim vel potius quid nolim dicere. Quod etiamsi est *factum*, certe a Caelio non est; quid enim attinebat? *est enim ab aliquo fortasse* adulescente non tam insulso quam non verecundo. Sin autem est fictum non illud quidem modestum, sed tamen est non infacetum mendacium." *Factum* non recte se habet, adolescens enim dederat ingenii documentum (*non insulsum* se probavit); hoc fit verbis. Nec probandum *fortasse* post certam asseverationem per *est enim*: dicitur nunc: a Caelio non est, nam est *fortasse* ab alio. Denique *est* male collocatur post *tamen* propterea quod *mendacium* etiam ad *modestum* pertinet. Quid velim proposita alia lectione brevissime declarabo: „quod etiamsi est *facete dictum*, certe a Caelio non est; quid enim attinebat? *etenim* ab aliquo adulescente *est*, fortasse non tam insulso, quam non verecundo. Sin *totum* est fictum, non illud quidem modestum, sed tamen non infacetum mendacium *est*." Vix ad hunc locum respexit Quintilianus VI. 3. 25: „(risus conciliatur) interim sine respectu pudoris, ut in illa pyxide Caeliana, quod neque oratori neque ulli viro gravi conveniat." Sed divinare possumus quid elegantes barbatuli Clodiae illudentes narraverint, pyxidem continuisse: sive poculum amatorium sive abortivum. At quae de Camurtio et Aesernio narrantur § 71 nocte sunt obscuriora et ita portentosa ut omnem fidem superent, si modo aliquantenus intellegimus quae per involucra iactantur. Tantum apparet, istos lege Lutatia de vi accusatos esse, et ad id exemplum provocasse accusatores, ut Caelium ea lege teneri ostenderent, Aesernium autem et Camurtium olim „nefario stupro persecutos esse" Vetium, quod Clodiam offendisset. Reliqua de *aeraria* fabula (Halmii codd. praeter St. Victoris *afraria*, Leid. B: *afraia*, Franc.: *efrania*, St. Victoris: *araria*) plane sunt incerta et fortasse cum Quadrantariae nomine nihil commune habent.

Traiecti, m. Januario 1880.

C. M. FRANCKEN.

AD ANNAEI SENECAE

CONTROVERSIA lib. II. 7. 9.

Unus pudicitiae fructus est pudicam credi, et adversus omnes inlecebras atque omnia delinimenta mulieribus ingeniis est veluti solum firmamentum in nullam incidere fabulam. NOVOS fortasse non in omnium existimationem occurrere (ll. occure) ET horrendum multa DEINDE ac (plerique ll. ad) VARIE DATURIS experimenta. Femina quidam pudicita EQUUS est atque curandus est esse AD videri pudicam.

Kiessling ad h. l.: „de his frustis emendandis omnino desperandum ... Ultima scribenda esse: *aeque curandum est esse ac videri pudicam*, vidit Schulting.” At miror interpretes non perspexisse reliqua quoque certissima ratione emendari posse; omnes enim voculae in quibus sententia claudicat originem ducunt ex male intellectis litterarum compendiis: NOUOS frequenti litterarum errore ortum ex HOBUS i. e. HOMINIBUS. ΔĀTURIS in archetypo fuit ΔATURTS i. e. DANT VIRTUTIS. PUDICITDECUS denique = PUDICITIA DECUS. Itaque sic legendum:

HOMINIBUS fortasse non in omnium existimationem occurrere (i. e. non omnibus probari) EST horrendum, multaQUE INDE (i. e. idcirco) ac varia DANT VIRTUTIS experimenta (i. e. documenta). FEMINAE quidem unum pudicitia DECUS est, ATQUE curandum est esse ac videri pudicam.

Erat nempe controversia de muliere quae ostentanda virtute impudicitiae sibi suspicionem contraxerat.

Ceterum cf. IV praef. 4. *adversas res suas (leg. suae) virtuti experimenta faciunt*. Fortasse autem pro *occurrere* corrigendum *incurrere*, cf. I. praef. 2; 7. 1, II. 3. 15; IX. 4. 16; X. 4. 14

H. T. KARSTEN.

LUCIANUS.

In *Piscatore* cap. 21 fin. Lucianus ad Philosophiam ita dicit:
 δ' ἦν που κρατούμενον ἴδης καὶ πλείους ὥσιν αἱ μέλαιναι, σὺ
 σθεῖσα τὴν σαυτῆς σῶζέ με. Difficultatem huius loci ostendit
 werden in *Mnemos.* 1879 pag. 320. sed non sustulit. Le-
 dum: — καὶ ΜΙΑΙ πλείους ὥσιν αἱ μέλαιναι, namque sic
 um Philosophia προσθεῖται τὴν ἐαυτῆς ψῆφον reum servabat,
 ἴσων τῶν ψήφων γενομένων absolvebatur.

CARCINUS.

apud Diodorum Siculum V. 5.

λέγουσι Δήμητρός ποτ' ἄρρητον κόρην
 Πλούτωνα κρυφίοις ἄρπάσαι βουλεύμασι
 δύναι τε γαίης ἐς μελαμΦαεῖς μυχούς.

Similiter editur in Euripidis *Helena* vs. 517.

Μενέλαος οὐπω μελαμΦαεῖς
 οἴχεται δι' ἔρεβος.

sed absurdum vocabulum est μελαμΦαής quasi dicas atra
 pro atra caligo. Emenda μελαμβαθεῖς et μελαμβαθές ut
 id Aeschylum in *Prometh.* vs. 219.

Ταρτάρου μελαμβαθῆς κευθμών.

AD GALENUM.

Tom. X. pag. 2. ἔμοιγε ἔνιοι πολλάκις ἐπετίμησαν — ὥς οὐθ'
 τῷ μέλλοντι χρησίμῳ γενήτεσθαι οὔτε ἐκείνοις εἰ μὴ CΧΟλά-
 κί τι τῆς τσαύτης περὶ τὴν ἀλήθειαν σπουδῆς. Emenda: εἰ
 ΧΑλάσαιμι.

Tom. XI. pag. 337. ἔφη — ἥπάρ ποτε χοίρειον εἷς τι προά-
 ν κομίζων ΠΗξάσης τῆς γαστρὸς ἀποθέσθαι κατὰ βοτάνης αὐτό.
 pte vertunt coagulato ventre, at tu repone ἘΠΕΙξάσης τῆς
 ῥός.

Tom. XV. pag. 167. ὁμοίόν τί μοι δοκοῦσι πεπονθέναι οἱ πολλοὶ
 ἐξηγητῶν — τῷ νοσοῦντι μὲν ὑδερικῶς ἀνθρώπῳ, παρωνυχίαν

δὲ αὐτοῦ θεραπεῦσαι φιλότιμον τὸν ἰατρὸν ἀξιοῦντι. *Interpres: medicum exprocebat ut suam diligenter reduniam curaret. Repone nomen proprium nobilissimi medici: Φιλότιμον τὸν ἰατρὸν. Plutarchus de adulate et amico pag. 73 b. ἰατρὸς Φιλότιμος ἐμπνέει περὶ ἥπαρ ἀνθρώπου δείξαντος αὐτῷ τὸν δάκτυλον ἡλωμένον Οἷα ἔσι σοι, εἶπεν, ὦ τᾶν, περὶ παρωνυχίας. cf. de audiendo pag. 43 b. τὸ ὑπὸ Φιλοτίμου πρὸς τὸν ἔμπυον καὶ Φθισιῶντα ῥηθέν. — οἷα ἔσι σοι, ὦ βέλτισε, περὶ παρωνυχίας ἔ λόγος.*

Tom. XVIII. 2. pag. 520. περὶ δὲ τῶν ἰξύων οὐκ ἔχω διατείνεσθαι. — ὁ ποιητὴς ἐνικῶς εἶπεν.

περὶ ζώνην

βάλλεται ἰξύν ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν.

Misere haec corrupta sunt sed nullo negotio ex Homero corriguntur, qui dixit Odyss. E. 231.

περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ

καλὴν χρυσεῖην, κεφαλῇ δ' ἐφύπερθε καλύπτρην.

et Odyss. K. 544.

περὶ δὲ ζώνην βάλετ' ἰξυῖ

καλὴν χρυσεῖην, κεφαλῇ δ' ἐπέθηκε καλύπτρην.

Iam vides quid Galenus scripserit, simul vides eius μνημονικὸν ἀμάρτημα, nam confudit hos locos cum Iliad. E 181.

ζώσατο δὲ ζώνην ἑκατὸν θυσάνοις ἀραρυῖαν.

Tom. XI. pag. 461. εἰ μὲν οὖν ἀποσητέον ἐς τὰς αἰσθήσεις οὐδεμίαν ἔξομεν ἀποδείξιν οὐθ' ἡμεῖς ὧν νῦν εἰρήκαμεν οὐτ' Ἐμπεδοκλῆς ὠδὶ γράφων.

ἥελιον μὲν θερμὸν ὁρᾶν καὶ λαμπρὸν ἀπάντη.

Una literula correcta legendum: ἀπισητέον ἐς τὰς αἰσθήσεις, sensibus non est credendum.

Tom. VIII. pag. 585. σὺ δὲ ἡμᾶς ἀξιοῖς πολλὰς ἐκμαθεῖν ἵνα αὐτὸν ἐκμανθάνειν μίαν οὕτω μὲν ἸΔΙΑΝ, οὕτω δὲ κοινὴν ἄσπετον οὕτω δ' εὐγλωττον. Corrigendum ἡδεῖαν pro ἰδίαν. Recte pag. 586. παρεῖς τὴν ἡδίστην — διάλεκτον.

C. G. C.

AD GALENUM.

Περὶ διαγνώσεως καὶ θεραπείας
τῶν ἐν τῇ ἐκάστου ψυχῇ ἰδίων παθῶν.

Κλαυδίου Γαληνοῦ ἅπαντα. Curavit C. G. Kühn.
Tom. V. pag. 1—57. Lipsiae 1823.

Perdignus lectu hic Galeni liber ex pessimo Codice editus
igitiose corruptus est et aliis mendis obsitus et lacunis hians,
ias sentire et animadvertere possumus, sed sarcire et explere
aeter pauculas non possumus.

Huius libri locos nonnullos in integrum restituere iuvat: de
iibus autem locis antea in hac *Mnemosyne* egimus verbo mo-
re erit satis.

Pag. 3. πάντας ἀνθρώπους ὁρῶμεν ἑαυτοὺς ὑπολαμβάνοντας
οἱ γε ἀναμαρτήτους εἶναι παντάπασιν ἢ ὀλίγα καὶ σμικρὰ ΔΙΑ
ΟΓΟΤ σφάλλεσθαι καὶ τοῦτο μάλιστα πεπονθότας οὕς ἄλλοι
λεῖστα νομίζουσιν ἀμαρτάνειν. Ridemus ad haec, quoniam tan-
iam in haec tempora scripta sunt, quibus videmus ἑαυτοὺς
γολαμβάνοντας ἀναμαρτήτους εἶναι, οὕς ἄλλοι πλεῖστα νομίζουσιν
μαρτάνειν. Quanto verior est hisce et sanior celebrata Galeni
ntentia, quae legitur in libro περὶ συνθέσεως Φαρμάκων Tom.
II. pag. 535: χαλεπὸν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολ-
ῖς τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ
μελέτερον γράψαντα. Sed quid tandem est διὰ λόγου σφάλ-
σθαι? Inepte Interpres: *parum et modice per rationem falli*.
tribendum videtur: ὀλίγα καὶ σμικρὰ ΔΙΟΛΟΤ (διόλου) σφάλ-
σθαι.

Pag. 4. ὅσοι δ' ἑαυτοὺς Ἀπειλήφασιν εἶναι ἀρίστους — μέγιστα καὶ πλεῖστα τούτους ἐώρακα σφαλλομένους. Legendum Ὑπειλήφασιν.

Pag. 5. ὅπως ἂν κακεῖνοι γυμνασθῶσιν πρὸς ὁδὸν εὐρεῖν τῆς γνώσεως τῶν ἀμαρτημάτων, ὥσπερ καὶ σέ μοι λέγειν ἠξίωσα καὶ μέχρι ΤΟCΑΤΤΑ δοκοῦν ἀπεφῆνω διεσιώπησα. Supplendum γυμνασθῶσιν πρὸς ΤΟ ὁδὸν εὐρεῖν. Tum scribe: τὸ CΑΤΤΩΙ (τὸ σ α υ τ ῶ) δοκοῦν ἀπεφῆνω.

Pag. 6. ὁ δὲ Πλάτων ἀποδίδωσι καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ γιγνομένου τυφλῶττον γάρ, φησί, τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον. In decantato Platonis loco rescribendum aut τυφλώττει aut τυφλοῦται. Apud Platonem legitur *de Legibus* pag. 731. e. τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν, sed agmen imitatorum, quos recenset Wyttenbach ad Plutarchum *de discernendo adulatore ab amico* pag. 48. e. ostendit veram lectionem hanc esse: τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ΤΟ ΦΙΛΟΤΝ.

Sequitur εἴπερ οὖν ἕκαστος ἡμῶν ἑαυτὸν ἀπάντων μάλιστα φιλεῖ, in quo obversabatur Galeno dictum Euripidis:

ἐκεῖνο δὴ πέπονθ' ὅπερ πάντες βροτοὶ
Φιλῶν μάλισ' ἑμαυτὸν οὐκ αἰσχύνομαι.

Pag. 6. εἰ γὰρ μήΤΕ τοῦ φιλεῖν τις ἑαυτὸν ἀποσῆσαι δύναται τυφλώττειν ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον. Lege: ΜΗ τοῦ φιλεῖν et ἀποσῆσαι. In sqq. supple: οὐδ' (ἂΝ) ἐγὼ τὸν ἀναγιγνώσκοντα τόδε τὸ βιβλίον ἠξίουν ἐπισκέψασθαι — εἰ μὴ χαλεπὸν ἦν τὸ πρᾶγμα.

Ἀποσῆναι τοῦ φιλεῖν dicitur ut pag. 14. οὐ μὲν ἀφίσταται χρὴ τοῦ βελτίω ποιεῖν ἑαυτόν. et pag. 15. μὴ τοίνυν — ἀφίσταμεθα τοῦ βελτίονα τὴν ψυχὴν ἐργάζεσθαι.

Pag. 8. ἐὰν ἴδῃς αὐτὸν ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων — οἰκίας ἀπὸντα συνεχῶς, γίγνωσκε μάλιστα ἀκηκοέναι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀληθεύειν ἅπαντα. — δεύτερον ἢ πρυσγορεύοντα ἢ παραπέμποντα τοῖς τοιούτοις ὁρῶν ἑαυτὸν ἢ καὶ συνδειπνοῦντα. Corrigendum: παραπέμποντα ΤΟΥC τοιούτους, et ὁρῶν Αὐτόν.

Post pauca scribit pag. 9. τὸν δὲ μὴ πρυσγορεύοντα μήτι

νδειπνοῦντα ΚΑΙ τοῖς πολὺ δυναμένοις ἢ πλουτοῦσι Κεκολασμένη
 διαίτη χρώμενον. *Transponenda est vocula καί in hunc mo-*
um: μήτε συνδειπνοῦντα τοῖς πολὺ δυναμένοις ἢ πλουτοῦσι ΚΑΙ
κολασμένη τῇ διαίτῃ χρώμενον.

Προσαγορεύειν apud Galenum dicitur de iis, qui Romae ante
 cem tota urbe trepidantes ibant salutatum. Cf. Tom. VI pag.
 18. ὅσοι δὲ βίον ἡσύχιον εἶλοντο μήτε πρὸ ἡμέρας ἀνάγκην
 ροντες ἐπὶ τὰς τῶν πολὺ δυναμένων ἀπιέναι θύρας — μήτε εἰς
 ἰον ἐπανερχομένους αὐτοὺς παραπέμπειν. Horatius:

forumque vitat et superba civium
potentiorum limina.

Acerbe queritur Galenus Tom. X. pag. 2. se frustra laborare
 ἰδενὸς τῶν νῦν ἀνθρώπων ὡς ἔπος εἰπεῖν (περὶ) ἀλήθειαν σπουδά-
 ντος ἀλλὰ χρήματά τε καὶ δυνάμεις πολιτικὰς καὶ ἀπλήστους
 ὀνῶν ἀπολαύσεις ἐξηλωκότων. *philosophiam, inquit, contempnunt,*
elegas artes negligunt, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ τῶν πάνυ δοκούντων με
λεῖν ἔνιοι πολλάκις ἐπετίμησαν ὡς πέρα τοῦ μετρίου (περὶ) τὴν
λήθειαν σπουδάζοντι καὶ ὡς οὔτε ἑαυτῷ μέλλοντι χρησίμῳ γενή-
σθαι παρ' ὅλον τὸν βίον οὔτ' ἐκείνοις εἰ μὴ σχολάσαιμι (lege
Αλάσαιμι) μὲν τι τῆς τοσαύτης περὶ τὴν ἀλήθειαν σπουδῆς,
προσαγορεύοιμι δὲ περιερχόμενος ἔωθεν, εἰς ἐσπέραν τε συνδει-
οῖμι τοῖς δυναμένοις· ἐκ τούτων γὰρ καὶ φιλεῖσθαι καὶ προσά-
εῖσθαι καὶ [τοὺς del.] τεχνίτας πισεύεσθαι. et post pauca: ἀπάν-
ον δι' ὅλης ἡμέρας ἀσχολουμένων ἔωθεν μὲν ἐν προσαγορεύσεσι
νῇ, μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη σχιζομένων ἐπὶ μὲν τὴν ἀγορὰν καὶ
ἐς δίκας οὐ σμικροῦ τινος ἔθνους, ἐπὶ δ' αὖ τοὺς ὀρχησάς τε
καὶ τοὺς ἡνιόχους ἑτέρου πλείονος, οὐκ ὀλίγου δὲ τινος ἄλλου τοῖς
ύβοις ἢ τισιν ἔρῳσιν ἢ λουτροῖς ἢ μέθαις ἢ κώμοις σχολάζοντος,
einde sub vespertam, inquit, ad convivium conveniunt κάπειδ' ἔμ-
λησθῶσιν οἴνου — προπίνουσι μὲν ἀλλήλοις, ἀμιλλῶνται δὲ περὶ
μεγέθους ἐκπωμάτων· ἄριστος γὰρ ἐν τούτοις — ὁ παμπόλλας καὶ
μεγίστας ἐκπιὼν κύλικας. et pag. 6. veterum medicorum, inquit,
οὐδεὶς οὔτε ἔωθεν ἐπὶ τὰς τῶν πλουσίων ἐφοίτα θύρας προσαγορεύ-
ων αὐτοὺς οὔτ' εἰς ἐσπέραν δειπνησόμενος. et Tom. X. pag. 609.
et studiis vacare scribit ἐν ᾧ προσαγορεύουσιν ἄλλοι περιθέοντες
λην τὴν πόλιν ἐν κύκλῳ καὶ συνδειπνοῦσι καὶ παραπέμπουσι τοὺς
λουτοῦντάς τε καὶ δυναμένους.

Quales illa tempora et illi mores tulerint medicos et alibi

narrat saepius et Tom. X. pag. 4. ὁ Θεσσαλὸς ἐκεῖνος οὐ τὰ ἄλλα μόνον ἐκολάκευε τοὺς ἐπὶ τῆς Ῥώμης πλουσίους ἀλλὰ καὶ τῷ μῆσιν ἐξ ἐπαγγείλασθαι διδάξειν τὴν τέχνην. Itaque quod proverbio dicitur *ex sutore medicus* tum Romae fiebat: διὰ τοῦτο καὶ σκυτοτόμοι καὶ τέκτονες καὶ βαφεῖς καὶ χαλκεῖς ἐπιπηδῶσιν ἤδη τοῖς ἔργοις τῆς ἰατρικῆς τὰς ἀρχαίας αὐτῶν ἀπολιπόντες τέχνας. Non mirum est igitur huiuscemodi medicos ab aegrotantium cognatis male mulcari. vid. Tom. X. pag. 676. κληθέντες ἅμα πάντες οἱ ἐξ ἀρχῆς ὄρωντες ἰατροὶ μονοῦ διασπασθῆναι πρὸς τῶν οἰκείων τοῦ κάμνοντος ἐκινδυνεύσαμεν. et post pauca: ἐκεῖνοι (οἱ ἰατροὶ) μὲν οὖν ὠχρότεροι καὶ ψυχρότεροι τοῦ νοσούντος αὐτοῦ γενόμενοι μηχανὴν τινα ἐβουλεύσαντο Φυγῆς.

Pag. 9. παρακαλέσας ὃ, τι ἂν σοὶ βλέπη τῶν εἰρημένων παθῶν εὐθέως δηλοῦν. Periit praepositio: ὃ, τι ἂν ἘΝ σοὶ βλέπη.

Pag. 9. κἂν ὑπόσχηται δηλώσειν — κἄπειτα πλειόνων ἡμερῶν μεταξὺ γιγνομένων μηδὲν εἶπη, συνδιατρίβων δηλονότι μέμψῃ τῷ ἀνθρώπῳ αὐθὶς τε παρακάλεσON ἔτι λιπαρώτερον. Repone imperativum μέμψΑΙ.

Pag. 9. παρακάλεσον — ὃ, τι ἂν ὑπὸ σοῦ βλέπη παθῶν πραττομένων εὐθέως μηνύειν. Emenda: βλέπη ΜΕΤΑ παθῶν πραττομένωνON. ut pag. 11. μὴ τοίνυν πισεύσης τῷ λέγοντι μηδὲν ἑωρακέναι μετὰ παθῶν ὑπὸ σοῦ πραττόμενον.

Pag. 9. εἰάν δὲ εἶπη σοι διὰ τὸ μηδὲν ἑωρακέναι περὶ σὲ τιούτον ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τοῦτο μηδ' αὐτON εἰρηκέναι μὴ πεισθῆς εὐθέως. Quamquam negligens admodum scriptor Galenus est et saepius σολοικίζει, nonnumquam etiam βαρβαρίζει, tamen eum fugere non poterat μηδ' αὐτOC εἰρηκέναι dici oportere.

Pag. 9. μὴ οἰηθῆς ἀναμάρτητος ἐξαίφνης γεγόνεναι ἀλλὰ δυσὶν θάτερον· ἢ διὰ ῥαθυμίαν οὐ προσεσχηκέναι σοι τὸν παραβεβλημένον φίλον ἢ ἔλεγχον αἰδούμενον σιωπᾶν. Stulto errore sic scribitur pro παρακεκλημένον, ut pag. 9. αὐθὶς παρακάλεσον ἔτι λιπαρώτερον. et p. 13. τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐτοίμους ὄντας τοῖς πέλας ἐπιτιμᾶν κἂν μηδεὶς αὐτοὺς παρακαλῇ. et sic alibi passim.

Pag. 10. θεώμενος ἅπαντας ἀνθρώπους καθ' ἐκάστην ἡμέραν
 μυρία μὲν ἀμαρτάνοντας, οὐ μὴν ἑαυτούς γε παρακολουθοῦντας.
 legendum Αὐτούς γε. Recta oratio est μυρία μὲν ἀμαρτάνουσιν,
 οὗτοι δὲ οὐ παρακολουθοῦσιν. *Sercenta quotidie peccant, inquit, sed
 ipsi non sentiunt.* Stolide interpres: *non tamen se ipsos assequi.*

Vitiose Galenus et aequales omnes utuntur verbo θεᾶσθαι pro
 ἰρᾶν et θεασάμενος pro ἰδών, quasi nihil interesset. Sic dixit
 pag. 6. τῶν δ' οἰκείων ἀθέατοι καθέσταμεν pro τὰ δ' οἰκεῖα οὐχ
 ῥῶμεν.

Pag. 11. τούτῳ τῷ λόγῳ τὸν ἡμέτερον ἀντίθεος — ὅτι ΜΗΝ ὁ
 σοφὸς ἀναμάρτητός ἐστι τὸ πάμπαν. Quid sibi vult μὴν in tali
 loco? Lege: ὅτι ΜΟΝΟC ὁ σοφὸς ἀναμάρτητος. cf. pag. 4. ἀκρι-
 βῶς μὲν γὰρ ὁ σοφώτατος μόνος ἂν ἑαυτὸν γνοίη, τῶν δ' ἄλλων
 πάντων ἀκριβῶς μὲν οὐδεὶς, ἥττον δὲ καὶ μᾶλλον ἕτερος ἑτέρου.

Pag. 11. καὶ διὰ τοῦτο τῶν παλαιωτάτων φιλοσόφων ἀκούσεις
 ὁμοίῳ εἶναι θεῷ τὴν σοφίαν. ἀλλὰ σύ γε θεῷ παραπλήσιος
 ξαίφνης οὐκ ἂν ποτε γένοιο. Perinepte interpres: *similem deo
 me sapientiam.* Emenda ὁμοίῳCIN θεῷ εἶναι τὴν σοφίαν, ex
 celebrato loco Platonis in ΤΗΒΑΕΤ. pag. 176 b. ὁμοίωσις θεῷ
 κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως
 ἐνέσθαι.

Sequitur: ὅπου γὰρ οἱ δι' ὅλου τοῦ βίου ἀπάθειαν ἀσκήσαντες
 οὐ πιστεύοντες τελέως αὐτὴν ἐσχηκέναι πολὺ δήπου μᾶλλον ὁ μη-
 ἐποτε ἀσκήσας σύ. Corrige: οὐ πιστεύονταΙ.

Pag. 11. ἦτοι μὴ βουλόμενον ὠφελεῖν σε νόμιζε λέγειν οὕτως
 — ἢ φυλαττόμενον ὑπὸ σοῦ μισηθῆναι, τάχα δὲ καὶ εἰδέναι σέ
 ὅτε πρὸς τὸν ἐπιτιμήσαντα καὶ δυσχεράναντα τοῖς σοῖς ἀμαρ-
 τήμασί τε καὶ πάθεσιν, ut haec intelligi possint transponenda
 sint in hunc modum: εἰδέναι σέ ποτε δυσχεράναντα πρὸς τὸν
 ἐπιτιμήσαντα τοῖς σοῖς ἀμαρτήμασιν.

Continuo sequitur: ὥς· εἰκότως σιωπᾶν ἢ πιστεύειν μὴ ἀληθεύ-
 οντα σε λέγοντα βούλεσθαι ἕκαστον εἰδέναι ὧν ἀμαρτάνεις. Com-
 positio loci clamat ἀληθεύειν rescribi oportere.

Pag. 12. ἐξ αὐτοῦ δὲ τούΤΟΤ διασκέψασθαι πρότερον ἀληθῶς ἢ ψευδῶς ἐπετίμησέ σοι μεγάλης ὠφελείας αἰσθήσει. Imo vero ἐξ αὐτοῦ δὲ ΤΟΤ διασκέψασθαι.

Pag. 13. ἐὰν οὖν τις ἦτοι πολλὰ δυνάμενος ἢ καὶ πλούσιος ἐθέλῃ COI γενέσθαι καλὸς καὶ γαθός, ἀποθέσθαι πρότερον αὐτὸΝ δεήσει. Vera lectio est ἐθέλῃCHI γενέσθαι et ἀποθέσθαι πρότερον αὐτΑ (id est τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον) δεήσει.

Pag. 14. αὐτὸς παρακολουθήσεις καὶ γνώσῃC ἡλίκα πρόσθεν ἦν ἃ ἡμάρτανες. Γνώσω pro γνώσομαι barbarum est, sed Galenus γνώσῃ scripserat. Apud Galenum et aequales perinde ut apud Atticos secunda persona verborum in — ομαι — ΕΙ habet, non — ΗΙ. Sed grassantur in his librarii et apud veteres et apud sequiores.

Pag. 14. δεῖται γὰρ ἀσκήσεως ἕκαστος ἡμῶν σχεδὸΝ ὅλου τοῦ βίου πρὸς τὸ γενέσθαι τέλειος ἀνὴρ. Supplendum: σχεδὸΝ ΔΙ' ὅλου τοῦ βίου. Apparet cur praepositio interciderit.

Pag. 16. ἐγὼ δὲ μειράκιον ὦν ἔτι ταῦτ' ἀκούσας ἐπεῖδον ἄνθρωπον — λακτίζοντα τὴν θύραν καὶ λοιδορούμενον τοῖς θεοῖς — ἐμίσησα τὸν θυμὸν οὕτως ὥςτε μηκέτι ὀφύῃναι δι' αὐτὸν ἀδημονοῦντά με. Pro ἐπεῖδον repetita syllaba lege ἐπεῖ Εἶδον. Praeterea pro ἀδημονοῦντα ex rei natura emenda: ἀCΧημονοῦντα, ut post pauca: ἀόργητος μὲν γὰρ εὐθέως ἅμα τῷ βουλευθῆναι γενέσθαι τις οὐ δύναται, κατασχεῖν δὲ τὸ τοῦ πάθους ἀσχημον δύναται. α pag. 27. αἰσχροὺς θέαμα διὰ θυμὸν ἄνθρωπος ἀσχημονῶν.

Pag. 17. ἐγὼ — διὰ παντὸς ἐφύλαξα τοῦ βίου τὸ μηδέποτε τυπτῆσαι τῇ χειρί μου μηδένα τῶν οἰκετῶν, ὅπερ ἤσκηταί μου καὶ τῷ πατρὶ καὶ πολλοῖς ἐπετίμησε τῶν φίλων περιθλάσσειΝ ΕΤΡΩΝ ἐν τῷ πατάξαι κατὰ τῶν ὀδόντων οἰκέτας ἀξίους εἶναι λέγων ἐπὶ τῇ γενομένῃ φλεγμονῇ καὶ σπασθῆναι καὶ ἀποθανεῖν, ὅπου γε ἐξῆν αὐτοῖς καὶ νάρθηκι καὶ ἱμάντι μικρὸν ὑπερον ἘΦΟΡΙCAI πληγὰς ὅσας ἠβούλοντο. Perspicuum est περιθλάσσειΝ ΕΤΡΩΝ ἐν τῷ πατάξαι emendari oportere: hinc enim ἡ φλεγμονή nata est, quam dicit.

In fine loci corrige: ἐξῆν αὐτοῖς — μικρὸν ὑπερον ἘΜΦΟΡΗCAI

ηγὰς ὅσας ἠβούλοντο. Perinde est dicere πληγὰς ἐμβάλλειν et εἶναι et ἐμφορεῖν, quibus omnes promiscue utuntur.

Pag. 18. ἐπεὶ δὲ διεσιώπησεν ὁ πεπονθὼς αὐθις ἠξίωσεν ὁ δριανὸς αἰτεῖν ὅ, τι βούλοιτο· τὸν δ' ἀρνοῦντα ἄλλων μὲν οὐδὲν, ὁθαλμὸν δ' αἰτῆσαι. Corrigendum: τὸν δὲ θαρροῦντα ἄλλο μὲν δὲν, ὁφθαλμὸν δ' αἰτῆσαι.

Pag. 18. γενομένοις οὖν ἡμῖν ἐν Κορίνθῳ πάντα μὲν ἔΔΩΚΕ : σκεύη καὶ τοὺς οἰκέτας ἀπὸ Κεγχρεῶν εἰς Ἀθήνας ἐκπέμψαι. το absurdo ἔδωκε restituendum esse arbitror: ἔΔΟΚΕΙ (ἔδόκει) πέμψαι.

Pag. 16. θυμωθεὶς οὖν — ἐν θήκῃ περιεχομένην μάχαιραν ἀνε-
μενος ἅμα τῇ θήκῃ καταφέρει ΤΗΝ κεφαλὴν οὐ πλατεῖς
ἐνεγκῶν — ἀλλὰ κατὰ τὸ τέμνον τοῦ ξίφους. Corrigendum
se censeo καταφέρει ΤΗC κεφαλῆC οὐ πλατεῖΑΝ ἐπενεγκῶν.
το et frequenti usu dicitur καταφέρειν τινός ut καθικνεῖσθαι
ος.

Eadem opera emendabis locum Tom. XVIII. 1. pag. 254.
κ ἐμοῦ σωφρονίζοντος ἀλλ' Ὀδυσσέως τινὸς ἐδεῖτο τοῦ τῷ σκήπ-
ῳ καθέζομένου, imo vero καθιζομένου. Lucian. Symp. 16:
ἔχα δ' ἂν τινος καθίκετο τῇ βακτηρίᾳ.

Pag. 19. ὁ δὲ φίλος ὁ Κρῆς ἑαυτοῦ καταγνοὺς ΜΕΓΑΡΑΣ
τάγει με λαβόμενος τῆς χειρὸς εἰς οἶκόν τινα καὶ προσδοὺς
ἅντα καὶ ἀποδυσάμενος ἐκέλευε μασιγοῦν αὐτὸν ἐφ' οἷς ἔπραξεν
τὸ τοῦ κταράτου θυμοῦ βιασθεὶς. Sine controversia corruptum
t Μεγάρας, namque Athenis id quod narrat actum est. In
ttica homo suos servos tam male mulcaverat. Constituerat
ag. 18) Corintho πεζῇ διὰ Μεγάρων πορεύεσθαι. καὶ δὴ διελ-
ντων ἡμῶν Ἐλευσίνα καὶ κατὰ τὸ Θριάσιον ὄντων incensus ira
enos gladio percussit, quo facto καταλιπὼν ἡμᾶς εἰς Ἀθήνας
πῆρε βαδίζων εὐθέως, et vulneratos servos ἡμεῖς ἐσώσαμεν
ς τὰς Ἀθήνας. Itaque mendosum esse constat ΜΕΓΑΡΑΣ,
ad quid in ea scriptura delitescat diu me torquens exputare
on potui.

Pergit narrare pag. 19. ἐμοῦ δέ, ὡς εἰκὸς, γελῶντος ἔδειτο προσπίπτων τοῖς γόνασι μὴ ἄλλως ποιεῖν. εὐδηλον οὖν ὅτι μᾶλλον ἐποίει με γελᾶν ὅσῳ μᾶλλον ΕΝΕΚΕΙΝΩΙΤΩΙ μασιγωθῆναι θεωμενος. Planum est in his male latere: ὅσῳ μᾶλλον ἐνέκειτο μασιγωθῆναι δεόμενος.

Pag. 20. ὑπεσχόμεν αὐτῷ δώσειν πληγὰς εἰ ΜΕΝΤΟΙ παράσχει καὶ αὐτὸς ἐν ᾧ ἂν αἰτήσω σμικρὸν πάνυ. Legendum: εἰ μοί τι παράσχοι καὶ αὐτός.

Pag. 21. οὕτω καὶ σὺ παράγγειλον σαυτῷ μήτ' αὐτὸς διὰ τῶν σαυτοῦ χειρῶν οἰκέτην πληῆξαι μήτ' ἄλλῳ προστάξαι παρ' ὃν ἂν ὀργισθῆς χρόνον ἄλλ' εἰς τὴν ὑσέρΑΝ ΑΝΑΚΑΛΕCΑCΘΑΙ. Dubitasne quin verum sit: εἰς τὴν ὑσερΑΙΑΝ ἀναβαλέσθαι?

Pag. 22. πολλῷ γὰρ ἄμεινόν ἐστι μηκέτι ζέοντος τοῦ θυμοῦ πράττειν ἢ πράττεις ἔξω τῆς ἀλογίσου μανίας γενόμενον ὅποτε καὶ τῷ λογισμῷ τὸ πυκτεῦον εὐρήσεις. Potestne absurdior ulla scriptura esse quum τὸ πυκτεῦον? Quid est autem reponendum? Nempe τὸ ποιητέον εὐρήσεις. Permutantur in libros ΟΙ et Τ non secus quam ΑΙ et Ε, et in Codicibus paullo vetustioribus Β et Η et Κ scribuntur ductu tam simili ut vix oculis discerni possint. Sic supra vidimus παρακεκλημένον stolidissime in παραβεβλημένον conversum.

Pag. 24. καθάπερ εἴ τις ἐπεθύμησε νομίζεσθαι μὲν ὑγιαίνειν τὸ σῶμα, νοσΕΙ δὲ κατ' ἀλήθειαν. Lege νοσΕΙΝ.

Pag. 26. ἀνέψχθΗ σοῦ ἡ θύρα διὰ παντὸς τῆς οἰκήσεως, ἔξει τοῖς συνήθεσιν εἰσιέναι πάντα καιρόν. Scribendum ἀνέψχθΩ et ἔξέσΩ, ut post pauca legitur: διὰ παντὸς, ὡς εἶπον, ἔξουσιν τοῖς συνήθεσιν ἔσω κατὰ πάντα καιρὸν εἰσιέναι.

Pag. 26. σὺ δὲ σαυτὸν αἰδοῦ μάλιστα πειθόμενος τῷ Φάντι·
πάντων δὲ μάλις' αἰσχύνεο σαυτόν.

Galenus τὰ χρυσᾶ ἔπη, quae Pythagorae nomine ferebantur, tenebat memoriter et bis quotidie recitabat. pag. 30. ἐγὼ δὴποτε καὶ ταύτας δὴ τὰς φερομένας ὡς Πυθαγόρου παραινέσεις εἴθισα

της ἡμέρας ἀναγιγνώσκειν μὲν τὰ πρῶτα, λέγειν δ' ἀπὸ τοῦ
 ὕστερον, ubi pro εἴθισα requiro εἴθισΜΑΙ.

didem sumsit pag. 7. ὀρθῶς γὰρ ἔοικεν εἰρῆσθαι τὸ „μέτρον
 ἵον.”

ag. 28. ὁ δ' ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ κολάζειν Ἀλογίαν τινὰ ἔχειν
 τήνδε. Lege ἈΝΑλογίαν τινὰ ἔχει πρὸς τήνδε.

ag. 28. γίνεται δὲ ἡ κόλασις τῆς δυνάμεως ἐν τῷ μὴ παρέ-
 αὐτῇ τῶν ΠΡΟθυμουμένων ἀπόλαυσιν. Nullus hic verbo
 υμεῖσθαι locus est: itaque duce sententia reponendum: τῶν
 Ἰθυμουμένων. Quod quisque cupit appellatur τὸ ἐπιθυμούμενον.

ag. 29. παρακαλέσεις μάτην ἡμᾶς ὡσαύτως ἐκείνῳ τῷ δεομένῳ
 ἡσΑCΘΑΙ καὶ τὸ πάθος ἐκκόψαι. Χαίρομαι non est magis
 tum quam βοηθοῦμαι. Lege: βοηθῆσαι τε καὶ τὸ πάθος
 ψαι.

ag. 30. ἃ γὰρ περὶ τοῦ θυμοῦ λέλεκται — ταῦτα καὶ περὶ
 ἄλλων παθῶν ἡγοῦ λελέχθαι. πρῶτον μὲν ὡς ἐτέρῳ ἐστὶ τὴν
 νῶσιν αὐτῶν ἐπιτρεπτέον, οὐχ ἡμῖν αὐτοῖς. εἴθ' ὅτι μὴ τοὺς
 ἴντας τούτους ἐπισατεῖν ἀλλὰ πρεσβύτεας ὡμολογημένους ΜΕΝ
 καλοὺς καὶ γαθοὺς ἐξηγητὰς μὲν οὖν ΔΕ καὶ πρὸ ἡμῶν αὐ-
 ἐπὶ πλέον ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς ἔνεκα ἔξω παθῶν εἶναι.
 manifestum est mendosum esse ἐξηγητὰς μὲν οὖν, sed facile
 caret ex particulis ΜΕΝ et ΔΕ in corruptis syllabis latere
 incipium perfecti passivi, quod participio ὡμολογημένους re-
 ideat. Itaque certa emendatione reponendum: ἐξηΤΑCΜΕΝΟΤC
 καὶ ΠΡΟC ἡμῶν αὐτῶν.

criba nihil cogitans quum sibi ἘΞΗΓΗΤΑC videre videretur
 οὖν dedit pro — ΜΕΝΟΤC et sic omnia perdidit.

ἐξητασμένους ΠΡΟC ἡμῶν solet Galenus dicere, qui more
 gicorum ex dialecto Ionica pro ὑπό τινος verbis passivis ad-
 πρὸς τινος. ut pag. 39. καταγιγνώσκεισθαι πρὸς τῶν διδασκά-
 . et pag. 42. πρὸς ἀπάντων ἀνθρώπων ἐπαινεῖται.

n sqq. expunge ἔνεκα ex dittographia (ἐν ἐκείνοις) natum et
 il superest difficultatis.

Pag. 32. καὶ διὰ τοῦτο ΤΑΙC μὲν οἶνοφλυγΙΑΙC ἔστιν ἰδεῖν ἡδομένους, ὅταν πίνοντες ὑπερβάλλωνται τοὺς συμπότας. Sublato duplici mendo scribendum: ΤΟΤC μὲν οἶνόφλυΓΑC ἔστιν ἰδεῖν ἡδομένους ὅταν — ὑπερβάλλωνται. Οἶνόφλυξ pro *temulento* et apud alios saepe legitur et frequens est apud Hippocratem, unde Galenus sumsit.

Pag. 33. — μεμνημένους τῶν καλῶς εἰρημένων, ὧν καὶ ταῦτ' ἔστιν· Ἐκλέγου βίον ἄριστον, ἡδὺν δ' αὐτὸν ἢ συνήθεια ποιήσεΤΑΙ. Praeclara et a multis celebrata sententia est, sed corrigendum: ἢ συνήθεια ποιήσΕΙ pro ποιήσεται. Plutarchus *de exilio* pag. 602. α τὸ γὰρ καλὸν ἐκεῖνο παράγγελμα τῶν Πυθαγορείων· Ἐλοῦ βίον ἄριστον, ἡδὺν δὲ αὐτὸν ἢ συνήθεια ποιήσει.

Pag. 35. τάχα μὲν οὖν οὔσης καὶ ἄλλης τινὸς ὁδοῦ πρὸς τὴν καλὸν καγαθὸν γενέσθαι, μὴ γιγνώσκων δ' εὗρεῖν αὐτὴν ἐχρησάμεν τε δι' ὅλου τοῦ βίου ταύτῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀφθόνως δηλῶν παρ' ἑαυτῶν κάλουν ἀντιδιδόναι [τε καὶ ἀποδοῦναι] τι καὶ ἀντιδιδάσκειν εἰ τις ἑτέραν αὐτοὶ γιγνώσκουσι καλοκαγαθίας ὁδόν. Verba τε καὶ ἀποδοῦναι, quae sententia loci respuit, ex dittographia nata sunt. Ἀποδοῦναι habet locum ubi quis reddit quod antea acceperat, sed Galenus idem dicit quod Horatius:

*si quid novisti rectius istis
candidus imperti, si non, his utere tecum.*

Pag. 36. ἐκκόπτειν τὸ πάθος οὐκ ἄχρι τοῦ μὴ φαίνεσθαι τοῖς ἄλλοις μόνΟΙC, ἀλλ' ὥς μὴδὲ ρίζαν ἐγκαταλείπειν αὐτοῦ τῇ ψυχῇ. Repone τοῖς ἄλλοις μόνΟΝ.

Pag. 37. ὅτι μὲν οὖν αἱ φύσεις ἡμῶν πάμπλου διαφέρουσιν μαθεῖν ἐναργῶς ἔστιν ἐπὶ τῶν ΠΑΡΑΦερομένων παιδίων. ἔνια μὲν γὰρ αὐτῶν αἰεὶ Φαιδρά, σκύθρωπα δ' ἄλλα θεώμεθα. Inepte interpretres: in pueris occurrentibus licet cognoscere. Emenda: ἐπὶ τῶν ΠΕΡΙΦερομένων παιδίων, in tenellis puerulis qui adhuc in ulnis gestantur.

Proprie matres caros natos dicuntur ἐν ταῖς ἀγκάλαις περιφέρειν. cf. *Nov. Lectt.* pag. 394.

rimium Eupolidis fragmentum servavit nobis Galenus pag. ὁ Εὐπολὶς ἐρωτώμενον Ἀρισείδην τὸν δίκαιον ὑπὸ τοῦ Νικία ἐγένου δίκαιος" οὕτως εὐπρεπῶς ἀποκρινόμενον ἐποίησεν· ἡ μὲν γὰρ τὸ μέγιστον, ἔπειτα δὲ καὶ γὰρ τὴν φύσιν προθύμως συνελάμβανον, quae optime sic constituit Meineke:

N. πῶς γὰρ ἐγένου δίκαιος;

A. ἡ μὲν φύσις τὸ μέγιστον ἦν, ἔπειτα δὲ καὶ γὰρ προθύμως τῇ φύσει συνελάμβανον.

tribit Galenus περὶ τῶν ἰδίων βιβλίων Tom. XIX. pag. 48. posuisse se libros tres τῶν παρ' Εὐπόλιδι πολιτικῶν ὀνομάτων, nihil ex eo profert nisi quod semel et iterum utitur versiculo:

λαλεῖν ἄριστος ἀδυνατώτατος λέγειν.

otabilis locus est Galeni de parentibus suis pag. 40: εὐτύ-
ε δὲ μεγάλην εὐτυχίαν ἀοργητότατον καὶ χρηστότατον καὶ φι-
'ρωπότατον ἔχων πατέρα, μητέρα δὲ ὀργιλωτάτην ὡς δάκνειν μὲν
ε τὰς θεραπαινίδας, ἀεὶ δὲ κεκραγένοι τε καὶ μάχεσθαι τῷ
ὡ μᾶλλον ἢ Ξανθίππῃ Σωκράτει.

ag. 43. λυπούμενους δ' ὁρῶ τοὺς πολλοὺς ὅταν ἀτιμᾶσθαι
σιν ὑπό τινος. Apud Homerum promiscue usurpantur ἀτιμᾶν
τιμᾶζειν. deinde ἀτιμᾶν in desuetudinem abiit et ἀτιμᾶζειν,
ἀάσας, ἀτιμασθεῖς omnes dicebant. Eodem modo erravit
nus pag. 44 scribens: οὔτε γὰρ ἀφῆρέθην ἀπάντων τῶν χρη-
ων οὔτε ἡ τιμή θῆν.

ag. 43. οὐδὲ [ἐπὶ] χρημάτων ἀπώλεια συνέπεσέ μοι μέχρι τοῦ
ο τηλικαύτη τὸ μέγεθος ὡς μηκέτ' ἔχειν ἐκ τῶν ὑπολοίπων
μελεῖσθαι τοῦ σώματος ὑγισινῶς. Deleta molesta praepositione
issime omnia procedunt.

ag. 44. μήτε ἀτιμία τις (συνέπεσέ μοι) ὡς ὁρᾶν με τοῦ συνε-
ι τῆς ἐμῆς βουλῆς ἀφαιρεθέντα. Toto coelo aberravit Inter-
, qui vertit: nec talem infamiam sustuli, quae mentem a
mis sede motam deiecerit. Ἀφαιρεθῆναι τοῦ συνεδρίου τῆς βου-
est *Senatu moveri*. Negat se Galenus ea infamia notatum
, ut per summam contumeliam *Senatu moveretur* sive ex
ilio publico eiiceretur.

Pag. 44. εἰ δὲ τινὰς μὲν ἀκούσαιμι ψέγειν, τινὰς δὲ ἐπαινοῦν-
 τας αὐτοῖς ἀντιτίθῃμι καὶ νομίζω τὸ πάντας ἀνθρώπους ἐπαινοῦν-
 τας ἐπιθυμεῖν ἔχειν εἰκέναι τῷ ἅπαντα ἔχειν ἐθέλειν κτήματα.
 Locus hic, ut tot alii in eodem libro, lacunosus est, in quo
 hoc unum dispicio olim scriptum fuisse: τινὰς δὲ (ἐπαινεῖν
 * * * * *, τοὺς) ἐπαινοῦντας αὐτοῖς ἀντιτίθῃμι.

Pag. 45. οἶδα δὲ καὶ σὲ διπλασίαν τε ἐμοῦ κεκτημένον ἐπι-
 τίμιόν τε κατὰ τὴν πόλιν. Scribendum: διπλάσια et ἔντιμον
 τε κατὰ τὴν πόλιν.

Pag. 56. εἰ καὶ χαλεπὸν ἐν ἀρχῇ τοῦτο καὶ μετὰ πολλῆς
 ταλαιπωρίας φαίνοιτο γιγνόμενον. Ex his certa correctione emen-
 dari potest locus Tom. VIII. pag. 868. διὰ τί — περὶ τούτου
 οὐδὲ ζητοῦσιν ὅλως ἀλλὰ Ταλαιπώρως παρατρέχουσιν; dubitabisne
 rescribere: ἀλλ' Ἀταλαιπώρως παρατρέχουσιν? Comparativus
 legitur Tom. VIII. pag. 773: ἐν ἐλάττωι ἢ χρόνῳ καὶ ἀταλαι-
 πωρότερον ἢ περὶ τοὺς σφυγμοὺς ἀσκοῖτο τέχνη, brevior tempore
 et minore labore.

Addam locos pauculos ex sequenti libro περὶ διαγνώσεως καὶ
 θεραπείας τῶν ἐν τῇ ἐκάστου ψυχῇ ἀμαρτημάτων.

Pag. 62. ὅτι μὲν γὰρ ἐνιοὶ τῶν ψευδολόγων πείθουσιν τινὰς ἔν-
 δηλον ἐκ τοῦ πλήθους τῶν αἰρέσεων. ὅτι δὲ οὐκ ἂν ἔπειθον εἰ
 ἀληθῶς εἰ μὴ τις ἦν αὐτοῖς ὁμοιότης οὐδὲ ΤΑΥΤΑ δῆλον. Requiritur
 plane contrarium οὐδὲ τοῦτ' Ἄδῃλον.

Sequitur: οὐ σμικρὰν γε χρὴ νομίζειν εἶναι τὴν ὁμοιότητα.
 ῥᾶτα γὰρ ἂν ἐφωράθη ΤΙΣ ΟΤ ΤΩΙ χρόνῳ βασιανίζομένη πρὸς
 ἀνδρῶν ἀξιολόγων. Emenda: ἐφωράθη ΤΟCΟΤΤΩΙ χρόνῳ βασιαν-
 ζομένη.

Pag. 63. οὐκ ἀπεικός ἐστι καὶ τοῖς ἀγαθοῖς Φιλοσόφοις ἐν ταῖς
 κατὰ Φιλοσοφίαν ἀπορίας τε καὶ πλάνας γίγνεσθαι. περὶ τῆς
 ὁμοιότητος τῶν διδύμων οἱ συνήθεις μὲν ἐτοίμως διαγιγνώσκουσιν,
 οἱ δ' ἀήθεις οὐ δύνανται, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον κτέ. Evidentem
 lacunam in hunc modum explendam esse arbitror — γίγνεσθαι
 περὶ τὰς ὁμοιότητας. (ὥσπερ γὰρ τὰς ὁμοιότητας) τῶν διδύμων.
 Lacunam peperit, ut solet, eiusdem vocabuli in vicinia repetitio.

Pag. 68. ἘΝ γὰρ ὀνόματι τῷ τῆς ἀρχιτεκτονίας ὑπογράφω καταγραφὰς ὥρολογιῶν καὶ κλεψυδρῶν. Pro ἐν lege ἐνί.

Pag. 87. οὐδὲ γὰρ διαφερόμεθα ἄλλῃ τινὶ δυνάμει τράγων καὶ σκωλήκων. Imo vero διαφέρουμεΝ.

Pag. 101. τῶν Περιπατητικῶν τις ἀφίκται τῶν Φιλοσόφων ἔνα γε τὸν κόσμον τοῦτον εἶναι πεπλησμένον, ἕξωθέν τε αὐτοῦ μηδὲν εἶναι κενόν. Dederat Galenus εἶναι πεπεπλησμένων.

C. G. COBET.

GALENUS.

Tom. XI. pag. 340. ἐναγχός τις ἰδιώτης οὐκ ἄφρων — ἤκεν ἄς τὸν ἰατρὸν ἀξιῶν ὅτι τάχιστα καθαρθῆναι. τοῦ δὲ Φλεβοτομεῖσθαι ἄλλον αὐτὸν κελεύοντος, οὐ ΜΑΙΝΟΤ, ἔφη, τῷ γὰρ διεφθαρμένῳ συνεκκενοῦσθαι τὸ χρηστὸν εὐλογον ὑπάρχει. Quid sit legendum pro absurdo οὐ μαίνου colliges ex Tom. VIII. pag. 513. οὐ δέ, ὦ τᾶν, οὕτως ἄρα τὴν τῶν Ἑλλήνων συνήθειαν ὑπερτετίθηκας ὥςτε μηδ' ἐπιτρέπειν μηδενὶ μηδὲ τοῦλάχιστον αὐτῆς παραπόπτειν; ΟΤ ΜΕΝ ΟΤΝ, φήσω, μὰ τὸν Ἡρακλέα.

Scriptum erat in vetere libro ΟΤΜΕΝΟΤ.

Tom. XVIII. 2. pag. 9. τὰ ἐκ τοῦ βουλευέσθαι μετὰ προνοίας λέγουσι πεπραχθαι. τοιοῦτον γοῦν ἐστὶ καὶ τὸ παρὰ τῷ Σόλωνι· Δικάζειν δὲ τὴν βουλήν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ φόνου καὶ τραύματος καὶ πυρκαϊᾶς ἐκ προνοίας καὶ φάρμακον ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς. Transpone: καὶ τραύματος ἐκ προνοίας καὶ πυρκαϊᾶς. Sumsit haec Galenus e Demosthenis oratione κατ' Ἀριστοκράτους pag. 327. 21. ubi vitiose Φαρμάκων scribitur pro φάρμακον.

C. G. C.

AD FRAGMENTA
COMICORUM GRAECORUM.

SCRIPSIT

S. A. NABER.

(Contin. e pag. 55).

Venio ad Eubuli fragmentum, quod Meinekius habet p. 216:

καὶ πρὸς γε τούτοις ἀσκὸν εἰς μέσον
καταθέντες εἰσάλλεσθε καὶ καχάζετε
ἐπὶ τοῖς καταρρέουσιν ἀπὸ κελεύσματος.

Nota res est, de qua hic sermo fit et Ruhnkenius explicavit ad Timaeum in voce, quid esset ἀσκωλιάζειν. Scholiasta ad Aristoph. Plut. 1130, cui Eubuli locum debemus, ita scribit: ἐν μέσῳ δὲ τοῦ θεάτρου ἐτίθεντο ἀσκούς πεφυσημένους καὶ ἀλιμμένους, εἰς οὓς ἐναλλόμενοι ὠλίσθανον. Haec verba poterunt indicio esse, quomodo suppleri debeat primus versiculus, cui unus pes deest. Bentleius in fine addebat χαμαί, Dindorfius τινά, Meinekius τάχα vel μέγαν. Nihil horum sufficit; supple

καὶ πρὸς γε τούτοις (λίσσον) ἀσκὸν εἰς μέσον.

Vides cur vocabulum exciderit: ΛΙΣΣΟΝ et ΑΣΚΟΝ perperam differunt in unciali scriptura.

Aliud Eubuli fragmentum Athenaeus habet X. p. 417 D: ὁ δὲ τοῖς Μυσοῖς πρὸς τὸν Ἡρακλέα ποιεῖ τινα τάδε λέγοντα·

Σὺ μὲν τὸ Θήβης, ὡς λέγεις, πέδον λιπών

ἀνδρῶν ἀρίστων ἐστθίειν δι' ἡμέρας

ὅλης τραχήλους καὶ κοπρῶνος πλησίον,

verius iudico: ὡς λόγος, ne ipse Hercules hoc dixissetur. Deinde miror Meinekium p. 259, quod ex Athenaeo . 397 A attulit Eubuli fragmentum: καὶ γὰρ ὁ ταῶς διὰ πάνιον θυμάζεται, suspicor enim ipsius poetae verba exci- et Athenaeum addidisse id quod forte fortuna senarii spe- habet. Paulo gravior est corruptela in Eubuli versibus Athen. I. p. 25 C; sermo est de Graecis militibus, qui m ceperunt:

ἀλλ' οὐδὲ μίαν ἄλλην ἐταίραν εἶδέ τις

αὐτῶν, ἑαυτοὺς δ' ἔδεφον ἐνιαυτοὺς δέκα,

πικρὰν στρατείαν δ' εἶδον, οἵτινες πόλιν

μίαν λαβόντες, εὐρυπρωκτότεροι πολὺ

τῆς πόλεως ἀπεχώρησαν, ἧς εἶλον τότε.

le dictum id erit, si reposueris: εὐρυπυλώτεροι.

Eubuli versiculo, quem Pollux habet VI. 10:

ταῖς ξυσίσιν ταῖς χρυσοπάσοις σρώννυται,

n rescribere imperativum σρώννυτε et quod fragmentum duo sequitur apud Meinekium, ita supplendum censeo:

καὶ μὴν οἴκαδε

(σπουδῇ) τι πολλοσαῖος ἀποτρέχω, γύναι.

inc videamus de Nicostrati fragmento apud Meinekium 36:

ὁ κάπηλος γὰρ οὐκ τῶν γειτόνων

ἄν τ' οἶνον ἄν τε φανὸν ἀποδῶταί τινι

ἄν τ' ὄξος, ἀπέπεμψ' ὁ κατάρατος δοὺς ὕδωρ.

l saepe comici poetae faciunt, queritur Nicostratus de fraude onis, qui vino et aceto aquam solebat affundere; idem bat, si quis φανὸν emeret: sed quid est φανός? Respondebit naeus XV p. 700 B, qui locum attulit ut hoc ipsum icaret: φανός est sive λαμπάς, sive ἡ ἐκ τινων ξύλων τετμη- ν δέσμη. Utrum probaveris nihil interest: id certe conce- φανὸν aqua non dilui. Affertur quidem Menandri locus:

ὁ φανός ἐστὶ μεσὸς ὕδατος οὐτοσί,

δεῖ τ' οὐχὶ σείειν, ἀλλ' ἀποσείειν αὐτόθεν.,

sed non opus ostendere, diversas res hic conjungi, nec faces *appendebantur*, ut lucrum esset venditori ex humidis sarmentis, sed, tenebris obortis, unusquisque sibi *unam* facem emebat: μή πρίη παῖ δ᾿ ἐπειδὴ Φῶς Σεληνάλας καλόν. Nec faces prostabant apud cauponem, qui vinum acetumve vendebat. Sed cui rei praeterea in emtoris fraudem aqua affundi potest? Oleum id est nisi fallor, quod ἐν τῇ ληκύθῳ supernatat, ut fraus aliquamdiu possit latere et, si quid aliud, apertum est dedimus poetam:

ἄν τ' οἶνον ἄν τ' ἔλαιον ἀποδῶταί τινι.

Memorabilis corruptela est, quum ipso Athenaeo antiquior sit, qui *Φανὸν* invenit apud scriptores, quos sequebatur. Sed sunt eiusmodi errores ipsius adeo Pamphili, quod olim ostendi in Prolegomenis ad Photium. Possum addere in duobus Athenaei apographis legi id ipsum quod commendavi: ἄν τ' ἔλαιον, sed quis ignorat librarios interdum incidere in probabiles conjecturas? In Veneto Codice scribitur ἄν σέφανον, sed quid ipse Athenaeus dederit, minime est dubium, nam hoc agit eo loco, ut explicet quid sit *Φανός*: errorem in homine tam negligenti non miramur. Ceterum de perfidis cauponibus componi potest Alexidis locus apud Athen. II p. 76 D.

Philetaeri versus sunt ap. Athen. VII p. 280 D:

θνητῶν δ' ὅσοι

ζῶσιν κακῶς ἔχοντες ἄφθονον βίον,

ἐγὼ μὲν αὐτοὺς ἀθλίους εἶναι λέγω.

οὐ γὰρ θανῶν δήπουθ' ἂν ἔγχελυν φάγοις,

οὐδ' ἐν νεκροῖσι πέττεται γαμήλιος.

Quartum versiculum Meinekius edidit e Porsoni conjectura, nam libri habent: οὐ γὰρ θανῶν γε δήπουθ' ἔγχελυν φάγοις, Dindorfius autem maluit: οὐκ ἂν θανῶν δήπουθεν. Neutra scriptura mihi placet, nam libenter carebo inficeto δήπουθεν et θανῶν pro ἀποθανῶν suspiciosum est. Leniter locum sic refingo:

οὐκ ἀποθανῶν γὰρ ἂν ποτ' ἔγχελυν φάγοις.

Notum est ἂν et δῆ sexcenties confundi.

Itidem e Philetaero Athenaeus laudat p. 21 C: ἀμφὶ σέραι Φᾶρος οὐ καθήσεις, τάλαν, μηδ' ἀγροίκως ἄνω γόνατος ἀμφέξει.

Meinekus trochaicum metrum hic agnoscere sibi visus est, quod quum non nisi satis violentis mutationibus restituere possit, Cobetus Mnem. IV. 126 significavit verosimiliter creticos scripsitque:

οὐ καθήσεις τάλαν

μηδ' ἀγροίκως ἄνω τοῦ γόνατος ἀμφιεῖ;

missis prioribus verbis, quae manca et mutila esse dicit. Id ne apparet, graviter corruptum esse ἀμφὶ σέρνοις Φᾶρος, nam, de metro taceam, quod fortasse incertum cuiusmodi fuerit, modo, quaeso, in ea sententia *pectoris* potest mentio fieri, ad quod vestis demissa fuerit, cum demitti soleat ad *talos*? Deinde comoedia quis tunicam umquam Φᾶρος dixit? Conieci:

ἀμφὶ περὶ τοῖς σφυροῖς οὐ καθήσεις τάλαν

μηδ' ἀγροίκως ἄνω τοῦ γόνατος ἀμφιεῖ;

Meletaerus in animo habuisse videtur Homeri Od. Λ. 609: ἐρδαλέος δέ οἱ ἀμφὶ περὶ σήθεσσιν ἀορτὴρ χρύσεος ἦν τελαμών.

Sequitur Ehippi locus, quem Meinekios habet p. 323:

τούτῳ δ' ὁπόταν ναέται χώρας
ἰχθύν τιν' ἔλωσ' οὐχ ἡμέριον,
τῆς περικλύσου δ' ἀλίας Κρήτης
μεῖζω μεγέθει, λοπάς ἐς' αὐτῷ
δυνατὴ τούτους χωρεῖν ἑκατόν
καὶ περιοίκους εἶναι ταύτης
Ἰνδούς, Λυκίους, Μυγδονιώτας.

ira est, ut ait Meinekios, rectae orationis in indirectam inversio, nec crediderim tamen ante versum sextum aliquid accidisse. Requiro equidem: καὶ περιοίκους εἶναι φασιν. Ne quis putet me metrum corrupisse, quum sententiae mederer, conferre iubebo Aesch. Pers. 17 et Eur. Med. 1396, nec praeterea satis constat Indosne poeta memoraverit an Σινδούς vel Ἰντούς. Ex hoc igitur φασιν sequentes infinitivi recte pendent; sed quid est δυνατὴ τούτους χωρεῖν ἑκατόν? Non potest quod est τούτους pro τοιούτους dictum videri, quae vera est Meinekii observatio. Itaque ut demonstrem quid reponendum esse censeam, recurrendum est ad ea quae Mehlerus meus distulavit in Mnem. V. 68, quibus de meo quaedam adjiciam. Primum conferendus est Herodotus VI. 23: μισθὸς δέ οἱ ἦν

εἰρημένος ὁδε ὑπὸ τῶν Σαμίων, πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμίτεα λαβέειν τῶν ἐν τῇ πόλει. Non magis hic locus difficilis intellectu est quam illa quae leguntur IX. 81: Πυρσυνίη δὲ πάντα δέκα ἐξαίρεται τε καὶ ἐδόθη, γυναῖκες, ἵπποι, τάλαντα, κάμηλοι· ὥς δ' αὐτῶς καὶ τὰλλα χρήματα. Hinc lucem accipit III. 74: ὑπισχνεύμενοι (τὰ delet Dobraeus) πάντα οἱ μυρία δώτειν· nimirum Magi polliciti sunt, omnium rerum quae cogitari possent, se sexcena specimina Prexaspi daturas. Mos quidam videtur fuisse apud Persas, unde fluxit id quod de Pausania traditur et unde etiam plana fiunt, quae Mehlero obscura videbantur IV. 88: Δαρεῖος δὲ μετὰ ταῦτα, ἡσθεὶς τῇ σχεδίῃ, τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτῆς Μανδροκλέα τὸν Σάμιον ἐδώρηται πᾶσι δέκα: dedit enim decem ancillas, decem equos, decem talenta, decem camelos atque sic deinceps. Diserte scribit Theopompus ap. Athen. IV. p. 144 F, Thyn Paphlagoniae regem ἑκατὸν πάντας παρατίθεσθαι δειπνοῦντα ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἀπὸ βοῶν ἀρξάμεναι. Ad eum locum Casaubonus in Animm. p. 270 affert Pindarum ap. Strabonem III p. 232, qui πάντα θύειν ἑκατὸν dixit et Parthenium c. 9: αὐτὴν δημοσίᾳ θάπτουσιν ἐν τῷ πεδίῳ πάντα ἑκατὸν ἐναγίσαντες αὐτῇ. Plutarchus dixit in Coriolani vita c. 10: πολλῶν χρημάτων καὶ ἵππων γεγονότων αἰχμαλώτων καὶ ἀνθρώπων ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐξελέσθαι δέκα πάντα πρὸ τοῦ νέμεσθαι τοῖς ἄλλοις. Atque eodem modo apud Ephippum verosimiliter reponam:

λοπάς ἐς' αὐτῷ

δυνατὴ πάντας χωρεῖν ἑκατόν,

nempe ex omni genere piscium.

Fragmentum Ephippi est apud Athen. XI p. 509 C:

ἔπειτ' ἀναστὰς εὐστοχος νεανίας,

τῶν ἐξ Ἀκαδημείας τις ὑπὸ Πλάτωνα καὶ

Βρυσηνοθρασυμαχειοληψικερμάτων

πληγεὶς ἀνάγκη, ληψολιγομίσθῳ τέχνῃ

συνών τις, οὐκ ἄσκεπτα δυνάμενος λέγειν,

εὖ μὲν μαχαίρα ξύς' ἔχων τριχώματα,

εὖ δ' ὑποκαθίεις ἄτομα πώγωνος βάθῃ, cet.

Describit poeta adolescentem, qui e Platonis schola descendit in forum et calumniator factus est. Nempe Plato eiusque

quales ἐπ' ἀργυρίῳ ἐσυκοφάντουν non tantum, sed etiam πο-
τελῶς ἤσκούντο καὶ τῆς εὐμορφίας τῶν καθ' ἡμᾶς ἀσελγῶν
εἶονα πρόνοιαν ἐποιοῦντο. Verum, uti arbitror, delicatulus
ulescens non habet ἄτομα πάγωνος βάθῃ, quod negligentis
sordidi potius est quam nimium elegantis, sed ἄτοπα πά-
γωνος βάθῃ, barbam enim alit insane magnam. Tertio versiculo
est in ridicule ficto vocabulo, quod adiectivum neces-
sio est non substantivum itaque mutata terminatione cum
in ekio in minore editione scribam: Βρυσωνοθρασυμα-
σιοληψικερμάτῳ πληγεῖς ἀνάγκῃ. Sed multo gravius vi-
um est in secundo versu; quid enim est ὑπὸ Πλάτωνα? Non
gis hoc quisquam dicere habebit, quam ostendere quo per-
eat coniunctio καί. Intelligam:

τῶν ἐξ Ἀκαδημείας τις, αὐτοπλάτων δοκῶν.

τοπλάτων dictum est sicuti αὐτοβορέας, αὐτοθαῖς, αὐτομέλιννα,
τοῖβηρος apud Cratinum sec. Cobetum Mnem. V. 98 et αὐ-
λληνες apud Platonem in Menexeno p. 245 D: αὐτοέλληνες
μιξοβάρβαροι οἰκοῦμεν, cf. Cobet. in Var. Lect. p. 285.
lem sensu Sophocles dixit: οὐ παῖς Ἀχιλλέως ἀλλ' ἐκεῖνος
τὸς εἶ. Scribit Plato in Politico p. 269 E de mundo: ὅτι
ἀνακύκλησιν εἴληχεν, ὅτι σμικροτάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως
ἀλλάξιν. Stallbaumius, qui hoc sibi intelligere videtur,
tit: *qui haberet minimam* in sua ipsius motione *declinationem*.
idem scripserim: αὐτοκινήσεως, quod nomen non exstat
id Platonem ipsum, sed apud eos, qui Platonem imitati
sunt. Apud eundem in Legibus VII p. 817 B verba sunt
αὐτοῖς, qui illam perfectam civitatem condiderunt ad tragicos
πονητάς, qui rogarant ut reciperentur: ἡμεῖς ἐσμὲν τραγωδίας
πονηταὶ κατὰ δύναμιν ὅτι καλλίστης ἅμα καὶ ἀρίστης.
civitatis illius conditores non erant τραγωδίας αὐτοὶ ποιηταί,
sed αὐτοπονηταί. Apud Thucydidem pronomen αὐτοὶ non
procoquo in hisce, VII. 57: Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἰωνες ἐπὶ
ἐκείνῃς Συρακοσίους ἐκόντες ἦλθον. Quia sentimus et novimus
id intersit inter αὐτοέλληνας et μιξέλληνας, facile est intelli-
gere, quo sensu Athenienses appellati sint αὐτοῖωνες, qui
in quacumque sedibus mutatis soli propemodum inter omnes αὐτό-
τονες sunt. Imitatus hoc est Dio Cassius 46. 19, ubi de
Cassare legimus eum non recordatum fuisse, ὅτι οὐκ Ἀφρων

οὐδὲ Γαλατῶν οὐδ' Αἰγυπτίων ἀλλ' αὐτῶν Ῥωμαίων τυραννὴν ἐπεχείρει, sed multo plus ponderis inest in αὐτορωμαίων, quod quid sit apparet, sed pronomēn αὐτῶν mire abundat. Sic igitur adolescens ille apud Ephippum sibi videbatur merus Plato: αὐτοπλάτων. Satis certum hoc esse videtur; in reliquis quaedam nondum persanata sunt, a quibus manus abstinere praestat: felix quem faciunt aliena ἀποτεύγματα cautum.

Anaxilae locus ap. Mk. p. 350 ita supplendus est:

ἐὰν δέ τις μέτρια λέγουσα (πολλάκις)

τοῖς δεομένοις τινῶν ὑπουργῇ πρὸς χάριν, κτέ.

Eiusdem Anaxilae fragmentum Athenaeus habet VI. p. 254 C:

οἱ κόλακές εἰσι τῶν ἐχόντων οὐσίας

σκώληκες. εἰς οὖν ἄκακον ἀνθρώπου τρόπον

εἰσδὺς ἕκαστος ἐσθίει καθήμενος,

ἕως ἂν ὥσπερ πυρὸν ἀποδείξῃ κενόν.

ἔπειθ' ὁ μὲν λέμμ' ἐστίν, ὁ δ' ἕτερον δάκνει.

Πυρὸν non prorsus intelligo et malo τυρόν.

Notre ermite nouveau subsistait là dedans.

Il fit tant, de pieds et de dents,

Qu'en peu de jours il eut au fond de l'hermitage

Le vivre et le couvert: que faut-il davantage?

Quod jam observavi in Mnem. XVI p. 210, prorsus idem vitium itidem invenitur apud Plutarchum in Moralibus p. 503 D:

ὥσπερ ὁ πυρὸς εἰς ἀγγεῖον κατακλεισθεὶς τῷ μὲν μέτρῳ πλείω εὐρίσκεται, τῇ δὲ χρειᾷ μοχθηρότερος, ubi eodem modo τυρὸς correxi. Caseus in vas inclusus intumescit et incipit putrescere.

Nostra nobismetipsis mirifice placere solent et aliorum iudicio plus quam nostro tribuendum est; satis certum tamen mihi esse videtur, quid rescribendum sit in Aristophontis loco, quem Athenaeus servavit VI. p. 238 C:

πρὸς μὲν τὸ πεινῆν ἐσθίειν τε μηδὲ ἔν

νόμιζ' ὄρᾶν Τιθύμαλλον ἢ Φιλιππίδην,

ὕδωρ δὲ πίνειν βάτραχος, ἀπολαῦσαι θύμων

λαχάνων τε κάμπη, πρὸς τὸ μὴ λοῦσθαι ῥύπος,

ὑπαίθριος χειμῶνα διάγειν κόψιχος,

πνίγος ὑπομεῖναι καὶ μεσημβρίας λαλεῖν

τέττιξ, ἐλάλῳ μήτε κεχρίσθαι μήθ' ὁρᾶν
 κονιορτός, ἀνυπόδητος ἔσθρου περιπατεῖν
 γέρανος, καθεύδειν μηδὲ μικρὸν νυκτερίς.

tum vitium est in versu septimo, quod Herwerdenus
 iendo et secundo sanare conatus est. Nimis violenta ea
 a est et facili opera veram poetae manum restitues:
 μή κεχρίσθαι μηδὲ γρῦ κονιορτός. Ipse Meinekius
 tulit Anaxandridis locum: χαίρει τις αὐχμῶν ἢ ῥυπῶν
 ; ἀναπέφηνεν. Verbum ὁρᾶν certe nullo modo servari
 et κεχρίσθαι fere necessarium est.

eadem Aristophontis fabula Pythagorista duo fragmenta
 t Diogenes Laertius VIII. 38. Ex altero apparet describi
 Pythagoristarum apud inferos:

ἔφη καταβάς ἐς τὴν δίκαιαν τῶν κάτω
 ἰδεῖν ἐκάσους, διαφέρειν δὲ πάμπολυ
 τοὺς Πυθαγοριζὰς τῶν νεκρῶν· μόνοισι γὰρ
 τούτοις τὸν Πλούτωνα συσσιτεῖν ἔφη,
 δι' εὐσέβειαν. Β. δυσχερῇ θεὸν λέγεις,
 εἰ τοῖς ῥύπου μεσοῖσιν ἤδεται ξυνών.

solus inter omnes Pluto fert, quos nemo praeterea ferre

ἔσθίσουσιν δὲ
 λάχανά τε καὶ πίνουσιν ἐπὶ τούτοις ὕδωρ.
 Φθειράς δὲ καὶ τρίβωνα τὴν τ' ἀλουργίαν
 οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε τῶν νεωτέρων.

m vocabulum corruptum est, sed parum proficitur Nauckii
 ira: ἐνεωτέρων, quod ut intelligas, opus est explicatione,
 ipse addidit, poeta certa non addiderat. Facilius rescri-

οὐδεὶς ἂν ὑπομείνειε τῶν ἐνεωτέρων

hon adjectivum usurpavit, quomodo tragicus fecit in
 oris vs. 286: τὸ γὰρ σκοτεινὸν τῶν ἐνεωτέρων βέλος.

inus junior ap. Ath. XV p. 669 B ita dixisse fertur:

πίνειν μένοντα τὸν καλῶς εὐδχίμονα
 κρεῖττον· μάχαι δ' ἄλλοισι καὶ πόνοι μέλοι.

it satis cum Bergkio scribere πόνας, sed πόλεμος requi-

ritur. Πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει, uti novimus. Ex eodem poeta Meinekius affert p. 378:

εἰς ἐγγύας τρεῖς εἰσπεσὼν ἀνηρέθην.,

quod sane ferri potest, sed cum mutatio admodum exigua : malim:

εἰς ἐγγύας τρεῖς εἰσπεσὼν ἀνηρέθην.

Qui hic loquitur, ter *deinceps* fortunam adversam habuit.

Venio ad Alexidem et primum videbimus de fragmento quod Athenaeus X p. 431 D servavit. In colloquio Solonis Aesopi, hic Athenienses laudat, quod mero abstinent in conviviis; contendit Solon cauponibus hoc tribuendum esse, qui aquam vendant, vinum aqua diluant et curent ne cui caput crapula doleat:

τοῦτ' ἔσθ', ὁρᾶς, Ἑλληνικός
πότος, μετρίοισι χρωμένους ποτηρίοις
λαλεῖν τι καὶ ληρεῖν πρὸς αὐτοὺς ἡδέως·
τὸ μὲν ἕτερον γὰρ λουτρόν ἐστιν, οὐ πότος,
ψυκτῆρι πίνειν καὶ κάδοις· θάνατος μὲν οὖν.

Non est hic Ἑλληνικός πότος sed τρόπος, quod miror quomodo aciem criticorum effugere potuerit; deinde Aesopus est respondit: θάνατος μὲν οὖν, quae verba hodie perperam Solon continuantur. Vide particulam μὲν οὖν eodem modo usurpata Arist. Plut. 913:

Δι. εὐεργετεῖν οὖν ἐστὶ τὸ πολυπραγμονεῖν;

Συ. τὸ μὲν οὖν βοηθεῖν τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις.,
et omnes ita loquuntur.

Fragmentum eiusdem poetae ap. Ath. XIII p. 606 A suppleo:

(πάλαι) γεγένηται δ', ὡς λέγουσι, καὶ Σάμῳ
τοιοῦθ' ἕτερον.

et Athen. XIII p. 563 D:

ὡς ὅσις αὐτῆς τῆς ἀκμῆς τῶν σωμάτων
ἐρᾷ, τὸν ἄλλον δ' οὐδὲ γιγνώσκει λόγον,
τῆς ἡδονῆς ἔς', οὐχὶ τῶν φίλων φίλος.,

omnino malim: πᾶς ὅσις.

3 apud Athen. IV p. 133 B ita scripsisse perhibetur:

σοῦ δ' ἐγὼ λαλιζέραν
οὐ πώποτ' εἶδον οὐδὲ κερκώπην, γύναι,
οὐ κίτταν, οὐκ ἀηδόν', οὔτε τρυγόν', οὐ
τέττιγα.

versibus quibus maritus garrulam uxorem insectatur, egit in Mnem. IV. 129. Codex habet: οὐκ ἀηδόν' οὐ οὐ τέττιγα· quod quum stare non posset, Porsonus re- id quod Meinekius edidit p. 420: οὔτε τρυγόν' οὐ τέτ- Improbatur Cobetus Porsoni conjecturam, nam inolesti sunt et οὔτε importune inseritur inter οὐκ ἀηδόνα et ιγα, nec χελιδὼν omitti potuit in hoc grege avium lo- 1. His argumentis usus restituit Cobetus:

οὐ κίτταν, οὐκ ἀηδόν', οὐ χελιδόνα,
οὐ τρυγόν', οὐ τέττιγα.

arguit Cobetus, inter οὐ et οὐ haud recte οὔτε inseri, test ut Porsonus de ea re aliter senserit. Attigit hoc us ad Eurip. Med. 1316; affert v. c. Aesch. Prom. 450:

ἔφυρον εἰκῇ πάντα κοῦτε πλινθυφεῖς
δόμους προσείλους ἦσαν, οὐ ξυλουργίαν.,

Porsonus non tulit, quod in Alexidem ultro intulit conie- κοῦτι πλινθυφεῖς, nec cogitavit paulo elegantius emen- se: οὔθ' ὕλουργίαν, in quam suspicionem miror nondum am incidisse. Sed sunt multo plures loci, quos non ile emendaveris; legitur v. c. in vicinia vs. 480:

τὸ μὲν μέγιστον, εἴ τις ἐς νόσον πέσοι
οὐκ ἦν ἀλέξημ' οὐδέν, οὔτε βρώσιμιν,
οὐ χρισόν, οὔτε πισόν.

es scripsit in Oedipode Coloneo vs. 972:

ὅς οὔτε βλάσας πω γενεθλίου πατρὸς
οὐ μητρὸς εἶχον, ἀλλ' ἀγέννητος τότε ἦ.

pidis Oreste vs. 39 legitur:

ἔκτον δὲ δὴ τόδ' ἡμαρ, ἐξ ὅτου σφαγαῖς
θανοῦσα μήτηρ πυρὶ καθήγνισαι δέμας,
ὣν οὔτε σῖτα διὰ δέρην ἐδέξατο,
οὐ λούτρ' ἔδωκε χρωτί.

vs. 46: ἔδοξε δ' Ἀργεὶ τῷδε μήθ' ἡμᾶς πέγαις,
μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε (ἀπ' μηδὲ) προσφωνεῖν τινα.

Denique vs. 1086:

μήθ' αἶμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον
μή λυμπρὸς αἰθήρ, εἴ σ' ἐγὼ προδούς ποτε
ἐλευθερώσας τοῦμὸν ἀπολίποιμί σε.

Hos igitur locos Elmsleius attulit ad Eur. Med. 1316:

ὃς οὔτε λέκτρων νεογάμων ὀνήσομαι,
οὐ παῖδας, οὐς ἔφυσα κάξεθρεψάμην
ἔξω προσειπεῖν ζῶντας, ἀλλ' ἀπώλεσα.

Sed etiamsi hi versiculi vitio careant, quod neque affirmare nec refellere in animo est, non satis tuto apud Alexidem cum Porsono reponi poterit οὔτε τρυγόν' οὐ τέττιγα, quod fortasse ferremus, si in Codice legeretur, sed coniectura in textum illatum non feremus. Aliter certe comici poetae dicere amant; Aristophanes v. c. apud Ath. I. p. 29 A:

οἶνον δὲ πίνειν οὐκ ἔασω Πράμνιον
οὐ Χῖον, οὐχὶ Θάσιον, οὐ Πεπαρήθιον
οὐδ' ἄλλον ὅστις ἐπεγερεῖ τὸν ἔμβολον.,

idemque ap. Ath. VII p. 311 C:

οὐ κρανίον λάβρακος, οὐχὶ κάραβον πρίασθαι,
οὐκ ἔγχελυν Βοιωτίαν, οὐ γλαῦκον, οὐχὶ Θύννου
ὑπογάσριον.

Sed omnium optimum est testimonium Alexidis ipsius Athen. IV. p. 170 B:

οὐκ ἔχων δὲ τυγχάνω
οὐκ ὄξος, οὐκ ἄνηθον, οὐκ ὀρίγανον,
οὐ θρίον, οὐκ ἔλαιον, οὐκ ἀμυγδάλας,
οὐ σκόροδον, οὐ σίραιον, οὐχὶ γήτιον,
οὐ βολβόν, οὐ πῦρ, οὐ κύμινον, οὐχ ἄλας,
οὐκ ῥόν, οὐ ξύλ', οὐ σκάφην, οὐ τήγανον,
οὐχ ἰμονιάν, οὐ λάκκον εἶδον, οὐ φρέαρ·
οὐ γάμνος ἐσί.

Itaque Porsoni coniecturam reiiciemus, sed non magis acquiescere poterimus Cobeti lectione, nam hirundinis quidem mentio in tali sententia necessario fieri debuit, sed luscinae non est molesta loquacitas. Intellexit hoc Meinekius, cuius suspicio affertur in Suppl. Add. p. 205; vidit enim sub χηδόνα hirundinis nomen latere; quod vero reposuit: οὐ χελιδόν' οὔτε τρυγόνα, non magis probari potest quam quod Porsonus tentavit, propter

olestum illud οὔτε, etiamsi speciem habeat quod ΑΗΔΟΝΑ ΧΕΛΙΔΟΝΑ mutavit. Mihi unius animalculi nomen excidisse letur scribamque:

σοῦ δ' ἐγὼ λαλισέραν
οὐ πάποτ' εἶδον οὐδὲ κερκώπην, γύναι,
οὐ κίτταν, οὐ χελιδόν', οὐ τιτιγόνιον
οὐ τρυγόν', οὐ τέττιγα.

τιγόνιον recte cum cicada componitur et de forma nominis ista est Dindorfii disputatio in Stephani Thes. VII p. 2091. tribit Athenaeus IV p. 133 B: ἔστι δ' ἡ κερκώπη ζῷον ὅμοιον τιγί καὶ τιτιγονίῳ, deinde pergit et laudat etiam hunc ipsum excidisse locum, quem emendare conati sumus. Cf. Eustathius 396. 1: τὸν μὲν μέγιστον τέττιγα ἀχέταν καλοῦσιν οἱ παλαιοί, γὰρ Πausanίαν, κερκώπην δὲ τὸ ἐλάχιστον τεττίγιον, τὸ δ' αὐτὸ καλαμαῖον, τὸ δὲ μετὰ τοῦτο τιτιγόνιον, ἴσως παρὰ τὸ τιτί- . Ceterum suspicatur Meinekίus itidem apud Libanium Vol. . p. 143 χελιδόνος in ἀηδόνας depravatum esse.

Lepidum est fragmentum ap. Ath. XIII p. 568 A, cuius titium sic audit:

πρῶτα μὲν γὰρ πρὸς τὸ κέρδος καὶ τὸ συλαῖν τοὺς πέλας
πάντα τᾶλλ' αὐταῖς πάρεργα γίγνεται· ῥάπτουσι δὲ
πᾶσιν ἐπιβουλάς· ἐπειδὴν δ' εὐπορήσωσιν ποτε
ἀνέλαβον καινὰς ἐταίρας, πρωτοπείρους τῆς τέχνης,
εὐθὺς ἀναπλάττουσι ταύτας, ὥςτε μήτε τοὺς τρόπους
μήτε τὰς ὄψεις ὁμοίας διατελεῖν οὔσας ἔτι.

oclive est restituere ἀς ἔλαβον et dicerem hoc sine controversia verum esse, nisi metrum scrupulum injiceret, nec tamen leo, quidni analogia ductus comicus poeta primo pede pro chaeo dactylum aliquando ponere potuerit, etiamsi septenarii quoque, si nomina propria excipias, semper initio creticum beant vel paeonem primum sive quartum. Sed ut hoc sit incerto positum, satis certum esse videtur in iis quae sentur vs. 22:

ἀν δὲ μὴ χαίρῃ γελῶσα, διατελεῖ τὴν ἡμέραν
ἔνδον, ὥσπερ τοῖς μαγειροῖς ἃ πράκειθ' ἐκάστοτε,
ἡνίκ' ἀν πωλῶσιν αἰγῶν κρηνία, ξυλήφιον
μυρρίνης ἔχουσα λεπτὸν ὀρθὸν ἐν τοῖς χείλεσιν,

ὥς τε τῷ χρόνῳ σέσηρεν, ἅν τε βούλητ' ἅν τε μή,
in hisce igitur reponendum duco σεσηρέν'.

Alexidis locus apud Athen. VIII p. 362 C ita suppleri debet:

καὶ γὰρ ἐπὶ κῶμον (πλεῖστον) ἀνθρώπων ὁρῶ
πληθος προσιόν.

Idem poeta Athen. III p. 107 A. pharmacopolam inducit dicentem, postquam in foro obsonatus est:

τούτοις μάγειρος οὐ πρόσεισ', οὐκ ὄψεται.

Emenda: οὐδ' ὄψεται, quod certum mihi esse videtur. Similem corruptelam odoror in Euripidis Ione vs. 1037, ubi Creusae verba sunt, venenum paedagogo tradentis quo filium interimat:

κἄνπερ διέλθῃ λαίμον, οὐ ποθ' ἴξεται
κλεινὰς Ἀθήνας, κατθανὼν δ' αὐτοῦ μενεῖ.,

ubi multo malim legere: οὐ ποτ' ὄψεται. Huiusmodi conjecturae se ipsas commendare debent aut frustra commendabuntur.

Quantum video, Φαιδρὸς κρατὴρ sine exemplo dicitur Athen. XI. p. 472 A:

Φαιδρὸς δὲ κρατὴρ θηρίκλειος ἐν μέσῳ
ἔθηκε, λευκοῦ νέκταρος παλαιγενοῦς
πλήρης, ἀφρίζων, ὃν ἐγὼ λαβὼν κενὸν
τρίψας, ποιήσας λαμπρόν, ἀσφαλῆ βάσιν
στήσας, συνάψας καρπίμοις κισσοῦ κλάδοις
ἔσεψα.

Qui hic loquitur, dicit se crateram dedisse in splendorem, λαμπρὰν ποιῆσαι et quam bis legimus fuisse splendidam, eam ne semel quidem legimus fuisse magnam vel capacem. Equidem legam: αἰδρὸς δὲ κρατήρ, sicuti Epigenes Athen. III p. 75 C αἰδρὸν πινακίσκον appellavit et Athen. XI p. 474 A κανθάρου αἰδρούς.

Sequitur apud Meinekium p. 439 Alexidis fragmentum, quod Athenaeus servavit IX p. 383 C:

ἤψέ μοι δοκεῖ
πνικτόν τι ἔψον δελφάκειον. B. ἡδύ γε.
A. ἔπειτα προσκέκαυκε. B. μηδὲν φροντίσης.

Manifesto corrupta verba sunt ἤψέ μοι δοκεῖ, nec satisfacit ἤψ' εὐοὶ δοκεῖν, quod bene observavit Meinekios. Locutio tamen, quae periit, vero similiter restitui poterit. Latet illud πῶς δοκεῖς, quod orationis animandae causa interponitur, quae Valckenaerii verba sunt ad Eur. Hippol. 446. Labet exempla quaedam adscribere, ut de hoc usu lectoribus constet. Theophilus Athen. XI p. 472 D scripsit:

τετρακτύλον δὲ κύλικα κεραμέαν τινὰ
τῶν Θηρικείων πῶς δοκεῖς κεραννύει — καλῶς.

Phalaros dixit Athen. IV p. 175 D:

(ὁ δ') ἀρπάσας μόνον εὐθὺς πῶς δοκεῖς
κούφως ἀνήλλετο.

Theophilus autem Athen. II p. 67 D:

δειπνεῖ τε καταδὺς πῶς δοκεῖς Λακωνικῶς.,

Phalaros enim scribam neque interrogandi notam appingam cum Meinekio p. 419. Aristophanis in Pluto locus est vs. 742:

οἱ δ' ἐγκατακείμενοι παρ' αὐτῷ πῶς δοκεῖς
τὸν Πλούτον ἡσπάζοντο.

Theophilus eadem in Ranis vs. 54:

ἐξείφνης πόθος — τὴν καρδίαν ἐπάταξε πῶς οἷει σφόδρα.

Inde jam vides πῶς δοκεῖς et πῶς οἷει significare εὖ πως vel πάνυ vel πάνυ σφόδρα vel similia. Adverbii instar est et iungitur cum verbis, adjectivis et adverbiiis. Interdum tamen reponitur ad propriam et primitivam constructionem, quale illud est Arist. Nub. 1368: κἀνταῦθα πῶς οἷεσθέ μου τὴν καρδίαν ὀρεχθεῖν. His igitur locis inter se collatis, non sequar Valckenaerium, Brunckium et Elmsleium nec corrigam Arist. Acharn. 12:

πῶς τοῦτ' ἔσεισέ μου δοκεῖς τὴν καρδίαν,

nam genuina ea mihi scriptura videtur, modo quis omittat inutile interrogationis signum, quod viri docti addiderunt. Pariter Acharn. 24:

εἴτα δ' ὥσιοῦνται πῶς δοκεῖς

ἐλθόντες ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου.

Arist. Nub. 881:

καὶ τῶν σιδίων βατράχους ἐποίει πῶς δοκεῖς.

Arist. Eccl. 309:

καὶ πειθ' ὁ δῆμος ἀναβοᾷ πόσον δοκεῖς.

Addit Valckenaerius etiam recentiores Graeculos imitatos fuisse

has locutiones et affert Alciphronem, apud quem p. 82 Mk sunt ἡλίχι δοκεῖς θριδαιῖται. Ne ab Euripide quidem usus alienus est, v. c. Hippol. vs. 446:

ὅν δ' ἂν περισσὸν καὶ φρονοῦνθ' εὖρε μέγα,
τοῦτον λαβοῦσα πᾶς δοκεῖς καθύβρισεν.

Hecub. 1160:

κατ' ἐκ γαληνῶν πᾶς δοκεῖς προσφθεγμάτων
εὐθὺς λαβοῦσαι φάσγαν' ἐκ πέπλων ποθὲν — κεντοῦσι.

Denique Iph. Aul. 1590:

καὶ τῷδε Κάλχας πᾶς δοκεῖς χαίρων ἔφη.

Atque sic eodem modo apud Alexidem scribam: ἤψε πᾶς δοκεῖς πνικτόν τι ὄψον, quod sane malim quam ἔψειν μοῦθόκει et προσκέκαυκα, quae scriptura Hirschigio placuit et post Hirschigium Meinekio. Sed duo praeterea restant, de quibus mihi non convenit cum iis, qui ante me hos versus attigerunt. Primum vs. 10:

ὥσπερ κίσηρις λήψεται διεξόδους
σομφάς, δι' ὧν τὴν ὑγρασίαν ἐκδέξεται,

arridet εἰσδέξεται. Deinde quod Meinekios edidit vs. 17:

ἀτμός γὰρ οὕτως οὐχὶ προσπηδήσεται
ταῖς ῥισίν, ἀλλ' ἄνω μάλ' εἴσι καταφυγών,

est ea Scaligeri conjectura, nam in Codice est ανωμαλισει. Hinc recte Cobetus Mnem. IV 117 agnovit verbum βαδίζειν, sed minus probo praesens tempus βαδίζει quod restituit, et praefero futurum, cum praesertim praecedat προσπηδήσεται. Lego:

ἀτμός γὰρ οὕτως οὐχὶ προσπηδήσεται
ταῖς ῥισίν, ἀλλ' ἄνω βαδιεῖται καταφυγών.

Alexis ap. Mk. p. 450 scripsisse fertur:

ὦ δυσυχεῖς ἡμεῖς μὲν οἱ πεπρακότες
τὴν τοῦ βίου παρρησίαν καὶ τὴν τροφήν.,

sed malim: ὡς δυσυχεῖς, sicuti recte apud eundem legitur Athen. X p. 419 B: ὡς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον et Athen. I p. 23 C: ὡς ἔσι κατακεῖσθαι πρὸ δείπνου συμφορά. Sed gravius est, quod p. 452 Mk. nondum recte distributae sunt partes eorum qui colloquuntur. Demonstrat ibi coquus in omni arte praeter artificem ipsum etiam eum qui artificio usus sit, aliquid conferre oportere; veluti est coqui bene condire cibos, sed frustra

rit nisi convivae temperi advenerint. Quod additur: εἰς τοὺς
 εἰς τὸν μάγειρον ἐγγράφω, id non est coqui sed domini
 el convivae alicuius, qui ridet importunam hominis loquaci-
 tem. Post haec pergit coquus: ἐτήκεθ' ὑμεῖς et quae se-
 uuntur:

Legebatur olim apud Stobaeum Flor. 102. 6:

εἰ μὴ γὰρ ὦν ἄνθρωπος ἀνθρώπου τύχαις
 ὑπηρετήσω, οὐ φανήσομαι φρονῶν.

ecte sane Porsonus ad Eurip. Orest. 792 scripsit ποῦ φανή-
 μαι, sed perficies demum emendationem corrigendo: ποῦ φ-
 ἴσομαι φρενῶν, sicuti Sophocles dixit in Electra vs. 390: ποῦ
 στ' εἴ φρενῶν. Itidem unius literulae mutatione Alexidis ma-
 um recuperare poterimus in his Antatticistae verbis p. 98. 17:
 ἴδιον Ἄλεξις Ὀδυσσεῖ ἀπονιπτομένῳ. Apertum vitium est in
 moediae titulo, nam veteres non ἀπονίπτεσθαι dicebant, sed
 πονίζεσθαι, qua de re difficile est novi quid afferre post copias
 onti ἐν τῷ λογίῳ Ἑρμῇ p. 366 sqq., qui ne huius quidem loci
 nmemor fuit, sed praeterea incredibile est veterem gramma-
 cum, quisquis is fuit, sed cui tamen aditus patebat ad docta
 alexandrinorum scrinia, qua de re olim dixi post Ritschelium
 i Prolegomenis ad Photium, hunc igitur grammaticum nihil
 liud invenisse in Alexidis fabula, quod animadversione dignum
 ideretur, nisi comparativum ἥδιον, de quo numquam dubitatum
 ut utrum probandus esset necne. Quid rescribendum sit,
 monstrabit Homerus, a quo poeta fabulae argumentum mutua-
 is est, nempe ἴδιον, cf. Odyss γ. 204: ἴδιον ὥς ἐνόησα. Non
 it mirum, eam formam notabilem fuisse visam.

Athen. II p. 54 F ex Alexidis Olynthia laudat quae se-
 iuntur:

ἔσιν ἀνὴρ μοι πτωχὸς καὶ γὰρ
 γραῦς καὶ θυγάτηρ καὶ παῖς υἱὸς
 χῆδ' ἢ χρηστή, πένθ' οἱ πάντες.
 τούτων οἱ τρεῖς δειπνοῦμεν,
 δύο δ' αὐτοῖς συγκοινωνοῦμεν
 μάζης μικρᾶς.

ones agnoverunt vitium in vs. 4, ubi δειπνοῦμεν ferri non

potest, sed non magis probabimus Grotii conjecturam: *δειπνοῦσιν*. Nec tamen latet quid dicat misera anus. Domi, inquit, quinque sumus: vir meus, ego ipsa, filia, filius, virgo denique Olynthia: fame laboramus omnes; quam autem ego cum marito unicam habemus placentulam, eam in commune conferimus. Hinc illa continuo insequuntur:

Φθόγγους δ' ἀλύρους
θρηνοῦμεν, ἐπ' ἂν μηδὲν ἔχωμεν,
χρῶμα δ' ἀσίτων ἡμῶν ἔντων
γίγνεται ὠχρόν.

Quid igitur pro *δειπνοῦμεν* rescribendum est? Non grammatica hoc indicare poterit, sed ipsa rei ratio commonstrat poetae manum esse:

τούτων οἱ τρεῖς μὲν ἄδειπνοι.,

quod quum forte scriptum esset οἱ τρεῖς ἄδειπνοι μὲν, locus infelicem correctorem nactus est. Quod seni et vetulae non satis est, id tamen impertiunt binis liberis et ancillae. Res in aprico est.

Parasitus qui barbarum quendam sectabatur, ita dicit apud Alexidem Athen. VII p. 287 F:

ἐπιπονώτερον
ἔργον μὰ τὸν Διόνυσον οὐκ εἴληφ' ἐγώ,
ἀφ' οὗ παρασιτῶ. μεμβράδας μοι κρεῖττον ἦν
ἔχειν μετ' Ἀττικισὶ δυναμένου λέγειν.

Quid hoc est *ἔργον οὐκ εἴληφ' ἐγώ*? Scio quidem recentiores dixisse *ἔργον λαβεῖν* et meminisse ipsum adeo Amipsiam veteris comoediae poetam scripsisse: ἐγὼ δ' ἰὼν πειράσομαι εἰς τὴν ἀγῶρὰν *ἔργον λαβεῖν*, h. e. μισθῶσαι ἑμαυτόν, Mk. p. 701. Etiam Photius eum usum verbi *λαβεῖν* inculcavit in voce *ἔργον* et fortasse haud satis considerate in editione mea locum interpolavi. Non tamen feram *εἴληφ'* apud Alexidem, nam etiam perfectum pro aoristo offensioni est. Scripsi uncialibus literis et ultro emicuit: οὐκ ἔτλην ἐγώ.

Ἀσυνδέτως proferuntur Alexidis verba Athen. VI p. 258 B:

πειραν ἐπεθύμου θατέρου βίου λαβεῖν,
ὃν πάντες εἰώθασιν ὀνομάζειν ὕγρον.

τρεῖς ἐν Κεραμεικῷ περιπατήσας ἡμέρας
 διδασκάλους ἐξεῦρον οὗ λέγω βίου
 ἴσως τριάκοντ' ἀφ' ἐνὸς ἐργατηρίου.

verum est ἐπιθυμῶν. Continuo sequitur apud Meinekium 477 aliud Alexidis fragmentum, quod debemus Athen. XIII 500 B.

ἄνοιγ' ἄνοιγε τὴν θύραν· ἐλάνθανον
 πάλαι περιπατῶν ἀνδριάς, ἀλέτων ὄνος,
 ποτάμιος ἵππος, τοῖχος, ὁ Σελεύκου τίγρις,

ridens corrigo χοῖρος. Librarius fortasse in animo habuit . Apost. 23. 3, ubi pontifex maximus τοῖχος κεκονιαμένος tur, sed quid hoc ad Alexidem?

scribit Antatticista p. 84 in voce βαβαὶ βαβαί· οὐχὶ τῶν εἰῶν, ἀλλὰ τῶν βαβαὶ βαβαί. Ἄλεξις Σικυωνίῳ. Contendit Meilius p. 478 verum esse Eupolideum polyschematistum, quo ri genere Alexis interdum usus sit; fieri potest, sed duobus abulis transpositis merum senarium habebimus:

τῶν οὐχὶ μετρίων, ἀλλὰ τῶν βαβαὶ βαβαί.

em Meinekii pagina sequitur fragmentum Alexidis Athen. p. 223 E, quod male habitum est. Editur sic:

Ἀπόλαβε. B. τοῦτο δ' ἐστὶ τί;

A. * * * * ὁ παρ' ὑμῶν ἐγὼ

παιδάριον ἔλαβον, ἀποφέρων ἥκω πάλιν.

B. πῶς; οὐκ ἀρέσκει σοι τρέφειν; A. οὐκ ἔστι γὰρ

ἡμέτερον. B. οὐδ' ἡμέτερον. A. ἀλλ' ἐδώκατε

ὑμεῖς ἐμοὶ τοῦτ'. B. οὐ δέδωκαμεν. A. τί δαί;

B. ἀπεδώκαμεν. A. τὸ μὴ προσῆκον ἐμοὶ λαβεῖν.

docti varia tentarunt, ut priorem huius fragmenti partem addarent: de his Jacobsius retulit in Suppl. Add. Sed maquaedam corrigenda in versibus qui sequuntur. Legendum:

A. οὐκ ἔστι γὰρ

ἡμέτερον. B. οὐδ' ἡμέτερον. A. ἀλλ' ἐδώκατε

ὑμεῖς ἐμοὶ τότ'. B. οὐκ ἐδώκαμεν. A. τί δαί;

B. ἀπεδώκαμεν. A. τὸ μὴ προσῆκόν μοι, λαβεῖ.

exis ap. Athen. X p. 422 A. ita dicit:

μάθῃς δ' ἂν οἷον ἀνθρώποις κακὸν
ἔστιν ἢ γαστήρ, διδάσκει δ' οἷ', ἀνγκάζει θ' ὅσα.

Facilis est correctio: θ' ἄμκ. Idem ap. Athen. XI p. 463 A:

οὐδὲ εἰς ἂν εὐλόγως

ἡμῖν φθονήσαι νοῦν ἔχων, οἷ τῶν πέλας

οὐδὲν ἀδικοῦμεν οὐδέν'. ἄρ' οὐκ οἶσθ' ὅτι, κτέ.,

malim: οὐδέν' ἀδικοῦμεν οὐδέν, qua non est alia mutatio
lenior. Eiusdem locum ap. Ath. X p. 426 C ita suppleverim:

ὁμῶς δὲ ταύτην ἐκπιῶν

(ἀνύσας) λέγε τι καὶ διατριβὴν γε τῷ πότῳ

ποιῶμεν.

Malim hoc quam quod Porsonus supplevit κομψόν vel Dobrson
πιθανόν. Apud eundem Athen. VI. p. 258 E: εὐδαίμων ἐγὼ μὲν
τὸν Δία, dixeris planissime requiri νῆ τὸν Δία. Denique notissi-
mum locum Athen. XV p. 692 F ita suppleo:

B. ὁ Ζεὺς ἑ σωτήρ, ἂν ἐγὼ διαρραγῶ,

οὐδέν μ' ὀνήσει. A. πῖθι θαρρῶν (αὖ πάλιν).

Paulo difficilior est emendatio Alexidis fragmenti Athen. X
p. 449 D. Mulier quaedam ibi γρῖφον προβάλλει, quem quum aliter
non intelligit, ἀεὶ σύ, inquit, χαίρεις ὧ γύναι μ' αἰνίγματα,
cui mulier: καὶ μὴν ἀπλᾶ γε καὶ σαφῇ λέγω μαθεῖν. Hic
primum malim fere σαφῇ μαθεῖν λέγω quam λέγω μαθεῖν,
sed gravior corruptela est in priore versu. Valckenaerius ten-
tabat: παίζουσα χαίρεις, Meinekius ἀεὶ σὺ παίζεις, sed neutra
correctio ullam probabilitatis speciem habet. Unica litera cor-
rupta est, non plures; lege:

ἀεὶ σύ γ' αἶρεῖς ὧ γύναι μ' αἰνίγμασιν.

Miror quomodo editores ferre potuerint Athen. IV p. 164 F:

ἀεὶ γ' ὁ Χαιρεφῶν τιν' εὕρισκει τέχνην

καὶ νῦν πορίζεταιί γε τὰ δεῖπν' ἀσύμβολα.

Particula γε versu 2 nil quidquam significat et immodulatus
versus est, nam anapaestus non recte incipit ab enclitica.
Emendatio prorsus est certa:

ἀεὶ γ' ὁ Χαιρεφῶν τιν' εὕρισκει τέχνην

καινὴν πορίζεταιί τε δεῖπν' ἀσύμβολα.

Ὅταν τις εὖρη καινὸν ἐνθύμημά τι Anaxandrides dixit,

ἐν καὶνὸν εὐρίσκουσιν Xenarchus et sic omnes lo-
untur.

Eadem particula displicet Athen. II p. 36 F:

οὐδὲν γ' ἔοικ' ἄνθρωπος οἶνω τὴν φύσιν,

malim: οὐδὲν ἄρ' ἔοικ' ἄνθρωπος, quo sensu v. c. apud
Aristophanem est: οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος. Sequi-
tur apud Meinekium p. 519 Alexidis fragmentum quod Stobaeus
traxit Flor. 68. 2:

τίς δῆθ' ὑγιαίνων νοῦν τ' ἔχων τολμᾷ ποτε

γαμεῖν διαπραξάμενος ἥδιον βίον;

Quod Meinekius invenit ἥθεον βίον, id Cobetus probavit Mnem.
III. 426; sed quomodo laboranti metro succurremus? Scribit
Cobetus inserto articulo: τὸν ἥθεον βίον; est hoc sane melius
quam Meinekii προδιαπραξάμενος, sed non assequor quomodo
verbum διαπράξασθαι hic recte poni possit. Ut in incerta re,
praeferam: διαγραψάμενος τὸν ἥθεον βίον.

Dictum est διαγράψασθαι, quo sensu διαγράψασθαι τὴν κατη-
γορίαν dicitur qui tergiversatur.

Parvulum mendum est in Alexidis verbis ap. Stob. Flor. 30. 8:

ὅσις ἥδεται γὰρ ἐσθίῳν

ὀσημέραι, δεῖ καὶ ποιεῖν τῶν σιτίων

ἐπ' αἰῶν τι,

ibi commendo πονεῖν, quomodo frequentissime erratur, qua de
re nuper dixi ad Novum Testamentum. Denique Mk. p. 524:

τὸ παναρμόνιον τὸ καὶνὸν ἔντεινον τεχνῶν,

ubi arbitror, verosimiliter ab Alexide scriptum fuit τρέχων,
quod quid sit, ex Aristophane notum est qui ita dixit Nub.
80 et 1164 et Pac. 259; itidem Plato Comicus ap. Athen.
IV p. 665 B:

τί οὐ τρέχων σὺ τὰς τραπέζας ἐκφέρεις;

Antidotus Comicus ap. Athen. I p. 28 E Thasium vinum
commendat:

Θάσιον ἔγχει * * *

ὁ γὰρ ἂν λαβὼν μου καταφάγη τὴν καρδίαν,
ὅταν πῖω τοῦτ', εὐθὺς ὑγιὲς γίγνεται.

Lege: δακόν. Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμυτοῦ καρδίαν satis n-
tum esse arbitror.

Epigenis locum ap. Mk. p. 539 ita supplendum censeo:

ἀλλὰ τί καθ' ἑκάστων δεῖ λέγειν;
ὄψει γὰρ αὐτός. Β. βασιλέως υἱὸν (τάχα)
λέγεις ἀφῖχθαι; Α. δηλαδή, Πιξώδαρον.

Mirror viros doctos quibus emendatio non cesserit in Diodori
verbis ap. Athen. X p. 431 C:

ἐπ' ἅν κυάθους πίνῃ τις, ὃ Κρίτων, δέκα,
ἀεὶ παρ' ἑκάστων ἐνδελεχῶς τὸ ποτήριον
πίνει τὸ λοιπόν, τοὺς λογισμοὺς δ' ἐξεμεῖ.
ταῦτα σκόπει πρὸς σαυτόν.

Recepit Dindorfius Naekii scripturam:

εἰ τὸ παρ' ἑκάστων ἐνδελεχῶς ποτήριον
πίνειν τὸ λοιπὸν τοὺς λογισμοὺς αὐξάνει,

quod pauci opinor probabunt. Facilius sic poteris:

ἀεὶ παρ' ἑκάστων ἐνδελεχῶς ποτήριον
πίνει τὸν οἶνον, τοὺς λογισμοὺς δ' ἐξεμεῖ.

Tantulum vitium tamdiu omnes exercuisse!

Meinekus p. 609 fragmentum habet Timoclis servatum:
Stobaeo Flor. 96. 22:

πολλοὺς γὰρ ἐνίοθ' ἡ πενία βιάζεται
ἀνάξι' αὐτῶν ἔργα παρὰ φύσιν ποιεῖν.

Absonum est adverbium ἐνίοτε in hac sententia et leni muta-
tione habebimus:

πολλοὺς γὰρ ἴς' ὅτι ἡ πενία βιάζεται,

sicuti Mnesimachus dixit p. 577:

ἄρ' οἶσθ' ὅτι ἡ πρὸς ἄνδρας ἔς' ἰσοι μάχη;

ubi malim ἔσαι. Eiusdem autem Timoclis illa sunt p. 612:

ὅστις φοβεῖται τὸν πατέρα κατ' ἄρχεται,
οὗτος πολίτης ἀγαθὸς ἔσαι κατὰ λόγον
καὶ τοὺς πολεμίους δυνάμενος κακῶς ποιεῖν.

Dicitur hoc, nisi fallor, κατὰ τρόπον, i. e. ὁρθῶς. Cf. Cobet.
in Mnem. IV p. 271.

Fabula fuit Xenarchi *Δίδυμοι* inscripta, ex qua fragmentum Athenaeus servavit XV p. 693 B. Veram scripturam ex Veneto libro primus Cobetus protulit post Orat. Inaugur. p. 105:

ὥς ὑπό τι νυσάζειν γε καὐτὸς ἄρχομαι·
 ἢ τὰγα τοῦ γὰρ δαίμονος συνέσεισέ με
 ἄκρατος ἐκποθεῖσα φιάλη παντελῶς.

Et de his quidem versibus quomodo scribi debeant, non dubitatur; sed continuo sequuntur duo:

ἢ τοῦ δὲ σωτῆρος Διὸς τάχιστα γε
 ἀπώλεσεν αὐτήν καὶ κατεπόντωσέν μ' ὄρᾳς.

Primum illud apertum est, de quo Meinekius nihil adnotavit, colloquium hoc esse fratrum illorum *διδύμων* post strenuam computationem. Prior, uti vides, tribus versibus usus est, quibus alter respondet duobus. Sed hoc quoque perspicuum est lectionem vitiis obscurari: quid enim est *τάχιστα γε* et quid est *αὐτήν* et quam insuave *κατεπόντωσέν μ' ὄρᾳς*! Coniecit Canterus *ναύτην* quod speciosum est, ut omnia Canteri, sed simul intelligimus, quam prudentes et cautos nos esse deceat, quum animadvertamus doctissimos editores deceptos fuisse correctione eleganti quidem sed eadem falsa, nam importuna est verborum traiectio neque id quod est *ναύτην* divelli potest a pronomine, ad quod refertur. Qui vino somnoque sepulti sunt, solent cum naufragis comparari, qua de re Meinekius laudavit doctas observationes Naekii ad Choerilum p. 165. *Ζεὺς σωτὴρ* potatorem non servavit, sed fluctibus mersit: *κατεπόντωσεν*. Quid jam latet sub *αὐτήν*? Adverbium, uti arbitror, quod respondet adverbio *παντελῶς* quo frater usus erat. Nihil nimodum desiderabo, si locus ita legetur:

ἢ τοῦ δὲ σωτῆρος Διὸς τάχιστα με
 ἀπώλεσ' ἄρδην καὶ κατεπόντωσ' ὡς ὄρᾳς.

Nunc mihi videor intelligere quid Xenarchus dicat. Ex eadem fabula unum praeterea fragmentum servatum est, Athen. X p. 126 B., quod ad eiusdem computationis *initium* referendum est habueratque adeo ab Meinekio primo loco poni:

πίμπλη σὺ μὲν ἐμοὶ, σοὶ δ' ἐγὼ δώσω πιεῖν·
 ἀμυγδαλῇ μὲν παιζέτω πρὸς ἀμυγδαλῇν.

Atque sic factum est, ut dum nimium indulgerent genio, iniperent *νυσάζειν*. Unum superest, quod me male habet, ad-

verbum *τάχιστα*. Quod scribit Philochorus Athen. II p. 38 D, id omnium testimonio confirmatur. Bacchus, inquit, *θετὸν ἔθετο προσφέρεισθαι μετὰ τὰ σῖτα ἄκρατον μόνον ὅσον γεύσασθαι δείγμα τῆς δυνάμεώς τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ*, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη κεκραμένον ὅποσον ἕκαστος βούλεται, *προσεπιλέγειν δὲ τούτῳ τὸ τῷ Διδι σωτῆρος ὄνομα*. Alia e Philochoro Boethus descripsit, quae ad nos pervenerunt in Scholiis ad Platonem, quod vide apud Photium in v. *τρίτου κρατῆρος*. Nimirum *τὰς τρίτας σπονδὰς καὶ τὸν τρίτον κρατῆρα ἐκίρνων τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι*, Schol. Plat. Charmid. 167 A. Itaque molestum est adverbium *τάχιστα* et sponte ferimur ad conjecturam *κάκιστά με* vel, quod fortasse praestat, *κάκισ' ἐμέ*. Prorsus idem vitium commissum fuit Aesch. Prom. 959.

Duo supersunt in tertio Meinekii volumine, quae breviter indicabo. Pg. 623 Xenarchus dixisse fertur:

μὰ τὸν Διόνυσον ὃν σὺ κάπτεις ἴσον ἴσῳ.

Vinum opinor non *κάπτεται*, sed *λάπτεται* et *λάπτεις* scilicet bibam. Athenaeus autem XIV p. 635 A, Meinekii est pg. 620, ita scribit: *Θεόφιλος δὲ ὁ κωμωδιοποιὸς ἐν Νεοπτολέμῳ καὶ τὸ πρῶτον μαγάδι διαψάλλειν μαγαδίζειν λέγει*. Imo requiritur simpliciter verbum *ψάλλειν*.

(Continuabitur).

GALENUS.

Tom. V. pag. 878 deridens athletas scribit: *ἀλλ' οὐκ ἐν ταῖς ἈΠΟπάτοις εἰκός, ἐν οἷς διημέρευον, ἀγχινοῖαν φύεσθαι. καὶ μὴ παρὰ ταῦτ' οὐδὲν ἄλλο πρότερον ἔπραττον· ὅλον γὰρ ἐν ἡμέρᾳ αὐτῶν τὸν βίον ἐν ταύτῃ τῇ περιόδῳ συσρεφόμενον ἢ ἐσθιόντων ἢ πινόντων ἢ κοιμωμένων ἢ ἈΠΟπατούντων ἢ καλινδουμένων ὅς κόνει τε καὶ πηλῷ*. Dabisne mihi ΠΕΡΙπάτοις et ΠΕΡΙπατούντων a Galeno scriptum esse?

C. G. C.

DE LOCIS NONNULLIS

APUD ANTIPHONTEM.

ANTIPHONTIS ORATIONES edidit VICTOR IERNSTEDT.

Petropoli 1880.

Eiusdem OBSERVATIONES ANTIPHONTEAE.

Tirées du „Journal du Ministère de l'instruction publique” (St. Pétersbourg Juillet 1878).

In dulci feriarum Paschalium otio affertur mihi Petropoli
lex hoc iucundissimum viri doctissimi VICTORIS IERNSTEDT
ius, cui primum ago gratias, deinde observationes quasdam
iphontes ei ἀντίδωρον mittere animus est, subnatas mihi
m in egregia ipsius editione Antiphontis Orationes qua
ma potui diligentia et cura saepius relegissem.

Quod Editor ab eo „*qui artem criticam facere velit*” ante om-
postulat, „*ut libros mss. circumspiciat eorumque rationes accu-
ssime perquirat et investiget*” id ipse egregie praestitit
cum pulvisculo collegit omnia et ordine disposuit, quibus
is interpretatio et emendatio Antiphontis tamquam stabili
damento nititur. Deinde Criticorum certas emendationes
probabiles coniecturas sedulo undique conquisivit, quibus
s non paucas adiecit, et sic Oratorum Atticorum amato-
is novum comparavit instrumentum, quo melius et utilius
iparari non posse existimo.

Ag. Steph. 112. 7. πρὸς τίνες οὖν ἔλθῃ τις βοηθοὺς ἢ ποῖ
καταφυγὴν ποιήσεται ἄλλοθι ἢ πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸ δίκαιον;
ecum est ποῖ ἄλλοθι pro ἄλλοτε. Veteres non aliter dice-

bant quam ποῖ ἄλλοσε, ποῦ ἄλλοθι, et ἄλλοσέ ποι, ἄλλοθί του, sed quia Graeculi vitiosa sua συνηθεία dicebant ποῦ ἄπει; et similia sexcenta (Phrynichus Lobeck. pag. 43), has maculas passim Veterum scriptis affricuerunt. Exemplorum plena sunt omnia. In Aristophanis *Equitt.* vs. 1032.

ἐξέδεταί σου τοῦψον ὅταν σύ ΠΟΙ ἄλλοσε χάσκης.

in Ravennate libro est ὅταν σύ που ἄλλοσε, quod perinde mendosum est atque ποῖ ἄλλοθι apud Antiphontem.

Quod scribit doctissimus Editor in Praefatione pag. XXXIX: „in formis verborum operam dedi ut haec eloquentiae Atticae antiquissimae monumenta, quoad eius fieri posset, suae aetatis speciem recuperarent.” id in multis diligenter fecit sed non spernendum nobis spicilegium reliquit.

Primum multis locis consuetam Atticis et necessariam elisionem aut crasin neglexit a scribis omnium librorum obscuram solitam. Vel sola auris admonet vitiosa esse εὖ οἶδα ὅτι, οὐκ οἶδα ὅπως, παρὰ Ἀθηναίους, ὀλίγα ἄττα, πολλά ἄττα et similia his sexcenta. Optime hoc senties si verba oratorum alta voce legere aut etiam, quasi ipse diceres, agere consueveris, id quod discipulis meis sedulo inculcare et exemplo praeire soleo. In hoc tam rapido verborum flumine molestae vocales veluti sua sponte excidunt, quod nisi fiat hiulca oratio inepte te relinquit hiantem. Itaque Antiphonti reddendum saepius οἷς ἤκεις ἐχρῆν, ὑφ' ὧν ἤκεις ἐχρῆν, ubi Editor ἤκειςA intactum reliquit. Reponendum est καλός τε καὶ αἰγαθός, nemo enim καὶ αἰγαθός in ea re dicebat. Aelius Dionysius apud Photium v. καλὸς καὶ αἰγαθός λέγεται κατὰ συναλοιφήν, οὐχὶ καλὸς καὶ αἰγαθός.

Reponendum est καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀπήλλακτ' ἄν, pro ἀπῆλλακτο ἄν. Semper enim sequente ἄν potentiali omittitur I in optativis λέγοιμ' ἄν, εἵποιμ' ἄν, πειθήσαιμ' ἄν, et O in imperfecto et plusquamperfecto et optativis ἐξήρπας' ἄν, γένοιτ' ἄν, similibusque omnibus.

Recte Editor imperfectum ἦ (παρῇ) eram ex longo exilio reduxit, recte in plusquamperfectis ἤδη scripsit et ξυνῆδη, etiam ἤδησθα, sed in tertia persona — Εἰ dedit ante vocalem 112. 21: εὖ ἤδ' Εἰ ὅτι pro ἤδ' εἰν, 113. 28: οὐπω γὰρ ἤδ' Εἰ ὑπὸ τῆς μητρὸς ἐξαπατωμένη pro ἤδ' εἰν et aliis locis.

Recte Antiphonti reddidit Φονῆς pro Φονεῖς, ἐπιμέλεσθαι pro ἐπιμελεῖσθαι, εἶμεν et εἶεν pro εἶημεν et εἶησαν, in quibus omnibus stabilis et constans veterum Atticorum dicendi consuetudo Graeculis vitatur. Nemo eorum dicebat Φονεῖς, ἱππεῖς, βασιλεῖς, sed βασιλῆς, ἱππῆς, Φονῆς et in accusativo Φονέας, βασιλέας sine ulla exceptione. Horum pleraque in libris nostris depravata leguntur, sed quis hodie in talibus curat Codicum auctoritatem? Optime igitur Editor neque τολμήσαιεν tulit neque δεδειπνήκεισαν.

Quod dedit δωρειάν pro δωρεάν ex veteribus inscriptionibus sumptum esse suspicor ¹⁾).

Pag. 112. 7: θαυμάζω δ' ἔγωγε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἦντινά ποτε νόμην ἔχων ἀντίδικος καθέσσηκε πρὸς ἐμὲ καὶ εἰ νομίζει τοῦτο εὐσεβείαν εἶναι τὸ τὴν μητέρα μὴ προδοῦναι, ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι πολὺ ἀνοσιώτερον εἶναι ἀφείναι τοῦ τεθνεῶτος τὴν τιμωρίαν. ἄλλως ε καὶ τοῦ μὲν ἐκ προβουλήs ἀκουσίως ἀποθανόντος, τῆs δὲ ἐκούσιως ἐκ προνοίας ἀποκτεινάσης. Quia Graecum non est τοῦτο εὐσεβείαν εἶναι νομίζω sed τὰύτην, exemta literula restituebam in *Miscell. Crit.* pag. 556) εἰ νομίζει τοῦτο εὐσεβεῖν εἶναι, ut apud Demosthenem pag. 564. 8: εἰ τὸ τὰ τοιαῦτα λέγειν τοῦτ' εἰ λειτουργεῖν. et pag. 761. 20: οὐ γὰρ τὸ τὰ τούτων — κατατιθέναι τοῦθ' ἡγήσω δεινὰ πάσχειν εἶναι. et apud Aristophanem in *Nubibus* vs. 1411:

οὐ καὶ μὲ σοὶ δίκαιόν ἐς' ἀντευνοεῖν ὁμοίως
τύπτοντ', ἐπειδὴ περ τόδ' ἐστὶν εὐνοεῖν τὸ τύπτειν.

Ad eundem plane modum dictum est: εἰ νομίζει τοῦτο εὐσεβεῖν εἶναι τὸ τὴν μητέρα μὴ προδοῦναι.

Sed multo etiam gravior labes, ut Editor acute perspexit, illa verba maculavit. Audi ipsius verba (*Observ.* pag. 2): *quamvis impie faceret actoris frater — tamen illud quidem magnopere mirandum non erat nec prudenter exprobratur adversario quod matrem filius deserere volebat. accedit quod actor ipse cum dicit πολὺ ἀνοσιώτερον εἶναι ἀφείναι τοῦ τεθνεῶτος τὴν τιμωρίαν aperte fatetur ἀνόσιον εἶναι τὴν μητέρα προδοῦναι.* Réctissime haec

1) Recte me id suspicatum esse video in utilissimo libello HERWERDENI „*Lapidum e dialecto Attica testimonia*” pag. 10 sq.

disputata sunt sed non tam facili negotio, ut Editor opinatur, difficultas tollitur. Sententia verborum aperta est. Actoris frater impiū et nefarium facinus esse putabat matrem suam in capitis periculo destituere; reponit frater: *ego vero existimo multo magis nefarium et impium facinus esse patris crudeliter occisi necem non persequi*. Quo igitur pacto constituendus locus est ut hanc ipsam sententiam apte enunciata[m] contineat? Nempe sic: εἰ νομίζει τοῦτο Ἀσεβεῖν εἶναι τὸ τὴν μητέρα [μὴ] προδοῦναι. Actoris frater dicit: ἀσεβές ἐστι τὸ προδοῦναι τὴν μητέρα. reponit alter: πολὺ δ' ἀνοσιώτερον (idem quod ἀσεβέστερον) τὸ ἀφείναι τοῦ τεθνεῶτος τὴν τιμωρίαν. Addit Editor: „*praeterea suspectum habeo τοῦ τεθνεῶτος, quoniam propter oppositum τὴν μητέρα requiritur τοῦ πατρὸς.*” Plane assentior sed sunt haec coniungenda in unum: ἀφείναι (τοῦ πατρὸς) τοῦ τεθνεῶτος τὴν τιμωρίαν. Flebiliter sic opponitur „*patris mei qui occisus est.*” cf. pag. 114. 1: ἐγὼ δ' ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τοῦ τεθνεῶτος αἰτοῦμαι.

Reliquum est ut indagemus quo pacto vera lectio hanc labem conceperit. Scribuntur in Codicibus α et ευ ductu tam simili ut oculis discerni nequeant et utrum α an ευ legendum sit α Graecitatis usu aut cuiusque loci ratione sit colligendum. Inspecto mihi aliquis in Bastii *Commentatione Palaeographica* Tabulam I. 5. ubi βασιλεύων ita scriptum est ut tibi βασιλάων videre videaris. Hinc factum est ut confundantur passim εὐθαρσής — ἀθαρσής, εὐθάνατος — ἀθάνατος, εὐσεβής εὐσέβεια εὐσεβεῖν — ἀσεβής ἀσέβεια ἀσεβεῖν similiaque magno numero.

Itaque quum ἀσεβεῖν solemni errore in εὐσεβεῖν esset conversum addidit de suo nescio quis μή, ne plane absurda esset loci sententia.

Pag. 112, 12: καὶ οὐ τοῦτό γ' ἐρεῖ ὡς εὖ οἶδεν ὅτι [γ'] ὥς ἀπέκτεινεν ἢ μήτηρ αὐτοῦ τὸν πατέρα τὸν ἡμέτερον. Farcilla expellendum γ' ineptissime interpositum et sensu cassum. Praeterea correxerim: καί τοι οὐ τοῦτό γ' ἐρεῖ, ut Veteribus mos est dicere καί τοι — γε, καὶ μὴν — γε, ἀλλ' οὖν — γε, in quibus saepe librarii peccant, et apud poëtas iugulato metro. In Sophoclis *Oedip. Tyr.* vs. 987 in archetypo Mediceo est:

καὶ μὴν μέγας ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.

cui Porson reddidit μέγας Γ' ὀφθαλμός, ut vs. 1005:

καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.

et alibi passim.

Pag. 112. 24: τοῦτο μὲν γὰρ ἠθέλησα [μὲν] τὰ τούτων ἀνδρά-
γεδα βασανίσαι. Expungendum est μὲν, cui voculae nullus
hic locus est et quae addita verborum compositionem corrumpit.
Instituerat dicere, ut solet, τοῦτο μὲν — τοῦτο δέ sed multis
verbis interpositis in secunda sententiae parte orationem variavit.
repetit eadem in vicinia: ἐγὼ γάρ εἰμι τοῦτο μὲν ὃ ἐθέλων αὐτὸς
βασανισῆς γενέσθαι, τοῦτο δὲ τούτους αὐτοὺς κελεύων βασανίσαι
ἐντ' ἐμοῦ.

Pag. 112. 32: καὶ αὐτό μοι τοῦτο τεκμήριον δίκαιον ἔσαι ὅτι
ῥῥῶς καὶ δικαίως μετέρχομαι τὸν φονέα τοῦ πατρός. Felicissime
hunc locum expedivit Editor pro ἔσαι reponens ΓΕΝέσθαι, ap-
posite comparans locum simillimum VI. 27: ἐμοὶ δήπου δίκαιον
κατὰ τούτων τὸ αὐτὸ τοῦτο τεκμήριον γενέσθαι ὅτι οὐκ ἀληθὴς ἦν
ἡ αἰτία.

Pag. 112. 39: εἴπερ ἐμοῦ Θέλοντος ἔλεγχον λαβεῖν τοῦ πράγ-
ματος αὐτοῖς μὴ Ἠθέλησαν δοῦναι. Lege ἐμοῦ Ἐθέλοντος. Athe-
nensium vetus lingua popularis, qua Comici utuntur et Ora-
tores, habet verbum ἐθέλω, non θέλω. Itaque constanter dicebant
ἰθελον, ἠθέλησα, nonnumquam ἠθέληκα. Forma brevior est in
proverbiis quibusdam et sententiis θεοῦ θέλοντος, ἦν θεὸς θέλη,
et apud ipsum Antiphontem pag. 113. 24. ἐὰν — οἱ θεοὶ θέ-
ωσιν. Reliquis autem locis formae ex ἐθέλω natae restituendae
sunt: ἐγὼ γάρ εἰμι — ὃ Ἐθέλων, τούτων Ἐθελόντων διδόναι,
et sic in caeteris.

Pag. 112. 41: ὑμᾶς μὲν ζητοῦσιν αἰτεῖσθαι ὅπως αὐτῶν μὴ
καταψηφίεσθε. Libri καταψηφίσεσθε, quod tralaticium men-
tum est pro καταψηφιεῖσθε. Ὅπως et ὅπως μὴ componuntur
cum aoristo coniunctivi in iis verbis quae habent aoristum
secundum, in caeteris cum futuro indicativi, ut ad Thucydidem
saepius ostendimus. Perinde bene dicitur ὅπως (ὅπως μὴ) δῶ-
ρίκην et ὅπως δώσει, ὅπως δίκην λάβω et λήψομαι, sed ὅπως μὴ
ποιήσωμεν vel ποιήσητε pro ποιήσομεν, ποιήσετε soloeca sunt.

Exortus est nuperrime vir egregie doctus VAN HERWERI qui in *Lapidum de dialecto Attica testimoniis* pag. 74 contra sententiam tueretur. Repererat in Attico monumento: ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς στρατηγούς — ὅπως Ἀρύββας καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ (κομί)CΩΝΤΑΙ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρώαν „ex quo loco quit, simul manifesto apparet vanam esse quorundam opinionem ὅπως non admittere coniunctivum Aoristi primi activi et π. Non tam facile haec causa obtineri potest. In tanto Inscriptum Atticarum numero una est atque unica eaque mea scripta, ubi ὅπως cum coniunctivo Aoristi primi compos videmus (*Inscriptt. Atticae* II. 115). In lapide est: ἐπιμελεῖσθαι δὲ Ἀρύββου ὅπως ἈΜΜηδὲν ἀδικῆται — ἐάν τις ἄλλος τυγχάνει — ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἂν προσέδου τυγχάνει — μελεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς στρατηγούς οἱ ἂν στρατηγῶσι ὅπως Ἀρύββας καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ κομίσωνται τὴν ἀρχὴν τὴν πατρώαν. Primum fere est in Inscriptionibus tam antiquis quam recentioris aetatis ἐπιμέλεσθαι (minus antiquae ἐπιμελεῖσθαι) ὅπως ἈΝ hoc ipsa bis recte legitur: ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἈΜΜηδὲν ἀδικῆται et ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἈΝ προσέδου τυγχάνει, sic tertium quod dixerat ἐπιμελεῖσθαι ὅπως ἈΝ Ἀρύββας καὶ οἱ παῖδες κομίσωνται τὴν ἀρχὴν τὴν πατρώαν ¹⁾. Quis melius quam Herwerdenus novit quanta sit in talibus τῶν σηλοκόπων socordia.

Omnino quamquam in corpore Inscriptionum Atticarum subsidium habemus et adiuumentum ad dialectum Atticum melius cognoscendam et ad scripta Atheniensium vetustis erroribus et erroribus liberanda, tamen in ea quoque re servari praeclearum illud μηδὲν ἄγαν et cavendum ne nubem pro luce amplectamur et lectiones vitiosas, quia in uno alteroque monumento reperiuntur, statim probas et veras esse credimus inepti.

Quoniam οἱ γραμματεῖς, qui decreta concipiebant, non omnes eruditi, sed complures eorum ἀπαιδευτοὶ τινες καὶ ἄμα non est mirandum Monumenta quaedam, etiam perantiqua vitiis scatere, quibus accedunt errores novi, quos lapicida incuria fudit. Ostendam in uno I. 168. p. 77. ubi legitur

1) Sic in Inscriptione, quam profert Herwerden pag. 41: τὴν μάχην τὴν γενομένην dubium non est quin verum sit: τὴν ἘΝ Ἰψῇ γενομένην. II. 314.

ΑΙΓΕΙΔΟΣ pro Αίγηϊδος. vs. 5. ΤΗΙ βουλεί, vs. 11. τεινυλει, vs. 9 et 32. Κιτιεῖς, vs. 20. Κιτιείων, vs. 39. Κιτιέων, i. 9 et 20. ἰδρύσΕΙως, vs. 16. ξυΝβάλλεσθαι, vs. 23. ὅ τι ἂν ὑπὸ δοκΕΙ ἄριστον εἶναι, vs. 30. ΛυκΟργος, vs. 32. ἔΝποροι, intra vs 38. ἐΜπόροις vs. 35 et 39. ἔΝκτησιν. „*quales formas ut Herwerdeni verbis utar pag. 19) nec Thucydidem nec Xenophontem neque alium quemquam scriptorem Atticum pro suis agnitarum fuisse habeo persuasissimum.*”

Si quid dabitur otii ad hanc quaestionem revertar.

Pag. 113. 1: ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες, ἔγωγ' εὖ οἶδα, ἀλλὰ ἀφ' ἑστέ. In optimo omnium Codice servata est verissima scriptura et manus Antiphontis: ἀλλ' οὐχ ὑμεῖς ΓΕ, ὧ ἄνδρες, quae etiamsi non esset in libro reperta ex dicendi consuetudine reperiri potuisset. Ut enim vetantis est μὴ σύ γε et οὐχ ὑμεῖς γε dicere, sic acriter negantis est οὐ σύ γε et οὐχ ὑμεῖς γε. Quod quum Editor non commode recordaretur additum γε abiicit addens particula γε „*nullam saepius temere inculcari.*” quod hoc quidem loco factum non est.

Μὴ σύ γε legitur in Euripidis *Phoenissis* vs. 534:

τί τῆς κακίης δαιμόνων ἐφίεσαι

Φιλοτιμίας, παῖ; μὴ σύ γε.

ibi magnam exemplorum copiam expromit Valckenarius. Apud ipsum Antiphontem legitur pag. 139 cap. 86: μὴ ὑμεῖς γε, ὧ ἄνδρες, ἀλλὰ δότε τι καὶ τῷ χρόνῳ.

Pag. 113. 3: ἦν αὐτῷ παλλακή, ἣν [ὁ Φιλόνεως] ἐπὶ πορνείον ἔμελλε κατασησΑΙ. ταύτην οὖν [πυθομένη] ἡ μήτηρ τοῦ ἀδελφοῦ ἐποίησατο φίλην. αἰσθομένη δ' ὅτι ἀδικεῖσθαι ἔμελλεν ὑπὸ τοῦ Φιλόνεω μεταπέμπεται. Primum expunge ὁ Φιλόνεως pueriliter additum, ut scribarum mos est. Quae praecedunt omnia de eo scripta sunt et ἦν αὐτῷ παλλακή est ἦν τῷ Φιλόνεῳ παλλακή. Itaque nunc legitur: ἦν τῷ Φιλόνεῳ παλλακή, ἣν ὁ Φιλόνεως ἐπὶ πορνείον ἔμελλε κατασησΑΙ.

Deinde recipienda erat in textum Reiskii emendatio ἔμελλε κατασησΕΙΝ. Boni scriptores promiscue usurpant μέλλω καθίστασθαι et μέλλω κατασησεῖν, aoristo non utuntur. Qui libros *Isa.* multos triverunt sexcenties verba in — CΕΙΝ et — CAI

exeuntia stulte inter se permutata viderunt. Indicabo unum. apud Antiphontem pag. 137. cap. 72: μέγα τοι ἡμέρα παρ' ἡμέραν γιγνομένη γνώμην ἐξ ἀρχῆς μεταστήCEIN καὶ τὴν ἀλήθειαν ETP EIN. Sic libri: Stephanus emendavit μεταστῆCAI.

In sqq. πυθομένη expulit Dobree: rectissime ille quidem nam absurde interponitur et nihil facit ad rem et sententiam pervertit. Poterat perinde bene μῆνιν ἄειδε θεά interponi. Sed unde tandem natum esse dicamus? Videor mihi id reperisse: Antiphon dederat: πυθομένη δ' ὅτι ἀδικεῖσθαι ἔμελλεν ὑπὸ τῷ Φιλόνεω μεταπέμπεται, et errore scribae pro ΠΥθομένη substitutum est ΑΙCθομένη, tum animadverso errore adscriptum de more in margine πυθομένη in alienam sedem irrepsit. Facile est autem constituere utra scriptura sit potior: ἤσθετο enim est *sensit*, *animadvertit*, *suboluit ei aliquid*, ἐπύθετο est *audivit*, ex sermonibus viri an Philonei *cognovit*, idque ipsum rei naturam requirit.

Pag. 113. 11: καὶ ἡ ὑπέσχετο ὡς τάχις αἰμαί. Est haec Blassii παραδιόρθωσις pro ὑπέσχετο τάχις αἰμαί, quod revocandum est. Ὡς τάχις quam potuit celerrime a loci sententia abhorret.

Pag. 113. 18: τῆς Κλυταιμνήσρας τῆς τούτου μητρὸς (ταῖς) ὑποθήκαις ἅμα διακονοῦσαν. Revocandam esse censeo lectionem Bekkeri: ΤΑΙC Κλυταιμνήσρας τῆς τούτου μητρὸς ὑποθήκαις. Odioso nomine mulierem, quae maritum veneno sustulerat, appellavit Clytaemnestram, ut Caelius Clodiam ob eandem causam *quadrantariam Clytaemnestram* dixit apud Quintilianum VIII. 6. 53.

Pag. 113. 25: ἡ δὲ παλλακὴ — τὴν σπονδὴν ἅμα ἐγχεύουσα — ἐνέχει τὸ φάρμακον. Pro imperfecto aoristus requiritur ἐνέχεε, ut post pauca recte editur: τῷ δὲ πατρὶ τῷ ἡμετέρῳ ἔλασσαν ἐνέχεε pro scriptura librorum omnium ἐνέχει.

Deinde in textum receptam oportuit Hirschigii correctionem οἰομένη δεξιὸν (τι) Ποιεῖν, quia neque in tali re τι omitti potest et cur interciderit manifestum est. Theophrastus *Charact.* XIX. καὶ σπενδόντων ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον καὶ γελάσαι ὡς τε

ἰσιόν τι πεποιηκώς, sed dixerat philosophorum elegantissimus
 Ἰπὲρ ἀσεῖόν τι πεποιηκώς.

Pag. 113. 32: ἀνθ' ὧν ἡ μὲν διακονήσασα καὶ χειρουργήσασα
 χεὶ τὰ ἐπίχειρα ὧν ἀξία ἦν, [οὐδὲν αἰτία οὖσα] τῷ γὰρ δημο-
 ονίῳ τροχισθεῖσα παρεδόθη, ἡ δὲ αἰτία τε [ἤδη] καὶ ἐνθυμηθεῖσα
 ξει, ἐὰν ὑμεῖς τε καὶ οἱ θεοὶ θέλωσιν. Editor de Blassii infelici
 coniectura καὶ χειρουργήσασα transposuit post διακονήσασα quum
 a libris recte post ἐνθυμηθεῖσα esset collocatum. Concubina
 nim nil nisi venenum in vinum infudit iisque venenatam po-
 tionem bibendam dedit, quod est διακονεῖν. Uxor et dandi
 eneni consilium cepit (ἐνθυμήθη) idque suis manibus ipsa pa-
 ravit (ἐχειρούργησεν).

Deinde scribe ἔχει τὰ πείχειρα ὧν ἀξία ἦν, τῷ γὰρ δημο-
 ονίῳ τροχισθεῖσα παρεδόθη deletis verbis ineptissimis οὐδὲν αἰτία
 ἴσα, quae et pugnant cum Oratoris sententia et arctissime
 coniuncta permoleste dirimunt.

Praeterea expunge ἤδη, quae notio prorsus ab hoc loco aliena
 est. Sic omnia optime procedunt: ἡ μὲν διακονήσασα ἔχει τὰ-
 πείχειρα ὧν ἀξία ἦν, ἡ δ' αἰτία ἔξει.

Pag. 113. 40: δεήσεται ἀθέμιτα [καὶ ἀνόσια] καὶ ἀτέλεστα καὶ
 ἡκιστα καὶ θεοῖς καὶ ὑμῖν. Optimus liber καὶ ἀνόσια omittit,
 recte ut equidem opinor. Nihil enim interest inter θέμις et
 ἰα, sed ἀθέμιτα habet τὸ ἀρχαιοπινές, quod amat Antiphon,
 νόσια pervulgatum vocabulum est.

Post pauca legitur: ὑμεῖς — δ' ἐς ἐβοηθοὶ — τῶν ἐκ προνοίας
 ποθησκόντων καὶ ταῦτα ὑφ' ὧν ἡκισ' ἐχρῆν [αὐτοὺς ἀποθνήσκειν].
 Praeculus in tritissima locutione certam et perpetuam ellipsin
 rigidissime explevit. Quid notius est in tali re quam ὑφ' ὧν
 κισ' ἐχρῆν et apud Romanos unde minime oportuit? Paulo ante
 recte legitur: ἀθέως — ὑφ' ὧν ἡκισ' ἐχρῆν τὸν βίον ἐκλιπών.

Pag. 114. 2: ὑμεῖς δὲ ὅπως διδῶσι δίκην οἱ ἀδικοῦντες τούτου
 ἕκα καὶ δικασαὶ ἐγένεσθε καὶ ἐκλήθητε. Haereo in ἐκλήθητε,
 quod de iudiciis inauditum est: testes καλοῦνται (citantur) non
 iudices. Fortasse una syllaba periit et verum est καὶ ἐκληΡΩ-

θητε, quia fiebat ante iudicium iudicum *sortitio*, qui sorte ducti sessum ibant.

Pag. 114. 10: ἀξιῶ ὥσπερ καὶ κεῖνον — αὕτη ἀπώλεσεν οὕτω καὶ αὐτὴν [ταύτην] ἀπολέσθαι ὑπὸ τε ὑμῶν καὶ τοῦ δικαίου. Hirschigio obtemperatum oportuit ταύτην delere iubenti. Post pauca Antiphon, qui eadem iterare solet, ita dixit: ὥσπερ ἐκεῖνον αὕτη — ἀπώλεσεν οὕτω καὶ αὐτὴ ὑφ' ὑμῶν καὶ τοῦ δικαίου ἀπολομένη — τῆς δικαιοτάτης ἂν τύχοι τιμωρίας.

Pag. 114. 25: οὐ γὰρ δήπου μαρτύρων γ' ἐναντίον οἱ ἐπιβουλεύοντες τοὺς θανάτους τοῖς πέλας μηχανῶνταιί τε καὶ παρασκευάζουσιν, ἀλλ' ὥς μάλιστα δύνανται λαθραιότατα καὶ ὥς ἀνθρώπων μηδέναι εἰδέναι. Mendosum est λαθραιότατα. Ex ipsa rei natura ὥς μάλιστα cum *positivo* coniungitur, non cum superlativo et λάθρα dicebant Attici, non λαθραίως. Itaque emendandum esse censeo: ὥς μάλιστα δύνανται λάθραΙ.

Λαθραῖος tragicum sonat. Lepidissime Eubulus (apud Athen. pag. 568. f.) Tragicorum pompam παρωδῶν dixit:

καὶ μὴ λαθραίαν κύπριν αἰσχίστην νόσον
πασῶν διώκειν ὕβρεος οὐ πόθου χάριν.

Idem genus mendii, quod est in ὥς μάλιστα λαθραιότατα eximendum est ex Platonis *Protagora* pag. 349 d: εὐρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν — ἀνδρείοτατοί τε δὲ διαφερόντως, imo vero ἀνδρείοι τε δέ. Ex ipsa rei natura διαφερόντως quoque requirit positivum. Plato *de Legibus* pag. 642 c: τὸ ὑπὸ πολλῶν λεγόμενον ὥς ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι.

Pag. 114. 27: οἱ δ' ἐπιβουλευόμενοι οὐδὲν ἴσασιν πρὶν γ' ἢ ἢ ἐν αὐτῷ ὥσι τῷ κακῷ. In optimo Codice post οὐδὲν „*duae litterae erasae, non πω.*” Suspicio olim scriptum fuisse: οὐδὲν τι ἴσασιν.

Quae sequuntur Tetralogiae plenae pravi et vitiosi acuminis non sunt ad meum palatum. Itaque

ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς σοφίσματα
transeo ad orationem περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου.

Pag. 129. 25: ἐβουλόμην μὲν τὴν δύναμιν τοῦ λέγειν — ἐξ ἴσου μοι καθεστάναι τῇ συμφορᾷ. Ut sexcenties alibi periit etiam hic necessaria vocula: ἐβουλόμην μὲν ἄΝ. *vellem*, non *volebam*. Lepide admodum Comicus incertus (Aristophanes, ut videtur) apud Meinek. F. C. IV. pag. 650:

βδελυρὸν μὲν οὖν τὸ πρᾶγμα κοῦκ ἂν ἐβουλόμην
λαχεῖν, ἐπειδὴ δ' ἔλαχον οὐκ ἂν ἐβουλόμην.

Quid intersit inter ἐβουλόμην ἂν et βουλοίμην ἂν infra ostendam.

Pag. 130. 4: ἅπαντα γὰρ τὰ ἐν ἀδῆλῳ ἔτ' ὄντα ἐπὶ τῇ τύχῃ μᾶλλον ἄΝΑκειῖσθαι ἢ τῇ προνοίᾳ. Mendose adhaesit praepositio et μᾶλλον Κεῖσθαι rescribendum. Quemadmodum enim dicitur τίθισθαι sive ποιεῖσθαι τι ἐπὶ τινι, sic in perfecto passivi dicendum πάντα ἐπὶ τῇ τύχῃ κεῖται, non ἀνάκειται.

Pag. 130. 43: καίτοι ἐμοὶ εἰ μηδὲν διέφερε σέρεσθαι τῇσδε τῆς πόλεως ἴσον ἢν μοι καὶ προσκληθέντι μὴ ἐλθεῖν ἀλλ' ἐρήμην ὀφλεῖν, τοῦτο δὲ ἀπολογησαμένῳ τὴν προτέραν ἐξεῖναι ἐξελθεῖν. Verba male a scribis habita sententia duce in hunc modum constituenda esse videntur: καίτοι ἐμοὶ εἰ μηδὲν διέφερε σέρεσθαι τῆς δὲ τῆς πόλεως ἐξῆν τοῦτο μὲν προσκληθέντι μὴ ἐλθεῖν — τοῦτο δὲ ἀπολογησαμένῳ τὴν προτέραν ἐξελθεῖν deletο ἐξεῖναι.

Pag. 131. 18: ὥςτε μηδὲν μοι ἐνθάδε [μηδὲ] πλέον εἶναι μηδ' ἀποφυγόντι, ἀλλ' ἐξεῖναι σοι λέγειν ὅτι κακοῦργος ἀπέφυγον ἀλλ' οὐ τοῦ φόνου τὴν δίκην. Vitium haec concepisse arguit inepte additum μηδέ, quod Reiske expungebat. Melius esse arbitror verba sic disponere: ὥςτε μηδ' ἀποφυγόντι μοι μηδὲν πλέον εἶναι ἔλλ' ἐξεῖναι σοι λέγειν κτέ. Praeterea absurdum est κακοῦργος ἀπέφυγον. Vera lectio a Reiskio reperta spernitur: κακούργιας ἀπέφυγον. Quemadmodum enim dicitur ξενίας φεύγω et sim. eodem modo dicebant ξενίας ἀπέφυγον aut ἑάλων.

Pag. 131. 21: καίτοι πῶς ἂν εἴη τούτων δεινότερα μηχανήματα ἢ ὑμῖν μὲν ἅπαξ τουτουσὶ πείσασσι κατείργασαι ἃ βούλεσθε, ἐμοὶ ἔ[ἅπαξ] ἀποφυγόντι ὁ αὐτὸς κίνδυνος ὑπολείπεται; Qui hunc locum diligenter expenderit sentiet repetitum ἅπαξ spurium esse et tollendum.

Continuo sequitur: ἔτι δὲ μάλ' ἐδέθην — παρανομώτατα. Quid est μάλα δεθῆναι? Nihil prorsus. Latet aliquid vitii sed nihil extundo.

Sequitur: ἐθέλοντος γάρ μου ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστάναι κατὰ τὸν νόμον οὕτως οὗτοι διεπράξαντο τοῦτο ὥς μὴ ἐγγενέσθαι μη ποιῆσαι. Loco motum est τοῦτο, quod transferendum est ante ποιῆσαι. Arcte coniuncta sunt τοῦτο ποιεῖν, τοῦτο δρᾶν, quae usurpantur ne verbum idem ineleganter repetatur. Praeterea οὕτως eiiciendum: διαπράττεσθαι dicuntur qui malis artibus praeter aequum et bonum aliquid effecerunt.

Pag. 131. 25: τῶν δ' ἄλλων ξένων ὅσις [πώποτε] ἠθέλησε καταστῆσαι ἐγγυητὰς οὐδεὶς πώποτε ἐδέθη. Ineleganter et vitiose abundat prius πώποτε.

Sequitur: καίτοι οἱ ἐπιμεληταὶ τῶν κακούργων τῷ αὐτῷ χρῶνται νόμῳ τούτῳ. ὥς καὶ οὗτος κοινὸς τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὧν ἐμοὶ μόνῳ ἐπέλιπε [μὴ ὠφελῆσαι τοῦδε κόσμου]. Primum revoca fugitivam praepositionem: κοινὸς τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὧν ἔΝ ἐμοὶ μόνῳ ἐπέλιπεν, ut in Platonis *Apologia* pag. 28. b. οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐ ἐμοὶ εἴη.

Tum dele verba corrupta μὴ ὠφελῆσαι τοῦδε κόσμου, vel, ut in aliis est, μὴ ὠφελῆσθαι τοῦδε τοῦ νόμου, sunt enim hae reliquiae Scholii: ὥς με μὴ ὠφελῆσθαι ὑπὸ τοῦ νόμου adscripti in margine ad verba: ἐν ἐμοὶ μόνῳ ἐπέλιπεν.

Pag. 131. 37: ἐγὼ δὲ τὸν μὲν πλοῦν ἐποίησάμην ἐκ τῆς Μυτιλήνης, ὃ ἄνδρες, ἐν τῷ πλοίῳ πλέων ὃ Ἡρώδης οὗτος. Supplendum: ἐν τῷ ΑΤΤΩΙ πλοίῳ πλέων.

Pag. 132. 38. cap. 28: δῆλον γὰρ ὅτι ἐξ αὐτοῦ τοῦ λιμένας ἦν τὸ πλοῖον. πῶς [ἂν] οὖν οὐκ ἐξηυρέθη; mala manus inseruit ἂν. Qui factum est igitur, ut navigium illud non sit repertum!

In cap. 29 recte Editor: ἐπειδὴ ΤΟ αἶμα ηὔρον, ubi Bekker. τι αἶμα dederat, quae non est Graeca compositio. Declarat autem τό additum paucis ante versiculis pro ἐν τούτῳ φασὶν εὐρεῖν CHMEIA Antiphontem dixisse εὐρεῖν ΑΙΜΑ, ad quod refertur: ἐπειδὴ τὸ αἶμα ηὔρον.

Cap. 30: καὶ ὃν μὲν τότε παραχρῆμα ἐβασάνισαν, οὗτος ΜΕΝ εὐδὲν εἶπε περὶ ἐμοῦ Φλαῦρον, ὃν δ' ἡμέραις ὕστερον πολλὰς ἐβασάνισαν] — οὗτος ἦν ὁ πεισθεὶς ὑπ' αὐτῶν. Vel auris adponet inepte repetitum ἐβασάνισαν eliminari oportere. Praeterea ut μὲν est in apodosi iteratum eodem modo δέ erat iterandum: οὗτος Δ' ἦν. Demosthenes pag. 216. 28: καὶ μὲν τι ἢ πρὸς αὐτῶν ἐχθρῶν ἐν τοῖς ὅρκοις, τοῦτο ΜΕΝ ἰσχυρὸν αἰεὶ ποιήσουσιν· εἰ δέ τι ὑμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων ἅμα δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς οὗτο ΔΕ διαμαχομένους οὐδέποτε παύσασθαι οἰήσονται δεῖν εἰ αὐτοῖς. Complura huius compositionis exempla collegimus in *Miscell. Crit.* pag. 463 sq. Adde locum ipsius Antiphontis cap. 12: τοῖς μὲν πρώτοις λόγοις — συνεφέρετο, — τοῖς δὲ ἐπὶ τοῦ προχοῦ λεγομένοις — τούτοις ΔΕ διεφέρετο.

Cap. 32: οἶμαι δ' ὑμᾶς ἐπίσασθαι τοῦτο ὅτι ἐφ' οἷς ἂν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς βασάνου, πρὸς τούτων εἰσὶν οἱ βασανιζόμενοι λέγειν ὅ, τι ἂν ἐκείνοις μέλλωσι χαριεῖσθαι. Primum restitue: ἐφ' οἷς ἂν Ἦι τὸ πλεῖστον, quia coniunctivus omitti non potest. Deinde correxerim: πρὸς τούτων ΕΙΩΘΑCIN οἱ βασανιζόμενοι λέγειν. Coniungenda sunt πρὸς τούτων λέγειν, ut apud Aristophanem in *Vespis* vs. 647:

μὴ πρὸς ἐμοῦ λέγοντι.

n sqq. εἰ γὰρ ἐγὼ [μὲν] ἐκέλευον αὐτὸν σρεβλοῦν recte μὲν in indice A deletum est.

Cap. 34: ἀλλ' ἀπέκτειναν Ἄγοντες τὸν ἄνδρα. Non ponitur in tali re ἄγειν sed Ἀπάγειν neque praesens recte habet pro aoristo: ἀπέκτειναν ἀπαγαγόντες τὸν ἄνδρα verum est.

In iis quae proxime praecedunt: διαπειραθέντα δ' αὐτὸν τὰ πλεῖστα λέγειν vehementer mihi suspectum est διαπειραθέντα. Διαπειρᾶσθαι, quod *experiri*, *periculum facere* significat, neque huius loci est neque infinitivum regit.

Cap. 38: καὶ οἱ μὲν ἄλλοι καθ' ὧν ἂν μηνύῃ τις αὐτοὶ κλέπτουσι τοὺς μηνύοντας κατ' ἀφανίζουσιν. Mirum hoc genus furti est τοὺς μηνύοντας κλέπτειν. sed periit necessaria in tali re praepositio Ἐκκλέπτουσι, *clam et furtim subducunt indices ac einde de medio tollunt sive faciunt ut nusquam compareant*.

Cap. 44: καὶ μὴν πολλῷ πλέον γε ἀγνοεῖν ἔσι νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν, ἐπ' ἀκτῆς ἢ κατὰ πόλιν. Librarii stupor quum quid esset ΓΕΓΩΝΕΙΝ non intelligeret dedit duo vocabula „bene Graeca” γε et ἀγνοεῖν sententiae securus. Unice huic loco convenit γεγωνεῖν, id est ἐξάκουσον φθέγγεσθαι. Vox multo *clarior resonat* et longius exauditur noctu quam interdiu, in littore quam in urbe. Γεγωνεῖν eo sensu ab Atticis usurpari ostendimus in *Nov. Lectt.* pag. 8.

Cap. 45: τά τε ἐν τῇ γῇ ὄντα ἀναξύσαι καὶ τὰ ἐν τῷ πλοίῳ ἀποσπογγίσαι. Quoniam ξύω, ἀποξύω, ἀναξύω habent u longum scribe ἀναξῦσαι. Homerus noto loco:

γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἡβώνοντα.

Cap. 47: νῦν δὲ αὐτοὶ καταγνόντες [τόν] θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἀπεκτείνετε. annotat Editor: „τόν abesse malim cum Nauckio.” Sine mora τόν expunctum oportuit. Et certa dicendi lex et omnium perpetuus usus in talibus articulum respuunt. Sexcenties legitur θάνατός τινος κατεγνώσθη. Quis ferat in his ὁ θάνατος? Antiphon pag. 137 cap. 70: τοῦ δ' ἐνὸς τούτου κατεγνώσθη θάνατος.

Multa vitiose scribit Aelianus, qui sibi egregie ἀττικίζον videbatur, sed vitiosissime omnium V. H. XII. 49: Φωκίων ὁ τοῦ Φώκου πολλάκις στρατηγήσας κατεγνώσθη θανάτῳ.

Pag. 135. cap. 48: ὥς τε πολλῷ ἂν δικαιότερον ὑμεῖς ἐκρίνετε ἢ ἐγὼ νῦν φεύγω ὑφ' ὑμῶν [ἀδίκως]. Mirum neminem sensisse ἀδίκως stulte esse interpolatum et penitus Oratoris sententiam pervertere.

Pag. 135. cap. 49: σκοπεῖτε δὲ καὶ ἐκ τοῖν λόγοιν τοῖν ἀνδρῶν ἑκατέρωιν τοῖν βασανισθέντων τὸ δίκαιον καὶ τὸ εἰκός. Emenda: ἐκ ΤΩΝ λόγων τοῖν ἀνδροῖν, id est ἐξ ὧν λέγουσιν ἑκάτεροι. De duabus orationibus, veluti Demosthenis et Aeschinis περὶ παραπρεσβείας, recte diceretur ἐκ τοῖν λόγοιν, non de iis quae duo testes pro testimonio dixerunt.

Pag. 135. cap. 49: ὁ δ' ἐλεύθερος οὐδέπω νῦν εἶρηκε περὶ ἐμοῦ

Πλαῦρον οὐδέν. Soleo Athenienses οὐδέπω καὶ νῦν, οὐδέπω καὶ τήμερον audire dicentes. Plato in *Hipp. maiore* pag. 293 c: οὐδέπω καὶ τήμερον οἶός τ' εἶ — ἀποκρίνεσθαι. Lucianus in *Piscatore* cap. 11: οὐδέπω καὶ τήμερον ἐξευρεῖν δεδύνημαι τὴν αἰτίαν. Recurrit idem mendum cap 68: οὐδέπω νῦν εὔρηνται αἱ ἀποκτείναντες. Addam exempla quaedam ex Demosthene: pag. 540. 25: οὐδέπω καὶ τήμερον εἰσελθεῖν δεδύνημαι. pag. 873. Θ: οὐδέπω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. pag. 898. 4: οὐπω καὶ τήμερον ἐνήνοχεν. pag. 1124. 18: οὐδέπω καὶ τήμερον ἠθέλησεν ὑποσχεῖν τὸν λόγον. pag. 1294. 26: οὐκ ἀπέσειλας οὐδέπω καὶ νυνί.

Pag. 135. cap. 50: τῷ διὰ τέλους τὸν αὐτὸν [ἀεὶ] λόγον λέγοντι. Inepte bis idem dicitur: nihil interest in tali re inter ἀεὶ et διὰ τέλους. Adscripsit aliquis ἀεὶ ad διὰ τέλους et sic irrepsit in textum. Arguitur etiam incerta sede volitans: in aliis enim est τὸν αὐτὸν ἀεὶ, in aliis λόγον ἀεὶ λέγοντι.

Pag. 135 cap. 51: ἐκ τῶν λόγων τῶν τοῦ ἀνθρώπου μερὶς ἑκατέροις ἂν εἴη. Libri ἑκατέρω ἴσον εἰ, ἑκατέρω ἴση ἐσί. Verum esse arbitror μερὶς ἑκατέροις ἴση ἐσί, namque ἴση necessarium est propter ea quae sequuntur: τὰ ἐξ ἴσου γεγόμενα πρὸς τοῦ Φεύγοντός ἐσι μᾶλλον ἢ τοῦ διώκοντος.

Pag. 136. cap. 58. εἶεν, ἀλλὰ δείσας περὶ ἑμαυτοῦ μὴ αὐτὸς ΠΑΡ' ἐκείνου τοῦτο πάθοιμι. Turpissimum in his vitium Criticorum aciem fugit. Sero nati Graeculi Iulianus, Libanius, Themistius παρά τινος dicebant pro ὑπό τινος idque cum verbis passivis aut passivorum notionem in se continentibus coniungebant. Non dubitant dicere ἐπαινεῖσθαι, ψέγεσθαι, τιμᾶσθαι παρά τινος, et κακῶς πάσχειν παρά τινος, ἀποθανεῖν παρά τινος et (quod risum movet) πληγὰς λαβεῖν παρά τινος. Hinc Antiphonti maculam affricuerunt. At tu repone 'ΤΠ' ἐκείνου τοῦτο πάθοιμι.

Pag. 136. cap. 59: καὶ πολὺ ἂν δικαιότερον ἀλοίης σὺ Φόνου — ἢ ἐγώ. — ἐγὼ μὲν γάρ σου φανεράν τὴν πρόνοιαν εἰς ἐμὲ ἀπολείκνυμι, σὺ δέ με ἐν ἀφανεῖ λόγῳ ζητεῖς ἀπολέσαι. Quid sit ἐν ἀφανεῖ λόγῳ quis intelligit? Bekker nos ablegat ad Hemster-

husium (ad Luciani *Dial. Mort.* pag. 429), sed nihil hinc proficimus: Hemsterhusius enim imbiberat errorem hunc bene Graece dici pro *fuste, virga, percutere aliquem καθικέσθαι τινος* 'ΕΝ βακτηρίᾳ, 'ΕΝ ῥάβδῳ, et ex decrepita Graecia putidissimos testes Manethonem, Quintum Calabrum et similes produxit, quibuscum componit Antiphontem, qui dixerit 'ΕΝ ἀφανεῖ λόγῳ pro ἀφανεῖ λόγῳ. Quis haec hodie probabit? Nemo hercle: itaque alio modo laboranti Antiphonti opitulandum. In tempore succurrit Antiphontis discipulus Thucydides VI. 54: βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δρᾶν, ἐν Τρόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ παρεσκευάζει προπηλακιῶν αὐτόν, nam sic legendum pro ΤΟΠῳ ut I. 97: ἐν οἷῳ τρόπῳ κατέστη. et apud Lysiam pag. 110. 10: εἰ μὲν σὺ ἐχθρὸς ἦν, ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἦστα ἄν με τετιμωρημένος. Hoc ipsum Antiphon dederat et sic rectissime inter se opponuntur: ἐγὼ μὲν σου φανεράν τὴν πρόνοιαν εἰς ἐμὲ ἀποδείκνυμι, σὺ δέ με ἐν ἀφανεῖ Τρόπῳ ζητεῖς ἀπολέσαι, *occulta ratione me perdere conaris*, inquit, quia aliud agebatur, aliud simulabatur.

Pag. 136. cap. 60: ταῦτα μὲν ὑμῖν λέγω ὡς αὐτῷ μοι πρόφασιν οὐδεμίαν ἔχει ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα. Corrupta haec esse unusquisque videt. Itaque Editor dubitanter coniecit „πρόφασις οὐδεμία ὑπῆρχεν?” Sed Graeculorum est ὑπῆρχεν pro ἦν positum. Fortasse dixerat πρόφασις ἦν οὐδεμία. et ubi πρόφασις ἦν in πρόφασιν corruptum est, οὐδεμίαν dedit nescio quis et ἔχει addidit.

Pag. 136. cap. 61: ἐξὸν γὰρ αὐτῷ ἐν ἀγῶνι καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ καταστήσαντι — ἀπολέσαι ἐκεῖνον. Ubi praecedit ἐξετί μοι, ἔδοξεν αὐτοῖς et sim. infinitivo sequenti adduntur participia aut in *dativo* aut in *accusativo*, sed longe frequentius in *accusativo*. Poterat igitur Antiphon aut καταστήσαντι aut καταστήσαντα dicere suo arbitratu et propter antecedentes dativos ἐν ἀγῶνι καὶ κινδύνῳ μεγάλῳ suspicor eum καταστήσαντα dicere maluisse.

Frequentissimum in Attica verbum est καθιστάναι, καταστήσει τινα εἰς τι, veluti καθιστάναι εἰς κίνδυνον, εἰς κρίσιν, εἰς ἀγῶνα, εἰς φόβον, εἰς ὑποψίαν et alia sexcenta. Imprimis crebro legitur εἰς κίνδυνον καταστήσαι pro *in iudicium de capite aliquem adducere*, quod quum sexcenties cum *accusativo* componatur εἰς κίνδυνον, tamen non desunt loci ubi sine ulla suspitione καταστήσει τις

ἰύνῳ, ἐν ἀγῶνι et sim. legatur ut hic apud Antiphontem. Ver passive dicitur καθίσασθαι, κατασῆναι, καθεσάναι εἰς ἄνδρα, εἰς μάχην, εἰς ἀγῶνα, εἰς κρίσιν aliaque eiusdemmodi a.

. 136. cap. 63: καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς χρείας τῆς ἐμῆς καὶ Λυκίνου τοῦτο μέγιστόν τεκμήριον ἐστίν. Interpolatus articulus orationem vitiosam reddidit. Qua enim de causa dicitur καὶ σὴ Φιλία, non ἡ σή, eadem de causa necessario dicitur ἡ χρεία ἡ ἐμὴ καὶ Λυκίνου. Una erat enim necessitudo consuetudo aut familiaritas, quae inter hos ambos intercedere minimissimum exemplum est apud Lysiam pag. 113. 38: ἐκ τῆς καὶ Θρασυμάχου συνουσίας.

. 137. cap. 65: οἶμαι δ' ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστον εἴ τίς τινα οἶδῃ, τι μὴ τύχοι εἰδῶς, τοσοῦτον ἂν εἰπεῖν ὅτι οὐκ οἶδεν. Mandandum est εἴ τίς ΤΙ ἔροιτο: aut enim sic dici oportuit τις αὐτὸν ἔροιτο.

. 137. cap. 69: εἰ μὴ φοβηθεὶς — ὥχeto Φεύγων — ἀπὸ τοῦ οἱ ἔνδον [ἔντες] ἅπαντες. Recte Codex optimus ὄντες habet: nempe οἱ ἔνδον ὄντες sunt qui tum erant in aedibus, οἱ ἅπαντες domestici omnes, tota familia.

. 137. cap. 70: καὶ ἐν τούτῳ ἐδηλώθη τῷ τρόπῳ ἀπαλώλει ῥήματα καὶ ὁ ἀνὴρ ἀπήχθη ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ ὑμετέρου ἐδομένους ἤδη τοῖς ἔνδεκα. Scribe ἐδηλώθη Ὅτῳ τρόπῳ, ut utur passim: paullo ante dixit ὅτῳ τρόπῳ ἀφανής ἐστιν, et post ὅτῳ τρόπῳ τέθνηκεν ὁ ἄνθρωπος.

Unde videndum quid lateat in ἀπήχθη ὑπὸ τοῦ δήμου. Ne ἀνήχθη coniecit, Kayser ἀπελύθη. Frustra. Ἀνάγειν non magis loci et ἀπολύειν iudicium est, non populi. Unum magis est rei congruens ἀφιέναι, ὁ ἀνὴρ ἀφείθη ὑπὸ τοῦ δήμου, cula iam coniectus ex plebiscito dimissus est.

Ver erat fortasse aliquis qui fieri potuerit ut ἀφείθη in ἀπήχθη (A ἀπήγχθη) converteretur: est enim aliquid inter ΑΦΕΙΘΗ et ΑΠΗΓΧΘΗ. Nempe scribae aut lectores laceri et perrosi lacunas aut lacunulas explebant de suo, ut plurimum

infeliciter et inepte. Supererat A * * * ΘΗ et qui sarcire voluit auxit malum.

Luculentum huius rei exemplum legitur in vicinia cap. 73. ubi opponuntur inter se ἐν μὲν τῷ ἐπισχεῖν — ἐν δὲ τῷ ΠΑΡΑΧΡΗΜΑ. Felicissima emendatione Editor substituit ἐν δὲ τῷ ΕΠΕΙΧΘΗΝΑΙ aptissime comparans (*Observ.* pag. 25) Herodotum VII. 10: ἐπειχθῆναι μὲν πᾶν πρῆγμα τίκτει σφάλματα — ἐν δὲ τῷ ἐπισχεῖν ἔνεσι ἀγαθά. et Isocratem *Panegy.* 175: ἄξιον ἐπισχεῖν ἄλλ' οὐκ ἐπειχθῆναι. Quomodo autem tam dissimilia confusa sunt? Super erat * Π * * Χ * ΗΝΑ * et corrector „*vocabulum bene Graecum*” reposuit de sententia minus laborans.

Addam et aliud exemplum ex cap. 90. ἀποψηφισαμένοις μὲν ὑμῖν ἐμοῦ νῦν ἔξεσι τότε χρῆσθαι ὃ, τι ἂν βούλησθε, ἀπολέσασθαι ΔΕ οὐδὲ βουλεύσασθαι ἔτι περὶ ἐμοῦ ἐγχωρεῖ. Est haec certa et evidens Dobraei emendatio ἀπολέσασθαι δέ pro ἀπολογήσασθαι. Supererat in lacero libro ἈΠΟΛ * CAC * * *, quod alias reagens scriba explevit ἀποΛΟΓΗσασΘΑΙ.

Cap. 76. in optimo libro est: καὶ τοῦτ' ἴσως ἂν φανερόν τι γένοιτο. Editor prius ἂν eiecit sine causa, ut equidem opinor. Amant Attici ἂν semel et iterum in talibus repetere, ut Antiphon cap. 52. ἐγὼ γ' ἂν — ἡφάνισ' ἂν τὸ ἀνθρώπῳ.. Ter in uno senario repetiit Euripides in *Troad.* vs. 1233:

ἀφανεῖς ἂν ὄντες οὐκ ἂν ὑμνηθεῖμεν ἂν.

et Sophocles in Bekkeri *Anecd.* pag. 126. 26:

— πῶς ἂν οὐκ ἂν ἐν δίκῃ
θάνοιμ' ἂν;

Iterum sic Antiphon VI. 15: οὐτ' ἂν ἐγὼ οὐτ' ἄλλος οὐδεὶς οἶός τ' ἂν εἴη ἀποτρέψαι.

Cap. 72: αὐτὸ γὰρ ᾧ βουλεύεται τὴν γνώμην διαφθείρει τὸν ἀνθρώπου. Est operae pretium cum his componere luculentam Ruhnkenii annotationem ad Velleium Paterculum II. 57: *et profecto ineluctabilis fatorum vis cuiuscumque fortunam meliorem constituit consilia corrumpit.*

Cap. 76: οὐτε γὰρ ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν εὐρόπως εἶχεν αὐτῷ. Simplicissimum est de Schoemanni coniectura reponere εὐΠΟΡεῖ;

ἔχεν αὐτῷ, ut in Orat. I. 1. ἀπόρως ἔχει μοι περὶ τοῦ πράγματος.

Pag. 138. cap. 73: οὐδὲ Φεύγων τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον, τοὺς δ' οἷους ὑμεῖς μισῶν συκοφάντας. Infelix coniectur fuit qui pro ὑμεῖς substituebat ὑμεῖς. Plurimis exemplis in *Var. Lectt.* pag. 551 sq. hanc compositionis formam Atticis usitatam fuisse demonstravi. Simillima nostro loco haec sunt: Demosthenes pag. 421. 16: Σόλων ἐμίσει τοὺς οἷους οὗτος τὴν φύσιν. et pag. 613. 10: σώζειν ὑμῖν τοὺς τοιούτους προσήκει καὶ μισεῖν τοὺς οἷους περ αὗτος. et pag. 617. 25 (758. 6.) οὐδ' οἷοις περ σὺ χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο. Luculentum est imprimis testimonium Xenophontis *Hellen.* I. 4. 16: οὐκ ἔφασαν δὲ τῶν οἷων περ αὐτοὶ ἦσαν εἶναι καινῶν δεῖσθαι πραγμάτων. et Aristophanis in *Acharnensis* vs. 600.

ὁρῶν πολιοὺς μὲν ἄνδρας ἐν ταῖς τάξεσι
νεανίας δ' οἷους σὺ διαδεδρακότας.

Itaque Codicum scripturam: τοὺς δ' οἷους ὑμεῖς μισῶν συκοφάντας satius est non tangere.

Ex eodem loco perspicuum fit quid sit, οὐ Φεύγων τὸ πλῆθος δ' ὑμέτερον, namque idem hoc significat quod οὐ μιτόδημος ὢν.

Pag. 138. cap. 79: τούτων οὐ δίκαιός ἐστιν [ὁ ἐμὸς πατήρ] ἰδίᾳ κην δίδόναι. Frigidissime interpolatum est ὁ ἐμὸς πατήρ, de quo solo in praecedentibus agitur. Miror quo pacto Dobree, ut paullo ante in verbis οὐκ ἐστιν ὅ, τι — ἡμάρτηται [τῷ ἐμῷ πατρί] emblemata expunxit, huic additamento pepercerit.

Pag. 139. cap. 85: οἱ μὲν ἐχθιστοὶ [οἱ] ἐμοὶ δύο ἀγῶνας περὶ τοῦ πεποιήκασιν. Delendum est vitiose repetitum οἱ. Usitatum est dicere ut apud Xenophontem in *Apologia Socratis* § 27: ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς εὖνοισι. et in *Hellen.* V. 2. 33: τοῖς ὑμετέροις δυσμενέσιν, et passim τὰ μὰ φίλτατα, sed nemo dicebat οἱ εὖνοι ἢ ἐμοί, aut οἱ δυσμενεῖς οἱ ὑμέτεροι. Itaque ἐμοί dativus est et spurium.

Post pauca cap. 88. scribe: αὐτῶν δὲ τούτων ἕνεκα pro εἵνεκα, quod Homericum est.

Pag. 140. cap. 90: πῶς ἂν οὖν ὀρθῶς δικάσαιτε; — εἰ τούτου ἑάσθε κτέ. Ob praecedens δικάσαιτε necesse est scribere ἑάσαίτε, ut in iocoso oraculo quum quis Apollinem sic consulisset:

πῶς ἂν πλουτήσαιμι, Διὸς καὶ Λητοῦς υἱέ;

respondit Deus:

εἰ τὸ μέσον κτήσαιο Κορίνθου καὶ Σικυῶνος.

cf. Zenobium III. 57. ibique Schneidewin.

Pag. 140. cap. 90: — ἔὰν νυνὶ ἀποψηφίσῃσθέ μου, διαφεύγω γὰρ οὐδ' οὕτω τὰς ὑμετέρας γνώμας, ἀλλ' ὑμεῖς ἔσεσθε οἱ κακῇ περὶ ἐμοῦ διαψηφιζόμενοι καὶ Φεισαμένοις μὲν ὑμῖν ἐμοῦ νῦν ἔξεσι τότε χρῆσθαι ὅ, τι ἂν βούλησθε, ἀπολῶσιν ΔΕ οὐδὲ βουλεύσασθαι ἔτι περὶ ἐμοῦ ἐγχωρεῖ. Pro κακῇ in libris est κακοί: sic solent in antiquissimis mendis formae veteres tuto latere et crases et elisiones a scribis postea obscuratae. Non aliter dicebant Attici quam κακῇ, κακῆϊνος, καγὼ et sim. et in articulis τὰπίχειρα, τὰπιτίμια, τὰπινίκια, τὰπὶ Θράκης, τὰπιτήδεια, τὰργύριον, τὰργύρια, τὰνδράποδα, τοῦπ' ἐμοί, θοιμάτιον, θαιμάτια et alia complura eiusdemmodi, quae hodieque apud omnes male resoluta scribuntur.

Pro Φεισαμένοις μὲν in Codice A (Crippsiano) omnium me iudice fidelissimo teste (de qua re alias fortasse dabitur dicendi locus) scriptum est ΨΗΦΙσαμένοις solemni errore propter compendium praepositionis pro ἀποψηφισαμένοις, quod bene reposuit Aldus. Editor, qui plus Codici Oxoniensi (N) tribuit, ex eo Φεισαμένοις recepit, quae est Graeculi lectoris coniectura, et nihil inter Φείσασθαι et ἀποψηφίσασθαι interesse arbitratur usus Platonis testimonio in *Apologia* pag. 31. a: τοιοῦτος ἄλλος σὺ ῥαδίως ὑμῖν γενήσεται, ὧ ἄνδρες, ἀλλ' ἔὰν ἐμοὶ πίθησθε Φείσεσθέ μου. Parum novit Socratis animum, qui putat eum dicere ἀποψηφιεῖσθέ μου. Φείδεσθαι est *reservare*, *reponere in futurum usum*, non statim temere absumere, et sic Socrates suadet iudicibus Φείδεσθαι ἑαυτοῦ, quod quum in Antiphontis locum non quadret ἀποψηφισαμένοις μὲν in pristinam sedem reducemus.

Praeterea pro ἔξεσι τότε necessarium est ἔξέσαι.

Pag. 141. cap. 96: ταῦτά τοι δέσμαι ὑμῶν οὔτε τὸ ὑμέτερον εὔσεβες παρεῖς οὔτε ἑμαυτὸν ἀποσερῶν τὸ δίκαιον. Sententia re-

airit praesens παρίεις ut recte sequitur ἀποσερῶν, non ἀποερήσας.

Restat ultima oratio περὶ τοῦ χορευτοῦ, in qua legitur cap. 8: γὰρ δὲ ἀξιῶ πρῶτον ΜΕΝ — διηγῆσασθαι ἐν ὑμῖν τὰ γενόμενα γάντα· ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ὧν οὗτοι κατηγοροῦσιν ἐὰν ὑμῖν ἰδομένοις βουλήσομαι ἀπολογῆσασθαι. Nemo nescit Athenienses licere πρῶτον μέν — ἔπειτα, non ἔπειτα ΔΕ. Itaque coniungenda sunt: ἀξιῶ πρῶτον μέν διηγῆσασθαι — ἔπειτα ἀπολογῆσασθαι, et perspicuum est ineptum βουλήσομαι delendum esse. Unde natum? dixerit aliquis. Dicam ubi primum aliud ex his verbis mendum exemerim. Non est Graecum ἐὰν ὑμῖν ἠδομένοις sed ἐὰν ὑμῖν ἠδομένοις ἦΙ, quoniam coniunctivus omitti non potest. Est autem in ea re duplex loquendi genus: ἐὰν ὑμῖν ἠδομένοις ἦ et ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ἦ, videturque h. l. dittographia olim fuisse ἠδομένοις et superscriptum βουλ, unde servata lectione ἠδομένοις natum est βουλήσομαι.

Pag. 142 cap. 9: αὐτοὶ δὲ ὦΝ τὴν πόλιν φασὶν ἀδικεῖσθαι τούτῳΝ ἰδίᾳ ἀξιοῦσι δίκην λαμβάνειν. In libris est ὧν τὴν πόλιν — τούτῳΤ ἰδίᾳ unde legendum Ὁ τὴν πόλιν — τούτῳΤ — Νικην λαμβάνειν.

Pag. 143. cap. 14: ἔξεσι τῷ κατηγορῶ ἐξελέγξαι — ὃ, τι ἂν βούληται εἰπεῖν· ΕΠΕΙ κτέ. Dobree: „*dele* εἰπεῖν *ex* ἐπεὶ *natum*.” Quid verius? sed spernitur.

Pag. 143. cap. 14: πολλοὶ τῶν περιεσώτων — ἐμοὶ προσέχουσι τὸν νοῦν, — οἷς ἐγὼ βουλοίμην ἂν δοκεῖν — εὖορκος εἶναι. Libri ἔβοτλόμην ἂν, Dobraeus optime βουλοίμην. De ea re quae fieri non possit aut non amplius possit ἐβουλόμην ἂν perpetuo licitur, ut Latine *vellem*:

virum me natam vellem,

Itaque h. l. manifestum est βουλοίμην esse verum.

Pag. 144. cap. 28: τοῖς μὲν μάρτυσι τοῖς ἐμοὶ μαρτυροῦσιν πισεῖν ὑμᾶς διδάσκουσι, τοῖς δὲ λόγοις οἷς αὐτοὶ λέγουσι πισεύειν ὑμᾶς φασὶ χρῆναι. Absurdum est ἀπισεῖν ὑμᾶς ΔΙΔΑΣΚΟΤΕΙ.

Quid est legendum? Nihil aliud quam ΚΕΛΕΤΟΥΣΙ. audax et violentum id esse putas. Producam igitur locupletem, ipsum Antiphontem Orat. V. 84: τοῖς μὲν ροῦσιν ἀπισεῖν ὑμᾶς κελεύουσι, τοῖς δὲ λόγοις, οὓς αὐτοὶ πισεύειν ὑμᾶς Φασὶ χρῆναι. Amat Antiphon sua repetere autem error ortus est? ex vetere lacuna ***** ΟΥΤΟΙΣ

Pag. 145. cap. 33: ἵνα δ' ἔτι [καὶ] ἄμεινον μάθητε. ἔνεκα πλείω λέξω. Mendose et contra dicendi usum in tum καί expellendum est.

Similiter cap. 34: τίνες οὖν ἦσαν οἱ πείσαντες αὐτὸν τίνος ἔνεκα [καὶ] πρόθυμοι ἐγένοντο πείσαι αὐτούς; Videtur vitiose abundans copula nata sit.

Pag. 145. cap. 37: πρὶν τὴν οἰκίαν καθᾶραι, se Graeculi dicebant καθᾶραι, σημᾶναι. Verissimè Phrynich 24. Lob. Σημᾶναι καὶ θερμᾶναι καὶ καθᾶραι: καὶ παρὰ τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν. — λέγομεν δὲ διὰ τοῦ Η σημῶν θερμῆναι, καθῆραι. Quin igitur his utimur, si certa sunt? Nemo ante Alexandri tempora dicebat ἐκτεῖναι, postea omnes sic dicebant, unde formae veteres semper magno periculo versantur.

Pag. 145. cap. 38: ἐγὼ τοὺς ταῦτα μηχανωμένους εἰς τὸ δικαστήριον εἶλον ἅπαντας. Ut puto, εἰς ΑΓΑγών. Similiter cap. 49 emenda: πυθόμενος αὐτοὺς δεινὰ καὶ οὐκ ἐργάζεσθαι εἰς ΗΓΑγον εἰς τὴν βουλὴν καὶ ἐδίδαξα κτέ.

Pag. 147. cap. 50: καὶ νῦν δίκην διδῶσιν ὧν ἡδίκηκασι τε καὶ οἱ μεσεγγυησάμενοι [καὶ] παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρηστά. Verbum μεσεγγυᾶσθαι vitio natum et cum analogia perperam numquam Graecis antiquis in usu fuit et ubicumque Veteres nunc legitur cum vitio ambulat. Pugnat cum antiquis inquam: nempe ex ἐγγύη recte ἐγγυᾶν, ἐξεγγυᾶν, ἐγγυᾶσθαι, ἐξεγγυᾶσθαι formantur et perpetuo omnium usu frequentissimè. Ex μεσέγγυος autem non μεσεγγυᾶσθαι nascitur, sed μεσεγγυῶσθαι, non μεσεγγύημα sed μεσεγγύωμα. Observa

e genere hoc propter librorum inconstantiam saepe sunt per-
 ficiles ad probandum, sed in μεσεγγυοῦσθαι causa est facilis.
 Isi sunt enim illo verbo Isocrates, Plato, Demosthenes, quorum
 edicibus utimur antiquissimis et praestantissimis, in quibus
 ormae sermonis veteris fidelissime sunt conservatae. Legebatur
 pud Isocratem pag. 292 a et pag. 235 c. μεσεγγυῶνται et με-
 εγγυήματος. sed optimus Urbinas servavit solus μεσεγγυοῦνται
 t μεσεγγυάματος. Plato putabatur dixisse *de Legibus* pag. 914 d:
 ἐν δὲ τὸ μεσεγγυηθὲν θρέμμα ἦ, sed in eximio Parisino A
 mnium archetypo scriptum est μεσεγγυῶθέν. Producebatur
 xstis Demosthenes pag. 995. 21. μεσεγγυησαμένης, ipsam
 ratoris manum servat Parisinus S μεσεγγυῶσαμένης. Nunc
 cile est emendare reliquos et Lysiae reddere pag. 182. 1:
 ἴα τάλαντα — μεσεγγυῶθέντα τοῖς λέγουσιν, et μεσεγγυῶθῆναι
 μεσεγγύῳμα Phrynicho, Harpocrati, Polluci, Timaeo,
 uidae, aliis. Denique Antiphonti nostro haec observatio prosit
 legamus: αὐτοί τε καὶ οἱ μεσεγγυῶσάμενοι.

Unum vitium mihi notandum superest. Putatur Antiphon
 kisse: οἱ μεσεγγυωσάμενοι καὶ παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρήματα.
 atner delevit καὶ probante Editore. Sed estne hoc satis? Οἱ
 σεγγυωσάμενοι sunt *sequestres* apud quos pecunia deponitur.
 ique οἱ μεσεγγυωσάμενοι et παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρήματα est
 ane idem. An igitur

δὲς ταῦτόν ἡμῖν εἶπεν ὁ σοφὸς Ἀντιφῶν;

n opinor, sed Antiphon dedit οἱ μεσεγγυωσάμενοι et Graeculus
 scio quis παρ' οἷς ἐτέθη τὰ χρήματα de suo addidit.

C. G. COBET.

CHRYSIPPUS σολοικίζων.

Galen. V. p. 253. σολοικίζειν γὰρ μᾶλλον ὑποληπτέον [ἐν] τῇ
 ωνῇ τὸν Χρύσιππον ἥπερ οὕτω προφανῶς ἀδιανόητα λέγειν. τὸ
 ἐν γὰρ (τὸ σολοικίζειν) ἱκανῶς σύνηθες αὐτῷ καὶ MONON ΟΥ
 ΛΘ' ἘΚΑΚΤΗΝ ῬΗCIN γενόμενον, τὸ δ' ἀδιανόητα λέγειν
 δαμῶς.

C. G. C.

DE LOCIS ALIQUOT THUCYDIDEIS E LIBRO VII.

SCRIPTIT

H. VAN HERWERDEN.

Cap. 3, 1. ὁ δὲ Θέμενος τὰ ὄπλα ἐγγὺς κήρυκα προσπέμψας λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι — ἐτοῖμος εἶναι σπένδεσθαι. Mendosum esse λέγοντα satis constat, sed potius corrigam λέγων quam λέξοντα, quia usus Thucydideus, nisi fallor, i postulareτ ἐροῦντα, quod longius abest a tradita lectione. Male cum h. l. comparatur III 53, 2, ubi εἰ non est conditionalis sed interrogativum. Ibi λέγοντα esse glossema vidit Badham. Cf. ed. mea. Mox § 4 μέρος δέ τι πέμψας πρὸς [τὸ Φρούριον] τὸ Λάβδακον αἶρεῖ. Abiciatur emblemata.

Cap. 4, 1. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ Συρακόσιοι — τεῖχος ἀπλοῦν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι [εἰ μὴ δύναιντο κωλύσαι] μηκέτι εἰς τὴν πόλιν ἀποτειχίσαι. Lepidum caput fuerit necesse est quicquid de suo addidit verba εἰ — κωλύσαι. Quasi vero metueret ne forte lector existimaret, ea re impedita, non ad irritum casurum esse Syracusanorum consilium. Nunquam, opinor, homines ignorarunt cessante causa cessare effectum. Idem aut aliter sua immiscuit ipsis sequentibus hisce: καὶ οἱ τὴν Ἀθηναίων ἀνεβεβήκεσαν ἤδη ἄνω, τὸ ἐπὶ Θαλάσσης τεῖχος ἐπιτελέσαντες καὶ ὁ Γύλιππος (ἦν γὰρ τι [τοῖς Ἀθηναίοις] τοῦ τεύχους ἀσθενὲς) καὶ τὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιὰν ἐπήει πρὸς αὐτό. Satis manifestum erat, qui murus significaretur? An Gylippum infestis signis Syracusanorum munimenta petivisse putas?

cap. 8, 3 καὶ οἱ μὲν ὥχοντο Φέροντες οὗς ἀπέσειλε τὰ μματα καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν· ὁ δὲ κατὰ τὸ στρα-
 εδον κτέ. Speciem habet quod coniecit Pluygers Φέροντες ἀ-
 σειλε, delete τὰ γράμματα, et recte dici potuit Φέροντες ἀ-
 σειλε, sed quid quaeso est Φέροντες ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν?
 bigo deleamne omnia quae leguntur inter ὥχοντο et ὁ δέ,
 d proposui Stud. Thuc. p. 93, an scribam -- Φέροντες τὰ
 μματα· ὁ δὲ κτέ. ut οὗς ἀπέσειλε sit interpretamentum ver-
 im οἱ μὲν, reliqua autem interpolata sint ex cap. 10: ὅσα
 ἐπὶ γλώσσης εἶρητο αὐτοῖς κτέ.

cap. 10. ὁ δὲ γραμματεὺς [ὁ τῆς πόλεως] παρελθὼν ἀνέγνω

Multos habuerunt Athenienses scribas: cognoscitur ὁ τῆς
 ἡς γραμματεὺς, ὁ κατὰ πρυτανείαν, ὁ ἐπὶ τὰ ψηφίσματα,
 τὸν τῆς πόλεως omnes et scriptores et grammatici et
 riptiones perinde ignorant.

cap. 12, 1. Πεπύμφασι δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ'
 ἡν στρατιάν, καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος οἷχεται.

μὲν [καὶ] πείσων ξυμπολεμεῖν ὅσαι νῦν ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ
 ἔτι καὶ στρατιάν — ἄξων. Deleatur importuna copula. Im-
 entius interpolata sunt ipsa sequentia διανοοῦνται γὰρ ὡς
 πυνθάνομαι τῷ τε πεζῷ ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν καὶ
 : ναυσὶ [κατὰ θάλασσαν]. Scire enim pervelim quo pacto
 ibus in terra pugnari possit. Sed manifestum est unde
 em intulerit emblemata: nempe ex sequentibus hisce: καὶ
 ἢν μηδενὶ ὑμῶν δόξη εἶναι ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν, ut
 andae orationis causa scripsit Thucydides pro ὅτι καὶ ταῖς
 σίν. Si τῶν τειχῶν est ipsius scriptoris, necesse est Nicias
 respiciat quae infra narrantur cap. 22, 1, neque audiendus

Classen annotans „πειρᾶν. Dazu ist im Zweiten Gliede zu
 τὰ θάλασσαν nur ἡμῶν zu ergänzen. Ein Angriff auf offener
 e, nicht auf die τείχη des Plemmyrion ist gemeint.” Thu-
 idi si aliud scribere licuit aliud sentire, publice cavendum
 ne iuventuti nostrae posthac permittatur legendus. Quidni
 em respiciatur ad Plemmyrii aggressionem? Aliud est κατὰ
 λασσαν, ut arbitror, aliud ἐν πελάγει.

In capite extremo Φανερὰ δ' εἰσὶν ἀναπειρώμεναι καὶ αἱ ἐπι-
 ρήσεις ἐπ' ἐκείνοις καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον [ἐξου-
] ultimam vocem spuriam esse intellexeram Stud. Thuc. p. 93,

quam suspicionem pulchre confirmavit codex Britannus, auctoritati Stahlium obtemperasse nunc video.

Cap. 14, 2. ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχοντες ἤλθομεν ὄντα καὶ ἀπαναλισκόμενα γίνεσθαι. Incredible diu verba manifesto depravata semper adhuc patienter ferri: toribus et explicari scilicet. Mirum non est quae inde e ipsis Graecis, quibus tamen non accurate respondent, n multo clariora. Classen: „aus dem mitgebrachten Manns „müssen sowohl die noch vorhandenen (quod Graece „sonaret τὰ τε ὑπάρχοντα ἔτι) wie die almählich „den kommenden *gestellt und ergänzt worden* (hoc sc „γίνεσθαι).” Quod quomodo aut fieri aut cogitari possi quidem latet. Manifestum est e loci contextu hoc dicere l necesse esse ex iis opibus, quibus instructi Athenienses : liam venissent, etiamsi quotidiano consumptu decresce tamen omnia quae fieri deberent, fierent. Quocirca *Stu* pag. 94 scribendum conieci: ἀλλ' ἀνάγκη ἀφ' ὧν ἔχον θομεν τὰ δέοντα ἀεὶ ἀπαναλισκομένων γίνεσθαι, coniectura τὰ δέοντα — γίνεσθαι verum videtu ἀπαναλισκομένων mihi hodie non prorsus satisfacit. Quaera

Cap. 17, 3. καὶ ἐν ὀλκάσι παρεσκευάζοντο αὐτοὶ τε ἀ λοῦντες ὀπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοπ οὶ Λακεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ [πέμψοντες]. Non intell qui addidit πέμψοντες e constanti Graecorum usu ment tendum esse ἀποσελοῦντες.

Cap. 18, 2. μάλιστα δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγεγένητό τι διότι τοὺς Ἀθηναίους ἐνόμιζον διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας σφᾶς καὶ Σικελιώτας] εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι. Perstoli necesse est qui quod duplex bellum intelligendum sit pu temporis dubitare possit. Felicius evasit locus cap. 28, λιστα δ' αὐτοὺς ἐπῆξεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον, ubi Scholiasta aequalibus suis utile existimavit annotare Πελοποννησιακὸν καὶ τὸν Σικελικόν.

Cap. 19, 2. ἤγεῖτο δὲ Ἄγις ὁ Ἀρχιδάμου [Λακεδα βασιλεύς]. Non me deterret locus cap. 27, 4 similiter polatus, de quo infra videbimus.

Ibidem: ἀπέχει δ' ἡ Δεκέλεια σαδίους μάλιστα τῆς τῶν ναίων πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατόν, παραπλήσιον δὲ καὶ οὐ

ν [καὶ] ἀπὸ τῆς Βοιωτίας. Aliquanto melius aberit νο-
καί.

aullo gravius peccatum est ibidem § 3 sqq., ubi corrigenda: οἱ δ' ἐν Πελοποννήσῳ ἀπέστειλλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς
σι τοσοῦσδε (pro τοῦς) ὀπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν, deleto
equentibus quater ὀπλίτας et semel § 5 οἱ ὀπλῖται.

ap. 20, 1. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἅμα τῆς Δεκελείας
τειχισμῷ [καὶ τοῦ ἥρος εὐθὺς ἀρχομένου]. Verba uncinis
ta interpolata sunt ex cap. 19, 1. Simile emblemata legitur

21, 1 ὑπὸ τοῦς αὐτοῦς χρόνους [τούτου τοῦ ἥρος], ubi vel
numeri pluralis (χρόνους) genetivum (τοῦ ἥρος) excludere
tur.

ap. 25, 1. (ναῦς) πρέσβεις ἄγουσα, ὅπως τὰ τε σφέτερα
ἴσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσὶ καὶ τὸ ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον
τρύνωσι γίνεσθαι. Ita novissimi editores dederunt e
ce Vaticano, quum reliqui Codd. conspirant in οἵπερ, quod
in re aliquanto usitatius est, modo simul corrigamus φρά-
σιν et ἐποτρυνόουσιν, quemadmodum iudice Cobeto vel
gresso ὅπως corrigendum foret. Ego, licet facile concedam
structuram apud veteres Aoristi I Act. et Med. coniunctivo
multo frequentiore et admodum proclives esse librariorum
hanc pro illa substituendam, tamen quominus soloecam esse
eam prohibeor cum eo quod ὅπως finale frequentissime iun-
tur cum Aoristo I passivo et cum Aoristo II activo, tum
praesertim *indubitabili bonae aetatis testimonio*: titulum Atticum
scilicet, qui exaratus sec. IV ferme medio reperitur in Corp.
r. Att. II 115 extr., ubi legitur ἐπιμελεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς
γεγούσ, ὅπως Ἀρύββας καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ [κομί]σονται
ἀρχὴν τὴν [πατρὴ]αν. Vid. libellus meus qui inscribitur
idem de dialecto Attica testimonia, pag. 74.

licet igitur probe sciam quam sublesta sit codicum in hoc
praesertim genere fides, in edendo Thucydide hanc mihi, quod
maius desidero, statui legem ut, ubi omnes libri in Aor. I
coniunctivi conspirarent, eum retinerem, sed Futurum repone-
re, ubicumque in uno pluribusve appareret.

ap. 27, 4. τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ ὅτε μὲν καὶ
πλέοντων ἐπιόντων, ὅτε δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης φρουρᾶς κατα-
στάσεως [τε] τὴν χώραν [καὶ ληθείας ποιουμένης, βασιλέως τε]

παρόντος [τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων] Ἄγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, μεγάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. Ex quorum consuetudine ita librarii scripsisse videntur pro π μὲν — ποτὲ δέ, non aliter quam hic illic ἢ μὲν — dederunt pro πῃ μὲν — πῃ δέ (τῇ μὲν — τῇ δέ), ἃ — ἃ δέ pro τὰ μὲν — τὰ δέ, alia eiusmodi. Prae suspecta habeo quae sepsi uncinis. Pro τῆς ἴσης Φρουρᾶς (Schol. τῆς τεταγμένης δηλονότι) quod permire dictum non male Stahl. coniecit, τῆς αἰοῦσης Φρουρᾶς, si καὶ πλειόνων intelligunt *plures quam in praesidio essent*. A plures in Attica hostes fuisse probabile non est propter (§ 3) ὕστερον δὲ Φρουραῖς ἀπὸ τῶν πόλεων κατὰ διαδοχὰς [χρόνου aut dele aut scribe διὰ χρόνου] ἐπιούσαις τῇ χερσὶ ἐπώκειτο (Decalea), et quid hoc est quod κατ' ἀνάγκην *plures*, ut iure expectes, sed *pauciores* agrum Atticum delari dicuntur? Nonne καὶ πλείονες absolute dictum esse potest ut intelligatur *vel plures* (solito), i. e. *sat multi*; aut si hoc admittis, post καὶ πλειόνων excidere καὶ ἐλασσόνων? Ita fuerit vocis ἴσης emendatio. Conieci: τότε δὲ ξυνεχῶς ἐπιμένων, καὶ ποτὲ μὲν καὶ πλειόνων (καὶ ἐλασσόνων) ἐπίποτε δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς πάσης Φρουρᾶς καταθεούσης τὴν χερσὶ παρόντος Ἄγιδος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο. γάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο.

Cap. 28. § 1 ἢ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας πρότερον ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ κατὰ γῆν διὰ τῆς Δεκελείας θύουσα, περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυτελὴς ἐγίγνετο. (κατὰ γῆς; deleantur scholia κατὰ γῆν et κατὰ θάλασσαν) Ibidem § 3 καὶ τὸν παράλογον τσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἑλλησι δυνάμεως καὶ τόλμης ὅσοι (sic recte Madvig pro ὅσον) κατ' ἀρχαίαν τοῦ πολέμου οἱ μὲν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐδεὶς πλείω χρόνον ἐνόμιζεν περιοίσειν αὐτούς, εἰ σὺ Περικλῆς ποννήσιοι ἐσβάλοιεν ἐς τὴν χώραν, ὥς ἔπειτα ἐπτακαίδεκάτῃ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἥδη τῷ πολέμῳ πάντα τετραχωμένοι, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προσανείητο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου. I quaeso absurda vocula γε, et unde subito genetivus tempo pro necessario accusativo? Quia procul dubio olim scripserat, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐδὲν πλείω χρόνον ἐνόμιζεν περι-

αὐτούς. His scriptis video partim mecum conspirare Badhamum corrigentem οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν οὐκ εἰς πλείω χρόνον ὑπεροίγειν αὐτούς. At neque ὑπερφέρειν (*vincere, superare, excellere*) est huius loci neque περιφέρειν, cuius verbi *sustinendi* notio hic optissima seriorum scriptorum usu (inde a Theophrasto) non confirmatur, ut permulta reperiuntur apud nostrum ἅπαξ εἰρη-αῖνα, quae nonnisi a sequioribus denuo usurpata invenies. Ultima quinque vocabula, quae ultro intelliguntur, interpretandi causa adscripta esse existimo.

Cap. 29, 3. ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πόλει προσέκειτο — καὶ εἰρήνη, ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσὼν καὶ ἀπροσδοκήτοις μὴ ἂν ποτε πᾶσι σφίσι ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναβάντας ἐπιθέσθαι. Corrige τινὰ — ἐπαναβάντας et cf. Cobet Mnem. VIII, 132.

Cap. 30, 2. μέρος δέ τι (Thracum) καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἱρπαγὴν ἐγκαταλειφθὲν ἀπώλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες [τῶν Θρακῶν] πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων ἀπέθανον. Verile emblemata ipsa graecitate arguitur, siquidem saltem scribendum fuerat: τῶν δὲ Θρακῶν πεντήκοντα καὶ διακόσιοι οἱ σύμπαντες — ἀπέθανον. Manifestum est hoc caput melius finiri vocabulo ἀπανηλώθη § 3, ut novum caput sic ordiatur: τὰ μὲν κατὰ τ. Μ. — ὁ δὲ Δημοσθένης. Similiter capitis 26 hoc initium esto: καὶ οἱ μὲν [ἐν τῇ Σικελίᾳ dele] ταῦτα ἔπρασσον, ὁ δὲ Δημ.

Cap. 31, 1. καὶ μετὰ τοῦτο ἀφικόμενος [ὁ Δημοσθένης] κτλ. e nullo alio sermo est in praegressis.

Cap. 33: — πεντακόσιοι μὲν ὀπλῖται, τριακόσιοι δ' ἀκονταῖοι καὶ τοξόται τριακόσιοι. Suspecta mihi scriptura quod, sagittariorum numerus idem fuit qui iaculatorum, Thucydides ore suo pro altero τριακόσις dedisset ἴσοις, et fieri sane potest τριακόσιοι pro hoc substitutum sit ab interpretibus. Sed aequo re statuas olim fuisse τετρακόσιοι, aliumve numerum. idem § 4 κατίσχουσιν ἐς τὰς Χοιράδας [νήσους Ἰαπυγίας]. Satis has insulas fuisse declarat articulus.

Cap. 32, 2 οἱ Σικελοὶ — ἐνέδραν ποιησάμενοι ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα καὶ ὡς πρέσβεις πλὴν ἐν ὅς τοῦ Κορινθίου πάντας. Hinc efficias rationi unum tantum interfuisse Corinthium, quod tamen pa-
m probabile est propter locum 25, 9, ubi de eadem legatione

scriptum est: *ἔπεμψαν δὲ καὶ εἰς τὰς πόλεις πρέσβεις αἱ Συρακόσιοι Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ἀγγέλλοντας* (l. ἀγγελοῦντας) — *τά τε ἄλλα* (aũ dele cum BM) *δηλώσαντας* κτέ. Nec tres fuisse legatos sed aliquanto plures loco, de quo nunc agimus, arguit additum *πάντας*. Quid igitur? Scripsit Thucydides: *καὶ τοὺς πρέσβεις πλὴν ἐνός του, Κορινθίου, πάντας*. Cf. Soph. O. R. 117

Θνήσκουσι γὰρ πλὴν εἷς τις, κτλ.

Cap. 34, 1 deletis emblematis *ναῦς* et *νεῶν*, deinde scribe: *ὁρμίζονται κατ' Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας ἐν τῇ Ῥυπικῇ. καὶ αὐταῖς τοῦ χωρίου μηνοειδοῦς ὄντος [ἐφ' ᾧ ὥρμουν] ὁ μὲν πεζὸς ἐκατέρωθεν προσβεβোধηκῶς — ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετέτακται* κτέ. Mox § 3 οἱ δ' Ἀθηναῖοι [ἐκ τῆς Ναυπάκτου] *ἐπέπλευσαν αὐτοῖς*. Cf. § 1. Tum § 5 *ἐπτά δέ τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρωροι ἐμβαλλόμενοι [καὶ] ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξαιρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθίων νεῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο* (rectius AB *αὐτῷ τούτῳ*) *παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας ἐχουσῶν*. Pendet alterum participium ab altero, itaque exulato copula, quam librarii tales locos non intelligentes ubique inferciunt. Tandem § 7 et § 8 interpretibus reddantur verba *ὡς νικῶντες* et *ὡς νικήσαντες*, quae de more addiderunt verbis *τροπαῖον ἔσησαν*.

Cap. 42 § 3 ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα καὶ νομίσας οὐχ οἶόν τε εἶναι διατρίβειν οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ἡ Νικίας [ἐπαθεν deletur] (ἀφικόμενος γὰρ τὸ πρῶτον [ὁ Νικίας dele] Φοβερός, ὡς οὐκ εὐθὺς προσέκειτο ταῖς Συρακούσαις —) κτέ. Badham merito haerens Mnem. III 146 „dele οἶόν τε”, ait, „quod falsum et lege οὐ δεῖν διατρίβειν.” At nimia haec videtur mutandi audacia. Quare vide an sufficiat: *καὶ νομίσας οὐκέτ' εἶναι οἷα διατρίβειν et ratus eas* (τὰ πράγματα) *non iam esse eiusmodi, ut ullus esset morae locus*. Tum vero nescio an scribendum sit οὐδὲ (δεῖν) *παθεῖν* κτέ.

Cap. 43, 2 *παραγγείλας δὲ πένθ' ἡμερῶν σιτία καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντα λαβὼν καὶ [ἄλλην παρασκευὴν τοξευμάτων τε καὶ] ὅσα ἔδει, ἣν κρατῶσι, τειχίζοντας ἔχειν*. Frustra desudarunt viri docti in corrigenda absurda voce *τοξευμάτων*, sed, quidquid substituis, verbosa atque inepta manet oratio. Absurdum enim est *ἄλλην παρασκευὴν* post *λιθολόγους καὶ τέκτονας*. Non nisi litura restitui potest sermo nostro dignus.

Cap. 44, 2 ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρά, ἐώρων δ' οὕτως ἀλλήλους ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος προσορᾶν τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἴκειου ἀπιστεῖσθαι. Recte Badham προσορᾶν, est pæne recte ἀποστερεῖσθαι. Postulat enim sententiae ratio ἀποστερεῖσθαι, sive quod redit eodem, ἀπεστερῆσθαι, i. e. *privatus, constitutus esse, carere*.

Cap. 45, 1. Τῇ δ' ὑπεραίῳ οἱ μὲν Συρακόσιοι δύο τροπαῖα ἔστησαν, ἐπὶ τε ταῖς Ἐπιπολαῖς ἢ ἡ πρόσβασις καὶ [κατὰ τὸ χωρίον] ἢ οἱ Βοιωτοὶ [πρῶτοι] ἀντέστησαν. Hinc concludas Boeotos alibi quam in Epipolis restitisse. At quum contrarium appareat e praegressa narratione cap. 43 extr., corrigatur: δύο τροπαῖα ἔστησαν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἢ τε ἡ πρόσβασις καὶ ἢ κτέ. Recte cum Vat. Classen expunxit πρῶτοι adscriptum ex loco laudato. Prius autem tropaeum ἢ ἡ πρόσβασις (cf. 43, 5) Syracusani erexisse videntur, quod tota haec Atheniensium expeditio, quamvis faustis ominibus suscepta, irrita tamen fuit. Illic enim non ipsi, sed hi superiores fuerant.

Cap. 46. Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ὥχετο οὐδὲς ἄξων στρατιὰν ἔτι, ὡς ἐν ἐλπίδι ὦν καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων αἰρήσειν βίῃ [ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη]. Scribendum certe fuerat οὕτως ἀπέβη. Sed non sunt ista Thucydidis.

Cap. 49, 2 ἔφη χρῆναι ἢ ἐς τὴν Θάψον ἀνασάντας τοῦτο ποιεῖν. Necessarium videtur ἐξανασάντας, aut, quod et lenius est et magis proprium de deserenda obsidione, ἀπανασάντας. Post ισχυρίζηται novi capitis statuendum est initium.

Cap. 50, 2 καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι εὐθὺς [αὐτῶν] ἐλθόντων παρασκευάζοντο. Abesse malim pronomen quod interpositum vocabulis arcte iungendis orationis nitori officere videtur. Ibid. § 4 ἔν γάρ τι ἄγαν θειασμῷ — προσκείμενος. Cobet Mnem. nov. VIII p. 114 sq. ingeniose disputans de formis θειάζειν et θεάζειν, non tetigit substantiva θειασμός et ἐπιθειασμός (Th. VII 86), quae licet non aliter quam sic tradita esse videantur, vitiosa sunt necesse est et mutanda in θεασμός et ἐπιθεασμός, si vir praeclearus vere statuit de verborum formis pro ictus differentia per diphthongum aut vocalem scribendis. Cf. τελέωσις τελεωτικός, λάνσις, λεαντήρ. Fortasse aliquando aliquid plane certi philologos locabunt bonae aetatis inscriptiones.

Cap. 52 extr. dele vocabula ναῦς τῶν Ἀθηναίων.

Cap. 53, 3 καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυνήγαγον [κατὰ τὸ στρατόπεδον]. Thucydides scripsisset ἐς τὸ στρατόπεδον. In proximis Weidner detexit puerile emblemata ἐμπρῆσαι βουλόμενοι, quod autem deinde recte deletum vult τῶν ναῦν, dudum ea de re monui Stud. Thuc. p. 100, sex annis ante Badhamum (Mnem. IV), cui tribuit Classen emendationem. Sed Badhamo revera primo debetur maioris momenti correctio in ipsis sequentibus, ubi verba καὶ πύσαντες τὴν φλόγα, absurde lecta post κώλυμα, transponi iussit post τὴν ὀλκίδα. Classenio de industria scriptorem et elegantius verba illic posuisse videri, expectari fere poterat.

Cap. 55, 1 οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ [ἀθυμίας] ἦσαν καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν, πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατείας ὁ μετάρμελος. Propter membrorum aequilibrium abesse malim quod ultro intelligitur τῆς στρατείας. Sed certius est ἀθυμίας non esse genuinum. Ἐν παντὶ εἶναι aliquanto plus est quam ἀθυμεῖν, ut arbitror, et summam anxietatem mentisque inopiam denotare solet. Cf. Plat. Symp. p. 194 A, Euthyd. p. 301. a. Xen. Hell. V 4. 29. Idem perversum glossema etiam alibi huic formulae adhaeret.

Cap. 57, 1 recte Classen delevit ἐπὶ Συρακούσας, quod mihi quoque venit in mentem legenti Badhami violentiorem coniecturam ἐλθόντες mutantis in ἦλθον, deleto ἐπολέμησαν.

Ibidem § 2 καὶ ἔτι Ἑσπείης οἱ ἐν Εὐβοίᾳ [Ἑσπείαν οἰκοῦντες] ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν. τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκουσιν, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δ' οἱ καὶ μισθοφόροι ξυνεστράτευον. Thucydides saltem scripsisset οἱ τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Ἑσπείαν οἰκοῦντες, ut eam urbem a cognomini oppido in Acarnania distingueret. Sed idem brevius facere potuit scribendo οἱ ἐν Εὐβοίᾳ, quod tamen magistellis interpretatione egere visum est. Deinde deleta ξυνεστράτευσαν muta sic interpunctionem: ἄποικοι ὄντες, τῶν δ' ἄλλων — ξυνεστράτευον, ut ab hoc uno verbo suspensa sint omnia subiecta Λήμνιοι — Αἰγινῆται, Ἑσπείης, οἱ μὲν — εἰ δὲ εἰσὶ δ' οἱ. Ad Imperfectum in sqq. cf. ἠκολούθουν — ἐμάχοντο — ἐπέφερον — ἠναγκάζοντο — ξυνείποντο — εἶποντο — ἐμάχοντο — ἐγίγνετο — ξυνεστράτευον — ἐστράτευον. In § 4 nescio an corrigendum sit ναῦς δὲ παρέχοντες αὐτόνομοι ξυνείποντο pro ξυνεστράτευον.

ap. 62, 2 καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισταὶ ἐπιβήσονται, ὄχλος ᾧ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἂν ἴμεθα διὰ τὸ βλάπτειν ἂν τὸ τῆς ἐπισήμης τῇ βαρύτητι τῶν, ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἡναγκασμένη ἀπὸ τῶν νεῶν πεζομαχίας σφοδρα ἔσαι. Classen „καὶ ὄχλος habe ich vom Vorauf-

henden durch Interpunction getrennt: es steht zwar auch zu βήσονται in äusserer Beziehung, doch nur in dem allgeinen Sinne: und es wird dadurch an Bord eine Menge naschen zusammen kommen.” Qualis interpretatio vix ipsi ori satisfaciet. Manifesto, si Thuc. sic scripsit, ὄχλος diversus a sagittariis et iaculatoribus, quia tamen nulli alii sic dicerunt, locus corruptus sit necesse est. Duas video corrigendi rationes, ut aut deletο καὶ ὄχλος corrigatur οἷς, aut, id magis arridet, scribamus ἐπιβήσονται. Καὶ ὄχλῳ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι κτέ. In sequentibus recte Classen πρόσφορος exisse videtur. Totum locum sic interpunxerim: πάντα μασται. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντισταὶ ἐπιβήσονται

[vel καίτοι] ὄχλῳ ναυμαχίαν μὲν ποιούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἔχρώμεθα — πρόσφορος ἔσαι), ἡύρηται δ' ἡμῖν κτέ. Pertinent haec omnia ad praeparationes.

ap. 64, 2 καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἐκάστους τε καὶ ξύμπαντες οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι καὶ πεζοὶ τοῖς ἡναίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ μέγα πλῆθος τῶν Ἀθηνῶν, κτέ. Qui primus quam absurde haec scripta

animadvertit Badham, delenda coniecit verba οἱ et νῦν ἐσόμενοι, sed, ut optime intellexit Müller-Strübing, ita manet ante dictum ἐν ταῖς ναυσὶν esse ναῦς. Quare pro καὶ νῆες instituit ἡ ξύμπασα δύναμις. At fallitur, nam verba καὶ νῆες in opposito καὶ πεζοὶ requiruntur. Cf. in ipso huius libri fine: ὡλεσθρία δὴ τὸ λεγόμενον καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅτι ἀπώλετο. Neque verbis ἡ ξύμπασα δύναμις locus est prosequentia. Melius certe coniecisset καὶ ναῦται, sed probabilius arbitror Badhamum non restituisset scriptoris manum circumspiciendam esse aliam verborum ὅτι — ἐσόμενοι emendationem, de quibus obiter moneo frustra me quaerere, unde Classen pronomen ὑμῶν explicaturus efficiat Niciae concioni interesse etiam aegros et saucios; quod et per se admodum imbabile est et nusquam dicitur a scriptore. Quaerendum

autem est quod ferme respondeat verbis πάντων — ἀνακειμένοις τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς quae leguntur cap. 71, 2. Quoniam vero eo sensu Graece dici potest εἶναι ἐπὶ τινι, forsitan haud inepte suspiceris: καὶ ἐνθυμεῖσθε — ὅτι ἐπὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶ ὑμῶν νῦν ἐσομένοις καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηναίων, i. e. et repute, in manibus eorum, qui in navibus vestris morantur, cum Atheniensibus et pedestres copias et navales et reliquam civitatem et magnam nomen Athenarum. Tum vero legerim ὑπὲρ ὧν (pro quibus), εἴ τίς τι ἐτέρου προφέρει ἢ ἐπισήμῃ ἢ εὐψυχίᾳ, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδείξάμενος αὐτὸς τε αὐτῷ ὠφέλιμος γένοιτο καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος pro περὶ κτέ.

Cap. 67, 1. Ἡμῶν δὲ τό τε ὑπάρχον πρότερον, ὥπερ καὶ ἀπεπισήμονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν (l. ἀντετολμήσαμεν cum Weidnero cl. 21, 3), βεβαιότερον νῦν, καὶ τῆς δοκίσεως προγεγενημένης αὐτῷ, τὸ κρατίστους εἶναι, εἰ τοὺς κρατίστους ἐνίκησαμεν, διπλασία ἐκάστου ἢ ἐλπίς. Oratio soloeca; repono κράτιστοι εἶναι.

Cap. 69, 2 ὁ δὲ Νικίας — ὁρῶν οἷος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς ἐγγυὴς ἦδη. L. ὅκος. Ibid. § 4 ἔπλεον πρὸς τὸ ζεύγμα τοῦ λιμένος [καὶ τὸν καταλειφθέντα διέκπλουν]. Variant codd. in καταλειφθέντα, καταληφθέντα, παραληφθέντα, quorum editores alii aliud arripuerunt. Classen v. c. allato Herodoti loco VII 36, qui hoc non pertinet, scripsit καταλειφθέντα, Bekkero et Badhamo placuit περιλειφθέντα. Sed optime animadvertit Boehmius: „καταλειφθέντα und παραλειφθέντα würde besagen dass man schon den zur Sperrung dienenden Fahrzeugen eine Durchfahrt freigelassen, was völlig zweckwidrig gewesen wäre.“ Quocirca ipse recepit καταληφθέντα, non curans ita verba καὶ — διέκπλουν plane otiosa esse. Syracusanos autem non reliquias διέκπλουν abunde apparet ex § 2 ἐπειδὴ δ' οἱ Ἀθηναῖοι προσέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ ρύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτησαν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλήσεις, quo sane nihil opus fuisset, εἰ περιλείφθη διέκπλους. Nihil igitur relinquitur, quam ut verba inclusa ut emblemata (bene correctum a Boehmio) expungamus. § 2 obiter supplē τῶν Συρακοσίων καὶ (τῶν) ξυμμάχων. Contra articulus deletur § 4 αἱ μὲν ἐμβολαὶ διὰ τὸ μὴ εἶναι [τὰς] ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους.

λους (hoc tantum sensu Thuc. vocabulum usurpat) δλίγαι ἔγνωτο § 5 καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσεφέροντο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν κατασρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις ἰσθύνως [ἐπ' αὐτήν] ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν, οἱ ἐπιβάται χειρὰς ἰόντες ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβάλλειν. intra mentem scriptoris interpolatum est ἐπ' αὐτήν; nam manifestum est non tantum eius navis, quam navis aliqua periret, sagittarios et iaculatores eminus pugnasse, sed vel ipsis illius, quae infesta adnavigaret, non aliter quam de assariis mox dicetur ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβάλλειν. Et in ipsa de causa scriptum est οἱ ἀπὸ τῶν κατασρωμάτων, non ἀπὸ τοῦ κατασρώματος.

Cap. 71, 6 ἄλλοι δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς εἶ] ὅπῃ σωθήσονται διεσκόπουν. Quid aliud spectarent praeter utem suam, non assequor. Quare delenda est copula.

Cap. 72, 2 οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κακῶν ἰσθύνων μὲν [πέρι] ἢ ναυαγίων οὐδ' ἐπενδύουν αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς νυκτὸς ἐβούλοντο εὐθὺς ἀναχωρεῖν. Manifesto genetivi νεκρῶν ναυαγίων pendent ab obiecto ἀναίρεσιν, neque igitur locus est repositioni, quam inseruit nescio quis loci structura haud inlecta.

Cap. 73, 3. Hermocrates δεδιώς μὴ οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ἡσυχίαν ἀφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων, μπεὶ τῶν ἐταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μεθ' ἱππέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἡνίκα ξυνεσκόταζεν· οἱ προσελάσαντες ἐξ οὗ τις ἔμελλεν ἀκούσεσθαι καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας ὥς ὄντες τῶν Ἀθηναίων] ἐπιτήδαιοι (ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι ἐν ἔνδοθεν) ἐκέλευον φράζειν κτλ. Ex parenthesi apparet Gen. in Ἀθηναίων pendere non posse a sequenti ἐπιτήδαιοι, sed perire ad praegressum τινας, quod quia vetat verborum ordo, ita transponendum est καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας τῶν Ἀθηναίων ὥς τες ἐπιτήδαιοι, aut, quod propter abundantiam mihi aliquanto probabilius videtur, expungenda sunt verba τῶν Ἀθηναίων tanquam ossema.

Ibidem § 4 καὶ οἱ μὲν εἰπόντες ἀπῆλθον, καὶ οἱ ἀκούσαντες ἠγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων. (cap. 74) οἱ δὲ πρὸς τὸ ἔγγεμα ἐπέσχον τὴν νύκτα, νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι. Classen mutata interpunctione edidit τῶν Ἀθηναίων, οἱ δὲ κτέ., in

eadem sententia duplici modo interpretatus participia εἰπόντες et ἀκούσαντες, quae manifesto scriptor eadem ratione posuerat. Scilicet vir doctus sic locum intelligit: *et hi quidem, quum illi dixissent, abierunt, et qui audiverant Atheniensium praetorium rem nuntiarunt, hi vero cett.* Quae interpretatio quum aperta falsa sit, videndum an Krueger rem acu tetigerit mutato accentu scribens καὶ οἱ. At locis IV 33, 2 et 68, 6, ad quos provocatur, illa formula, ut expectari poterat, non opponitur praegresso οἱ μέν, ita ut, si vera esset Kruegeri correctio, vel sic virgula interpungendum foret post Ἀθηναίων.

Est tamen oppositio inter eos qui dixerant et qui dicta audierant tanto probabilior quam inter illos et Atheniensium praetores, ut non possim non suspicari manum scriptoris fuisse olim hanc: καὶ οἱ μέν εἰπόντες ἀπῆλθον, [καὶ] οἱ (Δ') Ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων. Οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον τὴν νύκτα κτέ. Posteaquam proclivi errore ὁ exciderat, copulam addidisse videtur correctoris imperitia.

Cap. 74, 1 ἀναλαβόντες δὲ αὐτὰ ὅσα [περὶ τὸ σῶμα] ἐς δίαυτον ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια ἀφορμαῖσθαι. Simili emblemate liberavi nuper locum VI 15, 3 in Mnemos. VIII p. 167. Ibid. § 2 ταῖς ἁ ναυσὶ προσπλεύσαντες τὰς [ναῦς] τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλῶ ἀφείλκον. Digitum in talia intendere suffecerit.

Cap. 75, 4 ὥστε δάκρυσιν πᾶν τὸ σράτευμα πλησθέν τι. Aeschylus noto loco

λέκτρα δ' ἀνδρῶν πόθῳ

πίμπλαται δακρύμασιν.

Ita poeta: sed scriptori pedestri non magis πιμπλάναι scribere licebat pro ἐμπιμπλάναι quam δακρύμασιν pro δάκρυσιν.

Ibidem § 6 καὶ μὲν ἡ ἄλλη αἰκία καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν, ἔχοντά τινα ὅμως τὸ μετὰ πολλῶν κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο, ἄλλως τε καὶ ἀφ' οἷας λαμπρότητος καὶ αὐχήματος τοῦ πρώτου ἐς οἷαν τελευτὴν καὶ ταπεινότητα ἀφίκτο. Verba nullo modo sic toleranda ἡ ἄλλη αἰκία Classen depravata suspicatur ex ἡ ἄλλη αἰτία, scil. τῆς κατηφείας. (cf. 5, vs. 1), quae fuerit nota marginalis, cuius auctor certe scripturus fuerat aut ἄλλη αἰτία aut ἡ τρίτη αἰτία, ita ut fateri praestet istorum verborum originis ignorantiam. Hoc certum est, siquid sit in istis genuini, aut latere vocabulum synonymum sequentis sub-

ntivi ἰσομοιρία, ut recte sequantur participium ἔχουσα et
rbum ἐδοξάζετο in singulari numero (quod si ita est, articu-
s ante ἰσομοιρία non est genuinus), aut post verba ἡ ἄλλη
εία (recte fortasse Elmsleius scribendum esse putabat αἵκεια) non-
lla excidisse, quod mihi quidem aliquanto probabilius videtur.
im verba τὸ μετὰ πολλῶν πάσχειν, propter ineptam abun-
ntiam non ferens cum Badhamo in marginem relegarim. Non
agis fero cum eodem omissum participium, quale est ἐνθυμου-
νοῖς, unde pendeant reliqua, in quibus accipio veterem eiusdem
mendationem ἀφίκατο pro ἀφῖκτο. Quod enim idem Mnem.
p. 145 verba ἄλλως τε καὶ — μᾶλλον ἢ ναυτικῷ sophistae
icuius declamationem esse suspicatur, ea opinio, etsi habet
ibus commendetur, hoc laborat incommodo, quod vix credi-
le est Thucydidem sic scribere potuisse: — ἔχουσά τινα
ως κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο. ὅμως
ὑπὸ μεγέθους κτέ. Quare, si quid h. l. de suo addidit so-
uista, huic non alia tribui poterunt quam verba μέγιστον —
ναυτικῷ, nisi forte eo erit progrediendum, ut omnia quae in
x capite post τῷ στρατοπέδῳ leguntur ei deberi suspicemur.

Locum sic constituerim: σῖτος γὰρ οὐκέτι ἦν (ἐν inserte, nam
isi τὸ στρατόπεδον h. l. *castra* significaret, turpiter abundaret)
ῖ στρατοπέδῳ· καὶ μὲν ἡ ἄλλη αἵκεια καὶ ἡ ἰσομοιρία τῶν
κῶν, ἔχουσά τινα ὅμως κούφισιν, οὐδ' ὥς ῥαδία ἐν τῷ παρόντι
δοξάζετο, ἄλλως τε καὶ (ἐνθυμουμένοις) ἀφ' οἷας λαμπρότητος
εὐ αὐχήμετος τοῦ πρώτου ἐς οἷαν τελευτήν καὶ ταπεινότητα
δίκατο. In ultimis chiasmice opponuntur inter se λαμπρότης
ταπεινότης, αὐχημα τὸ πρῶτον et τελευτή, quarum ἀντιθέσεων
sterior mihi non felicissima videtur.

Cap. 78, 4 ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ σάδια, ἢ ἔμελλον
ξε, οὐκ ἄφθονον ἦν. Incredibile est Thucydidem hoc unico loco
ipsisse σάδια pro σαδίους, ut et alibi constanter scribit et
in ipsis praegressis. Requiro igitur ἐπὶ πολλοὺς σαδίους,
nescio tamen an etiam probabilius suspicemur historicum
lisse ἐπὶ πολύ, quod vero hodie in textu legitur esse eius
mulae interpretamentum. Cf. VIII 10, 2. Mox § 6 dele καὶ
καόντιζόν τε καὶ παρίππενον, interpolata § 3.

Cap. 80, 6 καὶ βιασάμενοι αὐτὴν διέβησάν τε τὸν ποταμὸν καὶ
ῶρουν αὐθις πρὸς ἄλλον [ποταμόν], τὸν Ἑρινεόν. Cap. 82 extr.

1. Νικίας δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνοῦνται ἐπὶ [τὸν ποταμὸν] τὸν Ἑρινεόν, κτέ. et 84, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον [ποταμὸν] — ἣν διαβῶσι τὸν ποταμόν, κτέ.

Cap. 86, 2 supplendum ἀσφαλεστέτην (ταύτην) εἶναι νομίσαντες τήρησιν. Ita recte Madvigius. Cf. me Mnem. VIII p. 152. Ibid. § 3 ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένη, διὰ τὰ ἐν [τῇ νήσῳ καὶ] Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ ταῦτὰ ἐπιτηδειότατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου [ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων] ὁ Νικίας προυθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιήσασθαι, ὥς τε ἀφελθῆναι. Seclusa redolent magistellos.

Cap. 87 verba extrema: ταῦτα μὲν — γεγόμενα melius facient initium libri VIII.

Deleatur denique adnotatio mea ad locum VI 66, 3 Mnem. VIII pag. 160, quae nescio quo pacto imprudenti mihi excidit Στρατεύματος ibi tam sanum est, quam insanum foret σαυρώματος. Compensabo hoc σφάλμα corrigendo nobili loco ei oratione funebri II 44, 1, ubi legendum: ἐπὶ (pro ἐν cum Cobeto) πολυτρόποις γὰρ συμφοραῖς ἐπίσασθε τραφέντες προ ἐπίσανται, ut praecedat πάρεσε et sequitur: χαλεπὸν γὰρ οἶδα πείθειν ὄν, ὧν καὶ πολλάκις ἔξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλῃς εὐτυχίαις, αἷς ποτε καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε. Pro εὐτυχίαις longe malim εὐτεκνίαις.

GALENUS.

Tom. V. pag. 383. ἐκφυγεῖν ἀπάσας τὰς οὕτως ἀκαίρους τε ἄμα καὶ παρὰ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἔθος ἀναπῖμπλαμένους ὁμωνυμίας. Repone ἀναπῖμπλασμένους.

C. G. C.

AD THEOGNIDEM.

his mensibus duae editiones Theognidis reliquiarum in lucem
hlerunt, quarum unam curavit Jacobus Sitzler, alteram se-
lis curis recognovit Christophorus Ziegler. Uterque virorum
issimorum interruptam collationem codicis Mutinensis, quam
1869 in Studiis Theognideis publici juris feci, utendam
stimavit. Praeter eos, quantum cognovi, H. van Herwerden,
clarissimus, in Animadversionibus philologicis ad Theogni-
a et Hermannus Schneidewin, vir doctissimus, in dissertatione
gentoratensi de Syllogis Theognideis huius collationis rationem
uerunt. Ante hos quinque annos, quum mihi contigisset
um codicem excutere, omnes lacunas collationis, quam olim
ibui, ita explevi ut non singula verba cum aliqua editione
ferrem sed totos versus quam diligentissime transscriberem.
a perlectis editionibus, quas supra memoravi, in cogitationem
i fieri posse ut non prorsus inutile et supervacaneum esset,
quae ex insigni codice transscripsi integra typis describenda
arem. Sed paucas animadversiunculas praemittam, quae vel
t novissimas editiones ad textum Theognideae farraginis
endandum nonnihil afferre mihi videantur.

vs. 69 sq.

Μήποτε, Κύρνε, κακῷ πῖσυνος βούλευε σὺν ἀνδρὶ,
εὔτ' ἂν σπουδαῖον πρῆγμ' ἐθέλῃς τελέσαι.

Utilissimus index, quem Sitzler opusculo suo addidit, ostendit
eterquam hoc loco bis inveniri βουλεύειν vs. 1089 et vs. 1101,
esque βουλεύεσθαι vs. 633 et vs. 1052. Utroque loco hoc
nificat *deliberare, meditari*, illud *consilium dare*. Verum hoc
o activum vice medi fungitur et adiectivum πῖσυνος aut

praepositio suo dativo careat necesse est. Ad has difficultates expediendas e versu 71 vulgatam codicum lectionem βουλεύεις pro βούλεν huc transferri velim.

vs. 127 sq.

οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἐς ὦριον ἐλθών·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.

Ad versum 127 van Herwerden, vir summae auctoritatis, in libro supra laudato p. 51 haec dicit: „quid h. l. scripserit Theognis fortasse semper ignorabitur.” Quamquam vereor ne temere facere videar, ut locum a tali viro paene desperatum post multorum tentamina denuo attingam, tamen hoc mihi sumo ut coniecturam, quam partim ab Heimsoethio, viro clarissimo, occupatam esse video, in medio ponam.

Eo enim quod poeta dicit, saepe fieri ut specie et forma mens in errorem inducatur, moveor ut cum Heimsoethio credam poetam speculum cogitasse quocum speciem comparaverit, atque dixisse:

οὐδέ κεν εἰκάσσαις ὥσπερ ποτ' ἔσοπτρον ἐλέγχων.

Quod Heimsveth metri causa, ut videtur, ἐσόπτριον proponit, nam retinet ἐλθών, dubito num eo vocabulo lingua Graeca distanda sit. Praepositio ποτὶ reperitur etiam vs. 215. Ad summam locum sic interpreter: οὐδ' ἂν ἐκ τοῦ εἴδους ὥσπερ κατόπτρου γνοίης τὸν νοῦν κτέ.

vs. 157

Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως.

Pro ἄλλως in Mutinensi legitur ἄλλωι, quod non ex ἄλλας depravatum esse videtur sed ex ἄλλη. Hoc Jacobo Schegkio ante oculos versabatur interpretanti:

inclinat libram nunc huc, modo Iuppiter illuc.

vs. 197 sq.

χρῆμα δ' ὃ μὲν Διόθεν καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γένηται
καὶ καθαρῶς, αἰεὶ παρμόνιμον τελέθει.

Nulla ratio est coniunctivi γένηται, nisi legatur ὃ κεν. Praeterea *generatim* loquitur poeta, non *singulatim*, et recte vertit Sitsler: „quaecunque res.”

vs. 419 sq.

Πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται· ἄλλ' ὑπ' ἀνάγκης
σιγῶ, γιγνώσκων ὑμετέρεην δύναμιν.

Platis vs. 177 sq., vs. 669 sq., vs. 683—686, et Xenoph. ab. I cap. VI. 7, coniicio in hoc fragmento pro ὑμετέρην ibendum esse ἡμετέρην.

vs. 769 sq.

Χρὴ Μουσῶν θεράποντα καὶ ἄγγελον εἴτι περισσὸν
εἰδεῖν, σοφίης μὴ φθονερὸν τελέθειν.

stativus εἰδεῖν postulat ut χρὴ mutetur in χρῆν.

vs. 805 sqq.

Τόρνου καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρεῖν
εὐθύτερον χρὴ μιν, Κύρνε, φυλασσόμενον,
ᾧ τινὶ κεν Πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἱέρεια
ὀμφὴν σημήνη πίονος ἐξ ἀδύτου.

οὔτε τι γὰρ προσθεῖς οὐδέν κ' ἔτι φάρμακον εὖροις,
οὔτ' ἀφελὼν πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.

afferro hunc locum ex recensione Sitsleri, cum qua concordat Ziegleriana, nisi quod exhibet χρὴ νοῦν e conjectura Geelii. veterum lectiones codicum, virorum doctorum emendationes et coniecturae videantur apud Zieglerum, Sitslerum, Bergkium. Omnes editores et interpretes, quantum scio, hac in re conspirant quod poetam dicentem faciunt oraculi consultorem decere perpendicularo et amussi rectiorem esse. Turnebus autem soli vocabulo μιν hanc vim tribuit ut significet: „id quod Pythia sponderit.” Quodsi vero ad participia προσθεῖς et ἀφελὼν in re sententiae animum attenderis, apparebit hoc admonere poemam ut vox ipsa, quam ex adyto Pythia miserit, perpendicularo amussi rectior servetur, atque εὐθύτερον mutandum esse in εὐτέρην vel potius, collatis vss. 330. 396. 535. 1026. ἰεὐτέρην, ratio scribendi sibi constet. Hac leni mutatione facta, totum cum sic transposuerim et constituerim:

ᾧ τινὶ κεν Πυθῶνι θεοῦ χρήσασ' ἱέρεια
ὀμφὴν σημήνη πίονος ἐξ ἀδύτου,
τόρνου καὶ στάθμης καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρόν
ἰεὐτέρην χρὴ μιν, Κύρνε, φυλασσέμεναι.

vs. 865 sqq.

Πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλόν, ὃς οὔτ' αὐτῷ βέλτερος, οὐδέν ἐών,
οὔτε φίλοις· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται,
αἰχμητῆς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σασί.

Nemodum explicavit quo pronomen vs. 866 αὐτῷ referendum sit. Ziegler annotat: „Hominibus nequam sunt divitiae fere pro nihilo, quoniam iis recte uti nesciunt neque pro se neque pro amicis.” Sed perincommode accidit quod haec interpretatio neque satis declarat quomodo prior pars sententiae cum posteriori cohaereat, et pugnat cum re grammatica. Nisi fallor, in αὐτῷ latet ἄσται, quam lectionem ut traditae substituendam esse putem adducor oppositione, quae est inter duas partes sententiae. Eadem oppositio docet adiectivo ἀχρηστος hoc loco inesse vim et significationem *ignaviae*, *inertiae*. Ceterum in verbis οὐδὲν ἐὼν cum Zieglero librorum scripturam sanam videri ita consentio, ut interpreter: „Hominum inertium divitiae neque reipublicae neque amicis, cum iis pro nihilo sint, quidquam emolumenti afferunt.”

vs. 1363 sq.

οὐδέ με πείσει

οὐδεὶς ἀνθρώπων ὥστε με μή σε φιλεῖν.

In verbis ὥστε με nescio an lateat ὥστ' ἔτι.

Iam collationem exhibiturus iterabo quae in studiis Theognideis p. 2 de ipso codice scripsi, ut quaedam minus exacta corrigam.

Habet folia 112, quibus continentur: Ὀμηρόκεντρα, a folio 1 usque ad fol. 43 v.; Epigramma in imaginem occasionis, 44 r.; Scholia in Dionysii Περιήγησιν, 44 v.; Θεόγνιδος ἐλεγείων α', 45 r.—71 r.; ἐλεγείων β' 71 r.—74 v.; Φωκυλίδου Φιλοσόφου ποίησις ὠφέλιμος, 74 v.—79 r.; Κολούθου ποιητοῦ Λυκοπολίτου ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης, 79 r.—87 r.; fol. 87 r. invenitur carmen sex versuum iambicorum et carmen inscriptum εἰς τὴν πατρίδα Ὀμήρου usque ad fol. 87 v.; Διονυσίου οἰκουμένης περιήγησις 88 r.—112 v.

m. Martio 1880.

H. W. VAN DER MEY.

vs. 529

- 56 γ. οὐδένα προύδωκα φίλον και πιστὸν ἑταῖρον
οὐδ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἐνι·
αἶει μοι φίλον ἦτορ ιαίνεται ὅππότε' ακούσω
αὐλῶν φθεγγομένων ἡμερόεσσιν ὅπα
χαίρω δ' εὐπινῶν καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀκούων
χαιρῶ δ' εὐφρογγον χερσὶ λυρῆν ὀχέων 534
οὐποτε δουλειῇ κεφαλὴ ἰθεῖα πεφυκεν
ἀλλ' αἶει σκολιὴ κ' αὐχένα λοξὸν ἔχει
οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ροδὰ φύεται. οὔθ' ὑάκινθος
οὐδέποτε' ἐκ δούλης τέκνον ελευθέριον
οὔτος ἀνὴρ φιλε κέρνε πεδᾶσ χαλκευεταὶ αὐτῷ 539
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν πολυπαῖδ' ὕβρις
ἥπερ κενταύρους ὤμοφάγους ὄλεσεν
χρὴ με παραστάθμην καὶ γνώμονα τήνδε δικάσσαι
κέρνε δίκην ἴσον τ' ἀμφοτεροῖσι δόμεν 544
μάντεσὶ τοῖωνοῖστέ και αἰδομένοισι ἱεροῖσι
· ὄφρα μὴ ἀμπλακίῃσ' αἰσχροὺς ὄνειδος ἔχω
μηδενάπῳ κακοτητι βιάζεο. τῷ δὲ δικαίῳ
τῆς ευεργεσίης. οὐδὲν ἀρειότερον
ἄγγελος ἄφρογγος πόλεμον πολὺδακρυν ἐγείρει 549
56 δ. κύρ' ἀποτηλαυγεὸς φαινόμενος σκοπιῆς
ἀλλ' ἵππους ἐμβαλλε ταχυπτέρνοισι χαλινούσ
δηῖων γὰρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσιν κέλευθον
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί· 554
χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐνάλγεσι κείμενον ἀνδρα
προστε θεῶν αἰτεῖν ἐκλυσιν ἀθανάτων
φράζεο δ' ὁ κίνδυνόστοι ἐπὶ ξυροῦ ἴσταται ἀκμῆς
ἄλλοτε πόλλέξεις. ἄλλοτε παυρότερα
ὥστεσε μή τε λιγὴν ἀφνέδον κτεάτεσσι γενεσθαι 559
μήτε σε γ' ἐσπολλὴν χρημοσύνην ἔλασαι
εἴη μοι ταμὲν αὐτῶν ἔχειν ταδε πολλ' ἐπιδούναι
χρηματὰ τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν
κεκληῆσθαι δ' ἐς δαῖτα· παρέξεσθαι δὲ παρυσθλον
ἀνδρα χρεῶν σοφίην πᾶσαν ἐπισταμενον 564
τοῦ συνιεῖν ὅππότε' ἀν' τι λεγῇ σοφὸν ὄφρα διδασθῇ

vs. 566.

καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κερδοσ ἐχων ἀπίηισ
 ἤβη τερπόμενος παίζω· δηρὸν γὰρ ἔνερθεν
 γῆσ ὀλέσας ψυχὴν. κείσομαι ὥστε λίθος.
 ἄφθογγος· λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἡελίοιο 56'
 ἔμπησ δ' ἐσθλοσ ἐὼν οψομαι ουδεν ἐτι
 δοξα μεν ἀνθρώποισι κακὸν μεγα. πείρα δ' ἄριστον
 πολλοὶ ἀπειρητοὶ δοξαν ἐχούσ' ἀγαθῶν
 εὖ ἐρδων εὐ πασχ' ἐτι κ' ἀγγελλον αλλον ἰάλλοις

f. 57 r. τῆσ εὐγεργέσιησ ῥῆιδί ἀγγελίηι 5'

οἱ με φίλοι προδιδούσιν ἐπεὶ τόνγ' ἐχθρον ἀλεῦμαι
 ὥστε κυβερνητῆσ χοιραδασ εἰναλιο*σ
 ῥῆιδιον ἐξ ἀγαθοῦ θείραι κακὸν ἡκκακοὶ ἐσθλόν
 pono : est aliquid in litura

μή με διδασκ' οὔτοι τηλικος εἰμὶ μαθεῖν
 ἐχθαιρω κακὸν ἄνδρα· καλυψαμένη δὲ πᾶρειμι
 σμικρῆσ ὄρνιθος κοῦφον ἐχουσα νόον
 ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περιδρομον ἀνδρά τε μάργον
 ὅσ τὴν ἀλλοτρίαν βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν·
 ἀλλὰ τα μὲν προβεβηκεν· ἀμηχανόν ἐστι γενέσθαι
 ἐργα τάδεξοπίσω τῶν φυλακῆ μελετῶ.

πᾶσιν τοι κίνδυνος ἐπεργμασιν· ουδέτισοῖδεν
 πῆι σχήσειν μέλλει πρήγματος ἀρχομένου
 ἀλλ' ο μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος οὐ προνοήσας
 εἰς μεγαλήν ἄτην καὶ χαλεπήν ἔπεσεν
 τῷ δὲ καλωσποιεύντι θεὸς περὶ πάντα τίθησιν
 συντυχίην ἀγαθὴν ἔκλυσιν ἀφροσύνησ
 τολμαν χρὴ τα δίδουσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι
 ῥῆιδίωσ δὲ φερεῖν ἀμφοτέρων το λάχος

inter o et v est aliquid in rasura

μήτε κακοῖσιν ἀσωντα λίην φρένα μήτ' ἀγαθοῖσι
 τερφθῆσ δ' ἐξαπινήσ πριν τέλος ἄκρον ἰδεῖν
 ἄνθρωπ' ἀλληλοῖσιν ἀποπροθεν ὥμεν ἐταῖροι
 πλὴν πλούτου παντὸς χρήματός ἐστι κόρος
 δὴν δὴ καὶ φίλοι ὥμεν ἀτὰρ τ' ἀλλοῖσιν ομίλει

l. 57 v. ἀνδράσιν· οἱ τον σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον
 οὐ μ' ἐλαθεσ φοιτῶν καταμαξιτόν. ἦν ἀρα καὶ πριν
 ἡλάστρεις. κλεπτῶν ἡμετέρεην φιλίην
 ἔρρε θεοῖσιν ἐχθρε καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε

vs. 602.

ψυχρὸν δὲ ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχεσθ' ὄφιν
 τοῖα δὲ καὶ μάγνητασ ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις
 οἷα τὰ νῦν ἱερῇν τήνδε πόλιν κατεχει 604
 πολλῶ τοι πλεονασ λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
 ἄνδρας ὅσοι μείρησ πλεον ἔχειν ἔθελον·
 ἀρχὴ ἐπὶ ψευδουσ μικρὰ χαρὶς· εἰς δὲ τελευτὴν
 αἰσχροὺν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφότερον
 γίνεται· οὐδετι καλὸν ὅτῳ ψεῦδος προσμαρτῇ 609
 ἀνδρὶ καὶ ἐξελθῇ πρῶτον ἀπο στόματος
 οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλησίον· οὐδὲ μὲν αὐτὸν
 αἰνῆσαι· δειλοῖσ ἀνδράσι τὰῦτα μελεῖ·
 σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ κακὰ λισχάζοντες
 οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μετρον ἴσασιν ἔχειν· 614
 οὐδένα παμπηδὴν ἀγαθὸν καὶ μέτριον ἄνδρα
 τῶν νῦν ἀνθρώπων ἡέλιος καθορᾷ
 οὔτι μάλ' ἀνθρώποισ καθ' αὐτὰ πάντα τελεῖται
 πολλὸν γὰρ θνητῶν κρείσσονες ἀθάνατοι
 πολλ' ἐναμνηχανίησι κυλινδομαὶ ἀχνύμενος κῆρ 619
 ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν
 πᾶσσι πλούσιον ἄνδρα τίει· ἀτίει δὲ πενιχρὸν
 πᾶσιν δ' ἀνθρώποισ αὐτὸς ἐνεστὶ νόος
 παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασιν
 παντοῖαι δ' ἀρεταί· καὶ βίотου παλάμαι· 624
 ἀργαλέον φρονέοντα παραφροσὶ πολλ' ἀγορεύειν
 καὶ σιγᾶν αἰεὶ· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.
 αἰσχροὺν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφοσι μεῖναι
 αἰσχροὺν δ' εἰ νήφων παρμεθύουσι μένει
 ἥβη καὶ νεότης· επικουφίζει νόον ἀνδρὸς· 629
 πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐσαμπλακίην
 ὥτινι μὴ θυμοῦ κρείσσων νοός· αἰὲν ἐναταῖς
 κυρ * καὶ μεγάλαισ κείται ἐναμπλακίαισ
 βουλεύου δὶς καὶ τρὶς ὅ τοι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθῃ
 ἀτηρὸς γὰρ τοι λαβροσ ἀνὴρ τελεθεῖ 634
 ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἐπεταὶ γνώμη τε καὶ αἰδώς
 οἱ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκεωσ ὀλιγοὶ
 ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὁμοῖοι
 οὔτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι

vs. 639

πολλάκι παρ δοξάντε καὶ ἐλπίδα γίνεται εὐρεῖν 639
 ἐργ' ἀνδρῶν βουλαῖο δ' ουκεπεγεντότέλοσ
 οὔτοι κ' εἰδειησ οὔτευνουν οὔτε τὸν ἐχθρὸν
 εἰ μὴ πουδαίου πραγματος ἀντιτυχοῖς
 πολλοὶ παρ κρητῆρι φίλοι γίνονται ἐταῖροι
 ἐνδε σπουδαίωι πράγματι παυρότεροι· 644

παύρους κηδεμονας πιστοὺς ευροῖς κεν εταίρους·

f. 58 v.

κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμὸν ἀμηχανίῃ
 ἤδη νῦν αἰδῶσ μεν ἐν ἀνθρώποισιν ὀλωλεν
 οὔ τ' ἄρ' ἀναιδείῃ γαῖαν ἐπιστρέφεται· non potui discipere utrum γῆς
 an γῆς scriptum sit.
 ἃ δειλὴ πενιὴ· τί μοις ἐπικείμενη ὤμοις 649

σῶμα καταισχύνεισ καὶ νόον ἡμετερον
 αἰσχρα δὲ μουκεθελοντα βίῃ καὶ πολλαδιδάσκεισ
 ἐσθλὰ μετανθρώπων καὶ κάλ' ἐπιστάμενον
 εὐδαίμων εἶην κ' εἴθε φίλος ἀθανάτοισιν
 κύρν'· ἀρετῆς δ' ἀλλῆς οὔδεμιῆς ἐραμαι· 654

σύντοι κυρνε παθόντι κακῶς ἀνιώμεθα πάντες
 ἀλλάτοι ἀλλότριον κηδος ἐφημέριον
 μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσώφρεια· μηδ' ἀγαθοῖσι
 χαῖρ' ἐπεὶ ἐστ' ἀνδρὸς πάντα φερεῖν ἀγαθοῦ
 οὔδ' ὁμόσαι χρὴ τοῦτο τί μήποτε πράγματόδ' ἐσται 659

θεοὶ γάρ τε νεμεσῶσ' οἷσιν ἔπεστι τέλος
 καὶ πρῆξαι μὲν τοι τί καὶ ἐκκακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο
 καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ· καὶ τεπενιχροσ ἀνὴρ
 αἶψα μάλ' ἐπλούτησε δὲ ὅς μαλα πολλα πέπαται
 ἐξαπίνης ἀποτοῦν ὠλεσε νυκτὶ μιῇ 664

καὶ σώφρων ἡμαρτε καὶ ἀφρονι πολλακι δόξα
 ἐσπετο καὶ τιμῆς καὶ κακὸς ὦν ἐλάχεν
 εἰ μὲν χρήματ' ἐχοίμι σιμωνίδῃ οἷα περ ἤδη
 οὐκ ἂν ἀνοίμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών
 νῦν δὲ με γινώσκοντα παρέρχεται· εἰμὶ δ' ἀφώνος 669

p. 59 r.

χρημίσυνη πολλῶν γνοῦσαν ἀμεινον ἔτι
 οὔνεκα νῦν φερόμεσθα καθιστία λευκὰ βαλόντες
 μηλίου ἐκ πόντου νυκτα δια δνοφερήν·
 ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν ὑπερβάλλει δὲ θάλασσα
 ἀμφοτέρων τοίχων· ἡ μαλα τις χαλεπῶς 674
 σώίζεται· οἷδ' ἐρδουσι· κυβερνητὴν μὲν ἔπαυσαν

vb. 676.

ἐσθλόν· οἷσ φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμενῶσ
 χρήματα δ' ἀρπαζουσι βίῃ κοσμος δ' ἀπολώλεν
 δασμὸς δ' οὐκέτίσσοσ γίνεται ἐστομεσσον
 φορτηγοὶ δ' ἀρχουσι· κακοὶ δ' ἀγαθῶν κατ' ὑπερθεῖν 679
 δειμαίνω μήπως ναῦν κατα κύμα πίῃ
 ταῦτά μοι ἤνιχθω κεκρυμμένα τοῖσ ἀγαθοῖσι
 γινώσκοι δ' ἂν τις καὶ κακὸν· ἂν σοφὸς ἢ
 πολλοὶ πλοῦτον ἐχουσιν αἰδρίεσ· οἶδετα καλά
 ζητοῦσι χαλεποὶ τειρόμενοι πενίῃ. 684
 ἔρδειν δ' ἀμφοτεροισιν ἀμηχανίῃ παρακεῖται
 εἵργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα· τοὺς δὲ νόος
 οὐκετι θνητοῖσι προσάθανατους μαχέσασθαι
 οὐδὲ δίκην εἰπεῖν οὐδενὶ τοῦτο θεμισ
 οὐ χρη πημαίνειν ὅτε μὴ πημαντέον εἴη 689
 οὐδ' ἐρδειν ὅτι μὴ λώϊον ἢ τελεσαι
 χαίρων εὐ τελεσειασ οὐδὲν μεγάλου δια πόντου
 καὶ σε ποσειδάων χαρμα φίλοισ ἀγάγοι
 πολλοῦστοι κοροσ ἀνδρασ ἀπώλεσεν ἀφραίνοντασ
 γυνῶναι γὰρ χαλεπον μετρον ὅτ' ἐσθλα παρῇ 694
 οὐ δυναμαί σοι θυμε παρασχεῖν ἄρμενx πάντα
 τετλαθι· τῶν δὲ καλῶν οὔτι συμονοσ ἐραῖσ
 οὐ μὲν ἐχοντοσ ἐμοῦ πολλοὶ φίλοι· ἦν δὲ τι δεινον
 συγκυρτῇ παῦροι πιστὸν ἐχουσιν νόον·
 πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίνεται· ἥδε 699
 πλουτεῖν· τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελοσ
 οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοισ ῥαδαμάνθυοσ αὐτοῦ
 πλείονα δ' εἰδειησ σισυφου αἰολιδεω.
 ὅστε καὶ ἐξ αἰδέω πολυῖδριησιν ἀνῆλθεν
 πείσασ περσεφόνην αἰμυλίοισι λογοισ 704
 ἦτε βροτοῖσ παρεχει λήθην βλαπτουσα νόοιο
 ἄλλοσ δ' οὔπω τις τοῦτο γ' ἐπεφράσατο
 ὄντινα δὴ θανάτοιο μελαν νεφροσ ἀμφικαλύψει
 ἐλθῇ δὲ σκιερὸν χῶρον ἀποφθιμένος
 κυανέαστε πυλασ παραμειψεται· αἵτε θανόντων 709
 ψυχὰσ εἰργουσι καίπερ ἀναινομένασ
 ἀλλ' ἄρα κακέϊθεν παλιν ἤλυθε σισυφοσ ἥρωσ
 ἐσ φάοσ ἡελίου σφῆισι πολυφροσύναισ

vs. 713.

οὐδ' εἰ ψευδέα μεν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα
 γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν νέστορος ἀντιθεοῦ
 ὠκύτερος δ' εἰσθὰ ποδᾶς ταχέων ἄρπυιῶν
 καὶ παιδῶν βορέω τῶν ἀφ' αἱ εἰσι πόδες
 ἀλλὰ χρὴ πάντα γνώμην ταύτη καταθέσθαι

parva parva

f. 60 r.

ὡς πλοῦτος πλειστὴν πᾶσιν ἔχει δύναμιν
 ἴσόν τοι πλουτοῦσιν ὅτῳ πολὺς ἀργυρὸς ἐστὶ
 καὶ χρυσοῦ καὶ γῆς πυροφόρου πεδία
 ἵπποι δ' ἡμίονοι τε καὶ ὧ τ' ἀλεοντα παρῆστι
 γαστρί τε καὶ πλεύραις καὶ ποσὶν ἀβρὰ παθεῖν
 παιδὲς ἡδε γυναικὸς· ὅταν δὲ κε τῶν ἀφικηται
 ὥρῃ· συν δ' ἡβὴ γίνεται ἁρμοδία.
 ταῦτ' ἀφενος θνητοῖσι· τὰ γὰρ περιώσια πάντα
 χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς αἶδεω
 οὐδ' ἂν ἀποῖνα δίδουσι θάνατον φύγοι· οὐδὲ βρεῖ
 νούσους οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον
 φροντίδες ἀνθρώπων ἔλαχον πτερὰ ποικίλ' ἐχουσιν
 μυρόμεναι ψυχῆς εἰνεκα καὶ βιότου
 Ζεῦ πάτερ· εἴθε γένοιτο θεοῖς φιλα τοῖς μὲν ἀνθρώποις
 ὕβριν ἀδεῖν· καὶ σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον
 θυμῶι σχέτλια ἔργα διατὰ φρεσὶ δ' ὅστις ἀθροῖς
 ἐργάζοιτο θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος
 αὐτὸν ἐπεὶ πάλιν τίσαι κακὰ μηδετ' ὀπίσσω
 πατρὸς ἀτασθαλίας παισὶ γεννιῖντο κακόν
 παῖδέσθ' οἷτ' ἀδίκου πατρὸς ταδίκαια νοευντες
 ποιῶσιν κρονίδῃ σὸν χολὸν ἀζόμενοι·
 ἐξ ἀρχῆς δικαία μετ' ἀστοῖσι φιλέοντες
 μὴ τινὲς ὑπερβασίην ἀντιτίθειν πατέρων
 ταῦτ' εἰ μὴ μακρῆσσι θεοῖς φιλα· νῦν δ' ὁ μὲν ἔ

μετὰ ταῦτα

f. 60 v.

ἐκφεύγει· το κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει
 καὶ τοῦτ' ἀθανάτων βασιλεῦ πῶς ἐστὶ δίκαιον·
 ἔργων· ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων
 μῆτιν ὑπερβασίην κατέχων· μήθ' ὅρκον ἀλιτρον
 ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν μὴ τὰ δίκαια παθεῖ
 τίς δὲ κεν βροτὸς ἄλλος ὁρῶν προστοῦτον ἐπειτ
 ἀζοιτ' ἀθανάτους καὶ τινὰ θυμὸν ἔχων

vs. 749.

οππότ' ἀνὴρ ἄδικος καὶ ατασθαλος οὔτε τέυ ανδρὸς 749

οὔτε τευ ἄθανάτων μῆνιν αλευομενος
ὑβρίζηι πλούτῳ κεκορημένος· οἶδε δίκαιοι

τρύχονται χαλεπῇι τειρόμενοι πενίῃι
ταῦτα μαθὼν Φίλ' ἐταῖρε. δικαίῳσ χρήματα ποιῶ
σωφρονα θυμὸν ἔχων εκτος ατασθαλίης 754

ἀεὶ τῶν δ' ἐπέων μεμνημένος· εἰς δε τελευτὴν
αἰνήσεις μυθῳ σωφρονι πειθόμενος
Ζεὺς μὲν τῆς δε πολλῆς υπειρεχοι αἰθέρι ναίων
αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπαπημοσύνηι

ἄλλοι τ' ἀθανατοὶ μακαρεσ θεοί· αὐτὰρ ἀπόλλων 759

ορθῶσαι γλῶσσαν καὶ νόον ἡμέτερον
Φορμιγγ' δ' αὖ φθέγγοισθ' ἱερὸν μελος ἠδὲ καὶ αὐλος
ἡμεῖς δε σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσσάμενοι

πίνωμεν χαρίεντα μεταλλήλοισι λέγοντες

μηδὲν τῶν μῆδων δειδιότες πολεμον videtur olim scriptum fuisse 764
των et correctum in τον.

ὥδ' εἰν καὶ ἀμεινον εὐφρονα θυμον ἔχοντας

νοσφι μεριμνάων εὐφροσύνῳσ διαγειν.

τερπομένους· τηλοῦ δε κακας ἀπο κῆρας αμῦναι

γῆραςτ' οὐλόμενον και θανάτοιο τέλος

χρὴ μουσων θεραποντα καὶ ἄγγελον εἴ τι περισσον 769

εἰδειη σοφίης μη φθονερὸν τελέθειν

αλλα τα μεν μοῶσθαι· τα δε δεικνύ*** ἄλλα δε ποιεῖν

τί σφιν χρήσηται μῶνος ἐπισταμενος

Φοῖβε ἄναξ· αὐτὸς μεν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην

ἄλκαθῶι πελοπος παιδὶ χαριζόμενος 774

αυτος δε στρατὸν ὑβριστὴν μῆδων ἀπέρυκε

τῆς δε πόλεως· ἵνα σοι λαοὶ εν ευφροσύνηι

ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πεμπῳσ' ἐκατόμβας

τερπομενοὶ κιθαρῃι *** ἐρατῇ θαλίῃι

παιάνων τε χοροῖς ἰαχοισί τε σὸν περι βῶμον 779

ἦ γαρ ἐγῳ γε δεδοικ' ἀφραδίην ἐσορων

καὶ στάσιν ἐλλήνων λαοφρόρον· ἀλλὰ σὺ φοῖβε

ἴλαος ἡμετέρην τηγδε φύλασσε πόλιν

ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰσσικελήν ποτε γαῖαν

ἦλθον δ' ευβοίῃς ἀμπελόεν πεδίον 784

σπάρτην δ' εὐρωτα δονακοτρόφου ἄγλαδὸν ἄστν

vs. 786.

καί με Φίλευν προφρόνως παντες επερχόμενον
 ἀλλ' οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων
 οὔτως ουδεν ἀρῆν φίλτερον ἄλλο πάτρησ
 μήποτε μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη

789

f. 61 v. ἀντ' ἀρετῆς σοφίησ'. ἀλλὰ τόδ' αἶεν ἔχων
 τερποίμην φόρμιγγι καὶ ὀρχημῶι καὶ αἰδῆϊ
 καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸν ἐχοίμι * * * *
 μήτε τίνα ξεινων δηλεύμενος ἐργασίᾳ λυγροῖσ
 μήτε τιν' ἐνδημῶν· ἀλλὰ δίκαιος εὖν

794

τὴν σαυτοῦ φρένα τερπε· δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
 ἄλλοστοι σε κακῶς ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ
 τοὺς ἀγαθοὺς ἄλλος μάλα μεμφεται· ἄλλος ἐπαινεῖ
 τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίνεται οὐδεμία
 ἀνθρώπων δ' ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίνεται οὐδεῖς
 ἀλλώσσειλώϊον μὴ πλέονεσσι μελοῖ
 οὐδεῖς ἀνθρώπων οὔτ' ἐσσεται οὔτε πεφυκεν

799

οστις παῖσιναδων δύσεται εἰς αἶδεω·
 οὐδὲ γὰρ ὅς τινεσσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνασσει
 Ζεὺς κρονίδης τινεσσι πασιν ἀδελφὸν δύναται.

804

τορνον καὶ στάθμησ καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρῶν
 εὐθύτερον. χρημὲν κύρνε φυλασσόμενον
 ὥτινί κεν πυθῶνι θεοῦ χρήσασ ἱερεῖα
 ὀμφὴν τημήνην πιόνος ἐξ ἀδύτου

οὔτετι γὰρ προσθεῖς οὐδεν κε τι φαρμακὸν ευροῖς
 οὐδ' ἀφελὼν προσθεῶν ἀμπλακίην προφύγοις
 χρῆμ' ἐπαθὼν θανάτου μενοεικέος οὔτι κακίον
 τῶν δ' ἄλλων πάντων κύρν' ἀνιηρότατον

809

οἱ με φίλοι προῦδωκαν ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεῖς

f. 62 r. εἰδήσω καὶ τὸν ὄντιν' ἐχουσι νόον

814

νοῦς μοι ἐπὶ γλώσσει κρατερῶι ποδὶ λάξ ἐπιβαίνων
 ἴσχει κωτιλλεῖν· καίπερ ἐπιστάμενον.

κύρν'. ἔμπησ δ' ὅτι μοῖρα παθεῖν οὐκ ἐστ' ὑπαλύξαι
 ὅττι δὲ μοῖρα παθεῖν οὔτι δεδοικα παθεῖν.

ἐσπολυάρητον κακὸν ἤκομεν· ἐνθα μάλιστα

819

κύρνε συναμφοτέρους μοῖρα λαβοὶ θανάτου
 οἱ κ' ἀπογηράσκοντασ ἀτιμάζουσι τοκῆας
 τούτων τοὶ χωρὴ κύρν' ὀλίγη τελέσει

vs. 823.

μητέτιν' αὔξε τύραννον επελπίσι κέρδεσιν εἴκων
μήτε κτεινε θεῶν ὀρκία συνθεμενος 824

πῶς ὑμῖν τετληκεν ὑπαυλητῆρος ἀεῖδειν
θυμός· γῆσ δ' οὐρος φαίνεται ἐξ αγορῆς
ἥτε τρέφει καρποῖσιν ἐνειλαπίναις φορέοντασ
ξανθηῖσιν τε κόμαις πορφυρέουσ στεφάνους
ἀλλ' ἀγε δὴ σκύθα κεῖρε κόμην· ἀποπαυε δὲ κῶμον 829

πένθει δ' εὐώδη χῶραν ἀπολλύμενος
πίστει χρήματ' ὀλεσσα ἀπιστιῇ δ' ἐσῴωσα
γνώμη δ' ἀνγαλέῃ γίνεται ἀμφοτέρων
πάντα τὰδ' ἐν κισσάκεσσι καὶ ἐν φθόρῳ οὐδέ τις ἡμῖν
αἴτιος ἀθανάτων κύρνε θεῶν μακάρων 834

ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη καὶ κέρδεα δειλὰ καὶ ὕβρις
πολλῶν ἐξ ἀγαθῶν εἰς κακότητ' ἐβαλεν
δισσαι τοι ποσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσι

62 v. δίψά τε λυσιμελὴς καὶ μέθυσις χαλεπή.

τούτων δ' ἂν τὸ μέσον στρωφήσομαι· οὐδέ με πείσεις 839
οὔτε τι μὴ πίνειν οὔτε λῖν μεθύειν.

οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἀλλὰ χαρίζεται ἐν δ' ἀχάριστον
εὐτ' ἂν θωρήξας μ' ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγῃ
ἀλλ' ὁπότεν καθύπερθε ζῶν ὑπένερθε γένηται
τουτάκις οἴκαδ' ἵμεν παυσάμενοι πόσιος 844

εὐ μὲν κείμενον ἄνδρα καλῶς θέμεν. εὐμαρές ἐστιν
εὐδὲ θέμεν τὸ κακῶς κείμενον. ἀργαλέον.

λάξ ἐπιβα δῆμῳ κενεόφρονι· τύπτε δὲ κέντρῳ
ὀξεί· καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει·
οὐ γὰρ ἔθ' εὐρησεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε 849
ἀνθρώπων· ὁπόσους ἥλιος καθοραῖ·

Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολεσειεν ὀλύμπιος· ὅς τὸν ἐταῖρον
μαλθακὰ κωτίλλων. ἐξαπατᾶν ἐθέλει
ἠδεα μὲν καὶ πρόσθεν· ἀταρ πολὺ λῶϊα δὴ νῦν
οὐνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδὲ μί' ἐστι χάρις 854

πολλάκι * ἢ πόλι * ἦδε διηγεμόνων κακότητα
ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς παρὰ γῆν ἔδραμεν
τῶν δὲ φίλων εἰ μὲν τις ὁρᾷ μ' ἐτι δειλὸν ἔχοντα
αὐχέν' ἀποστρέψας. οὐδ' ἐσορᾷν ἐθέλει.

ἦνδὲ τί μοι πόθεν ἐσθλὸν ἅ παυρακι γίνεται ἀνδρὶ 859

vs. 860.

f. 63 r.

πολλοὺς ἀσπασμούς καὶ Φιλότητας ἔχω·
 οἷ με Φίλοι προδιδούσι καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
 ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αυτομάτῃ
 ἐσπερίῃ τ' ἐξείμι καὶ ὀρθρίῃ αὐθις εἴσειμι
 ἥμοσ ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων
 πολλοῖς ἀχρηστοῖσι θεὸς δίδοι ἀνδρασιν ὄλβον
 ἐσθλόν· ὅς οὔτ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν εὖν
 οὔτε φίλοισ· ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔ ποτ' ολεῖται
 αἰχμητῆς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστρ' ἰσάοι
 ἐν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρύς ὑπερθεῖν
 χάλκεος ἀνθρώπων δέϊμα χαμαιγενέων
 εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκεσω οἷμε φιλεῦσι
 τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνὴρ καὶ μέγα πῆμ' εἶσομαι·
 οἶνε τὰ μὲν σε αἰνῶ τὰ δὲ μέμφομαι· οὐδέ τε πάμ
 οὔτε ποτ' ἐχθαίρειν· οὔτε φιλεῖν δύναμαι·
 ἐσθλὸν καὶ κακὸν ἐσσι· τίς ἂν σέ τε μωμήσαιο
 τίς δ' ἂν ἐπαινῇσιν μέτρον ἔχων σοφίῃς
 — ἦ βα μοι φίλε θυμὲ τάχ' ἂν τινὲς ἄλλοι ἔσοιντο
 — ἄνδρες· ἐγὼ δὲ θανὼν· γαῖα μέλαιν' ἔσομαι
 πῖν' οἶνον τον εμοὶ κορυφῆς ἀπο τηϋγετοιο
 ἄμπελοι ἠνεγκαν· τὰς ἐφύτευσ' ὁ γέρων
 οὔρεος ἐν βησσησιν θεοῖσι φίλος θεότιμος
 ἐκ πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπαγων
 τοῦ πινῶν· ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶν
 θωρηχθῆς δ' ἐσσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος
 εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν· ἔφρα μετ' ἄλλων
 κωμάζοιμι· κακοῦ δ' οὐκ ἐράμαι πολέμου·
 μηδὲ λιγὴν κήρυκος ἀν*οὔς** εἶχε μακρὰ βοῶντος
 οὐ γὰρ πατρώϊας γῆς περὶ μαρνάμεθα·
 ἀλλ' αἰσχυρὸν παρεόντα καὶ ἠκυποδῶν ἐπιβάντα
 ἵππων· μὴ πόλεμον δακρύνειν ἐσιδεῖν·
 οἷμοι ἀναλκίης· ἀπομὲν κήρινθος ὀλώλεν
 ληλάντου δ' ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον
 οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι· πόλιν δὲ κακοὶ διέπouσι
 ὥς δὴ κυψελίζων ζεὺς ὀλέσειε γένος
 γνώμη δ' οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει αὐτὸς ἐν αὐτῷ
 οὐδ' ἀγνωμοσύνης κύρ' ὀδυνηρότερον

vs. 397.

κύρν' εἰ παντ' ἀνδρεσσι καταθνητοῖς χαλεπαίνειν
 γινώσκειν ὥς νοῦν οἶον ἕκαστος ἔχει
 αὐτὸς ἐνὶ στήθεσσι καὶ ἔργματα· τῷδε δίκαιω 899
 τῷτ' ἀδικῶι μέγα κέμπῃμα βροτοῖσιν ἐπῆν·
 ἐστὶν ὁ μὲν χείρων ὁ δ' ἀμείνων ἔργον ἑκάστου
 οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αἰστὸς ἀπαντα σοφός
 ὅστις ἀνάλωσιν τηρεῖ καταχρήματα θηρῶν
 κυδίστην ἀρετὴν τοῖσυνειεῖ ἔχει 904
 εἰ μὲν γὰρ κατιδεῖν βίό*του τέλος ἦν ὀπόσονται
 ἡμελλ' ἐκτελέσας εἰσαῖδ' αὖ περᾶν.
 εἰκοσ' ἂν ἦν ὅς μὲν πλείω χρόνον αἴσαν ἔμιμνε
 φειδεσθαι μάλλον τοῦτον ἢ εἶχε βίον·
 νῦν δ' οὐκ ἐστὶν ὁ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρεν 909
 ς. καὶ δάκνομαι τυχὴν καὶ δίχα θυμὸν ἔχω·
 ἐν τριοδῶδ' ἐστηκα δὴ εἰσι τοῖς πρόσθεν ὁδοῖ μοι
 φροντίζω τούτων ἡντὶν' ἰὼ προτέρην.
 ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι
 ἢ ζωῶν τερπνῶν ἐργα τελῶν ὀλίγα 914
 εἶδον μὲν γὰρ ἔγω γ' ὅς ἐφειδετο κούποτε γαστρὶ
 σῖτον ἐλευθέριον πλούσιος ὧν ἐδίδου
 ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι, κατεβῆ δόμον αἶδος εἴσω
 χρήματα δ' ἀνθρώπων οὐπιτυχῶν ἔλαβεν.
 ὥστε σ' ἄκαιρα πονεῖν καὶ μὴ δόμεν ὥκε θελήτισ 919
 εἶδον δ' ἄλλον ὅς ἠγαστρὶ χαριζόμενος
 χρηματα μὲν διέτριψεν· ἐφῆ δ' ὑπάγω φρένα τέρψας
 πτωχεύει δὲ φίλους πάντα σπουδὴν τιν' ἰδὴ·
 οὕτω δημοκλείς καταχρηματ' ἀριστον ἀπάντων
 τὴν δαπάνην θεσθαι καὶ μελέτην ἔχέμεν 924
 οὔτε γὰρ ἂν προκαμὼν ἄλλῳ καματον μεταδοίησ.
 οὔτ' ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέοις
 οὔδ' εἰ γῆρας ἴκοιο τὰ χρήματα πάντ' ἀποδραίη·
 ἐν δὲ τοιῷδε γένει χρηματ' ἀριστον ἔχειν
 ἦν μὲν γὰρ πλουτήϊς, πολλοὶ φίλοι ἦν δὲ πένηαι. 929
 παῦροι· κ' οὐκέθ' ομῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός
 φειδεσθαι μὲν ἄμεινον· ἐπεῖτουδε θανόντ' ἀποκλαίει
 οὐδεὶς, ἦν μὴ οράι χρηματα λειπόμενα
 παῦροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ

vs. 934.

- f. 64 v. ὄλβιος ὃς τούτων ἀμφοτερον ἔλαχεν 934
 πάντες μιν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι οἷτε κατ' αὐτον
 χωρῆς εἰκούςιν τοι τε παλαιότεροι·
 γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει. οὐδέ τις αὐτον
 βλαπτειν οὔτ' αἰδους οὔτε δίκης ἐθέλει.
 οὐ δύναμαι φωνῇ λίγ' ἀδέμεν ὥσπερ ἀηδῶν 939
 καὶ γὰρ τὴν προτερὴν νυκτ' ἐπὶ κῶμον ἔβην
 οὐδε τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι ἀλλὰ μ' ἐταῖρος
 ἐκλείπει σοφίης ουκετι δευόμενος
 ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι ὥδε καταστάς
 δεξιὸς ἀθανάτοισ θεοῖς ἐπευχόμενος 944
 εἰμι παρασταθμὴν ὀρθὴν ὁδὸν οὐδ' ἐτερωσε
 κλινόμενος· χρὴ γάρ μ' ἀρτία πάντα νοεῖν
 πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν· οὔτ' ἐπιδήμῳ
 τρέψας. οὔτ' ἀδικοῖς ἀνδράσι πειθόμενος
 νεκρὸν ὑπεξελάφοιο λεων ὥς ἀλκὴ πεποιθὼς 949
 ποσσὶ καταμαρψας αἵματος οὐκέτιον
 τειχεων δ' ὑψηλῶν ἐπιβὰς πόλιν οὐκ ἀλάπαξα
 ζευξαμένος δ' ἵππους. ἄρματος οὐκ ἐπεβην
 πρήξας δ' οὐκ ἐπρήξα καὶ οὐκ ἐτελεσσα τελέσσα
 ὄρησας δ' οὐκ ἐδρησῆνυσα δ' οὐκ ἀνυσας 954
 δειλοὺς εὐ ἐρδοντι θυῶ κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
 χηρώσει πολλῶν καὶ χάρις οὐδεμία
 εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μετὰ μὴ χάριν οἶδας
- f. 65 r. χρήζων ἡμετέρους αὐθισικοιο δόμους
 εἰστε μὲν αὐτὸς ἐπινόναπο κρήνης μελανύδρου 959
 ἡδὺ τι μοι ἐδοκεὶ καὶ καλὸν ἡμενυδῶρ·
 νῦν δ' ἡδὴ τεθόλωται· ὑδῶρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει
 ἄλλῃς δὴ κρήνης πίομαι ἢ ποταμοῦ
 μηποτ' ἐπαινήσῃς πρὶν ἂν εἰδῇς ἀνδρα σαφηνῶς
 ὀργὴν καὶ ρυθμόν· καὶ τρόπον ἔστις ἂν ἦι 964
 πολλοὶ τοι κίβδηλον ἐπικλοπον ἦθος ἔχοντες
 κρύπτουσ' ἐνθεμενοὶ· θυμονεφῆμέριον
 τούτων δεμφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἐκάστου
 καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμῃς πολλὸν ἄρ' ἐκτος ἔβην
 * φθὴν αἰνήσας πρὶν σου καταπάντα δαῖναι 969
 ἡθεα· νῦν δ' ἤδη νηυσάτεκας διέχω

vs. 971.

τις δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἄθλον ἐλέσθαι
 πολλακι τοι νικαῖ καὶ κακὸς ἀνδρ' ἀγαθόν
 οὐδεις ἀνθρώπων ὃν πρωτ' ἐπὶ γαῖα καλυψεί
 εἴστ' ἐρεβος καταβῇ δώματα περσεφονῆς
 τέρπεται οὔτε λύρησ οὔτ' αὐλητῆρος ακούων
 οὔτε διονύσου δῶρ' εσαείραμενος

974

ταῦτ' ἐσορῶν κραδίην εὖ πεισομαι ὄφρατ' ἐλ^αφρα
 γούνατα καὶ κεφαλὴν ἀτρεμετῶσ προφέρω·
 μή μοι ἀνὴρ εἰη γλώσση φίλος ἀλλὰ καὶ ἔργωι
 χερσὶν τε σπευδου χρημασί τ' ἀμφοτέρω
 μὴ δὲ παρα κλητῆρι λόγοισιν ἐμὴν φρενα θελγοῖς

979

35 v. ἀλλερδὼν φαίνοι τ' εἰ τι δύναι* ἀγαθόν

τ in ratura

ἡμεῖς δ' ἐν θαλίεσσι φίλον καταθώμεθα θυμόν
 ὄφρ' ἐτι τερπώλῃς ἔργ' ἐρατεινὰ φερῇ

984

vs. 984 et 987 continuo coniunguntur; 985 et 986 hoc loco omittuntur

αἶτε ἄνακτα φέρουσι δορυ^σστον εἰς πόνον ἀνδρῶν

987

λαβρῶσ πυροφόρῳι τερπομεναὶ πεδίῳι
 πῖν' ὁπότεαν πινῶσιν· ὅταν δ' ἐτι θυμόν ἀσηθῆῃς
 μηδεὶς ἀνθρώπων γνῶ σε βαρυνόμενον
 ἄλλ' οὐ τε τοι πάσχων ἀνιήσεται. ἄλλοτε δ' ἐρδῶν
 χαιρηῖσι δύναται· ἄλλο τε δαλλος ἀνὴρ

992

εἰ θειῆς ἀκαδημε εφήμερον ὕμνον αἰδεῖν
 ἄθλον δὲν μέσσωι παῖς καλὸν ἀνθρὸς ἔχων

σοὶ τι εἰη καὶ ἐμοὶ σοφίης περιδηρῖσάντων

γνοιήστ' ὅσπον ὄνων κρεσσονες ἡμίονοι

τημοσ δ' ἡέλιος μὲν ἐν αἰθερί μώνυχας ἵππους

997

ἄρτι παραγγελοὶ μεσσατον ἡμᾶρ ἔχων

δειπνοῦ δὲ λήγοιμεν οἴκου τινὰ θυμοσ ἀνώγοι

παντοίων ἀγαθῶν γαστρί χαριζόμενοι

χερνίβα δ' αἶψα θύραζε φέροι στεφανώματα δ' εἴσω

εὐεῖδῃσι ραδιναῖσι χερσὶ λάκαινα κόρη

1002

ἢ δ' ἀρετὴ τοδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον

κάλλιστον τε φερεῖν γίνεται ἀνδρὶ σοφῷ

ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πολλῇ τε παντί τε δήμῳ

ὅστις ἀνὴρ διαβᾶς ἐν προμάχοισι μένει

ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι ὄφρα τις ἤβῃς

1007

. 66 r. ἀγλαὸν ἀνθρὸς ἔχων καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῆι

vs. 1009.

τῶν αὐτοῦ κτεανῶν εὐ πασχέμεν οὐ γὰρ ἀνηβαν
 δισπελεται προσ θεῶν οὐδὲ λυσισ θανάτου
 θνητοῖς ἀνθρώποισι κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλεγχει
 οὐλόμενον κεφαλῇσ δ' ἀπτεται ἀκροτατῆσ 1012
 ἀμάκαρ εὐδαίμων τε καὶ ὀλβιος ὅστις ἄπειρος
 ἄθλων εἰς αἶδου δῶμα μελάν κατεβῆ
 πρὶντ' ἐχθροὺς πτῆξαι καὶ υπερβῆναί περ ἀνάγκη
 ἐξετάσαι δὲ φίλους ὄντιν' ἐχούσι νόον
 αὐτικά μοι κατὰ μὲν χροίην ῥεεῖ ἀσπετος ἰδρῶσ 1017
 πτοιωμαι δ' εἰσορῶν ἀνθρῶς ομηλικίῃσ
 τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλὸν ἐπεὶ πλεόν ὠφείλεν εἶναι
 ἀλλ' ὀλιγοχρονίον γίνεται ὥσπερ ὄναρ
 ἥβη τιμηεσσα τόδ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον
 αὐτίχ' ὑπερ κεφαλῇσ γῆρας υπερκρέμαται 1022
 οὔποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑποζύγιον αὐχένα θήσω
 δύσλοφον· οὐδ' εἰ μοι τμῶλος ἔπεστι καρῇ
 δειλοί τοι κακότητι ματαιότεροι νόον εἰσι
 τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξιες ἰθύτεραι
 ῥῆϊδι τοι πρήξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος 1027
 τοῦδ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ κύρνε πέλει παλάμη
 τόλμα θυμὸς κακοῖσιν ὁμῶς ἀτλητὰ πεπενθῶς
 δειλῶν τοι κραδίη γίνεται ὀξύτερη
 μήδεσύντ' ἀπρήκτοισιν ἐπέργμασιν ἄλγος ἀέξων
 f. 66 v. ἐχθρὸν μὴδ' ἐχθρὸν μὴδὲ φίλους ἀνία 1032

ἀφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι· οἵτινες οἶνον 1041
 μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου
 δευρο συν αὐλητῇρι παρακλαίοντι γελῶντες
 πινώμεν· κείνους κηδεσι τερπόμενοι
 εὖδωμεν· φυλακὴ δὲ πόλεως φυλάκεσσι μελήσει
 ἀστυφελὴς ἐρατῆς πατρίδος ἡμετέρης 1046
 ναιμαδί' εἴ τιστον δὲ καὶ ἐγκεκαλυμμένος εὔδει
 ἡμετέρον κῶμον δέξεται ἀρπαλέως
 νῦν μὲν πινόντες τερπώμεθα καλὰ λέγοντες
 ἄσσα δέπειθ' ἔσται ταῦτα θεοῖσι μελεῖ
 σοὶ δὲ τῶι ἄτε παιδί πατήρ ὑποθήσομαι αὐτός 1051
 ἐσθλα· σὺ δ' ἐνθυμῶι καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλε

μήποτ' ἐπειγόμενος πράξις κακόν· ἀλλὰ βαθείης
 σῇ Φρενὶ βουλευσαι σωτ' ἀγαθῶι τε νόωι
 τῶν γὰρ μαινομένων πετεται θυμόστε νόοστε. 1055

DE AETATE EROTIANI.

Galenus Tom. XIV. pag. 211. commemorat σύγγραμμα συνεταγμένον ὑπὸ τινος Ἀνδρομάχου καλουμένου ἐντελῶς πεπαιδευμένου τὴν τέχνην. — τὸ γοῦν ἄρχειν ἡμῶν διὰ τὴν ἐν τούτοις ἱεροχὴν ὑπὸ τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον βασιλέων ἦν πεπιστευμένος. Absurdissime Interpres: *Itaque praecellere ipsum nostratibus, quod his in rebus praevaleret, illius tempestatis reges meo quidem iudicio crediderunt. Potuitne absurdius? et meo quidem iudicio crediderunt* bellissimum est. Nihil aliud est τὸ ἄρχειν ἡμῶν ἢν πεπιστευμένος quam ἀρχίατρος ἦν, et ὑπὸ τῶν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον βασιλέων, ab iis qui illo tempore Principes fuerunt, de Nerone sunt accipienda. Est enim Ἀνδρόμαχος ὁ τοῦ Νέρωνος ἀρχίατρος, ut appellatur a Galeno Tom. XIV. pag. 2. et alibi passim. Fuerunt autem duo Andromachi, ambo ἀρχίατροι, pater pater et filius, unde saepius apud Galenum Ἀνδρόμαχος ὁ πρεσβύτερος et ὁ νεώτερος Ἀνδρόμαχος commemorantur. Pater erat venerandus et literarum ac poëseos amans et carmen elegiacum περὶ θηριακῆς a se compositum Neroni dedicavit. Superest ex eo carmine (si quidem est carmen dicendum versibus mirificis turgida oratione et admodum vitiosa conflatum) bona pars apud Galenum Tom. XIV. pag. 32. Initium est:

Κλῦθι πολυθρονίου βριαρὸν σθένος ἀντιδότοιο,
 Καῖσαρ ἀδειμάντου δῶτορ ἐλευθερίας,
 Κλῦθι, Νέρων.

Praemisi haec ut de Erotiani, qui Hippocratis λέξεις exposuit, aetate constaret. Erotianus enim praefationem his verbis orditur: τὴν Ἱπποκράτους πραγματείαν, ἀρχίατρε Ἀνδρόμαχε, οὐκ ὀλίγα συμβαλλομένην πᾶσιν ἀνθρώποις ὁρῶν ὅσοι λογικῆς ἀντιποιοῦνται παιδείας κτέ. quae verba composita cum Galeni testimonio Tom. XIV. pag. 211. Ἀνδρομάχου ἐντελῶς πεπαιδευμένου τὴν τέχνην μὴ μόνον τῇ εἰρᾷ τῶν ἔργων ἀλλὰ καὶ τοῖς λόγοις τὸν ἐπ' αὐτοῖς λογισμὸν ἀκριβῶς πεποιημένου, τὸ γοῦν ἄρχειν ἡμῶν — ἦν πεπιστευμένος. omnem de aetate Erotiani dubitationem tollere videntur. C. G. C.

LECTIONES CODICIS SINAITICI QUATUOR.

SCRIPSIT

J. H. A. MICHELSEN.

Act. IV: 7. Verbum *πονεῖν* quamquam in LXX saepe occurrit, non legitur hodie in Novo Testamento. Duobus tamen locis jam revocatum fuit a veteribus criticis, nam Matth. XI: 12 Patricius Junius (cf. Naberus in *Mnem.* XVI. p. 359) et Hebr. XII: 27 Lambertus Bosius emendavit, cui Valckenaerius adstipulatus est. Sed legitur *Act.* IV: 7: ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; In codicibus pro nomen τοῦτο non habet certum locum, ac praeterea in Sinaitico libro est: τοῦτο ποιεῖτε ὑμεῖς; sed ipsa prima manus correxit ἐποιήσατε, quae reliquorum omnium librorum lectio est. Ecquis dubitare potest, quin genuinum sit: ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν τίνι ὀνόματι πονεῖτε ὑμεῖς.

Act. XXVI: 21. Invenitur hic medium verbum συλλαβόμενοι pro συλλαβόντες usurpatum. Veram scripturam Sinaiticus codex monstrabit, in quo est ΣΤΛΛΑΒΟΤΜΕΝΟΙ, quod mox vidi perperam esse scriptum pro ΕΤΛΑΒΟΤΜΕΝΟΙ. Haec vera scriptura est: εὐλαβούμενοι. Ἔνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι εὐλαβούμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι· hoc intelligo. Vide verbum εὐλαβεῖσθαι *Act.* XXIII: 10 (in textu recepto) et Hebr. XI: 7.

Act. XXVII: 7 μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου. Daniel Heinsius jam intellexit absurdam lectionem esse προσεῶντος, sed quod

conjecit προσελώντος, id jure displicuit Marklando. Quoniam autem Sinaiticus codex habet ΠΡΟΕΕΩΝΤΟC, satis intelligitur lacunam nos ludificari, quam ita supplebo: μὴ προσέ(χριν) ἔωντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου.

Octavum caput est epistolae ad Corinthios, cuius describam initium: περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι πάντες γινῶσιν ἔχομεν, ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ, εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι, εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ· περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ, κτέ. Quod multi viderunt, primus versiculus vitium alit, quod Lachmannus tollere conatus est corrigendo ὅτι (οὐ) πάντες γινῶσιν ἔχομεν. Est quidem interdum necessarium contra libros infercire negationem, sed non est aliud remedium violentius et hic certe Lachmannus perperam provocavit ad septimum versum ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινῶσις. Scilicet distinguendum est inter primam personam et tertiam. Πάντες γινῶσιν ἔχομεν: intelligere debebimus τοὺς ἀμφὶ τὸν Παῦλον, qui non tenebantur Iudaica superstitione. Non est autem ἐν πᾶσιν ἡ γινῶσις: hic tangit τοὺς ἀμφὶ τὸν Πέτρον. Abrumpitur autem filum orationis et quod dicere coeperat περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν, id exsequitur quarto demum versu; reliqua διὰ μέσου interposita esse vides; nam Apostolus interpellat se ipsum. Intelligam: διότι (nam) πάντες γινῶσιν ἔχομεν, atque sic rectissime addere potuit vs. 7 ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινῶσις. Disertis verbis docet: περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. Οἶδαμεν, inquam, nos enim sumus qui γινῶσιν ἔχομεν. Nihil est tamen cur propterea vos efferatis: cavete, ἀδελφοί, etenim ἡ γινῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. Hoc per omnia mementote: nihili est ea nostra γινῶσις, nisi accedat ἡ ἀγάπη· εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι. Quid autem sequi debet in ea antithesi? Illud, nisi me fallunt omnia; qui caritatem habebit, γινῶσιν quoque habebit. Non convenit id quod proxime sequitur: εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ, quod nullo modo intelligi poterit, nisi adhibeas Galat. IV: 9, quem tamen locum Corinthii non potuerunt conferre. Opem feret Sinaiticus codex, in quo omis-

sum est ὑπ' αὐτοῦ. Nunc emergit vera scriptura: εἰ δέ τις ἀγαπᾷ, τὸν θεὸν οὗτος γινώσεται (ΓΝΩΣΕΤΑΙ pro ΕΓΝΩΣΤΑΙ).

Incidi nuper in locum Clementis Alexandrini, qui me non mediocriter confirmavit, ut lectionem γινώσεται citra controversiam veram esse existimarem. Scribit Clemens Al. Strom. Lib. I cap. XI p. 348 Ed. Pott. Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕτω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· οὐ γάρ πῶτε ἡ ἀλήθεια οἴησις· ἀλλ' ἡ μὲν ὑπόληψις (praesumpta opinio) τῆς γνώσεως φυσιοῖ καὶ τύφῳ ἐμπίμπλησιν· οἰκοδομεῖ δὲ ἡ ἀγάπη μὴ περὶ τὴν οἴησιν ἀλλὰ περὶ τὴν ἀλήθειαν ἀναστρεφομένη· ὅθεν Εἴ τις ἀγαπᾷ οὗτος ἔγνωσι, λέγει. Uti vides, hic quoque omissum est ὑπ' αὐτοῦ, et quod ἔγνωσι legitur, credibile est ex Novi Testamenti recepto textu corruptum fuisse, ipsum autem Clementem dedisse γινώσεται. Studet probare idem quod modo videbamus etiam Paulum demonstravisse, sine caritate γινῶσιν nostram inanem esse. Aut Clemens ne ipse quidem intellexit quid diceret, aut scripsit γινώσεται. Paulo superius dixerat: οἱ κατ' ἀγάπης ἑλεγχοὶ διδόναι παιδείαν σοφίας. Qui eam παιδείαν σοφίας habet, is solus γινῶσιν habet et γιγνώσκει.

ERASMI ERROR.

Erasmus in proverbiorum numerum recepit:

„In Pisa animum confirma.

Quoties animum alicui addere volumus — proverbii huius usus erit, quod apud Synesium in Calvitii encomio exstat, τήρησον ἐν πίσῃ, Φασὶ, τὴν καρδίαν. — Solebant apud Pisam Elidos urbes quolibet lustro certamina celebrari.”

Meliora te docebit locus Homeri Odyss. γ. 23.

τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληυῖα.

Apud Galenum Tom. V. pag. 299 editur:

τῷδε μάλ' ἐν ἐπίσῃ κραδία σημαίνεται τληυῖα.

C. G. C.

AD
P L A T O N I S
PROTAGORAM.

Relegi nuper Platonis *Protagoram* in egregia MARTINI SCHANZ
tione (Lipsiae 1880). Vidi pleraque omnia recte et ordine
eo constituta, librorum fidem sollerter et perite aestimatam,
multos locos aperte vitiosos et aliorum et ipsius Editoris emen-
tationibus in integrum restitutos, multa insulsa Graeculorum
litamenta prudenti audacia esse resecta, et omnino novam
editionem hac literarum luce, in qua nunc vivimus, esse
preciosissimam. Nemo autem mirabitur hic illic superesse non-
nulla, ubi mihi ab Editoris iudicio dissentiendum esse existi-
mam, de quibus locis breviter exponere iuvat.

Pag. 309 b: οὐ σὺ μέντοι Ὀμήρου ἐπαινέτης εἶ, ὃς ἔφη χα-
ρίεσάτην ἦβην εἶναι τοῦ ὑπηνήτου, ἣν νῦν Ἀλκιβιάδης ἔχει;
iror, ne dicam dolo, Editorem non recepisse in textum cer-
tam emendationem τοῦ ΠΡΩΤΟΝ ὑπηνήτου, nam nisi ex Ho-
mero πρῶτον addideris, omnis facetissimi loci lepor peribit. Si
is ex locis Homericis Iliad. XXIV. 347:

κούρῳ αἰσυμνητῇρι εἰοικῶς
πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦπερ χαρίεσάτη ἦβη.

Odyss. X. 279:

νεηνίῃ ἀνδρὶ εἰοικῶς
πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦπερ χαρίεσάτη ἦβη.

Pag. 313 b: περὶ μὲν τούτου οὐδένα λόγον οὐδὲ συμβουλὴν ποιεῖ εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή. — σοφιστὴν δ' ὀνομάζεις, τὸν δὲ σοφιστὴν τί ποτ' ἐστὶ φαίνει ἀγνοῶν [ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν]. Evidens si quod aliud scioli additamentum tenemus. Iam bis idem dixerat: εἴτ' ἐπιτρεπτέον εἴτε καὶ οὐ τῷ ἀφικομένῳ τούτῳ ξένῳ τὴν σὴν ψυχὴν, et iterum εἴτε χρὴ ἐπιτρέπειν σαυτὸν αὐτῷ εἴτε μή. Itaque intolerabile est tertium repetitum ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν. Est aliud praeter fraudis indicium certum. Qui addidit ᾧ μέλλεις σαυτὸν ἐπιτρέπειν putabat praecedentia τὸν σοφιστὴν τί ποτ' ἐστὶ φαίνει ἀγνοῶν ad Protagoram referri, neque sensit ὁ σοφιστής in genere de toto Sophistarum grege dictum esse, ut pag. 312 c: ὅ, τι δέ ποτε ὁ σοφιστής ἐστιν θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἴσθαι.

Pag. 313. c: ὁ σοφιστής τυγχάνει ὧν ἔμπορός τις ἢ κάπηλος τῶν ἀγωγίμων, ἀφ' ὧν ψυχὴ τρέφεται. — καὶ ὅπως μὴ — ἐξαπατήσῃ ἡμᾶς ὥσπερ ὁ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν [ὁ ἔμπορός τε καὶ κάπηλος]. Quis non assentietur Nabero ineptum hoc emblemata, quod venustatem dicti omnem tollit, expungere iubenti?

Statim sequitur: καὶ γὰρ οὗτοί που ὧν ἄγουσιν ἀγωγίμων οὐτε αὐτοὶ ἴσασιν ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν [περὶ τὸ σῶμα] — οὐτε οἱ ὠνούμενοι παρ' αὐτῶν et post pauca: τάχα δ' ἂν τις καὶ τούτων ἀγνοοῖεν ὧν πωλοῦσιν ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν [περὶ τὴν ψυχὴν]. Nemo putat ferri posse ΠΕΡΙ τὸ σῶμα — ΠΡΟΣ τὴν ψυχὴν. Sunt igitur qui ΠΡΟΣ τὸ σῶμα substituant. Frustra, neque enim χρηστὸν ἢ πονηρὸν περὶ τὸ σῶμα, neque πρὸς τὸ σῶμα Graecum est, sed τῷ σώματι et τῇ ψυχῇ. Interpolata sunt περὶ τὸ σῶμα et πρὸς τὴν ψυχὴν, quae verba plane sunt otiosa et supervacanea. Οὗτοι enim sunt οἱ περὶ τὴν τοῦ σώματος τροφήν, qui si dicuntur nescire ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν sponte intelligitur τῷ σώματι, et contra qui animi alimenta vendunt et suas merces laudant, si dicuntur ἀγνοεῖν ὅ, τι χρηστὸν ἢ πονηρὸν nihil opus est addi τῇ ψυχῇ. Liberemus igitur Platonem duplici emblemata, quod et inepte abundat et male Graece dictum est.

Pag. 313 c: εἰ μὲν οὖν σὺ τυγχάνεις ἐπιστήμων τούτων [τί

ησὸν καὶ πονηρόν], ἀσφαλές σοι ὠνεῖσθαι μαθήματα καὶ παρὰ
ρωταγόρου καὶ παρ' ἄλλου ὁτιοῦν. Ecce iterum supervacua et
molesta verba τί χρησὸν καὶ πονηρόν, quibus eliminatis aliud
nitium superest. Requiritur enim εἰ σὺ τυγχάνεις ἐπισήμων ὧΝ
αὐτῶν ex constanti et frequentissimo Atticorum usu praesertim
pud Platonem. Quia facile ὦν et ὄν ubi praecedit vocabulum
α — ων vel — ον exiens excidunt, factum est ut docti homi-
nes opinarentur σὺ τυγχάνεις ἐπισήμων pro εἶ a bono scriptore
recte dici posse, sed exempla, quibus utuntur, semper numero
increscunt et spes est fore ut aliquando et reliqua omnia ex
optimis scriptoribus funditus tollantur. Nunc omnia recte pro-
cedunt: *qui a Sophistis disciplinas, animi alimenta, emunt*, in-
quit, *ignorare solent quid animo aut prosit aut noceat*, ἐὰν μὴ
ἴς τύχη περὶ τὴν ψυχὴν ἰατρικὸς ὦν. Itaque εἰ σὺ τυγχάνεις
ἐπισήμων ὧν τούτων, ἀσφαλές σοι ὠνεῖσθαι μαθήματα.

Sequitur: εἰ δὲ μὴ, ὄρα, ὦ μακάριε, μὴ περὶ τοῖς Φιλτάτοις
κυβεύης [τε καὶ κινδυνεύης]. Praecedit verbum acre ac vehemens
κυβεύης, sequitur verbum eiusdem potestatis sed languidum et
aversum. Illud rarum et exquisitum, hoc de trivio sumtum est.
Non sic solent boni scriptores et omnium minime summus
scribendi artifex Plato. Quid multa? Plato ipse κυβεύης dixe-
at, et nescio quis in margine κινδυνεύης adscripserat: deinde
factum est quod assolet.

Pag. 314 a: σιτία μὲν γὰρ καὶ ποτὰ πριάμενον [παρὰ τοῦ
ἀπῆλου καὶ ἐμπορίου recte delevit Hirschig] ἔΞΕCTIN ἐν ἄλ-
οις ἀγγείοις ἀποφέρειν, καὶ πρὶν δέξασθαι αὐτὰ εἰς τὸ σῶμα
πίοντα ἢ φαγόντα] καταθέμενον οἴκαδε [ἔξεσιν] συμβουλεύσασθαι
ἀρακαλέσαντα τὸν ἐπαῖοντα ὃ, τι τε ἐδεσέον ἢ ποτέον καὶ ὃ, τι
ἢ, καὶ ὁπόσον καὶ ὁπότε. Quid potest esse puerilius quam
ἰδितum πίοντα ἢ φαγόντα? quasi vero quis aliter possit σιτία
καὶ ποτὰ δέξασθαι εἰς τὸ σῶμα. Quod Plato scite et exquisite
laxerat insulsum emblemata corrumpit.

Deinde expellendum est vitiose repetitum ἔξεσιν. Sic solent
orationi longius productae fulcra inutilia supponere. Coniuncta
sunt ἔξεσιν ἀποφέρειν καὶ συμβουλεύσασθαι et in rapido orationis
Atticae flumine permolestum est male repetitum ἔξεσιν.

Plane gemellum vitium pag. 314 *b* viri docti sanaverunt. In libris est: μαθήματα δὲ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ ἀγγείῳ ἀπενεγκεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη — τὸ μάθημα ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβόντα [καὶ μαθόντα] ἀπιέναι. Et alii et Deuschle apud Schantz ineptum καὶ μαθόντα deleverunt. Ut modo eleganter de cibo et potu dixerat δέξασθαι εἰς τὸ σῶμα pro φαγεῖν καὶ πιεῖν, sic venuste h. l. de disoiplinis ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ λαβεῖν pro μαθεῖν, sed duplex additamentum utriusque loci leporem vitiavit.

Pag. 314 *b*: ἴωμεν καὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρὸς ἔπειτα ἀκούσαντες καὶ ἄλλοις ἀνακοινωσώμεθα. Dicendi consuetudo Graecorum in tali re postulat: ἴωμεν ἀκουσΟΜΕΝΟΙ τοῦ ἀνδρὸς. Solon noto loco:

Ἴωμεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἱμερτῆς χαλεπὸν τ' αἰσχρὸς ἀπώσόμενοι.

Xenophon *Memor.* III. 11. 1: Ἰτέον ἂν εἴη θεασομένους, ἴφ' ὃ Σωκράτης, οὐ γὰρ δὴ ἀκούσασί γε τὸ λόγου κρεῖττον ἔστι καταμαθεῖν. Sic sexcenties dicitur ἔρχομαι ἐρῶν, φράσων, ἀποφαινόμενος et sim. et apud Comicum de milite mercenario:

ὃς ἔνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος.

In ipso *Protagora* haec exempla leguntur pag. 311. *c*: ἐρχόμεθα τελοῦντες (futurum) τὰ χρήματα. pag. 311. *b*: ἐπιχειρεῖν ἵέναι τελῶν (futurum). et pag. 313. *a*: εἰς οἶόν τινα κίνδυνον ἔρχει ὑποθήσων τὴν ψυχὴν.

Pag. 314. *c*: ἐπισάντες ἐν τῷ προθύρῳ διελεγόμεθα. In Bodleiano est ἐσάντες barbare, itaque in Veneto correctum σάντες. Editor ἐπισάντες correxit; sed quia ἐπισάντες praecedit suspicor in ἐσάντες latere ἐσῶτες stantes in vestibulo.

Pag. 315. *b*: τοῦτον τὸν χορὸν μάλιστα ἔγωγε ἰδὼν ἥσθην ὡς καλῶς ἠύλαβοῦντο μηδέποτε ἐμποδῶν [ἐν τῷ πρόσθεν] εἶναι Πρωταγόρου. Prorsus idem est ἐμποδῶν et ἐν τῷ πρόσθεν, sed illud a Platone est, ἐν τῷ πρόσθεν sciolus in margine adscripserat.

Pag. 315. *c*: ἐφαίνοντο δὲ περὶ φύσεως τε καὶ τῶν μετεώρων [ἀστρονομικὰ] ἅττα διερωτᾶν τὸν Ἰππίαν, ὃ δ' ἐν θρόνῳ καθήμενος ἑκάστῳ αὐτῶν διέκρινεν [καὶ διεξήει] τὰ ἐρωτώμενα. Rectissime

itor *ἀστρονομικά* delevit. Superest frigidum emblemata in διένειν καὶ διεξήκει. Ubi praecedat διέκρινεν *explanaabat*, *enucleabat*, li non potest languidum καὶ διεξήκει.

Pag. 315. d: ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ προτοῦ μὲν [ὥς] ταμειῶν οἷτο Ἰππόνικος. Optime intellexit Dobree ὥς esse interpolationem. Cur igitur pro sano retinetur?

Pag. 316. c. describam locum ut mihi constituendus esse letur: ξένον γὰρ ἄνδρα κατῖόντα εἰς πόλεις μεγάλας καὶ ἐν ὑταῖς πείθοντα τῶν νέων τοὺς βελτίστους ἀπολιπόντας τὰς τῶν λων συνουσίας καὶ οἰκείων καὶ ὀθνείων καὶ πρεσβυτέρων καὶ ντέρων ἑαυτῷ συνεῖναι ὥς βελτίους ἔσομένους διὰ τὴν ἑαυτοῦ σιουσίαν χρὴ εὐλαβεῖσθαι [τὸν] ταῦτα πράττοντα. In libris est ἰον γὰρ ἄνδρα ΚΑΙ ἰόντα, in Codice T est vera lectio ἰρα κατῖόντα de Graeci cuiusdam coniectura, nam Codex T netus scatet correctiunculis, ut plurimum bonis et certis, sed n facilibus ut unusquisque qui hoc agat et Graece sit paullo ctior eas statim reperire possit. Lectio ξένον γὰρ καὶ ἰόντα am eo vitiosa esse arguitur quia sic ξένον ὄΝΤΑ καὶ ἰόντα iptum esse oportebat. Pro ἀπολιπόντας libri exhibent ἀπο- ἰπόντας mendose: non poterant enim simul ἀπολείπειν τὰς τῶν λων συνουσίας et Πρωταγόρα συνεῖναι.

Denique τὸν expungendum, quia coniuncta sunt: ξένον ἄνδρα χρὴ εὐλαβεῖσθαι ταῦτα πράττοντα.

Pag. 316. d: ἐγὼ δὲ τὴν σοφιστικὴν τέχνην φημὶ μὲν εἶναι λαιάν, τοὺς δὲ μεταχειριζομένους αὐτὴν — πρόσχημα ποιεῖσθαι καὶ προκαλύπτεσθαι] τοὺς μὲν ποιήσιν, — τοὺς δὲ τελετάς κτέ. nnia sunt in πρόσχημα ποιεῖσθαι et additum καὶ προκαλύ- ῖεσθαι nihil facit ad rem et ex Scholio natum videtur. cf. pag. 6. e: μουσικὴν δὲ Ἀγαθοκλῆς πρόσχημα ἐποιήσατο, et post uca: ταῖς τέχναις ταύταις παραπετάσμασιν ἐχρήσαντο et: ὧν κα ταῦτ' ἐσὶν τὰ προσχήματα. Haec omnia rei congruunt sed οκαλύπτεσθαι non item.

Pag. 317. e: ἐν δὲ τούτῳ ΚΑΛΛΙΑΣ τε καὶ Ἀλκιβιάδης ἡκέτην ὄντε τὸν Πρόδικον. Optime correxit Hermann ΚΡΙΤΙΑΣ. Callias im a Protagorae latere non discedebat.

Pag. 319 a: ἡ καλὸν τέχνημα ἄρα κέκτησθαι, εἴπερ κέκτηται· οὐ γάρ τι ἄλλο πρὸς γε σὲ εἰρήσεται ἢ ἅπερ νοῶ. Duce sententia ἄρα in suam sedem transponi debet in hunc modum: καλὸν τέχνημα κέκτησθαι, εἴπερ ἄρα κέκτησθαι. εἴπερ ἄρα dubitantis est ac propterea addit se libere quid sentiat dicturum esse.

Pag. 319. b: ὁρῶ οὖν — ἐπειδὴ μὲν περὶ οἰκοδομίας τι δὴ πρᾶξαι τὴν πόλιν, τοὺς οἰκοδόμους μεταπεμπομένους συμβούλους [περὶ τῶν οἰκοδομημάτων]. Miror Editorem ab Hirschigio admonitum putidissimum emblemata retinere potuisse.

Praeterea τι incommoda sede collocatum est. Platonem scripsisse arbitror: ἐπειδὴ μὲν ΤΙ Περὶ οἰκοδομίας, deinde τι excidit et importuno loco repositum est. cf. pag. 319 d: ἐπειδὴ δὲ τι περὶ τῶν τῆς πόλεως δέῃ βουλευτάσθαι.

Pag. 319 c: ἕως ἂν ἡ αὐτὸς ἀποσῇ ὁ ἐπιχειρῶν λέγειν καταβορυβηθεὶς ἢ οἱ τοξόται αὐτὸν ἀφελκύσωσιν [ἢ ἐξάρωνται] κελύωντων τῶν πρυτάνεων. Ipsa natura rei suggerit verbum ἔλκειν et ἀφέλκειν (*detrahere de Rostris*), quod est in ea re usitatum et frequens. Xenophon *Memor.* III. 6. 1: Γλαύκωνα — οὐδεὶς ἐδύνατο παῦσαι ἐλκόμενον τε ἀπὸ τοῦ βήματος καὶ καταγέλασθοντα. Contra ἐξαίρεσθαί τινα nihil est neque ulla in tali re optio fieri potest ut recte dicatur ἀφέλκειν ἢ ἐξαίρεσθαι.

Pag. 321. a: πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμαρίαν ἐμηχανῶ. Scrib. εὐμάρειαν, ut in Euripidis noto loco:

τὸν μὲν κέκληκε Ζῆθον, ἐζήτησε γὰρ
τόκοισιν εὐμάρειαν ἢ τεκοῦσά νιν.

et sic passim: εὐμαρίη Ionicum est.

Pag. 322. a: ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας πρῶτον μὲν ζώων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν. Imo vero: ὁ ἄνθρωπος ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν.

Pag. 322. a: τὰς ἐκ γῆς τροφὰς ἠϋρετο. Οὕτω δὲ κτί. Alienum ab h. l. est ἠϋρετο *impetravit*. Lege: τροφὰς ἠϋρεν. οὕτω δὲ.

Pag. 322. c: ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον ΔΟΙΗ
ειν καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις. Non muto veterem sententiam ΔΩ
ο ΔΟΙΗ esse restituendum. Similiter in vicinia νείμω et θῶ
gitur. Si δοίη legas οὖν in τίνε οὖν τρόπον vitiose additur et
ο τίνα erat ὄντινα dicendum. Utraque difficultas tollitur si
Mercurius ipse ita dixit: τίνα οὖν τρόπον θῶ δίκην καὶ αἰδῶ
ἀνθρώποις; cf. pag. 321 c: ἀπορία οὖν ἐχόμενος ὁ Προμηθεὺς
Ἰντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι.

Pag. 323. b: ὥς ἀναγκαῖον οὐδένα ὄντιν' οὐχὶ ἀμῶς γέ πως
ετέχειν αὐτῆς. Repetita syllaba scribendum: ὥς ἀναγκαῖον ὄΝ.

In iis quae praecedunt: Φασὶν πάντας δεῖν Φάνχι εἶναι δικαίους,
ἐν τε ὧσιν ἐάν τε μή, ἢ μχίνεσθαι τὸν μὴ προσποιούμενον [δι-
αιοσύνην], vehementer mihi suspectum est δικαιοσύνην προσ-
ποιεῖσθαι: expuncto emblemate sententia est τὸν μὴ προσποιού-
μενον (δίκαιον εἶναι).

Pag. 324. a: εἰ γὰρ ἐθέλεις ἐννοῆσαι τὸ κολάζειν, [ὦ Σώκρατες]
τοὺς ἀδικοῦντας τί ποτε δύναται. Mirifica est haec verborum
dispositio, in qua arcte coniuncta τὸ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας
noleste interposito ὦ Σώκρατες dirimuntur. Itaque aut verba ὦ
Σώκρατες delenda sunt, namque haec omnia Socrati dicuntur,
ut saltem transponenda sic: — ἐννοῆσαι, ὦ Σώκρατες, τὸ κο-
λάζειν τοὺς ἀδικοῦντας κτέ.

Pag. 324. a: οὐδεὶς γὰρ κολάζει τοὺς ἀδικοῦντας — τούτου
νεκα ὅτι ἡδίκηκεν. et rei natura et dicendi consuetudo postulant
δίκηκεν.

Post pauca sequitur: ὁ δὲ μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ
οὐ παρεληλυθότος ἔνεκα [ἀδικήματος] τιμωρεῖται, — ἀλλὰ τοῦ
ἐλλόντος χάριν. Ineptum est τὸ παρεληλυθὸς ἀδικήμα. Non de
ἐκείνῃ haec dicuntur, sed de tempore aut praeterito aut futuro.
Itaque ἀδικήματος delendum est et pro χάριν emendandum
ΠΟΝΟΤ.

Pag. 325. b. εἰ οὕτω ΜΕΝ ἔχει, οὕτω Δ' αὐτοῦ πεφυκότος οἱ
καλοὶ ἄνδρες [ΕΙ] τὰ μὲν ἄλλα διδάσκονται τοὺς υἱεῖς, τοῦτο δὲ

μή. Manifestum est secundum εἰ inepte abundare et loci compositionem corrumpere.

Pag. 325. c: χρημάτων τε δημεύσεις καὶ ὥς ἔπος εἰπεῖν [ξυλλήβδην] τῶν οἴκων ἀνατροπαί. Hirschigio obtemperatum oportuit ξυλλήβδην delenti. Idem est ξυλλήβδην et ὥς ἔπος εἰπεῖν. Itaque quum semel et iterum ξυλλήβδην dixisset nunc variandae orationis gratia ὥς ἔπος εἰπεῖν dixit.

Pag. 325. c: περὶ τούτου διαμάχονται ὅπως βέλτιστος ἔσται παῖς. Tralaticio errore sic scribitur pro ὅπως ὧς βέλτιστος ἔσται ὁ παῖς.

Pag. 326. a: ἐπειδὴν κιθαρίζειν μάθωσιν ἄλλων αὐτοῦ ποιητῶν ἀγαθῶν ποιήματα διδάσκουσι [μελοποιῶν]. Et prorsus supervacuum est μελοποιῶν et minus commoda sede collocatum. Irrepat ex margine μελοποιῶν.

Pag. 326. c: καὶ ταῦτα ποιοῦσιν οἱ μάλιστα δυνάμενοι. μάλιστα δὲ δύνανται οἱ πλουσιώτατοι. Heindorf (quod rarissime facit) hunc cum integrum inutili coniectura tentavit addens μάλιστα ποιοῦντες δυνάμενοι. Οἱ μάλιστα δυνάμενοι sunt οἱ μάλιστα οἱοί τε ὄντες, εἰς μάλιστα δυνατὸν τοῦτ' εἶναι, quibus est huius rei maxima copia et facultas, igitur locupletissimi.

Qui coniecit bis μέγιστα pro μάλιστα neque sententiam verborum intellexit et non meminit Graece dici μέγιστον δύνασθαι, ut μέγα δύνασθαι, non μεγάλα aut μέγιστα.

Pag. 326. c: οἱ τούτων ὑεῖς πρωαίτατα [εἰς διδασκάλων] τῆς ἡλικίας ἀρξάμενοι φοιτᾶν, ὁψιαίτατα ἀπαλλάττονται. Disiungi non possunt πρωαίτατα τῆς ἡλικίας et additum ἐκ διδασκάλων ob sequens φοιτᾶν plane otiosum et supervacuum est.

Post pauca pro ἐπειδὴν [ἐκ] διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν deleta importuna praepositione scribendum: ἐπειδὴν διδασκάλων ἀπαλλαγῶσιν, ut in Gorgia pag. 514. c: ἐπειδὴ τῶν διδασκάλων ἀπηλλάγημεν.

Pag. 327. c: πρὸς τοὺς ιδιώτας καὶ μηδὲν αὐλήσεως ἐκπύσσει.

e Attico et Platonico inserenda praepositio est: 'μηδὲν αὐλή-
: (πέρι) ἐπαῖοντας, ut in *Gorgia* pag. 518. c: ἐπαῖεις οὐδὲν
γυμνασικῆς, et in *Apolog.* pag. 19 c: ὦν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε
α οὔτε σμικρὸν πέρι ἐπαῖω, et alibi saepe.

ost pauca scribe: τῶν ἐν νόμοις καὶ νομίμοις ἀνθρώποις τεθραμ-
ον pro τῶν ἐν ἐννόμοις ἀνθρώποις.

'ag. 327. d: ἡ σφόδρα ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις γενόμενος
περ οἱ ἐν ἐκείνῳ τῷ χορῷ μισάνθρωποι, ἀγαπήσας ἂν εἰ ἐν-
οις Εὐρυβάτῳ καὶ Φρυγῶνδῳ. Pro ὥσπερ requiro οἰοίπερ, ut in
loco Euripidis:

τοιούτός ἐσθ' οἷσι περ ἦδεται ξυνών.

leinde scribe ἀγαπήσΕΙAC ἂν.

'ag. 328. b: ἐπειδὴν γάρ τις παρ' ἐμοῦ μάθῃ, ἐὰν μὲν βού-
αι [ἀποδέδωκεν] ὁ ἐγὼ πράττομαι ἀργύριον· ἐὰν δὲ μή, ἐλθὼν
ιερὸν ὁμόσας ὅσου ἂν Φῇ ἄξια εἶναι τὰ μαθήματα τοσοῦτον
έθηκεν. Graviter fallitur Editor ἀποδέδωκεν omitti posse pu-
i. Sed vera lectio est ἀπεδωκεν, ut κατέθηκεν. Sexcenties in
is Mss. confunduntur ἔδωκεν et δέδωκεν cum compositis om-
is.

'ag. 328. d: ὦ παῖ Ἀπολλοδώρου, ὡς χάριν σοι ἔχω ὅτι προὔ-
ρας με ὥδε ἀφικέσθαι· πολλοῦ γὰρ ποιοῦμαι ἀκηκοέναι ἅ-
κοα Πρωταγόρου. Latinum est *magni facio*, sed Graecum
PI πολλοῦ ποιοῦμαι. Sequentē Πολλοῦ facile compendium $\frac{\pi}{\pi}$
est περί) excidere potuit. Sexcenties et apud reliquos et
ad Platonem legitur ποιεῖσθαι περὶ πολλοῦ, πλείονος, πλείους,
χίους, τοῦ παντός et sim. numquam sine praepositione.

Oratores sugillans scribit pag. 328. α τάχ' ἂν τριού-
ς λόγους ἀκούσειεν ἢ Περικλέους ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἱκανῶν
εἶν· εἰ δὲ ἐπανέροιτό τινά τι ὥσπερ βιβλία οὐδὲν ἔχουσιν ἀπο-
ισθαι. Quam risisset Pericles si haec de se dici cognovisset.
toni solus Socrates πέπνυται, caeteri omnes poëtae, oratores,
histae σκικὰ ἀῖσσουσιν. Quod de oratore quodam dicit in
log. pag. 21. c: ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφός

ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐ, idem de caeteris omnibus sentiebat.

Pag. 329. a: ὥσπερ τὰ χαλκεῖα πληγέντα μακρὸν ἤχει καὶ ἀποτείνει, ἐὰν μὴ ἐπιλάβηται τις. Absolute positum ἀποτείνει sensu vacuum est. Itaque Platonis manum hanc esse arbitror: μακρὸν ἤχON ἀποτείνει, ut saepius dixit μακρὸν λόγον, μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνειν, veluti pag. 335 c: ἀποτείνοντι μακροὺς λόγους. et pag. 336 c: μακρὸν λόγον ἀποτείνων. et pag. 361. a: μακρὸν λόγον ἑκάτερος ἀπετείναμεν. de Rep. pag. 605. d: μακρὰν ῥῆσιν ἀποτείνοντα. Gorg. pag. 465. e: σὲ οὐκ ἔων μακροὺς λόγους λέγειν αὐτὸς συχνὸν λόγον ἀποτέτακα.

Pag. 333. b: ἄρά τίς σοι δοκεῖ ἀδικῶν ἄνθρωπος σωφρονεῖν ὅτι ἀδικεῖ; respondet Protagoras: αἰσχυνοίμην ἂν ἔγωγε, ἔφη, ὃ Σώκρατες, τοῦτο ὁμολογεῖν, ἐπεὶ πολλοὶ γέ Φασι τῶν ἀνθρώπων. Vitiose dictum est πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, quamobrem Heindorf (οἱ) πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων reponebat, minus recte. Deest enim aliquid ad sententiae integritatem et ut Homerus dicit: οἶοι νῦν βροτοὶ εἶσι, sic Plato dixerat: πολλοὶ τῶν NTN ἀνθρώπων. Namque Socratis maxime aetate exstiterunt homines improbi et impudentes, qui iniustitiam iustitia potiore esse demonstrabant, ut Thrasy-machus in libris de Rep. I. pag. 343. d ita dicens: δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἑλαττον ἔχει. cf. pag. 359 a.

Pag. 333. c: πότερον οὖν πρὸς ἐκείνους τὸν λόγον ποιήσομαι ἢ πρὸς σέ; Ineptum est ex aliquo quaerere: πότερον τὸν λόγον ποιήσομαι, quia nemo id scire potest. Spernitur Heindorfii certa emendatio ποιήσΩμαι.

Idem mendum sublatum est pag. 334. d: ἢ βραχυτέρᾳ σοι ἀποκρίνωμαι ἢ δεῖ; et πότερον οὖν ὅσα ἐμοὶ δοκεῖ — ταῦτά σοι ἀποκρίνωμαι ἢ ὅσα σοί; utrobique veteres correctores rectissime restituerunt ἀποκρίνωμαι.

Pag. 333 d: ἔπειτα μέντοι συνεχώρησεν ἀποκρίνεσθαι. Receptam oportuit Hirschigii emendationem ἀποκρινέσθαι. Futurum enim non minus necessarium est quam in ὁμολόγησεν ἀποκρινεῖσθαι, et ὑπέσχετο ἀποκρινεῖσθαι.

Notum est passim in Codicibus inter se confundi — εσθαι, ασθαι et — εἶσθαι. Quid sit ubique verum contexta oratio clarat.

Pag. 333. e: καί μοι ἔδόκει ὁ Πρωταγόρας ἤδη τετραχύνθαι καὶ ἀγωνιᾶν καὶ παρατετασθαι πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι. Si sic omnibus libris legeretur reponendum esset παρατεταχθαι. nunc id ipsum libri exhibent et παρατετάσθαι est infelix con-
ectura Proprie παρατετάχθαι dicuntur milites qui in procinctu
ntes iam iam manum conserturi sunt. Figurata de iis ponitur
i repugnant, obnituntur, adversantur. Protagoras exacerbat
stuabat et respondere nolebat.

Pag. 334. a: τὰ δὲ βουσὶν μόνον (ὠφέλιμα), τὰ δὲ κυσὶν· τὰ
γε τούτων μὲν οὐδέτι, δένδροις δέ. Quam vellem Editor vul-
tam οὐδέτι intactam reliquisset. Οὐδένες de hominibus tan-
m dicitur, οὐδένες τῶν Ἑλλήνων nulla Graeciae civitas.
utrum οὐδένα non est Graecum. Rectissime autem de bubus,
nibus, equis dicitur τούτων οὐδέν.

Pag. 334. d: ἐπειδὴ ἐπιλήσμονι ἐνέτυχες, σύντεμνέ μοι τὰς
οκρίσεις [καὶ βραχυτέρας ποίει] εἰ μέλλω σοι ἔπεσθαι. Ecquid
terest inter σύντεμνε et βραχυτέρας ποίει? Nihil prorsus. Ec-
id ea verba sententiae addunt? Ecquid his additis oratio nu-
erosior accidit ad aures? Minime; igitur ablega mihi καὶ
αχυτέρας ποίει in marginem, unde huc male pedem intulit.
Eleganter Euripides in Aristophanis *Thesmoph.* vs. 177:

Ἀγάθων, σοφοῦ πρὸς ἀνδρὸς ὅστις ἐν βραχεῖ
πολλοὺς καλῶς οἶός τε συντέμνειν λόγους.

Pag. 335. e: ὥσπερ ἂν εἰ δέοιό μου Κρίσωνι τῷ Ἰμεραίῳ ἔπεσθαι
τῶν δολιχοδρόμων τῷ ἢ τῶν ἡμεροδρόμων διαθεῖν [τε καὶ ἔπεσθαι].
eleganter admodum repetitur ἔπεσθαι et τὸ ἔπεσθαι continetur
τῷ διαθεῖν cum aliquo cursu certare, contendere.

Pag. 338. a: ἀλλ' ἐφεῖναι, [καὶ χαλάσαι] τὰς ἡνίας τοῖς
γοις. Interestne aliquid inter ἐφεῖναι et χαλάσαι? Nihil om-
nio, sed scholion in textum se insinuavit ἐφεῖναι: χαλάσαι.

Exquisitum est eo sensu ἐφίεναι τὰς ἡνίκας, ut apud Virgilium:
classique immittit habenas.

χαλαῖν est pervulgatum pro remittere, relaxare.

Pag. 338. c: ἐπεὶ τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν μοι διαφέρει. Non est haec Graeca oratio, sed confusae et permixtae sunt duae locutiones, τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει et οὐδὲν μοι διαφέρει. in me nulla est mora et mea nihil refert, mihi perinde est. In Gorgia pag. 458 d: ἀλλὰ μὲν τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, et aliis locis.

Hoc ipsum igitur reponemus: ἐπεὶ τὸ γ' ἐμὸν οὐδὲν κωλύει, expunctis verbis οὐδὲν μοι διαφέρει.

Pag. 339. d: ὥς τε ἦτοι τὸ πρότερον ἢ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει. In Bodleiano est ὥς τε ἡγοῖτο (ΗΓΟΙΤΟ) πρότερον. In Veneto Codice de Graeci lectoris bona coniectura legitur: ἦτοι τὸ πρότερον, sed leve mendum superest. Necessarium enim est: ἦτοι τὸ πρότερον ἢ ΤΟ ὕστερον οὐκ ὀρθῶς λέγει.

Pag. 339. e: ἐσκοτώθην τε καὶ εἰλιγγίασα. Editor futilissimis grammaticis credidit ἱλιγγος scribendum esse, sed εἰλιγγιᾶν, idque ex scripturis Codicum nostrorum asserere conatur, in quibus quum μυριάκις scribatur ΕΙ pro Ι longo et non minus saepe Ι pro ΕΙ, non est his testimonii dictio. Ut de forma ἱλιγγος constat, sic ubique ἱλιγγιᾶν et ἱλιγγίασα restituendum. Consuetudo veterum librariorum fert ut scribatur τειμή, τειμᾶν, ἄτειμος, ἐπίτειμος sim. vera lectio est τιμή, τιμᾶν, ἄτιμος, ἐπίτιμος. Quid diceres si quis vellet τιμή scribere et τειμᾶν?

Pag. 340. c: τὸν δέ γε Πιπτακὸν μέμφεται — τὸ αὐτὸν ἑαυτῷ λέγοντα. Non est Graecum τὸ αὐτόν sed crasi perpetua et necessaria ταυτόν dicebant. Dici potest τὸ αὐτό, sed terminatio — ΟΝ crasin postulat ταυτόν, ut pag. 340 d: ὥς οὐ τὰν τὸν ὄν, et ταυτόν σοι δοκεῖ, et p. 350 d: ταυτόν εἶναι, et pag. 351 a: οὐ γὰρ ταυτόν εἶναι, et sic constanter.

Similiter ubique contrahebant ἐν ταυτῷ, εἰς ταυτόν, ἐκ ταυτοῦ, et mendose scribitur pag. 336. a: εἴ τι δέει θεάσασθαι ἐν τῷ αὐτῷ ἐμέ τε καὶ Κρίσωνι θεόντας, pro ἐν ταυτῷ.

Pag. 341. c: [διὰ] ταῦτ' ἄρα καὶ μέμφεται τὸν Πιπτακόν.
 imus vidit Hirschig διὰ esse interpolatum. Attici ταῦτ' ἄρα
 sensu dicebant. cf. Interpretes ad Aristophanis *Nub.* vs. 319:
 ταῦτ' ἄρ' ἀκούσας αὐτῶν τὸ Φθέγμ' ἡ ψυχὴ μοι πεπόνηται.
 Idem Platoni reddendum pag. 354. c: ΤΑΥΤ' ἄρα ἡγεῖσθε
 αὖ κακὸν τὴν λύπην, ubi ex libris editur τοῦτ' ἄρα.

Perelegantem Platonis locum futile emblemata vitiauit pag.
 3 c: ὁ οὖν Σιμωνίδης — ἔγνω ὅτι, εἰ καθέλοι τοῦτο τὸ ῥῆμα
 περ εὐδοκιμοῦντα ἀθλητὴν [καὶ περιγένοιτο αὐτοῦ] αὐτὸς εὐδο-
 κήσει ἐν τοῖς τότε ἀνθρώποις. Nempe in ea comparatione ἐν τῷ
 θελεῖν sive καταβαλεῖν iam inest τὸ περιγενέσθαι τινός. Prae-
 terea καθελεῖν et καταβαλεῖν sunt verba athletica, et περιγε-
 νέσθαι de qualibet victoria dicitur sine metaphora, et sic omnis
 ἡ lepos extinguitur.

Pag. 343. e: εὖθες γὰρ τοῦτό γε φανείη ἂν καὶ οὐ Σιμωνίδου.
 extracta ex fuga praepositio sententiam restituet sic: καὶ οὐ
 ΣΟC Σιμωνίδου. Sophocles in *Aiace* vs. 581:

οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ

θρηνεῖν ἐπ' ὧδ' ἀς πρὸς τομῶντι πῆματι.

in Fragm. 100:

κακὸν τὸ κεῦθειν κοῦ πρὸς ἀνδρὸς εὐγενοῦς.

Sententia est: ineptum hoc quidem esset et Simonide indignum.

Pag. 342. b: ἵνα μὴ κατάδηλοι ὧσιν ὅτι σοφία τῶν Ἑλλήνων
 ῥίσειν — ἡγούμενοι, εἰ γνωσθεῖεν ᾧ περίσειν, πάντας τοῦτο
 κήσειν. In omnium optimo Codice legitur insulsum addita-
 entum: τοῦτο ἀσκήσειν [τὴν σοφίαν]. Abest pannus a Codice
 eneto ab aliquo Graeco lectore deletus, qui et alios complu-
 s locos minutis emendatiunculis restituit.

Pag. 345. c: εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν οὐχ οἶόν τε διατε-
 λῶντα ἀγαθόν, γενέσθαι δὲ ἀγαθὸν οἶόν τε. Mendosum esse
 τελοῦντα ἀγαθόν docti homines consentiunt. Comparato loco
 pag. 344. b: γενέσθαι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν χαλεπόν, οἶόν τε μέντοι
 εἰ γε χρόνον τινά, emendaverim: εἶναι μὲν ἄνδρα ἀγαθὸν
 χ οἶόν τε ΔΙΑ ΤΕΛΟΥC (διὰ τέλους), γενέσθαι δ' ἀγαθὸν οἶον
 . Contraria enim sunt διὰ τέλους et ἐπὶ γε χρόνον τινά.

Perantiquum emblemata deprensus est pag. 347. *d*: ὅπου δὲ καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ συμπόται [πεπαιδευμένοι] εἰσὶν, οὐκ ἂν ἴδοις οὔτ' αὐλητρίδας οὔτ' ὀρχηστρίδας. Quis non sentit πεπαιδευμένοι optimo iure ab Editore esse eliminatum? ἀττικισί appellantur καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ quos senior aetas εὐπαιδεύτους et πεπαιδευμένους vocare solet, et καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ aliquanto urbanius et modestius dicitur quam arrogans πεπαιδευμένοι.

Hunc igitur locum describens Athenaeus III. 51. exhibet καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ συμπόται ΚΑΙ πεπαιδευμένοι.

Turpi errore scribebatur pag. 348. *d*: περιιών ζητεῖ ὅτῳ ἐπιδείξῃται καὶ μεθ' ὅτου βεβαιώσῃται. Ὅσις enim et ὅπως in tali re futurum postulant. Demosthenes pag. 230. 15: οὐ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακὸν τι δώσΟΜΕΝ ζητεῖν. Solent haec depravare librarii, quibus acutior nescio quis Graecus lector in apographo Vaticano correxit ἐπιδείξεται et βεβαιώσεται, quod Editor rectissime in textum recepit.

Pag. 349. *d*: ἡ δὲ ἀνδρεία πάνυ. πολὺ διαφέρει πάντων τούτων. et pag. 359. *a*: τὸ δὲ ἐν πάνυ πολὺ διαφέρειν τῶν ἄλλων. Durum et molestum accidit ad aures πάνυ πολὺ. Itaque corrector Codicis T pag. 359 *a*. πολὺ omisit. Sed melior emendatio in promptu est. Utrobique rescribendum ΠΑΜπολὺ διαφέρει et διαφέρειν, ut Plato solet, veluti in *Sophista* pag. 255. *d*: εἰ μὴ πάμπολυ διεφερέτην.

Pag. 349. *d*: εὐρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας, — ἀνδρειοτάτους δὲ διαφερόντως. Maneo in vetere sententia scribendum esse ἀνδρείΟΤC δὲ διαφερόντως. Editor διαφερόντως delere maluit. Utroque modo idem recte dicitur. sed quis tandem διαφερόντως inseruisset? Nunc post quatuor vocabula in — τάτους exeuntia variandae orationis gratia Plato dederat: ἀνδρείους δὲ διαφερόντως.

(Continuabitur).

C. G. COBET.

'ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΤΜΑΤΑ
GUILLIELMI GEORGII PLUYGERS.

PARS PRIMA

*multis ille bonis flebilis occidit.
paucis flebilior quam mihi.*

Optimum virum, fidelissimum amicum, quo neque candidiorem
neque saniores terra tulit, PLUYGERSIUM nostrum, morte amisimus.
Praeter alia pectoris et ingenii bona hoc habebat, ut veri esset
sincerissimus et mendacium neque diceret neque pati posset. Hinc
eodem animo ferebat laudationes et encomia et elogia, quibus
perfuncti, quorum quidem sit nomen aliquod et fama, celebrari
solerent, et litteris post suam mortem aperiendis obsecravit ami-
cos ne quid huiusmodi sibi facerent. Perfuncti sumus omnes
de pietatis officio et quum mortales exuviae dilectissimi viri
in loco mandarentur taciti circa sepulcrum stetimus, etiam postea
eum veluti fidem amico datam sancte servaturi.

Sciunt omnes, qui in Pluygersii familiaritatem recepti fue-
runt, quam anxiosa cura elaborare soleret quidquid in lucem edi-
turus esset. Nihil ex manibus suis exire patiebatur quod non
esset omnibus modis limatum et expolitum numquam sibi ipse
satisfaciens nedum placens. Ingravescente aetate semper magis
agisque hoc institutum tenebat. Post Madvigii ad nos adven-
tum nihil ab eo scriptum in lucem prodiit. Frustra omnes,
quibus ille multum tribuebat, hanc veluti pertinaciam eius fran-
gere et expugnare conabantur. Quam saepe et ego et FRUINIUS,
quos carissimos habebat et intimos amicos, ad scribendum eum

impulimus, donec tandem, quia satis apparebat eam rem illi odiosam esse, victi destitimus ne cui optime vellemus essemus molesti. Sed quamquam nihil scribebat tamen semper totus erat in litteris, praesertim Latinis, et lubenter solebat mecum *συμφιλολογεῖν* et de communibus studiis iucunde confabulari. Ego si quid boni mihi videbar repperisse cum illo sedulo communicabam et ille contra mihi ostendebat si quid acute et ingeniose excogitasset. Sic multa optimae frugis in privatis sermonibus ex eo audiebam, alia in iuvenum philologorum probatione in medium proferebat, alia denique in marginibus librorum annotabat.

Haecine igitur omnia perire sinemus quia se laudari vetuit? Non committam ut id faciam etiam de amicorum sententia. Namque non laudatio haec est de magnis maiora loquens, sed brevis et succincta expositio eorum, quae sunt viri ingeniosi et perspicacis *κατορθώματα*. Neque id nunc primum facio, ut quae ille feliciter reperisset, ea ego in lucem protraham. Etiam antequam vigeret egregia quaedam eius inventa, quae ipse non curabat edere, ego in hominum notitiam protuli idque eum non nolle satis intellexi. Etiam nunc, sat scio, me idem facere non iniquo animo ferret, quamobrem decrevi ex pluribus ab eo repertis potiora quaedam simpliciter paucis verbis cum philologis communicare.

Delegi ex omnibus primum CORNELIUM NEPOTEM, in quo multum operae posuerat, de caeteris deinceps ad eundem modum acturus.

Utebatur ut plurimum ea Nepotis editione, quam CAROLUS HALM anno huius saeculi septuagesimo primo Lipsiae procuravit.

Miltiad. II, 3: quibus rebus fiebat ut non minus eorum voluntate perpetuo imperium obtineret, qui miserant, quam illorum cum quibus erat profectus.

Pluygers restituit *perpetuom* imperium (nam sic scribebant scribae antiquarii *perpetuō* pro *perpetuum*) comparans cap. III. 1: *quibus singulis ipsorum urbium perpetua dederat imperia.* et cap. VIII. 3: *nam Chersonesi — perpetuam obtinuerat dominationem.* et post pauca: *qui potestate sunt perpetua in ea civitate, quae li-*

*tate usa est. et de Regibus II. 2: nullius rei cupidus nisi sin-
aris perpetuique imperii.*

*Miltiad. II. 4: Chersoneso tali modo constituta Lemnum rever-
te et ex pacto postulat ut sibi urbem tradant, [illi enim dixe-
runt] cum vento borea domo profectus eo pervenisset [sese dedituros],
autem domum Chersonesi habere.*

Optime utrumque additamentum eiecit namque perinepte sic
etuntur ea, quae paucis ante versibus dicta sunt I. 5: *illi
identem responderunt tum id se facturos cum ille domo navibus
ficiscens vento Aquilone venisset Lemnum.*

*Miltiad. III. 4: si-interiisset Darius non solum Europam fore
im, sed etiam [eos] qui Asiam incolerent Graeci genere liberos
Persarum futuros dominatione et periculo.*

Molestum pronomen a magistello de more additum deleri
nit.

*Miltiad. IV. 3: hoc tumultu Athenienses tam propinquo tamque
mo [permoti] auxilium nusquam nisi a Lacedaemoniis petiverunt.
Expulit permoti quod plane supervacaneum est et non recte
a tumultu coniungitur.*

*Themist. VIII. 6: hic in navem omnibus ignotus [nautis] escendit.
Dittographiam expunxit. Ignotus NAUTIS ita dicitur quasi na-
magister aut gubernator eum novissent: quod non ita esse
larant sequentia: domino navis quis sit aperit. Expuncto nau-
reliqua optime congruunt cum Thucydide I. 137: ἦν γὰρ
ὥς τοῖς ἐν τῇ νηὶ, δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅτις ἐστίν.*

*Trist. II. 1: apud Plataeas in proelio, quo Mardonius fusus
barbarorumque exercitus interfectus est.*

Haec mendosissime scripta: Mardonius enim non *fusus*
interfectus est, barbarorumque exercitus non *interfectus* sed
usus. Itaque Pluygers transpositione rem restituere conatus est
bendo: *quo Mardonius interfectus barbarorumque exercitus fu-*
est. Sed requiro in hac scriptura et naturae ordinem et
suetudinem scriptorum, qui prius narrare solent hostes fusos

fugatosque et deinde addunt hostium ducem cecidisse. Itaque sic verba constituerim: *quo barbarorum exercitus fusus est et Mardonius interfectus.*

Pausan. IV. 5: huic ille quid ex litteris comperisset aperit. MODO magis Pausanias perturbatus orare coepit.

Correxit QUO magis, et sic omnia optime procedunt.

Cimon. III. 1: incidit in eandem invidiam quam pater suus.

Pluygers IN addidit in M praecedente latens, *incidit in eandem invidiam IN quam pater suus.*

Lysandr. II. 2: proinde ac si idem firmissimi solerent esse amici qui constantes fuissent inimici.

Pugnant haec manifesto cum scriptoris sententia, quam ob rem negationem inserunt: *proinde ac si NON idem firmissimi solerent esse amici qui constantes fuissent inimici.*

Aliquanto magis probabilis est Pluygersii ratio sic emendantis: *perinde ac si idem infirmissimi solerent esse amici.*

Alcibiad. II. 3: in quorum amore — multa delicate iocoseque fecit: quae referremus, nisi maiora [potiora] haberemus.

Expunxit potiora. Putide bis idem dicitur et non est ferendum τὸ ἀσύνδετον.

Ibid. III. 2: accidit ut una nocte omnes hermae, qui in oppido erant [Athenis] deiicerentur.

Delevit emblemata non minus putidum quam si quis dixisset ἐν ἄξει Ἀθήνησιν.

Alcib. IV. 4: utilissimum ratus impendentem evitare tempestatem clam se [ab] custodibus subduxit.

Rectissime molestam praepositionem delevit. Omnes enim frequenti et constanti usu dicebant *subducere se* ALICUI vel ALICTI REI, non AB ALIQUO, ut in illo:

Saepe manum ferulae subduximus.

Alcibiad. V. 4: populi scito restituitur parique absens imperio praeficitur.

Supplevit: *imperio EXERCITUI praeficitur.*

Alcib. VI. 2: itaque et Siciliae amissum et Lacedaemoniorum varias culpaе suae tribuebant.

Non est haec Latina oratio *Siciliae amissus*, sed unice verum quod Pluygers praeunte Westerhovia restituebat: *Siciliam* ~~MISSAM~~.

Alcib. VI. 5: eidemque illi Eumolpidae sacerdotes rursus reser-
e sunt coacti [qui eum devoverant].

Delevit additamentum prorsus supervacaneum et alieno locotum.

Praeterea expunxerim *sacerdotes* male repetitum ex cap. 5.

Thrasybul. I. 4: illa tamen omnia communia imperatoribus cum
tibus et fortuna, — [quare] *illud magnificentissimum factum*
rium est Thrasybuli.

Recte delevit *quare*, quod verborum compositionem vitiosam lit. Opponuntur enim inter se: *illa omnia* et *illud: ταῦτα*
Ν πάντα — ἐκεῖνο ΔΕ.

Thrasybul. II. 3: quo magis praeceptum illud omnium in animis
debet: nihil in bello oportere contemni neque sine causa dici
em timidi flere non solere. Male haec cohaerent, quoniam
est praeceptum sed *proverbium*: matrem timidi flere non
debet.

Removit omnem difficultatem Pluygers delendo *praeceptum*.
Peculiaris est: *quo magis illud omnium in animis esse debet*, id
omnes illud semper cogitare debent, ἐκεῖνο πάντων ἐνθυμητέον,
sic recte proverbium additur.

Thrasyb. IV. 1: huic pro tantis meritis honoris CORONA a populo
est.

Robavit veterem coniecturam *honoris CAUSA corona*, addit
compendium *ca* (*causa*) facile ante *co* excidere potuisse.

Thrasyb. IV. 3: illa igitur corona contentus Thrasybulus neque amplius requisivit neque quemquam honore se antecessisse existimavit.

Interposuit: *neque QUIDQUAM amplius requisivit*, ut Romani in tali re loqui solent.

Conon. IV. 3: maius bellum imminere arbitrabantur quam cum barbaro solum contenderent.

Correxit *cum barbaro solo*, quod nunc video ab Eberhardo occupatum esse.

In *Dione I. 2: habuit — magnam corporis dignitatem, quae non minimum commendat.*

Correxit: *quae non minima EST commendatio.*

Dion. II. 2: qui quidem cum Platonem Tarentum venisse fons in Siciliam esset perlata adulescenti negare non potuerit quin cum arcesseret cum Dion eius audiendi cupiditate flagraret.

Transposuit: — *adulescenti cum eius audiendi cupiditate flagret negare non potuerit quin cum arcesseret.*

Saepius animadvertit unum ex archetypo versiculum litterum fere quatuor et triginta excidisse et deinde in margine suppletum in alienam sedem esse delatum, ut h. l.

negare non potuerit quin eum arcesseret.

et in *Phocione II. 5:*

sine quo Athenae omnino esse non possunt.

et in *Hannibale X. 3:*

quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi.

Dion. II. 3: cum a tyranno crudeliter violatus esset, quippe QUI venundari iussisset.

Emendat: *quippe QUI EUM venundari iussisset.* Sic demum compositionis ratio constat.

Dion. VI. 2: cum uxorem reduxisset — filiumque vellet revocare ad virtutem — accepit gravissimum [parens] vulnus mortis filii.

Importunum *parens* eliminavit.

. VIII. 2. Callicrates Dioni suadet *alicui suorum negotium cui se simularet illi inimicum. quem si invenisset idoneum omnium animos cogniturum adversariosque sublaturum, quod eius dissidentis suos sensus aperturi forent.*

alicissima correctione locum expedivit scribendo: *dissimulatos sensus aperturi forent.*

. IX. 2: *navem triremem armatis ornat Philostratoque fratri dedit.*

armatis ornare vitiose dicitur: itaque Pluygers *armatis* abesse debet. Sed, ut opinor, multo leniore correctione locus sanari scribendo: *navem triremem armatis ONERAT*, id est *armatos in* imponit, ἀνδρῶν πληροῖ. Quis nescit sexcenties *onerari*, *onerare* et *ornare* inter se confundi?

. I. 4: *pro aënis (loricis) linteas dedit, quo facto exeres milites reddidit: nam pondere detracto quod aequè corpus [et leve esset] curavit.*

gravissime vidit quam inepte et leve esset interpositum sit, non id ipsum inesset in verbis *pondere detracto*.

. II. 4: *quem quidem (exercitum) sic omni disciplina erudit ut quemadmodum quondam Fabiani milites Romani facti sunt, sic Iphicratenses apud Graecos in summa laude*

laudavit: quemadmodum quondam Fabiani milites ROMANORUM, sic Iphicratenses apud Graecos, deleto emblemate appellati sunt.

. II. 3: *Athenienses cum Artaxerxe societatem habebant, Iphicratem cum Aegyptiis, a quibus magnas praedas Agesilaus faciebat.*

replevit: a quibus MISSUS magnas praedas Agesilaus faciebat.

. III. 3: *est enim hoc commune vitium magnis liberisque viris ut — libenter de iis detrahant quos eminere videant neque animo aequo pauperes alienam opulentiam intueantur.*

locum correxit: — *alienam opulentiam intueantur expuncto*

fortunam. Factum est quod assolet: postquam *opulentiam* scribae incuria in *opulentium* conversum est, non defuit qui de suo, id est de nihilo, *fortunam* adderet.

Timoth. IV. 2: *cum Athenis adolescentulus causam diceret non solum amici privatique hospites ad eum defendendum convenerunt sed etiam [in eis] Iason tyrannus Thessaliae*.

Recte expunxit *in eis*, quod cum sententia pugnat. Iason enim neque in amicorum numero erat neque in hospitem privatorum.

Praeterea nisi *in eis* deleveris non solum — sed etiam inepte dictum erit.

Datam. III. 2: *ipse — gerens in capite galeam venatoriam dextra manu clavam, sinistra copulam [qua] vinctum ante se Thynum agebat*.

Molestum pronomen sustulit, quod loci compositionem pervertit. Coniuncta sunt: *ipse -- vinctum ante se Thynum agebat*.

Datam. V. 4: *namque eam esse consuetudinem regiam ut casus adversos hominibus tribuant, secundos fortunae suae*.

Recte emendavit: *consuetudinem regum*.

Post pauca *esse* inseruit: non ignorabat ea vere *ESSE* scripta.

Datam. VI. 3: *sensit si in turbam exisset ab homine tam necessario se relictum, futurum ut ceteri consilium sequerentur*.

Supplevit: *ut ceteri IDEM consilium sequerentur*.

Datam. VI. 5: *hac re probata exercitum educit, Mithrobarzanem persequitur tantum: qui cum ad hostes pervenerat, Datames signa inferri iussit*.

Loco pessime mulcato ita succurrit ut scriberet: *Mithrobarzanem persequitur. qui tantum quod ad hostes pervenerat cum Datames signa inferri iussit*.

Datam. VI. 6: *Pisidae nova re commoti in opinionem adducuntur perfugas mala fide compositoque fecisse*.

Correxit: *mala fide DE compositoque fecisse*. sed quod adscripsit

k. ad Vell. II. 110. § 3." argumento est eum postea se sententiam.

am. VII. 1: quod intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo esse, qui cum cogitasset facere auderet et prius cogitare conari consuesset.

se sententia transposuit: qui et prius cogitare quam conari esset et cum cogitasset facere auderet.

am hic unus archetypi versiculus ex sua sede aberravit: et prius cogitare quam conari consuesset.

lam. XI. 1: certiore[m] facit Datamen tempus esse maiores citus] parari et bellum cum ipso rege suscipi.

lit RES post maiores excidisse, quo facto sciolus de suo tus addidit.

aminond. IV. 1: hic magno cum pondere auri Thebas venit et thum adolescentem quinque talentis ad suam perduxit voluntatem tum Epaminondas plurimum diligebat.

stituit naturae ordinem sic: — Micythum adolescentem, tum Epaminondas plurimum diligebat, quinque talentis ad perduxit voluntatem.

rum archetypi versiculus sua sede motus est.

quem tum Epaminondas plurimum diligebat.

aminond. V. 5: Meneclides cum huic obiceret quod liberos aberet neque uxorem duxisset, maximeque [insolentiam] quod gamemnonis belli gloriam videretur consecutus.

eeunte Lambino sensit insolentiam spurium esse et ex-dum.

aminond. VI. 4: sed maxime eius eloquentia eluxit Spartae i] ante pugnam Leuctricam, quo cum omnium sociorum con-nt legati coram frequentissimo [legationum] conventu sic remoniorum tyrannidem coarguit.

imo iure expunxit legati, sed legationum quoque inutile et ium est.

Epaminond. VII. 1: cum eum propter invidiam cives sui praeficere exercitui noluisent duxque esset delectus belli imperitus, cuius errore eo esset deducta [illa multitudo militum] ut omnes de salute pertimescerent.

Acute vidit legendum esse *cuius errore RES eo esset deducta*, qua lectione recepta verba a sciolo interpolata: *illa multitudo militum* ultro excidunt.

Epaminond. IX. 1: cum acie instructa audacius instaret hostibus cognitus a Lacedaemoniis, quod in unius perniciem eius patriae sitam putabant salutem, universi in unum impetum fecerunt neque prius abscesserunt quam magna caede multisque occisis fortissime ipsum Epaminondam pugnans spem eminus percussum concidere viderunt.

Haec ita constituit: — *cognitus EST a Lacedaemoniis, qui quod in [unius] perniciem eius patriae sitam putabant salutem — fortissime [ipsum Epaminondam] pugnans — concidere viderunt.* cf. *Eumen. XI. 2: cuius in perniciem positam spem habuimus victoriae.*

Epaminond. X. 1: hic uxorem numquam duxit. in quo cum reprehenderetur quod liberos non relinqueret a Pelopida, qui filium habebat infamem maleque eum in eo patriae consulere diceret.

Verba *quod liberos non relinqueret* transposuit post: *maleque eum in eo patriae consulere diceret.*

Epaminond. X. 4: ex quo intelligi potest unum hominem pluri quam civitatem fuisse.

Correxit: *quam civitatem TOTAM fuisse.*

Pelopid. II. 5: illi igitur duodecim, quorum dux erat Pelopidas, cum Athenis interdum exissent ut vesperascente coelo Thebas possent pervenire, cum canibus venaticis exierunt retia ferentes.

Emendavit: *cum Athenis interdum EXEUNDUM ESSET ut vesperascente coelo Thebas possent pervenire.* Necesse erat iis interdum exire neque tenebras et noctem expectare, ut sub vesperam clam Thebas introire possent. Itaque *coacti* illo tempore palam exire cum canibus venaticis retia ferentes exierunt.

*Agesil. VII. 2: cum — in acta cum suis accubuisset — eodem-
que comites omnes accubuisent vestitu humili atque obsoleto.*

Cuius aures accubuisset — accubuisent ferre possunt? Felicissime Pluygers rem restituit scribendo: *eodem quo comites omnes vestitu expuncto accubuisent*, quod nescio quis de suo addidit cum levi errore *eodemque* pro *eodem quo* scriptum esset.

Eumen. I. 1: huius si virtuti par data esset fortuna, non ille quidem maior, sed multo illustrior atque etiam honoratior, quod magnos homines virtute metimur, non fortuna.

Restituit sanam sententiam transponendo: — *non ille quidem maior (esset), quod magnos homines virtute metimur, non fortuna, sed multo illustrior cet.*

Eumen. V. 6: quo factum est — ut aequae iumenta nitida ex castello educeret.

Reposuit aequae nitida iumenta.

Eumen. V. 7: tenuit autem se uno loco quamdiu hiems fuit, — ver appropinquabat — praefectis Antigoni imposuit seque ac suos omnes extraxit incolumes.

Necessariam coniunctionem inseruit: *UBI ver appropinquabat.*

Eumen. VII. 1: si potius ipse alienigena summi imperii potiretur quam alii Macedonum, quorum ibi erat multitudo.

Emendavit quam alius Macedonum.

Praeterea scripserim: *summa imperii potiretur*, ut *III. 4: semper habiti sunt fortissimi, qui summa imperii potirentur*, et aliis locis.

Eumen. IX. 2: nam quod diebus quinque hostis transire posset.

Correxit: *nam quod iter diebus quinque*, comparato loco in *Agesilao IV. 4: tanta usus est celeritate ut quod iter Xerxes anno revertente confecerat, hic transierit triginta diebus.*

Paullo ante scripsit: *omnibus titubantibus et de rebus suis desperantibus*, pro *summis*. Propter notum scribendi compendium *nummus* et *suus* sexcenties inter se confunduntur.

Eumen. XII. 2: — postremo, si illi redderet salutem [quaerebant] quibus amicis esset usurus: sese enim cum Eumene apud eum non futuros.

Removit inutile sententiae fulcrum *quaerebant*. Non enim *sciscitabantur* quos novos amicos habiturus esset, sed negabant eum ullos habiturum, sese enim cum Eumene apud eum non futuros. Nota in talibus ellipsi *postremo* dicitur pro *postremo ita dicebant*: quibus amicis usurus es?

Eumen. XIII. 1: in quo quanta omnium fuerit opinio eorum, qui post Alexandrum magnum reges sunt appellati, ex hoc facillime potest iudicari, quod nemo Eumene vivo rex appellatus est sed praefectus; eidem post huius occasum statim regium ornatum nomenque sumserunt.

Sollerter indagavit veram lectionem, quae haec est: in quo quantum fuerit opinione omnium eorum qui — quod (CUM) nemo — rex appellatus ESSET sed praefectus cet. cf. cap. XII. 25: in quo uno tantum esset ut quoad ille viveret ipsi securi esse non possent.

Eumen. XIII. 3: neque quod initio praedicarant se Alexandri liberis regnum servare, praestare voluerunt ET uno propugnatore sublato quid sentiret aperuerunt.

Legendum esse coniecit: SED EO uno propugnatore sublato.

Phoc. I. 3: hic cum a rege Philippo munera magnae pecuniae repudiaret legatique hortarentUR acciperE.

Bene correxit: hortarentur UT acciperET.

Phoc. IV. 1: cum — plurimi ira exacerentur propter proditionis suspicionem [Piraei] maximeque quod adversus populi commoda in senectute steterat, quare ne perorandi quidem ei data est facultas [et dicendi causam]. inde iudicio legitimis quibusdam confectis damnatus traditus est undecimviris.

Resecuit utrumque pannum et iudicii legitimis quibusdam restituit pro iudicio.

*Timol. II. 2: ut non solum auribus acciperetur sed etiam ocu-
cerneretur quem [et] ex quanto regno ad quam fortunam de-
isset.*

Rectissime delevit copulam, quam in talibus et Graeci et
mani constanter omittunt, οἷος ἐξ οἴων, et sim.

Pro *detulisset*, quod aperte mendosum est, iam olim fuerunt
i aut *detrusisset* aut *depulisset* restituerent.

*Timol. III. 5: neque postea res ulla Syracusis gesta est pu-
ce, de qua prius sit decretum quam Timoleontis SENTENTIA
mita.*

Verbum necessarium inseruit *quam Timoleontis ESSET senten-
cognita.*

*Timol. V. 3: dixit nunc demum se voti esse damnatum: nam-
: hoc a diis immortalibus semper precatum ut talem libertatem
titueret Syracusanis in qua cuivis liceret de quo vellet impune
ere.*

Egregie veterem lacunam sic supplevit: in-qua cuivis liceret
quo vellet QUOD VELLE impune dicere.

*de Regibus II. 3: cum ex tribus uxoribus liberos procreasset
ultique ei nati essent nepotes.*

Supplevit: *liberos procreasset MULTOS, multique* cet.

In cap. III. 3: *captus bello — periit [a] morbo.*

Quis sic loquitur? Reposuit igitur id quod omnes dicebant.

*Themist. X. 4: Thucydides — illum ait Magnesiae morbo
rtuum, et sic passim apud alios et Graece νόσῳ ἀπέθανεν.
istophanes Avib. 473:*

καὶ περὶ νόσῳ τὸν πατέρ' αὐτῆς ἀποθνήσκειν.

*Hamilc. I. 5: cum Catulus negaret bellum compositurum nisi
: cum suis, qui Erycem TENUERANT, armis relictis Sicilia de-
lerent.*

In libris est TENUERUNT, Lambini coniectura est *tenuerant* ca-
lius recepta. Nempe ex ipsa rei natura restituendum est,
od Pluygers repperit TENERENT.

Dum agebatur de pace Hamilcar cum suis Erycem tenebat.

Hamilc. III. 2: erat praeterea cum eo adolescens illustris, formosus, Hasdrubal, quem nonnulli diligere TURPIUS quam par erat ab Hamilcare loquebantur.

Risum movet turpius quam par erat. Pluygers restituebat PLUS quam par erat, ut esset sententia sana. Equidem a Nepote scriptum esse arbitror TENERIUS quam par erat.

Haec omnia εὐφύμως dicuntur, ut virum gravem decet, sed perspicua sunt ad intelligendum.

Hannib. I. 1: si verum est quod nemo dubitat UT populus Romanus omnes gentes virtute superaret.

Adscripsit vulgatae defendendae causa Cic. Lael. IV. 14: id si ita est ut optimi cuiusque animus in morte facillime evolet —, sin autem illa veriora ut idem interitus sit animorum et corporum. et de Divinat. II. § 66: de ipso Roscio potest illud quidem esse falsum ut circumligatus fuerit angui, sed ut in cunis fuerit anguis non tam est mirum. Sed postea sensit non eandem esse illorum locorum et huius rationem coniecitque: si verum est — P. R. (populum Romanum) omnes gentes virtute superare, quemadmodum omnes constanter loqui solent.

Hannib. II. 2: — ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent tamquam ab ipsis corruptum alia atque antea sentire.

Correxit: corruptus — sentiret.

Ibid. III. 2: Hannibal minor quinque et viginti annis [natus] — omnes gentes Hispaniae bello subegit.

Delevit natus ortum, ut equidem suspicor, ex scholio: minus quam quinque et viginti annos natus. Sp. Ligustinus apud Livium XLII. 34: viginti duo stipendia annua in exercitu emerita habeo et maior annis sum quinquaginta.

Hannib. VI. 2: cum hoc — cupivit — bellum componere. — [in] colloquium convenit, conditiones non convenerunt.

Restituit locum in integrum eliminata praepositione.

Hannib. VII. 4: ut enim Romae consules, sic Carthagine quotannis [annui] bini reges creabantur.

Delevit ineptum *annui*. Si *quotannis* duo novi creabantur, non poterant non esse *annui*.

Hannib. X. 2: dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes Romanis amicissimus bellumque inter eos gerebatur et mari et terra: quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi.

Vitiosam loci compositionem emendavit transponendo: — *amicissimus, quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, bellumque inter eos gerebatur et mari et terra.*

Hannib. XII. 2: patres [conscripti], qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt.

Insulsum et praeter dicendi consuetudinem additum *conscripti* delevit.

Caton. I. 1: hortatu L. Valerii Flacci [quem in consulatu consuraque habuit collegam].

Resecuit *pannum a sciolo assutum* ex cap. II. 1: *consulatum assit cum L. Valerio Flacco*, et post pauca: *at Cato censor eodem Flacco factus severe praefuit ei potestati.*

Attic. II. 4: ut neque usuram umquam ab iis acceperit neque magis quam dictum esset debere passus sit.

Pro *debere* coniecit *deberi*.

Attic. III. 3: illud munus fortunae, quod in ea potissimum bene natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset imperii eandem et patriam haberet et domum.

Locum pessime habitum sic redintegravit: — *in qua domicilium esset imperii, ut eandem et ipse patriam haberet et BIS TERRARUM DOMINAM.*

Attic. IX. 4: ipsi Fulviae — tanta diligentia officium suum praestitit ut nullum illa stiterit vadimonium sine Attico [sponsorem rerum fuerit].

Ultima uncinis inclusit ut praecedentium interpretamentum.

Attic. X. 1: ut Antonius rediit in Italiam nemo non magno in periculo Atticum putabat propter intimam familiaritatem Ciceronis et Bruti.

Una literula mutata rescripsit putabat.

Attic. X. 4: multis hortantibus tamen Attici memor fuit officii
Emendavit DEHortantibus, quod verum esse sequens TAMEN declarat. Sententia enim manifesto haec est: QUAMQUAM multi dehortabantur TAMEN Attici memor fuit officii.

Attic. XI. 6: hic facit ut vere dictum videatur:

Sui cuique mores fingunt fortunam [hominibus].

Expunxit hominibus, quod post sui CUIQUE inepte additum est. cf. XIX. 1: rerum exemplis lectores docebimus -- suos cuique mores plerumque conciliare fortunam.

Attic. XIII. 2: ipsum tectum antiquitus constitutum plus SALIS quam sumtus habebat.

Consentiunt omnes salis esse corruptum. Coniiciunt alius aliud, nihil quod probabile sit. Cum sententia optime congruit quod Halmius reponebat plus LAXITATIS, sed nimium discedit a vestigiis traditae lectionis. Felicius Pluygers restituit plus SPATHI. Domus erat spatiosa magis quam sumtuosa, quales erant aedes antiquitus constitutae.

Attic. XIII 5: suppellex modica [non multa] ut in neutram partem conspici possit.

Apertum glossema resecuit.

Attic. XV. 1: quidquid rogabatur religiose promittebat quod non liberalis sed levis arbitrabatur polliceri quod praestare non posset.

Aperte mendosa haec scriptura est, sed emendandi non est una via. Pluygers reponebat: quod non liberalis sed levis arbitrabatur polliceri quod QUIS praestare non posset. Possis etiam sic corrigere: quod non liberalis HOMINIS sed levis arbitrabatur

aut quod non liberale sed leve arbitrabatur polliceri quod stare non possis.

Attic. XXII. 2: preces eius taciturna sua obstinatione DE-
pressit.

Pro DEpressit restituit necessarium REpressit.

In Epistola Corneliae Gracchorum matris ad C. Gracchum
ur: *Verbis conceptis deierare ausim praeterquam qui Tiberium
occhum necarunt neminem inimicum tantum molestiae tantum-
laboris quantam te [ob has res] mihi tradidisse: quem oportet
omnium meorum, quos antehac habui liberos partes [eorum]
rare.*

Locus male habitum ita redintegravit ut expuncto ob has
scriberet: *quem oportebat omnium, quos antehac habui, libero-
rum partes tolerare.*

Post pauca ita scribitur: — *praesertim mihi, cui parva pars
re superest. ne id quidem tam breve spatium potest OPITULARI
n et mihi adversere et rem publicam profliges?*

Felicissime emendavit: *ne id quidem tam breve spatium potes
ESTOLARI?* adscribens „Sisenna apud Nonium. Suet. Vitell. 7.”
*restolari pro opperiri, exspectare, manere, περιμένειν, satis
um est.*

AD

CICERONIS

RHETORICA.

CICERO de Inventione I. 5. 6: *inter officium et finem hoc in-
est quod in officio quid fieri, in fine quid OFFICIO conveniat
sideramus.*

Rectissime Pluygers emendavit: *quid EFFICI conveniat. Ne*

dubites vide quae continuo sequuntur: *ut medici officium d*
esse curare ad sanandum apposite, finem sanare curatione
oratoris quid officium et quid finem esse dicamus, intell
cum id quod facere debet officium esse dicemus, illud cuius
facere debet finem appellabimus.

de Invent. I. 15. 20: exordium est oratio animum au
idonee comparans ad reliquam Dictionem; quod eveniet
benevolum, attentum, docilem confecerit.

Correxit: — idoneum ad reliquam AUDITIONEM.

de Oratore I. § 12: caeterarum artium studia fere re
atque abditis fontibus hauriuntur, dicendi autem omnis r
medio posita communi quodam in usu atque in HOMINU
et sermone versatur.

Reposuit: atque in OMNIUM Ore — versatur.

de Orat. I. § 16: quis non iure miretur ex omni mem
tam exiguum oratorum numerum inveniri? — quid eni
aliud in maxima discentium multitudine — amplissimis [el
tiae] propositis praemiis esse causae putet nisi rei quande
credibilem magnitudinem ac difficultatem?

Moleste abundans eloquentiae resecuit.

de Orat. I. § 48: sine quibus ne illa quidem minim
causis] quisquam recte tueri potest.

Additum in causis, quod cum loci sententia non con
 expungi iussit.

de Orat. I. § 85: neque ea quae statuerentur in rep. d
immortalibus, de disciplina iuventutis — usquam in BORT
veniri libellis.

Coniecit: in RHETORUM — libellis.

de Orat. I. § 116: adest enim fere nemo, quin acutius
acrius vitia in dicente quam recta videat.

Reposuit vitiosa comparans de optim. gen. § 7: multi rid
 vitiosi nihil apud eos esse.

de Orat. I. § 159: perdiscendum ius civile, cognoscendae leges, recipienda omnis antiquitas, senatoria consuetudo, disciplina ip., iura sociorum, foedera, pactiones, causa imperii [cognoscenda est].

Languidum et supervacuum cognoscenda est delevit.

de Orat. I. § 167: alter plus lege agendo petebat quam quam lex permiserat — alter iniquum putabat plus secum agiam quod esset in ACTIONE.

Restituit: quam quod esset in LEGE.

de Orat. I. § 176: cum Marcelli ab liberti filio stirpe, Claudii tricii eiusdem hominis hereditatem gente ad se redisse dicerent, an in ea causa fuit [oratoribus] de toto stirpis et gentilitatis re dicendum?

Sensit oratoribus vitiose abundare.

de Orat. I. § 218: (est) boni oratoris multa auribus accepisse, multa vidisse, multa animo et cogitatione, multa etiam legendo percucurrisse, neque ea ut sua possedisSE sed ut aliena libasSE.

Subtiliter Pluygers animadvertit verum esse: neque ea ut sua possidere sed ut aliena libare. Illa enim ad praeteritum tempus pertinent, haec praesentia sunt et in promptu. Qui multa audivit et multa vidit multarum rerum notitiam habet, sed qui multa possedit iam nihil habet reliquum.

Facile apparet unde sit natus error.

de Orat. I. § 242: — non est difficile oratori — auctorem iquem invenire; a quo cum amentatas hastas acceperit, ipse s oratoris lacertis viribusque torquebit.

Iure offendit in oratoris et suspicabatur orationis veram lectionem esse. Sed quod volebat multo melius leniusque restituit scribendo: oratoris lacertis viribusque.

de Orat. II. § 20: num tandem aut locus hic non idoneus datur, in quo porticus haec ipsa [ubi nunc ambulamus] et laestra — Graecarum disputationum memoriam quodammodo immovent?

In libris est: *ubi nunc ambulamus, ubi inambulamus, ubi ambulamus*, quae omnia non sunt unius assis et una litura deleri debent, ut Pluygers auctor est.

Satis erat, credo: *porticus haec ipsa, ἡ σοὰ αὐτῆς*.

de Orat. II. § 45: quae natura aut fortuna darentur hominibus in iis rebus se vinci posse aequo animo [pati]; quae ipsi sibi homines parare possent in iis rebus se pati non posse vinci.

Assensu suo comprobavit quod olim conieceram: — *fortuna darent hominibus et expunctio [pati] — in iis rebus se vinci pati non posse.*

Ut dicitur *natura dedit*, ¹⁾ sic *a natura datum est*, non *natura*; ὑπὸ τῆς φύσεως non φύσει. *Aequo animo vinci possum est non aegre fero me vinci*, et sic *pati* vitiose abundat.

de Orat. II. § 72: aut docendus is est aut dedocendus aut reprimendus aut incitandus aut omni ratione ad tempus [ad causam] oratione moderandus.

Expunxit *ad causam*, recte quidem, namque id ipsum inest in verbis *ad tempus* id est *ad id quod tempus postulat*.

de Orat. II. § 75: cum Hannibal Karthagine expulsus Ephesum ad Antiochum venisset exul proque eo quod eius nomen erat magna apud omnes gloria invitatus esset ab hospitibus suis ut eum quem dixi si vellet audiret cet.

Non Hannibalis nomen erat magna gloria, sed ipse Hannibal. Itaque optime Pluygers reposuit: *quod eius nomen erat magnū apud omnes expuncto gloria*. cf. *Brut. § 238: huius — maius nomen in patronis fuisset. Orat. § 22: magnum in oratoribus nomen habuerant.*

Rectissime Bake verba: *Carthagine expulsus propter sequens exul insiticia esse indicavit.*

Mihi quidem vehementer suspecta sunt verba *ad Antiochum*, quoniam Antiochi mentio nihil facit ad rem neque Antiochi

1) cf. Cicero *pro Roscio Amerino* § 46: *si tibi fortuna non dedit ut patre certo nascere, — natura certe dedit ut humanitatis non parum haberes.*

pitio Hannibal utebatur, sed habebat alios hospites suos, a
bus ut Phormionem audire vellet invitatus est.

*de Orat. II. § 100: quarum rerum negligentia plerasque cau-
et maxime privatas (sunt enim multo saepe obscuriores) vi-
us amitti.*

Imendavit: sunt enim multae saepe obscuriores.

*de Orat. II. § 105: nam ET de pecuniis repetundis neganda
sunt omnia, ET de ambitu raro illud datur ut possis libe-
tatem ac benignitatem ab ambitu atque largitione seiungere:
sicariis, de veneficiis, de peculatu inficiari necesse est.
inserta copula scripsit: — seiungere ET de sicariis cet.*

*de Orat. II. § 162: qui omnes tenuissimas particulas atque
ia [minima] mansa ut nutrices infantibus pueris in os in-
unt.*

*Delevit minima et sic multo lepidius nutricum comparatione
ero utitur. Mansa, id est in minutissimas partes divisa,
fert additum sibi minima, quod ex interpretatione natum est.*

*de Orat. II. § 193: — ut ex persona mihi ardere oculi ho-
is [histrionis] viderentur.*

Eliminavit histrionis. Quis admonitus ferat homo histrio?

*de Orat. II. § 241: — ut iis qui audiunt TUM geri illa fie-
re videantur.*

*Coniecit tamquam (noto compendio scriptum) geri fierique
eantur.*

*de Orat. II. § 251: quid enim potest esse tam ridiculum quam
nio est? sed ore, vultu, imitandis moribus, voce, denique
pore ridetur ipso.*

Argute admodum coniecit: corpore ridetur ipso.

*Amici coniecturis unam meam interponere liceat. de Orat. II.
52. legitur: obscoenitas non solum non foro digna sed vix
virio liberorum. Quae sunt haec convivia liberorum, ubi ob-*

scoenitas quodam modo ferri possit? Scripsisse Ciceronem arbitror: *sed vix in convivio liberiore, quemadmodum dicitur liberius vivere.*

de Orat. II. § 310: tribus rebus OMNES ad nostram sententiam perducimus aut docendo aut conciliando aut permovendo.

Pro omnes substituit homines, qua confusione nihil in libris Mss. tritius.

Si omnes scribitur sententia est eam rem semper oratori succedere, quod secus est.

de Orat. III. § 57: itaque — multo plura quam erat necesse, — curanda sibi esse ac quaerenda et investiganda duxerunt.

Suboluit illi dittographia curanda — quaerenda. Itaque sic rescripsit: *multo plura — quaerenda sibi (deleto esse) et investiganda duxerunt.* Curandi verbum a Ciceronis sententia alienum est, qui loquitur de iis qui „a regendis civitatibus totos se ad cognitionem rerum transtulissent” et „in summa facultate vacui ac liberi temporis” in quaerendo et investigando toti erant.

de Orat. III. § 79: quid faciet in geometria, qui non didicerit? — aut taceat oportebit aut ne sanus quidem iudicetur.

Probavit suspicionem meam pro iudicetur substituendum esse iudicabitur. Nam iudicetur non potest cum oportebit coniungi.

de Orat. III. § 109: dicunt igitur nunc quidem illi, qui ex particula parva urbis ac loci nomen habent, — olim autem — politici philosophi — vocabantur.

Restituit naturae ordinem et sic sententiam expedivit scribendo: *dicunt igitur illi, qui NUNC QUIDEM — nomen habent. — OLIM AUTEM — vocabantur. οἱ νῦν μὲν περιπατητικοὶ καλούμενοι, πάλαι δὲ πολιτικοὶ ὀνομαζόμενοι.*

In Bruto § 209: cum autem difficile sit in longa oratione non aliquando aliquid ita dicere ut sibi ipse non conveniat. quanto difficilius cavere ne quid dicas quod non conveniat illius orationi, qui ante te dixerit?

Correxerit: *ut tibi ipse non convenias.*

*In Oratore § 135: eadem ratio est horum, quae sunt orationis signa et quodammodo insignia: cum aut duplicantur iterantur-
e verba aut breviter commutata ponuntur aut ab eodem verbo
citatur saepius oratio aut in idem conlucitur aut utrumque.*

*Sensu cassa haec oratio est: aut breviter commutata ponuntur.
alici acumine repperit veterem lectionem et veram sententiam
hic: aut BIS Leviter commutata, et in sqq. aut in idem con-
lucitur.*

*Paronomasiam dicit, qualis est in illo: non enim decet ho-
minem genere nobilem mobilem videri. aut: traditam sibi publi-
rum custodiam sacrorum non honori sed oneri esse existimavit.
lutil. Lup. pag. 14). aut: praetor iste vel potius praedo socio-
rum, aut: cui quod libet hoc licet (Aquil. Rom. pag. 170.)*

*In Oratoriis Partit. § 98: eius generis est aequitas, quae non
simpliciter spectatur sed ex comparatione nonnumquam.*

Recte supplevit: quae non SEMPER simpliciter spectatur.

*De optim. genere orat. § 1: poematis enim tragici, comici,
tragicis, melici etiam ac dithyrambici, quo magis est tractatum a
Latinis, suum cuiusque est diversum a reliquis.*

*Laboranti sententiae ita subvenit ut scriberet: — ac dithy-
rambici, quod magis est tractatum a (GRAECIS QUAM Δ) Latinis.*

*Post pauca correxit: oratorum genera non divido, pro oratorum
nere.*

AD

CICERONIS ORATIONES.

Pro P. Quinctio.

*In § 54: ego pro te nunc hos consulo. — Quaero abs te, C.
quili, L. Lucili —, quid est quod hac tandem de re vobis pos-
sideri? Profecto si recte vestram bonitatem atque prudentiam*

cognovi, non multum me fallit [si consulamini] quid sitis responsuri.

Expunxit ineptum additamentum *si consulamini*, quod addi non poterat postquam dixit *ego nunc hos consulo*. Quaero ab te cet.

In § 55: *viderint, inquit, ista officia viri boni; de me autem ita considerent, non quid habeam, sed quibus rebus invenerim; quaerant et quemadmodum natus et quo pacto educatus sim.*

Haec Pluygers ita restituit: *de me autem ITA considerent ut non quid habeam sed quibus rebus invenerim quaerant, et quemadmodum natus cet.*

Post *ITA* requiritur *ut*, quo recepto sua sponte coalescunt quae nunc male divulsa sunt.

In § 71: *accusa ubi ita necesse est. — Non, inquit, nisi tu ante novo modo priore loco dixeris. — Dicendum necessario est. — Praestituendae horae ad arbitrium nostrum.*

Pluygers correxit: *novo more* et supplevit: *DIU dicendum*.

In § 74: *quasi eximio praemio sceleris EXposito.*

Reposuit *praemio* — *PROposito*, ut omnes loquuntur.

In § 83: *si Alfenus — tibi tum satisfacere et iudicium accipere vellet, denique omnia quae postulares facere voluisset, quid ageres?*

Correxit: — *satisfacere expuncto vellet*.

In § 97: interpolata verba complura eiecit et ita scripsit: *ipsius Sex. Naevii lacrimans manum prehendit in propinquorum bonis proscribendis exercitatum, obsecravit per fratris sui [mortui] cinerem, per nomen propinquitatis, per ipsius coniugem et liberos, quibus propior P. Quinctio nemo est, ut aliquando [misericordiam caperet] aliquam si non propinquitatis at humanitatis rationem haberet; ut secum [aliquid] integra sua fama qualibet dummodo tolerabili, conditione transigeret.*

Primum expunxit *mortui*, quo vocabulo quid esse potest!

igis superfluum? cf. Sueton. *de clar. rhetor.* 6: *iura per patris matrisque cineres, qui inconditi iacent.*

Deinde aliorum exemplo *miser ricordiam caperet* delevit, quae attentiam onerant et verborum compositionem perturbant.

Denique importunum *aliquid* expulit: *ut secum* [aliquid] — *insigeret.*

Ne nunc quidem a iocando temperare potuit scribens: *Naevium* *prehendit in propinquorum bonis proscribendis exercitum*, sed quia bona non manu proscribuntur, non admodum lusus iocus est. Quanto salsius Aristophanes in *Vespis* vs. 554:

ἐμβάλλει μοι τὴν χεῖρ' ἀπαλὴν τῶν δημοσίων κεκλοφυῖαν.

Est in *Quinctiana* locus tamquam scopulus multorum naufragiis infamis. Pluygers ut in re desperata locum intentatum liquit; complures alii infelices admodum correctiones commenti sunt, quas vide apud Halmium. Sunt etiam qui Ciceronem ipsum, non librarios, titubasse opinantur. Si potero, assertissimo Romuli nepotum, qui absurda scribere non solet, numerito male audienti opem feram. Editur in § 49: *cuius ma venierunt* — *is non modo ex numero vivorum exturbatur, sed si fieri potest infra etiam mortuos amandatur. Etenim mors honesta saepe vitam quoque turpem exornat: vita turpis ne morti videm honestae locum relinquit.*

Sunt qui serio credunt ita Ciceronem scripsisse alias res gentem neque sensisse se pignantia secum et perabsurda scribere. Esto: fieri potest ut alicui imprudenti excidat aliquid, quod cum sana ratione aut cum rerum natura pugnet, si quis

ὁ νοῦς παρὼν ἀποδημεῖ.

ad ea res librum in lucem edenti, legenti et relegenti latere non potest, cum praesertim sit eiusmodi ut nos inter legendum isum vix teneamus. Duabus literis cum tenui lineola repetitis Cicerone desinet insanire videri. Scripserat: *mors honesta saepe vitam quoque turpem exornat: vita τᾱ (tam) turpis ne morti videm honestae locum relinquit.* Duo distinguit hominum calamitosorum genera. Sunt qui bonis salvis aut ignominia affecti sunt aut iudicio turpi convicti. Hi quia habent unde vivant hoc in miseriis adiumento et solatio sublevantur, quin

etiam morte honesta turpem vitam exornare possunt. Sed longe his calamitosiores illi sunt quorum bona venierunt. § 49: *nam quid homini potest turpius, quid vero miserius aut acerbius un venire? quod tantum evenire dedecus, quae tanta calamitas inveniri potest?*

Miramur nonnihil Ciceronem tantas in ea re tragoedias ciere, sed scripsit haec adolescens et argumento serviens. Nondum satis est: *cuius bona venierunt — etiam infra mortuos amandatur*, id est eorum vita TAM turpis est ut ne morti quidem honestae locum relinquat. Tumidiora haec quidem sunt et exaggerantis oratio, sed non insanientis et delirantis, ut in vulgata lectione.

Pro Sex. Roscio Amerino.

In § 21. locum pessime habitum ita Pluygers redintegravit: *nomen refertur in tabulas Sexti Roscii, hominis studiosissimi nobilitatis; (BONA VENEUNT;) manceps fit Chrysogonus. tria praelia vel nobilissima Capitoni propria traduntur, — impetum facit, expunctis verbis sqq. [haec bona emuntur duobus millibus nummum] quae male huc irrepserunt ex § 6: bona Sexti Roscii — duobus millibus nummum sese dicit emissee — Chrysogonus.*

Ex ipso sententiae fundo elicuit, fere dixerim expiscatus est, duo verba necessaria *bona veneunt*. Nunc demum omnia ordine procedunt: *refertur in tabulas Roscius; bona veneunt; emit Chrysogonus.*

Proscriptionem continuo sequebatur bonorum venditio, et haec duo coniungi solent ut in § 128: *Opinor esse in lex quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant. — Aliquot post menses et homo occisus est et bona venisse dicuntur.*

In § 31: *certum est deliberatumque quae ad causam pertiner arbitror omnia non modo dicere verum etiam libenter [audacter] libereque dicere.*

Delevit *audacter*, quod a Ciceronis persona alienissimum est.

Comparat *Parad. V. § 34: nihil cogitat denique nisi lubenter ac libere.*

Audacter quanto opere a Ciceronis sententia abhorreat ostendit § 104: *multa scelerate, multa audacter, multa improbe fecisti.*

In § 35: *criminis confictionem accusator Erucius suscepit, audaciae partes Roscii sibi poposcerunt, Chrysogonus autem [is qui plurimum potest] potentia pugnat.*

Fatuum et absurdum emblemata et quod verborum concinnitatem corrumpit deleri iussit. Quis enim nisi *potens potentia pugnare* potest?

In § 54: *verum concedo tibi ut ea praetereas quae cum taces nulla esse concedis. illum quidem voluisse exheredare certe tu planum facere debes. Quid ergo affers quare id factum putemus? Vere nihil potes dicere. Finge aliquid saltem commode, ut ne plane videaris — horum virorum talium dignitati illudere.*

Duabus litterulis ex fuga retractis reposuit Ciceronis manum: *SI vere nihil potes dicere, finge aliquid saltem commode.*

In iis, quae praecedunt pro *illum* correxit *illud*.

In § 68: *nisi turpis adolescentia, nisi omnibus flagitiis vita inquinata*

Repetitis tribus literis correxit: *nisi SIT turpis adolescentia.*

In § 77: *etiam nunc ut ex iis quaeratur ego postulo, hic orat atque obsecrat. Quid facitis? [cur] recusatis.*

Quare *cur* sit inducendum in *Lectt. Tull.* demonstravit. In hoc uno dissentio quod scribit: *illud recusatis in interrogatione sit ponendum nec ne non constat.* Non est enim haec interrogatio, sed rei manifestae confirmatio et testificatio: recusabant enim.

In § 83: *accusarem alios potius ex quibus possem crescere.*

Adscripsit *Verr. V. 172: si videar hic — de uno isto voluisse crescere, isto absoluto — de multis mihi crescere licebit.*

In § 96. locum ita constituit: *Roscio Capitoni primum nuntiavit. Cum Ameriae Sex. Roscii domus uxor liberique essent, cum tot propinqui cognatique optime convenientes, qua ratione*

factum est, ut iste — T. Roscio Capitoni potissimum nuntiaret?

Editur: [qua ratione] *Roscio Capitoni primum nuntiavit?*
Cicero primum rem factam esse narrat, deinde causam requirit.

In § 100: *habeo etiam dicere quem contra morem maiorum minorem annis sexaginta de ponte in Tiberim deiecerit. Male olim suspicatus sum in Tiberim esse insiticia, idque Pluygers probavit. Nollem factum. Cicero, qui ne senex quidem a iociis et facetiis temperare poterat, quum crudele facinus narraret hominem de ponte in flumen praecipitem datum, per iocum addidit minorem annis sexaginta, quasi de comitiis et campo ageretur.*

Ut h. l. recte legitur *minorem annis sexaginta*, sic § 38 *pro annos natus maior quadraginta* legendum: *annis [natus] maior quadraginta.* cf. ad Cornelium Nep. pag. 14.

In § 103: *Africanus — si sua res ageretur testimonium non diceret; nam illud in talem virum non audeo dicere: si diceret, non crederetur.*

Correxit: *si diceret, ei non crederetur.*

In § 105: *curat Chrysogonus ut eius bona veneant statim. qui non norat hominem aut rem. At qui ei venit in mentem praedia concupiscere hominis ignoti, quem omnino numquam viderat?*

Haec ita distinguenda esse monet: *Curat — veneant statim. Qui non norat hominem aut rem, qui ei venit in mentem cet.*

In § 109: *venit in decem primis [legatus] in castra Capito.*

Moleste abundans *legatus* delevit. Simillimum mendum latet in § 117: *novem homines honestissimos eiusdem muneris [legationis] officii mandatorumque socios induxit, decepit, destituit, ubi Pluygers legationis expunxit.*

In § 121: *est quiddam quod occultatur; quod quo studiosius ab ipsis Opprimitur et absconditur eo magis eminet et apparet.*

Pro *opprimitur*, quod non est huius loci, emendavit *supprimitur*.

§ 123: *ego sic existimo: qui quaeri velit ex iis quos t cum caedes facta est adfuisse eum cupere verum in-*

stissime in Lectt. Tull. correxit: cupere verum inveniri. qui ipse quaerit cupit verum invenire, qui alios quae- adiuvat inveniri verum cupit.

§ 127: *ego haec omnia Chrysogonum fecisse dico, [ut diceretur], ut malum civem Roscium fuisse fingeret cet. rba ut ementiretur spuria esse iudicavit.*

§ 128: *profecto aut haec bona in tabulas publicas nulla unt — aut si redierunt tabulae publicae corruptae aliqua e sunt; nam lege quidem bona venire non potuisse constat. absurda oratio est bona in tabulas publicas redierunt. Emen- Pluygers: aut haec bona in PUBLICUM nulla redierunt, id hil de his bonis in aerarium redactum est.*

§ 138: *non laedetur causa nobilitatis. — etenim qui HANC are volunt Chrysogonum tantum posse queruntur. tituit: qui HANC (id est causam nobilitatis) vituperare*

§ 139: *quam si retinere volunt ii, qui recuperarunt, in um poterunt obtinere * * *, SIN has caedes et rapinas — abunt cet.*

cavit lacunam, in qua dixerat Cicero quibus artibus no- recuperatam armis dignitatem perpetuo obtinere posset, opponit: SIN has caedes cet.

§ 147: *Caecilia, spectatissima femina, quae cum clarissi- patrem, amplissimos patruos, ornatissimum fratrem ha- tamen, cum esset mulier, virtute perfecit ut QUANTO ho- rba ex illorum dignitate afficeretur, non minora illis ornamenta laude redderet.*

rgers correxit: ut QUANTO QUANTO honore — afficeretur, apud Ciceronem ad Atticum XII. 23 3: de Drusi hortis licuisse tu scribis id ego quoque audieram et, ut opinor,

heri ad te scripseram, sed QUANTI QUANTI bene emitur quod necesse est. et apud Plautum et Terentium.

In § 148: *si pro patris eius hospitiis et gratia vellent omnes [huius hospites] adesse et auderent libere defendere, satis copiose defenderetur.*

Omnes huius loci difficultates removit expunctis verbis *huius hospites*. Sententia est: si omnes adesse vellent quorum pater hospitio usus est et apud quos gratia floruit. Duo haec sunt genera hominum, et *huius hospites* ad unum tantum genus refertur.

Caeterum cf. § 15: *pater huiusce — gratia atque hospitium florens hominum nobilissimorum.*

Pro Q. Roscio Comoedo.

In § 20: *persona illa lutulenta, impura, invisa, in huius moribus natura vitaeque est expressa; qui quamobrem Roscium similem sui in fraude et malitia existimaret nihil videtur, nisi forte quod praeclare hunc imitari se in persona lenonis animadvertit.*

Restituit Pluygers sententiam scribendo: *quamobrem — existimaret nihil video.*

In § 23: *et illa fuit pecunia immanis, haec parvula, — illa propria, haec in CAUSA et in iudicio collocata.*

Pro causa emendavit controversia, quod compendio scribi solet.

In Q. Caecilium divinatio.

In § 4: *dicebam habere eos actorem Q. Caecilium, qui praesertim quaestor in sua provincia fuisset. Quo ego adiumento sperabam hanc a me posse molestiam demoveri, id mihi erit adversarium maxime.*

Supplevit: — *fuisset. SED quo ego adiumento cet.*

Post pauca § 5. ita addidit: (ITA) *adductus sum — ut onus us laboris — suscipiendum putarem.*

In § 6: *si aut hoc a me Siculi non petissent aut mihi cum ulis causa tantae necessitudinis non intercederet.*

Expuncto *causa correxit: tantae necessitudines non intercedent.*

In § 11: *ad meam fidem, quam habent spectatam [iam] et nitam, confugiunt.*

Delevit importunum *iam*, quod unde ortum sit vides.

In § 31: *qualis erit tua ista accusatio, quae — certissimi et ximi criminis non modo SUSPICIONEM, verum etiam MENTIONEM am pertimescat?*

Ex ipsa rei natura *suspicionem* et *mentionem* locum inter se stare iussit.

In § 46: *cum — coeperit commemorare quaestoris cum prae-e necessitudinem constitutam, morem maiorum, sortis religionem.* Reposuit de Gronovii coniectura *constitutam more maiorum*, ipse *religionem* in *religione* convertit, ut § 65: *accusavi eum, quaestor fueram, quicum me sors consuetudoque maiorum — iunxerat.*

In § 48: *ac ne is quidem tantum contendet [in dicendo] antum potest, sed consulet laudi et existimationi tuae et ex eo, ad ipse potest [in dicendo], aliquantum remittet, ut tu tamen quid esse videare.*

Duplex fatuum emblemata expulit. Ut demus Ciceronem id nel ponere potuisse, at idem in vicinia iterare non potuit.

In § 56: *ubi hoc quaestori [Caecilio] viro optimo et homini ruiissimo nuntiatum est.*

Nihil est puerilius iis, qui talia passim inculcant.

In § 56: ITA dum pauca *mancipia Veneris nomine [Agonis]*

ac religione retinere vult, fortunas omnes libertatemque suam istius iniuria perdidit.

Potuitne nomen *Agonis* magis importuno loco inseri quam inter *nomine ac religione*? Itaque Pluygers *Agonis* delevit cor-
rexitque: ita *ILLA dum pauca cet.*

In § 57: *sed* [repente] *e vestigio ex homine — factus est Verres.*

Recte expunxit *repente*: non enim necopinato sed statim ad ingenium rediit. Quaesita est ambiguitas in *factus est Verres*, quasi diceret *χοῖρος ἐγένετο*.

In § 68: *hoc timent* [homines], *hoc laborant, hoc institui atque adeo institutum referri ac renovari moleste ferunt.*

Iure expulit *homines*, non enim *homines* hoc timebant, sed *homines nocentes*, de quibus paullo ante dixit.

In § 72: *a nobis multos obsides habet populus Romanus, quos ut incolumes conservare, tueri, confirmare ac recuperare possimus omni ratione erit dimicandum.*

Animadvertit hic dittographiam *latere conservare — confir-*
mare, et locum sic constituit: *quos ut incolumes tueri, conser-*
vare, recuperare possimus.

Quid est autem *obsides confirmare*?

In C. Verrem actio prima.

In § 1: *inveteravit enim iam opinio perniciosa reip. — his iudiciis* [quae nunc sunt] *pecuniosum hominem quamvis sit nocens neminem posse damnari. Nunc in ipso discrimine ordinis iudiciorumque vestrorum — [reus] in iudicium adductus est [C. Verres] homo vita atque factis omnium iam opinione damnatus. pecuniae magnitudine sua spe et praedicatione absolutus.*

Quod olim suaseram ut delerentur *quae nunc sunt — reus — C. Verres*, in eo Pluygers mecum sentit. Facile talibus, quale est *his iudiciis, hoc praetore, his consulibus, hoc senatu, hoc consilio*, adhaeret inutilis interpretatio, *quae nunc sunt, qui nunc est et sim.* quasi non id ipsum inesset in *HIS iudiciis*. cf. § 10:

quamobrem se confidat aliquid proficere posse hoc praetore et hoc consilio intelligere non possum. de Oratore III. 2: videndum sibi se aliud consilium: illo Senatu se remp. gerere non posse.

In § 6: *ego Siciliam totam quinquaginta diebus sic obii ut omnium populorum privatorumque LITTERAS iniuriasque cognoscerem.*

Mirifica haec quidem coniunctio est *litteras iniuriasque*. In-niose Pluygers repperit. *omnium populorum privatorumque LITTERAS, iniuriasque cognoscerem*, adscribens locum ex Oratione pro Flacco § 73: *si hunc habent auctorem Tralliani doloris sui, hunc custodem litterarum, si hunc testem iniuriae, si hunc auctorem querelarum, remittant spiritus*. Longe tamen usitatio-
ceronem est forma *querimonia* quam *querela*, quamobrem forse melius reponetur: — *privatorumque QUERIMONIAS iniuriasque*.

In § 11: locum ita constituit: *cuius legatio exitium fuit Asiae Phrygiae et Pamphyliae, quibus in provinciis (CUM) multas domos, vicinas urbes, omnia fana depopulatus est, tum [cum in Cn. Metellum] scelus illud suum pristinum renovavit —, cum eum, cum legatus et pro quaestore fuisset — oppugnavit ac prodidit.*

In § 26: *dedit enim praerogativam suae voluntatis eiusmodi, isti pro praerogativis IAM reddidisse videatur.*

Correxit GRATIAM reddidisse.

In § 33: *quoniam pugnare contra me instituisti non tam ex a natura quam ex istius tempore et causa [malitiose], necesse est istiusmodi rationi aliquo consilio obsistere.*

Assensus est mihi *malitiose* alicui sciolo deberi. *Malitiose* et cerone indignum est et Hortensio. Tecte et urbane dixit *ex istius tempore et causa*, ut quae bonis artibus fendi non posset.

In § 38: *cognoscet ex me populus Romanus quid sit quamobrem cum equester ordo iudicaret annos prope quinquaginta con- uos in nullo iudice [equite Romano iudicante] ne tenuissima idem suspicio acceptae pecuniae ob rem iudicandam constituta sit*

Tam manifestum emblemata tamdiu tolerari potuisse! Tandem Pluygers expunxit.

In § 40: *haec omnia me diligenter severeque acturum esse polliceor. Quo me tandem animo fore putatis si quid in hoc ipso iudicio intellexero simili aliqua ratione esse — commissum?*

Expedit sententiam scribendo: *haec omnia si me — polliceor, quo me tandem animo fore putatis? cet.*

In § 41: *si enim iudicia nulla sint tantum unumquemque ablatum [putant] quantum sibi ac liberis suis satis esse arbitretur.*

Transiit in eorum sententiam, qui putant delendum esse censuerunt.

In § 48: *postremo ego — eiusmodi res, ita notas, ita testatas [ita magnas], ita manifestas proferam, ut nemo a vobis ut istum absolvatis per gratiam conetur contendere.*

Eiecit ita magnas, quod prorsus a loci sententia alienum est.

In § 51: *id ne accidat tu —, M'. Glabrio, potes providere. — Fac tibi paternae legis [Aciliae] veniat in mentem.*

Perineptum additamentum expungenti mihi calculum adiecit.

ACTIONIS SECUNDAE IN C. VERREM LIBER PRIMUS.

In § 83: *quid? si doceo, si planum facio teste homine nequam verum ad hanc rem tamen idoneo, te ipso, inquam, teste [doceo] te huius circumsessionis tuae causam et culpam in alios transtulisse?*

In libris est *docebo*; Ernesti *doceo* reposuit: aliquanto melius Pluygers *docebo* delevit.

In § 123: *P. Trebonius viros bonos et honestos complures fecit heredes: in iis [fecit] suum libertum.*

Vitiose abundans *fecit* expulit.

In § 146: *quibus de bonis: pupilli, cuius aetatem et solitudinem, etiam si tutores non essent, defendere praetor debuit.*

toribus defendentibus non modo patrias eius fortunas, sed et bona tutorum ademisti.

Rectissime supplevit: TU tutoribus defendentibus.

In § 158: *eiusmodi subsortitionem homo amentissimus suorumque iudicum fore putavit per sodalem suum Q. Curtium, licem quaestionis [suae].*

Risum movet *suae* additum. Erat homo iudex quaestionis, non quaestionis C. Verris, quod absurdum est.

ACTIONIS SECUNDAE IN C. VERRER LIBER SECUNDUS.

In § 1: *multa mihi necessario, iudices, praetermittenda sunt, possim [aliquo modo] aliquando de iis rebus, quae meae fidei commissae sunt, dicere.*

Dittographiam sustulit comparans in Vatin. § 9: *ut aliquando te veniam, de me sit hoc extremum.*

Praeterea aliquo modo dicere sensu vacuum est.

In § 10: *fecerunt etiam ut me — prope de vitae meae statu lore ac lacrimis suis deducerent, ut ego [istum] accusarem.*

Expulit pronomen: sententia est ut ego cuiuspiam accusationem susciperem, ut ego qui defendere solerem ad accusandum scenderem.

In § 14: *vis illa summi imperii tantum potuit apud perpaucos mines cet.*

Servavit Ciceronis sententiam supplendo: *vis illa — id tantum potuit.*

In § 55: *primo negligere et contemnere [coepit], quod causa orsus quod disputari posset nihil habebat.*

Pluygers in margine annotavit esse qui *coepit* deletum vellet. Recte ille quidem quisquis est. Saepius ad huiusmodi infinitivi scioli *coepit* aut *coeperunt* adscribunt.

In § 122: *quod Halesini — Romae impetrarant ut apud se*

ne suffragiis quidem fieri liceret, id pretio ut fieri posset eff.
 Inseruit: *ut fieri posset* ISTE *effecit.*

ACCUSATIONIS IN C. VERREM LIBER TERTIUS.

In § 3: *ex homine clarissimo atque eloquentissimo, L. Crasaepe auditum est cum se nullius rei tam poenitere diceret quod C. Carbonem unquam in iudicium vocarisset. Minus liberae omnium rerum voluntates habebat et vitam suam plusquam vellet observari oculis arbitrabatur.*

Optime emendavit: *minus enim liberae omnium rerum voluntates habere se et vitam suam — oculis arbitrari.* Non ex Ciceronis persona haec dicuntur, sed ex L. Crassi calceatur se tanto opere poeniteret exponentis.

In § 22: *Verres quum undique nequissimos homines congreget et cum ipse secum sui similes duxisset non parum multo*

Correxit: sui similes eduxisset, quod usitatum in ea re et necessarium verbum est, ut II. 2. § 28: opera danda est ut nobiscum educamus, qui nostrae famae — consulant.

In § 23: — *ut odor Apronii taeterrimus oris et corporis quem, ut aiunt, ne bestiae quidem ferre possent, uni isti et iucundus videretur.*

Reposuit: ne bestiae quidem ferre possunt.

In § 29: *nemo erat — decumanorum, qui grano amplius quam deberetur deberi professus esset. Imo vero [contra] rapinam quantum a quoque volebat Apronius.*

Pluygers expulit contra moleste abundans quia idem est quod imo vero.

In § 43: *tu innocentior quam Metellus? tu laudis et honoris cupidior? tibi enim consulatus quaerebatur, Metello paternus honoris et avitus neglegebatur.*

Coniecit: negligitur, quod postulat sententia sed oscitant ad praecedens quaerebatur accommodatum est.

§ 45 postquam dixerat Metellum ex urbe litteras ad Si-
cilienses civitates misisse anno superiore exeunte addit: *Quanti-
entus (Siculorum) ad Marcellos, — quanti ad Cn. Pompeium
consulem designatum] — fieri soliti sint quis ignorat?*
epte additum tum consulem designatum expungi iussit. Quid
attinebat narrare, Cn. Pompeium, tunc consulem, exeunte
superiore consulem designatum fuisse? Sub illius anni
um Pompeius redux ex Hispania erat ad urbem consul
gnatus exspectans triumphum, quem duxit pridie Calendas
arias. cf. Cicero in *Verr.* I. § 45. Vell. Paterc. II. 30.

§ 54: *Nympho — condemnatur. Quanti? fortasse quaeritis.
la erat edicti poena certa.*
pplevit: NAM nulla erat cet.

§ 60: QUID a me amplius dicendum putatis? an id agen-
ut [eo celerius] de isto transigamus, quo maturius ad
onium possimus — pervenire?
mendavit: QUIDQUAMNE a me — putatis an id agendum ut
sto transigamus?

§ 67: nolle se negotii quidquam habere dicebat, sed accepta
nia quam primum aliam civitatem occupare.
orrexit: quam primum IN aliam civitatem INCURRERE.

§ 130: grave crimen est hoc et vehemens — praetorem
is habere decumanos.
oniecit: praetorem sociUM habere decumanos. Praetor enim
decumanorum societatem receptus est, non decumani in
etoris.

§ 138: impudentiam singularem! hic postulat se Romae
lei, qui in sua provincia iudicarit se absolvi nullo modo
e! qui plus existimet apud Lectissimos senatores pecuniam
2 apud TRES negotiatores metum valere.
pplevit: apud L (quingenta) lectissimos senatores.

In § 167: *quibus ex litteris impudentiam feneratoris, quae cognoscite.*

Coniecit: *impudentissimam fenerationem* — *cognoscite.*

In § 168: *Vettius tuus familiarissimus, Vettius tuus* ad [cuius sororem habes in matrimonio, tuae uxoris frater], *tius frater tui quaestoris.*

Ecquid interest inter: *cuius sororem habes in matrimonio tuae uxoris frater?* Nihil prorsus. Ecquid causae est cui idem aliis verbis dicatur? Plane nihil. Fieri potest ut C alterutrum posuerit, aut *cuius sororem habes in matrimonio tuae uxoris frater.* Fieri etiam potest, quae mea est op ut neutrum dixerit. Satis est dixisse fuisse inter eos affinem: socer generve fuerit nihil facit ad rem. Praeterea concinnitas in tali epanaphora a bono scriptore diliter servari solet.

In § 68: *certe huic homini spes nulla salutis esset, si pub* [hoc est si equites Romani] *iudicarent.*

Delevit manifestum emblemata. Hoccine Ciceronem iudicari narrare!

In § 187. bis restituit QUANDO tu pro QUANDOQUE tu.

In § 199: *quibus iniuriis gravissimis tamen illud erat mis* solatium.

Correxit: *miserō.*

ACCUSATIONIS IN VERREM LIBER QUARTUS.

In § 33: *ita studiosus est huius praeclarae existimationis* putetur in hisce rebus intelligens esse].

Mecum sentit inepte assutum pannum resecari oportere.

In § 62: *erat etiam* [vas vinarium] *ex una gemma pergit* trulla excavata manubrio aureo.

Intellexit *vas vinarium* in margine ad *trulla* adscriptum fi

ACOUSATIONIS IN VERREM LIBER QUINTUS.

1 § 3: *timeo ne C. Verres propter hanc eximiam virtutem [in militari] omnia quae fecit impune fecerit.*
Iecum absurdum emblema expulit.

2 § 3: *venit enim mihi in mentem, in iudicio M'. Aquilii*
ntum auctoritatis, quantum momenti oratio M. Antonii habuisse
stimata sit: qui, ut erat in dicendo non solum sapiens, sed
in fortis, causa prope perorata IPSE arripuit [M'. Aquilium]
stituitque in conspectu omnium cet.
restituit ipsum et M'. Aquilium delevit.

2 § 11: *quod commodum est exspectate facinus [quam vultis]*
roborem: vincam tamen expectationem omnium.
consistit quam vultis ab aliquo adscriptum esse ad quod commo-
est.

1 § 13: *atque haec — facta sunt ut homines populares ac*
les supplicio aut exilio levarentur.
correxerunt: liberarentur ut in § 14: hisce omnibus suppliciis sunt
liberati. et in § 18: quo supplicio dominos indemnatos afficiebat,
servos damnatos liberabat.

1 § 30: *inter eiusmodi viros et mulieres adulta aetate filius*
rebat.
reprehendit: NONDUM adulta aetate. ex § 81: nemo praeter ipsum
reprehensum filium. et § 137: tu inter eiusmodi mulieres prae-
teritum tuum filium collocavisti.

1 § 56: *Netini — te adierunt et eandem suam causam [foe-*
deris] esse docuerunt.
reprehendit inepte additum foederis.

1 § 65: *cum omnes, ut mos est, [ut solet fieri] concurrerent.*
scilicet erat operae pretium interpretari quid esset ut mos est.

§ 82: *erat Nice — uxor Cleomeni Syracusani. Ilanc [Cleo-*

menes] *vir amabat; verum tamen huius libidini adversari nec poterat nec audebat.*

Quam puerile est talia interponere!

In § 82: *cum vir esset Syracusis uxorem [eius] parum potens animo soluto ac libero tot in acta dies secum habere.*

Fatum et supervacaneum *eius* interpolatum esse vidit.

In § 108: *Naevius Turpio* — [qui C. Sacerdote praetore iniuriarum damnatus est].

Delevit male repetita ex II. § 22: *petit Naevius Turpio quidam* — C. Sacerdote praetore condemnatus iniuriarum.

In § 111: *hunc scitote fuisse [Heracium] in ea causa, qui propter gravem morbum oculorum tum non navigavit et — Syracusis remanserit.*

Expuncto *Heracium* correxit: *navigavit* et *remanserat*.

In § 112 sq. *Furius* capitis damnatus in carcere defensionem causae suae scripserat, ex qua Cicero haec profert: *non potui Verrem testes interficiendo [nos] extinguere: graviores apud sapientes iudices se fore ab inferis testem quam si vivus in iudicium produceretur: tum avaritiae solum, [si viveret,] nunc, [cum ita esset necatus,] sceleris, audaciae, crudelitatis testem fore.*

Pluygers in *Lectt. Tull.* auctore Wesenbergo nos expulit et ipse *si viveret* interpolatum esse animadvertit. Deinde post repetitam lectionem sensit eodem modo interpolatum esse: *cum ita esset necatus*, et pro *testes interficiendo extinguere* emendavit: *testem se interficiendo extinguere*. Non de aliis testibus sed de se ipso uno *Furius* dixerat: etiam si me interfecerit ne testimonium dicam, nihil aget: gravior enim apud sapientes iudices ab inferis testis futurus sum.

In § 137: *tui milites in provincia Sicilia frugibus [frumentoque] caruerunt.*

Delevit *frumentoque*; credo quod nihil inter *fruges* et *frumentum* interest et sic perinepte bis idem dicitur.

PRO M. FONTEIO.

n § 4: *deorum hominumque fidem! testis non invenitur in du-
ies et tricies sestertio. quam multorum Hominum? sexcentorum
lius.*

luygers emendavit: *quam multorum Nominum?* ut est in § 2:
um in iis nominibus intertrimenti — vestigium reperietur.

n § 26: *illi equites Romani — qui nuper in republica iudi-
que maximis floruerunt.*

torrexit: *maximè*, et post pauca: *pecuniam semel atque iterum
saepius] invitissimi dare coacti sunt, delevit ac saepius.*

n § 29: *non intelligebat se in testimonio nihil praeter vocem
s [et audaciam] — praestare debere.*

delevit *et audaciam*, cuius rei notio in praecedenti os con-
tur.

n § 32: *cum — omnes in Gallia qui sunt socii populi Romani
e amici M. Fonteium incolumem esse cupiant, — vos tamen
Gallis iurare malitis?*

loniecit: *vos tamen secundum Gallos iudicare malitis?*

n § 34 expunxit molesta verba *Narbonensium et Massiliensium.*

PRO A. CAECINA.

n § 5: *quo sublato non solum pars aliqua iuris deminuta, sed
m vis [ea], quae iuri maxime est adversaria, iudicio confirmata
videatur.*

ustulit *ea*, quoniam vis omnis iuri adversaria est.

n § 25: *quid ego de hoc teste dicam? — A. Terentius [alius
is] non modo Aebutium, sed etiam se pessimi facinoris arguit.
reptum est credere alius testis a Cicerone dictum esse.*

1 § 27: *cum Aebutius Caecinae malum minaretur [hoc est
tem minaretur].*

Qui hoc pueris narravit suam sibi interpretationem habeto.

In § 30: *verum tamen is testis — cum omnes ante eum dixissent [testes] armatos cum Aebutio fuisse complures, solus dixit non fuisse.*

Rectissime testes expunxit.

In § 47: *cum de iure et legitimis hominum controversiis loquimur et in his rebus vim nominamus, pertenuis vis intelligi debet. Vidi armatos quamvis paucos, [magna] vis est.*

Optime animadvertit magna contra loci sententiam esse interpolatum. Sed etiam reliqua pars loci alit vitium. Intelligerem: *cum — vim nominamus ETIAM pertenuis vis VIS est*, ut paullo ante dixit: *omnis enim vis est quae periculo aut decedere aut alicunde cogit aut prohibet accedere.* In vi enim non modus aut gradatio spectatur: nam quidquid iuri est adversarium vis est.

In § 52: *imperium domesticum nullum erit si servulis hoc nostris concesserimus ut ad verba nobis obediant, non ad id quod ex verbis intelligi possit [obtemperent].*

Mecum sensit obtemperent inducendum esse ne falsa oppositionis species nasceretur *obediant — obtemperent*, et sic vera oppositio *ad verba — ad id quod ex verbis intelligi possit minus emineret.*

DE IMPERIO CN. POMPEII.

In § 44: *ab eodem Cn. Pompeio — exempla sumantur: qui quae die a vobis maritimo bello praepositus est [imperator] tanta repente vilitas annonae — consecuta est.*

Expulit scholium imperator.

In § 52: *quid igitur ait Hortensius? si uni omnia tribuenda sint, dignissimum esse Pompeium, sed ad unum [tamen] omnia deferri non oportere.*

Tamen cum loci sententia non congruens delendum censuit.

In § 55: *non modo provinciis atque oris Italiae maritimis at*

*ludus nostris, sed etiam Appia iam via carebamus: et iis tem-
 ibus non pudebat magistratus populi Romani in hunc ipsum
 um ascendere CUM EUM nobis maiores nostri exuviis nauticis et
 isium spoliis ornatum reliquissent.*

Emendavit: — ascendere QUEM nobis maiores nostri cet.

*sed latet in hoc loco aliud vitium aliquanto gravius. E ver-
 : NON pudebat magistratus populi Romani in hunc ipsum locum
 ndere eximenda est negatio. Quo tempore Romani nullo
 praedonibus pares erant pudorem incutiebant Rostra veterum
 toriarum navalium monumentum.*

*in § 61: quid tam novum quam adolescentulum privatum exer-
 um difficili rei publicae tempore conficere? confecit: huic prae-
 :? praefuit: rem [optime] ductu suo genere? gessit.*

*Sensit Pluygers optime additum in loci sententiam non qua-
 re. Non hoc erat novum adolescentem privatum victorias
 ortare, sed suo ductu auspicioque perinde ac si legem curiatam
 imperio suo haberet rem gerere. Itaque uno verbo respon-
 : gessit, non praeclare aut feliciter aut optime gessit.*

PRO A. CLUENTIO.

*in § 5: denique illa definitio iudiciorum aequorum, quae nobis
 maioribus tradita est, retineatur: ut [in iudiciis] et sine invidia
 na plectatur et sine culpa invidia ponatur.*

Sensit in iudiciis esse interpolatum.

*in § 6: non modo auctoritatem sed etiam nomen iudicum amit-
 us nisi hic ex ipsis causis iudicabimus [si ad causas iudicia
 i facta domo deferemus].*

*Deprehendit Scholium. Manifesto bis idem dicitur idque sine
 i probabili ratione. Neque bene composita sunt NISI et SI.*

*in § 14: nubit — nullis auspiciis, nullis auctoribus, funestis
 ibus [omnium].*

Nulla modo omnium suum locum obtinere poterit.

in § 15: O audaciam singularem! nonne timuisse si minus vim

deorum hominumque famam, at illam ipsam noctem facesque illas nuptiales.

Recte iudicavit in hac sententiae forma NONNE locum non habere, et NON esse unice verum. Terentius in Phormione II. 12:

*non similitatem meam
reuereri saltem! non pudere!*

Vera lectio: NON *timuisse* servata est etiam a Quintiliano IV. 2. 105.

In § 32: *ceteri non videntur in singulis hominibus multa parricidia suscipere posse: Oppianicus inventus est qui in uno corpore plures necaret.*

Restituit id quod in tali oppositione usurpari solet: Oppianicus UNUS inventus est.

In § 36: *longum est dicere [mihi] praesertim ad alia properanti.*

Codices *dicere mihi* aut *mihi dicere*. Melius Pluygers inutile pronomen sustulit.

In § 37: *Asuvius — quasi in hortulos [iret] in arenarias quasdam extra portam Esquilinam perductus occiditur.*

Pluygers admonet *iret* esse insiticism et delendum. Video Mommsenio idem in mentem venisse; sine dubio recte uterque vidit. Asuvius enim ab iis qui simulabant se in hortulos ire, ubi meretriculae sedebant, in locum ad caedem faciendam idoneum perductus est.

In § 50: *accusabat autem ille quidem Scamandrum verbis tribus [VENENUM ESSE DEPREHENSUM]: omnia tela totius accusationis in Oppianicum coniciebantur.*

Lucem ac salutem huic loco Pluygers attulit qui primus vidit quo sensu *verbis tribus* esset accipiendum. Adscripsit enim Plauti locum in *Milite Glorioso* vs. 1019:

cedo te mihi solae solum.

B. *brevin an longinquo sermoni?* A. *tribus verbis.*

Cicero dixerat accusatorem in Scamandrum *pauca negligenter* dixisse et omnia accusationis tela in Oppianicum coniecisse. Supervenit magistellus qui credebatur *verbis tribus* proprie esse

ciendum et *tria verba* quae essent quaerere coepit. Non poterat implere DO, DICO, ADDICO, sed tandem de suo finxit *verbis tribus* INENUM ESSE DEPREHENSUM. I nunc atque haec interpretare!

In § 51: *collegi me aliquando et ita constitui, fortiter essendum: illi aetati, qua tum eram, solere laudi dari etiam [si] minus firmis causis hominum periculis non defuissem.*

Vitiosam verborum compositionem expedit vitis scribendo: *etiam minus firmis causis — non defuissem.*

In § 58: *erigebat animum -- Oppianicus; gaudebat ipse Facius: non intelligebat animos iudicum non illius eloquentia, defensionis impudentia commoveri.*

Correxit: *non intelligebant*, quoniam de utroque dicitur.

In § 59: *accusatus est apud eos, qui Scamandrum ministrum ppianici], C. Fabricium conscium maleficii condemnarant.*

Rectissime delevit *Oppianici*. Cicero enim Scamandrum non *pianici*, sed *maleficii ministrum* appellavit.

In § 73: *ἐν παρόδῳ* meam ipsius suspicionem proferam. Edictum: *manarat sermo in consilio pecuniae quandam mentionem [inter iudices] esse versatam.* Idem est *in consilio* et *inter iudices*, *apud consilium* et *apud iudices*. Praeterea *in consilio* cum *manarat* coniungi non potest, sed cum *esse versatam*. His de causis *inter iudices* delendum esse arbitror.

In § 79: *itaque confiteor — summam illi iudicio invidiam inimiamque esse conflata: atque in hanc flammam recentem tum Iunium — esse iniectum [memini] et illum — de civitate re sublatum.*

Tolli iussit *memini* a sciolo ad fulciendam sententiam suppositum sine ulla necessitate nam zeugma est. Si aliquo novo verbo opus fuisset quodlibet verbum dicendi melius esset quam *memini*.

In § 120: *si quem Cn. Lentuli aut L. Gellii libertus furti condemnarit, is — numquam ullam honestatis suae partem recupe-*

rabit: quos autem ipsi L. Gellius et Cn. Lentulus [duo cei — notaverunt, ii — in Senatum redierunt.

Primum correxit ipsi L. Gellius et Cn. Lentulus, deinde omnium stultissimum emblemata duo censores expulit. Quic stultius quam Ciceronem narrare iudicibus L. Gellium Lentulum censores fuisse. Notissima omnibus erant hae sorum nomina, ut qui primi post restitutam Censuram essent.

In § 123: *videte [quid agatis] ne in unumquemque n censoribus in posterum potestatem regiam permittatis.*

Deleto quid agatis compositionis vitium sanavit.

In § 131: *iam id ipsum quantae divinationis est scire centem fuisse reum — cum homines sapientissimi [iudice nihil dicam de iis qui condemnarunt, causa cognita sibi d non liquere.*

Etiam eos qui lapides et saxa concoquunt et etiam inept additamenta aequis animis ferunt intellecturos arbitror interpolatum esse.

In § 159: *est enim sapientis iudicis — non solum sibi p tem datam, verum etiam fidem habitam esse meminisse: posse oderit absolvere, quem non oderit condemnare, et semper non ipse velit, sed quid lex et religio cogat COGITARE.*

Sensit cogitare vitiosum esse proque eo loci sententiam tulare ut IUDICARE restituatur.

In § 166: *Oppianico — venenum Habiti consilio paratum cum daretur in mulso Balbutium quendam eius familiarem i cepisse [bibisse] statimque esse mortuum.*

Animadvertit bibisse sciolo deberi.

(continuabitur).

C. G. COBET.

AD

PLATONIS

PROTAGORAM.

(Continuantur ex pag. 344).

Pag. 350. *d*: οἱ ἐπιστάμενοι παλαίειν δυνατώτεροί εἰσιν τῶν μὴ
τισαμένων [παλαίειν]. Moleste repetitum παλαίειν vexat aurem.

Post pauca pag. 351. *a*: τὸ μὲν καὶ ἀπ' ἐπισήμης γίγνεσθαι
τὴν δύναμιν] καὶ ἀπὸ μανίας τε καὶ ἀπὸ θυμοῦ. Supervacuum
ἦν δύναμιν a sciolo interpolatum esse declarat absurda sedes.

Pag. 352. *a*: θεασάμενος ὅτι οὕτως ἔχεις πρὸς τὸ ἀγαθὸν καὶ
τὸ ἡδύ, ὡς Φῆς, δέομαί τι εἰπεῖν, imo vero Ἐπειπεῖν, *addere*
ictis.

Pag. 353. *c*: τί οὖν φατὲ τοῦτο εἶναι ὃ ἡμεῖς ἥττω εἶναι τῶν
δυνῶν Ἐλέγομεν; Requiro praesens Λέγομεν, non nunc tantum
sed semper. cf. pag. 353. *a*: τοῦτο τὸ πάθος, ὃ φασιν ὑπὸ τῶν
δυνῶν ἡττᾶσθαι. et pag. 354. *a*: τί ἐστὶν ποτε τοῦτο ὃ ὑμεῖς
αλεῖτε τῶν ἡδονῶν ἥττω εἶναι;

Pag. 355. *b*: ὡς δὲ ταῦτα γελοῖά ἐστιν κατάδηλον ἔσαι εἰ μὴ
ἄλλοις ὀνόμασι χρώμεθα ἌΡΑ. Quid sibi vult ἄρα in tali loco?
nil prorsus. Mutata una literula scribe: χρώμεθα ἌΜΑ. Hoc
im ipsum multis nominibus SIMUL uti locus postulat.

Pag. 357. e: τοῦτ' ἐστὶν τὸ ἡδονῆς ἥττω εἶναι ἀμαθία ἢ μεγίστη· ἥς Πρωταγόρας ὅδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Πρόδικος καὶ Ἰππίας· ὑμεῖς δὲ διὰ τὸ οἶεσθαι ἄλλο τι ἢ ἀμαθίαν εἶναι οὔτε αὐτοὶ *** οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους τούσδε [τοὺς σοφιστάς] πέμπετε ὥς οὐ διδακτοῦ ὄντος. Manifestum est post οὔτε αὐτοὶ lacunam esse. Itaque Madvigius supplebat οὔτε αὐτοὶ (ἴτε), quod ut recte dictum sit sequentia verba sic erunt conformanda: οὔτε αὐτοὶ (ἴτε) παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους τούσδε οὔτε τοὺς ὑμετέρους παῖδας πέμπετε. Sic etiam melius apparet recte Naberum τοὺς σοφιστάς delevisse. Nempe non tantum ea verba inepte abundant post: ἥς Πρωταγόρας ὅδε φησὶν ἰατρὸς εἶναι καὶ Πρόδικος καὶ Ἰππίας, sed non est omnino urbanitatis Atticae aliquem praesentem σοφιστήν appellare, quod non multum a convicio distat. cf. pag. 312. a, ubi Socrati dicenti: οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλληνας σαυτὸν σοφιστήν παρέχων; Hippocrates respondet: νῆ τὸν Δία, εἴπερ γε ἃ διανοοῦμαι χρὴ λέγειν.

Superest etiam aliud vitium in verbis: παρὰ τοὺς τούτων διδασκάλους. Scribebatur τοῦ et legendum esse τούτου διδασκάλους declarant ultima verba ὥς οὐ διδακτοῦ ὄντος.

Pag. 358. a: ὑπερφυῶς ἐδόκει ἅπασιν ἀληθῆ εἶναι τὰ εἰρημένα. Plato, ut solet, dixerat: ὑπερφυῶς ἐδόκει ἅπασιν ὥς ἀληθῆ εἶναι, ut in *Phaedone* pag. 66. a: ὑπερφυῶς, ἔφη ὁ Σιμίας, ὥς ἀληθῆ λέγεις. et pag. 95. a: τουτονὶ τὸν λόγον — θαυμαστῶς μοι εἶπες ὥς παρὰ δόξαν. et aliis locis.

Pag. 358 d: ἐδόκει Πρωταγόρα μὲν καὶ Ἰππία δέος τε καὶ φόβος εἶναι ΤΟΥΤΟ, Προδίκῳ δὲ δέος, φόβος δ' οὐ. Corrige: εἶναι ΤΑΥΤΟ (ταὐτὸ) idem esse, et inserta particula scribe: δέος ΜΕΝ, φόβος δ' οὐ.

Pag. 359 c: μέμνησαι, ὦ Πρωταγόρα, ταῦτα ἀποκρινόμενος; *teneasne memoria te haec respondisse?* Itaque ἀποκρινόμενος verum est.

Pag. 360. e: Φιλονικεῖν μοι, ἔφη, δοκεῖς, ὦ Σώκρατες, τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. Editor: „πρὸς τὸ ἐμὲ *scribendum videtur.*”

erissimum id esse declarat locus *de Rep.* pag. 338. a: προσε-
οιεῖτο δὲ Φιλονικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον.

Pag. 361. d: μετὰ σοῦ ἂν ἥδις ταῦτα συνδιασκοποῖην.
[aec sola genuina et Attica forma est σκοποῖην, διασκοποῖην.
rima persona in talibus sine labe in Codd. servata est ἀγα-
εκτοῖην, Φιλονικοῖην, ζώιην, ἐώιην, ἐρώιην. ἐρωτώιην, sed in
xunda tertiaque passim comparent formae vitiosae et veteribus
iauditae δοκοῖς — δοκοῖ, ζητοῖς — ζητοῖ, διοικοῖς — διοικοῖ
milesque sexcentae, quae nullius dialecti sunt et τοῦ πονηροῦ
ὄμματος. Iones enim constanter dicebant νοσέοιμι, Athenienses
ισοῖην, Tragici forma ex duabus dialectis mixta νοσοῖμι, ut
pud Aeschylum in *Prometheo* 1014.

νοσοῖμ' ἂν εἰ νόσημα τοὺς ἐχθροὺς συγείν.

Mirabitur fortasse aliquis qui factum sit ut formae manifesto
endosae in omnibus Platonis scriptis sexcenties legantur, et
angere non audebit quae omnium librorum consensu firmiter
tabilitae esse videantur. Nempe **LECTIONES CODICUM PENDENT**
AB OPINIONIBUS GRAMMATICORUM, qui quum olim docti et acuti
uissent, in decrepita Graecia supra quam credi potest indocti,
imperiti, leves et futiles in communi omnium senio facti sunt.
imbiberunt igitur homunciones nihili ex consuetudine vulgi
anc falsam opinionem, ut crederent δοκοῖην, δοκοῖς, δοκοῖ et
ητοῖην ζητοῖς, ζητοῖ et σκοποῖην σκοποῖς σκοποῖ et similia omnia
erinde bene dici, easque formas, sicubi veteris linguae indicia
iperessent, suo Marte reponebant, unde factum est ut apud
latonem locis innumeris ea legantur quae Plato scribere num-
am potuerit.

In Codicibus Latinis multo etiam gravius ea labes grassata
t, quum erudituli homines toti in quaestiunculis orthogra-
ticis ex aequalium opinionibus textum veterum scriptorum
nstituerent. Sunt autem librarii Latini tam obtusi et inepti

prae iis Graecorum scribae pene sapere videantur, ita nihil
iunt, nihil intelligunt. Excussi nuper Codicum Cornelii Nepotis
ripturas. Difficile est eorum insaniam non ridere qui in *Cimone*

. 2. scripserunt: *cena ei* QUO QUEREBATUR, pro COQUEBATUR,

in *Attici* vita II. 1: *pater* MATRE praedececessit pro *pater* MATURE
cessit, et his similia portenta et monstra verborum in quavis

pagina reperias. Ex omnibus unum eligam. Difficile er-
discernere utrum *cl* an *d* esset scriptum. Iam vide
designaverint. Pag. 10. 10 (Halmii) dederunt *themistode*
neodes, 20. 8. *clementi* pro *dementi*. 28. 7. *androdides*
philodes, 55. 31. *mandrodem*, 62. 29. *menedidem*, et in
Codice pag. 47. 5. *adcluxit* pro *adduxit*. et quod omni-
tissimum est pag. 73. 29. pro *ab regibus et dynastis* sti-
et clynastis. Apud Scholiastam Bobiensem ad Cicero-
Sestio cap. 68. scriptum est de Hannibale: *primo se ACL*
contulit, pro *ad antiochum*. Quid his hominibus facias?
facias lectionibus tam absurdis? Omnes unius aestimen-
ac desinamus aliquando his nugis editiones nostras on-
prope dixerim maculare, et cordatis iuvenibus taedium
seam creare, non ad criticam artem exercendam eos ac-

Praeterea opiniones grammaticorum non sunt stabiles
est humanum genus *Φιλόκαινον* aliae formae aliis tes-
sunt in honore. Eximium est de hac re testimonium Qu-
I. O. I. 5. 19: *si H litera est, non nota; cuius quia*
mutata cum temporibus est saepius. Parcissime ea veteres
in vocalibus cum OEDOS IRCOSQUE dicebant. Diu deinde
ne consonantibus aspirarent ut in GRACCIS et TRIUMPIS.
brevi tempore nimius usus, ut CHoronae, CHenturiones, p
adhuc quibusdam inscriptionibus maneant: qua de re Catu
epigramma est.

Ut literae H additae aut omissae ratio *cum temporibus*
est, sic saepius idem in aliis sexcentis usu venit,
forma non est stabilis sed pro temporibus diversa ¹⁾.
quia suapte ingenio erant inepti antiquitatis admiratores,
est ut lubentissime priscas et cascadas formas venarentur.
est Martialis epigramma:

attonitusque legis TERRAI FRUGIFERAI

Ennius et quidquid Pacuviusque vomunt.

Sic iudicabant poëtae et quidquid erat hominum eleganti-

1) Quintil. I. O. I. 7. 11: *verum orthographia quoque consuetudini scripturae*
saepe mutata est. et § 26: *nostri praeceptores CERUUM SERUUMque U et O li-*
serunt — nunc U gemina scribuntur. et § 27: *illud nunc melius quod CUIUS*
teris enotamus: in quo PUERIS NOBIS ad pinguem sane sonum QU et OI utitur.

ammatici contra, quorum ingenium optime ex Gellio cognoscitur, haec omnia habebant in deliciis et exosculabantur, unde scripta aureae aetatis ista irrepserunt. Rothius in editione potis pag. 221 commemorat Haenelii Codicem, in quo „QUOM, QI, QUOIUS, QUUR, ADFERRRE, ADCERSERE *alia id genus obsoleta ibi* PROCUDIT *vel potius in exemplari paulo antiquiore inventa epist.*” Manavit hic liber, ut probabilis est Rothii coniectura g. 215. ex Codice Vaticano, in quo subscriptum est: *quia re maiorum, hoc est priscorum, scripsit, lectores scholasticos orat quid impingant aut ascribant. Nam illi QUOM pro CUM, QUUR pro CUR, QUOI pro CUI scribebant.* Bonum factum quod hae sordes non sunt in textum receptae. Quis credat Nepotem in vita tici II. 2. scripsisse: *adulescentem Marium — iuvit opibus suis QUIUS fugam pecunia sublevavit?* Nemo hercle. Sed Catulli sanorum omnium lepidissimi vicem doleo, qui nunc Criticon vitio squalidae antiquitatis sordibus obsitus circumamulat.

In optimo omnium Codice Oxoniensi in Epigrammate XVII pes dedit:

oculo inaque cupis ponte ledere longo.

de nunc Catullus dixisse putatur:

O CULONIA, quae cupis ponte LORDERE longo.

Quam rideret Catullus si haec legere posset! *Ludere* apud nos est perpetuum, etiam in hoc ipso carmine legitur vs. 17:

ludere hanc sinit ut lubet.

Ille semel maluit ἀρχαῖκῶς dicere *loedere*, si quid falsis testibus licet credere.

QUOI et QUOIUS in Nepote non ferimus et aequo animo apud Catullum legimus:

QUOI dono lepidum novum libellum?

Quam alibi ita loquitur ut omnium consuetudo ferebat VIII. 16.

quis nunc te adibit? CUI videberis bella?

quem basiabis? CUI labella mordebis?

Quam fatuum est scribere:

O CULONIA, quae cupis —.

post paucos versus:

munus hoc mihi maximi da, colonia, risus.

culonus Latinum esse constabit pro colonus, tum demum

culonia ferri poterit. Nunc quidem satis apparet stultum scribam quum ob oculos haberet

OC*LONIAQUE CUPIS

visum esse sibi OCULO videre. Deinde errare pergens pro NIAQUE substituit INAQUE, et sic per totum librum portenta verborum lepido poëtae obtrudit, quae ita sunt procuranda ut vocabulorum formae aut noviciae aut ex remota antiquitate recoctae ad aureae aetatis usum et consuetudinem revocentur. Fuit qui in carmine IV. 27

gemelle Castor et gemelle Castoris.

quia in libris est GEMELLE CASTRUM coniecit fortasse antiquitas CASTUR fuisse, quod ne antiquarius quidem pro suo agnosceret, nedum unus omnium salsissimus poëtarum et osor acerrimus ruris et inficetiarum.

Est operae pretium de hac omni re cognoscere sanum et sobrium iudicium Ernestii, quo nemo illis temporibus vivebat magis φιλόκλος (laudatum a Bakio in *Bibliotheca Critica* tom III. pag. 227): *multa sunt, inquit, in Mss. optimis ab antiquariis librariis invecta: sicut in Ms. Guelf. semper est QUOI, QUOTE et alia; quae etiam interdum viri docti ediderunt. Quae si statim in textum inferentur, quid fiet tandem?* quibus Bakius, et ipse φιλόκλος: si quis alius, haec subiungit: *Neque tamen is sum, qui exiguam huius rei in Codicibus vetustissimis quibusque auctoritatem esse credam: sed multo esset maior iis habenda fides nisi innumeris locis turpiter inquinata eorum scriptura erat, aut nisi in ipsis iis quae obtruduntur nobis nullo modo sibi constabant, aut denique nisi, si vel diligentissime summaque constantia scripti exstarent, illius tantum aevi rationem modumque exhibebant quo scripti sunt, minime cum Tulliana aut Augustea aetate confundendi.*

Meminimus haec legentes omnes Bakii discipuli et amici Bakium, ut Socratem et Scipionem Aemilianum, εἶρωα fuisse. Non exiguam huius rei in Codicibus antiquissimis auctoritatem esse concedit sed cur iis nihil sit credendum luculenter demonstrat.

Nihil addam praeter locum Servii, (laudatum a Rinckio in Proleg. ad Aemilium Probum pag. XXXVII) ad Virgil. *Aea.* I. 616.

immanibus adplicat oris.

PLICAT: *secundum* PRAESENTEM USUM *per* D *prima syllaba scri-*
bitur: secundum ANTIQUAM *autem* ORTHOGRAPHIAM, *quae praeposi-*
ti ultimi ultimam literam consonam in vicinam mutabat, per P.

Sed, ut redeam unde huc digressus sum, in aestimandis
 licum scripturis sive Graecorum sive Latinorum diligenter
 ubique animadvertendum quae formae ipsius scriptoris sint
 quae contra ex falsa Grammaticorum opinione refictae. Ita-
 : si constat *δοκοῖς*, *δοκοῖ* et similia omnia vivo Platone fuisse
 sitata et inaudita, non debet nos multitudo locorum ab
 emendatione detertere, quoniam hi loci de industria reficti
 nes perinde vitiosi sunt.

Alia causa huic prorsus contraria magnam discrepantium
 scripturarum copiam peperit. Ab iis qui veras lectiones opini-
 s errore depravabant toto coelo diversi sunt qui Codicum
 ia corrigendo tollere conabantur. Non erant hi docti admo-
 n neque acuti nec multum iudicio valebant, sed quia inter-
 endum hoc agebant et linguae veteris non erant ignari per-
 lta pusilla menda minutis correctiunculis sustulerunt.

Non esse difficillimum has emendatiunculas a testimoniis
 liorum et antiquiorum librorum discernere ex duobus optimis
 libris Oxoniensi et Veneto, quos Editor in textu constitu-
 to pro fundamento habuit, ostendere iuvat.

Antiquissimus omnium et fidelissimus testis est Oxoniensis
 e Bodleianus, ex quo olim credebam quidquid esset ubique
 orthographorum manasse, sed haec me opinio fefellit. Est enim
 ζ. 54. 27 (Schanz) lacuna: ΠΕΡΙ ΟΥΠΕΡ (καὶ ἐπισήμονα,
 καὶ καθαρίσεως. ἡ γάρ; ναί. εἶεν· ὁ δὲ δὴ σοφιστὴς περὶ τίνος
 νότον ποιεῖ λέγειν; ἡ δὴλον ὅτι ΠΕΡΙ ΟΥΠΕΡ) καὶ ἐπίσταται.
 petitum in vicinia περὶ οὐπὲρ scribam in errorem induxit,
 o factum est ut media omnia interirent, quae in Veneto
 dice integra supersunt.

Fieri igitur non potest ut e Bodleiano (B) Venetus (T) sit
 scriptus, sed uterque liber ex uno eodemque fonte derivatus
 . Bodleianus nullum correctorem nactus sed religiose ab
 octo librario descriptus scatet vitiis erroribusque, quorum
 s in Veneto correcta legitur non ex auctoritate libri veteris

sed de Graeci lectoris coniectura ut plurimum non infelici,
haec tabella indicabit:

B.

lectio vitiosa

pag. Schanz.

54. 14 σοφισῶν
54. 25 ἡ ἀποκρίσεως
54. 27 δ' εἵπου
55. 8 παρακαλεῖς
55. 20 διηλεξαι
55. 26 μάθησιν
55. 30 οὗτοί ποι
57. 20 μαθημάτων
57. 24 κήλων
60. 20 εἰ μὴ
61. 27 ἐπίδοσιν
62. 24 ἀρίφρονος
62. 31 μαθήματα
64. 14 νεῖμαι
65. 1 ἀλλήλοις
65. 7 διακοσμητὸν
65. 12 παρῇι
65. 14 σχόμενος
66. 5 ἀθροίσειεν
66. 22 κτείνειν
67. 12 ἐάν τε ὥσιν ἐάν τε μή
68. 14 κολάζει
68. 20 οἷσ οἷ
69. 1 σοι

70. 7 συνοίσειν
70. 19 ἡ μετέωροι
70. 29 προιέτατα
71. 9 ὀνόματι
72. 10 παιδιὰ
74. 3 ἀποτίνειι
75. 37 ἀγανακτήσαιομεν
77. 5 ὅτω οὖ

T.

vera lectio

- σοφῶν
ἡ ἀπόκρισις
δήπου
παρεκάλεις
διείλεξαι
μαθήμασιν
οὗτοί που
μαθητῶν
κηλῶν
εἰμὶ
ἐπιδώσειν
ἀερίφρονος
μαθητὰ
νέμει
ἄλλοις
δὴ ἀκόσμητον
παρῆν
ἐχόμενος
ἀθροισθεῖεν
κτείνειν
ἐὰν μήτε ὥσιν ἐὰν μή
κολάζειν
οἱ σοὶ
σὺ (et sic passim vid. pag.
27 in nota.)
συνήσειν
ἡμερώτεροι
πρωιαίτατα
ὄνομα τῇ
παιδεία
ἀποτείνειι
ἀγανακτήσαςιμ' ἂν
ὅτῳ οὖν

μμβαίνειν	συμβαίνει
σι	δέου
ήσεται	Φήσετε
τκήσειν τήν σοφίαν	τήν σοφίαν om.
ιήτης	κρήτες
νθρώπιον	άνθρώπειον
εν έαν	κενεαν
σε μοι	ώσ γ' έμοι
τò λόγων	ύπόλογον
αρμάκων	Φαρμακειών
έγεται	λέγετε
ρήσεται	έρήσεται
οακτέα	οὐ πρακτέα
ιλώσασ	δηλώσασα
αφεροῦμεν	διαΦθεροῦμεν.

iam caute et pedetentim traditam lectionem lenissimis
 ulis expediverit. Plerique hi errores tralaticii sunt
 ni omnibus qui Graecos Codices triverunt. Non est,
 nus testimonio librorum ut pro διαΦεροῦμεν, quod
 διαΦθεροῦμεν restituatur. Quam saepe haec inter se
 ompluribus exemplis ostendimus, similiterque μαθη-
 θημάτων — μάθησιν, et reliqua tantum non omnia.
 nculae de genere hoc saepius et in reliquis apogra-
 iuntur. Pag. 309b consentiunt B et T in mendosa
 έρτι άπ' εκείνου "Αρχομαι. Correxist nescio quis in
 obonensi "Ερχομαι. Recte ille quidem, sed quis talia
 obtutu emendet?

modi sunt

5 ὀρθριος	pro ἔρθριον
ερος	έταϊρος
τιδώσει	έπιδώσοι
ὑτò δηλοῖ	αὐτὰ δηλοῖ
δ' ᾧ	οἶδα
γυῶμαι	έγγυῶ καὶ
	ἔτι
έγετε	λέγεται
ιώσεσθαι	γνώσεσθε
ινὰ	δειλὰ
ήσ είσ	Φήσεις

Haec enim omnia et his similia plurima unusquisque qui hoc agat et vel mediocriter Graece sciat nullo negotio restituet in integrum.

Itaque in ponderanda fide librorum cavendum maxime est ne quem librum bonum et utilem esse credamus propterea quod bonas et veras lectiones complusculas solus servavit; nam si constabit eas esse ab acuto lectore excogitatas, ipsae in eodem honore habendae sunt quo Criticorum post renatas litteras emendationes, sed liber ipse pro inutili abiiciendus erit.

Si mei res esset arbitrii et Platonis *Protagoram* mihi edere liceret, primum omnium BODLEIANI scripturas omnes cum pulvisculo colligerem, idque ab Editore tanta cura et diligentia perfectum est ut nihil addi aut corrigi possit. Deinde omnes omnium apographorum (non excepto Codice Veneto) lectiones abiicerem, et solas probabiles coniecturas exciperem, et sic me melius de Platone meritum esse existimarem, quam si scripturas nullum omnino usum habituras quam plurimas con-gessissem.

C. G. COBET.

APOLLODORUS.

in *Biblioth.* I. 9. 24, οἱ δὲ διασχεθέντες ἄλλος ἀλλὰχρῶ ζήτησιν ἐποιοῦντο. Non est Graecum διασχεθέντες. Emenda: διασχΙCθέντες.

In *Biblioth.* I, 9. 25: ὁ δὲ εἶπεν εἰ μὲν ἤδη συνελήλυθεν Ἰάσони δώσειν αὐτὴν ἐκείνῳ. Infeliciter admodum corrigunt: (οὐ) δώσειν „se eam Aeetae non traditurum.”

Lege: Ἰάσони ἙAσειν ἐκείνῳ, id est *Jasoni*.

In *Biblioth.* III, 4. 4.

Λυγκεὺς καὶ ΒάNoς πόδας αἰνετὸς ἢδ' Ἀμάρυνθος.

Emenda: καὶ ΒΑΛΙOC (Βαλῖος).

C. G. C.

ΑΤΑΚΤΑ.

scripsit C. BADHAM
in litteris ad Cobetum datis

— — — — Sed ne asymbolus venisse videar, locum in Demosthene de F. L. sine unius literae mutatione correctum tibi dabo. In pag. 372 haec leguntur: εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη ἐγεγόνει, μηδὲν δ' ὕπερον ἐξηπάτησθε ὑμεῖς, μηδ' ἀπολώλει τῶν συμμάχων μηδεὶς, τίν' ἀνθρώπων ἐλύπησεν ἂν [ἡ εἰρήνη] ἔξω τοῦ ἄδοξος γεγενῆσθαι; καίτοι καὶ τούτου συναίτιος οὗτος συνειπὼν Φιλοκράτει. ἀλλ' ἀνήκεσόν γ' οὐδὲν ἂν ἦν γεγονός. νῦν δ' οἶμαι πολλῶν αἴτιος οὗτος. Pars orationis, cui praecipua vis inesse debebat, utpote quae τὴν ἀντίθεσιν contineret, mirum quantum languet. Lege, νῦν δ' οἶμαι πολλά, ὧν αἴτιος οὗτος. Perperam scriptum erat πόλλ' ὧν, quod deinde in πολλῶν corruptum est.

Ibid. pag. 349: καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἢ τούτου. Valde displicet καί, ubi sibimet ipse respondet quaerenti, δευτέρου δὲ τίνος; Scribendum κατ' οὐδὲν ἐλάττονος τούτου.

Pag. 350. εἶτα καὶ Φωκέας ἀπολώλεκε μὲν οἶμαι Φίλιππος, συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι. Τοῦτο δὴ δεῖ σκοπεῖν καὶ ὁρᾶν εἰ — ἅπαντ' ἐπώλεσαν οὗτοι κτέ. Si iam concessum est ὅτι συνηγωνίσαντο οὗτοι, plane inutile est τὸ σκοπεῖν. Igitur συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι sine ulla dubitatione inducenda censeo. Sed et εἶτα καί mendum est. Primum universe monet, ne idcirco proditores absolvant quia quum ipsi homines nihili fuerint tam magnae calamitatis auctores fuisse non potuerint: illud tantum quaerendum

esse num pecunia corrupti Philippo auxiliati sint. Tum exemplum in Phocensibus affert. Iam vero quis nescit quae vos exemplis proponendis praemitti soleat? Lege αὐτίκα Φωκίαι ἀπολώλεκε μὲν οἶμαι Φίλιππος — τοῦτο δὲ δεῖ σκοπεῖν κτέ.

Pag. 354. Lege καὶ ἄρα [εἵπητέ] τι καὶ προαχθῆθ' ὑμεῖς [ἐπαγγείλασθαι] ἀναχώρησιν ἑαυτῶ καταλείπων.

Ex plurimis locis, qui in hac oratione foedissime interpolati sunt duos indicabo, in quibus supplementa non modo inepta sunt, verum etiam reliquam orationem obscurant.

Pag. 395. ὧν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν πρεσβείαν τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν. ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων ἅπαντ' ἀπόλωλεν. καίτοι καὶ τᾶλλ' ἂν ἅπαντα ἀκολουθῶς τούτοις ἐπέπρακτο, εἴτις ἐπείθετό μοι. Frustra corrigunt ἀπολώλεκεν; non enim de Aeschine solo loquitur sed de pluribus legatis. Scribendum, ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων, τᾶλλ' ἂν ἅπαντ' ἀκολουθῶς τούτοις ἐπέπρακτο.

Pag. 434. ad Eubulum conversus dicit, ἐπεὶ δὲ σὺ μὲν τούτουσι δειδιξάμενος ἔφησας καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ δεῖν ἤδη καὶ χρήματ' εἰσφέρειν καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν τὴν εἰρήνην, οὗτοι δὲ τοῖς μετὰ ταῦτ' ἀδίκημασι πάντ' ἀπεκλωλέκασιν, τήνικαῦτα διήλλαξαι. Pro καὶ φήσας dedi ἔφησας, quae correctione recepta caetera optime procedunt. Nunc vide quid inter χειροτονεῖν et τὴν εἰρήνην in Codicibus legatur. sc. ἃ συνέειπε μὲν οὗτος, ἔγραψε δ' ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης [ἐξ ὧν] (haec om. solus S) αἰσχρὰν ἀντὶ καλῆς συνέβη γενέσθαι. — Vide Bekkeri notam, qui pro συνέβη „opus est verbo” ait „secundae personae — quale ἐποίησας.” Sed prorsus incredibile est Demosthenem Eubulo exprobrare voluisse quod αἰσχρὰν ἀντὶ καλῆς εἰρήνην suasisset. Quippe ex illis „τήνικαῦτα διήλλαξαι” apparet in ipso pacis initio Eubulum Aeschinis adversarium fuisse. Nequaquam cum proditoribus stabat Eubulus, sed videbat vel pacem accipiendam esse, vel omnem belli gerendi rationem mutandam. Neque vero ipse pacem improbat. vide quae in pag. 372 ipse confitetur, οὐ γὰρ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης Αἰσχίνης κρίνεται, οὐ, ἀλλ' ἢ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται.

Scis quot quamque ineptis emblematis Midiana oppleta sit; quo exempla nuper mihi oblata sunt. Pag. 533. παραιτήσομαι ὑμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι, ἐὰν ἐπὶ συμφοραῖς τινῶν γεγονότων ὀνόματι μνησθῶ. Schaeferus coniecit ἐπὶ συμφορᾶς, docetque πὶ συμφορᾶς γεγονέναι idem esse quod συμφοραῖς κεχρῆσθαι. omnia! expellendum est γεγονότων. Sensus est „si dum de τιμῇ loquor quosdam nominavero.” (scil. τῶν ἀτιμωθέντων). Mox si τῆς εὐσεβείας sustuleris, (non enim de religione sed de consuetudine agitur) caetera mihi quidem sanissima videntur, πο τοσοῦτον τὸ συγκεχωρηκὸς Atheniensium animos pulcherrime praesentat.

Pag. 552. οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλλήψεσθε; „Vide” ait Buttmannus minor „commoto animoloquentem, qui negligat rerum ordinem naturalem.” Sed haec certe βουλή, quam Midias alloquitur, neminem occidere poterat. Dele οὐκ ἀποκτενεῖτε;

In Thucyd. L. 2. c. 37. hodie mallet, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων Ἀνυποψίαν, et mox, οὐ γὰρ δέος μάλισα οὐ παρανομοῦμεν.

In libr. 3. c. 22. Lege ἕξ ἐφ' ἑκατέρου (scil. κλίμακος) ἀνέβαινον. Grammaticus addidit τῶν πύργων et ἑκάτερον dedit pro κατέρου. Perquam inepte, nam ad unum μεταπύργιον scalae admotae erant.

In 20 libenter legerim, ἧ ἔτυχε πρὸς σφᾶς [οὐκ] ἐξαληλιμμένον τὸ τεῖχος [αὐτῶν].

Thucyd. II. 42. pro ἐκόσμησαν lege ἐκοσμήθησαν. Civitatem laudando virtutes bonorum civium laudavit; nam ostendit quam πολλοὶ fuerint qui ob tam praeclaram patriam pugnantes occiderint.

Itaque subiungit, καὶ οὐκ ἂν ἐν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρροπος [ὥσπερ τῶνδε] ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη.

Ibid. ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὀρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες

πεποιθέναι. Opponuntur inter se ἐλπίδι, (cui non credunt) et σφίσιν αὐτοῖς. Lege ἔργου δὲ περί —.

43. Lege ἀσφαλέστερα et mox ἄγραφος μνήμη παρ' ἐκάστων ταῖς γνώμαις μᾶλλον ἐνδiciaitᾶται. Mᾶλλον ad praecedentia referendum, quod quum aliquis non perspiceret absurdam antithesin τῆς γνώμης et τοῦ ἔργου invexit. Debebat saltem articulo omittere. Mox omittendum μετὰ τοῦ. Opponuntur ἐν τῇ μετακισθῆναι et μετὰ ῥώμης.

Ibid. 48. dele τοσαύτης μεταβολῆς.

Ibid. 52. Lege, ἐς ἀναισχύντους μηχανάς.

Ibid. 54. delenda censeo περὶ μὲν οὖν — ὁμοῖα εἶναι.

II. 97. pro ὅσον προσῆξαν legendum suspicor ὅσων περ ἤρξαν scil. Odrysae.

Lib. 3, 12. hodie non dubito quin legendum sit: εἰ γὰρ δυνήτοι ἡμεν ἐκ τοῦ ἴσου ἀντεπιβουλεῦσαι, καὶ ἀντιμελλῆσαι τοι ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐκείνοις.

Ibid. 16. pro ἐνεργοὶ κάλλει ἐγένοντο, παραπλήσια δέ —. Lege ἐνεργοὶ ἐγένοντο καὶ ἄλλαι παραπλήσια —.

Ibid. 37. extr. παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν. Imo παράδοξα. Mox offendo ad πισεύσας τὸ πάνυ δοκοῦν ἀνταποφῆναι. Lege vel ἂν ἀποφῆναι vel ἂν ἀνταποφῆναι.

Ibid. 39. Lege τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτὴν χόντα ἀσφαλέστερα ἢ (τὰ?) παρὰ δόξαν, καὶ κηκοπραγίαν (πᾶντες) ὥς εἰπεῖν ῥᾶον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδχιμονίαν διασώζονται.

Ibid. 40. ξύγγνωμον δ' ἐς τὸ ἀκούσιον. Imo τοῦ ἀκυσίου. et in IV. 98. Lege πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῶν — κατειργομένων ξύγγνωμόν τι γίνεσθαι.

III. 49. ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὅμως τῆς δόξης. Pro inutili ἡμῶν reposuerim Ὁ Μ Ο C Ε, cuius interpretatio fuerit ἐς ἀγῶνα.

Ibid. 54. παρεχόμενοι δ' ὅμως ἃ ἔχομεν δίκαια πρὸς [τε] τὰ τῶν Θηβαίων διάφορα, καὶ ἐς ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας τῶν εὖ δεδραμένων ὑπόμνησιν [ποιησόμεθα] [καὶ] πείθειν πειρασόμεθα. Haud raro fit ut ex Codicibus Bekkerianis solus A importunas voces omittat. Sic in libro IV, 18. τούτῳ ξυνεῖναι deesi in A. Totum locum sic refingo: σωφρόνων δ' ἀνδρῶν οἵτινες τὰ γὰρ ἐξ ἀμφιβόλων ἀσφαλῶς ἔθεντο καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ [εὖ] ξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο. τὸν τε πόλεμον [νομίσωσι] μὴ καὶ

ν ἄν τις (τὸ) αὐτοῦ μέρος βούληται, μεταχειρίζοιεν. [τούτῳ εἶναι] ἀλλ' ὥς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται. Idem Codex in 40 δι' εὐνοίας omittit, unde suspicor legendum ὥς εὐφροσύνην ὁ δέδωκε σώζειν.

PLATONIS PHILEBUS.

32. d. Lege ἢ τούτῳ μὲν καθάπερ ἑτέρῳ τῶν προειρημένων δο-
ν ἡμῖν γενῶν, θερμῷ καὶ ψυχρῷ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις.

34. e. adde ἐπιθυμία (τινός.)

35. d. dele καὶ ἐπιθυμίαν. et in e. καὶ post Φθοράν.

41. a. πονηρὰς ἄν τις [λύπας τε καὶ] ἡδονάς.

42. e. εἰ δ' οὖν μὴ γίγνοιτο. Vae negligentiae meae quod μὴ
aanere passus sum.

43. c. dele τό ante λεγόμενον.

[ibid. e. λεγόμενος in γενόμενος mutavi, melius facturum si ex-
lissem.

44. d. dele δυσχεράσματα. Nullum aliud Cynicorum δυσχέ-
γμα propositurus est.

46. d. excludenda sunt inter Λέγε δὴ et τὰς τῆς ψώρας λεγο-
ιαις νυνδὴ ταύτας εἶναι. Quomodo enim ταύτας εἶναι stare po-
unt si illa invexeris — τὰς μὲν ὅταν πλείους λύπαι τῶν ἡδονῶν
ωνονται? Praeterea vitiosum esset ὅταν, neque sane in omni-
ψώραις καὶ γαργαλισμοῖς dolores voluptatibus maiores vel
ires sunt, sed solummodo ὅταν ἐντὸς τὸ ζέον ἦ.

47 b. inter ἀποθνήσκει et καὶ ταύτας δὴ lacunae signum vi-
ur ponendum esse. Nemo enim ea quae supra depinxit μετα-
χει, sed alios γαργαλισμούς, quos satis δυσχερῶς ad idem
us pertinere contendit, nempe τὰς τῶν ἀφροδισίων.

47. b. fortasse legendum καὶ ταύταις γε δὴ παντάπασιν (ὁμοίως)
μεταδιώκει et mox ἀκολαστότερός τις καὶ ἀφρονέστερος.

48. d. prava est personarum distributio. Lege Σω: "Εγωγε.
ώ: τοῦνυντίον μὴν — ἂν εἶη. Σω: τί μὴν, ὦ Πρώταρχε;
ρῶ δέ.

52. c. lege γιγνομένας τοσαύτας, et mox dele τῆς, et in d
ere τὴν ante ἀλήθειαν.

53. c. post χάριν ἔχειν continuanda est oratio Socrati sic: τί
Διαπεράνωμαι κτέ.

[ibid. e. lege σεμνότερον.

εὖπειςον ἀτυχῶν ἐσιν ἄνθρωπος φύσει.,

idem ap. Stob. 98. 53:

τρισάθλιόν γε καὶ ταλαίπωρον φύσει

πολλῶν τε μεσόν ἐσι τὸ ζῆν φροντίδων.,

idem ap. Stob. 73. 46:

φύσει γυνὴ δυσάνιόν ἐσι καὶ πικρόν.

idem denique ap. Stob. Append. Flor. p. 31. 11:

ἀεὶ δ' ὁ σωθεὶς ἐσιν ἀχάρισον φύσει.

Eodem modo credibile est dixisse Philemonem:

οἷμ' ὥς πονηρόν ἐσιν ἄνθρωπος φύσει.

Itidem οἷμοι excidit in Menandri fragmento Athen. VI. 248 B:

(οἷμοι) τάλας, ἔσηκας ἔτι πρὸς ταῖς θύραις;

quod magis placet quam Porsoni supplementum: (τί ὦ) τάλας.

Illud φύσει sexcenties conjungitur cum neutro genere, cuius rei satis multa exempla dedi ad Charitonein in Mnem. XVII. 197.

Prorsus idem vitium quod apud Philemonem deprehendimus, apud Charitonem commissum fuit p. 21. 18.

Quod Philemon scripsit p. 3 Mk.:

μεσὴν ὁρῶντα τὴν πόλιν νεωτέρων

τούτους τ' ἔχοντας τὴν ἀναγκάιν φύσιν,

veram scripturam monstrare poterit in Amphidis versu ap. Athen. II. 69 B:

τῇ χειρὶ τρίβων τὴν ἀναγκαίαν τύχην.,

nam ibi quoque, uti vides, φύσιν requiro. Mentula est, quam comoedia honeste τὴν ἀναγκάιν φύσιν appellavit; longe alio sensu τὴν ἀναγκάιν τύχην Sophocles dixit Aiac. vs. 485 et 803. Sed leve hoc est et itidem leve, quod displicet p. 6. Mk.

κοῦκ ἔσιν ἕτερον πρὶ ἐτέρου λαβεῖν τύχην,

ubi ἐτέραν malo. Continuo sequitur aliud fragmentum ex Philemonis Ἀπόλιδος:

οὐχὶ μόνον οὗτος εὔρε πῶς λαλήσομεν

αὐτοῖς, ἀπέχοντες πολὺν ἀπ' ἀλλήλων χρόνον,

οὐδ' ὄν τρόπον μηδέποτε μηδὲ εἰς πάλιν

ἐπιλήθεθ' ἡμῶν μηδέν, ἐμβλέψας δέ που

τὰκ τοῦ χρόνου τοῦ παντὸς εἴσετ' ἀλλὰ καὶ

ψυχῆς ἱατρὸν κατέλιπεν, τὰ γράμματα.

Hic primum Cobetus Mnem. XIII. 433 correxit: ἀπέχοντες πρὸς

ἐπ' ἀλλήλων τόπον, deinde quia Menander dixit: ἔμβλεψον
τὰ μνήματα et quia proverbium est: ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος
τὰς διφθέρας, sicuti omnes perpetuo loquuntur, sequitur
dum esse ἐμβλέψας δέ ποι. Denique non philosophus hic
tur sed *exsul* isque τὰ γράμματα non appellavit ψυχῆς
ν sed λύπης. Exsulem literae consolantur, una peregrin-
ar, pernoctantur.

Philemon. p. 16 Mk.:

καὐτόν τι πράττειν, οὐ μόνον τὰς ἐλπίδας
ἐπὶ τῇ τύχῃ χρή, παιδίον, πάντως ἔχειν
ὧν βούλεται τις, ἀλλὰ καὶ τῷ τῇ τύχῃ
συλλαμβάνεσθαι.

verdenus mutata interpunctione, quam Meinekius probavit,
m. XVII. 73 commendavit: ἀλλὰ καὐτὸν τῇ τύχῃ, quod
ceperis, magis etiam necessaria videbitur suspicio, in quam
incideram, fragmenti initio rescribendum esse: καί τοι τι
τείν.

scio quis apud Philemonem p. 22. Mk. contendit summum
m quod quaerunt philosophi, esse pacem:

γάμους, ἑορτάς, συγγενεῖς, παῖδας, φίλους,
πλοῦτον, ὑγίειαν. σῖτον, οἶνον, ἡδονήν
αὕτη δίδωσι· ταῦτα πάντα ἂν ἐκλίπῃ
τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

o versiculo vitium agnovit Meinekius, sed emendatio ei
successit: mihi placet:

αὕτη δίδωσι πάντα· ταῦτ' ἂν ἐκλίπῃ
τέθνηκε κοινῇ πᾶς ὁ τῶν ζώντων βίος.

m levis macula superest apud eundem p. 24 Mk.:

ἄλλω πονοῦντι ῥάδιον παραινεῖσαι
ἐσίν, ποιῆσαι δ' αὐτὸν οὐχὶ ῥάδιον·
τεκμήριον δέ· τοὺς ἰατροὺς οἶδα γάρ
ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
πάντας λαλοῦντας, εἴτ' ἐπ' ἅν πταίσωσί τι
αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἶων τότε.

irum αὐτοί requiritur: ἐπ' ἅν πταίσωσί τι αὐτοί· res mani-
est.

Notissimum est Philemonis fragmentum ap. Athen. VII. 288 D:

ὥς ἴμερος μούπηλθε γῆ τε κοῦρανῶ
λέξαι μολόντι τοῦψον ὥς ἐσκεύασα.

Deinde coquus pergit mirifice laudare piscem, quem modo convivis apposuit:

ἰχθύς ἀπαλὸς οἶος γέγονέ μοι,
οἶον παρατέθεικ', οὐ πεφαρμακευμένον
τυροῖσιν, οὐδ' ἄνωθεν ἐξηνθισμένον,
ἀλλ' οἶος ἦν ζῶν, κώπτὸς ὦν τοιοῦτος ἦν.

Hic secundum Meinekium ἐξηνθισμένον significat *artis lenocinii variegatum* et ut hoc demonstret, provocat ad Epicratem, qui ita dixit Athen. XIV 655 F:

οὐκ Ἥλις, ἔνθα δελφάκων ἐγὼ κρέα
κάλλις' ὀπωπα πυρὸς ἀκμαῖς ἠνθισμένα.

Etiam Sophocles iubetur dicere testimonium, sed quod hic scripsit Electr. 43: οὐδ' ὑποπτεύουσιν ὧδ' ἠνθισμένον, perperam confert ad receptam lectionem stabiliendam et vix dubito quin Philemo scripserit, quod in ea re tritum est: οὐδ' ἄνωθεν ἐξηνθισμένον, sicuti apud Aristophanem est Acharn. 1047: ὀπτᾶτε ταυτὶ καὶ καλῶς ξανθίζετε et prorsus idem vitium lectionis esse video in Lysistrata vs. 43. Deinde paene incredibile est ad tostos pisces condiendos caseum adhibitum fuisse; novi quidem diversa esse hominum palata et de gustibus non esse disputandum ac me quodammodo retinet Alexidis locus ap. Athen. VII. 322 D., ubi nescio quis ad coquum, τὸν σαῦρον, inquit,

τυρῶ τε σάξον ἀλσί τ' ἠδ' ὀριγάνῳ.,

et Homerus generoso vino αἶγειον τυρὸν ἐπικνῶν, jam ostendit, praecepta nostrae artis non temere ad culinariam veterem esse trahenda, sed etiam pluralis τυροῖσιν hic sine exemplo usurpatur et quantillum est reponere: οὐ πεφαρμακευμένον γάρ σισιν. Sed coquus continuo pergit gloriari:

οὕτως ἀπαλὸν ἔδωκα καὶ πρᾶον τὸ πῦρ
ὀπτῶν τὸν ἰχθύν, οὐδὲ πιστευθήσομαι.
ὅμοιον ἐγένετ', ὄρνις ὁπόταν ἀρπάσῃ
τοῦ καταπιεῖν μεῖζόν τι.,

deinde exsequitur, quo ea comparatio pertineat, sed locus tam

mum recte intelligetur, si deleta interpunctione post πιστευ-
 ῖσθαι, pro οὐδέ reposueris εἰ δέ. Est hoc apertum ad intel-
 legendum et pauci dubitabunt, uti arbitror. Vitium in sequen-
 tus ut agnoscatur, paulo plura describenda erunt; dicet coquus
 describet, quam egregie tosti pisciculi convivis placuerint:

τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν καταμαθῶν
 τῆς λοπάδος, ἀνεπήδησε κᾶφευγεν κύκλῳ
 τὴν λοπάδ' ἔχων, ἄλλοι δ' ἐδίωκον κατὰ πόδας.
 ἐξῆν δολοῦζειν· οἱ μὲν ἤρπασάν τι γάρ,
 οἱ δ' οὐδέν, οἱ δὲ πάντα· καίτοι παρέλαβον
 ἰχθυῖς ποταμίους ἐσθίοντας βόρβορον.

absurdum est πάντα. Quid reponendum est? Nempe numerum
 sideramus et proclive est scribere: οἱ δὲ πέντε. Videbis
 iterum in comoedia pro numero indefinito sed exiguo quina-
 m usurpari, veluti Antiphanes dixit Athen. IX 397 A:

χρηστὸν ἄνθρωπον δ' εἰάν τις ἓνα μόνον ζητῶν ἴδῃ,
 ὄψεται ἐκ τούτου πονηροῦς πέντε παῖδας γεγονότας.,

ginceus autem Athen. IV. 131 F:

παρέθηκε πίνακα γὰρ μέγαν
 ἔχοντα μικροῦς πέντε πινακίσκους ἐν οἷ.

Novum fragmentum statim sequitur apud Mk. p. 28:

ἡγόρασα νῆσιν κεστρέ' ὁπτὸν οὐ μέγαν.,

ia autem tosti pisces non prostant in foro venales, praestabit
 gere ἀπαλόν. Mox p. 31:

ἐν ταῖς πόλεσι· πάσαισιν, ἐν ταῖς οἰκίαις,
 ud parum numerosius erit: ἐν ταῖσι πάσαις πόλεσιν.
 5. 40 quod de Niobe legimus:

ὑπὸ δὲ τῶν κακῶν
 τῶν συμπεσόντων τοῦ τε συμβάντος πάθους
 οὐδὲν λαλῆσαι δυναμένη πρὸς οὐδένα
 προσηγορεύθη διὰ τὸ μὴ φωνεῖν λίθος.,

aestabit ἐμπεσόντων, sed minutum hoc est prae gravi
 rruptela in sequenti fragmento. Quinque versiculi sunt, quo-
 rum haec est sententia: Si qui amicus te hospitio exceperit et
 am urbem dum ostentat laudare coeperit, tu tuam patriam
 erre noli; nam oriuntur ex talibus comparisonibus odia et
 micitiae. Verissime id dictum est quod Amstelodami et Ro-

terodami experientia quotidie comprobatur. Meinekius autem lepidum locum sic edidit:

ὅταν ξενισθῇς ἐν πόλει πρὸς τὸν φίλον
ἐν ταῖς περισσαῖς καὶ πυκναῖς ὁμιλίαις,
ἐὰν μεγίστην ὁ φίλος ἦν λέγῃ πόλιν,
σὺ τὴν σεαυτοῦ πατρίδα μὴ σύγκριν' ἐπεὶ
ἐχθροὺς ποιοῦσι τοὺς φίλους αἱ συγκρίσεις.

In scriptura constituenda hic quaedam nimium incerta sunt. Primo versu Meinekius coniicit: ὦ τᾶν ξενισθεῖς, quod speciem habet. Vs. 3 pronomen ἦν, quod comoedia respuit, additum fuit a Grotio; mihi ὁ φίλος perperam interpolatum videtur, nam amici nomen post versum primum cogitando facile unusquisque supplebit. Poterimusne verosimiliter recuperare quae desunt in hisce: ἐὰν μεγίστην λέγῃ πόλιν? Poterimus, opinor. Quid latet sub ΜΕΓΙΣΤΗΝ ΛΕΓΗΙ ΠΟΛΙΝ? Sponte sese offert lectio:

ἐὰν μεγίστην (τὴν δὲ τὴν) πόλιν λέγῃ.

Notum est quid sit ἡδε ἡ πόλις, ἡδε ἡ θάλασσα et qui id forte nesciunt, adire poterunt Wyttenb. in Selectis Pr. Hist. p. 345 et Stallbaumium ad Platonis Gorgiam p. 468 E.

Pg. 42 Mk.: ἄρ' ἐστὶ τοῖς νοσοῦσι χρήσιμος λόγος., multo malim: σφόδρ' ἐστὶ. P. 46:

ἀλλ' ἐν Σάμῳ μὲν τοῦ λιθίνου ζώου ποτὲ
ἄνθρωπος ἠράσθη τις, εἴτ' ἐς τὸν νεῶν
κατέκλεισεν αὐτόν.,

legendum μέντοι. Pg. 55:

ὥς κρεῖττόν ἐστι δεσπότης χρηστοῦ τυχεῖν
ἢ ζῆν ταπεινῶς καὶ κακῶς ἐλεύθερον.,

dicitur hoc, nisi fallor, πολὺ κρεῖττον. Pg. 56:

αἰτῶ δ' ὑγίειαν πρῶτον, εἴτ' εὐπραξίαν.,

elegantius erit αἵτε. Fieri non potest ut verum sit p. 58:

σαπρὰν γυναικα δ' ὁ τρόπος εὐμορφον ποιεῖ,

nam recte praecipit Phrynichus p. 377 Lob.: σαπρὰν· οἱ πολλοὶ ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ. Θεῶν φησὶν ὁ γραμματικὸς εὐρηκέναι παρὰ Φερεκράτει, ληρῶν· ἅπαντα γὰρ ἃ φέρε: μαρτύρια ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ καὶ σεσηπότος κείμενά ἐστιν. Hinc Hermippus: ἡ σαπρὰ καὶ πασιπόρνη καὶ κάπραινα apud Polluc. VII 202 et vetula σαπρὰ, nigris dignissima barris, numquam εὐμορφα

, sed cui honestae mulieri fortasse turpis facies est, ea non σαπρὰ, sed αἰσχρά et hoc adiectivum sine mora Philemoni lendum erit. Pg. 61 nondum intellectum fuit:

ὅνος βαδίζεις εἰς ἄχυρα τραγῆμάτων.

1 breviloquentia ea est et hoc dicit poeta: εἰς τραγήματα ἰζεις ὥσπερ ὅνος εἰς ἄχυρα, unde perspicuum est pro τραγῆ-
των reponendum esse τραγήματα. Locutio usurpatur ἐπὶ
παρ' ἐλπίδας εἰς ἀγαθὰ ἐμπιπτόντων καὶ τούτοις ἀπολαυσικῶς
μένων, uti vere legitur apud Photium. Vide etiam Erasmus
Adagiis p. 97. Hunc usum loquendi nuper attigi et illus-
vi in Mnem. XVII. 257.

Facile est rescribere apud Menandrum p. 70 Mk.:

εἰ δ' ἔστιν οὗτος (ὁ) τὴν κόρην διεφθορώς.

nde variis nominibus corrupti sunt versus p. 74:

εὐποροῦμεν οὐδὲ μετρίως· ἐκ Κυϊνδῶν χρυσίον,
Περσικαὶ σολαὶ δ' ἐκεῖναι πορφυραῖ, τορεύματα
ἔνδον ἔς', ἄνδρες, ποτηρίδια, τορεύματα.

et Meinekius quomodo viri docti alterum τορεύματα elimi-
erint, sed praeterea supplendum videtur ἄνδρες φίλοι et
ando versu tuto emendabimus: Περσικαὶ σολαὶ δὲ κεῖνται.
1 attenderunt interpretes p. 88 ad aoristum tempus in hisce:

οὐ γαμεῖς ἂν νοῦν ἔχης,
τοῦτον καταλιπὼν τὸν βίον.,

1 facile intelligitur Menandrum dedisse καταλείπων, quia
o demum matrimonio, non ante nuptias, coelebs quis esse
init.

bequitur paulo gravior corruptela p. 89 Mk.:

ἔαν δὲ κινήσῃ μόνον τὴν Μυρτίλην
ταύτην τις ἢ τιτθὴν καλῇ, πέρας ποιεῖ — λαλιᾶς.

d sit πέρας ποιεῖν λαλιᾶς, primus Cobetus explicavit Mnem.
255, sed remanet vitium in τιτθὴν καλῇ. Dummodo bene
illigo quid dicat Menander, requiritur verbum quod *contrec-*
significat vel βλιμάζειν. Non est difficile hoc eruere e cor-
tae lectionis vestigiis, nimirum: τιτθιο λαβῇ, quod ver-
n ipsa analogia satis defenditur, neque opus est provocare
recentiores scriptores, qui id ipsum perhibentur dixisse

τιτθολαβεῖν. Mihi certe τιτθιολαβεῖν sincerior forma videtur quam τιτθολαβεῖν.

Novum Menandri fragmentum a Tischendorffio repertum Cobetus in lucem protulit Mnem. XV. 285. Legebatur in schidula:

φορτικώτερον δέ τι)

ἐπέρχεται μοι, τρόφιμε, συγγνώμην δ' ἔχει).

τὸ δὲ λεγόμενον οὐκ ἔχεις οἷον

ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν, εὖ ἴσθι.

Reliqua nullo negotio suppleri potuerunt, sed difficile dictum erat, quid lateret sub illo: οὐκ ἔχεις οἷον. Tandem Cobetus, postquam apud Imperatorem Antonium senarium agnovit, qui sub corruptela delitescebat: ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γὰρ οὐκ ἔχεις ὅπου χέσῃς, idem proverbium acutissime Menandro reddidit scripsitque:

τὸ δὲ λεγόμενον οὐκ ἔχεις ὅπου χέσῃς)

ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν. εὖ ἴσθι.

Dixeris non admodum difficile proverbium esse, cuius significatio tam aperta sit; non tamen intellexit Jacobsius in Suppl. Add. p. LXXXI, ubi Antonini locum comparat cum Eupolidis fragmento: ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἔστ' οὐδὲ λάσαν' ὅπου χέσω, quod non magis facit ad Menandrum illustrandum, quam aliud proverbium quod Strabo enotavit: ἐλευθέρα Κόρκυρα· χέζ' ὅπου θέλεις. Nauckius autem, qui primus animadvertisse videtur comici poetae fragmentum apud regium philosophum, non tamen agnovit veram versus formam, quod ex Menandri collatione apparet, qui certe ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν dedit, non ὑπ' εὐπορίας, quod Nauckius minus feliciter eruit ἐκ τῶν συμφραζομένων. Unicum autem restat, quod in Cobeti supplemento displicet. De loci sententia concedo omnia et novi comicos poetas, qui plebeios homines inducunt loquentes, parcere noluisse delicatis auriculis elegantiorum hominum. Aristophanes dixit Acharn. 51:

ἀλλ' εἰς ἀπόπατον ᾤχετο, στρατιὰν λαβών,

καὶ χέζεν ὀκτὼ μῆνας ἐπὶ χρυσῶν ὀρῶν

Strattidis versus sunt Ath. IV. 169 A:

εἰ μὴδὲ χέσαι γ' αὐτῷ σχολὴ γενήσεται,

μὴδ' εἰς ἀσωτεῖον τραπέσθαι, μὴδ' εἰς

αὐτῷ ξυνκντᾶ τις, λαλῆσαι μηδενί.

alii dixerunt similiter. Sed veteris comoediae haec omnia et Imperatorem quoque veterem comicum poetam laudasse error, Menandrea autem Musa pudibunda est, sordes vitatibus spurcis iocis aliena est. Rogat veniam qui hic loquitur honorem auribus praefatur; tamen desidero honestiorem propriam formam et forte incidi in locum, qui monstrare poterit quod Menander mihi dixisse videtur. Legebam nuper Dioscori Epistulas in Parisina Hercheri editione et contuli epistolam pag. 253: καὶ δὴ ποτε εἰσελθὼν πρὸς μεῖράκιον τῶν σφόδρα ἰσχυρῶν κατακλίνομαι ἐν τινὶ ἀνδρῶνι πάντῃ κεκχλωπισμένῳ γραμμένῳ τε καὶ χρυσῷ, ὥς μὴδὲ ὅπου πτύσῃ τις τόπον εἶναι. Hoc Menandrum decet: οὐκ ἔχεις ὅποι πτύσῃς. Ὅποι pro ὅπου non apud Diogenem fortasse requiritur; de Menandro certe non modo dicere debuerit, nemo ambiget: τρὶς εἰς ἓν ἔπτυσε τὸν Theocritus dixit et sic omnes loquuntur.

Menander p. 107 Mk. ita dixisse fertur:

εἰ μὲν γὰρ οἶσθα ταῦτα παραμενοῦντά σοι
ἅπαντα τὸν χρόνον, φύλαττε μὴδενὶ
ἄλλῳ μεταδιδούς, αὐτὸς ὦν δὲ κύριος.

Præterea verba Cobeto Mnem. IX 114. spuria sunt et a Graecis supposita; fortasse tamen leni mutatione veram Menandri sententiam recuperare poterimus, quae mihi videtur esse: αὐτὸς εἶ κύριος. Pg. 109 supplē:

(καί τοι) σιωπῇ Φασι τούτῳ τῷ Θεῷ
οὐ δεῖν προσιέναι.

quod invenitur p. 126:

ἀλλὰ Θεὸς οὐδεὶς εἰς τὸ προκόλπιον φέρει
ἀργύριον, ἀλλ' ἔδωκεν εὖνους γενόμενος.,

non elegantius iudico βρέχει quam φέρει. Deinde p. 127:

τὸν δίκαιον δεῖ Θεόν

οἵκοι μένειν σώζοντα τοὺς ἰδρυμένους.,

hinc rescribetur: τοὺς δυσδαίμονας. Pg. 129 supplendum quoque eo:

χρῶς κεκραμένον
οἴνου· λαβὼν ἔκπιθι τοῦτον (εὐθὺς ἔως).

requiritur p. 131:

ἐμοὶ μὲν οὖν ἄειδε τοιαύτην, θεά,
 θρασεῖαν, ὠραίαν δὲ καὶ πιθανὴν ἄμα,
 ἀδικοῦσαν, ἀποκλείουσαν, αἰτοῦσαν πυκνά.,

quia ἀδικοῦσαν ferri non potest, arridet: καλοῦσαν, cui participio eleganter respondet ἀποκλείουσαν. P. 134 senarius hoc modo redintegrari poterit:

ἔλυσ' ἑμαυτὸν εἴτ' ἀπέδραν (μόλις) μόνος.

Sed paulo diligentius considerandum est fragmentum, quod est p. 152:

κοτύλας χωροῦν δέκα
 ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδυ χρυσοῦν, Στρουθία,
 τρὶς ἐξέπιον μεσόν γ'. Στ. Ἀλεξάνδρου πλέον
 τοῦ βασιλέως πέπωκας.

Magno opere hic displicet particula γε, cui in tali sententia non est locus. Cobetus manifestam corruptelam emendare conatus est Mnem. IV. 245 transponendo et scribit: τρὶς μεσὴν ἐξέπιον. Est ea ratio sane facillima, sed parasitus qui hic, uti existimo, cum milite glorioso colloquitur, admirationem tam strenui potatoris debuit significare et vix potuit simpliciter respondere, ipsum Alexandrium regem a patrono suo superatum esse et in laudem tam belli facinoris necessario aliquid praemisit. Cogitavi num forte lateret:

τρὶς ἐξέπιον μεσόν. Στ. τρίς! Ἀλεξάνδρου πλέον
 τοῦ βασιλέως πέπωκας.

Non tamen intercedo, quominus ea correctio aliis fortasse minus certa videatur et ego ipse hunc locum fortasse silentio praetermissem, nisi hic commode Aeschinis recordatus fuisset. Videmus Alexandrum multum valuisse bibendo, δεινὸν fuisse πιεῖν, qua de re conferri poterit Athen. X. 434. Simplici verbo in ea re utuntur Graeci uti aequum est, itaque admirationem movet quod Aeschines scribit in Oratione de Falsa Legatione § 112: οὐκ εἶπον ὡς καλὸς εἶ· γυνὴ γὰρ τῶν ὄντων ἐςὶ κάλλισιν· οὐδ' ὡς δεινὸς συμπιεῖν, σπογγιάς τὸν ἔπαινον ὑπολαμβάνει τοῦτον εἶναι. Breviter et acute hic dicit Aeschines quod pluribus exsequitur Cicero in Oratione pro Rege Deiotaro § 26. sed potestne hic ferri compositum verbum συμπιεῖν? Dives circa se fortasse parasitos habebit, ἱκανοὺς συμπιεῖν καὶ πρὸς ἡδονὴν συνεῖναι, sicuti Dinias ille apud Lucianum in Toxaride

12, sed spongia *πίνει μέν, συμπίνει δ' οὖ*, uti Cobetus veritatem tribit in Variis Lectionibus p. 541. Nec tamen cum eodem complexum verbum restituerim, quod fortasse necessarium est in eadem Oratione § 52: *συμπιεῖν δεινὸς ἦν (ὁ Φίλιππος), Φιλοκράτης δ' ὁ μεθ' ἡμῶν δεινότερος*, nam video Plutarchum in Vita Periclymenis c. 16 illud ipsum *δεινὸς συμπιεῖν* in suo Aeschinis indice invenisse. Scripserat orator, nisi omnia me fallunt: *οὐδ' δεινὸς σὺ πιεῖν*, quod quam mature corruptum fuerit, jam paret.

Ridiculum vitium obsidet Menandri fragmentum p. 156 Mk.:

*τὰργύριον εἶναι μεῖράκιόν σοι φαίνεται
οὐ τῶν ἀναγκαίων καθ' ἡμέραν μόνον
τιμὴν παρασχεῖν δυνατόν, ἄρτων, ἀλφίτων,
ὄξους, ἐλαίου, μείζονος δ' ἄλλου τινός·
ἀθανασίας δ' οὐκ ἔστιν.*

Illud *μεῖράκιον* corruptum esse vides: quid reponendum est? ad hoc quidem satis est apertum, nempe *φάρμακον*, quod consuevit Menander alibi dixit: *οὐκ ἔστιν ὀργῆς ὥς ἔοικε φάρμακον* et *δόδρ' ἐστὶ θυμοῦ φάρμακον χρηστὸς λόγος*, alibi. Usus huius vocabuli supra attigi p. 47.

P. 158. futurum non concoquo:

*τί λέγων ἀποτρώγειν ἀξιώσει νῦν ἐμοῦ
τὸ μισθάριον; μένω γὰρ ἐξ ἐχθιζινοῦ.*

scribam: *ἀξιοῖς σύ*. Pg. 170 tria munda mihi observasse videtur, quae nullo negotio sanari poterunt. Primum non scripsit recte Menander:

*Ἄπολλον ἀνθρώπων τίν' ἀθλιώτερον
ἐόρακας; ἄρ' ἐρῶντα δυσποτμώτερον;*

ad *ἀνθρώπων*. Sequens fragmentum sine sensu ita editur:

*εἰ γὰρ ἐπίδοιμι τοῦτο, καὶ ψυχὴν πάλιν
λάβοιμ' ἐγώ· νυνὶ γὰρ ἀλλὰ ποῦ Θεοῦς
οὕτως δικαίους ἐστὶν εὐρεῖν, ὦ Γέτα.*

hic Meinekius recte commendavit: *καὶ ψυχὴν πάλιν*, sed parum proficimus ad loci intelligentiam, etiamsi cum Bentleio delata lineola legamus: *νυνὶ γάρ — ἀλλὰ ποῦ*. Scilicet Bentleyus aestimat eum, qui hic loquitur. se ipsum interpellare et

proinde ita vertit: *Utinam hoc viderem animumque reciperem, n*
enim animus labascit. Tamquam desperata re phileuthe
 Lipsiensis devenit ad eam medicinam factitandam, qua ni
 quidem nemo acquiescere poterit; non enim intelligitur, q
 modo superioribus sequentia adnecti possint: ἀλλὰ πῶς
 οὕτως δίκαιους ἐστὶν εὐρεῖν; Equidem una literula mutata lega

εἰ γὰρ ἐπίδοιμι τοῦτο, καὶ ψυχὴν πάλιν
 λάβοιμ' ἐγώ· νυνὶ γὰρ ἀλλὰ χροῦ θεοῦς
 οὕτως δίκαιους ἐστὶν εὐρεῖν ὦ Γέτα.

Qui hic loquitur, dolet puellam sibi ereptam. Si amicam mea
 inquit, recuperarem, simul cum ea etiam animum recipere
 sed vana me spes deludit, nam *in his terris* ipsi dii hodie am
 injustitiam. Idem ille miles qui hic tam flebiliter queritur
 puella quam deperit, Getam sic interrogat: οὐ πώποτ' ἤρασ
 Γέτα; cui ille: οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην. Facile est locum suppl
 et quidem sic:

Οὐ πώποτ' ἤρασθης Γέτα;

Γ. (μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ')· οὐ γὰρ ἐνεπλήσθην (πώποτε).

Venio ad p. 183, ubi ita legimus:

πεποιήκατ' ἔργον οὐχ ἐταίρων . . .
 . . . ταῦτά δ' ὄντα γράμματα
 τὴν προσαγόρευσιν οὐ σφόδρ' εὖσημον ποιεῖ.

Addit Meinekios Zedelum locum probabiliter explevisse ita.
 secundi versus initio exciderint μὰ Δί' ἀλλ' ἐταιρῶν. Equide
 malim:

πεποιήκατ' ἔργον οὐχ ἐταίρων (ὦ φίλοι)
 (μᾶλλον δ' ἐταιρῶν).,

sicuti Philemon dixit p. 49 Mk.:

ἐγὼ μὲν αὐτὸν οὐ ποτ' ὄλβιον καλῶ,
 Φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαίμονα.

Fabula fuit Παρακαταθήκη, in qua Menander eos versicul
 scripserat. Uti credibile est, is qui hic loquitur, exprobi
 amicis, quod olim concreditum pignus reddere nollent, sed i
 que hic recte addere potuit, neque unus de amicorum num
 factum potuit purgare iis verbis, quae statim apud Athenae
 insequuntur: ταῦτά δ' ὄντα γράμματα τὴν προσαγόρευσιν οὐ σφ
 εὖσημον ποιεῖ, in quibus non poetam audire mihi videor.

Menaeum aliumve doctum lectorem, cuius observatio forte
tuna metri speciem habet. Scio quidem Valckenaerium ex-
imare Menandrum locutionem ab Euripide mutuatum esse,
si ita dixerit Hippol. 385:

αἰδώς τε· δισσαὶ δ' εἰσὶν· ἡ μὲν οὐ κακή,
ἡ δ' ἄχθος οἴκων· εἰ δ' ὁ καιρὸς ἦν σαφής,
οὐκ ἂν δὴ ἦσιν ταῦτ' ἔχοντε γράμματα.,

Id equidem imitationem hic non agnosco et Menander, etiamsi
a scripserit, quae ab eo abjudicavimus, habebat satis divitem
nam, ut suo Marte sine Cephisophonte quodam simplicissimam
sententiam metro includeret. Illud videndum, num forte apud
Euripidem legendum sit, quod mihi perplacet: οὐκ ἂν δὴ ἦσιν
εὐτά γ' ὄντε γράμματα. nam γράμματα ἔχειν et ταῦτα
γράμματα ἔχειν mire dictum est et particula γε aegre desi-
gnatur.

P. 196 supplebo:

οὐ πανταχοῦ τὸ Φρόνιμον ἀρμόττει παρόν,
καὶ συμμανηῖναι δ' ἔνια δεῖ (τὸν σώφρονα).,

nam dulce est desipere in loco. Sequitur p. 197:

ὁ μὴ δεχόμενος τῶν θεῶν τὸ σύμφορον
αὐτῷ διδόντων ἕνεκα τοῦ ζῆν, βούλεται
οὗτος ἀτυχεῖν· ἐὰν δὲ μὴ θεὸς διδῷ,
τοῦ μὴ διδόντος, οὐ τρόπου 'σθ' ἀμαρτία.,

Id αὐτῶν multum praefero. Pg. 199 rectius quam a Meine-
cio factum est, versum ita constitues:

ὁ μυόχοδος γέρων
λεληθέναι σφόδρ' οἰόμενος.

Argumentum est p. 203, quod ab Cobeto Mnem. IV 120 inter
as personas divisum fuit:

ἂν ἔτι πιεῖν μοι δῶ τις. B. ἀλλ' ἡ βάρβαρος
ἅμα τῇ τραπέζῃ καὶ τὸν οἶνον ᾤχετο
ἄρας' ἀφ' ἡμῶν.

Idae mulier prior loquitur, poculum poposcerat: ἀλλ' ἔτι πιεῖν
ἔγωγε τις, nam in tali sententia non est locus conjunctivo pro
operativo. Ἀμίδα δότω τις et πλακοῦντά τις δότω ex Athe-
aeo nota sunt. Quae deinde laudatur fabula Menandri Συνε-
στα, eius titulus errore nititur. Non scripserat grammaticus,

cui comoediae notitiam debemus: Μένανδρος ἐν Συνεφέσῃ, sed ἐν Συνερώσιν. Dicti fuerunt rivales plurali numero Συνερώντες, quod et per se necessarium est et confirmatur aliarum fabularum titulis, συμπλεουσῶν, συναποθνησκόντων, συναρισωσῶν, συνεκπλεουσῶν, συνερίθων, συνεφήβων, συντρεχόντων, συντρέφαι. Quod Bato singulari numero fabulam inscripsit Συνεξαπατώντα, id nihil eo pertinet et discrimen facile sentiri potest. Duo servuli herilem filium ad omnem nequitiam adegerant; alter dominum ἐξηπάτηκεν et dolorum callide inventorum summus architectus fuerat et imperator; alter autem, cui secundae partes a poeta tributae erant, συνεξηπάτα. Sed ubi duo amanti eandem, una navigant, commoriuntur, uterque ἐρᾷ, φιλεῖ, ἀποθνήσκει et ambo συνερώσιν, συμπλέουσιν, συναποθνήσκουσιν, cetera.

Sine sensu Meinekius edidit p. 205:

ἦν ἄν τις ὑμῶν παιδίον

ἠτήσατ' ἢ κέχρηκεν, ἄνδρες γλυκύτατοι.

Vere correxit Herwerdenus Mnem. XVII. 75: λοπάδιον, quod miror quomodo quemquam fugere potuerit, cum notissimum illud sit: οὐ πῦρ γὰρ αἰτῶν οὐδὲ λοπάδ' αἰτούμενος. Sed quid latet sub ἦν ἄν? Respondeo: ἤδη:

ἤδη τις ὑμῶν λοπάδιον

ἠτήσατ' ἢ κέχρηκεν, ἄνδρες γλυκύτατοι;

Non minus est absurda vulgata lectio p. 212:

παύσασθε νοῦν ἔχοντες· οὐδὲν γὰρ πλέον

ἀνθρώπινος νοῦς ἐστὶν ἄλλο τῆς τύχης.,

deinde pergit poeta philosophari et ostendit omnium rerum summum regimen ac principatum penes Fortunam esse, quae κυβερνᾷ πάντα, sed ne ipse videatur ineptire, non potest alios jubere sanam mentem exuere et quae est ista delirans philosophia, quae nos vetat νοῦν ἔχειν? Sed post longam disputationem tandem exsurgit qui ita dicit: παύσασθε νῦν λέγοντες. Qui descripsit τὸν νοῦν habebat ἔναυλον· hinc natum vitium.

Certa correctio est, in quam incidi p. 220:

οὐκ ἄν γένοιτ' ἐρῶντος ἀθλιώτερον

οὐδὲν γέροντος πλὴν ἑτέρος γέρων ἐρῶν.

ὃς γὰρ ἀπολαύειν βούλεθ' ὦν ἀπολείπεται

διὰ τὸν χρόνον, πῶς οὗτος οὐκ ἔς' ἄθλιος;
e: γεραίτερος et ἀποκλείεται. Sic idem Menander
p. 261:

οὐκ ἔσιν οὐδὲν ἀθλιώτερον πατρός,
πλὴν ἕτερος ἂν ἢ πλειόνων παίδων πατήρ.
m non amplius addam.

225: ἐπίσημον αὖ τὴν ἀσπίδ' εἰς τὴν τοῦ Διὸς
σοὶ ἀνέθηκαν,

nisi fallor, ὁ ψοφοδεής a quo fabula nomen accepit, qui
verba pronunciabat et hinc restituere malim primam per-
i ἀνέθηκα. De moribus Getarum Menander dicit p. 232:

ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχη
κατασροφῆς τις, ἀνυμέναιος ἄθλιος
ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.

sententia aperta est. Si quis quatuor tantum vel quinque
s duxit, eius mortem Getae deflent tanquam adulescentis
elibus: videtur iis ἀνυμέναιος, ἄνυμφος: hoc intelligo; vi-
etiam ἄθλιος? non credo. Commonstrabam nuper hunc
i filio meo isque interrogatus respondit se suspicari sub
ptela latere adiectivum ἀθάλαμος. Mutationem exigua
vides neque multum me movet hoc adiectivum praeterea
inveniri, nam pro re nata talia finguntur et satis est si
giam servaveris. Aliud tamen mihi videtur latere, et
cio est, in quam loco perlecto statim incideram, restituen-
esse ἡθεος, de quo adiectivo Cobetum vide Mnem. XIII.
Hic operae pretium est Bentleii emendationes inspicere.
hodie editur:

ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχη
κατασροφῆς τις,

yrwhitto debetur, nam Strabonis libri, qui nobis hoc frag-
um servavit, habent fere τύχη κατασροφή. unde Clericus
rat Salmasium secutus: κατασρέφη τις. Non potuit latere
eum quod etiam mediocriter doctus statim videt, hoc
ndrum scribere non potuisse, deinde omnia rimatus, quia
melius suppetebat, profert iocularem emendationem et pro
σροφή τις, rescribit ἀναφρόδιτος. Lege igitur, inquit,

ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γεγαμηκῶς τύχη,

ἀναφρόδιτος, ἀνυμέναιος, ἄθλιος,
 ἀνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.,

quae scriptura Clerico quam Bentleio dignior est. Addit tamen perridicule Bentleius: *Ex ἀναφρόδιτος librarii oscitatione natum est κατὰ σροφή τις. Videsne literarum ductus et erroris facilitatem? Sententia jam qualis? Certe si de hoc dubitare audes, tota tibi Ars Critica erit abjuranda.* Hic si cui Bentleii Britannum supercilium non afferre poterit iudicandi modestiam, nihil poterit.

Quid est ἀσεῖτον φάρμακον quod commendatur p. 240? Legitur sic:

λύπης ἰατρός ἐστὶν ἀνθρώποις λόγος·
 ψυχῆς γὰρ οὗτος μόνος ἔχει θελκτήρια·
 λέγουσι δ' αὐτὸν οἱ πάλαι σοφώτατοι
 ἀσεῖτον εἶναι φάρμακον.

Equidem corrigam et supplebo:

οἰκεῖτον εἶναι φάρμακον (τοῖς ἀθλίοις).

Subdubito rectene legatur p. 243:

πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν·
 οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας
 ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι.
 τὰ δ' ἴδια προστιθέασιν τοῖς ἀλλοτρίοις.

Non quaero nunc de ultimo vocabulo ἀλλοτρίοις, quod corruptum est, sed etiam νικώμενοι hic minus bene usurpatur et communi omnium sermone hoc sensu tritum est: ἡττώμενοι, nec multum discrepant literarum formae. Eandem corruptelam odoratus sum Soph. Ai. 1353:

παῦσαι κρατεῖς τοὶ τῶν φίλων νικώμενος.,
 ubi ἡσσωμένος praetulerim; recte tamen Eur. Hipp. 458:
 σέργουσι δ' οἶμαι, ξυμφορᾷ νικώμενοι.

Sed apud Menandrum utique qui προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας cupiunt atque adeo πλεονεκτεῖν, ii proprie nunc dicuntur ἡττῶσθαι. Est horum verborum perpetua oppositio.

Quod depromptum est ex Compar. Men. et Philem. et ab Meinekio editum p. 247:

πένητος οὐδέν ἐστι δυσυχέστερον.

ἅπαντα μοχθεῖ κα̑γρυπνεῖ κα̑ργάζεται,
 ἴν' ἄλλος ἐλθὼν μεταλάβῃ καὶ κτήσῃται.,

igitur Cobetus Mnem. IV. 140 Menandri esse negavit, cum barbaro sermone conscriptum sit quidquid in illa comparatione rursusque poetae proferatur. At vel sic tamen potuerunt vitia repere, quibus sanandis etsi non multum operae tribuendum est, etiam dum in corpore vili medicinam facimus, poterimus temerem experiri et videre quid corrigendo valeamus. Non legam recte κτήσῃται, nec magis κτήσεται probabo, quod Meinekio nimis displicebat, sed gravius mendum subest, quod ita illes:

ἴν' ἄλλος ἐλθὼν μεταλάβῃ καὶ καταφάγῃ.

Stobaeus Flor. 79. 14 servavit, quod Meinekius habet p. 251 :

αἰσχύνομαι τὸν πατέρα, Κλειτοφῶν, μόνον.

ἀντιβλέπειν ἐκεῖνον οὐ δύνησομαι

ἀδικῶν, τὰ δ' ἄλλα ῥαδίως χειρώσομαι.

minusculiusque est praepositionem inserere et corrigere: πρὸς ἐῖνον, sed gravius peccatum fuit in ultimo vocabulo. Hic quoque scriba fecit quod saepe factum est apud Stobaeum, nempe eas literas dignoscere non poterat, eas utcumque explevit. Nil aliud latet quam: τὰ δ' ἄλλα ῥαδίως χαίρειν ἐῶ. Haud dissimilis ratio est p. 254, ubi itidem fragmentum habemus, Stobaeo servatum:

χαλεπὸν γε τοιαῦτ' ἔστιν ἐξαμαρτάνειν,

ἃ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν οἱ πεπραχότες.

Quidem locum sic scriptum intelligam:

ἄτοπὸν γε τοιαῦτ' ἔστιν ἐξαμαρτάνειν,

ἃ καὶ λέγειν ὀκνοῦμεν εἰ πεπράχαμεν.

Ultimum hoc εἰ πεπράχαμεν certum est, uti arbitior.

Mitto minuta quaedam vitia et accedo ad p. 265, ubi affertur e Strabone X p. 486 quod sequitur: παρὰ τοῖς Κείοις δοκεῖ Σῆναι ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος

καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι Φανία.

ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ ζῆ κακῶς.

προσέταττε γὰρ, ὥς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι ἕνεκα τοῦ διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν.

Scriptis Menander fabulam *Κωνειαζομένηας*, ex qua fabula laudati versus poterunt desumpti videri, sed immanis corruptela neminem fugit. Quid enim illud est, eum qui pulchre vivere non possit, non male vivere? Videor mihi veram scripturam indagavisse. Menander, uti scribit Strabo, *legis* Ceorum hic meminit itaque oritur suspicio, *imperativum* modum restituendum esse. Sexagenarii senes apud Ceos adigebantur ad mortem; quid enim opus est vivere, si jucunde non possis vivere: ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς τεθνάτω: hoc si legeretur, nihil desideremus. At metrum repugnat. Quaere igitur in eandem sententiam verbum, quod idem significet quod τεθνάτω. Jamne vides? Ecce emicat vera lectio:

ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς ἐζηκάτω.

Nihil interest inter τεθνάναι et ἐζηκέναι, nisi quod illud usitatius est. Ciceronis illud *vixerunt* Graece dicendum est ΕΖΗΚΑΣΙ et duplex Plutarchi error est, apud quem ἐζησαν legitur.

Non elegantissimi versus sunt p. 268:

μὴ πάσχε πρῶτον τὸν νόμον καὶ μάνθανε,
πρὸ τοῦ παθεῖν σε τῷ φόβῳ προλαμβάνου.

sed tolerabiles erunt, si προμάνθανε scripseris. Plus autem proderit nostra ars, uti spero, Menandro p. 276. Scribit Eustathius ad Homerum p. 1833: τὸν πτωχὸν ἀσειῶς νεκρῷ εἵκασεν ὁ Μένανδρος εἰπὼν

ἄνθρωπε, πέρυσι πτωχὸς ἦσθα καὶ νεκρός,
νυνὶ δὲ πλουτεῖς.

Jacobsius in Suppl. Add. affert Hesychium, apud quem iam legimus: κρίνον· τὸ ξηρόν· τάσσεται καὶ ἐπὶ πτωχοῦ καὶ νεκροῦ καὶ ἐκπεπτωκότος. Convenit Pollux. VI. 197: ἔνιοι δὲ πένητι τὸν πτωχὸν καὶ πτωχείαν τὴν πενίαν. οἱ δὲ τὸν οὕτω πράττοντα καὶ γυμνὸν καὶ κρίνον ὠνόμαζον. Apud Alciphronem 1. 21 rectissime edidit Meinekius: ἐπειδὴ κρίνον αὐτῷ ὁ γεννήτης ἐγένετο, h.e. postquam ἐς κόρακας ἀπῆλθε et morboniam abiit. Convenit Zenobius 318: ἦτοι κρίνον ἢ κολοκύντην· τὸ τῆς κολοκύντης ἄνθος καλεῖται κρίνον. ἄδηλον δὲ εἰ οἶσει καρπὸν. ἔπειτα οὖν τὸ μὲν κρίνον οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ τεθνηκότος, τὴν δὲ κολοκύντην ἐπὶ τοῦ ὕγιου. Μέμνηται ταύτης Δίφιλος λέγων·

ἐν ἡμέραισιν αὐτὸν ἐπτά σοι, γέρον,

θέλω παρασχεῖν ἢ κολοκύντην ἢ κρίνον.

gimus in Proverbiis Coisl. 253 Menandrum quoque eodem modo dixisse; hic autem, uti modo videbamus, mendicum εἰως i.e. *lepide* cum mortuo comparavit, quod ut *lepide* fecisse leatur, his omnibus indiciis in unum collatis, sequitur eum rosimiliter scripsisse:

ἄνθρωπε πέρυσι πτωχὸς ἦσθα καὶ κρίνον,
νυνὶ δὲ πλουτεῖς.

Ridiculum est iuramentum p. 281:

μαρτύρομαι νὰ μὰ τὸν Ἀπόλλω τοῦτον
καὶ τὰς Θύρας.

immendo: καὶ τὰς θυγατέρας et novimus Apollinem indum Musarum patrem dici. P. 287:

λελουμένη γὰρ ἡτέρα καὶ διαφανὲς
χιτωνάριον ἔχουσα.,

le num magis fortasse placeat: λελουμένη παρῆν ἑτέρα. Pro-
s sine sensu editur p. 292:

κρεῖττον δ' ἐλέσθαι ψεῦδος ἢ ἀληθὲς κακόν.

quidem intelligo:

κρεῖττον δέχεσθαι ψευδὲς ἢ ἀληθὲς κακόν.

agici poetae imitationem agnoscere mihi videor p. 296:

ἐλεύθερόν τι τολμήσει πονεῖν

θηρᾶν λέοντας, ὅπλα βασάζειν.

que offensioni non est in vocabulo ὅπλα producta paenultima
llaba et supplebo: ὅπλα βασάζειν (χερί). Dubito an recte
se habeant Menandri verba p. 302: παραιτοῦμαί σε συγγνώμην
ζειν et omnino malim· ἔχε. Suidae locus est apud Meine-
um p. 315: βουκόρυζαν τὴν μεγάλην κόρυζαν καὶ κορυζᾶν τὸν
χυρῶς κορυζῶντα. Μένανδρος. Adnotavit grammaticus, uti vi-
s, verbum βουκορυζᾶν.

Duo in Menandro mihi observanda supersunt. P. 324:

ἢ τῶν ὁμοίων αἵρεσις μάλιστα πως

τὴν τοῦ βίου σύγκρασιν ὁμόνοιαν ποιεῖ,

quiro: ὁμοιοεῖν et quod fragmentum servavit Galenus vol. V
412 et Jacobsius recensuit in Suppl. Add. p. 293, id trac-
tur a Cobeto in Mnem XII. 353. Quod ὑποβρύχιον pro ὑπο-

χείριον ibi scripsi: ὑποβρύχιον τὸν νοῦν ἔχων εἰς τὸν πῖλον δέδυκα, et notum est quid sit ὑποβρέχειν et qui dicantur ὑπεβρεγμένοι et, si quis plura cupit, adire poterit Casaubonum in Animm. ad Athenaeum p. 66.

Diphilus poeta scripsisse fertur fabulam Ἀπολιποῦσαν. Quoties ea comoedia laudatur, toties Ἀπολείπουσα rescribendum erit. Sic legimus Ἀπολείπουσαν scripsisse utrumque Apollodorum poetam, sed erratur in titulo Crobyli fabulae. Semper usurpant praesens tempus; Aristophanis novimus Θεσμοφοριαζούσας et Ἐκκλησιαζούσας et infinita est titulorum copia, in quo praesens tempus perpetuum est vel fortasse perfectum, sicuti fuit Alexidis Ἀπεγλαυκωμένος, sed aoristo in fabulae inscriptione non est locus. Deinde p. 388 supplē:

(ἡμῖν) νόμιμον τοῦτ' ἐστὶ, βέλτισ', ἐνθάδε.

P. 395 apud eundem Diphilum coquus demonstrat, quibus mortalibus cum fructu operam suam locare soleat utiturque his verbis:

ἀλλ' ἕτερος εἰσπέπλευκεν ἐκ Βυζαντίου
τριταῖος, ἀπαθής, εὐπορηκώς, περιχαρής,
εἰς δέκ' ἐπὶ τῇ μνᾷ γεγονέναι καὶ δώδεκα,
λαλῶν τὰ ναῦλα καὶ δάνει' ἐρυγγάνων,
ἀφροδίσι' ὑπὸ κόλλοψι μαστροποῖς ποιῶν.
ὑπὸ τοῦτον ὑπέμυξ' εὐθὺς ἐκβεβηκότα.

Primum qui prospera navigatione usus est, non fuit is εὐπορηκώς, sed εὐπλοηκώς dicendus est. Sed quid est ὑπέμυξ? Schweighauserus tentabat ὑπέμιξα, quod non magis huc quadrat. Quomodo Graece dicitur sese in alicuius gratiam insinquare? Credebam id satis notum esse et legam:

ὑπὸ τοῦτον ὑπέδυν εὐθὺς ἐκβεβηκότα.

Meinekus p. 402 Diphili fragmentum ita edidit:

ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν.

εὐζωρότερόν γε νῆ Δί', ὦ παῖ, δός· τὸ γάρ
ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἐστὶ τῇ ψυχῇ κακόν,

itaque non videtur animadvertisse inter duas personas hoc fragmentum distribuendum esse. Qui prior loquitur, vinum pincernam infundere jubet: ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν reliqua alius qui

convivio adest, pronunciat. P. 408 locum a Photio servan, nunc ita suppleo:

τίς ποτ' ἐστὶν (οὗτος); ὡς ῥαγδαῖος ἐξελήλυθεν.

414 Meinekius edidit:

πρίσις, τραγέλαφος, βατιάκη, λαβρώνιος.

B. ἀνδραπόδι' ἤδη ταῦθ' ὁρᾷς; A. ἤκιστά γε.

ἐκπωμάτων δ' ὀνόματα.

henaei codex habet: ἀνδραπόδιον δὴ, quod manu ducit ad:

ἀνδραπόδιον δὴν ταῦθ' ὁρᾷς; A. ἤκιστά γε.

des quam lenis ea mutatio sit; unam tantummodo lineolam didi. Itidem parvula mutatione in integrum restitui poterunt rba quae ibidem leguntur:

πολιὸς τεχνίτης ἐστὶν ὁ χρόνος, ὦ ξένε.

χαίρει μεταπλάττων πάντας ἐπὶ τὰ χείρονα.

Ο πολιὸς correctum fuit σκελιός, vel σκχιός, vel φαῦλος, quom nihil sufficit, nec multo magis arridet quod Herwerdenus commendat Mnem. XVII 80: ποῖος τεχνίτης. Unius literulae atatione lucrabimur veram poetae manum, quae fuit: δόλιος χνίτης.

Apollodori locum sic scripsit Meinekius p. 439:

ἐφεξῆς τρώματ' ἀργυρώματα

θηρίκλεια καὶ τορευτὰ πολυτελῆ ποτήρια

ἕτερα.

serta coniunctione versus fient aliquanto numerosiores, sic:

ἐφεξῆς τρώματ' ἀργυρώματα

(καὶ) θηρίκλεια καὶ τορευτὰ πολυτελῆ

ποτήρι' ἕτερα.

d exiguum hoc vitium est prae gravi mendo, quod relictum it p. 442. Disputat ibi nescio quis barbaram esse, non Graecm Fortunam Deam, quae Graecos transversos agat:

πῶς γὰρ μᾶλλον ἂν προείλετο

Ἕλλην ἀληθῶς οὕτα λεπομένους ὁρᾷν

αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν καὶ καταπίπτοντας νεκρούς,

ἐξὸν ἱλαροὺς παίζοντας ὑποπεπωκότας

αὐλουμένους;

hili est λεπομένους, sed cum libri ducant ad λυπομένους, satuto emendabimus:

In Philippidis versibus quos Plutarchus serv
metrii c. 26:

ὁ τὸν ἐνιαυτὸν συντεμὼν εἰς μῆν' ἓνα,
ὁ τὴν ἀκρόπλιν πανδοκεῖον ὑπολαβὼν
καὶ τὰς ἑταίρας εἰσαγαγὼν τῇ παρ'

multo acrius et convenientius verbum erit: ē
hoc fortasse leve est; itaque experiemur, nun
possimus Euphronis loco, quem Meinekius habe

πολλῶν μαθητῶν γενομένων ἐμοί, Λύκε,
διὰ τὸ νοεῖν αἰεὶ τι καὶ ψυχὴν ἔχειν,
ἅπει γεγονῶς μάγειρος ἐκ τῆς οἰκίας
ἐν οὐχ ὅλοις δέκα μηνὶ πολὺ νεώτατο

Qui hic loquitur, coquus est; copiose laudat
eximios brevi tempore profectus Lyci, quem
tandam instituerat. Semper autem magister n
discipulos, non quod habebat ψυχὴν, sed quod
bat. Miror id non observatum fuisse Herwerde
fragmento haud semel dixit et nuperrime Mn
Incredibile dictu est, quoties hoc modo errati
librariis perinde fuisse scriberentne ψυχὴ, τύχη
gitur apud Procopium Epist. 73: ἡσινοςοῦν τι
ἐστὶν ὁ Πανδοκεῖον εὐδοκίαν εὐδοκίαν

iemus, nam abest omnis evidentia a tali mutatione. Quid
 tem si Euphro scripsit *συνετώτατος*? Palaeographi non repug-
 bunt, sed erunt qui post tribrachyn anapaestum inferre non
 deant. Ego autem, si in hoc erravero, socium Cobetum ha-
 bo, qui, quum olim ad Platonem comicum p. 169 nil tale
 textum ausus fuisset inferre, post tamen e coniectura scrip-
 Mnem. IV, 101: *τηρῶν ὁπότε κατὰ χειρὸς οἴσει τις* et Var.
 ct. p. 200: *πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς δαιμόνιε γεγονὼς ἔτη*. Contra
 Meinekios qui olim hanc licentiam tutatus fuerat, post factus
 severior, quod efficitur ex adnotatione quadam vol. IV
 498. Medium iter tenere videtur Herwerdenus, qui dum-
 do bene intelligo quae disputat Mnem. XVII, 83, tribrachyn
 te anapaestum ferendum putat, dactylum autem non feren-
 m. Huius certe opinionis probabilem causam non video et
 medium iter non semper tam est tutum, quam vulgo creditur
 e. Mihi licentia, de qua quaerimus, in poetis utique novae
 coediae ferri posse videtur et afferuntur quidam versus, quos
 nen propter conjunctum tribrachyn vel dactylum cum ana-
 esto nemo satis prudenter in corruptelae suspicionem possit
 ducere. Veluti illud *συνετώτατος* tam est aptum, ut per se
 um spectatum litem jam fere dirimat. Ceterum cf. Arist.
 ic. 169, Av. 1368, Lysistr. 1148 et Thesm. 822.

Restat tertium in hoc fragmento vitium longe gravissimum.
 gregius discipulus Lycus apud magistrum splendide furari di-
 cit, nam hic eam artem primus invenerat et in culinam in-
 lerat. Res sic describitur a magistro, qui meliorem se um-
 iam discipulum habuisse negat. Erant senes quidam, quibus
 acrum hoedum Lycus parare debebat: apparatus minime Per-
 si et nullum inde emolumentum poterat expectari, sed tu:

*ἑτέρους πορίσασθαι δὴ ἐρίφους ἠνάγκασας·
 τὸ γὰρ ἦπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπομένων,
 καθεὶς κάτω τὴν χειρὰ τὴν μίαν λαθὼν
 ἔρριψας εἰς τὸν λάκκον ἰταμῶς τὸν νεφρόν.*

inde, uti Herwerdenus vere correxisse mihi videtur:

*πολὺν ἐποίησας θόρυβον, οὐκ ἔχει νεφρόν·
 λέγων.*

aliqua vide apud poetam ipsum. Renes igitur callidus juvenis
 rripuit et abiecit; portentum id esse creditum est et quum

renes in victima deficerent, alter hoedus immolatus est. Sed quid est καθεὶς κάτω τὴν χεῖρα τὴν μίαν λαθών? Καθεὶς κάτω τὴν χεῖρα intelligo et fuit coquus non minus callidus quam ἀλλαντοπώλης in simili negotio apud Aristophanem iu Equitibus. Sed dicitur ne ἡ μία χεὶρ pro ἡ ἑτέρα χεὶρ? Quod omnes concedent, corruptum est τὴν μίαν λαθών. Locum ut emendarem, Phrynichum contuli, qui ita scribit p. 300 Lob.: Ψύα· οἱ μὲν ἀπλῶς ἀμαρτάνοντες διὰ τοῦ Γ· οἱ δὲ διπλῆ ἀμαρτάνοντες διὰ τοῦ ΟΙ, οἷον ψοία. ἔσι δὲ τὸ ὄνομα πολὺ κίβδηλον. νεφρὸν αὖ λέγε. Itaque dubitabatur de nominis forma, unde Photius: ψόας ἢ ψοίας ἢ ὅπη χρὴ καλεῖν παρ' οὐδενὶ τῶν Ἀττικῶν εὖρη· οἱ δὲ παλαιοὶ γυμνασαὶ ἀλώπεκα προσαγορεύουσιν. Quenam corporis pars hoc nomine intelligatur, Pollux tradidit II. 185: οἱ δ' ἐνδοθεν κατὰ τὴν ὀσφὺν μύες καλοῦνται ψοαὶ καὶ νευρομήτραι καὶ ἀλώπεκες. Κλέαρχος δὲ οὕτως ὀνομάζει τοὺς κατὰ τῆς ῥάχεως μῦς. Itaque dixeris non prorsus convenire inter doctos viros, quae ψοαὶ sint, quum alii ἐνδοθεν quaerant, alii ἐξωθεν, sed constat certe μῦς fuisse a renibus non multum remotos, adeo ut Phrynichus, sicuti vidimus, νεφρὸν appellare potuerit, quas alii ψόας. Non meae provinciae est, eam rem ulterius indagare et, si qui philologi praeter humanitatis studia etiam humani corporis structuram explorant, eos ablegabo ad Lobekium, qui ex Hippocrate, Aristotele et Galeno nubem exemplorum attulit. Non magis definiam utra vera nominis forma sit ψύα an ψοα, sed ψόα ab gravioribus testibus videtur commendari, etiamsi paenultima syllaba in epica poesi producatur. Fortasse ψόας nomine tota regio renalis et lumbaris intelligitur, nam hoc nomen medicis in usu esse, fuisse certe, Nunnesius me docuit. Hinc Caelius Aurelianus *psoadicos* dixit, qui clunium dolore laborant, nam, uti Forcellinus ait, musculos clunium sub spinae finem ex interioribus atque exterioribus adhaerentes, ψόας vocaverunt. Nisi metuerem, ne mihi tanquam graculo pennae detraherentur, hic complura addere possem ex Henrico Stephano, sed satis est Athenaeum adhibere, qui IX. 399 multos locos attulit, inter quos eum ipsum Clearchi locum, quem Pollux in animo habuit. Simaristo sunt ὀσφύες καὶ ἐκ πλαγίων σάρκες ἐπανεσηκυῖαι et hinc Cyclicus poeta recte scribere potuit:

Ἴσον δ' Ἑρμιονεὺς ποσὶ κραιπαλίμοισι μετασπῶν
ψύας ἔγχεϊ νύξε.

Verum, inquires, quantumvis docte haec disputata sint, quid undique corrasa et intempestiva doctrina ad Euphronem, quum Phrynichus diserte doceat, ψόας nomen ab Atticis scriptoribus non usurpari? Bene factum quod in paucissimis huius ipsius Euphronis fragmentis quae supersunt, illud etiam habemus, quo res nisi fallor conficitur:

λοβός τις ἐστὶ καὶ ψόαι καλούμεναι.

Atque eodem modo ibi quoque scribam:

καθεὶς κάτω τὴν χεῖρα τὴν ψόαν λαβῶν
ἔρριψας εἰς τὸν λάκκον ἰταμῶς τὸν νεφρόν.

Aut hoc certum est, aut nihil in re critica satis certum est.

Eiusdem Euphronis quod legitur p. 492 Mk.:

ἴτω πρὸς ἡμᾶς καὶ τάχ' οὐδὲν μεταλάβοι.

requiro: οὐδὲν ἂν λάβοι. Posidippus vix scribere potuit p. 519:

οὕτω τι πολύπουν ἐστὶν ἡ λύπη κακόν,

pρο ποικίλον. Deinde affert Meinekios e sexto Bekkeri lexico p. 462. 25: λέγεται δὲ αὐθέκασα καὶ τὰ αὐτόματα καὶ σκληρά. Μένανδρος Φησι· πικροῦ γέροντος αὐθεκάσου τὸν τρόπον. **F**erri non potest αὐτόματα et non sufficit quod infelix hora **M**einekio suppeditavit αὐτόνομα vel αὐτογνώμονα. Uti multa **a**lia in hoc Bekkeri lexico, haec quoque adnotatio e Phrynicho fluxit, quem vide idem fere praecipientem p. 17. 24. Estne **a**utem adjectivum quod σκληρόν significat et facile in αὐτόματον potuit depravari? Est, opinor: λέγεται δὲ αὐθέκασα καὶ τὰ αὐτόματα καὶ σκληρά. Docte de hoc adjectivo omnia congest **s**it Ruhnkenii diligentia ad Timaeum p. 156 ipseque Phrynichus **h**oc adjectivum interpretatus fuerat supra p. 8. 16.

Parasitus quidam apud Critonem p. 538 in insulam Delon proficiscitur, nam creditur haec terra tria habere bona plane singularia:

εὖοψον ἀγοράν, παντοδαπὸν οἰκοῦντ' ὄχλον,
αὐτοὺς παρασίτους τοῦ θεοῦ τοὺς Δηλίους.

Non est haec lectio Veneti Codicis in quo invenitur: παντοδαπᾶν οὐκοῦντ' ὄχλον. Coniicit Meinekios: πλουτοῦντ' ὄχλον, quod rei

(ὁ) κατακολουθῶν ἐνδοθέν σου.

Apud Athenionem p. 558;

ὥς δ' ἤρεσ' αὐτοῖς ὕπερον καὶ τοὺς ἄλλοι
προσάγουσιν ἤδη τῶν ἱερῶν γεγραμμ

simplicissimum fuerit rescribere: γεγενημένων.

ὑπὲρ εὐσεβείας οὖν ἄφες παῦσαι λέγω

Coraës scripsit ἂ φής, Jacobsius ἀφείς. quod Mei

equidem de adverbio ἄλλις cogitarem. Sed lev

immani vitio in Crobyli fragmento p. 566:

τὸ γὰρ ἐνδελεχῶς μεθύειν τίν' ἡδονὴν ἔχ

ἀποσεροῦντα ζῶνθ' ἑαυτὸν τοῦ φρονεῖν,

ὃ μέγιστον ἡμῶν ἀγαθὸν ἔσχευ ἡ φύσις;

Quam absurdum hic est participium ζῶντα! H

Athenaeus duobus locis, quibus hoc fragmentum

appareat eum in Codice suo hoc ipsum inveni

satis novimus, eum saepe corruptis librorum su

bus deceptum fuisse. Hic certe minime dubi

rum sit:

ἀποσεροῦνθ' ἐκόνθ' ἑαυτὸν τοῦ φρονεῖν

Hoc est stultissimum, quod ebrius *spronle* insanit.

Parvulum est vitium, sed grave sententiae d

Nicolai fragmento p. 579. Parasitus ibi hominem

πάντες τελῶναι πάντες εἰσὶν ἄρπαγες.,
e num probari possit: ἄνδρες τελῶναι.

Restat ut pauca dicam de fragmentis Comicorum Anonymorum, quibus multa admixta sunt perexigui pretii. P. 604 affert Meinekios ex Aristotele hexametrum:

πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς.

Templum est amphiboliae, quod Meinekio incompertum est, de petito sit, deinde addit Cyclici fortasse carminis versum se. Sed potuitne quis umquam nisi fortasse per iocum tam alte scribere? Repone κτάνε pro λίπε, sententiae perinde erit nihil lucrabimur. Fierine poterit umquam, ut talis versiculus mediocri poeta non prorsus indignus videatur? Potest id, inor, fieri et quidem sic:

πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν κτάνε δῖος Ἀχιλλεύς,

πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς.

et gustibus non est disputandum; nobis tale artificium displicet, at veteribus placuit. Ovidius certe:

Et superesse videt de tot modo millibus *unum*,

Et superesse videt de tot modo millibus *unam*.

Quod fragmentum Meinekios affert p. 608, id nuper ad veritatem ostendimus in Mnem. XVIII. 75 sic supplendum esse:

γλῶττάν τέ σοι δίδωσιν

(θησαυρὸν) ἐν δήμῳ φορεῖν καλῶν λόγων ἀείνων,

ἢ πάντα νικήσεις λέγων.

Clemente Alexandrino Meinekios affert fragmentum p. 612, quod ita corrigitur a Cobeto Mnem. V. 194:

ἄν μῦς διορύξη βωμὸν ὄντα πήλινον

καὶ μηδὲν ἄλλ' ἔχων διατράγη θύλακον.

ἄλεκτρον τρεφόμενος ἄν ἄφ' ἐσπέρας

ἄσθ, τιθέμεθ' αὖτο σημεῖόν τινος.

Overbium quoddam hic respici, apparebit tibi ex locis, quos Iamblichus collegit. Primum autem offensioni est participium ὄντα et propter Bionis Borysthenitae dictum, quod vide apud eundem: τί δὲ καὶ θυμασὸν εἰ δὲ μῦς τὸν θύλακον διέτραγεν καὶ εὐρὼν ὃ τι φάγη, apud comicum quoque εὐρὼν malim εἶναι ἔχων. Miror autem βαμὸς πηλίνους. Πήλινον ποτήριον et

πηλίνους ἀνδριάντας novi, sed fiuntne etiam arae ex luto sive argilla et si fient, cur mures eas adrodent? Mures autem τοιχωρύχοι sunt et perfodiunt parietes. Τοίχους διορύττειν saepe legitur, veluti apud Arist. Plut. 565:

πάνυ γὰρ κλέπτειν κόσμιόν ἐστιν καὶ τοὺς τοίχους διορύττειν.
Suidas qui, quod raro fit, nunc quidem meliorem lectionem exhibet quam Photius quem describit, τοίχου ὀπήν appellat τοιχωρύχημα γαλῆς. Sed quid plura?

ἂν μῦς διορύξῃ τοῖχον ὄντα πῆλινον.

hoc intelligo: deinde perforato pariete venit mus in granarium ibique invenit non Θύλακον ἀλφίτων (μεσόν), sed Θύλακον ἀλφιτηρόν. hunc arrodit et superstitiosi homines portentum id esse existimant. Quid autem proderit βωμόν διορύττειν? Nihil conditum servat, quo mus vescatur. Babrius scripsit:

ἀπῆγε τὸν μῦν τὸν γεηπόνον πείσας
εἰς οἶκον ἐλθεῖν ὑπὸ τε τοῖχον ἀνθρώπου.

Id superest videre, quomodo τοῖχον in βωμόν abire potuerit.

P. 618 Meinekios incerti poetae testimonium e Diodoro Siculo affert de Charondae lege, ne quis liberis suis novercam daret: tres postremi versus ita audiunt:

εἴτ' ἐπέτυχες γάρ, Φησι, γήμας τὸ πρότερον
εὐημερῶν κατὰ παυσον· εἴτ' οὐκ ἐπέτυχες,
μανικὸν τὸ πεῖραν δευτέρας λαβεῖν πάλιν.

Meinekios pro κατὰ παυσον suspicatur legendum esse κατὰ λυσον· equidem incideram in ἀγάπησον, quod vide an praestet. P. 642 ex Hesychio affertur: κυνόφαλοι· Κορίνθιοι φυλή. Primum cum Meinekio κυνόφαλλοι restituo, deinde sub φυλή latere dixerim: ἰθύφαλλοι. P. 652 senarium ita suppleo:

βαὺ βαὺ (βαῦζων) καὶ κυνὸς φωνὴν ἰεῖς.

P. 654 affertur versiculus:

ἤμην ποτ' ἤμην τῶν σφριγάντων ἐν λόγοις.

Favorinus, cui locum debemus, attulit propter eam ipsam formam ἤμην, sed, si satis antiquus versus est, malo: ἤμεν ποτ' ἤμεν, ut in Spartanorum cantilena, Proverbium p. 650:

πεζῇ βαδίζω, νεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι.,

vel puer corrigat, nam βάδιζε requiritur ut apud alios legitur πεζῇ πορεύου, non πορεύομαι. Non scripsit Phrynichus ap. Bk.

15: ἄπλυτον πώγωνα· εἰ θελοῖς ἀνεπαχθῶς σκῶψαί τινα
 ὠνίαν, sed ἀπλυτοπώγωνα, sicuti τιλλοπώγων apud eun-
 1 est p. 56. 3. Fragmentum 293 ex coniectura sic scribebam
 em. XV. 345:

Βακχὶς θεόν σ' ὠνόμασεν, εὐδαῖμον λύχνε,
 καὶ τ' ὦ θεῶν μέγισ', ἔχει σ' ὁ πανδοκεύς.

Fragmentum 296: σκληρὰν ἄκαρπον καὶ φυτεύεσθαι κακὴν,
 efero: καὶ μφυτεύεσθαι. Denique quod Polybius habet 31.
 , inter comica fragmenta relatum fuit ab Jacobsio in Suppl.
 d. p. 361:

τόλμα τι, κινδύνευε, πράττ', ἀποτύγχανε,
 ἐπίτυχε· πάντα μᾶλλον ἢ στυτὸν προῦ.,

a ratio ducit ad: ἐπιτύγχανε, ἀπότυχε.

Amstelodami,

1. 28 m. April. 1880.

ARISTIDES.

Tom. II. pag. 679 Dind. ὅποῖ' ἄττ' ἂν εἴπῃ τοιαῦτ' ἄν
 ούσεσθαι χρὴ προσδοκᾶν.

Soloecum est ἂν cum futuro coniunctum, at tu scribe τοιαῦτ'
 ΝΤακούσεσθαι χρὴ προσδοκᾶν.

Tom. II. pag. 462 Dind. καὶ τᾶλλα, φασὶν οἱ ΠΑΡΡΗΣΙΑΖΟ-
 νοι, φίλος ἀνὴρ.

Nulla est in his παρρησία. Corrige: φασὶν οἱ ΠΑΡΟΙΜΙΑΖΟ-
 νοι, nam proverbium est.

Tom. I. pag. 586. Dind. πάντες γὰρ ἄνθρωποι συνήσονται —
 ἐ μικρὸν αὐτοὺς ἀντᾶραι δυνηθέντας.

Non est Graecum συνήσονται. Emenda συνείσονται.

C. G. C.

THUCYDIDEA.

AD LIBRUM IV.

— 108 —

Thucyd. IV. 1. 3. ἐσεβεβλήκεσαν ἐς τὴν Ῥηγίνων οἱ Λοκρεῖ-
ξυνεπαγόντων Ῥηγίνων φυγάδων. Non poterant Rheginorum ex-
sules ἐπάγειν Locrenses adversus suam patriam. Legendum est
ξυνεναγόντων. Frequens est apud Thucydidem ἐνάγειν excitare,
stimulare, instigare. cf. IV. 24. καὶ μάλιστα ἐνήγεον οἱ Λοκροὶ τῶν
Ῥηγίνων κατ' ἐχθραν. IV. 21. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνήγεον ὁ Κλέων.
VI. 61. ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν.

Thucyd. IV. 1. 4. αἱ δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφρούρουσιν, καὶ ἄλλαι
αἱ πληρούμεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι τὸν πόλεμον ἐν
τεῦθεν ποιήσεσθαι. Legendum est: καὶ ἄλλαι αἱ ἈΕΙ πληρούμε-
ναι. cf. III. 77 παρεσκευάζοντο — ἐξήκοντα ναῦς καὶ τὰς ἈΕΙ
πληρουμένας ἐξέπεμπον.

Facillime post AI excidere potuit ἈΕΙ (AI).

Thucyd. IV. 3. 2. ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἡξίου τειχίζεσθαι τὸ
χωρίον (ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνέπλευσε). Unice vera est altera lectio
ἐπὶ τούτῳ γὰρ ξυνεκπλεῦσαι, quia perspicuum est non ex Thu-
cydidis persona haec dici sed ex ipsius Demosthenis.

Lectio ξυνεκπλεῦσαι non est „bona auctoritate munita” Herwerd.
sed sua ipsius bonitate satis munita est ab aliquo acuto lectore
feliciter excogitata.

Thucyd. IV. 4. ὥς δ' οὐκ ἔπειθεν — ἡσύχαζεν [ὑπ' ἀπλοῖα].
Recte Dobree ἡσύχαζεν pro lectione librorum ἡσύχαζον. See

Demosthenes ὑπ' ἀπλοίας ἡσύχαζεν, sed quia neque neque milites in suam sententiam pertrahere poterat, a to desistebat, namque hoc est ἡσύχαζεν. Expunge igitur a emblemata.

ηη. αὐτοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐνέπεσε περιστοιχίσαι τὸ χωρίον. Quid sit in tali re περιστῆναι nullo exputare possum. Requiro aliquid quale legitur VI. 24. ἐπέσε τοῖς πᾶσιν ἰμοίῳς ἐκπλεῦσαι.

Thucydides IV. 6. scripserat: οἱ ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοπον- — ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου νομίζοντες μὲν οἰκεῖον τὸ περὶ τὴν Πύλον, ἅμα δὲ — ἐσπάνιζον τροφῆς, sed post hoc μέν insulsum Scholion in textum se insinuavit: [οἱ ἰμὸνιοι καὶ Ἄγρις ὁ βασιλεύς] adscriptum olim ad verba: ἢ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι.

Thucydides locus IV. 4. 2. duplici fatuo additamento de- is est. Thucydides γρηγορικῶς sic scripserat: καὶ τὸν πηλὸν νεύων ἀπορίᾳ ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον ἐγκεκυφότες τε καὶ τὼ ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκοντες. Rectissime ad hanc scripturam ista annotavit: τῶν καθ' ὑπερβολὴν ἐνχρηστῶς εἰρημένων ἐστὶ In libris nostris post ἐγκεκυφότες τε inserunt: ὡς μάλιστα ἐπιμένειν, et post ξυμπλέκοντες frigidissime ὅπως μὴ τοι.

issime coniuncta erant ἐγκεκυφότες ΤΕ ΚΑΙ — ξυμπλέ-

Thucyd. IV. 4. 3. παντὶ τρόπῳ ἡπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακε- ρους τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι [πρὶν ἐπιβοηθῆσαι]. his idem dicitur. Plane idem inest in φθῆναι.

Thucyd. IV. 8. 3. Δημοσθένης — ὑπεκπέμπει δύο ναῦς ἀγ- Εὐρυμέδοντι — παρεῖναι — καὶ αἱ νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον ἀ ἐπεσχυμέναι [ὑπὸ Δημοσθένους]. quid esse potest puerilius?

Thucyd. IV. 8. 9. οἱ δὲ τελευταῖοι [καὶ] ἐγκαταληφθέντες εἴκοσι περὶ πόλιν ἦσαν. Bene expungitur καί, sed substituendus titulus: οἱ δὲ τελευταῖοι Οἱ ἐγκαταληφθέντες.

Thucyd. IV. 9. τὰς τριήρεις — ὑπὸ τὸ τείχισμα ΠΡΟΨΕΨΑΥ-
ρωσε. Sic libri: Herwerden recepit Dobrei coniecturam προΨΑΥ-
ρωσε, sed multo melius est ΠΕΡΙΨΕΨΑΥρωσε. Cf. II. 75: πρώτη
μὲν περιεΨαύρωσαν αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα
ἔτι ἐξιέναι.

Thucyd. IV. 10. 3. τὸν πολέμιον δεινότερον ἔξομεν μὴ ῥαδίῳ
αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως. Imo vero μὴ ῥαδίῳ.
Praeterea πάλιν ante ἀναχωρήσεως collocandum. Frequens est
apud Thucydidem πάλιν ἀναχωρεῖν, ἢ πάλιν ἀναχώρησις.

Thucyd. IV. 11. 2. ἐπέπλει Θρασυμηλίδας. Ridiculum no-
men est Θρασύμηλος et Θρασυμηλίδας, ut in Stobaei Append.
Florent. Ὁξίθεος pro ΕΤξίθεος. Ut enim ὄξος et θεός numquam
coalescere in unum potuerunt, sic τὸ μῆλον sive *malum* est sive
onis cum θρασύς componi non potest. Emendemus igitur Θρα-
συμηλίδας, ut Θρασυμήδης et Θρασύβουλος nota sunt nomina.
Legebatur in Iliad. II. 462. Θρασύμηλον, sed in vetere A Ve-
neto annotatur: ἐν ἄλλῳ θρασύδημον, ἐν ἄλλῳ θρασύβου-
λον, quorum illud receptum est.

Thucyd. IV. 11. 4. ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν
μὴ ξυντρίψωσιν. Manifesto mendosa haec sunt. Violentius Mad-
wig ξύντριψιν reponebat pro μὴ ξυντρίψωσιν. Restituendum cen-
seo ΦΕΙΔΟΜΕΝΟΥΣ τῶν νεῶν. Iracunde Brasidas eodem verbo
usus ἐβόα ὡς οὐκ εἰκὸς εἶη ξύλων Φειδομένους τοὺς πολεμίους ἐν
τῇ χώρᾳ περιιδεῖν τεῖχος πεποιημένους. Contemptim naves ξύλα
appellat Spartanorum fastidio, qui naves τὰ καῶλα vocare sole-
bant, ut in illa epistola: ἔρρει τὰ καῶλα pro ἀπολώλασιν αἱ νῆες.

Thucyd. IV. 11. 4. ἐβόα — τὰς σφετέρας ναῦς — κατὰ γνή-
ναι [ἐκέλευε]. Submiror inutile et iners ἐκέλευε Herwerdeno non
esse de fraude suspectum. Mecum optime novit quam saepe
κελεύων, ἐκέλευε, ἐκέλευον soleant a sciolis de suo inseri.

Thucyd. IV. 12. ἡ ἀσπίς περιερρύη ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἐξενεχθεί-
σης [αὐτῆς] ἐς τὴν γῆν κτέ. In huiusmodi verborum conforma-

e Graeculi addunt αὐτῆς, Veteres non item. praesertim quia
time praecedit: καὶ πεσόντος αὐτοῦ.

Thucyd. IV. 14. 3. ἐγένετο ὁ θόρυβος μέγας [καὶ] ἀντηλλαγ-
ου τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς ναῦς. Libri ἀντηλλαγμένος,
d bene correctum sed eadem opera καὶ expunctum oportuit,
d nunc vitiose abundat.

n libris est IV. 15. ἔδοξεν αὐτοῖς — τὰ τέλη καταβάοντας
τὸ στρατόπεδον βουλεύειν παραχρῆμα ὁρῶντας ὃ, τι ἂν δοκῇ.
absurdo ὁρῶντας restitui quod ratio postulat δρῶντας et mul-
exemplis ostendi ὅρᾶν et δρᾶν inter se misceri. Hinc corri-
da est Herwerdeni annotatio.

Thucyd. IV. 16. 2. ὃ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι
ὅτιοῦν τότε] λελύσθαι τὰς σπονδάς. Non possunt in eadem
sententia coniungi ὃ, τι et ὅτιοῦν. Dicam unde molesta verba
pserint: nempe ex cap. 23. εἶρητο ἔαν καὶ ὅτιοῦν παρα-
ῇ λελύσθαι τὰς σπονδάς. Utuntur Athenienses acriore verbo
idem significante. Ex eodem loco apparet τότε esse delen-
nam temporis significatio a loci sententia abhorret.

Thucyd. IV. 16. 2. ἐσπεῖσθαι δ' αὐτὰς μέχρι οὗ ἐπανεέλθωσιν
ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις. Delendus est arti-
is, namque nunc primum de legatis Athenas mittendis sermo
οἱ πρέσβεις dicitur ubi de legatis ante erat actum, ut in
§ 3. καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεσάλησαν.

Thucyd. IV. 17. 2. τοὺς δὲ λόγους [μακροτέρους] οὐ παρὰ τὸ
ὅς μηχανοῦμεν ἄλλ' ἐπιχώριον ὃν ἡμῖν οὗ μὲν ἂν βραχεῖς ἀρ-
μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δ' ἐν ᾧ ἂν καιρὸς ἢ διδάσκον-
τι τῶν προὔργου [λόγοις] τὸ δέον πράσσειν. Facile persuasi
werdeno μακροτέρους perinepte additum expungi oportere.
sim legitur eo sensu aut μηχανύειν absolute aut μηχανύειν τὸν
ον aut τοὺς λόγους aut apud Tragicos μηχανύειν λόγους. He-
tus II. 15. ἔρχομαι περὶ Αἰγύπτου μηχανέων τὸν λόγον. Sub-
t aliquid Graeco homini, qui annotavit: περιττὸν τὸ „μα-
έρους” ἥρκει γὰρ εἰπεῖν „τοὺς δὲ λόγους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς

μηκυνοῦμεν." sed nemo illa aetate suspicari poterat importunum vocabulum spurium et interpolatum esse.

Sequitur in libris: οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, quod soloecum est. Dicebant aut οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκΟΥCΙΝ, aut οὗ μὲν (ἄν) βραχεῖς ἀρκῶσι, quod Herwerden reposuit.

Ut supra μακροτέρους inepte abundat, sic λόγοις in sqq. πλείοσι δὲ (λόγοις χρῆσθαι) ἐν ᾧ ἄν καιρὸς ἢ διδάσκοντές τι τῶν προὔργου [λόγοις] τὸ δέον πράσσειν. Non poterant enim aliter quam λόγοις διδάσκειν τι τῶν προὔργου, et id ipsum λόγοις proxime praecedit in πλείοσι δέ. Insulsum enim est dicere χρώμεθα δὲ πλείοσι λόγοις ὅπου δεῖ λόγοις διδάσκειν τι τῶν προὔργου.

Thucyd. IV. 17. 4. καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήθως τι ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων. αἰεὶ γὰρ τοῦ πλείονος [ἐλπίδι] ὀρέγονται. Sine controversia ἐλπίδι est delendum. Coniunguntur enim sic necessario τοῦ πλείονος ἐλπίδι, quum manifesto τοῦ πλείονος ὀρέγονται sint coniungenda, ut cap. 21. 2. τοῦ δὲ πλείονος ὀρέγοντο. Itaque prorsus assentior Herwerdeno, qui annotat: „*interpositum ἐλπίδι sapit glossema.*"

Thucyd. IV. 19. Λακεδαιμόνιοι ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς δίλυσιν πολέμου δίδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν — ἀνταποδόντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας, [καὶ] ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι εἴτε [βία] διαφύγοιεν παρατυχοῦσθαι τινὸς σωτηρίας εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες μᾶλλον [ἄν] χειρωθεῖεν. Primum si locum diligenter consideraveris expunges καὶ in καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι. nam coniuncta sunt προκαλοῦνται ἐς δίλυσιν ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις.

Deinde recte damnavit Herwerden stulte additum βία, nam inter se pugnant βία διαφυγεῖν imprimis ubi sequitur παρατυχοῦσθαι τινὸς σωτηρίας. Recte idem ἄν expunxit in verbis μᾶλλον [ἄν] χειρωθεῖεν.

Praeterea animadvertendum est discrimen quod inter διακινδυνεύειν et διακινδυνεύεσθαι intercedit. Διακινδυνεύειν est quod omnes novimus in adeundo periculo usque ad extremum persequi, ut in fine capitis 19: πρὸς δὲ τὰ ὑπερρυχοῦντα καὶ πικρὰ γνῆμην διακινδυνεύειν. Sed διακινδυνεύεσθαι quid est? Ipsa forma declarat esse e numero verborum, quae certamen et contentionem

nificant ut ἀπειλεῖν διαπειλεῖσθαι, βοᾶν διαβοᾶσθαι, τοξεύειν τοξεύεσθαι et alia sexcenta, quae omnia praeter διαπίνειν verbi dii formam assumunt et sic ex κινδυνεύειν διακινδυνεύεσθαι nascitur. Itaque haec est verborum sententia: *satius esse rati utrisque lrum non in alea ineunda audacia et pertinacia inter nos con-* *tere*, nos εἴπως διαφύγοιεν οἱ ἄνδρες, vos εἴπως ἐκπολιορκηθέντες ρωθεῖεν.

Est denique operae pretium in Scholiis ad hunc locum observare quam leves, quam pueriles sint Scholiastarum, quorum veter nomina nihil novimus, animadversiones et interpretationes. Non sunt, credo, obscura verba Thucydidis ἄμεινον γύμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, ut cap. 20. ἡμῖν δὲ λῶς, εἴπερ ποτέ, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγή. Annotatur ad v. 19. ἀμφοτέροις: ἡμῖν καὶ ὑμῖν, ὡς Ἄντυλλός φησιν, ἵνα ᾧσι Λακεδαιμόνιοι καὶ τοῦ τῶν Ἀθηναίων προνοεῖσθαι συμφέτος. Satis levia et tenuia haec esse putes, sed vera tamen. iter visum Scholiastae, qui addidit: ἡ ἀμφοτέροις λέγει ἀμφοτέροις ἢ διαφυγεῖν τοὺς ἄνδρας ἢ ἐκπολιορκηθῆναι, ὃ ἰ μᾶλλον εἰκός ἐστιν. Haud vidi magis. Quod homini λλον εἰκός esse videtur manifesto pugnat et cum loci sententia cum loquendi usu.

Thucyd. IV. 19. 2. ἐὰν ἀνταμυνόμενός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ εἰώ τοῦ πολέμου (libri omnes πολέμου) κατ' ἀνάγκην ὄρκοις καταλαμβάνων μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ. Coniunctis Kruegeri Herwerdeni correctionibus locus persanatus erit sic scriptus: Ἀμυνόμενός τις ἐπικρατήσας (Krueg.) τὰ πλείω ΤΟΝ ποιεῖΟΝ (Herwerd.) κατ' ἀνάγκην ὄρκοις Καταλαμβάνων (Krueg.) ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ.

Thucyd. IV. 19. πεφύκασιν τοῖς μὲν ἐκουσίῳ ἐνδοῦσιν ἀνθίστασθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ γνώμην κινδυνεύειν. Thucydidis manus servata est in Bekkeri *Anecdota* pag. 126. 1. τοῖς μὲν ἐκοῦσιν ἐνδοῦσιν. Cf. III. 39. 7. — τοῖς ἐκοῦσιν ἀποσᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας προθήσετε, ubi Scholiasta interpretatur: τοῖς ἐκουσίως ἀποσᾶσιν. Thucydides enim dicebat: οἱ ἐκόντες ἐνδόντες vel ἀποσάντες, Graeculi proventus usurpabant ἐκουσίως.

Thucyd. IV. 20. 3. *ἐάν τε γνῶτε ΛακεδαιμονίΟΙC ἔξεσιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως αὐτῶν τε προκαλεσαμένΩΝ χαρισάμενΟΙC τε μᾶλλον ἢ βιχσαμένΟΙC*. Thucydides dixerat *ΛακεδαιμονίΩΝ ἔξεσι* — *προκχλεσαμένΩΝ ut ὑμῖν — χαρισάμενΟΙC*. Perinde bene dicitur *φίλοι Λακεδαιμονίων et Λακεδαιμονίοις*.

Thucyd. IV. 21. 2. *οἱ δὲ (Ἀθηναῖοι) τὰς μὲν σπονδὰς [ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ] ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἐτοίμους εἶναι, ὁπότεν βούλωνται [ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς], τοῦ δὲ πλείονος ὠρέγοντο*. Expunxi olim importuna verba *ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς*, quae Herwerden optime delevit. Compara locum II. 84. 2. *καὶ τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπότεν βούληται*.

Praeterea gravis suspicio premit verba *ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ*, nam qua tandem ratione illo tempore Athenienses dici possunt aut sibi videri *ἔχειν τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ*? Praeterea nominativus *ἔχοντες* non satis sententiae congruit et verba suspecta non suo loco posita sunt, nam arcte coniuncta sunt *τὰς σπονδὰς ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἐτοίμους εἶναι*.

Thucyd. IV. 21. 3. *μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐνήγε Κλέων ὁ Κλεωνίτου [ἄνὴρ δημαγωγὸς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὦν καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος]*. Evidens in paucis emblemata tandem Herwerden sustulit recte componens locum III. 36. 6. *Κλέων ὁ Κλεωνίτου — ὦν καὶ ἐς τᾶλλα βιχιότατος τῶν πολιτῶν τῷ τε δήμῳ πρὸ πολλὸν ἐν τῷ τότε πιθανώτατος*. Hinc sciolus sua sumsit sed vide quam inepte. Apud verum Thucydidem omnia optime procedunt: apud Thucydidem personatum primum *ἄνὴρ δημαγωγός* vitiose et contra Atticorum consuetudinem dictum est, sed per absurdum est quod sequitur: *κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὦν*, sive per se spectanda haec verba sunt, non poterat enim pacem impedire nisi illo tempore vixisset, sive coniungenda sunt *κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὦν ἄνὴρ δημαγωγός*, non solebant enim Oratores artem desinere.

Similis huic apud Thucydidem locus est VI. 35. *Ἀθηναγέρας, ὃς δήμου τε προσάτης ἦν καὶ ἐν τῷ παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς*, quo pertinet annotatio Aelii Dionysii apud Photium *Πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς: ὁ πισικώτατος καὶ πείθων τοὺς πολλοὺς παρὰ Θουκυδίδη*.

Multorum additamentorum simul originem vides: si quid apud Thucydidem alio loco de eadem re scriptum est Graeculi sedulo annotant in margine, unde facile in textum irrepunt aut ipsis auctoris verbis aut ad praesentem locum utcumque accommodatis, ut hoc loco factum est.

Thucyd. IV. 23. ἀφικομένων δ' αὐτῶν διελύοντο εὐθὺς αἱ σπονδαί. Ineptum est imperfectum pro plusquamperfecto et praepositio ΔΙ vitiose abundat. Perpetuum est in ea re et necessarium ἑΛΕΛΑΤΝΤΟ εὐθὺς αἱ σπονδαί. ut cap. 16. 2. ὅ, τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσι — λελύσθαι τὰς σπονδάς. et post pauca iterum: ἐλθόντων δὲ τὰς σπονδάς λελύσθαι, et cap. 23 εἴρητο εἰν καὶ ὁτιοῦν παραβαθῇ λελύσθαι τὰς σπονδάς.

Eodem modo omnes constanter dicebant λύειν τὰς σπονδάς, non διαλύειν. I. 53. ἀδικεῖτε — πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδάς λύοντες, et sic passim.

Thucyd. IV. 23. 2. Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν νεοῖν — τὴν νῆσον περιπλέοντες τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπασαι περιώρμουν. Imo vero ἀπάσαι, nempe οἱ Ἀθηναῖοι. Cf. VII. 13. ἀναγκάζομενοι — πάσαις φυλάσσειν. et VIII. 36. ταῖς ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδον φυλάσσειν. In libro VIII. 8. διαφέρειν δὲ τὸν Ἰσθμὸν τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν πρῶτον καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, corrigendum ταύταις.

Thucyd. IV. 23. 2. Πελοποννήσιοι δ' ἐν τῇ ἡπείρῳ στρατοπεδεύομενοι. Non audet Herwerden rescribere Ἑστρατοπεδεύομενοι „sed στρατοπεδεύεσθαι pro ἐστρατοπεδεῦσθαι dici potuisse praene fidem facit exemplorum numerus.” Sed nulla exemplorum copia umquam efficere poterit ut quod fieri non possit tamen esse factum videatur. Librarii ubi semel errorem imbiberunt sine fine errant. Ut Latine differunt *castra ponere (metari)* et *castra habere (in castris esse)*, quae nemo umquam confundet, sic Graece στρατοπεδεύεσθαι et ἐστρατοπεδεῦσθαι.

Thucyd. IV. 24. 3. ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας δλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείους — πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖσθαι. Herwerden: „δλίγας est praedicativum.” Fieri non potest

ut haec sit sana et integra verborum compositio. Graecum est ὁρῶντες τὰς μὲν παρούσας ναῦς ὀλίγας ΟΥΤΑΚ, neque ullo modo οὔσας omitti potest. Neque tamen οὔσας addi potest διὰ τὸ κακόφωνον. Suspicio autem olim sic scriptum fuisse: ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις ὀλίγας μὲν ναῦς παρούσας, ταῖς δὲ πλείοσι κτέ.

Thucyd. IV. 25. 6. οὐκ ἔλασσαν ἔχοντες — παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν Μεσσήνῃ λίμενα. Necessarius est aoristus ΕΧόντες. Tralaticium hoc mendum est.

Thucyd. IV. 25. 7. τῇ δ' ὑπεραίῳ ταῖς ναυσὶ ΠΕΡΙπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκесίνην ποταμὸν τὴν γῆν ἐδήουν. Situs locorum declarat eos *littus legisse*; itaque ΠΑΡΑπλεύσαντες verum est. Quis nescit παραπλεῖν et περιπλεῖν sexcenties inter se permutari?

Thucyd. IV. 25. 9. ὥς οἱ Λεοντῖνοι σφίσι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες [ξύμμαχοι] ἐς τιμωρίαν ἔΠέρχονται. Corrige ἔρχονται, ut solet Thucydides dicere ἰέναι ἐς πόλεμον, ἐς μάχην, ἐς χεῖρας, sic ἰέναι ἐς τιμωρίαν. Ἐπιέναι semper est *aggredi, adoriri, impetum facere*.

Praeterea quia qui opem ferunt sunt omnes socii et amici importunum ξύμμαχοι expunxerim.

Thucyd. IV. 25. 11. ἰδόντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι [καὶ] ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν. Perperam καὶ interpositum est. Sensus est Ἀθηναῖοι δ' ὥς εἶδον ἀποβάντες ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν. Vulgata lectio significat: ὥς εἶδον καὶ ἀπέβησαν ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν.

Thucyd. IV. 26. 3. σενοχωρία ἐν ὀλίγῳ στρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο, id est *castra ponentibus*, absurde. Etiam hic repone: ἔστρατοπεδεύμενοις.

Thucyd. IV. 27. πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρατιᾶς ὅτι ταλαιπωρεῖται καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ [ὅτι] ἐσπλεῖ. Neque iterari potest ὅτι neque illo loco interponi.

Thucyd. IV. 27. 4. καὶ γνοῦς ὅτι ἀναγκασθήσεται ἡ ταῦτα

λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τάναντία εἰπὼν ψευδὴς Φανήσεσθαι. Si genuinum esset ἢ ταῦτὰ λέγειν pro Φανήσεσθαι necesse erat φαίνεσθαι scribere, nempe ἀναγκασθήσεται. Sed vitiose prius ἢ interpositum est et vera lectio haec est: γνοῦς ὅτι ἀναγκασθήσεται ταῦτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τάναντία εἰπὼν ψευδὴς Φανήσεσθαι. Quis in animum inducere serio potest ἀναγκάζομαι Φανήσεσθαι Graece dici posse pro φαίνεσθαι? Cleon ita cogitabat: ἀναγκασθήσομαι τὰ αὐτὰ λέγειν — ἢ ψευδὴς Φανήσομαι sive ἢ ψευδόμενος ἀλώσομαι.

Thucyd. IV. 28. τῶν Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων. Neque ὑποθορυβεῖν Graecum est et τι illo loco poni non potuit. Legendum τῶν Ἀθηναίων ὑπό τι θορυβησάντων. Notum est eo sensu ὑπό τι et exempla plena manu dedit Porsonus et in *Aristophaneis ad Vespas* vs. 1281. et in *Adversar.* pag. 147.

ὥς ὑπό τι νυσάζειν γε καὐτὸς ἄρχομαι.
et similia complura passim.

Thucyd. IV. 28. 3. rectissime Herwerden scholion: [καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι] adscriptum ad verba quae praecedunt: οἰόμενος αὐτὸν λόγῳ μόνον ἀφιέναι, una litura deleri iussit. Quod ante haec verba legitur δεδιῶς ἤδη in suam sedem revocandum esse censeo in hunc modum: γνοῦς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα (δεδιῶς ἤδη) ἀνεχώρει καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν.

Thucyd. IV. 28. 5. λογιζόμενοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἐτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγῆσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσεσθαι. Mirum ni Thucydides scripserit: δυοῖν ἀγαθοῖν θατέρου, ut omnes dicebant δυοῖν θάτερον. Praeterea χειρώσεσθαι (libri χειρώσασθαι) non satisfacit et propter σφαλεῖσι γνώμης requiro perfecti futurum σφίσι κεχειρώσεσθαι. Ita cogitabant: ἦτοι τοῦ Κλέωνος ἀπαλλαγησόμεθα ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἡμῖν κεχειρωμένοι ἔσονται.

Thucyd. IV. 29. 2. τὸν δὲ Δημοσθένη προσέλαβε πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι. Et olim suspicabar et nunc suspicor propter ὁμοιοτέλευτον excidisσε ποιεῖσθαι, id est

διανοεῖσθαι αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον ἀποβαίνειν, ut passim legitur ποιεῖσθαι τὴν ἐπέξοδον pro ἐπεξιέναι, ποιεῖσθαι τὴν ἀναχώρησιν pro ἀναχωρεῖν et similia complura. Opponitur mihi locus IV. 32. 4. ὁ Δημοσθένης — τὴν ἐπίβασιν ἐπενόει, sed non est idem. Ἐπινοεῖν enim cum accusativo componitur, ut in ὀλίγον ἐπενόουν οὐδέν, sed διανοεῖσθαι habet infinitivum vel praesentis temporis, ut passim, vel futuri more Herodoteo, ut IV. 115. πῦρ ἐνήσειν διανοοῦντο, et IV. 121. τὸν πόλεμον διανοοῦντο προθύμως οἴσειν. et VII. 56. διανοοῦντο κλήσειν. et VIII. 55. διανοοῦντο βοηθήσειν. Perinde est igitur ἐπενόει τὴν ἀπόβασιν et διανοεῖτο ἀποβαίνειν sive τὴν ἀπόβασιν ποιεῖσθαι, sed διανοεῖτο τὴν ἀπόβασιν vitiose dictum est.

Paene gemellus locus est V. 9. τὴν δ' ἐπιχείρησιν ᾧ τρόπῳ διανοοῦμαι ποιεῖσθαι διδάξω.

Thucyd. IV. 29. οὐκ οὔσης τῆς ΠΡΟCόψεως ἢ χρῆν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν. Miror quo pacto Herwerden spreverit emendationem ΠΡΟόψεως, qua nihil verius. Nullus hic verbo προσορᾶν conspiciere, intueri locus est; requiritur prospicere, prospectare. cf. cap. 34. 3. ἀποκεκλημένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν. et II. 89. 8. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ τις ὡς χρῆ εἰς ἐμβολὴν μὴ ἔχων τὴν πρόσψιν τῶν πολεμίων ἐκ πολλοῦ. et V. 8. ἄνευ προόψεως αὐτῶν. et III. 21. ἀνὰ τὸ σκοτεινὸν οὐ προῖδόντων αὐτῶν. et IV. 34 2. ἄπορον ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων.

Thucyd. IV. 30. 4. Κλέων — προπέμψας ἄγγελον ὡς ἦξεν [καὶ] ἔχων στρατιὰν ἣν ᾗτήσατο. Mirum neminem vidisse quam inepte καὶ sit interpositum. Quis nescit quam saepe dicatur ἔρχεται ἔχων, ἦλθεν ἔχων, ἦκει ἔχων pro affert (adducit) secum, attulit (adduxit) secum. I. 9. ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων. II. 80. 5. οὗς αὐτὸς ἔχων ἦλθεν. IV. 70. ἔχων ἦλθεν ἐπτακοσίους — ὀπλίτας. VIII. 8. χρήματα ἃ ἦλθον ἔχοντες. VIII. 33. ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔχων.

Quod in libris est: Κλέων δ' ἐκείνῳ ΤΕ προπέμψας ἄγγελον — ἀφικνεῖται εἰς Πύλον. vitiosum est et delendum τε, cui nihil respondet. Postquam καὶ est interpolatum in ἦξεν [καὶ] ἔχων nescio quis τε inseruit.

Thucyd. IV. 30. 4. πέμπουσι πρῶτον — κήρυκα. IV. 31. 1. οὐ προσδεξαμένων δὲ [αὐτῶν] — ἐπέσχον. Ubi praecedit πρῶτον, μέχρι του, τέως aut simile quid, pronomen αὐτῶν participio non additur. Dicam de ea re copiosius infra, nunc unum exemplum proferam IV. 135. μέχρι μὲν του ἔλαθεν — ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων — ἀπήγαγε πάλιν τὴν στρατιάν.

Thucyd. IV. 31. ἀνηγάγοντο μὲν νυκτὸς ἙΠ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὀπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες, πρὸ δὲ τῆς ἑω ὀλίγον ἀπέβαινον. Supplendum: νυκτὸς ἙΤΙ ἐπ', namque opponuntur inter se νυκτὸς ἔτι et ὀλίγον πρὸ τῆς ἑω. Νυκτὸς ἔτι dicitur de extrema parte noctis. IV. 26. 6. καταπλέοντες ἔτι νυκτός. Fortasse etiam IV. 70. 2. supplendum: ἔτυχε γὰρ νυκτὸς (ἙΤΙ) ἙΠὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθών. Sequens ΕΠ necessariam voculam absorbsit.

Cf. etiam IV. 110. ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον.

Thucyd. IV. 31. 2. ἐν ταύτῃ μὲν τῇ [πρώτῃ] Φυλακῇ ὥς τριάκοντα ἦσαν ὀπλίται. Exime πρώτη, ne etiam altera πρώτη Φυλακὴ fuisse videatur.

Thucyd. IV. 31. 2. μέρος τι οὐ πολὺ αὐτὸ τὸ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου. Pro αὐτό in libris est αὐτοῦ, in quo latet antiqua crasis τεῦσχατον, et sic expunge αὐτό nihil hic significans.

Thucyd. IV. 32. 3. τῶν χωρίων τὰ μετεωρόΤΑΤΑ λαβόντες. Emenda: καταλαβόντες. Loca superiora non ceperunt (ἔλαβον, εἶλον), quae nemo tuebatur, sed occuparunt (κατέλαβον). Vides cur praepositio perierit.

Thucyd. IV. 32. 4. κατὰ νώτου ἀεὶ ἔμελλον αὐτοῖς — οἱ πολέμιοι ἔσεσθαι ψιλοὶ καὶ οἱ ἀπορώτατοι. Frustra haec adhuc tentata sunt. Duabus literulis repetitis scribendum: καὶ οἷοι ἀπορώτατοι, quo sensu solet οἶος cum superlativis coniungi. Plato in *Symposio* pag. 220 b. πάγυ οἷου δεινοτάτου. et in *Apologia* pag. 22. e. ἀπέχθεται οἷαι χαλεπώταται. Xenophon in

Anabasi IV. 8. 2. χωρίον οἶον χαλεπώτατον, et VII. 1 24. χωρίον οἶον κάλλιστον. et sic passim apud alios.

Thucyd. IV. 33. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν [καὶ ὅπερ ἦν πλείστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ]. Stulte additur καί, namque iidem sunt οἱ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν et ὅπερ ἦν πλείστον, sed reliqua etiam interpolata sunt. Paulo ante dixerat cap. 31 περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλείστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων.

Thucyd. IV. 34. γνόντες αὐτοὺς οἱ ψилоὶ βραδυτέρους ὄντας [τῷ] ἀμύνασθαι. Et loci sententia et dicendi usus suadent ut articulus tollatur.

Thucyd. IV. 36. προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέων. Herwerden: „nomen ei fuit Comon, teste Pausania IV. 26.” Unde hoc Pausanias scire potuit nisi ex hoc loco? Itaque suppleverim: — στρατηγὸς (Κόμων) Κλέωνι.

Thucyd. IV. 36. ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς. εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν περιέναι κατὰ νότου αὐτοῖς ὁδῷ ἢ ἂν αὐτὸς εὖρη δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. Vera lectio haec esse videtur: ΚΑΙ δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. Coniungenda enim sunt: ἔφη περιέναι (futurum est) καὶ δοκεῖν βιάσασθαι. Δοκεῖν enim est νομίζειν, quod quamquam in Atticis rarum tamen non inauditum est ut V. 14. δοκοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενήσεσθαι, existimantes se fore superiores.

Thucyd. IV. 36. 2. ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας [ὥς μὴ ἰδεῖν ἐκείνους] — μόλις περιελθὼν ἔλαθεν. Frigidissime bis idem dicitur. cf. IV. 29. ἐξ ἀφανοῦς χωρίου. IV. 96. ἐκ τοῦ ἀφανοῦς.

Thucyd. IV. 36. 3. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοι τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι, ὥς σμικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλῃσι, ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῇ περιελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν, οὗτοί τε, ἀμφίβολοι ἤδη

ες οὐκέτι ἀντεῖχον. Multa in his vehementer de fraude suspecta
 nt. Primum quid interest inter βαλλόμενοι ἀμφοτέρωθεν ἤδη
 ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες? Nihil prorsus, planissime idem est,
 i quod ἀμφίβολοι εἶναι vel γίγνεσθαι (cap. 32. 3. 5.) exqui-
 ius est quam ἀμφοτέρωθεν βάλλεσθαι. Deinde περιελθόντων τῶν
 ρσῶν risum movet, namque ea verba sic collocata sunt quasi
 artani in insula quoque a Persis circumventi essent. Itaque
 alius τῶν Περσῶν deleri iussit. Quid prodest? Nam περιελθόν-
 ν sic dici non potest et nihil quo referatur habet. Dixisset
 tem περιελθόντων τῶν πολεμίων. Sed in hoc quoque loco ne-
 tium nobis est cum nugatoribus, qui ineptis additamentis
 mplicem et perspicuam Thucydidis orationem deformarunt.
 ucydides haec tantum scripserat: καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλ-
 μενοί τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώ-
 ετι, ὥς σμικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλαις, οὐκέτι ἀν-
 ῖχον. Quis erat Graecorum, quis nostrum est, cui sit necesse
 arrare quid sit ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι τῷ ἐν Θερμοπύλαις?
 tua est Scholiastae interpretatio: ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῇ
 ριελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν οὗτοί τε et περιελθόντων τῶν
 ρσῶν ut apud Thucydidem non est ferendum, ita in negli-
 nti Graeculi oratione mirandum non est. Scholiastae Thucy-
 dis optime noverant Herodotum, quem saepe laudant: ex illo
 notatiuncula sumta est cum ipsis Herodoti verbis τῇ ἀτραπῇ
 περιμέναι. Reddamus igitur suum cuique et stolidum em-
 ema in Thucydidis loco deleamus.

In sqq. scribe σιτόδειαν (ut ἄδειαν, ἔνδειαν) pro σιτοδείαν.

Thucyd. IV. 38. 2. ἔλεγε δ' ὁ Στύφων [καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ]
 ε βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἡπείρῳ Λακεδαι-
 νίους. Sciolus de suo addidit καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ob sequens
 ὕλονται. Styphon enim solus cum solis Cleone et Demosthene
 conditionibus egit: ξυνῆλθον ἐς λόγους ὃ τε Κλέων καὶ ὁ Δη-
 σθένης καὶ ἐκείνων Στύφων ὁ Φάρακος.

Thucyd. IV. 38. 3. καὶ ἐκείνων μὲν (id est τῶν Ἀθηναίων)
 δένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ [τῶν Ἀθηναίων] recte delevit Krueger)
 λούντων ἐκ τῆς ἡπείρου κήρυκας. Latet adhuc in his mendum.
 ecta oratio haec est: οἱ Ἀθηναῖοι οὐδένα ἠφίεσαν, αὐτοὶ δὲ

ἐκάλουν. Ergo pro ἀφέντων restituendum est ἀφιέντων, quod imperfecti participium est.

Perelegans Thucydidis brachylogia sciolorum additamentis obscurata est IV. 38. 5. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοῖδε· εἴκοσι μὲν ὀπλίται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι, [οἱ δ' ἄλλοι ἀπέθανον] καὶ Σπαρτιάται τούτων ἦσαν [τῶν ζώντων] περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Arguit fraudem τῶν ζώντων alienissimo loco insertum. Postquam inutile ac futile additamentum οἱ δ' ἄλλοι ἀπέθανον irrepsit, sequens τούτων de mortuis dicebatur: itaque τῶν ζώντων aliquis inseruit. Non est haec heri aut nudius tertius nata interpolatio. Dionysius Halicarnassensis non aliter haec in suo libro nihil mali suspicatus legit.

Thucyd. IV. 39. 2. ὁ γὰρ [ἄρχων] Ἐπιτάδας ἐνδεεσέρως ἐπέστρεψε παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν. Semel et iterum paullo ante dixerat ὅτι ὁ Ἐπιτάδας ἄρχων ἦν. Itaque nunc ἄρχων expungendum.

Thucyd. IV. 40. 2. καὶ τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον — Δι' ἀχθηδόνα ἓνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων εἰ οἱ τεθνεῶτες (μᾶλλον) καλοὶ καὶ γαθοί, ἀπεκρίνατο [αὐτῷ] πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον κτέ. Lectio librorum non est integra sed male correctā. Non existimo Graecum esse μᾶλλον καλὸς καὶ γαθός et desidero verbum praeteriti temporis. Sed nihil quod satisfaciā reperio.

Caeterum pro δι' ἀχθηδόνα Philostratus Thucydidis manum ΚΑΤ' ἀχθηδόνα imitando servavit in *vita Apollonii* IV. 31. pag. 171. ἐρομένου δὲ Κερυνθίου τινὸς κατ' ἀχθηδόνα. Sic solet Philostratus hortulos suos flosculis Thucydideis exornare. Praeterea ineptum αὐτῷ abiiciendum.

In sqq. retineam ea quae Herwerden expellebat sed addita una vocula scribendum: δῆλωσιν ποιούμενος ὅτι ὁ (ἌΕΙ) ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι διεφθείρετο. Quis Graeculorum aut Scholiastarum dixisset δῆλωσιν ποιούμενος pro δηλῶν?

Thucyd. IV. 41. τῆς Πύλου φυλακὴν κατεσχέσαντο καὶ οἱ ἐκ

ἥς Ναυπάκτου Μεσσήνιοι ὥς ἐς πατρίδα ταύτην [ἔσι γὰρ ἡ
 Ἰύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς] πέμψαντες σφῶν αὐτῶν
 οὓς ἐπιτηδαιοτάτους ἐλήζοντο τὴν Λακωνικὴν. Meminerat aliquis
 e legisse IV. 3. 2. ἡ Πύλος — ἔσιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔση
 γῆ, quod in textum receptum vide quam moleste orationis cur-
 ram interrumpat.

Thucyd. IV. 41. 3. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ
 γρὶν χρόνῳ ληθείας καὶ τοιούτου πολέμου. Herwerdeno ληθείας
 καὶ expungenti non assentior sed idem optime coniecit ἀπαθεῖς
 pro ἀμαθεῖς. Dicitur enim quis ἀμαθὴς τοῦ λησεύειν, sed ἀπαιθὴς
 τοῦ λησεύεσθαι.

Thucyd. IV. 41. 4. οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέγοντο καὶ πολλάκις
 ποιτώντων [αὐτοὺς] ἀπράκτους ἀπέπεμπον. Deleto αὐτούς oratio
 Traecum colorem habebit. Minus vitiosum esset ἀπράκτους
 αὐτοὺς ἀπέπεμπον, sed boni scriptores omittunt inutile pronomen,
 quod sedulo magistelli inferciunt. In libro V. 35. οὔτε
 Πύλον ἀπαιτούντων [αὐτῶν] ἀπέδσαν delendum αὐτῶν.

Thucyd. IV. 43. 3. καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ Ἀπῆ-
 ραν αὐτῶν πεντακόσιοι Φρουροί. Deleta literula male repetita
 scribe καὶ ἐν Λευκάδι. Λευκαδία. (ut supra vidimus) est *Leuca-*
diorum ager ut passim apud Thucydidem legitur ἡ Κορινθία
 (IV. 45) ἡ Ἐπιδαυρία (ibid.) ἡ Σικυωνία, ἡ Τροιζηνία, ἡ Ὠρω-
 πία, ἡ Ἀλιάς et sim. Cur igitur ἐν Λευκαδίᾳ retineri non po-
 test? Quia haec omnia semper habent articulum et ἡ Λευκαδία
 optime dicitur, non item Λευκαδία.

Thucyd. IV. 44. 6. ἀπέθανον δὲ — Ἀθηναίων ὀλίγῳ ἐλάσσους
 πεντήκοντα. Lege: ἐλάσσους (ἢ) πεντήκοντα, namque aut sic di-
 cebant aut ἐλάσσους τῶν πεντήκοντα.

Thucyd. IV. 46. 3. καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον [οἱ στρατηγοί del.]
 ἦν Πτυχίαν ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους — ὥς' εἴαν τις
 λῶ ἀποδιδράσκων ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. Herwerden ul-
 timo verba ὥς' εἴαν τις — τὰς σπονδάς expungebat, sed necesse
 erat hanc durissimam conditionem commemorari ut intelligen-

tur sequentia: οἱ τοῦ δήμου προσάται — πείθουσί τινας ὈΛΙΓΟΤΕ — ἀποδρᾶναι et in cap. 47. ὥς δ' — ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ καὶ τοῖς Κορκυραίοις παρεδίδοντο οἱ ΠΑΝΤΕΣ. Quae est haec immanis crudelitas quum pauci quidam deliquissent universos ad supplicium inimicis tradere? Nempe ita convenerat: εἴαν τις ἄλῳ ἀποδιδράσκων ἅπασιν λελύσθαι τὰς σπονδὰς. Sed „ea verba omittunt optimi codices,” incuria quidem dormitantis scribae, et in plerisque a correctore supplentur in margine.

Thucyd. IV. 46. 5. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους καὶ διδάξαντες ὥς κατ' εὖνοιαν δὴ [λέγειν] ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἶη ὥς τάχιστα ἀποδρᾶναι. Paene ridiculum est διδάξαντες τοὺς φίλους λέγειν, quasi id esset difficile negotium. Imo vero ἐδίδαξαν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι αὐτοῖς κράτιστον εἶη κτέ. Itaque λέγειν expungendum.

Thucyd. IV. 47. ὥς δ' — ἐλήφθησαν ἐλέλυντό τε αἱ σπονδαὶ καὶ τοῖς Κορκυραίοις παρεδίδοντο οἱ πάντες. Herwerden: „libri deteriores παρεδίδοντο.” quae unice vera lectio est ab acuto Graeco reperta.

Thucyd. IV. 47. 3. καὶ ὕστερον ἐξάγοντες — διῆγον διὰ δυνάμει σοίχοιν ὀπλιτῶν. Legendum ἐξαγαγόντες. Ἄγων et ἀγαγῶν cum compositis sexcenties confunduntur. Editur cap. 53. Ἀθηναῖοι — Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες ἐστράτευσαν, imo vero ἄγοντες, quos secum ducebant. Recte cap. 47. — μὴ ἐν βούλεσθαι — τὴν τιμὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. Recte cap. 57. τοὺς Αἰγινήτας — ἄγοντες ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας. et II. 103. κατέπλευσαν — ἄγοντες — τὰς ναῦς ἅς εἶλον.

Thucyd. IV. 48. 4. τὰς δὲ — ἡνδραποδίσαντο τοιοῦτάς κτε. Recte Stahl ἡνδραπόδισαν. Mirifica est enim Thucydidis in nonnullis formis constantia semper τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειντος. Et reliqui et Herodotus in tali re usurpabant ἀνδραποδίσασθαι et ἐξανδραποδίσασθαι. Thucydides ubique ἀνδραποδίσαι. Quid hoc loco vitium pepererit vides. In aliis variat: ἀματ dicere μεταπέμπω, sed nonnumquam cum populo μεταπέμπωμαι dicit.

Thucyd. IV. 48. 6. ἐς τὴν Σικελίαν ἸΝΑπερ τὸ πρῶτον ὥρμητο ἀποπλεύσαντες. et cap. 74. ἸΝΑπερ καὶ τὸ πρῶτον ὥρμητο. **A**perte mendosum est Ἰναπερ, id est ὅπου, ubi, ut in scolio:

νήσοις δ' ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι
Ἰναπερ ποδώκης Ἀχιλεὺς.

Reponendum utrobique arbitror ἘΝΘΑπερ.

Thucyd. IV. 50. 3. πυθόμενοι αὐτόθι [βασιλέα] Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα. Vehementer mihi de fraude suspectum est additum βασιλέα.

Thucyd. IV. 50. 2. οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ἐπιστολάς — ἀνέγνωσαν, ἐν αἷς — κεφάλαιον ἣν [πρὸς] Λακεδαιμονίους οὐ γινώσκειν ὃ, τι βούλονται· πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων οὐδένα ταῦτα λέγειν. Herwerden πρὸς expungit et annotat: „*subiectum verbi γινώσκειν est βασιλεὺς Nom. c. Inf.*)” idque verum esse loci sententia clamat. Sed sic pro πρὸς necesse est τοὺς substituere. Recta regis oratio est: τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ γινώσκω ὃ, τι βούλονται. Semper in hac verborum compositione articulus additur. I. 87. οὐκ ἔφη διαγινώσκειν τὴν βοὴν ὁποτέρᾳ μείζων. I. 88. φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μείζον δυνηθῶσιν II. 57. δείσαντες τὸν Ἀριστεά μὴ αὐθις σφᾶς κακουργῇ. IV. 108. καὶ τοὺς συμμάχους ἐφοβοῦντο μὴ ἀποσῶσιν. et sic alibi passim.

Thucyd. IV. 51. κελευστάντων Ἀθηναίων [καὶ] ὑποπτευσάντων [ἐς] αὐτούς τι νεωτεριεῖν. Non satis est καὶ delere, etiam ἐς spurium est: αὐτούς est τοὺς Χίους. non poterant enim ἐς ἄλλους τι νεωτερίζειν nisi ἐς τοὺς Ἀθηναίους, et eo sensu ἐς αὐτούς inepte abundaret.

Thucyd. IV. 53. Ἀθηναῖοι δὲ — Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀΓΑγόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα, imo vero ἈΓοντες, de quo errore supra notavimus.

C. G. COBET.

(continuabitur).

INDEX SCRIP'
QUORUM LOCI TR
IN VOL. VI, VII

- ALCIPHON VI. 238—258.
AMMIANUS VI. 313.
ANBODOTA BEKKERI VI. 104. VI. 22.
ANTHOLOGIA PALATINA VI. 215—224
ANTIPHON VIII. 269—291.
APOLLODORUS VIII. 400.
ARCHIPPUS COMICUS VI. 162.
ARISTÆNETUS VI. 238—258.
ARISTODEMUS VI. 225—237.
CARCINUS VIII. 231.
CATULLUS VI. 305—307.
CHARITON VI. 190—214.
CHARON LAMPSACENUS VIII. 406.
CICERO VI. 283—304.
VI. 307—309.
VII. 113—179.
VII 300—307.
VII. 399—410.
VIII. 109.
VIII. 182—200.
VIII. 201—229.
VIII. 361—390.
CICERONIS ET BRUTI EPISTOLÆ VII. 1
CICERONIS EPISTOLÆ VIII. 182—200
COMICORUM FRAGMENTA. VIII. 21—55
VIII. 100—111.
VIII. 246—268.
VIII. 407—435.

CORNELIUS NEPOS VIII. 346—361.

DEMOSTHENES VII. 28—30.

VIII. 245.

VIII. 401—403.

DIO CASSIUS VI. 446—448.

DIODORUS SICULUS VI. 314. 386. 412. 431. 444.

VII. 24. 39. 183. 204. 261. 307. 422. 445.

VII. 144.

EROTIANUS VIII. 325.

EUNAPIUS VI. 315—336.

VIII. 1—20.

EURIPIDES VI. 135.

VII. 30.

VIII. 56—67.

FLORUS VI. 312.

GALENUS VI. 214—224.

VIII. 20. 112.

VIII. 231—232.

VIII. 233—245.

VIII. 268—306.

GELLIUS VI. 111—112.

VII. 85. 97. 179. 410.

VII. 20.

HIEROCLES VI. 396.

HORATIUS VI. 309.

HYPERIDES VI. 110.

ISAEUS VI. 109.

ISOCRATES VII. 49—85.

LONGINUS VII. 411—422.

LUCIANUS VI. 394—402.

VII. 86—97. 205—220. 225—261. 313—336. 337—398.

VIII. 231.

LUCILII AETNA VI. 312.

LUCRETIUS VI. 305.

MACROBIUS VII. 48.

MANETHO VI. 108.

NOVUM TESTAMENTUM VI. 85—104. 357—372.

VIII. 326--328.

ODYSSEAM (SCHOLIA AD) VII. 110—112. 424—445.

OVIDIUS VI. 106. 309—310. 408.

PETRONIUS VI. 311.

PHAEDRUS VI. 106.

PHILODEMUS *περὶ δργῆς* VI. 373—386.

PHRYNICHUS COMICUS VI. 168.

PHRYNICHUS GRAMMATICUS VI. 173.

PLATO VI. 258.

VII. 25—28.

VIII. 181. 234. 328—344. 390—400. 405—406.

PLAUTUS VI. 163. 411.

VII. 184—204.

PLINIUS MAIOR VII. 298—299.

PLUTARCHI MORALIA VI. 1—48.

PLUTARCHI VITAE VI. 113—173.

VII. 1—24.

POËTAE SCENICI VI. 55—84. 264—282.

POLIORCETICA VI. 345.

PORPHYRIUS (VITA PLOTINI) VI. 337—356.

PROPERTIUS VII. 98—110.

SALLUSTIUS VI. 310.

SCHOLIASTA AD ODYSSEAM VII. 110—112. 424—445.

SENECA VI. 310.

VIII 230.

SOLON VI. 141. 143.

STATIUS VII. 301—312.

SUETONIUS VI. 313.

THEOCRITUS VI. 108.

THEOGNIS VIII. 307—325.

THEOPOMPUS VIII. 406,

THUCYDIDES VII. 446—448.

VIII. 68—108. 113—144. 145—181. 292—306. 403—405.
436—453.

TIBULLUS VI. 174—189.

VII 221—224.

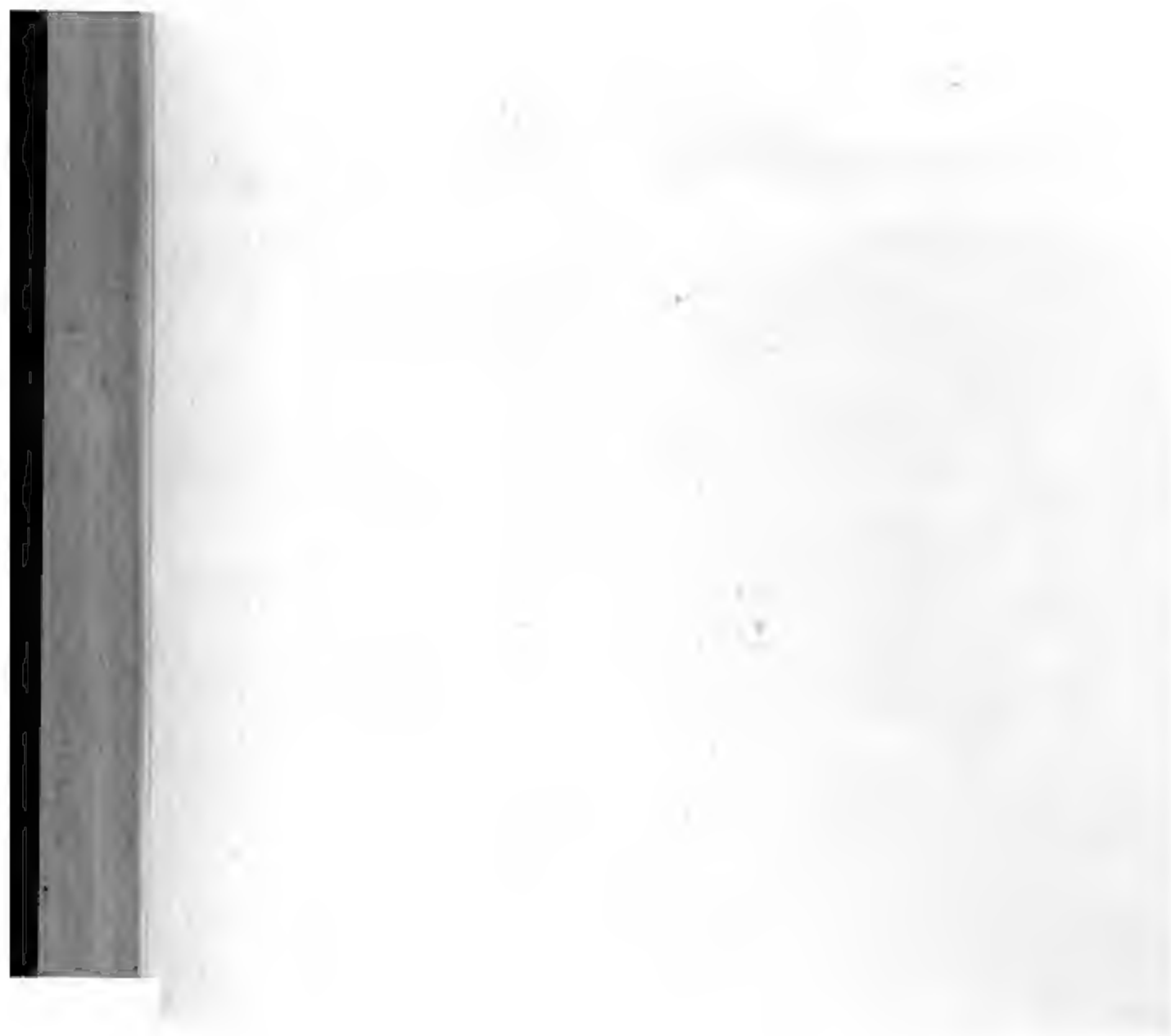
TIMAEI λέξεις. VI. 345.

TRAGICORUM FRAGMENTA VIII. 56—67.

VALERIUS FLACCUS VI. 313.

Index rerum et verborum in vol. VI—IX. addetur volumini IX.

g.c. . J11

FEB 7 1938

